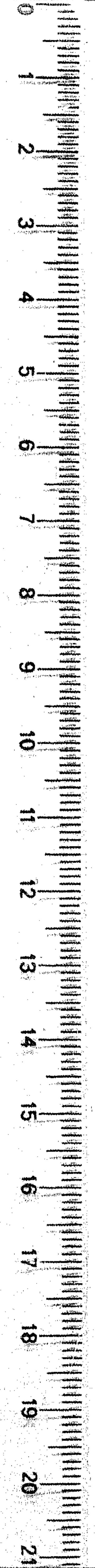

4-4-6

B
32
side

2 400 40 Galia MAD

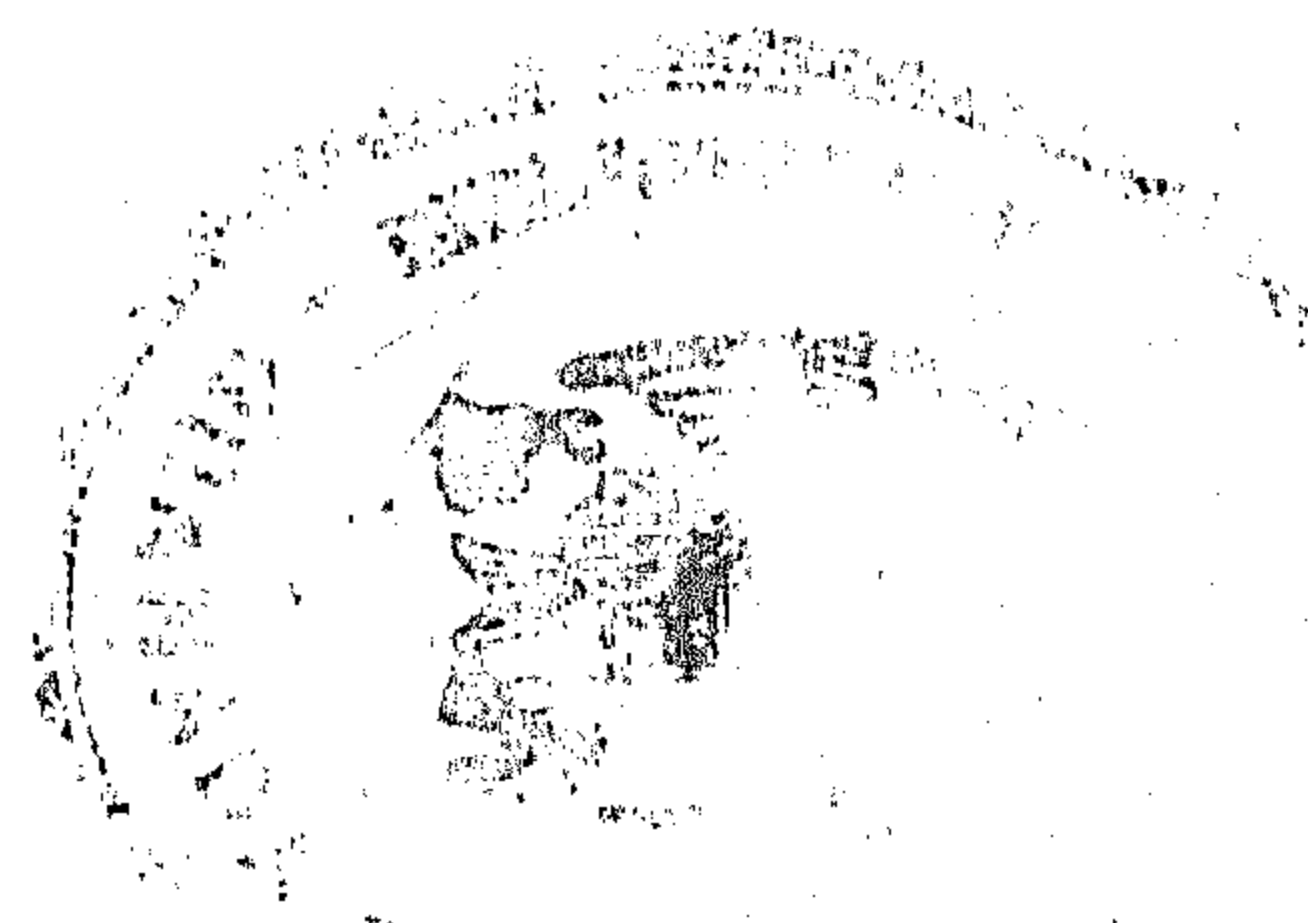

4-48

B

20

42

Tabula Alphabética

In nomine do/

mini Jesu incipit Tabula de materijs in hac parte hysmalis Sermonu de tpe contentis fm ordine alphabeti. In hac aut tabula numerus significat sermonu numerum. Littera aut vbi in sermone inuenit.

A Duetus dñi e qdruplex. j. **A**
A Ad idem pulcrū. xiiij. **A**
A Aduenire in mundū quō dñi/ **B**
 atur deus. j. **B**
A Aduent⁹ qre celebrat annu// **B**
 Ante aduentū chī quō pa/ (atim. j.) **E**
 tres in limbo consolati sunt. j. **F**
A Aduet⁹ dies qre lugubriē celebrant. j. **S**
A Aduentus chī in mentē est sume desidera **A B**
 bilis. xiiij. **A B**
A Adueit chīs in qttuor gñā hoim. xiiij. **y**
A Adueniēs chīs quō teneat ne amittat. xij. **R**
A In aduetū qñā dbeat facere chīan⁹ (R **R**
A Aduenisse chīs in aiām qb̄ sū/ (S. B. R. **R**
 gnīs manifestat. xiiij. **R**
A Aduentus chī in carnē amozosissim⁹ est **R**
 septem modis. xv. **R**
A In aduentu in carnē qre chīs voluit hūli **R**
 ratē tenere. xvj. j. (ser. xvj.) **R**
A Aduenisset ne chīs i carnē si hō nō peccat/ **R**
A Adueniēs chīs in carnē q̄ p̄ciosa dona cō **R**
 tulit. xvj. p. (xvij. y) **R**
A Adulteri p̄ctm̄ damnatur lege multiplici. **R**
A ger seiat⁹ tritico significat eccliam. xx. xiiij **R**
A Ad idē plura vide vbi Tritici. **R**
A Agricole semināti qre chīs assistari voluit. **R**
A mittit⁹ Jesus ab hoīe qttuor ex (xl. A **R**
 causis. xij. **R**
A Angeli boni z mali assistūt moriētib. viij. **R**
A Angeli hnt ducere aīas ad loca depurata **R**
A Ibidē. et quō ducere dicant. x. **E F**
A Quare angeli ducant aīas z qñ gaudio in **R**
 celum ducant. x. **F S** (hoim. xv. **S**
A Angelica creatura an potuisset redimere **R**
 Angelus quō potuit fieri malus cū creat⁹ **R**
 fuerit a deo bonus. xxvj. **E**
A Angel⁹ qb̄ vicis fact⁹ ē diabol⁹. xxxij. **E**
A Ala exuta a corpe an statim tristef. ix. **U**
A Ania a q̄ ducit ad iudiciū. x. **D**
A Ania chī fuit mirabilis multipl. xij. **U**
A In anima humana quare voluit de⁹ fieri **R**

iudiciū conscientie. xj. **E**
Aie hūane naturalr icite sē qttuor. xj. **D**
Anie defunctor. etiā scōr. an possint exire **D**
 in hunc mūdū vel alibi. j. **E**
Anno qto a pncipio mundi hoc et quoto **E**
Abraam descēderūt in limbū. j. **F**
Anno qto p⁹ David nat⁹ ē chīs. Ibidē. **F**
Apes qlis ē p̄prietat⁹ natural. xxxij. **F**
Aq quō p̄uaret aux p̄ciosum. xij. **D**
Auri quō sit q̄redum sub aqs vt inuenia **D**
 tur. ser. xij. **D**
Aptismū quō z qñ instituit chīs. **D**
Baptism⁹ an chī passi/ (xiiij.) **F**
 onē an erat oib. hoib. necessarius. **F**
Baptizatus est chīs a Joāne (xiiij.) **F**
 quali forma. xiiij. **H**
Baptizati ne fuerūt oēs discipli chīstī an **H**
 passionē chī. xiiij. **F**
Baptismi regle sex sē obseruāde. xiiij. **R**
Be baptisimi forma; materia; z alijs circa **R**
 hoc documta plima vide codē ser. **R**
Benedictā trā s̄go Maria quō habuit a **R**
 Symeone. xvij. **E D**
Bndicti a chīs qlis merent. xvij. **R**
Bndictiōes septē attulit nob chīs i nati/ **R**
 uitate sua p̄ peti maledictōes. xvij. **S**
Benigne sunt interpretāda p̄cepta. xij **R**
Bona fecit de⁹ in oibus. xxxij **B**
Bona qñā p̄mp⁹ est de⁹ ex se cōferre oib. **B**
Bona qñā pdidit p̄m⁹ (hoib. xxvij.) **F**
 hō peccādo. xxxvij. **R U**
Baritate oñdit nob chīs in nati/ **R**
 c natiōe z mariaz. vij. modis. xv. **R**
Cecitas mēt. vñ causat. xiiij. **F**
Cecitas mēt. q̄ uoz ē cecitate cor. p̄. xliij. **F**
Cicatrices quare chīs ostendet in **D E**
 iudicio. v. **D E**
Citez an etiam crux mōt. talis q̄ passus **D E**
 est chīs et alia passio. q̄ insignit. ostendit **D E**
 dentur ibi. iij. **D E**
Chorzas z ludos q̄ inuenit t̄ dat facere **D E**
Chorzantes z h̄mōt peccāt mortale **D E**
 et q̄ multipliciter puniunt. xlvj. **X y**
Cōscantes quare debent dicere Dñe non **D E**
 sum dignus. xxvij. **H**
Confirmationis sacramentum quare dat **D E**
 in fronte. xxx. **D E**
Conscientia qd sit. xj. **D**

Tabula

Alphabetica

Ite qles actus habet facere. Ibidem E
Ite an obligat ad oē qd dicitur. ibidē F
Ite quid cum dubitat. Ibidem G
Consciam nō tenēs de pctō qm an dānet
 in iudicio dei. ix. Q
Consciētia mūda est hōi necessaria. xi. A
Consciā bona est p̄ciosissima. xi. B
Consciā distiguit z q̄ sit bōa v̄ mala. xi. L
De p̄sciā erronea. xi. D. et. ix. Q
Consciā quō sit serenāda z rectificanda. xi. P
Consciā scrupulosa v̄n causat. xi. Q
Consciētie male mesticia et bone fiducia. xi. R
Continentia coniugalī quomō vi/
 olatur. xxvi. R
Conueriōne creature vni⁹ in aliā de⁹ fecit
 multotiens a p̄ncipio. xxviii. R
Cor vult habere ch̄s et quare p̄realijs pe
 corda nostra q̄liter debe// (tit. xiiij. F
Corpus ch̄risti fuit mirabile multipliciter
 xix. A vsq̄ T.
Crescere paulatim voluit ch̄s et nō sub/
 to fieri magnus. xvij. F
Annatiōis via ē septuplex. xxxvii
Damnānt plures hoīes q̄
 saluent. et v̄n h̄ sit. xxxvj. X
Decretū diuīe iusticie de salute hominū
Denarius significat felicitatē (xxxvj. F
 eternam. xxxvj. U
Detractores grauit̄ in inferno puniunt.
Deus loquit̄ anime mult̄s (xxix. L. D
 modis. xij. y
Deus quando facit aliquā mutatiōne ma
 gnā in mūdo sp̄ p̄mittit aliquē annū/
Deus q̄re incarnari de/ (ciantē. xij. U
 buit. xv. A. B. L
Deus iuste hoīem liberauit. xv. D
Deus q̄re p̄misit diabolo tentare hominē
 quem casurū p̄sciuit. xxxix. E. F
Diabol⁹ v̄n mor⁹ est tētare Adā. xxxix. B
Diabolus duob⁹ vicij⁹ fact⁹ est diabolus
Diabolo q̄re occultata est in/ (xxxix. L
 carnatio ch̄i. xvij. D
Diabol⁹ est aspectui horredissim⁹. ix. y
Diligere mūdū q̄re phibet de⁹. xx. D
Dne nō sum dign⁹. vide Cōmunicat̄.
Dni ad suos z ancillas q̄b⁹ tenēt. xxxix. P
Dormitio corpalis significat statū peccati
 mortalis. xxxix. A. B
Dormiēs in pctis peior ē bestia. xxxij. L

Dormiendo vtrū mereat hō ch̄ian⁹. z q̄/
 liter mereat aut demeret. xxxij. B. F
Dormire faciūt. vij. hoīes sic peccare. xxxij
Dormire vsq̄ solis ortum ch̄i/
 ano est verecundū. xxxij. (E
De dormitiōe plura. vide vbi Somnus.
 Lecti sunt pauci licz multi vocati.
 e xxxvij. H. Et hoc idem probatur
 xxxvij. F
Elemosynam dare an possit seruus v̄ an/
 cilla de reb⁹ dñi. xxxix.
Epicheia quid sit. xi.
Etates mundi. xxxvi.
Etates hominis. xxxvi.
Eucharistia quō continet ch̄m. vij.
Eucharistia sumentes debēt dicere: Dne
 non sum dignus zc. xxxviii. B
 Exempla plurima.
Exemplū de iudicij futuri terrore. ij. Q
Exemplū de damnatiōe successorū p reb⁹
 iniuste acquisitis. vij. E
Exemplū q̄ mors est timorosa et pauca sal/
 uant. vij. B
Exemplū de origine Carthusien. vij. L
Exemplū q̄ angeli boni z mali altant ho
 minib⁹ morientib⁹. vij. D
Exemplū de quodā fratre deuote morien
 te. vij. P
Exemplū q̄ hō hora mort⁹ oret vt recog/
 noscere possit sua pctā omnia. ix. R
Exemplū de trib⁹ resuscitat⁹ per merita san/
 cti Hieronymi. ix. X
Exemplū q̄ homo viciōsus male moritur
 sermone. x. E
Exemplū de sancto Lazaro resuscitato p
 ch̄istum. x. B
Exempla de consciētia scrupulosa. xi. D
Exemplū de gratitudine. xiiij. D
Exemplū q̄ diabolus vict⁹ est ch̄isto na/
 to. xv. Q
Exemplū q̄ peccatores impenitētes sunt
 maledicti. xvij. D
Exemplū de sapientie valore. xx. L
Exemplū terribile de irreuerentia paren/
 tum. xxij. B
Exemplū quomodo parentes se habeant
 ad filios. xxij. E
Exemplū de matrimonio male contracto.
Exempla de eisdem. s. luxurio/ (xxv. X
 lis. xxv. y. F

Exempla de mortali pctō cōiugū. xxvj. R
 Et ad idem aliud L. z D. ibidem.
Exemplū de luxuriosis tactib⁹. xxvij. X
Exemplū de eos q̄ horret leproso. xxvij. D
Exemplū de detractor⁹ penis infernalib⁹.
Exemplū q̄ p̄ncipes debent au/ (xxix. D
 dire p̄dicationem. xxx. R
Exemplū de penis infernalib⁹ opp̄metiuz
 pauperes. xxx. R
Exemplū de fide z eucharistia. xxx. z
Exemplū q̄ sc̄tus Arsenius vidit pctōres
 ignē sibi inferni augmentare. xxx. F
Exemplū q̄ p̄sumptuosi in tentatiōe p̄mit
 tunt cadere. xxxij. L
Exemplū q̄ sanctus Antoni⁹ vidit mūdū
 plenū laqueis. xxxij. L
Exemplū de tētatiōe tedij in bono. xxxij. R
Exemplū quō sc̄tus Anastasi⁹ vicit tenta/
 tiōes p̄tea p̄tates meruit sup demōes.
Exemplū q̄ vincens tenta/ (xxxij. U
 tiōne coronā meref. Ibidem.
Exemplū q̄ elemosyna lucrat homi tēp⁹
 etiā q̄b cōsūpsit in dormiēdo. xxxij. R
Exemplū q̄ mane surgere ad dei laudē est
 edificatoriū. xxxij. R
Exemplū de vita sc̄ti Pauli p̄mi heremi/
 te. xxxij. Q
Exemplū de lōga vita abstinentiū hominū
Exemplū de iusta dānatione (xxxij. R
 pctōz. xxxv. L
Exemplū q̄ qdā vēdidit aiām suā diabo/
Exemplū de paucitate sal/ (lo. xxxvj. R
 uandoz. xxxvj. F
Exempla alia ad idē. xxxvij. L. Itē R z m.
Exemplū de p̄seuerātia i religioe. xxxvij. Q
Exemplū q̄ inuidus petiuit sibi erui oculuz
 vni vt auaro eruerēt ābo ocli. xxxix. D
Exemplū q̄ hō dās p deo tp̄alia: cetuplū
 recipit. xl. S
Exemplū de p̄bo dei. xl. X
Exemplū ali⁹ de eodē. xl. F. Itē ali⁹. xlj. D
Exemplū q̄ dū q̄s comedit vel bibit siḡ cru
 cis edito b̄ndicat. xlj. B
Exemplū de audiendo verbo dei. xlj. F
Exempla ad idē. xlj. S z L. Itē. xlj. D
Exemplū q̄ homi n̄ displiceat dū p̄dicatoz
 corrigit viciā. xlj. y
Exemplū de irridētib⁹ p̄dicatoz. Et exē/
 plū ali⁹ d̄ ill⁹ q̄ p̄tēnūt audire. xlj. B. b
Exemplū q̄ passiois ch̄i recordatio indu

cit ad penitentiam. xlj. F
Exemplū de qdā heremita q̄ in tentatiōe car
 nis manu igni applicauit. xlj. F
Exemplū de penis infernalib⁹ chorizantiū
Exempla alia ad idem: et de fal/ (xlj. B
 sango. xlv. D
Exemplū de passione ch̄i. xlv. L
Exemplū de choreis z ludis. xlvj. L. et exē/
 pla pla ad idē. ibidē y. S. z. xlvij. B. F
Exemplū d̄ recogitatiōe sāguis ch̄i. xlvij. F
 Alco generosa avis significat ch̄i
 f Fenestras claudere (stū. xliij. F
 in sero cōfert sanitati. xlvj. S
Festa an debeant celebrari de sc̄tis veteris
 testamenti. j. B
Fidei doctrina cōfirmat miracul. xxxvij. A
Fidei fructus multiplicat. xxx. A
Fides distinguit. xxx. A
Fides vt sit deo grata q̄nq̄ regulas d̄bet
 tenere. xxx. U
Fides quō habet crescere. xxx. y
Fidē tenere solo corde an sufficiat ad salu/
Fidelitatem quō tenet ser/ (tē. xxx. X
 uis dñi. xxx. A
Filij instruēdi sunt a parentib⁹ et quō: exēo
 plo Marie. xx. B
Filij quō debeāt honorare p̄ntes. xxij. A
Filij tenent p̄rētes ad septē. xxij. E. D
Filij p̄rētes debēt relinq̄re iuste adq̄sita
 bona. xxij. D
Filias nubere n̄ p̄mittere debēt p̄ntes ra/
 lib⁹ q̄ iniuste adq̄sita bona tenēt. Ibidē
 Audia q̄lia habet ania dū in hora
 g mort⁹ iudicat ad celū. x. B
Gaudia vite eterne q̄re nō dantur
 sine meritis. xxxvij. F
Gaudia paradisi q̄lia fuissent si hō ibi p̄sti
 tisset. xxxvij. T. U. X
De gaudijs mundi.
Gaudia mūdi sūt rep̄mēda cōsideratiōe. s.
 passiois ch̄i. xlvj. S. Pla vide de cho/
Gloria diuinitat⁹ ch̄i quō manife (reis
 stata ē in p̄uersiōe aq̄ i vinū. xxxij. B. B
Gratia dei adq̄sita q̄ttuoz modis p̄scruat
Gratia multiplici p̄uilegiata (xxj. R
 est p̄dicatio verbi dei. xlj. E. E
Gratie dulcorē quales hoīes inueniunt in
 ch̄isto. xxj. Q
Granū tritici. vide vbi Triticum
Grauitas pctōz quō sit pōderāda v̄ iudi

Tabula

cada respectu vni^o ad ali^o. xxxviii. **Y**
 Abitare in corde diligit deus. xiiij. **X**
 b. Homis de pctō hō purus. (E) **E**
 nō potuit satisfacere. xv. **E**
 Hō si nō peccasset an deus incarnatus fu- **A**
 isset. xvj. **A**
 Hō inimic^o dī diabolus z qre. xxxiiij. **S**
 Hoiem quare nō fecit deus inexpugnabi- **D**
 lem. xxxviiij. **D**
 Hois calus ē flebil^{is} q̄ttuor rōnib^{us}. xxxviij. **S**
 Homo p̄mus qualia bona peccan- **R**
 do pdidit. xxxviiij. **R**
 De hois p̄mi tentatiōe. xxxix. fere p totum **E**
 Honorare parentes debem^{us} q̄nq^{ue} modis **A**
 exemplo christi. xxij. **A**
 Honorauit de^{us} matrimoniu^m octupliciter **Z**
 humiliari infra hoies qre (xxvij. **D**
 voluit christus. xvj. **Z**
 Humilitatē maximā qre tenuit ch̄s i in- **J**
 carnatione. xvj. **J**
 Hūilitas sine aliq̄ elatōe p̄cedete si i p̄mis **K**
 gentib^{us} fuisset: hō n̄ cecidisset. xxxix. **K**
 Omnis cōflagratiōis an purget iser- **I**
 num: et an purget paradysum z celos **I**
 De igne cōflagra (vj. **R**
 tiōis plura. iij. **S**. et. v. f. z. vj. **S**
 Illuminat mens p q̄ttuor. xliij. **S**
 Incarnatio ch̄i. vide vbi Aduer^{us} ch̄isti. **I**
 Infernus vbi est: et quantum distat a su- **D**
 pficiet terre. j. **D**
 Innovari qre debet mūdus. vj. **K**
 Ioseph spōsus Marie q̄n fuisse mortu^{us} **I**
 creditur. xxxiiij. **I**
 Judicant aliqui graui^{us}. vj. **B**
 Judicant ne duri^{us} mali christiani q̄ paga **B**
 Judicant ne diuites z pla- (m. ix. **S**
 ti grauius q̄ pauperes z subditi. ix. **S**
 Judicant ne damnari q̄ nō tenent p̄ciam **I**
 de pctō. ix. **I**
 Judiciū finale quare p̄cedent signa. ij. p to- **O**
 tum. et an tempus ei^{us} p̄sciat p signa cer- **O**
 titudinaliter. ij. **O**
 De iudiciū tuba. iij. **I**
 Judiciū generale vbi fiet: z quō poterunt **I**
 oēs illuc cōuenire z ibi tot capi. iij. **K**
 In iudicio finali quō videbit ch̄s. iij. **A**
 Itē quō paruuli in originali dece- **O**
 dentes videbunt ch̄m. iij. **O**
 Judiciū gnale qre faciet ch̄s: z quō. iij. **R**
 In iudicio q̄ erūt accusatores. iij. **L**. z qui

testes. iij. **A**
 In iudicio an ostendetur crux ch̄i. iij. **X**
 De generalis iudiciū snia q̄liter feret. iij. **Y**
 In iudicio finali erit planctus z ve multi- **I**
 plex. v. **D**. et p totum. **I**
 Iudiciū triplex distinguit. x. **A**
 In iudicio particulari quō discernunt bo- **I**
 ni z mali. x. **B**
 Iudiciū particulare qre debet fieri in mor- **A**
 te vniscunusq^{ue} hois. vj. **A**
 Ad iudiciū particulare faciendū an ch̄ist^{us} **A**
 descēdat de celo p singulis. vj. **E**
 Iudiciū particulare quō fieri habet. vj. **H**
 Plura ibidem. **J**
 Iudiciū particularis snia an possit mutari. **K**
 In iudicio particulari qd pos- (viiij. **D**
 sit hoiem iuuare. vj. **D**
 Iudiciū particularis snia quō feret. ix. **E**
 Iusticie dei pulcritudo ostendit^{ur} exemplis **K**
 pluribus. xxxv. **K**
 De iusticia dei ad misericordiam appellare q̄s **L**
 nō potest in morte: q̄ in vita penitente **L**
 luit. Ibidē in exēplo. **L**
 Alis Aplis pdicauit ch̄s sedēs in **K**
 nauī parabolam de tritico et ziza- **L**
 ma. xliij. **L**
 Itē mensis k̄s e. pdicauit ch̄s etiā de sel- **L**
 mine verbi dei. xl. **L**
 K̄s. xj. Aplis pdixit ch̄s signa futuri iu- **L**
 dicij. p̄mi euāgelij in fine patet **L**
 K̄s. xvij. aplis pdixit ch̄s discipul^{is} passio- **A**
 nis. z pati voluit. vj. k̄s. xliij. **A**
 K̄s. v. octobris predicauit ch̄s de vince **A**
 cultu: et p̄mo siḡto p denariū. xxxvj. **A**
 Aborauit ch̄ist^{us} manibus z q̄ la- **I**
 bore. xxxij. **I**
 Lapsus p̄mi hois quō factus est **L**
 Lazari sc̄i a ch̄o resuscitati (xxxix. **H**
 legenda. x. **H**
 Leproso a ch̄o mundato qd significat. et **A**
 plura ibi. xxxvij. **A**
 Leprosi seruire debem^{us} p̄sertim in sp̄ua- **B**
 adulterū. xxxvij. **B**
 Lex multiplex damnat (lib. xxxvij. **D**
 adulterū. xxxvij. **D**
 Liberauit de^{us} hoiem a diabolo per iustu- **Y**
 ciam. xv. **Y**
 Limbus sanctorum patrū vbi fuerit. j. **D**
 et plura ibi. **D**
 Locus vbi inuenit^{ur} ch̄s. xxi. **A**
 Ludus vide vbi agit de choreis. **A**

Alphabetica

Aledictiones septē incurrit homo **S**
 in ex peccato. xvij. **S**
Balefia q̄les nō sunt pmittendi **T**
 viuere. xxxiiij. **T**
Maria virgo sūme tristabat de iesu perdi- **L**
 to in triduo. xx. **L**
Matrimoniu^m triplex est. xxvj. **L**
 De matrimonio sp̄uali. ibidē. **D**
 De matrimonio diabolico. ibidem. **D**
Matrimoniu^m an sit sacramentum nouele- **D**
 In matrimonio quare q̄bus- (gis. xxv. **R**
 dā male euenit. xxvj. **S**
Matrimonij regule seruande ponuntur. **S**
Matrimoniu^m quomodo sol- (xxvj. **B**
 uitur morte. xxvj. **B**
Matrimoniu^m male seruantes puniuntur **F**
 multipliciter. xxvj. **F**
Matrimonij digna sc̄imonia. xxvij. **D**
Memorari debet hō vndiq^{ue} pcti pericula **D**
Mendicauit ne christus osti- (xliij. **E**
 atim. xx. **E**
Mirabant maria z ioseph de ch̄o z qre. **E**
Miracula qre facit de^{us}. xliij. **E** (xviij. **B**
Miraculoz p̄tate qre ch̄s nō (in fine **B**
 est vsus in puericia. xxij. **B**
Misericordiam a deo peccatoz quō possit **V**
 obtinere. xlvij. **V**
Mors est tremenda etiā sanctis. vj. **B**
Mortis iudicio. vide vbi de iudicio par- **B**
 In morte qualia mala eueniāt (ticulari. **X**
 peccatoz. ix. **X**
Morientium animas qui z quō deportāt. **E**
 vj. **E**. et. x. **E**
Morte ania bona q̄lia habebit gaudia. **E**
Mundū non diligere quare p̄e- (x. **B**
 apit deus. xxj. **B**
Mucula parua z quare non in nauī **D**
 magna voluit christus transfretare **D**
 Noie trinitatis inuoca- (xxxj. **A**
 to an ch̄s a Joanne baptizatus fuerit. **A**
Nuptie in Aduer^{us} quare pro- (xxij. **H**
 hibentur. j. **H**
Nuptiaz traductio quib^{us} t̄pib^{us} p̄hibetur. **I**
Nuptias p̄h̄it mali cū filiab^{us} (xxvj. **D**
 diaboli. z q̄li chorea traductū. xxvj. **D**
Nuptie in q̄b^{us} p̄uertit ch̄s aquā in vinum **A**
 quando facte sunt. xxxiiij. **A**
Nitē in nuptijs illis q̄s fuerit sponsus z que **A**
 sponsa. z qd nomen ei^{us}. xxxiiij. **B**
Nenuptijs eiusdem quare christus interesse **B**

voluit z plura. xxxiiij. p totum. **B**
 Itē de nuptijs plura vbi **M**atrimoniu^m. **B**
Bediuit ch̄s parentib^{us}. xxxij. **Y**
Obedire tenet vxor viro. xxvj. **B**
Obedire nolle dei p̄ceptis est mira- **B**
 bilis demētie z maxime prauitatis. xxxj. **B**
Obssequijs qualib^{us} honorauit (H) **H**
 christus parentes. xxij. **H**
Obtinere seruus dño obediedo in om̄i- **Y**
 bus an teneatur. xxxix. **K**
Occasiones labēdi in pctm̄ q̄ttuor. xxxix. **H**
Occidit aīa p peccatū z quō. xvij. **B**
Oculi cecantur q̄nq^{ue} modis. xliij. **F**
Ocultare voluit deus diabolo incarnatio- **D**
 nem christi. xvj. **D**
Offensio m̄rimonij punit^{ur} mltiplr. xxvj. **D**
Offensio d̄nabilis in matrimonio fit mlti- **D**
 pliciter. xxvij. **D**
Opari qualia debet homo p vita eterna p- **U**
 merenda. xxxvij. **U**
Oparij boni quibus signis discernuntur a **E**
 malis. ibidem **E**
Oparioz mercedem retinere est graue pec- **O**
 catum. xxxix. **O**
Opiniones q̄n sunt p̄trarie inter doctores **R**
 que sit sequenda inter eas. xij. **R**
Parabolice quare loqui voluit ch̄s **A**
 p **P**aradisi terrestri dēdi- (xl. **D**
 de. lxxxvij. **D**
Parētes tenent filijs ad septē. xxij. **E**
Passionem suam quare christus predicare **D**
 discipulis. xliij. **D**
Passione ch̄i quō implete sunt omnes **B**
 scripture. ibidem **B**
Passio christi quare legit^{ur} d̄nica ante qua- **E**
 dragēsimā. xlv. **E**
Passionis christi memoria discernuntur bo- **H**
 ni z mali. xlv. **H**
Passiones plurimas qre voluit pati ch̄s. **K**
 xlv. **K**
Per passionē suam z quare nō aliter voluit **D**
 ch̄s hominē saluare. xlvij. **A** vsq^{ue} **D**
Passio christi illuminat animam multipl- **D**
 citer. xlvij. **D**
Passioni christi iniuriā grauiorez facit pec- **E**
 cādo ch̄ianus q̄ crucifigores. xlvj. **E**
Passio christi quomodo renouatur p pecc- **D**
 atores. ibidem **D**
Pctā oīm an videbunt in iudicio. v. **B**

Tabula

Peccat ne homo mortaliter de facili i quo/ cumq; facto. xij. **A**
 Peccati mortale est infinite gravitatis q/ drupliciter. xv. **F**
 Peccati Ade an gravius fuerit pctō eue z alioz hominū. xxxvij. **y. E**
 Peccati primoz parentū quare nō statim meruit veniam. xxxix. **R**
 Pnia figurata fuit p arcā Noe. xxxj. **B**
 Pericula pcti sunt septē. v. **E**
 Pericula tētatiōis q̄lia sunt. vide Tētatio. **E**
 Piscatores q̄li industria possint cape mul/ tos pisces vel cancos. xliij. **S**
 Predestinatio ponit certitudinē sed nō po/ nit necessitate. xxxvij. **D**
 De p̄destinatōe plura vbi electio z vocatio **D**
 Predicationis tempus quando est idone/ um. xliij. **X**
 Ibidem de tēpore p̄ficiēdoz in ecclesia. **X**
 Predicatio p̄uilegiata est multiplicr. xliij. **(E**
 Predicationē audire multa bona **(E**
 confert. xliij. **C**
 Predicationē an melius sit audire q̄ mis/ sam. xliij. **Ee**
 Puericia iesu fuit mirabilis. xix. **AO**
 Puer in instanti animatiōis quante sit par/ uitatis. xix. **P**
 Pulcritudo iusticie dei daret. xxxv. **R**
 Quantitas concepti fetus in utero **q**
 materno dum animatur quanta **q**
 sit. xix. **P**
 Questio triplex fieri potest. v. **B**
 Querenti iesum quattuor sunt attendēda. **B**
 Querendus est iesus quattuor **(xxj. A**
 modis. Ibidem **D**
 Queri quo tpe debeat ch̄s. Ibidem **D**
 Queri vbi debeat ch̄s. Ibidem **A**
 Querētes ch̄m in castitate dulcedinē am/ pliozem in spū degustāt. xxj. **Q**
 Queri aurū sub aquis quō debeat. ibidez. **Q**
 Questus z inuentus ch̄s quattuor mo/ dis seruatur. xxj. **R**
 Quinquagesima quare sit instituta. xliij. **A**
 In quinquagesima quare speciali? recolit **A**
 ecclesia passionem ch̄i. xlv. **H**
 Lecta itētio i nr̄monio q̄ ē. xxv. **E**
 Redimere hominē an pura creatu/ ra potuisset. xv. **F. et. xxxv. R**
 Redimere de? hoiez p agelū noluit. xv. **S**
 Regnum celoz quare non datur sine me

ritis. xxxvij. **F**
 Regule nr̄monij vndeci sunt. xxxvj. **A B**
 Regule seruoꝝ z ancillaz. xxxix. **B**
 Regule dñoz erga suos q̄ sint. xxxix. **P**
 Remanere iesus in hierusalē sine scitu pa/ rentū. z sic amitti quō potuit. xx. **A B**
 Remanere z pdi q̄re ch̄s voluit. xxj. **K**
 Remedia p̄ piculosas tētationes z p̄ tur/ pes cogitationes. xxxij. **D**
 Res p̄uertit deus in alias a principio mul/ tipliciter. xxxij. **K**
 Reuerentiā summā debet homo exhibere **K**
 verbo dei z quare. xliij. **A**
 In ruinam maloz quō dicit venisse ch̄i **K**
 stus. xvij. **R**
 Ancti veteris testamenti an sint in/ **K**
 uocandi. j. **B**
 Item an sint festuandi z canoniza/ **B**
 ti. Ibidem. **B**
 Sapientiaz suam christus quare ostendit **X**
 duodecimo anno. xxij. **X**
 Scientia christi fuit mirabilis z an creue/ **X**
 rit. xix. **A. et. xx. B**
 De scientia primi hois. xxxvij. **E**
 Serui ad q̄ tenentur dñs. xxxix. **J. v. S. P**
 Semina quando sunt in terram iactanda. **L**
 z plura hmōi. xliij. **L**
 De semine verbi dei. xl. fere p totū. **L**
 Septuagesima q̄re sit instituta. xxxvij. **A**
 Somnus q̄lia bona p̄fert. xxxij. **A**
 A sono mature surgere pla p̄fert. ibidē. **B**
 A somno surgere quare significat peniten/ **B**
 tiam. ibidem **F**
 De somno pla ibidem vide vbi Dormire. **F**
 Supbia omnib; inuidet. xxxix. **E**
 Angere pctōre quō solet deus ma/ **E**
 ni misericordie. xxxvij. **B**
 Tempestas maris significat tenta/ **B**
 tiones. xxxj. **E. D. et. xxxij. R**
 Tempestatis tpe quare dormiuit christus **R**
 tempestatē sedando ch̄s **(xxj. E**
 fecit tria miracula. xxxj. **B**
 Tempoz q̄nq; differētie in euangelio dei **B**
 scribūt de ch̄o z de ei? actiōib;. xxxij. **E**
 Tentatio p̄mi hois z lapsus quō fuerit. et **E**
 plura de hoc. xxxix. p totum. **E**
 De tentatiōe filioꝝ adam si p̄stitissent i pa/ **E**
 radiso an tētati fuissent. ibidem. **B**
 Tentatione in hac vita nemo carere potest **B**
 xxxij. **R**

Alphabetica

Tentatio crescit quāto homo sanctior sit. **R**
 xxxij. **R**
 Tentatur homo a diabolo etiam cum de/ **R**
 rum se putat. Ibidem **R**
 Tentatiōes sunt in varia differētia et quō **R**
 cognosci possunt vñ sint. xxxij. **D. A**
 De tentatiōib; piculosis vñ oriant. et q̄les **D. A**
 sunt piculosissime. xxxij. **O. P**
 Terra bona et fructifera pro semie quomō **O. P**
 cognoscat. xliij. **B**
 Tranquillitas in anima ex quib; causatur **B**
 tristitia absorptus ob peccata **(xxxij. S**
 quid faciat. xxxij. **O. R**
 Triticum qd significat. et quali terra bene **O. R**
 fructificat. xxxij. **A**
 Triticum q̄nobiles proprietates habeat. **A**
 xxxv. **D**
 Erbū dei multiplici fructuositate da **D**
 re: sicut z semina varia. xl. **S. U**
 Verbum dei ne fructificet q̄lia im **S. U**
 pediant. xliij. **A**
 Verbum dei est maxie dignitatis. z audi/ **A**
 re illud signū gratie est. xliij. **E. S**
 Item q̄liter sit audiendū. xliij. **R. L**
 Item q̄libus aquis sit irrigandū semen **R. L**
 verbi dei. xliij. **B**
 Item q̄ est summe reuerendū z fructu/ **B**
 osum. xliij. **D. A. z. R.**
 Verbum dei audire an sit sub p̄cepto. ibi/ **D**
 dem. **O**
 Verbum dei cōtemnūt q̄ttuor genera ho/ **O**
 minū. Ibidem **O**
 Verbum dei audientes deus probat vili/ **O**
 gere. xliij. **A. X**
 Verbum dei audire cōtemnētes puniunt **A. X**
 multipliciter. xliij. **A. A**
 Via salutis. xliij. **S. z**
 Item de via damnatiōis. xxxvij. **S**
 Vicia intermiscēt z simul crescunt cū vit/ **S**
 tibus. xxxij. **P**
 Videre habet ania eruta statim spūs bo/ **P**
 nos z malos. vij. **O**
 Vindemiare qñ sit melius. xxxvj **O**
 Vinea significat ecclesiam sc̄am. xxxvj. **A**
 Vita ch̄i qualis fuerit vsq; ad annū trice/ **A**
 cesimū. xxxij. **y**
 Vitam quare prolongat deus peccatori. **y**
 xxxv. **B**
 Unicornis Christum significat et quare. **B**
 xxxij. **B**

Vocat deus mltos ad fidē quos sc̄t per/ **B**
 ituros. xxxvij. **B**
 Ex vocatis pauci sūt electi. vide Electi. **B**
 Vxor quō sit eligenda. et quomō bona fo/ **B**
 re cognoscat. xxxvij. **O. R**
 Item quō castigāda. xxxvj. **S**
 Item quō sit diligenda. xxxvj. **E. Et quid**
 faciat vxor vt ametur. xxxvj. **E**
 Item an tenet obedire marito. xxxvj. **B**
 Vxorē verberare an sit pctm. xxxvj. **E**
 Vxorem eligere ppter pulcritudinē vt dñ/ **E**
 uitias z hmōi an sit pctm. xxxvj. **R**
 ps factus est minimus puerorūm **R**
 et quare. xix. **P. O**
 De ch̄i puericia. xix. **A. O**
 De ch̄i pueri dignitate. xix. **y. S. Et quā**
 re creuit paulatim. xvij. **S**
 Xps an senio defecisset aliqñ. xix. **R**
 Xps puer inter doctores de q̄ materia dis/ **R**
 putauit. xx. **F**
 Xps quare nō p̄dicauit ante tricesimū an/ **F**
 num. xliij. **X**
 De ch̄i dominio recognoscēdo. xxxij. **S**
 Xpianus malus an diuinus damnet q̄ pg **S**
 ganus. ix. **S**
 Dñs in sex z non in pluribus nec **S**
 pauciorib; q̄re conuertit ch̄s aq̄s **S**
 in vinum. xliij. **J**
 ydus decēbris: h̄ est. xliij. die mēsis illi? mi/ **J**
 sit Joannes discip̄los ad ch̄m di. Lu **J**
 es qui venturus es zc. v. **A**
 Zante proprietates. et qd significat. **A**
 xxxij. **O**
 Zizania viciorū quō crescunt cum **O**
 virtutum tritico. xxxij. **P**
 De zizania plura eodem sermone. **P**
 Zizaniā sup̄semīnauit diabolus in bonis **P**
 creaturis dei. xxxv **B**
 Finit Tabula de materijs in hac parte **F**
 byemali Sermonū de tempore contentis **F**
 fm ordinem alphabeti. **F**

Tabula dominicarum

In nomine do-
mini etc. Incipit Tabula secunda iuxta ordinem dominicarum et sermonum contentorum in hac parte hyemali.

Dominica prima Adventus

Sermo. j. De adventu domini communis.
Ser. ij. De terribilibus signis iudicii.
Ser. iij. De adventu christi ad iudicium.
Ser. iiij. De iudicii finalis ratione et persecutione.

Dominica secunda Adventus

Ser. v. De flebili planctu et ordine iudicii.
Ser. vi. De innovatione mundi.
Ser. vii. De iudicio particulari in morte.
Ser. viij. De iudicii particularis tempore et executione.

Dominica tertia Adventus

Ser. ix. De formidabili iudicio et sententia in morte.
Ser. x. De iudicio distractionis et remuneratione bonorum.
Ser. xi. De conscientia bona.
Ser. xij. De conscientie reformatione et qualitate.

Dominica quarta Adventus

Ser. xij. De preparatione hominum pro adventu christi.
Ser. xiiij. De adventu christi in mentem.
Ser. xv. De adventu christi in carnem.
Ser. xvj. De humilitate et charitate adventus christi.

Dominica infra octavas Ascensionis

Ser. xvij. De evangelio eius et prophetia Symeonis.
Ser. xvij. De benedictione per christum collata.
Ser. xix. De mirabili puericia domini Iesu.

Dominica infra octavas Epiphanie

Ser. xx. De evangelio eius persecutione.
Ser. xxi. De christi amissione: requisitione et conservatione.
Ser. xxij. De christi vita et honoratione parentum.
Ser. xxij. De christi baptismo et etiam nostro.

Idem Sermo applicari potest de octava Epiphanie: presertim dum occurrerit in dominica.

Dominica post octavas Epiphanie

Ser. xxiiij. De evangelio eius persecutione.
Ser. xxv. De nuptiis presertim spirituum alibus.
Ser. xxvj. De regulis matrimonij.
Ser. xxvij. De matrimonij dignitate et custodia.

Dominica secunda post oct. Epiphanie

Ser. xxviiij. De evangelio illius dominice persequendo.
Ser. xxix. De domini et servorum regulis.
Ser. xxx. De fidei christiane qualitate et utilitate.

Dominica tertia post oct. Epiphanie

Ser. xxxi. De evangelio illius dominice persequendo.
Ser. xxxij. De tentationis periculis evadendis.
Ser. xxxij. De ecclesie et fidelium status vario.

Dominica iiij. post oct. Epiph. vel vltia

Ser. xxxiiij. De evangelio illius dominice persequendo.
Ser. xxxv. De dei bonitate in omnibus operibus et pietate ac iusticia.

Dominica Septuagesime

Ser. xxxvj. De evangelio eius dominice.
Ser. xxxvij. De electorum numero et reproborum multitudine.
Ser. xxxvij. De hominis casu flebili.
Ser. xxxix. De hominis primi tentatione et lapsu.

Dominica Sexagesime

Ser. xl. De evangelio illius dominice persequendo.
Ser. xli. De impedimento fructus verbi dei et dignitate eius.
Ser. xliij. De audientia verbi dei: obligatione et fructu.
Ser. xliij. De verbo dei audiendo et contentum punitione.

Dominica Quinquagesime

Ser. xliij. De evangelio illius dominice.
Ser. xlv. De passionis christi mentione: varietate et offensione.
Ser. xlvj. De passionis christi iniuria per mundanos et talium punitione.
Ser. xlvij. De humana salute facta per christi passionem et eius passionis efficacia.

Finis Tabula secunda iuxta ordinem dominicarum et sermonum contentorum in hac parte hyemali.

Tabula

In nomine do

mini ielu Incipit Tabula de materijs in hac parte Pascali sermoni Domerij contentis fm ordinem alphabeti.

Dquiri qualiter possint gaudia future vite. **xxj**
Adozant iudei ad occidentem: sed christiani ad orientem. **xxxiij. f**
Aduenire de quo dicitur cum sit **xxxiij. f**
Aduocat nre chris. **ix. A.** (vbiq. **xxv. B**)
Amare an deuoti debeant christum di filium qd patre vel spmsanctu. **vij. BB**
Amor dei est spmsanctus. **xxvi. B**
Ania coniuncta corpori influit ei quattuor. **xxxiij. B**
Ani al omne habens sanguine: habet cor: vigilat z dormit. **xix. R**
Alia qda pcellit hoiem i sensu. **xxvij. U**
Animal veru fuit ne coluba in q apparuit spmsanctus. **xxxiij. f**
Animas quales chris in resurrectione educit. **j. E. vsqz J**
Angeli cum beatis aiab: an sil stat vlt sepulchrum i celesti curia. **xxxiij. z. Pla vbi Beati et vbi de Celesti curia.**
Apparuit chris resurgens pmo mri. **ij. R**
Apparuit discipulis chris post resurrectionem qdrupla maiestate. **iiij. D**
Apparuit vsqz ad ascensionem decies. **xj. S**
Arbitriu liberu sine gra non potest facere quattuor. **xxxiij. U**
De hoc plura ibidem.
Arguedus erat mundus p spmsanctu de tribus peccatis. **xxxiij. E**
Affessio chri ad dextra pns. **xxxiij. p totu.**
De astatione curie celestis. et plura de hoc **Ibidem.**
Etatis quo accreuit glia celestis ex chri resurrectione. **iiij. D**
Beatitude triplex est et in quo consistit. **xxij. R. vsqz U**
Beatitude vera an possit haberi i ista vita. **xxxiij. S**
Beati an videbunt penas damnatorum et quare. **xxxiij. U**
Beati an exeant ad hunc mundum videndum. **xxxiij. X**

Beatitude electoy an erit maior post resurrectionem q ante. **xxxiij. y**
Beatoz mansione qre voluit de in altissimo celo constituere. **xx. E**
Beatitude celestis habet quindecim partes vel bona. **xxxiij. AB**
Beati in cognitione sua habebunt plura gaudia. **xxj. HJ**
De beatitudine aie in visione dei. **xxxiij. U**
Beati ex charitate an compatiantur danganis. **xxxiij. B**
Bei mutuo solabunt. **v. modis. xxvi. E**
Beati in celo post resurrectionem an stabunt vel sedebunt. **xxxiij. y**
Beati z chris in celo an transferant se quocumqz de locis suis ad alia loca. **xxxiij. y**
De beatitudine plura vbi **Glia z Gaudi**
um. et vbi **Uisio z Vita futura.**
Bellum contra elephantes quomodo gerendum sit. **xxvij. R**
Bona celestia quare paruispenduntur a mundanis. **xxvj. J**
Boni in resurrectione quo discernuntur a malis. **xxj. J**
Bonis rpalib: qre no implet aia. **xxxiij. E**
Bonu op: modicu cu deuotione factu an melius sit qd magnum sine deuotione. **vij. (S)**
Aput an cor sit ps hois principalior. **xxj. B**
Caro chri si diu stetit i sepulchro an ex se corruptione habuisset. **ij. A**
Celi empyrei condicioes. **xx. E vsqz finem**
In celo sunt. **xxj. mansiones z quo eas chris**
stus ptransiuit ascendendo. **xxxiij. f**
De celestis curie dispositione. **xxxiij. z**
Celestis curia versus quam parte celi esse putatur. **xxxiij. fB**
In celesti curia finaliter an plures erunt viri qd femine. **xxxiij. H**
De celesti curia plura. **ser. xxxiij. f**
De cibo quem chris comedit post resurrectione. **ix. f**
Libi comestio vel gustus an erit in futuro. **xxvij. RS**
Cognitio beatoz est triplex. **xxxiij. D**
In cognitione sua beati qualia gaudia habebunt. **xxj. HJ**
De hoc plura vbi **Noticia z vbi **Uisio****

Alphabetica

Conolationem qualem fecit chris sanctis descendendo in limbum. **j. E**
De consolatione spmsancti. vbi spmsanctus. **Consolatus est christus. omnes quibus apparuit post resurrectionem. iiij. S**
Conuersari continue cu discipulis post resurrectione quare noluit christus. **v. y**
Corpus christi in passione destructu fuit reformatu integre in resurrectione. **ij. D**
Corp: chri post resurrectione quo fuit pal Corp: huanu copositu est (pabile. **ix. f**
Ex quattuor elementis. **xxxiij. A**
Corpus gliosi dotes quattuor. z d eisdem. **xxxiij**
Corp: gliosu an possit sil stare (p totum cu alio corpore glioso i eodem loco vel ptransire illud. **xxxiij. R**
Corp: gliosuz duplr mouebit. **xxxiij. S. et**
Corpus gliosum an potest (xxxiij. **I**
Non videre vltra aliud corpus gloriosum z intra omnia illius. **xxv. I**
Corpora gliosa an erunt lucida z perspicua Item de eorum colore z pulcritudine. **xxv. y**
Corpora gloriosa quales delectationes habebunt in sensibus. **xxv. T. vsqz y**
Eus cui vult exorari euz omnia sciatur. **xxvij. T. U**
Deus liberalissimus fore ostenditur erga orantes. **xxix. Z**
De uotio mltu pferat etia i puo ope. **vij. S**
Diabol: quo dicitur ligat: fore p chris. **j. D**
Diaboli an post iudiciu habebunt torquere reprobos in ppetuu. **xxxiij. J**
Discipuli chri maiora quo dicunt fecisse qd christus. **xxxiij. Z**
Diuinam consolatione quattuor genera hominu merentur. **iiij. S**
Dominu vel pidentia vni creature super aliam an erit in futuro. **xix. A**
Dotes z decor corporis gliosi. de his sub **L**ittera vide.
De dotibus anime. **xxxiij. Z. vsqz A**
Lecti in celo post resurrectione an plures erunt viri qd femine vel eod: uerso. **xxxiij. H**
Ephialtes qualis sit infirmitas z de remedio eius. **xxxiij. A**
Erro: mendacij iudeoy qd chri resurrectione quo conuincit p ratione. **v. Bb**
Exempla multiplicia de resurrectione chri:

His. **vij. E vsqz**
Exemplu quo latro vna penitencia fratris conuersus est ad penitentia. **vij. in fine.**
Exemplu pabolici q iusticia pualet contra iniquitatem. **vij. y**
Exemplu de elephatis domesticatione. **ix. H**
Exemplu resurrectionis future de septem dormientibus. **x. R**
Exemplu q fratres debet esse vniti. **xj. U**
Exemplu de bonoz deductioe in celu z maloz perditione. **xxxiij. U**
Exemplu de celesti ciuitate. **xxv. B**
Exempluz q in vita eterna habet ineffabile Exemplu quo pugna (bonu. **xxvj. Z i fine**
dū est ptra elephantes. **xxvij. Z**
Exemplu q sanguinis chri gutta sufficit saluare peccatorem. **xxvj. H**
Exemplu de rosas odoriferis paradisi. **xxvij. S**
Exempluz de scro Berni. in morte confitio de passione chris. **xxxiij. E**
Exemplu terribile ptores in pctis viuent: Exemplu q de pctis primoz (tes. **xxxiij. f**
flere debeamus. **xix. J**
Exemplu q pene inferni sut quissime. **xix. D**
Exemplu de suauitate ineffabili celestis me: Exemplu de amore seruati ad (lodie. **xx. y**
christum. **xxxiij. R**
Exemplu q infirmitatis patiencia magnus meretur premiu. **xx. H**
Exemplu de corona debita p victoria terati: Exemplu quo philosophi de (ontis. **ibidem**
pinxerunt mudi labilitate. **xxj. E**
Exemplu aliud de mundanis bonis decess: Exemplu q demones (ptoyis. **xxxiij. B**
sufferret omne pena p dei visione. **xxxiij. D**
Exemplu aliud ad idem. **xxxiij. S**
Exemplu q btus Hieronymus apparuit scro Augustino z dixit btitudine celestem esse ineffabilem. **xxxiij. f**
Exemplu de formoso decore z habitu beati Exemplu de pmijs pginis (toru. **xxv. D**
tatis z viduitatis. **xxvi. D**
Exemplu de oronis ptuosa pte. **xxvij. y**
Exemplu q in oratione potest cauere mentis euagatio. **xxxiij. H**
Exemplu quo in oratione sit supplicandu. **ibidem**
Exemplu quo scrus Bernardus vidit psal: modia fratru ab angelo pscribi. **xxxiij. S**
Exemplu q peccatu populi ipedit oronem etia sanctoru viroz ne exaudiat. **xxxiij. S**

Tabula

Alphabetica

Exemplū quō sc̄tus Zachari⁹ vidit diabo-
lum impedire orōnes frat̄z q̄si muscis cogi-
tationū volitantibz. xxx. **A**
Exemplū de periculo ebrietatis z potatio-
nis. xxxj. **E**
Exemplū quare antiqui patres habuerūt
maiores gratias. xxxij. **O**
Exemplum quō carnales cruciant̄ in infer-
no. xxxij. **O**
Exemplum q̄ fratres minores v̄si sunt ha-
bitū gloriozo z p̄fulgenti in celo p̄pter pe-
nitentiam. xxxij. S. in fine. **O**
Exemplū quō debeat religiosus cōtēplati-
oni z orationi vacare ne tedio afficiatur.
xxxij. **R**
Exemplū de hymno Veni creator sp̄s z de
Salve regina. xxxvj. **O**
Exm q̄ sūme d̄siderat sc̄i gr̄az d̄i. xxxix. **S**
Exemplū q̄ in hybernia boies nō moriunt̄
nisi transferant̄ extra. xxxvij. **A**
Exemplū de abstractiōe a sensibz in raptu
Exm q̄re p̄lati eccl̄ie nō faciūt (xxxix. **X**
miracula nunc sicut olīm. xxxvij. **L**
Exemplū q̄ hoīem peccare nō est mirū sed
p̄suerare in gr̄a mirū est. xxxix. **O**
Exemplū q̄ ch̄s ex charitate pat̄us esset
p̄ nobis rursus mori. xl. z. in fine. **O**
Exm de lumine gr̄e z pulcritudine. xlij. **D**
Exempla q̄ angeli z ch̄s delectant̄ z assunt
bonis hoībz q̄ p̄ferūt de diuinis. xlij. **F**
Exm q̄ pctōri pet̄ti p̄ se orōnes fieri a reli-
giosis z sanctis multū valet. xlij. **R**
Exm de hūilitate sc̄i Joānis elemosyna/
rij z Exemplum aliud de humilitate sc̄i
Francisci. xlij. **O**
Exm q̄ nō dz hō p̄scrutari an sit p̄destina/
tus vel finaliter p̄sueraturus. xlij. **U**
Exm q̄ gr̄a recup̄at p̄ p̄niam. xlij. **F**

Ames maria est in inferno. xvij. **y**
Femineo sexui quare deus concessit
sit vt sit prima nuncia resurrectiō/
nis christi. vij. **H**
Fidei articuli credēdi de spiritus s̄cto. xxxvj. **A**
R vsq̄
Fidē resurrectiōis sue christus q̄re proba/
uit sup̄ oēs alios fidei articulos pluribus
experimentis. ix. **D E**
Fides resurrectiōis ch̄i an sit maioris me-
riti q̄ fides passionis eius. iij. **D**

Flendum est christiano in presenti de quaz
tuor. xix. **H**

Audiū m̄triplex hūit ch̄s in resurre-
S Gaudiu de visione (ctiōe. ij. **A**
ch̄i h̄c q̄les hoies merent̄. xj. **E**

Gaudiū habebūt boni ex pluribz in resurre-
rectione generali z ex eisdem mali meret̄
bunt. xij. **L** vsq̄ **D**

Gaudia celestia nō erūt carnalia. xix. **L**

Gaudiū celeste incōpabiliter excellit omnia
gaudia huius mundi. xix. **O**

Gaudia brōz erūt maxima z multa ex. xij.
partibus. xx. **R** z p̄ totum. **O**

De gaudio visiōis brōz vide vbi de Col/
gnitiōe. z vbi de Uisione

Gaudia q̄lia habebūt b̄ri in sensibz oibz et
singulis corpis gloriosi. xxv. **X**

Gaudia qualia p̄cipabūt sibi mutuo bea-
ti consolando. xxxvj. **E**

Glia celest̄ an aucta sit ex ch̄i resurrectiōe
Glia brōz an maior erit post (iij. **O**
resurrectionē generalem. xij. **y**

Glie celest̄ magnitudo oñdit multiplicat̄
ter. xvij. **H** z p̄ totū sermonē. **O**

Glia triplici b̄ritudo rota p̄stat. xx. **O**

Gra an det cui libet se p̄parati. xxxvij. **E**

Gratia necessaria fore ad salutem p̄robat̄
xxxvij. **L**

Gratia quid sit in re. z an sit idēz quod cha-
ritas. xxxix. **P**

Gratia gratumfaciens an sit idēz qd̄ gloria
z eque desiderabilis. xxxix. **R**

Gram q̄s dat z q̄ duplex est. scz increata z
creata z de dilectiōe ei⁹. xl. **E**

De gratie extinctione z restauratiōe de no/
uo creando. xl. **y** z

De gratie p̄cellentiā z summa pulcritu/
ne. xl. **A B E**

Gratia quid sit diffinitiuē. xlij. **D**

Gra quō illuminat z de q̄bz mentē. xlij. **E**

Gratia quomodo possit quis mereri z ad/
quirere. xlij. **B H J**

De gratie augmento z de conseruatione.
Ibidem **A B E**

De gr̄e inexistētis cognitiōe. xlij. **P O R**

De gr̄e p̄iecuratiōe z signis z plura ibidē
consequenter. **D E**

Gustus brōz z d̄anatoz post resurrectiōes
qualiter erit. xvij. **R S**

Abitaculū dei. xxxij. **A E**

Habitat deus in qualibz creaturā
Ubi habitauit deus (xxxij. **E**
q̄n nil creatum fuit. Ibidē **D**

Historia deuota de ch̄i descēsu ad inferos
Historia de educiōe sanctorū in (j. **J R**
resurrectione. Ibidem.

Historia deuota quō ch̄s post resurrecti/
onem apparuit matri. ij. **U**

Historia iuxta euangelū de resurrectione
christi. iij. **R**

Historia ex euāgelio nazarenorū de resurre-
Historia de aduentu (ctiōe ch̄i. v. **E E**
sp̄sscti in die P̄tecostes. xxxv. **B H**

Historia de linguaz diuistiōe. xxxvij. **E**

Humilitas cōfert ad gr̄am merendā z cō/
seruandam. xlij. **O**

Huis cōflagratiōis quō agere ha/
bitat tā in electos q̄ i alios. xij. **L**

Impassibilitas distinguit triplex.
In infernū descēdere an cōue/
niens erat ch̄o. j. **B**

In inferno quantam moram traxit ch̄i/
stus. Ibidem. **O**

In inferno reprobi lz exire vellent: tamen
nō possunt. xij. **X**

In infernalibz penis z miserijs habet vbi
de Beatitudine p̄ opposituz. xvij. xxxvj.
et varijs sermonibus. **O**

Iustificatiōem peccatorū quare attribuit
scriptura maḡs resurrectioni ch̄i q̄ pas-
sioni. iij. **A**

Il's. vj. octobris ch̄s cecū a nati/
uitate illuminauit. z tunc p̄dicauit
euangelium christus de bono pa/
Post kl's Maij nocte sc̄da (stoz. xv. **A**
quo cadit. vj. nonas Maij anno christi
xxxij. venit Nicodemus ad Iesum no/
cte. scz in profesto Inuentiōis sancte cru-
cis. Et tūc ch̄s domin⁹ plurima myste-
ria de baptismo et passione ac de sua di-
uinitate locutus fuit: vt patet Joan. x.
Et de hoc breuiter habetur Sermone
xxxix. in p̄ncipio. **A**

Ius vocalis erit ne in patria. et de
aus suauitate. xx. X. et latus. xxxvj.
I vsq̄ **A**

Lex ciuitatis celest̄ q̄lis est. xxxij. **F**

Lex infernalis qualis est. xxxij. **H**

Lex demonum. Ibidem **J**

Liberavit ch̄s de inferno q̄les anias. j. **E**
vsq̄ **J**

Lingua qualis erit in patria. xxxvj. **L**

Linguaz diuisione. xxxvij. **E**

Linguaz donum an acceperūt sc̄te mulier/
res die Pentecostes. xxxvij. **R**

Locutiōe ap̄toz: an vnica lingua aut di-
ueris p̄dicabant. xxxvij. **J**

Loco vbi māsit ch̄s cū sc̄tis post resur/
rectionem z an ascensionē. vj. **B**

Loco resurrectiōis oim vel singulorū in
fine. xij. **A B E**

Loco vbi habitat ch̄s i celo. xxxij. **A**
et p̄ totum. **O**

Loci sue ch̄s primo oim apparuit
m post resurrectionē. ij. **R**

Lirabilia q̄ttuor facta sūt in cor/
pore ch̄i resurgētis. ij. **A** vsq̄ **R**

Lirabilia plura erūt in resurrectiōe futu/
ra generali hoim. r. **O**. z. xij. **D**. vsq̄ **J**

Literie infernales multiplices p̄ oppositu
ad b̄ritudis p̄tes. xvij. **A B**. et varijs
sermonibz. **O**

Lulieri difficulter patienti quattuor con-
ferunt. xxj. **D**

Literes quare voluit ch̄s resurrectio-
nem annuciari. vj. **H**

Ludana bona oia sunt modica. xxj. **B**

Ludus p̄tendendus est. xxxij. **A B**

Ludus q̄li nouitate gl̄ie decorabit post
iudiciū. xij. **P O**

Luralia in demonibz remanserūt
n pulcra: sed obnubilata. xlij. **D**

Lobilitas lingue hebraice patz ec
tribus. xxxvj. **L**

Lobilissima creatura super omnia est gra-
tia. xlij. per totum. **O**

Lomen christi in oratione confert exaudi/
tioni. xxxvij. **F**

Loticiā beatorū angeloz z sanctorū triplex
scilicet matutina: meridiana: et vesperti/
na. xvij. **D**

Loticiā ista plura vbi Cognitiō
Numerus electoz. de hoc vbi Electi.

Luli discipulorū quomō apti sunt
ad Christum cognoscendum. vj. **O P O**

Oculi nostri quomodo ap̄iunt ad cognos-
cendum salutarē. vj. **O**

Tabula

De odore corpis gl'iosi. xxvj. B. (xxij. Q)
 Dio exaudiri securatur p' ch'um ex q'tuor.
 Dio mltū placet dō z q're. xxvij. S T U
 Orates diligit de' patz pl'ib' signis. xxvij
 Orōnis mira ē p' z potētia. xxvij. X (F)
 Orō an sp' z in oib' exaudiat. xxvij. A
 De orōnis cōdicionib' z de pietate z attē/
 tione. Ibidem.
 Orare deū incitat nos pla. xxix. L. vsq' P
 Orare sp' quō hō possit. xxix. P
 Orare an obligat hō ex p'cepto. Ibidem.
 Orōnis multiplex fructus. ibidem R
 In orōne an possint sp'alia peti. xxix. A
 De orōnis impedimento z de euagatione
 mentis z de hesitatione.
 Item de orationis cōmendatione.
 Itē de scificatione z app'ciatōe p' passio/
 nem ch'i. Vide. iij. sermone. (v. X)
 Atenter resurgere q're noluit ch'is.
 Pax multiplex est: et ch'is q're pa/
 cis verbo salutauit discipulos post
 resurrectionem. ix. B
 Patrib' amabil' est ch'i resurrectō. iij. Q
 Pena dānator' maior erit p' iudiciū. xij.
 Peregrini in specie q're ch'is apparu//
 it post resurrectionem. vij. F R
 Peregrini dicunt' homies in hac vita. vij.
 Peregrinatio ad scōz limi//
 na utilis est. vij. (W A)
 Perfectū omne in trib' cōsistit. x. L
 Persequētes z occidētes ch'i discipulos an
 sint excusabiles p' zelo bono. xxxj. F
 Prelati boni a malis quō discernunt. xvij.
 Premia brōz q'lia erūt. xxvj. A. (P)
 Primi pētes in paradiso si p'stitissent an tot
 fuissent nati mares q't femie. xxxij. B
 Pugnare p' elephātes. vbi Bellū.
 De purgatorio an oēs anie sunt educte in
 resurrectōe ch'i. B
 Quis fuerit dispositionis z quāte
 altitudis v'l mēsure ac longitudinis
 fuerit sepulcrū ch'i. iij. R
 De q'litate eiusdē sepulcri. vbi Sepulcrū
 Qualitate p'dara septuplici ch'is resurre/
 x. v. T U
 De q'litate resurrectōis q'stiones p'les. ibidē
 Esurrectōis ch'i in mysterio ostē/
 ditur erga nos charitas dei multi/
 p'liciter. j. A

Resurrectōis ch'i t'ps: dies: et hora: et plu
 ra de hoc. iij. B
 Ex resurrectione ch'i q'lia nobis plura bo//
 na salubria. iij. L
 Resurrectōis ch'i maiestas gl'iosa discipu
 lis quali forma sit ostensa. iij. P Q
 De resurrectōis ch'i q'litare. v. T U
 Resurgere ch'is in sepulcro q're voluit. vj.
 Resurgere ch'um q're fuit ne//
 cessarium. vij. (A B)
 Resurrectio ch'i an sit causa necessaria res
 surrectionis oim alioz. vij. T U
 De resurrectōe generali. x. X
 Resurrectōez generalē oim q're faciet de'.
 De resurrectōis generalis di//
 latione z de tempore. xj. (x. A Q)
 De resurrectōis ordie. xij. X y F
 Resurgēt' ch'i z regnāt' sedes in celo in q'
 parte celi est. xxxij. F B
 Reuniones q'les facte sunt in ch'i resurre/
 ctione. vij. F
 Anctoz gaudia. vide vbi Gaudia
 Sanguis ch'i: capilli: z barbe per
 angelos recollecti sunt in resurre/
 ctione. ij. P
 Sanguinē ch'i pendēt' in cruce collegit
 reuerēter brā Igo Maria. ij. Q
 Sanguinē totū an resumpsit ch'is i resur/
 rectione. vij. A A
 De sanguine ch'i plura ibidem.
 Sanguinē h'ns anial oē habet cor: vigilat
 et dormit. xij. K
 Saporis de dulcedine brōz. xvij. S
 De sapore quē habuisset hō i paradiso z de
 alioz sensuū delectamēt'. xxv. U. rōne. ij
 Sedere i dextra dei p'ris de ch'io d'no quō
 est intelligendū: et quomō solī ch'io com
 petat. xxxij. S T U
 De ipsa sessione plura eodē smone. (F B)
 Sedes regni christi in celo vbi sit. xxxij.
 Sepatōes q'ttuor fuerit i morte ch'i. vij. F
 Sepulcrū ch'i q'le z q'ntū fuerit. iij. R
 In sepulcro ch'i resurgēt' quō potuerit
 capi scōz mltitudo cōresurgentiū astā/
 do ibidem. iij. R
 Sepulcri ch'i cōdicioes septē. vj. E
 Sepulcra scōz q're venerant. xij. E
 Sepeliri in loco sacro an possit. Ibidem.
 Societas multitudinis in inferno an sit ad
 aliquā cōsolationē dānat'. xxvj. F

Alphabetica

Spiritu fore ch'um post resurrectionē quō
 existimabāt vidē. discipuli. ix. L
 Spūscūs q're nō est missus anteq' ascen
 deret christus. xxxij. B
 Spūscūs quadrupl'r p'fortat fideles cō/
 tra quattuor mala mūdi. xxxj. B
 Spūscū p'mittēs ch'is quare nō dixit rē
 pus z diē q' illū mitteret. xxxj. D E
 Spūscūs certissimū testimoniū p'hibuit
 de ch'i deitate septē modis. xxxj. R L
 Pro spūsculo debemus nos preparat'
 re. xxxj. (W A O P)
 Ad spūscū susceptionē p'parates selu/
 crantur plura ibidem. K
 Item an p'parati se necessario detur gratia
 eius. xxxvj. T
 In missione spūscū charitas dei ostendit.
 Spūscūs an detur in p'pria (xxxv. B)
 p'sona cū dono gratuito. ibidem L
 Spūscūs in q'les crebro venit. xxxv. E
 De spūscū apparitōe z apostoloz donis
 xxxv. B H. et. xxxvij. B H
 Spūscūs quō repleuit orbē. xxxvj. L
 Spūscūs an a principio mūdi fuerit mis/
 sus hominib'. xxxvj. A
 Spūscūs an missus fuerit angelis in celo
 z p'mis parētib' in paradiso. xxxvj. Q
 Spūscūscūs quales mentes diligit inha
 bitare. xxxvj. P Q
 De spūscū bonitate amorosa. xxxvij. S
 Spūscū p'solatio quib' negat. xxxij. R
 Item q're a deuotis subtrahit. xxxvj. X
 Itē q'd faciat arid' vt inueniat p'solationē
 sc' spūscū. Et q' large oēs p'solat. xxxvj.
 Spūscūs sicut z filius duobus (y F)
 modis mittit. xxxvj. B. z. xxxv. K
 De speciebus quibus apparuit. xxxvij. B
 Item de speciebus earundem ve//
 ritate. xxxvj. (vsq' B)
 Spūscūs q'liter sc'ificat aīas. xxxvij. F
 De spūscū grā vide vbi Gratia.
 Tempus anni mensis z diei ac hore
 quo resurrexit ch'is. iij. F
 Tempore quo sit resurrectio gene/
 ralis. xj. F z
 Terra pura quare nō est sepultus ch'is sed
 in p'etra excisa. vj. D
 Testimonia resurrectōis ch'i sunt multi/
 p'licia. v. A
 Tristari z flere debet ch'ianus in p'esenti

de quattuor. xij. H
 De throno ch'i in celo z de eius presiden/
 tia plura. xxxij. X. Et. xxxij. p totū.
 Erunt a quocunq' dicat an semp
 v a spūsculo sit. xxxvij. F
 Vestitus ne apparuit ch'is post re/
 surrectionē z quales fuere vestes quibus
 videbat' indutus. iij. Q
 Vita qua homo ire potest ad deū. xxxij. A
 Vidē de' quō habeat a bris. xx. S
 De visioe dei z eius iocūditate. xxxij. p totū
 In visioe sua vel cognitōe beati habebūt
 septē gaudia. xj. H
 Vita in futura an videbūt se mutuo omēs
 z singuli. xj. E F
 Itē an ibi cognoscāt oēs quos hic nūq' no
 uerunt. Ibidem. F
 Vita in futura quō videbūt brī dānatos
 z an dānati videbūt beatos. z paruuli
 in originali decedentes quomodo videb'
 bunt alios. xj. E F B
 Vita in futura quare non erunt coniugia.
 Et de ipsa vita futura plura. xj. B
 Vite corp'alis signa q'nq' sunt. vij. R S
 Vulnēra quinq' quare retinuit christus in
 resurrectione. ix. B
 Vnus post resurrectionē q'liter appa/
 ruit discipulis an visus sit vestitus
 aut nudus. iij. Q
 Xps post resurrectōez apparēs q're stetit in
 medio discipuloz suoz. ix. A (xv. A)
 Xps dicitur pastor bonus plurib' rōnib'.
 Xpianū q're assimilant' oim. xv. D
 Alp'is lapis preciosus q'lis coloris
 sit z valoris. xv. B
 ydioma hebraicū est nobilissimū
 ydioma q'le erit i fūta vita. ibidē. (xxvj. L)
 ydiomata linguagioz sūt i triplici differē/
 tia fz tres p'uicias dei generalr. xxxvij. E
 Elo legis iudei p'sequētes christuz
 z discipulos eius an excusari possunt
 apud deum. xxxj. F
 Zelo deoz suoz moti infideles cōtra dūa/
 pulos ch'i an sint excusabiles. ibidem
 Zelo iusticie hō partēs finaliter p'ualebit
 p'tra iniquum. vij. y
 Finit tabula de materijs in hac parte
 pascali Sermonū Pomerij p'tentis fm or
 dinem Alphabeti.

Tabula dominicarum paschalium

In nomine do-
mini Jesu incipit scda Tabula iuxta ordi-
ne dñicarum et sermonum in hac pascali parte.

Dñica Resurrectionis dñi.
Ser. i. De charitate et pietate ostēsa
in resurrectione christi et mo-
do eius.
Ser. ii. De iocunditate resurrectionis
et matris christi consolatione.
Ser. iii. De tempore resurrectionis christi
et evangelica historia.
Ser. iiii. De amabili suavitate resur-
rectionis.

Dñica eadem post pñdium vel Feria scda
Ser. v. De resurrectione christi q̄litate
et veritate cum historia.
Ser. vi. De loco resurrectionis christi ex-
plaritate et publicatione.
Ser. vii. De pegrinatōe et certitudine
resurrectionis christi.
Ser. viii. De necessitate resurrectionis
christi integritate et amoros-
sitate.

Feria tertia post Pasca.
Ser. ix. Iuxta euāgelium de pbatōe
expimētali resurrectionis christi
Ser. x. De resurrectione gñali oim et
ei⁹ pitate rōe et exēplaritate

Dñica in octava resurrectionis.
Ser. xi. De resurrectione generalis di-
lacione et tempore
Ser. xii. De resurrectione generalis lo-
co et qualitate.
Ser. xiii. De resurrectione eiusdem cōdi-
tione et mundi innouatione.
Ser. xiiii. De bñā vita p⁹ resurrectiones

Dñica secunda post Pasca.
Ser. xv. De celi empyrei felicitate iux-
ta euāgelium
Ser. xvi. De magnitudine celestis gl̄ie
generaliter.
Ser. xvii. De pastu vite eterne et gu-
stus suavitate.

Ser. xviii. De bonorum celestium multiplici
citate.
Dñica tertia post Pasca.
Ser. xix. De qualitate et gaudio vite
future iuxta euāgelium.
Ser. xx. De gaudio illum multitu-
dine.
Ser. xxi. De visione mutua in futuro
et cognitione.
Ser. xxii. De visione dei et doctorum glo-
riosi anime.

Dñica quarta post Pasca.
Ser. xxiii. De futuro seculo et eius sta-
tus legibus.
Ser. xxiiii. De doctorum gloriosi corporis.
Ser. xxv. De dulcore sensuum in celo et
pulcritudine corporum gloriosorum.
Ser. xxvi. De mutua consolatione beatorum
et premiis variis ac laude dei.

Dominica Rogationum.
Ser. xxvii. De orōnis fiducia cōplacē-
tia et potentia
Ser. xxviii. De orōnis exauditiōe condi-
tione et dei dilectione.
Ser. xxix. De orōnis inductione obli-
gatione et fructu.
Ser. xxx. De orōnis impedimētis san-
citate et dignitate.

Dñica infra octa. Ascensionis dñi.
Ser. xxxi. De pmissione spūsc̄i et eius
testimonio de christo
Ser. xxxii. De pparatione p spūsc̄i
susceptione.
Ser. xxxiii. De sessione christi ad dexte-
ram patris et celesti curia.
Ser. xxxiiii. De regno christi et loco beatorum
ac numero futuro illorum.

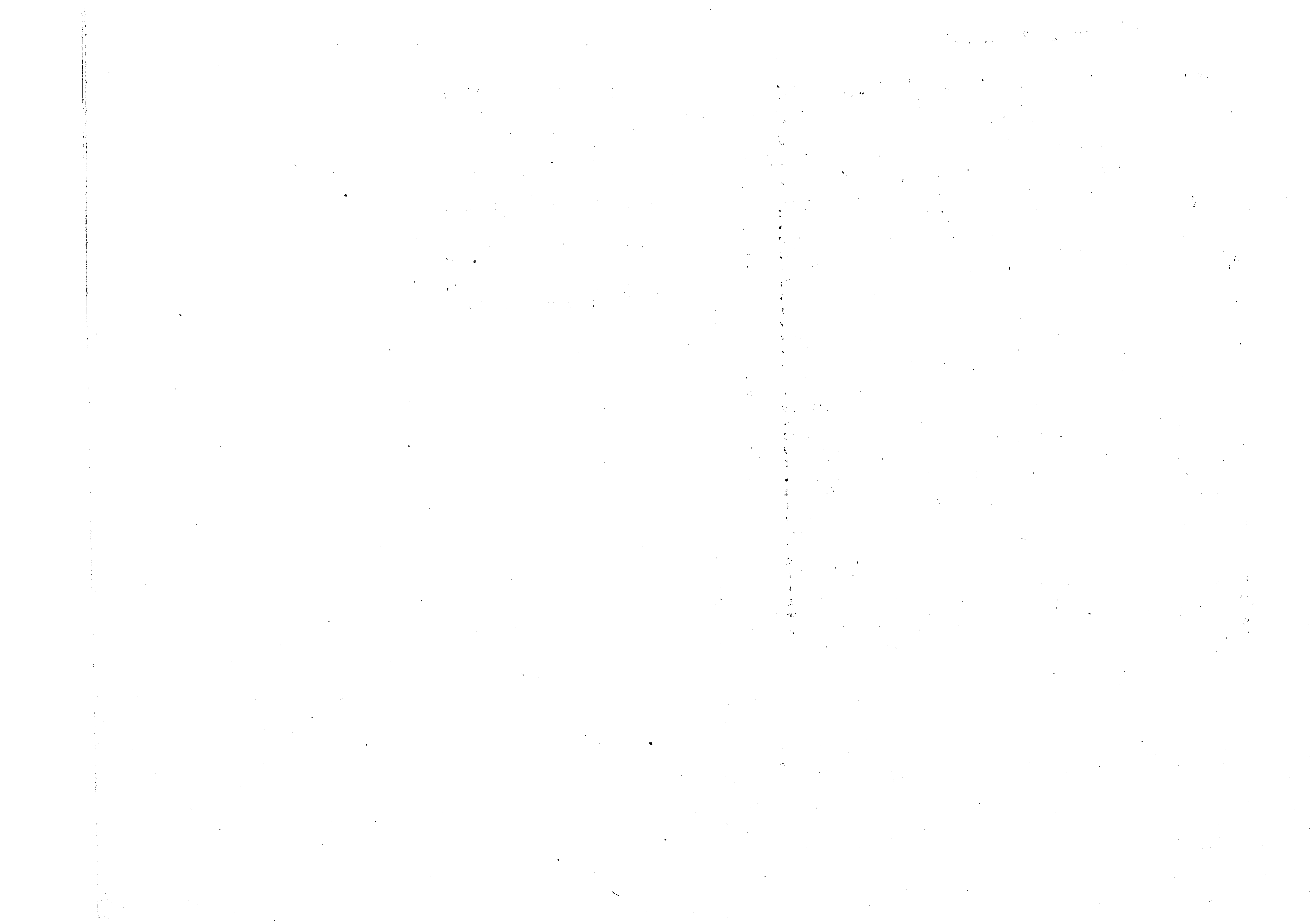
Dominica Pentecostes.
Ser. xxxv. De spūsc̄i missione et ama-
bili aduentu.
Ser. xxxvi. De fide habēda de spūsc̄o
et de diffusiōe eius p habi-
tatione animarum.
Ser. xxxvii. De spūsc̄i bonitate et suauis
consolatione.

Ser. xxxviii. De spūsc̄i visibili missione
et mirabili sc̄ificatione

Feria secunda post Pentecostes.
Ser. xxxix. De gr̄e spūsc̄i necessitate
qualitateque desiderabili.
Ser. xl. De gr̄e grata susceptione et
de p̄dite recuperatione.
Ser. xli. De gr̄e p̄ciositate et formosa
luminositate.

Feria tertia post Pentecostes.
Ser. xlii. De gratie acquisitione au-
gmento et p̄servatione.
Ser. xliii. De gr̄e spūsc̄i signis quibus
sc̄i cognoscit inesse homini.

**Finit Tabula iuxta ordinem dñicarum et
Seronum in hac parte pascali.**

Prologus

In nomine patris et filii et spiritus

sancti Ad laudem et gloriam eiusdem omnipotentis dei et domini nostri Iesu christi ac gloriosissime virginis Marie matris eius: necnon seraphici patris nostri Francisci: atque totius curie celestis honorum: in hoc opus sermonum de tempore incipit prologus.

Ide recta adorans trinitatem

tem et redemptorem Pro extollenda laude benedictionis altissimi recollegi tractatum vtilium sermonum. s. de tempore. Quia nimis saluator noster dei filius Iesus dulcissimus exhortans nos ad lucranda aniam: ait Joannis. xv. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Et pro hoc ut deum exorem? Lu. x. admonuit nos di. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios. s. predicatores in messem suam. Quam obrem et eiusdem veritatis presulges pro apostolus. ij. Timotheo. iij. scribit. Predica verbum: instanter oportune importune argue: obsecra: increpa in omni patientia et doctrina. Idcirco mente sepius tractavi ad dei laudem et animarum lucrum: predicatores nostrorum in verbo vberiori fructum adquirendum et plebem edificandam: hoc opus laboriosum in sermonibus recolligendis et describendis aggredietur ex multis et variis. s. aliorum editionibus unum summam rium volumen utcumque contere. Scio nempe quod dicit Sap. iij. quoniam bonorum laborum gloriosus est fructus. Reuera Cassia. li. coll. pa. teste Felix ille labor qui ob servitium domini assumitur. a quo etiam caro consumitur: mens tamen diuinitus instauratur. Hec ille. Verum quidem est si horrebant arduum laborem suscipere. tum quod retraheret me virum exiguitas. tum et scientie ac ingenii insufficientia. Urgebat tamen artius et allexit charitas pro zelo animarum. et insuper deo bono ordinante: coegit me ad id prelatorum meorum exactio postulatois et precepti obedientia. Confusus itaque de auxilio dei ac gratia spiritus sancti simpliciori stilo prosequendo pro capacitate populi simplicis huius nostre regionis volui manu mittere ad fortia. Denique hoc opus (quod eius exilis reputationis) cessum nominari pomerium sermonum. Et hoc conuenienter. quia sicut in pomerio varie sunt arbores: fructus et flores. Sic in hoc opere varii et multiplices sermones: flores diuersarum doctrinarum: et fructus salubres mysteriorum diuinorum continent. Nam pro qualibet dominica quattuor sermones sunt applicati. exceptis aliquibus quibus ob causam rationabilem pauciores posui. Et tot sermones per dominicas singulis applicati: ut predicatores qui resident in eadem ciuitate multis annis habeant de anno in annum alium et alium sermonem predicare: ne idem sermo continuatis annis assuefactus in audientia populi vilescat. quia quod rarum charum: vilescit quotidianum. Eterum textus euangeliorum litteraliter inserui pro plebis deuotione que exposcit euangelium textualiter auscultare. Denique hortor lectorem et predicatorem: ac rogatum esse volo in christi Iesu charitate: quantum si quid boni in hoc opere visum fuerit: non mihi: sed datorum omnium bonorum deo attribuat. Quicquid autem defectuose vel minus bene positum in eo reperit: emendet a sapientioribus: et insufficientie mee veniam deest: atque pro me peccatore misericordia dei exoret Amen.

Finit Prologus ad laudem dei.

Sermo

I.

In nomine domini

mini. per sequentibus sermonibus dominice prime de aduentu. scriben. pmitto hunc textum sacri euangeliij ex quo themata sermonum ipsorum accipiunt. In illo tempore dixit Iesus discipulis suis Erunt signa in sole luna et stellis. et in terris pressura gentium per confusio sonitus et fluctuum. arentibus hominibus pro timore et expectatione que superueniet uniuerso orbi. Nam virtutes celorum mouebuntur. et tunc videbunt filii hominis uenientem in nube cum potestate magna et maiestate. His autem fieri incipientibus respicite et leuate capita uestra quoniam appropinquat redemptio uestra. et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores cum producant iam ex se fructum scitis quoniam prope est estas. Ita et vos cum uideritis hec fieri scitote quoniam prope est regnum dei. Amen dico uobis quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt. uerba autem mea non transibunt Lu. xxi. c. Et hec dixit christus secundum Augustinum et doct. xi. kal. aprilis. id est feria tertia post dominicam palmarum.

Dominica prima aduentus sermo primus communis et deuotus.

Citote quomodo

prope est regnum dei Lu. xxi. et in euangelio hodierno.

A Hodie charissimi in christo dies est magne et dignissime deuotionis qui recolit tempus sacratissimi aduentus domini Et hec est prima dominica totius anni in qua primum ecclesia letabunde salutem nobis adquisitam per christum seculi aduentum annunciat di. Scitote quoniam prope est regnum dei. Nam reuera iuxta sententiam apostoli Eph. ij. nos qui antea eramus longe in sanguine christi facti sumus prope et adeo prope quod teste saluatore Lu. xvij. Regnum dei intra nos est eo quod christus per gratiam in cordibus nostris regnat. Auscultem igitur hodie et merito tractem hec uerba christi que nobis ecclesia proponit per spiritualem consolationem di. Scitote quoniam tunc patet in euangelio. Quomodo autem hoc regnum dei prope est nobis factum per christum aduentum dei ecclesia hunc recolit. Idcirco de hoc

aduentu tria mysteria notemus pro finone. Primum dicit diuersitatis. Secundum dicit celebritatis. Tertium dicit exemplaritatis.

Circa primum ut nouerimus

quomodo et quomodo pluribus modis christus ueniat. Ad uertendum est quod in sacra scriptura iuuenimur quod christus dominus quadruplur uenit ad nos in hoc mundo. Primum quod uenit in carne. Secundo quod uenit in mente. Tertio quod uenit ad hominis mortem. Quarto quod uenit ad iudicium dando finem finali. Nam de primo aduentu scribit Jo. i. In prima uenit. Et iterum. Verbum caro factum est. Item secundo uenit uenit dixit in mente. s. per gratiam inhabitante. de quo Job. xij. Siquis diligit me sermonem meum scriuabit et prope meus diliget eum et ad eum uenietur. Quia itaque anima peccatrix scito quia quod diu iaces in peccatis non manet in te christus sed diabolus. Quod si conuersus fueris ad penitentiam mox uenit in te christus et inhabitat te. Tertio quoque aduentu uenit ad mortem. iuxta illud Marc. xij. Estote parati quia quia hora non putatis filius hominis uenturus est. Vide ergo o peccator quomodo comparebis. Quarto denique uenit et ad iudicium. de quo in hoc ipso euangelio Lu. xxi. Tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus cum potestate magna et maiestate. Hinc est quod ecclesia ad significandum hunc quadruplicem christi aduentum quattuor dominicas et septimanis agit de ipso officium. nunc de uno vel altero aduentus primum predictorum. nunc de pluribus eorum mentionem faciendo. Et sic sepius accidit quod ultima septimana non completur. et hoc ad designandum in mysterio quod post christi ultimum aduentum quo seculus uenit ad iudicium nunquam erit tempus terminatum sed eternum et sine fine. siue in beatitudine celesti. siue in pena infernali. quatenus per hec christianum peccatores terreat et ad penitentiam his diebus conuertant ne pereant in iudicio. Nam christus dicit Luce. xij. Nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis. B Sed questio occurrit quomodo christus deus dicitur uenire in mundum cum sit ubique semper. ut dicit Augustinus. vii. b. Enter potenter deus ubique presens. Nihil enim deest quia omnia ipse continet. Respondetur secundum quod

dicit Berni. in ser. de aduentu. et cōcor. doc. q̄ de^o dī venire nō p̄ essentiā vel p̄ntiā aut poteriā. q̄ sic vbiq̄ p̄ns est vt dictū est. sed venire dī q̄n in aliq̄ effectu apparet q̄ latebat. et sic nouo mō incipit esse q̄ antea ibi nō erat. Exēplī grā. In incarnatione cepit esse in mūdo p̄ carnis assūptionē. et in mente hoīs p̄ctōris incipit esse p̄ grām. et in hora mortis vlt̄ iudicij final̄ apparebit vt iust^o iudex: q̄ antea latebat p̄ctā hoīm p̄ire disimulādo. O itaq̄ p̄ctōr cōuertere ad ch̄stū. q̄ velis nolis cōpere te oportebit corā eo in morte et in iudicio. **Ue tibi si tūc in p̄ctō deph̄sus fueris. q̄ etnāl̄ p̄ib.** **E**

Circa secundū mysteri

um. s. celebritatis inq̄rendū est. Cur ecclia singulis annis celebrat sacros dies aduentus: Ad quod r̄ndetur q̄ potissime q̄tuor rationib; quas tradūt doctores.

Prima rō accipit ex parte ipsi^o dei.

Secunda ex parte matris et conceptio- nis ch̄stī.

Tertia ex parte patrū veteris testamēti.

Quarta ex parte nostri. hoc est populi ch̄stīani.

Prima rō ex parte dei est vt vix ipsi^o tā maximū b̄ficiū q̄ nos sic dilexit vt filiū suū v̄genitū nobis daret recognoscendo gratias ei agerem^o et reamarem^o. Nam vt dicit Aug^o. In rebus ex tempore ortis illa gratia summa extitit q̄ de^o hō fact^o est. et per consequēs summe est regratiandum de hoc deo. quia vt ait Greg. Nō est dign^o beneficijs dandis q̄ non agit grates de da- tis. Proinde Berni. in sermone. ij. de adue- tu dicit. O inextimabilis dignatio chari- tatis et penitus incogitabilis q̄ in carceris hui^o horrozē tanta dignata est descendere seorsūdo. s. diuine maiestatis. Idem. O ho- mo si piget amare. s. deum: pudeat saltem non reamare: et tanto amori amorem non rependere. Secunda ratio ex pte matris et cōceptiois ch̄stī. q̄. s. v̄go Maria p̄ isto tēpore fuit grāvida ch̄stō et p̄pinq̄ partui. Unde p̄pter ch̄stī et matr̄ eius honorē de- bemus hos dies tanq̄ festa eoz deuotius agere: cauendo peccata et bonis operibus abundantius indulgēdo: vt hortatur Am- brosius. Etā quis potat̄ sufficienter con-

siderare quales et quantas dulcedines habuit virgo Maria p̄ his temporib; filiū dei in vtero portando. Ut ergo p̄ meritis eius ac incarnationis ch̄stī p̄sequamur gratiam debemus hos dies obseruare deuoti- us. De hoc plura dicem^o infra tertio artī- culo. Tertia ratio ex parte patrū veteris testamenti. Nam p̄ hoc tempe ecclia reco- lit sanctorū patrū desiderium ad ch̄stī adue- tum. qd̄ fuit maximū deuotissimū et cōpas- sione dignissimū. qd̄ patz ex dicto ch̄stī. Joā. viij. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meū. Eodē modo et alij. iuxta il- lud Luc. x. Multi reges et p̄phete volue- runt videre que vos videtis. Deniq̄ fuit et compassione dignissimū q̄ oēs detineban- tur in limbo tanq̄ in carcere seden. in tene- bris et ymbra mortis. Unde hoc eorum de- siderium recolit ecclia his diebus vt eozū exemplo excitet nos ad ch̄stī dilectionē et fer- uidū amorē. Unde et in eplā hodierna ca- nit. Fratres hora est iam nos de somno sc̄z peccati et teporis surgere. Rhōm. xij. **D**

Sed hic occurrunt questionē aliquē p̄ tractande sc̄z vt melius possimus cognosce- re statum sanctorū illorum. Prima que- stio de loco sc̄z vbi est ipse limbus patrum in quo a principio mundi vsq̄ ad ch̄stum steterūt. Respondet s̄m Richar. de media villa. sup. iij. dist. xlv. et cor. omēs doct. q̄ in inferno qui creditur esse sub terra in cen- tro vbi sunt quattuor receptacula animarū tanq̄ maxime cauerne putei p̄fundissimi. De quo dicunt astronomi q̄ a superficie ter- re distat tribus milib; ducentis quinquagin- ta miliaribus. s̄m mensuram semidiametri terre. vt habetur in libro catholicon. Itaq̄ in inferno infimum receptaculum anima- rum est infernus damnatorū. Supra hoc secundū est limbus puerorum in originali decedentium. Supra hoc tertium est pur- gatorium. Supra quod quartum est lim- bus patrum. in quo ante ch̄stī liberatio- nem quiescebant omnes anime sanctorū que nil purgabile secum portauerant et etiam que de purgatorio per satisfactio- nem purgate ascendebant. hodie autem il- luc nulla anima habet ire. Sed huius loco euolat in celum. sicut ignis purus qui nil habet tardatiuum statim ascendit sursum.

Ibi q̄. s. in limbo steterūt omnes sancti pa- tres qui dictus est sinus Abrahę Luc. xvj. eoq̄ Abrahā prim^o fidē vnus dei et ch̄stī sti accepit. cuius fidei imitatores illuc duce- bant: p̄ futurū tunc ch̄stum inde liberan- di. Et sic patet. Hec s̄m Richar^o. **E**

Secunda questio Utrum ipse ante pa- trū potuerint inde exire duz voluerunt. sc̄z ad mundū istum: vel ad celum: aut quocū- que: Ad hoc respōdet s̄m eundem Richar. et doc. vbi supra brauiter: q̄ differentia est inter animas bonas et reprobas. Nam ani- me defunctorū bone vt sunt anime in celo be- ate et in purgatorio etiam existētes: ac etiā ille que ante ch̄stī aduentum erant in lim- bo. omnes iste voluntate sua p̄formes erāt et sunt diuine voluntati. Ideoq̄ exire no- luerunt et nolunt nisi quādo hoc videbant placere deo ex aliqua speciali causa. Sicut patz de Moyse qui deo iubente exiit ad montē Thabor in ch̄stī transfigurationē. et itez in limbum redijt: vt p̄bat Aug^o li. de cura pro mortuis agenda. Unde Hiero. contra Vigilantiū d̄t. Animas sanctorū cum voluerint tumultis suis esse p̄sentes sc̄z q̄n deus vult. et sic etiam aliq̄n apparere alijs iuxta dei voluntatē ex causis speciali- bus: lz nobis occultis. Sed anime reprobe et damnate vellēt q̄dem exire etiam contra dei voluntatem: sed non possunt. quia p̄hi- bent^o dei p̄tute. et hoc est eis in penam. Ra- ro tamē (quando deus p̄mittit ex aliq̄ cau- sa vt appareāt et iterum redeant ad locum tormentoz) exeunt: nec per hoc interim exe- unt oimodā penam: sed t̄m modo locū. q̄a damnata anima semp̄ secū portat vermem cōscientie et dolorē sensualem. Ergo pec- cator p̄tinesce et age penitentia vt talē eua- das damnationē eternam. **F** Tertia questio Utrum ipsi sancti patres in limbo habuerint aliquā consolationē in tali tristi- cia carceris: R̄ndet s̄m doctores q̄ lz ibi fu- erint in plurib; tristitijs. Tum q̄ erāt in te- nebris exteriorib; q̄ sunt in locis infernali- bus Mat. xij. Tu q̄ erāt exules a patria et a lumie gl̄ie desiderate extranei. Tu etiā q̄a exprobrabant a malignis sepe spiritib; Et tum q̄ p̄ desiderio dilatione liberatio- nis affligēbant. nihilo minus tamē habe- bant maximas et plurimas consolationes

in gratia dei. Primo q̄ ab inferno inferiori- ri sc̄z damnatorū sunt per dei gratias ne in- current liberati. Secdo q̄ a pena sensus erāt extranei. Tertio q̄ de gl̄ia futura per ch̄stī passionē assequēdas erant certificati. Quarto q̄ p̄ anias successu tēporū ad eos descendentes consolabant de hoc q̄ appro- pinquare ch̄stī aduentū eisdē plurime hu- iusmodi sc̄toz anime annūciabāt. Nam cōtē plari pie possum^o quō Adā: Eua: et Abel alijsq̄ multi et innumerabiles iusti a p̄ncipio mūdi in illa regione tenebrofi carceris de- siderabant noua sibi p̄spera audire. Tandē post annos bis mille a p̄ncipio mundi ven- nit ad eos Hoc qui pauca bona dicere po- tuit: sed de diluuiō nūciāuit. Deinde post Hoc circa mille annos v̄it Abrahā q̄ sum- mersionē sodomoz nūciāuit: et sibi factam de ch̄stō p̄missionē. Deinde Jacob. tandē Joseph. postea Moyses q̄ se eduxisse fili- os israel ex Egypto nūciāuit. et dixit q̄ p̄- phetā. i. ch̄stī iustitabit de^o ex eis Deut. xvij. Postea Dauid dicens. Jurauit d̄ns dauid veritatē: de fructu ventris tui ponā super sedem tuam. Postea Esaias venit et nūciāuit sibi reuelatū fore: q̄ ecce p̄go con- cipiet et pariet filium. Tandē Hieremias post Dauid circa annos. cccc. d. hierusalē per chaldeos destructam et populū Israel captiuatū et ductum in Babylonē. indeq̄ post annos. lxx. liberādū. et q̄ nouum faci- et d̄ns sup̄ terram semina. i. virgo circūda- bit virum. i. ch̄stum in vtero. Postea Da- niel venit nūciāū. lxx. hebdomadas abbre- uatas vt veniat ch̄stis: que faciūt. cccc. an- nos. Deinde a Dauid p̄ annos. Dc. ch̄stī sto nato venerunt innocētes. Postea Sy- meon et Anna. Postea Joannes baptista. Tandē Joseph nutria^o ch̄stī. Et qliber optima noua retulit de ch̄stī ad consolati- onē patrū. Q̄ntum tūc gaudebāt et de- um b̄ndicebant. Quarta ratio accipit ex parte nostri vt p̄tractum est. q̄a p̄pterea cele- brat ecclia aduentus d̄ni tanto tpe: vt vix nos p̄paremus ad digne excipiendū festus Natuitatis domini: de quo sequit̄ articu- lus tertius. **B**

Circa tertium mysteri

um. s. exemplaritatis accipiamus exemplū

ex gestibus et obseruatiis ecclesie quibus doceatur quid facere debeamus in his diebus sacris aduentus pro preparatione debita ad festum natiuitatis domine digne excipiendum. Sicut enim pro festo pasche premititur longa quadragesima, et pro Pentecost. rogationes: sic pro festo Natiuitatis domini premituntur hi dies aduentus domini ut nos preparemus. Et pro hoc notandum quod ecclesia docet nos exemplariter in quatuor precipuis que solet facere per his diebus.

- Primo in lugubri celebratiōe,
- Secundo in ieiunij institutione,
- Tertio in nuptiarum prohibitione,
- Quarto in beate Marie veneratiōe.

Primo enim ecclesia hos dies aduentus lugubriter celebrat. Nam secundum morem romane ecclesie utitur nigris parametis: et subtricit quidam cantica leticie, videlicet Gloria in excelsis deo. Te deum laudamus. Ite missa est. Tunc modo canitur Alleluia, quod est canticum celestis patrie. iuxta illud Iob. xij. Per oes vias hierusalē. scilicet celestis cantabitur alleluia. Sed quare hoc: nisi ad significandum quod patres veteris test. propter peccata primorum parentum fuerunt in statu lugubri in limbo, et non fuerunt digni videre faciem dei in celo quousque christus satisfaceret et liberaret eos. Et quia aliquando pueri erant ad celestem patriam sed per mortem christi: ideo Alleluia canitur. In hoc ergo docet nos ecclesia ut de peccatis nostris luctum penitentie assumamus. His diebus, et sic sanctos patres inuocemus ut orent pro peccatis nostris apud christum, alioquin ad celestem patriam per christi natiuitatem nequaquam puenire poterimus, quia sine penitencia peccatori non est salus. **H**

Sed queritur Utrum sancti veteris testamenti sint a nobis inuocandi et exorandi ut intercedant pro nobis. Cum enim ecclesia eos non festiuat vel solemnizat sicut sanctos noui testamenti: quomodo ergo debeant inuocari? Respondet secundum Antonium, florentin. in summa, parte. iij. titu. xxij. c. vj. quod sancti patres veteris testamenti. scilicet Abrahā: Isaac: Israel: Dauid: Moyses: Helias: et alij quicunque non sunt singulariter et specialiter canonizati a papa sicut sancti noui test. nisi diceremus eos canonizatos secundum canonizationem scripturarum canonicarum: in quibus ipsorum vita legitur

Huius ratio est, quia non fuerunt in tempore plenitudinis gratie que per christum facta est: Ioan. j. Unde Augustinus, de symbolo dicit: quod nullius sanctitatem ecclesia solemnizat prius quam dominus sanctitatis fundaret in christo. ideoque illi sancti non sunt festiuatibus missis: et officiis diuinis colendi sicut columnae sancti noui testamenti qui sunt canonizati specialiter. Veritamen ecclesia eos appellat sanctos: et eorum sanctitatem exemplariter proponit imitanda: necnon orationibus eos inuocat: ut precipue patet in letania vniuersali de cetero. Dies sancti patriarche et prophete orate pro nobis. Et in officio omnium sanctorum, quia etiam antea fuerunt in limbo: iam tamen sunt in summa gloria celesti, ergo merito a nobis inuocantur: precipue pro isto tempore. **I**

Secundo ieiunium instituit ecclesia hoc tempore: quod licet non precipitur tamen consilium, extra de obser. ieiun. c. Consilium. hoc ideo, quia ut dicit Gregorius in psalmo. Corporale ieiunium vicia compmit: mentem eleuat: virtutem largitur et premia. Hec ille. Quia peccator homo qui non curas hec facere modo penitendo et ieiunando: quis nouit si forte in annum futurum morieris: et sic in peccato peribis. Augustinus. Tene certum. scilicet agendo nunc penitentiam: et dimittite incertum. Tertio nuptias prohibuit ecclesia hoc tempore: ut patet. xxij. q. iij. c. Non oportet. Et hoc est sub precepto: ita quod licet quis possit per sola verba matrimonium contrahere in facie ecclesie: quia hoc non prohibetur etiam his temporibus, sed solemnitatem nuptiarum ut sunt tractatio solennis et carnalis consummatio ac eius coniunia et hominum celebrare interdicitur: ut tenet glo. et notat Panormianus, extra de fer. c. Capellanus. Qui autem faceret contrarium peccaret mortaliter. Ita facit contra interdictum ecclesie. Hec secundum fratrem Angelum de Clauas. Sed quare facta est hec prohibitio pro hoc tempore? Respondet secundum Richardum, sup. iij. dist. xxxij. quia festum natiuitatis domini est maximum pro quo conuenerunt communiter care fideles preparando se scilicet per contritionem: confessionem et satisfactionem. Nuptialis autem celebratio in conuiuijs: comestationibus: choreis et alijs vanitatibus retrahit animos a spiritualibus. **R**

Si gratia. Nunquid tenet homo sub precepto. scilicet confiteri et coicare per his diebus? Respondet quod licet non sit preceptum

primum sed preceptum tamen valde grossus rudis et in deuotus est christianus qui nil plus vult facere quam quod oportet precipue per talibus diebus.

Quarto ecclesia his diebus specialius beatam Mariam virginem venerat et laudibus extollit quia tam in diurno quam in nocturno officio aliquas antiphonam de ea canit puta Ecce virgo concipiet. vel Benedicta tu in mulieribus et huiusmodi, et auream missam videlicet. Rogate, cum euangelio. Missus est etc. et huiusmodi plurima. Sed quare hec videlicet ut suo exemplo doceat fideles his diebus crebrius honorare et salutare beatam virginem dicentem. Ave Maria etc. Ad quod ponit tale exemplum sanctus Vincentius de ualen. in ser. di. quod sicut videmus quando magna domina honorabilis debet parere, tunc parentes et fratres sorores et amici parant sibi gallinam et alia cibaria ac vinum bonum prout et sibi presentant in partu decubanti. Sic virgo Maria domina omnium angelorum et hominum est domina nobilissima, cuius partus festiuitas iam cito adueniet, quid ergo sibi presentat, quod non indiget gallinis vel alijs huiusmodi corporalibus, sed idcirco presentate ei dicentem. Deuote Ave Maria, tot quot diebus christum in utero portauit videlicet cclxxvij. et totidem pariter nos, et poteritis in die natiuitatis recitare filium eius in sacro altaris coicando ac magnam gratiam apud christum et eius matrem adquirere. Quia nobis prestat ipse idem quod cum patre et spiritu sancto uiuit in secula seculorum Amen.

De eadem dominica sermo. ij. de signis terribilibus iudicij iuxta euangelium.

Runt signa

in sole et luna et stellis Lu. xxi. et in euangelio quod ecclesia romana hodie legit. **A** Hec verba christi discipulis querentibus signum aduentus ipsius et consummationis seculi. Gloruit autem christus sui aduentus ad iudicium signa predicere precessura ut videlicet per terrorem iudicij nos moueret ad penitentiam ne periret eterne maliter sed per eius misericordiam saluaremur quoniam ipse nemine vult perire. Propterea et beatus Iohannes Apoc. xiiij. omnes hortatur di. **T**

mete deum et date illi honorem quia venit hora iudicij eius. quod potest esse aliud thema Auscultem? ergo charissimi verba domini iesu in hoc euangelio loquentis et dicentis. Erunt signa etc. In hoc sacro euangelio tria precipua mysteria docentur per saluatore, quia

Primo predicat signorum terribilium aduentum dei. Erunt signa etc. Secundo sicut magnificum aduentum dei. ibi. tunc videbunt filii etc.

Tertio certissimum horum complementum ibi. Amen di. vo. quod non pre. ge. etc. ysaia m. etc.

Quo ad primum ut sciam melius intelligamus persequamur breuiter. Dixit inquit iesus discipulis suis. Erunt signa in sole et luna et stellis, que sunt ista exprimentur Matth. xxij. quod sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stelle cadent de celo. De his infra dicemus. Sequitur quod et in terris erit presura gentium. Glo. dr. quod mare eleuabitur terribiliter sonando in fluctibus adeo quod illi qui per mare habitabunt in vallibus fugient ad montana pro timore ne mare super eos effluat. et sic prement se mutuo, arescentibus hominibus pro timore scilicet instantium malorum et expectatione futurorum que suspicient vniuerso orbi. Nam virtutes celorum id est angelica exercitus mouebuntur scilicet ad faciendum mirabilia in elementis maioris admirationis quam vnquam antea fecerunt. Ut dicit Richardus, sup. iij. di. xlvij. Et de his in hoc sermone latius dicemus. Quo ad secundum de aduentu subdit christus dominus dei. Tunc videbunt filium hominis, scilicet tam boni quam mali omnes venientem scilicet ad iudicium, in nube, scilicet lucida sicut et in nube ascendit. Iuxta illud Act. j. Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum, cum potestate inquit magna et maiestate quia apparebit in gloria maiestatis veniens cum omnibus angelis et sanctis. His autem fieri incipientibus respicite scilicet o vos boni ut cognoscatis christum deum vestrum, et leuate capita vestra id est mentes ad intelligendum quoniam appropinquabit redemptio vestra, scilicet glorificatio anime et corporis per redemptorem acquisita, et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores etc. et patet littera. Quia sicut vinitas incipiens arborum signum est etiam de propinquo aduenientis. Ita signa

predicta ipsius iudicis venietis ad dandum iustis regni eterni dei in corpe et anima. Hec sicut Guill. et Lyr. Quo ad tertium quod predicta sunt certissime implenda sequenter subdit. Amen dico vobis quod non preteribit generatio hec. s. congregatio fidelium vel generis humani. donec omnia fuerint. s. quod dicta sunt. Celi et terra transibunt non quod ad substantiam sed quod ad formam quod inouabuntur ampliori claritate: verba autem mea non transibunt sine effectu plenitudinis. et sic patet euangelium per singula sermonibus applicanda. **B** Sed quoniam hoc euangelium precipue agit de signis terribilibus iudicij finalis ad quod venturum est Christus. Adcirco de istis signis tria mysteria habent notem? Primum mysterium de istorum signorum qualitate.

Secundum de eorumdem signorum causalitate. Tertium de ipsorum signorum multiplicitate

Circa primum mysterium

qualitatis tres questiones occurrunt de tribus primis signis predictis.

Prima de solis et lune obscuratioe.

Secunda de stellarum casu vel decensione.

Tertia de virtutibus angelicarum commotione.

Prima questio quomodo solis et lune obscuratio reputantur per iudicij signo. cum videamus hunc sepe in eclipsibus accidere in mundo. Respondet sicut sententia doctorum precipue Rich. sup. iij. di. xlvij. et concordat. Alexan. iij. parte summe. recolligendo quod ista obscuratio solis et lune merito erit signum iudicij finalis. Primo ratione vicinitatis quia erit in proximo ante iudicium vel in ipso tempore iudicij. Pro quo advertendum quod signa iudicij sunt in triplici differentia. quedam enim sunt remota. De quibus Lu. xxi. Cum autem audieritis plura et seditiones nolite terri. oportet enim hec fieri sed nondum statim finis. Eosurget gens in gentem et terremotus erit per loca et pestilentie et fames. De istis Greg. in omelia hodie. Nam pestilentia sine cessatione patimur. alia sunt signa propinqua ut antichristi persecutioes alia autem sunt signa proxima ut hec de quibus habet agitur. Ut enim ait magister sol et luna tunc dupliciter obscurari dicuntur. Uno modo aliquanto tempore ante iudicium et hoc fit per naturam deo faciente. Alio modo in ipso iudicij aduentu superueniente maiore luminis claritate sed christi. maius autem lumen obscurat minus. Secundo quoque ratione

miraculositate erit certum signum iudicij. quia contra naturam fiet ad terrorem hominum ut sol et luna simul eclipsentur. Si enim per naturam fieret non oporteret hoc in signa computare. ut dicit Rich. Quia inquit per naturam impossibile esset quod sit paterentur eclipsim. eo quod naturalis eclipsis solis causatur per interpositionem lune inter solem et aspectum nostrum quod fit in perfectione. nec potest videri a nobis luna discernendo. Sit ergo hoc diuina virtute per miraculum interponendo aliquod opacum vel nubem densam sicut Lyr. de quo propheta Joel. ij. Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem ante quam veniat dies domini magnus et terribilis. **E**

Pro quo notandum est quod plures legimus sole et luna a deo fuisse obscuratos in signum detestationis peccatorum et punitionis. Primo in diluuij tempore propter luxuriam quam. xl. diebus et noctibus nube obtexit totum celum. et sic pluit super terram

Secundo in egyptiorum flagellatione propter inobedientiam et cordis duriciam. propter quam immitte deus tam densas tenebras tribus diebus ut palpari possent nec se de loco mouerunt. Tertio in christi passione propter occasionem christi iniustam et sicut hec fuerunt miraculose. ita erit et in fine mundi miraculosa obscuratio propter peccata hominum. Ergo peccator quod dormitas in peccatis. scito quod vlciscetur deus. **D** Secunda questio quomodo stelle cadere dicantur de celo cum sint perpetue. ut dicitur. i. celi. Et quia minima stella maior est tota terra. sicut astronomos si ergo caderent operentur terram et mare. Rursum sicut Rich. et Alexan. ubi supra. quod proprie loquendo nunquam cadet sicut substantiam. sed ut dicit Aug. xx. de ciuitate dei. c. xliij. Tropica est ista locutio quod dicuntur stelle cadere non sicut substantiam sed sicut virtutis apparentiam. quia ignite exhalationes quod dicuntur a sub in tanta multitudie descendit quod videbitur aspicientibus quasi omnes stelle caderent. Tertia questio quomodo virtutes angelice dicuntur commoueri. Rursum magister. et post eum Rich. quod non commouentur metu damnationis vel perturbatione aliquid pauoris. sed quod ad ammirationem eorum quod videbunt. et sic intelligitur illud Job. xvi. Coluine celi contremiscunt. et quia angeli de ordine virtutum quod est mundum regere faciunt ante christi aduentum insolita maioris admirationis quam unquam ante fecerunt. et in ipso christi aduentu cessabunt mouere celum de cetero. quod terribilia autem facturi sunt terro

articulo ser. prosequemur. **O** itaque omnes peccatores redite ad cor ne peatis. **E**

Circa secundum mysterium

scilicet causalitatis contemplari debemus quare huiusmodi signa fient ante diem iudicij. Ad quod dicendum quod propter rationes quattuor.

Prima propter peccatorum iustam ultionem vel punitionem.

Secunda propter iudicis tremendam apparitionem.

Tertia propter impiorum debitam accusationem.

Ultima propter creaturarum piam commotionem.

Prima ratio propter peccatorum nostrorum iustam ultionem. Nam ut dicit Greg. Offenso creatore offendit omnis creatura. sicut offenso rege offendunt eius famuli. Sed nos in omnibus creaturis abutendo offendimus creatorem. ergo iustum est ut omnis creatura contra nos dei inimicos in ultione. sicut scribitur Sap. v. Armabit creaturam in ultione inimicorum pugnabit per illo orbis terrarum contra insensatos. Hanc rationem notat Greg. in omelia de martyribus di. Omnia que ad usum vite accepimus ad usum conuertimus culpe. Sed cuncta que ad usum prauitatis infleximus ad usum nobis vertuntur ultionis. et quia in cunctis deliquimus in cunctis ferimur. Hec Greg. g. r. Secunda ratio propter iudicis tremendam apparitionem ut scilicet per talia signa ostendat quod terribiliter veniet et apparebit christus in iudicio quam creature sue tantum terrorem incutiet hominibus Greg. ubi supra. Ultima tribulatio multarum tribulationum puenit. et per crebra mala que pueniunt indicantur mala perpetua que sequuntur. Item Bern. O tu homo qui nunc times faciem potentis iudicis irati. quomodo non timebis faciem eterni regis cuncta diiudicantis. Nam reuera timet homines ventorum et terremotus vehementis. Item dicitur in conum et serpentium sibilos. leonum rugitus. quanto magis timere habebunt tremendam vocem severissimi iudicis quam danabit omnes reprobos di. Item maledicti in ignem eternum dicitur in Mat. xxv. Tertia ratio propter impiorum debitam accusationem quia cum deus omnes creaturas fecerit ad hominum utilitatem

et seruandam ei. ipse vero homo rebellis et inobediens extiterit creatori. ideo accusabit eum omnis creatura tanquam ingratus. ut dicit Hugo lib. ij. de arca Noe. cuius sententiam breuiter hic tangere sufficiat.

Clamabit namque suo modo celum. **O** deus omnipotens ego homo ministravi lucem in die ut vigilet. tenebras in nocte ut quiescat. ipse vero te offendit. ergo iustum est ut a celo excludatur. Hec dicitur. **O** iustissime iudex ego prebui homini vitalem flatum et omnia genera animalium. Aqua dicitur. Ego prebui potum sordes mundavi. pisces eis dedi. ipse te offendit fac ergo vindictam: ipsum in infernum demergendo. Sic et terra dicitur. Ego portavi et nutrimenta dedi fructum panis et vini et olei. ipse te contempsit ergo a terra absorbeatur. Ignis dicitur. Ego calefecit. cibos coram et cetera. ergo comburatur. Totus mundus dicitur. Et ecce homo quantum amavit te deus qui propter te creauit me ut seruirem tibi. tu fuisti deo tuo et meo ingratus. ergo iuste infernum deglutiat te. Hec ille. Ultima ratio signorum predictorum est propter compassionem ut scilicet omnes creature moueantur et naturalis pietate ad compatiendum miseris peccatoribus damnatis. Unde Chrysostomus sup. Mat. theum dicit. Patrefamilias moriente dormiens eius turbatur. familia plangit et nigris se vestibus induit. sic humano genere in fine constituto: celi et terra lugent et tenebris induuntur. Plangent ergo sol et danationes hominum. plangent luna cum stellis. plangent omnia creature. **O** quod durus es tu peccator quam crudelis tibi ipse quod te damnandum aspicias et non ploras penitendo. **B**

Circa tertium mysterium

de multitudine signorum queri potest. quomodo esse poterunt plurima signa ante iudicium quod deus voluit esse tam occultum ut non possit presciri iudicij tempus. Iuxta illud dicitur in Mat. xxij. de die illa et hora nemo scit. Sed sicut diebus Noe erant homines comedentes et nubentes. ita erit aduentus filij hominis. Item. j. Thes. v. Dies domini sicut fur ira in nocte veniet. dicit Lyr. Iudicium non nocte fiet sed in die. tamen nobis ignota. Respondetur sicut Thomae in. iij. dicitur. xlvij. et concordat. Lyr. super

Matth. xliij. q̄ certitudinaliter nō potest determinate sciri tempus iudicij nisi per reuelationem diuinam. quia ex sola dei depe- det voluntate finis mundi sicut et p̄ncipiū creationis. Ideoq̄ omnia signa que circa iudiciū erūt cōputant infra tempus iudicij contenta. Anteq̄ ergo illa signa appareant nemo scit certitudinaliter: sed mortuo anti- christo malis nō credentibus mundum sta- tim consumari et comedentibus et nubentibus in securitate subito apparebunt signa iudicij. Nam vt dicit Richar. in. iij. dist. xliij. Certum est q̄ signa precedent aliqua iudiciū. tum p̄pter reuerentiā iudicis. tū vt se homines p̄parent saltem electi ante iudiciū. Et adducit Hieronymū qui in An- galibus hebreorū libris dicit se legisse quin- decim signa terribilia precedentia quinde- cim diebus ante aduentū iudicis. et tūc po- terit coniecturari per insolita et crebriora si- gna q̄ se p̄ se sit tēpus iudicij. Sed determi- nate de die illa et hora sciri nō potest. Quia vt Lyra super Lu. xij. dicit. Utrum signa et dies illi. xv. futuri sint continue se habent- res vel interpolate sub dubio relinquuntur. et sic patet q̄ nec per ista signa tunc visa po- terit sciri determinate dies.

H Sunt autē posita hec signa quindecim s̄m Richar. concor. Tho. hoc ordine qui seq̄t. Prima die maria oīa sup montes quin- decim cubitis eleuabunt. Secūda die ab al- to in p̄fundū p̄sternent: ita q̄ vix videantur. Tertia die statum in antiquum redigētur. Quarta die belue que mouent in aquis cō- gregabuntur et sup aquas more contentio- nis inuicē mugietes eleuabuntur. Quinta die volatilia oīa congregabunt se in cam- pis et non gustabūt quicq̄. sed quasi inui- cem quasdam voces flebiles emittēt. Qua- re autem hec. dicunt aliqui q̄ ideo hec faci- ent belue et etiam volatilia. quia angelorū instinctu cognoscēt q̄ iam omnino defici- ent genera eorū. et sic voces dabunt q̄si deo- grās agentes p̄ eo q̄ creati fuerunt et serui- erunt electis dei. ac p̄tra reprobos accusan- do vindictam expetentes. vt patuit articu- lo secundo. Sexta die ignea flāmīna sur- gent ab occasu contra faciem firmamēti ad ortum currentia quo aque et mare ardebūt et comburentur. Septima die stelle et s̄ides

omnia erraticā et fixa igneas comas ex se spargent sicut comete. Octaua die terre motus erit magnus vt omnia alta edificia prosternantur. Deniq̄ nona die edificiorū lapides et omnes petre scindentur in par- tes. et vna petra collidente aliaz diuidentur. Decima die arbores omnes et plante ac her- be sanguineum rorem flucit. Undecima die montes et omnes colles in puluerem re- digentur et prosternentur et terra equabi- tur. Duodecima die animalia omnia de sil- uis ad campos venient rugientia. et nihil gustantia. Et hec eadez ratione sicut supra dictum est de aubus. Tertiadecima die se pulchra omnia ab ortu solis vsq̄ ad occa- sum patebunt cadaueribus eiectis ad resur- gendum. Quartadecima die omnes homi- nes de latibulis suis recedent discurrendo atroniti velut amentes et non audientes lo- qui. Quintadecima die omnes homines morientur et resurgent in igne conflagratio- nis cum mortuis longe antea defunctis. Ecce charissimi q̄ terribilia signa et q̄ plu- rima precedentia iudiciū narrantur a do- ctoribus. Sed forte dicis. ista fieri omnia non approbant predicti doctores nec Hie- ronymus confirmat: sed tūc dicit se legisse. quare ergo sunt predicanda. Ad hoc respō- detur q̄ ideo optime conueniunt predicari sicut a doctoribus non reprobantur omni- no sed disputationibus p̄uenienter inserta ar- guuntur. Primo q̄ plurima istoz signorū (zsi nō omnia) sunt p̄babilia per sacrarum scripturarū testimonia. Et p̄pterea nō sunt contemnenda sed potius pertinenda et ad penitentiā agendam menti nostre in da- ganda. Secundo quia cum christus dñs ip̄e dicat in euāgelio q̄ virtutes celoz mo- uebuntur. se ad faciendū mirabilia vt su- pra dictū fuit. ideo nō est dubitanduz q̄ se ante diem iudicij fient terribilia signa non solum in sole et luna et stellis. Verū etiam in aere: in terra: in mari. et in omnibus abyssis in arboribus. in animalibus. in aubus. in montibus. in sepulchris. et in hominibus etc. Nam et totus mundus ardebit igne. Sed p̄ter hec erit vox terribilis tube chri- sti et archangelorū clamantium. Surgite et mortui venite ad iudiciū. Ad quam vo- cem omnes comparebunt homines coram

iudice. Super omnia autē terribilissima erit illa sententia domini dicentis ad impios. Ite maledicti in ignem eternum qui para- tus est diabolo et angelis eius. De quibz quia h longum foret agere: in sequētibz prosequimur sermonibus. Ergo miseris me peccator deponē durum cor et fatuū ita- rem mētis. Vos omnes luxuriosi. o vos superbi. o auari. O q̄cumq̄ peccatores: ad- uertite christi dictum Matth. xliij. q̄ se tunc plangent se omnes tribus terre. O in- felix peccator plange nunc vt non plangas tunc. plange per contritionem vt tibi deus indulgeat et tandē ad celos p̄ducatur. Amē.

De eadem dominica Sermo. iij. scilicet de aduentu christi ad iudiciū tremē- dum.

Tunc vide-

bunt filium hominis venien- tem in nube cū potestate ma- gna et maiestate. Verba sūt saluatoris no- stri Lu. xij. et in euangelio hodierno. Quia nempe christus dominus in p̄- mo suo aduentu quando venit in carnē nō vt iudicaret sed iudicaret ab hominibus: ac mortem pateret pro nobis redimendis: venit vt infirmus puerili carnē nascendo et passibili ac mortali: vt nos hoīes amorosa sua charitate attraheret: similis nobis factus est. Sed nos miseri peccatores dura ceruice eum cōtemnimus et odium pro di- lectōe repēdimus. Rationabile ergo et ius- tum est vt in secundo eius aduentu. scilicet ad iudiciū veniat terribiliter cum potestate ma- gna: ita q̄ omnes reges et p̄ncipes ac po- testates sibi rebellantes et omnes peccato- res a p̄ncipio mundi qui fuerunt: sunt: et erunt vsq̄ in finem: deiciat in infernū cru- ciantos. Et sic tunc prout Bern. ait: cog- noscet dñs iudicia faciens qui nūc ignora- tur iniuriam patiens. Et hoc est qd̄ chri- stus dicit in hoc euangelio. Tunc videbūt se omnes hoīes boni et mali: filium homi- nis. i. h̄ginis Marie: que sine altero homi- ne sola pepit. et ideo chris est filius homi- nis: nō hominū. Videbunt in quā tunc venien- tem ad iudiciū in nube lucida: sicut et

in nube ascendit Act. j. cum potestate ma- gna et maiestate glorie. in qua veniet cum omnibus angelis et sanctis. Proinde ex q̄ hec verba euangelica expresse loquuntur de aduentu chri ad iudiciū. Ideo de hoc iudi- cio tria mysteria notabimus in h̄ sermone.

Primū de terribili iudicij se christi ad- uentu.

Secundum de terribili visionis eius aspectu.

Tertiū de terribili iudicij anxio metu.

Circa primū mysteriū

vt sciam? q̄ terribilis erit iste aduentus chri ad iudiciū: et p̄ cōsequēs vitam nostrā emē- demus in meli? Aduertendū est q̄ in h̄ ad- uentu iudicis. scilicet chri tria erūt p̄cipua valde terribilia p̄ctoribz.

Primo erit terribilis tube clangor. Secūdo terribilis tortorum: hoc est deo- monum furor.

Tertio terribilis ignis ardor.

Primo erit terribilis tube clangor: quoniam vt ait ap̄tus. j. ad Thes. iij. Ipse do- minus in iussu et in voce arch̄geli et in tu- ba dei descendet d̄ celo. Et. j. ad Corinth. xv. Lanet eū tuba et mortui resurgent in- corrupti. Scdm̄ Richardū sup. iij. di. xliij. q. iij. in predicta autoritate tria ponuntur que cōcurrent ad resurrectionem mortuoz. Primum est iussu. quia christus iubebit in suo descensu. scilicet pulueres seu p̄tes quascu- que corporum mortuoz recolligi per mini- sterium angelicū. Et hoc notauit aposto- lus cum dixit. Ipse dominus in iussu. Secū- cundū erit tuba dei. id est vox christi p̄ci- pientis vt resurgant: que erit causa instru- mentalis per quam principaliter virtus di- uina faciet ex illis pulueribz recollectis cor- pora reformari: et reformatis animas vni- ri. que per solam diuinam virtutem fient. Et istud notatur ab apostolo cum dicitur In tuba dei. Tertium est vox arch̄geli. quia ipsi arch̄geli qui fuerunt custodes prouinciaz: in p̄ncipis quas custodierunt clamabunt fortiter et sensibilibz sono arti- culato et mediante aliqua sensibili creatu- ra formato. Clamabunt q̄dem q̄ dēs cor- ram iudice compareant: diffinitiuam suaz audiri. Et illa vox notatur cum dicitur

In voce archangeli. s. qua dicent clamando
Surgite mortui venite ad iudicium. De
 hac tuba q̄ terribilis sit. Chrysostomus su-
 per Matth. dicit. Vere vox magna: vox
 tube terribilis cui omnia obedient elemen-
 ta: que petras scindit: inferos aperit: et de
 profundo abyssi animas corporibus suis af-
 signat. Ad idem Hieronymus sup Matth.
 sic loquitur. Quotienscumq̄ diem iudicij in-
 quit considero: toto corpore contremisco. Si-
 ue em comedam siue bibam siue aliqd ali-
 ud faciam: semper videtur illa tuba terribi-
 lis insonare auribus meis. **Surgite mor-
 tui venite ad iudicium.** Hec ille. Quid tu
 o peccator facis: cur non times? Ecce ipse
 Hieronymus sanctus erat et bonis operi-
 bus plenus. et tamen iudicium dei timebat
 Q miser qui plenus es peccatorum sordibus
 qd dormitas: quid negligis: reuolue men-
 te verba hec beati Hieronymi vt extime-
 scas iudicij et p̄niam agas. alioqn o q̄ ama-
 ra erit tibi vox illa. Q̄ dura: Q̄ tremen-
 da quando dicit. **Surgite mortui venite
 ad iudicium.** s. damnationis. **R. Se-
 cundū quoq̄ terribilem faciens aduentū iu-
 dicias scz chris: erit terribilis furor tortorum
 hoc est demonū. Nam tūc vt scribit Mat-
 thei. xvij. iratus dñs tradet impios torto-
 ribus. Remigius. Tortores sunt demones
 quibus tradetur peccator ad cruciandi po-
 testatem. Nam vt dicit Greg. in Homel.
 Peccatores ad supplicia trahunt p̄ demo-
 nes quasi p̄ tortores. Quos em incenso-
 res habuimus in culpis: tortores habebi-
 mus in penis. Pro huius declaratione
 quo ad iudicium aliquę questionē occur-
 runt declarade ad p̄positum. Prima q̄-
 stio de loco iudicij vbi debebunt omnes ho-
 mines cōparere. Et ad hoc respondet scri-
 ptura Joelis. iij. q̄ in valle Josaphat que
 est iuxta montē oliueti de quo chris ascen-
 dit. Nam scribitur ibi sic. Cōgregabo oēs
 gentes in vallem Josaphat et ibi discepta-
 bo cum eis. Et huius ratio potissima fm
 Fran. Varo. est. quia iudicium debet fie-
 ri in loco cōmuni et medio: vt ab omni par-
 te circūquaq̄ possit ad eum haberi: concu-
 sus. sed ille locus est in medio terre habita-
 bilis vbi et christus dominus est ab homi-
 nibus iudicatus. s. in hierusalem. Ps. In**

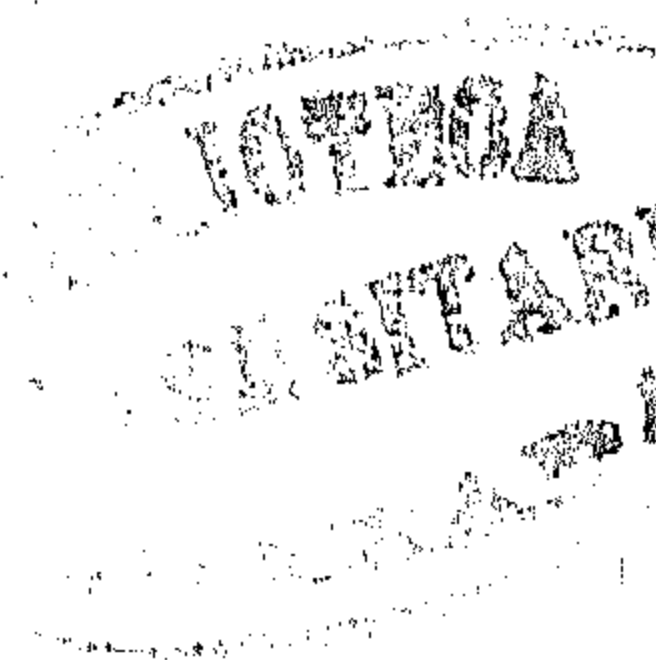
medio terre opatus est dominus salutem.
 ergo et ibi congruū est iudicare: vt idē ostē-
 dat esse is qui ibi passus est: qui omnes ho-
 mines iudicabit. Sed quomodo vallē
 illa possit cape omnes homines mundi. Re-
 spondetur fm Magistru. dist. xlvij. li. iij.
 quē doctores certi sequunt: et p̄cipue Ri-
 chardus di. q̄ non est pueriliter intelligen-
 dum sic q̄ chris descēsurus sit in vallem pdi-
 ctam ad faciendū iudicij. qz hoc frivolum
 est: vt dicit glosa Joelis. iij. Sed q̄ chris-
 tū dñs descendet ad iudicandū supra montē
 oliueti de quo in celum ascendit. et sedebit
 in aere in loco alto vt ab oib; possit videri
 et audiri. Et forte circa locū illum vbi apo-
 stoli desiderunt eum videre quādo ascende-
 bat in celum. Electi aut erunt ad dextram
 iudicis in aere: non in terra. iuxta illud. j. ad
 Thef. iij. Rapiemur cum illis. s. sancti in
 nubibus obuiam chris in aera. ita tamen
 q̄ viri p̄fecti et sanctiores eminenti et pro-
 pe iudicem erunt. Sed hoies reprobi con-
 gregabunt in vallem Josaphat cui p̄mi-
 net mons oliueti. et erunt in terra sicut et in
 vita terrena dilexerunt: ad sinistram iudicis
 stantes. Quotquot aut in illa valle capi pos-
 sunt erunt ibi. alij circū circa vallem. qdā p̄-
 pinqui. qdā remotius. et sic dicunt oēs
 illuc congregari. **2. Secunda questio
 ouit Quomodo homines poterūt omnes illuc
 conuenire in tā breui tēpore quo erit iudicij
 um. iuxta illud. j. Corinth. xv. In momen-
 to in ictu oculi: cum multi hoim distent ab
 illo loco? Respondet fm doc. q̄ electi tunc
 habebunt glorificata corpora. ideo ipsi ele-
 cti bene possunt per dorem agilitat; statim
 illuc venire. iuxta Augustini p̄ba. Sed res
 reprobi grauissima corpa resumer. ergo per
 se sic venire nequeunt. Sed portabunt ad
 locum iudicij per executores iusticie diuine
 Et circa hoc nota q̄ plurimi doctores di-
 cunt q̄ reprobi portabunt ad locum iudicij
 per angelos proprios quos h̄ habue-
 runt: s. vituperabiliter. Sed quidam alij
 doctores aliter sentiunt. quia Tho. in. iij.
 dist. xlvij. dicit: q̄ verius extimat demones
 fore executores diuine iusticie etiaz post iudicij
 in p̄petuum. Deniq; Fran. Varo. ser. de resurrect. dicit expresse q̄ reprobi
 p̄ demones ducent ad locum iudicij sicut et**

christus hoc idē denotat qz Matth. xxij.
 dicit. **Uitit** filius hois angelos suos et
 colligent electos suos a quattuor vētis zc.
 Vbi missione bonoz angeloz nō refert ni-
 si ad electoz cōgregationem. quāuis pulue-
 res oim etiā maloz hominū p̄ resurrectioe
 faciēda a chro boni angeli colligere habe-
 ant ex officio. Tamen resurgentes malos
 mali angeli portabūt ad iudicij locū. Hoc
 q̄ tenedū est puto q̄ sicut iudex terrenus fu-
 res et latrones ac h̄mōi facit p̄ lictores ad-
 duca p̄sibiliter. s. p̄ tempora trahendo ad
 iudiciū vel in carcerē. sic in p̄posito. Et hec
 est maxia p̄fusio et terribilis ipis reprobis
 eū sic p̄ tēpora trahunt a demonib; et p̄ijcē-
 sur in terras tanq̄ fetida cadauera grandī
 vlulatu di. hic peas. **3. Quantus ibi erit fle-
 tus et stridor dentis.** **4. Quantus vlulatus
 Sach. xij. Plangēt se oēs trib; terre fa. et fa.
 scorum.** Contemplari itaq; ex predictis
 possumus singillatim. s. P̄rio quō archan-
 geli q̄ fuerūt custodes puinciarū clamabūt
 ad celū di. **5. Vos oēs ante scōz mortuoz
 surgite et venite ad iudiciū. et mort oim ac-
 cedēt ad sua corpora. et surgentes p̄grediūt
 obuiā chro in aera Adā et abia cum tur-
 ma patriarchaz et p̄phetaz. Petrus cū tur-
 ma aploz et discipuloz. Stephanus cum
 turma martyz. J̄cē Maria p̄go cū virgi-
 nib; Anna cum conuigatis. Elizabeth cū
 viduis. iuxta illud Sach. ix. Ecce dñs veni-
 et et oēs sc̄i eius cū eo. Deniq; vna cū chro
 egredient oēs choi angelici. Matth. xxv.
 Cū venit filius hois in ma. sua et o. an. zc.
 Scdo p̄plemur quō aliq; archangelus
 clamabit in aere di. **6. Vos oēs aeree pote-
 states demones venite ad iudiciū. J̄cē ali-
 similitr ad infernū clamabit di. 7. Oēs dāna
 ti exite surgite a mortuis et venite ad iudicij
 um. et sic resurgentes in corpibus turma-
 tum portabūt p̄ demones. Supbi in turma
 luciferi. auari in turma māmonē. luxuriosi in
 asmodē. iracūdi cū sathan. gulosi cum be-
 elzebub. inuidi cum leuiathan. acidiosi cum
 beelphegor. zc. **8. Tu miserrime pctōz cogi-
 ta quō cum diabolo perabis.** Deniq; p̄te-
 plemur vltimo quō archangeli p̄ singulas
 puincias clamabunt terribiliter. **Surgite
 mortui venite ad iudiciū. et oēs resurgentes
 vlulabunt. Ne et ve. ve. habitantibus in ter-******

ra Apoē. viij. ve qz a facie dñi et gloria sanc-
 toz excludent. Ne qz in infernū nūq; exi-
 tum detrudent. ve qz sine fine cruciabit. vti
 qz q̄nto furore et fremitu ipi demones rapi-
 ant trahātes ad iudiciū hoies vel crudeliss-
 simi tortores non pōt explicari lingua. **9. P-
 pctōz ecce talem habes dñm.** **10. Ter-
 tio terribilē reddēs aduentū iudicis erit ter-
 ribilis ignis ardor. qz tūc totus mūdus ar-
 debit igne p̄flagratiois. Vñ Esa. lxxij. do-
 minus in igne veniet. qz in igne dñs d̄ iudicē
 cabit. Et Ps. Ignis an ipm precedet et in-
 flamabit in circuitu inimicos eius. Iste aut
 ignis fm Rich. sup. iij. dist. xlvij. cruciabit
 reprobos tam an iudiciū q̄ post. qm in ipō
 resurgēt oēs. Et ipi electi glificato corpore re-
 surgētēs mox i altū rapiēt obuiā chro i aera
 S; reprobi i isto igne manebūt i terra. qui
 cruciabit eos statim vt resurgēt et q̄ diu chris
 iudiciū exēq̄t. et post iudiciū cū ipis. s. malis
 in infernū iste ignis p̄cipitabit vbi vna cum
 igne isemali trūget et eos p̄petuo cruciabit
 Hec fm Rich. S; de h̄ igne alio fm oē la-
 tus agem. **11. J̄cē pctōz p̄sidera qz ad ignē
 ad ignē resuar; nūl p̄niam eger;.** **12. Vere ter-
 ribil ignis q̄ i furore dñi succēdet et nūq; ex-
 tinguet.** **13. J̄cē charissime age p̄niam.** **R.****

Circa scōm mysterium

de visione chri vt nouerim; q̄ terribile est
 facie iudicij chri videre mal' hoib; tria q̄rūt
Primū de visione chri generalr ab oib;.
**Scdo de visione ei' differēter a bonis et
 malis hominib;.**
**Tertiū de visione eius a p̄pulis in origi-
 nali decedentib;.**
**Prima q̄stio est vtz in iudicis videbitur
 chris in humanitate gloriosa ab oib; ho-
 bus. Et ratio questionis hui' est. qz oculi
 nō pōt videre nisi d̄terminata d̄stantia. sed
 in iudicio aliq; hoies erunt nimis remote a
 chro p̄pter maximā hoim multitudinē eo-
 q̄ omnes hoies a p̄ncipio mūdi vsq; in
 finem p̄cedentes existētes et futuri ibi cōpa-
 rebunt. ergo nō videbit chris p̄pter distan-
 tiam. nec audiri poterit eius vox ab oib; scz
 qui distabunt. Ad hec r̄ndet fm Rich. sup.
 iij. dist. xlvij. per p̄ductionē. q̄ vtz christus
 dñs in forma gloriosa videbitur in iudicio
 ab oib;. **2o patz ex scriptūre autoritatib;.****

viz Luc. xij. c. in verbis p̄cepti themas
z Apocal. i. c. Ut debet eni omnis oculus et
qui cum pupugerit. Unde vt dicit idem
Richardus. Nullus etiam extremoruz vel
remotius distantium erit qui ipm non vi
deat. Cum quis erit in aere eminens z ma
xima claritate glorie resurgens. z ideo val
de a longinquo poterit videri. sicut videtur
sol z luna a longinquo propter claritatem.
Cum quia sicut inquit supernaturaliter si
er q̄ sua vox a remotioribus partibus audi
atur q̄ p̄ naturā possit audiri. scz eque be
ne sicut de prope. Sic supernaturaliter fiet
vt a remotiori loco videat scz eque bene q̄
videri possit p̄ oculi corporalis naturā. Hec
fm Rich. **Q** Secūda questio est vtrū
christus in iudicio videatur eodem modo
a malis hoibz sicut z a bonis. aut differen
ter. Nam vt predictū est vtrūq; z omnes vi
debunt eū in gloriosa humanitate. Ad hoc
r̄ndet fm Richar. ibidē z cor. Tho. q̄ sicut
dicit Aug. v. lib. de tri. c. penul. boni z ma
li visuri sunt iudicem viuoz z mortuoz: sed
pauldubio eum mali videre non poterunt
nisi in forma humana sed tamen in clarita
te in qua iudicabit. nō in humilitate in qua
iudicatus est. Et q̄uis mali visuri sunt glo
riam corporis ch̄i tamen gloriam anime ei?
nō videbūt nec oculo corporali nec intellectu
ali. Boni aut videbunt q̄tum ad gloriam
corporis oculo corporali. z q̄tum ad gloriam
anime oculo mentali. z sic in hoc est prima
differentia inter visiones eoz. Alia differē
tia est. quia boni videbunt insuper clare di
uinam christi naturam. mali autem non vi
debunt eius deitatem. quia deitas sine gau
dio videri nō p̄t. Sed vnde q̄ cognoscent
ch̄m esse verum deū dicūt p̄dicti doctores
Rich. z Tho. q̄ p̄ effectus z manifesta in
dicia diuinitatis: nō autem per hoc q̄ vide
rent eius deitatem. Unde Isid. de sumo bo
no. lib. v. c. xxvij. dicit. In iudicio reprobi
humanitate christi scz gl̄iosam videbunt
vt doleant. deitatem p̄o eius nō videbunt ne
gaudeant. Quibz em deitas ostendit vtrūq;
eis aliquod gaudium demonstratur. Hec
ille. Tertia differētia ē q̄ boni habebūt
oculos glorificatos quibz proportionabiliter
videre habeāt gl̄iaz corporis christi. Mali
autem non habebunt oculos glorificatos

Idēo virtute diuina fiet supnaturaliter vt
ipi nō glorificatis oculis videre possint glo
riam corporis christi ad eoz ampliorē con
fusionem. Quarta differētia q̄ boni ha
bebunt maximā delectationem in videndo
gl̄iam christi. Danati autē q̄uis videant
corpus christi gl̄iosum qd̄ per se est delecta
bile videre. tū p̄ accidens erit ipis reprobis
tristabile. q̄ sunt z erūt inimici eius z odiūt
eum. Inimicus aut tristat vidēdo gl̄iam
illius quē odit z cui iudicat. Et q̄ cognosce
re per effectus z indicia deitatis q̄ ip̄e ē deus
punitens eos in eternum. Q̄ itaq; peccator
aduerte q̄ terribile tibi erit videre christum
in iudicio. Cogita quia q̄d̄ iustas in pecca
tis dei es inimicus z eterna dānatio digna
Age ergo penitentia. **P** Tertia que
stio est. quō videbunt christū in iudicio pu
eri in originali peccō decedentes. Nam si eū
cognosceēt esse deū verū tunc sciēt q̄ a visio
ne sue deitatis sunt damnificati z p̄ conse
quēs dolebūt ac sic penā sensualē doloris ha
bebunt. cū tū cōmuniter a docto. teneatur
q̄ ipi tūmodo habebunt penā damni z nō
sensūs. Item si videbūt eum tam terribiliter
reprobos damnare nōne z ipi timebūt
iram iudicis talem z tantam. Respondet
fm bonauē. in lib. de doctrina cordis inti
tulato q̄ sicut dicit Grego. Dñs blandus
iustis z terribilis apparebit iniustis. Ter
ror aut vultus iudicis z blandities ex con
scientijs hominū iudicandoz nascetur vultu
iudicis penitus nō mutato. Sicut exem
pli gratia. Cum duo astant coram iudice
iudicandi ille quem torquet conscientia ma
lefacti reputat iudicē terribilem z feroem.
Ille autē q̄ nulli mali sibi p̄sciū ē reputat
iudicem benignum z blandum. Circūstan
tes autem iudicē aspiciunt nec terribilem si
bi nec blandum. quia nec bonū nec malum
ab eo expectant. Sic ch̄s in iudicio bonis
blandus z terribilis malis apparebit. Nec
blandus vero nec terribilis paruulis non
baptizatis. nec ipi paruuli dolebunt q̄ dei
tatem non vident. quia sciēt q̄ nec merue
runt videre. eo q̄ non sunt christi membra
facta per baptismuz. nec propria culpa per
diderunt hec. Sicut exempli gratia. filius
regis qui scit se dignū z reputat q̄ deberet
eligi in regem vult si non eligit vel aliquo

modo hanc dignitatē pdiderit. Rusticus
aut qui. s. nouit se non esse dignū nil de hoc
curat. Sicut nō displicet tibi q̄ non habes
alas: q̄a h̄ tibi nō cōpetit. sed adle displicet

Q Circa tertiu p̄ncipi
pale mysteriū. s. de multiplicis mer^o anxie
tate que erit in iudicio super pctōres. Et
in p̄cedentibz plix^o tractauimus: sufficiat
h̄ causa breuitatis adducere verba trium
doctorum

Primo Gregorij.

Secundo Augustini.

Tertio Damasceni.

Primo em in Homel. dicit sic Gre. **Q** q̄
anguste erūt tunc vie reprobōrū. sup^o erit
iudex iratus. subtus inferni horrendū cha
os. a dextris peccata accusantia. a sinistris
infinita demonia ad suppliciu trahētia. in
tus conscientia vrens. foris mundus ardes.
Diser pctōr quo fugiet: latere erit impos
sibile: apparere intolerabile. Hec ille. Ubi
ponunt plures cause erroris iudicij. Se
cundo quoq; q̄ terribilis preter hec sit illa
sententia Ite maledicti in ignem zc. Aug.
li. iij. de simbolo dr. Iudex ille nec gratia
p̄ueniet: nec misericordia flectet: nec fletibz
aut penitentia mitigabit. et sic nec sentētia
eius lata vnq; reuocabit. Hic q̄ agat quis
dīa ubi est locus misericordie. quia ibi est locus
iusticie. Idem. **H**allēt reprobi omne tor
mentū sustinere q̄ faciē iudicis irati vel ad
momentū videre. Tertio deniq; fert Da
mascen^o scripsisse in vita Barlaam q̄ Rex
quidam magnus christianus deuotus vt
plurimū mestus omnibz apparebat. Quē
cum frater suus mundanus valde existens
alijs non audētibus: audacter interrogas
set: cur semp se tristem ostenderet. Rex dīc
statuit quo ad hoc respōderet. Interim pa
rari iussit foueam p̄fundam in qua ignem
posuit: sup orificium fouee sedē mobilē et
faciliter casum minantē collocauit. delup
gladium filo alligari iussit vt cernia minā
ret sedentis. A dextris similiter z a sinistris:
an̄ et retro gladios collocauit: vt si huc aut
illuc in sede inclinaret se: gladius ipsum ex
parte illa confoderet. His parat^o iussit co
nam domo illius fratris sui tubam p̄co
nis bucca personari. Erat eim consuetu

do q̄ quādo aliquis morti tradēdus erat:
rex ante eius ianuam p̄conem cum tuba
ad clangendum mittebat. Quod frater re
gis audiens: de sua vita desperans: lugēs
ad fores palatij accessit. Quem rex sedere
fecit super sedem p̄dicam sup foueam in
ter gladios vt predictū est. Et iussit omnia
ferculo: ū genera et potuum omnūq; mu
sicorum instrumenta afferri: et coram eo le
tas symphomas cātari. z huiusmodi. Cui
rex dixit. Letare: cur tristis es? Respon
dit. Quomodo inquit in tot et tātis peric
ulis mortis letari possum zc. Et sic rex sibi
bi exposuit causam sue tristicie. Quia in
quit et ego sum in hoc mundo similiter in
angustijs iudicij diuini cōstitutus: ideo tri
stari debeo. quia supra me est sententia iu
dicas suspensa tanq; filo cite mortis. z sub
tus inferni ignis profundi. a dextris peccā
ta accusantia: vt supra fm Gregorium sūc
dicta. Applica vt deus administrabit zc.
Tunc frater regis compunctus penituit: z
tandem semper timuit futurum iudicium.
Sic ergo o tu peccator p̄o oculis habe tu
turum iudicium et time: exemplo Hiero
nymū dicentis. Siue comedā: siue bibam
siue quid aliud faciam: semp videf auribz
meis insonare illa vox tube terribilis dice
tis. Surgite mortui venite ad iudicium.
Rogemus ergo christum dominū vt det
nobis gratiam in presentī z gl̄iam in fu
turo Amen.

De eadem dñica Sermo. iij. scz de ter
ribilis iudicij rōne z prosecutione.

Quate capi

ta vestra: quoniam appropin
quabit redēptio vestra. Luce
xxj. et in euangelio hodierno. **R** Dñs
Iesus nunc cōmūndo: nunc dulciter cō
monēdo hortatur nos ad recognoscenduz
diem sui aduentus ad iudicium. de quo
in hoc euangelio agit ecclesia. Quia in re
vult nobis ipse saluator noster suam char
tatem z pietatem immensam erga nos ha
bitam ostendere. quia vult omnes saluare
et neminem perire: vt scribitur p̄me ad Ti
motheū. scdo. Unde Glo. Sapientie. xij.

Dicit Deus propter bonitatem suam diu differt iudicium. sed et multos signis terribilibus detertet. ac omnes homines sub his commonet: ut plures paratos per penitentiam habeat quam reddat beneficii. s. redemptionis. Proinde ecclesia hodie de adventu ipsius domini Jesu recolendo et officium agendo: hec verba christi inter cetera proponit. **Leuate capita vestra. i. mentem que est caput anime leuate ad considerandum deum et dominum nostrum Iesum christum charitatem et beneficia: ut per eius amorem vestrum moueamini ad penitentiam de peccatis agenda in istis diebus: scientes quod si penitentiam egeritis appropinquabit redemptio vestra. hoc est gratia in presententi et gloria in futuro. Quam aduersum redemptorem nostrum suo sanguine conferendam nobis ex merito eius passionis. Quod si penitentiam agere noluerimus: sicut dicit Paulus apostolus Act. xvij. Statuit dominus dies in qua iudicaturus est orbem in equitate etc. Ideoque et christus dicit in euangelio. Tunc videbitur filium hominis venientem seorsum ad iudicium etc. Quomodo autem hoc euangelium agit de iudicio finali de quo etiam in precedentibus sermonibus egimus? Idcirco adhuc in presententi sermone de ipso iudicio erimus acturi. Et ut debite perscrutemur: restat post predicta haec tria mysteria declarari.**

Primum de terribili iudicij causa et ratione.
Secundum de terribili iudicij iusta persecutioe
Tertium de terribili iudicij sententia et condicione

Circa primum mysterium
Inquirendum est Quare piissimus et misericors deus et dominus Iesus statuit et vult terribile et seuerum iudicium facere super omnes homines mundi
Ad quod secundum Rich. Tho. et concilio. doc. theologiae super. iij. di. xlvij. q. j. respondendo plime tradunt rationes. et quibus alijs proponemus.

Prima ratio ex parte iusticie dei.
Secunda ex parte pene et poenitentiae.
Tertia ex parte glorie christi.
Quarta ex parte nostri.

Prima ratio quia cum deus sit rex gubernator optimus: necesse est ut sit potentissimus: sapientissimus: et iustissimus. sed in creatione mundi satis claruit eius potentia. et in gubernatione eius sapientia. ergo necesse est ut et eius iusticia toti mundo appareat. que vicia istum saluauit et illum damnauit. Propter quod debet fieri iudicium generale in quo singulorum merita et demerita omnibus pateant. Nam et iudex

terrenus sententiam debet profere manifeste coram pluribus et partibus partibus utriusque als non valet. iij. q. ix. per totum. ut vix ea et iusticia manifestet. Secunda ratio ex parte pene et poenitentiae. quod deus sic decreuit ut nullum malum transiret impunitum: et nullum bonum remaneat irremuneratum. sicut dicit Augustinus in Enchiridion. Sed multa videmus mala in mundo quae ante iudicium non puniuntur. et etiam multa sunt bona quae antea non remunerantur. Unde oportet quod fiat retributio pene vel poenitentiae in iudicio. Hinc. xlvij. q. v. Quid ergo dicit Hieronymus. quod de iudicio quidam dicit puniuntur ut in futuro non puniantur. Et e converso quibusdam habent parat quibus in futuro iudicio malum retribuetur. Quod deus meus responde de questo ut audiant serui tui. Quid est quod videmus multos latrones: fures: luxuriosos: homicidas et alios peccatis plenos homines: qui etiam secundum leges ciuiles demerent interfici: et tamen non puniuntur sed prosperitatem habent in mundo. E contrario autem videmus alios de uotos elemosynas facientes et alia bona operari: et tamen non remunerantur: sed aduersa patiuntur. Ad hec christus respondet Matt. xvij. Filius hominis venturus est etc. et tunc reddet unicuique secundum opera sua. Tertia ratio ex parte glorie christi. quod patris iudicaria christo homini collata est in primum humilitatis quam exhibuit in passione. ad Phil. ij. Humiliauit se. fac. obe. usque ad mortem. Propter quod et deus exaltauit illum. Sed christus in sua passione sanguinem fudit pro omnibus hominibus mundi quantum ad sufficientiam. ergo omnes homines debent videre in iudicio ipsius exaltationem secundum quam constitutus est iudex viuorum et mortuorum. propterea debent omnes illum congregari etiam pueri ante etatem perfectam decedentes. non ut tales iudicentur: quia nihil mali nec boni fecerunt: sed ut videant gloriam ipsius iudicis. s. christi. et totum mundo eius deitas clarescat. Hoc Tho.

Quarta ratio ex parte nostri. quia submissimus in corpore et anima: et in utroque factimus siue peccatum: siue opus bonum. ergo in utroque debemus vel puniri vel premiari. Sapientie. xj. Per que quis peccat: per hec et punietur. Unde extra de excess. prela. c. Inter dilectos. scribitur. Dignus est ut in eo quis puniatur in quo visus est deliquisse. Item. j. q. vij. Per illicitam. s. Sciamus.

secundum glo. l. canonizata. dicitur: quod pares in culpa debent esse pares in pena. sicut in simonia accipiens et dans. sicut in furto vel latrocinio simul a duobus exercitato pariter puniuntur. Sed quoniam ante iudicium vel resurrectionem sola anima peccatrix puniatur a deo et deficiat pena corporis in gehena. ergo cum dei perfecta sunt opera deus. xxxij. requirit ut quod deficiat suppleat per resurrectionem in iudicio. et per contrarium sancti punientur in corpore et anima. Quod ergo peccator ve ve tibi: ve in corpore: ve in anima. Quod humana demerita Quod insensate: audi Esa. iij. ca. di. et clamate Ue ipse in malis suis ve etiam. S

Circa secundum mysterium
de iudicij iusta persecutioe videndum est: quomodo hoc iudicium finale ageretur et persecutio a christo. Pro quo notandum quod ad iudicium iustitiae et debite faciendum vel persecutioem precipue referuntur quattuor. suo modo erit et in finali iudicio.

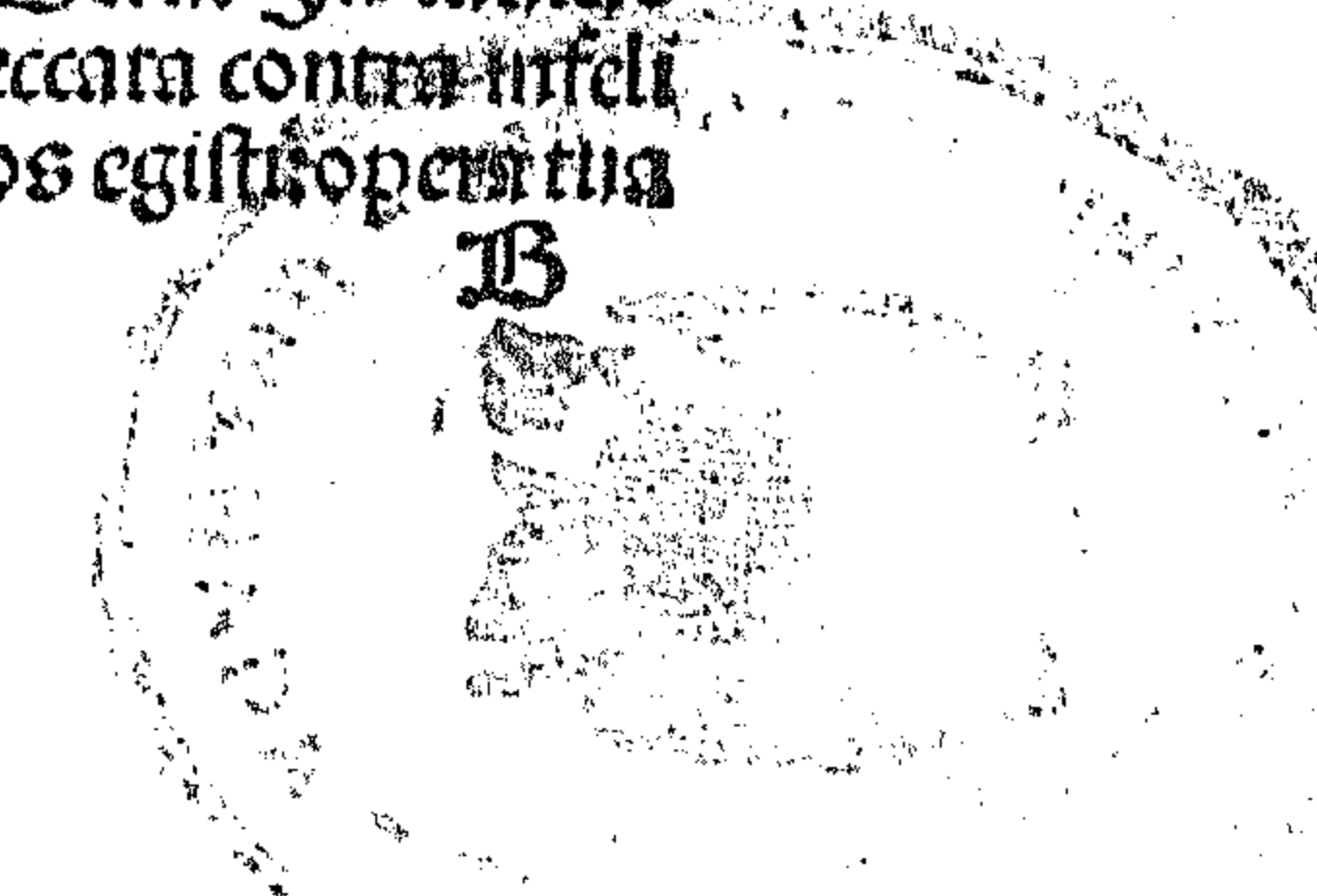
Primo iudicij confessio.
Secundo reorum accusatio.
Tertio testium approbatio.
Quarto causarum in facie publicatio.

Primo erit iudicij confessio. s. christi cum omnibus sanctis suis: apostolis et martyribus: confessoribus etc. Unde Esa. iij. Dominus ad iudicium veniet cum sanctorum populi sui et principibus eius. i. angelis. Item Mat. xix. Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me sedebitis super sedes iudicij. duo. tri. i. s. scribit Joan. v. Pater omni iudicium dedit filio. Rudec secundum Rich. sup. iij. di. xlvij. scilicet quod excedendo nomen iudicandi conuenit alicui pluri modis. Primo ex ordinaria potestate. et sic iudicabit in mundo tota trinitas. j. Reg. ij. Dominus iudicabit fines terre. Secundo ex delegata potestate. et sic conuenit iudicare christo in quantum homini: iuxta illud predictum Joan. v. Pater omni iudicium etc. Tertio assessoria dignitate. et sic iudicabunt apostoli et omnes perfecti sancti. Quarto approbatione. et sic omnes electi iudicabunt. omnes enim sententiam iudicij approbabit. Ubi autem et quomodo hec sessio erit Nota secundum doct. quod christus iudex sedebit in alto tribunalis regio: ministratio angelorum preposito in nubelucida. s. pedibus iudicis substrata. ideo dicit venire in nubelucida. Et tunc nubes miraculose pedibus a deo. Sed quare hoc: Dicendum quod ut claritas christi gloriosa quae tanta erit quod naturali vide-

ri non possit nisi in nube sicut nec claritas solis bene aspici potest: melius possit a reproborum oculis videri ad eorum confusionem et terrorem in forma gloriosa humanitatis splendens. Item a dextris christi sedebit beata virgo Maria: et consequenter omnes sancti. in sedibus fulgidissimis in aere super montem oliueti. quod celsissima amauerunt: ideo in alto erunt aere. j. Theol. iij. Denique reprobi quia terrena dilexerunt: erunt positi in terra vallis Josaphat et circum circa a sinistris christi. non enim decet ut ascendant ad iudicium in celum vel in aerem. quod peccatores sunt: et per consequens indigni appropinquare celo. nec decet christum cum sanctis descendere in infernum fetidissimum ut ibi iudicet eos. quia non est ibi locus congruus beatorum. sed iustum est ut iudicium fiat ubi scelus est commissum: extra de rap. c. j. Et sic sententia profertur in sede luminosissima a christo. Secundo erit reorum accusatio. Nam ibi tunc stabunt plures accusatores contra peccatores clamando.

Primo autentica scriptura.
Secundo beneficiorum gratia.
Tertio culpa propria.
Quarto demonum malicia.
Quinto exempla scandalizantia.
Sexto facinorosa clamantia.
Septimo generaliter omni mundi creatura.

Primo inquam accusando clamabit contra malos scriptura Joan. v. Est qui accusat vos Moyles. id est lex Moyse scripta. Secundo beneficia scilicet a deo prestita temporalia quae spiritualia: ut conuincant ingrati. precipue autem sanguinis christi et redemptoris beneficium. Nam dicit Greg. Quanto crescant dona: tanto rationes crescant donorum. Unde Hiero. Quid respondebis peccator cum christus per vulnera sua contra te allegabit. Item Bern. Ue mihi si ingratus fuero: quomodo requiret super me sanguis ille iustus qui effusus est pro me in terra. Tertio culpa propria. Apocal. xij. Opera illorum sequuntur illos. Sicut enim furtum inuentum apud furem accusat eum. sic in proposito. Ps. Cognosceat dominus iudicia factiens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. Bern. In iudicio inquit stabunt omnia peccata contra infelices peccatores d. Tu nos egistis operum tua

sumus: iam te non deseremus: sed tecum ad iudicium p̄gemus. Quarto demonum malicia. Unde Apocal. xij. Diabolus dicitur accusator fratrum. Hinc Aug. Presto erit diabolus ante tribunal christi: et recitabit verba p̄fessionis nostre: et obijciet nobis in faciem omnia que fecimus: in qua die et in quo loco peccauimus: et quod facere debuimus. Et dicit Equissime iudex iudica hunc meum esse per culpam quam tuus noluit esse per gratiam. tuus per naturam: meum per malitiam. tuum ob passionem: meum ob suasionem. tibi inobediens: mihi obediens. qui tecum noluit habere vitam: iudica ut mecum habeat gehennam. Hec ille. Quinto exempla scandalosa: sic et quibus cunctis occasiones ruine peccati: errorum: vel damnationis. Unde Job. xxiij. Anima vulneratorum. s. per peccatum: clamabit: et deus inultum abire non patitur. Item Eccl. xij. De patre impio conquirunt filij: quoniam propter illud sunt in opprobrio. Ideo Matth. xvij. Ne illi per quem scan. etc. Sexto facinorosa clamantia. Nam in scripturis inueniuntur quattuor peccata clamantia vindictam. vix vox sanguinis Gen. iij. vox sodomorum Gen. xvij. vox oppressorum pauperum. et vox mercedis detente laborum Deut. xxij. Unde Bern. Veniet ante christi tribunal dura allegatio pauperum: clamor pupillorum et viduarum quorum vivere stipendij. Septimo mundus totus. Chryf. Si quis quis te accusabit. dico quod totus mundus. quia scribit Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem impij et terra confurget aduersus eum. Proinde Hugo de scoto vic. ait. In die illa ultionis nihil habebit quod respondere possit homo peccator: ubi celum et terra: sol et luna et totus mundus stabunt aduersum nos in testimonium peccatorum nostrorum. Hec ille. Tercio erit in iudicio testium approbatio. Nam vnicuique testes approbabit malos peccatis suis demeruisse eternam damnationem. Primum testem peccator habebit supra se. s. deum qui omnia scit. Secundum iuxta se. s. angelum custodem. Originem. Unusquisque angelorum in iudicio aderit perducens illos quibus precepit. s. quod testimonium prohibebit quod ante annis circa eum laborauit ad bonum instigando. sed ille monita eius spreuit. Tertius testem habebit ante se. s. fratrem vitam quam contempserit. Sap. v. Stabunt iusti in magna con-

stantia aduersus eos qui se ang. etc. et infra Nos insensati vitam illorum exti. infra. etc. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei. Quartum retro se. s. infideles. Matth. xij. Viri nimirum surgent in iudicio cum generatione ista et condemnabunt eam quia pernitiam egerunt in predicatione Ione. et ecce plures quam Jonas hic. Quintum extra se vix totius mundi creaturas: ut s. Sextum intra se. s. conscientiam propriam. Apoc. xx. Vidit inquit mortuos magnos et pusillos. stantes ante thronum: et libri aperti sunt. s. conscientiarum: s. in glo. et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris secundum opera illorum. Bern. Quicquid nunc erubescimus confiteri hoc tunc propriis lignis coram toto mundo proclamabimus et aptis conscientiarum libris secundum gulis manifestabimus. Diuina que per virtute fiet secundum Tho. ut omnia facta tibi sibi per alios oibus et cogitata bona et mala immorescant ut dicit glo. super illud. j. Corinth. iij. Qui et illuminabit abscondita tenebrarum. De hoc latius alibi. Septimum testem habebit peccator infra se. s. diuitias et temporalia possessa. Abachuch. ij. Neque congregat auariciam etc. quia lapis de pariete clamabit. s. accusando ipsum: et lignum quod inter iuncturas edificiorum est respondebit. s. testimonia prohibendo. Item Jac. v. Diuitie vestre putrefacte sunt: et vestimenta vestra a tineis comesta: aurum vestrum et argentum erugit. et erugo eorum in testimonium vobis erit. s. diuine damnationis. Quarto in iudicio erit causa publicatio: ut manifestet iustum fore tale iudicium. Sic christus dominus in finali iudicio ut declararet suam iustitiam et iudicium rectum fecisset: ostendet sue passionis insignia. vix crucis: clauos etc. Et ut reprobos iuste damnatos eternaliter oibus pateat: exprobrabit illos in faciem talibus verbis ut Chryf. super Matth. ait. O infelices et perditissimi peccatores videte charitatem et bonitatem meam erga vos. Ego inquit propter vos homo factus sum: alligatus et derisus: celsus et crucifixus sum. ubi est tantarum mearum iniuriarum fructus. Ego dedi precium sanguinis mei pro redemptione animarum vestrarum: ubi est seruitus vestra: Ego super gloriam meam vos habui cum essem deus apparere homo: et viliozem me oibus rebus vestris fecistis quas amplius dilexistis quam iustitiam meam et fidem. Hec

Chryf. O peccatores scelerati et ingrati quod mali feci vobis. aut quod pro salute vestra facere debui quod non feci. videte caput meum splendentem. ecce corona que fuit proferata. videte faciem que tota fuit sputis deturpata. pro vobis. videte corpus gloriosum quod flagellis totum fuit flagellatum videte manus et pedes ac latus proferata. ecce clauus et lancea. ecce et crucis lignum que fui propter vos crucifixus et mortuus. Pateat ergo vobis et omnibus creaturis quia diuini estis morte eterna et damnatione gehenne qui reddidistis odium pro dilectione. Dicit enim magister in. iij. cum Chryf. quod ibi portabitur crux angelorum ministerio. ideo Matth. xxij. Tunc apparebit signum filij hominis in celo Aug. in sermone de passione. Crux tunc apparebit ut cognoscant impij causam iniquitatis que crucifixerunt dominum: et eodem modo putatur a plerisque de alijs principalibus insignijs passionis christi scilicet lancea clauus corona spinea que ab angelis illuc deferentur. ut videtur ex verbis Chryf. X Sed queritur vtrum eadem numero crux materialis in qua christus pependit vel eadem lancea etc. erit ibi. aut solum quoddam signum illius crucis representatiuum. Respondetur secundum Rich. sup. iij. dist. xvij. circa litteram. quod eadem numero erit que potestate dei restaurabitur ut ex hoc sit electis maior honor et materia laudandi christum. reprobis autem maior condusio. Accideo inquit inconueniens si propter rationes predictas ponatur quod per diuinam potentiam in perpetuum conferetur. Hec Rich. Item si elementa et planete que tamen non fuerunt instrumenta redemptionis nostre eternaliter manebunt secundum substantiam claritate maiori decorata propter gaudium sanctorum. multo magis crux clauus lancea et corona eternaliter secundum substantiam manebunt. licet non secundum formam quia christus faciente clarior erunt sole secundum Chryf. Ergo peccator inardescet in amore passionis christi et penitentiam age. quia terribilis immet tibi iudicij sententia. y

Circa tertium principale mysterium scilicet de snia ferenda consideremus quatuor que tunc christus erit precipue factururus Primo enim iustos benedicet dicendo eis

Venite benedicti patris mei percipite regnum etc. Matth. xxv. Contemplamur namque quomodo christus placidam et amabilem faciem suam conuerteret ad electos. et primo ad benedictam matrem dicit huiusmodi verba. licet in euangelio non ponantur quia non omnia scripta sunt. O veneranda et dilecta genitrix tu me virgo in utero suscepisti portasti et virginitate tua dignum habitaculum prebuidisti et ex renatum adorasti. tu me tanquam in paupertate natum et nudum panis immoluidisti et tandem vestiuisti: tu me esurientem et sitientem virgines lacte pauisti et triginta annis ministrasti mihi necessaria. tu in omnibus angustijs compassa et collachrymans mecum fuisti. et tandem in cruce morientem aspicisti etc. Benedicta ergo sit anima tua. Benedictum sit corpus sanctissimum. Benedicti sint omnes labores tui. En te tanquam reginam angelorum et beatorum faciam in throno meo considerare Et mecum eternaliter regnare ut omnes admirentur tuam gloriam. et omnes di. Amen. Deinde dicit apostolus discipulis. Quomodo vos estis qui permansistis mecum in persecutiombus. benedicti sitis ergo in eternum amen. Et postea. O vos sancti martyres qui pro meo amore mortem passi estis: benedicti sitis in eternum. et omnes sancti di. Amen. Item o vos sancti confessores qui artissimam penitentiam egistis: benedicti sitis in eternum. di. amen. Item o vos sancte virgines qui illibatam castitatem tenuistis pro amore meo. benedicti sitis in eternum di. amen. Item o sancti omnes electi qui opera misericordie exhibuistis. esurium enim scilicet in membris et dedistis manducare. sitium dedistis bibere. benedicti ergo sitis in eternum Respondent omnes Amen. O quam grata erit omnibus christi benedictio. O quantum tristatur reprobi. Secundo ergo christus reprobos maledicet per turmas illorum di. O superbi. O luxuriosi. et sic de singulis. Discedite a me maledicti cum lupis ciperis superbo et cum asinodoe luxurie diabolo. et sic de alijs peccatis cum demonibus. Maledicti inquam sitis a deo patre. maledicti a me dei filio. maledicti a spiritu sancto. maledicti ab omnibus sanctis et angelis. maledicti ab omnibus creaturis et oes sancti dicant Amen.

Tunc lugendo et plangendo dicent. Domine nonne tue creature sumus, cur ergo nos tam dure maledicis. Et rñdebit. Esurium enim et non dedistis manducare sicuti etc. Matth. xxv. Ite dicet. Domine saltem mitte nos prope temanere, rñdebit. Non, sed discedite a me longe in tenebras exteriores. Ite dicit. Domine saltem da nobis aliquem locum solabilem, rñdebit. Nequaquam sed discedite in ignem. Durum verbum. Ite dicet. Domine da ut saltem post aliquot milia annorum extinguatur ignis nobis. Rñdebit. Nunquam, sed ite in ignem eternum. Ite dicit. Domine da nobis saltem aliquam societatem solabilem. Rñdebit. Non sed horrendissimi demones sunt socii vestri quorum voluntate in vita fecistis. Discedite ergo in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Quotus ibi erit fletus et stridor dentium. Tertio christi demones et reprobos similes in infernum deiciet. Unde subdit Matth. xxv. Ibi sunt hi in supplicium eternum. Chrysostomus dicit, quod solus hic discessus mille gehennas vincet in amaritudine. O o dei iusticia. O peccator ecce quod tibi finaliter erit si non egeris penitentiam. O lamentabiliter tunc clamabunt. Ne nobis quia nati sumus, ve nobis quod diabolo traditi sumus, ve quia nunquam de igne liberamur. Quarto christi electos in celum producet. His enim pactis auertet se christi dulciter ad electos dei. O dilecti amici mei venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. O dulce verbum. O precorandum, ad hoc verbum omnes electi genua flectent gratias agere, et dicent amen. Benedictio et claritas et sapientia et gratia actio honor virtus et fortitudo tibi deo nostro in secula seculorum Amen. et sic ascendent in celum. Ad quod nos producat christus etc.

Dñica scda aduentus sermo. j. iuxta scz euageliu applicando de ordine iudicij terribilis et flebilis ve.

Enunciate
Joani q audistis et vidistis
Verba iur saluatoris nri
Matth. xj. et in euangelio
hodierno. A Scda rhomana ecclesia

in hac dñica scda aduēt? dñi legit euange/ liu hoc de Joānis baptiste interrogatiōe facta p suos discipulos a chro iesu. Etz ipe esset vere chris vctur? ad redēptionē mūdi et salutē hoim. ac ad iudiciū. Qd qdem licz Joānes nouerit tñ discipuli ei? dubitabāt Ideoqz vt ipi discipuli in fide chri pfirmarent mltit ad iesum discipulos. s. Joannes existens in vinculis, et dñs iesus coram illis fecit multa miracula, ac eisdem dixit. Euntes renūciate Joani q audistis et vidistis, et tandē ioannē magne sanctitatis fore viruz cōmēdauit, vt patz in ipso euāgelio qd habet sermōe. ij. Cui? hystorici intellectū breuiter psequen. in tres ptes pncipales sumarie diuiditur.

Primo em mentionē facit de Joannis interrogatiōe.

Secdo de chri iesu responsiōe.

Tertio de ioanis a chro cōmendatiōe.

Primo itaqz euāgelii hoc ait. In illo tempore. Euz audisset Joānes in vinculis opa christi mittens duos de discipulis suis ait illi. Tu es q vcturus es an aliu expectam? etc. Circa qd aliq querunt. Primo de tpe q h fuerit. Rñdet fm Vincen. in speculo hystorici. li. viij. ca. xix. et cor. Guilleri. in postilla pma. q hoc fuit anno chri. xxxj. du in cepit publice predicare et miracula facere. Nam in. xxx. anno baptisatus est chris a ioanne et eodem die anno renoluto aqua conuertit in vinū vt dicit Comestor. Et in sequenti pascale Joannes est incarceratus ab Herode antipa fm Tyram ad instantiam herodiadis adultere ppter hoc quia Joannes arguebat ipm Herodem eo q abstulerat fratri suo Philippo vxorem nomine gerodiadem Marc. vj. Herodias ergo insidiabatur Joani quia timebat ne Herodes ad pdicationē Joānis peniteret et eam marito suo redderet ppter ea curauit eius inq carcerationē et tandē eius mortē. O qmulli et nūc sunt q ppter veritatē annūciatā contra se: psequuntur iustos. Euz ergo Joānes esset incarceratus et ex relatu discipulorum vel custodum carceris audisset miracula q faciebat tunc christus, misit Joannes. xij. die decembris ex discipulis suis duos ad christum, quo cadit idus decembris et festū sancte Lucie virginis. Secdo querit, quare

Joannes sic interrogauit chm. Rñdetur fm Chrys. Rabani. Hilariū: et Tyra: ac doctores cōes q Joānes nō interrogauit et dubitatiōe. qd adhuc in vtero cognouit dñm Iesum esse chm que etiā passurum pro peccat? nostris pdixit mōstrado: dicens Ecce agnus dei q tollit peccata mūdi. Non it etiā q chris descensur? esset ad lumbum qd nō fuit minus illuminatus ceteris pphetis veteris testamenti hoc pdicētibz. Sed christum interrogauit sic dicens. Tu es q venturus es etc. Primo ppter discipulorum suoz dubitatione qui de christo hestitabāt Quos lz instrueret: tamen plenē non potuit errorem eozū extirpare. ppter ea misit duos ex illis ad chm vt audita eius predicatione et visis miraculis: crederēt in eū. Secundo etiam interrogauit ppter suam consolationem et admirationem et amorem.

Pro quo nota q tripliciter potest precipue fieri qstio. Nam quedā est qstio dubitationis vt vtrū Salomon sit saluatus vel damnat? Alia autē est questio admiratiōis vt quō christus est de pginenatus et p nobis tanta passus. Et alia est questio dilectionis: vt cū ex amoris feruore dicit aliqs Bone Iesu non metu es dilectus me? etc. Et sic Joānes qsiuit non dubitādo sed ex amore et admiratiōe tante pietatis chri: q vitz vellet in ppria psona descendere ad patres in limbo detentos quibus gaudiū volebat annūciare. Et sic patet. Secdo in euangelio subdit chri respōsiō quam fecit facto. Nam vt dicit Luc. vij. Cū venissent illi ad Iesum: in ipsa hora multos curauit Et tunc dixit eis. Euntes renūciate Joanni que audistis. s. in pdicatione: et vidistis in miraculoz ope. quia ecce ceci vident: claudi ambulānt: leprosi mūdant: surdi audiunt: mortui resurgūt. Nam tūc paulo an suscitauerat filium vidue in porta ciuitat? Raym: vt habetur Luce. vij. paupes euangelizantur. i. per euangeliuz instruntur et couertunt. Dicit: pauperes. quia plus frequentant sermones q diuites. et beatus q non fuerit scandalizatus in me. Gor. id est cum viderit me pati non cadet a fide deitatis mee. E Spūaliter in his verbis christi notant septem pcula que iurrit homo per peccatū a quibus non nisi per chri

sum sanat. Primo quia cec? efficit. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. Nā certe cecus est q non videt q a diabolo trahit ad patibulū infernale. Secdo fit claudus a pceptis dei ad vicia dedinādo. Tertio leprosus qz peto fetidus a ciuitate superna sedis suis. Quarto surdus ad audiendū verbum dei. Quinto mortuus qd vita aie deus est a q separi per peccatum mors pessima est. Ezech. xviij. Alia q peccauerit ipa moriet. Sexto fit pauperimus. qd oia sua bona et merita: ac se pdit. Septimo fit scandalizatus. quia p iusticiā et iudiciū di murmurat. O q peccator: mortue et miserrime exurge p penitiam etc. Tertio in euangelio Joannes a chro cōmendat: et primo de constantia d. Quid existis videre in desertum. s. vbi Joannes baptizat: arundinē vento agitata tam? Interrogatiue loquit p negationem intelligēdo. q. d. nō: sed est cōstās. qz nec tūc more: nec amore dedit a veritate. Secdo cōmendat de austerā pnia. quia non vestit mollibus. Ecce inqt qui mollibus vestunt in domibz regū sunt. s. vt cum ipsis vtatur delitijs. sed Joānes in deserto māsit. Tertio de clarissima pphetia. quia dicit eū pl? q ppham: eo q adhuc i vtero posit? pphetauit chm agnosēdo: quod nullus alius fecit. Quarto de angelica vita munda: di. Hic est em de quo scriptum est Malach. j. Ecce mitto angelū meū. i. Joannē pcursozem q ppabit pdicādo etc. D Quāuis aut Joannes fuerit tā sanctissimus: tñ a peccōibus est vinculatus: vt dicit euāgelium. Suo mō chriano? p demōes tot vinculis est ligatus in carcerē infernale qd habet peccata mortalia: que vt dr. ij. smarum dist. xlij. obligant ad gehēnā. Contra qz in pcepto themate mādat chris pdicatoribus ad nostrz ppositū loqndo. Renūciate inqt. s. o vos pdicatores: Joāni. s. chriano q tenet i vinculis diaboli. Renūciate inqt q audistis et vidistis. s. in sacra scriptura de aduentu chri ad iudiciū terribile. Cū charissimi volo vobis renūciare in pdicatiōe hodierna psequēdo ordinē iudicij finalis eaque audiui et vidi legēdo in scriptura. Inter que hoc papue vidi q chris Matth. xxij dicit sic. Tunc apparebit signū filij hominis in celo: et tunc plāget oēs tribus terre. Qd

potest esse thema pro hoc sermone de iudicio per se predicando. In quibus vobis christi notatur flebilis et horridus planctus ac ve perditionis future que incurrunt peccatores in iudicio. Licet autem in precedenti dominica multa de iudicio scripserimus: tamen ut habeamus unum sermonem summarium et compendiosum de iudicio et eius tota serie hic quasi predicta epilogando prosequamur et ea que restant. Pro quo Notandum quod peccatores in iudicio plangere et ve clamare habebunt: vnde si consideremus ordinem iudicii illius quo ad triplicia mysteria prosequenda.

Primum mysterium de terribilibus iudicii precedentibus.

Secundum de terribilibus iudicii concomitantibus.

Tertium de terribilibus lamentis iudicii subsequenti.

De istis bene possumus dicere illud Apoc. viij. Ve ve ve habitantibus in terra. ve autem iudicium. ve in iudicio vel infra iudicium. ve post iudicium. Et ut hec seriosius ac clarius percipiamur propter simpliciores notabimus duodecim amaros planctus et ve: que habebunt tunc peccatores qui nolunt nunc conuertere. Primus planctus et ve consurgit ex ardore terribilis ignis in mundi conflagratione. Unde Ps. Ignis ante ipsum peccet: et inflamabit in circuitu inimicos eius. Item Malach. iij. Ecce dies veniet succisa quasi caminus et erunt omnes superbi et omnes facientes iniquitatem stipula et inflammabit eos. Querit huiusmodi quomodo et quando erit iste ignis exurens totum mundum: Ad hoc respondet secundum Richardum super iij. dist. xlvij. concord. Tho. Aureo. Fran. Doro. et alij doctores communiter. Ignis conflagrationis precedet aduentum iudicis qui virtute diuina producet: descendens in tanta altitudine quanta fuit altitudo diluuii. viij. cubitis super omnes montes Gen. viij. Et iste ignis omnium hominum corpora et animalia et omnia mixta incinerabit. et tunc omnia elementa purgabit. ij. Pe. vlt. Celi ardentur: solventur: elementa ignis ardore tabescent. nouos super celos et nouam terram exparamus Hec tibi. Item ignis iste antequam christus adueniat purgabit bonos si aliquid

purgabile in eis inuenierit. quod si aliqui diuini debent purgari acerbius illos affliget: ut ex acerbitate penitus suppleatur longevitas temporis. Item malos concremabit et affliget cum maximis doloribus: ut dicit Augustinus. Et iste ignis durabit cruciando reprobos in corpore et anima usquequo iudicium fiet perfectum. et postea cum reprobis et fetulentis mundi reliquijs diuisa luce ab eo seque igne: descendet ad infernum. Iuxta illud ps. xxvij. Vox domini intercedentis flammam ignis. vbi dicit Basilius Dominus ita recidet flammam ignis ut electis luceat. s. in elementorum inuolutione. et reprobos exurat. s. in inferno eternaliter simul cum igne gehenne secundum Richardum. vbi s. Ergo quantus ibi erit peccatorum hominum planctus. quotiens ingeminabunt ve et ve in tantis ignibus. Sed quando initium comburendi mundum habebit iste ignis: Ad hoc dicendum communiter secundum doctores. quod post mortem antichristi omnipotens deus dabit penitendi spacium. et v. dies illis qui fidem christi negauerant in persecutione antichristi. sicut probat magister in historia schol. in vltima visione Dan. xij. ca. Et in isto tempore omnes iudei conuertentur et tunc erunt et per Beliam ac Enoch antea non fuerunt conuersi. Vult autem qui non credit mundum consummari statim edent: bibent: et nuptias celebrare non desistent. Cumque dixerint: pax et securitas: repentinus eis superueniet iteritus: ut dicitur. i. Thes. v. quia cum non putant erit post hunc statum status signorum manifestorum futuri iudicii. precipue autem. xv. signorum secundum Hieronymum. de quibus patuit sermone. ij. huius voluminis h. Et post hoc sequitur purgatio mundi per ignem conflagrationis. de quo igne plura alibi. Sed di. Nunquid ignis iste aliquam molestiam infert sanctis in corpore super terram resurgentibus: Respondet quod ut dicit Augustinus. xx. de ciui. dei. et communiter doctores. quod omnes etiam sancti in isto igne resurgent: tamen quod impassibiles et immortales resurgent: nullo modo ledentur. et statim rapiuntur obuiam christo in aera supra istum ignem. Ergo quod bene erit iustis pro omnia. malis autem ve quod ad ignem ad ignem. Secundo planctus et ve consurgit peccatoribus ex beatorum an-

in quo tempore helias ac enoch venient ante christum

gelorum tubali voce qua christus iudex faciet omnes ad iudicium citare. quia iudex in quacumque causa debet citare reum. extra de appellatio. ca. Protinus. Sic christus faciet per angelos citare omnes pemptorie ut coparent sine dilatione. dicitur secundum Hieronymum super Barth. Surgite mortui venite ad iudicium. Que quidem vox imperatiue erit ipsius christi. sed executiue erit archangelorum: Et dicit tuba secundum apoc. i. Cor. xv. Canet enim tuba et mortui resurgent. quia sicut tuba bellica preparat et animat suos ad bellandum et terrere habet aduersarios. ut patet in trompeta. Sic vox illa archangelorum clamantium fortiter sensuali sono articulato formato mediante aliqua sensibili creatura. secundum Richardum: Erunt utique suis. id est angelis et beatis iocunda et victoriosa. malis autem tanquam hostibus dei et angelorum. de bellandis: et morte eterna in corpore et anima trucidandis: erit summe terribilis adeo quod ut dicit Hieronymus. Quotiens inquit diem illud perfidero toto corpore tremisco. Si talis sanctus sic contremiscebatur quid deberet facere peccator. Quotiens pro tunc erit planctus. et ve. Cogitare potes a simili. si videlicet esset in aliquo bello quo fortiter trompetis sonantibus corruissent gladio vulnerata multa milia hominum. qui sub pedibus calcantium bellatorum ululant et ve plangendo usque ad celum vociferant. quantus ibi horror. Sic in proposito. Tertius planctus et ve consurgit ex corporali resurrectione quod mor omnes homines a principio mundi usque in finem quotquot fuerint. resurgent in eisdem corporibus suis quibus vixerunt. et sic eis cruciatus duplex erit scilicet in corpore simul et in anima quibus peccauerunt. ergo ve et ve. Sed peccator vidisti ne aliquem ignitis ferreis forapibus in carne carpi vel lacerari quanto planctu ululat Similiter etiam cum quis igne assatur sic erit et tibi in inferno vbi in hoc eodem corpore quo nunc viuis vixeris in eternum. Iudith ultimo. Omnipotens dominus in die iudicii visitabit eos dabit ignem et vermem in carnes eorum ut urantur et sentiant in sempiternum. Legitur exemplum in Vital patrum. quod quidam patrum dum tentaret

digitum igni applicabat. et cum non posset ardorem sustinere di. Quid ergo factururus es in ardoribus sempiternis. et sic tentationem vicit. De ista resurrectione futura alibi prosequemur. Quartus planctus et ve consurgit ex demonum consociatione ac electorum separatione Matth. xij. In consummatione seculi erunt angeli et separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in ignem. et iterum. Colligite primum zizaniam id est malos et alligate ea in fasciculos ad comburendum. Nam secundum Gregorium. hoc est. quod unusquisque peccatorum in societatem sibi consimilium deputetur sub principibus suorum demonum. Tu peccator nonne nunc horreses si esses obsessus corporaliter a demone. cur ergo non horres in futuro ab eo possideri perpetuo. Et quoniam demones sunt multum horribiles et crudeles. Magnus ergo tunc erit planctus hominum quando superbi tradentur in consortium luciferi. Quam in consortium manone et. et sic turmatim et confusibiliter comparebunt in iudicio. De hoc pro practica contemplatione. Vide supra sermone. iij. Quintus planctus et ve consurgit ex enormium excessuum erubescencia et euidenti confusione. quia ut ait Augustinus. de ciui. dei. ca. xij. In vltimo iudicio diuina virtute fiet ut cuilibet opera sua bona vel mala. cuncta vno mentis intuitu mira celeritate cernantur. Sed quare hoc vult deus cum ex hoc sanctis qui aliquando peccarunt videatur aliqua erubescencia fieri coram toto mundo. Respondetur secundum Richardum in. iij. dist. xlij. quod noticia peccatorum que fecerunt electi non generabit eis penam nec ignominiam vel confusionem. quin potius cederet ad eorum gloriam. eo quod pro penitentia resurrexerunt et de diabolo triumphauerunt sicut explei gratia. In ecclesia legitur peccatum Dauid et Hagdalene et non est ad eorum confusionem sed gloria eo quod penituerunt. A simili Samsom quod ligatus fuerit et captus traditus philistinis. qui tamen rupit vincula et in magnifica alium prostravit mille viros. est potius ad gloriam quam ad confusionem. sic et cuilibet militi terga vertenti vel cadenti. si postea gloriose vincat hostes: ad gloriam cedit fuga vel casus.

fic etiā in pposito. Salis autē qui nō refur-
gunt pfulio est. Propterea s̄m Rich. ibidē
dicit q̄ de vult h̄mōi noticiā pctōz oīm sin-
gulis iustis z reprobis fieri. vt boni ex co-
gnitōe remissionis talii z indulgentie am-
plius solent z diuina miscētia collaudetur.
Salis autē ex illa manifestatiōe ampli⁹ cru-
cient z p̄fundat. ac iusticia diuina in bono-
rum remuneratiōe z maloz p̄nitione oībz
manifeste appareat. qz omnibz s̄m merita z
demerita tribuit. Q̄ q̄ quātus plāctus ibi
erit pctōri tanq̄ in mediast̄o posito furi co-
ram omnibz alligādo furtū collo. **Sext⁹**
plāct⁹ z ve ex formidabili ch̄i facie z ei⁹ ful-
gore. Nā Breg. xxxij. li. moral. dicit. Ch̄s
in iudicio tranquillus z benignus iustis. z ira-
tus apparebit ac terribilis iniustis. Item
lib. xvij. dicit. Quis ferre poterit faciem iu-
dicis. q̄s eius iram tolceret. cuius vna mitis
vox quā in passione sua edidit persecutorii-
bus dī. Ego sum. armatos illos protinus
in terraz strauit. Nec ibi. Vñ hiero. in epla
dicit. Vallent reprobī z damnandī i eter-
na penali tate sponte persistere dūmodo nō
deberent de nouo in iudicio apparere. **I**
Sed hic queritur quare ch̄s d̄ns vult mū-
dum iudicare in gloriosa forma humana
cum cicatrici ostensione. Rūdet s̄m Tho.
in. iij. dist. xlvij. aliosqz doct. recolligendo
breuiter q̄ primo vt ostendat toti mūdo q̄
ch̄s habz sup oēs hoies potestātē z domi-
niū duplici sc̄z rōne creationis. qz ipse fecit
nos s̄m q̄ dei fili⁹. z rōne redemptionis. qz
ip̄elauit nos a peccatis in san. zc. Apocal. i
Ergo vt diuinitas eius monstret in forma
gloriosa apparebit. Et vt vera humanitas
in qua passus fuit ostendat cicatrices in eo
manifeste videbunt. Secūdo vt per hec cō-
sequenter ostendat q̄ ipse esse meruit a deo
p̄stitutus iudex viuoz z mortuoz. ideoqz
sua sententia habet auctoritatē. alioquin s̄m
iura. extra de p̄sue. Cum ad nostram. sentē-
tia a non suo iudice lata nullam obtineret
firmitatem. Tertio p̄pter maloz p̄probra-
tionē ostendē. cruce z signa. de quō practi-
ce vide ser. iij. U. in fine. Septim⁹ plan-
ctus z ve consurget ex grauissima z genera-
li omniū contra peccatores in clamatione.
Unde Hiero. Quid facies peccator cum
contra te consciētia p̄ria loquetur. scriptu-

ra fatebitur. accusabunt te elementa. insig-
angeli z demones. armabit contra te om̄is
creatura. Crux ch̄isti contra te orabit ch̄s
p̄ vulnera sua cōtra te allegabit. quid respō-
debis. Sura fient labia dolosa. Ue ergo
tibi p̄ omnia. Octauus plāctus z ve cō-
surget ex honorificatione electozum z bene-
dictione. Unde Aug. in ser. de aduētū d̄ni
dicit. In illo magno metuendoqz iudicio
stabunt peccatores nudi. confusi. contrita-
ti. miseri. cum metu lamentantes. cum ru-
bore z in angustia gementes illud Sap. v.
Ecce hi sunt quos habuimus aliquando
in derisum. Hos insensati vitam illorū exti-
mabamus insaniā. ecce iter sanctos est fors
illorum. z verecundā. dī. Ue nobis qz ps
nostra inter demones est. Ue quia illi in ho-
nore z glorioso corpore. nos autem nudi si-
mus z sine omni honore in corporali turpi-
tudine. venobis z confusio quia nos sum⁹
in terra. illi super nos calcā. in aere. venobis
z verecūdia quia illi sunt a dextris z be-
nedicuntur. nos a sinistris z in ira dei. ibūt
illi cum angelis ad celestem gloriā. nos
dejāmur in infernū cum demonibz cruciā-
di in eternū. Unde consequenter nonus
plāctus z ve consurget pro tunc ex iniquo-
rum maledictione. vt em̄ Bern. super ps.
Qui habitat dicit. In iudicio prius bene-
dicti vocantur ad regnum q̄ maledicti de-
ciantur in infernum. vt acrius dolant vide-
tes quid amiserunt. z iusti videbunt z leta-
bunt considerā. qd euaserūt. Hec Bern.
Contemlemur ergo quomodo ch̄istus
reprobos per suas turmas maledicet talia
verba dicendo. Vos omnes peccatores
videte quia ego deus factus sum homo p̄
vobis z sanguine meo redemi vos morien-
do in cruce. ecce vulnerū in manibus signa
z pedibz ac latere. ecce crux. ecce corona spi-
nea. z sic de alijs. Sed vos ingrati malui-
stis seruire diabolo in peccatis. z quia scri-
ptum est. Maledicti qui declinant a man-
datis dei. ergo sitis maledicti a deo patre z
a me eius filio. z a spiritu sancto. z a sanctis
angelis z beatis omnibus. maledicti sitis
cum diabolo z angelis eius. z dicent om̄es
sancti amen. Vos superbi maledicti sitis
in perpetuū cum lucifero quem in superbi-
bia imitati fuistis. Vos auari sitis male-

dicti cum diabolo māmona. Vos luxu-
rioli maledicti sitis cum diabolo asmodeo
Vos iracundi maledicti sitis cum sathan.
Vos gulosi mal. cum beelzebub. Vos
inudi maledicamini cū diabolo leuiathan
Vos acidosi maledicamini cum beelphe-
gor. z beati ad singula dicent amen. Quā-
tus per singulos peccatores erit plāctus
quis explicabit. Decimus consurget ex
irreuocabili sententia p̄nitione dum ch̄i-
stus iudex dī. Discedite a me maledicti in
ignem eternum: qui paratus est diabolo
zc. Matth. xxv. Undecimus ex loci hor-
ribilis gehenne inclusione qui est locus sum-
me fetulentus vbi nullus ordo sed sempi-
ternus horror inhabitat Job. x. Duode-
cimus plāctus z ve consurget ex maloz
omniūz indubiabili cruciatiōe sine fine. Un-
de Job. xx. Artabuntur z estuabunt z ois
dolor irruet super eos. z Matth. xij. Ibi
erit fletus z stridor dentium. Hec practice
habes sermone. iij. y. I. Rogemus ergo
dominum zc.

Illis autēz abeuntibz cepit iesus dicere ad
turbas de Joāne. Quid existis in deserto
videre aruadinē vento agitatā. sed qd exi-
stis videre hoīem mollibz vestitū. Ecce qui
mollibz vestiunt in domibz regū sit. sed qd
existis videre p̄phetā. etiā dico vobis plus
q̄ p̄phetam. Hic est em̄ de quo scriptū est.
Ecce ego mitto angelū meū ante faciē tuā
q̄ p̄pabit viā tuā ante te. Hec Matth. xj.
B̄tus q̄ nō fuerit zc. Qm̄ in istis verbis
beatitudo a ch̄o iesu promittit fidelibz in
ch̄o vsqz in finē p̄seueratibz euz d̄. B̄tus
sc̄z nūc in spe z tandē in re. z in iudicio finali
beatus in aīa erit z corpe q̄ nō fuerit scan-
dalizatus in me inquit sc̄z ch̄o. Ad cuius
gaudū b̄titudinis ampliandū ch̄s d̄ns in-
nouabit z purificabit celum z terram ac
mūdū post iudiciūz finale. Ideoqz de ista
mūdi inouatione tria mysteria notemus
in hoc sermone.

- Primū de inouatiōis mūdi causa.
- Secūdo de purgatiōe mūdi p̄ria.
- Tertiū de finali statiōe mūdi p̄petua.

Circa primū mysteriūz

de causa considerandum est: quare omnipo-
tens deus vult mundum totum inouare
pulcriorem formam sibi p̄bendo. nec vult
q̄ in moderno statu permaneat perpetuo.
Ad hoc doctores theologī respōdēdo plu-
res rōnes ponunt. quarū p̄cipuas recollig-
go s̄m Tho. Richar. ac Aureo. p̄sequen-
do. necnō alios cōiter. sup. iij. di. xlvij. **Pr-**
mirum om̄is ch̄ianus hoc firma fide cre-
dere debet quia hoc omnimode certum est
ex scripturis tam veteris z q̄ noui testame-
ti. licz phi tanq̄ pagani aliter hic dixerint.
Sed tu ch̄isticola audi primo scripturam
sc̄z p̄phetā. Esa. lxxv. vbi dicit d̄ns. Ecce
ego creo celos nouos z terram nouam. non
s̄m substantiam sed s̄m claritatis formam
z non erunt in memoria priora. id est nō re-
putabūtur. sed gaudebitis z exultabitis vsqz
in sempiternū. Secūdo hoc idem etiam ac-
testatur scriptura euangelica dī. Celum et
terra transibunt. vt supra dictūz est. Et ter-
tio scriptura apostolica vt ibidem tactum
est. j. Petri ultimo ca. Item Apoc. xij. Vi-
di celum nouum z terram nouā. p̄mū em̄
celum z prima terra abyt. **Donqz Paulus**

De eadē d̄nica sermo. ij. sc̄z de sequenti
post iudiciū inouatione mundi per ignem
z flagrationis deuotus.

Catus qui

nō fuerit scandalizatus i me
Verba sūt saluatoris ch̄i
d̄ni iesu in euāgelio hodi-
emo Matth. xj. **R** Sāmus quippe
charissimi ex fidei veritate ch̄m d̄m veni-
se in carnē ex virgine z pro nobis passum in
qua passione oēs scandalizati sunt. Et quia
sine fide impossibile est placere deo Hebreo.
xj. quia per solā fidē ch̄i habet b̄tudo ce-
lestis. iō ch̄s dicit. B̄tus q̄ nō fu. scan. p̄z.
In illo tpe. Cū audisset (in euāgelio.
Joannes in vinculis opa ch̄i. mittens du-
os de discipulis suis. ait illi. Tu es qui ven-
turus es an alium expectamus. Et respon-
dens iesus ait illis. Euntes renunciate Jo-
anni que audistis z vidistis. ceci vidēt dau-
di ambulat. leprosi mundantur. surdi au-
diunt. mortui reurgūt. paupes euāgelizan-
tur. z b̄tus q̄ nō fuerit scandalizatus in me.

aple. j. ad Cor. vij. ait. Preterit figura huius mundi. Glo. dicit. Pulcritudo huius mundi igniū pflagratione pibit. **U** Sz plderem diligenter quare sic de fieri voluit. h em ē p nra sedificatione. Et huius est

Prima rō ppter amoris diuini declarationē
Secunda ppter beatorū pleniorē felicitationem.

Tertia ppter creaturā remunerationē.

Quarta ratio ppter expurgationē peccatorū z execrationem.

Prima ratio vt amor dei erga nos amplius clariscat in hoc q bonos tam multipliciter vult p solari. Equidem magni amoris signum fuit q deus oia ppter homines fecit vt ei seruiat. Ps. Omnia subiecisti sub pedibus ei⁹ oues z boues zc. Sed z super oia maximi amoris fuit q p nobis vnigenitum dedit Joh. iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suū vnigenitū daret vt omnis q credit in eū nō peat sed habeat vitā eternā. Deniq; maximū etiam amorem nobis exhibebit in morte qm aīas nostras in celum suscipiet z suam deitatem nobis videndā prestabit. quo maius dare non potest q se ipm deum ad ppetuo fruendum zc. Item in fine mundi maximū etiā amorē exhibebit cum in corpe simul z aīa glorificabit suos dilectos. z sic duplicē gloriā habebunt in christo Joā. x. Ingradient. s. ad cōtemplationē deitatis chri. z egredient. s. ad cōtemplationē humanitatis gloriose z vtrobiq; pascua inuenient. scz beate fructiois. Volens ergo dñs iesus omnimodū amorem suum perpetuo nobis exhibere decreuit vt nobis solaciū prebeat pgruentius z cumulatius de visione diuinitatis nō solum in se ipa eam cōtemplando: sed z christi gloriosam humanitatē oculis corporalib; videndo in quem desiderant angeli prospicere. j. Petri. j. Ac preterea in corporibus gloriosis beate marie z omnū beatorū z deinceps in omnibus alijs corporib; p totum mundum gloriose innouatū z pulcherrima specie pfecte resurgentez. ita q manifesta indicia diuine maiestatis apparebunt in eis.

Sed quare christus dñs etiam in creaturis huius mudi inferioris vult suum amorem declarare in ppetua gloria talium creaturarum z claritate. Respondetur q ideo:

quia electi chri ppter amorem diuini continent oia inferiora creata z gloriā mudi totius. scz supbie pompam: auariciam: gulam: ire z rixe materiā. luxurie inatamenta z omnia huiusmodi. Ideo vult deus electos suos consolari tali gloria. sicut z per contrariā reprobos propter talium dilectionem vult eternaliter in inferno cruciari talium carcerina. Secūda ratio que ex prima sequitur scz ppter beatorū pleniorē felicitationē quia oculus corporalis glorificatus beatorum nō potest attingere ad visionē diuine essentie: sed tñ modo oculo intellectuali anime intuebuntur beati diuinā essentiā. Ut ergo etiam oculus corporalis felicitatem iocunditatis habeat scz aspiciendo deum in effectibus glorie humanitatis christi z corporū beatorū ac clementorū omnia clarificabuntur. **U** Sz forte queras. Quid opus est sanctis aut quid necesse est de gloria dāritatis creaturarū huius mundi: cum non habitent in hoc mundo post iudicium sine his satis est deum videre. Rñdetur fm Bonauic. z alios q hoc non erit ad necessitatem sed ad glorie copiositatem. Sicut em amplior est gloria regi ac filijs suis habere plures cameras in palatio z pulchram coquinam etiam si nūq; ingrediant. sic chri z electis erit gloria z honor q non solum aula regia celi empyrei sit pulchra sed etiam antiquum habitaculū mundi totius pulchrum sit. Unde hec nō erit ad necessitatem. quia sine his deum videre sufficit ad beatitudinē. sed hec erunt ad augmentum z cumulū gaudij vt sic beatis sit deus omnia in omnibus. j. ad Cor. xv. Unde z legit de beato Francisco q ex feruenti amore: quo salicē ardebat z in omnibus deum considerabat frequenter ingeminabat sic dicens. Deus meus z omnia. Et sic in omnibus deum bonum laudando magis ac magis in spiritu exultabat. Ergo quanta erit beatorū iocunditas: quando in omnibus quocunq; oculos cōuertent deum videbunt. **S**upra se christum ac beatā virgine Mariam Juxta se vndiq; beatos omnes innumeros z angelos videbunt oculo anime. Infra se z sub pedibus solem lunam stellas z celos ac elementa fulgidissima. Tertia ratio propter creaturarum remunerationē. quia

vt dicit Aureol. Dignū est vt creature saliet remunerent fm modū suum tali claritate gloriose nouitatis pro labore quo homini seruerunt. Et a fortiori q seruerunt chri ho homini. vt Tertio articulo dicemus

A Sed forte obijcias q creature huiusmodi insensibiles nil meruerūt pro labore quo seruerunt homini. Vbi autem non est meritum: non debet nec potest eē premiū. ergo non debent premiari aliqua nouitate glorie. quia hoc rationali creature dā. Respondetur fm sanctū Thom. q quis corpora insensibilia non meruerunt illā gloriā proprie loquendo: tamen ipse homo meruit vt illa gloria toti vniuerso conferretur. in quātū hoc cedit in augmentum glorie hominis. Sicut exempli gratia. Aliqs homo meretur vt ornatis auro et gemmis vestibus induatur. quem tamen ornatus illa vestis nullo modo meruit. Hec Thomas Aliud exemplum. Quia vt Chrysostom⁹ dicit Tunc lignum crucis in qua chri⁹ pendit glorificabitur. Sic etiam precipua passionis christi signa: Non tamen hoc ignis illud meruit. sed christus dominus q in cruce pependit Et sic etiam propter christum adoramus crucē et alia signa. **O** charissimi pensemus q magna sit dei et christi iesu erga nos charitas q propter nostra merita licet pauca respectu glorie que dabitur nobis. tamen non soluz nos ipsos glorificabit sed et mundum clarificabit. Quarta ratio propter expurgationem peccatorum et execrationem. Nam Richard. distinctionē xlvij. dicit q suscipere debet mūdus formā cuiusdam participatiōis glorie vt patet ex predictis. Ad hanc autē mundus iste inferior q cedit in vsum nostrū non est idoneus duplici ratione. scz culpabilitatis et corruptibilitatis. Primo propter multa peccata in hac parte. scz mudi cōmissa longo tempore. scz a principio mundi vsq; ad finē. tā ab hominibus q ab alijs malis. quorū modo cōmunitas est habitatio in isto aere caliginoso Quāuis autē insensibilia corpora mudi et elementa subiectum culpe esse non possint: quia peccatū esse habet in rationali creatura: tam ex hoc q culpa in eis per homines et demones est cōmissa relinqtur quedam ineptitudo ad gloriā suscipiendam

Sicut videmus q loca in qbus aliqua crimina sunt cōmissa: non reputantur idonea ad aliqua sacra in eis exercenda. nisi quadā purgatione premissa. vt patet de ecclesijs z cimiterijs cum sanguine vlluxuria polluz De Consecrationē Distinctionē. j. Ecclesijs. Et fm hoc ex peccatis hominum et demonum ista pars mundi recipit quandam incongruitatem et ineptitudinē ad glorie susceptionem. et ideo purgatione indiget a peccatis vt idonea sit. Secundo etiam ista pars mundi inferior propter elementorum actionem et passionem adinuicem continuam in suis confinjs quibus se contingunt multas habet corruptiones et alterationes z impuritates. Totus enim iste aer inferior admixtus est cum vaporibus terreis z aqueis vt docet ph. ij. metheo. Jo d3 mūd⁹ a tali impuritate purgari vt sit idoneus ad suscipiendum decorem glorie. Ex istis ergo consideranda **O** tu christiane q z tu non poteris ad gloriā peruenire nisi prius sis per penitentiam purgatus omnimode a peccatis in p̄senti et a reatu eorum. Sed hoc cur omni⁹ potens deus disposuerit facere vt per ignē pflagrationis purgetur mundus: inter plurimas rationes de quibus alibi agemus: hec est potissima ratio fm Richardum. qm omnia peccata in mundo committuntur ex inordinato amore qui est ignis spiritalis et immundus. Propterea prime Joannis quinto dicitur: Mundus totus in maligno positus est Id est: in malo igne concupiscentie carnalis: Auaricie: Ire: Inuidie: Superbie. Et sic de alijs. Et ideo deus totum mundum mirabili igne conflagrationis qui erit maxime actiuitatis et acerbissimatis in affligendis peccatoribus exuret: vt sic ostendatur quantum deus execratur et odit peccata. Juxta illud Sapientie **D**eo quarto. Odio est deo impius et impietas eius. **O** peccator infelix Cur te sic perdis: Cur non times: Cur non aduertis: qz deus totum mundum destruet propter peccatum et exuret: Putasne miser q tibi parceret cum nec angelis peperit: **P**

Circa scdm mysteriū. s. de purgatione p̄ua. qm Dis innouatio fit p purgationē pcedentem. eoq; forma noua

non introducti nisi prior corripas. j. de generatione. Ideo de purgatione mundi qualiter fiat querunt quatuor.

Primo de purgandi mundi spacio.

Secundo de ipso inferno.

Tertio de paradiso terreno

Quarto de celo empyreo.

Prima questio est. Quanto spacio altitudinis mundus iste inferior purgari debet ut in uel. Ad hoc s'm Rich. sup. iij. di. xlvij. con eor. Tho. et cõiter doc. respõdet: q' ista purgatio mundi fiet per ignem cõflagrationis. Unde Aug. xx. de ciuit. dei dicit: q' sicut mundanar aquarũ inundatiõẽ factum est diluuium: ita mundanorũ igniũ cõflagratione figura huius mudi pibit. Un ignis iste tantum aeris spaciũ occupabit quãtũ occupauerat aqua diluuij. uicj in altitudine quãdecim cubitoz super omnes montes: ut scribitur Gen. vij. Et hec patet per Aug. xx. de ciuit. dei. ca. xvij. ac Bedam super Lucã. glo. ij. Theb. j. et Haymo super Apocal. Ideoq' ignis cõflagrationis nõ exuret nec purgabit mundũ supra mediũ aeris interstitiũ. Tunc quia illuc pctã hominũ non ascenderunt: nec aque diluuij supra mediũ aeris interstitiũ puenerunt. Tũ etiã quia mali angeli diuina uirtute locum illum inhabitare phibent: sed habitant in aere caliginoso qui est inferior illo. Et ideo purgari pars illa nõ indiget. Un glo. etiã sup illud. ij. Pe. ij. Mũdus aq' mũdatus perijt. dicit: q' aqua diluuij occupauit totã istam capacitatem aeris ubi aues uolitant. Sed aues nõ uolitant ultra supmã partẽ medie regionis aeris. Igit' r̄. Hec s'm Richard. Et sic patet q' t̄modo mudi partes inferiores ignis ille purgabit descendẽdo a superiori parte mediũ interstitij aeris in quo exiit et purgabit oes nubes: uentos: uaporesq'. Nam sum' idolatrie usq' ad ptes illã ascendẽdo infecit in q' et demones multa facinorã comiserũt. Itẽ exuret et exicabit oes fontes et flumina ut ampli' nõ fluant nec irrigent terram. Apocal. xx. Mare iam nõ est. qd s'm Fran. Daro. intelligẽdũ est de mari mediterraneo. quia illud cõsumet. nõ de oceano: q' hoc manebit purgatiũ: tñ ut ibi aque elementum pmaneat. Unde Aug. de ecclesiasticis dogmatib. ca.

xxxvj. dicit: q' elementa non credimus abolenda per ignem sed in melius cõmutãda. exuret etiam omnes pisces maris et quecũq' in mari. Itẽ s'm Fran. Daro. exuret et purgabit oes montes et colles: oia mixta corpora ligna et lapides: et hmoi. ac totam superficiẽ terre ut purissima substantia remaneat. Quia em homines sup terram in predictis peccauerunt q' purgabunt. O Secõda questio Utrum infernus purgetur ubi est maxima et ppetua infectio in centro terre? Respõdet s'm Tho. di. xlvij. q' ista purgatio p̄cipue erit ad hoc ut q'quid est impfectionis a sanctorum habitatione remoueat. Et ideo in illa purgatiõẽ: totum qd fedum ad locũ damnatorũ cõgregabit. Un infernus nõ purgabit: sed ad ipm adducẽtur totius mundi purgamenta. Hec Thomas. O q' peccator cogita si positus esses in cloaca fetidissima stercoz et ibi usq' ad os deberes repleti stercoibus: q'ntum horeres. Sic erit tibi in inferno qui sordes peccati nũc amas et in eis iaces: in sordib' ppetuo eris. R Tertia questio Utrum terrestris paradisi in quo homo peccauit purgari debeat? Respondetur s'm Richard. et con eor. Tho. simul: q' h paradisi terrestris in terra continetur: tamen mediũ aeris interstitiũ transcendit. nec etiam aque diluuij illuc ascenderunt: ut Beda dicit. et habetur in. ij. libro Sententiar. dist. xvij. ideo non purgabitur. Quãuis aut peccatũ p̄mi hominis sit ibi cõmissum: tamen statim peccato commisso inde homo est expulsus. Et hoc pro purgatione sufficit. Hec ille locus est habitatio peccatorum. ergo non indiget purgatione. S Quarta questio Utrum celũ empyreum et etiam celi inferiores debeant purgari per ignem cõflagrationis. Ratio questionis est. quia Psalmista dicit. Opera manũ tuarum sunt celi: ipsi peribunt tu aut permanes et omnes sicut uerimentũ ueterascent. Et. j. Petri. ij. Celi ardentur soluentur r̄. Item quia in celo angeli mali peccauerunt r̄. Respondetur s'm Tho. simul et Richardũ ubi supra. q' ut ait Augustin' xx. d. ciuit. dei. predictæ autoritates intelligende sunt de celis aereis qui purgabunt: et uocant celi in scriptura ubi uolucres celi. i. aeris nominant.

Sed qm celi etherei vel corpora celestia non suscipiunt peccatas impõsiones. j. celi. Et. j. metheroz. iõ nullã impuritãtẽ habet nec ex culpa demonũ aliquã infectionẽ p̄traxit celũ empyreũ. q' statim peccãdo de celo demones expulsi sunt. p̄terea nõ dõ purgari. q' habitatio purissimorũ angelorũ et b̄toz est illud celũ. O q' hõ quõ p̄fidere poteris q' tu in pctis uiuẽdo in celũ puenias vñ oes mali electi sũt angeli. et nihil coinquinatũ intra bit in illud. Apoc. xxj.

Circa tertium mysterium

de finali. i. statu ppetuo mudi. Notãdũ est q' Dagr in. iij. di. xlix. dicit sic. Impleto iudicio suos fines habebunt ciuitates due. vna christi. alia diaboli. vna bonorũ. altera malorum. vtraq' tamen angelorũ et hominũ. istis in eterna uita feliciter uiuentib: illis infeliciter in eterna morte sine moriendi potestate duranti. quoniam vtriq' sine fine permanebunt. Et sunt uerba Augustini in enchyridion. Juxta que uerba de statu mudi huius plurima essent dicenda que traduntur a doctoribus. uicj quali decore et forma clarificabunt elementa et corpora celestia. S; quoniam plũs sermo tedium generaret: ideo p̄pter breuitatem illa pertransio hic. Sed in sermonib' de resurrectione nra futura de talib' agendũ distuli ubi puenietem habebunt locũ. Hic tñ faciamus vnã deuotam p̄templationẽ. U Contemplemur ad practicã ponẽdo pie et deuote quomodo omnib' demonib' et malis hoibus in infernũ depulsi illis ue et ue horrendissime plãgentib' et in inferno inclusis tanq' in ciuitate diaboli ne vnq' vel vnus inde exire possit. Tandem christum dominũ adorando omnes angeli qui erant custodes hominum dicent ei. O omnipotens deus nos s'm tuã uoluntãtẽ usq' modo custodiimus hoies et ministeriũ diligẽter p̄secimus ut hereditatẽ caperẽt salutis. Et hoc iam impletũ est cõpleto numero electorũ et glorificato corporerũ resurgentiũ. ideo iã nostra officia resignamus in custodiẽdo eos. sed cum eis dem hominib' beatis in ppetuũ relaudamus. Secõda accedunt angeli celestium corporũ hoc est orbũ motores. et adorato christo dicunt. O omnipotens deus nos seruimus

uimus hominib' mouẽdo celos. iam quia nõ est opus ut ultra tẽpus sit in mundo nostra officia resignamus. Tũc christus dñs eos bñdicet omnes dicens. Benedicti vos dño qui fecit celũ et terram. quia seruiuitis meis electis. iam de cetero vnacũ eis gaude te in ppetuũ in celo. X Post hec christus dñs cõuertet se ad beatã uirginẽ matrem dicẽs. O ueneranda genitrix mea et dilecta mater bene uobis constat quõ non solum angeli sed et omis creatura seruit meis electis et tibi et mihi. Insup cum ego positus essem in cruce et tu astares: compassionẽ mihi moriẽti exhibuerunt. ideo pro seruitio earum electis et tibi ac mihi exhibitis statui eis remunerationẽ claritatis et decoris reddere. Nã terra perfusa calido sanguine meo cõpassa est mihi: quia mota est et petre scisse sunt. ideo nunc ei dabo claritatem crystallinã. Item aqua non solum electis et tibi fuit sed et mihi quãdo sup aquas ambu lauĩ et quã in cruce mysteriũ baptismi p̄ferens de latere exiit cũ sanguine. ideo de ei luciditatẽ ampliorẽ multoq' pulcriorẽ q' ante habuit. Itẽ aer similiter fuit quodã modo etiã cõpassione quã in aere pendens uoce magna clamando emisi spiritũ in aere ideo et ipi claritatem do et luminositatẽ pulcerrimã. Item ignis seruiuit electis et mihi in uita et nũc in iudicio uiuendo inimicos meos peccatores ingratos passioni mee ergo do ei lucem pulcerrimã. P̄terea corpora celestia et stelle et p̄cipue sol et luna serui erunt r̄. p̄sertim autem in morte mea compassionẽ ostẽdendo quãdo obtenebrati sunt p̄ uniuersã terram. ergo do eis claritatẽ p̄cellentem. Juxta illud Esa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. et lux solis erit septemplũciter lucens sicut lux septem diez. ut et sic in omnib' uideant electi charitatis diuie effectũ et letetur amplius. O hõ discite ch̄o passo compati ut glificeris. Rho. viij. Si compatimur et glificamur. Tũc oes electi cum Maria adorabũt christum dicẽtes. Gratiã tibi agimus dñe pro tantis beneficijs tuis et consolatiõibus tibi laus et gloria. sicq' intrabunt cum ch̄o et collocabunt in choris angelorum s'm merita. et sic ibi erit ciuitas christi in beatitudine sempiternaliter. Quam christus cõmendabit deo patri. j.

ad Cor. xv. Ad quā nos ipse pducatur q̄ auz patre z spūsancto viuit in secula Amen.

De eadem dñica Sermo. iij. scz de aduētu christi in morte ad iudiciū pticulare.

Ues qui vē

cur es an aliū expectam? verba hec nūciando Joānes baptista dixit ad iesum christum in hodierno euāgelio Matth. xj. que verba interrogat de aduentu christi per mortem ad lūmbum patrum. vt exponit Gregorius.

Et quia in pcedentibz actum est de aduentu christi ad iudiciū generale Consequenter iam agendū est de aduentu christi ad iudiciū particulare qd̄ erit in morte hominis De quo nos pius iesus frequenter monet in euāgelio Matth. xxij. z Lu. xij. Esto te parati quia qua hora non putatis filius hoīs venturus est. Et Mar. xij. Vigilate ergo ne scitis em̄ quando dñs veniat sero an media nocte. an gallicantu. an mane. ne cum repente venerit scz ad iudiciūz mortis inueniat vos dormiētes. scz in peccat̄. Unde cum esset Joannes in carcere z cognouisset in spūitu q̄ cito immineret sibi mors ab Herode: talia verba nūciauit christo dicens. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Et nos ergo qui omnes morturi sumus z tunc a christo iudicandi singillatim videlicet iudicio pticulari cupiētes edoceri de mō huius iudicij particularis an christus dominus per seipm̄ veniat ad mortē cuiuslibet hominis an aliquē alium mittat per quē iudiciū hoc fiat: p̄grue possum? dicere hec verba euāgelica thematis. Tu es qui venturus es zc. Quoniam locuturi sumus sermone hoc de aduentu ch̄i ad iudiciū particulare. tria mysteria notemus.

Primū de iudicij huius congruitate vel oportunitate.

Secundū de iudicis eius auzitate vel principalitate.

Tertium de iudicij huius tremenda seueritate.

Circa primū de cōgruitate vel oportunitate iudicij pticularis inq̄

rendum est quomodo scilicet congruit iusticie diuine vt vnaqueqz anima iudicetur in morte z sententietur vel ad penam infernalem vel finaliter ad premium celeste. Ratio huius questionis est. quia scriptum est Num. j. Non consurget duplex tribulatio. z sic non iudicabit deus bis in idipsum sicut habet de peni. di. iij. S. auzoras. Si ergo iudicantur anie in mortis hora z sententiam accipient inmutabile quid ḡ oportet vel quare necessarium est fieri iudicium generale in fine mundi. Nam B. eg. dicit. xv dist. Qualis inquit hinc quisqz egreditur talis in iudicio p̄sentabitur. Virum ergo est q̄ deus misericors hoc modo bis iudicet. Ad hec respondetur fm̄ Richar. super iij. dist. xlvij. aliosqz simul recolligēdo q̄ sūme cōgruit iusticie diuine vt iudicet homines iudicio vtroqz. s. particulari in morte. z tandem generali in fine mundi. Et hoc pluribus rationibus

Prima aperte manifestationis.

Secda complete retributionis

Tertia derelictae occasionis.

Quarta equissime p̄formationis

Prima ratio est apte manifestationis. quia iudiciū particulare in morte nō est apertum vel manifestum omnibz sed t̄mmodo iudicandis ipis z angelis eoz z quibus reuelatur. Et ergo omnibus aperte manifestetur coram toto mundo dei iusticia in dammando istum vel illum fm̄ demerita. z in p̄miādo singulos electos fm̄ merita opus ē z cōgruit post iudiciū particulare fieri iudiciūz vniuersale in quo hec omnia clarescunt. vt sic dei iusticia laudetur tanqz̄ equissima in singulis dānatis: ac dei misericordia cōmēdetur in electis. Quale t̄nc erit ex hoc gaudium electis omnibus. Sicut solet fieri militi quando eius triūphus diuulgatur. Quale confusio erit reprobis de peccatis manifestis in faciem. Hinc Num. iij. Ecce ego ad te dicit dominus reuelabo pudēda tua in faciem tuam z regnis ignominia tuam. Secunda ratio complete retributionis: quia in iudicio particulari non retribuitur totum premium aut totum supplicij. Quia videmus q̄ homo meretur faciendo bona opera in anima simul z corpore. z sicut demeretur peccando in vtroqz. z tamen sō

la anima premiatur in celo vsqz ad iudiciū vel punitur in inferno si fuerit mala. Cor/ pus aut̄ putrescat: nec premiatur nec cruci/ atur. ideo oportet vt in altero iudicio. s. finali quod deest cōpleat. nec hoc modo iudicabit deus bis in idipsum: sed de p̄m̄is et supplicijs quod deerat hoc superaddet. Unde Gregori. iij. dialogoz hoc idem querit: et hanc rationem dat dicens. Hoc nimirū crescit in iudicio pro iusticie retributione q̄ nunc anime sole letantur. postmodum p̄o etiam in corpore beatitudie p̄fruiunt: vt in ipsa quoqz carne gaudeat in quodolores pro dño pertulerunt. Et eodē modo damnati in corpore crucient in quo peccauerunt. B. Tertia ratio derelictae occasionis. Nam lz vita hominis per mortēz terminat: tamen adhuc remanet iudicanda ex aliquibus futuris euētibz quibus ipse homo dereliquit occasionē ruine. In alijs et huiusmodi rationem dat Tho. iij. parte q. lix. Item B. eg. xj. q. iij. Precipue dicit: q̄ tot mortibus digni sunt homines: quot perditionis exempla in alios transmittunt Talia autem futura contingētia non debent iudicari nec iudicant̄ anteqz fiat. extra de exel. prela. c. Dilectus fili. Nā et actio aliqua perfecte non potest iudicari anteqz sit consummata in se z effectibus. ergo remanent post eorum mortem iudicanda in fine quando numerus sequaciū videbit̄.

Sed quomō contingit hoc: Dicendū q̄ multis modis: e quibus aliqua proponamus exempla. Unū est de adiuuentoribz heresum: vt de Arriano. de quo dicit Augustinus: q̄ nondum eius pena determinata est: sed crescit vsqz in fine mudi quā plures imitant̄. Sic z de Danicheo z d̄ Joanne Huf hereticis: et omnibus hereticis z seductoribus quorum doctrine prauitas pullulat vsqz in finem mudi. Per contrariū ex predicatione apostolorz et doctorum scripturis fides pullulat vsqz in finem mundi. et sic premium crescit. Item aliū exemplum de bonoz alienozum retentioe: que primus eorum male possedit et ei successerunt alij mlti: qui z dicunt. Antecessores mei adquisierūt ista. que ego reddā zc. Et sic antecessoz pena grauat̄: post mortēz seruatur ad iudiciū: vt taxetur fm̄

numerū eorum successorum quibus occasiōnem dedit ad detinēdū iniuste. Quot sunt tales. Tertium exemplum de criminibus scandalosis que multi imitant̄. Et per contrarium de exemplis boni operis z virtutis. Quartus de diuinationibz sup̄stitionum instructoribz. Et per contrariū de illis qui instruunt ad orationes et cōfessiones faciendas z ad salutem consequendam. Quintum de exactionibz iniustis z nouiter excogitatis quibus populus grauiatur: et successores p̄ncipes in exigēdo talia sequunt̄: quoz primus est occasio. Per contrariū qui cultū dei ampliant edificando monasteria: ecclesias z alia hmoi. Sextum exemplum de fraudibus nouis excogitatis: vt qui nouas fraudes ad falsificanduz merces in pondere vel aliter excogunt: et multi sequunt̄. Similiter qui fraudes in iudicijs adinueniunt et leges iniquas condunt. z sic multi per huiusmodi subsequenter leduntur. Et per contrarium de instituentibus leges bonas. Septimo de generationis alicuius patre quem filij imitantur in sceleribus. Per cōtrarium de bonis.

Octauum de hominibus quibuscūqz inueniunt nouitates quascūqz ad peccatum inducentes: vt sunt noue scissure in vestibus: rostra in calceis: in collis nudandis nouitas: vel in peplis zc. post quorum mortem talia manent: et multi imitantur. Per contrarium autem qui talia extirpāt.

Nonum exemplum de iniue vsurpanti bus bona ecclesiastica: prouentus: et decimas. et sic alijs relinquentibus. omnes tales cum sine debita penitētia et retributione decesserint: ac sine debita satisfactione et correctione: pro tot z cum tot damnantur quot animas per talia pdiderunt occasione data. Quia vt dicitur extra de inur. et dam. da. Si culpa. Qui occasione damni dat: damnum dedisse videtur. ḡ post iudiciū particulare seruatur talia in iudicanda fm̄ numerū anima. ū z damnozū sequentium ad ruina. Sicut si quis dat occasione damni fodiendo foueam in publica via in quam multi incidunt zc.

Exemplum narrat Petr. Damiani de decem comitibus: qui omnes damnati fuerunt successiue propter quoddam pdium

quod primus ex illis progenitor sequen-
tium abstulerat iniuste ab ecclesia Detensi.
Et visi sunt in vna scala infernali Primus
in fundo, secundus in secundo gradu scale, et
sic consequenter vsq; ad vltimū vnus alteruz
de hoc maledicēs. Quarta rō dicit eq̄/
sime conformatiōis, quia iusticia dei est tā
equissima q̄ non solum in iudicando face-
re vult iustam retributionē: sed etiam con-
formiter pcedit s̄m moduz quo facta sunt
opera bona vel mala, et sic homines confor-
miter premiāt vel punit. Ps. Duo hec au-
diui q̄a potestas dei est: et tibi domine mi-
sericordia: quia tu reddis vnicuiq; s̄m ope-
ra sua. **D** Nam quero te Unde oriun-
tur et quomō procedunt in homine opera
tam bona q̄ mala: Ad hoc respondet Ri-
char, de sancto vic. li. de Benjamin adole-
scentulo dicens, Omnis boni vel mali ori-
go vel initium est in voluntate anime, et sic
omnia opera oriunt̄ ex anima cogitando et
deliberando. Deinde in exequendo opere
corpus associatur anime Ideo anima pri-
us meret̄ vel demeretur: et postea corpus.
Unde vt iusticia diuina in retribuendo cō-
formetur: prius in iudicio particulari retri-
buendum iudicat anime bone gloriam, et
tandem in resurrectione et iudicio finali cor-
pori retribuet gloriam. Similr et male aie
prius in iudicio mortē dat penā, et cōsequi-
ter corpi in iudicio finali. **D** q̄ equa. **D**
q̄ formidanda est malis dei iusticia, vt nā
saperent et intelligerent: ac nouissima pro-
uiderent. **E**

**Circa secundū mysteri-
um de iudicis autoritate** Questio occurrit
Utrū in hoc iudicio particulari anie ch̄s
dominus habeat iudicare descēdendo de
celo corporaliter: et sic ad iudicandum vnū
quēq; hominē in morte aduenire. Nā po-
test argui q̄ sic, quia in scripturis dicit̄ ch̄s
it̄us domin⁹ venturus ad iudiciū mortis:
vt patet per autoritates iuxta thema indu-
ctas Matth. xxiiij. Luce. xij. et Mar. xij.
ergo videtur q̄ corporaliter descēdat ad h
iudiciū faciendū, als quomodo diceret̄
aduenire. Sed in contrariū sunt rationes
quas prosequendo ponemus. Ad que-
stionem ergo hanc respondēdo Notandū:

q̄ varie fuerunt inter doctores opiniones.
Quia vicz Primo aliqui dixerunt q̄ ch̄s
stus descēdat de celo corporaliter ad iudi-
candū vnāquēq; animā in morte. Et isti
inuituntur dicto Innocenti⁹ de vilitate cō-
ditiōis humane. libro. iij. ca. iij. vbi dicit q̄
tam homo bon⁹ q̄ malus anteq̄ anima
eius egrediatur de corpore videt christum
positum in cruce: malus ad suam confusio-
nem vt erubescat se sua culpa noluisse face-
re participem redemptionis sanguinis ch̄s-
ti: et menta passionis ei⁹ amisisse. Bon⁹
ho christum videt ad exultationē. Et quo
dicto Innocenti⁹ habetur q̄ anima bona
in exitu suo gaudebit videns christum pa-
ratum ad auxiliādum sibi vt de carcere hu-
ius mundi educatur ad patriam celestem.
Sed anima mala dolebit vidēs q̄ dāna-
ri debet a ch̄s, qui dolor tunc incipit et
nunq̄ finem habebit. Et plures doctores
stant in ista sententia, ergo timendum est
peccatori. Quomō licz aliquibus doctori-
bus durum videatur q̄ christus ad singu-
lorum hominum mortem descēdat per se
corporaliter: eoq; sic deberet innumerabili-
bus vicibus ad innumerabilia loca huius
mundi descendere fere pro qualibet hora:
precipue tempore pestilentie vel bellozum
quando vicissim multi moriuntur. Tamē
in hoc omnes concorditer doctores conue-
niunt q̄ in morte vnāquēq; anima bona et
mala videbit christum crucifixum: experi-
mentaliter cognoscēdo per effectum salua-
tionis vel damnationis: q̄ scilicet non est
alius verus deus nisi ipse christus crucifi-
xus: qui iudicat bonos ad vitam: malos
ad penam. Et sic in dicto Innocenti⁹ vi-
dere intelligitur pro experimentalī cogni-
tione per effectum saluationis bonorum et
damnationis malorum. Et cum hoc ni-
hilo minus potest christus apparere in hu-
manitate vnicuiq; mortētī: nō q̄ de celo sic
descēdat ad iudiciū vt tūc relinquat celū
sed simul potest esse in celo et h inferius in-
dicando apparere in multz locis: sicut est in
sacramento eucharistie veraciter et corporat-
im multz simul locis: et cum hoc etiam in ce-
lo. **D** ergo pctōr ptimesce. Secūdo alij
doctores opinati sunt q̄ plures anie a cor-
poribus exire per angelos q̄ fuerunt earū

custodes congregent ad aliquē vnū locū
p̄cipue que vno tpe decedunt, et ibi ch̄s
descēdes eas iudicat. Sed hoc nō tenet.
q̄a hoc iudiciū nō est generale sed p̄cula-
re. **S**ingillatim iudicat vnāquēq; aia pur-
meruit vel demeruit. Tertio aliq̄ puta-
uerūt q̄ singule anie hoim ducant ad p̄sen-
tiā ch̄s in celū et ibi iudicent̄: ac inde p̄i-
eant reprobe ad infernum: et purgāde ad
purgatoriū. Sed cōtra hoc magr̄ Jacobus
Barthuf. in tractatu de aiab; exut; dicit:
q̄ nō est rōnabile anie reprobe in celū du-
cant vel etiā anie nodū purgate a vicijs. qz
Apoal. xij. Nil inq̄natū intrabit in illō. s.
celum. Quid **S** de istis tenendum sit audt̄
diam⁹. Ad questū hoc rōdet s̄m Hen-
ricū de Bassia in lectura sup Gen. q̄tuor
veritates notādo. Prima veritas q̄ vtrū-
q; iudiciū. s. generale et particulare christus
s̄m humanā naturā habet facere. Nā scri-
bitur Joan. v. Pater oē iudiciū dedit filio
qz filius hoīs est. Et Act. x. Ipse est consti-
tutus a deo iudex viuoz et mortuozum.

Secūda veritas q̄ ad faciendū iudiciū
particulare anie nō est necesse ch̄m corpa-
liter de celo descendere, nec semp descendet
in hūanitate iudicando vnūquēq; in mor-
te, quia sup ps. liij. Aug⁹ que etiā sequitur
Magr̄ in. iij. dist. x. di. Donec finiat̄ secu-
lū sursum est dñs, sed tñ etiā h nobiscū est
veritas dñi. Corpus em̄ in quo resurrexit
in vno loco esse oportet. Nec ibi Magr̄ c. j.
Ideoq; non descendit christus corporal-
iter nisi in fine mundi ad iudiciū generale fa-
ciendum. **S** Sed dices. Quomō **S**
christus corporaliter est in eucharistia si nō
descendet corpaliter nisi in fine mudi: vt di-
cit Aug⁹. Respondet idem Henric⁹ et cō-
munit̄ doc. q̄ h christus s̄m naturam di-
uinā sit vbiq;: tamē s̄m humanā naturam
modo cōmensuratiuo quo videri pōt oca-
lo corpalī sub ei⁹ colore: luce: et figura sur-
sum est in celo tm̄: vbi sedet a dextr; dei: cū
quo stat q̄ sub speciebz panis et vini in eu-
charistia veraciter et corporalī presentia est
christus: ita q̄ ibi est corp⁹ et anima et dei-
tas et sanguis in venis corporis, quia ch̄s-
tus vtiq; sub sacramēto continet̄ totus et
vniuersus: non mortuus, tamen in sacramento
non est cōmensuratiuo modo quo videri

possit oculo corporali viatoris sub eius co-
lore: tamen est ibi realiter. Tertia veri-
tas: q̄ s̄m cōmunē legem christus manēs
in celo iudicat animam in morte: et ibi fert
sententiam pro meritorum vel demeritor.
qualitate iuxta opera vniuscuiusq; anime.
Nam christus s̄m humanā naturam s̄bo
vnitam noscit omnū merita et demerita, et
h sit in celo: tamen clare videt et cognoscit
hunc vel illum mori, et sic s̄m iusticiam iud-
icat et fert sniam: vel premiandi talem anē
mā: vel eternaliter damnandi. Quarta
veritas: q̄ christus iudex sententiam latam
in celesti sede reuelat angelo deputato illi-
us hominis custodie: et cōmittit eidem vt
exequatur sententiam et publicet ipi anime
Nam cōmunit̄ tenet. xj. dist. scōi senten-
q̄ aulibet homini sit deputat⁹ angelus bo-
nus ad eius custodiam: qui convenientius
a ch̄s ipi anime in morte deputatur iud-
ex commissarius. Tum quia ille magis no-
uit vitam eius quem custodiuit: et merita
ac demerita. Tum etiam quia talis ange-
lus ex suo officio habet noscere quomodo
quando: et vbi homo sibi commissus moria-
tur: vt animā eius separatam colligat et diua-
gari hinc inde errabundē nō p̄mittat. Ex
p̄dictis patet q̄ in omni iudicio semper est
christus iudex p̄ncipalis, sed angelus est
iudex commissarius: loquendo de lege cōmu-
ni, quia ex speciali dispensatione vel causa.
legitur christus venisse ad mortē hominū
aliquoz in p̄sona propria etiam: et non so-
lum per angelum. Unde q̄ scriptura dicit
christum aduenire in iudicio mortis: intel-
ligendum est non per motum localem des-
cendendo corpaliter de celo: sicut veniet in
generalī iudicio, sed venire dicitur senten-
tiam in celo ferēdo: et per angelum in eius
persona exequendo. **D** quāta tunc erit an-
xietas anime quando sibi angelus dicit ta-
lia. **D** peccatrix anima infelicissima quan-
ta bona celestia amisisti. Ele tibi quia sem-
per in peccatis vixisti et sine penitentia des-
cessisti: en talia et talia peccata fecisti: q̄tiens
te monui et quoties mortē memoria te ter-
rui vt peniteres: sed nunq; adheuisisti. Ecce
ergo christi iudicis sententia est vt in eter-
nam damnationem vadas, et mox eā tan-
q̄ tortores rapiunt demones. **D** quātus
E

Actus illi erit.

S

Circa tertium de tremen

da severitate q̄ acerba sit: q̄ tuoz rōnib; pa- ter. Sed ne sermo plū redū generet: bre- uiter sine faciam in exemplo declarando. q̄a simplices exēpla magis cōmendant me- morie. Legit nāq; in vitaspaz; z aliozum etia scōz q̄ aliq; lz essent scī: tñ morti ap- propinq̄ntes in ipso agone maxie trepidat; uerūt: ut p̄cipue d̄: de scō Agathone ab- bate. Interrogati aut a circūstātib; cur sic timerent. R̄ndit: nūc vn̄ vn̄a: alter aliā ra- tionē dicēdo. Lz mādata dei custodire co- natus sim (inqt) nihilo min⁹ tñ viciq; mor- tis ad iudiciū astans timere habeo. Pri- mo qz p̄ ignotam viam p̄go in qua multi picidatū sūt adeo q̄ sicut narrat sc̄us Vin- centi⁹ de Galen. Archidiaconū Lugdu- nen. dixisse q̄ de trigitamilib; solū q̄nq; su- erunt saluati. Et Hiero. in testamento suo dicit: q̄ ex decēmilib; q̄ male vixerunt vix vnus saluaf. q̄ valde timendū est peccato- ri vt festinet ad p̄niam. qz scz in tali itinere mortis nescit vbi in sero hospitatib; an i ce- lo: an in inferno: vel in purgatorio. Secun- do inquit timere habeo. quia de oibus cō- missis et cogitationib; ac omissis districtā rationem reddere nūc debeo. Tertio qz q̄a sniam que nūc in morte feret nūq; reuo- care vel imutare potero. Quarto qz semp̄ ternis supplicijs si reprobat⁹ fuero crucia- ri in gehenna hēbo. Proinde Anf. in ora. exclamā. dicit. O lignū aridū z inutile eter- nis ignibus dignum: quid respondebis in illa die quando exiget a te vsq; ad ictū o- culi omne tps̄ viuendū tibi impēsum q̄lis fue- rit a te expensum. Tūc q̄ppe cōdēnabit q̄e- q̄d fuerit in te opis z ocij z sermonis vsq; ad minimā cogitationē: etiā hoc qd̄ vixisti si nō fuerit ad dei volūtātē directū. et pec- cata que modo nō vident z forassis terri- biliora his que nūc vident que nec esse ma- la putas: nudata facie apparebunt. Uge ergo que fecisti vt. s. gaudere tunc habeas in conspectu dei z iudicis tui. Rogem⁹ er- go dñm zc.

Dñica eadē Sermo. iij. de iudicij pti- cularis tpe z sententie executione.

Ece ego mit

to angelū meū ante faciem tu- am. Matth. xi. et in euāgelio hodierno. Hec vba iuxta litteralē intellectum sunt dei patris ad christū eius filium. ante cuius aduentū in carnem misit angelum suū. i. Joannē precursorē: q̄ di- cit angelus non fm̄ substantiā: sed p̄t puritatem z sanctitatē vite. et etiam p̄t ofi- cium. Angelus em̄ grece idem est qd̄ nū- cius vel missus latine: fm̄ q̄ dicit magister in. ij. et Joannes fuit nunci⁹ p̄currēs ch̄m et annuncians eius aduentū p̄dicando et baptizando. Mystice tamen potest accipi fm̄ Vincen. de Galen. pro angelo quem de⁹ in morte mittet ad bonā animā depoz- tandā in celum. de q̄ in figura Exod. xliij. Ecce ego mittā angelū meū q̄ p̄cedat te et introducat in locū quē preparauī. Hoc p̄ alio themate. Sicut per terrā inimicorum transētes securi sunt cum aliq; seru⁹ do- mini illius terre p̄cedet eos associando pro saluo cōductu. Sic quelibet bona anima in mortis iudicio habens transire in celum ex hoc mundo ascendēdo per aerē caliginosū in quo habitant demones qui libēter vel- lent animā rapere ad tartara: multū secu- rat per angelum precedentē et associando eam conducentē. Nos ergo charissimi de- bemus deo gratias agere qui sic nos secu- rat in morte p̄ angelum: de quo dicit Ecce ego mitto angelum zc. Exq̄ in p̄cedenti sermone ostensum est q̄ ch̄s dñs oēs ani- mas iudicabit iudicio particulari: et h̄ iudiciū cōmittet angelo ad exequēdū: Re- stat adhuc de isto iudicio tria mysteria de- clarari in hoc sermone.

Primū de iudicandi temporalitate.

Secūm de sentētiāli immutabilitate.

Tertiū de exequēdi officialitate.

Circa primū de tpe iudicij p̄ticularis q̄stio occurrit.

Quā faciet dñs Iesus ch̄s h̄ iudiciū p̄ticularē i hoīs mor- te An. s. aīa adhuc existēte in corpore: an post sepationē anie: Ratio questionis. quia scri- bit Joā. iij. Qui nō credit in filiū dei iam iudicatus est. et talis est adhuc in corpore. q̄ zc. Sed in contrariū est. quia oīs hō in

corpore constitutus conuerti potest z liberū arbitrium habet siue ad salutem consequē- dam siue ad damnationē Eccl. xv. Deus ab initio constituit hominē z reliquit illum in manu consilij sui zc. Ante hominem vi- ta z mors bonum z malum qd̄ placuerit dabitur illi. ergo q̄dū homo est in corpore non est diffinitum de eo in iudicio. Ad hoc z ad quesitū r̄ndet fm̄ intētiōne mgr̄ Hen- ric̄ de bassia in lectura sup̄ Gen. j. z cōcor- dat docto. Q̄ anie humane sunt in varia differentia. Primo quedā sunt aīe dānan- de vt sunt omnes in infidelitate decedētes z etiā in peccato mortali decedētes anime christiane. z de talib; est dicendū. q̄ de cō- muni lege non iudicant nisi postq; anima sepata est a corpore. cuius ratio est. Quia di- uina bonitas cuius p̄p̄ū est misereri est tā demens z pia vt magis ad indulgentiam q̄ ad vindictam p̄nior sit nec vult mortem peccatoris. vt hec dicit Hiero. de peni. di. j. ca. Quia diuinitatis. Ideoq; nullum ho- minē interim q̄ est viator damnat. Sz oīs homo vsq; quo spiritum exhalat est via- tor z per consequens in statu quo potest li- berū arbitriū flectere in bonū. ergo non cō- uenit diuine pietati vt anteq; ania separe- tur iudicet per sententiam damnationis. Alioq̄n ille sic damnatus haberet occasio- nem murmurandi z improporandi contra dei iusticiam p̄ eo q̄ in statu vie quo adhuc penitere potuit iam ipm̄ damnauit. Sed quid dicemus ad illā auctoritatem Joā. iij. Qui nō credit in filiū dei iā iudica- tus est. R̄ndet h̄z Lyrā. q̄ sic est itelligēdū id est iā habz in se causāz manifestā sue con- demnationis z sic dicit iudicatus. sic ille di- citur mortuus qui iam in se habet causam manifestā mortis. verūtamen causa huius dānationis dabit executioni post sepationē anie in iudicio. Secūo alie sunt anime ad purgatorij iudicāde. z iste etiam de cōmu- ni lege iudicant post sepationē. quia dei mi- sericordia plus vult h̄c paruam p̄niam q̄ magnā in purgatorio. Tertio alie sunt anime sine omni pena in celū mox trāsserēde z talib; bene puenit z sepe fit ex dei gratia speciali q̄ vitz iudicantur cum adhuc sunt in corpore vt scz tempore mortis certificati de gl̄ie consecratione magis p̄solent sicut dicit

Bregio. in. iij. dial. Nam multos sanctos legimus q̄ ante mortem certificati sunt de diuina electione. z multi ante exhalationē spiritus sunt ad celestem beatitudinē euo- cati. vt patet de sanctis Francisco Marti- no Nicolao Catarina Elisabeth z multis alijs. Ad quesitum itaq; finaliter dicendū q̄ de lege cōmuni post terminum vite ho- mo iudicatur z non ante separationem ani- me a corpore eo q̄ potest tunc multipliciter mutari de malo in bonum. Unde Heb. ix. Statutum est hominibus semel mori post hoc aut iudiciū. scz erit. Sz adhuc questio occurrit vtrū statim post mortem iudicet homo iudicio p̄ticulari siue ad celū siue ad purgatorij siue ad infernū siue inter- uallo temporis. vel an sit aliqua mora in- ter iudiciū particulare z mortē hominis. Ad hoc r̄ndet fm̄ mentē mgr̄ Henric̄ de bassia in lectu. sup̄ Gen. j. ponunt tres p̄ci- pue veritates

Pr̄a de aiab; ad celū mox trāsserēdoz.

Secūa de aiab; ad penas iudicandoz.

Tertia de aiab; cōiter hoim̄ auctoz.

Pr̄ma scz est q̄ aniab; hominum sancto- rum trāsserēdis mox post mortem ad celū non differit p̄ticularē iudiciū quo iudican- tur ad celeste p̄nitiū. sed statim post mortē iudicant z introducunt in celum loquendo post christi ascensionem. quia antea tales anime descendebant in limbum sanctorū patrum. z huiusmodi anime mox introdu- cende sunt anime hominum excellens me- riti qui post baptismū non peccauerūt mor- taliter. vel si peccauerunt plene satisfecerūt per condignam penitentiam z opera bona vel qui indulgentiam plenariam consecuti sunt in mortē hora. Nā fm̄ Hostien. z etiā Thomā. Tales mox euolant quia nullum habent impedimentum quo detinerentur. Huiusmodi etiam sunt anime paruulo- rum baptisatorum ante vsum liberi arbi- trij decedentium zc. Hec p̄missa veritas patet ex determinatione ecclesie que habet- tur in Extravaganti Benedicti duodeci- mi de visione animarum. in qua determin- natur credendum esse q̄ anime sanctorum qui decesserunt post christi passionem in quibus nil purgandū erat sint nunc in eter- na beatitudine dare deum videntes.

Secunda veritas quod quibusdam animabus damnatorum aut ad purgatorium iudicandorum non est incouenies ex certa causa deo nota differri particula re iudicium et eas non statim ad purgatorium vel inferni deduci supplicium post mortem exitum. Sed hoc deus facit ex speciali dispensatione rarissime. Quare autem hoc ueniat quicquid facere. Ratio est quod cum deus prior sit ad miserandum quam ad puniendum sicut Hieronymus ubi. S. Proprietates est autem piissimum iudicium non cito ferre sententiam damnationis. Ad id autem habemus exemplum. **U**ltimum de Traiano scilicet imperatore cuius sententia damnationis finalis fuit suspensa usque ad tempora beati Gregorii pape qui pro illo orauit et deus illi peccat ut patrum legenda sancti Gregorii et sicut Damasco. huius miraculi testis est ories et occidens. Aliud exemplum plus est ex origine Carthusien. ordinis ubi recitat quod quidam magister Parisien. famosus et laudabilis uite cum mortuus iaceret in feretro infra exequias in ecclesia presentibus magistris et Baccalariis ac scholasticis exiit se in feretro et dixit. Jam ad iudicium uocatus sum. quod miraculo stupefacti distulerunt sepelire. unum altero die congregatis et presentibus omnibus exiit iterum se et dixit. Jam iudicatus sum. Tandem tertio die iterum exiit se et dixit. Iusto dei iudicio iam condemnatus sum. Ecce prima die citatus est. secundum eandem die iudicatus sed non ad infernum deductus tertia die damnatus fuit. Huius dilationis causam solus deus nouit. Dicit autem aliqui quod fecerat multa bona sed in peccato mortali. que quod nondum fuerat sufficienter remunerata: per hanc penitentiam retardationem fuerunt compensata. Ad idem etiam est exemplum in epistola Cirilli de tribus resuscitatis per beatum Hieronymum. de quo habes sermone. ix. X.

Tertia veritas quod de lege communi post mortem hominum non erit notabilis mora faciendi iudicium et deducendi animas ad locum debitum. sed statim ut soluitur anima a corpore iudicatur et mox aut in celum aut in purgatorium aut in infernum ducatur. hec veritas patet primo per auctoritates. secundo per rationes tertio per exempla. Primo inquit per auctoritates. nam de saluato latrone dixit christus Luc. xxiij. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Item Luc. xvi. Dormitus est Lazarus et portatus est ab angelis in sinum.

Abrahe. Dormitus est autem diues et mox sepultus est in inferno. Item. ij. Cor. v. Scimus quoniam si terrestres domus nostra huius habitatio dissoluatur quod edificacionem ex deo habeamus domum eternam in celis. Item de omnibus scitis canit ecclesia. Quod quod gloriosus est regnum in quo cum christo gaudent omnes sancti sequuntur agnum quicumque ierit. Apo. viij. De malis autem Job. xxi. In puncto ad infer. descen. Hec sufficient. Secundo ratio ad id sicut Thoma super. iij. dist. xlv. q. j. arti. ij. est talis. Quia sicut in corporibus est grauitas vel leuitas qua ferunt ad suum locum. ita est in animabus meritum vel demeritum. Unum sicut per grauitatem terra statim fertur deorsum tanquam locum suum. et per leuitatem ignis fertur sursum et hoc nisi prohibeantur. Ita anime statim soluto vinculo carnis per quod in statu uite detinebantur statim consequuntur premium et ad illud feruntur meritis sursum. vel statim feruntur deorsum per demeritum et grauitatem culpe ad penam nisi aliquid impediatur scilicet per quod differatur consecutio premium. scilicet peccatum veniale quod prius purgari oportet in purgatorio. Subdit idem. Thoma. quod huic ueritati auctoritates canonice scripture manifeste attestantur et documenta sanctorum patrum. Unum contrarium pro heresi est habendum. ut patet. iij. Dialo. et in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus. Hec Thoma. Ex quo patet error eorum qui dicunt quod anima exiit a corpore non iudicatur antequam ueniat finale iudicium. Similiter et illorum qui dicunt animas post mortem in terrestres paradysum et in hierusalem et rhomam duci debere et cetera. que sunt ridicula. Tertio hoc idem patet per exempla et reuelaciones. et primo de sanctis. scilicet apostolis martyribus professoribus uirginibus qui iam sunt in celo. Secundo de animabus damnatis. scilicet Herodis Pilati Jude et hmoi. qui omnes sunt in inferno. Tertio de animabus in purgatorio existentibus multe leguntur reuelaciones ut patet per Greg. li. dial. Quod si peccator eliget tibi quod vis quod statim morieris vel non et aut per peccatum damnaberis aut per penitentiam saluaberis. si tamen penitentiam in uita egeris alioquin uenit tibi.

Circa secundum de sententia immutabilitate. Queritur utrum sententia in hora mortis danda possit aliquatenus immutari. Et ratio questionis est quod legitur plurimos mortuos fore per aliquos sanctos liberatos a damnationis sententia reuocando ad vitam et sic penitendo: ut patet in epistola Cirilli de tribus resuscitatis per beatum Hieronymum. et de cathecumino qui se suspenderat. sed per beatum Martinum est uire restitutus ac penitendo saluatus. et in euangelio de Lazaro resuscitato et alijs multis. Ad hec respondet patrum doctores. Primo est Gregorius li. dia. lo. di. Nequaquam ultra misericordia dei parcentur liberat quod semel iusticia iudicatus penitus infernalibus damnatur. Hec ille. Ex quo patet de his qui leguntur resuscitati ad hanc uitam et sic liberati sunt quod uicem diffinitiuam sententiam non duntaxat lata sed ad tempus suspensa. et sic liberari poterunt. Sed postquam sententia diffinitiuam fuerit lata nunquam postea imitari poterunt uel reuocari. Sed forte putares quod possis reuocari dominis. Contra hoc est Secundus doctor Beatus. in epistola ad Robertum di. Veniet dies iudicij. scilicet in morte quando plus ualebunt pura corda quam astuta uerba: et conscientia bona quam mansuetudo plena: quam iudex non fallat uerbis nec flectet donis. Hec ille. Ex quo patet quod si totius mundi diuitias pro te in elemosynas donarent: liberari non poteris. Item posses putare quod liberari posses per alios. Contra hoc est Tertius doctor ipse Rabanus super Hester di. sic. Imminere die iudicij petitio iniquorum non erit oratio sed inactio scilicet ad uindictam: eorum in morte non penitentur nec ante mortem. Subdit. unum septimum est. Cum iudicatur exeat condemnatus et oratio eius fiat in peccatum. Hec ille. Sed forte diceres. Sancti intercedent pro me: et sic liberabor. Contra hoc Quartus doctor Anselmus. in orationibus dicit sic. Ipse iudex est districtus accusator meus. omnes etiam spiritus boni et mali coram deo me accusant. boni quia deo debent equitatem. mali quia meam seruauit iniquitatem. Huius que habebis exorsatorum. Quis uel unus erit intercessor si omnes sunt accusatores et iudices eius. Hec et plura ibi. Ex quibus patet quod postquam lata fuerit sententia: nulle preces uel propter uel ecclesie: nec misse dicende: nec sanctorum intercessionibus eam mutare poterunt. Sed forte queras. Quid ergo possit me tunc iuuare? Respondet Augustinus de uerbis dominis sermone xxj. dicens sic. Qualis hinc quisque exierit. In nouissimo die: talis inuenietur in nouissimo

secundo seculi die. Nil est quod te adiunabitur si bonum quod habes feceris. Unumquodque operum sua iuuabunt: aut opera sua pressura sunt. Hec Augustinus. Proinde ut dicit Chrysostomus. In iudicio plangent iudeus qui christus negauit. plangent paganus qui se errasse uidebit. plangent malus christianus qui mundana plus quam deum amauit: carne plus quam anima: potumiam plus quam iusticiam: peccatum plus quam opus bonum. plangent culpam quam commisit: gloriam quam amisit: penam quam demeruit. plangent inquam quia nulla erit facultas ad fugiendum: nullus locus ad penitendum: nullum tempus ad satisfaciendum: nulla misericordia ad subueniendum: nulla retractatio sententiae ad reuocandum et cetera. Ergo et uenit tibi o peccator: plangenunc penitendo ut euadas.

Circa tertium mysterium de officialibus executoribus huius sententiae iudicij queritur. Utrum ad angelos bonos an ad malos pertineat executionis sententiae officium ut ipsi habeant animas hominum post particulare iudicium portare ad locum sibi deputatum: Ad quod breuiter respondetur sicut theologos doctores praecipue Bonauentura et Richardus ac Aureo. aliosque communiter super. iij. dist. xlv. et l. quod de lege communi omnibus morientibus siue iustis siue reprobis assistunt boni et etiam mali angeli. Et sicut ueritatem uidebunt sententiam ferri. Boni quidem assistunt ad adiunandum iustos. mali uero ad nocendum si possunt: et ad uidentium siquid iuris in homine ipso habent. Nam Beda super illo uerbo Tob. v. Occurrat piscis ad deuorandum. dicit quod domino iesu patiente in cruce aduenit diabolus ut uideret siquid forte iuris in eo haberet. Multo fortius ergo hoc fiet alijs sanctis. Nec est dubium quin anima separata a corpore statim uideri habeat angelos et demones naturaliter: sicuti nos naturaliter oculo corporali habemus uidere lucem et colores. Et huic dicto concordant historiae sanctorum et plurime reuelaciones: sicut patet. iij. dialogorum per Gregorium. Nam in morte sancti Martini assistisse legitur diabolus: et etiam angeli boni qui animam eius in celum perduxerunt. Similiter et in morte sancte Eliseae

berth. Et sic de multis alijs. Nam et de beata virgine Maria legitur qd petiuerit ne in hora mortis sue demones videret et obtinuit ex speciali gratia. Deniqz coraz angelis z demonibus ipa sententia data: animi dandi ad infernu deportare habet ex officio demonum tanqz tortores vt dicit Bie/gorius in homelia: Et etiaz Remigius in per illud Matth. xvij. Frater dñs tradidit eum tortoribus zc. Itz anima ad purgatoriu deputata: ducitur illuc non per malos: sed per bonos angelos. concomitantibz quidem vt creditur etiaz demonibus vsqz ad loca purgatorij qui de penis hominu leuantur. qñuis nil in eis se posse habere videntur. et postqz anima fuerit purgata per bonu angelum: educitur in celum. Unde Luc. xvi. Hortus est Lazarus z portatus e ab angelis zc. si anima fuerit tam perfecta qd deputeretur in celum statim euolatur: ipsam etiam boni angeli habent ex officio deportare in celum. non subuehendo sed honorifice precedendo. vt alio sermone patebit Proinde in figura scribitur Exodi. xxiij. sic iuxta thema dictuz fuit in hoc sermone. Ecce ego mittam angelum meum qui custodiat te in via. et precedat: et introducat in locum scilicet celestem: quem preparauit. Pro exemplo finaliter proponamus qd legitur in Sermone. Discipuli. videlicet qd in provincia Anglie in Conuentu fratrum Predicatoru: quidam frater iuuenis deuotus infirmatus ad mortem presentibus fratribus pleno ore risit in agone. Interrogatus est cur risisset: et Respondit: quia aduenit sanctus Edmundus rex noster et martyr. Et ecce tota domus repletur angelis. postea intensius risit dicens. Domina aduenit. salutemus eam. Et cu omnes dixissent Salue regina: Respondit infirmus qd gratanter acceptauit beata virgo hanc salutationem. Post hoc mutatus est in pallore et dixit. Ecce iudex christus aduenit ad iudicandum me. Et omnibus membris tremuit et sudauit in tantuz vt vix sufficerent tergere sudorem eius vultus. et tanqz cora iudice constitutus disceptabat: dicens aliquid: Veru est. aliqn: Non est ita. aliqn: do beata virgo ne discedas a me. Tandem dixit Bone Jesu condona mihi hoc mo-

dicuz. Cum autē moneret a fratribz ne dīderet quia saluator misericors est. Respōdit ille exhilarat⁹ dī. Reuera misericors est Et sic grās agens brē p̄gini: expirauit feliciter. Rogemus q̄ christum zc.

Dñica tertia Aduentus Euangelij cū expositione.

In illo tēpo

re dīserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes z leuitas ad Joannē vt interrogarent eum Tu q̄s es? Et confessus est z non negauit. et cōfessus est quia non sum ego christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu. Et dixit. Nō sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo iudei. Quis es tu? vt responsum dem⁹ his qui miserunt nos. Quid dicit de te ipso? At. Ego vox clamantis in deserto dirigite viā dñi: sicut dixit Esaias p̄pheta. et qui missi fuerāt: erāt ex phariseis. Et interrogauerunt eum z dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es christus neqz Helias neqz propheta? Respondit eis Joannes dicens. Ego baptizo in aqua. medius autem vestrum stetit quem vos nescitis. ipse est qui post me venturus est: qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus vt soluam eius corrigiaz calciamentū. Hec in Bethania facta sunt trās Iordanem vbi Joannes erat baptizans. Joannis. j. ca. Huius euangelij historia fm Guillel. et alios facta est anno a natiuitate domini. xxxj. die Aprilis. xv. Sed vnde hoc ortum sit Nota qd iudei p tempore pdicationis Joannis famosa opinione tenebant maxime in hierusalem vbi vigeabat studium legis: qd vix Messias d p̄ximo debebat venire: vt dicit Lira. Primo quia videbant ab eis ablatum esse sceptrum regium eo qd Herodes alienigena super eos regnabat. Hoc autē erat signum vnum de christo venturo quod pdixerat Jacob Benes vlti. di. Non auferetur sceptrum de iuda donec veniat qui mittendus est. Secundo quia iudei videbant completas hebdomadas annoz per Danielem

phoram predictas de tempore aduentus Messie vt patet Daniel. ix. Proinde notabiles iudei scz de tribu Iuda existentes valde erant attentī de christo iam tunc venturo. Et vt dicit Josephus. ex quo famabat tempus Messie esse impletum multi surrexerunt dicentes se esse christum. Et maxime quidam nomine Theodas z etiam Judas galileus vt dicit Origen. z magnā commotionē in populo fecerunt vt patet Act. v. Ex istis ergo causis moti sunt iudei vt legatos mitteret ad Joannē qui tunc predictabat z baptizabat z interrogarent vtrū ipse esset christus sicut dicit euangelium. cuius litteralem expositionem per se descripsi nescia prolixitate nimia faciat tecum sermone. In hoc autem euangelio tria precipua mysteria traduntur.

Primum de legatorū ad Joannē missione scdm de eoz multiplici interrogatioe Tertium de aduentus christi per Joannē testificatione.

Primo inqz hoc sacru euangelij tradit nobis qd iudei ab hierosolymis miserunt sacerdotes z leui. ad Joannē zc. Queritur hic cur non miserunt ad dñm iesum sed magis ad Joannē. Respondet Chryst. qd ideo qd Joannes apud oēs erat maxime opinio nis eo qd erat de magno genere sacerdotali. miraculose natus de vtroqz parente sterili z sene. christus autem reputabatur filius pauperis mulieris z filius fabri lignarij: et etiam quia Joannes in victu z vestitu magis asperam vitam ducebat z in deserto morabatur. christus autem iesus comunem vitam ducebat in ciboz vestitu z inter peccatores conuersabatur. ergo potius Joannē putauerunt recipiendū pro Messia qz christum iesum z sic ad Joannē miserunt.

Secundo in euangelio ponitur eorundem interrogatio multiplex. Pro quo nota fz Liram. qd sicut aduentus christi fuerat p̄missus iudeis. ita z aduentus Helie Malach. ultimo. Ecce ego mittam vobis Heliam p̄phetam anteqz veniat dies domini magnus z horribilis zc. vbi patet qd loquit de scdo christi aduentu scz ad iudiciū que p̄cedet Helias. Sed iudei hoc non bene intel ligentes putauerunt simpliciter qd Helias deberet venire ante christi aduentum. De

niqz erat famosa opinio tunc tēporis apud iudeos qd ante christum venire deberet vn⁹ magnus propheta iuxta illud Deut. xvij. Prophetam suscitabit vobis dominus de fratribz vestris. que autoritas intelligenda est de christo fm veritatem. licet Iudei intelligerent eam de alio propheta. Itaqz de talibus interrogauerunt Joannē. Primo quidem dixerunt. Tu quis es? scilicet in persona. Per hoc autem intendebant interrogare si diceret se esse christum: volēti eius dicitis adquiescere. Et Joannes respondit intentioni eorum. scz qd non esset christus fz Liram. Unde eius respōsio subdit. Et confessus est: et non negauit. scz veritates: vsurpando sibi diuinū officium Hoc enim esset negare ipsum verum christum. In quo nos docemur qd veritatem loquamur in omnibus vt simus membra christi. Unde sequitur Confessus est veritatem: quia non sum ego christus Quo audito interrogauerunt eum scdo dicētes Quid ergo? Helias es tu scz qui debet venire ante christum. Et dixit Non suz. scz Helias in persona. Sed vt dicit christus Matth. xi. Ipse est Helias: intelligendū hoc est fm Gregoz. quia Joannes Helias erat in spiritu propter similitudinem vite in austeritate. et etiam in doctrine veritate. et etiam propt similitudinē officij. qd sicut Helias erit p̄cursor scbi aduentus christi Joannes p̄cursor erat aduentus primi. Et sic licet officio esset Helias vt dixit christus d corū in persona non fuit Helias. Tandem de tertio quod opinabatur vt dictū est interrogauerunt dicē. Propheta es tu. scz ille de quo scribit Deutero. quos supra. Et respondit qd non esset ille de quo loquitur illa scriptura. que ad litteram e de christo intelligenda vt predictuz est. Deniqz qd auditi qd de omnibus responderet negatiue: voluerunt aliquid affirmatiue dictum ab eo reportare. Dixerunt ergo ei. Quis es tu? vt responsum dem⁹ his qui miserunt nos: Quid dicit de te ipso? Et tunc respondit Joannes: dans testimonium de christo et asserens se esse eius p̄cursozem cum dixit: Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam domini sicut dixit Esaias p̄pheta. Hoc est. Ego sum ille (de quo scriptura dicit Esai. xl. capto.) qui debet clamare in

*Hec hebdomada de s̄ptuaginta
et que li beteaz habebat die
ccc lxx. secunduz annu lunarez qd
fir m̄meratur get nō secunduz
annu solaris. qz annu solaris habebat
die. ccc lxx. et superabat
annu lunarez. per. xj. dies
ut p̄z. in p̄logo. inter linali. et
onē d̄to vesm̄to. cap. fir. ab. vetes*

deserto ut homines se prepararet ad adventum christi in mundum predicando et dicendo. *Vigilate viam domini.* hoc est pro parte rectitudinis viarum per fidem et penitentiam et preceptorum impletionem per quam via deus habet ingredi in corda vestra. **S**iquare scriptura sacra et ipse Johannes loquatur hoc modo dicendo. *Ego vox clamantis in deserto et non dicitur Ego sum vox clamantis in deserto.* sed clamantis. nec dicitur ego habeo vocem ad clamandum. nunquid sic vel aliquid alia homini forma dicere fuisset melius. *Ricardus secundus de Vincenti de Valensi.* quod cum dicitur Satorre quod ipse est regnum dei. constructio est intransitiva quod non dicitur diversa sed regnum dei idem est quod deus. Sicut et persona petri est ipse petrus. et regnum Italia ipsa Italia. et sic de aliis suo modo secundum quod etiam sentit Gregorius vox clamantis intransitive accipitur in proposito quod Johannes se dicit vocem clamantem. et hoc modo loquitur primo ad designandum excellenter suum officium. quia officium vocis est manifestare verbum preceptum in anima absconditum. *Ubi Dominus. j. Peri her.* Voces sunt signa earum que sunt in anima passionum note. sic Johannes habuit hoc officium ut manifestet verbum divinum. id est christum deum in mente divina absconditum. De quo *Joannes. j.* In principio erat verbum etc. et deus erat verbum. Secundo ad designandum officium huius exercitii. *Ubi dicitur. Ego vox clamantis in deserto.* quod dicitur. Quicquid est in me totum est vox clamantis vel clamantis. id est predicatoris. quia non solum lingua et os sed etiam vita: mores: fama: vestitus: cibo et lectus ac queque alia penitentiam predicant ad preparandum viam christi. Sic debet esse omnis predicator. *Gregorius etc.* Hec secundum *Vincentium.* Tertio evangelium loquitur de testimonio quod fecit *Joannes de christo.* Nam coram talibus solemnibus legatis qui erant sacerdotes levite et ex pharisaeis sed qui pre ceteris videbantur magis religiosi et magne fame in populo ut dicit *Lyra.* Unde et dicebant pharisaei quod significat divisiones. quia in habitu et victu erant distincti in signum religionis maioris. Cum isti tales interrogassent eum dicit. *Quid ergo baptizatis si tu non es christus neque hereticus.* Respondit Johannes testimonium ferendo de christo adventu. *Ego baptizo in aqua et ablucendo tantummodo corpus ad designandum christum venturum qui suo baptismo*

ablucet animas. et sic ipsum annuncio facto scilicet baptismi et etiam verbo. Quia baptismus Joannis in nomine venturi. scilicet christi conferebatur. *Act. xix.* unde sequitur. *De diebus autem vestrum stetit. id est presens inter vos iam est et apparuit in corpore communi vitam inter vos ducens quem vos nescitis. sed quantum ad veritatem. ipse est qui post me venturus est. Non quidem nascendo quia iam natus erat christus. xxxj. annorum. sed venturus est inquit per dicendo et morte sua genus humanum redimendo. qui ante me factus est. id est in dignitate mihi propositus et prelati est. Vel hoc aliter intelligitur etiam secundum *Lyram* prout ly ante dicit circumstantiam durationis et motus tantummodo in fieri. quia christus in instanti conceptionis perfectus vir fuit omnibus virtutibus et scientiis plenus. et cum christus est conceptus tunc Johannes licet perfectus sed sex mensium esset non fuit tamen subito ut christus in utero formatus sed secundum communem cursum nature per alij. xl. diebus fuit perfectus et animatus. Sic ergo christus dicitur ante factus. id est citius. scilicet subito perfectus secundum humanitatem in omnibus organibus corporis quod Johannes. Sequitur. cuius inquit non sum dignus etc. *Hieronymus.* dicit ad *Eustochium.* quod christus nunquam fuit calciatus. ipse enim portare calciamenta apostolis prohibuit. *Luc. x.* et ipse cepit primum facere que docuit *Act. j.* ergo etc. Ideoque hec est locutio metaphorica. quod designat Johannes se non esse dignum exhibere christo minimum obsequium. Nam secundum communem modum loquendi cum aliquis parvitate suam et alterius excellentiam vult exprimere solet dicere. Non sum dignus tangere solitares eius. Hec mirum quod hoc Johannes dixit: Quia homo quantumcumque magnus comparatus christo deo nihil est nisi pulvis et cinis. Tandem ubi hec facta sunt subdit quod in Bethania. non quidem illa que est prope hierusalem ubi Lazarus fuit resuscitatus per christum. sed in alia eius nomine videlicet Bethania que est supra Jordanem. Ideo ad hoc designandum subdit: trans Jordanem ubi erat Johannes baptizans. *Ex istis accipe o tu simplex homo hec documenta.* Primum quod humiliter te recognoscere peccatorem indignum multum deo placet et magni meriti locum habet. Nam *Chrysostomus.* dicit quod *Joannes**

nes in nullo opere tantum meruit sicut in hac humilitate tanto profunda. Unde sicut beata virgo Maria per humilitatem precepte meruit ut eligeretur in matrem dei. *Luc. j.* Resperit humilitatem ancille sue etc. Sic Johannes in sua humilitate a christo pro omnibus commendatur *Matth. xj.* Inter natos mulierum etc. Ergo peccatorum humilia te ad penitentiam et confessionem peccatorum. Secundo documentum quod homo sumas gratias agat deo pro eo quod cum non esset dignus sola eius vestigia pedum tangere. et tamen christus in tantum nobis condescendit quod non solum tangere concedit species sacramenti eucharistie sed in eo se totum dat nobis ad gustandum deus noster. Ideoque maxime debet se homo cauere a peccatis et offensa dei. Nam si homo solum semel in tota vita sua videat re haberet eucharistiam adhuc ob honorem eius deberet tota diligentia se custodire per totam vitam a peccatis. quanto magis cum quotidie videat et aliquando communicat.

Dominica. iij. adventus ser. j. scilicet de christi adventu ad faciendum iudicium formidabile in morte.

De est qui

post me venturus est. *Joannes. j.* et in evangelio hodierno. **Q**uia dicit *Bernardus.* in quodam sermone. tria sunt inquit maxime terribilia hominibus. videlicet mors. iudicium et gehenna. Quid enim horribilius morte. quid terribilius iudicio extremo. quid intolerabilius gehenna. Et quia scimus quod christus dominus venturus est ad iudicium non solum generale et generale sed etiam particulare. Juxta illud *Heb. ix.* Statutum est hominibus semel mori. post hoc autem iudicium. Unde et *Eccl. xxxvij.* hortatur scriptura dei. *Demor esto iudicij mei sic enim erit et tuum.* Et loquitur de iudicio mortis. unde subdit. *Mihi heri id est de preterito. tibi hodie etc.* Quorum autoritatum quibus potest poni pro themate huius sermonis. Cum ergo ut premisi iudicandi sumus in morte a christo domino. maxime debemus timere et ad penitentiam festinare in presenti ut evadere possimus terrores futuri iudicij vtriusque: ac penas intolerabiles

in gehenna. Ideoque ecclesia his diebus frequenter mentionem facit de christi adventu ut certos reddat nos quod sicut christus venit in carnem ita venturus est certitudinaliter etiam ad iudicandum. Dicit ergo Johannes de christo. Ipse scilicet christus est qui post me venturus est vices in carne et tandem in iudicio. **S**ed quod in hoc sermone intendo adhuc propter predicta in dominicis precedentibus tractare de formidabili iudicio particulari quod erit in hora mortis. ideo de ipso tria mysteria consequenter per hunc sermone notem. Primum quod hec tria plurimum formidabile reddunt hoc iudicium.

Primum de iudicij duricia vel de eius austeritate.

Secundum de inflexibili iusticia vel multiplici angustate.

Tertium de finali sententia et terribilitate.

Circa primum de duricia

vel austeritate iudicij particularis Considerandum est quod dure et austere agatur hoc iudicium in morte. et quales homines durius iudicantur in ipso iudicij examine. Et ut hec magis clarificentur aliquae quaestiones pertractande occurrunt

Prima de peccatoribus respectu aliorum.

Secunda de infidelibus respectu christianorum.

Tertia de rectoribus respectu subditorum.

Prima questio de peccatoribus ex quo clarum et certum est quod peccatores qui penitentiam agere noluerunt gravius et durius iudicantur quam iusti. de hoc nulla questio est. sed in hoc questio occurrit. vtrum homo habens grave peccatum de quo non tenet conscientiam si mori in tali peccato eque dure iudicetur et damnetur sicut homo peccati sui conscientus. Ratio questio est. quia. *Joannes. iij.* scribitur. *Charissimi si cor vestrum non reprehenderit nos fiduciam habemus ad deum et quicquid petierimus accipiemus ab eo.* Sed in contrarium scribit *Aplius. j. Cor. iij. v.* *Nihil mihi conscientus sum sed non in hoc iudicatus sum. quod autem iudicat me dominus est etc.* Quid ergo de hoc tenendum sit valde utile est scire. *Ricardus secundus de Vincenti.* plura pacta per rationes ponendo hic. Primum est quod dicit *Bonaventura.* sup. ij. di. xxxix. ar. ij. q. j. quod in his que sunt mala secundum se et certum est esse talia dei precepta non potest aliquo modo conscientia quoniam. talia facientem excusare. de hoc quod non habuit conscientiam nec potest de hoc etc.

SEX

se de que vult talis iudicari coram deo et vana... quia tenebat scire precepta et cauere ma...

dialo. de quoda qui ad extrema horam per... ductus orauit deum vt sibi reuelaret qcqd...

ergo penitentiam. Sed dices. Nunqd... ergo melius foret esse omnino paganus q...

Tertia questio. Utrum Rectores... et domini ac diuites et Prelati grauius iu...

Circa scdm mysteriu. I. de flebili mesticia et anxietate... Quere vtru...

cum recedunt de corporibus statim videbitur... se deceptas suis erroribus et sectis quibus...

leges...

pones tu Eusebi sup illa cadauera tagens et impans ex parte dei vt anime ad corpore redeant ac vna z experta testificentur: et statim inquit vite pristina reddent. et hanc heresim radiatus extirpabunt. Sic p oia fecerunt. et illi resuscitati sunt: z narrauerunt singuli quo post exitum aie fuit qlibet eoz p'sentatus iudici cuncta scienti. et ipm iustissimum inquit quilibet nostru cognoscebat. Heu qua sententia p'stolabamur. etia nunc ppter illius memoria formidamus. Euz iam nihil adesset nisi sententia publicari q peccatorib digna dat. s. ad damnationem. Ecce inquit gloriosus Hieron. cunctis splendidior astris cum beato Joanne baptista ac beato Petro aplo z ingenti multitudi angeloz comitat' ad iudicis thronum venies: nostru suam suspendi throno tpe sibi nos dari ob reuerentia z deuotione quam sibi contuleramus du viuimus: et vt voluit impetravit. Deinde nos secum ducent. omni illa vallat' societate ad celum vbi fidelium anime glia ppetua fruuntur que ibi gerebant vt redderem' testimonium declarauit. Post hec ad purgatoriu et ad infernu ducent. non solu ea q ibi erant indicauit. sed voluit vt penaru experientiam pbaremus. His sic pactis hora qua Eusebius nostra cadauera sacco bti Hieronymi tetigit: gloriosus Hieronym' nob im'peravit vt ad corpa rediremus z de his q videram' testaremur: pmittesq nob q vige'simo die si de peccatis nostris penitentiaz agerem' debita: vna cum beato Eusebio predicto migraturi essemus in celum. et sic postea egerunt q per illos. xx. dies maris flibus penitentia tenuerunt: et die vige'simo cum beato Eusebio ex hoc seculo migrauerunt. Sicq heresim illa extirpata est. Ad ppositu. q' flebilis z multiplicia mala euenant p'cto'ib in morte: isti resuscitati ad interrogacione Cirilli predicti plura narrauerunt: que sumarie recolligedo breuiter p'sequimur: aliquib sup additis ex doctoru dictis vt materie satisfiat. Primum est amara abscessio. nam vn' illozu resuscitatoru. flens dixit cora alijs: q aia sua in resuscitando corpus tagrauiter amare: z acerrimo dolore abscessit q mens huana non sufficit cape qnte fuerut p'ssure z angustie.

nisi inqt ego ipe experientia didicissem: n' credidissem. Scdm est bonoz oim dep'dictio qz videbunt qz pdiderunt gratia baptisimalis et oia bona opera. Et sic videntes se nudos habitib virtutu: confundent z contristabunt qz tanudi debent apparere coraz oculis chri z angeloz eius. Sicut ho nudus et viliter vestitus confundit comparere in conspectu regis. Unde tali dicit chris' vel angelus eius illud Matth. xij. Amice quo huc intrasti no ha. ve. nup. zc. Tertium est criminu cōdamatio. Un idem in epla p'dicta di. q cum p'sentati fuissim' inquit coram iudice: ita clara erant minima nostraz cogitationu: et omnia p'cta q toto tempore vite gessim' in p'sentia cunctoruz astantiu apparebant q nullatenus cōtradicere poteramus. et ipa mala nostra vndiqz iudicij vindicta aedamabāt. nec vllum p'ne bonum apparebat qd misericordie speraremus. et sic confundebamur. Quartum est demonu insidiatio z horribilis visio atqz accusatio. Unde idem dixit. Adueniete inqt mortis mee hora: tanta in loco in quo iacebam affuit terribilis multitudo demonum q numerari non poterant: quoz aspectu nil horribilius penosiusqz potest cogitari. y Potius em quilibet hoim flammis ardentib se arsuru exponeret q coruz formas per ictum oculi aspiceret. illi omnia que ppetraui et locum z modu et tep' declarabant: suadentes vt se desperare: z accusabant. z sic quid iudex ageret formidando p'stolabamur. Quintum est exprobratio. sa dei angelis z ab ipso iudice chris'to: de quo dicemus infra. Sextum est finalis sententie immutabilis damnatio. de quo infra. Septimū grauissimaz penarum ineffabilis cruciatio. Nam idem di. q oino ineffabiles et incogitabiles sunt pene in inferno z etiam in purgatorio: adeo q si omnes pene z tormenta hui' mundi a p'ncipio mundi vsqz finem deberent aliquoz sine remedio cruciari: mallet qlibet qui illas experientia nosceret peligere vt. s. oib penis quas h omnes homines ab Adam singul' latim vsqz in finem mundi pertulerunt q' t'modo vno die in inferno minima pena vel in purgatorio torqueretur. Heu inqt cur hec non curant mortales homines

he' cur no plangunt mirandu est. si em scirent no peccarent.

Circa tertiu de finali se

retia videdu est q' terribili modalitate in h iudicio p'culari inia pferat' aias malozu hoim. Et breuiter nota de h qz recolligedo ex scriptur' z doctoru dict'. Post p'dicta feret' inia amarissima z terribil' in q erit p'cipue tres flebiles amaritudines. Prima erit ex probratiois. Na vt in p'dicta epla legit' vn' illoz resuscitatoru dixit Cirillo inter alia. qz vitz du' starēt ante iudicē z p'cta eoz ac demones illos accusassent tūc angeli z bti qui astabant exclamabant eos dignos supplicio. Die q' z deuote cogitare possum' quo tūc chris' vel ei' commissari' angel' loqt' aie chri' anereprobe obiurgado ea z exprobrado. si cur z i g'nali iudicio cora oib' faciet. z hmoi p'ba fm Aug. p'moe d' aduetu dicit. Peccator audi nūc qd d' chris'. Cur tabernaculu qd in te mihi p'secrauerā luxurie sordib' polluisi. Cur inqt me criminu tuoz crucifixioe afflixisti. B'auioz em ap' d' me est peccatoru tuoz iniuria q' crux illa in q' p te p'p'ederā. ego ppter te z ppter hoies de celo descēdi. Carnē suscepi. z. xxxij. annis opprobria multa z vitupia toleraui. captus z flagellatus fui. pro te duram passionē. z mortem sustinui z hec oia p'tep'sisti z me peccatis offēdisti. Quoties te monui z volui mendicamenta tibi prestare p'cto'z z penitere noluisi. ideo dignum z iustum est vt auditurus sis cum cōp'licib' tuis. Discedite a me maledicti in ignem eternu. Hec fm Aug. tunc oēs qz aderūt angeli clamabunt. Vere dignum est talē tradi. s. supplicio p tanta ingratitude. Infelix z miserrime peccator quid tunc rñdebis. posses petere forsitan vt concederetur tibi saltem vna hora ad penitendum. Sed tunc tibi dicitur. prius erat scz in vita tēpus p'nie z misericordie. nūc iā est tps iusticie. Juxta illud ps. Cum accelpero tps ego iusticias iudicabo. Scda g' amaritudo sequet' vitz maledictiois. Nam idem angelus commissarius iudex statim dicit. Nōne scis qz sc'ptū est. Eccl. xij. Ne vobis viri impij qui dereliquit' legem altissimi. z si nati fueritis in maledictione nascemini. z si mortui fueritis in maledictione erit

pars vestra. hec tibi. qz aut tu nat' es in maledictione peccati original. sed in baptismo ablutus es z tandē vitam tuā in peccatis polluisi z sic i maledictione ire dei vixisti vsqz ad mortem. Ideo nunc in maledictione posita est pars tua. maledictus g' sis a deo. maledictus a chro. maledict' a spū sancto. maledictus a me z ab oib' angelis. maledictus sis a dei matre z ab oib' scis. Ap'lis Martyrib'. Confessorib' zc. Tūc deniqz seqt' Tertia amaritudo scz sententialis d'ana tionis. qua dicit. Ecce inia hec est a chris'to iudice' te lata. vt vitz tradaris tortoribus demonib' z eternis ignibus cruciandus sine fine. heu heu q' crudeliter statim animā illam rapiant demones z deducant ad inferna. Ergo p'cto'z p'timesce z luge nūc in penitentia tua p'cta ne pereas in mortis hora. Ne ve ve tūc erit hoib' habitantib' in terra. Un rogemus dñm iesum vt nos custodi' at z det gratiam zc.

De eadem dñica ser. ij. de chri' aduentu ad faciendum iudiciu discretionis z remuneracionis in hora mortis.

Enturus est

qui añ me factus est Joā. i. z in euange. hodie. His dieb' ecclesia agit de aduentu chri'

sti in carnem z ad iudicaz. A Sed qz fm Rich. de scō Uict. filij Aug. sup ps. Chis venit in mundu ad facienduz triplex iudiciu. Primum discretionis. scz quo fides ab infidelib' discernunt. de quo Joan. xij. Nūc iudiciu est mudi. hoc iudiciu quoridie celebrat' z est occultu z hoī imperferutabile scz quare hunc eligat z illum deserat. z ideo quoridie timendu est nobis ne ppter peccata deseramur a deo z reprobemur in hoc iudicio discretionis qd quoridie fit sup capitanra. Scdm iudiciu est punitiois qd celebrabit' in hora mortis iudicio p'culari. z pfectius in si ne mundi iudicio generali. de q' b' Matth. xvj. Tūc reddet vnicuiqz m' opa sua. Et Eccl. xvij. Ante iudiciu interroga teipm z in conspectu dei inuenies propitiationez. Tertium est iudiciu remuneracionis qd celebrabit' cōtinue in celo. prima

duo inducunt timore. tertium accedit amo-
re sicut Rich. Unus in hunc modo per alia mysteria
declarata in precedentibus intrando iam agere de iudicio
vix triplici predicto in quibus huiusmodi iudicio
fieri hinc hora mortis sicut hinc thema pac-
ceptum. in quo habet quod veteris est christi. sicut factus
est ante Joannem. imo ante omnes sanctos et angelos
ac creaturas. quod propositus omnibus etiam sicut hinc hu-
manitate sicut vnitus et iudex vivorum ac mortuorum
constitutus. De hoc autem iudicio tria mysteria
notabimus.

Primum de adventu christi ad iudicium discreti-
onis. Secundum de accessu anime ad iudicium (omnis).
Tertium de solatu anime bone (mortis).
propter iudicium remunerationis. B

Circa primum de christi

adventu in iudicium discretiois. sic ipse dicit
Iesus testatur Joannem. ix. d. Ego in iudicium in hunc
mundum veni. Quia dicitur quod hinc non accipit iudicium
denotatiois et punitiois quod erit in secundo ad-
ventu christi. sicut iudicium discretiois creditur a
non creditibus. et bonorum a malis. Queritur quod
his modis christus dominus in suo iudicio discreti-
onis discernet malos a bonis. Nimis experientia
certa videtur in hac vita quod boni et mali
in omnibus gratijs gratificati ac operibus bonis de
genere et prosperitatibus ac adversitatibus eque con-
veniunt et coherant. Et hinc etiam scriptura testatur.
Ecclesiasticus. ix. d. Sunt iusti atque sapientes et opa-
eorum in manu dei et tamen nescit homo utrum amore
vel odio dignus sit sicut omnia in futurum servantur
incerta eo quod universa eque eveniant bono et
malo. iusto et impio. sicut bonus itaque et pecca-
tor ut pius. ita et ille qui verum deierat. id
est multum assertive iurat. ut exponit Lira.
et ideo inquit non potest a nobis distingui quis
est acceptus deo et quis non: pro aliquo contin-
gens hominibus in hac vita. sed in futurum
servantur quia tunc manifeste videbitur quod
deus acceptat et diligit et quos non. quibus
autem non possumus nos discernere et certe
scire hinc dei iudicium. nec de nobismetipsis nec
etiam de alijs a fortiori via humana. possumus
tamen sicut Liram habere aliquam
conjecturam precipue ex divina revelatio-
ne saltem in scriptura sacra divinitus inspi-
rata. Expediit ergo nobis et vtile scire mo-
dos discernendi et observare ut possumus
evitare ne iudicemur et deputemur a christo

in consortium reproborum. Adven-
tendum ergo quod ex scriptura colligendo res-
periuntur et traduntur a doctoribus plures
modi quibus in iudicio christi discernentur
boni et vere deo dilecti a reprobis. et boni di-
gentur in partem christi. mali autem in par-
tem diaboli.

- Primo in modo credendi
- Secundo in modo vivendi
- Tertio in modo finiendi
- Quarto in modo retribuendi.

Primo inquam in modo credendi per quem
modum discernentur credentes ab infidelibus.
Nam sine fide impossibile est placere
deo. Hebr. xi. et Bar. ultimo. Qui credide-
rit et baptizatus fuerit salvus erit. qui vero
non crediderit condemnabitur. Hinc christus
dicit Joannem. iii. Hoc est iudicium quia lux
id est christus venit in mundum. sed carnes assu-
mendo et salutem operando. et dilexerunt homines
magis tenebras. sicut infidelitatis predigen-
do quam lucem. quod dicitur sicut Liram. in hoc habet
manifestam causam damnationis. hoc mo-
do discernendo iudicabit christus omnes here-
ticos et schismaticos et ponet eos in partem
demonum. Unus Aug. de fide ad Petrum et ex-
tra de heresi. ca. firmissime ait. Tene et nul-
latenus dubites omnes hereticum vel schi-
smaticum cum diabolo et angelis eius sicut
in ignis incendio participandum nisi ante finem
vite fuerit catholice incorporatus ecclesie.
Secundo inter credentes discernet christus
et iudicat in modo vivendi. nam qui bene
vivunt sicut deum vere diligendo et peccata
cavendo ac precepta dei servando. isti discernentur
et iudicabuntur in partem christi Gal. v.
Qui christi sunt carne sua crucifixi. cum vicij et
concupiscenti. Unus et christus ait Joannem. viij. Qui
ex deo est verba dei audit. sicut implendo opera
re eius mandata. Qui autem male vivunt sicut
gregabit eos christus in partem diaboli. Unde
talibus dicit Joannem. ibidem. Vos ex patre dia-
bolo estis et desideria patris vestri vultis fa-
cere. Et Ps. Introibunt in inferiora terre.
id est in gehennam. tradentur in manus gladii.
id est sententie christi. qua sicut gladio divi-
det bonos a malis. partes vulpium erunt. id est
demonum qui callide vulpina fraudulentia de-
ceperunt illos. Ergo miser peccator tu-
me servare diabolo et fuge in partem christi

veram penitentiam agendo et bene vivendo
do ne pereas in iudicio. Tertio christus
inter bonos viventes iudicat et discernit in mo-
do finiendi. Nam Ciprianus de peccatis. j. c.
Nunquid Latine dicit sic. Qualem te invenit
dominus cum vocat. sicut per mortem: tale pa-
riter et iudicat. Unde quem invenit bene pro-
fuerat et finivisse iudicat in partem dei. iuxta
illud Matthei. xxij. Qui perseveraverit
usque in finem hic salvus erit. Et contra regu-
la generalis. quod qui male vivit male finit. et
sic cum diabolo punitur. Item Athanasius in
symbolo. Qui bona egerunt. sicut perseverando
ibunt in vitam eternam. qui vero mala egerunt
ibunt in ignem eternum. Quarto christus
quo ad singulos discernit iudicando bonos
et malos in modo retribuendi. Ps. Duo
hecaudini quia potestas dei est et tibi donec
miscdia: quia tu reddis unicuique sicut opera
sua. Dicitur potestas dei est. sicut ad puniendum
malos sicut singula demerita. dicitur et mis-
ericordia. sicut ad premiandum bonos supra meri-
ta. Proinde charissimi consideremus quomodo
christus iudex sedet in celo iudicium celebran-
do quotidie supra capita nostra et decernendo
nos vel puniri vel premiari sicut quotidie
ana merita bonorum operum vel malorum et pec-
catorum demerita. Sed heu quam multi homi-
nes nil curant de his: imo ridendo: trifan-
do: et epulando currunt ad infernum. L
Sed tales audiant terribile exemplum
quo iustus iudex christus quandoque etiam
in hoc mundo patenter dat huiusmodi in
partem et potestate diaboli. Gregorius
quippe. iij. li. dial. scribit quod vir quidam fu-
it dives sed vicij plenus et carnis volupta-
tibus deditus ac avaricie intentus. cuius
malis dominus finem facere decernens cor-
porali molestia percussit: et ad extremum pro-
pinquans: apertis vidit oculis nigerrimos et
tetros spiritus coram se stare ut raperent
eum ad infernum tanquam partem sibi iure de-
bitam. At miser ille cepit tremere: palle-
re: sudare: et magnis vocibus clamare: in-
ducias petes usque mane. Accurrit familia
et quidam filius suus monachus nomine
Bartholomeus affuit: cui dicebat. Bartholomeus: in
fide tua suscipe me. Turbatur familia. lu-
get Bartholomeus. Miser autem infirmus pa-
uore demonum huc illucque in lecto verte-

batur. sed undique demones adesse videbat.
Et sic constrictus nimis inter demones vo-
cabus magnis inducias petens usque ma-
ne: anima eius est evulsa. De tu peccator
time tibi si milia. Nam ut dicit Lato. Fel-
ix quem faciunt aliena pericula cautum. Et
sic patet. D

Circa secundum mysterium

de accessu anime ad iudicium mortis ali-
que questionibus occurrunt. Prima ques-
tio est de adductione ad iudicium vix quod
adducet animam in hora mortis ad iudicium.
Ad quod dicendum quod non est hoc omnino
certum. Unde in epistola Cirilli ad Aug.
Unus illorum trium qui resuscitati fuerant
per beati Hieronymi merita requisitus a
Cirillo quid sibi acciderat post mortem: in-
ter cetera dixit sic. Dea inquit anima dis-
soluta a corpore subito in ictu oculi fuit ante
dei iudicantis presentiam deportata. sed a quibus
bus et quo modo: non cognosco. Nec mirum
nam nunc carnis mole aggravatur: tunc autem
erat anima sine carne. Hec ibi. Nam sicut Ri-
chardus sicut infra dicemus Anima separata
cum assimilatur angelis in per se existen-
do potest per suam virtutem naturalem se
movere de loco ad locum. et sic potest per
se ire ad locum iudicij. Et ut communiter te-
netur angelus eam associabit. et sic ducet.
E Secunda questio de translatione
ad locum deputatum est. Quomodo anima
ma iudicata transfertur ad locum sibi depu-
tatum: Ad hoc respondetur sicut eundem Ri-
chardus super. iij. dist. l. quod sicut angelus in
se et etiam in assumpto corpore potest se mo-
vere de loco ad locum et transire hinc inde:
cum sit alicubi diffinitive: sic etiam anima
separata angelis assimilata in per se exi-
stendo quibus habeat imperfectiorem per se
essendi modum quam angelus: cum sit alicubi
diffinitive potest se movere de loco ad lo-
cum et transire. Et hanc inquit potentiam
mouendi accepisse videtur a creatore. Nam
anime recedentes a corporibus in charitate
que nil secum portant purgabile sciunt
scilicet sententia lata quia voluntas dei est
quod statim ad celum empyreum transferantur.
Cum ergo sciant se movere posse et velint
quia vehementer locum illum desiderant: pro-

habile est q̄ ad locum seipsas moueant q̄
uis ab angelis associant: vt infra patebit.
Anie aut̄ recedentes a corpib; secū portan
tes aliqd purgabile sciunt q̄ voluntas dei
est. s. ex sententia lata vt ad locum purgati
onis transferant. Cum ḡ hoc sciunt z possi
sint z velint: eo q̄ iusticie diuine sunt obediē
tes: videt q̄ ad illū locū moueāt se: q̄uis il
luc associant a bonis angel. Et vt dicit Bo
nauen. comitantib; etiā malis angelis qui
de penis aniaz letant: q̄uis nil in ei⁹ posse
videant. Deniq; anie recedentes a corpib;
in pctō mortali mouent seipsas ad locū in
ferni coacte. s. z inuite: qd̄ est etiā eis in pe
nam. Sicut latro (inq̄) qui ducit ad pati
bulū seipm mouet q̄ plus vult ire pedib;
ad patibulū q̄ illuc trahi vel i via plus af
figi. Hec Rich. Nam z ego vidi quendā
adiudicatū mortū vehemēter supplicasse ne
traheret ad locum per caudas equorum. z
libentius illuc p se peditaui. Ne ḡ tūc pec
catorū. **F** Tertia questio out̄ ex dictis
de conductione angeloz. Quō ḡ scriptura
dicit q̄ anie portant ab angelis. iuxta illd̄
Lu. xvj. de mortuo Lazaro qui portatus
est ab angelis in sinū Abrae. Respōdetur
fm̄ eundē Richar. ibidem q̄ illa portatio
de qua loquit̄ ch̄s non est subuectiois. q̄
anima per se ascendere p̄or: vt p̄dictum est.
sed est portatio reuerentialis exhibitionis.
Unde fm̄ eundem Richar. simulq; sc̄m
Vincent. z alios. Sicut videm⁹ q̄ magne
plone puta reges z regine eūtes de loco ad
locum: aliqñ portant ab honorabilib; plo
nis p̄cedentib; z etiā sustentantib; ac sequē
tib; in signum reuerētie. Sic in p̄posito.
Quarta q̄stio de ratione huius comita
tionis aniaz est. s. quare vult deus q̄ anie
saluande comitantib; angelis ducant in ce
lum: cum nō indigeant. Respōdet fm̄ Ri
char. Vincent. et alios recolligendo: q̄ hoc
non est p̄pter indigentiaz: cum p se possint
sine oī adiutorio angeloz euolare in celum
sp̄le anime sancte plenarie a pctis purgate.
sed hoc vult deus p̄pter alia. Primo q̄dez
in signū fiducia: vt sciant se aie esse securas
cōtra demones p̄ q̄z habitacū h̄ est p̄ ae
rē caliginosum p̄trāsire h̄nt ad celū: viden
tes q̄ tales secū h̄nt defensores. s. angelos.
Secōdo in signū reuerētie vt dictū est: vt sic

ostendat q̄ ad dignitatē regie magnificen
tie celest; z p̄cipe coronā ascēdūt associate
talib; duob; z baronib; celest; paradisi ho
norifice. Tertio in signū cōsolatōis z leticie
Uñ z portant cū canticis z iubilis diuine
laudis. iuxta illud Esa. lv. In leticia egrē
dimini. s. ex hoc mūdo inferiori. et i pace de
ducemini: montes z colles. i. angeli maio
res z minores cātābūt corā vobis laudes.
O q̄ b̄ndicta talis aīa. o q̄ntū tūc gaudē
bit. Per cōtrariū O q̄ turpiter z flebiliter
ania mala duceat a demonib; in infernum.

S Circa tertū de cōso
latione anie saluande in iudicio mortis Cō
siderandū iam est q̄les cōsolatōes z gau
dia habeat ania. s. bona in morte ad celum
adiudicata. Et p̄ h̄ Notandū q̄ fm̄ doct.
hui⁹ rei tractatores plūma affigunt solacia
et gaudia tūc habenda. Primū de ange
loz associatōe. Nam magnū est gaudiū
anie videre angelos z i eoz societate depit
tari. Sicut z p̄ cōtrarium nimis terribile z
horribile est demones videre et eis subijct
ad penā. Uñ sc̄m Vincent. d̄ Galen. i ser.
d̄ q̄ in mortū articulo angelus custos to
tus let⁹ efficit. qz gaudet q̄ custodit⁹ ab eo
salutē p̄meruit: vt cōiter doc. tenēt. et dicit
ch̄s (s. ch̄s sciat oīa) q̄ talis ania deberet
introdūci in celū: allegando eius merita.

Secundū ḡ gaudiū erit anie de bonozū
opez z p̄nie actione p̄ q̄ meruit iudicari ad
celū. Sicut p̄ h̄m magna tristitia erit ma
le aie de pctis p̄ q̄ demeruit iudicari ad in
fernum. Hec patent ex scriptura Job. xxxij.
Appropinquit corruptioī aīa ei⁹ z vita ei⁹
mortiferis. s. pctis q̄b; p̄bit malus. Sed
de bonis ibidem. Si fuerit pro eo angel⁹
loquens vnus de milib; vt annunciet ho
minis equitatem. i. iusticie opera: miserebit
eius. s. ch̄s: et dicit. Libera eū vt nō descē
dat in corruptionē. Hec ibi. Iuxta hāc scri
pturā idem Vincent. ait: q̄ tūc ch̄s p̄cipit
angelis plib; vt descēdāt ad deducendum
aiam illā. qui tantū diligunt inquit nos q̄
quilibet ingerit se: dī. Ecce ego d̄ne mitte
me. Item filiozū vel filiarū aut fratru
et consanguineozū anie petunt mitti simul
cum angelis ad associandum animam pa
tris vel matris. et anima sepata videt eas et

cognoscat et gr̄as agit. Hec Vincent⁹.
Tertū gaudium de criminū plena exem
ptione: quia de cetero nunq̄ peccabunt.
per contrariū mali in peccatis suis peri
bunt. Quartum de demonū supatione
ita q̄ de cetero in nullo poterūt eis nocere
demones. Sed per contrariū male anime
dabunt demonibus ad torquendū z per
petuo possidendū. Unde tunc dicent illd̄
Psal. Aīa n̄ra sic pas. erepta est d̄ laqueo
venantiū i. demonum: laqueus contritus
est z nos liberati sumus. Adiutorium no
strum in nomine domini qui fecit celum
z terram. Quintum de ergastulū carce
ralis liberatione. Sicut enim miseris ca
ptiuis vel exulibus solatiū est de ergastu
lo exulari z carceris liberari: sic anime bo
ne de ergastulo corporis tanq̄ carcerali et
miserijs pleno. Unde Psalm. orat. Educ
de carcere animā meam ad confitendum
nomini tuo: ne expect. iusti donec retribu
mihī. Per contrariū anima mala vadit
ad eternas et omnimodas miseras carce
ris infernalis: ubi erit fletus z stridor den
tium. Matth. xij. Sextū de finitione
oīs laboris z mercedis p̄petue acceptioe
Job. vij. Sicut mercemarij dies ei⁹. Nā
mercemarius gaudet de mercede acap̄te
da finito labore. Unde Ambrosius dixit
Dori nō timeo qz bonū d̄m habeo. s. z
retribuente labori meo. Per contrariū est
de malis: quia tūc labor eoz in penis in
cipiet z nunq̄ finiet. Psal. Laborabūt in
eternū z viuent. Septimū gaudium. s.
bonarum animarū in mortis iudicio erit
de gehenne euasione vbi nouerunt esse i
diabiles penas. Per contrariū mali dole
bunt de gehenne adiudicatione. Octa
uū d̄ horribili introductione sicut sup̄ patu
it. qz ad instar regine vel regis coronandi
per angelos ducent in celū. Per contrariū
de malis erit. qz p̄ tēpora turpit̄ demōes
eas ducent moretoroz. Nonū de iocū
da z iubilosa representatōe. O deuota ani
ma cogitare potes quan tū tunc gaudiū
habebis quando in celū introducta p̄sen
tari debes. Primo Michāeli arch̄angelo:
qui libenter te suscipiet. Unde canit ecclē
sia. Arch̄angele Michāel constitui te p̄
cipem super omnes animas suscipiendas

Secundo Michāel representabit te beay
te virgini Marie. Nam z de hoc ecclesia
orando canit. Maria mater gratie mater
misericordie: tu nos ab hoste protege: in
hora mortis suscipe. Poteris etiā contem
plari p̄le quomodo tunc Michāel z ange
lus custos anime loquet̄ dicēs. O gloria
domina celozū regina. ecce anima sangui
ne filij tui redempta zc. accipe eaz z filio
tuo recōmenda. Tandem tertio b̄n̄a ygo
cōmendabit eam animā d̄no Jesu: q̄ tan
q̄ sumus sacerdos eam b̄ndicet: vt dicit
Vincent. de Galen. ac dicit illd̄ Matth.
xxv. Euge serue bone z fidelis quia i pau
ca fuisti fidelis. s. z in temporalib; b̄n̄ d̄is
pensandis vel cōtemnendis: z fidelis fuisti
in gratiarū actione mei sanguinis deser
uendo. ergo supra multa te constituaz: in
tra in gaudiū. O quantū gaudiū in his
omnibus aīa habebit quis explicabit?

Decimū gaudiū erit de inthronizatōe
z locatione in angelozū ordine fm̄ q̄ me
ruit z coronatōe glie p̄petue. Tūc profes
cto ania beata exultabit dī. Benedicā do
minū in omni tpe: sp̄ laus eius in ore meo.
Exaltabo te deus rex: z benedicā nomini
tuo in seculū zc. Tūc oēs sc̄i z gratulādo
dī. B̄ndicamus p̄rez z filiū cū sancto sp̄.
laudem⁹ z super. eū in se. B̄ndict⁹ es d̄ne
in firmamēto ce. z lau. zc. Sed p̄ trariū
reprobe anie p̄sentate lucifero habebunt
maledictōes p̄petuas ve z ve in eternū.
O ḡ charissimū agam⁹ nūc penitentiā vt n̄
peamus in fine. sed gaudere habeam⁹ cū
sanctis in celo. **H** Ad hoc valet exē
plū de sancto Lazaro p̄ ch̄stū resuscita
to: cuius festus agit hoc tpe. viz. xvij. die
Decēbris. de q̄ Aug. d̄ q̄ penas q̄s vidit
d̄natorū z in purgatorio sepi⁹ referebat i
mensa z alas. z memor illaz penaz nūq̄
postea q̄ ē resuscitat⁹ r̄sūt: panē hordea
cū comedit: sp̄ aquā bibit: z nūq̄ vinum
p̄ter q̄ ter i anno. q̄tidie cibū ad vespam
sūpsit: aliciū ad carnē portauit. rudī veste
indut⁹ est. lectū nō habuit nisi terrā in ali
cio z sacco durū. p̄ cooptorio: z lapidē sub
capite p̄ cussino. calciamenta raro exuens
z gemens ac flens cōdolebat peccatorib;
p̄pter penarū eos sequentiū magnitudinē
Dicit etiā de eo Chrysō. q̄ semp̄ tristis

fuit. et pluribus annis in episcopatu transalpinis. f. Darfili: postea passus est pectinibus ferreis laceratus. lorica ignea indutus. super cratem ferream positus. carbonibus cum pice ardenti subter locatus. sed angelus sibi refrigerium fecit. postea a. lx. militibus sagittatus super tela in aere eleuatus. ultimo decollatus est. Ecce qualem penitentiam tenuit et quam acerbissimam penam sustinuit ut inferni penas euaderet quod viderat: et bona celestia adquireret. Agamus ergo eius exemplo et nos penitentiam pro amore christi ut saluari possimus. Quod presertim nobis dominus Iesus qui cum patre et spiritu sancto viuunt in secula seculorum.

De eadem dominica sermo. iij. scilicet de conscientia bona quam paranda est christo.

Go vox cl

mantis in deserto. dirigite viam domini Ios. j. et in euangelio hodierno. **A** Charissimi his sanctis diebus ecclesia agit etiam de aduentu christi in mentem. et precipue in hac dominica tertia qua hunc aduentum exorat in collecta dei. sic. Aurem nostram quoniam sumus domine precibus nostris accommoda. et mentis nostre tenebras gratia tue visitationis illustra etc. Ideo ad hunc christi aduentum suscipiendum debemus conscientiam nostram his diebus parare. sicut hortatur Leo papa in sermone de aduentu dei. Sanctam et desiderabilem naturam domini saluatoris fratres dilectissimi deuotione fidelissima suscipiuntur totis viribus nos debemus parare. et oculos latebras anime nostre diligenter aspiciere: ne forte sit in nobis aliquid peccatum quod conscientiam nostram confundat ac mordet: et oculos diuine maiestatis offendat. Hec ille. Proinde ecclesia in euangelio canit quomodo Ioannes a iudeis interrogatus: respondit se vocem clamantis in deserto. ut dirigant viam domini parando se ad christum suscipiendum vera fide et charitate ut et nos doceat his diebus conscientiam rectificare. quod scribit. j. Petri. iij. Saluos nos facit conscientie bone interrogatio in deum. hoc pro alio themate. Audite ergo quod dicat iohannes et eius exemplo quilibet predicator et ego idem gnus hoc idem vobis dico. Ego vox clamo in deserto huius mundi: spinis. scilicet peccatorum obstituto. di-

rigite viam domini parando conscientiam. Unde ut hoc melius sciatis facere de conscientia tria mysteria declarabimus in hoc sermone per edificationem.

Primum de recte conscientie necessitate.

Secundum de ipsius conscientie entitate.

Tertium de eius excellentie preciositate.

Circa primum de necessitate conscientie bone considerandum est quod summe necessaria sit conscientia bona ad salutem. Pro quo notandum est secundum quod colligitur ex doctorum dictis. super omnia necessaria est homini ad salutem bona et munda conscientia quinque rationibus.

Prima ratio bone operationis.

Secunda ratio obligationis.

Tertia ratio accusationis.

Quarta ratio vindicationis.

Quinta ratio iudicationis.

Prima ratio bone operationis. quod Augustinus in sermone de muliere forti dicit. Bonum operum facit conscientia bona: quod si non est et mala pungit amarum sunt omnia. hec ille. Ratio quod sine charitate nihil valet omnia. ut idem Augustinus dicit. et patet per apostolum. j. Corin. xij. Sed conscientia bona eradicat charitatis: iuxta illud. j. Tim. j. Finis precepti est charitas. scilicet quod omnia precepta ordinantur finaliter ad diligendum deum. ut patet in preceptis prime tabule. vel ad diligendum proximum et deum et propter deum. ut patet in preceptis secunde tabule. Sed hec charitas ex qua radice habeat exurgere subdit idem apostolus dei. Ex corde puro et conscientia bona et fide non ficta. Sic enim radice exente mala arbor fructus malos facit. sic conscientia mala exente opera sunt mala. vnde Seneca. lib. sap. Totum viciosis generis vbi conscientie puritas non habet. in qualitate enim desiderij potest mens honesta cognosci. Ad id secundum Bernardum. i. epistola ad Senonem. ponit exemplum tale. Stultum est inquit thesaurum tuum. scilicet meritoriorum operum recedere in vase vnde resumere non valeas cum volueris: hoc est in arca exente sine clauis sine fero et sine omni clausura: quod inde tolli potest. vel in marsupio aut pera rupta vel lacerata vnde excidit et deperiri potest. Subdit idem Bernardus. Vase sanum et integrum ac obseratum est bona conscientia. quicquid in eo reposueris seruatur: si non perdas: seruabitur viuus: de functo restituet. Hec Bernardus. Secunda ratio obligationis. quia ut Augustinus dicit super Rhodanum. xij. et dicitur. xxvij. q. j. Omnes

et ex his habet. Omne quod contra conscientiam fit edificat ad gehennam. et ibidem glo. super verbum conscientiam. dicit. quod omne quod fit contra conscientiam prohibitionis vel precepti. nam si plus comedat quam debet quis contra conscientiam. non peccat mortaliter. xxv. di. s. Criminiis. Et dicunt quidam contra conscientiam non erroneam. hec glo. Si enim quis erraret credendo quod plus comedere sit peccatum mortale et nihilominus contra tale conscientiam faceret peccaret mortaliter. Similiter si quis erroneam conscientiam haberet quod secundo ligna ad calefaciendum stubam in festo esset contra illud preceptum. sabbata sanctifices. talis contra conscientiam faciens peccaret mortaliter secundum doctorem. **B** Sed quare hoc modo conscientiam obligat. Respondet secundum Thomas. in quodlibeto. quod omnis actus humanus habet rationem boni vel mali secundum id secundum quod voluntas in illud fertur ut dicit Augustinus. xv. q. j. s. iij. Omne inquit peccatum ad deum peccatum iniquitatis voluntarium. Quod si fertur voluntas in aliquid contra conscientiam precepti vel prohibitionis fertur ut contra legem dei. et ideo obligat ne contra conscientiam faciat. Ad id ponam exempla. Primum in theologis. nam Adam primum quod fecit cum vnicuique pomi comedit. sed quod contra conscientiam precepti diuini illud comedit mortaliter peccauit et punitus est. Secundum exemplum in Ethiope quod aspiciens mulierem vel macipas tali conscientia intentionis ut concupiscat peccat. **H**at. v. Qui viderit mulierem ad concupiscere. etiam iam me. etc. Tertium in iconomicis de vxore dornate se mala intentione. Quartum in iudicibus et iuridicis vbi consuevit iudicari quod malefici et homicidae occidant secundum leges. si quis hoc faciat iudicio iusto et conscientia sana non peccat. si autem conscientia mala faciat scilicet zelo timido vindicte peccatum est. Tertia ratio accusationis. quia ut Robertus holkot super libro Sapientie. lectione. cxq. dicit. Conscientia est accusatrix sue transgressionis. iuxta illud Rhoma. ij. Testimonium reddete illis conscientia ipsorum in die cum iudicauerit dominus. Sicut enim latro vel fur accusatur socium positus in ecules licet et ipse torquetur. sic conscientia hominem. vnde Isido. de summo bono. li. ij. ca. xxvj. dicit. Omnia fugere potest homo preter cor suum. Non enim potest quisquam a se recedere vbi cumq. ierit conscientia reatus sui illum non derelinquet sed

in iudicio accusabit. Hec ille. Proinde Gregorius. xj. li. moral. dicit. Sicut et quidam in hora mortis timens et de hoc interrogatus ait. Sic vixi ut accusatorem exterius non timeam rem vtinam sic vixissem ut intra mentium conscientiam accusatricem non haberem. hec Gregorius. Ideoque charissimi valde timere debemus de offensione conscientie ne accusemur ab ea. nam ipsa accusante peribimus.

Quarta ratio vindicationis. quia ut idem Robertus vbi s. dicit. Conscientia non solum accusatrix sed etiam vindicatrix est transgressionis et fracte nostre professionis. Des enim christiana professione consensimus. Et ideo quotiens istam professionem refringimus conscientia nostra non solum accusat imo vindicat mordendo et pungendo. secundum illud Proverbiorum. xij. Quasi gladio pungitur conscientia. Proinde Richardus de sancto victore dicit. Quanto maiorem gratiam a deo accepimus tanto acriori remordentis conscientie stimulo perurgemur quotiens peccamus. **E** Ad id exemplum Ambrosius in hexameron de vitiis dicit quod deus hanc proprietatem naturalem indidit ut sequantur et preueniant regem suum. et si qua ex eis offenderit regem coram rege proprio gauleo se mordet et occidit. Sic deus bonus rex noster animam nostram creando hoc ei naturaliter indidit. ut cum offendimus contra deum conscientia propria pungat et remordeat animam quia peccando occidit seipsam. iuxta illud Ezechielis. xvij. Anima que peccauerit morietur. Quinta ratio iudicationis. quod vnusquisque hominum ex conscientia tanquam ex registro vel libello quo conscripta sunt omnia eius acta iudicabitur. Unde Bernardus in tractatu de templo spirituali dicit sic. Vnicuique nostrum liber est propria conscientia. et ad hunc librum discutiendum et emendandum omnes alij libri reperti sunt. Anima enim cum egredietur de corpore nullum alium preter conscientie librum secum portare poterit. atque in illo cognoscet quod debeat ire et quid debeat recipere. Ex his enim que scripta erunt in libris nostris iudicabimur. Hec Bernardus. **E**rgo homo stude nunc tuam corrigere conscientiam et emendare ut tunc posses rationem reddere

faciunt copotū pctōy tuoy in cōfessione ne dāneris. D Circa scōm de p̄scien/ tie entitate Cōsiderandum est qd sit con/ scientia z quō in hoīe opat ad salutē adq̄ rendā z chīm in se suscipienduz. Pro quo notandū q̄ fm Aureo. in cōpen. suo lib. ij. ca. liij. magistrali diffinitōe diffinit sic. Cō scientia est inq̄t credulitas intentionis ad aliqd faciendū vel nō faciendū animi deli/ beratione firmata. Ubi aduertendum est fm theologos doc. q̄ misericors de^r crean/ do aiām humanaz p suo habitaculo ordi nauit in ea z indidit q̄rtuor p̄cipua natu/ ralia p que vitaret picula aīe z fugeret su/ gienda ac psequeret facienda. z sic deo ad/ hererz ac dignū dei habitaculū in seip̄a fa ceret. Primū est lex naturalis. de q̄ Rho/ ma. ij. Gentes q̄ legē nō habēt naturaliter ea q̄ legis sunt faciūt. qui ostendūt op^r le/ gis scriptū in cordibz suis testimoniū red/ dente illis p̄scientia ip̄oy. Scōm est ratio q̄ fm Aureo. vbi s̄. est vis aīe nō solū co/ gnitiua boni z mali sed etiā motiua ad ap petendū bonuz p libez arbitriū. Unde. j. Ethic. Ratio ip̄ deprecā ad optima. Ter tiū in aīa est p̄scientia. de q̄ Aluarus lib. de planctu ecclie dicit. q̄ sicut lumen cāde/ le vel lucerne ponit in domo vt pateant et discernant ea q̄ in domo sunt. sic deus po/ suit p̄scientiam in medio cordis vel anime rationalis tanq̄ lumen quo videat aīa z discernat qd facere vel non facere debeat. Quartū in anima est synderesis que est sc̄a tilla conscientie stimulan s voluntatem ad bonum faciendū z abhorres omne maluz vñ fm Alex. de ales. ij. pte sūme. Lex na/ turalis dicitat anime omne malū fugiendū z bonū faciendū. post h̄ sequitur iudiciū in ratione q̄ assumit minozes iudicando q̄ hoc est maluz. s. supbia. auaricia. luxuria. et h̄mōi. z sic format p̄scietia p̄cludedo q̄ h̄ non est faciendum. Uterius facto iudicio q̄ sic debet esse. sequitur synderesis que est sc̄a tilla p̄scientie que stimulat voluntatez ad non faciendum tale malum vel ad faci endū bonum z remurmurans cōtra malū z sic patet q̄ conscientia pp̄rie est regula in ratione. synderesis p̄o in voluntate instigā do z stimulando eam ad bonum. Nec ex Alex. Proinde Philosophus. vij. Ethico.

dicit. q̄ ratio in eligendis z fugiendis quibz busdam vtrū syllogismis z claret ex dictis E Sed q̄re deus h̄mōi conscientie iudiciuz fieri voluit in aīa humana. Respō detur fm doc. q̄ ratio potissima est vt luaz immensam charitatez qua dilexit animas nostras ostenderet qm̄ neminez fecit ad p/ dendum sed vult omnes homines saluos fieri z ad agnitionem veritatis puenire. j. Tūmo. ij. s. q̄ntū est ex pte sui voluntate aī cedente p quāto omnibz dedit adiutoriuuz naturale rationis sufficiens ad salutem et dona naturalia z leges cū hoc rectas vt dicit hec Scotus super. j. di. xlvj. Propter/ ea deus p̄scientie nostre plures dedit huiusmodi act^r ex officio suo facere q̄ pmouet/ ant salutē nr̄am. Prim^o ē actiōes hūanas iudicare. Scōs est h̄ mala remordere. Tert^o est ad bona stimulare. Quart^o est de trāsgressiōe accusare. Quint^o est p malis reprobos cruciare. Ultimo ex istis habet nos ad ea salutifera que decreuerit obligare. Primo inq̄ q̄ p̄scia habet iudicare z discernere. qz put Basilius ait. Cōscientia est q̄ddā natura/ le iudicatoriū aliqd faciendi vel nō facien di vt iam dictum fuit. Scōo p̄scientia ha bet cōtra mala culpe remordere. Uñ Da masce. li. ij. ca. xiiij. di. q̄ p̄scientia est lex in tellectus nostri naturalis opposita peccato Nam fm Aureo. vbi s̄. Cōscientia nunq̄ p̄mittit peccato remurmurare. aliquan do quidem peccato p̄terito reprehendē do de malo cōmissō. aliquādo p̄senti cō/ tradicendo ei cuius oppositū dicitat. aliqñ futuro stimulando ad vitandū id qd iudi/ cat nos vitare teneri. Sed heu q̄ multi nō curant p̄scientie remorsuz sicut inebriati n̄ sentiunt p̄bera. In p̄sona hoīz Proverb. xxiij. scribit.erberauerūt me sc̄z demō nes z non dolui traxerūt me. s. ad infernuz z non sensi. Sed vt ait Grego. z Bernar. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Similes sunt etiā illivzo qui ascendit i ar borem vbi apes mellificauerunt z mel coī medens non curat q̄ trūco p̄parato in capite percutit donec deiciatur z occidatur. Tertio conscientia habet stimulare. sc̄z ad bona faciendā vel vitandā mala ad que

iudicat obligari vt p̄dictuz est. Quarto habz accusare. Nā de^r facit nobiscuz sicut iuder p̄ssimus: vel rex q̄ p̄mo p̄sonā i oc/ culto pmonet p aliquē d suis defectibus. z si se correxerit culpā celat. si autē cōtēpserit publice in iudicio p̄clamare faciet con/ tra eundē. Sic p̄ cōscientiā nūc nos p̄mo/ net occulte si p̄niam egerim^o bene q̄dem. sin autē conscientia in iudicio erit cōtra nos publicus accusator z testis. vt dicit Aug^o xj. q. iij. custodi. Quinto habz p̄probos in inferno cruciare. Nam fm Aureo. vbi s̄ In damnatis z demonibz synderesis q̄ uis extincta sit q̄ tū ad instictū boni z dī p̄licentiā culpe absolute cōsiderādo culpā: tamē cōsiderando fm q̄ culpa cōparat ad penā nunq̄ extinguit sed perpetuo remor det. Et la. lxxj. Verbis eoz. s. cōscientie nō moriet. Ergo peccator time iacere i pec cato. Ultimo p̄scientia habet obligare ad ea que decreuerit. P̄o inde querit. Utrum cōscientia obligat semp ad omne quod dicitat facienduz per modū p̄ceptio nis: vel vitandū per modum p̄hibitionis. Rūdetur fm Bonauen. in. ij. di. xxxij. ar. j. q. iij. sub distinctōe. Quia cōscientia p̄o potest dicitare aliqd quod est fm leges dei z hoc tenet facere. Scōo aliqd qd est p̄f legē dei. Ut exēpli gr̄a. Ex p̄cepto. Sab/ bata sc̄ifices: dicitat q̄is q̄ secare ligna ad faciendū ignē vel scribere vel itinerare i fe/ sto z h̄mōi: pctm̄ est mortale. Itēz ex eo q̄ p̄ceptū est Non occides: dicitat latronē nō debere ordine iudiciali occidere. z sic de ali is. In talibus tenet homo q̄ aut consien/ tie satisfaciat: aut saltem huiusmodi cōscie tiam deponat. N̄ si deponere non potest tunc contra cōscientiaz non faciat. Tertio conscia potest dicitare aliquid qd est h̄ legē dei. z tūc nō ligat ad faciendū sed ligat ad deponendū. qz talis conscientia est erronea errore repugnante legi dei. Unde q̄dū manet ponit hominē extra statū salutis. z iō necario tenet talē p̄sciaz deponere ne sit p̄plex^o. z sic deponēdo z faciendū nō pec/ cat. Exēplū ponit Grego. xxij. li. mora. de eo qui iurauit alicui secreta ei^o seruare cōtecta z ille p̄petrat adulteriū: ac marituz adultere conat occidere. z sic iste trepidat nē giurus fiat secretum aperiendo. et si non

p̄dit timet reus esse adulterij z homicidij. De talibus idem Bre. subdit. q̄ cū homiō ni sic cōstricto nullus sine peccato adit^r pa tet minorā semp mala p̄eligant. nam inter duo mala minus est p̄eligendū: fm p̄m i Topic^o. Aliud exēplū de eo q̄ vouit se i traturū religionē. z tū iurauit aliquā acci/ pere in vxore. si post iuramētū nō dū est cō sūmatū matrimoniū tenet voto satisfacere quia fortius ligat votum fm docto. super. iij. di. xxxvij. concor. canoniste. xxvij. q. j. z extra. Qui clerici vel vouentes. Secus si cōiūmatū est matrimoniū. S Item qd faciendū est qm̄ cōscietia dubitat de ali quo faciēdo vtrū sit mortale peccatū an n̄. vel etiā qd de eo q̄ timet in aliq̄ faciēdo eē pctm̄ mortale vtrū teneat cauere illd^r. Rū det p̄ plura puncta annotāda fm docto. Primū est qd notat Antonin^o florent. in summa sua pte. j. ar. ij. c. j. fm Alber. li. de q̄rtuor coenis: q̄ differentia est inter scienti am: fidē: opinionē: dubitatōez: z scrupulū Nam sciētia est cognitio p causam. z qz im possibile est alit se habere. j. Poste. Fides autē est p̄fecta credulitas vñ^o p̄s p̄ media pbabilia vel p̄ autoritatē ducētē. z hec eti am appellat cōscietia q̄ q̄s credit vel iudi/ cat sententialit^r h̄ faciendū. Opinio autē est acceptatio vñ^o p̄s cū formidine de oppo sito. Dubitatio h̄o est ratiois motus indef minat^r sup vtrāq̄ partē p̄dictiōis p̄ eq̄lia media. ita q̄ nō pendet magis ad vnā p̄ez q̄ ad aliā. z hec etiā dicit^r ambiguitas. S̄z scrupulus ex leuibz cōiecturis vel medijs multū debilibz mouet ad vnā partiuz. Et iste scrupulus dicit^r timor p̄scietie z pusilla nimitas z erronea conscientia. Dicit etiam suspitio que repellenda est post^r q̄ accipit/ enda. vij. q. j. Ques. Rō qz vt dicit Bern. talis pusillanimitas parat p̄turbationē: p̄ turbatio despationē q̄ infimit. Scōm ē qd notat Aure. vbi s̄. di. q̄ facere h̄ p̄sciaz diffinitiuā nō licet. qz edificat ad gehēnaz. vt s̄. dictū est. S̄z facere h̄ timore p̄scie. s. vacillātis inf̄ dubia scrupulosa: eo q̄ nescit qd sit meli^r vel ad qd teneat poti^r non est pctm̄ h̄mōi facere: cū tū hō habeat vo/ lūtate faciēdū nō omittēdi q̄qd sciret esse placitū deo eo q̄ talit^r facere nō est ex diffi/ nitia sua rōis p̄riuz deo vel cōscientie fa/

cere. qz non iudicat diffinite teneri sz vacil/ lat. Tertiu est qz qñ cōscia dubitādo di/ ctat aliqd esse pctm mortale accipiēdo p/ prie z stricte dubitationē: vt pdictū est qd/ sit dubitatio. sic in dubijs tenet homo tuti/ orem viā eligere vt nō faciat contra psciē/ riam. qz aliter talis se exponeret pctō mor/ talis peccati: etiāsi illud facere in se nō esset/ mortale. vt dicit Tho. sup. iij. di. xxi. **S**e/ cū autem est siqs dubitet scrupulose ex si/ gnis leuibz vel medijs vt dictum est.

Ad pmissa exemplū vnum fm Bona/ nen. sup. iij. di. xvij. dicentē. qz dubitās de/ aliquo pctō si est mortale vl non tenet cōfi/ teri ne discrimini peccati mortalis se expo/ nat. Itē aliud fm Tho. ij. q. d. dū quis/ bene aduertit vinū esse potens ad inebriā/ dum z nihilominus bibat: ponēs se ad p/ culū ebrietatē z aliorū facinorū peccat mor/ taliter. Item aliud exemplū de eo q nat/ est inf scismaticos. z dubitat an sit baptiza/ tus tutior via eligenda. est vt baptizet sub/ cōditione. d. cōse. di. iij. Paruulos. z ca. se. **E**t hoc sit p regula. sicut habet extra d. cle/ ri. excō. ca. illud. qz in dubijs tutior viā ē li/ genda.

Circa tertiu de psciōitate/ bone cōscientie z excellentia Notandum qz/ Hugo. ij. li. de arra. ca. ix. multiplicat eam/ cōmendat. qz cōmendatōes in his qnqz cō/ prehēdunt. Prio qz ad deū aspiciēdo dicit. qz pscia bona est aula dei p̄ris. aureū redi/ natorū christi filij dei. z habitaculū ac tē/ plum spūsancti. Secdo qz ad angelos in/ tuēdo dicit qz pscia bona gaudiū est oim an/ gelorū: z thesaur⁹ regis. i. chri. z arca fede/ ris. i. pacti de p̄missione regni celestij. id di/ ligenter angeli custodiūt hoīs bonā cōscie/ tiā. Tertio ad oēs chriianos cōmendando/ dicit qz cōscientia mūda titulus est religio/ nis. i. christiane. Quarto qz ad bonos lau/ dando dicit qz est ager benedictōis. i. qz ē/ fructibz operz bonoz plena pscia. z est inqt/ hortus delitiaz. i. diuie dulcedis. Quinto/ qz ad finale oim hoīm iudiciuz compando/ dicit. qz cōscientia est liber cōsignatus et in/ die iudicij aperiend⁹. Ad qd Holkot vbi/ supra dicit etiā qz cōscientia est tanqz char/ ta in qua oim hoīm merita scribunt que i/ iudicio presentabit: vt per eam recipiat v/ nusqz qz put gessit in corpe. boni bona: et

mali mala. Proinde debemus charissimi/ sumope custodire tanqz chartā tanti valo/ ris. i. eterne hereditatis consequende p eaz

Proinde exempluz capiamus qz sic/ charta vel bulla regia hereditaria custodi/ enda est solliate munde ne lre aboleantur. z sigillū ne frangat. z ne a tineis vel vermi/ bus corrodant aut putrefiant cedria. i. resi/ na fluente ex ligno cedri plinuntur: qz ha/ bet talia optime conseruare. sic debemus/ cōscientiā nostrā solliate custodire mūdā/ do a peccatis p contritionē z confessionez. **I**tē cauere ne imāgo diuie imaginis viole/ tur p peccatuz. z cedria sanguinis christi q/ fluxit in cruce: qz crux in pede erat de ligno/ cedri. Nam dicit ap̄ls Heb. ix. qz sanguis/ christi emundabit cōscientiā nrām ab opi/ bus mortuis. Etenī qñqz hāc chartā cō/ scientie bene integrā exhibuerint christo iu/ dici in finali iudicio: hereditatē habebunt/ celestem. qui autē male neglectā z districtā/ exhibuerint: hereditatē celeste amittet. z in/ super eternaliter in inferno cruciabit. **E**r/ go homo stude habere bonā cōscientiam z mūdā a peccatis p verā penitentiā: vt/ habere possis vitā eternam. Quaz prestat/ nobis christus dominus Amen.

De eadem dominica tertia Aduetus/ Sermo. III. scz de conscientie reformati/ one z qualitate.

Quid dicis de

qz tempo. Joānis. j. z i euāgelio ho/ dierno. **R** Ex quo ecclia hī/ diebz frequētissime monet nos ad pscienti/ am nostram rectificandā vt in eā chris ad/ ueniat z inhabitet: qd z exorat in collecta/ dicēs. Cōscietias nrās qsum⁹ dñe visitan/ do purifica: vt veniēs dñs nr̄ iesus christ⁹/ fili⁹ tu⁹ dñs noster cū oimibz sanctis para/ tam sibi in nobis inueniat māsionē. Nemo/ autem sine sui vera cognitione poterit hoc/ facere. Bern. Scio inqt neminē dignum/ saluatiōe sine p̄ria cognitione. Hinc i euā/ gelio exemplū nobis pponit de Joanne: q/ interrogatus a iudeis: quis esset z quid d/ seipō diceret: ille humiliter se recognouit. **A**c illis reputantibz ipm esse christū. dixit

qz nō esset dign⁹ soluere corrigiā calcamē/ ti chri. z sic humiliter se recognoscēdo factū ē/ membz chri z dignū ei habitaculū in sua/ pscia effecit. **I**o iuxta thema qd nobis di/ cat scriptura in exēplo Joānis vnicuiqz/ loquendo. Quid dicis de teipō: q. d. vide/ tuā psciam vt noueris te z scias qd dicere/ habeas de teipō p̄fitēdo indignū peccato/ rē vt merearis chri m suscipere in psciaz tuā/ zc. Itaqz in hō s̄mone de pscientia tria in/ steria p̄ter iā dicta in p̄cedentibz declaran/ da ponem⁹.

Primū d pscientie discernēde multiformi/ differentia.

Secūm de pscientie reformāde regulari/ obseruatiā.

Tertiu de pscientie male mesticia z bo/ nefiducia.

Circa p̄mū de discernē

da differentia psciaz. q̄lis. i. pscia mala z q/ lis bōa iudicet magna cautio ē adhibēda. qz Bern. li. de pscia dicit qz pscia ē sic aie/ ct⁹ in qz hz hō vel detē vel cruciatū. Nā vi/ dem⁹ qz hō san⁹ in lecto hz detē. sed homo/ eger in lecto habet cruciatū. sic hō bon⁹ in/ sua pscia bona dulciter in deo q̄scat. sz ma/ lus hō in pscia egritudinis torq̄tur. Nam/ nulla pena maior z tūtor mala pscia qz sp/ remordebit p̄petuo. vt etiā idē Bern. ait. **Q**uedā est pscia qz videt ipi hōi bona z tū/ est mala z piculosa. Et ecōuerso vt sciam⁹/ discernere. **U** Notem⁹ fm doct. pscie/ differentia z varietatē octuplicē Prima di/ cit p̄sumptuosa. Secda larga z nimis lata. **T**ertia arca z nimis stricta. Quarta p̄tur/ bata. Quinta inq̄nata. Sexta timida. **S**e/ ptima erronea. Ultima saluifera.

Prima dicit pscientia p̄sumptuosa de/ qua Bern. vbi s̄. dicit. Cōscia qdam est/ tranq̄lla sed nō bona. vt eoz qz in spe venie/ peccat⁹ dicunt in corde suo qz deus non re/ quiret. **H**ec ille. Talis cōscientia timenda/ est. quia est maledicta. Augusti. **M**aledi/ ctus omnis qui peccat in spe. **E**xemplum/ habemus de Adam qui in spe misericor/ die dei peccauit vt dicit. ij. Sentē. z a do/ maledictus est. Bern. ij. **T**alem deniqz cō/ scientiam habebit z antichristus. **H**ei qz/ multi etiam nuuc taliter p̄sumūt sine me

ritis sperātes saluari. **G**re. d̄t. **S**ine meris/ sperare non est spes sed p̄sūptio. **S**ecūm/ da pscientia est larga z nimis lata. vt est eo/ rum qui sola maiora peccata mortalia pō/ derant z minora nō curant nec reputāt esse/ peccata. **E**xēpligratia. **P**eruria non pon/ derant nisi fiant solemniter coram iudice. **I**tem horrendam luxuriam cum propria/ vxore zc. ac in honestos tactus z amplex⁹/ intentione prouocandi virgine vel alienaz/ vxorem non curant nisi actu peccent. **I**tez/ vsuras erigere pro mutuo. decipere etiam/ in emendo vel vendendo pondere falso. vl/ monetis non ponderant **I**tez furari de ex/ actionibz communitatis vel bonis ecclesie/ Item depredationes in bello iniusto face/ re non curant z huiusmodi. **S**ed quid dif/ fert an in mare magnum an in flumine mi/ nori mergaris cum hic sicut z ibi vtiqz mo/ rieris. **Q**m de pe. dist. v. c. Fratres. **I**mmo. dicit. per vnicū solum mortale peccatū qd/ cūqz damnabit homo in eternum. **P**ro/ de Aureo. vbi supra dicit. **L**audanda est cō/ scientia nimis larga que dicit malum bo/ num. quia scribitur **E**sa. v. **U**e qui dicitis/ bonum malum z malum bonum ponent/ tes lucem in tenebras: z tenebras in lucem

Sed tales excusare solent se di. qz/ pscientia nō reprehendit eos peccare morta/ liter. **Q**uibz dicendum fm Tho. qd libeto/ viij. q. vj. ar. v. qz pscientia errans in his que/ scire potest z tenetur nō excusat hominem. **I**tem Bonauentura etiam super. iij. di. xxxij. dicit. qz in faciendo cōtra p̄cepta dei/ pscientia nō excusat vt patuit ser. ix. **Q**

Tertia pscientia est arca vel nimis stricta/ scz qz qd etiā venialia peccata putat eē mor/ talia z dānabilia vt orōnes solitas ad q̄s/ nō tenetur dimittere vel in loco metirz hu/ iusmodi iudicat esse mortalia. **N**am quia/ virtus in medio consistit. medium ergo tes/ nere in omnibus beatum est vt dicit secū/ do **E**thicozum. **N**on valet igitur conscien/ tiam nimis restringere nec nimis relaxare. **Q**uoniam vt Bernardus ait. **O**mne qd/ est nimium vertitur in vicium. **I**tem Au/ gustinus super **P**salmistam dicit. **S**apie/ tes grecorum z latinorum pro regula di/ cunt. **N**e quid nimis. **E**xemplum. **S**i in/ athara lyre nimis soluantur. aut si nimis

atrabantur nō valet. similiter z de cingulo hoīs. Hinc Aureo. vbi s̄. Cauenda est conscientia nimis stricta qz ducit in desperationem. Nam z Eccl̄es. vij. dicit. Noli eē nimis iustus neq; plus sapias q̄ necesse ē. Quarta p̄scia d̄z p̄turbata. De q̄ Ber vbi s̄ dicit. Quedam est p̄scientia nec bona nec trāq̄lla vt eoz q̄ in multitudine peccatorū suoz desperant. alia est q̄dem bona p̄scientia sed nō trāq̄lla vt eoz q̄ iam conuersi ad dñm recogitāt annos suos ī amaritudine aīe. hec ille. Cōtra h̄mōi p̄turbatā p̄scientiam ne desperet: consideret homo q̄ sicut idem Bern̄. recolligendo dicit. Omnia peccata mūdi diuine misericordie comparata sunt quasi gutta aque ad pelagus maris. turbabor inq̄t immanitate peccatorū meoz sed nō p̄turbabor: quia vultū nerum ch̄i recordabor. qm̄ minima gutta sanguinis ch̄i sufficisset. p̄ redēptione mūdi z omnium p̄ctōz deletionē. hec Bern̄. Quinta p̄scia d̄z inq̄nata quā Ap̄tus. j. Timo. iij. vocat p̄sciam cauteriatam id ē p̄ signo dānationis mustaz z lesam. vīz q̄ nō curat inq̄nari p̄ctis maiorib; z tñ timet minora. sicut faciebant pharisei decimantes mentā z om̄e olus z grauiora legis p̄tēmittebant. Mat̄h. xxij. Calices mundabant: z manib; lotis edebant: sed pleni erant rapina z inq̄tate. Luce. xj. Ne cōtāminarent intrando p̄torū Pilati timebāt z de occidendo innocente ch̄o nō curabāt in p̄scientia. Tales heu mō sunt multi heretici p̄sciam nō tenentes de heresi z carnalitate z p̄secutione fidelium ac inobedientia ecclesie. sed de mendacio officioso z huiusmodi vim maximā faciūt. Multi etiāz clientēs p̄scientiā habēt de nō ieiunādo s̄pta feria vel sabbato sed nō tenent p̄sciam de spolijs z oppressionib; pauperū. S̄pta conscientia est timida z scrupulosa q̄ in omnib; factis timet peccare mortalit̄ ex cōfeturis debilib; z incertis q̄ etiā d̄z pusillanimitas. Cōtra qd̄ Eccl̄. vij. Noli eē pusillanimitas in anima tua exorare z facere elemosynā ne despicias. Nam licet timere debeat ne deū offendamus. Si tamē cōtingat offendere ad p̄niam accedere nō timemus z deum orem; vt decetero protegat a peccatis z secure in deo spem ponat

mus q̄ non p̄mittet nos cadere si conatus totū apponamus vt vicia caueamus. Propterea questio occurrit vtz homo q̄cūq; in facto facillime ruat in peccatū morte dei viuūt valde facilliter peccant z sepe p̄ueniūt p̄cipitare se in peccata. Nam si emūt vel v̄dūt faciles sunt statim peierare z p̄mū decipere. Si bibūt nō curant inebriari. Si cōmouentur statim volunt v̄dicare. si vident pulchram mulierem concupiscunt. Sed boni homines q̄ timent deū z firmū habent p̄positū cauendū om̄ia peccata ac totū conatū ad cauendū vicia ḡdhibent: sperare possunt q̄ nō facilliter p̄mittet eos deus cadere in mortale licet sepius peccent venialiter. Vñ Rich̄ de sancto victo. dicit. P̄ctm̄ mortale q̄ntum mihi videt nō p̄t comitti sine graui corruptōe sui: sine q̄ ui lesione proximi: z sine magno cōtemptu dei hec ille. Ergo homo time deum. Septia p̄scientia dicit errōnea q̄ orit̄ ex p̄dictis q̄ dicitur faciendū fm̄ suū erroze vt patet de hereticis z pagamis. Itē de ch̄ianis malis q̄ p̄ctā nō deserūt vel nō vere penitent. aliena nō resistūt cū possent: z tamē erronee credūt saluari. Cum tñ hoc certū sit q̄ sine vera fide z sine vera p̄nā peccator non potest saluari. d̄ peni. dist. iij. s̄. Sine. Nam sicut bulla aliqua falsa cū deprehenditur nō valet p̄ obtinendo beneficio. z insuper is q̄ vltus est ea punit. extra de crimine fal. z ff. de fide instrumen. l. ij. Sic conscientia hominis falsam fidem vel p̄niam agentis cum in dei iudicio deprehendit punit gehenna: z hereditate celesti priuatur. Ergo tu ch̄iane p̄dictas conscientias caue. Ultima cōscientia est salutifera z optima. sed q̄lis sit h̄mōi p̄scia Bern̄. z Hugo recolligendo dī. Multe sunt inq̄nt cōscientie hoīm sed nulla melior q̄ hō cognoscat seipm̄. Multi multa sciūt z seipos nesciūt. sed q̄ seipm̄ nescit nil bene noscīt. q̄ nā alia scire z se nescire quid aliud est q̄ seipm̄ graui cōdēnare. eoz seru; sciens voluntatē dñi sui. z nō faciēs plagis vapulabit multis. Luce. xij. Nam scienti bonum z non facienti peccatū est illi. Jaco. iij. Itē Hugo subdit. P̄ni p̄terita peccata z sige futura. et si tentari ad peccandum sentis

nō p̄sentias z erit pura p̄scia. Bona q̄ppe z mūda est: vbi ē puritas in corde: p̄itas in ore: z iusticia in ope hec ille. P

Circa sc̄dm̄ d̄ reformationē

regulari p̄scie Florādū q̄ fm̄ Antho. Flozē. pte. j. n. iij. c. j. aliosq; docto. plures tradunt regulē fm̄ q̄s suari p̄scia debz z reformari. q̄s put ad simplicā edificationē valēt breuit̄ p̄sequimur. Prima regula ē animosa scrupuloz amorio. Nā scrupulositas nimia cōscie desperationē inducit vt dicit Ber. Itē q̄ntū possumus ipos scrupulos abijciamus z deponamus de p̄scientia qz nō sunt vtilēs sed nocent. sunt em̄ q̄daz spiritiones p̄scientie. Sed scribit. vij. q. j. ca. Quēs. Pius papa dices. Omnis suspitio potius est repellenda q̄s recipienda. verum tamen oīno carere neq̄m. qz Lacellari; i q̄dā tractatu suo dicit. Nulle surgunt p̄cipue ap̄d aliq̄s scrupuli more canū oblatrātes q̄ eos q̄ volūt ire p̄ viam dei. q̄s inquit cōvincere z cōpescere melius q̄ p̄ contemp̄tūz nequimus. Dūtaxat iste p̄temp̄tū sit regulatus z timoratus z p̄sertiz ad alteri; saltem superioris p̄silū. nam z in talib; requirēdum est p̄silū expertoz z deuoz z h̄mōi. nec curandū est de turpib; phantasijs q̄si blasphemias q̄ fidez z h̄mōi. quia vt idem Lacellari; dicit. Aliq̄ plus meritorum est velle credere velle dolere d̄ peccatis. licet nō possit sensibiliter dolere q̄ es set cordetenus credere vt sensibiliter dolere p̄batur p̄ illud ps̄. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. p̄para. cordis e. audiunt auris tua. Et ita iudicat nos deus fm̄ rōnis superioris arbitriū voluntatē z iudiciū z non fm̄ ea q̄ nobis inuitis z p̄mitentib; portio sensualitatis inferior aduehit z p̄duat i volubilitate imaginationū z phantasiarum. Hinc Greg. ait q̄ cogitatio quantūcumq; immunda mentē non polluit quā p̄ voluntatē p̄sentis non infectit. Unde idem Lacellari; in tractatu d̄ regulis moralibus ait q̄ consilium salubre est frequenter agere contra scrupulos leues vitando eos ad aliorum iudiciūz quaten; s̄ ex p̄suetudine fiat homo robustus solidus z tranquillus in exercitio spirituali. hec ille. Q

Sed queritur hic. vnde causat talis cō-

scientia scrupulosa z erronea. Respondetur fm̄ Antho. vbi s̄. aliosq; docto. q̄ causat ex plurib;. Aliquando ex causis naturalib; videlicet ex cōplexione ad timorem idonea. vt in vetulis feminis z in melancholicis. z ex egritudine melancholica p̄ quas leditur imaginatio capitis z quandoq; ratio fm̄ Galienūz z Aucennam. z tunc remediū adhibere est phisicūz. Quandoq; autem causatur ex diabolicis tentationib; qui cum non possunt spirituales homines ad manifesta peccata inducere: conantur saltem per huiusmodi scrupulos z phantasias in bonis operibus impedire vt nec orare nec contemplari libeat. Unde Greg. dicit q̄ diabolus assidue tentat vt saltem tedio vincat. z tunc optimum remediū est recurrere ad passionis ch̄isti memoriā z deuotam orationem. Item aliquando causatur ex indiscreta exercitatione vigiliē vt ieiuniorūz per que destruitur caput. Aliq̄ h̄o ex societate z conuersatione scrupulosorum quia vnus scrupulos; male instruendo facit alium scrupulosum. Cauendū est ergo huiusmodi cause. z fm̄ consilium sapientum debent deponi. quid sit at scrupulum conscientie dictū fuit ser. xj. B.

R. Secda regula est benigna p̄ceptozum declaratio: z discreta epicheiasatio. id ē interpretatio. Equitas em̄ quam philozophus nominat Epicheiam p̄ponderat iuris rigorem fm̄ inuisperitos. Est autem equitas epicheie iusticia pensatis omnib; circumstantijs particularib; dulcore misericordie temperata. vt sic teneatur benigna sententia. Unde P̄tus. v. Ethicor. dicit. Epicheia interpretatio legum melior est q̄ iusticia legalis. z sic debem; p̄cepta dei z eccle semp; benigne interpretari. z in foro contentioso cuius est interpretari cuius est condere vel sententiare. sed in foro conscientie p̄tinet ad quilibet pro facto suo si tamen rationabiliter interpretetur. hec Anthoninus vbi supra. Et fm̄ Joannem de Amberto ponit idēz Anthoninus plures doctrinas ex quibus pro informatione pauca accipiamus. Prima est q̄ inter duram z benignam sententiam circa p̄cepta semper benigna est potius interpretatio facienda. Quod etiam asserit Guilelmus. Ra

tió qz precepta dei z ecclesie nō sunt ad tollendum omnem spiritualem dulcedinem qualis certetollitur quando nimis scrupulose precepta interpretantur. Secunda doctrina est fm p̄tutem epichete qz nec deus nec etiam ecclesia per sua precepta intendit obligare ad vix possibile v̄l impossibile. extra de regulis iuris. li. vi. Nam dicitur. xj. Omnis meū leue. Unde nō obligant ad h̄ qz aliquis sit fatuus zc. Hec omnia Anto. vbi supra. Subdit rationē. Nam in noua lege interpretatur impossibile quod vix est possibile v̄tputa nimiam habens difficultatem. Exemplū ponit de votis stultis et nimis difficilibz implere que melius est in alia opera tali homini possibilis commutare. Tertia doctrina qz in quicunqz casu p̄termittens facere id qd lex imponit. s. positua ecclesie posset aliquis excusari a peccato si h̄ facit sine p̄temptu p̄ virtutem epichieratione alicuius periculi considerati. Vel aliquando etiam excusat consuetudo si sit p̄scripta. nam p̄suetudo est optima legum interpretis. Extra de consuetudinibz. ca. Cum dilectus. Quarta doctrina qz qñ de moralibz sunt opiniones doctorum contrarie. bonam p̄scientiam homo formaret sibi tenendo vnam illarum; tamen consilēdo peritos z fm hoc operari. Sic enim excusat quia fecit quod potuit nec deus p̄ requirit. Nam Albertus dicit qz quilibet homo simplex cuius salute potest sequi in consilijs quacunqz opinionem voluerit dummodo adhereat opinioni alicuius magni doctoris dum tamen opinio illa non sit reprobata. D. autem Grego. dicit. Bonaz mentium est ibi culpam agnoscere vbi nō est culpa. di. v. Ad eius. dicit glosa. Agnoscere id est timere z nō per assensuz firmuz determinare qz h̄ esset periculosuz fm cellariū. hec omnia Anton. vbi supra. plura que ponit dimittit: quia non sunt necessaria populo. S. Tertia regla cordis ad gratiam preparatio quod fit per penitentiam. Bern. Duo faciunt bonam conscientiam. de preteritis penitere. veraciter. z a futuris abstinere. Quarta est diuine scripture indagatio z diuini verbi auditio. Unde Hiero. ad Nepotianum Scripturas sepius lege z scz audi. audiens em

sapiēs sapiētior erit. Prouer. j. ca. Quid ta est exoratiois de peccato Jac. j. Si quis vestis idiget sapia postulet a deo z dabit. Exemplū de be. Fran. qz h̄mōi tētatiōes spūs ozone fugauit z a deo illustrari meruit. Sexta ē fidei adhibitiō sapientū z bonoz iudicio. Vñ Lacella. Parisien. in. iij. de vita aie dicit. Vñ h̄ gñale dant̄ documētū credere vix sapiētior z bonoz iudicio. z cōes eoz inias n̄ leuē sibi formare scrupulos anxios z timidos. Prouide tu. hō vix simplex in dubijs p̄scie tue p̄sulere p̄fesso rē peritū debes. Septima est humil̄ p̄latz obediētiō. debet em̄ hō in talibz scrupulosis z in oibz alijs dñi certitudinaliter z deū p̄latus nō p̄cipit obedire z sic excusat. Vñ legit de qdam discipulo b̄ti Bern. qz cū nō posset deponere scrupulos suos nec audeat p̄ter illos celebrare dixit ei Bernar. Glade frater z in fide mea celebres. obediunt ille simpliciter z ois scrupul⁹ ille p̄petuo recessit. Ultima regula est superbie singularitatis deuotio: qz error p̄scie malixine orit̄ ex singularitate qz hō sequēs p̄riū sensum nō p̄tentat sequēdo vitā alioz bonoz. Vñ Ps. Singularis ferus depastus est eam. scz p̄scientiam tanqz dñi vineam. Vñ Gilbertus dicit qz vnus gradus humilitatis est nō declinare a cor̄ via bonoz. sic inquit est vnus gradus superbie singularē vitā ducere. Exemplū. Quidā voluit viuere sine oibz petis etiaz venialibus z noluit vti vestibz trāsies in heremū. cūqz puncturis crebris muscay molestaret cecidit in tristitiam z inde in desperationem z sic rediit ad fratres. quoz oziombz z infortationibz infirmitatez suā recognouit. qz sicut scribit Eccles. vij. Nō est hō iustus i terra qz non peccet. Ut gloqr cū Hugone o homo stude vt sit tibi p̄scientia bona vt p̄ducas deū ad cordis hospitā. T

Circa tertiu d̄ p̄scie ma

le mesticia z bone fiducia scilicet habenda in cruce christi vt breuius finem sermonis faciamus sufficiat declarari in exēplo crucis christi. qd deuotus hō quidaz p̄posuit ante oculos suos mentales z dixit intra se. Ecce crux ch̄i facta est tribunal iudicis vt ait Augus. Duo latrones sub cruce christi

significat hoies sub cruce ch̄i verillo ex̄ntes. i. ch̄ianos. bon⁹ latro eos significat qz sunt bone p̄scie male. Intueamur ḡ charissimuz nos mēte quō ch̄s exhibuit igna fiducia oibz bone cōscie hoibz i exēmplo b̄i latrōis. z p̄ h̄iū signa mesticie malis in exēplo mali latrōis. P̄rio qd̄ez quia bonū p̄uersum ad p̄niam saluauit: maluz aut latronē induratū damnauit. Scdo qz bono latroni supplicanti dixit ch̄s. Hodie meū eris i paradiso. malo nil boni p̄misit p̄ signo qz bona p̄scia saluabit z i se p̄disū h̄z. s. qz dei. mala aut ifernalē p̄mē cōscie. De q̄ Esa. vlt. Uermis eoz nō morietur. Tertio qz bon⁹ latro a dextris positus fuit: mal⁹ a sinistris ch̄i. Sic z bone cōscie hoies in iudicio erūt a dextris cū sc̄tis. mali a sinistris cū demōibz. Quarto qz ch̄us manū dextrā in cruce extensam habuit sup p̄ bonū latronē i signū b̄ndictōis bone cōscie. sinistrā sup malū i signū maledictōis onis: qd̄ faciet i iudicio dicēdo bonis. Uenite b̄ndicti p̄a. mei. z cōrio dicēdo malis. Item maledicti i g. et. Dat. xxv. Quito qz b̄ta p̄go Maria sub cruce stetit a dextris ch̄i: z sic p̄te b̄i latrōis: i signū qz bonā cōsciaz diligit z malā odit. Sexto ch̄s fiduciam bonis p̄stitit in h̄ qz caput facie z os p̄sus bonū latronē inclinauit p̄ siḡ qz diligit bonā cōsciam z osculari vult: s. malam detestat. Septimo qz eodē mō aurē p̄sus bonū ch̄s inclinauit: i signū qz bonā p̄sciaz exaudit in orōe. Ultio qz lat⁹ z cor̄ ab ea p̄te ap̄iri voluit. s. a dextris qz p̄te erat bon⁹ latro z nō a sinistris. in signū qz nō male sed bōe p̄scie cōcedit aptā deitat̄ visionē. Vñ Aug. i qdā ser. de spe z cōscia dicit sic. O felix cōscie puritas. o felix sc̄e cōscie iocunditas. paradisi delitiaz varijs floribz p̄pata. gr̄a celesti irrigata: thalam⁹ ch̄i. o sc̄a cōscietia adhuc i terra es z iā i celis habitas. hec ille. Rogemus ergo ch̄m zc.

Dñica quarta aduentus Sermo I. cū euāgelio p̄ simplicibus.

Strate viam

p̄ domini. Lu. iij. U. Ecclesia hortari volēs nos ad p̄parādā viam ch̄o venientī in aiām legit euāgelium

in quo Joannes dicit̄ hec verba clamasse: qd̄ ponit̄ hic zc. Anno. xv. imperij Tyberij cesaris pcurante pontio pilato iudeam: tetrarcha autē galilee Herode. Philippo autē fratre ei⁹ tetrarcha ituree et traconitidis regionis. z Lisania Abiline tetrarcha sub principibz sacerdotū Anna z Caipha factū est verbū dñi sup Joannē Zacharie filiū in deserto. z venit in omnē regionem iordanis p̄dicans baptismū p̄nie in remissionē peccatoz. sicut scriptū est in libro sermōnū Esaię p̄phete. Vox clamātis in deserto. Parate viā dñi. rectas facite semitas eius. ois vall̄ implebit̄: z ois mōs z coll̄ hūi liabit̄. z erunt p̄aua in directa. z aspa i vll̄as planas: z videbit̄ ois caro salutare dei. Lu. iij. c. In sacro euāgelio hoc fr̄es charissimi tria mysteria describunt.

Primū de p̄cursoris ch̄m p̄dicant̄ tēpore: vt patet Scdm̄ de vie p̄ aduētū ch̄i p̄paratiōe cum dicit̄. parate viā zc.

Tertiu de aduētus christi manifestatiōe ibi. videbit̄ ois ca. salu. zc.

Circa p̄mū notandū qz t̄pus p̄dicatiōis Joannis baptiste describit̄ p̄ noia triplex p̄ncipat⁹. P̄rio p̄ nomē cesar̄. impantis p̄ mundū. scdo p̄ noia tetrarchay. tertio p̄ noia sacerdotū. Quare h̄ m̄i. p̄ certitudinem hui⁹ historie ostēdēdā. z Joannis autoritatē p̄dicādi: quē de⁹ ante ch̄m misit p̄curatore vt ip̄m hoibz annūciaret venietē z testimoniu ch̄o ferret. q̄ten⁹ hoies ip̄m agnoscerēt z p̄ fidē susciperēt vt hec dicit̄ Lyra. Pro hoc aduertēdū est qz general̄ regula diuine p̄uidentię quā sp̄a p̄ncipio mūdi vsqz finem seruauit qz qñ aliq̄ innoūatio vel mutatio debz fieri in mūdo sem̄p deus aliquē p̄mittit vt gētes se p̄parent. Exemplū gr̄a. T̄pe qz p̄ diluuiū voluit deus mundū delere p̄pter peccata hoim z abluere: p̄misit Noe p̄dicantē ante centū annos vt peniterent. sed illi deridebāt nec curabāt. venit diluuiū z omnes illos perdidit. Item t̄pe quo liberare voluit populū israel ex egypto p̄misit Moysen z Aaron vt auisarent regē Pharaonē et egyptios. z quia non crediderunt nec obedierunt in mari perierunt. Item quādo voluit Hierusalem et Iudeos propter peccata dare

not.

in captiuitate babilonica premisit Hieremiam etc. Item quoniam voluit Amine subvertere premissit Jonam ad cuius vocem penitentiam egerit et sic liberati sunt. Sic etiam quoniam deus per christum aduentum voluit renouare totum mundum premissit Joannem precursorem. et de hoc euangelium dicitur quod anno. xv. Tyberij etc. Nota quod Octavianus augustus impauit lviij. annis. sub quo anno. xliij. imperij eius natus fuit christus. similiter et Joannes per dimidium annum ante christum. Unde post christi natiuitatem augustus vixit. xv. annis. et isti successit Tyberius. cuius imperij anno. xv. iam christus et Joannes erant. xxx. annorum. et tunc ceperunt predicare. **X.** Sed quare tantum temporis voluit christus expectare ad predicandum? Respondet per Lyrā. quod hoc est tempus debiti regularis predicationi. eo quod tunc viget etas virilis. Unde et Joseph. xxx. annorum erat quando stetit coram Pharaone Gen. xlj. et Ezechiel propheta quando incepit prophetare. Eze. i. Hinc extra de elec. ca. lvi. in cunctis. dicitur quod etas proficiendorum ad episcopatum sunt. xxx. anni completi etc. Aliorum autem proficiendorum ad curas animarum: ut per byterorum parochialium et huiusmodi et etiam ordinandorum presbyterorum iure antiquo. xxx. anni fuerunt. ut patet di. lxxviii. Sigs. et ca. se. Sed necessitate imminente dispensatione concessum est a. xxv. anno inchoando ordinari. ut dicit Glo. ibidem. Jo christus. xxx. anno predicauit. Denique in euangelio describuntur nomina tetrarcharum. ubi per Lyrā sciendum quod Rhomani volentes iudeis auferre rebellandi occasionem et superbia frangere abstulerunt ab eis nomen regni diuidentes regnum in quattuor partes: que tetrarchie dicebantur. a tetrō in greco quod est quattuor in latino. et archos principatus. Et per Bedā prefecerunt in eis quattuor filios herodis magni: sub quo natus fuit christus. ita quod in hierusalē et iudea post illius herodis mortem regnauit filius eius nomine Archelaus. qui tandem decimo anno accusatus apud cesarem depositus fuit et exilio relegatus. Et extunc iudea cepit per procuratores rhomanorum administrari in illa parte hierosolymē etc. Unde primum Pilatus gentilis de territorio Lugdunensi per Josephum a rhomanis fuit missus ad regendum iudeam tanquam procurator presidens et delegatus.

Ideo dicit euangelium. parate portio Pilato iudeam. Item in alia parte. scilicet Galilee regnauit primum alius filius illius magni herodis nomine Herodes. Jo ad dicitur. tetrarcha galilee Herode. In tertia tetrarchia regnauit Philippus eiusdem herodis tertius filius. Unde subditur. Philippo autem fratre eius tetrarcha ituree etc. In quarta regnauit Lisanius. de hoc tamen tenetur communiter per Josephum quod iste Lisanius non fuit filius herodis magni sed nepos. et de eo dicitur quod fuit tetrarcha Abilene que erat quarta tetrarchia. Tandem euangelium subdit. sub principibus sacerdotum Anna et Caipha. Numrum per Lyrā a tempore quo cepit predicatio Joannis versus tempus passionis christi plures fuisse intermedium summi sacerdotes quos isti duo. Scilicet quia Annas erat summus sacerdos quando Joannes cepit predicare. et Caiphas quando passus est christus: ideo Lucas de istis duobus tantum facit mentionem. Tunc inquam factus est verbum domini super Joannem. Scilicet quomodo hoc Chrysostomus et Lyrā respondet quod hoc verbum id est mandatum domini de predicatione exequenda et baptismo in nomine venturi christi factum est per reuelationem diuinam et inspirationem: sola gratia ei loquente et mandante quod predicet christum et baptismum. **Y.** Hystice hic traduntur duo documenta. Primum in quales mentes adueniat et libenter visitet christus. Nam quid est verbum domini nisi christus: ut scribit Joannis. i. Hoc verbum id est christus sepe venit ad quattuor genera hominum vel animarum que designantur in euangelio. Primum in ipsum qui est Joannes per gratiam grati facientem. quia Joannes interpretatur gratia: vel in quo est gratia: per Hieronymum. Unde christus non venit in peccatricem animam: sed in qua est gratia Sapie. viij. In animas sanctas. id est mundas se transfert. scilicet christus. Secundo in eum qui est Zacharie per passionem christi et diuinorum recordationem. Nam Zacharias interpretatur memoriam domini. Tertio in eum qui est filius per veram charitatem Quarto in eum qui est in deserto per mundanorum despectionem. Secundum documentum quod varijs

modis loquitur deus ante ut se preparat ad suscipiendum christum in se. Primum quod loquitur deus quibus anime inspirando Apocal. iij. Ego sto ad ostium. scilicet cordis et pulso per inspirationem. si quis aperuerit mihi. scilicet vere penitendo et per amorem suscipiendo intrabo ad eum. Secundo loquitur deus beneficia quotidie largiendo Cassiodoro. Inuitat ad magna. scilicet celestia que proutia recognoscit beneficia. Greg. iij. moral. Deus loquitur ad animas cum dona infundit. Tertio loquitur per scientiam interiorum stimulando. Unde Bern. sup. Can. ser. xxxiij. Eum bonum facere cogitamus primo dei est. Unde per Augustinum scilicet obediendo quod loquitur in me dominus: quoniam loquitur pacem: que sit vix per veram penitentiam etc. Quarto loquitur diuine scripture lectione nobis meditationem dādo. Bern. vbi s. Eum in lege domini meditamur sciamus per certo ad esse ipsorum et alioque nos ut non fatigemur laboribus. cum quod talia in animo sentis illum agnosce Hecille. Quinto exteriori verbo predicando. Mat. x. Non vos estis qui loquitur. sed spiritus patris. ut quod loquitur in vo. Sexto flagellorum penis excitando Greg. Vasa que nos habentur: ad deum ire compellunt. Idem li. viij. moral. dicit. in eo nobis deus loquitur quod erga nos tacet operatur. Septimo gehennam comminando et gloriam reprobis dādo. Glo. sup. Ps. lxx. dicit. Multis modis inter homines loquitur deus. sed duo habuisse dicit per de quibus sunt omnes scripture vix potestate puniendi ut timeat et miser cordia puniendi ut amet. Hec ibi. Ergo homo audi dei verba et te prepara per his diebus. Quia christiana querens tibi deus locutus est vel per inspirationem vel alijs modis predictis et nunc loquitur. Scito quod deus misericors te ad salutem monet. Noli ergo contemneres sed conuertere a peccatis. quod teste per. Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrabit. scilicet ad ferendum eterna morte. **S.** Circa secundum mysterium de via per christum aduentu preparanda. Cirillus sup. euangelio huiusmodi uet questione qualiter viam preparabimus domino et qualiter eius semitas rectas faciemus Et similiter questio occurrit que sit via per quam christus venit in corda humana. Item que sint semite que debentur iuxta hanc viam rectas facere. Ad hec respondet per Greg. quod via hec est fides recta que est preparanda per bona opera in charitate facta. quia ut scribitur Ja-

cobi. iij. Fides sine operibus mortua est in semet ipsa. Proinde apertus Ephes. iij. dicit. christus stitit habitare in cordibus vestris per fidem in charitate radicati et fundati. Unde patet quod christus non venit in animam nostram nisi per fidei viam preparatam. scilicet per charitatis opera. Hinc autor de spiritu et anima. c. xix. dicit. quod charitas est via dei ad homines fideles. quod sicut per charitatem venit deus ad voces et factus est homo. ita per charitatem venit in homines. nec mansionem habere vult in sola fide ubi charitas non fuerit. hec ibi. Propterea textus euangelicus notanter subdit quod Joannes venit in omnem regionem Jordanis. scilicet ubi copia aquarum erat ad baptizandum que copia non erat in deserto. et etiam loca populosa erant ubi plures conuere poterat. subdit. predicans baptismum penitentie. nam baptismum Joannes preferebat in nomine venturi. ut patet Act. xix. et sic fide christi in cordibus hominum preparabat. et in tali baptismum prestantione faciebat ut ageret veram penitentiam de peccatis et sic in vera charitate susciperet christum per fidem. atque homo per fides et opera in charitate facta viam christi preparandam predicabat. Sed quare addit euangelista quod Joannes predicauerit baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Numquid Joannis baptismum remittebat peccata? Respondet per Rich. sup. iij. di. iij. et per cor. Lyrā. Dar. j. aliosque coiter quod baptismum Joannis nec characterem imprimebat nec gratiam preferebat et per penitentiam remittebat. sed tamen erat quidam significatio. preparatio et assuefactio ad baptismum christi. propter quod baptizati baptismum Joannis tenebantur baptizari baptismum christi. ut dicit Aug. sup. Joannem. et habet de per. di. iij. ca. Aliud. Unde Remigi. dicit quod baptismum Joannis figuram gerebat catholicismi in quo baptizandi instruantur de fide et preparantur ut digni fiant ad suscipiendum baptismum christi. Itaque hoc dicit euangelista. scilicet predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum refert non ad baptismum Joannis sed ad baptismum christi. in quo penitentibus erat remittenda peccata. Unde glo. dicit. Non ait dans baptismum penitentie in remissionem peccatorum quod homo baptismum Joannes dare non poterat. sed ait. predicans baptismum. scilicet quod predicabat baptismum penitentie per christum dādu in remissionem peccatorum Ad premissa euangelista adducit prophetiam

scripturā Esa. xl. diceñ. Vox clamantis id ē
 Joannis p̄dicantis in deserto, nā in deser-
 to p̄niam p̄dicare ceperat z postea ad ba-
 ptizandū exiit in regionē iuxta Jordanez
 Predicabat aut̄ hoc qđ subdit. Parate in-
 quit viam dñi. rectas facite semitas ei⁹ zc
 Que sit via p̄ quā venit ch̄s in nos z q̄lit̄
 p̄paranda iam p̄dictū est Sz adhuc restat
 declarandū. z Que sint semite iuxta
 viam fidei predictam p̄ quas ch̄s dñs ve-
 nit in nos p̄ suā gr̄az vt nouerim⁹ q̄liter re-
 ctas faciamus semitas ch̄i. Ad h̄ r̄ndet q̄
 notanter dicit scriptura viam in singulari
 p̄parandā. sz semitas rectificandas in plu-
 rali ad significandū q̄ iuxta vnā viā. s. fidei
 formate charitate plures sunt semite p̄ q̄s
 ch̄s dñs frequēter venit z visitat nos per
 gr̄am. put̄ recolligimus ex doctorib⁹. Pri-
 ma semita est arta via penitētie vere scz cō-
 tritionis. Sc̄da est p̄fessio oris. Tertia est
 satisfactio opis. Un̄ Bern. sup. Ps. ij. di-
 cit. Via legis in his p̄summat dieb⁹ Pri-
 ma gemitus cordis. Sc̄da confessio oris.
 Tertia labor opis. hec z plura ibi Bern.
 Item glo. Dat. j. dicit. Via domini qua
 ad hoies ingredit̄ p̄niam est p̄ quā deus ad
 nos descendit. hec glo. P̄niam aut̄ in tribus
 p̄dictis p̄sistit. Quarta p̄terea semita ē im-
 pletio p̄ceptōis. hoc est m̄dator̄ dei ob-
 seruātia. de q̄ ps. Un̄ m̄dator̄ tuoz cu-
 curri cū dilatasti cor meū. s. p̄ charitatem.
 Terc̄ orat̄ idē ps. di. Deduc me in semita
 mandator̄ tuoz qz ip. vol. Ultima semita
 est arta via in seruandis p̄silijs euāgelii/
 cis vt dicit Lyrā. hec semita ē deuotio oīo-
 nis z exhibitio miseracionis: z castificatio
 corpis: z depositio ire z indignationis: z p̄-
 fectio oīs sanctitatis. De istis Amb. in. ij.
 ser. aduentus hortādo dicit. Ecce siq̄s ve-
 strū seniore a fortiori dicam⁹ regē magnū
 in domū suā suscipe debuisset: ab omni-
 bus sordib⁹ z immūdis reb⁹ ipam domū mun-
 dasset z quecumq̄ honesta essent z necessa-
 ria p̄m suā possibilitatez preparasset. et si h̄
 facit mortalis suscepturus mortalem. q̄n-
 to magis se mūdare debet creatura vt suo
 creatori apparenti in carne non displiceat.
 z infra. Quapropter hortamur vt in his
 diebus abundantius elemosynas faciat⁹.
 ad ecclesiam frequentius conueniat⁹. cō-

fessionē vroz pctōz purissime faciat⁹ z nō
 solū ab oī immūdiatib⁹ etiā ab vxorib⁹ p̄-
 prijs studiosissime vos p̄tineatis. odiū nū-
 hilo minus iram z indignationē blasphem-
 miam. supbiam cū omni carnali delectati-
 one paul a vobis repellatis. vt cū dies do-
 minice natiuitatis aduenierit digne z salu-
 briter ipam celebrare possitis. hec Amb.
 Q̄ ḡ ch̄iane homo attende hec para viā
 ac semitā in te ch̄i aduētū.
 Circa tertiu de m̄ifestatiōe aduēt⁹ ch̄i
 stive satisfaciāmus euāgelio Notandum
 est q̄ Esaias p̄pheta capto. xl. sui libri p̄-
 dicens signa aduētus ch̄isti p̄phetaues-
 rat q̄ tunc deberet vox p̄ edicatoris in de-
 sero clamantis p̄currere in proximo vt p̄-
 pararent homines viam domini z semit-
 as eius. z plura ad id signa annūciāuit di-
 cens. Omnis vallis implebit̄. sicut claret
 in euāgelio. q̄ q̄dez signa ad intellectū sp̄-
 ritualē sunt reducēda vt dicit Lyrā Quia
 l̄rali sensu ista q̄ hic dicunt vitz mōtium z
 collium cōplanatioz h̄mōi nō fuerūt in p̄-
 mo ch̄i aduētū impleta. sed erunt tū sc̄do
 eius aduētū. s. ad iudiciūz q̄n. immouabit̄
 mūdi status. qđ q̄dem iudei nō intelligūt
 Adcirco talia signa mystice p̄sequēdo fm̄
 sp̄ualem intellectū aduertendū q̄ iuxta p̄-
 dictam scripturā signa possumus ponere
 mystice p̄ q̄ pōt q̄s manifeste p̄icturari q̄
 ch̄s dñs aduenierit in mentē ipius z vni-
 q̄ adueniet p̄cipue p̄ his dieb⁹ p̄ gratiam
 Primū signū verbi diuini libens auditi-
 tio. vñ dicit in ip̄o euāgelio. Vox claman-
 tis. s. p̄dicatoris verbi diuini qđ q̄cumq̄ li-
 benter audit z custodit: signum est q̄ ch̄s
 in cor aduenit illius. Jo. viij. Qui ex deo
 est verba dei audit. Bern. sup. cant. ser. lxx.
 Si sensero mihi aperiri sensum vt intelli-
 gam scripturas aut sermonē sapientie: nō
 ambigo p̄ hū id est ch̄m adesse.
 Sc̄dm signū bōa z mūda a pctis p̄scia
 z p̄uersatio Un̄ dicit euāgelii. Parate vi-
 am dñi. Un̄ Origenes Magnū est cor
 hominis z spaciolum. scz ch̄i hospitius. si
 tamen fuerit mūdū. z infra. Prepara ḡ in
 corde tuo viam dño per p̄uersationez bo-
 nam z opa egregia vt in te sermo dei id est
 ch̄s absq̄ offensa. s. culpe pambulet. hec
 ille. Tertium signūz charitatis in obedi-

entia p̄ceptorū exhibitio. Unde subdit.
 Rectas facite semitas eius. Bre. Rectas
 deo semitas facit dū mundas in animo co-
 gitatiōes z opera format. Idem. Proba-
 tio dilectionis exhibitio est operis. Q̄ au-
 tem in charitate vera que consistit in p̄ce-
 ptorū obseruātia ch̄istus hominē inhabi-
 tet ipemet testatur Joan. xiiij. Siquis di-
 ligit me (inquit) sermōes meos. i. p̄cepta
 seruabit. z ad eū veniemus z mansionem
 apud eū faciem⁹. Quartū signū humili-
 tatis sectatio. p̄terea subdit. Om̄s val-
 lis implebit̄: z oīs mons z collis hūilia-
 bit̄. Quid p̄ valles nisi hūilitas designat̄.
 z p̄ montes ac colles elati z supbi denotā-
 tur. vt patz p̄ Lyrā z Chryf. q. d. q̄ hūili-
 tatē inhabitādo ch̄ist⁹ replet bonis sp̄ua-
 libus. Grego. Humiles inq̄t donuz gr̄ie
 accipiunt quod a se corda superbientū re-
 pellunt. Unde Esaiē. lvij. Hec dicit dñs.
 in sancto. i. mūdo corde habitans z humi-
 li sp̄itu vt viuificet sp̄itū hūiliū z cor
 contritorū. hec ibi. Quintū signū virtu-
 tum decoratio z operatio. Ideo dicit q̄
 erunt praua in directa. Grego. Prava sūt
 directa cum maloz corda p̄ iniusticiā. i. p̄
 vicia retorta ad iusticie rectitudinē dirigit̄.
 hoc est ad virtutes z earum opera: vt
 videlicz contra superbiam humilies te his
 diebus ad confessionez. contra auaritiā
 ad elemosynarum largitiōē. contra luxu-
 riam ad castitatē. contra gulam ad ieiunia
 et sic de alijs. Unde Bernardus. Nō da-
 bit copiam sui d̄ om̄nis virtutū nisi fue-
 rit virtutibus adornatus. Sextum si-
 gnū pacis reconciliatio. Ideo additur.
 z aspera in vias planas. Grego. Aspera i
 vias planas mutantur cum inimites atq̄
 iracunde mentes per infusionez gratie ad
 lenitatem mansuetudinis redeunt. Bern.
 z August. super Psal. Sicut inquit i pa-
 ce factus est locus dei. ita in discordia non
 nisi locus diaboli. Ultimū signūz sub-
 necitur. q̄ videbit inquit omnis caro sa-
 lutare dei. Grego. Omnis caro. i. omnis
 homo. scilicet viuens in carne: videbit sa-
 lutare dei. i. ch̄istū saluatore hōim a deo
 patre missum. videbit inquit in iudicio ex-
 tremo. vel videbit p̄ fidez in p̄senti. Sc̄bz
 Lyrā. Omnis caro. i. ex om̄ib⁹ ḡcibus

aliqui: videlicz conuersi per totū munduz.
 Nos ergo charissimi videre p̄ fidē deuotū
 tā studeamus ch̄istū i sacramento eucha-
 ristie deuote p̄ his diebus suscipiendo. et
 sic faciendo ch̄istus adueniet in nos non
 solū p̄ gratiā sed etiā sacramentaliter p̄ p̄e-
 sentia corporalē. Et tandē dabit nobis vi-
 dere se in vita eterna: sic ip̄e p̄misit Joan-
 nis. vj. dicens. Siquis māducauerit ex hoc
 pane viuēt in eternū. Rogem⁹ ergo ch̄i
 stum vt zc.

De eadem dominica. Sermo. II. deuo-
 tus. s. de aduentu ch̄isti in animā.

Actum est

f verbū domini sup Joannē
 nem Luce. ij. c. z in euā-
 gelio hodierno A In
 quib⁹ p̄bis designat̄ aduētus ch̄i i mētē
 Nam in eo q̄ dicit̄. factū est verbū dñi de
 signatur dei filius mystico intellectu. qz fi-
 lius dei verbū dei esse dicit̄. Eccl. j. Fons
 sapientie verbū dei in excelsis. Et Joh. j.
 In principio erat verbū. i. filius. In eo at̄
 q̄ dicit̄ super Joannem: qđ interpretat̄ gra-
 designatur ch̄ianus in gr̄a existēs. Factū
 est ergo verbū dei sup Joannē q̄n dei fili-
 us aduenit p̄ gratiā in mentē vel animāz
 ch̄istianā. Et q̄n his dieb⁹ ecclia agit d̄
 aduentu ch̄i. z in primo instat dies nati-
 uitatis dñice: opus est ergo aulibet ch̄ia-
 no aiaz p̄pare vt ch̄s adueniat z nascat̄ i
 ea p̄ gr̄az. Proinde de aduentu ch̄i i ani-
 mā tria mysteria declarabim⁹ in hoc ser-
 mone ad edificationē.

Primū de ei⁹ amorosa desiderabilitate
 Sc̄dm de ip̄i⁹ gr̄osa acceptabilitate.
 Tertium de apparatus dignicola salu-
 britate.

Circa primū de amabili
 desiderio z deuotioē quā debz q̄libet ch̄i-
 stianus habere ad ch̄isti aduētū in ani-
 mam Notandū est q̄ sicut accipitur ex p̄-
 bis Bern. in ser. de aduētū. Aduent⁹ ch̄i
 quadruplex est. Quidā ad hoies. quidāz
 in hoies. quidā contra homies. quidā sup
 hoies. Primus aduēt⁹ ch̄i fuit sūme

no filij. tara benignitas spūscā circa bñ af
fectam et cōpositā aiām vt nō solū ad eaz
veniat: sed z mansione apud ipam faciunt
tā pater q̄ filius q̄ etiā spūscū. Hec ille
Secundū signū beate Marie gratiosa
in corde gestatio. Nam Aug. de bono p̄gi
tatis dicit. Beatior fuit Maria concipies
do fide christū: q̄ cōcipiendo ventre carnē
christi. Nā materna p̄pinq̄uitas nihil ma
rie p̄fuisse nisi felicius christū corde q̄ car
ne gestasset. Hec August. Ergo sequit̄ q̄
plus amavit christus in corde marie gesta
ri z morari q̄ in utero fm carnē gestari.
Tertū signū causalis ordinatio vel pe
lectio. Nā finis est melior z p̄eligibilior or
dinatis in finē. j. Phis. z. ij. Topic. Sz q̄
ro te quare ch̄s dñs voluit incarnari: pa
tino: r: z oia que opatus est p̄ nostra salu
te: quare vel ad quē finē ordinavit fieri z fe
cit: vt q̄ nō ad aliū finem nisi vt nos salua
ret z liberatos a diabolo ip̄e possideret in
habitādo in animabz nostris p̄ gratiā in p̄
fenti z gl̄iam p̄petuā in futuro: vt ex h̄ gl̄i
ficaremus deū: nō p̄pter sui indigentā sed
p̄pter nostrā vtilitatē ex mera sua bonitate
collatā. vt patet p̄ magistrū in. ij. di. j. Sed
qm̄ p̄t quod vnūquodq̄ tale z ip̄m ma
gis. j. Postet. ergo christus habitare i cor
de nostro summe amat propter quod fecit
omnia. Hinc. j. Corinth. vj. Empti estis
p̄cio magno. s. sanguine ch̄i. Glorificatē z
portate deū in corporibz vestris. Quar
tum signū cordis expeditio z desideratio.
quia fm̄ scripturas sup̄ oia christus petit
z desiderat vt sibi deinus corda nostra p̄
hospitio. Nam Prover. xxij. dicit. Fili pre
benubi cor tuū. z Cant. vij. Pone me vt
signaculuz sup̄ cor tuum. Item Ephe. iij.
Christū habitare per fidē in cordibus ve
stris. f. Querit̄ hic. quare christ̄ dñs
iuxta scripturas istas p̄dicat maḡ vult
petere cor homis ad inhabitādū q̄ caput
vel alia membra. Respondet q̄ plime ra
tiones ad id assignari possunt. Prima rō
p̄pter amoris fontē in corde existentē: quia
omnis boni amoris et etiam omnis male
affectionis fons est in corde: teste Philoso
pho xij. de animalibus. Cor inquit est prin
cipiū vite: et omnis motus semus z opera
tionis. Unde christus dñs Luce. vj. dicit.
Bonus homo de bono thesauro cordis

sui p̄fert bonū. z malus de malo thesauro
p̄fert malū. ex abundantia enim cordis os
loquit. Hec ibi. Declaro in hoc q̄ christus
vult cor inhabitare: significat q̄ vult totū
corpus z totam vim anime z omnis actio
nis: vt nihil sit in homine quod deseruiat
diabolo per vicia s; totū christo. Unde p̄h
cepit Matth. xxij. Diliges dominū deuz
tuum ex toto corde tuo: tota anima: tota
mente: z ex omnibz viribz. s. operū. Secun
do p̄pter bonitatis reductionē. Hoc enim
mirum videt q̄ dicente Ph̄o lib. de animal
ibus. In omnibz alijs animalibz cor est in
medio p̄ter q̄ in homine vbi declinat ad si
nistā. Gult ergo christus dñs cor habere
re vt reducat p̄ affectionē ad bonitatē Un
Berū. sup̄ ps. dicit. Herito in sinistro la
tere dicit esse positū cor hominis: eo q̄ af
fectio eius p̄na sit sempz p̄ diuis in maluz
terrenū. Mandū est ergo cū David dicen
te. Adhabet paup̄mēro anima mea. vniifica
me fm̄ verbū tuū. Hec Berū. in sentētia.
Ergo homo p̄be christo cor tuū vt dedi
nes a malo sinistri operis in bonū op̄ et
ne beatitudinis quā repromisit christ̄ ip̄e
Matth. v. Beati mūdo corde (inquit) qz
ip̄i deū videbūt. Tertio p̄pter cordis ip̄i
creationē. qz si charissimi diligēter conside
ramus: videtur q̄ deus trinitas cor huma
num specialiter creauit pro suo habitaclo.
Unde Psal. Qui. s. deus finxit. id ē creat
uit singillatim corda eozū. Et Glo. Patu
lum oportz esse cor quod recipit illum qui
celū z terrā implet. Declarat autē sic: quia
fm̄ Balsenū in Antigono veteri atq̄ fm̄
Aucennā. Cor factū est sic vt esset cauum
habens tres cellulas in se. z sic in hoc q̄ est
cor tricameratū significat q̄ per tres virtu
tes theologicas: vitz fidem: spem z chari
tatem inhabitat in eo trinitas sc̄issima. s; z
pater filius et spūscū. Unde z tribz l̄is
nōmen eius constat. Prima L quasi sonet
camera. Secūda O: quasi omnipotēt̄. ter
tia R. quasi regis. Hec ē camera oipotēt̄
regis vt cōit̄ etymologizat. Quarto p̄pter
exuberantiā sanguis z originē. qz cor pleni
est sanguie. z in eo est fons sanguis. z quia
christus fuit tot̄ p̄fus sanguie. z i corde
vulnerat̄. ideo vult hospitari i sanguinolē
to corde. Simile enim applaudet suo simi
li. vij. Ebiē. Jōq̄ vult christus vt per u

gē meditationem gestem? in corde ip̄m s̄i
guie p̄fusuz p̄ nob. vñ Aug. orabat dices.
Scribe q̄dō dñe iēu in tabulis cordis mei
sanguine tuo vulnera passiois tue. vt te sp̄
in mente habeā tuo amore dulciter ardea.

Exemplū habem? de falcone generosa
aue q̄ cum diu volauerit p̄ p̄da tandē cor
p̄ mercedē redit. Sic quia christus mul
tū volauit p̄ ania nostra capiēda ad bea
titudinē ex p̄da diaboli. nā de celo volauit
in vtey p̄ginis. inde in mūdū. inde ad cru
cem. inde ad lymbū. z tandē redijt in celū
q̄ cor nostrū sibi vēdicat. B

Circa tertū d apparatus

nro salubri vt digne possim? suscipe ch̄m
venietē i corda Querit̄ qlit̄ debem? p̄pare
corda nra vt dignet̄ ch̄s aduenire i ip̄a p̄
ferti p̄ festiuitate futura. Ad qd̄ r̄ndēdo ac
cipiam? Exēplū de aduētū ch̄i p̄mo. s. in
carnē. nā vt dicit Aug. Qis ch̄i actio ē no
stra instructio. Notādū q̄ venies nasce
do ex p̄gine p̄cipue in septe dedit exēplū q̄
vitz talit̄ debem? p̄pare corda nra vt visit
ter nos z nascat̄ i corde nro. P̄io qz pec
cata detestari mōstrauit vt nobis odienda
illa oñderet Nā Hiero. sup̄ illd̄. Lux orta ē
eis. dicit. q̄ nocte q̄ nat̄ ē ch̄s oēs sodomi
tico vicio labozātes toto mūdo extincti sūt
qz vt Aug. dicit. Tantū horrebat de? h̄ vi
cū p̄tra naturā in hōie q̄ fere desit̄. incar
nari. z p̄pter hoc tardauit venire. Jō Gre
go. Tergat sordes prauū op̄is q̄ vult deo
p̄parare hospitū mentis. Secdo qz vagiē
do z plorando vocē emisit. Sap. vij. Pru
mā vocem oibz similit̄ emisit plorās. docēs
q̄ nos debem? plorare p̄ p̄teritis peccatis
z voce p̄fiteri ea. Un̄ Amb. in sermone dic
Si muliercule solent aliq̄s ferias susceptu
re maculas vestim̄ suarum aqua diluere
cur nos accepturi natalē dñi nō maḡ ma
culas aniaz nraz fletibz abluamus. Qua
prop̄ hortamur inq̄t vos vt p̄fessionē pec
catoruz vroz purissime faciatis. Tertio
qz rigidā penalitatē z paup̄tatem sustinuit
vt pote in asprate hyemalis frigidis: in sta
bulo natus zc. q̄ docet p̄ peccatis penalibz
opibz satisfaccere salz ieiunio. elemosyna zc.
Amb. in ser. Natalē dñi suscipiē. oportet
nos esse sc̄itate mūdōs. nūdōs honestate

vt q̄ diem festū aduenire cernim? accurate
us incedam? Exemplū sicut dicit Joam
nia? de regimine sancta. Dū q̄s oriēte so
lari lumine in stratu p̄māserit z sopore sep̄
infert egritudinē. sic moribz infert spūalē
dū circa ortum ch̄i in acedia manserit.

Quarto qz obedientiā deo p̄i z etiaz m̄ri
ch̄is exhibuit. q̄ docemur vt obediam? p̄
oia p̄ceptis dī z etiā monitis ecclie. vñ val
de bonum est vt se homo ad cōmunionem
p̄paret pro his diebz. ex amore z deuotio
ne nascentis christi. quāuis hoc nō sit in p̄
cepto. Quinto qz sanguine de puro p̄gis
incarnari voluit z natus statim in circumci
sioe sanguinē p̄ nobis fudit. quo docemur
recogitare ch̄m passum. Un̄ Bona. dic.
Totus thesaurus z ois sanctificatio anie
est in memoria passionis christi. Sexto
qz humilitatem in omnibz tenuit vt nobis
exemplum humilitatis p̄beret. Esaiē. lvij.
In sancto habitans z humili spiritu.
Septimo qz annunciari pacez p̄ angelos
statuit Luce. ij. quo docemur iras depone
re z pacem tenere. Ps. In pace factus est
locus ei. Qui his modis se p̄parant ch̄i
stum in se habebūt. Exēplū de bto Fran
sco qui cū memoriā natiuitatis dñi faceret
p̄parato p̄sepio z feno et adductis boue et
asino. zc. visus est formosum puerz Jesum
in p̄sepio amplectēdo exatere a sono. vñ z
fenu ibi positū valuit ad miracula sancta
tum. Rogem? q̄ zc.

De eadem dñica sermo. III. scz de ad
uentu ch̄i in carne.

Debit ois

caro salutare dei zc. Lu. iij.
z i euā. ho. z eoziginalr scri

ptū Esai. xl. A Sam? charissimi q̄ hō
posit? in captiuitate multum gaudet de fa
ma aduēt? alicui? regis q̄ p̄misit illū libe
rare z i suo regno magnifice exaltare. Sic
spūalr exq̄ hūanuz gen? erat i diaboli ca
ptiuitate p̄ pctm̄. h̄ sc̄ietes sc̄i p̄es ve. te. q̄
n̄ possent liberari nisi p̄ ch̄m vctuz multuz
gaudebāt qñ audiebāt famā ip̄i? aduēt? i
mūdūz de p̄pinq̄ imminentis. z nos ergo
cū sc̄tis gaudeat debem? audire de christi
iesu liberatozis nostri aduentu. Qui licet

venerit de pterito. tñ in futura festiuitate natiuitatis recolit in ecclesia eius aduent? ce lebritas tanq̄ p̄sens p̄ gram zc. Un̄ in h̄ euāgelio pponunt nobis iocundumozes vt deo gratias agam? z nos p̄parem? ad ch̄m suscipiēdū. qz inqt̄ videbit. s. p̄ fidez i p̄sentiz tandē per sp̄caem gl̄iosam h̄uānitat̄ in iudicio. videbit omnis caro. i. hō i carne positus salutare dei. i. ch̄m incarna/ tū ad salutem hominū a deo patre missuz

Itaqz de aduentu ch̄risti in carnē. de quo ecclesia his dieb; recolat. tria mysteria notem; mus p̄ sermone. **Prīmū** de oportuna aduent? ch̄ri rōne **Secūdo** de debita recat? h̄uāni exolutōe **Tertium** d̄ meritoria affectus nostri v̄c dicatione.

Circa primū d̄ optunitate. s. q̄re optebat z n̄cariū erat deū venire in carnē. Et rō q̄om̄is est. Quia sic de? solo p̄bo fecit totū mōdū z hōiem ad imaginē suā. ita solo p̄bo potuit eū redimere z liberare a p̄tate diaboli. **Quis** ergo est cur de? debuit incarnari ad liberandū hōiem. Ad hoc r̄ndet. q̄ generalis regula est theologica quā dicitur Aug. v̄c q̄ deus n̄ respicit qd̄ possit facere sed qd̄ deceat ip̄m facere z qd̄ sit cōueniens rationi z nature rei. **Exēpligratia.** In diluuiū potuisset deus om̄s hoies subito occidere p̄pter pctā. z Noe cū filijs p̄seruare sed nō fecit nisi p̄ diluuiū: qd̄ ante p̄ centū annos p̄dixit z predicauit Noe. Item ex egypto potuisset vno verbo liberare isrl̄ z statim in terrā p̄missōis m̄ducere sed non fecit subito Sic z i p̄posito deus q̄dez potuisset absolute hōiem p̄bo solo liberare p̄ potentia s; nō deuit sic liberare. sed p̄uenies z oportunitas fuit deū in carnari p̄lib; rōmb;.

- Pr̄ia** rō amorose miseratiōis.
 - Secūda** rō angelice repatiōis.
 - Tertia** rō b̄tifice visionis.
 - Quarta** rō p̄grue redēptionis.
 - Quinta** rō debite satisfactiōis.
- Alias plures rōnes causa breuitat; dimittendo. has q̄ncq; iuxta numerū quinq; vul neq; ch̄risti sufficiat fm̄ Bonauentū. **Tho mam Aureo.** aliosq; sup. iij. recolligendo p̄sequi **Pr̄ia** ratio amorose miseratiōis.

hanc docet primo ip̄emet ch̄ristus Jo. iij. dicens. Sic deus dilexit mundū vt filiū suū unigenitū daret vt ois q̄ credit in illū nō pereat sed habeat vitā eternā. De hoc Grego. in p̄fatione paschali exclamat dī. **O** mira circa nos tue pietatis dignatio. o inextimabilis dilectio charitatis vt seruuz redimeres filiū tradidisti. hec ille. **O** ergo tu pctōr agnosce te qz si p̄ tanto amore nō reamaueris dign? es d̄natione. **Secūdo** qz eandē rōnem dicit ap̄ls Eph̄. ij. dī. De us q̄ diues est in misericōdia p̄pter nimā charitatem suam q̄ dilexit nos cū essem? mortui peccatis cōmunicauit in ch̄zo Proinde exclamat Bern̄ in. ij. sermōe de aduētū dī cēs. **O** inextimabilis dignatio z penit? in cogitabilis q̄ in carceris huius horrozē. s. fetide carnis h̄uāne tāta dignata est descē dare celsitudo maiestatis diuine. Ad id ex emplū ponam? si tu miser hominū p̄ peccatis tuis positus cēs in carcere z a p̄po vt suspēdaris z magn? rex ad te visitandum descenderet in ip̄m horriduz carcerem **O** q̄ntus amor z misericōdia regis ad te. **Itē** si p̄ te pedem suū in cippum poneret z pro te suspendi vell; **O** q̄ ineffabilis esset amor regis ad te. sic fecit ch̄ris q̄ p̄ n̄ris pctis ex misericōdia et amore incarcerari in ligno sus pendi ac mori voluit vt liberaret nos.

B Predicta ratio declarat etiaz sic. Nā ante aduētū ch̄ri deus manifestauerat val de iusticiā suā z nō sic misericōdiā suā qz v̄c tūc in toto mōdo h̄ iusticia reḡbat qd̄ patet tripliciter

- Pr̄io** q̄ntuz ad oēm locū.
 - Secūdo** q̄ntū ad oēm p̄sonā hominū.
 - Tertio** q̄ntū ad oēm p̄lm.
- Primo** q̄ntū ad oēm locū. nā iusticia reḡnabat in celo. vñ p̄pter vnicā sup̄biāz sūt eiecti multi angeli. in paradiso vñ p̄ peccato eiect? ē hō. in mūdo vbi p̄ diluuiū delet? est mūdos p̄pter pctā hōim. in limbo vbi detinebant om̄es patres sancti p̄ peccato ade. in purgatorio vbi purgabant electi. z in inferno vbi torq̄bant d̄amnati. z sic mi/sericōdia tūc nō regnabat nisi in celo q̄ ad remanentes angelos. ideo **P̄s.** Dñe in celo misericōdia tua. **Secūdo** idem patz quantū ad om̄ē p̄sonā hominū. qz nulluz hōiem etiā p̄iarchas z p̄phas saluare po

terat qn̄ ad carcerē limbi descēderēt om̄s. p̄iarcharū z ab̄iāe fides: nec lex a deo data: nec p̄phetia nec sc̄ritas vel iusticia etiaz in vtero sc̄ificatos vt Hieremiā z Joānē baptistam: nec vllū meritū ducebat qn̄ q̄ in celū. ergo zc. **Tertio** idē patz quo ad om̄ē populū. nā in populo gētili de? multas strages penit. vt patz de sumerijs egyptijs. z de exercitu Sennacherib in quo 185000. simul interfecit p̄pter blāsp̄emā Item que fuit maxima pestilētia q̄ totū mundū p̄ idolatriā diabolo subijci p̄miserat. Sed z in populo dei videlicet iudaico magnas iusticie penas intulit deus quando sexcentamula pugnatorū ascendentiuz de egypto p̄strata sunt in deserto. z a serpētib; z igne gladioq; cōsumpta p̄pter peccata: solū duo. scz Josue z Caleph terram p̄missiōis intrauerūt. **E**cce ex oib; istis daret q̄ se uere deus ostenderat suā iusticiam. **D**ecuit ergo vt iam per ch̄risti aduentum ostēderet mūdo amorosa misericōdia vbi qz quia iam in celo homo introduct? habitat. in mundo ch̄ristus nobiscū manet in eucharistia. Item p̄ paradiso celum habemus apertū. **I**nfernus quoq; est quo ad limbū euacuatus. **E**t in omni p̄sona fidelū z in omni populo quicunq; voluit euadere possunt infernū z intrare celū. z sic patz vt dicit **Psal.** Misericōdia dñi plena est terra zc. **S**ecunda ratio angelice repatiōis. **E**st enim tā apud phos q̄ apud theologos generalis regula: q̄ deus z natura nil faciūt frustra. p̄mo **Celi.** nec potest esse vacuū in natura. iij. **Phys.** **M**anifestuz ē autē q̄ angelis de celo cadētib; mansiōes eorum vacue remāserūt. que p̄ solū meritū filij dei fuerunt hominib; p̄parate. **Joan.** xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. scz vacue. **S**i quo minus dixissem vobis vado vobis parare locū. s. assumendo homines in locū angeloz. **U**nde **Ans.** in li. **C**ur deus hō. dicit. **N**ō decet summam sapientiā p̄mittere nobilissimas creaturas scz humanā z angelicā vltimo suo fine. id ē beatitudine ad quā sunt create fraudari vlt̄ frustrari. sed nisi reparatio p̄ ch̄m interueniret pars nature angelice. s. que ruit totaq; humana natura frustrati essent a beatitudine. **S**ed quia ruentes angeli. id ē demo/

nes reparari non possunt: quia in malo obstinati sunt. **O**portuit ergo filium dei incarnari vt in carne assumpta mereret hominibus celestium mansionū adeptiōes. et sic angelica ruina repleretur ex hominib;. **P**roinde cōmuniter theologi dicunt q̄ mundus iste durabit ad minus tantum donec mansiones iste ex electis hominib; replentur. z sic numerus ciuū celestiuū a deo diffinit? impleat. **T**ertia ratio beatifice visionis. nam beatitudo cōsistit essentialiter in visione clara deitatis z fructiōe. ex consequenti vero in aspectu gl̄iose h̄uānitatis ch̄risti: per quā duamur ad dei beatam visionē. **Joānis.** xvij. **H**ec est vita eterna vt cognoscant te verū deum z quem misisti **I**esum. **I**deo ad complētūz p̄fecte beatitudinis in anima et corpore simul. quā homo desiderat: oportuit filiū dei incarnari. **N**am deitas corporali oculo videri non potest sed tñ intelligi. **S**i ergo ch̄ristus incarnatus nō fuisset: sola anima hominis visione deitatis fuisset beatificata. z oculus corporalis nō habuisset obiectū beatifice visionis. nunc autē habet. **U**nde **Jo.** x. ch̄ristus ait. **P**er me si quis introierit saluabitur. **I**ngrediet. s. ad contemplatiōē deitatis. z egrediet. s. ad contemplatiōē gl̄iose humanitatis ch̄risti. z pascua inueniet. s. fructiōis: vt exponit **Aug.** **Q**uarta ratio cōgrue redēptiōis: quam ponit **Agostinus** i. iij. di. xx. vbi sententialit̄ dicit. **P**lacuit inquit deo vt non per potentia sed iusticia vincens diabolu erueret hominē. **E**t quare hoc sic: vnam rationē dat. **Q**uia deus iuste permisit hominē per peccatū a diabolo possideri tāq; seruū. iuxta illud. ij. **De. ij.** **A** quo quis superatus est eius z seruus est. **N**on erat ergo congruū q̄ deus p̄ potentia hoc infringeret quod iusticia mediante permisit. **C**onuenientius ergo erat per iusticiā q̄ per potentia vincere diabolum: et sic hominē eruere. **A**liam rationē dat. quia diabolus vicio superbie amator est potentie: z oppugnator iusticie. z i hoc homines eum magis imitant qui odiunt iusticiam z negligūt. ac potentie magis student. cuius adeptiōe letantur superbiendo vel cupiditate inflāmantur. **I**usticia ergo humilitatis ch̄ristus hominē libera/

uita diabolo vt homo in hoc deū disceret
(inquit) imitari. qz p humilitatē z iusticiāz
pōt hō vincere diabolu. Hec p m D grm
Sed diceret. qli iusticia de hoiez
de manu diaboli cōgruent libavit: Rndz
ibidē mgt dices. Quia i chzo nihil dignū
morte inueniēs occidit eū tñ sine cā mortis
scz p iudeos instigādo z pcurādo. Ido in
stū inqt fuit vt debitores qz tenebat capti
uos liberi dimittant in eum credē. quem
sine vllō debito occidit. Hec mgt vbi sup.
Nā general' regula diuinit' statuta ē z oī
legē stabilita. qz vīz qui innocentē volūta
rie occiderit: z maxime si regē innocentē oc
ciderit amittit omē qd possidet. z insuper
ppriū caput pdere meret. patet. xx. z. xxj. et
xxij. Exo. capitulis. z extra de homici. c. j.
z li. vj. Ad quod faciūt leges ciuiles i puni
endo lese maiestatis crimine. Unde z eccle
sia canit in psa. Princeps mundi. i. diabo
lus tollit: z eius destruit in nobis imperiū
dū tenere voluit in quo nihil habuit. id est
christū: ius amisit ppriū. s. quod habebat i
homine. Et sic pty qz ex q diabolo regē oim
hōim innocentē chzm occidit. ideo oēs pty
tē z regnū qd habebat in hoibz de iure iu
sticie quo hoiez possidebat pdidit: z seipz
etiā eterne mortis dānatōe pdidit. Qz q
mira dei nri sapia chrs incarnari voluit. o
pctōz excute a te iugū diaboli. curre p peni
tentia ad chzm tuū redēptōzē ne peas cuz
diabolo. Quinta rō debite satisfactōis.
quia p pctō hūani generis null' ali' potu
it satisfacere nisi q esset de' z hō. vt patz p
Amb. sup Rho. que allegat mgt di. xvij
tertij li. di. Tantū fuit pctm nrm vt salua
ri nō possem' nisi vnigenit' dei fili' p no
bis moreret' debitoribz mortē. hecibi. Et
ista clari' patebūt i subseqnti ar. ij. E

Circa secūdū principa
le deratus nri satisfactōe z eius poresta
te occurrunt questiones tres.

- Prima de hois impossibilitate.
 - Secda de solutōis possibilitate.
 - Tertia de angeli facultate.
- Prīa de hoie. vtrū pur' hō p seipō satis
facere potuisset. Ad h rndz Anf. li. ij. Cur
deus hō. ca. xij. qz nō. qz pctōz inqt pctōzē
nequit iustificare. sed si homo seipm' repa

rasset: pctōz pctōzē iustificasset. qz oēs fili
hoim pctōres sunt: z i pctō nascim' de cō
muni lege. nā nihil dat qd nō habz. j. et. ij.
Elencho. Ergo pctōz nō pōt dare grāz iu
stificatē. qz non habet. f. Circa secū
dum questū de possibilitate solutōis reat
tus humani Questio est vtrū aliqua citra
deum. s. creatura soluere z satisfacere potu
erit p pctō humani generis: sic qz deum nō
oportuerit incarnari: Ad qd rndz f3 doc.
pripue Bonauen. z Rich. sup. ij. di. xx. qz
satisfactio cōdigna fieri nō potuit nisi p ho
minē q deus esset. put etiā pbat Anf. li. ij.
Cur de' hō. c. vj. Et ratio est. quia peccatū
tū hominis fuit: finitū quadruplicat. Pri
mo quia ptra infinitū bonū. h est cōtra de
um cōmissuz. Secdo qz infinitis bonis ho
minē priuauit. s. grā z glā ppetua. Tertio
quia infinitis malis addidit. s. miserijs et
gehenna ppetua. z per cōsequens a parte
post duratione est infinita. Quarto quia
infinitam rem in potentia corruptit. Nam
si placeret deo indiuidua nature humane
sine fine multiplicari omnia illa corruptit z
corrūperet siue inficeret. qz oīs nascimur
fili jre. Eph. ij. Cum autē deus sit iustis
simus z nihil impunitū relinquat. ergo sa
tisfactio condigna debz fieri fm quantita
tem culpe. Juxta illud Deuter. xij. Pro
mensura peccati erit z plagariū modus. et
p consequens oportuit q aliquis satisfacere
ret cuius meritū esset infinitū. z qui essz su
pra totam naturam: sicut et peccatū totaz
naturam corruperat. Sz quia omnis crea
tura citra deum est finite bonitatis. ideo
nō poterit pura creatura per se satisfacere.
Unde oportuit q talis qui satisfaceret es
set deus et homo. Deus quidem vt infini
ti esset meriti et bonitatis: et supra omnez
naturam. sed quia deus non peccauit nec i
sua natura pati potuit: ido debuit fieri ho
mo per assumptionē humanitatis: vt sic il
le pateretur et puniretur qui peccauerat.
Proinde oportuit filiū dei incarnari vt in
natura humana iuste pro tota hūana na
tura satisfaceret de peccatis omniū homi
nū z grām ac glāz mereret. S Sz ter
tia qstio pterea pōt. oriri. qz de' potuisset
mittere i sua psona aliquē angeloz btrū
sicut misit in monte sina ad danduz legem.

veteris testamenti. z si hōmī angelū misisset
carnes humanā assūere z in ea pati ac mor
te nos redimere potuisset p dei acceptatio
nem satisfieri p pctis hoim eoz in psona
dei talis angelus satisfecisset. Quare ergo
noluit deus per angelum hominem redi
mere: Rndz q deus potuisset quidem sal
tem absoluta potentia hominem redime
re per angelum beatum in carne missum sz
hoc noluit qz fm Tho. sup. ij. q. j. ar. ij. nō
pgruit. Prīo scz ne hō alteri qz soli deo de
bitoz siue salut' fuisset z p pns diuinū ho
mōzē ipi redēptōzē alteri qz deo exhibuisset
vīz illū adorādo z grās agēdo. Secdo ne i
britudie hō minor eet angel' sz eqri posset
eis. iuxta illud Dat. xxij. Erūt sicut ange
li dei in celo. Tertio deniqz qz vt Anf. lib.
Cur deus hō. dicit. homo nō recuperasset
pstinā innocētie libertatē qz soli deo z nō al
teri subiect' fuit. Q iesu bone de' etne qd
laudis z grāz tibi referam' qz intantū nos
dilexeris vt tibi soli subijceres z angel' non
solū parificares sz z superaltares. H

Circa tertiu d affectus
amore p chz aduentū sibi vindicato. Notā
dū est q chrs dñs in h suo aduentu in carnē
pripue modis septē ondit nobis maximā
charitatē qten' eisdem modis vindicaret
affectum nostrum vt ipm duota dilectio
ne reamare studeamus. Ad quod hortat
nos Augu. di. Ama illum o hō qui amo
retui amoris descendit in vterum virginis
z ibi lumen sue deitatis coniungere volu
it limo tue mortalitatis. Prīmo qz cum
alijs nullus i tota natura inueniretur qui
posset satisfacere. ipemet deus voluit adue
nire pro nobis satisfacere. sed qre sic dilexit
nos. nisi vt nos debeamus z doceamur si
cuti z tenemur ipm reamare sup oia singu
lariter. Aug. Diligendus est deus ppter se
z sup oia. Secdo qz assumēdo nram na
turam indissolubiler voluit sibi ppetuo
vnitā habere vt dicit Damalce. z coiter fi
de vera credit. qre hoc nisi vt vēdicet nos
sibi qz tenemur inseparabiliter deum amare.
Rhom. vij. Quis nos sepabit a charitate
chri: zc. Nā christianus nunqz debet separari a
chzo p pctm mortale. z in hoc d3 deū ppe
tuo diligere. Tertio qz bonitatē suā deus

in incarnatione voluit nob cōicare vt nrm
vīz amorē sibi p grām vendicaret copula
re. Aug. Deus factus est homo vt homo
fieret deus. scz participando. Nam. j. Jo.
iij. Qui manet in charitate: in deo manet
z de. in eo. z sic p charitatē homo deo bono
vnit. sicut ferrū ignitum igni: z ignis ferro
vnitur. Quarto quia christus corpus si
mul z animam humanam voluit assūere
re z vtrinqz in seipō beatificare. Quare
hoc: vīz vt eū toto corde z tota anima ac
totis viribz reamemus Datth. xxij. z sit
toto corpore z oibz mēbris sibi dseruiam'
nō diabolo. j. Corinth. ioz. vj. Empti estis
pōio magno: glorificate z portate deum in
corpore vestro. Quinto quia dolores mi
seriarum nostraz z penalitates voluit in se
suscipere. s. famē: siti: estus z frigus. laborē
z. Quare sic dilexit nos nisi vt doceamur
qz pnam pctōz nostrōz z dignam amore
chrisi suscipiam'. Datth. ij. Penitentia
agite zc. Sexto qz eadē omnia qz p no
bis assūpsit voluit expōere p nra salute. s.
corp' i dolorozaz passioez. sanguinē totū i
effusione. aiām in mortē. z totā vitā in salu
tis laborē. qre h' audi Ber. di. Chrs totaz
vitā suā p me exposuit qz iuste sibi totā meā
vindicat vitā. vīz vt toto tpe in pceptoz
eius impletōe dseruiam. Septimo qz
flagitioz nroz penas z debitā mortēz ple
nariē z fm oim moduz pgruentie ipemet
voluit p solvere z mortem acerbissimā cru
cē sustinere. vt nos vsqz ad mortēz tolerantiā
eū reamem'. Amiz qz adā peccauerat in
capite cogitādo trāsgredi pceptū. id chrs
spinea corona in capite pungi voluit. Itēz
Adam peccauit in oibz sensibz. s. visū. audi
ditū. gustū. odoratū z tactū. qz chrus p nro
amore satisfec ocul' plorādo. in aure audiēdo
do blasphemias. i gustū. fell' z aceti. i odo
ratu fetidoz spūtoz i facie suā z i tactu fla
gellatōis. Itē adā peccauit pedibz appro
pinādo z man' extēdēdo ad lignū ac fru
ctū vetitū rapiēdo z cōedere p cupiscēdo z
sic oia mēbra z se totū morti obligauit. id
amozosus chrs p nob satisfaciēdo trāffigi
voluit i pedibz z māibz i cruc' lig' extēsis ac
ipe fruct' bndict' vti p gialis supel' ē i al
to lig' pedēdo i raptōres tāqz yn' latronū
z i late vsqz ad cord' penetrālia vulnerari
E 4

voluit z in omnib; mébris penas acerbissi-
mas sustinere ac mori. Ité Adá p'fissibili-
ter nudus apparuit p' pccm z maledictione
dei incurrit. id' christus nudus in cruce que
erat olim maledicta pena: mori p' nob' vo-
luit vt nos a maledictione solueret. Ergo
dilecte iesu p' tã pio tuo amore tibi laus z
gratiar' actio i' seculũ. O pccõz penã chri-
sti amore p'maximũ erga te. O ania chri-
na stude p'dictis modis chm' deũ tuũ z di-
lectũ redemptorẽ rediligere vt valeas cũ ipso
in celo p'petuo p'regnare. qd' nob' p'stet idẽ
ch'is q' vult zc.

De eadẽ dñica q'rtã aduent' ser. III. s.
de hũilitate z charitate aduent' ch'ri.

Hnis val-

lis implebit' z omis m'os z
colli hũliabit'. Luce. ij. z in
euã. hodie. **I** Sc'us
p'ha Esa. xl. ca. spũscõ inspirante p'dicere
volẽs aduentũ ch'ri in carne p'phetauit q'
tũc erit q'dam sc'us p'dicator p'nunciãns z
voce p'dicãns vt p'parẽt viã dño iesu ch'zo.
z inter alia signa aduentus h' p'apue p'di-
xit q' omnis vallis implebit' z omis m'os. et
collis humiliabit'. designãns hoc s'calit' sic/
dum in aduentu ch'risti sc'do vicẽ ad iudici-
um qñ cõplanabunt' m'otes z eq'bit' terra.
Spũaliter fieri deberet in aduentu ch'risti
p'mo. s. in carnẽ q' aduẽtus fuit humillim'.
Itõq' eccl'ia hodie canit i' euãgeliõ hec ver-
ba p' Esaiã p'ham p'dicta vt doceat nos
q' ch'is dñs n'r' cu' natiuitatis festũ in p'ri-
mõ celebrandũ est p' n're hũilitatẽ p'nie ve-
niet ad nos sicut z in humilitate nat' fuit.
Uñ dicit h' p' vno signo q' ois vall' i. humili-
ata ania implebit' scz grã dei. q' de' hũili-
bus dat grã. Jaco. iij. Bern'. Sicut fõ-
tes fluũt in vallis: sic grã in hũiles. aliõ q'z
signũ dat spũali p' exẽplo cũ subdit. z ois
m'os z coll' hũliabit'. q. d. ois altitudo p'n-
cipatus z p'tatis hũane debz humiliari ad
fidem ch'ri z p'niã. exẽplo hũilitatis ch'ri
q' se intantũ hũliabit' q' de' excelsus adue-
nit in carnẽ humanã nõ in p'ncipatu regio
mũdano sed i' sũma humilitate. sicut q' ois
mons diuine altitudinis z coll' etiã angeli

ce sublimitat' hũliabit' erga gen' hũanũ
p' p'descensionẽ charitatis z hũillime benẽ-
gnitatis. ita debet exẽplo ch'ri ois hõ hũli-
ari vt mereat' ch'ri videre. Uñ subdit in
euãgeliõ. Et videbit' ois caro salutare dei:
qd' p'õr ponit' p' alio th'emate hui' f'mõis.
Itaq' de aduẽtu hũli' ip'i' ch'ri in carnem
tria p' sermõẽ mysteria liceat d'clarari
Primũ de hui' aduẽt' ch'ri hũilitate.
Secõm de hui' aduẽt' cãli charitate.
Tertiũ de ei' doni diuinit' collati p'ci-
ciositate.

Circa p'mũ de hũilitate

aduẽt' ch'ri i' carnẽ qd' e' q're ch'is dñs i' ipso
p'rio aduẽtu. s. i' carnẽ i' hũilitate maxia vo-
luit venire. Nã si aliq's dñs z p'nceps terre
nus se hũliaret ad f'uendũ paup'ib; m'iz
videret' corã hoib; q' vt d'r Ber'. Nõ ma-
gñũ e' esse hũilẽ in abiectõẽ s; rara p'fusus et
mag' p' est eẽ hũilẽ i' honorib; z pot'etati-
bus. S; si h' faceret aliq's maxim' ipator
z rex hui' m'õi adhuc eẽt mirabil' q' sc'i/
pluz dedit i' f'uũ paup'ib; s; q' ch'is erat z
e' rex regũ z dñs dñiantũ z n' solũ f'restruz
s; z celestũ creator z dñs dñs p'tas e' p'tas e'f-
na q' nõ auferet. vt scribit' Dan. vii. z Apo-
ca. xix. Sũme mirabile q' e' q' voluit venire
i' sũma hũilitate vt eẽt oim' hoiz seru'. imo
opprobriũ hoim' z abiectio pleb' tanq' vt
mis vilis a iudeis reputatus z tanq' latro
morti z patibulo crucis d'nat'. sicut dicit
Ber'. Uñ ip'e ch'is ait p' ps. Ego aut' sum
p'mis z n' hõ. s. alicu' valor' reputat' s; tã-
q' p'mis vilis cui' occasio p' nullo extimat'.
subdit. opprobriũ hoim' z abiectio plebis.
Ité Dat. xx. Fili' hois nõ venit m'istrari
s; m'istrare. z dare aiã suã in redẽptionẽ
p' m'ltis. Uñ valde z sũme mirabile est q'
ip'e de' tã hũilit' venire voluit. **R** Ad
qd' fm' doc. recolligẽdo e' dicenduz q' ch'is
dñs in sũma hũilitate v'ire voluit in p'mo
aduẽtu p'lib' r'õnib; z p'apue quinq'.

Prima ratio ppter q'ruam culpe curati-
onem.
Secõda ppter diuine p'tutis demonstra-
tionem.
Tertia ppter exẽplũ nostre salutis z in-
formationem.
Quarta ppter fraudulẽtiẽ demonũ ocu-

cultationem.
Quinta ppter gratuiti amoris attracti-
onem.

Prima ratio ppter q'ruã culpe curati-
onẽ. Nã si q'ram' q' fuit culpa p'moz parẽ-
tũ R'ndet. l. Tho. sup. ij. di. xxi. q. j. art. j. z
ij. q. d. xij. ar. j. q' supbia ex qua in eis fuit
causata inobedientia. Sic Aug. ad D'ro-
sũ dicit. q' hõ elat' supbia suãioni spen-
tis obedies p'cepta dei cõtemplit. Exunde
postea deriuat' est peccatũ gula. Nã dicit
Ben. iij. q' serpens dixit ad e' L'itis si
aut' dñi scãtes bonũ z malũ. qd' appetendo
supbia incurrerũt: z ex hoc inobedientia z
gula deriuata sunt. Proinde Eccl. x. scribi-
tur. Inuitũ ois pcti e' supbia. vbi L'ra di-
cit q' aus' diabol' dixit eue. cur p'cepit vob'
deus vt nõ comederetis de omi ligno pa-
dis. q. d. Lum sitis innocentes nõ debere-
tis tali p'cepto restringi eoq' omnes fruct'
arboz tãq' vob' inferiores creature v'ie vo-
luntati debeant supponi. z tunc mulier pro-
rupit in qñdam elationem. ex q. s. sibi displic-
ent restrictio p'cepti: z ex ista displicẽtia se-
cutus est error quo credidit serpenti v'leri-
us dicenti. Nequaq' mortemini sed entis
sicut dñi zc. z sic secuta est iobediẽtia z trãf-
gressio ac p'ccm' gula. Sic ergo patet q' su-
perbia est initium z fundamentũ omnium
vicioz. z modo sic est in hominibus. Nam
quare aliquis est auarus: ex supbia e' quã
non vult subesse obediendo p'cepto dei di-
centis. Nõ cupisces rem p'xiui tui. Qua-
re aliquis est luxuriosus. ex supbia est: qz
non vult obedire deo. di. Non mechaberis
z sic de alijs peccatis. Ideo ch'ristus medi-
cus animaz nostrarum venit in maxima
humilitate vt superbiam nostram frange-
ret tanq' virulentum apostema z curaret.
Unde Magister dist. viij. tertij dicit sic.
Decreuerat deus vt ait Amb. ppter p'ri-
mum peccatuz non intronitti hominẽ ad
dei visionem nisi in vno hoie ch'zo rãta cri-
steret hũlitas que oib; suis p'ficere posset.
Sicut in p'mo homine tanta fuit sup'bia
que omib; suis nocuit. Hec Magister.
Sed adhuc restat cur ch'risto domo
non sufficiebat se humiliare vsq' ad assum-
ptionẽ hũanitat'is. sic q' esset homo z rex
diues. z potens z dominaret in hoc mũdo

Sed voluit se humiliare infra hoies vt es-
set seruus oim' z immũ abiectus p' passio-
nem vt supra dictuz est. Respondetur per
iam dicta p'ba Magistri. qz tanta debuit
inquit esse humilitas ch'risti quãta fuit su-
perbia hois. Sed vt Damaf. z Ansel. di.
Homo p' supbiam ex'erat se q' deuz vsq'
ad deũ z supra deũ. Nam cõtra deũ ex'erit
se faciendo q' ei' p'ceptũ. z vsq' ad deũ. qz
vsq' ad scientie diuine appetitũ. Itẽ sup'
deũ: qz voluntatẽ p'ria supra dei volũta-
tem posuit. Ideo q'grue d'buir se ch'is hu-
miliare non solũ vsq' ad hoies sed etiã in-
fra hoies. vt patuit. Uñ Aug. i' f'mõẽ de
agone ch'riano. O hõ vide qd' p' te factus
est deus z doctrinã tante hũilitatis agno-
sce. Que supbia sanari potest si humilitate
filij dei non sanat' q. d. q' talis supbia e' de
monũ nõ hominũ. Secunda ratio p'f'
diuine p'tutis demonstratiõẽ. qz decuit vt
ois ch'ri op'atio z eius deitatis fides in mũ-
do non nisi diuine p'tuti ascribat' z manife-
ste clarescat ac m'õstretur toti mũdo q' dõ
est fides ch'risti. Nam si ch'ristus cum potẽ-
tia maiestatis vt reges huius mũdi venissz.
z uerũ hoim' ad fidẽ attribueret potencie
armoz. z non virtuti diuine. Sicut patet
de cultura idoloz quam Rhomani p'nci-
pes p' totũ m'õm potẽtia sua iduxerũt. Itẽ
si venisset cum diuitiaz largitione terrenaz
rũz bonoz carnaliũ n' diuie p'tuti fidel' ascri-
beret. sicut patet de fide Habumeti que
p'mittit carnalia z terrena z multos sedux-
it. Itẽ si venisset cum astutia humana
z philosophica ascriberetur humane sapi-
entie z astutie. Proinde vt m'õstret q' ch'ri-
stus verus est deus celestis z ei' fides vir-
tuti diuine ascribatur venit in humilitate
z humiles discipulos z paucos elegit per
quos totum mũdũ a ritu v'itato ad fidez
arduã z p'ratiaz carni z sanguini cõuertit.
Nam in hoc maxime apparuit diuina vir-
tus per talem p'uersiõẽ totius mũdi ad
ch'ristum. vt docet Aug. xxi. de ciui. dei. c.
lvij. Ideo. j. Loy. j. Videte vocationem
vestra fratres: quia nõ multi sapientes fm'
carnem. sed q' stulta sunt mũdi elegit deus.
Tertia ratio ppter exẽm' nostre salutis z
informatiõẽ. qz vt ip'emet ch'is dicit Jo.
ij. Non misit deus filiũ suũ in mũdũ vt

iudicaret mōm. s. in pmo aduētū. s. vt saluaretur mōs p ipm. Jo deuit q sic in scdo aduētū suo. s. ad iudiciū ventur⁹ est cū maiestate magna ⁊ p̄tate. Luce. xxi. Fra i p̄tate mo aduētū cū venit iudicari nō iudicare s. saluare. debuit sic venire p oia vt in sui exēplo doceret i q salus hūana p̄sisteret. Propterea ch̄s dñs pmo venit in hūilitate vt doceat qz in humilitate p̄sistit salus hoīs. sicut dicit Aug. viij. de trini. **Uñ** dicit. xj. ait ch̄s Dilate me qz mitis sum ⁊ hūil cor. Et Luc. xvij. Qui se hūiliat exaltabit. Scdo p̄ auariciā venit i paupertate: qz in ea est sal⁹. **Uñ** dicit. Mat. v. Bēi paupes spū qm̄ ip. ē reg. ce. Tertio p̄ luxuriā venit in castitate nascēs de mīre p̄gie. Quarto p̄ inuidiā venit in charitate qz p nob mori voluit. Quinto p̄ gulā venit in sobrietate. naz. xl. dieb. ieiunauit. Sexto p̄ irā venit i maria patētia q dicit in cruce. P̄i dimitte ill⁹. Septimo p̄ ira acidia venit in obedientia dei vsqz ad mortē cruc. vt doceret qz i obedientia p̄ceptoz dī est salus hoīs. **Uñ** dicit. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Quarta ratio p̄pter fraudulentie demonū occultationē. vt. s. aduentus ⁊ in carnationis ch̄i mysterium diabolo occultaret ne p suā fraudulentiam diabolus aliq nō posset impedire passionē ch̄i ⁊ salutē nostrā. **Uñ** vt Jfido. de sū. ho. lib. ij. c. xij. dī. Si demōes cognuissent ch̄m per mortē. s. humilē redimere gen⁹ hūanuz nō eum vtiqz permisissent. parando p iudeos. Item Breg. in homel. Maria stabat. dicit. q diabolus p miracula ch̄m deū cogit. sed de cognitione sua cecidit ad dubitationem qñ hunc passibilem vidit. Hecille. Proinde vt Hiero. in Mat. dī. Et glo. super illud Luce. iij. vbi diabolus legitur dixisse ch̄o. Scio te qui sis sanctus. dei venisti p̄dere nos. Intelligenduz est suspicari vehementer vel opinari magis qñ nō uisse certitudinaliter. **Uñ** sicut diabolus sub specie serpentis se occultando decepit adam ⁊ euam. sic ch̄s dñs deitatis sue potentiam ⁊ saluationē nostrā diabolo p̄grue occultauit sub tegumētis hūilitatis. **Uñ** Esa. xlv. Vere tu es deus absconditus. Quinta rō p̄pter gratuiti amoris nostri attractionē qz si cū potentia venisset fuisset

a nobis timori habit⁹ pot⁹ q̄ amatus. tñ mor aut nō ē pueniēs attractariū ad deo fuitēduz s. amor. nā q ex timore fuit nō meret. sed q ex amore. imo p̄fecta charitas foras mittit timorē. j. Jo. iij. Jo hūilis venit ch̄s vt a nob amet pot⁹ q̄ timeat. **Uñ** q̄ hō ama hūilē factū p te ch̄s deū. **A**

Circa secūdū d̄ causali

charitate aduentus ch̄i in carnem. ex q glo. sup. Mat. dī. Sola charitas fecit deum incarnari. ⁊ ecclia canit. Propter nimiam in q̄t charitatem qua dilexit nos deus misit filiū suū in similitudinē carnis peccati q̄stio p̄tractāda hic occurrit. vtz dei fili⁹ ex sua charitate incarnatus fuisset etiam si hō nō peccasset. Rō q̄nis est: qz p vtraqz pte sūt auctes. Nam sup illud. j. Tim. j. Ch̄s iesus venit in hūc mōm p̄ctōres saluos facere. glo. dicit q nulla causa fuit volendi ch̄o dño nisi peccatores saluos facere. Itē Aug. lib. de p̄bis Ap̄t ser. lxxij. dicit. Si homo nō perisset filius hoīs nō venisset. Ad idē est Damasco. li. iij. ca. xij. ⁊ plurimoz doctorū dicta ⁊ rōnes sūt pro parte ista. In cōtrariū est ch̄i dicit Jo. ij. Sic deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitum daret. vbi Aug. dicit. Si de hoies non amaret de celis ad terrā nō descenderet. Idē q̄ Aug. li. de cathedra dī rudibz dicit. Que est maior causa aduētus dñi q̄ vt ostenderet de⁹ suā dilectionē in nobis. Si ergo amare pigebat saltem re/amare non pigeat quz p̄ ipē dilexit nos. hec Aug. ibidē. Ad idē etiā sūt plurimoz doc. opinioēs ⁊ rōes ⁊ sic ad vtraqz partem sūt opinioēs vt patet p Bonauen. sup. ij. di. j. q. ij. ar. ij. Ad h̄mōi aut p̄trarie satem cōcordandā dicit cōuis s̄m moder/nos docto. tenen. auz Scoto q sine p̄iudicio pōt dici q etiam si hō nō peccasset s. in statu innocentie p̄mansisset. nihilo minus ex charitate de⁹ incarnat⁹ fuisset. vt dī. ij. opinio. verūtñ n̄ venisset ch̄s vt redēptor nec assūpsisset carnē passibile ⁊ mortale eo q nō fuisset opus satisfactione sed assum⁹ psisset carnem simpliciter. ⁊ sic intelligēde sūt auctoritates pro prima opinione inducte vel inducēde. **Uñ** aut. conueniens fuit dei filium incarnari etiam si

homo non peccasset ostenditur ex pluribus rationibus tanq̄ signis diuine charitatis ex Scoto sup. ij. di. vij. q. iij. ac Bonauen. vbi s. Fran. maro. ⁊ alijs recolligēdo breuius. Primū signū qz ab eterno amauit deus hoies p̄destinādo. Tal aut p̄destinatio cuiuscunqz p̄cedit naturalit p̄scientiā peccati vel damnationis cuiuscunqz. qz vt ait ap̄ls. j. ad Tim. ij. De⁹ vult oēs hoies saluos fieri ⁊ ad agnitionē p̄tatis venire. s. volūtate añ cedere. **Uñ** autē p̄ctōre dānare vult h̄ est ex volūtate p̄sequente. Unde pmo omniz ab eterno p̄ordinauit deus ex mera charitate i ter omnes p̄destinatos prius natura p̄eligendo aiaz ch̄i ad summā gl̄iam. postea ordine nature loquendo p̄uidit Adam ⁊ omnes quos voluit creare. angelos ⁊ homines: ⁊ aliquos casuros: alios vel p innocentia vel p penitentiā saluandos. Postea loquendo vt dixi ordine nature: quia i dei p̄destinatioē nō est ordo tēporis: cū omnia simul ab eterno p̄uidit. ⁊ sic p̄ordinauit omnes electos saluari vel redimi per ch̄i stum. Nam si p̄ordinasset ch̄i solū p̄pter hoc q Adam erat casurus sequeretur q ch̄i anima gaudiū haberet de lapsu Ade: qd est absurdū. Unde nullus est p̄destinatus solū p̄terea quia alius p̄uisus est casurus vt sic nullū oporteat gaudere d lapsu alterius. Hec ⁊ plura doctorū subit Scotus vbi sup. Proinde Leo papa i libro de fide dicit. Putant quidā casum hominis. s. solum causam fuisse incarnationis qui simpliciter fallunt: quia ab eterno est p̄destinatus q homo deificaret. s. per ch̄i stum. Unde si deus non incarnaretur homo non deificaret. ⁊ sic p̄destinatio dei mutaret. Maxime ergo debem⁹ ch̄i stuz diligere p quem saluari ex charitate dei p̄destinati sumus. Secundum signum qz beatificare decreuit deus hoiem p̄fecte in anima ⁊ corpore glorificādo. Unde auctor de spiritu et anima dicit. Propterea deus homo factus est vt totū hominē beatificaret. s. aiam in visione deitatis. ⁊ corpus i visione gloriose humanitatis ch̄i. **Uñ** etiā si homo nō peccasset de⁹ incarnat⁹ fuisset vt h̄c charitatē ostenderet q hominē p̄fecte beatificaret. De hoc patuit ser. xv. L. Tertū signū qz charitatem suam infini

tam deuit deū manifestare homini sc̄p̄m comunicādo. qz de rarōe boni est q sit suū ipius comunicatiū: s̄m Dion. ⁊ j. ethico. Bonū de q̄to cōmuni⁹ tanto diuini⁹. Jo p̄t bonitatē suā debuit de⁹ incarnari etiam si hō p̄sistisset. eo q nō mag⁹ dilexit naturā lapsam: imo minus q̄ innocētē. vñ Orig. dicit. Si hō nō peccasset eque bñ de⁹ ex nimio amore hoim homo factus fuisset.

Quarto qz deū h̄re debuit hō p grām scz in p̄senti ⁊ p gl̄iaz in futuro p̄petue possidendo. qz ad hoc fact⁹ est hō vt dicit August. ⁊ iniaz li. ij. di. j. allegat. Sed cū de⁹ sit infinitū bonū: nō hō p se nō potuit mereri h̄re deū. qz finiti ad infinitū p̄portio nulla. vij. Phis. et. j. Ledi. Unde oportuit ēt hoie stante filiū dei incarnari ex amore: vt p eius incarnationis merita infinita deū habere p̄mereri valeret. Quintū signū qz exaltauit deus humanā naturā incarnādo: vt patet. Sed si hanc incarnationē fecisset deus solū p̄t p̄ctm hoīs: tūc hō cōmodū de sua malicia reportasset. qd nō decz deū iustū retribuorē. Nam extra de reg. iuris li. vj. Regula iusticie est generalis: q ex cōnō debz q̄s fructus p̄seq qd minus extitit i pugnare. Relinquit ergo q deus p̄ ratiō nos dilexit q ex nimia charitate etiam hō si peccasset homo factus fuisset. Ergo Jesu bone tibi laus et gratiarū actio pro talibus tantēqz charitatis signis. **P**

Circa secūdū de donis

p̄ciosis. s. in aduētū ch̄i collat⁹ nob ex charitate dei. **Uñ** vt scribit. ij. Pe. j. p ch̄i stū maxima ⁊ p̄ciosa nob de⁹ p̄missa donauit vt p hec efficiamur diuine p̄sortes nature fugientes a que in mūdo est cōcupiscētie corruptionē. Hec ibi. Iuxta h̄c ergo scripturā videnduz est nobis vt agnoscamus charitatē dei. vtz q̄lia sūt ista p̄ciosissima dona nob p ch̄i aduentuz collata. Ad qd breuē enumerem⁹ p̄cipue sex. Primuz est donū adoptōis. Joannis. j. Dedit eis potestātē filios dei fieri. Scōz donū b̄ndictiōis. Nam antea eram⁹ maledicti i adam Bēn. ij. Maledicta terra i ope tuo. sed in ch̄o sumus benedicti. s. b̄ndictiōe gr̄e in p̄senti ⁊ tandē gl̄ie. j. Pe. ij. In hoc vocati

estis vt benedictione hereditate possidea-
tis. Tertiu donu curatiois s. a peccatis
Aug. Dagnus venit inquit medicus. qz
p totu munduz magnus iacebat egrotus.
vitz humanu genus languet diuersis in-
firmitatibus peccati superbie: auaricie zc.
Quartu donu dignificatiois. Aug. in
ser. Factus est deus homo vt ho fieret de
us: qd est maxime dignitat. Unde ange-
lus no pmisit se adorari ab homie p? chri
aduentu. vt patet de Joanne Apo ca. xxiij.
cum tamen Abrae pmiserit Gen. xviij. quia
iam homo factus est deo viue. Quintuz
donuz ereptiois. scz a captiuitate diaboli.
Aug. xiiij. de trini. Quomā deo cōiūgi po-
tuit hūana natura. sup bī spūs maligni nō
audent se pponere homini. Q. Unde
in lib. Petri duniacen. legit Exemplū q i
vigilia natiuitatis dñi scūs Hugo vidit
brām pginē in vlnis filium tenentē. q dice-
bat. nosti mater q diē natalis mei ecclesia
cū gaudio celebrat. z vbi est nūc diabolus q
antea hoibz puaiebat. Etā in vitaspatri
legit q corā sancto Antonio flebat diabo-
lus in specie pueri eo q eū supare nō pote-
rat. Sed heu hodie quot hoies supat dia-
bolus p vicia supstitioū z maloz tripudi-
oū ac gule ac alioz pctōz q solēt homies
istis dieb. festi facere. Quo p Leo pp in
fmoē nati. dī. Agnosce. o. chriane dignita-
te tuā q diuine fact? es cōsors nature: nō
lī in veterē vilitatē degenerari. memēto cu-
ius capitis sis mēbrū: h est. christi. remi-
scere q crucis de pte tenebrarū trāslat?
es in dei regnū. Noli q diaboli puituti itez
te subhēre. quia p cū tuū sanguis est chri.
qui in veritate te iudicabit. Hec ille. Ul-
timū donū felicitatis oīs saluz et eñe he-
reditatiois. qz vt ait Anb. Nō ē sal? i mun-
do quā nō pepit nob hūanitas saluatoris
p quā facti sum? filij z heredes dei. cohe-
redes autē chri vt testat aplūs Rho. viij.
Q. g. charissimi. o fideles aie chri sanguine
redepti. Gratias agam? deo z rogemus
vt det nobis p christū Jesū hec oia possi-
dere sine fine Amen.

Itē plures alios sermones de incarnati-
one chri de scpsi i stellario bte pgis marie:
z in fmoēs de scris i vigilia z festo natiui-
tatis dñi. idcirco h ptraleo pla scribere.

Dñica infra octauas natiuitatis domi-
ni Sermo. I. scz sup euangelio.

Rat ioseph

et Maria mī Jesu mirantes
sup his que dicebant de illo.
Lu. ij. z i euāgelio hod. A. Uidem? p
expiētiā q illa q sunt vilitata hō nō admī-
rat. sicut ortū solis omī die z multiplicati-
onē segetū in agro seminatorū null? mirat.
qz vilitate z p̄suetudinarie fuit. Sz eclipsiz
solis mirant hoies. qz raro fieri habz. Si-
militer z panuz qnqz p qnqz milibz homi-
num multiplicacione quā fecit christ? mi-
rati sunt hoies. qz licz idem de? faciat illa
z ista. sed ista sunt rara z insolita: ideo mi-
ra dicunt: vt ait Aug. Quia autem i sa-
cra natiuitate christi z circūadiacenti tēpō-
re fiebant multa mira z insolita. merito er-
go potuerūt homies admirari: z precipue
beata virgo Maria et Ioseph: qui talia
attentius considerabāt: sicut patet in euan-
gelio isto. Tertius.

In illo tpe. Erāt Ioseph z Maria ma-
ter Jesu mirantes sup his que dicebant d
illo. z bñdixit illis symeon: z dixit ad Ma-
riam matrē eius. Ecce positus est hic i rui-
nam z in resurrectionē multoz in isrl z i li-
gnū cui cōtradictet. z tuam ipius animā p-
trāsbibit gladius. vt reuelent ex multis cor-
dibus cogitatioes. Et erat Anna pphetis-
sa filia Phaniel de tribu Aser. hec pcesse-
rat in dieb. multz z vixerat cū viro suo an-
nis septem a p̄ginitate sua. Et hec vidua
erat vsqz ad ānos. lxxxij. q nō discedebāt
de templo ieiunijs z obsecratioibz seruēs
deo die ac nocte. Et hec ipa hora supueni-
ens confitebat dño: z loquebat de illo oī-
bus qui expectabāt redemptionē isrl. Et
vt p̄fecerunt oīa p̄z legem dñi reuersi sunt
in galileā in ciuitatē suam Nazareth. Pu-
er autē crescebat z cōfortabāt plen? sapia
z gratia dei erat in illo. Luce. ij.

In hoc euangelio tria p̄cipua mysteria
docentur summarie.

Primū ē Ioseph z Marie admiratio.
Scdm ē Symeōis z Anne p̄phatio.
Tertiu est pueri iesu p̄fect? z p̄fortatio
Hec patent in euangelio.

40

Circa pmū dicit euāge

liū. In illo tpe Erāt Ioseph z Maria. zc.
Si qrat q tpe facta ē historia hui? euāge-
lij: Dicēdū ē b̄c aut? fm̄ Bult. q q̄da die p?
natiuitatē chri: hoc est in die purificatiois
Marie scz hodie infra octauas natiuitatis
chri legit ab ecclesia vt doceamur q iste pu-
er natus est oibz admirabilis vtpote ver?
de? z hō. z oēs chriam debēt cū ma. z iō/
seph admirari. ac p̄cipue h tpe grās dō a/
gant q tamarumū z t̄p̄p̄simū ac saluifi-
cū miraculu fecit de? p nra salute q vitz na-
sa voluit ex p̄gine z manifestari q ipse sit
deus factus homo. Naz qd mir? si alij ho-
mines in admirationē ducunt de puero ie-
su nato. cum etiā ipse Ioseph mirabat qui
fuit nutritus chri. z sic pater. s. cura dicit n
genitura Ebrardus. Est pater hic cura p̄z
est alius genitura. Itaqz sacrum dicit euā-
geluz: q Ioseph q ab angelo didicerat q
de spūcto p̄cep? sit chris z ipa gliosa vir-
go mī chri mirabant sup his q dicebāt de
illo. vitz puero Jesu zc. B. Sz qd oc-
currit quō ioseph z maria mī chri mirabā-
tur cū bñ sciebāt chri fore deū. Naz dicit
phus. J. Deta. z. ij. poste. q mirari tūc qd
dicit cū cām rei ignorat. nā admirationē or-
ta incipit hō cām inq̄rere. sicut ex admira-
ri ceperūt hoies philosophari. z tandē cū
ad cāe cognitionē qd puenerit cessāt admi-
ratio: z scia in illo gen erat. Exempla pona-
m? in spūalib. Primū de supbia. Cū emz
legim? q de? e celo cieat tanobilissimas
creaturas angelicas in maxima multitudi-
ne miramur. z vñ factū sit inq̄rim?. z audi-
endo. s. scripturā dicentē q ex supbia illoz:
iam sciaz habem? certā q deus supbiam
detestat z dānat eternaliter. Scdm exem-
plū de auaricia legimus in euāge. q hō q/
dam diues vidēs q ager yberes fruct? af-
ferret dixit. Datoza faciā hozrea meaz cō-
gregabo oia. Et ecce illa nocte ei dictū est.
Stulte: hodie tollēt a te aiam tuā z sic re-
pente mortuus est. Luce. xij. Causam q̄ri-
mus admirari. z inuenim? auariciam deo
detestabile. z sic scim?. Tertiu de luxuria
legimus totum mundū diluuis peruisse. z
Sodomaz cū oibz suis oppidis z possessis
bonis summersam. miraremur si causam

desideram? esse vitz luxuriā. z sic plura exem-
pla de alijs vicijs pone. Ad p̄positū redea-
mus. sanctissimus Ioseph z p̄go bñissima
maria optime sciuerūt chri esse dei filiū.
z ea q facta fuerūt sauerūt diuina p̄tute ēē
facta. quō tūc mirabant de his que fiebāt
z de christo dicebant: Rñdes q non mirabā-
bant tanq̄ ignorantes christū esse ver? deū
um. sz mirabant q tācto alijs etiā innotue-
rat qd se soli scire de chri putabāt vitz pa-
storibz: regibz: symeonz anne. Et hoc vult
Orige. i home. di. Logregem? in vñū ea q
in ortu iesu dicta z facta sunt z sciemus sin-
gula admiratione digna. z quo ad h enu-
merant plura dicta z facta de quibz mira-
bant z nos mirari debem? Primo de his
que dicebant p̄gini Marie in angelica sal-
utatione que erant noua z maudita a secu-
lo scz q p̄go p̄ciperet z pareret dei filium.
Scdo de his q dicebant ab Elisabeth in
uilitatione. s. q p̄go esset mī dñi z q ad ei?
vocem exultant infans in vtero. Tertio d
his q dicebant a Zacharia sacerdote. q scz
Joannes p̄cursor fieret chri zc. Quarto d
his q a pastoribz de visione angeloz z di-
uina collaudatioē p chri natiuitate. Quil-
to de his q dicebant a tribus magis z stel-
le adductioē. Ultimo de his q a Symeo-
ne z Anna p̄phabant in futur? de christi
passione z irrad redemptione z maloz da-
matione ac bonoz resurrectione. vt dicit
euangelū hodiernū z plura hmōi. Unde
Bern. sup illud. fecit mihi dñs magna di-
ct. Btā p̄go potuit dicere. Dagnū ē vti?
qz q p̄go suz. mat? q p̄go simul z mī sum.
Et subdit. Cū p̄go maria insperit filiū q/
liter q̄so nō mirari potuit. s. de tam sup oia
maximo miraculo q dei mater extitit. po-
tuit reuera admirando dicere. O dilecte
mi tu puer. quis es? es qdem filius meus
sed z creator z deus meus. sugis q̄ppe vbe-
ra mea qui pascis vniuersa. paruulus es i
mambz meis q cuncta potenter regis z tē-
nes in mambz tuis. Sed hec scripta quare
sunt nisi vt miremur q̄ntuz nos dilexit de?
Nā si de hoc nō miramur grossiores sum?
diabolo qui mirabatur de christi natiuita-
te. vt dicit Augustinus in quodam sermo-
ne. Dīremur ergo gratias agendo de ta-
li. s. amore dei benignitate humilitateqz q

nos redemit z nūc etiā in pctis sustinet ex/ pectādo ad pñiam

Circa scdm d. pphetia

Symeōis. nota q sacz euangeliū subdit. Et bñdixit inqt ill. s. Joseph z Marie ipe symeon z etiā puero ch̄o. q̄li forma bñdixit nō habet exp̄sūz. s. fm qd̄ Brecus ac Ludolph⁹ dicūt. Ista bñdictio fuit laudādo deū z gr̄as agēdo p aduentū ch̄i. z sic bñdixit. i. bñdictos ac b̄tōs p̄dicauit eos. q. d. bñdixit iste puer ch̄s q̄ venit in noie dñi. z bñdicti vos a dño q̄ meruistis huic benedicto puero seruire portando Sed q̄rit quō Symeō bñdicere ausus est Maria quā scūt p̄ginē m̄rem dei esse z ch̄m dei filiū. cū dicat Ap̄ls Heb. viij. Minor a meliore benedicit. Rñdet fm Lyrā z Ludol. q̄ licet Maria fuerit maior Symeōne in merito sanctitatis. tamen Symeōn erat sacerdos ad cuius officium spectat benedicere populum vt patet. j. q. j. Dicitum est a dño. vbi Aug. dicit q̄ sacerdotes no/ men dei inuocāt. dñs aut bñdictionē p̄stat Tāaltissima ei est dignitas officij sacerdotis q̄ p̄cellit alios hoies etiā maioris meriti exñtes. z sic Symeōn maior officio exñs. i. sacerdotali bñdixit Mariā. Sz cū ch̄s esset etiā sacerdos ieternū fm ordinē melch̄i. vt ait ps̄. ipm Symeōn bñdicere n̄ habu/ it nisi p̄dicādo z laudādo. sic dicim⁹ q̄ creatura bñdicat creatori. Vos q̄ ppe erat in veteri lege q̄ qñ parētes p̄ntabat in tēplo puez sacerdos bñdicebat parentibz z puero. Iōq̄ Symeōn sacerdos bñdixit illis. sed aliter christo. s. qz ipm laudando z p̄dicando ch̄m dñm vite z mortis. vt dicit Hiero. Benedixit aliter etiā Marie qz ad eaz magis p̄tinebat de Jesu. ideo ad eam ser/ monem singulariter dirigit futura p̄phetando. Unde subdit in euang. Et dixit ad Mariā zc. Deniqz aliter benedixit ipi Joseph. s. cōi bñdictione fm Brecum. in similitudine p̄is tanq̄ nutritiū ch̄i vt dicitur est. D Erq̄ aut Maria licet maior sanctitate meritoz recepit bñdictionez a Symeōne. dat documentū q̄ benedictio sacerdotis nō est p̄tenuenda: etiam si sacerdos ipe sit minus bone vite. p̄cipue aut in officio misse z sacramentoz administratione.

Un. j. q. j. Nō quales. Nicola. papa dr. nō quales sacerdotes dñi sunt. s. qd̄ de dño loquant est attendendū. Nam respiciendū ē ad eoz officū nō ad meritū. Un Breg. xj. q. j. Sacerdotibz inqt debet honor rōe ei⁹ cuius serui sunt. Aduertendū est autē q̄ de christo puero Symeōn prophetauit plura per ipsum implenda vt patet in euangeliō.

Primo de maloz ruinatione. Secō de bonoz resurrectione. Tertio de ch̄i signo z p̄dictione. Quarto de dolorosa ch̄i passioe. Quinto Anna fatet de hois redēptioe. Et p̄ ista q̄nqz hec scriptura p̄feri z p̄bare vult q̄ iste puer natus sit ver⁹ de⁹ z saluator. Primo inq̄ d maloz ruina p̄phetauit dicens. Ecce hic positus est in ruinā. Nam ex quo vniuersalis regula fm om̄es etiam phos est. q̄ deus bon⁹ fidelis z absqz vlla iniquitate iustus z rectus est. Deute. xxxij. Iō ch̄s ver⁹ de⁹ d̄bit v̄ire i ruinā triplicem. Primo in ruinā oim viciorum z iniquitatum. vt. s. destrueret regnum peccati. Nam Bern. dicit. Non potest virt⁹ cui⁹ vicij⁹ pariter crescere. ergo vt virtus crescat debuit vicioz regnū destrui. positus ē ergo christus in vicioz ruinaz sup̄bie quia ruit superbia ex ch̄i humilitate. Itē auaricie queruit ex christi paupertate. Luxurie queruit ex eius castitate. Ire queruit ex e⁹ patientia. Gule: q̄ ruit ex ei⁹ sobrietate. Inuidie: q̄ ruit ex ei⁹ benignitate. Acidie: q̄ ruit ex eius operositate z sic de alijs. Secō in ruinā demonū z idoloroz p̄ totū mundūz Tertio in ruinā oim infidelū occasionalit̄ z oim dānandoz q̄s ch̄s in iudicio ruere faciet in infernum. Ergo peccator fac in te ruinam pctoz ne percas in eis. Secūdo p̄phetauit de bonoz resurrectione cum subdit. z in resurrectione multoz in isrl. i. i populo fideli p̄ israhel significato. Nā vt ait ps̄. Ḡram z gl̄iam dabit dñs. ḡ soli⁹ de⁹ dare gr̄am p̄ quā resurgūt hoies de pctis ad p̄rites z ad gr̄am ac gl̄iaz futurā Ideo qz christus verus deus in hoc predicatur q̄ ē ad resurrectionē multoz. s. fidelū i p̄nti p̄ fidem z p̄niam z in futuro p̄ gl̄iam Tertio de ch̄i signo cū subdit. In signis cui cōtradicit. nam ch̄s p̄batur ver⁹ deus.

per signū miraculozū solius diuine p̄tutis Quod signū dare ostensum est toti mūdo in mortuoz resurrectione. infirmitatū curatione: demonū eiectioe. z h̄mōi factorū in nomine ch̄i. Unde Bre. Hise. ipm inquit ch̄m noiat signū tanq̄ sup naturā exitez z signoz h̄ est miraculozū auroz. Basil⁹ Est enī signū inquit altari⁹ rei mirabil⁹ et occulte indicatiū visum a simplicioribus intellectu s̄o ab habentibz exercitātū itellectū. hec ille. Sic ergo ch̄s dicit posit⁹ i signū. s. p̄ritatis fidei z ostēdiōis clare p̄ signa miraculoz q̄ ipe sit verus et mirabil⁹ deus in lege p̄missus. Unde sicut signū regis in sigillo appposito ipe dat veritatis testimonium. sic miracula sunt signa vere deitatis z testimonia infallibilia. Proinde Nicodem⁹ Joānis. iij. dixit. Rabbi scim⁹ qz a deo venisti nemo enī p̄t facere hec signa q̄ tu facis nisi su. de. zc. Sed huic signo vt dr̄ symeon p̄dictū est a multis vicz a iudeis nō credentibz z miraculoz ch̄i signa demonio Beelzebub ascribentibz. Itē dicit etiaz a paganis christi fidē p̄sequantibz. z ab hereticis fidē verā p̄uertentibz. Itē a mal⁹ ch̄iaz nis q̄ vt scribit Tit. j. Confitet̄ se nosse deum. factis autē negāt. z sic p̄dicant factis ch̄o. Contra hos oēs damat Eia. xlv. d. Ne qui cōtradicit factori suo. Quarto Symeōn p̄phetauit de dolorosa ch̄i passione cū ait ad Mariā. Tuā ipi⁹ animā p̄trāsibit gladi⁹. vt reuelēt zc. Ibi aut vt dicit Lyrā z Ludol. li vt nō tenet causaliter quia nō p̄pter hoc principaliter pati voluit christus vt reuelaret hominū cogitationes. s. tenet p̄secutiue: qz hoc secutū ē ad ch̄i passionē. Sed quō ad ch̄i passionē secuta ē reuelatio cogitationū hoim. Rñdet fm Lyrā et Simonē de cassia ali⁹ osqz cōcorditer. Quia oim fere ḡna hoim se credentiū z nō credentiū iustoz. z iniqz diligentū z odientiū ac etiā penitentiū cogitationes patuerūt. Et hoc exēplarit̄ inductiue p̄t̄z in mūdo toto. P̄tio in iudeis z phariseis quozū inuidia z odiū patuit: quomā ch̄m occidere voluerūt z iniqz discipulos p̄sequi z fidem extinguere. Secūdo in infidelibz cūctis z paganis qui fidē christi p̄sequi z om̄es ch̄ianos p̄imere voluerunt ze lo idolatrie. Tertio i christi discipulis qui

diuersas cogitationes habere: z mutationes in corde claruerūt. Nam ibi reuelata est iniquitas de auaricia qua christū tradere cōceperat. z Petri pusillanimitas qua ch̄m negauit Itē Magdalene z Joānis ac sanctarū mulierū cruci assistentiū compassio: alioz qz discipuloz z apostoloz timorosa fuga z dubitatio. Quarto in omnibz conuenis p̄ orbem z christians. qz vt h̄ exponendo Digen. dicit. Om̄es fideles reuelāt suas malas cogitationes z secreta in cōfessioe coram sacerdote: quatenus sanent̄ in sacramento penitentie per effectū z meritū passionis christi. Quinto in ipso corde virginis matris. quod quidem p̄trāsuit. s. gladius doloris passionis christi. vt exponit Beda z Lyrā. Unde passio christi reuelauit cogitationes Marie multiplices. Primo quidem cogitationes cordialis eius summi amoris. quia summe dilexisset christūz probata est. que in anima martyri gladiū pertulit pro christo. Unde Hiero. in sermōe de assumptione dicit. qz quia in pte impassibili: hoc est in aia passā est pl⁹ qz martyr fuit. s. quia alij in corpore martyriū p̄tulerūt. Secundo cogitationes eius summi doloris et cōpassionis multiplicas. quia sepi⁹ cor ei⁹ gladius maximi doloris p̄transiuit in tot tribulationibz sicut passus est christus. et p̄terea etiam in christi amissione quem tri duo quesuit cum merore. Item cū christo in alligatione: quādo captum audivit z ligatum. fuit passā z in flagellatione. in coronatione spine. in crucis etiam haulatioe et confixione: et i morte. Insuper post mortē christi sola ipa virgo mater sustinuit dolorem lancee p̄forantis latus christi: vt dicit Bern. sermōe de assumptione. qz iā tunc mortuo christo sola anima Marie sensit. De ista matia doloris Marie z gladii pl̄ma alia mysteria descripsi in stellario beate virginis. ideo hic p̄trāleo. Ultimo in omnibus generatim hominibz bonis z malis patet qz christi passio multorum cordium cogitationes reuelauit. qz christo passio boni z electi crediderūt. mali vel reprobī credere noluerunt. et qui crederent vel qui nō ante erat incertum. sed postea certum fuit. vt dicit Beda. Nam z in hoc christi diuinitas p̄ totū mundū est comprobata. qz scz

passus tam acerba mortem crucis se resuscitavit ad gloria celestem: qd non nisi deo potuit. Quinto in euangelio anna confitetur humana redemptione per christum fienda et ut eius testimonium magis autentici et firmiteris veritatis probet ipsam scriptura multipliciter commendat: ut pater in euangelio. et erat inquit Anna prophetissa. Et satis claret lra. Quod dicit. hec eadem hora supueniens intelligenda est non a casu sed spiritus sancti revelatione. Quod fitebatur domino. scilicet gratias agendo de tanto beneficio diuine incarnationis. Et loquebatur de illo. scilicet. Jesu oibus qui expectant redemptionem. scilicet. annuncians quod ipse est redemptor hominum deus et homo. In hac sancta Anna datur exemplum virginibus ut chesaurium virginum bene custodiant sicut et ipsa custodiunt. Item coniugatis ut matrimonium bene obseruent: sicut et ipsa vitit. vii. annis cum viro suo in sancto matrimonio. Item viduis datur exemplum castitatis diuine viduitatis ad mortem. nam secundum documentum. xiiii. annorum erat quando marito est copulata. et vii. annis deo viduisse cum eo. et tandem usque. lxxiiii. annos vidualem castitatem tenuit. et sic erat in toto. cv. annorum. Quod utinam moderne mulieres sic facerent sicut ipsa legit tota vita bonis operibus. scilicet. ieiuniis et orationibus plena. f

Circa tertium principale

quod in euangelio ponitur. scilicet. de pueri iesu cremito. Pro finali huius. scilicet. sermonis documento notandum est quod puer iesus dicitur creuisse et confortari secundum corpus. plenius autem sapientia quam ad aetatem quia ab instanti conceptiois omnia sciuit. et gratia dei erat in illo. scilicet. ymnosis. Ita et nos spiritualiter debemus crescere in gratia et virtutibus. Unde Augustinus de sermone apostoli dicit. Semp. proficere nolumus in via deficere. noli retroire. noli deuiare. Item Berno. Qui iustus est nunquam dicitur: satis est: quod semper est iusticia. ita ut si spiritus uiueret: semper quod in se est proficere de bono in melius totis conatibus contenderet. Sed hic questio occurrit: cur christus dominus uoluit paulatim crescere et non repente ex utero virginis natus in mensuram mature etatis prodire sed successiue usque ad. xxxiii. annum uiuere: et tunc mortem subire. Ad hoc respondet secundum doctores recolligendum quod per generali regula tenendum est hoc uisus quod christus dominus in oibus uoluit tenere modum congruentioris sanande nostre miserie

et comedande sue charitatis excellentissime. ut patet in. iij. sen. dist. xix. et. xx. per Augustinum. Deuit ergo et uoluit sic christus crescere et uiuere paulatim proficendo usque ad. xxxiii. annum etatis propter ostensionem maioris charitatis erga nos ut cum reamando et nos proficeremus. Declarat. Primo enim charitatem magnam ostendit in hoc quod amore nostri ueram carnem non phantasticam assumpsit. ideo ad huius fidei ostensionem noluit repente in mensuram mature etatis prodire: ne putaret phantasticum corpus assumpsisse: sicut multi heretici dixerunt. Hec est ratio Theophili et Leonis. Secundo magnam charitatem ostendit quod conditionem nostre legis naturalis se pro nobis subiecit et humiliavit. eo quod ad modum aliorum puerorum succreuit per augmentum corporis et uigoris membrorum. ita quod nec miraculose aliquid supra pueriles conditiones naturales in se ostendit. ut dicit Leo papa in sermone epiphane. Hebre. ij. Debit pro omnia assimilari fratribus etc. Berno. Omnia humilitas christi saluatoris: ecce Adam factus est quasi unus ex nobis nostri similis. Quid hoc fecit ut summus omnium fieret unus hominum nisi amor etc. Tertio magnam charitatem ostendit quod diuitus in hoc mundo tam humiliter inter nos uiuere uoluit. scilicet. xxxiii. annis. Cum enim mundus totus in maligno positus sit. Joannis. v. Valde mirum fuit quod deus qui abominatur peccatores tandem in mundo pleno peccatis permansit pro nostro amore patienter et humiliter. sicut si rex pro aliquo leproso seruitute diu maneret in feodo carcere. Quarto magnam charitatem ostendit quod etate iuuenile. xxxiii. scilicet. annorum pro sua morte elegit. quod secundum Theodosium. iij. pre. q. xlvj. ar. ix. In tali etate pro nobis christus mori uoluit ut in hanc suam dilectionem magis commedaret: quod uita sua pro nobis morti exposuit quando erat in perfectissimo statu et sensu uiuacis. Quod homo ama christum deum tuum qui te tantum amat. Quot magnam charitatem ostendit quod exemplo sui in oibus nos ad salutem felicitatis eterne edocuit. Nam Augustinus dicit. doc. christiana. dist. Quis christi actio nostra est instructio. Unde pro nostro amore et instructione christus uoluit primo in utero uirginis concipi et inde nasci: ac paulatim crescere. In quo docet nos spiritualiter: sicut Leo papa dicit quod christus in nobis per affectum

bonum percipit. et per effectum boni operis nascit. et per augmentum corporis secundum gratiam in nobis crescit. Secundo uero quod christus puer natus ut melius cresceret balneari a uirgine matre sepius uoluit. quod docet nos melius crescere per frequenter lacrymarum abluitionem. Ps. Lauabo per singulas noctes. me. la. etc. Tertio inuoluit a matre panis uirginitatis uoluit per humilitatem edocenda. Quarto lactari uoluit a uirgine matre. quod docet electos synagoga facere et opera misericordie quibus aluntur pauperes qui sunt membra christi. Unde dicitur. Mat. xxv. Quod unum ex minimis fecistis etc. Quinto quod christus in sinu uirginis habere et portari uoluit. castitatem se amare docuit: ut dicit Ambrosius. Ultimo quod xxx. annis integris crescendo uiuere statuit. docet quod tota uita nostra debet currere in perfectione trinitatis et obsequantia decalogi. ter enim decem faciunt triginta. Tandem predicando et miracula faciendo ab anno. xxx. uixit in super quod in dimidio anno: et tunc mori uoluit. ut doceret quod testamentum quattuor euangelistarum in morte christi et per miracula confirmatum credendum seruemus si ad resurrectionis sue gloriam per mortem peruenire uolumus. Quam nobis ipse prestare dignetur qui uiuit in secula seculorum.

De eadem dominica Ser. II. scilicet de benedictione per christum natum nobis collata.

Benedixit illis

Symeon. Lu. ij. et in euangelio. ho. b. Legimus charissimi Berno. xxij. quod deus promissit Abrae di. In semine tuo benedicent omnes gentes. Et hoc apostolus Gal. iij. de christo exponens dicit. Non dicit in feminibus quasi in multis: sed in semine tuo quasi in uno qui est christus. Ideo omnibus hominibus mundi qui in Adama fuerant propter peccatum a deo maledicti iam per christum implete sunt benedictiones repromissae. In cuius signum christo nato et in templum presentato symeon benedixit Ioseph et Marie presentantibus Iesum ut in mysterio doceret quod christus attulit benedictionem omnibus creditibus. Unde et dicitur ipso prophetauit quod positus sit in resurrectione multorum in israel. scilicet. fidelium qui sortiantur hanc diuine benedictionis gratiam. et in ruina omnium infidelium peruenit in maledictione peccatorum. sicut dicitur de hoc patet in euangelio. Itaque per presentem sermonem de benedictione per christum natiuitate alla

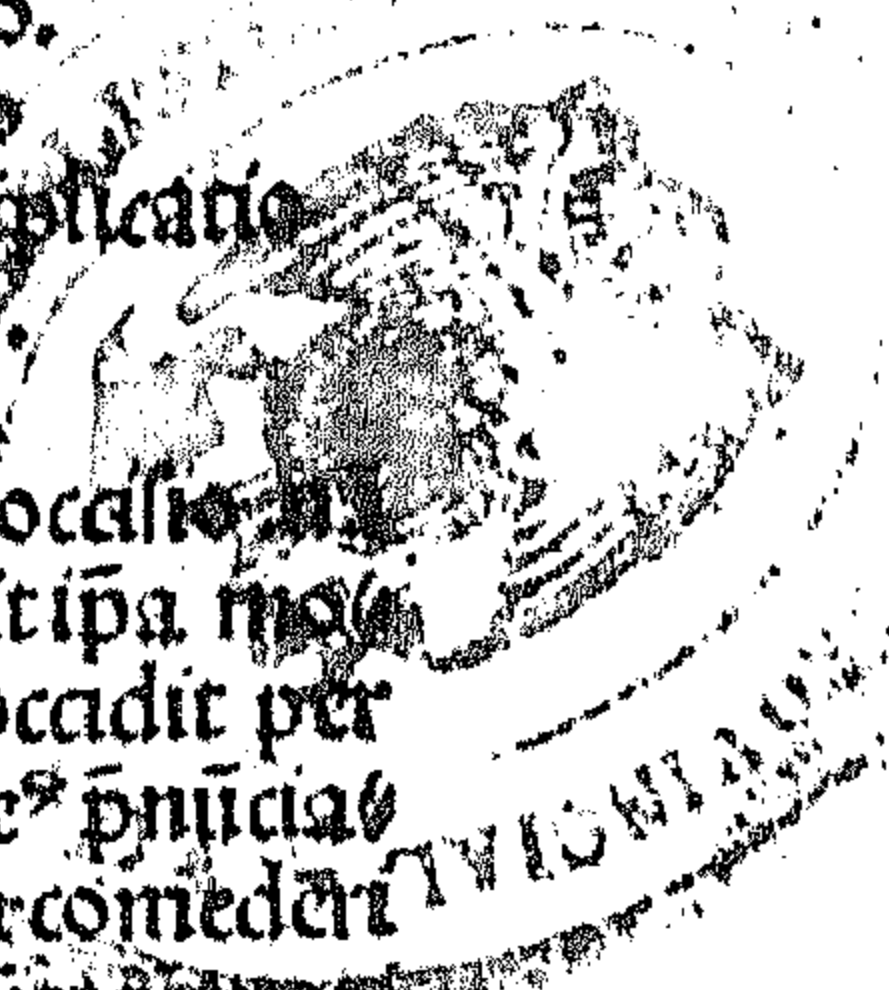
ta declarabimus tria mysteria. Primum de huius benedictionis dono. Secundum de eius peruenitionis damno. Tertium de eius acquisitionis lucro

Circa primum de benedictionis diuine dono nobis collato per christum natum

Notem quod sicut rex magnus solet in honore sue maiestatis suis seruis et principibus dona largiri quando in throno in regno. Sic christus dominus ueniens in mundum per natiuitatem ex uirgine: apportauit et largitus est nobis dona optima benedictionis diuine: quod non est aliud nisi largitio gratie in presentem et glorie in futuro. Ut autem melius nouerimus aduertendum est quod ex peccato incurrerant homines mundi septem maledictiones quae sunt mala peccati mortali. Quae quod christus dominus nobis attulit. vii. benedictiones seu bona ad excludendum illa mala per presentem. Quae enim opposita iuxta se posita magis elucescunt: ut dicitur per Berno. ergo persequamur simul.

- Prima maledictio est anime occasio. Secunda beatitudinis exclusio. Tertia concupiscentie deprauatio. Quarta demerito subiugatio. Quinta exultatus miserie multiplicatio. Sexta finis amari subsequitio. Septima geheme obligatio.

Prima inquam maledictio peccati est anime occasio. Ezech. xvij. dist. Quia qui peccauerit ipsa morietur dicit dominus. et Sap. xvj. Homo occidit per malitiam animam suam. Hanc quod per deum peruenit Ade Berno. iij. Quacumque hora comedentis morte moriemini. hoc est. necessitate moriendi incurreris. et ante mortem per culpam transgressionis precepti et per consequens maledictionem. Unde Ps. Maledicti qui declinant a manibus domine etc. In Sap. di. quod anima dicitur occidi per peccatum cum sit immortalis. et uidemus quod peccator in actu peccati loquitur et comedit: et vitales operationes in eo anima exercet. etc. Respondet secundum Augustinum. sup. ps. lxxij. et habet de pe. di. j. s. Item si quis. quod cum deus inquit sit uita anime. anima uero uita corporis. sic corpus uiuere non potest absente anima ita non nisi deo presente anima uiuere ualet. hec ibi. Unde anima naturaliter uel essentialiter sit immortalis: occidit tamen per peccatum cum a sua uita spirituali quod deus seipsum par. Et peior est hec occasio quam corporis. Contra hanc maledictionem christus ueniens attulit nobis benedictionem uiuificationis anime. Unde. j. Jo. f

hij. In h apparuit charitas dei qm filium suu misit in munduz vt viuam? p ipm. Et Rho. vij. Stipendia pcti mors: gra autem dei vita etna in chro iesu. De ista bndictoe Prouer. x. dr. Bndictio dei sup caput iusti id e sup aiaz p chm iustificata: z sic viuificata in fide. Scda maledictio pcti dicit bntudis exclusio. Esa. xxvj. Tollat impi? ne videat gliaz dei. Un Adam z eua post q peccauerut z pctm cofiteri noluerut sut a deo maledicti z stati de paradiso eieci z angelica custodia e deputata: ne ho illuc pos sit itrare Ben. iij. Contra hac maledictioem veniens chris dñs attulit bndictione ap/ rionis ianue celestz z visiois diuie. quia vt Damas. dr. Crux chri facta est clauis pa/ diu. Viz aut hac bndictione visiois diuie pfecti? i morte sua chrs alijs i limbo cotu lerit z in ascensioe cofirmauerit: qm aiaz san/ ctroz patru in celu introduxit. tu in seipo in choauit statim vt venit. qz aia hois chri i instati pceptois statiz deu dare vidit. Un Aug. Chrs inqt ab instati pceptois com phesor fuit z viator. Tertia dr maledi/ ctio z est cocupiscetie depuatio. qz vt scribi tur Ben. viij. Sensus z cogitatio homis ab adolefctia pna sut i malu oi tpe. In si/ gna hui? (deus maledicta) ait terra in ope tuo. spinas z tribulos germiabit tibi. Hec de? dixit Ade Ben. iij. ad designanduz qz terra corpis huiami maledictioez incurrit z spinas cupiditatu ac tribulos. f. carnalium tentationu germinare no cessat. Un Ber. sup Can. ser. xlix. dicit. Donec in carne est aia inter spinas versat. z necesse est vt pati atur in detudines tentationu: z tribuloz. h est tribulationuz aculeos. Et paulo infra subdit. Plen? est mudus spinis. f. tetatio/ nu. in terra sunt. i aere sunt i carne tua sunt. psari in his z mime ledi diuie potetie e no ptutis tue. Hec Bern. Contra hac ma ledictione chrs attulit bndictioez gratie re frenantis cocupiscetia z rephmentis fomite carnis nostre. Unde Rho. vij. apls ait. Video aliam legem in membris meis Ly ra. i. inclinatione q ducit mebra tanq liga ta ad mala. z sic dz lex a ligando. repuante legi mentis mee. i. legi naturali q impna e menti. Infelix ego ho. f. p corruptione nat/ ture ex dei maledictioe qua incurri. qs me

liberabit d corpe mortis hui? Respondit Gra dei p Iesum chm dominu nostz. qz in pnti liberat a lege fomitis inqtu cul/ pa est. Un z in baptizatis pmi motus no sunt culpa sed solu pena. z exercende virtu tis materia. in futuro ar liberabit et inqtu est pena. De pdictis bndictionibz pphauit Dauid di. Etenim bndictione dabit legis latoz. f. chrs q est noue legis latoz. Et q sit ista bndictio subdit. Ibut de pnti in pnti tem. f. huilitatis: castitatis: charitatis: patie tie: z pseuerantie. z sic de alijs. p qs dei gra pcepta vincit pfecte: donec videbit de? de ozu in sion. f. celesti. Quarta maledictio e diabolice pratis subiugatio. Nam Joan. viij. Qui fac pctm su? e pcti. Et. ij. De. ij. A q qs supat? e ei? z fu? e. Augul. Pctor seru? est tot demonioz qz vicioz. Et q ta les sint maledicti a deo pty ex h q de? ma ledit pms pentibz eo q obedierit spetis psualoi. Ben. iij. c. Contra h chrs attulit bndictioez libatois nre z pntois pratis di abolice. adeo q sicut Hiero. ait. Jam debi lis est hostis no pot vincere nisi volentem. Un chrs in iudicio bndictz iustos di. Uei te bn. p. m. Valos at cu diabol maledicet di. Ire maledicti i ig. et. q pa. e di. zc. Quinta maledictio e exulat? miseriaruz multiplicatio. Un Ihd. dr. Si ho innocer ter vixisset ignis eu no viceret. aq no sumer geret. no spinaz aculei noceret: nec oia que nocet mortalibz ipedirer Sz hec oia p pec catu sunt inflata. Na de? maledicdo milie ri dixit Ben. iij. Multiplicabo erinas tu/ as z pcept? tuos. In dolore pa. fi. z sub vi ri ptae ei. Adeqz dixit. In sudore vultus tui vel. pa. t. do. reuer. i ter. Quis nancz pt enarrare qz miseris addicti sum? qnta pa timur ab aerz intepere. f. calore z frigore. peste: qndine: pluuijs z siccitate: ac hmoi. Quata ab aqs z a terra z in eis exntibz bes tizs smibz z hmoi vlsqz ad pulices mimos zc. Item in corpe morbos z ifirmirates. Contra h chrs attulit bndictioem spualis z celestis cosolatiois. qz vt dicit apls Rho. viij. Diligentibz deu oia coopant i bonu. et Ep. h. j. Bndict? de? z pf dñi nri iesu chri q bndit nos in omi bndictoe spuali in ce lestibz i chro zc q pdestinavit nos i adopti/ one filioz p iesu chrs Sexta maledictio

est finis amari subsecutio. f. horrenda z do lozosa mors z putrefactio. Un Ben. iij. ma ledicendo dixit de? ho. Puluis es ait z in puluere reuerteris zc. qd non fuisset si non peccassemus Contra hoc chris? attulit be nedictione scz saluifice mortis quia pcept/ oia in ppectu domini mors sanctorz eius. Et hoc patz: qz per morte pueniem? ad p/ ciosa celestia bona z gliaz resurrectionez. Un Eccl. j. Timeti deu bn erit in extre/ mis z i die defunctiois sue bndicet. Se ptia maledictio e gehene obligatio. Nam mgt in. ij. lib. sent. di. xlij. dicit q peccatuz mortale e obligas nos ad pena eterna scz i gehena. Contra hoc chrs attulit bndicti/ one glie z felicitatis eterne in patria repro mittendo. Unde j. Petri. iij. In hoc voca ti estis scz ad chrisi fidem vt benedictione hereditate possideatis. Ergo iesu bone qui natus es p nobis vt benediceres nos tot z talibz pccosis bonis. tibi laus z gfaru actio. Pctor ama chm deu tuu q te vi uificat. visione dei pstat. a pctis pseruat. a diabolo liberat. celesti cosolatione letificat in morte saluat. z in pna glificat. z sic p sue natiuitatis benedictione ditat. R

Circa scdm d puatiois

damno. Ex quo clarum est ex dictis qz chri stus dominus natus est vt donet hominibz suam largissimā bndictionez Querit ergo quare Symeon pphetauit chrisu na tum positum esse in ruina vt pty in euange lio. Ecce inqt positus e h in ruina. z vnde e q innumerabiles pntant benedictiois chri sti. dono. z sic ruut in infernum. nec omnes benedicuntur a chriso vt resurgant. scz ad gratiaz z gliaz zc. Respondet fm docto q chrisus dñs qntum in se fuit venit da/ re omnibz hominibz bndictione gratie z vi te eterne. Unde dixit Jo. x. Ego veni vt vi tam habeant z abundatius habeant. Et. j. Timo. ij. Qui vult oes hoies saluos fieri scz volutate aacedere. Et h est qd Syme/ on pphetando dixit. q chrus nat? positus sit in resurrectione multoz scz causaliter et pncipaliter. qz ipe est causa resurrectionis z vite oim q a pctis resurrexerut ad vitam gratie in pnti z glorie in futuro. Joan. xi. Ego suz resurrectio z vita. q credit i me et

amst mortuus fuerit viuet. Veruntamen innumerabiles homines mundi noluerut benedictione chrisi z gratiam. Ideo elon gata est ab eis: z sic sua culpa ruunt. Unb Greg. Nise. dicit. Diuinu ppositu est sal? z non ruina. Cuius aut ex intentione non cre/ dentiu. Itē Amb. Ecce Symeon inqt p/ phetat in ruina z resurrectionem multoz rum venisse chm iesum. vt scz iustoz inq/ ruzqz merita discernat. z p qualitate nostro rum factorz iudex verus z iustus aut sup/ plicia decernat aut pnia. Hec ille. Est ergo positus chris? z venit causalit in resur/ rectionem bonoz. Sed p occasionez ex vo luntate consequenti venit in ruina dāna tionis maloz ppter peccata illoz zc. Unb Chrysosto. ponens exempluz dicit Sicut enim lux solis etis oculos debiles turbet lux est. Hoc modo saluator perseuerat. z si corruant plurimi neqz enim est eius officiu destructio sed vesame hominuz zc. Unde si queramus quare deus fecit solem: Rñ/ detur simpliciter q causa illuminationis. sed q obcecationis occasione pstat habent/ tibz debiles visum vt noctuis z corruptis oculis non est sol in causa sed debilitas vis/ sus. sic in pposito. Et quo ad hoc possum? plura exempla applicare de vicjs. Pm/ mo de superbia. Nam deus creauit ange/ los in celo non vt superbiendo ruerent. sed deo se subijciendo beatificarentur. Qu/ tem ruerunt coz culpa fuit quia deo subij ci noluerunt Scdo de auaricia qre de? fecit bona tepozalia nisi ppter bonu vsum hominum. Sed quia homines eis abutu tur ideo sunt eis occasionaliter ad ruina ex peccato sue abusionis. Tertio de luxu/ ria quare de? pcepit. Non mechaberis. no concupisces vxorem pximi tui nisi vt non pereas contrarium faciendo. z tu peccat/ tor voluntarie ruis Quarto de ira. qua/ re deus prohibuit vindictam nisi vt no ru eres. Quinto de gula. quare deus fecit vinum nisi propter bonum vsum homi/ num. qz autem tu homo inebriaris vino h a te est. Sexto de inuidia. quare deus vo luit vt proximum sicut tepsum diligeres: nisi vt non rueres in peccatum. sed tu con/ trario modo ruis. Septimo de acit/ dia. quare deus pro exatanda deuotione

tua pcepit in ecclia scā vt p̄fessionē saltem
fel in anno faceres z eucharistia deuote su
mas z debite. vtiq; nō nisi pro tua salute.
S; q tu indigne accedis ad sacm inde est
q eucharistia fiet tibi in ruinā dānationis
cū sit in se ab vite eterne. Reuera ex culpa
tua qz indigne accedis z nō ex sacro est. sic
chzi iesu natiuitas ē ad salutē a dō p̄ncipa
lis oib; ordiata. s; q hāc salutē nō oēs p̄se
qnt hoim culpa ē. qz supbiā auariciā gulā
z c. p̄eligūt qz chzi hūilitatē z p̄tutes secta/
ri. Q̄ hō pctōz age p̄niaz ne aduēt? chzi
sit tibi in ruinā.

Circa tertiu scz d̄ adq̄si

tiōis lucro. h̄ ē vt scā? q̄b; meritis d̄ p̄gruo
qs dispōit ad adq̄rēdū b̄ndictōez chzi z lu
crādū h̄ q̄rit. q̄lia ḡna hoiz merēt vt a x̄po
iesu nob nato b̄ndicāt. Ad qd̄ r̄ndēdo no/
tem? s; hui? euāgelij p̄cessuz q̄ mystice d̄/
signat̄ decē ḡna hoiz q̄ digni s̄ vt b̄ndicti
onē a chzo p̄scq̄nt. z p̄ p̄riu totidem a chzo
maledicūt. P̄rio chz; deū credētes. Hā
Gal. iij. apls d̄t. Qui ex fide s̄ b̄ndicent. h̄
i mysterio p̄tz in euāg. vbi d̄t q̄ Ioseph z
Mariā mirātes. i. mysteria fidei z reuelati
ones chzi b̄ndixit S̄ymeō zc. Per p̄rium
oēs ifideles sub maledictōe s̄ vt d̄t ibidē
apls scz Gal. iij. Et i iudicio maledicent a
chzo Dat. xxv. Scdo b̄ndicūt opa mi
ficio die exercētes qd̄ scāt p̄ Ioseph q̄ a sy
meōe b̄ndicūt p̄nūciat̄ i euāge. Ioseph em
nutritū? chzi fuit z inter p̄tā f̄m. Hiero. au
gmentū. iō opa misericōdie scāt q̄b; nutriunt
chzi mēbz; az augēt hoiz merita. Per p̄riu
oēs hoies immulcōdes maledicēt a chzito.
Dat. xxv. Ite male. i. ig. et. Esi. ei z n̄ de/
di. mādu. zc. Tertio b̄ndicūt mūdī ab oī
pctōz inocētes. qd̄ significat̄ p̄ Mariā ma
trē chzi b̄ndictā q̄ fuit mūdīssima. Vñ p̄s.
Innocens manib; i. opib; z mūdō corde
zc. Hic accipiet b̄ndictionē a d̄no zc. p̄ cō
trariū omnes peccatores maledicēt Ecclī.
xij. Ne vobis impj zc. In maledictione
erit pars vestra. Quarto per penitentiā
a peccatis resurgentes. hoc significatur in
euangelio mystice cū dicit. Benedixit illis
z dixit. Ecce hic positus est in ruinā. i. ma/
loz z in resurrectionē. i. penitētiuz. Unde
omēs impenitentes maledicent in iudicio.

Lu. xij. Nisi p̄niam egeritis oīs p̄bitis.
Quinto obediētes scz chzo z ecclēie ei?
nec p̄tradīcentes. qd̄ notat̄ cū dicit. Et in si
gnum cui contradicēt. vnde oēs contradi/
cētes sicut heretici z falsimatici maledicti s̄.
Nam dicit cōcilium. j. q. j. Non oportet. z
capi. Nō licet. q̄ b̄ndictio es hereticoz ma/
ledictiones sunt magis q̄ sint benedictio/
nes. Proinde. j. Corinth. xvj. Siquis non
amat d̄m Iesum anathema sit Sexto
chziti passionem compatiendo recolentes
quod significat̄ cum in euangelio subditur
Et tuaz ip̄ius animam p̄transibit gladius
scz compassiōis Vñ d̄. j. Cor. j. Sicut so/
cij passiōnū estis ita z consolationū eritis.
De tali p̄s. D̄ne p̄uenisti eum in b̄ndicti/
onib; dulcedinis. quia in passione est dul/
cissima deuotio meditātis. Per contrariuz
Ingrati passiōi chziti maledicti sunt. qd̄
patet ex hoc. quia chzitus in iudicio signa
passiōis. p̄sentando z exprobrando male
dicet reprobis. Bern. Ue mibi si ingrāt?
fuero. quia requiretur sanguis ille iustus p̄
me effusus in terra. Hec ille. Ue inq; da/
mnationis. Septimo benedicuntur ve
raciter peccata confitentes. quod notat̄ cū
dicit. Et reuelent̄ ex multz cordi. cogitati.
zc. f̄m Orige. hoc intelligit̄ de confessione
peccatoz corā sacerdote. Per cōtrariū. Q̄/
mnes nō cōfiteri volentes maledicunt. sic
patet in exemplo Ade z Luc. Qui cū in s̄/
rogati quid fecissent. noluerunt deo confit̄
teri pctā sua z statū de? maledixit eis Bern.
iij. z sic patet. Octauo statum suum be
ne z debite conseruantes scz p̄ginalem vi
dualem z iugalem. Vñ a chzo tales com
mendant tanq; benedicti de fructu vitz cē
tesimo q̄ ad p̄gies. z. lx. q̄ ad viduas. z. xxx.
q̄ ad iugatos Dat. xij. Et p̄tera in
hoc euangelio Anna p̄phetissa de isto tri/
plici statu cōmendat̄ z in exempluz p̄ponit̄
vt patuit ser. p̄cedenti. Per p̄riu chz; male
dicet oēs q̄ fuerint male iugati vel vidue
z p̄gines nō caste Rume. v. Si polluta es
maledictionib; subiaceb; Nono b̄ndicūt
decalogū adiplētes. qd̄ significat̄ cū d̄t in
euangelio. Et vt p̄fecerūt oīa f̄m legē d̄ni
zc. Cōtrario. Maledicti sunt trāsgedienē
tes. hec patet Deutō. xxvij. q̄ ad vtrumq;
vbi multiplex b̄ndictio p̄nūciat̄ obf̄uātib;

z maledictio trāsgressorib;. Decimo p̄/
tunib; z sc̄itate p̄ficiētes. qd̄ significat̄ in
hoc qd̄ dicit. Reuersi sunt in ciuitatē Fla/
zareth. Ibiq; puer iesus crescebat. Raza/
reth interpretat̄ flos vel sanctitas. z sic signi
ficat̄ virtutū decorē z sc̄itatem; in q̄ iusti z
p̄fecti religiosiq; crescunt. z tales benedicti
merentur. Ecclī. xj. B̄ndictio dei. Zira s.
que est p̄ grām; in mercedē iusti festinat. s.
vt transferat ad gl̄iam. D̄ Per p̄tra
riū illi q̄ deficiūt et nō p̄seuerant vsq; i finē
maledicti erūt. Ad hoc sc̄ptura Bla. lxxv.
ponit exemplū sic dicens. Puer centū annoz
rum moriet. z peccatoz centū annoz male/
dictus erit. Hec ibi. Zira. Puer centū an
nozū. i. homo q̄ licz multū vixit: r̄m morib;
puer est. qz sequens passiōes suas nec per
etate temporis creuit in morib; z opib; p̄/
tuosis: talis moriet. s. morte eterna. z pctōz
centū annoz. i. q̄ in peccatis multū vixit et
trāsiuit t̄ps suū i vacuū a bonis opib; pec/
cās ex certā maliciā: maledictus erit. s. a x̄po
illa maledictōe que h̄t Dat. xxv. Ite ma
ledicti i. ig. et. Q̄ pctōz q̄ d̄iaces in pctis
diuiz. festina muer ad p̄niaz z p̄fice ac cre
sce ad p̄tutes ne inuoluaz maledictōe eter
na Recole qz aliud exemplū q̄ chzitus
d̄ns ficulneā maledixit q̄ nō dedit fructuz
chzo Dat. xj. c. in figura q̄ maledicet z ef
naliter dānabit hoies steriles a fructu boz
ni opis: vt dicit Beda. Rogem? d̄m te
sum vt det nob b̄ndictiōis sue grām vt p̄
eam crescam? z fructificem? ad gl̄iaz. amē

De eadē d̄nica Ser. III. scz de puericia
mirabili d̄ni Iesu.

Ver Iesus

p crescebat z p̄fortabat̄ plen? sa/
pientia: z grā dei erat i illo. Lu
ce. ij. z in euā. hod. A Sicut Orige. in
hoim. dicit. Quia q̄ fuerūt i chzo erāt mira
bilia. z ita etiā puericia fuit mirabilis. qz q̄
ad corpus mirabile fuit q̄ sic se humiliant
omnipotens ip̄e deus vt infirmū corp? su/
meret: z ob id crescebat et confortabat. s. vi
gore corporali. Item q̄ ad aīaz mirabilis
fuit q̄ sapiētia plenus fuit. Hoc enī hoim
natura nō recipit vt in puericia repleat̄ sa/
pientia. z tamē d̄t in euāgelio q̄ puer iesus

plenus fuit sapiētia. Deniq; mirabile ma
ximū in chzo fuit q̄ ad vtrūq; .s. corp? z ani
mā q̄ grā vniōis diuie erat in eo. Vñ Be
da. Magna grā (inqt) chzito hoī donata
est vt ex quo hō fieri cepisset p̄fect? ess? de?
Et ideo dicit euāgelij. q̄ grā dei erat i illo
vt patet in themate. Itaq; de mirabili pu
ericia d̄ni Iesu i hoc p̄mone tria mysteria
declarari libeat p̄ edificatiōe.

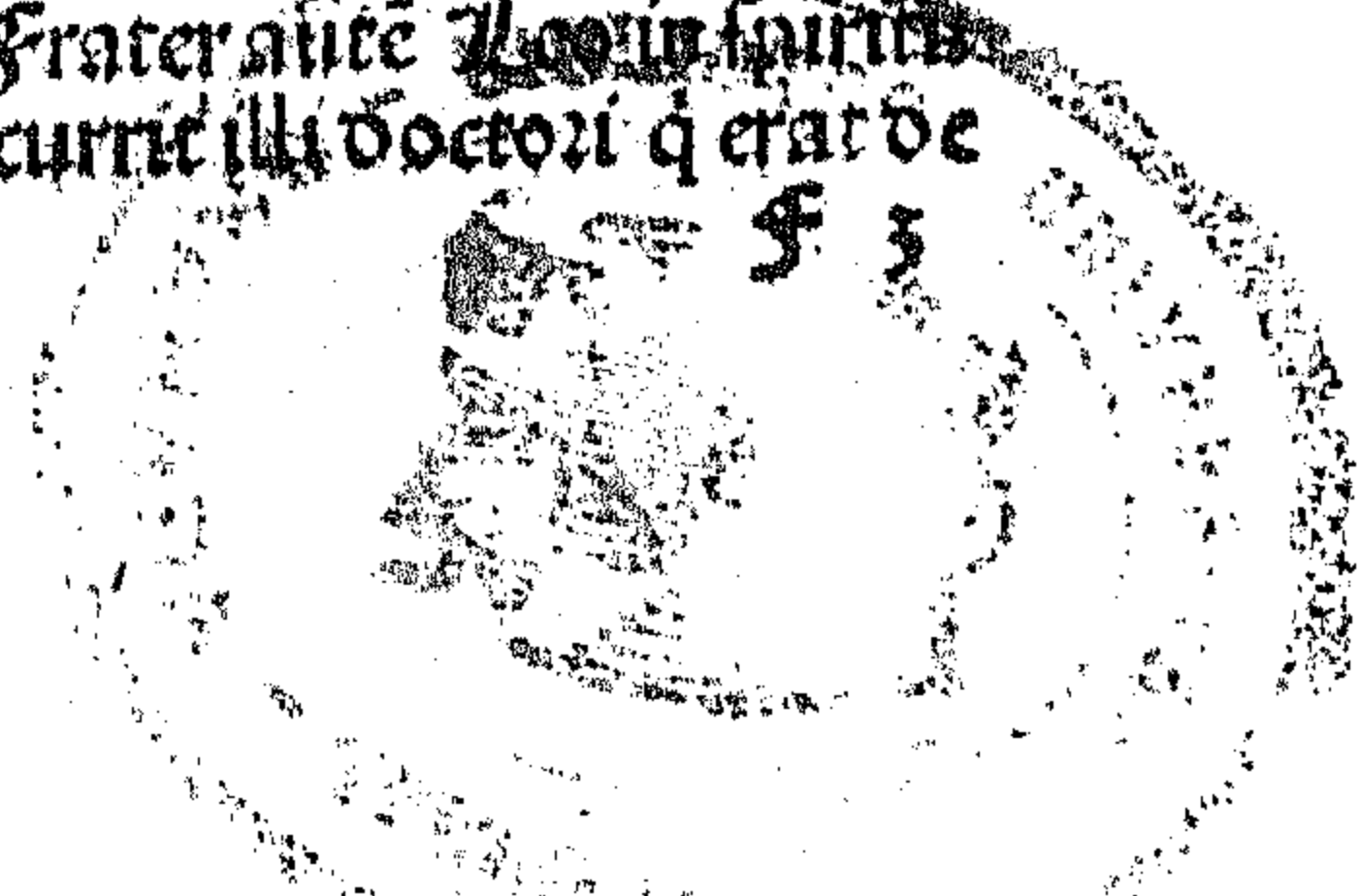
Primū de mirabili corpis cōditiōe
Scdo de mirabili aīe chzi illustratiōe.
Tertiū d̄ mirabili vsusq; dignificatiōe.

Circa primū de mirabi

li corpis chzi p̄ditiōe Notandū est q̄ f̄m
doc. z ex scripturis recolligēdo octo potissi
me mirabiles cōditiōes inueniunt̄ i sacro
corpore d̄ni Iesu quib; daret q̄ tānobilit̄
simū z p̄fectissimū corpus habuit chzitus
d̄ns vt nō possit cogitari melius.

P̄rio qz alienū fuit a sorde z mūdīssimū
Scdo qz p̄ceptōis in instāti fuit mīmū.
Tertio qz p̄plexiōis q̄litate fuit optimū.
Quarto qz decore fuit pulcherrimū
Quinto qz diuio splēdore p̄fulgidū.
Sexto qz eloq; sermōis virtuosissimū.
Septio qz fragrantia odoris suauissimū
Ultimo qz grē sanitatis diffusimū

P̄rio inq; d̄ni Iesu corpus fuit mirabile i
h̄ q̄ alienū fuit a sorde et mūdīssimū. qz a
spulaculo de virginali sanguine mūdīssimū
mo fuit formatū z nullo peccato infectuz.
Unde Leo papa in sermōe natiui. d̄t. Ali
enim quippe ab hac natiuitate scz chziti
est quod de oīm; legit. Nemo mūdus a
sorde nec infans cuius est vni? diei vita su
per terrā. nihil in istam singularē natiuitatē
tem de carnis p̄cupia transijt: nihil de pec
cati lege manuit. Hec ille. Q̄ Unde
Bern. Si queris quō chzitus natus est
de virgine. Respondem? sicut fructus de
arboze: vel flos de gremio terre. Ad qd̄ le
gitur exemplū li. d̄ vita socioz sc̄ti Francis
Q̄dam doctor habuit magnā tentatio
nem diaboliā de hoc quomodo potuerit
q̄ p̄go concipiat et pariat zc. Auditaq; fa
ma sanctitatis fratris Leonis locū videli
cet sancti Francis: ad ip̄m venit vt de hoc
cū eo tractaret. Frater aīte Leonis sancti
hec p̄noscens occurrit illi doctori q̄ erat de

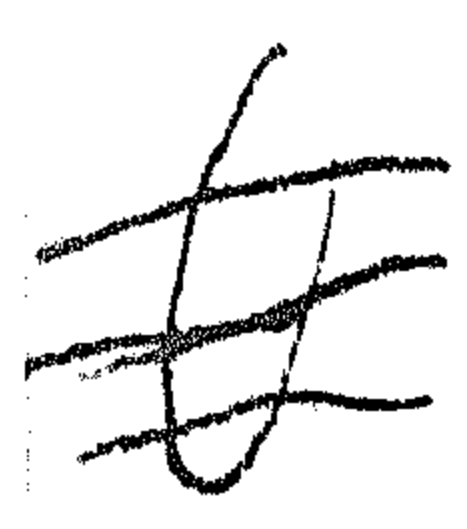
ordine sci Dñici: z puenies sba illius ba/ culo que in manib gestabat tetigit terram di. Virgo ante partu. z statim de terra mi raculose lilium pulcerimū subito excreuit Item alio loco terram tetigit eodē baculo di. Virgo in partu. z ibi consumit lilium pdijt. Tertio quoq tangēs dixit. Virgo post partū. z ibi tertū lilium excreuit. z sic doctor ille solidatus in fide gratias egit.

Secūdo in corpe chñi fuit mirabile hoc q in conceptionis instanti fuit minimum et statim pfecte organizatū in eodem instanti ac animatū. Unde Damascē. dicit q i ato mo. i. in indiuibili facta est con? hominis assumptio. Et simul iquit caro simul aia/ ta caro: simulqz verbi dei caro. Proinde si queritur. quis est homo q p omnib alijs hominib factus est minim? P Alb tus magnus sup Lucam dicit. Christ? su per regulā Aristo. pmo phisf. minor qdā/ modo esse voluit minimo. Tū quia in cō/ ceptu omnū animatoz hominū in vtero minimus fuit in corpusculo. Tum quia i ifimo loco. i. in stabulo natus ē. z sicut pec/ cator circūcisus. Tum quia in crucis pati/ bulo nouissimus omnū virozū esse voluit Hec Alber. Ut autē hoc magis clarescat est notandū fm Tho. i. ii. di. iiij. q sic Phi losophus. xij. de animalib dicit. In pmo instanti figuratiōis z animatiōis hominū cōmunitē adeo parua est quātitas in ferib/ bus q parū excedit q̄titate formice. Huius rū hoc scire valde cōuēit mulierib z obste/ triab/ vt videlicet qñ viderint aliquē fetuz nasci tam parū z organizatū sciat esse ani matū z nō p̄iciant putari esse abortiuū sed seruent z enutrient in aruina calida z recen/ ri: porcina vel consimili. quia si proiciēt fe/ rum talē animatū animam eius sine bap ti smo existentē in periculū dant damnatiōis eterne. quod nō parū est peccatum: aniaz scz perdere quā possent saluare. Nam ego vidi plures homines virtuosos z militem virtuosum: qui sic parui nati fuisse asserē/ bant: et seruati p̄dicto modo facti sunt vi/ ri optimi. Idcirco hec p̄dicamus vt sciatz obseruare quia fetus humanus valde i mi nima quantitate concipit z animat. Quia vero corpus cōmunitē hominuz. xlvj. die fm August. animat anima rationali. ita q

incipit crescere in vtero a principio conce/ ptionis sue vsqz ad diez. xlvj. quo plenē or ganizatum animat. ac postea ad q̄ntitates debitam auget successiue. Ideo corp? chñi sti quod fuit in pmo instanti pfecte figura/ tum: z mox fm omnia membra disticte or ganizatū z animatū habuit minorē quan/ titatē ceteris naturaliter cōceptis qui aian tur completa. xlvj. diez etate vt dicit Au/ gust. vel citra. l. xl. fm P̄hm. Sicqz a q̄nti/ tate minima creuit christus vsqz ad. xlvj. diem. ac tūc factus est rāte quantitatē q̄nti/ tati habent alij cū animant. Et sic christ? animatus fuit minim? omnū aliozū q̄ntū cumqz minimozū hominū in vtero cōcepto rum. Unde Richar. d. media villa. sup. iij. di. iij. in. q. circa fram. z cōcor. Bonauent. Aureo. z Frā. maro. dicit. qz mēbroz chñi distinctio: in ipō. i. momento conceptionis per omnia lineamēta z organa pfecta fuit. sed tam parua actenus: qz vicz si statim na tus fuisset ex vtero in mūdū vic potuissent corpali visu notari distinctiōes corpis dñi/ ci. valde q̄ fuit hoc mirabile. Sed di. quare christus dñs voluit concipi in tā minima quantitate pre omnibus? Respon det s; Bonauē. et alios qz potissima ratio est humilitatis cōmendatio dum dei fili? rex reguz qui nullo indigebat factus est p nobis tā paruulus vt superbiā nostrā extir parat. Et hoc fecit ex mera charitate. Un Bernard? Mira dei nostri clementia. o mira charitas. sumus omnū factus ē im? omnū. quid hoc fecit nisi amor. Et sic p̄tz. Tertio quoqz corpus christi fuit mirab/ ile in hoc qz cōplexionis excellentissime fu it et optime. quia fuit de purissimo sangui ne virginis stute diuina formatū. Et vt di cit Diony. Optimi est optia facere. nā dei pfecta sunt opa. Deutero. xxxij. Admirum vt dicit Chyff. sup Joan. Ea qz de? facit miraculose sp sunt meliora illis que fiūt p naturā. Et hoc est p regula. Exemplū de vino ex aqua facto p christū miraculose: qd fuit optimū sup omnia vīna naturalia. Itē de Ade z de Lue corpibus. Item de oca lis ceci nati. z sic de alijs miraculose factis. Unde corpus christi miraculose factū fuit perfectissimū et optimū super omnia hominū corpora naturalia: adeo qz nulla

febre vel paralisi aut alio huius morbo vel discipula fuisse molestata. etiam mille annis vixisset in mōdo: qd nō est in alijs hoib. q̄ fu it mirabile R S; q̄rit si chñs supuixit set nunqd naturalr aliqñ senio defecisset z mortu? fuisset: Rñdet fm Rich. sup. iij. di. xvj. ar. iij. breuiter qz vicz chñs dñs nō fuit debitor mortis vt ait Anf. lib. ij. Cur de? homo. ca. x. Quia originale peccatū nō p̄tra/ xit. z qm chñs excellentissimā cōplexionem habuit pre ceteris hominib/ vt patuit. iō naturaliter pre ceteris hominibus diutius vixisset. l. plusqz Adam vel etiam Da/ thusalez qui alios excessit in longitudine vite. Vixit enim minus. xxxj. mille annis vt habet Ben. v. Veruntamen quia chñs dominus voluntarie assumpsit talem nat turam humanam qz foret mortalis pro no stro amore. idcirco post longissimam p̄ ali/ usqz diutinā vitā naturaliter mortuus fuisset. nisi p miraculum diuina stute voluisset se conseruare. sicut z Helie ac Enoch mi/ raculose dedit viuere vsqz ad tempora an/ tichristi. zc. Nam si voluisset diuina sua vir tute potuisset facere qz nūqz moreret. s; vi/ uis in celum translatus fuisset sicut hō in paradiso in statu innocētie pmanendo vnius ascendisset. Ergo qz mirabilis christi er/ ga nos amor qz voluit p nobis mori qz vi/ tam eligere corpale Quarto deniqz cor/ pus chñi fuit mirabile in hoc qz decore erat pulcerimū p omnib/ hominib/ iuxta illd qd p̄phetauerat Dauid in ps. d. Spectolus forma pre fili. ho. Et adeo qz in eū deside/ rant angeli sp̄picere j. Pe. j. Quinto qz diuino splendore fuit p̄fulgiduz. Nā Hie ro. dicit qz quedam stus diuinitatis z splē dor in chñi facie radiabat qua boni attra/ hebant z conuertebant. mali vō terrebant fm qz christus ip̄e volebat S Et hoc in exemplo patet quando cecit de templo videntes z mentas numulariozū z ca/ thedras vendentiū colūbas euerit Dat/ thei. xij. Super quo Hiero. dicit sic. Inf/ omnia signa qz fecit dñs hoc videtur esse mi rabilius qz vnus homo z illo tempore con/ tēptibil' intātū vt postea crucifigeretur. scri bis z phariseis contra se seuentibus. z vi/ dentibus lucra sua destrui potuerit ad v/ nius flagelli verbera tantam eicere multi

tudinē. igneū em quoddā atz sidereū radi abat ex oculis eius z diuinitatis maiestas lucebat in facie. hec Hiero. Alio exēplū simile quando. s. ter pstrati sunt eū capient/ tes Item exēplū super hodie. euāgelio Ludolph? Carthusien. allegās doctozes grecū di. Infantis inqt Jesu ineffabile iū/ bar adeo illustrant senem Symeonem vt p̄cessu t̄pis futura mox sibi fieret nota. hec ille. Et ad p̄missa valet etiā exēplū de pi ctore que miserat rex Abagar? vt figura/ ret faciem christi in lineo panno. sed ille ne quirit p̄pter radiositatez faciei christi debi te asp̄picere. vñ chñs faciei sue formā unprel sit z sic pictori dedit ad portandū regi vtz in legenda sancti Taddei. Sexto cor/ pus christi fuit mirabile in hoc qz eloquio sermonis fuit stuosissimū z nūqz in modū dulce ac cordis penetratiū z ad diuina at tractiū. hoc patet in vocatione Barth ei quem in teloneo sedentem vnica voce chñi stus di. Sequere me. sic attraxit stute sue vocis qz statim surgens secutus est eum. et omnia sua lucra deseruit humana. etiaz pe ricula que ei a paucis accidere poterant parupendit dum officij sui rationem imp fectam reliquit vt dicit Remigius. Idem patet etiam vocatione aliozū discipuloz qui secuti sunt christum ad vnus vocatio nis verbum Joannis. ij. Unde Ps. p̄phe tando de christo p̄dixerat dicens. Diffu sa est gratia in labijs tuis: p̄t erea ben. zc. Quānia deuota ex hoc potes cogitare qm/ tam dulcedinem pre oib/ hauriebat bea/ ta Maria sgo audiendo vocem chñi dul cissimaz sepissime. si em delectabatur in ea Magdalena sedens ad pedes chñi z audi ens verba christi dulcissima. Multo mag/ gis Maria virgo. Quanta spiritus sua/ uitate cor sginēū penetrabatur: quotiens puerum christum audiuit dicentem. Da ter da mihi panem vel da comedere aut bibere z huiusmōi sicut mos est pueroz ta lia dulciter petere a m̄re. Quāli dolore vul nerabat cor sginis qñ audiebat vagientē infantē chñm z lacram flebili vagitu peten tem Septio qz fragrātia odoris corp? christi fuit suauissimuz Si em vt videm? alij pueri quia in peccatis sunt nati aliqūe fetorem habent contractum. Sane ergo z

pie credendū est p̄ trariū q̄ vicz ch̄s sine p̄cto p̄cept̄ z nat̄ de p̄ḡie p̄dulci odore fragrauit. vt̄ ipletū sit in eo illd̄ sc̄ptū Ec̄ci. xxiiij. Quasi myrrha electa dedi suauitate odor̄. Et̄ Ean̄. ij. Ego flos camp̄z liluico uallū. vñ̄ Ber. ser. xlvij. sup̄ ean̄. dr. q̄ flos decorē z odorē h̄z sic inq̄t̄ d̄ns̄ Iesus. De q̄ etiā sc̄ta Agnes dixit. q̄ ei⁹ odorē reuulsi sc̄it̄ mortui z tactu p̄fortant̄ infirmi. T̄ Uñ z pagani Soldani narrāt q̄ in Alka yr̄ t̄m̄ est fons q̄ irrigādo crecere h̄z balsamū z nō alius fons h̄mōi inuenitur p̄ mundum. hoc ideo esse dicunt q̄ b̄t̄a p̄ḡo dum fugiens in egyptū cū Iesu illuc uenisset. in illo fonte lauit filioz. z sic ex ei⁹ tactu odorifero aqua illius fontis hab̄z h̄ac p̄tatem q̄ crecere faciat balsamū odorifer̄. Ultimo qz corpus ch̄i fuit gratie sanataz vel sanatiue p̄tutis diffusiuū. Naz̄ fm̄ Albertū sup̄ Marcū. Corpus ch̄i exhalabat p̄tutem sanatiuam infirmitatum. fm̄ illud Luce. vj. Virtus de illo exibat z sanabat omnes. z h̄ apparuit in sp̄ito z fimbrie tactu ac manus impositione que oīa sanatiua fuerunt. O Iesu bone q̄ amabilis es p̄ omnia.

Circa secūdu p̄ncipale

de illustratiōe aie. s. ch̄i. Cōsiderādū ē q̄ i ch̄i aia fuerit fm̄ doc. octo p̄mirabilia plura oī creature illustratiā ipam. P̄mo qz vidit diuinā eētiam p̄ oī creatura etiā a gēlica uisiōe clarissima. Nā Aug. dr̄ q̄ ch̄s ab instāti p̄ceptiōis fuit viator z cōphēsoz. Et qz p̄ oīmbz aia ei⁹ fuit deo unita q̄ diuinā eētiam clarius sp̄ vidit q̄ seraphiā a sp̄s. Sc̄do qz rōnis vsum habuit p̄leu nā p̄ oīa qd̄ fuit valde mirabile in tali p̄uero: qz imbecillitas organoz corpaliū nō tollebat vltz rōnis i ch̄o. vt̄ dicit sc̄tus Tho. super. iij. 3ō Hier. xxxj. femina circumdabit virum. Tertio mirabile fuit. q̄ beatitudo talis in sola tenebat aia nec redundauit in membra sensualia. qz̄ minuz̄ hoc voluit deus vt̄ corp⁹ ch̄i eēt passibile z mortale ad implendū p̄cū redemptionis hūmane. Ideo in sensualitate tristis erat vsq̄ ad mortē. Matth. xxvj. Et tū cū h̄ in p̄te rationis sup̄iori erat beata dei uisiōe. Quarto qz sc̄uit oīa p̄fectissima sapientia

Uñ dicit in themate euāgelico q̄ fuit p̄u/ er plenus sapia. vbi Bern dicit. Nō min⁹ habuit sc̄ie iesus p̄ceptus q̄ natus. pari⁹ q̄ magnus. siue ergo latēs in vtero. siue uagians in p̄sep̄io. siue iam grandiuscul⁹ inf̄rogans doctores in templo. siue iaz̄ p̄fecte etatis docens in populo eque p̄fectus fuit. plenus sp̄ritu sancto. Nec Bern. X Sed q̄rit quō aia ch̄i in vtero p̄ḡis clauso ch̄o sc̄ire potuit oīa ab instāti creatiois dū vt̄ dr̄ P̄hs. Aia in p̄ncipio creatiōis est sicut tabula rasa in qua nihil ē depictuz̄ Et quia nil est in intellectu nisi p̄us fuerit in sensu. ij. de aia. Uñ cecus natus nescit intelligere colores nec discernere. nec surd⁹ sonos nec somniat d̄ huiusmodi. Quomō ḡ aia ch̄i potuit imaginari de h̄mōi. cuius talia antea nunq̄ viderit vel audierit aut sensu p̄ceperit. Rūdet fm̄ Tho. sup̄. iij. di. xvij. z p̄cor. doc. q̄ ch̄o exite in vtero aia ei⁹ nō habebat scientiā a sensibz̄ acceptam sed diuinit⁹ infusam. z sic habitus scientie in ch̄o z imaginatio poterat esse p̄ species diuinitus infusas aie cum infirmitate organoz corpaliū. Secus est aut̄ de alijs hominibz̄ q̄ accipiūt sc̄iam a sensibz̄. Quanto mirabile fuit q̄ gr̄a fuit ei data sup̄pleuissima. Uñ scribit Jo. j. De plenitudine ei⁹ omnes nos accepim⁹ gr̄am p̄ gratia. Lxj. ra. qz omnes discipuli acceperūt ex gratia sp̄m̄ sc̄tm̄. z omnes electi p̄ gr̄az̄ ch̄i habēt saluari. z dicit gr̄am p̄ gr̄a. Prima est gratia. s. fidei vel penitentie datur sine meritis eoq̄ ante gratiā nō p̄t̄ hō mereri. Sz̄ habitū p̄ma gratia p̄t̄ hō mereri de p̄digno vt̄ dicit sibi sc̄da gr̄a. s. op̄is meritoz̄. Sexto mirabile fuit q̄ alijs infantibz̄ se assimilauit exterius in puericia. nam talis actus in nullo se differre ostendit ab alijs fm̄ corporalem a p̄parentiam. sed se conformauit oīmode in vagitu gestibz̄ z imbecillitate vt̄ dicit Lco Papa vt̄ veritas humane nature nō phantastica p̄baretur. Septimo quia meritum infinitum habuit ad tollenda omnium hominum peccata. z oīa obtinenda bona. Dicit em̄ Bern. q̄ vnica gutta sanguinis ch̄i suffecisset p̄ redēptiōne totius mundi. Uñ Alexand. de ales dicit q̄ si ch̄stum nullus occidisset sola eius charitas qua incarnatus fuit z pati voluit

suffecisset p̄ oīm redēptiōne. Ultimo quia potentia faciendi omnia que vellet fuit ei donata. Matth. ultio. Data est mihi omnis potestas in celo z in ter. z sic in oīmbz̄ creaturis angelicis z alijs.

Ex istis omnibz̄ contemlemur deuotione pia quomō christus dominus tantaz̄ charitatem nobis exhibuit q̄ sciens oīa q̄ ventura erant sup̄ eum p̄ nobis sic nasci voluit in carne mortali vt̄ nos redimeret. P̄mo quidem cogitem⁹ q̄ cum natus esset sc̄uit z cogitauit in animo christus di. Ec̄ce ad hoc natus sum vt̄ moriar p̄ hominibz̄ morte crucis acerbissima ac dolorosissima qui modo natus sum in leticia matris z angelozum. tunc erit tristitia magna. Itē sc̄do quando mater eum pannis inuoluit. dicere potuit z cogitauit. Gratias ago matri p̄gini q̄ sic contra frigus me pannis inuoluit. sed sc̄io q̄ in cruce nudatus omnibz̄ vestibz̄ mori me oportebit. Item tertio quando mater ligauit fascia cogitauit in animo dices. Gratias ago zc̄. Sed sc̄io q̄ in futuro ligabor ad columnam z flagellabor acerbissime toto corpore. Item quarto quando osculata est mater cogitauit d. Gratias ago zc̄. sed sc̄io q̄ in passionis tempore osculo tradar discipuli mei. Itē quinto quando lactabat Maria ipm̄ di. Sc̄io q̄ felle z aceto potabor in cruce. Itē sexto quando eum mater balneabat z man⁹ ac pedes ei lauabat di. Gratias ago zc̄. Sed sc̄io q̄ futurum est vt̄ manibz̄ z pedibz̄ perforatis ac latere trāssixo balneari habeo in sanguine meo pro peccatis hominum. Itē septimo quando caput tergebatur z faciem di. Sc̄io quia spinis caput hoc confugeretur multipliciter z facies mea percutiet z conspuetur zc̄. Item quando in p̄sep̄io ponebatur vel in vlnas suscipiens caput ad pectus sustentabat in gremio di. Gratias ago zc̄. Sed sc̄io q̄ in cruce nō habebō vbi caput reclinem sed inclinato capite emitam sp̄ritum. Ergo Iesu charitas tibi laus z gloria.

Circa tertiu d̄ dignitate

re pueri iesu. Notādū breuiter q̄ sup̄ p̄dicta oīa mirabilia h̄ fuit mai⁹ indicibil⁹ q̄ vicz aia z corp⁹ ch̄i fuerūt deitati vnita vnioe

hypostatica seu p̄sonali. Juxta illd̄ Jo. j. Verbu caro factū est. Nec h̄ppe vmo maior fuit q̄ vmo aie tue ad corp⁹ tuū. z ex tali vnione tāta ē dignitas ch̄i vt̄ faciat z p̄fectissime fietet cōicatio idiomatū. i. p̄p̄icta tū diuinaz̄ z humanaz̄ in ch̄o fm̄ Aug⁹. z cōiter doc. sup̄. iij. Ita q̄ iste p̄positiones sunt vere.

Pr̄ia. de⁹ est imbecillis infantul⁹ factus p̄ hoibz̄ minorat⁹.

Sec̄da. de⁹ est fatigat⁹ passus mortuus z crucifix⁹ zc̄.

Tert̄ia. de⁹ oīm fact⁹ est seru⁹ suoz̄ pauperum.

Quarta. de⁹ oipotēs p̄ vnā feminā ē lactat⁹ z ne in terrā decideret brachijs feminis portat⁹.

Quinta p̄positio q̄ vn⁹ infantul⁹ creauit celos stellas z angelos

Sexta. q̄ vn⁹ infans pl⁹ sc̄uit q̄ oīes angeli z totus mōs. z iste infantul⁹ docuit oēs hoies z angelos

Sept̄ia. q̄ vn⁹ infantul⁹ imbecill⁹ regebat mōm totū potētiaz̄ celestes sp̄s.

Octaua. q̄ vn⁹ puerul⁹ in vtero p̄ginis inclusus est oīm deus oipotens z ceterus incomphensibilis toto celi ambitu z immensus. Accedam⁹ ḡo ch̄anissimi z laudem⁹ deū n̄m q̄ tot⁹ z tāp̄ssima miracula p̄ nobis facere voluit in christo.

Peccatores. o iusti. o oēs christiani amate ch̄m q̄ p̄ v̄o amore dedit seipsum z tanta fecit.

Oēs fideles flectam⁹ genua z adoremus hunc infantulū Iesum tāmirabiliter z amabiliter natum z rogemus vt̄ ip̄e puerulus de⁹ verus det nobis gratiam in p̄senti z gl̄iaz̄ in futuro Amen.

De eadē d̄nica q̄rtū sermonē vicz de gladio dolor⁹ Marie habes in stellarario beate p̄ginis p̄scriptū. vide si placet tibi.

D̄nica infra octauas epiphanie Sermo P̄m⁹ sup̄ euāgelio.

Emāsit p̄u

er Iesus in hierusalē Lu. ij. z in euāg. hodierno. A Sācta ecclesia postq̄ festa

egit de infantia saluatoris. iam incipit face
re officium de ipsius puericia. xij. annorum
volens instruire nos quò dñs dominus
cepit deitate suã manifestare mundo. tã p
pba q̄ p opa. Un euangelii hodiernum
habet hanc dignitate q̄ ipm est p̄m̄z inf
euangeliã. q̄ de opibz. s. ch̄i loquunt̄ z ver
bis ei⁹ deitate declarãtibz. Nã euangeliste
nil dicunt an hoc euageliũ qd̄ ch̄s dixerit
vel fecerit in infantia sua z deinceps vsq̄
ad ipm. xxx. annum. nisi h̄ qd̄ sonat hodie
nũ euageliũ. viz q̄ ch̄s. xij. annoz. manife
stauit se plenũ esse sapientia coram docto
ribz in templo. z tũc legit̄ p̄tulisse p̄m̄m
p̄bũ in quo suam deitatem expressit z se
filiiũ d̄i asseruit. In his que patris mei
sunt oportet me esse. hoc est dei patris. z d̄
his audiamus textũ sacri euageliũ.

Cum factus esset Iesus annoz. xij. ascē
dentibz illis hierosolymaz fm̄ p̄suetudinẽ
diei festi cõsumatisq̄ diebz cum rediret re
mansit puer Iesus in hierusalem z nõ cog
nouerunt parentes ei⁹. existimantes aut̄ il
lũ eẽ in comitatu uenerit iter diez req̄rebãt
eũ inf cognatos z notos. z non inuenientes
regressi sunt in hierusalem requirentes eũ
z factum est post triduum inuenerunt il
lum in templo sedentem in medio docto
rum audientem illos z interrogantẽ. Stu
pebant autem omnes qui eum audiebant
super prudentia z responsis eius. z viden
tes admirati sunt. z dixit mater eius ad il
lũ. Fili quid fecisti nobis sic. ecce pater tu
us z ego dolentes querebamus te. Et ait
ad illos. Quid est q̄ me querebatis; an ne
sciebatis qz in his que patris mei sunt opoz
tet me esse: Et ipi non intellexerunt verbũ
quod locutus est ad illos. z descendit cum
eis z venit Nazareth z erat subditus illis
z m̄r eius p̄seruabat omnia p̄ba hec confe
rẽs in corde suo. z Iesus p̄ficiẽbat sapiã z
etate z grã apd̄ deũ z hoies Lu. ij. In h̄ sa
cro euãge. tria p̄cipua mysteria notem⁹.

Primũ est christi a parẽtibz in hierusa
lem remansio.

Secũdũ eẽ ch̄i a pentibz req̄siti inuẽtio.

Tertiũ eẽ ch̄i cũ pentibz hũil habitatio.

**Circa primũ de ch̄i re
mansioe in hierlm̄ Notem⁹. p̄ba sacri euãge**

lij in q̄ oñdit̄ tps̄ hui⁹ historie. s. Euz fact⁹
esset inq̄t Iesus annoz. xij. ascēdentibz ill
scz Ioseph z maria hierosolymã. singulis
em̄ annis tanq̄ deuoti z religiosi ibant in
hierusalem. sed latenter inter multas. s. tur
bas ascendeũ illuc ad festũ Pasce. fm̄ qd̄
dicit Aug⁹. propter metum Archelai filij
Herodis quem timebant eo q̄ Herodes
q̄sierat occidere ch̄m cum Innocentibus
oculis. vt pater Matt̄. ij. hoc autem fa
ctum est post reditum ch̄isti ex egypto vbi
septem annis manserat. z iaz. xij. annos eta
tis habebat completos. z insup tres men
ses vel prope quantũ temporis habetur a
festo natiuitatis ch̄isti vsq̄ ad festum Pa
sce Et tunc cõsumatis diebz. s. vij. p̄ cele
britate octaue tanti festi zc. Cum redirent
scz ad Nazareth vñ ascenderãt z ibi mane
bant que distat ab hierlm̄ xl. miliaribz ita
licis. vt dicit Vin. de Valen. quozum q̄t
tuoz faciunt vnum militare nostruz z sic di
stat p̄ decem miliaria magna. Reduẽtibz
itaq̄ parentibz remansit puer iesus in hie
rusalem. ita q̄ Ioseph z Maria cum red
mansisse non cognouerunt. **B** Sed
quomodo christum perdere potuerũt pa
rentes sic q̄ nescirent quando remansisset
cum omnimodam semp curam z diligen
tiam de eo habuerunt: Respondetur fm̄
Bedam z Lyram q̄ hoc factum est nõ a
casu vel oblivione sed diuina ch̄i volunta
te z ordinatione. Unde licet ch̄s potuiss̄
hoc parẽtibz indicare q̄ vellet remanere tñ
noluit. sed ipis nescientibz remansit pluri
bus rationibz fm̄ docto. P̄mo p̄pter obe
dientie bonum. ostendendum: qz cuz sciret
q̄ parentes timebant ne ip̄e puer Iesus in
cideret in manus Archelai filij Herodis.
vel ne ipi Archilai regi innotesceret z sic fa
cere pcuraret sicut cogitauerat pater suus
Herodes querendo christum occidere **I**
deo non fuissent ausi permitttere christum
stare in medio doctorum sed p̄ciperent
ei vt cum parentibus deberet recedere. et
sic vel retraheretur a tali disputatione si
eis obediret. aut non obediendo remanẽs
videretur eos contemnerẽ quod non lice
bat. Secundo propter mysterium vt signi
ficaret q̄ multi ch̄iani amittunt ch̄m aliq̄
p̄ ignorantiam. aliqui p̄ negligentiam. ali

autẽ per peccati maliciã: sed requiri de
bet i triduo. salicz contritiõis: confessionis
et satisfactionis cũ dolore penitentie. Itẽz
fm̄ Ambro. vt significaret post tridũ pas
sionis in hierusalẽ se resurrecturum. Ter
tio propter exemplũ vt doceant homines
q̄ quando filij habent inspirationẽ diu
nam intrandi religionẽ possunt intrare nõ
solum ignorantibus parentibus: sed etiaz
prohibentibus: et diuino seruitio se manẽ
pare. p̄cipue cum ipi parẽtes non sint in
tali necessitate q̄ nõ possent aliter sustenta
ri q̄ per suũ filiiũ. vt p̄tz per Thomã. ij. ij.
q. clxxxij. ar. vij. Unde Hiero. dicit ad ne
potianũ. Si pater z mater iaceant super li
mina domus p̄calatus perge patre z per
calatam perge matre z confuge ad ch̄m.
Ideo z Aug⁹ ait. Amandus est genitor:
sed p̄ponendus est creator. Christus enim
dicit Matt̄. x. Qui amat patre aut m̄rez
pl⁹ q̄ me non est me dign⁹. Propter ch̄i
stus dominus licz sciret dolere parẽtes: tñ
remansit ad celestis patris honorẽ exhibẽ
dum. Quò autem ip̄e Ioseph et Maria
nõ perceperunt remansisse illũ Beda dicit q̄
mos erat iudeozũ. q̄ scz femine seorsum et
mares seorsum ibant p̄pter seruandã casti
tatem. pueri autẽ cũ quolibet parẽte ire po
terant indifferẽter. vnde ioseph videns se
cum non esse puerũ Iesum extimauit eum
esse cum virgine matre in comitatu mulie
rum. z Maria videns iesum nõ esse secum
putauit esse cum Ioseph in societate viro
rum. **D**eus meus vtinã moderni ch̄ia
ni sic caste z continenter seruarent festa sua
sicut tunc faciebant iudei: vt dictũ est. Un̄
subditur in euangelio. Existimantes illuz
esse in comitatu uenerũt iter vnus die. scz
a hierusalem. z tunc in sero veniẽtes ad lo
cum vbi hospitari debebant: viderũt non
adesse Iesum. z sero requirebant illum: et
mane diei. inter cognatos z notos: et nõ in
uenientes qualem quietem habere pote
rant: tũ ip̄e cogita. z maxime de matre que
ipsum artius diligebat. nunq̄ enim ex quo
nata est fuit in tanta amaritudine: fm̄ Lu.
dol. Prima quidez nocte habuerunt ma
gnam tristitiã. attamen cũ hoc habuerunt
aliquam spem inueniendi in sequenti mane.
quo cum requirerent per diuersas vias rō

ta die illa nõ inueniẽtẽ augebat̄ eorum tri
sticia: nec consolari poterant. Tandẽz sero
z nocte altera beata virgo omni spe destit
uta: vt dicit sanctus Vincẽ. de Valen. i
trauit camerã hospitij. et flexis genibz la
chrymando dicebat talia. **D**eus p̄z vos
scitis vbi est filius vester et me⁹. **D**e fili mi
Iesu vbi nunc es: tu deus omnipotens cõ
solare me matre: quia. iã amplius nõ pos
sum pati: sed scindẽt̄ cor p̄re dolore. Et vt
pie credo tota nocte sic orauit nec dormire
potuit. Tandẽz mane factõ. scz diei secũ
de regressi sunt in hierusalẽ: quam sero in
trantes requirebant. z sic illa etiã nocte ter
tia fuerunt in maxima tristitia. **Q**uot la
chryme: quot singultus erãt. Postea ma
ne dixit Maria ad Ioseph. **V**ladam⁹ ad
templum domini z oremus vt ipsum inue
namus. Unde subdit euangelii. Et fa
ctũ est post tridũ inueniunt illũ in tẽplo.
Hic occurrit questio. vnde beata vir
go Maria tristata z doluisse dicit̄ cũ scie
bat filiiũ suũ esse verũ deũ qui perdi non
posset nisi plus conderet euangelii: z quoz
modo. z quãdo ip̄e sua voluntate pmitteret
Ad hoc respondet fm̄ doct. q̄ beata p̄go
licz scuerit hec z alia mysteria ch̄i z q̄ nõ
q̄ occidi possz nisi pmitteret. s. affectu ma
terno tristabat̄ pluribz rationibz. Prima
ratio amorz quia ch̄m sume amabat. z iõ
absentiã ei⁹ cũ summo dolore ferebat. Nã
plus diligebat incomparabilẽ ch̄m q̄ alie
matres suum natũ. Tũ qz alie diligunt su
os filios tanq̄ suas genituras: sed insup vir
go tanq̄ suũ creatorẽ. Tũ qz alie m̄res di
ligunt natos partialiter: eo q̄ tales partiz
sunt matris. partim patris carnalis: Sed
beata virgo sine patre vel sine viro ch̄isti
concupiens tota vi amoris integri tenebat̄
ad ch̄m: sicut materno sic z paterno amo
re. **I**deo patet q̄ plus dolebat de amissio
ne. quia q̄nto qd̄ diligit̄ tanto amitti dole
tur. **S**cõda rō bñficiũ mirabilis. s. vt vir
go ip̄a deũ verũ concipet z p̄go pareret et
sine dolore que oia auget̄ amorẽ. Tertia
rō p̄uerfatõis. qz antea semp habuit virgo
mater gaudiũ de ch̄i p̄sentia z pia cõuer
satione: z de miraculis eius natiuitatis. scz
pastorum et magozum reuelatõne facta p̄
angelos et stellam zc. Et q̄ continue ante

oculos habuit creator celi et terre sibi obediente ut filium. **Uñ** Anfr. dicit q nulla scientia nec eloquentia pot expmi qnta dulcedis suavitate Maria puulū suū filiū fouerit. et quanta diligentia adolefcentē obsequio pduxerit. **Uñ** Unde sicut legit i pa curdam psonē deuote reuelant. q sepe cum filium in gremio conforter pre nimia deuotionis dulcedine caput suū acclinando capiti filij vel ori tātas effudit lachrymas q caput et faciem filij lachrymis amoris abunferigaret. Cum igit omnē consolationē possidebat in filio: non mirū q de amissione eius tristabat fortissime. **Quarta** ratio diuine irradiationis. **Uñ** Simon de cassia dicit. Ille dolor Marie fuit rōne absentie filij: qz ei p̄sentia fuit illi ita gaudiofā virtute deitatis que lucebat: scz radiādo i facie eius q recte dicere potuit illud **Can. ij.** Vox enim tua dulcis et facies tua decora nimis. **Ipe** ei erat speciosus forma pre filijs hominū zc. **Uñ** Bern. in serm. **Sigñū** magnū zc. dicit q beata virgo maior rem delectationē habuit ex intuitu chri q habuerit p̄mi parētes ex amenitate padu. **qz** sicut et Alex. sup **Can. i.** et magn. **Albertus** sup **Diffus** est: dicit p̄te credēdū esse q mater Iesu pluries admissa ē ad cōtemplandā intuitiue diuinitatē filij: cuius lux resplendebat in carne. ideo doluit q amissione. **Quinta** ratio extirpationis hūilitatis. Nam fm Bern. et **Oigen.** Ex nimia hūilitate virgo Maria tristabat extimās se non tantā diligentia adhibuisse sic debuit ad tantū thesaurū custodiendū. et non ita reuerenter se erga eum exhibuisse vt decesset. **Et** iō extimant q Iesus relinqns eos reuersus esset in celū vnde venerat: cui illi placuisset iterū decessurus. **Et** ideo putauit illum se amississe propter sui indignitatem. et sic dolebat et timebat ne p̄ampli forsitā indigna foret tanti regis aspectu gratioso et alloquio vt prius. **Sicut** etiam deuoti quando eis subtrahit gratia deuotionis timēt de sui indignitate et plorāt zc. **Sexta** ratio famis et inopie chri et compassionis. qz cogitabat cōpatiēdo filio huiusmodi: vt Bern. scribit in homel. sup p̄sententi euāgelio dices **E** Per illud triduum vbi eras bone Iesu: quis tibi ministra

uit abum aut potū aut hospitium: Respondit. vt p omnia pformares te nostre paupertati: et omnes in te hūanas miseras suscipes quasi vnus de turba pauperū et ipe p ostia mendicabas. **Quis** dabit me buccellarū tuarum participē fieri. vel saltē diuini illi edulij reliquijs saginari. **Hec** ille. **Uñ** De admiranda dignatio. q ille q infinita milia angelorum pascebat in celo. et de cui coqna omnes hoies: et insup oēs volucres bestie qz et pisces pascebat: ipe ab alijs medicabatur: et plens illud **Ps.** Ego autē medicus sum et pauper zc. **Uñ** vocem istū pueri pulsantis ad ostiū mendicando potuisses tu fidelis anima audire: quid fecisses aut dixisses: nonne statim accurrēs ipm puerū predilectum dū tuū in vlnas suscepisses: et omnia necessaria sibi pparasses. **Hūc** autē ipe chris medicat et petit in pauperis psona. **Cur** ergo repellis pauperes vacuos zc. **Proinde** fm Bern. christus tribus diebus mendicabat. **Prima** pro diuitibz in documentū q quicquid dant paupibus totū sibi factum extimabit. **Matth. xxv.** Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. **Exemplum** de sancto Martino: qui cū pauperem texisset christus coram angelis se rectum ostendit. **Secūda** die mendicauit christus p paupibus in solaciū. vt scz voluntaria paupertates cōmendaret suo exemplo. **Unde** **Matth. v. di.** Beati pauperes spū: qm iporū est regnum celozū. **Tertia** die pro toto mundo in exemplū vt suo exemplo instrueret mundana bona contempnēda: et ad celestia appetenda amore christi. iuxta illud. **ij. Cor. viij.** Satis grām dñi iesu: quoniā pp̄ vos egenus factus est cū esset diues: vt illi iopia diuites esset. **Glo.** ibi dicit. Diuites sunt omnes in christū pauperem credentes. qz thesauri eoz ē i regē ce. **Uñ** hō seq̄re xp̄z. **F**

Circa secūdū principale
le de chri inuentōe tria p̄cipua notāt i euāgelio. **Primū** de chri disputatōe: qz luenerūt inf̄ doctores au. et inf̄. **Quēnt** q̄ quōd chris puer in medio doctorū se habuit: et de q materia disputauit: **Ad** hec rñr q modū **Beda** i hom. hodierna d̄clarat di. q chris tenuit formā discipuli p̄ iudicio mire hūilitatē. **Uñ** p̄z q aliq̄ diceñt et pictores sic p̄igen. **I.**

chri sedentē in cathedra i medio doctorū male sentiunt. **Sicut** patet p **Vincētiū** de **Valen.** in ser. **Sed** vt dicit in angulo templi doctores habebant segmina circulariter posita p̄ silijs et disputationibz et ibi erat rota libz plena. **Uñ** autē doctores disputabāt pueri ingeniosi ponebāt se in medio doctorū in terra sedēdo et illos audiendo ac de dubijs interrogando. **Et** hūc modum alioz pueroz tenuit christus. **Mate** ria autē de qua tunc doctores disputabant fm qd **Hiero.** in epla ad **Paulinū.** ca. iij. dicit. fuit de questionibz legis et p̄apue de aduentu **Messie** quia videbant tempus esse completum **Interrogauit** q̄ chris illos an iam chris venire deberz et quid de chro sentiret. et allegabat eis testimōia scripture q deberet chris verus dei filius aduenire. et hec tam sapienter vt omnes stupebāt de prudentia et responsis eius sicut sacri testatur euāgelij. **Hec** et plura h̄mōi **Vincē.**

Secūda in euāgelio notat de marie et ioseph admiratione. et videntes inq̄t admirati sunt. **Sed** qd mirabant de prudentia xpi cum scirent eū esse verū deum: **Respondet** q̄ nō de prudentia illius mirabant sed de ostensione sue prudentie in tam puerili etate. quia putabant q ad huc non essz tempus manifestandi sue sapientie plenitudinem.

Tertū subdit in euāgelio de matris pia allocutione. vtz qz dixit. **Fili** qd fecisti nob̄ sic. q. d. **Quid.** i. p̄pter qd fecisti vt nob̄ uel scietibz remaneres. peto fili tu hoc mihi iudica. quia sciebat q sine causa non remāserit. **Hec** **Simon** de cassia. **Ecce** em̄ pater tuus. i. nutritus et ego volentes **Sed** quare ipe **Ioseph** non est aliquid christo locutus: **Uñ** dicit q ideo. quia nō fuit ausus cum sciret chri esse deū. **Sed** m̄ ex ipsa maxima dilectione ad christum hec dicere ausa est eo q amor excellens nescit reuereri dñm. **Sed** et chris rñdit dicens. **Quid** est: an nesciebatis zc. **H. q. d.** Scire debetis q patre naturalē et eternū. i. p̄zem deū debeo pl̄ diligere et circa spūalia occupari. **Uñ** autē matre tpalem vel nutritiū curare. **Seq̄nt.** **Et** ipi nō intellexerūt p̄bz **Sed** nunqd̄ brā fgo sciuit deuz patrem christi esse ad qd filius venerat: **Respondetur** q sciuit quidem optime. **Sz** quare scrii tura

dicit q nō intellexerūt p̄bz hoc. **fō** **Beda** ē quia nō fuerunt attentē loquentem de sua diuinitate. tum quia prius non fuerunt asueti talia ab eo audire. tum quia ita vehementer fuerunt gauisi de eius inuēctione et ex vehemēti admiratione rei facte erant q̄ si extra se rapti. ita q̄ p̄ba illa mēte nō p̄ceperūt p̄siderando. **Moralia** documenta infra patebūt. **B**

Circa tertū p̄ncipale

chri hūili cohabitatioe. **Uñ** vt euāg. q de/ scēdit. i. de hierlm q erat in monte. cū eis. i. parētibz venit **Hazarēth** et erat subditus eis. **Et** iesus p̄ficiēbat sapia. **Hoc** p̄bz h̄z dif/ ficultatē in theologia. vt p̄z. iij. **Imiaz.** quō vtz chris d̄ p̄fuisse in sapia q ab instanti sue p̄ceptōis oī scia plen̄ fuit p̄ oīa itātū sic nūc in celo. **Sz** ad h̄ breuit̄ rñdēdo **Horā** dū est fm q̄ d̄ **Uñ** q in chro fuit p̄mo sapia diuinal̄ et hec est infinita: nec potuit augeti nec diminui. **Sed** fuit hūana sed habitual̄: et ista etiā nō fuit augmētata. qz vt **Beda** dicit. **Ex** q in chro habitauit omnis plenitudo deitatis corporaliter. ideo ab instāti p̄ceptōis sue habuit in ania plenitudinē sapientie infuse q̄nta potest conferri nature humane. **Tertia** fuit in chro sapia experientialis q accipit p̄ sensus exteriores. et ista in chro crescebat cū etate et grā p̄apue in effectus ostensione. nā q̄nto crescebat in corpore tanto fm p̄cellum eratis p̄fectiora opa faciebat in effectus ostensionis sapientie sue diuine et hūane fm suū beneplacitū et put nre saluti expediebat. **Ex** p̄lu accipi am̄ de sole q̄ licet tantā claritatem habeat hora p̄ma diei ortu q̄ntaz habet hora tertia habitualiter. et tātas hora tertia q̄ntaz sexta. **Tñ** sol effectualiter p̄ficit in claritate vsq̄ meridie. **Ita** et chris sol iusticie i p̄ma hora p̄ceptōis sue haberet oēm claritatem sapie habitualiter q̄ntā h̄z nūc in celo tñ effectualit̄ crescebat se manifestādo. **Nā** qñ fgo ipm concepit statim dedit radios claritatis in virgine et i **Ioaanne** baptista tēpore uisitacionis **Elisabeth** et **Ioseph** q̄ h̄ in auroza. **Sed** maiores dedit hora p̄ma. scilicet in natiuitate per miracula **Et** q̄ h̄ hora tertia. i. quando fuit adolefcentis. xij. annozū et adhuc maiorem sapientiam ostē

Domínica infra octa. epípha.

dit. 2 maxima hora meridiei. s. sue pfecte etatis. vic. xxx. anno vsq; ad mortem 2 resur/ rectionem. **H** Pro finali itaq; docu/ mento. s. morali. notandū est q; beata vgo Maria cū suo filio instruit oēs fideles sui exemplo p̄cipue ad octo in hoc euang. P̄mo maria instruit. s. fideles a puericia suos natos ad colendum deum assuefacere. 3o ip̄a vgo a puericia christum ducebat secus ad templum. Nam alioquin grauer dā/ nantur parētes pro suis pueris. vt patz de Heli damnato eoq; non correxit filios. j. Reg. ij. Secūdo Maria docet celebr/ tates ecclie vsq; finem expectando comple/ re. vñ nō redit nisi p̄sumat dieb; fest; Lō/ tra hoc faciunt qui die festo licet eccliaz in/ trent tamen in sermone vel missa attendian/ tur 2 diabolo instigante integram missam non audiunt. sed statim recedūt cum tamē teneantur integram audire die festo. de cō/ se. di. j. ca. 2. Dissas. 2 hoc sub pena peccati mortalis fm̄ Sco. sup. iij. di. xxxvij. Tertio Maria docet dies festos sollicite obserua/ re. Nā Maria nō pdidit Iesum in fuga in egyptum sed in festiuitatib;. Sic q; plures sunt hodie ch̄iani qui in die festo perdunt Iesum peccādo in gula in ebrietate 2 ludis talibus. Esa. j. Solennitates ve. odi. amia/ mea. Quarto maria docet dolorē p̄nie ve/ re assumere. 2 sic iesum p; peccatum pdituz requirere. nam cū dolore querendo christū inuenit. Quinto Maria docet nos ecclēsi/ am frequentando 2 exorando iesum inue/ nire. nam itez redit Maria in templuz et inuenit. 3p̄ eñ dñs ait Luc. xj. Om̄s q; petit accipit 2 q; q̄rit inuenit. non enim in fo/ ro sed in templo. Sexto Maria docet fi/ lios bene regere 2 mansuete redarguere n̄ maledicere. nō vitupare. Vñ Maria man/ suete ait. Fili quid fecisti nob;. Ideo Eph. vj. Patres nolite ad iracundi. puo. fili. ve. sed educate eos in disciplina 2 correptione dñi. s. ad salutem. Septimo maria docet cum filio iesu. s. honorem parentib; 2 obse/ quium exhibere. qz dñs Iesus subditus erat illis. Ultimo docet verba dei diligen/ ter audire 2 p̄seruare. Nā dī q; Maria cō/ seruabat oīa p̄ba zc. O fidelis amia stude saluari exemplo brē Marie hec obseruan/

do zc. Rogem? ergo ip̄am vta dño impe/ tret nobis gr̄am zc.

Dñica eadē Ser. II. s. de amissioe Iesu 2 requisioe ac p̄seruatioe.

Plētes que

rebam? te Luce. ij. 2 in euāg. hodierno. **I** Sicut do/ cet Greg. xxxj. moral. Quocūq; feruentius diligim? habita tāto grauius suspiram? et dolemus ablata. hec ille. Exēplū Quāto q; thesaur; p̄ciosiorē 2 digniozē pdiderit tāto sibi tristitia maior orit̄ q̄nto pdiderit illum dum habuit. Sed quia Iesum 2 eū gratiam habere electis maxim? est thesau/ rus; 2 p̄ciosissimus 2 super omnia p̄ama/ bilis sine quo non emittur regnum celoz; Ideo ip̄m amittere p; peccatū maxime est dolendum. Quod patet ex hoc. quoniam dum beata virgo Iesum amississet euz do/ lorem maximo per triduz requisitū nec q̄/ scere potuit donec inuenit. 2 hoc ē quod dī/ citur ab ipsa in euangelio 2 verbis p̄missi/ sis. Volentes querebamus te zc. In hoc itaq; sermone de christi requisioe tria my/ steria notemus. que s. in hoc euangelio ha/ bentur.

Primū dī lachrymabil' amissiois

Secūm dī desiderabil' requisiois

Tertiū dī p̄seuerabil' p̄seruatiois. **R**

Circa primū d' amissio

ne Iesu qō occurrit. cur dñs Iesus voluit a parentib; amitti ad festū illis ascendenti/ bus fm̄ moduz qui describit in textu euāgelij. hoc eñ scire nobis est valde vtile vt sim? cauti euitare ea per q; ch̄is amittit sp̄itua/ liter. 2 sic semper cum habeamus. Ad hec ergo notemus q; ex quo generalis regula ē Aug? li. de disciplina ch̄iana. q. s. omnis christi actio nostra est instructio. Volu/ it ergo christus dominus taliter agere i re manendo a parentib; vt nos sp̄itualiter instrueret quibus modis sepe amittitur p; peccatum a fidelibus 2 perditur eius gra/ tia. Aduertendum ergo q; Ioseph 2 ma/ ria christū amiserunt 2 christus ab eis red

Bermo

XXI

mansit p̄cipuis causis et modis. s. concurrē/ tibus quattuor. Et eisdem modis ac cau/ sis perditur a nobis.

Primo pdit ch̄is in mūdāna leticia.

Secundo pdit ch̄is ex ignorantia.

Tertio pdit ch̄is ex vana fiducia.

Quarto perditur ch̄is ex mūdāliuz concupiscentia.

Primo inquam christus voluit amitti in mūdāna leticia ad significandū q; mul/ ti christiani ip̄m perdūt in die festo. sicut et Maria amittit eum i festiuis gaudijs que in fuga in egyptū et in tribulationib; non perdidit. Nam multi sunt christiani q; feri/ atis diebus occupati laborib; nō peccant. 2 sic christū non pdunt. sed die festo se dāt totaliter gula. chorcis. epulis 2 carnalitati bus ac ebrietatib; 2 huiusmodi vicijs. ac sic christū perdūt tunc quem alijs diebus nō pdiderūt. Contra tales dicit Malach. ij. Dispergā super vultū vestrū sterē solē/ nitatum vestrarū dicit dñs. Notanter dī/ vestrarū: quia non dei sunt tales solēnta/ tes sed carnis mundi 2 diaboli. Nam festa p̄pterea sunt instituta vt vos christiani in eis ad ecclias iretis: 2 ibi missam 2 p̄dica/ tionem audiretis: oraretis: 2 indulgentias reportaretis. Et vt ista liberius fieri possent p̄ceptū est a domino vt ab operib; ser/ uilibus caueretis: quod est secundariū i fe/ stis. Sed heu multi accipiūt solam caudā vacando. s. ab operib; manualib;: 2 nō cu/ rant de capite qd ponit in p̄cepto: scz de/ mēto vt die sabbati sanctifices. qz nō cu/ rant cauere vicia que sunt sume seruilia ope/ ra. Nam Jobā. viij. Qui facit peccatū ser/ uus est peccati. 2 p; cōsequēs diaboli. O q; līs stulticia hec est: feriatis diebus seruire carnis necessitati: 2 die festo quod institu/ tum est pro deo seruire diabolo. Sic fit q; diabolus in homine habz omēs dies tam feriatos q; festos 2 ch̄is nec vnaz. 2 sic chri/ stus a multis ch̄ianis pdi solet in festo.

Secundo perditur ch̄is ex ignorantia sicut 2 de Maria ac Ioseph dicit euāgeli/ um q; nō cognouerūt. scz christū ab eis res/ mansisse. Quo in mysterio docetur q; sepe homo amittit Iesum per ignorantia. Vñ Esa. v. Propterea populus meus captiu? ductus est quia non habuit scientiā. Item

Gregori? di. xxxvij. c. Qui ea dicit. Qui ea que dei sunt nesciunt: a domino nesciuntur. et sic stultus in culpa erit sapiens i pe/ na. Hec Gregori?. **E**xemplū nar/ rat Petrus Alfōn. in libro suo de miracu/ lis: q; quidā filius regis cum multū desi/ deraret sapientiā: ecce apparuit senex qui/ dam manu librum tenens apertum. Qui requisitus dixit. Serces p̄ciosissimas 2 valissimas vendere his qui vellent emere scilicet sapientiā. Hoc audito filius regis appendit ei centū libras denarioz. Tunc senex ille scripsit in charta hec verba Eccl. vij. descripta. In omnib; operib; tuis me/ morare nouissimā 2 in cōnū non peccabis. Et porrexit filio regis. Luncq; arcūstātes famuli hec parupenderēt 2 non digna tā/ to precio iudicarent: Senex ait. Hec ver/ ba tene: et probabis plus valere q; totum regnum patris tui. Unde filius regis tā/ tum acceptauit hec verba q; in omnibus domibus suis super valuas 2 parietes ac in vasis et supellectilib; sculpi ac describi fecit hec verba. Accidit autē q; pater eius moreretur: et ip̄e filius regis i regem pro patre eligeretur. Luncq; regnaret barōes quidam contra eū conspirauerūt 2 conue/ nerunt cum barbitonsore vt ipsum occide/ ret. Cum autē barbitōsor vocatus ad ton/ dendum regem vidisset in parietib; 2 vbi/ q; descripta talia verba tremere cepit cogi/ tans quid in fine accideret si ip̄e talia face/ ret. Luncq; tremoris causam rex perconta/ tus dedit illum ad torquendum pro veri/ tatis fassione. Tandem veritate comper/ ta cum omnes illi conspirantes morti cru/ deli essent adiudicati: tunc vtiq; dicere ha/ bebant. Ne ve nobis vtiā prudenter re/ cogitassimus finem operis 2 non perdidis/ semus nos offendendo regem zc. Sp̄iri/ tualiter licet omnibus qui peccatis suis offendunt christum regem: nec volunt sa/ pienter cogitare finem vel nouissima pec/ catorum vt penitent in presenti 2 nō peri/ rent morte eterna. Tales nūc stulti in cul/ pis sapientes erunt in penis se recognoscē/ do in inferno: et p̄ angustia sp̄itus ge/ mentes: vt scribitur Sapientie. v. Hos in/ sensati errauimus a via veritatis. Lassati sum? in via iniquitatis 2 pditiois: viam autē

dñi ignorauimus. ve ergo z venob. Quid
 pfuit nob supbia aut diuitiaz iactātia qd
 prulit nob. Q̄ p̄ctōres agite nūc p̄niam
 ne etnā luat̄ pena. Tertio ch̄s pdif a
 multis hoib; ex vana fiducia. Vñ ch̄s
 voluit amitti sic q̄ brā vgo cōfidebat sup
 Joseph: extimādo puez iesum cū illo eē in
 comitatu viroz. z ioseph ecōuerso putan
 do esse cū maria. vt dicit Beda. Secorsum
 em̄ viri i suo comitatu: z seorsum feie ibāt.
 pueri aut̄ ire poterāt indifferēter cū qlibet.
 Sic heu multi habent cōfidentia z spem
 vanā: ex qua cōfidentia ducunt ad pctm̄. z
 sic pdunt iesū. Nam sunt nōnulli q̄ cōfidūt
 de longiori vita habēda: z ideo se dāt pec
 catis: nec curāt ad p̄niaz festinare: s; dicūt.
 Adhuc iuuenis sum: faciā qd̄ mibi placz:
 z potero postea in senectute p̄niam agere.
 Alij sunt qui cōfidūt in tpalib; q̄z cōcupi
 scentia trahunt ad pctā. Alij sunt q̄ confu
 dunt nimis p̄sumēdo de dei misericordia. et
 sic Iesum pdere p pctm̄ non reformidant.
 Contra quos Eccl. v. De p̄cipiatu pctōz
 noli esse sine metu. z ne adūcias pctm̄ sup
 pctm̄. ne dicas: misericordia dei magē. mi
 sericordia em̄ z ira ab illo cito appropinat
 Ne tardes cōuerti ad dñm. subito em̄ ves
 niet ira eius. Hec ibi. Quarto ch̄s p
 dit ex mūdialiū amore z p̄cupiscētia. i cui
 signū amitti voluit qñ Joseph z Maria
 erāt ab inuicē sepāt z diuisim in turbis ho
 minū. Sic qñ hō habz cor diuisum vt dicit
 tractū partim ad mūdāna: partim ad deū:
 pdit iesū. Vñ. j. Job. ij. Si q̄s diligit mū
 dū nō est charitas p̄s in eo. S; z
 querit̄ q̄re vult z p̄cipit de? vt hō non dili
 gat mūdū z bona mūdi cū ip̄e fecit om̄ia
 hec ad vsum hoim: Rñdet̄ fm̄ doc. q̄ non
 phibet amare simpliciter q̄tū ad vsūz neces
 sitatis: sed phibet amare inordinato amore
 Et p̄mo qz amare mūdū est amare mori
 tē. qz dum plus diligit̄ q̄ dei p̄ceptū: mori
 tur aia p peccatū. Vñ. j. Joan. v. Tor
 mundus in maligno positus est. i. in malo
 igne cōcupiscētie. Sile est ergo si q̄s mane
 re diligeret in domo ardenti. Secundo qz
 amare mūdū est amare suū traditorē. qz
 mūdus p blandimēta tradit diabolo. Au
 gust. ad Athana. Mūdus piculosior est
 blandus q̄ molestus. Tertio quia amare

mūdū est amare perditionē. Augusti.
 diat. Amas mūdū absorbet te. Mūdus
 enim amatores suos deuorare nouit: non
 portare. Refert Haffreci serm. exemplū
 q̄ miles quidā de Austria totus fuit mūdus
 do deditus. Cui de pompa mūdi cogitan
 ti apparuit dñā quedā pulcherrima z orna
 ta dicens. Ecce assum quā toto amore que
 siuisti. Ille in aspectu eius gaudens dilige
 tius intuebat̄ eam. Et illa subiunxit. Sic
 me de ante vidisti: ita z a retro intuearis.
 Et ecce a tergo vidit eā plenam s̄mibus:
 putredie z fetore. s; sulphurei quasi ignis
 infernalis. z dicens Ego sum glia mūdi:
 disparuit. Et miles p̄territus se emēdauit
 ac mūdo renūciāuit. Vult ergo ch̄s? de
 contēni mūdū a suis ne pereant cū mūda
 no amore: qz vult oēs saluare. Q̄ gaia ch̄i
 ana cōtēne miserū mūdū z ama deū. A

Circa secundū de requi

sitione desiderabili Iesu. Notandum fm̄
 Bonauenturā in sermōe huius dñice q̄ in
 querendo Iesum debent attendi: locus: tēp
 us: modus z fructus. Et ideo circa h̄ q̄
 tuoz questiones occurrunt.

- Prima de localitate.
- Secunda de tēporalitate.
- Tertia de modalitate.
- Quarta de fructuositate.

Prima q̄stio. vbi Iesus querat vt inuenia
 tur? Ad hoc rñdet fm̄ Bonauen. aliosq̄.
 q̄ cū certitudinalit̄ vep̄ sit h̄ vitz q̄ res ali
 qua nō inuenit nisi querat̄ vbi esse veracit̄
 habz. Exempli grā. Pisces nō debēt q̄ri i
 aere vel terre viscerib;: s; in aq̄ qz ibi habēt
 esse. z aues nō nisi i aere. poma nō nisi i ar
 borib; z auz nō nisi i tra. ideo q̄ xpm̄ q̄rit
 debz q̄rere vbi inueniri facitōr habz. Errāt
 ergo multi ip̄m q̄rentes alibi q̄ vbi ē. Alij
 q̄ppe q̄rūt in foro z plateis: vbi sunt vani
 tates mendacia et detractiones ac periuria.
 Sed non est ibi ch̄s. Alij querunt in cur
 rijs dominorum: vbi habent esse traditō
 nes: false acasationes: et iniqua iudicia.
 Sed nec ibi est christus. Alij querūt in ta
 bernis: vbi totaliter diabolus habitat.
 Sed veraciter Christus dñs non inueni
 tur nisi in locis istis vbi vere est. Et euang
 geliū tria notat de hoc vbi inueniri potuit

Primo in hierusalē. Secdo in tēplo. Ter
 tio i doctorū medio. Quid p hierlīm signifi
 ficat̄ q̄ interpretat̄ visio pacis: nisi vitz vera
 pacis obicruatio. Vñ ps. In pace factus ē
 locus ei. ibi ergo q̄rat. Aug. Sicut in pace
 factus est locus ch̄i: ita i discordia nō nisi lo
 cus diaboli. Secdo q̄rendus est ch̄s i tēplo
 z inuenit. qz ibi habz esse ei? nō solū imago
 crucifixi vel natiuitatis zc. sed insup p̄ntia
 corpalis in eucharistia z fidelū membroz
 p̄gregatio vel vno. Prouide in ecclia q̄rel
 ch̄m triplicat̄ inueniet. P̄rio inuenit i cru
 cifixi representatione p̄ imagines in q̄b; ado
 rat christum tanq̄ p̄sentē. Berrū. Circūire
 possum dñe Iesu celum z terrā mare z ari
 dam: z nusq̄ nisi in cruce te inueniā. ibi er
 go queram? ch̄m. Secdo in ecclia querēs
 inuenit ch̄m in p̄ntia p̄ntia in eucharistia.
 Tertio ibi inuenit ch̄m q̄res in mēbr; . i.
 fidelibus q̄s habz disp̄os p̄ orbem. Vñ
 Aug. Si vis inuenire ch̄m respice ad pau
 perē. suscipe pegrinū: visita infirmū. Do
 neo itaq; ne despicias i eis nudū christum
 ne inuolutū p̄nis vltib; cōtēnas Tertio
 inuētus est ch̄s in doctorū medio illos au
 diens z interrogās. In q̄ docemur q̄ inuenit
 hō ch̄m q̄rendo in p̄bi dei auditōe doctri
 na z p̄dicatiōe. Ibi q̄ q̄rendus est ch̄s dñs
 qz ip̄e dicit̄ Mat. xviij. Vbi duo vel tres
 cōgregati fuerint in noie meo in medio eorū
 sum. Et de p̄dicatorib; dicit Mat. x.
 Nō em̄ vos estis q̄ loq̄mini sed sp̄s p̄s
 vestri zc. q̄ ch̄s loq̄t̄ q̄ est p̄tas. Jo. xij.
 z sic ibi in verbo dei habz esse ch̄s: z ibi q̄
 rens inuenit. Q̄ Secda questio. q̄ tpe
 debz queri ch̄s vt inueniat? Ad h̄ rñdet̄
 ex ip̄o euāgelio. q̄ sicut brā vgo q̄sunt ch̄i
 stū p̄ tridū. z sic questū inuenit eū post tri
 dū. Sic sp̄ualiter docemur q̄ ch̄m debe
 mus querere in triduo n̄re vite p̄sent; q̄ est
 tps misericordie obtinēde p̄ p̄niam. z diu
 ne grē. z sic q̄rens in vita p̄ntia p̄ h̄ tridū.
 h̄ est Primo p vere p̄nie die. Secdo p diez
 diuie misericordie. Tertio p diez grē. Tandē p̄
 hoc tridū in quarta die. i. glie reprōmissē
 ch̄m eternaliter possidendū inueniet. Vñ
 Esa. lv. Querite dñm dñi inueniri pōt. h̄ ē
 in p̄senti vita. inuocate eū diu. p̄pe est. i. p
 misericordia z grām. Errant q̄ in p̄senti
 vita nō recurrūt ad p̄niam z dei misericordia

diam ac gratiā querēdo ch̄istū: putantes
 q̄ post mortē inueniāt. qz nunq̄ post mor
 tē eū inueniēt que an nō q̄sierunt. Deu q̄
 multi etiā in hoc errāt q̄ tēpestiue eū nō q̄
 runt s; nimis tarde. i. in anrietate mortis cō
 stituti: qz vix inueniēt. Vñ Beda refert q̄
 in anglia q̄dam in extremis cōstitutus vi
 dens infernū sibi ap̄tūm p̄mittit. Cūq; cō
 fortaret̄ ab astantib; vt de dei misericordia spe
 raret: ait. Tarde surrexi. z sic male decessit.
 Uidi z ego quendā hora mort; sic loquen
 tē. Q̄ humana demētia q̄ q̄s differt peni
 tere. P̄ Tertia q̄stio. q̄i modo q̄redus
 est ch̄s? Ad h̄ rñdet̄ q̄ ch̄s dñs vt inueni
 niat̄ debz q̄ri his modis. P̄rio facitōr. P̄
 qd̄ faciūt q̄ nō ex corde s; t̄m labijs q̄runt
 in ecclia orādo: cruce signādo: se elemosy
 nas dādo: sed cor dāt diabolo peccando.
 Vñ Hier. xxix. Cū quiesierit̄ me in to
 ro corde vestro inuicīat̄ a vobis. Secdo do
 lenter. i. contritōe z p̄fessioe peccatoz. ps.
 Cor contritū z hūiliatū de? nō despi. Ber.
 Q̄ felix hūilitas q̄ dei ad se trahit clemen
 tiā z ligat ei? oipotentiā. Nam z brā virgo
 cum dolore quereū inuenit. Tertio dilige
 ter. Prouer. viij. Ego diligētes me diligo
 z q̄ mane vigilauerint ad me inueniēt me.
 Nam z brā vgo mane facto post tridū in
 uenit ch̄istū. Prouide ch̄s assimilāt̄ auro
 adq̄rendo Prouer. ij. Melior est adq̄sitiō
 eius negociatiōe auri. Aurū em̄ in lecto so
 mnū fugat: fm̄ Aucemā. Ides Galienus
 medicus suader deponi aurū vel annos au
 reos a languidīs vt q̄descant. Sic ch̄s do
 minus in vigilia vult adq̄ri nō in somno te
 poris. z sic cū diligētia tanq̄ aurum vigili
 am diligens. Q̄ Gaia fidelis q̄re christum
 his modis predictis z inuenies. Q̄
 Quarta q̄stio q̄les hoies adq̄rūt fructū
 suauissimū inuentionis dñi Iesu z ei? grē
 dulcoris: Ad hoc rñdet̄ fm̄ doct. q̄ illi soli
 q̄ sunt casti z mūdi. Vñ Joānes gerson li.
 ij. de interna p̄uersatiōe. c. viij. dicit. Optet
 te esse mūdū. i. castitate: z purū cor ad Je
 sum gerere si vis videre q̄s suauis est dñs.
 Et h̄ ostendit̄ in exemplo euāgelico. qz a duob;
 obus p̄ginib; ch̄s q̄situs. h̄ est a Maria
 p̄gine z a Joseph: q̄ etiā fuit vgo vt dicit
 Aug. lib. de cōiuga. bo. ab ip̄is castissimis
 fuit inuētus: z cū illis descēdit: eis subiectus

fuit: et dulciter puerfatus. Aliud exemplum naturale. Nam Avicenna li. Iuuenalium recitat quod prudentes in quos auri quoniam ipsi sunt scutellis eburneis subter aquas. Ratio quod ut Plinius dicit in speculo naturali. Eboze naturaliter attrahit aurum: quemadmodum adamante ferrum. Ita spiritualiter debet quod aurum spiritualis solatio in iesu affixato auro. ut super tactum est. quod scutelle eburnee significant cordas corpora casta secundum Hieronymum. quod attrahunt per amorem ipsum christum. iuxta illud. In corruptio facta est proximo deo. Sap. vi. Et sicut aurum aspicies res letificat et cor delectat naturaliter. sed Plinius ubi. sic christus delectat animam. Quod christiane stude castitati secundum tuum statum. si es virgo virginali. si autem vidua viduali. vel si conjugata coniugali. et sic querens Iesus ad quod res fructum suauitatis.

Circa tertium principale

de conseruatione domini iesu et eius gratie. quoniam ut ait Iohannes gerson ubi. s. Qui inuenit iesum inuenit thesaurum bonum super omnia bona. et quod perdit iesum perdit nimis multum et plene totum mundum. Magna inquit ars est scire puerfari cum iesu. et scire iesum tenere magis prudentia est. Hec ille. Nam et vulgariter dicitur quod facilius est diuitias adquirere quam conseruare. Idcirco finaliter vtile est scire quod si quis inuenit iesum debeat conseruare. Ad hoc notandum est breuiter quod in euangelio notantur quatuor modi in mysterio quibus iesum conseruare possumus: exemplum beate Marie quod inuenit iesum his modis conseruauit. Primo per humilitatem. Unde Gregorius moral. Humilitas est mater et custos omnium virtutum et bonorum operum ac donorum dei. Idem Perit omne quod agit si non humilitate custodit. Hoc significat in euangelio cum dicit. Descendit cum illis. scilicet descendens. per humilitatem enim fit descensus animi in quo manet christus. Secundo per emundationis frequenter puritatem. sicut enim arma ferrea vel vasa argentea et similia paulatim rubiginem contrahunt nisi frequenter emundentur. sic anima diutius non erit sine macula peccati: et sic perdit iesum nisi frequenter emundet per contritionem et confessionem. Hec Franciscus maro. Unde hoc euangelium dicit. quod venerunt in nazareth: quod interpretatur mundicia. Tertio per verbi diuini veritatem. quod sic sepe offendit pedes et cadit quod non considerat

gressus suos. sic quod non considerat actus suos in lumine intelligentie verbi dei sepe peccat et christum perdit: ut idem Franciscus dicit. Hoc significatur cum dicit. Maria conseruabat omnia que sibi conferens in corde. Quarto per compassiui omnis vite et mortis christi pietatem. quod ut dicit Beatus. Non est tam efficax remedium contra omnia tentamenta viciozum sicut frequens meditatio et compassio passionis christi. Unde sancti et viri religiosi quicumque tentant de aliquo peccato et sic de amittendo Iesu: statim recurrunt mente ad christum passum. ut patet de beato Francisco. de sancto Hieronymo: et sic de alijs. Et nos ergo sicut faciamus. Unde in euangelio statim post predicta in fine subdit. Et Iesus proficiebat etate. scilicet quousque puenit ad passionis tempus. Et sic notat vita et passio christi quousque cogitare debemus. Rogemus ergo dominum etc.

De eadem dominica Sermo III. scilicet de modo vite christi cum parentibus et exemplo honorandi parentes.

Enit Nazareth: et erat subditus illis. Lu. ij. et in euangelio hodierno.

Secundum sanctorum dicta Gregorius et Augustinus. Dominus Iesus in mundum ueniens et ex virgine natus: non solum verbis sed etiam factis et gestis uoluit nos per omnia docere ad salutem. Et ut omnium etatum homines: maiores videlicet et maiores doceret: uoluit Primo esse infans: et paulatim crescendo fieri puer. Deinde adolescens et postea iuuenis ac vir perfectus. Hoc ideo secundum quod dicit sanctus Hieronymus in sermone. ut ostenderet quod uenerat saluare omnes. Primo infans per innocentiam. Secundo adulescens per penitentiam obedientiamque. Tertio viros et quibus iuuenes per preceptorum obsequantiam et penitentiam. Sed quoniam ipse dominus noluit usque ad senectutem vitam prolongare: sed in iuuetute mori quando uita magis diligitur et uigore naturali tunc feruente: passio mortis est acerbior. ut sic patiendo pro nobis mortem maiorem commedaret suam charitatem: ne ex hoc seues putarent se a christo relictos: et omnino non salutandos. Idcirco christus ut eis etiam spem salutis daret: uoluit in puericia a se

nissimis hominibus scilicet Symeone et Anna benedicti et amplecti ac laudari agnoscere. Unde postquam ecclesia egit festa infantie in presentibus diebus. iam festinat ad puericia. xij. annorum. Et ponit nobis in exemplum vite christi modum cum penitentibus di. quod uenit Nazareth et erat subditus illi et quod dicti crescebat De ipsa ergo uita christi cum penitentibus cum exemplaritate saluberrima mysteria notemus in hoc sermone.

Primum de christi actione per temporum differentiam. Secundum de christi subiectione per parentum obedientiam. Tertium de christi exemplificatione in parentum reuerentia.

Circa primum de actione

christi per temporum differentiam. Notandum est quod in euangelio quousque differentie temporum ponuntur de christo et actione eius. Primo quod quidam fuit unius diei puer de puerie nat. Lu. ij. Hodie natus est nobis saluator qui est christus dominus. Secundo quod fuit octo dierum puer circumcisus. Lu. ibidem. Postquam circumcisus sunt dies octo ut circumcideret puer etc. Tertio quod fuit. xl. dierum in templo presentatus Lu. ibidem. Quarto quod fuit. xij. annorum. amissus et inter doctores inuentus. ut patet in hodierno euangelio. Et Chrysostomus super Iohannem dicit. quod nullum miraculum egit dominus in puericia. hoc tamen unum perdit Lucas per quod mirabilis sapientie uidebat. Quinto ponitur in euangelio quod fuit annorum xxx. quoniam in iordane est baptizatus Luce. ij. ca. Erat Iesus incipiens quasi annorum xxx. Dicit autem Chrysostomus. quod sicut usque ad. xij. annum non legitur christum quicumque fecisse. sic et a. xij. anno baptizatus est. et in. xxx. anno conuertit aquam in uinum. et hoc fuit initium signorum quod fecit Iesus. ut habetur. Jo. ij. Et quo tempore quod liber de infantia saluatoris dicens christum in infantia fecisse miracula falsus est et reprobus tanquam ab hereticis conficitur ut dicit Lyra. Nam ut habetur in decreto Belasij pape quod scribit dist. xv. ca. Sancta romana ecclesia inter apocrypha enumerat. Sed circa premissa aliquid quoniam tractande occurrunt. Prima questio. quare christus dominus noluit in puericia uti potestate miraculorum cum optime potuisset. quod diuinam potentiam semper habuit. sed usque ad in miraculis fa-

ciendis distulit usque ad. xxx. annum. ut patet tunc et probatur Lyra super Jo. ij. in fine. Ad hoc respondet secundum eundem Lyra ibidem et per cor. Tho. ij. pre. q. xliij. arti. ij. Sciendum inquit quod miracula christi ordinabantur ad duo. scilicet ad manifestationem sue diuinitatis et ad confirmationem sue doctrine per quam homines ad fidem adducebantur. et quantum ad utrumque fuit ueniens differre operationem miraculorum usque post baptismum. declaratur sic. Quia confirmatio doctrine non precedit actum docendi sed magis sequitur doctrinam et predicationem. Ad predicationem autem et docendum requiritur etas perfecta saltem de congruo. Perfecta autem etas est xxx. annorum quod congruit predicationi. ut patet extra de elec. c. Cum in cunctis. Nam et in figura huius Ioseph in etate tali stetit coram Pharaone pandens diuina mysteria fontium. Gen. xli. Similiter Dauid erat. xxx. annorum cum regnare cepit super israel. ij. Regum. v. Et Ezechiel i. xxx. anno incepit prophetizare. Ezech. i. Iohannes puer fuit quod christus ante. xxx. annum non doceret per consequens nec miracula sue doctrine confirmatiua faceret. Item quia miracula christi erant sue deitatis manifestatiua. Paris autem periculi est si negatur in christo uera humanitas sicut si negatur sua diuinitas. ut etiam dicit Leo papa in sermone. Idcirco debuit deitas christi sic manifestari ut uere humanitatis cognitio non impediretur. et ideo non fuit conueniens ipsum ante etatem perfectam miracula facere. quod sic incarnatio pharaonica crederet et in dubio fuisset an esset uerus homo. congruum ergo fuit ut tempus determinatum expectaret. Nam ut Chrysostomus dicit. Si ante illud tempus scilicet. xxx. annorum fecisset miracula tunc non indignuisset precursorum eum manifestante. quod seipsius notum fecisset per miraculorum operationem. Sic ergo ordinauit deus quod christus manifestetur per miracula aliam diuinitatis facta in tempore re puericie christi. puta per angelos testantes pastoribus per stellam magis apparentem per Symeonem et Annam ac huiusmodi plurima per miracula que narrantur in legenda ac per precursorum testimonium sic ualidius aliunde acceptum quam a seipso in propria persona factum. nequis dicere possit tunc dixerunt iudei christo Jo. viij. Tu de templo isto testimonium perhibes test. tuu. no. est. v. 2

Mira dei sapia. In h etia doz nos hui litate z pitate ac patiente lo ganimitate eli gere i actib. X Scda qo qre chis do min? sua sapiam mirabile voluit ondere i xij. anno etat? sue. cu alia miracula noluit fa cere an. xxx. annuz sue vite. Ad h rñdet fm doc. q h voluit Prio ad ondedu sue sapie pfectioez z et? in aia plenitudinē. ne puta ret hoies q sicut i corpe videbat infirm? z paulatim crescere. sic z in aia eet ignoras moze alioz pueroz. Sed pateret hoibz qz plen? fuit oi sapia ad huc a puericia. Et qz in etate. xij. annoz incipit in hoibz ratio flo rerez cognoscere differentia int bonu z ma lu. z in tali etate sapientia lucere incipit per loquela. ac tñc cognoscat qlis erit in futuro iuxta illud Prouer. xx. Et studijs suis in telligit puer si munda z recta sunt opa eius. Ideo chis cum esset sapientia pris eterni innotescere voluit mudo p illa etate sapien tiam hoibz manifestande. Scdo h voluit ppter mysteriu. ad significandū q ipe duo decim tribz israel educēs de egypto fuerat z etia. xij. aplos electur? erat. per quos sua sapientia manifestanda esset p orbem oibz hominibz. Id. xij. anno voluit sapientiam manifestare. Hec Ludolph. Et i hoc docet. xij. artic. fidi. p. xy. aplos pdicatos fir miter credere: qz sunt a diuina sapientia tra diti. Deniqz in istis oibz o christiane seque z tu humilitate chri. noli supbire. noli pci pitanter sed ronabiliter gerere te y

Circa scdm pncipale d

obediencia chri z subiectioe suis pentibz. qz de euageliu q erat subdit? ill? Inqredū est qlibz moīs chis dñs erat subdit? pentibz z qliter se habuit in tota vita cu eis vsqz ad annu. xxx. sue etat. Ad qd notadu fm do cto. recolligedo q qnqz act? z modos obf uant chis viuēdo cu pentibz.

- Prio pteplatiōi z orōni vacauit.
Scdo obseqa pentibz ipendit.
Tertio manibz laborauit. (cui.
Quarto de diuis mysterijs pentes do/
Quinto dulci familiaritate puerlat? exti
Prio inqz pteplatiōi diuine cre/ (tit
buis vacauit z orōni. Un Ludolph? de
me. vi. chri. pte j. ca. xvj. dicit q chis dñs
subtrahabat se crebro a consortio hominū

crebrisqz orationibz intentus erat. ibat ad synagogā. i. ecclesiam z stabat ibi multuz in oratione ponēs se in loco humillimo. Redi bat domū ac cum matre ac nutritio sta bat z aliqui hos adiuuabat. Mirabāf cū cū cū rāspiciōsū iuuenē. z sic puer crescebat et tate z gra apud deū z hoies. vt ait euāge liū hodiernū. Et infra dicit idē. Heditare tria inqt cubacula in aliqua camera. nō em erat eis domus ampla sed pua. in q medi tate z intuere dñm. Zeium in suo cubiculo post orōnem sez diuina se cōponere p sin gulas noctes tam longissimi tpsis spacio sic hūiliter pteuerare. i. in orōne z cōteplatiōe vt faceret inqt qcumqz ali? paupcul? de po pulo. Idē qz. Si aut qras qre dñs sic viu uebat: rñdeo tibi. Non qz indigeret sed vt nos instrueret qui pus cepit facere qz do cere. Doctur? ei erat. Mat. xj. Discite a me quia mitis sum z humilis zc. Ut q docerz nos hūilitatē z orōnez sic chis faciebat. vt etia videt sentire Berni. Q quō possum? pie etia cogitare q brā hgo z Ioseph hec a chzo facere videt. z q p exēplo faceret sci en. pūlter z ipi faciebat. Scdo qz obse quia pentibz impendit eos honorauit. vt idē Ludolph? vbi supra dicit. Un ipemet Mat. xx. dicit. Filius hoīs nō venit minū strari sed ministrare. Sanctus nāqz Vincēti. in suo ser. dicit. q qui videbat Ioseph q brā hgo accipies amphoram vellet por tare aquaz. dicebat ei. O domina ego por tabo. z illa. Ego ibo. Et cum sic pie contē derent. christus accipiebat amphoram di. Ego volo ire vt dem exemplum alijs filijs is honorare parentes eis ministrando: z sic ipe portabat aquā de fonte. Ut autem re fert Hg in schol. histo. adhuc in Nazareth stat fons puul? de q puer iesus hauri ebat aquam z ministrabat matri. D qz ho norabiliter christus ministravit eis tanqz quis ministraret regi vel regine honore li mo infundendo aquam. tenedo eis manu/ tergium z huiusmodi. Mirabantur illi de tanta christi dignatione. Idem quoqz san ctus Vincenti. ait. Si quis dixisset. qua/ renō facitis vos Michael vel Gabriel: an gelis respōdissent. Nos sum? parati sed ipe met vult facere p exemplo prebendo alijs vt honorent patrem z matrem. Tertio

deniqz chis manibus laborauit. Un Ba silius que allegat Ludol. vbi supra dicit sic. Ab ipa etia pmeua etate parētibz obediēci quū laborē corporeū hūiliter z reuerenter chis sustinuit. Cū ei eēt hoies honesti et iusti egeni tñ z necessariorz penuriā patien tes teste pteplā manifestū est q sudores cor poreos frequētabant necessaria vite sibi in de querentes. Zeius aut obediēs illis etia in sustinēdo labores subiectiōnez plenariāz ostendebat. Hec Basilus. S Sed q lem laborem manuales exercuerit christus p adquirendis vite necessarijs vna cū penti bus. Aico. de lyra sup. Mat. vj. in postil/ la dicit q videt pbabile hoc vitz q chris? eandē artē exercuit quā pater putatiū. scz Ioseph q fuit faber lignari. qz vt ibidez habet Iudei cōpatriote christi mirātes d doctrina chri di. Unde huc hec oia. z q sapientia data est illi z putes tales zc. Nō ne hie est faber fili? marie zc. p. Mat. vj. Et qz Mat. xij. dicit fabri fili? iō inqt Ly ra q vsqz ad. xxx. annū etat? q nec fuit intē tus studio lray. Job. vij. nec ē verisile q tā to tpe fuerit ociosus. magis q videt verisile q fuerit occupatus in arte pris sui pu tatiū qz in alia. Et hoc p. p. pba istoz q erāt de nazareth q modū suuz viuēdi cogi scebat: et fabriū eū vocabāt. In h nos non ociosi sed laborare quēlibet docet christus exemplo: quia multa mala docet ociositas vt patet Eccl. xxij. Quarto chis de diuis nis mysterijs parētes docuit. Ut eni scūs Vincēti? dicit in ser. assumptiōis. Sepi? brā virgo tanqz magdalena sedens secus pedes dñi iesu audiebat verba eius. z plu rima celestia secreta ab eodē chro querebat Et ipe obediēs matri reuclabat. s. de statu angelozū et aliquozū casu. d aiabz hominū exuz z hmoi. Suo modo z d Ioseph pu tandū est audiuisse christi verba. Quinto deniqz dulci familiaritate cū illis cōuersa/ tus extitit. Un Ludol. vbi sup dicit. Con spiceo aia deuota qliter ipi tres comedūt ad vnā mensam simul p singulos dies mō lautas z exqstas sed paupes z sobrias ce/ nas sumētes. z qlit postea simul colloqui tur nō inania z ociosa verba sed plena spi ritusanco z sapientia. nec minus mēte refu ciuntur qz corpore. Et qualiter post aliqlē

recreationē cōuertit se in cubilibz suis ad orationē. Quanta tñc virgo mater reple bat mētis leticia z dulcedine diuina de tātū filij pntia. Un Anf. ait. Quo vel quali gaudio replebat tota aia marie qū eū que toto amore diligebat. que creatorē z dñm oim sciebat secū egente: iecū edente: z qm qz se nosse volebat se dulci affatu docentes habebat quis capiet. Hec Anf. z Ludol. vbi supra. Ergo charissimi seqmur chri hūilitatē z libenter audiam? cū maria pba chri: ac deuotōem capiam? amoris eius i nro corde: puraqz mēte eidē deuotū. B

Circa tertiu de parētū

reuerētia exēplo chri. Notadu vt huc ma terie breui? satisficiam? duo hic documen ta psequamur tñ modo. Prio qlit tenet filij exēplo chri pentes honorare. Ad qd Notandū q papue modis qnqz. Prio cor poraliter seruēdo. Eccl. iij. Qui timet de um honorat parētes: z qñ dñs fuit his qui se genuerūt. Debes q exēplo chri serui re eis. i. portādo: leuādo si indiget z hmoi faciēdo. Nā z ipi seruierūt tibi. Un Aris. ix. et h. dicit. Dñs mgtis et pentibz non pos sumus inqt reddere equalens. Ideo Eccl. vij. Memeto qm nisi p illos nat? nō fuisset: z retribue illis sicut z illi tibi. Scdo te nent honorare dulcē alloqndo. Exēplum patuit d chro. Un quissime peccat eis ma ledicētes. Ero. xxj. Qui maledixerit patri suo vel matri morte moriat. Tertio edicēz eoz z mādat? obediēdo Exēplo chri Eph. vj. Filij obedite pentibz vris in dño. hoc ē in oibz licit? q nō sunt d deū. pcpue aut in salubri: vt ad ecclesiam ire. missam audire v? pdicationē: surgere mane zc. Quarto filia liter fouēdo. i. tpali nutrimento chri exēplo. Unde Hiero. Foueat parentū seuet? et sic factis eoz vici situdo reddat. qz. i. z ipi nutrimentū pstitērūt. Quinto genitoribz mortuis subueniēdo. Eccl. iij. Eleosynā patris. i. p patre z matre data nō erit i obli uione corā deo. Nā chis in morte marie affuit. B Nota exēplū qd narrat? di alogo Celarij q i Francia qdam diues cū vxore sua cessit omnibz bonis suis vnico fi lio suo vt ille sponsam duceret pntioez. Et filius promisit patri et matri q ipsi abun

danter subueniret q̄ dū vīuerent. Tandem
desponsata iuuenula ip̄a displicentiaz de
illis habens induxit maritū suū vt sepa
rarentur parentes in domū vnam p̄ habi
tatione. z sic sepatis valde tenaciter prouī
debat. Quosdam die cum parasset ille fili
sibi bonam assaturā p̄ prandio. pater eius
supuenit. Et filius assaturā infra mensam
abscudit dicens. Quid hic queris: vides
quia nihil hic habem⁹. accipe ergo duos
denarios z emetibi z matri vt comedat⁹.
Sicq̄ trist⁹ p̄ cū denarijs accept⁹ exiit. z
ille filius assaturam ad mensam rep̄osuit.
cuius frustū incidit z ad manducandū ori
suo applicauit. Ecce autē statim versuz est
in bufonē: et insiliuit i facie eius. et sic ei ad
hesit vt pedes supiores cum duabo maxil
lis vna caro fierent. z reliquū corpus bu
fomis coram ore illius dependeret. nec in
de separi poterat sed cū comedente come
debat. z quotiens ei cibaria subtraherent
vel quotiens instrumenta quibus depone
retur adhibebant: statim collū eius sic strī
gebat vt intumescerent iam facie oculi ei⁹ d
suis sedibus mouerent. xij. annis sic vixit
nec liberari potuit. z sic viderūt eum mult
ti: archiepiscop⁹: presbyteri: pueri q̄z z ho
mines villarū z ciuitatū francie zc. Et ar
chieps̄ p̄cepit oīb⁹ pmulgari hoc exēpluz
p̄ documento. **S**ecdo pro documen
to notemus qualiter exemplo beate **Ma
rie** matris christi tenentur parētes filijs p
uidere vt sint salui z in celo beati. Ad qd
notandum q̄ parentes tenent filijs ad se
ptem precipua exemplo beate **Marie** Pri
mo tempore conceptiōis vel grauidatiōis
diligentem custoditiōē. scilicet ne fetus pe
riclitetur. Ideoq̄ debet tunc se caste serua
re et a labore nociuo custodire. Secūdo tē
pore natiuitatis tenent eis baptismi prouī
sionem. nec debent multum differre bapti
simum vt quidam faciunt. Tertio tempo
re infantie debent diligentē custoditiōez
z educationē orando deum ne aliquo casu
moriatur. et si potest p̄ria mater debz la
ctare. Tum quia eius naturā faciliter seq̄
tur infans in moribus. Unde Aug⁹ Jēsu
amorem in lacte matris luxisse dicit. Tum
quia validior fiet i viribus. Tum quia sic
p̄ meriti adq̄rūt matres. Quarto circa se

ptēniū z postea debet a pctis z exēplis ma
lis cautionē. quia tūc passioes inualefcere i
cipiūt. Vñ nō debet i vno lecto secū cuba
re. nec mascul⁹ z femia simul. Quinto debet
eis viciōz correctionē. Proverb. xij. Qui
p̄cit virge odit filiū suū. q̄ autē diligit instā
ter erudit. **S**exto tenet debita eru
ditiōē. scilicet ad exercitia honesta ne ociari ha
beant. z maxime tenent eos erudire in his
que p̄tinent ad salutē et assuefacere eos ad
diuina. scilicet ad missam audendam. confessi
onem faciendā. ad oratiōes zc. non ad tab
ernas vel chorreas. Unde Aug. de conse
cra. di. iij. c. Vos ante oia iquit tam viros
q̄ mulieres q̄ filios in baptismo suscipitis
moneo vt vos cognoscatis fideiussores ex
titisse p̄ illis. ideo sp̄ eos admonete vt cas
sitatem custodiant. iusticiā diligant. chari
tatē teneant. ante oia symbolū z oratiōem
dñicam vos ip̄i tenete z illos docete. Hec
ille. Vltimo tenet eis salubre rex z vite or
dinationē. scilicet vt res iuste adq̄sitas relin
quant illis in testamento. quia pro re iniu
sta tam parentes q̄ filij succedentes z scien
ter tenentes damnant. ar. de vsuris. ca. cuz
tu. z c. tua nos. **T**ertē etiā vt filias suas non
tradant nuptiū tali qui iniuste res adq̄rit.
scilicet furto: latrociniō: vel vsuris: alia pe
riculo exponant. **E**xemplum ad p̄
missā ponit quidā doctor dicens: q̄ paren
tes sunt duplices. quidam boni. quidā ma
li. Boni significant p̄ columbas que gna
pura colligunt z pullis suis in nutrimentuz
deferunt. Sic boni parentes bona docu
menta et exēpla et res iustas filijs tradūt.
Mali autem parentes significantur p̄ cō
comiam que vescitur serpentibus et immū
dis. et talem escam defert pullis suis. Sic
et isti mala exēpla et male adq̄sita dāt
filijs ad illozū damnationem et suaz am
pliozem in inferno penam. vbi scilicet d̄ pa
tre impio conqueruntur filij: quoniam pro
pter illum sunt damnati: z ecouerso: vt scri
bitur Ecclesiastici. xij. Rogemus ergo do
minum Jēsum christum vt det nobis gra
tiam in p̄senti. z in futuro gl̄iaz zc.

De eadē dominica siue etiam in octaua
Epiphanie applicandus Sermo. III. scilicet
de baptismo christi ac nostro.

Ic ē Jēsus

qui baptizatus in sp̄scto **Uer**
ba ista scribunt Jo. j. z in euā
gelio hodiernae octaue. **Q**ue

q̄dem sanctus **Joānes** baptista locutus ē
testimoniū ferēs de ch̄i hūanitate vera z
diuinitate. Ut em̄ hodiernū dicit euāgeli
um. ch̄s dñs venit ad **Joānes** q̄ baptiza
bat in iordane. que videns **Joānes** ait. Ec
ce agnus dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. z sic te
stimoniū p̄hibuit de ei⁹ vera hūanitate. in
qua tanq̄ agn⁹ in lege. sic ip̄e immoland⁹
erat in cruce. z tamen p̄ hoc sacrificium tol
lebat peccata mūdi tanq̄ verus deus cui⁹
pprium est peccata tollere remittendo. z h̄
testimoniū confirmando dixit. Qui mi
sit me baptizare i aqua ille mihi dixit. Su
per quem videris sp̄ritum descendentem
z manentem super eum. hic est qui bapti
zat in sp̄ritu sancto. z subdit. Et ego vidi z
testimoniū p̄hibui q̄ hic est filius dī. Hec
z plura in euāgelio. Et q̄mā sancta ecclesia
his diebus z precipue in octaua ista agit
festum de baptismo christi. sicut sonat of
ficiū z euāgelium. **I**dem de ip̄o bap
tismo in hoc sermone tria mysteria not
temus.

Primū de baptismi institutiōe.
Secūdo de ei⁹ regulari obfuarīōe.
Tertū de ei⁹ efficaci saluificatiōe.

Circa primū de bapti
smi institutiōe scilicet a ch̄o **Querit** vtz ch̄s
instituerit baptismū q̄ ip̄e baptizat⁹ est a
Joāne. z rō questiōis est. Quia baptism⁹
instituit⁹ est ad tollenduz peccata z p̄cipue
p̄tra originale pctā p̄mordialiter. **S**z cuz
christus nullū peccatū habuit nec originā
le nec actuale videt q̄ nō debuerit bap
tizari a **Joanne** nisi p̄pter hoc vt suo facto in
stitueret sacramentū baptismi. Sed in cō
trariū est qd scribit⁹ extra d̄ baptismo z ei⁹
effectū. ca. **Maiores**. §. dictum est. Per sa
cramentum inquit baptismi christi sangui
ne rubuati culpa remittit. ergo non habu
it vim vsqz christi passiōē z sanguis effusi
ōē. Ad hec rōndet. **fm Rich.** sup. iij. di. iij.
q. v. ar. j. z alios doc. q̄ ch̄s in baptismi in
stitutiōe q̄tuor p̄cipua fecit.

Primo aquas scificauit.
Secdo baptismū instituentū insinuauit.
Tertio baptismi sacramentū instituit.
Quarto ip̄m instituentū obfuarī p̄cepit.
Primo in quā ch̄s aq̄s sanctificauit. vñ ch̄s
voluit baptizari. nō qdē vt aliqd recipere a
baptismo. sicut nos q̄ recipim⁹ a baptismo
dona sp̄alia. scilicet remissionē pctōz. scificati
onem p̄tutes z gr̄as z dona sp̄scti. sed
ch̄s nil tale recepit a baptismo Sed vt dī
cit **Bedā** in homel. Venit fili⁹ dei q̄ mū
dus erat a sordib⁹ cunctis baptizari a **Jo
anne** in aquis iordanis. vt ad abluendum
nostroz sordes scelez omnīū fluenta sancti
ficaret aq̄ruz. hec ille. **Uñ z Damas.** li. iij.
ca. j. dicit. q̄ q̄m ch̄s fuit baptizatus sancti
ficauit baptismū hoim. Et glo sup. **Lu. iij.**
dicit. Baptizatur dñs nō mūdari indigēt
sed tactu sue sc̄ssime z mūdissime carnis
aq̄s mūdās vt vim habeāt abluēdi. **S**
Ad id exēplū accipiam⁹ de vnicorno. de q̄
narrat sanctus **Vincenti⁹** in sermōe q̄ ta
ctu sui cornu purificat aquā. deinde bibūt
animalia expectātia. ch̄s cōparat vnicorū
no. **Uñ ecclesia** dicit. p̄s. xij. Exaltabit sicut
vnicornis cornu meū. h̄ est ch̄s q̄ sicut vni
cornis h̄z q̄ in ch̄o diuinitas z hūanitas n̄
faciūt nisi vnū cornū. i. vnicā p̄sonā. z sicut
vnicornis in gremio p̄ginis caput reclinat
sicq̄ caput z occiditur. sic z ch̄s in carne de
p̄gine sumpta occasus est. z exaltatū ē cor
nu. h̄ ē regnū ecclesie in ch̄i baptismū q̄ sicut
vnicornis tetigit aq̄s z mundauit eas
vel sanctificauit. Secdo ch̄s baptismū
instituentū insinuauit **fm Rich.** tā facto q̄
p̄bo. Facto q̄m ch̄s baptizatus fuit a **Jo
anne**. tūc em̄ nō dñi instituit absolute bap
tismū s̄z instituentū insinuauit in aq̄ inq̄ntā
in aq̄ fuit baptizat⁹. z in noie trinitatis in
q̄ntū in suo baptismū apparuit p̄sona p̄ris
in voce. p̄sona filij in carne. z p̄sona sp̄scti
in colūbe sp̄e. **S**ed di. sub q̄ forma
p̄boz. **Joannes** baptizauit tūc ch̄m. **Rich.**
ibidē circa l̄ram dicit. q̄ ex q̄ m̄gr̄ i tel
ctu ait. q̄ ap̄h baptizauerūt postea gentes
in noie trinitatis q̄ forma inq̄t an̄ passiōē
christi potest intelligi fuisse tradita licet nō
sit scriptum. Et quando christus a **Joan**
ne baptizatus est tūc institutiō baptismi fa
cta ē itelligēdo. scilicet **fm matie** de c̄m̄tōez. qz

Domínica infra octa. epipha.

In aq̄ institued^o erat baptisimus. z q̄ntū ad figuratiōe forme addit̄ inuocato nomine trinitatis. Hec mgr̄. vbi Rich. dicit Hinc arguit aliqui q̄ Joannes in baptizando ch̄m trinitatē inuocauit. z sic patet q̄ baptizauit fm̄ illos ch̄m inq̄ntū hoīem In nomine patris z filij z sp̄s̄s̄cti. Nec mirū qz tunc Joannes trinitatē in facta apparitiōe p̄dī/ ca cognouit. sic ḡ baptizasse videt̄. Item ch̄s nō solū factō sed etiā p̄bo baptisimū instituentium insinuat̄ quando Nicodemus ait Jo. iij. Nisi q̄s renat^o fuerit ex aqua z sp̄s̄ctio nō pōt intrare in regnū celoz. Tertio ch̄s sac̄m baptisimi instituit factō z p̄bo. P̄tio factō q̄n baptizauit p̄ discipulos suos. vt p̄tz Jo. iij. Secōdo p̄bo q̄n mit/ tens discipulos suos binos z binos ad baptizādūz z p̄dicandūz mādauit eis sub ea forma baptizare. vt dicit mgr̄ vbi s̄. de forma scz in noīe trinitatis. z de ista missione discipuloz habet̄ Luc. x. Sed quō tūc aī passionē habuit baptisim^o efficacīa. Idem Rich. ibidem dicit. q̄ ex vi passiōis credite implicite vel explicite z q̄s iaz inchoate p̄pter p̄p̄ndatē z assūptaz penalitatem. z sic soluit obiectionem factam in p̄trariū vbi s̄. **S**z fm̄ eūdē Rich. ar. subse/ q̄ntū An xp̄i passionē nō erāt hoīes adhuc obligati de necessitate salutis ad baptisimi susceptionē. Lex em̄ inq̄t nō obligat̄ quicqz promulgata sit. q̄uis aut̄ discipuli ch̄isti ante passionem baptizauerunt. vt dictum est. quia iam institutum fuit sacramentum baptisimi a ch̄risto. tū adhuc non fuit promulgatum illud per discipulos vt necessarium ad salutem. vñ non obligabat om̄es. **I**doqz q̄rto ch̄s ip̄m baptisimū institutum obseruari oibz z tanqz necessariū publicari p̄cepit. z hoc fecit signo in passione z p̄bo post passionem z resurrectionē. Signo in quā in passione q̄n de latere ch̄isti in cruce fluxit sanguis p̄ signo redemptionis z aqua in signū lauacri regenerationis vt patet Jo. xix. Item p̄bo q̄n post resurrectionem dixit discipulis. Ite docete om̄es gētes baptizantes eos in noīe patris z filij z sp̄s̄s̄cti. z sic iā post promulgatiōe euāgelij om̄es tenent̄ ad baptisimūz. Hec Rich. ar. Sed quid de discipulis ch̄isti verum omnes fuerūt baptizati aī ch̄i passionem

Rūdet fm̄ Aug. de p̄se. di. iij. c. Quando ab hierosolymis. z ca. sequētī. q̄ baptizati sunt. z eadē rōne etiā Joan. bap. baptizat^o ē a ch̄zo. vñ dixit Mat. iij. Ego. s̄. Joānes a te scz ch̄zo debeo baptizari. Deniqz z fm̄ magnū Albertū sup̄ Dissus ē. Eadē rōe z b̄tā p̄go baptizata fuit. Nā si nō fuissent baptizati seq̄ret̄ q̄n haberēt characteres in anima quē imp̄mit baptisim^o. s̄ ē q̄dā pul/ crū signū ch̄i regū ad instar coronaregal. qd null^o hz mī baptizat^o. Vñ fm̄ doc. te/ nēt̄ oēs etiā sc̄rificati in ytero. vt fuit Joā/ nes z maria z aliq̄ ad susceptionē mibilemi n^o baptisimi vt hēant̄ characterē. i. signū distictiū q̄ s̄t mēbra xp̄o p̄forma z ieor pati **Q** ḡ hō sac̄o q̄ oēs pagani z q̄cūqz baptizati p̄tēnūt eternalit̄ vanabunt̄. **R**

Circa scōm scz d̄ bapti

simi obseruatiōe scz regulari. Notādū q̄ i baptisimo sūt necessarij sex p̄apue regule generales obseruāde fm̄ doc. sup̄. iij. di. iij. Et deinde vsqz di. vj. recolligendo fm̄ q̄tuor causas p̄current̄ ad ip̄m baptisimū. **P**̄tia regula d̄z aq̄ ablutio. vñ mgr̄ vbi s̄. diffiniēt̄ baptisimūz dicit. Baptisim^o est intinctio. i. ablutio corpis exterior facta sub forma verborū scz debita Si ei ablutio fieret sine verbo nō est ibi sac̄m. sed accedente verbo ad elementū fit sac̄m. vt dicit Aug. Hec magister. z p̄tz dictū Aug. i. q. j. Detrahe. Ex quo patet q̄ req̄rit̄ similtas p̄boz cum intinctiōe aque. z tāta fm̄ Scotū sufficit si/ multas q̄vñ nō sit finitū cōplete z totalit̄er sine alterius inceptiōe. alioq̄n si platio p̄boz finiret totaliter anteqz inaper ablutio vel ecōuerso nil faceret q̄ sic baptizaret infantes. Bonū est scire hec mulieribz q̄ in necessitate habent baptizare vt sciat̄ cū ab/ lutiōe p̄boz formam p̄ferre s̄t. Nā vt Aug^o. dicit. ca. q̄ sup̄. scz Detrahe p̄bum aque inq̄t. Quid ē aq̄ nisi aq̄. sed accedit p̄bū ad elementū z sic fit sacramentum. Hec ibi. **S**z hic pōt q̄ri P̄tio q̄ ps corpis dz abluī Ad h̄ Rich. dicit q̄ caput vel facies. quia ibi vigent sensus. aut pectus qd est sedes cordis. Cōmunit̄ tū tenet̄ q̄ qliteramqz corp^o p̄tingat aq̄ z q̄ntūcūqz modica aspl̄one in casu vitz necessitatis sufficit. quia est vere aīa tota in qlibet pte corpis. fm̄ Au/

Sermo

XXII.

gust. Secōdo q̄rens debet fieri ista ablutio dicit̄ de p̄se. di. iij. in. c. de trina. q̄ debet̄ fieri trina ablutio vbi scz est p̄suetudo. als n̄ qz nō est de necessitate sac̄i sed vna sufficit z sic patz. **2** Secda regula dicit̄ baptisimalis forme platio. Forma aut̄ baptisimi fm̄ doc. in. c. j. de baptisim^o hec est. Ego te baptizo in noīe patris z filij z sp̄s̄s̄cti amen. Querit̄. Quid si hec forma nō integre p̄ferat̄ s̄z aliqd̄ omittat̄. Rēspōdet fm̄ doc. q̄ si omittat̄ aliqd̄ qd̄ ē de suba forme scz baptizo te in noīe patris z filij z sp̄s̄s̄cti nō erit baptisimus. Si aut̄ omittat̄ illd̄ qd̄ nō ē d̄ suba peccat quidem q̄ omittit̄ tū baptisimus erit. vt si dimittat̄ ly ego. qz h̄ nō est de suba. vt dicit̄ Rich. z s̄t̄ Inno. Si aut̄ q̄s dimitteret ly te. Inno. dicto ca. j. dicit. q̄ nihil fierz. z p̄cor. doc. Ut tū Aureo. in. iij. di. iij. dicit. Si p̄ isto p̄noīe te pones ret̄ nomen p̄p̄rium illius quē baptizat̄ estz baptisimus. peccaret tū q̄ sic faceret. Similiter si q̄s diceret. Ego vos baptizo quia solus debet baptizari z in singulari. nisi necessitas subesser̄ plures simul baptizādī quia tunc liceret put fecerunt apli. Hec Aureo. Item si diceret q̄s. In noīe trinitatis tū/ mō z nō exp̄meret̄ p̄sonas nil esset. Deniqz si dimittat̄ in. nō ē baptisimus. vt d̄t̄ Bual/ dens. Querit̄ etiā qd̄ de forma baptisimi Brecoz q̄ est hec. Baptizet̄. pe. seru^o ch̄i in noīe patris z filij z sp̄s̄s̄cti. Rūdetur q̄ opinio coīs theologoz in. iij. est. q̄ baptisimus est. peccat̄z tū lat̄m^o sic baptizans s̄z nō grecus. tū vt dicit̄ frater Ange. Securius est q̄ sub p̄dicatione rebaptizet̄ p̄pter dubiūz qz aliq̄ d̄dicunt. Similiter si q̄s diceret. Ego te baptizo in noīe ch̄i. Plures alios casus de hoc occurren. cā breuitatis p̄trans eo. tū qz diffuse tradūt̄ i sumis. tū qz p̄plo nō sūt necessarij **3** Tertia regula d̄z p̄grua ministratio. Nā si q̄rat̄ q̄s est minist̄er p̄gru^o baptisimi. Rūdet fm̄ doc. q̄ sacerdos q̄ non sit p̄cisus. vñ p̄tē p̄s̄bytero nec clericus simplex. nec p̄tri clerico laicus. nec p̄tē viro milier debet baptizare. d̄ p̄se ca. di. iij. ca. mulier. z. c. roman^o. Nā nō sacerdos baptizās sine necessitate efficit̄ r̄ regularis ca. j. de clerico nō ordi. ministrāte. In necessitate p̄o qlibet pōt baptizare z tenet̄. aliter peccat mortal̄. Vñ qz p̄sbyteri

n̄ debēt accedere ad partū mulier. Si q̄ntū p̄tingat difficultas pariedi ita q̄ timetur mors pueri. debz obstetrici vel q̄cūqz adest baptizare. vñ qlibet debet addicere formā baptisimi. Deniqz sacerdos p̄cisus vt hereticus nō debet admitti vt baptizet nisi i casu necessitatis. als peccaret mortal̄ q̄ a tali vellz baptizari p̄ter necessitatē. Et doctor subtilis sup̄ iij. dicit. q̄ si hereticus baptizat parvulū in forma z intentiōe ecclie tūc nihil obstat parvulo nec q̄rtuz ad sacramentum nec q̄ntū ad effectū ei^o. sed si baptizat adultū q̄ intēdit esse discipulus ip̄ius non suscipit rē sac̄i qz est in peccato mortali tū suscipit sac̄m. Secus si nō hz malū p̄positū puta p̄sensum in heresim. quia sic in necessitate potest ab eo baptizari. nec est rebaptizand^o. Si aut̄ sacerdos n̄ est p̄cisus tū sc̄itur esse malus vel in peccato mortali Rich. in. iij. di. v. dicit. q̄ nisi conteratur d̄ peccato mortaliter peccat baptizando. z iō non est induendus ad ministrandum. p̄cipue si alius possit haberi. tamen si ip̄e paratus est baptizare potius debet baptisim^o suscipi a tali malo sacerdote q̄ a laico boy no. quia bonitas ministri nō tū spectat ad sacramentum q̄ autoritas. vt dicit̄ Laub. in. iij. **4** Quarta regula dicit̄ debita intentio. i. q̄ ip̄e baptizans intendat facere quod facit ecclesia z intendit. z hoc intendere sufficit habitualiter vt p̄rtualiter etiam si non sit actualis intentio. Secus si intendere solummodo lavare nō ad id vt fiat baptizatus in fide ch̄ristiane ecclie. sicut dicitur q̄ thurci sepe suos pueros faciunt baptizare p̄ ch̄ristianum vt non feteant. si em̄ ille ch̄ristian^o tali intentiōe baptizaret p̄ncipaliter nō esset baptisimus. Sed qd̄ de eo qui intendit baptizare masculū z tū nō fuit masculus sed femina. vel ecōuerso. Rūdetur fm̄ Hostien. q̄ si simpliciter baptizant̄ intendēs baptizare p̄sonā cuiuscūqz sexus sit. talis vere baptizat̄. Si aut̄ solū intēderet baptizare masculū tūmō sic q̄ nō vult baptizare feminam. tunc talis non esset baptizat^o **5** Quinta regula dicit̄ emūdatiōis baptisimalis diuersificatio. Nam baptisimus est triplex quia emūdat deus animas tripliter. vt Augustin^o. li. iij. de vnico baptisimo dicit. Primus est

fluminis. et iste pprie dicitur baptismus q fit in aqua fm chri institutioez. Scds est. languis scz in martyrio p chro passo. Tertio est flamis qn ds baptizat p gram spūscō. de q Act. ij. Vos autē baptizabimini spūscō Et h fit i pposito suscipiēdi baptismuz mō debito. Un istō nō pgruit nisi adultz hñci bus vltz rōis. vtz d pte. di. iij. c. baptismi vice. Sz qō occurrit. s. qliter isti baptismi differūt inter se in effectu. Ad h clare rñde tur p frēm Ange. z doc. q baptism⁹ flumi⁹ nis pcellit z languis etiā. Prio q remittit totā penā debitā pctis sz baptism⁹ flamis nō remittit totā penā debitā sz pl⁹ vl mī nus fm suā deuotionē ad chrz z baptismū Itē scdo isti duo baptismi excedūt tertiu i h q nō carēt ecclesiastica sepultura. sz bapti sm⁹ flamis sine alijs puat ecclesiastica sepul tura sic z cathecumini. q̄uis p eis orat ec/ clesia. Tertio baptism⁹ flumis om̄s alios excedit in h q characterē impmit. alioz nll/ lus impmit characterē. Deniqz baptism⁹ sanguis alios in h excedit qz aureolā mere tur accidentalis pmij. scz martyrij z etiā es sentialis inq̄ntū pl⁹ pferē de grā sicut ē ibi opus ma⁹ fm De. de palu. Et est oib⁹ cō/ muniōr adultis vicz z paruul⁹ nōdū natis. qz si puuli occidant p chro. puta in derecta tione fidei chri quam tenēt gentes ei⁹ sunt martyres fm theol. z Pe. de pal. etiam si es sent in vētre z i d̄spectu chri m̄ p̄cussa ab/ orsz faceret vel interficeret. hec frater An ge. in sumā. P Sexta regula. fidelis patris leuatio. hec regula h ideo ponit vt sciatis qz in cōpateritate nō pōt ds leua/ re paruulū nisi sit fidelis baptizatus. Et si de facto leuauerit nō erit cōpater talis infi delis leuans licet sit baptizans. qz non ba/ ptizatus pōt baptizare in necessitate eo q hoc est necessitatis. sed leuare nō est necessi tatis q nō est admittendus. Et si admitta tur ad leuationē nō p̄trahit cognatioez spī rituale: eo q baptism⁹ est fundamētuz oim sacroz z spiritualiū cognationuz q p sacra cōtrahunt. Et hec latius patet fm Rich. Tho. Pe. z frēm Ange. de Claua. in sum ma. Sed qd si ds sit baptizat⁹ nō tñ p̄fir/ matus vtz possit lauare aliquē de sacro sō te more patris: Rñdel p p̄cium de pte. di. iij. In baptizate. q nō pōt suscipere in

filii neqz i baptismo nec in p̄firmatiōe. vbi glo. dicit. q si de facto suscipiat nō p̄hit cō pateritas nisi si baptizaret baptizat⁹. Si alit tñ sit cū baptizare possit nō impeditur baptismus. Sz h ideo institutū est qz pa/ trini debent instruere filios suos in symbo lo z dñica orōne. suada castitate z charita te vt dicit Aug. di. ca. ca. Vos ante om̄ia. Sz h facere nō possūt q pmo de his istru cti nō fuerint. hec habent in glo. Ad idem mgr in q̄rto di. vj. dicit. q erigit a patris diligēs cura circa eū p q rñdet. Nō vtz li mita fm Tho. qñ parētes notabiliter neq gligūt vt patet p frēm Ange. hec sufficiāt. Q̄ chriane hō aduerte diligēt z disce qlī ter tenerz te habere circa baptismū.

Circa tertii de effectu

baptismi z salubri opatiōe Notādū est q p̄cipua bona sex efficit baptism⁹ ad saluā dū hoīem baptizatū. Primum est aduentus spūscō z infusio. in cui⁹ signū chris qñ ba ptizat⁹ est lz a p̄ncipio p̄ceptiōis plen⁹ fue rit spūscō. voluit tñ vt descēdat i. sin colū be spē sup eū ad significādū q hō q bap ti zat⁹ hēbit spūscōm z gram. iō baptizādus chrisma i p̄tice. Scdm ē amorio ois pcti ac innocētie restitutio. In hui⁹ signū super chm i. i. in colūbe spē venit. qz colūba nuē da loca z nō lurosa diligit. Et in baptismo ois imūdiā pcti original⁹ venial⁹ z morta lis tollit vt dicit Aug. Proinde baptizād⁹ ve ste cādida induit q̄ feat innocētiā. Tertiu ē celi aptio. iō baptizato chro celi apti sunt. Dat. iij. Un si baptizatus decederet ista statim in celū euolaret sine omni purgato/ rio fm Aug. d̄ fide ad petz. Un hoī in ba ptismo cere⁹ lucēs dat qz dign⁹ ē lumie ce lesi b̄itudis R Quartū ē characterz imōssio. Est at character signū sc̄m aīe im p̄ssum a deo ad decorē eternū fidelis anie distinguēs ipam ab alijs nō insignitis tali characterē. vt volūt doc. theologi. Et fm Un. in ser. est tāqz qdā corona regalis ha uens nomē dñi Jesu scriptū in frōte bap ti zati p sumā glia. Juxta illud Apoc. xij. Habētes nomē ei⁹ z nomē p̄ris eius sc̄ptū in frōtib⁹ suis. Francisc⁹ maro. etiā dicit. q sicut speciales z intimi ministrātes regi sig no vel denodio regali insigniuntur: quo

Manifestauit ie

z discernunt. sic in pposito. Character bap ptismi ē signū regale chro p̄figurās. qd be atis in celo est ad maximā gliaz sup om̄es sc̄tōs veterz testamti. s. p̄iarchas z p̄phas Illi enī qz nō sūt baptizati nō habēt hoc si gnū. z sup sc̄tōs innocētes ab herode occi/ los z h̄mōi. Ac etiā sup illos rhetores brē Lutarine: z oēs qmō sunt baptizati bap ti smo fluminis. Deniqz quia character im/ debilis est. nec p̄dit q̄cūqz subsequēte pec/ cato: vt dicit Aug. j. q. j. Nō qdā. erit q̄ dāna tis chrisianis cōfusio p̄maxima i inferno. q suo peccato p̄diderunt regnū celeste. Et sup omnes paganos plus erubescēt tāqz reges suspēsi patibulis m̄ latricos i p̄fusi onē habētes siḡ regni. S Quidū bo/ nū est diabolice p̄tatis defectio. qz diabo/ lus nō habz p̄tātē i baptizato nisi ipemet hō velit sibi p̄sentire. Juxta illd Bre. De/ bil⁹ ē hostis nō pōt vicere nisi volētē. Jō sa le z salua q̄ p̄suat a putredie baptizādus exorazat z iustitatur dicēdo. Eri maligne spūs p siḡ p̄suatōi a pctō. Un baptizat⁹ si vult p̄t dei grā adiuuare totā vita sua ca uere pctm mortale. sz nō baptizat⁹ infidelis nō pōt sic oia cauere q̄uis n̄ necessario ha beat peccare. vt patz p Bona. sup. ij. di. xx viij. p̄cor. Rich. In hui⁹ signū chris bap ti zat⁹ statim iustitatur i d̄p̄tū d̄ diabolū pugnatur us z vicit. Sertū ē etnā ad hereditatē fi/ lial⁹ adoptio. Un chro baptizato vor a dō p̄re facta ē di. Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. Jpe enī ab etno dei fili⁹ erat: sz p̄t nos facta ē vor ista: vt significet qd dicitū ē. Joan. ij. Videte qlē charitatē dedit nob de⁹ vt filij dei sim⁹ zc. qz heredes. Rho. viij. Q̄ cha rissimi viri z m̄lles diuites z etiā paupes Oēs chriani videte inquā talē charitatē dei q filij dei noiemur z sim⁹. s. t̄sti regis. Sz qz magni regz filij p p̄fusioē extrēa de bēt h̄re si ipi vadūt ad lupanar. ad tabnas ad tarillos zc. Silt si spōsa regz dep̄hēdi tur d̄ fidē fornicasse. sic aīa peccas dz eru/ bescere cū sit adoptata. z p̄misit fidē i ba/ ptismo. abrenūciare. s. sathane z oib⁹ pom/ pis z opib⁹ eius: vt dicit Augustin⁹. Ro/ gemus ergo dñm zc.

Dñica p̄ma post octauā epiphaniē. Ser mo p̄mus sup euāgelio p̄ simplicib⁹

in sus gliaz suā: z crediderūt i eū di/ sapuli ei⁹. Joh. ij. c. z in euāgelio hodi. Quia nēpe sc̄ta ecclia p̄de festū cele/ brauit d̄ chri natitate. z tādē i die ipa epi/ phaniē recoluit tria mirac̄a sc̄a p̄ testimo niū diuitat⁹ chri. Primum i stelle apparitōe ma goriqz deductōe ad chm z adoratiōe. Se cūdū i chri baptizatōe ac trinitatis diuie manifestatiōe. Tertiu de aq̄ i vinū cōmu/ tatiōe. Sz qm de p̄mo miraclo special⁹ el git i die epiphaniē. Descō i ei⁹ octaua. iō de tertio. s. aq̄ i vinū cōmutatiōe i nuptijs iā agit i subsequēti dñica p̄ria vicz hodiē na vt doceat chm natū esse verū deū: p̄ h̄y gna solū potērie diuie cōprobatiua mani/ festatū mūdo. Int̄ siḡ at vl̄ miraclo a chro facta h̄ d̄ p̄mū z intū esse qd legit in euā gelio h̄ q chris manifestauit (m̄t) gliaz suā Prosequimur ergo euāgelium

In illo tpe. Nuptie facte sunt in Cana galilee: z erat mater Jesu ibi. Vocatus est aut iesus z discipuli ei⁹ ad nuptias. Et de ficiēte vino dicit m̄ ei⁹ ad eū. Vinū nō ha bēt. Et dicit ei Jesus. Quid mihi z tibi ē mulier. nondū venit hora mea. Dicit m̄ ei⁹ m̄istr⁹. Qd cūqz dixerit vob facite. Erant aut ibi lapidee hydrie sex posite fm purifi/ cationē iudeoz capiētes singule metretas binas vel trinas. Dicit eis Jesus. Imple te hydrias aq̄: z impleuerūt eas vltz ad sū/ mū. Et dicit eis Jesus. Haurite nūc z fer te arbitriclino. z tulerūt. Et aut gustauit arbitriclin⁹ aquā vinū factā: z nō sciebat unde esset. Ministri autem sciebāt q̄ hau/ serant aquā. Vocat sponsum arbitriclin⁹ z dicit ei. Omnis homo p̄mū bonū vinū ponit. z cum inebriati fuerint tūc id qd de/ terius est. Tu autē seruasti vinū bonū vltz adhuc. Hoc fecit initū signozū Jesus i ca na galilee: z manifestauit gliam suā. z cre/ diderūt i eū discipuli ei⁹. Jo. ij. In h̄ sacro euāg. tria p̄cipua mysteria notabim⁹

Primum d̄ dñi Jesu chri i nuptijs p̄tia Scdm d̄ miraculi special⁹ efficiētia. Tertiu de glie chri diuial⁹ euidentia. Circa p̄mū d̄ xp̄i p̄tia i nuptijs aliq̄ qōnes occurrūt p̄tractāde.

Dominica. I. post octa. epipha.

Prima de tempore quo facta est hec historia
Secunda de sponso qui fecit hec puilla
Tertia de ipsa sponsa tunc traducta.
Quarta de christi et suorum presentie causa.

A Prima questio quoniam fuerit facta iste nuptie. quod dicitur in euangelio. In illo tempore. Ad herusalem. secundum Lyrum et doctorem communem tenent inquit quod quoniam christus est baptizatus fuit. xxx. annorum completorum. et xiiij. diebus. et sic annum trigessimum attigerat. Et post baptismum annus unus fluxit quo cepit iesus testimonium Joannis scilicet cum duobus discipulis et dicentis. Ecce agnus dei etc. Et istorum discipulorum unus erat Andreas: qui statim secuti sunt iesum usque hospitium eius: et instructi sunt ab eodem. Et inueniens Andreas Petrum dixit ei. Inuenimus messiam: quod est interpretatum christus. et adduxit eum ad Iesum: ut habet Joannes. Post hoc secundo die christus vocauit Philippum discipulum. Sequere me. et secutus est eum. qui inuenit Nathanael et adduxit ad Iesum. Et tunc inter cetera Iesus dixit. Amen dico uobis. uidebitis celum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis. Lyrus. i. i. obsequium eius. diuinitatem in humana natura latens. Quod potissime uidebitur in resurrectione quam apparuit illi. et in ascensione ut idem Lyrus dicit super Joannem. Et postea die tertio ut patet Joanne. intelligendo secundum Lyrum die tertia. scilicet a uocatione philippi et nathanael facte sunt iste nuptie in cana galilee. Est enim Cana que dicitur uilla sita in galilea. Et sic patet tempus. scilicet tertia die christi. xxx. anno. et locus secundum Lyrum. Et hoc in mysterio moraliter docemur quod sic euangelium notat tertia die factas istas nuptias in quibus fuit christus et maria et discipuli eius. Ita non nisi tertia die spirituali: hoc est in claritate fidei trinitatis diuine debet fieri anime coniunctio ad deum in qua adest christus et Maria per gratiam: ac discipuli per charitatem. alioquin longe est christus et maria et beati. Nam ut dicit apostolus Hebr. xij. Sine fide impossibile est placere deo. et Eph. iij. Habitare christum per fidem scilicet trinitatis in cordibus uestris. Unde in cordibus infidelium et eorum nuptiis diabolus habitat. **S**ecunda questio quis fuerit iste sponsus qui fecit hec conuiuia: Respondet Hieronymus in plologo super Joannem. et sequitur Lyrus. quod uicis sponsus iste fuerit Joannes euangelista: que christus nubere uolente uocauit a nuptiis. Joannes uero beata Maria que secretum orationis amauit

ut dicit Ambrosius. illuc scilicet in Cana que a nazareth ubi manebat distat. iij. miliario. ut dicit Ludolphus. non iussit nisi sibi multum attenuisset consanguinitate sicut fuit Joannes Maria et christo. Et quia in alijs nuptiis non legitur christus interfuisse. unde nuberet uolente uocasset christus Joannem. ergo etc. Et hoc autem quod Joannes uirgo fuit a christo per dilectum docet castitas in nobis placere christo. Tertia questio que fuit sponsa: Alii dixerunt fuisse Magdalenam. Sed non uideatur simile quod nuberet ipsa tan nobilis et diues Joanni qui fuit filius piscatoris: et tan pauper adeo ut etiam in nuptiis uinum deficeret ergo etc. Itaque que fuerit ista sponsa non debet euangelista. id est de hoc non est nobis multum curandum. Fuisse tamen aliam aliam creditur ut alibi dicitur de genere piscatorum fuit uirgo: que secundum Ludolphum uocabatur Anachita. quam Joannes reliquit uirginem. et sic non fuit Magdalena. et sic per eundem ex quo dei perfecta sunt opera. ideo pie credendum quod etiam illam uirginem christus ad uirginitatem uocauit perpetuo seruanda. et adhefit breuiarie deseruendo in uirginitate. Nec uideatur quod christus deus eius sponsus. scilicet Joannem. uocando illi uirginitati reliquit occasionem ruine in peccatum. Uoluit autem christus sic iocunde nuptiis uocare ad docendum quod sponsalibus per uinculorum illarum personarum ante copulam carnalem bene licet religiose intrare. etiam propter uoluntatem aliam. ut patet in iij. diuinitatem. xxv. secundum omnes doctores. Si uero consummatum esset nuptiarum non possit. Unde refert Hieronymus de laudo Zachario quod celebrato cum sponsa sua conuiuio more romano cum iam uespere thalamum esset ingressus ex urbe egredien. heremi solitudinem elegit. et factus est precipue heremita. Sicut legitur de beato Alexio et de multis alijs. Et hec confirmant per iura. extra ne clerici. vel uouentes. c. ueniens. et de conuersione. c. uirgo. et c. ex parte. **Q**uarta questio. cur christus una cum matre et discipulis uoluit ire ad nuptias. Et ratio questio est. quod in hominibus coniugium nuptiarum solent fieri multe dissolutiones et leuitates in carnis ludis choreis et risibus etc. Uirum ergo quod illuc uoluit ire deus manifestat. quod tunc illa odit. Dicitur et quod beatus Joannes qui fuit honestissima et puerula illuc iuit. et quod Joseph sponsus marie illic fuisse cum maria non debet. Ad hoc ratio secundum doctorem. per tria puncta notanda hic. Primum punctum est quod firmiter credendum est in istis nuptiis

Sermo

XXIII.

ubi fuit christus et maria nullas fuisse dissolutiones sed celebrare sunt cum dei timore et sacramentis. Hoc patet primo ex documento scripture que docet omnes quod ad nuptias honeste persone sunt uocande. Unde Ecclesi. xij. Da bonorum non receperis ad conuiuium peccatorum benefac humili et non dederis impio. Et christus dicit Luce. xij. Cum facis conuiuium uoca pauperes et beatus eris. Sed heu hodie potius recipiunt ioculatores quam boni homines. et expellunt pauperes. Contra quos Augustinus. lxxxv. di. ca. Donare inquit res suas his trionibus uicium est immane. Et hoc est intelligendum secundum fratrem Angelum de histione qui facit ludum cum gestibus inhonestis ac turpibus. Secundo si fiat cum gestibus et personis honestis Itaque christus et Maria nullo modo uenissent ad nuptias. Secundo hoc idem patet ex sponsum. probitate quod erat ut predictum est de genere sacerdotum. scilicet christi et maxime et de eorum consanguinitate. et ideo scientes eos esse iustos et honeste facientes nuptias cum timore dei. sicut et de scribis Tobie et Raguele ac cognatis eius legitur Tobie. ix. Propterea christus et maria illuc uenerunt. **S**ecundo punctum est quod de Joseph non fit mentio in hoc euangelio. quod creditur tunc fuisse iam mortuus et sic in custodiam christi transferat maria que tunc fuit. xlv. annorum. Nam et dei ceptus in de Joseph legitur in euangelio. Hoc autem punctum legitur per Ludolphum de uita christi et per Ambrosium. Tertium est quod christus et beata mater maria interesse uoluerunt nuptiis ex uoluntate diuina precipue rationibus duabus. Primo ut sacramentum matrimonij sua presentia confirmaret contra hereticos futuros. ut sunt Thaciani et marcionis perfidia sectantes qui danant nuptias secundum Bedam. Secundo ut oes electos ad celeste conuiuium nuptiarum scilicet diuine incarnationis inuitandos designaret. qui iocundabunt perpetue cum christo et maria ac discipulis inquit. Luce. xij. Ego dispono uobis regnum meum ut edatis et bibatis super mensas meas etc. In huiusmodi signum uinum dicitur defecisse et ex aqua uino factum per christum letati sunt conuiuie ut dicit Ludolphus. quod in nuptiis celestibus deficiet uinum temporalis iocunditatis terrenorum quod inebriat ad dei oblivionem et incendit ad mundanum et carnalem concupiscentiam. Sed et aqua puritatis tribulationis queret in

uini diuine consolationis quod erit optimus: qui christus manifestabit gloriam suam. quod ipse est uerus deus. Quod homo contemne nunc terrena que uelis uolis deficiet in mortis hora. et amara celestia ac aquas tribulationis et lachrymarum seu uere penitentie que tibi presentem in dulcedine eterne consolationis. **E**

Circa secundum miraculo

facto per christum aliquid etiam quod non occurrit per tractandum. Prima de miraculo faciendo per matrem in ductione. Secunda de uita christi rursus. Tertia de occulta operatione in aqua querendo. Quarta de ministrorum non gustatione. Primum quod quod uinum motus est maria ut induceret filium ad faciendo miraculum cum antea non uiderat christum per se ipsum fecisse aliquid miraculum. eo quod ut dicitur in euangelio. hoc fecit in tantum signorum iesus etc. Respondet secundum Chrysostomum. Lyrum ac Ludolphum et docet res colligendo. quod primo motus fuit a spiritu sancti instigatione que plena erat et christum sciebat miraculose conceptum et natum et iam discipulos aggregasse alios et per uinum tempus adesse que filij sui deitas pateficeret. Sicut ipse plenus prouidit hoc miraculum faciendum per filium. et ideo ut faceret ipsa christum admonebat. Secundo motus fuit ex pietate. quia enim plena erat pietate et sciebat filium suum esse misericordiam plenius in eius liberalitate ipse ponens tanquam pia mater non potuit sufficere consilio illius sui cognati. scilicet Joannis ex defectu uini uides illius indignitatis quod non haberet uinum emerit. Respondent uoluit totale defectum uini. Sunt ergo ad filium in loco humili non in maiore sed et humiliter ad matrem. et dixit ei Uinum non habet. Ex quo accipit argumentum quod beata uirgo omnium necessitates pro miseris affectu et subleuat apud filium ut dicit Bernardus. Secundo quod cur tabonus et dilectus filius matris tam amantissime respondit tam dure dicens. Quid mihi et tibi mulier etc. Respondet secundum Augustinum et Bernardum. quod hoc non dixit christus in contemptum et parumpensionem matris quia ualde uenerabat eam. sed hoc uerbum saluatoris fuit dictum ad instructionem. Unde Bernardus in quodam sermone istius euangelij dicit. Domine iesu quid tibi et illi domine queris cum sis benedictus fructus uentris eius. Nonne ipsa est que salua uirginitate te concepit et sine corruptione te peperit. cuius in utero nouem mensibus moratus es: Luce uirginis uibe

ribus lactat⁹ es cū qua. xij. annor⁹ fact⁹ de
 hierlm descendisti z eras subdit⁹ ei z dicit.
 Quid mihi z tibi. Et infra subdit Bern.
 Quis fratres ppter nos instruēdos sic re/
 spōdit dñs quaten⁹ nos doceat Dño qdē
 fm eundē Bēf. vt amor pentū z cura non
 retrahat nos ab exeratio spūali z ab his q̄
 sūt nobis necessaria ad salutē. Un̄ ch̄s ait
 Luce. xij. Qui amat p̄rem aut matrē pl⁹
 q̄ (in q̄t) me nō ē me dign⁹. Sc̄do q̄z iuxta
 Aug. z Chryf. vt doceat q̄ ip̄e est verus
 deus z homo. Et fm suaz deitatem cuius
 potentia facere habebat miracula erat su/
 perior m̄re. z nil vt sic cōmune habuit cum
 ea sed solū fm hūanitatez fuit ex matre. iō
 dixit. Quid mihi. s. fm deitate z tibi muli/
 er. q. d. Bñ fas me esse deū tuū z oim: iō
 mihi cōmitte qm̄ volo facere h̄ miraculum.
 Un̄ z subdit. Nōdum venit hora mea sc̄z
 qua debeo hoc facere. Nā m̄ Jesu ex pie/
 tate puenit totalē vini defectuz: z voluit vt
 stati ch̄s faceret vinū. Sc̄z ch̄s voluit dif/
 ferre vsq̄q̄ vino totalit⁹ deficiente tūc mira/
 culū fieret magis notum z gratum. Quia
 tibi. neq̄s detrahēdo dicere posset q̄ aliqd
 de residuo vini ibi fuerit. z sic minus com/
 mendaret miraculū. Et qz bñ p̄go hec in/
 tellerit z cognouit filij voluntatē de facien/
 do iō p̄cepit ip̄a ministris tanq̄ p̄ncipalis
 obsequia z in cunctis recte z ordinate faciē/
 dis sollicita in illa domo suoz p̄ sanguineo
 rū diceñ. Quodcumq̄ dixerit vobis facite.
 Et p̄ter in euāgelio ponit miracū p̄pe/
 tratio. d. Erāt aut̄ ibi lapī. hyd. ser. z c. Be/
 da. Hydrie vocant⁹ vasa aq̄z f̄ceptū para/
 ta Brece ei aq̄ hydor d̄z. Addit fm purifi/
 cationē iudeoz. qz vt dicit Lira ex traditi/
 one semoz iudei vasa frequēter lauabāt z
 purificabāt fm qd̄ d̄z Mat̄h. vij. Sed q̄.
 capientes singule metretas zc. Quarta fue/
 rint vasa ista vt hydrie vidi vnā hydriam
 istaz in alba regali vbi suat p̄ reliquijs q̄
 eēt media tina aut citra. Et qz ad purifica/
 tionē valoz tā pla de aq̄ ibi posita absum/
 p̄erat: iō ch̄s dicit ministris Implete hy/
 drias aq̄ zc. p̄z lra f̄ Sed tertio q̄rit.
 cur ch̄s nō dixit hic aliq̄ p̄ba s̄z occulta. sc̄z
 p̄tute diuinitatis sola voluntate sine oī p̄bo
 aquā p̄uertit: Rūdet fm Ludolphū. q̄ lz
 ch̄s alia miracū p̄fecerit aliq̄n p̄bo vt d̄z

cendo ceco Respice. Aliq̄n etiaz tactu corā
 porco. vt qm̄ puelle mortue manū tenuit z
 resurrexit. Aliq̄n etiā fetu vt in resuscitati/
 one lazari. h̄ aut̄ nil tale fecit vt oñdat q̄ so/
 lumō voluntate p̄t oia. Tūc dicit ministr⁹
 Haurite nūc z ferte architriclino Voluit
 ei vt ille p̄ncipalior p̄mo de illo vino gusta/
 ret. vt ex cōmēdatione illi⁹ miraculū non⁹
 fieret ad dei laudē. Et fm lra p̄babile est
 q̄ iste architriclin⁹ fuerit aliq̄s sacerdos il/
 li⁹ p̄pis q̄ aderat in nuptijs tanq̄ p̄ncipalior
 ad b̄ndicendū z ad oñdendū q̄liter d̄beat
 p̄cedere fm legē z statuta senioz. Sicq̄ il/
 le gustato vino cōmēdauit eē optimū z re/
 darguit sp̄suz q̄re p̄mo n̄ posuerat illō. vt
 p̄z in lra satis clare. Et ex ist⁹ dat nob̄ do/
 cumētū Dño q̄ in nuptijs debet sc̄i p̄sby/
 reri ad b̄ndicendū vocari. Sc̄do q̄ in p̄uis
 uijs debem⁹ humilit⁹ nos habere z nō q̄re
 re altiora loca ambitiose. sicut z ch̄s docu/
 it p̄bo z exēplo. Dixit em̄ Lu. xij. Eū vo/
 cat⁹ fueris ad nup. nō discūbas in p̄mo lo/
 co zc. Et h̄ exēplo impleuit ip̄e. qz i h̄ q̄ di/
 cit euāgelū. Haurite nūc z ferte architricli/
 no q̄si ab eo remoro colligist⁹ q̄ dñs nō sede/
 bat iuxta eū q̄ erat in loco honorabili lz lo/
 ge ab eo in loco hūiliori. Tertiu⁹ documē/
 tū ex sequentib⁹. Nam quarto q̄ritur hic.
 Quare ministri sciētes h̄ miraculū nō dica/
 tur p̄gustasse de h̄ vino. dicit q̄ iō. qz vidē/
 tes p̄tute ch̄i ex tali miraculo nil audebāt
 dicere vt facere. sed illereputabat se b̄m̄ q̄
 ei prius obediret. Et ergo nos velociter
 obedire debemus in omnibus p̄ceptis
 diuis q̄ multa nouim⁹ ch̄i miracū. B

Circa tertiu⁹ de manife
 statiōe glie ch̄i. qz dicit euāgelū q̄ h̄ signo
 facto manifestauit ch̄s gliam suā z credi/
 derūt i euz discipuli. i. solidati sunt fortius
 in fide ch̄isti. Et aliq̄n etiā de nouo credi/
 derunt. Un̄ inq̄rendū est quōd ch̄s dñs p̄
 hoc miraculū sue diuinitatis gliam mani/
 festauit: Ad hoc dicendum q̄ plib⁹ mōis.
 Primo q̄dem aquā in vinū mutādo. qz vt
 dicit Chryf. p̄ h̄ ch̄s oñdit qm̄ ip̄e est qui
 cuncta ex nihilo potuit creare. q̄ etiaz sicut
 dñs qm̄ voluit potuit elemēta imutare. vñ
 Chryf. questionē etiā mouet q̄re ch̄s non
 fecit vinū ex nihilo sed ex aqua. Et respon

det q̄ p̄mo ideo vt ip̄e se cōditorez. oim
 fuisse oñdat: iō plura miracula ex suis crea/
 turis facit q̄s p̄didit. z sic fallitate ostendit
 hereticoz q̄ dicūt nō a deo facta ista inferi/
 ora corpa zc. Sc̄do nō fecit ex nihilo siue
 ex aere vt certi⁹ fieret miracū habēs testes
 s̄z m̄stros q̄ iudicāt aquā. Hec Chryf.
 Sc̄do ch̄s manifestauit gliaz deitatz. i.
 bonū vinū sup oia vina faciēdo: qz vt dicit
 Chryf. Ea oia q̄ facit de⁹ p̄ miracū m̄to
 sunt meliora. s. vñus zc. q̄ ea q̄ fuit p̄ natu/
 rā. Qm̄ z fm Dion. Optimi. s. dei ē optia
 facere. Et iō in h̄ ch̄s oñdit gliaz diuine
 bonitatz in eo latēz q̄ fecit vinū optimum
 sup oia vina mūdi. Un̄ architriclin⁹ mirā/
 do de vino tāoptimo i sapore valoreq̄z di/
 xit. Seruasti vinū bonū zc. B Ter/
 tio p̄ditōes oēs alterādo. s. colorē: odorē:
 sapore: p̄tuitate vini z substantiā p̄acter
 ex aq̄ efficiendo p̄fectissime. Nā si q̄raf. au/
 iusmodi fuit h̄ vinū: Rūdet q̄ rubeū z pul/
 cerrimūz odorifex ac lapidissimū: ne crede/
 ret q̄ impfecte aliq̄ mō fuerit p̄uersio. Un̄
 ecclia sancta canit. Nouū gen⁹ potētie aq̄
 rubeūcūt hydrie. q̄ rubeū fuit. Quarto di/
 uersis hydrijs sil miraculū p̄ficiēdo. Nam
 certe mag⁹ patuit diuina potētia i h̄ q̄ erāt
 illa. s. vasa aq̄tita z nō vinaria. z ser. z tam
 magna q̄ capiebāt metretas binas vel tri/
 nas. z q̄ ita erāt repleta vsq̄ ad sumū q̄ ni/
 hil potat supinfundi. z tū sil z sel oia ch̄s
 sola voluntate p̄uertit i vina. qd̄ fuit maius
 q̄ si i vno vase posita fuissent immutata.
 Sed q̄rit. q̄re ch̄s dñs i ser hydrijs
 couertendo aquā oñdit gloriā suā homib⁹
 z nō in plurib⁹ nec pauciorib⁹: Rūdet fm
 Bern. z post eū Ludol. q̄ ppter mysteriū
 ad significandū q̄ ser hydrie aquarū spūa
 lium posite sunt in ecclia p̄ purificatiōe eo/
 rum q̄ post baptismū labunt in pctā. Pri/
 mu⁹ est p̄nie cōpūctio. de q̄ Eze. xvij. Qua
 cumq̄ hora ingemuerit pctōz nō re. zc. Se/
 cūda est oris cōfessio. Tertia est elēosynaz
 largitio. Quarta est iniuriarū remissio. Qui
 ta corpis afflictio. Sexta p̄ceptoz obfua/
 tio. Iste inq̄t hydrie lapidee sūt vt sint sta/
 biles: z in petra ch̄fo fundate. Deniq̄z mē/
 suras capiebāt binas aut trinas. qz ch̄i
 triplicē aquā i mēsurā apponit. z p̄fect⁹
 erit q̄ has metretas habere potuerit. P̄mo

nanq̄ ch̄s plorauit sup Lazarū z sup hie
 rusalem p̄ditōe. Hec ē aqua p̄me metrete
 Quā habes tu si de pctis cōpunct⁹ lachry
 marū aquis strati rigas. Secūda aquaz
 metrete ch̄s p̄posuit in exemplū qm̄ nō ab
 oculis tm̄ sed toto corpore sudauit sangui/
 ne. Hec est sc̄da metrete aq̄ quā tu habes
 si totū corpus tuū castigēs vt concupiscētī
 am refrenēs a pctis p̄ labores. Tertia pro/
 posuit cum aqua z sanguis ex ch̄i latere i
 cruce manauit. Hec est tertia aqua metre/
 te quā tu habebis qm̄ grā deuotōis z amo/
 ris diuini fiet in te fons aque salientis i vi/
 tam eternā. Hec ex dictis Bern. sufficiāt.
 R Ultimo naturā vnā in aliā p̄uertē/
 do. qz naturā aque in naturā vini vel sub/
 stantiā p̄uertit ch̄s. Et hoc posse est solū
 dei. vt dicit Aug. iij. de tri. z Sco. Vbi ex/
 emplariter notemus q̄ de⁹ a p̄ncipio mū/
 di legit fecisse plures rerū p̄uersiōes p̄ no/
 stra instructiōe z glie dei oñtiōe. P̄mo enīz
 p̄uertit terrā in corpus hūanū qm̄ fec̄ Adā
 delimo t̄re. s̄z p̄ pctm̄ iobediētie dixit vt
 itez in t̄ra p̄uertat. Gen. iij. Q̄ h̄ bō time/
 trāgressiōez p̄ceptoz. qz ecce oēs p̄ ea mo/
 rimur z i t̄ra reuertemur z i sup dangnamur
 nisi p̄niaz egerim⁹. Sc̄do de⁹ p̄uertit corā/
 pus hūanū i lapidē vt patz i vxoze Loth.
 Gen. xix. et hoc ppter peccatū incredulitatz
 q̄ ipatēs fuit d̄ h̄ q̄ de⁹ sūmersit s̄odomū
 tas. z i figurā retrospectōis h̄ ē readiuatio/
 nis i pctm̄ p̄ p̄niaz vt d̄t Ly. Tertio de⁹
 p̄uertit p̄gā i sp̄tē. vt p̄z d̄ moyse Exo. iij
 z h̄ p̄ pctm̄ calūniatiōis false filioz isrl̄.
 z opp̄sitiōe p̄ egyptios s̄z Ly. z sic oñtiā est
 glia dei i danatiōe talū pctōz. Quarto
 de⁹ p̄uertit aquā i sanguinē: vt p̄z Exod.
 vij. z h̄ p̄ occasionē innocētū puuloz isrl̄
 ab egyptijs in flumine: vt dicit Lira. Et sic
 patz q̄ dānat tales. Quinto p̄uertit petraz
 in flumē. Exod. xvij. h̄ p̄ pctm̄ murmur⁹
 dei potētiā: vt oñdat gliaz iusticie illos da/
 mnādo. Sexto p̄uertit aquā i vinū vt in h̄
 euāḡ. legit. h̄ at ad oñdendū q̄ diligit bo/
 nos p̄ungatos z odit malos p̄ p̄rium. Se/
 primo p̄uertit vinū in suū sanguinē. et hoc
 in ostensionē: q̄ sicut dicit apostolus: q̄ bi/
 berit indigne reus erit sanguinis ch̄i Qui
 autē biberit digne habet vitam. Octauo
 couertit panem in corpus eadem ratōne

ndf

Nono in fine seculi pueret oim hoim cor/ pora in incorruptione: vel celestis britudi/ nis vel gebeneresuscitatio oes. Et tuc iudicio oibz mudi hoibz manifestabit gliam suam. Ergo pctores redite ad cor. Ro/ genus christum zc.

De eadem dnica. Ser. II. scz d nuptijs pferim spualibz. Et est comunis p populi edificacione

Nuptie facte

sunt in chana galilee. Joan. ij. z in euage. hod. Post/ q ecclia in pcedentibz egit festa de chz puercia. Jam hodie agit qud incepit facere miracula in etate. l. xxxj. annoz. Et pimum miraculu fecit in nuptijs aqua conuertedo in uinu: sicut hodiernu dicit euangelium. vt vitz ondat q ipe est sponsus sancte ecclie q sue deitati copulauit humanā naturā. Et ex virtute diuine incarnatois pcesserunt oia christi miracula quibz astrueret et appro/ baret veritas fidei incarnatois diuine. Un spm euangelii hodiernu canit q christus in nuptijs facies pimu miraculu manifesta uit gliam suā: z crediderūt in eum discipuli eius. Sed qm i sacra scptura triplex pcpue distinguit mrimoniuz: siue triplices distingunt nuptie. vitz diuine ymonis z spirtuales que replent celu. Itē diabolice ad hēsiōis z damnabiles que replēt infernū. ac mundane copulatiois z indifferentes: q replent hunc mundū. Ideo de his psequēdo tria notemus mysteria.

Primū de mrimonio spūali z saluifico.

Secūm de mrimonio dānabili z diabo

llico nali z mundano.

Circa primū de matri/ monio spūali

Notanduz q spūales nuptie vel matrimonia sunt in triplici differētia fm scpturas loquentes de triplici ymone. Prima eni ynio spūal mrimonij facta est inter diuitatē z hūanitatē i vtero p̄gis. De q Dat. xxij. Sille est regnū celoz hoī regī. i. dō p̄ri: q fecit nuptias filio suo. s. vniendo hūanā naturā diuine i ymonē p̄sone. scz i ch̄ro. Et fm euageliū iste nuptie dicit

facte in Lana: qd interpretatur zelus. qz ex zelo dilectōis diuine deus fact' ē hō. Eph. ij. Prop̄t nimā charitatē suā q dilexit nos deus misit filiū suū in similitudinez carnis peccati. qz licz verā carnez assumpsit: tamē peccatū nō habuit. ideo dicit' eius caro sū/ nullis carni peccati. Itē iste nuptie dicitur facte tertia die: vt dicit Beda. qz nō in die legis nature. s. a pncipio mundi vsqz Do ysen. nec in die legis moysayce. sed in tpe vel die grē Factū est hoc etiā in galilea ad lraz qz Nazareth vbi ch̄s incarnat' est ex p̄gi ne est i galilea. Et qz galilea interpretat' tras migratio. z deus d celis trasimiguit ad terram Joh. vj. Exiui a p̄re z veni in mundū zc. Sed qd est q aq dicit' p christū conu uersa i vinū optimū: Rūdet q aq frigida significat frigiditatē cupiditatis terrenozū quā stiebant hoies: q p̄cipue cōtinent' i sex tanqz hydrijs. P̄ria hydria diuitiaz. Se cūda deliciarū. Tertia dominiozū. Quar/ ta honorū. Quinta plis vel posteritatum Sexta fame vl' nominū. Iste aque cupidi tatis mutatae sunt in vinū feruidi amoris ca lesaciētis corda hoim in dilectōe dei. qz a mici dei facti sum'. z eū amare debem' p̄re omnibz p tali z tanta charitate. Un Au gust. d cathezizadis rudibz. Que maior cā incarnatois q vt deus ostenderet suā dile ctionē in nobis. Si q amare p̄iget pudeat saltem nō reamare. Hec ille. D̄ hō homo a ma ch̄m. Deniqz h miraculū factū ē d̄z ad rogatū Marie matris christi: qz p oibz sanctis patriarchis z prophetis ipa beata virgo specialius meruit vt christus incar/ naretur verus de': saltem de cōgruo vt di cit Bonauen. allegando illud quod canit ecclia. Dipotens sempitēne de' q glīose p/ gnis Marie corpus z aiām vt dignū filij tui habitaculum effici mereret zc. A

Secūda ynio sacra spūalis mrimonij ē facta inter deuz z hūanā mentē p grāz spirtu sancti habitantē in intimo cordis. vbi anima vnū deo p grām z charitatē. Nam q manet in charitate i deo manet z de' i eo j. Joh. iij. Hinc z. ij. Coz. xj. apls dicit. De spondi vos vni viro virginem castam. id ē animam mundā exhibere christo. z hoc fit in baptismo vbi anima p fidem desponsa tur a ch̄ro. Osee. ij. Sponsabo te mihi i

fide. Nimirū sicut in desponsatiōe iurat v/ terqz cōiugū alteri fidē seruare z subarra/ tio fit anulo. ita in baptismo iurat ania ab renūciare sathane z omnibz pompis eius: z oibz opibz eius sicut dicit Augusti. id cō/ se. di. iij. Prima igit. Et ch̄s iurauit pro/ mitteñ. vitā etnā in euagelio talibz. z tunc aia subarrat a ch̄ro anulo fidei. sicut dicit sc̄a Agnes vgo. Anulo suo subarrauit me dominus meus Iesus ch̄us. Iste nuptie debent fieri tertia die. s. vere p̄nie p quā in fundit' ch̄s anie. hoc est triduo p̄ritōis cōfessionis z satisfactōis. in qbz tribz consi/ stit vera p̄nia. Itē in Lana: h est in amore z zelo iusticie diuine vt deū honorem' p pe nitētiā quē offenderam' p culpā: sic docet Anf. Et i galilea trasimigndo de vicijs ad p̄tutes. Un Bern. Quātūlibet te affliges quātūlibet te castiges nō dabit tibi copiam sui dñs virtutū nisi fueris p̄tūbz adorna tus. In his nuptijs aq lachrymaz p puri ficatiōe aiaz sunt posite i sex hydrijs. qz cō pūctio p̄nie ad purificandū aias sex p̄cipu is meditatiōibz infundit' z tenet' tanqz sex hy drijs aie. P̄ria meditatio maloz ex pec/ catis puenientiū: que sunt mlta. vt eni dicit Ebr̄y. Dia mala mudi ex pctō puenert. Sc̄da meditatio amissōis grē dei. Aug. Scio deū oī crimioso esse inimicū. Tertia meditatio n̄re mortz. z ei' obligatōis z ho re incerte. Dar. xij. Estote pati qz q hora nō pu. zc. Quarta meditatio iudicij z snie finalis. qz tūc reddet' vnicuiqz fm opera sua. Dat. xvj. Quinta meditatio pene ifer nalis. Sexta amissōis glie celestz. Iste aq meditatio tanqz lachrymoses a sapore io cūdo deficiē p̄uertit' p ch̄m in vinū grē lapidissime z letificat'. iuxta illd p̄l. Sc̄oz multitudinē doloz meoz. Solatōes tue le tificauerūt aiaz meā. Et h fit rogatu ma/ rie p̄cipue. qz ipa est m̄r mīscōdie p quā ois grā nob dat' z omis sal' fm Ber. D Tertia ynio erit inter deū z sc̄tōs p bea/ titudinē q erit in celo. de q Dat. xxv. dicit q que pate erāt. s. anie intrauerūt cū eo scz ch̄ro ad celestes nuptias. Nā sic sponsa tra ducit' in domū sponsi manēda ibi toto tpe vite. sic aia in celū vt maneat regnando cū christo sine fine tēporz. Un Apoē. xix. Be ati q ad cenā nuptiaz agni vocati sūt. Iste

nuptie dicunt' fieri tertia die. qz p̄ma dies est grē in p̄senti vita. sc̄da p̄seueratiō i mor tis hora. tertia glorie post mortē. Et i cana qz in p̄petuo zelo amoris. galilee. i. trasimig tiōis de mortalitate ad immortalē glām. z de exulatu ad patriā. Pro h ymno ch̄s ponit tanqz sp̄sūs Primo qd dēteri' ē. h est tribulatiōes. qz vt scribit. ij. Tūm. iij. Qes q pie volūt viuere in ch̄ro p̄secutionē pati entur in p̄senti. sed postea. scz in futuro aq haz tribulationū deficiet' z p̄uertet' in gau diū p̄petuū tanqz vinū optime felicitatis. Joan. xvj. Tristitia vestra p̄terit i gau diū. Et h fit in sex hydrijs q sunt tres potē tie aie. s. intellect' q replebit' diuina vifione. volūtas que replebit' diuina fructiōe. z me moria que p̄petua deū habebit tentione. Itē insup q̄rta hydria erit p̄fecta corporis glorificatiō. Quia oim sensū felicitatiō. Sexta omnium opoz bonoz remuneratiō p̄ petua. Deniqz hec obtinebit aia p merita Marie. p eam eni habem' i celū introitū. Un orat ecclia di. Maria m̄r grē m̄r mīse ricordie. tu nos ab hoste p̄tege i hora mor tis suscipe. s. in celū. D̄ hō dīce ch̄m aie tue sp̄sum fidelit' amare in p̄senti. vt i cele sti b̄titudine habeas cū eo p̄petuo regre P

Circa secundū de matri/ monio diabolico z dānabili: qd fit qū aia peccatrix cū diabolo in dissolubilit' coniun/ gatur obstinata mente peccato adherendo.

De hoc angelus dixit Joanni Apoē. xvij. Veni z ondam tibi dānationē meretricis magne. i. p̄cupiscētie carnis z mudi: in qua fornicati sunt reges terre. z inebriati sunt q inhabitāt terrā de vino p̄stitutōis eius. Hec ibi. Hoc est maledictū matrimonij quod phibuit dñs in figura Deut. vij. di/ cens. Nō imbis cū eis. s. demōibz sedus. ne qz sociabis cū eis coniugia. filias illi' nō ac cipies filio tuo. i. animo tuo. qz seducet euz ne sequat' me. sed vt magis seruat' dñs ali enis. id ē demonibz in faciēdo peccata. tra sceturqz furor dñi z delebit te Hec ibi. Sz heu qz multi ch̄riani nō curāt dei phibitio nem: z indissolubili copula cōiungunt' filij abus diaboli. z sic pibunt cū diabolo. Sz que sunt iste filie que gignunt' a diabolo in matrimonio cum aia peccatrice fornicatē: h

Respondet q̄ prima est supbia. Secunda auaricia. Tertia luxuria. Quarta ira. Quinta gula. Sexta inuidia. Septima acidia. De huiusmodi Joānis. viij. Vos ex parte diabolo zc. Primam filiam. scz supbiam diabolus sibi ip̄i elegit ab initio mūdi: z fornicatus est cum ea. et per eam copulauit sibi diabolus fere omnes mulieres: q̄ niam ad nil laborant tantū quantū ad supbum ornatum per quē animas innumerabiles pdunt. z sic lucrat diabolus. **Q** de meus quo deuenit deuotio mulierū que p̄ tēpore b. August. dicunt fuisse deuote. Juxta illud quod canit. Intercede. s. o maria p̄ deuoto femineo sexu. Ecce videmus q̄ omnis deuotio carū versa est i superbie ornatum. Secundā filiā scz auariciā tradidit diabolus in cōiugiū mundanis hominibus. z ex ea genuit plures filias. videlicet Primo simoniā: quā tradidit platis ecclesiasticis. Cōtra quos Petrus ait Act. viij. Pecunia tua. s. o simoniace tecū sit in pditionem qm̄ existimasti donū dei pecu. possideri. Aliā quoq̄ filiā ex auaricia genuit vsurā: quā tradidit ciuitatensibz z burgensibus. Contra quos Aug. xiiij. q. iij. Quid dicam. dicit. q̄ nemo vere penitet nisi accēptas vsuras restituat. z sic damnat. Tertiam genuit ex eadē. s. fraudulentā z piurium in negociādo. hanc tradidit mercatoribus z artificibz. et sic multos lucrat homines in damnationē. Deniq̄ quartā filiaz genuit ex eadem. s. rapinā et violentiā: quā tradidit in cōiugiū p̄ncipibus militibusq̄ z satellitibus. ac hmoi officialibz. Contra quos Esa. xxxij. Ne q̄ pdaris nōne z ipe pdaberis. Item tertiā filiam p̄ncipalē scilicet luxuriā consuluit diabolus quē vellet habere in p̄iugiū: Respondit illa q̄ nulum singulariter sed omnes generaliter. z sic ois caro corruptit viā suā. Sicut ira z inuidiam ac detractionē que similit̄ responderūt. Item quintam filiam. scz gulam cum ebrietate tradidit ligonifatoribus z laboratoribus cōmūnibus. Deniq̄ septimā scz acidiam z eius in deuotionē tradidit religiosis vt desperare faciat eorū oratiōes. Unde eis dicit dñs Apoca. iij. Ultimā calidus es/ ses aut frigidus. sed quia tepidus es incipiam te euomere. Et sic patet. **Q** Sed

preterea querit. qualibus choreis diabolus tradit ip̄osam suā vel filiā i infernū i nuptijs damnabilibz: Ad h̄ r̄ndet̄ fm̄ q̄ndaz doc. q̄ sic in chorea due p̄sone p̄iugūt manus. et post eas altere bunc. z consequenter tercie ac quarte zc. sic diabolus facit choreā in aia pctōris. sic q̄ put Brego. ait. Ulco/ sa sunt carnis desideria. ex suggestiōe eniz oritur cogitatio. ex cogitatioe delectatio. ex delectatioe appetitus. ex quo cōsensu. ex cōsensu opatio. ex opatione cōsuetudo. ex cōsuetudine obstinatio. ex obstinatioe pcti defensio. ex peccati defensione desperatio. ex qua eterna damnatio. vbi vermis eorū non morietur: z ignis nō exstinguet. Et sic vlt. In hmoi nuptijs iuxta p̄dicta myste/ ria euangelij nota: q̄ nec ch̄ristus nec maria nec discipuli interfuit. qz longe a peccatoribus salus. vt dicit Psal. Deniq̄ vt breu/ loquamur ibi aque tribulationū z miseria rū huius vite p̄uertent in vinū nō leticie sed gehemalis pene. De q̄ vino Deute. xxxij. scribit. Quia eorū vna fellis z bonus amarissimus. Fel draconū vinū eorū: z venenū aspidum insanabile. Et h̄ erit in sex hydrijs. Prima d̄ dei maledictio. Ps. Maledicti q̄ declinat a mādatis tuis. Secda est p̄scie remorsio. Hugo. Que grauior pena q̄ remordens cōscientia. Tertia est diaboli subiectio. ij. Pe. ij. A q̄ qs supat est ei? z fuus est. Quarta eterne mortis addictio Rhom. vj. Sapēdia pcti mors. Quinta felicitatis eterne exclusio. Esa. xxv. Tollat impius ne videat gl̄iam dei. Sexta gehēne incarcerationio vbi nulla redēptio. De vinor conuulso hmoi i fine fmōis exēpluz pponem. **Q** q̄ infelices sunt pctōres q̄ p̄ cadus se pdut

Circa tertiu d̄ matrimo

nio mundano seu carnali pro informatiōe simpliciū aliquis dicamus scz matrimonij sacramento z eius gratie bono. ac malozū disturbio. **R** Queritur namq̄ vtrum matrimonij sit sacm̄ noue legis: Rō q̄stionis ē. qz i ve. le. z sic an nouā legē fuit institutū. quō q̄ dicit p̄t sacm̄ noue legis. Sed in p̄riū est. qz ap̄ls Eph. v. dt. Sacramentū hoc magnū est in ch̄ro z ecclesia. ergo zc. R̄ndet̄ fm̄ Rich. sup. iij. di. xxvj. q̄ matrimonij est sacramentū noue legis: nō q̄ dē sic

q̄ in noua lege sit institutū. sed qz an nouā legē nō habebat vim p̄ferendi gr̄am gratificatē. vñ licet in veteri lege fuerit institutū. tñ in noua lege nō est euacuatū. sed cōfirmatū z approbatū p̄ ch̄m qm̄ voluit infesse nuptijs sic factū est gr̄e causatiū. Nā in matrimonio dat gr̄a gratificatōes ex diuina institutione dummodo in fide ch̄i bñ p̄trahit. q̄ q̄dem gr̄a facit plura bona i homine. Primo qz p̄ eā excusat actus scz p̄iugalis a pctō. qui actus sine matrimonio peccatū esset dānabile. Secdo qz mitigat p̄cipitentiaz ne extra bona matrimonij ferat. Tertio qz dat ei p̄ueniētē z meritorie vti posse vxore sua ad p̄creationem plis. ita qz p̄ hoc mereat vitā eternā in noua lege p̄ fidem ch̄i. Et q̄ ergo in matrimonio conferitur gratia gratificatōes. seq̄tur q̄ sit sacramentū noue legis. quia vt magister in. iij. di. j. diffinēdo sacm̄ dicit. q̄ est inuisibilis gratie visibilis forma. Item vt idē dicit. Sacramentū est sacre rei signū. sed matrimonij est signū sacre rei. i. cōiunctōis ch̄i z ecclesie. ergo est sacramentū. vt testat̄ Ap̄lus vbi s. **S** Sed cum sit magnū sacm̄ tale q̄ritur. vnde accidit q̄ multi in matrimonio iurgiose viuūt nec pacificari possūt z p̄ p̄ns ch̄risti z Maria non interfuit. qz vt dicit Bern. z Aug. In pace habitat deus z in discordia nō nisi diabolus. p̄pter qd̄. ij. Corinth. vltimo. Pacem habere z de/ pacis z dilectionis erit vobiscum Heu q̄m̄ t̄i sunt tales qui edunt panes in iurgio. sic catta cum catulo. inter tales dicitur fuisse multa vicia. Et aliqui dicunt se ipsos excusant. Non est inquit culpa mea. sed certe qm̄ alter coniugum est iracundus. alter debet esse patiens z blande loquens. atq̄ omnes molestias quas patitur debet patienter acceptare deo offerre pro peccatis suis. z sic mundare. quia non punit deus bis in idē ip̄m. Nam. j. Sed ad questionem respōdetur q̄ deus talia iurgia in matrimonio p̄mittit iusto iudicio propter peccata plurius talium coniugatoruz commissa in contrahendo. Primo q̄dez p̄pter animi malā intentionē. Nam fm̄ regulam topicam Boeci. vj. Topic. Cuius finis scz intentus malus ip̄m quoq̄ malū. z cuius finis bonus ip̄m quoq̄ bonum. Si ergo intentio

contrahendi scilicet matrimonij fuit bona tunc ip̄m matrimonij deo disponente erit bonum. z si intentio fuerit mala deo p̄mittente male succedit. **S** Sed dices. q̄ est recta intentio scz in contrahendo matrimonij: Respondet fm̄ Irido. z docto. in iij. q̄ matrimonij instituit deus triplicē causa: quas homo potest bene in contrahendo intendere. Prima causa p̄pter plenā procreandam ad dei cultum vt sic nunc electoz in celo cōpleatur z hac de causa fuit institutum in paradiso Gen. ij. Crescite z multiplicamini. Unde Amb. xxxij. q. ij. Pudor. dicit. q̄ p̄ncipalis causa matrimonij est procreatio prolis. Secda est p̄pter solatiū adiutorij. vñ vir infirmus vel laboriosus potest contrahere p̄pter ministerium sibi exhibendum. Nam z inter Joseph z Mariam fuit matrimonij sine carnali cōiunctione. quod voluit deus p̄ solatiū z obsequiū prestandum Marie ac christo. vt dicit Amb. z magister in. iij. di. xxvj. Tertia est p̄pter remedium. Unde j. Corinth. vij. p̄pter fornicationem scz vitādam vniūscq̄ suam vxore habeat. z vnaqueq̄ virum zc. Proinde ille qui habet fratriū vel fratrem iam adultum z sat eum non cōtinere se a peccato luxurie nec tamē p̄mittit ei contrahere matrimonij peccat quia dat illi occasionem peccandi. P̄dictis ergo causis z intentionibz contrahere bonū est. Sed mala intentione contrahit quis cum causa libidinis hoc facit. Unde Ambrosi. xxxij. q. ij. vbi supra dicit. Qui ergo non causa procreāde sobolis s̄ exple de libidinis sibymices copulant non tam p̄iuges q̄ fornicarij vident̄. Nec ille. Ideo male succedet eis. **U** Secdo q̄z p̄pter clādestinā despōsatōes h̄ fit qm̄ p̄trahit in occulto sine p̄ntū scitu z p̄sensu z sine testibz vel n̄ i facie ecclesie. vt patz extra de clādesti. despō. c. Qd̄ nobis. z. c. sc. Talibz dei iudicio male succedet. Quia vt Leo. j. q. j. P̄ncipatus. dicit. Difficile est vt bono p̄ agant exitu que sunt malo inchoata p̄ncipio. Tertio propter diuini timoris abiectionem. vt quando in peccato mortali sunt nec se preparant per contritionem et confessionem ad hoc sacramentū suscipiendū digne. Unde dixit angelus Tobie. vj.

Cū timore dñi accipe & gine. z cū ingressus fueris ad eā p tres des p̄tinens esto. Qui em̄ coniugia ita suscipiūt vt deū a sua mēte excludat z libidini sue vacent sicut equus z mul̄ sup hos demoniū habet potestatem Quarto ppter dissimilitudinis cōditiones qz vt dicit p̄hs. j. de generatione. Silia se bñ cōpatiunt. dissilia mime. Jō qñ d̄s accipit in m̄rimonio sibi dissimile puta nobil̄ ignobile v̄l ecōuerso. aut diues pauperem aut iuuenis antiquā raro bñ p̄cordant. vt patet. Quinto ppter ecclie vel alicuius impedimēti phibitionē scz quia aliq̄ contrahunt p̄ ecclie iura z impedimēta m̄rimoniū puta cōpaternitatē. p̄sanguineitatis. vel afinitatis. q̄ quidem p̄trahit etiā p̄ fornicariū p̄cubiti. xxxij. q. ij. Nec eam. Et h̄mōi hominibz male erit in dei iudicio.

Sexto propter fidei date alteri illicitaz violationē. puta cū d̄s p̄trahit p̄ p̄ba de p̄fenti cū aliq̄. z postea fidē frāgens aliā accipit. z talis nō pōt absolui nisi redeat ad p̄mā. extra de spon. duo. ca. duobz. z. c. seq̄nti. Vñ legit̄ exemplū q̄ q̄daz sic p̄trahens statim prima nocte ambo obsessi fuerunt a demonibus z ad clamorem vexationis eorum tota ciuitas concurrebat. sed postea p̄ heremitaz nomine fortunatū liberati rediit illa ad p̄mū sponsū. Septimo ppter facti voti deo fractiones. sc̄. cū quis vouit castitatem vel religionis ingressum zc. z frauto voto nupserit tali male succedet dei iudicio. quia scribit̄ Proverb. xx. Ruina est hominis deuotare sanctos z post vota retrahere. Deniqz vltimo ppter iniuste reuolūtariā possessionē. sicut qñ d̄s vult accipere vxorē diuitē cū rebz iniuste adq̄sitis v̄l ecōuerso. cū mulier nubit scienter vsurario vel raptorū z h̄mōi. Nam tales m̄tra habebūt infortunia vt citi⁹ de diuitijs ad paupertatē deueniāt. quia regula est communis q̄ res male adq̄sire male p̄būt. z q̄ rebz male q̄sitis nō gaudebit terti⁹ heres. Vñ z tales n̄ habebunt ples vel si habebūt nō multum supuuent Eccl. xl. Nepotes impiorū non multiplicabunt ramos. Velius est q̄ filiā tuā tradere paup̄i p̄bo q̄ diuiti imp̄bo. z iniuste ditato. ps. Del⁹ ē modicū iusto sup diuitias peccatorū multas.

Ad hec ponem⁹ exempla. Refert enim

Cesarius in dialo. Mulier q̄dā luxuriosa z sic male nupta. vna nocte rapta in spū ad tribunal iudicis stantis inter sanctos q̄ ali⁹ quos ad suppliciu. alios ad gl̄iam iudicabat. Jp̄a accusante p̄scientia man⁹ tēdēdit suppliciter rogans iudicem. Ad quam iudex ait. Da mihi fidem q̄ de vicijs emendabis z ego dabo tibi manū p̄ signo q̄ tibi gr̄am prestabo. sicqz emulgauit mulier. Cūqz vicia p̄suetā itēz faceret acerrimis infirmitatibz expirauit. z ecce duobz canibz añ domū sese mordentibz supuenerūt oēs canes ville z intrantes domū linteamē sup corpus positum lacerauerunt. Sed a rusticis expulsi canes. tandem cadauere sepulto ipi canes yngulbz effodientes corp⁹ lacerauerunt. Sed quid de anima Deseret refert q̄ q̄dam deuotus vidit animam cuiusdam hominis carnalis ad infernum deduci. z p̄nceps demonū in cathedra tota ignita secum fecit eam sedere. z ecce demones obtulerunt vas plenum potus amarissimo fetido z immundo. z dixit p̄nceps demonū. Bibe hūc potum quem bibisti in seculo. z coactus est bibere. Et duo demones in eius aures tubis insufflauēre z statim p̄ oculos nares z aures ac ceteros meatus exibat flamma ignea. Nec inquit uincas p̄ cantilenis in quibus delectabar. Posuerunt etiam serpentes circa ei⁹ collū z bufones in faciē di. Nec p̄pter amplexus meretricios. Demon dixit. Lanta Ille r̄ndit. Quid c̄tābo nisi maledictioez maledicta hora in q̄ nat⁹ suz. maledicta terra aq̄ z panis q̄bz alius mihi fuit. z sic de celo z de deo zc. Ergo p̄ctores exp̄rgi famini z agite penitentiam. Rogemus ergo christum zc.

De eadē dñica Sermo. III. s. de debitz regul̄ suādis in sacro m̄rimoniū.

Deatus est

iesus z discipuli ei⁹ ad nuptias Jo. ij. z in euāgelio hodierno A Om̄ vt dicit Be da z Rich. alijqz doc. ch̄s dñs voluit auz matre ac discipulis interesse nuptijs vt videlz sacm̄ m̄rimoniū p̄firmaret in noua le

ge. Et qm̄ multi sunt ch̄iani q̄ hunc ordinē z lege m̄rimoniū sibi eligūt seruādas in vita. Cōsuetū est autē singulis in ordine vel religione viuētibz ad min⁹ semel vel etiā bis in anno legere regulā suam z exponere vulgarter vt sciant singuli obseruare. Ita volentibz intrare ordinē matrimonij expedit saltē hodie quo in anno semel legit̄ euāgelium de nuptijs p̄dicare de eius regul̄. vt q̄ hanc vitam eligunt sibi sciant salubriter z sancte fm̄ deum in ip̄a viuere. Proinde d̄ matrimonij lege i h̄ ser. tria mysteria notē. Primum de ei⁹ regularitatē obseruatōe scdm̄ de ei⁹ castitatis p̄iugal̄ offēsiōe Tertium de eius penalitatē multiplici afflictione.

Circa p̄mū d̄ obseruati

onis regularitate Notādū ē q̄ hoies i matrimonio exites vt saluet̄ debet sui ordis scz m̄rimoniū regl̄as diligētē obseruare. ali⁹ oqn̄ sunt i statu d̄natois. sic z q̄cūqz religio osus nō fuās p̄cepta sue regule quā p̄fessus ē. Sed q̄ sint regule m̄rimoniū obseruāde Aduertēdū q̄ p̄ faciliōi captu mentis iuxta istas l̄ras hui⁹ nois matrimonij possum⁹ regulas distiguere decē p̄cipuas auz vltima addita. In q̄bz cōsistit salubr̄s obseruatio matrimonij.

- Prima l̄ra est. D. designans p̄mā regulam que ē maritalis consensus z coniunctio. Secunda A designat scdm̄ regulaz q̄ est amoris affectio. Tertia T significat tertiam: que est timoris dei tentio. Quarta R significat quartā: que est recti finis intentio. Quinta J significat quintā que est iter terdicti iuris cautio. Sexta S significat sextam: q̄ est mundicie cōiugal̄s zelatio. Septima O significat septimā regulaz que est obedientie obtemperatio. Octaua N significat octauā que est naturā salubris educatio. Nonā J significat nonā q̄ est iuramenti i Decima U significat decimā (pletio q̄ est viciōsi vsus vitatio. Vltima addit̄ finalis l̄ra D. et significat vltimā regulā que est mortis sol⁹ disti-

solutio. z sic p̄sequamur. Prima regula est marital̄ consensus z cōiunctio. Nā m̄gr̄ in. iij. dist. xxvij. c. j. diffinit sic. M̄rimoniū est viri z mulieris coniunctio maritalis int̄ legitimas p̄sonas iduiciā vite p̄suetudinē retinēs. Que q̄dē diffinitio ē Ray. z doc. intelligit̄ de coniunctōe aior̄ i consensu m̄rimonial̄ despōlatōis v̄l cōhabitatiōis. Nā coniunctio corporalis cōmixtiōis nō est de necessitate matrimonij nisi q̄tuz ad cōsummandū ipm̄ matrimonij. Ideo nō requirit̄ cōiunctio corporū de necessitate scz animorū. Etenim inter Mariā et Joseph fuit mente verā z p̄fectū matrimonij per animorū cōsensum in maritalē societate nō in copulā carnalem. quia p̄ consensum contrahit̄ sacramētū matrimonij. vt p̄tz. xxvij. q. ij. sufficiat. z extra de spon. ca. de francia. Proinde siqz p̄beret m̄rimoniū intentiōe nunqz exigendi debiti: sed castitatē suādē nō viciaret m̄rimoniū fm̄ doc. Sed si consensus in m̄rimoniū nō interueniat non est verū matrimonij. Proinde pueri rōe carētes: h̄ est cōiter ante. xij. annū i viris. z. xij. in puellis nō sunt apti ad cōtrahēdū. Nec ebr̄y q̄ intantū sunt inebriari q̄ nesciūt qd̄ agant: secus si sciūt. Similiter nec fatui q̄ diu sunt in amentia vel furia nisi haberent lucida interualla: z sic cōsentirent fm̄ rōnis vsū. De his p̄dictis extra de despon. impu. c. Puberes. z c. continebant. Et. xxij. q. ij. Nec furiosus. Unde hec p̄ma regula generalis est q̄ ad debite p̄trahēdū m̄rimoniū requirit̄ q̄ interueniat maritalis consensus exp̄ssus siue p̄ p̄ba. p̄cipue aut̄ debz exprimi p̄ verba de p̄fenti. siue etiā p̄ signa expressa in his qui loqui nō possunt. Et sine consensu vero quecuqz verba vel signa fiant etiā carnalis fiat copula nō est verū matrimonij. extra de spon. duo. c. Tuas dudum. Et sic patz q̄ in coactiōe p̄ metū vel minas nisi interueniat volūtari⁹ cōsensus nō fit verū matrimonij. Secunda regula est amoris dilectio. Nā cōiuges tenent̄ se invicē amare. sicut dicit ap̄s ad Eph. v. vbi tripliciter diligendū docz marito vxorē. Primo enī dicit. Viri diligite vxores vestras sicut z christus dilexit ecclēsiā. et semetipm̄ tradidit pro ea vt eā sanctificaret. Et sic patet q̄ vir debz vxorē

rem diligere ad salutē anime eius fm deū
z in deū: nisi ppter carnalitatē principaliter
Secō dicit. Viri debent diligere vxores
suas vt corpa sua. Nam vt scribit **Mat.**
xx. Nam nō sunt duo s; vna caro. Ideoq;
sic hō suo corpilaborat adq̄rere alimēta z
indumēta ac q̄q; necessaria. ita fm decētā
status debz vxori puidere d̄ necessarijs vi
ctualib; z hmōi. Tertio ibidē ap̄tus dicit
Unūq; vxorē suā sic semetipm diligit.
Sed quō talis dilectio charitatis pfecte i
pleat edoceat exemplariter in anulo q̄ colu
ges subarrant. Nam p̄mo anulus ille ē au
reus. in quo designat q̄ sicut aurū excedit
alia metalla oīa. sic amor viri ad vxorē deb
bet esse excellens sup oēs res tpales. z etiā
sup alios amores. i. consanguineoz v; pa
rentū **Gen. ij.** Relinqt hō patrē z matrē et
adhe. vx. sue. **Rich.** de media villa dr. Vir
vxorem debet pl; diligere q̄ pentes. s; n̄
parentes debz pl; q̄ vxorem honorare. et
sic vir diligit vxorē sicut seipm. q; z seipm
hoc modo debet diligere vt p̄dictū est. Se
cūdo anulo est vnic; q̄ designat q̄ sic se de
bent inuicē diligere. vt nullus alienū velit
p̄cipiscere iuxta illud **Exo. xx.** Non concu
piscēs vxorem pximi tui: z ecomerso. Ter
tio anulus est arcularis z rotund; q̄ desi
gnatur q̄ amor iste debet esse interminabi
lis. sicut figura arcularis caret termino. Tō
q; etiā post mortē debent sese inuicē dilige
re. z i purgatorio existēti subuenire. Quar
to anulus in quarto digito locat. qui dicit
cordialis digitus. q; dicit **Isid.** xxx. q. v. fe
mine. in fine. In eo digito vena quedā san
guinis ad cor vsq; puenit. z in hoc signifi
catur q̄ vero corde in amoris p̄co: dia per
maneat. **Uñ Eccl. xxv.** In trib; bñplaci
tum est spiritus meo q̄ sunt pbata corā deo
z hominib;. z cordia fratru. amor primoz
z vir z mlier bñ sibi p̄sentientes. S; heu
q̄ multi p̄ h faciūt q̄ in tabnis rixati tandē
in domo vxoris verberant **D** Tertia
regula timoris dei tentio. ne scz mortaliter
offendant contra deū. sed p̄pati p contriti
onem z cōfessionē in grā debēt suscipere hoc
sacramentū. z turpi ac inhonesto modo n̄
cōmiscant libidine ducti. **Unde Tob. vj.**
angelus dixit. In eos qui cōiugia ita susci
piunt vt deū a sua mente excludāt z suelū

bidini vacent sicut equus z mulus: habet
sup eos demon potestare Tu ergo cum ti
more dñi accipias virginē amore filioznm
ductus. Contra hanc regulaz faciunt heu
multi grauissima peccata cōmittēdo i car
nali actu. de q̄bus nō licet loqui in p̄dica
tione. ppter que z multi danant. sic patz
in exemplo quodā descripto in hoc sermo
ne. arti. ij. Itē contra h̄ etiā faciūt qui nō ti
ment p̄tra p̄ceptū ecclie clādēstina sponsa
lia cōtrahere. z t̄pibus interdictis traduce
re solēnter m̄rimoniūq; p̄sumare. Ista au
tem tēpora sunt ab aduent; dñica p̄ma vs
q; ad epiphaniā. Item a septuagesima vs
q; ad octauas pasce. z a trib; dieb; aſi aſcē
sionez vsq; octauas Pentecostes. nā tales
mortaliter peccāt. vt patuit sermone. j. **J.**
fm fratrem angelū. Quarta regula est res
eti finis intentio. hoc est vt m̄rimoniū fiat
recte ad illū finem ad quē institutū est. viz
ppter plēn p̄creandā ad cultum dei. v; p
solatiū siue adiutoriū: vel ppter reme
diū. vt de his patuit sermōe immediate p̄ce
denti sub lra **L.** Proinde siq; alijs ex cau
sis intendit cōtrahere matrimoniu viciat.
puta siq; p̄bit nō habet p̄positū seruādi fi
dem sed adulterādi. sic enī cōtrahēs peccat
mortaliter: licz teneat m̄rimoniū: dū tñ h̄
nō deducat in pactū. quā si deducat in pa
ctum q̄ scz liceat adulterari: vel q̄ vxorem
p̄stituat nō contrahit matrimoniu. extra d̄
condi. appo. c. fi. Et plura talia p̄trāseō cā
breuitatis. **E** Quinta regula est inter
dicti iuris cautio. hoc est q̄ contra interdic
tum iuris ecclesiasticū nō sit illegitima cōb
tractio. Sed q̄ sint ista impedimēta matri
monij iuridica plire psequunt doctores. s; h̄
hic nos breuiter pponamus versus q̄bus
cōprehendunt talia. **p.** Error conditio vob
tum cognatio crimen. **C**ultus disparitas:
vis ordo ligamen honestas. Si sis affinis
si forte coire nequibis. **H**ec socianda vetāt
cōnubia iuncta retractant. **E**cclie veniunt
necnō tēpus feriatū. **I**mpediunt fieri per
mittunt facta teneri. **E**x his patet propo
situm: z p̄dicanda sunt necessaria t̄modo
eorū q̄ notat. **S**exta regula est mūdicie
zelus z mutua monitio. In cui; signū chri
stus voluit inreresse nuptijs i **L**ana qd̄ in
terp̄tatur zel;. **D**ebēt enī p̄iuges zelare se

mutuo p continentia cōiugali vt coerecō
tur a peccatis. alioquin digni sunt morte n̄
solū q̄ faciūt sed z q̄ p̄sentunt. **Rhom. xij.**
f Sed dices. quomodo vir debz vxo
rem male mougeratam zelando castigare
a vicijs: **Ad hoc Chryſ.** sup **Mat.** dicit.
Trib; modis debet vxor castigari. **P**rimo
docēdo fm deū. **S**ecūdo si hoc non sentit
improperando vt homines. erubescat **S**i
nec pudorem sentit frequenter cōfusa ter
tio fiat illi qd̄ p̄cipit **Salomon** di. **C**or
durū in baculo p̄cite. **Hec Chryſ.** **D**eniq;
quō vxor virum coerecat respōdet **Aug. li.**
l. homel. dicens. q̄ quattuor mōis. **P**rimo
admonendo. **S**ecō si non p̄sit admonitio
faciat duras oburgationes. **T**ertio si nec
hoc valet eccliam interpellet prelari cōsu
lium querendo: maxime si peccatum sit no
torium. **Q**uarto ad deū recurrendo z ora
tiones p̄cipue deuoroz petē. **Hec Aug.**
Unde legit q̄ q̄dam mulier virum puer
sum habens ad sanctū **Franciscū** iuit z ip̄
us oratione ac meritis virum conuertit.
S Septima regula est obedientie obrē
peratio. nam vtriq; mutuo sibi debēt ad
obedientiam reddendi debitum cōiugale
post matrimonij p̄sumptionē. **j. Corin.**
vij. **M**ulier potestatem sui corporis nō ha
bet sed vir. similiter vir non habet zc. p̄ci
pue aut mulier debet obedire in oib; licz
marito. alioquin si p̄tinaciter inobediēs sit
mortaliter peccat. **I**uxta illud **Hiero. xxxij.**
ij. q. v. c. **E**um caput mulieris vir sit. caput
aut viri chris. **Q**uemq; vxor non subijciat
viro eiusdem criminis rea est cuius z vir si
non subijciatur chris. **U**t aut ostendatur
esse subiecta viro. signum est q̄ habet vela
re caput. vt dicit **Amb.** ibidem. **c. Mulier.**
In signum etiam q̄ dulciter z humiliter re
spondere debent viris tanq; timentes eos
ligare habent collum cum peplis. z sic pat
et. **Q** si nolūt subijci faciunt p̄tra dei pre
ceptum **Ben. ij.** **S**ub viri potestate eris.
Octava regula est natorum salubris e
ducatio. vnde z matrimoniu nominatur
quali matris munium. i. officium quia eis
ex officio incumbit educare prolem ad cul
tum diuinū vt sic impleatur numerus filio
rum dei. i. superne hierl̄n m̄ris nostre. pa
ter in catholicon. **D** Contra hāc re

gulam faciunt heu q̄ multi. **P**rimo q̄dem
qui sterilitatē pcurāt. **S**ecō qui natos suos
os vel alienos suffocant vel necant. **Chryſ.**
Nulla est in mundo peior bestia q̄ mulier
mala que filios necat cum z perdit foueat
que nō peperit. z **E**rum regem **Perſarū**
infantē in nemore expositum canicula z lu
pa lactauit. **T**ertio q̄ baptismū natoz neg
ligit. **Q**uarto qui eos ad salubria nō in
struit. **Q**uinto qui de vicijs illos nō corri
gunt. **S**exto qui mala exempla filijs p̄es
bent. i. ebrietatis luxurie z hmōi. **S**eptio
q̄ iniuste possessa eis in hereditatem relin
quūt. nam tales oēs spūaliter dānando ne
cant natos z se **Q**uia peccatū non dimitti
tur nisi restituatur ablatū. vt ait **Aug. xij.**
q. vj. ca. **S**i res. z sic patet regula. **N**ona
regula est iuramenti impletio. nam iurau
erit semuicem diligeret mutuiam fidelitatē
seruare tam in p̄speris q̄ etiā in aduersis.
z in quacūq; necessitate vel infirmitate s; b
ijmūicēz sumministrare vel subuenire z vsq;
ad mortem nunq; ab inuicem separi. **Hec g**
tenentur implere. **N**am matrimonio con
summato neuter cōiugū absq; alterius cōh
sensu potest continentiam profiteri nec se
pari. **S**ecus de m̄rimonio nōdū p̄summa
to quia etiam inuito altero potest religio
nem intrare. fm **Guil.** z **p̄cor. doc.** **C**ontra
hanc regulam faciūt qui vxorib; omnia ne
cessaria recludunt z tenent eas tanq; anall
las cum tñ iuxta sua iuramenta deberent
eis esse omnia cōmunia: quia vna caro sūt.
z mulier facta est de latere viri tāq; sociā z
equal. nō de pede ne reputaret vt analla.
Decia ē vltus viciōsi vitatio. nā p̄iuges
debēt carnali copula vti sicut vicia mortā
lia vitēt. alioquin damnabiles sunt. **E**t de
hac materia psequemur arti. ij. hui; ser.
I **U**ndecima z vltima est mortis solū
dissolutio. **Uñ. j. Cor. vij.** **M**ulier alliga
ta est legi q̄nto tpe vir ei; viuit. q̄ si dormi
erit vir eius liberata est a lege. z sic patet q̄
q̄diu alter cōiugum viuit. nullus potest
alteri nubere. sed mortuo altero potest al
ter nubere cui vult. **S**ed nota fm **doct. in**
ij. q. mozs est duplex. **U**na spūaliter q̄
homo moritur mundo per ingressū religi
onis. z per huiusmodi mortē soluitur matri
moniu nōdūz p̄summatū. vñ p̄sonā que
D +

In seculo manet potest trahere cu alia fm qd dicit Tho. z alij doc. ac canoniste extra de puer. iuga. c. Uly. Porro si mrimoni um carnalr e sumatu h u soluit p religio nis ingressuz sic q persona remanes possit co trahere cu alia sz dz castitate suare z ipa. z ex ei? plesu tm potuit alt religione trare z n sine ei? plesu z cu licetia plati. s. epi. Alia at mors e corpalsz p hac oino soluit mri/ moniu. ita q etiasl resuscitaret sicut Lazar? no tenet necessario vxore qua habuit acci/ penisi velit de nouo euz ea trahere. Nec sufficiat. O itaqz chziane iugate disce res/ gula tua sz oia pdicta suare si vis saluari.

Circa scdm de offensio

ne castitatis iugalis inqrendu est (K qualibz modis offendit pntentia vel casti tas iugalis ita vt ei? pmiu fructus amir/ tatur z danatio incurraf. Ad h fm docto. notare possum? plures modos offensiois Primo ad aliena accededo qd est adulteri umz peccatu grauissimu q ad pena fm qd dicit Alex. de ales. ij. ij. tractatu de adulte rio. Et est duplex peccatu si accedat ad alie nam coniugataz. qz est ex pte amboz. si ad solutam est simplex. Secundo fornicat/ rio amore ppiam vxorem cognoscendo. h est qn eavellz cognoscere tali affectu q etia si no essz sua legitima vxor adhuc vellet cu ea peccare. h em est amore carnale pponer re amori diuino. z io mortale est. xxxij. q. iij. liberoz. Tertio p castitates coniugalem mortaliter peccado. h a. j. Thes. iij. hec e volutas dei sanctificatio via vt abstineat/ a fornicat. z sciat vnusqzsqz suu vas. i. corpus posside. in sanctificatione. s. castitatis no in passione desiderij. Lira. i. no in vehemētia p cupie venereoz. Un legit in vita sociozū scilicet frat. q qdam interrogauit scdm fra/ trem Egidiu di. Potest ne aliquis peccare mortaliter euz ppiam vxore? Et ille ait. Dic tu mihi: potest nequis mortaliter inebriari de vino ppiio quod habet in suo cellario? Quo respondere q sic. scilicet frater subiuu nit. Sic z potest peccare in ppiam vxore. Sed qliter qs cōtra castitatē coniuga lem peccare potest cum ppiavxore. de hoc no licet in pdicatione loqui nisi in generali z cautissime. sed debet remitti ad soz p fessi

onis. Hoc solū g generaliter notādū est. q d vult castitatē iugale nō offendere mort/ taliter debet obseruare sex. Prio qdem in/ tentiois anim. h est vt bona intētiōe cog/ scat ppiā vxorē. s. ei plis vel ppter debituz vel vitatiōē fornicatiōis. z non sola causa satiādelibidinis. qz h peccatū est fm Alex. z fm canōis. dicto. c. liberoz. z. c. origo. Se cūdo debet obseruare locū sacz vt nō peccet in eo. s. in ecclia vl cimiterio. etiam cum vxore. Tertio tps phibitū. vt ē tps dierū festoz. Itē cōionis z oionum ieiuniozūqz qbz peccat qui nō vult abstiere. lz nō peccat q reddit debitū. Quarto debz obserua re infirmitatē feminaz. hoc est tps mēstruū qz fm Hiero. tūc pcepti pueri sunt leprosi vel fiunt epilentici. ceci. claudi. stulti. vel ob sessi a demone. vt dicit Aug?. z sic patebit parentū peccatū. Quinto tempus partū ppinquū z ante partuz ne fiat scz piculum abortus. Et post partū ante purificatiōez ne mulier infirmata in partu grau? infir/ met vel moriat. Sexto debet obfuarē mo dū ne peccet innaturali z inhonesto modo Nam legitur q qdam frater ordinis mino rum in oratione raptus vidit in inferno pa trem suum in tormentis maximis cruciari z dixit ei. Et qd sic infelix pater danatus es cum videbaris esse deuotus z bonus in vita tua? Rndit ille Hec est causa damnat/ tionis mee: qz euz vxore ppiā. s. matre tua enormia petā cōmisi turpiter que nunqz cō fessus fui p erubescētia. Tandē frater ad se reuersus iuit ad matrē z narras rei vitatē cognouit. O g mali iugati videte qz mlti sic danant.

Circa tertiu de punitio

ne delinqntiu a deo. Nota q legit mltiplr puiuisse malos iugatos Prio qdē aduer sitatū tribulatiōe. vtz de Lamech bigamo Gen. iij. Qui passus est mltia p vxoresz. Itē de David cui dictū ē. nō recedet gla/ dius de domo tua i sempiternū eo q tules/ ris vxorē Urie. ij. Reg. xij. Scdo bōi plis puatiōe. vñ filiū que Herisabee pceperat i ad ulterio David dñs occidit. z in diluio omnes cum puulis. suis pdidit homines ppter carnalitatem. sed sanctū Noe cum fili/ ijs z vxoribz sanctis. conseruauit. Tertio

punit corpali z subitanea morte. vt patet de Oza. ij. Reg. vj. Qui cū tetigisset arcaz dñi mor a deo occasus est. z hoc ideo vt qd dam glo. dicit. qz pcedente nocte ppiavxo rem impudice cognouerat. Similiter piz de septez viris Sare subito a demonio sus focatis ppter libidinofum matrimonium Tobie. v. Quarto diabolice ptatis pmissi/ sione. vt patet de eisdē viris Sare Un et in dial. Greg. narrat q mulier qdam cogni/ tala suo ppiio marito. cum die sequēti pro/ cessione se ingessisset a demone obsessa est. Ultimo punit eterna maledictione z da/ mnatione. Deut. xxvij. Maledictus q dor mit cum vxore ppiū sui. Ergo mali con iuges. Carnales viri. Peccatrices mu lieres. cur nō timeris dei sententiā z eternā penam. Agite nūc ppiam vt habeatis vi/ tam Amen.

De eadē dñica. Sermo. III. s. d sancti matrimonij dignitate z custodia offensio/ nis eius.

Rat mater

iesu ibi scz in nuptijs Jo. ij. z in euāg. A Charissimi magna dignitas mrimonij i hoc pcpue pserata apparet q vtz dei fili us noluit carnem sumere ex virgine nisi de sponsata z in matrimonij sacramento exi/ stente. sed in virginitate permanente i hoc ordine sacramentali vtz matrimonij. Jo/ qz vt quidam doctor ait. Matrimonij sa/ cramentuz dz quasi palliū btē fgis Marie quia sub despōsatiōis mrimonalis pallio occultauit ipa fgo celestē pceptū chzi i vte ro fgineo vt celaret mysteriū incarnatiōis z nostre redemptiōis ipi diabolo. sicut tes/ statur Oigen. Proinde beata fgo vt di/ gnitatem mrimonij vnacū filio consecratā z pfirmatam ostenderet in notia lege. volu it simul cū iesu z discipulis ei? interesse nu ptijs sicut patet in euangelio. z miraculuz ibi fieri a filio impetrauit. vt patz psequēdo euāgeliū. Itaqz de matrimonio in quo vi uunt plurimi chzistianozum tria mysteria notemus pro huius sermonis documento

Primū de ei? dignissima scimonia Scdm de prudētissima puidētia Tertiu de danabilissima offensa.

Circa pmiu de dignissi

ma scimonia mrimonij Notādū est q ho mics iugati h sacm debēt maxia diligē/ tia obfuarē i scimonia anie z corpis. iuxta dictū apli Heb. xij. Honorabile cōnubiū in oibz scz fiat z thoz? immaculat. Fornic/ catores em z adulteros iudicabit de? hec ibi Et. j. Thes. iij. sciat vnusqzsqz suū vas. s. corpus possidere in scificatione z honore et nō in passione desiderij. scz carnal. z ad id iducit multiplex dignitas scimoniae q de? honorauit mrimonij sacm. Prio qz autor ei? fuit sanctissim? qm ipemet de us h sacramētū instituit z eius ordinē im/ mediate. z nō p angelū neqz p hoicm. Pro inde valde debent hoies cōiugati custodi/ re ne transgrediant contra hunc ordinē pec caudo. Nam cum alij ordines instituti sint ab hominibz sanctis vtz Augustino. Frā/ cisco Domīno. Basilio. zc. z hoz ordinū fratres sunt culpabiles z danabiles si trās gredunt suas regulas. sic forni? iugati i respectu quo ad institutorē grauissime pec cant. qz fm iura extra de senten. excom. ca. Cum illoz. s. Nos autem. vbi Glo. pbat q ex psona auget crimē. scz qn psona digni or z eius institutio offenditur. Unde z lib. ix. Ethico. phus dicit. q peius est quodqz quanto p meli? est. Et quia deus immedi ate non p aliquam creaturam creauit Eua ex Ade costa. vt dicit Augustinus z sic ma trimonium instituit. Ergo scz qui offendit immediate contra deum peccat. z sic graui us peccat. Scdo qz etiam locus institutio/ nis mrimonij fuit sanctissim? qm ipm insti/ tuit deus in paradiso non als. g lctē dz fua/ ri. Tertio qz tps status fuit icissim?. eoz in tpe stat? innocētie qn adhuc nullū fuit pctm hois: est institutū. Sen. j. Quarto qz vtilitatis fructus est sanctissim? qz vt Au gustin? dicit. matrimonium est institutum vt impleatur numerus electozum. Naz in/ de orti sunt z orientur omnes sancti patri/ arches z pphete. apostoli. euangeliste. cor/ fessores. martyres. fgines. z electi omnes. Jo/ qz dignū est vt in sanctitate seruet ma/

primonia. Quia qz saluat^r fuit sol^o ordo iste scripsimus. qz in diluio dñi oēs periret virgines z vidue z cuncti homines. eo qz oīs caro corrupat vias suā. tunc saluauit deus mīrōiales. s. hoc cum vxore ac filios ei⁹ tres cū tribz vxoribz suis qui vicz in sanctitate z honore sacramentū hoc seruauerunt. Sexto quia modus miraculosus z firmationis eius fuit sanctissimus. Nā ipse dei filius vnicū sanctissima matre ac discipulis voluit interesse nuptijs z sic cōfirmare scz matrimonii. p̄mū miraculū ibi faciēdo ac suā gl̄iam diuināz manifestādo. Qui ergo z mīrōnū peccat iniuriā facit christo z matri eius ac sanctis eius. **P** Septimo quia ordinationis ei⁹ ritus fuit sanctissimus. Nam vnicam femināz vni viro de⁹ ordinauit coniungendā ab initio quādo fecit Adāz z Eua. z tali vinculo sc̄itatis cōiungit vt vsqz ad mortēz nō possunt separi nec aliam accipere vt patz p documentū christi Dat. xix. dicēs. Quod deus coniunxit hō nō seper. Nō legitis qā qui fecit homines ab initio masculū z femināz fecit eos. Errāt ḡ illi qui putant qz si vir nescit vsqz ad septēz annos an sit mortuus vel nō. eo qz in captiuitate saracenoꝝ vel alibi sit diu⁹ p̄stitutus. Et qz ideo post septēz annos si nō redierit vxor eius possit nubere alicui. hoc ei falsum est. quia nūqz potest alter coniugum nubere alteri coniugis. vt patet ex tra de sponsalibus. ca. In presentia. Verū tamen epi in hoc habet iudicare z dispensare vbi licebit. Vñ ppter sanctitatem huius sacramenti deus ordinauit vnam vni indissolubilitē vsqz mortēz copulandam. Ultimo qz sacramenti huius signū vel rypus est sc̄issim⁹. Nā fm Fran. maro. sacramentū mīrōnū significat plures sanctissimas vniōes. Primo vniōe deitatis z humanitatis in ch̄o. qā ex amore voluit sibi indissolubilitē deitas vnire humanitates tanqz sponsam. Secdo vniōe ecclie despōsate cum ch̄o. Vñ ad Eph. v. Sacramentum h. s. matrimonij magnū est in christo z ecclia. Tertio vniōe anie ch̄iane p grām cū deo vel ch̄o. Vñ ap̄tus. ij. Cor. xj. dicit. Respondi vos vni viro virginem zc. Et quia significat vniōes tā sanctas. iō valde

sancte debet h̄ sacm̄ seruari. alioqn trāsgredies peccat z ch̄i sc̄am incarnatōez z per p̄ns p̄dit merita ei⁹. peccat etiā z eccliam iō p̄dit p̄cipationē oim orōnūz missaz ac alioꝝ bonoꝝ opoꝝ ecclie. Deniqz peccat z aiām qz p̄dit grām. z sic mortē infert aie tā culpe qz gehēne. Rho. vj. Stipendia pcti mors. Vñ oēs malī coniugati p̄mesate ex agite p̄niam. Vñ oēs carnales z luxuriosi qz vxores p̄rias reliq̄stz fornicate dei iudicij qz p̄det vos. Vñ boni coniugati studete diligētē tale sacm̄ custodire. **Q**

Circa sc̄m de pudētī

pudētia. Notādū qz sic docet Robertus holkoth sup li. Sap. Accedēs vir ad mīrōnū dōz prudent q̄tuor hec p̄uidere arca vxorē. Pr̄o q̄liter sit eligēda. Secdo q̄liter dirigēda. Tertio q̄liter corrigēda. Quarto q̄liter diligēda. Pr̄o inqz p̄udētē dōz atcedere v̄l p̄uidere q̄liter sit vxor eligēda. qz discrete nō p̄cipitant ex affectu libidīs tm̄mō vel voluptatis. Vñ nō dōz respicere ad formā vel spēm mulieris. qz vt dicit Eccl̄i. ij. Propter ipēm mulieris multi penerunt. Item nec debet respicere ad diuitias: sed ad bonitatem moꝝ. qz vt dōz Prouerb. xij. Vbi est sedere in angulo domas qz cū muliere litigiosa z rixosa in domo cōiunqz. Et. c. xvij. Qui inuenit mulierē bonā. h̄ ē bñ mōngeratam inuenit bonū z hauriet iōe cūditatē a dño. Propter qd dōz tal vir etiā orare deum p se z p alios religiosos. qm̄ vt scribit Prouer. xix. A dño p̄tē dat vxor p̄udēs. Vñ Valer⁹ max⁹ li. vj. ca. ij. dicit. qz vnice filie p̄ Themistoden p̄sulez bar vtrū filiaz paup̄ sed moribz ornato. an locupleti paup̄ pbato traderz Cuius. Da lo inquit vix pecunia indigētē qz pecunia v̄ro egentem. Quo dicto monuit vt generū potius qz diuitias generi eligeret. q. di. Vir paup̄ z probz debitis laboribz poterit bñ vxorē suaz nutrire. sed pecuniosus z imōngeratus etiā habita cito p̄dit. z sic nō sibi nec vxori poterit subuenire. z sic pbital dōz poti⁹ aspici tā in eligēda vxore qz i eligēdo viro. **R** S̄z quō h̄ agnoscā valeat qz sit bona. Vñ Chryf. sup Dat. dicit. Qui ducere vult vxorē debz p̄siderare ambos eius p̄ntes. z si ambo p̄ntes sunt

boni secure accipiat: qz tunc filia bona est. Nam Dat. vij. Arbor bona fructus bonos facit. Si autē alter parentū illi⁹ ē bonus: alter malus timeat. Verū tamē si pater sit bonus z mater mala: magis cōuenit timere. Si v̄o ecōuerso mater est bona: et puelle pater sit malus min⁹ cōuenit formidare. qz puelle magis sc̄ cōsueuerūt moꝝes maternos. Si v̄o ambo p̄ntes sunt mali oino dimittat. qm̄ arbor mala nō facit nisi fructus malos. Dat. vij. Et cum vir sit bonus illa mala v̄l ecōuerso: nūqz p̄cordia erit inter eos. Nam Aris. j. economicōꝝ dō. qz dissimulū moꝝū raro sunt amabiles. Et hoc erit a fortiori si fuerint dissimiles i etate. puta vnus iuuenis altera vetula. v̄l i diuitijs. qz vnus paup̄. vel nobilitate z huiusmodi. Talia enī sunt discordie incitāmēta et litis. Vñ denūtia imparitas vitandā est. sicut ostendit Egidius rhoman⁹ li. ij. de regimine p̄n. par. j. Sed di. nūqz quid pctm̄ mortale est qz hō eligit pulcrā: diuitem nobilē vel vetulā: vel ecōuerso et b̄mōi. Rūdetur fm̄ docē. qz dūmodo p̄ncipaliter nō intendāt tales causas secundariās s̄z p̄marias causas matrimonij. vicz habere prolē: vel saltē solatiū suē adiutorij habere. aut saltē fornicatōem vitare: nullū est peccatū. Sed si qz p̄ncipaliter intendit pulcritudinē ppter carnalem voluptatē solūmodo. vel diuitias ppter solam auariciā z b̄mōi peccat qdē. Et potest esse tā in b̄mōi affectus qz esset pctm̄ mortale. Verū tamē si consentiūt in matrimonii z p̄tra bunt p verba de p̄senti tenet matrimonii. xxxij. q. ij. Solz queri. p̄ Aug. S̄ Sexto videndū est q̄liter vxor sit regēda. Et hoc docet ap̄ls Col. iij. di. Viri diligite vxores v̄ras: z nolite eē amari ad illas. Ex quo patet qz dirigēda est amicaliter: et mansuete. nō in amaritudine verboꝝ vel rannica austeritate verboꝝ. Jaco. ij. Vbi zelus. s. iracūdie z cōrentio. ibi inconstātia z omne opus prauū. Hinc Eccl̄i. iij. Noli sicut leo esse in domo tua euerēs domesti cos tuos: z opprimēs subiectos tibi. Sed quō: ibidē c. ij. dicitur. Fili in mansuetudine opa tua p̄fice. Lyra. i. benigno modo. z sic sup hōim. s. p̄mūm gl̄iam diligēris. z sic patz. Tertio q̄liter vxor sit corrigēda.

scz p̄ delictis. Ad qd dōt Chryf. qz occulta pctā i occulto. z sic nō i publico corā hōibz p̄ceptibilē sunt corrigēda. Occultū ei peccatū inq̄t i publico arguere nō ē corrigēsz diffamare. Ad idē Bre i pasto. dō. qz i arca testamēti vt testat ap̄ls Heb. ix. erāt tabule. s. p̄ceptoꝝ: z māna z p̄ga aaron. ad dēsi gnādū qz i corde correptoꝝ debz esse p̄ceptōnis licite intētio cū māna dulcedis. s. ex hortatōis: et cū p̄ga correctōis. Item Leo papa. xlv. di. licet. dō. qz p̄l⁹ erga corrigēdos agat beniuolētia qz sc̄eritas. **T** S̄z di. nūqz peccat marit⁹ p̄berādo vxorē suā Rār fm̄ doc. qz si p̄cutit eā cū correctōis p̄delictis z moderate nō peccat mortāl. qz lupioꝝ h̄z corrigere inferiorē. s̄z vir ē caput mulieris. j. Cor. xj. qz si marit⁹ ex ira tm̄mō v̄l iuidia z sine cā rōnabili vxorē suā p̄cutit q̄ ut peccat. Sic heu multi qm̄ offēsi sūt i tabnis vindicāt sei vxoribz. Quarto q̄liter sit vxor diligēda. h̄ docet Hieron. xxxij. q. iij. c. Vñgo. dicēs. qz oīs ardētōꝝ amatoꝝ vxoris suē adulter est. Glo. qz talis recedit ab amore dei. Et subdit Hiero. Sapiēs inquit iudicio. s. discretōis z honestatis amat vxorē nō affectu. nō regnat i eo impetus voluptatis zc. Hec ibi. Sed z vxores vt a suis viris diligant z par sit int̄ eos tenent viris Primo dilectionem. Secdo timorem. ad Eph. v. Vxor timeat virū suū Tertio thōi fidem. Nam Rho. xij. vocal. bis adultera si fuerit cū altero viro. Quarto tenet obedientie subiectionē. Genes. ij. Sub viri p̄tate eris. Quinto honorē. ad Eph. v. Vires subdite sint viris sic dñs Sexto dū vidēt iratos viros suos debent mollē r̄sionē. qz Prouer. xv. Vobis r̄sio sio frāgit irā. sermo autē dñi suscitāt iras His itaqz p̄siderat⁹ i vxoribz debēt viri illas prudētē diligere fm̄ deū discreto amore z honesto. et sic p̄pient coronaz vite z fructum cōiugij p̄petuū. Vñ viri. o multe res qz estis boni coniugales gaudere habetis quia in societate christi et beate Marie ac sanctorum in celo regnabitis. Propter qd et christus cum Maria ac discipulis iterū esse voluit nuptijs. Vñ sancte virgines z vidue vos magis gaudere debetis propter premium castitatis in futuro habendum. S̄z qd dicā de malis cōiugatis nūqz eis

Dominica. I. post octa. epipha.

ve et perpetua dānatio erit cum diabolo. Et de hoc seqnti articulo patebit.

Circa tertiu de dānabi

li offensa. s. q̄ sacm̄ matrimonij. Notāduz est q̄ licz sacm̄ h̄ sit magnū sic d̄t apl's. et stat' eius sit saluific' bñ viuētib'. in eo tñ p̄cipue sunt. vij. genera p̄iugū q̄ in h̄ statu dānant nisi p̄niam egerint. put figuratur Tobie. vij. de Sara; q̄ tradita fuit septē vi ris successiue: q̄ oēs a demomo iterfecti fu erūt. eo q̄ male se habuerunt i m̄rimonio. Sic septem genera cōiugatorū dānant. z diaboli p̄tati ad interficiendū morte eter na in gehēna subijciunt. Prīmū gen' est intentioe mala p̄trahentiū. Nam. ij. li. sen/ ten. di. xl. c. j. mgr̄ d̄t. z p̄cor. doc. Acc' sim/ plicat' mali sunt q̄ pueria fiunt intentione. Bern'. Viciosa intētio viciosa facit aiaz Un' tales q̄ mala intētioe p̄terit m̄rimoni um debēt p̄terere vt dei ira placare possint Et q̄li intētioe debeat q̄s p̄here dictū ē ser. ij. h' d̄nice. **S**ecūz gen' ē p̄dāriū p̄hibi taz iuicē nubētū. vt q̄n q̄l p̄hit m̄rimoniū cū p̄sanguinea v̄l affinitate p̄iucta v̄l com paternitate. Itē cū eo q̄votū castitat' solē/ ne emisit. vt sunt i ordib' sacz p̄stituti z re/ ligiosi. Qui aut' votū simplex emisit: z post ea m̄rimoniū p̄hit. lz tale votū nō d̄rimat p̄ctū z p̄sumatū m̄rimoniū: tñ debitū car/ nale talis nō p̄t exigere. licz exact' teneat reddere z sp̄ cū doloze. extra q̄ clerici v̄l vo/ uentes. p̄hib' capitul'. Itē p̄hibitiū est etiā p̄here cū eo cui' vxor viuit legitima nec cō stat de ei' morte. z ecōuerso cū ea cui' ma/ ritus legitim' viuit: vt sup̄ tactū est h̄ s̄mo ne. Tertiu gen' est partū necatiū. z h̄ si ue fiat corporalis. s. sterilitatē p̄curādo p̄pter euitādā penā part'. vel fetū iā p̄ceptū p̄/ mendo. Siue fiat sp̄ualit'. s. in ania. qd̄ fit plurib' modis. put patuit sermōe imedia/ te p̄cedēti. **H**. Tales ei dānant tanq̄ adul teri. vt exp̄sse dicit Augul. xij. q. ij. Aliqñ.

Quartū est iugit' rixantiū z uirgiose vi/ uentiū. Nā tales quotidie p̄lima pctā dā/ mnabilia cōmittūt se inuicē ex ira maledi/ cendo vitupando zc. Cōtra tales Hebre. xij. Pacem seqm̄ cū omnib' z sanctimoniā sine q̄ nemo videbit deū zc. Bern'. In dū/ cordia loc' est diaboli. Quintū est timo

rem dei in carnali actu non habentiū. sicut sunt qui cum p̄p̄is vxorib' ex ardore libi dimis: tactibus adulterinis z enormibus: ac modis turpibus peccant. de quib' nec loqui licet propter horrozē. Etenim Aug. xij. q. vij. c. adulterij. dicit. q̄ qui cum vxore propria vsu innaturali peccat peius est z grauius dānat' q̄ si cum aliena peccaret vel si etiā cum propria matre incestū face/ ret. **X** Et de hoc exemplū libro apia/ rio Tho. refert: q̄ in ciuitate Lathieracē. vxoratus quidā cum vxore propria illicitis contrectatiōibus z inhonestis modis vtebatur. Ecce autē cū quadā nocte talia fecisset: et coactus ad secessum iussit: mox soluto ventre in cloacā eius viscera natiuz descenderunt. et clamans cum reportaret ad lectum publica voce fatebatur peccatū suum. man' quoq̄ igne quasi infernali vri sentiens p̄e nimio cruciati abscondi fecit. et sic miserabiliter in horā diei tertiam cū di/ abolo expirauit. Sextum est precepta ecclesie cōtemnentū. scz de abstinendo ab vxore per locum sacrum et tempus debitū saliz festozum p̄cipuozū: vt Natalis do/ mini: Resurrectionis: Pentecostes: et hui/ iusmodi aliozū etiā solenniū. Item tēpore cōmunionis et tēpore menstruozū ac partu/ tum. De his sermone immediate p̄ceden ti. **L** In talibus qualiter quis peccat mor taliter v̄l venialiter ad forum confessionis remittimus. Septimū genus est adul/ terantium: et cum quacūq̄ aliena peccatū tium. Nam j. ad Corin' h. vj. dicitur. Ne/ q̄ fornicarij neq̄ adulteri: neq̄ molles: h̄ est in seip̄is peccantes: regnum dei posside bunt. **y** Sed iuxta hec queritur. Un de comprobatur q̄ matrimonij sacramen/ tum offendere luxuriando sit dānabilis/ simū et grauiissimum peccatum: Respon/ detur q̄ hoc comprobatur Primo ex lege philosophica. Nam hoc natura ipa ostendit etiam in brutis z volatilibus ac insen/ sibilibus. Quoniā vt dicit Philosophus de animalibus. Elephantēs veneri nō va cant nisi causa prolis. et hoc semel in duob' bus annis. Nec mas feminam tangit post q̄ conceperit. Item Plinius dicit: q̄ leo adulterium leone per odorem sentit si ablu ta non fuerit: z ipam deprehendens punit

Sermo

XXVII.

Item Bartholome' li. xij. de p̄p̄ietatib' rez dicit. q̄ ciconia mas viuente femina se cū alia nō sociat sed femine fidē suat q̄ ad nidū z generationis officū. Et si qñ adul terij in femina senserit vlti' secū non co/ habitat sed rostro eā trāsiuerberat z coram multitudine ciconiaz deplumatz necat. vt d̄t li. d̄ natur' rez exp̄tū fore. Itē d̄ insensibi lib' lapidib' narrat Alber. xij. lib. de mine ralis se exp̄tū q̄ smaragdus luxuriā susti/ nere neq̄t. Quidā em̄ rex in anulo ferēs in digito smaragdū duz vxorem cognoscerz vidit statim post coitum ipm̄ esse fractū in tres ptes. Idem dicit z de camphora. **O** ergo tu homo dilce castitatem seruare Se cūdo p̄bat ex lege moysaica que morte da mnat adulteros Deut. xxij. Et Leuit. x. Un' z David punitus fuit multipliciter a deo p̄pter adulteriū cū Bersabea. ij. Reg. xij. Tertio p̄bat ex lege noua tā euāgelica q̄ applica: vt p̄z Bar. xix. Dico vob' qui dimiserit vxore mechaf. Itē Heb. xij. For nicatores z adulteros iudicabit dñs: Quarto ex lege iuridica q̄ dicit adulteriū esse gra uius inter alia peccata. z h̄ q̄ntū ad penam xij. q. vij. ca. Quid in omnib'. **S** Quinto ex lege ciuilia q̄ adulteros punit pena capitis antiq̄tus. **L** de adul. l. casti tati. Itē Bonifacius magūtin' eps ad re gem anglie scribēs dicit. q̄ in antiq̄ saxonā si aliq̄ mulier fuerit adulterata eam manu p̄pria strangulatā p̄cremāt. z sup̄ fossam se pulre corruptozē angulotenus suspendūt vestib' abscissis eū flagellāt. z caste matrōe cum cultris pungunt donec interimant. Un' si apud paganos sic punit adulteriū qd̄ erit in iudicio diuino: Sexto ex lege the ologica s̄m quā patet q̄ in adulterio mul/ tipler peccatū p̄currit. z sic multipliciter pu nitur in inferno. Primo ei ibi est furtū gra uissimū. s. p̄sone z latrocinū vt dicit Bunk. in sūma vicioz. qz cū vir z mulier sint vna caro q̄ furat z rapit p̄sonam alterius euz se a suo viro aufert alteri in pctm̄ dando. Se cūdo ibi cōmittit odium quod suscitatur inter p̄iuges z inde sequunt' mortis machi nationes z sic homicidiū. Tertio sacrilegi/ um qz violat eccl'asticū sacm̄ matrimonij Quarto iuramēti fractio: qz iurauit fidem seruare. z sic mendaciū fit. Quinto scādali

multiplicatio: qz p̄fusio fit marito z oibus vtriusq̄ pentib' z p̄sanguineis ac vicinis z alijs ex q̄b' sequunt' innumerabiles detra/ ctioes z mala zc. Sexta hereditatio furti/ ua filij illegitimi: a q̄ nō p̄t absolui nisi fa ciat restitutionē. qd̄ facere est difficillimū. Itē vltio exinde seq̄tur desp̄atio z impnia z p̄nt' eterna z mltimoda dānatio. **O** q̄ mī ferrimi z infelices pctōzes redite ad cor. **O** mali p̄iugati. **O** viri. o mulieres. videte q̄s ḡ uiter dānabimini si m̄rimoniū male tenebi tis. q̄ penitēmini. Et vt de' det grām Ro gem' dñm Iesuz zc.

Dñica. ij. post octauas epiphanie Sermo. I. sup̄ euāgelio.

Im descē

differ iesus de mōte secute sūt turbe multe. **M**atth. viij. z in euāgelio hodierno. **A** Lcharissimi p' q̄ ch̄s dñs oñdit se esse creatorē oim qui mutare p̄t creaturas. s. in p̄uersiōe aq̄ i vi/ nū Et p̄ testimonij dei patris manifesta/ uit se esse filiū dei. dicere deo patre in bap ti smo ch̄i. **H**ic est fili' me' dilectus zc. sicut i audiuistis in p̄cedētib' dñicis. hodie p̄se q̄nter in euāgelio oñdit p̄ duo magna mī racula q̄ ip̄e ch̄s descēdit de mōte. i. de al titudine glie celestis in vallem hui' miserie z venit saluare gen' humanū ab infirmita tib' sp̄ualib'. hoc est a pctis. In cui' myste riū cū descēdisset de monte sanauit lepro/ sum z paralyticū sicut dicit euāg. **T**ertius. In illo tpe cū descēdisset Iesus d̄ mō te secute sūt eū turbe multe. Et ecce lepro sus venies adorabat euz dicēs. Dñe si vis potes me mūdare. Et extēdens manū Ie sus tetigit eū dicēs. **V**olo. mūdare Et co festim mūdada est lepra eius Et ait illi Ie sus. **V**ide nemini dixeris. sed vade offēde te sacerdotib' z offer minus quod p̄cepit **M**oyles in testimonij illis. **C**ū aut' intro/ isset Lapharnaū accessit ad eū cēturio ro/ gans eum z d̄. Dñe puer meus iacet i do/ mo paralyticus z male torquet. Et ait illi Iesus. **E**go veniā z curabo eū. Et respōdēs cēturio ait. Dñe non sum dign' vt intres sub tectū meū s̄z tm̄ dic p̄bo z sanabit' pu/

er meus: Nā z ego hō sum sub ptāte p̄stitū
tutus habens sub me milites: z dico huic
vade z vadit. z alio veni z venit. z suo meo
fac hoc z facit. Audiēs aut̄ iesus mirat̄ est
z sequētibz se dixit. Amen dico vobis non
inueni tantā fidem in isrl̄. Dico aut̄ vob q̄
multi ab oriente z occidēte veniēt z recum
bēt cū Abrahā Isaac z Jacob in reḡ celoꝝ.
Filij aut̄ regni eijcient in tenebras exteriō
res ibi erit flet̄ z stridor dentiū. Et dixit
iesus centurioni. Glade z sicut credidisti fū
at tibi. Et sanat̄ est puer i illa hora. Dat.
viij. ca. In h̄ sacro euāgelio tria p̄cipua
cōtēplemur mysteria.

Prīmū de leprosi mūdatione.

Secūm de palytici curatiōe.

Tertiū de spūali instructiōe.

Circa p̄mum de leprosi

hui⁹ mūdatione iuxta seriē euāgelij q̄ones
occurrūt ptractāde. P̄ia q̄ d̄ tpe hui⁹
historie. Nā d̄t. In illo tpe. q̄ ḡ tpe facta ē
historia hui⁹ euāgelij. Ad h̄ r̄ndet̄ fm̄ do
cto. q̄ facta ē anno ch̄i. xxxj. eodē vicz āno
q̄ p̄uertit aquā in vinū. tñ i alio mēse. qz cō
uersio aq̄ facta est in Januario die epípha
nie. s̄z hec historia facta ē in mēse Julio qñ
dñs Iesus p̄dicauit i mōte Thabor octo
btitudies doceñ. oēm p̄fectiōez anno p̄mo
sez p̄dicatiōis sue. Nā fm̄ Aug. z Chryf.
Et q̄ ch̄s i p̄mo āno q̄ cepit p̄dicare p̄mo
nē feci mōte de maria z grādi p̄fectiōe sc̄i
tatis euāgelice. Bōi at̄ mgr̄i mos ē doctri
nā suā factis approbare. grādia ei dicere n̄
est multū sed grādia facere ē magnū. iō cū
cōpleuisset p̄monē in monte. s̄. thabor mox
descēdit ad opationē signoz. vt q̄ oñdit se
esse mirabilē in p̄bis mirabilior estz in ope
Uñ fm̄ Lyrā notandū est p̄ generali regu
la q̄ doctrina humana q̄ non excedit facul
tate intellectus humani p̄ rationes demō
stratiuas h̄z p̄firmari. vt exēpligratia Si
q̄s apte velit p̄bare q̄ aia sit multo p̄ciosi
oz corpe h̄z rōnes. qz corpe habet oēm pul
critudinē z p̄fectionē ac p̄suatiōē ab aia.
q̄ discedēte corpus mortuū estz fetidū. S̄z
doctrina diuina excedēs facultatē hūanaz
nō pōt cōfirmari p̄ rōnez enidentē p̄p̄ q̄b
op̄et p̄ opa p̄tutis diuine p̄firmari. h̄ ē p̄
miracula diuine p̄tutis oñsua. Nā certuz

est q̄ de⁹ nō pōt esse test̄ falsitat̄ fm̄ Anf.
z oēs p̄hos. Cū ḡ de⁹ fecit miracula ad cō
firmationē doctrine euāgelice p̄ ch̄m. seq̄t̄
q̄ infallibil̄ vitat̄ ē. Proinde Rich. li. de tri
nita. dicit. Q̄ vniū attēderent iudei z ad
uerterēt pagani cū q̄nta securitate p̄scie po
terim⁹ nos ch̄iani ad diuinū iudiciū accē
dere. nūqd̄ cū oī p̄fidētia dicere poterim⁹
dñe si error est hoc q̄b credim⁹ a te decepti
sum⁹. nā tot z tātis lignis p̄firmata sunt q̄
credim⁹ q̄ nō nisi p̄ te fieri potuissent. hec
ille. P̄t̄ ḡ q̄ ch̄s p̄bauit doctrinā suā di
uinis factis z p̄ p̄ns ē ver⁹ de⁹ z legislatoꝝ
B̄ Secūda questio de leprosi affectiōe.
qz dicit euāge. q̄ cū descēdisset iesus d̄ mō
te secute sūt eū turbemulte. Et h̄ fm̄ Lyrā
fuit in aliqbz ex deuotiōe p̄pter sc̄itātē do
ctrine quā in monte p̄mulgauerat. Aliqui
aut̄ sequebant̄ ex curiositate vt viderēt mi
racula z audirent noua. Alij vt insidiarent̄
ex pueritate sicut pharisei. Alij p̄o p̄ sanis
tate vt curarent̄ sic infirmi. de qbz erat iste
leprosus qui veniēs adorauit zc. De q̄ q̄ris
tur. cur iste leprosus affectiōis sanari noluit
ascēdere in mōtē ad ch̄m p̄dicantē sed ex
pectauit donec descēderet de mōte. mix̄ ei
hoc videt̄ cum ex natura etiā animalia bru
ta querūt remedia sanitatis q̄tōti⁹ nec dif
ferunt ad tempus sed accelerāt vt possūt.
Uñ z gof. sup̄ Eccl̄. xij. dicit. q̄ canis si
infirmam femorū sagittā habuerit nō potest
q̄scere donec celer⁹ extrahat. Item visus
p̄tra febres formicas cōedere p̄perat. Cer
ua vel caprea vulnerata herbaz q̄rit q̄ fer
ruz de corpe excudiat. vt dicit̄ diptamum.
Cur ḡ iste leprosus nō ascēdit ad ch̄m fe
stinanter. R̄ndet̄ fm̄ doc. q̄ hoc fieri volu
it de⁹. Primo in figurā. qz leprosus iste fi
gurabat gen⁹ hūanū lepra pctōꝝ infectū.
quod curari nō poterat nisi ch̄s de mōte
altitudinis gl̄ie in incarnatiōe descēderet i
vallem hui⁹ mōdi. Secūdo p̄pter doctrinā vt
doceat q̄ sc̄z peccatoꝝ nō potest i celestē mō
tem ascēdere vbi ch̄s residet nisi h̄ p̄us
mundet̄ a lepra peccatoꝝ. P̄s. Quis ascē
det in montem dñi: aut quis stabit in loco
sancto eius: Innocens manibz. i. opibz zc.
L̄ Tertia questio est de curatiōis modi
ficatiōe. s̄. Quare ch̄s dñs his modis vol
uit hunc leprosum curare. s̄. adorantez itā

gendo manibz z ad sacerdotes mittendo z
h̄mōi que patet̄ in euangelio. Ad h̄ r̄ndet̄
fm̄ doctores q̄ ex quo p̄ hunc leprosum si
gnificat̄ q̄libet homo i peccato mortali po
situs. Nam vt dicit Haymo. Inuisibil̄ le
pra est in anima peccatis inquinata. Volu
it ergo ch̄s dñs in curatione hui⁹ leprosi
tales sc̄z modos obseruare quibz nos istru
eremur qualiter deberem⁹ a peccat̄ emū
dari. Ut enim dicit Magister in historia
Ista mūdatio leprosi est primū signū ch̄i
sti quod fecit post apertā p̄dicatiōē suaz.
quia licz p̄us cōuerterit aquā in vinū: non
dum tamē tunc apte p̄dicauerat. Proinde
in hoc primo miraculo emūdationis docu
it q̄ istis modis mūdēmur a peccat̄. Pri
mo adorando christum fideliter z humili
ter. sicut fecit iste leprosus qui veniens ado
rauit eum padens zc. Ludol. Ubi inquit
tria ista concurrūt. s̄. fides: humilitas z ora
tio nil negatur a deo. Decille. Aug. Ora
tio si inquit pura z humilis fuerit vacua n̄
redibit. iuxta illud Psal. Resperit in orati
onē humiliū z p̄cem eoꝝ nō desperit. Se
cundo bonitatē ch̄i z p̄p̄uā infirmitatē re
cognoscēdo in contritiōe et spe venie fidu
cialit̄. sicut iste leprosus ait. Dñe si vis po
tes me mūdare. q. d. Quicqd̄ vis potes si
cut om̄ipotēs. z scio qz ex bonitate tua vis
bonū saluificā. ideo tue bonitati infirmita
tem meā curādā cōmitto. vt hec dicitur Lu
dol. Ubi Titus. Adducamus ex p̄bis le
prosi corpalū infirmitatū medelā nō q̄re
rez diuino h̄nplacito torū cōmittere: qui
oñia iudicio disponit. tātmōdo ante la
lutē petamus quā vult nobis deus dare.
Tertio cogitādo passiōē ch̄i cōpatien
ter. hoc notat̄ cum dicit. Et extēdens ma
num Iesus. Nā in h̄ q̄ extēdit manū signi
ficauit q̄ extēsurus essz in cruce man⁹. z sic
sua passiōe ac sanguie nos mūdaret. Debe
mus ergo sepi⁹ passiōē ch̄i cogitare cō
patiēdo z flendo. quia vt dicit Bonauen.
Q̄is sc̄ificatio. i. mūdatio aie. ois thesau
rus. s̄. meritoꝝ. z ois satisfactio pctōꝝ con
sistit in memoria passiōis ch̄i. z Aug⁹. de
vita ch̄iana dicit. Si ch̄i passio abessz ne
mo ad deū sp̄z habere possz. ḡ zc. Quar
to charitatis opa exhibendo diligēt̄. In
signum huius dicit̄ in euangelio. Tetigit

eum dicens. Volo. mūdare qd̄ fm̄ beati
Hierō. accipiēdū est sub mō impatiuo. q.
d. ego ex charitate volo z impero vt mun
deris: qz prop̄ hoc descendi de celo ad pa
tiendū in cruce manu extensa. adueni fun
dere meū sanguinē ac tanq̄ leprosus vide
ri vt mudent̄ anime hōim a lepra pctōꝝ.
Unde z subdit̄ in euangelio. Et cōfestim
mundata est zc. O itaqz quāta est dei boh
nitas z ch̄i pietas qua vult oēs homines
pctōres saluari. Naz dicit. Volo. s̄. saluare
nō pdere. hoc em̄ diaboli est p̄p̄uū velle. s̄.
pdere in gehemā. sed mihi p̄p̄uū est velle
saluare. Q̄nta pueritas pctōꝝ q̄ cū de
us z oēs angeli ac beati velut pctōꝝ salu
tem p̄ penitentiā. i. p̄e solus pctōꝝ cōcordat
diabolo nolendo cōuerti. z sic damnari in
peccato. D̄ Deniqz charissimi christi
ani pensate erga nos christi charitatem. qz
cū esset deus omniū: et possit sola volunta
te curare nos oēs z istum leprosum: voluit
tamē tangere eundē charitatie que sc̄iunt
peccatoꝝ. et figurā gerere peccatoꝝ. ac tā
abominabilē leprosum esse. quare hoc fec̄
christus: vt itaqz vt sic ostendat se deū in car
ne. et sic humanitatē suam fore instrumen
tum diuinitatis cōiunctū: sicut dicit The
ophilus. Lulus. s̄. humanitatis contactu
vtebat tanq̄ artifex instrumento fm̄ Lyrā
ram. Et cuz hoc vt doceret suo exēplo nos
nullum peccatoꝝ despiciere sed acceptare
ad penitentiā. Nullū quoqz leprosum z in
firmū abominabilē horrere. sed p̄p̄ christū
paupes deseruendo cōtingere. Nimirum
de hoc exēplo narrat Lacellari⁹ parisiē
sis Berson q̄ duo qdā erant vni⁹ sacerdos
leprosoꝝ fuit qui propter horrorem fe
nestrā fecit p̄ quam audiebat cōfessionē il
loꝝ z eucharistiā porrigebat illis. Et di
uina vltione pars illa faciei ac corpis quā
p̄tebat Iesus leprosus sana mansit. Altera
pars ex opposito lepra infecta tota fuit. Ali
us autē erat q̄ seruitio illoꝝ deputat⁹ fuit
qui p̄pter horroꝝ elemosynas porrigebat
per fenestrā z factus est leprosus. Ulti
mo ch̄s mūdauit hunc leprosum debita cō
fessioꝝ z dignā satisfactioꝝ iūgēdo. qz d̄t
euāge. q̄ milit̄ cū ad sacerdotes z offerre p̄
cepit mun⁹ qd̄ p̄cepit moy. zc. In qbz ver
bis z factis docemur q̄ licz pctōꝝ a lepra

spūali sit mundatus p cōritōez q̄ ch̄rs t̄a/ git cor in penitētia. n̄hilo min⁹ t̄n dz pec/ cator ip̄e oñdere sacerdoti p̄fēdo pctm. ac fm arbitriū ei⁹ satisfactōez cōplere. vt p̄tz de pe. disti. j. c. Nō pōt (inq̄t Amb.) q̄sq̄ a pctō iustificari nisi pctm fuerit p̄fessus. Et c. se. p Chryf. Deniq̄ q̄ ch̄rs in euāgelio p̄hibuit di. Vide nemini dixer. Exēpluz dedit fugiēdi vanā gliaz i opib⁹ q̄ facim⁹. Q̄ ḡaia peccatuz disce q̄lit opteat te emū dari a peccatis.

Circa secundū de para

lytica curatōe Notādū q̄ sicut claret in euā/ gelio. Iste palytic⁹ seruus centuriōis sana tus est p̄ ch̄rm p̄t̄ fidē centuriōis q̄ ado/ rauit ch̄rm rogās p̄ sanādo suo seruo. Et erat gentil⁹ fm Tyrā; posit⁹ ibi a rhomāis p colligendo tributo z custodia galilee: ne forte vellent cōtra rhomanos q̄bz tota illa fra subiecta erat rebellare. Un̄ z i caphar/ naum q̄ erat tūc metropolis illi⁹ terre cui tas habitabat. Et dz centurio: qz habebat centū milites i armis sub se. Qui auditis ch̄ri miraculis credidit ch̄rm posse sanare seruu q̄ sibi erat valde char⁹. Iesus ḡ vidē eius fidē ait. Ego veniā z curabo zc. z ille r̄ndit. Dñe nō sum dig. zc. Hoc dicebat fz Tyrā. qz sciebat ch̄rm esse iudeū. iudeisq̄ abominabile fore vt intrarēt domos gētili um. Et qz tāq̄ gentil⁹ i domo sua forte ha bebat idola: z credens ch̄ri deitate repy/ tauit se indignū p̄ hūilitate. Un̄ z subdit. Dic t̄m p̄bo z sana. zc. q. d. Sic solo p̄bo oia creasti. sic solo p̄bo sanare potes. Au/ gust. Dicendo se indignū p̄stitit se dignuz vt nō intra ei⁹ parietes sed i cor ei⁹ ch̄rs i/ traret. Et posuit exemplū de seip̄o dicens. Nā z ego hō sum zc. patz. Ex quo zcludit q̄ tu ergo q̄ nulli subiectus es pt̄ati fz tan/ q̄ de⁹ oib⁹ pes potes solo p̄bo curare. Et est argumentū a minorib⁹ vt dz Ludol. Un̄ Iesus admirat⁹ di. Amē dico vob. nō in/ ueni tantā fidē zc. Ludol. dz. Admiratur dñs qz ad modū mirātis se habuit. Nā vt ait Aug. q̄ mirat⁹ dñs nob mirandū esse si gnat. Nō enī ei q̄ oia nouit z mirabilif ope ratur aliqd̄ incognitū eē potuit: ex q̄ info/ lite viso p̄surgeret admiratio. Tamē fz ly rā fuit p̄e in ch̄ro admiratio. qz lz ab instā

ti p̄ceptōis oia sciret: t̄n scia exp̄imental in reb⁹ sensibilib⁹ accrescebat i eo. Sic ḡ aliq̄s scies p̄ doctnā h̄ac herbā valere p̄ palytim puta mādragozā. si exp̄imentalif videt q̄ p eā iste sanat: causat i eo admiratio. z sic fuit in p̄posito q̄ ch̄rs exp̄imentalif audies fides hui⁹ centuriōis admirat⁹ ē. z laudās dixit. Nō inueni tantā fidē i isrl. i. i p̄lo iudaico. Quia licz aliq̄ de iudeis essent maioris fi/ dci. vt p̄tz de br̄a p̄gime z aplis. t̄n respecti ue illoz q̄ nō crediderūt isti erāt pauci. z iō nō p̄numerat⁹ fz excludunt fm cōem vsū lo q̄ndi. s. vt cū q̄s intrat in domū cū societa/ te aliquoz: z ibi nullū v̄t paucos inuenerit solet dicere. Nō inueni h̄ aliquē. in tali locu/ tione nō cōnumerat secū veniētes: vt dz hec Hiero. et Ludol. Nam et. ij. phys. Quod modicū est p̄ nihilo v̄t nullo reputat. Un̄ z saluator zcludit di. Amē dico vobis: qz multi. s. ad exēplū isti⁹ gētil⁹ veniēt ab orie/ te. s. ad fidē p̄dicatōem ap̄loz z alioz: et recūbēt. i. req̄sēt felicit̄ cū abraam Isaac zc. quoz fidem imitati sunt: i regno celoꝝ. vbi est b̄ritudo. Filij autē regni. i. iudei q̄bz p̄ncipalitus missus est ch̄rs ad p̄dicanduz regnū dei: eijcient. s. p̄t̄ incredulitate in re/ ne. ex. s. gehene. Letera sunt plana. Nec p̄ h̄istoria sufficiant causa breuitatis.

Circa tertiu. s. de spūa

li instructōe Notādū q̄ p̄ter ea q̄ iā i p̄cedē tib⁹ articul⁹ tracta sūt: ex h̄ euāgelio tradit ch̄riso p̄lo pl̄ima salubria documta. Pri mū de bone voluntatē ch̄ri erga nos p̄mpti tudie. Qd̄ claret i eo q̄ cū leprosus dicret ch̄ro. Dñe si vis potes me mūdare. Et sta tim Iesus ait. volo. In q̄ docemur q̄ ch̄rs dñs libent⁹ vult nob dare oia bona ad salu tē necessaria. Et i hui⁹ signū in alio miracu lo de palytico legit q̄ ch̄rs se p̄mptū p̄pro misit di. Ego veniā z curabo enī. s. libētissi/ me. Querit ḡ h̄. q̄lia bona de⁹ p̄mptus z pat⁹ ex se ē p̄ferre oib⁹ hoib⁹: R̄ndet fz scripturas z doct. q̄ de⁹ ex sua bonitate i mensa sp̄ p̄sto est z p̄mptissim⁹ ad dācūm hoib⁹ p̄cipue q̄tuoz bona q̄tū est ex se et voluntate añcedente. Primo vult omnib⁹ eternam salutē in fidei ch̄ri cognitōe: vt te statur ap̄lus. ij. Timoth. ij. Hoc inquit bo num z acceptum est corā saluatore n̄ro dō

Qui vult oēs hoies saluos fieri z ad agni tionē vitatis. s. fidei ch̄risti venire zc. Sco tus sup. j. di. xlyj. dicit. q̄ de⁹ vult oēs sal/ uari q̄tū est ex p̄te sui z voluntate sua añ/ cedente p̄ q̄nto dedit oib⁹ dona naturalia z leges rectas z adiutoria oia sufficientia ad salutē. Sicut exemplū ponit de rege q̄ bonas leges statuit ad pacifice viuendum oib⁹ subditis. Talis rex dicit q̄ vult oīs pacifice viuere. sed qz latrones trāsgrediū tur legē: ideo voluntate p̄sequente tales nō p/ mittit pacifice viuere sed punit: q̄s t̄n vo/ luntate añcedente volebat esse in pace per obseruātā legū. Sic est z i p̄posito d̄ deo. Et sic patz. Secūdo deus ex se vult oib⁹ bus hoibus misericordiā in vere penitētie cōuersione. Un̄ Ezech. xviij. Nunquid vo lūtatis mee est mors impij dicit domin⁹ et nō vt cōuertat a vijs s. z vi. Ergo pctōz v̄de dei beniuolētiā erga te qz p̄pterea te de⁹ expectat vsq̄ ad mortē vt misereatur tui. Esa. xxxij. Tertio vult oib⁹ in p̄re/ senti grāz faciētib⁹ qd̄ est in se. Un̄ de cō se. di. iij. Nec quēq̄. Ciprian⁹ dicit. q̄ sic dies oib⁹ equalit̄ nascit̄ z sol sup oēs pa ri z eq̄li luce diffundit. sic ch̄rs lumen vite pari equalitate largit̄. Un̄ siq̄s excuset se dicendo. Ego nō p̄uertoz ad p̄niam nec re linquo pctm qz nō dat mihi de⁹ h̄ac grāz vt possim. Talis mentif. qz vt An̄. de ca/ su diaboli dicit. Nō ideo hō grāz nō habz qz deus nō dat. sed qz hō nō accipit. eo q̄ n̄ facit qd̄ in se est. sicut siq̄s habet tenebrosā domū in solenō est hoc a sole sed qz n̄ ape/ rit fenestrā ad solē illuminārē. sic q̄ nō vult dolere de peccatis. Quarto gl̄iam vult deus omnib⁹ p̄seueratib⁹ in fine. Ps. Gra tiam z gl̄iam dabit dñs. Exemplū in isto gentili centuriōe in hoc euāgelio. Itē d̄ la/ trone iuxta crucē pendente. nā de⁹ creauit hominē ad beatitudis gloriā: vt dic Aug. ergo libenter dat: sed p̄seuerantib⁹. q̄ ergo multi damnāt culpa illoꝝ est. Q̄ Iesu bo ne q̄ntū te deberemus p̄ talib⁹ bonis dili/ gere: tibi laus zc. Scdm̄ documtū de tactus ch̄ri virtute. quia dicit q̄ tetigit le/ profum manu. z statim sanat⁹ est. Un/ debic querit. qualiter ch̄ristus tangit ma/ u sue misericordie peccatōe vt munde⁹ a pra peccati. Ad hoc respondet q̄ sicut in

manu ch̄risti fuerūt q̄ncq̄ digitū quibus le profū tetigit. sic mystice q̄ncq̄ sunt q̄bus tā git ch̄ristus peccatōe ad mundandū. Pri mū est contritiōis inspiratio. Apocalip. iij. Ego sto ad ostiū scz cordis et pulso. s. tanq̄ gendo per inspirationē contritiōis. Nec si gnificatur per pollicē: qui sic dicitur: eo q̄ polleat virtute z grossitudine fm Catho/ licon. sic cōtritiō virtutē habet omnū opeꝝ rum ac magnitudine: ita q̄ sine ea alia ope ra non valent zc. Secundū quo tāgit ch̄ri stus cor est diuini verbi exhortatio. Unde Gregori⁹. Spiritus sanct⁹ scz qui loquit̄ i verbo moꝝ cum tetigerit mentē docet. scz ad salubria. solūq̄ tetigisse docuisse est zc. Hoc significat p̄ secundū digitū. scz indi/ cem: eo q̄ p̄ eum indicamus monstrādo. sic facit verbū. Tertū est tanq̄s terti⁹ digit⁹ ch̄risti. scz tribulationū immūssio. d̄ q̄ Job xix. Danus dñi tetigit me. Unde Greg. Quod facit lima vel malleus ferro: hoc fa cit tribulatio anime. scz purgando a rubi/ gine peccati. Hoc significat p̄ digitū me dium qui longior est ceteris. z tribulatio ē durans longius. scz tota vita hominū i p̄ senti. ergo zc. Quartū tanq̄s ch̄risti digit⁹ quartus est amoris deuotio. quam infun/ dit deus sepe cor hominis tāgendo. siue p̄ memoriā passionis ch̄risti. siue alioꝝ bene ficiorum dei zc. Hoc significat p̄ digitū quarū qui dicit cordialis: quia in eo venā est que vsq̄ ad cor penetrat. vt dicit Irido rus. Quintū est mortis recordatio. Eccl. vij. Demorare nouissima z in eternū non peccabis. Hoc significat p̄ vltimū digituz vel finalem. Ergo homo cogita quoties te ch̄ristus talibus digitis suis tetigerit. et tamen miser tu renuis mūdari sed in lepra esse. H̄ Tertium documtū de cen/ turionis cōmendabili fide in exemplū imi tationis nostre. Nam dixit ch̄ristus de eo. Non inueni tantam fidem in israhel. Unde p̄ hoc instrumur Primo q̄ magnā et ferē uidam fidē habeamus ad ch̄ristū: si volu mus vt ch̄ristus veniat in cor nostrū et in tret tectū nostri corporis. iuxta illd̄ Habi tare ch̄ristū p̄fidē in cordib⁹ vestris. Eph. iij. Secūdo quoq̄ instrumur exemplo cen/ turionis vt erga seruos suos dominū habeat ant pietatē et curā salutis. et cū infirmat

seruus tunc eius dominus de domo sua non eijciat sed pro deo pietatis opera sibi exhibeat. sicut fecit iste Centurio ut patet. Hec fm Rabanū. Tertio instrumur exemplo Centurionis ad hūilitatē quia dixit. Domine non sum dignus ut intres etc. Aug⁹ dicit q hoc verbum fuit tante virtutis ppter hūilitatē ut christus statim intraret et inhabitaret in corde ipsius. Ideoq ecclesia ordinavit q fideles cum accedūt ad cōmunionē hec vba dicāt. Dñe nō sū dignus. quaten⁹ virtute horū verborū p hūilitatem digni efficiant suscipere dominū. Iesum in sacramento: quia vbi indigne suscipitur ibi ad iudiciū ingreditur accipienti. hec fm Orige. Accedamus ergo charissimi et rogemus dominū Iesum ut det nob etc.

Dominica eadē Sermo. II. scz de dño rum z seruoꝝ instructioe salubri in domi ni Iesu christi seruiture.

Ecessit ad Ie

sum Centurio rogans z dñ. Domine puer meus iacet i domo palatii z maletoꝝ quet. Matth. viij. z i euangelio hodierno. Sanctū euāgeliz plurimū cōmendat istū centurionē. z in exemplū pponit christianis de charitate quā habuit erga suum famulū in procurando eius salutem. Unde Orige dicit. Attende charitatē z bonitatē centurionis q tā instāter rogat p seruo: ac si esset fili⁹ ei⁹. nā z puerū eum. vocat. q. d. sic. Iste est seru⁹ meus tanq̄ puer mihi charus: z ego seru⁹ sū creatoris. iste habz me in terris dñm. ego habeo dominū in celis. si ei ego nō misereor q modo miserebit mihi deus. si non subuenere ei: quō subueniet mihi dñs. Proinde vt Rabanus dicit ad dominū Iesū accedēs omnia ista. iacentē in domo illum z palatium z maletoꝝ queri cognominavit cū dolore z angustia anie vt christus cōmoueret ad misericordiā. Sic debēt inquit omnes condolere seruis z eozū curā habere. Hec Rabanus. Itaqz in hoc sermōe tria mysteria declarē ad instruendū dños omnes z seruos qualiter debeant regulas salutis obseruare: et christum dominū recognoscere

ac ei deservire.

Primū mysteriū de regulis seruoꝝ.

Secundū de regulis dominozū.

Tertū d modis recogitēdi chri dñuz:

Circa primū de regulis

seruoꝝ est notandū q serui et ancille in suis seruitijs erga dñm vel dñam tenent sex p cōpnas regulas diligēt obferuare vt valeāt p chrm saluari. q accipiunt fm lras huius dictōis Seruus. q̄s vide in psecutōe hui⁹ articuli. P̄ia regula a lra S dicit subiectionis. Nam serui tenent subijci z ancille ad obediendū pceptis dñoz in caus licitis. Vñ in h euāgelio cēturio collaudat suos de subiectione z obediētia cū dicit. Et ego hō sub p̄ate cōstitut⁹ habēs sub me milites: z dico huic: vade z vadit. z seruo meo. fac hoc z facit. Proide. j. De. ij. docemur p petru dī. Subiecti estote omi hūane creature p̄t deū: siue regi tanq̄ p̄cellēti: siue dñi: qz sic est voluntas dei. Et infra. Serui subditi estote in omi timore dñis nō mō bonis z modestis sed etiā discolis. Itē idē docet Paul⁹ Rho. xij. di. Omnis anima potestati sublimioribz subdita sit. nō est enī potestas nisi a deo Itaqz qui potestati resistit dei ordinationi resistit. q aut deo resistit dānatōez sibi ipsi adq̄rūt. Vñ: aliqñ etiā: aliqñ etiā t̄palē. qz punit i corpe etiā vel in rebz. R Sed d. Nunq̄d seruus semp peccat mortalit̄ q̄tēscitq̄ dño suo nō obedit. Rūdet hz doc. vt notat p fr̄z Angelū de Clauasio. concor. sc̄tus Tho. q in obediētia est peccatū mortale q̄ quis in licitis q̄bus ex officio superior vel dominus p̄t z habz impare vel iubere inferiori. iste p̄tra dei ordinationē facit nō obediēdo superiori si hoc facit ex cōtēptu seu ex p̄tinacia. id est ex p̄prio sensu z malicia: z p consequens talis tenet hōi inobediētia cōfiteri. secus si fiat ex ignorantia vel negligētia aliq̄ vel fragilitate: nisi talis inobediētia ducatur in cōsuetudinē. qz talis p̄suetudo videt esse cōtēpt⁹ interpretati⁹. Proinde serui debent cōfiteri de inobediētia domino facta. qz sepi⁹ peccāt i ea mortalit̄ vel ex malicia vel ex p̄suetudine. Secunda regula ab E accepta dicit eq̄tatis. vt. s. seruiat dño in eq̄tate z iusticia. nō aut i in

q̄tate vel malo culpe. Vñ Aug. Sic tenendus est modus obediētie s. in iusticia eq̄tate vt malis in malo nō p̄sentias. z bonis in bono nō p̄tradicas. Hecille. Unde si tibi dñs tuus p̄ceperit furari nō est faciendum. Sicut si tibi o ancilla p̄aper dñā amasium intrmittere z hōi nō facias. qz sic interficis tres aias: tuā z illoꝝ. Nam scribit Act. v. Oportet obedire deo magis q̄ hoibz. Vñ nunq̄ debes obedire in his q̄ scis manifeste esse p̄tra deū. Sed qd cum dubium est an sit p̄tra deum illud qd p̄cipit vel nō: Rūdet q̄ seru⁹ in tali vel subditus tenet obedire. z excusat vt patz p Aug. xij. q. j. qd culpaf. vbi loq̄tur de bello auctoritate p̄ncipis scz nō habentis superiorē in talibz moto. z dubiū est subditis an sit iustum bellum vel iniustum etc. Tñ fra⁹ ter Ange dicit q̄ deberet subdit⁹ in talibz inq̄rere q̄ntū p̄t an sit bellū iustum vel nō. et sic excusat in dubio p̄pter obediētia. Tertia regula a lra R. dicit reuerētia hoꝝ noꝝis. Tenent enī sui dñis z ancille reuerētia. Vñ Eph. vj. Serui obedite dñis carnalibz cū timore z tremore scz reuerētie vt exponit Vñ. Cōtra h faciunt qui detrahunt dñis vñ dominabz suis di. q talis est sūme parcus vel parca vel infamant illos qd cuilibet p̄t est diabolicū facere iuxta illd Bern. Detractor z libēs auditor. vterqz diaboli por tat. ille in lingua: iste in auri bus etc. Exemplū legit in summa p̄dicantiū q̄ qdam post mortem apparuit vicino suo cū lōgissima lingua q̄si vicz ad terram p̄dente z totaliter ardente. quā dē tibi p̄tinue māducando vorabat q̄ diabolus plenus erat sicut aluicare apibz. z req̄st⁹ q̄tē sibi esset dixit. In lingua peccavi semper alios mordendo p̄ detractionē z infamationē. id dānat⁹ sum. cū diabolo z sp̄ linguā corrodere habeo: iuxta illd Apoc. xvj. Cōmanducauerūt linguas suas p̄ dolore Quarta regula a lra U. accepta dicit iustitias. nam tenent serui esse veraces in fidelitate promissa dñis ac debita. Vñ Eph. vj. Aplius dicit. Serui obedite dñis carnalibus in simplicitate cordis. hoc est sine plicatōe sicut christo. non ad oculos seruientes quasi hominibus placentes. sed vt serui christi facientes voluntatē dei ex anti

mo etc. Super hec exponendo Vñ dicit q̄ ex quo seruus introducta est hōi p̄ peccatū. quia cum esset homo in honore saliciz imaginis diuine vt dicit Ps. per peccatū comparatus est uimentis z iunilis factus est illis. Et Ioan. viij. Qui facit peccatum seruus ē peccati. Sic ergo q̄ homo seruit homini simili sibi pena est peccati. Deus autem corrigit peccata sicut placet sibi per penam peccati. z sic per seruitutem vel aliam penam immittit vt sic seruus siue propter culpam expiationez. siue p̄pter meriti augmētationem z hūilitatis ac paciētie exercitiū. si homo patienter sustinet talem seruitutem a deo infligam. talis christo dicitur deservire qui sic ordinavit vt dicit glo. Et quia talis habebit christum in p̄miū. p̄ ide debet homo fūire dño suo sicut seruus ret deo fideliter. Nō ad oculos inquit sicut hec multi faciunt qui laborant in p̄sentia dominoz. in absentia autē desistunt z colloquant mala vel mutua p̄dentes tempus. patet de ligonizantibz. Sed tu charissime vtiqz nolles tibi aliquantuluz diminui de mercede seruitutis. ergo iustuz est vt nec di minuas laborē. Dicam ergo tibi illud Ecclia. xij. Intellige que sunt primi tui ex tēpo. Sed q̄ritur hic. in quibus tenetur seru⁹ dño fidelitatem seruare: Ad hoc r̄ndet Sigilbertus episcopus. xij. q. v. ca. de forma. vbi dicit textus cum glo. q̄ tenetur primo de corpore incolumitatē ne sit in p̄nū dño de corpe. Secdo de secreto ne illud perdat. qz talis traditor est etc. Tertio de munitionibz vt sūt castra ne cedat hostibz vel tradat. Quarto d̄ honestate ne cū v̄tore vel filia peccet aut in domo dñi aliq̄ quid inonesti faciat. Quinto de possessiōibz ne damnū faciat in eis. Sexto de faciendis vt quod facile poterat domus suus. non faciat ei difficile vel impossibile. Insuper vltimo q̄nō solum abstineat a p̄dictis malis sed etiam in bonis consilium z auxiliū fideliter p̄stet domino suo. Hec ibi. licet intricate posita in sententia etc. Quinta itaqz regula a littera U accepta dicitur utilitatis. Tenentur enim serui z ancille utilitatem dominozum quantuz in se est procurare. Contra hoc faciunt qui

furantur bona dñoz z comedunt vel alijs
tribuunt vt solent facere plurimi furtim de
taxis vel dicit sibi accipientes zc. Que si fe
cerint sine p̄sensu dñoz tenentur ad restitu
tionem. qz dicit Aug. xiiij. q. vj. si res. Pec
catū nō dimittit nisi restituat ablatū. **S**
ed occurrit questio vtrum famuli vt
analle possint dare elemosynam de rebus
dominorum. Rñ dicit fm Richar. z Tho/
mā sup lib. iij. dist. xv. aliosqz cōcor. q sine
cōsensu dñoz nō possūt dare notabile cuz
nil possideāt p̄riū nisi darent aliquid mo
dicum de quo possit p̄sumi q dño placeat.
qz non infert dño notabile damnum sz sup/
fluit. Luce. xj. Qd sup̄est date paupibz. nā
z serui qñ sciūt nō esse p̄trariū domini da
re aboz reliquias pauperibz. tunc peccant
famuli q simit perire talia ex pigritia scz d
qbus possit pauper sustentari. Deu quot
sunt hmōi famuli z famule q potius dant
cambz reliquias aboz qz paupibus. z illis
male erit in iudicio quando christus dicit.
Esuriui z non dedistis mihi manducare.
Datth. xxv. Ite ergo in ignem eternum.
Qui autez dat pauperi ea que potest z de
bet melius p̄sperabit. Unde Petr⁹ rauēn.
Da paupi vt det tibi deus in p̄nti z in fu
turo vitam eternā. Scribit em Lu. vj. Da
te z dabit vobis. Eadē mēsurā q mensi fu
eritis zc. Veruntamen seruus non habito
superioris assensu semp dare potest in cer
tis casibus. Primo qdem in casu necessitat
is extreme in quo etiaz dominus ipse pau
peri de necessitate tenet. Secundo pōt da
re de p̄rio si habet aliquid tale. Tertio de
preco sui seruitij. Quarto fm Richar. pōt
dare aliqua modica de bonis quoz dispē
satio a dominis est eis concessa. vt cocus re
liquias aboz. z pistoz reliquias panum. z
pincerna aliquid vini z hmōi zc. Nam fm
eundem Rich. sufficit assensus dñi p̄sum
ptus si non sit expressus. Sexta regula a
Saccepta dicit salubritatis. nam serui de
bent z tenentur puidere saluti anime sue.
nec p̄pter seruitia dñoz dimittere necessa
ria ad salutē. puta missas audire in die do
mi nico z festis. Itē tpe debito cōfessionez
facere z hmōi. Ul. ij. Loz. vj. In oibz ex
hibeam⁹ nos sicut dei ministros zc. Itho
debent etiā alijs diebz cōibz saltē aliqui ad

missam mane currere. Vel si nō p̄nt in do
mo ozare z se deo cōmendare z sua seruiti
tia ad deū referre p̄ intētionē Eph. vj. Eū
bona voluntate dñis futeres sic dō z nō ho
mibz zc. Sic ei faciētes merent de suis la
boribz apd deū. zcū h meli⁹ p̄spabūt iuxta
illud ch̄i p̄missuz Datth. vj. Primi qri
te regnū dei z iusticiā ei⁹ z hec oia adijcent
zc. Qz b̄tūs ille seru⁹. o qz b̄tā ancilla q p̄
dicta obseruat. qz b̄titudinez celestē habet
būt. Cleaūt mal qz de p̄nti futire ibūt ad
penā eternā. **P**

Circa scdm de regulis

dñoz notandū q dñi erga suos z ancillas
tenent septē regulas fuare q accipiunt fm
lras hui⁹ dicitōis dñs. Prima regula a
lra D. dicit dilectōis. Nā dñi z dñe tenē
tur suos z ancillas fm deū diligere. iuxta il
lud p̄ceptū Dat. xxij. Diliges primū tuū
sicut teipm. Itē Eccl. x. xij. Si est seru⁹ si
del sit tibi qñ qia tua. quasi fratrem sic euz
tracta zc. Exemplū de isto centurione. Ra
tio regule huius est. quia vt ait Amb. ser/
mo. de sanctis vitali z agricola. Nulluz in/
quit ad cōmendationē hois cōditio affert
impedimētū nec dignitas p̄sapie meritū
sed fides affert siue liber siue seruus omnes
in christo vni sum⁹. Necille. Notandū at
q serui z dñi sūt domine z ancille vnitates
similitudinis habēt in quattuor. z ideo de
bent se diligere vt proximos z fratres. Pri
mo in initio. quia oēs ex vna terra facti sūt
z eodē mō nati. Sap. vij. Nemo ex regibz
aliud habuit naturāz initū. Secūdo in
medio. qz omnes sum⁹ in ista vita mortali z
miserabili. De bico. ij. Statutū est hoibz
mori. Tertio in termino. quia omnes tā ser
ui q dñi in terrā putrescent. Greg. Rescio
q z qualis sit differētia inter hoies cū oibz
sit corruptio vna zc. Quarto in titulo. quia
omnes intitulamur filij ade z eue corpali/
ter. Spiritualiter aut oēs dicimur christia
ni filij dei. Datth. xxij. Unus est pater
vester qui in celis est. Sumus etiā filij vni
us matris ecclesie omnes. z ad vnam b̄tū
dinem in imāgine dei facti. Unde omni iu
re tenentur domini seruos diligere sicut
se. Nam z fm leges qui sine causa seruū
occiderit nō minus puniet q qui alienū m

seruū occiderit. ff. de his q sunt sui vt alie.
iur. l. j. in fi. Et sic patz p̄ma regula. Se
cunda regula a lra D dicit obligationis.
scz p obsequio in p̄cū seruitutis. Sicut p/
apitur Leui. xix. Ego dñs. nō facias calu
mniā primo tuo. nec vi oppmes eū. Non
morabit⁹ opus mercenarij tui apud te vsqz
mane. hecibi. **Q** Numrū hoc est vni
inter peccata clamantia vindictā: fm illud
Iaco. v. Ecce merces oparioz que fraudā
ta est a vobis clamat: z clamor eoz i aures
dñi sabaoth introiuit. **Q** qz graue est hoc
peccatū. quoniā scriptura assimilat homici
dio Eccl. xxij. di. Qui effundit sanguinē
z qui fraudat mercenariū fratres sunt.

Tertia a lra D dicit miseratiōis. Nā
dñi debent misericordiā exhibere z pietatē
seruis z ancillis infirmātibz: exemplo hu
ius cēturionis: qui seruū infirmū in sua do
mo tenuit. z p eo ch̄o supplicauit. z sic ei⁹
sanitatē meruit. Unde. j. Loz. xj. Siqd
patif vni membrū compatiūtur oia mem
bra. sumus autē inuicē mēbra in christo ie/
su zc. Ideo Seneca dicit. Sic cū inferiori
vuias quēadmoduz supiozem tecū viuere
velis. Proinde o tu princeps si vis vt deus
tecum demeter agat disce z tu cum seruis
pie agere. **Q**uarta a lra J dicit iuste iu
dicatiōis. Unde ps. Beati q custodiūt iu
diciū z faciūt iusticiā in omni tpe. De h ali
bi latius. **Q**uinta a lra A dicit necessa
rie p̄uisionis. Nam tenent dñi seruis z an
cillis prouidere de necessarijs i victu et ve
stitū. Ul. j. Tim. v. Siquis seruoꝝ maxi
me domesticozū curā nō habz fidem nega
uit: z est infideli deterior. **S**exta a littera
U dicit vtilis regimis. Nam dñi tenentur
rationē reddere p̄ subditis. Debent ergo
eos vtiliter ad salutē regere monēdo vt ie/
iument: missas audiant z p̄dicatiōes: ac cō
fiteant z eucharistiā in anno sumāt. Qd si
nō fecerint debent eos redarguere. Nā. xj.
q. ij. c. Qui cōsentit. scribit. Siqs alterius
errori cōsentit sciat se cum illo simili modo
culpabilē iudicandū. Hecibi. Sed et qui
tacet cōsentire videt: vt dicit Bern. z regu
la est iuris. In sup tenent dñi vicia corrige
re subditoꝝ. alioqn morte digni sūt Rho.
xj. **R** Exemplū ad pdicta. Quidaz
p̄nceps regni in felis frequentabat predi/
cationē adeo vt etiā in arduis negocijs rei
gni occupatus nō omitteret. sed in predi
catione cōsedendo plima talia negocia dis
poneret. Interrogat⁹ cur placeret sibi sub
p̄dicatione talia imbi facere. Respondit q
p̄pter multitudinē famuloꝝ z vasalloꝝ
sequentiū eū vt illi audire haberent predi
cationē hac occasione. Factum est autē q il
le princeps in omnibz deo dante p̄spabat
z feliciter tandē migrant ad christū. ita vt
omnes mirarent. **S**eptima regula ab
S littera dicit stipendialis cōtentationis.
Unde Luce. ij. talibz officialibz mādauit
Ioannes baptista in spiritus sancto dicens
Neminē concutiatis: nemini calūniā facia
tis cōtenti estote stipendijs vestris. Unde
qui vltra statuta stipēdia exigunt sup sub
ditos: tales peccant grauitur. Similes em
sunt militibz z Pilato qui crucifixerēt ch̄i
stum: z tamē vestes eius diuidentes int se
acceperūt. Sic isti de bonis paupēz viuūt
z laboribz: z tamē christū in paupis p̄sona
crucifigunt quādo p̄ exactionē cruciat insu
per. **E**xemplū refert Helinand⁹ z etiaz
Vincent⁹ in speculo historiali. li. ij. ca. vj
q quidā frater cisterciē ordinis cū ageret
in extremis vidit beatū Benedictū q eius
animā a corpore eduxit: et multas mansio
nes electozū z supplicia damnatoꝝ ei ostē
dit. Ubi inter alia vidit quendā q demoh
nes illū excoꝝiabat z cū sale cōfricabant. et
sup cratem igneā concremabāt. Qui⁹ cru
ciatus causam cū requisississet: dictuz est ei.
Iste fuit princeps potens: crudelis in sub
ditos z bona paupēz excoꝝiās. ergo mali
gni spirit⁹ cū sic torquet diuino iudicio. **Q**
ergo vos domini p̄mescate ne ad talē pe
nam veniatis. **S**

tionē adeo vt etiā in arduis negocijs rei
gni occupatus nō omitteret. sed in predi
catione cōsedendo plima talia negocia dis
poneret. Interrogat⁹ cur placeret sibi sub
p̄dicatione talia imbi facere. Respondit q
p̄pter multitudinē famuloꝝ z vasalloꝝ
sequentiū eū vt illi audire haberent predi
cationē hac occasione. Factum est autē q il
le princeps in omnibz deo dante p̄spabat
z feliciter tandē migrant ad christū. ita vt
omnes mirarent. **S**eptima regula ab
S littera dicit stipendialis cōtentationis.
Unde Luce. ij. talibz officialibz mādauit
Ioannes baptista in spiritus sancto dicens
Neminē concutiatis: nemini calūniā facia
tis cōtenti estote stipendijs vestris. Unde
qui vltra statuta stipēdia exigunt sup sub
ditos: tales peccant grauitur. Similes em
sunt militibz z Pilato qui crucifixerēt ch̄i
stum: z tamē vestes eius diuidentes int se
acceperūt. Sic isti de bonis paupēz viuūt
z laboribz: z tamē christū in paupis p̄sona
crucifigunt quādo p̄ exactionē cruciat insu
per. **E**xemplū refert Helinand⁹ z etiaz
Vincent⁹ in speculo historiali. li. ij. ca. vj
q quidā frater cisterciē ordinis cū ageret
in extremis vidit beatū Benedictū q eius
animā a corpore eduxit: et multas mansio
nes electozū z supplicia damnatoꝝ ei ostē
dit. Ubi inter alia vidit quendā q demoh
nes illū excoꝝiabat z cū sale cōfricabant. et
sup cratem igneā concremabāt. Qui⁹ cru
ciatus causam cū requisississet: dictuz est ei.
Iste fuit princeps potens: crudelis in sub
ditos z bona paupēz excoꝝiās. ergo mali
gni spirit⁹ cū sic torquet diuino iudicio. **Q**
ergo vos domini p̄mescate ne ad talē pe
nam veniatis. **S**

Circa tertiu d recogno

scendo dominio christi. Notandū breuiter
q oēs tā domini qz dñe: serui quoqz z an
cille debent recognoscere christū esse domi
nū omnū: vt sic ab eo p̄mereant salutē et
naz. Et hoc modis septē debet fm qz iste
Ceturio i euāgelio dicit recognouisse chri
stum. P̄rio adorādo ei⁹ deitatē. Ul. Die
ro. Prudentia hui⁹ centurionis apparet in
hoc q vltra corporis tegimen latentē vidit
diuinitatē. Unde et adorando rogauit et

vtuz hio
vxoꝝes sine p̄
se su vizi posit
hanc elemosli
naz in venies
in sabato ante
fz dñicaz in f
m. z qnada
fedi malisfig
pomerii

dixit. Domine non sum dignus etc. et sub-
iungit. sed tñ die verbo et sanabit etc. Oēs
ergo dñi et serui debent chr̄m adorare.

Secūdo benivolēte eius sperādo boni-
tatē. quā sc̄ vult chr̄s oibz salutē. Un̄ fm̄
Ebr̄y. Centurio iste adorās chr̄m et rog-
gans p̄ seruo sanādo nō dixit. Veni et sal-
ua eū. sed tñ infirmitatē serui exposuit. Vi-
dē puer meus iacet etc. vt totū diuīe bo-
nitati cōmendet. Un̄ Aug. sup̄ Gene. dic̄.
Deo ter totū cōmitte et domīno ei⁹ te sub-
ijce: qui tam bonus est q̄ nihil tibi euenire
p̄mittit quin tibi prodesse possit. Ideo pa-
uētā habe in infirmitate et aduersis. Ter-
tio contremiscēdo eius potestatē. Nam di-
xit. Dñe non sum dignus etc. Ebr̄y. Scī-
ebat enī quonīa astabant illi inuisibilis an-
geli ministrantes qui omne verbū ei⁹ ver-
tunt in opus. Unde et nos chr̄stū p̄remi-
scamus ne eū peccatis offendam⁹ qui po-
test nos pdere. Quarto confitēdo fidē
chr̄sti veritatē. Nā fidem Centuriois ad-
miratus est chr̄s et cōmendañ dixit. Nō in-
ueni tantā fidem etc. Dige. Attende quā-
tum sit aut quale q̄ dei vniuers⁹ miratur.
aurū: diuitie: regna: principat⁹ in cōspectu
eius sunt tanq̄ vmbra. Nil horū in conspe-
ctu dei mirabile q̄li magnū vel p̄ciosū: sed
tñ fides. Hanc mirat honorificās: hāc ac-
ceptat. hec ille. Quinto diligēdo chr̄sti
seruitutē. Hoc ostendit Centurio dicens:
Nā et ego sub potestate cōstitutus sum etc.
et dico seruo meo: fac hoc et facit etc. Proin-
de Aug. de vita chr̄iana dicit. Chr̄sti ille
nō famulus sed subsannator et irrisor est q̄
se eius seruū dicit cui tamē seruire dissim-
ulat. Hec ille. Ō oēs serui et dñi studere
seruire chr̄sto cuius oēs serui estis. Am-
bro. de Jacob dicit. Sub chr̄o p̄ciosa est
seruitus et gl̄iosa libertas. p̄ciosa enī est ser-
uitus que tanti sanguis p̄cio est compata.
gl̄iosa libertas quam nulla seruitus culpe:
nulla peccatorū vincula cōstringūt. hec ille
Ergo christiane si tibi videt̄ q̄ue in serui-
endo chr̄o hūiliari cogita. qz chr̄s se p̄ te
humiliavit rex regū ad mortē crucis Si q̄
ue ieiunare: vide quia ip̄e p̄ te felle et aceto
potat. Si graue est plorare: chr̄s p̄ te fle-
uit pluries. Si p̄fiteri ē tibi q̄ue vide chr̄-
stū nudū in cruce p̄ te verēcundā passum.

Si satisfacere graue putas vide chr̄stū in
se satisfaciētē p̄ te. Sexto debem⁹ reco-
gnoscere chr̄stū dñm exorādo ei⁹ pietatē.
vt faciat nobiscū misericordiā sanādo i ani-
ma et saluādo eternaliter. sicut fecit iste cen-
turio exorādo seruo sanitatē Septimo
formidādo eius iudicij equitatē. quia ecce
cōminatur. Dico (ait) vobis q̄ multi ab or-
iente et occidente veniēt etc. et subiūgit. Fi-
lij autē regni cūciēt in tenebras exteriores:
ibi erit fletus et stridor dēntiū. Ve ergo erit
ibi. et ve in corpe et anima oibz seruis ma-
lis. Ve maledictis dñis q̄ p̄dicta nō obser-
uant. Ve p̄tōribz vniuersis etc. Rogem⁹
ergo dñm Iesum vt pius noster et dulcis
dominus det gratiā etc.

De eadem dñica Sermo. III. s. de fidel
catholice qualitate: augmēto et vtilitate

Rē dico vo

bis. nō iueni tantā fidez i ist
Dat. viij. et in euāgelio ho
dierno. **I**n quibz p̄bis chr̄st⁹ vos
minus cōmendat Centurionē d̄ magnitudo
dine fidei vt oñderet qm̄ fides est magnus
dei donū. Ut enī dicit Aug. de cōse. di. iij.
ca. gratia. Sp̄s sanctus dat homi fidem
que etiā nō petita a deo concedit vt homi
ni petēti et alia concedant. Nam fides nō
est liberi arbitrij tñ: sed donū dei est. hec
ibi. Proinde sicut hodiernū dicit euāgelij
Leptus q̄dam accessit in fide ad chr̄stū
et obtinuit emundationē. Item Centurio
fide magna petiuit sui serui curationē et ob-
tinuit. quāto magis obtinisset p̄ se petēdo.
Itaqz chr̄s dñs magnifice cōmenda-
uit eius fidem vt exemplū imitādī nobis
daret. quatenus oēs discerem⁹ q̄ magnā
fidem habeam⁹. Unde de ip̄a fide in p̄-
senti ser. tria mysteria notem⁹ q̄ eliciuntur
ex euāgelio. vt patet intuenti.

- Primū mysteriū dicit qualitatis.
- Secundū dicit credibilitatis.
- Tertū dicit fructuositatis.

Circa primum. qualita-
tis scilicet mysterium inquirendum est. q̄
lis fides sit coram chr̄sto Iesu commen-

dabilis et accepta vt grata. Rō q̄onīs est.
qz vt recolligendo vocorū dicta habentur
Aliqui q̄ sunt etiā christiani qui habent fi-
dē sed mortuā. fm̄ q̄ d̄ Jac. ij. Fides si n̄
habeat opa mortuā ē in semetip̄a Et d̄ hu-
iusmōi Anf. in orōnibz d̄t. Fides mortua
fides nō est. Un̄ q̄ fidē mortuā habet fidē
nō habet. Hec ille. Exemplū homo mor-
tuus non est homo nisi fm̄ q̄d. Alij sunt q̄
habent fidem fictā. de q̄ Bern. in eplā ad
Senon. Fides ficta ē q̄ suscepta ex charita-
te vitā moueri inchoat ad bñ operandum
sc̄z in penitētia sed nō p̄seuerans deficit et
moritur tanq̄ abortiuū. Talem habent q̄
ad tempus credūt et in tpe tērationis rece-
dunt. Hec ille. Item alij sunt q̄ habent fi-
dem demoniacā. de q̄ loq̄tur gl̄of. Rho. j.
dicens. Fides demonū est et noīeten⁹ chr̄ia-
noy: q̄ credūt sicut demōes credūt et cōtre-
miscunt Lyrā. Cōtremiscunt demōes ex si-
gnis fidei timore penarū sed nō valz eis ad
salutem. qz nō ouertunt p̄aciter ad charita-
tiā p̄niaz. sic faciūt multi chr̄iani. Deniqz
alij p̄terea christiani sunt qui habent fidez
p̄iozem q̄ diabolicam quā Bern. vocat
maledictam. s. q̄ credit q̄dē sed in nullo cō-
tremiscit facere mala. credēs p̄ solam fidez
et sp̄z saluam. Sed longe a peccatoribz hu-
iusmōi salus Idcirco opus est i hoc articu-
lo declarare q̄lis fides sit in chr̄o et ab ip̄o
chr̄o cōmēdabilis et acceptabilis et in exem-
plo Centuriois cōmēdata in h̄ euāgelio q̄-
ten⁹ sciam⁹ imitari eū. **U** Ad q̄stuz q̄
rūdendo Notandus est qz fides chr̄iana vt
sit cōmēdabilis et deo accepta ac saluifica
debet fm̄ q̄ncz regulas esse p̄fecta que acci-
piunt fm̄ q̄ncz lras huius dicitōis fides.

Prima regula a lra f̄ dicit factōis. Un̄
Augusti. sermōe. xxij. dicit. Fides appellā-
ta est ex eo quod fit. due syllabe sonant cū
dicit fides. Prima syllaba est a facto. Se-
cūda ē a dicto Inrogo q̄ te vtz credas. di-
cis Credo. fac quod dicas et credis. Hec il-
le. Heu q̄ multa sunt christiani qui dicunt
ore: credo in chr̄m dei filium sed nō faciūt
opere. Quid enī est credere deū vel chr̄stū
nisi credēdo in deū ire. vt dicit Aug. Cum
ergo christianus nō tendit in deum sed in
diabolum: eoq̄ opa facit diaboli vicz sup̄-
biam: auariciam: luxuriā etc. fidem dei vel

gar. iuxta illd Titū. j. Cōfitem se nosse de
um factis aut negant. O homo tu horren-
dum putas si ore q̄s diceret. Ego nō cre-
do in chr̄m sed in diaboli. Et tamen mag-
gis horredū est hoc ope dicere q̄ ore. q̄ntā
opera efficaciora sunt p̄bis. O miser times
a diabolo obsideri in corpore et non times
peccādo te totū in anima et corpore diabo-
lo dare et in diabolū ire. Secunda re-
gula a littera **I** dicitur integritas vt i cor-
ruptionis. vt sc̄z fides integralit̄ credat oīs
articulos fidei. et in nullo eoq̄ erret. Errore
enī fides corrumpitur. Deniqz vt dicit Au-
gusti. extra de here. ca. firmissime. Firmissi-
me inquit tene et nullatenus dubites oēm
hereticum aut scismaticum et oēm qui nō te-
net ecclie vnitatem eterni ignis incendio cū
diabolo participanduz. Contra hāc regu-
lam faciunt incōtantes et huiusmodi. Nā
xxvj. q. v. episcopi. dicit Qui diuinationibz
credit: fidem perdit. Tertia regula a lity-
tera **D** dicitur dilectionis. Un̄ Bern. sup̄
per Cant. ser. xxv. dicit. Hors fidei est se-
patio charitatis. Credis in chr̄m fac chr̄i
opera in charitate vt viuat fides tua. fidez
tuam dilectio animet. Hec ille. Amiriū cō-
munis regula theologorum est qz fides si-
ne charitate informis est. quia charitas est
forma p̄ntium. Forma autem dat esse rei.
vij. Metaphy. z. j. physico ideo sine chari-
tate n̄ habet eē fides vera. Unde oēs chr̄-
stiani qui nō diligunt deūz gratuite vt sūt
in peccatis iacentes nec cōuertunt ad penitē-
tiā oēs tales nō habent veram fidem
christianam. hoc testat sup̄ Gal. v. in gl̄of.
Aug. vi. Cum dilectione fides est christiā
sine dilectione fides est demonis. Nā et de-
mones credunt et contremiscunt Idem. O
ytinas quō demones contremiscunt deum
iudicem sic mali cōtremiscerēt saluatorem
videlicet cessando peccare contra creatores
Idem super Joannē. sermone. vj. Confi-
tebantur demones christum credendo nō
diligendo. fidez habebant charitatem nō
habebant ideo demones erant. Sic et ma-
li christiani qui credunt sed non diligunt
q̄dū sic sunt non christiani sed demones
quodammodo dicendi sunt. et cum demō-
nibus peribunt. Quarta regula expressi-
onis a littera **E**. Nam fidem non suffi-

cit solo corde tenere s; etiã ore p̄fiteri exp̄s/ se ac ope pbare. iuxta illud Rho. x. Corde credit ad iusticiã. ore at̄ fit p̄fessio ad salutẽ X In signũ huius p̄firmatiõis factũ da tur i frõtib; vt doceat ch̄ianus q̄lib; q̄ libe re audeat nomẽ ch̄i noiare p̄fiteri. maxie q̄ ad illa q̄ sũt de necessitate fidei z p̄cernũt honore z salutẽ p̄ximi. vt patet per Amb. xxiij. q. viij. ca. cõuenioz. Et hec tãta p̄stan tia q̄ etiã deberet p̄ p̄fessione fidei z iusti/ sie mori vt patet ibidem. Proinde si ponat casus q̄ aliquis in p̄secutione infidelium vt tempore antich̄i seruaret fidem in corde sed p̄pter timorem mortis vel amissionem rerum aut penã ob aliquã ore consentiret hereticis. Vel interrogatus an sit ch̄ustianus vel an credat ea q̄ sunt fidei vere. et ip̄e obticeret fidẽ p̄pter h̄mõĩ timorẽ an talis esset in statu salutis tenendo. s. fides in solo corde suo: Ad h̄ r̄idetur fm̄ doc. cõiter p̄ci/ pue fm̄ Tho. ij. q. ij. arti. ij. Et post eum fr̄em Ange. de Claua. q̄ qñ ex tacturnita te crederet vel q̄ nõ haberet fides: vel q̄ fi/ des nõ esset vera: vel alij p̄ eius tacturnita tem a fide auerterent. z h̄mõĩ casib; in q̄b; honoz debet deo z vtilitas p̄ximis impẽ/ denda subtraheret. sine dubio talis tacens esset in statu dõnationis. qz tũc de p̄cepto necessaria est p̄fessio fidei. In alijs aut̄ casib; nõ est necessaria de p̄cepto sed de p̄si/ lio si mõ vtilitas fidei sperat. Sed vitupe/ rialis est p̄fessio fidei qñ nulla est vtilitas s; solũmõ est ad p̄turbationẽ infidelium dicen te dño Matth. vij. Nolite sc̄m dare canib; bus. Hec in summa frater angelus. Quã ta regula a lra S. d; stabilitõis. Nã qñ qñ vult saluari debet fortiter stare i fide to/ to tpe vite vsq; ad mortẽ. qñ q̄ p̄seueraue rit vsq; in finẽ h̄ic saluus erit. Mat. x. Q̄ ch̄iane disce talẽ fidẽ tenere si vis saluari. qñ vt ait Ap̄ls Heb. xj. Sine fide ip̄ossi bile est placere deo.

Circa sc̄m de cremẽto

fidei postq̄ dictũ est q̄lez fidẽ d; h̄ie ch̄ia nus vtile est sc̄re q̄liter possit crescere in fi/ de vt corã deo plus mereat. sicut z de isto cõtutione d̄t euãgelii q̄ fuerit tamãgne fi/ deiz intantũ in fide creuerit q̄ eius fidẽ lau dãdo p̄tulit ch̄ius sup̄ israel dicẽs Non in

ueni tantam fidem in israel. S; nõqd̄ ma/ iorẽ habuit fidem p̄ ap̄lis: Ch̄ysf. dicit q̄ vnũquodq; bonũ hois fm̄ q̄litate p̄fone il lius laudat. Rusticũ em̄ dicere aliqd̄ sapiẽ ter magnũ est qd̄ de p̄ho nõ est muz. sic de cõtutione dictũ est. in nullo tantã fidem in/ ueni in israel. Nõ em̄ equale erat credere in deũ z gẽtilẽ h̄ic. Et qz discipuli crediderũt qdam ex Joãnis testimonio vel alijs euã/ gelizantib; z qdam ex scripturis: ac alij ex signis deitatis vel miraculis. Iste aut̄ solo auditu credidit cum esset gẽtilis. Hec fm̄ Ch̄ysf. Demq; z de ap̄lis ac discipul; ch̄i legit Luce. xviij. q̄ petuerũt ch̄im dñi. Ad/ auge nobis fidẽ. ideo z nos debemus hoc desiderare vt augeat z crescat in nobis fi/ des ch̄i Jesu. proinde bonuz est sc̄re q̄liter crescere habeat fides in homine. Pro q̄ notandum est vt dicit Nicolaus de Lyra in postilla sup̄ Luc. xviij. q̄ fides augeri po test dupliciter. Uno modo extẽsiue: s; qñ plures articuli fidei cognoscuntur z credũ/ tur explicite. sicut fideles litterati z doctõ/ res cognoscũt z credũt explicite q̄ simplicet nõ coḡscũt. sed implicite credũt: vtz de talibus credẽdo in generali illud quod tenet ecclia. Alio mõ augetur intensiue vtz qñ ea que fide creduntur clariuz q̄ antea cogno scebant iam cognoscunt z firmituz feruenti usq; tenentur. z vtrumq; desideranduz est cũ ap̄lis. Vñ z Hugo de sacramẽtis. li. j. pte. x. c. ij. dicit sic. duo sũt in quib; fides cõ sistit: cognitio z affectus. In affectu substã tia fidei inuenit̄ in cognitioe materia. p̄p̄ ea fides in affectu habet substãtiã. qz affe ctus ip̄e s; charitatis fides est. s; in cogni tione habet materiã. Hec ille. Idem. c. ij. dicit. duo sũt fm̄ q̄ fides crescere dicit. co/ gnitiõz affectus. Fides crescit fm̄ cognitio nem qñ erudit ad scientiã. z fm̄ affectuz qñ ad deuotionẽ exatat z roborat ad p̄stanti am. Hec ille. Itaq; aduertẽdũ q̄ sicut idẽ Hugo ibidẽ dicit. circa gradũ crescendi in fide varia genera hoim̄ distinguunt̄. Pro quia quorundã fides est inquit parua co/ gnitiõnez affectu vt in cõibus hominibus simplicib;. Talib; autem valde bonum est p̄dicationes frequẽtare vt eruditi crescant in fidei cognitioe z affectu. Secundo alio rũ quorundã fides est inquit magna cogni

Circa tertiu; de fructu

one sed pua affectu. z sic iste est altior gradus fidei q̄ primus. Exemplũ in q̄buidã doctõrib; sc̄tib; sed minus deuotis. Ter tio quorundã inquit magna est fides in affe ctu sed pua in cognitioe. z iste est adhuc al/ tior p̄cedentib;. qz vt idẽ Hugo subiugit. Affectus magnus s; charitatis in fide ma/ gis est cõmendabilis q̄ cognitio. cum em̄ fides cognitioe crescat: adiuuat. sed cũ af/ fectus crescat: p̄meret. Hec ille. Vñ fm̄ do/ cto. posito casu q̄ si simplex vetula sit i cha ritate altiori existẽs in fide ch̄i Magister aut̄ vel doctõr theologicus sit in maiori cha/ ritate sc̄ies oēs articulos fidei explicite. ve/ tula illa coram deo maiorẽ est meriti q̄ do ctõr vel magister iste z maiorẽ gl̄iaz sic dece cendo habebit in diuina visione. qz p̄mũ um debet radii charitatis essentiali. Vñ Berũ. sup̄ Can. ser. xxvij. vnũscuiusq; aie q̄ntitas ex charitate pendet vt q̄ magnam habet charitatem corã deo magna est. que parua parua. que nullaz nulla. Quarto q̄ runda (ait Hugo.) fides magna est cogni tione simul z effectu. z certũ est q̄ tales p̄cel lunt p̄cedentes. Quinto p̄terea quorundã fides magna est: nõ solũ cognitioe z affectu sed z opis arduissimi probatione Nam vt ait Grego. Probatio dilectionis exhibitio est operis. talis fuit fides huius centurio/ nis. quia erat magne humilitatis vt dicerz ch̄isto: dñe nõ sum dignus zc. Item erat etiam magne pietatis z charitatis. qz ser/ uum infirmũ in sua domo tenuit. z pro eo sollicitus medicum ch̄istum quesuit. So let q̄ppe de? ex misericordia sua infundere donum fidei p̄pter opa pietatis hominib; etiam infidelib; vt patet de Cornelio Act. x. Sic etiam putandum est de isto centuri one q̄ p̄ dicta opa pietatis meruit venire ad fidem ch̄i tamãgnam vt in exemplum oib; bus commẽdaretur a ch̄isto. Ergo ch̄i stiane disce crescere in fide per cognitionez in verbi dei auditione z per deuotionem z operationem. Nam pro exemplo videm? q̄ auis duas alas habet quibus de terra leuatur ad superiora. nec cum his ascendit nisi laboret in volatus motu. Sic z tu de/ bes habere duas alas fidei sc̄licet cogni tione z affectionez vt dictũ est q̄b; laborãdo in bono opere poteris in celũ ascendere. S

ositate fidei notandum q̄ fides vera ch̄i/ sti efficit multiplices fructus salubres i ho mine volente crescere in fide vt colligitur ex scripturis. Primus dicit anime viuifi catio. Nã iustus ex fide viuit Abachuch ij. z Rhoma. j. Unde Joan. xj. ch̄ist? ait. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Ubi Augustinus dicit. Qui credit etiam si mortuus fuerit i carne: viuet in ani ma. nam vita anime fides est. Hec ille. z sic patet zc. Secundus fructus dicitur bo norum operum gratificatio. nam sine fide vera nõ sunt meritoria quecuq; bona ope/ ra sed fides reddit ea dõ grata z meritoria vite eterne. Unde cõaliuz. xxvij. q. j. c. oēs s; ex his. habetur q̄ omne quod non est ex fide dicitur esse peccatuz. Rhom. xiiij. quia q̄quid ex fide non fit. Glo. id est sicut fides exigit ad eternam salutem non valet sed in utile reputatur. Unde Aug? ibidẽz inducitur dicens. Omnis vita infidelium pec/ catũ est. nec valet esse bonũ quod fit absq; deo. Ibi glo. i. absq; fide que est a deo. Ubi em̄ deest agnitio eterne veritatis falsa vir/ tus est etiam in optimis moribus. Hec ibi Patet ergo q̄ infidelib; z hereticis nec elez mosyna nec alia opera sũt salubria. Ter tius fructus dicitur. culparum purgatio. Nam Act. xv. Petrus ait. fide purificans corda eorum. Et Nico. papa. xv. q. vi. dicit In fide ch̄isti omnia purgant. Nam fm̄ Aug. de conse. dist. iij. ca. baptismi. Fides vera supplet: vbi baptismus haberi nõ po test. Amiram vt etiam Philaretus in tra ctatu de dietis dicit. Reumaticis multum valet soles inspicere. quia lumẽ solis expur gat caput. sic per fidem inspiciendo solem ch̄istum purgatur anima Quartus fru ctus demonum fuga z superatio. Ideo. j. Pet. vlti. Fratres inquit sobri; estote z vi gilate quia aduersarius vester diabolus tã q; leo circũ. q̄res que deuio. cui resistite for/ tes in fide. z Exemplũ ad id narrat in p̄mpuatio discipuli q̄ in episcopatu Bri xienti erat quidam nomine Guido de La/ cha qui maxime abstinentie videbatur. et si cut Joannes baptista sanctus credebatur ab hominib;. sed erat hereticus magnus. hic mortuus z sepultus est honorifice tãq;

sc̄tus cepit tandē inq̄sitor hereticor̄ supue
nēs inq̄rere z inuenit eū p̄ testes fides q̄
fuerat hereticus prauus. ac sententiā cū
episcopo z alijs prudentib̄ in cōsilio p̄ha/
bitoy ossa illius cōburent. Cum aut̄ p/
lecta essent ossa in ignem presente populo.
ecce demones statim leuauerūt ossa illa de
igne in aera z ibi tenebant̄ suspensa. ita q̄ a
populo omni videbant̄ ossa stare in aere s̄z
demonēs non videbant̄. tunc populus ce/
pit clamare p̄tra episcopum z p̄tra fratres
s̄z inquisitores z socios eius: q̄ etiam inui/
dia voluerint comburi ossa tam sancti viri.
Proinde p̄tmescentes statim episcopus fugi/
git ad dicendum missam in ecclesia Salue
sancta parēs zc̄. ne fides christi p̄clitetur. z
cū eleuaret in missa corpus christi ecce de/
monēs in aere clamabāt di. **S**uido de
lacha nos te defendim̄ q̄ntum potuim̄?
sed iam plus nō possum̄ quia maior nob̄
adest ch̄s. z mor ossib̄ cadentib̄ in ignem
combusta sūt z glorificata est fides eucha/
ristie. **Q**uintus fruct̄ dicit̄ exoracionis
exauditiō. **M**arc. xj. Dico vobis oīa q̄cū/
q̄ orantes petitis. credite q̄ accipi. **B**er̄n.
sup̄ **C**an. ser. xxxij. dicit̄ **M**agna fides ma/
gna meret̄. z q̄ten̄ in bonis dñi fiducie pe/
dem posueris eatenus possidebis. **H**ec illi/
le. **S**extus dicit̄ filialis adoptionis s̄z
diuinalis. **J**o. j. Quotquot autem receperūt
eū dedit eis p̄trem filios dei fieri his
q̄ credunt in noīe ei⁹ zc̄. **N**ō om̄s dicimus
deo. pater n̄r. **S**eptim̄ dicit̄ gratuite abū/
dationis **J**o. vij. Qui credit in me flumina
de ventre ei⁹ fluent aq̄ viue. **H** autem dixit
de sp̄sctō. **O**ctauus dicit̄ honorificati/
onis. **J**o. ij. Vobis hor̄ credentib̄ vos
estis genus electū regale sacerdotium. gēs
sancta populus adquisitiōis s̄z precioso sā/
guine christi. Proinde angelus honorans
hominem eo q̄ in christi incarnatione hu/
mana natura est summe honorificata. non
p̄misit **J**oanni ap̄to adorare se s̄z angeluz
vt patet **A**pocal. vltimo. **S**ed in vete. test.
p̄missum fuit ab angelis vt adorarent̄ ado/
racione s̄z dultie. **S**en. capitulis plurib̄.
Honus dicit̄ illustrationis mirifice opera/
tionis. **J**o. xij. Qui credit in me (ait ch̄s)
opa que ego facio z ip̄e faciet z maiora ho/
rum faciet. nam fides cōfirmata est p̄ mira

cula maxima in toto orbe. **D**ecim̄ dicit̄
sempiternae beatificationis anie z corpis.
Jo. vij. Qui credit in me habet vitam eter/
nā z ego r̄susarabo eū in nouissimo die. **U**
de z in euāgelio hodierno dicit̄ q̄ multi ve/
nient s̄z ad vitam z recumbent in regno ce/
lor̄ zc̄. **H**inc **A**ug. lib. de s̄bis dñi dicit̄.
Nulle maiores diuitie: nulli thesauri: nulli
honores: nulla huius mūdi maior est sub/
stantia q̄ fides catholica: q̄ peccatores salu/
uat: infirmos curat: fideles iustificat: pen/
tentes reparat: iustos augmētat: martyres
z om̄s electos coronat. **H**ecille. **R**ogem̄
ergo christum zc̄.

Item dñica ip̄a s̄z sc̄ba post octauas ep̄/
phanie z duab̄ seq̄tib̄ subsequētib̄ dñicis
pauiores s̄mōes applicauit q̄ p̄ alijs dñicis
is. **H**ic q̄ p̄pter breuitatē interualli sepius
iste dñice penitus dimitti habēt z rari⁹
celebrant̄.

Domínica tertia post octauas seu q̄rta
post epiphaniā **S**ermo. I. sup̄ euāgelio p̄
simplicib̄.

Ascendente

Jesu in nauiculā secure sūt eū
discipuli ei⁹. z ecce motus ma/
gnus fact̄ est in mari **M**arc. viij. z in euā/
gelio hodierno. **A** Sicut docet **O**ri/
ge. christus dñs cum natus in terris ma/
gna miracula operatus esset in terris vt se/
verum deum oñderet oīm terrarū. ac etiā
saluatorē hoīm se oñdisset in mūditiōe le/
prosi z curatione paralytica. p̄t̄ p̄dicta do/
minice historia p̄tinet. **C**ōsequēter trāsiuit
ad mare vt z ibi miracula facerz quaten⁹ se
nō tm̄ terre z hominum domini⁹ demon⁹
straret sed etiā maris z aeris ventis z tēpe/
statib̄ impando oīpotentiam siue deitatis
sic manifestaret. z de hoc loquit̄ hodiernuz
euāgelium. **T**ertus.

In illo tpe ascendēte **J**esu in nauiculas
secuti sūt eū discipuli ei⁹. **E**t ecce mot⁹ ma/
gn⁹ fcs ē in mari ita vt nauicula op̄ret̄ flu/
ctib̄. ip̄e p̄o dormiebat. z accesserunt ad eū
discipuli eius z suscitauerunt euz dicentes.
Domine salua nos perimus. **E**t dicit̄ eis:

Quid timidi est̄ modice fidei. **T**ūc surgēs
impauit vent⁹ z mar⁹: z facta est subito trā/
quillitas magna. **P**orro hoies mirati sunt
dicētes. **Q**uā est hic. q̄ vent⁹ z mare obe/
diūt ei. **M**arc. viij. **I**n h̄ sacro euāḡ. tria
p̄cipua mysteria notabim⁹ p̄ sermōe.

Primū dicit̄ piculosa maris cōmotio.
Sc̄bz dicit̄ timorosa discipulor̄ turbatio.
Tertū dicit̄ miraculosa tēpestas sedatio.

Circa primū de pericu

lo maris sacri euāgelii dicit̄. **I**n illo tēpe
ascēdente **J**esu zc̄. **S**ed quo tpe z vbi do/
minus **J**esus fecit h̄ qd̄ legit̄ hic: **R**ūdef
s̄m̄ doc. q̄ in mari galilee h̄ fecit p̄mo āno
p̄dicatiōis siue. videlicet tricesimo p̄mo anno
etatis siue: vltima die **J**ulij postq̄ descen/
disset de monte z mūdasset leprosi: ac cu/
rasset paralyticū seruū centuriōis. z p̄les ali/
os infirmos: vt refert **M**arc. **T**ūc vi/
dens turbas multas circū se: volēs turbas
declinare tumultū ascendit in nauiculas: et
secuti sūt eū discipuli zc̄. **I**uxta hec dicta
euāgelij aliq̄ue questiōes occurrūt. **P**ri/
ma questiō de nauicula ascēsiōe. q̄re ch̄s?
dñs voluit in nauicula trāstretari mare cū
discipulis z nō in maiori naui. **N**auicula ei
diminutiū est. z sic significat puā nauem
Ad hoc rūdef s̄m̄ doc. q̄ triplici rōe. **P**ri/
o p̄t̄ cōmendandū miraculū: qd̄ mar⁹ eē da/
ret cū puā nauicula in tā magna tēpestate
nō obruit. **S**c̄do p̄t̄ hūilitatis exēplū et
p̄t̄is documētū. **N**ā s̄ sup̄bia hominum
ch̄s? veniēs i oib̄ hūilia z puā elegit. s̄z
humilē p̄ginē m̄rez. puā ciuitatē nazareth
p̄ceptiōis: z bethleem puā natiuitati. artuz
p̄sep̄iū in q̄ reclinarer. artā refectionē p̄ nu/
trimētō: s̄z lac p̄ginē. artā tādē cruce: art
tū sepulcrū zc̄. **I**te s̄ sup̄bia s̄l̄ et auariciā
mūq̄ legit̄ ascēdisse ch̄s nauē mercatorū
sed parū nauiculā. **U**nde **A**ug. **O**ia inq̄t
mundi hui⁹ delectabilia p̄t̄p̄sit hō de⁹ vt
hoib̄ ea cōtēnenda z celestia desideranda
mōstraret. **T**ertio h̄ ch̄s fecit p̄t̄
designndū mysteriū. **E**remi qd̄ p̄ nauiculas
significari voluit quā cū discipul⁹ intrauit:
nisi hec p̄cipua in q̄b̄ debem⁹ sequi euz vt
discipuli. **P**ri. s̄. penitētiā q̄ est secūda rat/
bula post naufragiū. s̄. original̄ p̄t̄ vt dicit̄
Hiero. p̄ quā i h̄ mari magno. h̄ ē mūdo

duci possum⁹ ad portū celestey. **H**ec p̄nā
tāq̄ nauicula debz eē arta. qz vt ch̄s dicit̄
Marc. vij. **A**rtā ē via q̄ ducat in celū. **U**nd
hec figurata est p̄ arcā **N**oe quā q̄ intrauit
rūt saluati sunt. z q̄ nō intrauerūt p̄ierūt. sic
z in p̄nā q̄ nō fuerint p̄būi: z q̄ i ea sūt salu/
uabunt. **I**n h̄ tm̄ ē dñtia s̄m̄ qd̄ ait **E**br̄y
sost. de laudib̄ pauli. q̄ i arcā noe q̄lis d̄s i
trauit tal⁹ exiuit. lup⁹ intrauit z lup⁹ exiuit.
leo intrauit: leo exiuit. corn⁹ intrauit: corn⁹ exi/
uit. hō intrauit: hō exiuit. qz ne lup⁹ arca
absulit rapacitatē: nec leon⁹ sup̄bā ferocit/
tatē. nec corn⁹ nigredinē. sed arca peniten/
tē vel nauis mutat hoīem de lupo rapacit/
tatis in agnū mansuetudis. z de leone sup̄/
bie in ouē hūilitatis. de cornu nigredis car/
nalitatis z p̄t̄ i albedinē innocētie. z de ho/
mine in angelū zc̄. **S**c̄do p̄ nauiculā signi/
ficare voluit ch̄s cruce quā ascēdere volu/
it. ac ei⁹ ecclie fidē z imitaciōem vt dicit̄ **R**ab/
ban⁹: q̄ mare huius seculi trāstēdo pueni/
mus ad celū. **P**rimū nauicula in p̄ncipio
z fine est arta. in medio lata. **S**ic crux ch̄s
sup̄ius erat cōstricta q̄ ch̄s in ea pendēs
nō habebat vbi caput reclinaret. **E**t infer/
us circa pedes ch̄i fuit cōstricta q̄ pedes
ambo christi simul cōfixi erāt. sed i medio
corpe ch̄i erat ita dilatata q̄ p̄ extēsiōz cor/
poris ch̄i oīa ossa poterāt dinumerari. iux/
ta quod p̄dixerat **P**s. **F**oderūt manus
meas z pedes meos: z dimiserunt om̄ia
ossa mea. **H**ac etiā ecclia discipulor̄ ch̄i
imitaciō p̄ fidē z amorem in p̄ncipio fuit
valde stricta. qz p̄ multas p̄secutiōes mar/
tyrio fuit angustiata. **E**t s̄l̄ in fine tpe p̄se/
cutiōis antichristi erit sume angustiata. sed
in medio tpe est p̄ orbē totū magnis posses/
sionib̄ dilatata. **E**t sic p̄t̄ q̄ p̄t̄ talia mys/
teria ch̄s ascēdit nauiculā. z secuti sūt euz
inq̄t discipuli. qz nos debem⁹ seq̄ christum
in penitētia z fide ac obedientia ecclie. qz
dicit̄ **A**ug. de vita ch̄iana. **C**hristian⁹ nō
men frustra sortit̄ qui ch̄m mīme imitat̄.
Ergo ch̄stiane imitare christi crucez in
penitētia crucifigendo in te peccata. quia
vt **B**re. dicit̄. **Q**uid p̄dest q̄ fide deo inq̄t
mur: moribus autem disingimur. **E**
Secunda questiō de maris cōmotiōis
origine. vtrum hec tempestas maris fuerit
naturalit̄ vel miraculose a deo exorta. **R**ū

fm Orige. q volúitate chri fuit miraculose qorta. Hoc autem fecit chris pno ppe sue deitatis declaratióez. qz ipe deus est q educt ventos de thesauris suis. i. occultis dicere ps. Et iterum Tu dñans pñati mar. motu aut fluctu ci tu mitigas. Secúdo hoc voluit chris facere ppe nram instructiões vt doceamur q q vult couerti ad penitentiãz z sequela chri sciat p certo q comoueri per mittit deus sibi tēpestates tentationū z ad uersitatū mūdi ac picula vt pber: fm illud Eccl. ij. scptū. Fili accedens ad fuitutē deista in iusticia z in timore: z ppara aiaz tuā ad tentationē. q. d. Pro certo scias tentatiões occurrere: ideo ppara te. Tertia q// stio de piculū maris designatiōe. Unū est q p mare tēpestuosum designant picula mūdi z eius tentationū: Ad qd rñdes fz doc. q pluribz rōibz. Primo ppe amiaz piclitationē. qz anime piclitan in mūdo sicut naues in mari. imo piculosior est mūduz aniabz q sit mare nauibz. Unū Ber. dicit. In mari maris de centū nauibz vix vna perit. sed in mari huius mūdi de centū aiabus vix vna saluat. Periculū inquit pbat trā seuntū raritas z penitiū multitudine. hec Bern. Secúdo ppter beluaruz monstruosam conditionē. Nam i mari mirabilia mōstra sunt. Ut em dicit Hugo o florido cāpo. aliqñdo inuentus est ibi piscis vel belua p omnia sicut miles in equo. aliqñdo belua plurimaz linguaz z capitū Sic mūduz iste plenus est monstruosis hoibus. ita q multi habent oculos in pedibz. qz semp figūt torū contutū in terra p affectū cordis. z habēt pedes in capite qz semper cogitat terram. Saurū z hmoi: vt sunt auari. Alij habent multas linguas. s. adulationis: detractōis: mendacij. Alij habent gladios in labijs: vt maledici z vituperia loquentes. Psal. Bladi sub labijs eorum Alij aut habent multa capita: vt vicioruz sectatores. qz Aug. dicit q pctōz tot demoniorū seruus est quot viciorū. Tertio ppter comestione pisciū z deuoratiōe. Nā in mari maiores pisces comedūt z deuorant minores. sic in mundo potentes affligendo deuorant pauperes. Ambro. super Lucam. Pisces sunt homines qui hāc vitam quasi natant. Et nota q sicut dicit Tho

mas in postilla sup Job. Est in mari qdā piscis magnus qui vocat cetus: q quādo vult comedere in esurie apit os suū z emittit anhelitū odoriferuz: z pisces sequentes hūc odorē absorbet. Sic in hoc mūdo maiores. s. potentes hoies emittūt anhelituz odoriferū p̄bis p̄mittēdo diuitias: dignitates et hmoi: que multi seqntes deapiūt z deuorant a diabolo. Item alij etiā pisces dicunt esse in mari qui paruos pisces q̄s. s. belue insequunt vt comedant defendūt: fz ipimet tandē illos comedūt. Sic pncipes multi comedūt p̄rios iobbagos spoliando. ps. Qui deuorat ple. m. s. cl. pa. Quarto ppter diuersitatē fortune z alteratiōem. qz mare nunq̄ est omnino q̄etuz: sed semp fluctuādo deuat z dep̄mut. sic hoies i mūdo. Hoc. Hunc continuū ludū ludim: sūma infimis z infima sūmis mutare habemus. Hec ille. hoc est prospera aduersis. Hec sufficiant. E

Circa secūdū principale de discipuloz turbatiōe tria p̄cipua notant in ipso sacro euangelio.

Primū q christus dñs dormierit. Scdm q discipuli eū suscitauerint. Tertū q discipulos de timore redarguerit. Et fm hec tres questiōes occurrūt p̄ p̄ria q̄stio. cur chris voluit i (tractāde nauē piculū tpe dormire: Ad qd fm doc. dant rōes. P̄ria vt se vep corpus hūanuz sumpsisse oñderet: q p miracula pus facta z postea faciēda se verū deū oñderat. z sic doceret credere eū vep deuz z hoiem verum. Unde Orige. dicit. Est inq̄t res mirabilis z stupenda. is q nunq̄s dormit neq̄ dormitat. s. deus dormire dicit. Dormiebat qdē corpore sed vigilabat deitate: demonstrans quia verū humanuz portabat corpus qd corruptibile. i. passibile induerat Hec ille. Secūda rō vt nos penitētes securos reduderet. Admirū Darc. iij. dicit q christus erat in puppi nauis sup cervical dormiens Ubi Theop. dicit. dormiebat sup cervical siq̄dez ligneū. hec ille. Unū p h lignū nauis significat lignū crucis in quo christus dormiuit pro nobis per mortem penitentiale. z sic docuit q si penitentiā agimus p peccatis seure dormirem i morte: qz saluat

bitur Dat. iij. Penitentiā agite appropiabit regnū celoz. Sed oibz q moriunt extra penitentiā ve illis quia dānabunt. Tertia ratio fm Hilariūm vt afflicti hominibz deum sepe quasi dormire doceat ret dum liberare non festinaret. Nam chris deus aliquibz semp vigilat vt beatis in celo quoz semp z in eternū recordat z ab omni aduersitate defendat. Item aliquibz semp dormit vt in inferno positos quos nunq̄ liberat. sed hominibz in hoc mūdo extantibus aliquando vigilat aliquando dormit. Vigilat: cum in afflictione vel in piculū ad iuniat vel liberat. Sed dormire dicit quādo illos tribulare p̄mittit. Unū tunc debet hō auz discipulis accederet suscitare p̄abz sicut facebat ps. di. Erurge quare obdormis dñe. quare faciē tuā auert. ob. tri. zc. Secūda q̄stio. quō discipuli suscitauerunt chrim dormientem: Rñdet Orige. di. sic. Tāto metu inq̄t discipuli fuerāt conterriti z pe ne animo alienati vt irruerēt in iesum z nō modeste aclementer sed turbulenter suscitauerunt eum di. Domine salua nos perimus. Veraces discipuli saluatorem vobiscuz habetis z de piculo timetis. vita vobiscuz est z de morte solliciti estis Sed respōdeat parvuli sumus z adhuc infirmi ideo timemus. Hec omnia Orige. Sed tñ aduertere debem q discipuli turbati vehementer i tali piculo nibilo min⁹ ad chrim recurrere voluerūt z eū recognouerūt dominū z saluatorem dicentes. Dñe salua nos zc. Sic z nos vehementer afflicti aliqua passione z turbati ad chrim solū non ad incantatores z diuinos recurramus. ps. Ad dñm cum tribularer da. z exaudi. me. Sed heu multi p̄trariū faciūt. Tertia q̄stio Quare chris discipulos de tali timore in piculo mortis redarguit di. Quid timidi estis modice fidei. cū timere in piculo mortis sit naturale z p̄ p̄ns nō est peccatum. iuxta illud phi in Ethicis. q naturalibz passionibz nec meremur nec demeremur Rñdet Amb. sup Lucam dicens. Bene arguunt qui p̄sente christo timebant euz vtiq̄z ibi aderat qui perire non poterat. Item Ebryf. sup Matth. dicit q arguendi erāt qz nō decetem de chro opinionē habebāt. qd hoc signo videt: qz excitauerūt euz. z sic putabāt

q excitatus poterat mare increpare nōdus autem dormiens. Hec fm Ebryf. Unū q mor naturalis nō redarguit in eis: sed modicitas fidei. ideo ait eis. Quid timidi estis modice fidei. Orige. q. d. inq̄t. Si potens me super terram cognouistis. quare nō creditis q in mari potens sim. Et si mors irrueret nōne debuistis eā pstantissime sustinere Qui modicuz credit arguetur. qui nihil credit p̄denabit. Hec Orige. Ergo charissimi discam⁹ chrim firmū credere vt p eū eternaliter saluemur. B

Circa tertū de miraculo

loza tēpestatis sedatiōe dicit euāgelū. tunc surgēs chris impauit vētis z mari z facta ē subito trāq̄llitas magna. fm Ebryf. z docto. tria sūt sūt facta tūc miracula. Primū q ad chri p̄bū magn⁹ vētus oino siluit. Secūdū q maris tēpestas p̄fessi soluta extitit Tertū q mare adeo q̄etarū subito fuit q nullū vestigiū turbatiōis remāsit. qd q̄dez extrancū erat. Inq̄t idē Ebryf. Cū em naturaliter fluctuatio terminat sic q v̄q̄ ad multū tps aq̄ p̄cutit. Nā z oī tpe mare i se est fluctuosuz aliquo mō. s. hic simul oīa soluebant z facta est oimoda tranquillitas. hec fm Ebryf. Tō dicit euāgelū q facta est tranquillitas nō simplr s. magna addit. ita q homines mirati sūt coq̄ nūq̄ tātaz in mari tranquillitātē viderāt. z dicebāt nō qdē interrogatiua sed assertiue fm Orige. loquentes sic. Qualis est hic. i. q̄fortis: q̄ magn⁹ qui iubet omni creature z obediunt ei. soli homines cum demombz resistunt. z ibo in iudicio dānabuntur. Hec fm Orige. Ex istis dictis sicut dicit Simon de callia arguūt merito creature rōnales q inobedientes sūt deo. nam si iurati sunt homines q vēti z mare obedierunt. tamē hoc plus debent ipi homines mirari q cum oīa obedierint christo solus homo in mundo nō obedit z diabolus ad suam damnationēz p̄petuam z iustissimā. B Questio: ergo occurrit vnde vel quibz q̄ modis p̄bari potest q hominem non obedire dei preceptis sit inter alia miracula supermirabilis prauitatis z dementie. Ad quod respōdetur q plura concurrunt miracula in hominibz inobedientia que hec comprobant.

Primum mirabile in considerando amorem
 Quia ut ait Amb. naturaliter impissus est
 homini amare se amantem. Et quia deus p
 omnibus alijs creaturis amat hominem. Diabo
 lus autem odit hominem et perdere vult et macta
 re. Joan. x. Fur. i. diabolus furans animas
 non venit nisi ut mactet et perdat. Virum
 ergo est quod tu peccator non amas deum obedie
 do sibi qui te super omnia amat. sed amas di
 abolum qui te occidit et perdit. Secundum
 mirabile in considerando bonitatem. Nam
 omnia bonum appetunt et malum refugiunt
 naturaliter. j. Ethic. 2. vj. Topicoz. Unum
 quodque quantum habet de bonitate tantum ha
 bet de eligibilitate. Sed deus est summum
 bonum ut dicit Aug. Diabolus autem in
 diabolice malus. Simuliter peccatum est
 summum malum. Virum ergo est quod spreto
 summo bono deo: adheres diabolo et peccato
 Tertium mirabile in considerando christi
 crucem. Nam hoc naturale est etiam brutis
 animalibus quod diligunt liberari a mortis
 faucibus et obediunt suis liberatoribus. Ex
 emplum. leo quem a sentibus lesum beatus
 Hiero. curavit tandem illi deseruiendo obe
 diuit. Item elephas ut Solinus dicit do
 mesticatus semper obedit liberanti se. ut de
 hoc habetur in sermone ferie tertiae post pas
 cha sub littera H. latius. Item oves obe
 diunt pastori liberanti a lupis. etc. Sequi
 tur ergo quod multo fortius debet homo obedi
 re liberatori suo. scilicet christo qui sua cruce et mor
 tere demit a diabolo. Sed heu heu hoc mi
 rum est quod homo peccator neque christo obe
 dit sed insuper diabolo se tradit a quo libera
 tus est per christum in passione. Et propterea christum
 salvatorem quantum in se est crucifigit diabo
 lo obediendo. Heb. vj. Rursum crucifige
 tes christum in semet. etc. Quartum mi
 rabile in considerando donarii evolutionem
 Nam quia donaria pro soluit deus suis seruis
 sibi obedientibus. utique celestem beatitudi
 nem perpetuam ubi habent omnia bona. Sed
 qualia donaria tribuit diabolus sibi obe
 dientibus nisi que habet. scilicet mortem eternam
 et inferni supplicia. iuxta illud Rho. vj. Sti
 pendia peccati mors. Virum ergo est quod ho
 mo peccator magis vult seruire obediendo
 diabolo pro supplicijs quam deo pro eterna beati
 tudine. Quintum mirabile in consideran

do electionis pueritatem. Nam omnis or
 dinata eligens debet seipsum alijs rebus mun
 di et etiam salutem suam pro aliorum hominum
 salute periclitari. iuxta illud Augusti. Ordini
 nata charitas a seipso incipit. Sed ecce hoc
 mirum est quod ad hoc inualuit humana cecitas
 ut inquit Aug. quod scilicet cum homo omnia alia ve
 lit habere bona et nihil habere malum non
 malum seruum. non tunicam. non pecuniam malam
 non domum denique nec caligam malam. et tamen vult
 seipsum et suam animam esse malam. Quod ceru
 te mirum velle quod seipsum possideat diabolus
 per peccatum. sua autem iustitia pro se habe
 at vel mundus rapiat. Sextum mirabi
 le in considerando finalem beatitudinem quod
 cum omnes homines naturaliter beatitudinem ap
 petant. ut dicit Aug. xij. de trinitate. tanquam finem
 suum ultimum ad quem creati sunt. Virum
 ergo est quod tu peccator ad illam non tendis sine
 ne qua perpetuo male stabis. Septimum
 in considerando gehennam ignem. Virum est quod
 tu peccator stare vis in ardoribus sempiternis
 et tibi accumulare usque ad mortem peccato
 do ignem infernale. Sicut legitur in vita spa
 rianum fore beato Arsenio quendam in visione
 quasi ethiopem vidisse qui colligabat fascem lignorum
 ut in dorso portaret. et cum leuare non
 posset plura ligna superaddebat. diciturque
 Arsenio quod sic faciunt mundi peccatores qui cum
 tot peccata haberent quod ignem eis debitum non suffi
 cerent tolerare nihil minus quotidie plura su
 peraddunt. Ue ergo et ve peccatoribus nisi pen
 nituerint ante mortem. Delictum illis fuisse si
 nati non fuissent. ut de Iuda dicit ipse christus
 Ergo charissime age penitentiam. Rogemus
 ergo christum etc.

De eadem die Sermo. III. de tentationibus
 omnium periculis evitandis.

Virgēs Je

sus impavit ventis et mari et facta est subito tranquillitas magna. Matth. viij. et in evangelio hodierno. R. Sicut Greg. dicit. Belta in sacra scriptura significant sepius nobis aliqua facienda. Et Bernardus Omnia inquit que de salvatore legimus sunt ante

maris medicamina. Ideoque dominus iesus cum legit in hoc evangelio quod ascendit in naviculam cum discipulis: et factus est motus magnus in mari significare voluit quod fideles in mari pernitentie in hoc seculo tanquam in mari tempestuoso habituri sunt magnos motus tentationum et diversorum periculorum. Unde dicit Innocentius. Scio neminem in hac peregrinatione vivere posse sine tentatione. Imo ut Greg. ait super Ezechielem. Plerumque quanto quidam sunt maiores in gratia: tanto maior super eos permittitur tentatio. Proinde facere debemus nos pro omnia eo modo quo fecerunt christi discipuli in hoc maris periculo: qui ex tali tempestate permoverunt: et timentes christum de peccati sunt dicentes. Domine salva nos perimus. Ita et nos timeamus pericula et ad christum exorandum accedamus ut per eum salvemur: et ne inducamur in tentationem. Et tunc surgens christus ad liberandum impavit ventis tentationum et mari persecutionum mundanarum. et sic erit nobis in anima tranquillitas: sicut sonat perba huius evangelii. Itaque de tentationibus periculosis in hoc sermone agentes tria mysteria declarabimus que eliciuntur ex evangelio

Primum de tentationum differentia et noticia
 Secundum de periculis custodia vel cautela
 Tertium de pace mentium tranquillitas et tuta.

Circa primum de differē

tia tentationum: quod notat in evangelio in eo quod dicitur. quoniam christus existens cum discipulis in mari pene a fluctibus multis operiebatur. Et infra. Surgens impavit ventis: quasi pluribus dicitur non vento. Notandum ergo quod tentationum differentia et pluralitas per ventos designatur convenienter pluribus rationibus.

Primo ratione multiplicatatis.
 Secundo ratione periculositatis
 Tertio ratione sedulitatis.

Prima ratio multiplicatatis. quia venti sunt multiplices. et multos fluctus in mari concitant. Ut enim tradunt philosophi aliquid venti oriuntur et flant ab oriente. aliquid ab occidente. alij a meridie. alij ab aequinoctio. et multi alij a locis intermedijs istorum. Insuper ventus turbis qui se in campo tollit involuendo paleas et pulverem. et alia quedam ut dicit Catholicon in sententia Aristotelis libro De

therozum et pipareticorum communiter traditur descendere de nube et quieto etiam tempore. et ideo signat tonitrua post futura post paucos dies. et si fortis est turbo forte non precedit tonitrua nisi una hora vel duabus. Hec in Catholicon. Sic spiritualiter tentationes et earum pericula sunt multiplicata et plurima. Unde xvj. q. ij. c. vij. Joannes papa dicit. Nemo ambigat versus hostem habere mille nocendi modos Item Joannes Berson lib. ij. de interna conversatione dicit. Nunquam securus es in hac vita: quoad vixeris inter hostes versaris: a dextris et a sinistris impugneris. Si ergo non vteris scuto patientie: non eris vivus sine vulnere. Nam Job. vij. scribitur. Vitia est vita hominis super terram.

Unde denique sicut dictum est quod etiam in isto tempore a ventis ut in estate aliquando ventus turbis de nube descendit: designans tonitrua futura. Sic spiritualiter homo quandoque tentatur: quando etiam se quietum putaret. Unde dicit beatus Hieronymus. Tunc maxime impugneris quando te impugneris nescis. Item Berson ubi supra libro primo. ca. iij. dicit. Una tentatione recedente scito aliam: et forte gratiam superuenire. et semper aliquid ad patiendum habebimus. Et infra. Qui a magis tentationibus quieti sunt. quia a deo custodiuntur. et in parvis quotidianis sepe vincuntur ut humiliati nunquam de seipsum in magnis confidunt. Exemplo pluri de quodam heremita narratur: qui dixit. Domine deus custodi me tamen a minoribus et quotidianis peccatis. a maioribus bene me ego ipse custodiam. et cecidit in maiora propter presumptionem. Patet ergo quod multe sunt tentationes sicut venti innumerabiles. Secunda ratio periculositatis. quia venti in mari licet quando sunt prosperi valde utiles sint ad celerius pertransiendum ad optata litora: tamen quando sunt contrarii valde sunt periculosi quia faciunt sepius naufragium aut inducunt ad alia pericula. ita quod si unum periculum evadit sepe alterum incurrit. Iuxta illud poetarum. Cecidit in scyllam cupiens vitare caribdim. scilicet in scylla sunt saxa latentia in mari. Sed caribdis mare est vertigi

nosum gurgitibus occultis absorbens na
ues. et sic patet. Spiritualiter quis tenta
tionū venti quādo hō in eis bene p̄sperat
victoriā adq̄rendo sint vtilis plurimū. va
lent enī vt homo a vicijs purgetur: et vt me
rita adquirant ac p̄mia celestia: z vt homo
in virtute p̄betur ac humiliet z deus glori
ficetur. z ad alia plura propter que de p̄
mittit homines tēari etiam piculosis ten
tationibus. tāmē quādo in ventis tentatio
nū contrarijs homo naufragiū fidei patit̄
aut peccati mortalis quod sepius accidit.
hoc est valde periculosum. Ideo oram⁹ in
dominica oratio. Et ne nos inducas i ten
tationē: sed libera nos a malo. Deniq; sic
in vētis accidit in mari vt dicit̄ ē q̄ incidit
in scyllā qui cupit vitare caribdim v̄l ecō
uerso. sic fit q̄ sepe homo vnam tentatōez
cupiens vitare aliam incidit. Sicut patz d̄
hereticis qui vitant mendaciū z incidunt i
heresim: tenentes q̄ quodlibz mendaciū
etiā iocosum sit mortale peccatū. Itēz ali
sunt qui vitando gulā incidunt in immo
deratam abstinentiā vt infatuent. Alij vi
tant luxuriā sed incidunt in iram. vel super
biam. aliq̄ ecōuerso. Alij libenter ieiunant:
sed furari nō p̄cauent. aliq̄ non furant: s; nil
ieiunant. Alij dicunt se obedire euangelio
z tamē rapiunt bona ecclesie z huiusmodi.
Sic ergo in omnib; laqueorū picula sunt
posita hominib; in comedendo: in dormiē
do: in bonis operib; z malis. z sic se ventū
habemus. **Exemplū** legimus q̄ sanct⁹
Antonius vidit totum mundū laqis ple
num: et ait. Domine quis poterit hos oēs
laqueos euadere? Respondit dñs. humili
tas. sc; vere penitētie. sicut videmus q̄ cer
uus z huiusmodi. vel etiā piscis cum p̄ rey
te capetur aliquādo subitus rete se ponens
euadit. Tertia ratio sedulitatis. sedule ei
id ē assidue frequēter et studiose debent a
nautis vēti in mari obseruari. p̄ debito gu
bernaculo nauis adhibēdo et piculo cauē
do. Sic et in tentationib; fieri debet. qz vt
Ioannes Berson vbi sup̄ dicit. Sicut nauis
sine gubernaculo debito hincinde a flu
ctibus z vētis impellit. ita homo remissus
varie tentatur. Proinde sicut nauta sedul⁹
est in prouidendo vtrū sibi ventus sit pro
sper vel cōtrari⁹. Sic debet homo quilibz

sibi prouidere differentiā suarum tentatio
num an sint pro se. **Q**uestio ergo
occurrit. quales tentationes debeat hō cog
noscere sibi esse piculosas et quales pro
speras ad salutē. et quib; signis huiusmo
di tentationes possit cognoscere. Ad hoc
notandū s̄m scripturas z doctorum dicta
recolligendo q̄ tentationes sunt in differen
tia multiplici que p̄cipue reduci p̄nt ad qu
q;. Primo quedam sunt tērationes a deo
qui solet electos tentare ad vtilitatem illo
rum vt purgentur vel merita adquirantur
vel humiliet z p̄betur: ac in exemplum
alijs dentur: z sic deus glorificet: sicut sup̄
tactum est. **Exemplū** de Abraam. d̄ Job.
de Tobia. z de martyrib; ac multis alijs.
de quib; Sap. iij. scribitur. Deus tentauit
eos z inuenit illos dignos se. tanq; in for
nace aurum. p̄bauit illos. Hmōi tentatio
nō est timenda: sed cum gratiaz actiōe am
plectēda: quia bonorū est z electiōis signū
flagellari p̄ peccatis. et sic tribulatiōib; z tē
rationib; exponi. Hebr. xij. Flagellat de
us omnem filiū quē recipit. z Jaco. i. De
i tēratio: malorū est. **Lyra**. sed bonorū ho
minū. Unde sequit̄. Ipe enim nemine ten
tat. s; iducēs eū ad peccatū. **Hec Lyra** **A**
Ex quo satis daret q̄ si querat. quō ag
sci valeat q̄ tribulatio aliq; puta infirmita
tis et hmōi: vel quecumq; tentatio p̄missa
sit specialiter a deo vel aliūde. Dicendū est
cum Grego. xij. moral. vbi ait. q̄ cum de
in hac vita p̄curit: si percussionez correctio
sequitur: disciplina patris est: nō ira iudicis
sed amor corrigentis. Nam et Glosa super
xij. Prouerb. in originali dicit sic. Ad hoc
corripit deus vt emendet. Qui autem ing
tus et impatiēs murmurat de tēporali tor
mento ducitur ad eternum. **Hec ibi**. **Exē**
plum de Pharaone qui perijt. z de Nab
buchodonosor emendato. Et tu ergo ho
mo quando corripēris infirmitate vel alia
tentatione: emendari stude a peccatis. z sic
cognosce a deo tentari. alioquin time a di
abolo esse tuam indurationē deo permit
tente. **Secundo** quedam sunt tentatio
nes a mundo: qui tentat quandoq; p̄ per
secutores. qñq; p̄ p̄spitantes. Et ista etiā nō ē
bonis piculosa nec timēda: qm nullū est in
ea pctm dñi nō cōsentit. **Aug⁹**. Persecutio

vel tentatio cui non consentimus non est
peccatum. sed materia exercende virtutis.

Tertio quedam sunt tentationes a dia
bolo. z de hoc dicit **3 s̄d**. Debilis est ho
stis antiquus nō potest vincere nisi volen
tem. **Itē Ambro.** sup̄ Lucā. li. iij. d̄t. Nes
mini nocere diabol⁹ poterit nisi ipse vin
ci p̄miserit. vnde nec huiusmodi sunt tāpe
riculose. **Quarto** quedā sunt a carne in
corpore p̄prio. z qz hmōi sunt viciose: qz in
p̄mo motu si nō resistit veniale saltē pecca
tū est. si deliberate in delectationē vel con
sensum deducit mortale est. **Unde** s̄t; pi
culosa est z cauenda huiusmodi tentatio.

Quinto quedam sunt tentationes i spiri
tu: vt sunt tentationes cōtra fidem v̄l blas
phemice cogitationes aut desp̄atio. z hmōi
sunt p̄ ceteris piculosiores p̄cipue rudib; z
infirmis. Ideo bonū est scire fidelib; qua
liter tales oriuntur z progrediuntur vt sci
ant cauere huiusmodi tentationū pericula
illi qui patiunt̄. **Notandū** ergo s̄m doc. p̄
cipue **Bonauen.** in libello de p̄fectu religi
onis q̄ huiusmodi periculose tentationes
oriuntur sepe crescunt z grauantur ex defe
ctibus spiritualib; qñq;: licz p̄ter hos acci
dant in aliq;bus ex naturali infirmitate ce
rebri p̄t̄ melancholicā. s; passionē: de q̄ cu
ram adhibere est medicorū. sed deo p̄mit
tente viris iustis huiusmodi accidit. sic q̄

Primus defectus accidit eis p̄solatiōis
spūalis z deuotiōis subtractio. **Ait** ei **Aug⁹**
gust. li. de viduis. Deuotio facit transgre
di fortitudinē nature. ita q̄ omnia suffert
p̄ dulcedinē spūal̄ cōsolatiōis: s; hac subtra
cta oīa erūt insipida z q̄li inermis hō expo
nitur impugnationi. **Secund⁹** defect⁹ ex
inde sequit̄ boni attēdiatio. **Berū.** Exaru
it cor meū: factum est sicut terra sine aqua.
nō compungor ad lachrymas. legere non
libet: orare non delectat. meditatiōes soli
tas non inuenio. ad opus manuum piger.
ad vigilias somnolentus. ad iram p̄ceps
sum. **Tertius** exinde sequit̄ mala cogita
tio z phantasiarū incurio: adeo q̄ vnum
Pater noster vix potest orare talis hō qñ
ingerant se p̄raue phātasie p̄tra ch̄rm z s̄a
ctos vel sanctas. z q̄nto tempus est sancti⁹
vel qñ cōmunicare aut missare deberēt ac
ad deuotionez se disponere minus deuoti

sunt. **Quartus** defectus ex predictis se
quitur mentis p̄urbatio. adeo q̄ dicit̄ ta
lis. Est ne de⁹ meū: forsitā reprobat⁹ suz
nec placet orō mea deo z hmōi. Aliq̄ etiā
putat ex hmōi phātasij se obsessos a deo
mone: sed nō est ver⁹. **Quit⁹** defect⁹ ex
dicit̄ furtiue subitrat. s; desp̄atiōis tēratio:
hesitatiōq; fidei: blasphemie spūs: z hmōi
Sed electi nō debent ex his moueri: qz ad
purgationē peccatorū sunt ex misericordia
dei p̄missa. **Nā** z magnos sc̄tos legimus
talia passos. vt patz de sc̄to **Frāscisco** i sua
legenda. q̄ orōne tales tentatiōes a se fuga
uit. **Itē** de sc̄to **Eusebio**. z sic de alijs.

Circa secūdu de cauē

dis vel custodiēdis piculis **Notandū** q̄ p̄
pua sunt septē picula i p̄dictis tērationib;
sollucite cauēda. **P** **Primū** ē impatien
ter sufferre. nā q̄ tentationes nō vult patiē
ter sufferre s; murmurat contra deū cur p̄
mittat hec sup̄ eū z hmōi dicendo: tal̄ am
mā suam in p̄ditionē ponit. **Ideo** **Lu. xij**
christus dicit. In paciētia v̄ra possidebit̄
anias v̄ras. **Unde** debz hō in talib; eē pa
tiens: cogitans illd̄ **Aug. i Enchy.** Deus
summe bonus nullū p̄mittit malū qñ inde
elicere velit bonū. **Cogitet** etiā q̄ velit nō
lit opter sustinere q̄ diu deus vult. nec pōt
p̄ impatiētiā euadere. **Un** talis fac̄ sicut
iuuenis equus ad currū trahendū ligatus
q̄ primo currit recalatrādo. z cū ipetu pu
tās se p̄ h̄ euadere posse. sed postq; fatiga
tus fuerit videns q̄ aliter esse nō potest sed
trahere currū oportz: tunc passim z quiete
vadit. sic fit z illis. **Delius** est ergo vt pa
tiēter dei flagellū sustineāt. z sic purgent̄ z
sanent̄. **Aug⁹**. **Intellige** cum esse medicū
tribulationē vero esse medicamentum. sicut
medicus nō autē egrotus quid dare debe
at egroto zc. **Secundū** piculū cauendū
est status sui certitudinē velle scire. s; an sine
sine peccato mortali vel nō. **Quod** qdē nul
lus potest certitudinaliter scire nisi ex sp̄ca
ali dei reuelatiōe. **Ecclesiastes. ix.** **Nescit** hō
vtrum amore an odio dignus sit. **Suffice**
re ergo debet homini examen p̄rie conscī
entie. z sic se non esse conscīū peccati morta
lis. **Nā** de⁹ vult vnūquēq; nostz incertū eē
vt hūiliem⁹ nos. z sp̄ i timore dei sim⁹. **S**

em hō certus esset de hoc q in grā est z p/ destinatus posset se extollere. z ex elatōe g/ uis cadere. Hinc Eccl. xxvij. Si nō in tū/ more dei teneris te instanter cito subuer/ tet dom' tua. Tertiu piculū cauendū est tristitia indiscretā sumere. nec consolationē velle habere de dei bonitate: cū tā hō in h/ haberet pot' spei cōsolationē q flagellat a deo p tentatiōes hmōi. qz ipe ait Apoc. iij. Ego q's amo arguo z castigo. Tal' q' p/ tristitia est valde nociua: qz facit pplexi/ tatē q' rulse cōsuetudine: z desperare vel du/ bitare de dei misericordia vel futura salute.

Quartū piculū cauendū est exproxi/ morum informationē respuere z nō accipere. nā h/ est signū mentis elate: et p consequēns p' dicitati/ onis. nam a supbia intū sumpsit ois p' diti/ tio. Tob. iij. Un' talis debet prudētes cō/ fessores cōsultare z ad eorū consiliū scrupu/ los deponere: vt docet Cancellari' in tra/ ctatu de regulis moralib. Dicit etiā i/ Uraspatrū q' nīl sic alludit virtutē demonū sicut cōfessio cogitationū. Quirtū est cogitatio/ nū scrupulos timorosos in cōfessi/ ois formare. Hoc enī erronee p' scie piculū est q' icidētes phantasias cogitationū imū/

darū indelitate z rōis cōsensū timet seru/ pulose p' cū ē mortale q' si blasphemauerit deū vel scōs. talia de illis in cogitatōe pa/ tiendo R Sed tales scire debēt q' etiā si q's h'iet tot occurrētes cogitatōes z fidez q' sunt arene maris q' z tamale essent q' etiā vit cor imaginari possz siue de deo vel de ch'ro z beata Maria aut alijs sc'is. etiā si hō cas' h'et p' lōgū tps. puta p. xl. vl. lx. aut centū annos z vltra. dū tū in rōe reluctaret z nō staret sup illas cogitationes volunta/ rie ex animo deliberato. nec placent sibi ta/ les cogitatōes sed displicent nō esset p' cū mortale. Unde p' regula cōi est qd' Greg. dicit di. vj. Testamentū. §. Sed pensandū sic. Cū malignus spūs p' cū suggerit i mē/ tē si nulla p' cū delectatio. i. voluntaria seq' p' cū nō est. Idē. Nō ē cogitatio tām mū/ da q' mēte polluat si rō nō consentiat. Hec Bre. Sed aliq' dicit q' fit subito vt vul/ nerent tali cogitatōe q' sagitta cū aliq' cō/ placētia surrepta ex improviso. Talib' r' d' d' d' ē q' nō ē ibi cōsensu deliberat' q' rō hois puenit cū talib' sagitt' cogitatio/ nū p' surreptionē aq' ipa rō rite seipaz aduer/ tit. cū aut aduertit cū deliberatioe tūca p' mo potest acceptare vl' respuere. Un' Ber' Potest inimic' exatere tentatiōis morū: s' in te inquit est si velis dare cōsensum. z hec tenentur cōmunit' fm Theologos. Itēz si nō potes cor detenus credere fidē nō est ti/ mendum: qz Cancellari' parisiē d' q' ali/ q' p' meritorū est velle credere q' cor detenus credere. z ita de' nos iudicat fm rati/ onis supioris voluntatē. Itē p' terea aliqui sunt qui in hoc formāt sibi p' sciam scrupu/ losam: qm talia cogitauerūt q' lia nec cōfite/ ri audent. z sic apparet eis q' nunq' recte cō/ fiteant. Talib' r' d' q' de talib' cogitatio/ nib' blasphemias q's inuitis nob' z contra/ nitentib' portio sensualitatis inferior adue/ hit i volubilitate imaginationū z phanta/ siarū p' r' deliberatū cōsensum ratiōis non est curandū. qz nō est peccatū sic habuisse i/ cogitatōe. z p' consequēns nec confitende sūt nisi i g' nali q's eas i p' fessioe apiat p' p' silio vl' doctna accipiēda vel p' sedādo scrupu/ lo. Sertū piculū cauendū ē opa bona p' p' r' taliū tentationū infestatiōe omittēre. qz sic diabol' mag' ad infestandū puocat

qui vt Greg. dicit Letare nō desistit vt sal/ tem tedio vincat. Septimū est ratiōcinā/ dor' z disputādo velle flūtere. Qz mag' sic accendit rabies tal' tentatiōis. Un' fm Lā/ cella. hmōi tētatiōes meli' p' uincere z cōpe/ scere nō pōt hō q' p' p' tēptū n' curādo eas tā q' latrat' canū. vt dictū fuit sermōe. xij. P. lat'. Proinde meli' ē tibi o hō vt ab hmōi tētatiōib' auertas mentē nīl curādo de eis tā q' de susurrio diaboli. z pot' cogita de alijs (puta) de celesti gaudio vel pens ifer/ ni aut potissime de passiōe ch'ri. Nā exēplū narrat de q'dā q' ita trist' p' hmōi tētatiōi/ bus erat q' redibat legere orare z alia bōa agere. Et ecce q'daz vice apparuit sibi ch'ris dices Quid tristat' surge z plāge passio/ nē meā z liberaberis. ita fecit z liberat' est Hec i' s'mo. Thesau. Un' in euāgelio hoc d' q' discipuli ad iesū accesserūt dep' can. z liberati sūt.

Circa tertiu de tranqlli

tate mētis ex q' d' in euāgelio q' post picu/ la mar' impante iesu facta ē tranqllitas ma/ gna. Inq' redū ē quō vel ex q' b' causat' i aia tranqllitas secura post tēpestates tētationis Ad qd' notādū recolligēdo ex scriptur' do/ ctōz q' p' apue ex q' n' p' Dio ex interiori p' uentia. s'z cū interiora n'ra in bonū p' uent' sūt ordinata. ita q' ratio subiecta est deo. voluntas vult ea q' dei sūt. z spūs domi/ nat' carni. z caro nō rebellat sed obedit spū/ ritui. Un' sup illud Matth. v. B'ri pacifi/ ci qm filij dei voca. zc. Glo. dic. pacifici sūt q' oēs mor' animi cōponūt z rōni subijciūt z sic rōnez deo. tales securi sūt vt filij dei.

Secōdo ex pura p' scia. Bern. li. de p' scia. Nil meli' nīl iocūdi' nīl securi' bona p' scia/ entia. Pūgar corp' z trahat mūdus. tēreat diabolus vel etiā ipa mors. illa sp' secura ē hec ille. Tertio ex sollicita vigilātia. i. cir/ ca se in cauendis z agendis Un' ch'rus ait Matth. xxvj. Vigilate z orate ne intretis in tentationē. Sic enī nauis in mari facile p' dicit' si negligēt' circa ei' gubernatiōez p' uidet. sic hō d'z circa salutē sp' eē vigilās z artēdēs vitā suā. T' S'z nota q' nauis in mar' vl' aquaz picul' ne peat q' tuoz mōi adhibent' z sic saluat.

Dio aqua subit' rās eijā. sic p' cū p' p' fel

tionē eijā debent crebro. Secōdo ruptura obstruif. sic sensus p' hō obstru qz mors intrat p' eas tā q' p' hōi/ na q'dā fm Bern.

Tertio exonerat. sic mundana deb' r' co/ temni quia laquei sūt diaboli vt dicit' i. j. T'imo. vj.

Quarto nauem bene gubernādo vnda/ supaf. sic bono regimine vite debz hō in i/ sticia p' seuerare. z sic saluat.

Quarto anie tranqllitas causat' ex p' tituz z opez opulētia vel abundātia. quia ex vir/ tuolis opib' tanq' ex diuitijs sufficienter p' uilis domui sue aia q' etat' i do z securat. qz ch'ris redditurus est vnicuiq' fm opera sua Matth. xvj.

Quinto ex magnitudine spei z fiducia in di clementia qua sperat p' mia eterna pro tentationum victoria. Un' de Prouer. x. Expectatio iustorum leticia. spes autem impiorum peribit. Et Jaco. j. Beatus vir qui suffert tentationem qm cum probat' fuerit acci. cor. vi. quā repro/ mi. de. zc.

Un' Talis fuit magn' mona/ chus Anastasius q' legit habuisse. xl. annis ad tētationē centū demones quib' resiten/ do meruit vt subijcerent sibi ad obedientiā am. z sic ad ipius p' ceptū centū monachis fecerūt cenobiū cū omnib' officinijs. aquas etiam a longē vltra montes per aqueduct' subterraneos eidem adducen.

Item le/ gitur etiam in vital' patrum q' quidam senex discipulo inuixerat ne sine licentia z be/ nedictione accepta ab ipso recederet ad dor/ mitū. q'daz vice ille frater cū sic obediēs p' cepto vigilasset septies tentabat a diabo/ lo vt dormitū iret qz senex ille iam obdor/ miuerat. s'z ipse frater tētationi nō adq' uit. Ecce aut senex vidit in excessu mētis septes coronas p' paratas discipulo suo illi. z sic in/ rogauit illū qd' fecisset. z illo r' d' d' q' septi/ es tētat' fuisz s'z restitissz. Intellexit senex q' vicz roties coronā meruit ille q' nes resti/ tit. Et sic p' z in vita ista magnā fiduciaz et tranqllitate dari hōi. z in morte etiā ex tēta/ tionū victoria z magnā coronaz Rogan' ergo christum zc.

De eadē d' nica Sermo III. q' etiā q' p' pli/ cari pōt p' d' nica q' nta de ecclie z filioz ei' statu vario.

Ecesserunt

ad eum scilicet Iesus discipuli eius et suscitauerunt eum dicentes. Domine salua nos... vij. et in euang. hodie. Item si placuerit per sequenti dicitur accipere cibum... in medio tritice. Dat. xij. et in ipso euangelio dicitur. Pro preparatione ad utrumque thema X Floradum est charissimum quod secundum Bedam Aug. et contra doc. per regula coeli tenet quod christus dominus per seipsum aliquid faciendo ut patet in fugiendo persecutores huiusmodi significare voluit se per futura essent sua membra talia factura. Ideoque in hoc quod legitur in euangelio christus sum in nauis tempore tempestatis dormiunt seque tamen alias procrabat in oratione sicut dicit Ambrosius super Luca significare voluit quod non timor somno nobis dormiunt. s. in peccato quo nos iacem. ipse nobis dormiat si exaudiendo in tempestate tribulationis nisi fidelis ad eum resurgens. per prius accedam et suscitem oratione dei. Domine salua nos quia perimur in peccatis nostris dormiendo nisi tu salua nos. In huiusmodi signum dum ipse christus dormiret tempestatis huiusmodi periculum super discipulos permittit ut ad eum suscitandum accederet. Hinc etiam est quod in euangelio sequentis dicitur gabolice quod scilicet cum dormiret homines. s. in peccatis iacendo nec ad penitentiam surgere curaret. tunc inimicus. i. diabolus venit suscitare zizaniam errorum et vicio per peccatum ac peritiam presentium et futurorum et perierunt homines ac persecutionem que permittit christus propter peccatum. y Itaque in presentibus sermone de statu militantis ecclesie et eius filiorum agemur quod utrumque predictorum euangeliorum de hoc mystice agit ut patet per Lyra et doct. Nam si dicitur in mari fluctuas in qua sunt christus et discipuli ecclesia est in fide crucis christi fundata ut tactum fuit primo super euangelio B Ager etiam in quo deo seminat bonum semen et inimicus suscitauerunt zizaniam significat ecclesiam que continet bonos et malos christianos ut infra patebit. Sed quoniam in nauicula predicta ecclesiam significare comperimus per triplicem statum hominum fuisse et nunc suo modo sunt in ecclesia. Primum quodammodo erant ibi mali cum bonis. quod ut Ambrosius super Luca dicit tunc Judas erat in nauis quando tempestate discipuli erant quasi latentes.

secundum Origenem erant etiam aliqui qui nauigabant et erat nauicula que christum non sequebantur et talibus dormiebat christus ut patuit. Secundo quod erant ibi boni in tempestate sedatione conuersi ad christum ut patet secundum Origenem. Tertio ibi etiam iusti erant tribulationes passi scilicet per christum detentum. Iuxta hec tria mysteria nota/bimur per primam istam.

Primum de statu malorum christianorum in peccato dormientium.

Secundum de statu bonorum ad christum peruenientium et a peccato resurgentium.

Tertium de statu iustorum aliis que salutem a christo promerentium.

Circa primum de statu malorum

christianorum que dormiunt in peccatis. quibus in mysterium christus in nauis dormiunt ad significandum secundum quod Zula dicit. Dormit eo quod somno nostro prostratur in nobis. Hec ille. Ad idem est Ambrosius sententia ut predictum est. Quia nimirum in sacra scriptura homines que sunt in statu mortalis peccati dicuntur dormire. iuxta illud i. Cor. xj. Sed inter vos sunt multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi. Quapropter Eph. v. Surge que dormis et exurge a mortuis. i. a peccatis mortalibus et illuminabit te christus. Hec apostolus. Unde cum christus que nunquam dormit secundum deitatem nec etiam dormire potuit dormitione peccati etiam secundum humanitatem. in tali tempestate dormiunt in nauicula ad significandum quoniam multi forent christiani mali que in periculis huiusmodi mundi dormituri essent in peccatis. sicut hoc etiam videmus impletur et sic diabolus dormientibus suscitauerunt zizaniam. Querit ergo hic quare vel unde hoc est quod status mortalis peccati per dormitionem corporalem significat. et ratio quoniam potest esse. Quia somnus est homini naturalis et multa bona operatur in homine ut patet per Aristot. in de somno et vigiliis. ac per alios. Nam ut ibi Aristoteles docet et commetator. Homo debet esse mediocris inter somnum et vigiliam ut non ad unum nimis declinet vel ad aliud. Debet tamen si opus fuerit plus ad vigiliam quam ad somnum declinare et sic faciendo multa bona perueniunt ut ibidem dicitur. Primum quod aie vires et sensus exteriores detentantur et prius naturales intendunt vel fortificantur. nam somnus est ligamentum sensuum et reges data aia libere propter salutem eorum. dicitur Aristoteles ibidem. Secundo in dormiente digestiua partus fortis

ficat per calorem ad interiora reuocatum ab exterioribus. propter quod membra exteriora frigescent et dormies propter indiget cooperiri quam vigilans. Idem melior digestio fit in stomacho dormientis. Tertio ut dicit Auicenna. euacuati per medicinam infirmi per somnum restaurantur. sicut milit qui defecerunt in captiuitate. ut patet. Quarto denique sacra scriptura testatur quod dormitio quantitate et qualitate reparata refert sanitatem infirmis. Ecc. xxxj. Somnus sanatque in homine parco. Unde apostolus dicit de Lazaro Ioan. xj. Dormine si dormit saluus erit. Et Aug. dicit quod melius est dormire quam diabolo succumbere. Dixit ergo quod dormitio in malo accipit ad designandum statum peccati. Ad hec respondendo notandum quod apud theologos per regula est secundum Beatus. v. moral. dicitur. quod per quilibet rem in sacro eloquio secundum diuersas et proprietates diuersa bona vel mala late signantur. Unde dormitio aliquando accipitur in bono per detentationem salutis. Act. vij. dicitur Stephano. Obdormiuit in domino. Et. j. Theobaldus. De eos que dormierunt. s. i. mortis detentatione per christum adducet. s. resuscitando etc. quod sicut que dormit sanus est et ad exurgendum se deponit. sic iusti sani in fide et iusticia deficiunt in morte ut exurgant in finali resurrectione. De denique his non obstantibus dormitio propter alias predictas proprietatis merito accipit ad figurandum statum peccati mortalium pluribus rationibus. Prima ratio assilatiois mortis. quod ut dicit Beatus. Somnus est prima mortis imago. sic etiam in peccato stans mortua est. Eze. xvij. Anima que peccauerit ipsa morietur. quod separat a vera vita que deus est. Proinde peccator assilatur lethargico lethargia enim est quedam infirmitas que facit homines dormire et huiusmodi multum gliscit. sed tantum absorbet somno quod homo morietur dormiendo. sic peccator delectabile sibi putat peccare et tamen etiam in morte morietur in peccato. Rho. vj. Stipendium peccati mors. Secunda ratio bestialitatis demetationis. quod dicit Philonem quod in dimidio temporis que dormimus non differimus a bestiis. Ita peccator homo sicut dicit Ps. cum in honore esset. s. christi stantitatis non intellexit. comparatur est iumentis insipientibus et sicut factus est illis. Sic et bestia non habet versus rationis non scit cogitare quod ligatur et ducitur ad macellum. sic homo dormiens in peccatis ligatur ducitur ad infernum. Ps. Funes peccatorum circumplexi sunt me. et Proverb. vij. Ignorat stultus quod ad vincula trahitur. Et

Unde et secundum Philonem. Homo in peccatis dormiens peior dicitur quam bestia. vnde enim dicitur. vij. est. Homo prius centies millesies est peior omni bestia. Sed quare hoc? vna ratio datur ista. quod cum omnis bestia deuoret et caueat quantum potest vincula laqueorum et mortem. homo peccator voluntarie peccando precipitat se in mortem anime et gehenne eterne. Item alia ratio ad propositum de dormitione. quod cum bestie aues summo mane surgant ad deuotum laudandum quotidie. homo peccator non surgit. sed quicquid per annum integrum facit in peccato vel vixit in fine vite. Denique cum bestia si ceciderit in laqueum non potest dormire sed tota etiam am nocte et die laborat euadere. ut patet. Dormire cadente in nauicula que tota nocte rotat eam ut euadat. sed peccator homo se laxat delectationibus et somno corporali. et sic sibi ipsi vitiorum laqueos etiam corporali dormitione augmetat et gliscit. Contra quos Lato. Plus vigila semper ne somno deditus esto. Nam diuturna quietes vitium alimenta ministrat. Hec ille. Tertia ratio colligatiois sensus et operatiois. Nam in dormiendo ligantur omnes sensus. ita ut nec videat per oculos. nec audiat auditus. nec gustus aut odorat vel tactus sentiat. nihil etiam operatur homo in dormiendo nec lucratur. Sic homo existens in peccato mortali omne sentimentum spiritualium perdit et tanquam ligatur nihil operatur merito ad vitam eternam. Nam et si operatur aliquid bona de genere. tamen per talia bona non lucratur premia vite eterne. licet ei dentur temporalia per talia a deo. s. sanitas. honores diuitie. ples et huiusmodi. ac conuertit a peccato ex mera dei misericordia. Ideoque bonum est ut homo etiam in peccato mortali existens surgat mane. et ad ecclesiam vadens faciat bona opera que potest. quia dicit Aug. Nullum bonum irrenumeratum etc. quibus talis quodammodo non conterit vera penitentia omnes sensus sicut dormiens habeat ligatos. Non enim videt dei iudicia super se. non audit dei verba ad obediendum. non gustat per eucharistie debitam communionem et deuotionem in missa. non odorat fumum ignis infernalis que est in centro terre sub pedibus eius. non tangit per penitentiae actionem. nec sentit quia oculus est a diabolo et in morte dormit. Quarta ratio delusioe deceptiois. nam somnus multipliciter deludit et decipit dormientem. quod quicquid facit apparere que non sunt. Esa. xix. Somnians esuriet et comedit

cū aut ergo gefact? fuerit vacua est aia eius... Sicut qm videt bibere vel pecuniā iuvenisse... cū aut ergo gefact? fuerit vacua est aia eius...

interiores. et sic somnū inducere. Significa tur spūaliter in hoc ira q̄ facit peccare q̄si p... Septimū qd̄ facit dormire est frigidā au...

Circa secūdu de statu cō

uersoꝝ ad ch̄m et a peccatis resurgentiū q̄ i p̄ dicta nauicula ecclie designat p̄ illos q̄ vi...

Sed notandū q̄ in sacra scriptura sicut p̄ dormitōne status peccati mortalis signi ficat... p̄ dormitōne status peccati mortalis signi ficat...

tutū q̄ survestes aie. vt idē Amb. dicit. Eū ornates. et h̄ fit p̄ satisfactōes et sic vera erit p̄nia... tū q̄ survestes aie. vt idē Amb. dicit. Eū ornates...

Quarto ad dapis appetitū sapiditatē. nā q̄ maturi? surgit magis et citi? elurrit et come dendi appetitū habebit vt p̄tz p̄ exp̄ientā. o...

Circa tertiu de statu iu

stoz p̄meritū salutē sibi et alijs q̄ fecerit p̄ ap̄los. q̄ i nauē p̄dicatū suscitauerit ch̄s de p̄can. Dñe salua nos. etc. Itē in dñica seq̄ti...

Notandum recolligendo dicta doctorū q̄ quinq̄ modis pōt q̄s de dormiēdo et somnio mereri. et per cōtrarium demereri.

Primo ex anie pua intentione. s. qñ ds intēdit ppter ea dormire z nature necessita ti satisficere vt sic deo meli' possit seruire. si cut feat btā pgo Maria chīs qz. necnō de btō fran. narrat qz in sero tēpestiue se bpo nebat vt modico sono recreat' possit reliq' pte noctis deo in orōne vacare. z p' p'rium peccator q' mala intētiōe dormit. vt. i. se nu triat delictis ad peccādū ampli' tal' demer/ ret dānationē. Sūr si intendit dormire ex appetitu pollutiōis in sono. h' em est pctm mortale. vtz p' frēm Ange. in sū. vñ Amb. Affect' tu' opi tuo nomē iponit. quo aio a te aliqd pfiat sic exprimat. hec Amb. li. de offi. Scdo ex bone voluntatis z charitat' p'p'ueratiōe. Rho. viij. Diligētib' deū oia coopant i bonū. Sz dū ds in sono polluit z ex p'sensu voluntatis deliberate placz p'f' exptā delectatiōez: tal' peccat mortali. Se cus si ex surreptiōe placet qz sic est veniale fm frēm Ange. **R** Tertio pōt ds in charitate existēs mereri i dormiēdo ex cha ritatiū op'is recōp'satiōe. Nā legit in vital' parz q' dā scti in heremo ex operib' ma/ minū adhrēdo elemosynas alijs dabāy't il/ la exoraret p' eis dū dormirēt z sic lucrārē/ tur etiā tps dormitiōis. z tu g' hō faciendo sūr dū dormis paupes z religiosi q' b' ele/ mosynā dedisti ipi vigilātes orāt p' te. Vñ Eccl. xij. Cōclūde elemosynā in sinu pau/ p'is z h' p' te exorabit ab oī malo. s. liberādo Quarto ex deuotiōis edificatiōe qz cuz ds mane ad eccliam ire a somno surgit. alij p'cipue serui z filij exēpla talia sumunt z sic ille p' bono exēplo in illis meret. vñ Eccl. xij. Quotq' hoib' bonū exēplū p'buert cū tot z p' tot gaudia i celo habet. p' p'riū pec cāt mala exēpla p'betes z tot mortib' di gni sūr q' p'uitat' exēpla posterz relinquūt vt d' Breg. ij. q. iij. p'cipue. Exēplū legit q' d' daz dū audiūisset q' fratres in claustro in nocte cātarent **T**e deū laudam' dixit. ecce illi deuz festinat laudare. tu s' vis in lecto tota nocte dormire. z sic se redarguēs reli/ gionē intrauit. Quito ex diminutione. s. somni ac ad orandū festinatōe vt p' eoz p' ces de' mīserat' ipis hoib' z etiā alijs. s. z peccatorib'. Sic em merent illis salutem z lib'p'is. quia deus parit malis ppter iu/ stos vt patet Gen. xij. vbi legit q' deus pe/

perasset Sodomis z alijs ciuitatib' p' pter decē iustos sibi inuēti fuissent. Dulc' tomagis parat' p'p' sctā opa vigilias z ozo nes bonoz mltroz. Ad idē etiā exēplum in euāgelio. nā apli suscitauerūt chīm dep'cā/ tes z dicētes. dñe salua nos. ad qz p'camis ipos z oēs in nauī saluauit. Rogem' ergo chīm vt det zc.

Dñica q'rtā post octauas epiphantie. **S**ermo sup euangelio.

Simile factū

I est regnū celoz homini q' semi/ nauit bonum semē in agro suo **D**at. xij. z in euāge. bodier. **L** Eba/ rissimi chīs dñs sepius in euāgelio regnū celoz terrenis reb' compauit z assimilauit fm Bregō. Ideo vt ex his que anim' no/ uit surgat ad incognita q' nō nouit. z exem/ plo visibiliū ad inuisibilia rapiat. vt ergo discam' quō regnū celozum cognoscere z adipiscere valeamus audiamus euāgelij um **T**extus.

In illo tpe dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc. Simile factū est regnū celoz homini q' seminauit bonū semē in agro suo. Cuz aut' dormirent hoies venit inimicus ei' z sup seminauit zizania in me/ dio tritici z abijt. Cuz aut' creuisset herba z fructū fecisset tūc apparuerūt z zizania **A** cedētes aut' serui p'riū familias dixerunt ei. **D**ñe nōne bonū seminasti in agro tuo. vñ ergo habet zizania. **E**t ait illis. Inimicus homo hoc fecit. **S**erui aut' dixerūt ei. **V**is imus et colligimus ea. z ait. non. **N**e forte colligentes zizania eradicetis cū eis simul z triticum. **S**inite vtraqz crescere vsqz ad messem. **E**t in tempe messis dicam. mello/ rib'. **C**olligite primūz zizania z alligate ea in fasciculos ad comburendum. **T**riticum aut' z gregate in horreum meuz **D**at. xij.

In h' sacro euāgelio qd' d' d' chīs Iesus locutus est cū sederet secus mare z cōgrega te essent ad eum turbe multe ppter qd' acce dit in nauiculam z omnis turba stabat in li/ tore. ac tunc locutus est eis hec z multa in parabolis sicut habet in **M**attheo **D**ic' at **S**ul. q' hec historia fuit in mense Aprilis in

kal. i. p'ma die hoc est post Annūciationis **S**ane festū. viij. die z āno ch'i. xxxj. **V**ñ p' fmōe isto psequendo in h' sacro euāgelio tria mysteria p'cipua notabim'.

Primū de tritici boni seminatiōe.

Scōm de zizanie diaboli intermixtiōe.

Tertiū de vtriusqz finali recōditōe.

Circa p'mū de tritici se

minatiōe qd' d' semiatū in agro q'ruñt aliq' **P**rio qd' sit iste hō **A**d qd' rīdet **R**e mīg' dī. **R**egnū celoz h' appellat' fil' dei. qz ipe est b'ritudo oīm beatorz in reg' celesti h' regnū d'z s'ile eē hōi. qz hō fact' est dei fil' h' q' seminauit bonū semē. **I**te qz sic in ce lo latet gl'ia deitatz. sic in hūanitate ch'i la tuit vere deitatz gl'ia. g' zc. **S**cdo qd' de signat' in agro. **R**īdet fm doc. cōiter q' de signant' p'cipue duo. s. multās eccliaz hūa/ na ania. qz sicut ager excolit' mltz laborib' z sudorib'. sic chīs eccliam z aiām excoluit laborib' mltiplicis passiōis z sudore vsqz ad sanguis sil' effusiōe vt extirparet vicia tāqz i agro vepres z spinas pullulātes. z sic mīdaret sibi p'lm acceptabile. vt d' **C**itū h'. **D**eniqz sicut videm' in agro crescūt plu rima inutilia semina sine hōim labore. **S**z vt crescāt bona semina bon' seminātor tria facit. **P**rio apponit simū. **S**cdo apit terrā arando vel ligonizādo z sic semiat. **T**ertio irrigat z sic crescere habēt semina bona cū labore hōim. **S**ic chīs q' si bon' seminātor facit in ania z sic debz facere hō vt in eo cre scant semina p'rtū salubriū. p' simi apposi/ tiōne intellige agnitiōne peccatorz q' sūt fe/ tida vt stercoza. hec apponit ch'istus qñ in sp'rat aīme vt recordet' peccatorz. **I**te ape/ ritur p' p'fessionē terra nostri cordis z irriga tur p' lachrymarz effusiōe. z sic fructificat anima in labore p'nie. vñ hortamur p' **J**oā nez baptistā **L**uc. iij. **F**acite dignos fruct' p'nie. **J**am em securis ad radicem arboris posita est. hoc est mors defecans ex presen/ ti vita. **V**ñ sup hec **A**mb. dicit. **N**e mibi si peccata nō defleuero. ve si p'niām nō ege ro. qz securis ad radicem arboris posita est z sic oīs arbor. i. hō nō facies fructū bonuz excidet z in ignē mittet' eternū. **F**aciat ergo fructū q' pōt grē q' debet p'nie. ad est dñs q' fructū req'rat. fecidos viuificet. steriles dai

met. hecille. **T**ertio querit' qd' s' gnificet in tritico. **R**īdet fm **L**yrā ac **L**u dol. aliosqz q' significat' fides vera z sancti tatis doctrina ad faciendū op' p'rtū per q' fructū vite eterne metem' in futuro z sic et p' triticiū significat' hō bon' in ecclia existēs **S**ed heu multi sūt ch'iāni seminātes vicio rī opa q' tñ in futuro volūt metere. triticiū p'rtum. **C**ontra quos **A**pl'us **B**ala. vj. **N**olite errare: de' nō irridet. q' em semināy uerit hō hec z metet. qm q' seminat in car/ ne de carne metet corruptionē **T**u homo stulte quō credis q' seminādo vrticām v' hordeū ibi posses metere triticiū. sic in p'po sito. **S**ed notandū est q' sicut dicit **P**etr' de crescentijs li. iij. de rurali cōmodo. **T**riticiū terrā artā. i. argillosam diligit z solutā mediocriter. nimis aut' solutam aut' sabulo sam refugit. in locis humidis z aquosis de generat z i lolū cōmutat. **S**pūaliter. **T**riticiū p'rtū plus diligit z fructificat in ter/ ra arta h' est in hōie artā viā diuie charita tis z adhesiōis eligente. **M**atth. vij. **A**r/ ta viā q' ducit ad vitam. solutā aut' tanqz sa bulosam refugit. qz lata viā q' ducit ad pdi tiōne multi ambulāt p' eā. vt ibidē scribit. **D**eniqz in locis humidis degenerat hoc ē in carnalib' **P**roinde p' triticiū merito signi ficant' p'rtutes s. humilitatis: pietatis: casti/ tatis: sobrietatis: mītatatis z paciētie. chari tatis z h'mōi. q' dñs Iesus seiauit i agro ec clie z i agro aīe. z sic hō p'rtuosus d'z eē triti ciū in agro ecclie semiatū. qz sic ex tritico fit panis dulc' z lapid' dū terit' v' molit'. vñ za terēdo triticiū d'z s'z **C**athol. sic ex ch'iāy nō p'rito p' p'niāz v' tribulationē i area cel/ elie z ei' vniōis fit dulc' panis ch'i i b'ritu dinē. ex tali ēt reficāt chīs gaudio p' fructu sue passiōis. **D**g' ch'iāne discē pascere ch'z dulc' i te p' fidēz p'rtutes. s'pue pascere dia bolū p' vicia. vt z tu pascas i celo ch'io

Circa scōm p'ncipale d'

zizanie p'mixtiōe **I**n h' euāg. pla notant'. **P**rimū de supseminatiōe zizanie. **S**cōm de incremēto sil' cū semie. **T**ertiū de collectiōis dilatiōe. **P**rio itaqz notat. s. q' supseminata sūt triti co zizania qñ d'z sic. cū aut' dormirēt hoies **S**up q' **A**ico. de **L**yrā in expositiōe mora

li. dr. hec dormitio supior negligentia cir/ ca custodia gregis sui h est sub ditor suoz. vel etia negligentia cum libet hois circa cu/ stodia pnie salutis significat. vtracq em ne gligentia diabol' explorat. z cu sic dormiut hoies p negligentia seqtur. tuc venit mimi/ cus id est diabol' z supseminat zizania v/ ctoz. s. z errorz multipliciu in ecclia vt patz Sz quo vel vn vicia z errores significat tur p zizania Notadu q zizania habz septē pprietates ad significandu septē vicia capi talia. Prio em zizania habet vim inflatuā z vctolaz. i. qz p ea significat supbia q ha/ bet inflare mentem. Scdo habet vim acu tam. z sic significat auaricia. nam auari sut acuti ad decipiēdu mentiēdo lingua z ope ps. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. h dr auaro. Tertio habet vim venenosam z sic significat luxuria. nā venenū dulce apparet pmo gustui. sed gustatū fit amarissimū ad morte. sic luxuria vt dicit Greg. Domentaneū est quod delectat eternū qd cruciat. Quarto habet vim pturbatiuam. s. capiet z rōnis z sic significat iram. qz pturbat ani mū ne possit carnere vez. vt dr Lato. z et Cipan. Quinto habet vi inebriatiuā qz inducit ebrietatez z significat gulā. Sexto habet vim mortificatiuā. nā panē cui admī scet infiat quē siqs i magna qntitate come derit nō solū eū ledit sz etiā eū occidit. sic i/ uidia Job. v. Paruulū occidit iuidia. Sep/ pto hz vi sapoz infectiuā qz panē insipidū reddit cui admīscet z significat acidiaz. cui desipit ozoz sbū dei z oia spūalia vñ Ber nar. in qdā ep̄la. Nihil adeo dulce delecta bileqz poteris repire quod nō specie pferat amaritudinis in ore acidiosi hois. vñ patz q merito p zizaniā significant vicia z in ec/ clia significant p̄mixti hereticoz errores qz sūt venenosi. pturbatiui. deceptiuqz sū cut zizania vt patet P Scdo i euāge. dr de zizanijs q sūt cū bono semine increue rūt. cū (inqt) creuisset herba. s. p. pfectū fidei z fructum fecisset. s. boni opis. qz fides sine opibz mortua est. Jac. ij. Tūc apparuerūt z zizania. qz qnto hō crescat in chri grā tan to magz cognoscat luce clar' mēte illūna/ ta queqz vicia z errorz picula in ecclia. Sic exempli grā: vident' q in lumine radioz nō solis p fenestrā intrantiū in domū etiā mi/

nimi puluisculi vident' q in ymbra z tene/ bris nō vident. Sic hō in grā p̄ficiēs reco gnoscat etiā minora pctā. q pctoz tāqz in te nebris vicioz nō recognoscat sed pot' etiā in maioribz non habet p̄sciam vt in vsuris furtis zc. Querit hic quō in hoie vicia crescut simul cū p̄tutibz tanqz zizania cum tritico: Ad qd rñdet ex dictis brī Grego. xxxij. moral. ca. lxxij. dicentis q hostis nō/ stri malicia tāta arte se palliat vt plerunqz an decepte mentis oculos culpas p̄tutes fingat vt inde qsqz q̄si expectet p̄mia vñ di gnus est eterna inuenire tormēta. Hec ille. Ex q patet q sub spē p̄tutis vicia sepe pul lulat z sic cū tritico zizania crescut Et autē hec magis clarescat. p̄seqmur p singula vī/ ca Primo q̄ppe zizania supbie p̄misct z crescat sicut cū tritico humilitatis. qz vt dic Aug. Sepe hō de p̄temptu glie in seipō van' gloriat: q gloria tanto est periculosi/ or quāto sub specie sc̄tutatis z religiōis lat tēs plus dāpit. hec Aug. r. p̄fessionū. 3o Bern. verus humilis nō vult humilis p̄/ dicari. 4o Exempla de sc̄to Antonio cui qda vice dum in cor venisset q nullus monachoz an eū in heremo deo seruiuisz z ex h̄ sanctiore se extimatisz: voce de celo la p̄sa audiuit in somnis aliū se multo melio/ rem heremū incoluisse. s. Paulū p̄mum he remitā. z illū req̄siuit. Cūqz hora p̄andij adesset corū' eis duplicataz p̄avis partem attulit. Cūqz Antoni' de h̄ miraret Rñ/ dit Paulus q de' sibi omī die taliter abū misstraret. z q tūc p̄bedā p̄ais p̄p hospitez duplicasset. quis eorum hunc panem diui deret ex humilitate defert Paulus hospiti reputans eum digniorem. sed z Antoni' defert seniori. Tandē vterqz manū appo/ nunt z in equas p̄tes panē diuidit Tandē cū Antoni' ad cellā rediēs p̄riā appropi/ quaret vidit angelos Pauli aiām deferen tes in celū. z rediens inuenit corp' Pauli flexis genibz in modum orātis erectū z sic mortuū zc. vñ decetero in humilitate An/ to. p̄fecit Scdo zizania auaricie crescat cū tritico pietatis qn quis sub specie pietatis vt habeat vnde pauperibus eroget vel co gnatis aut quod filijs post mortem relinq quat zc. vult auare supflua cōgregare z rey tinere q̄sqz etiā ea que tenerentur restitua

ere quod est damnable. qz vt dicit Augu. xiiij. q. vi. Si res. Peccatū nō remittit nisi restitua ablatū. Tertio zizania luxurie p̄misct z crescit cū tritico charitatis: dum quis ex charitate p̄tendit ad aliquā perso nam affici p̄t illius p̄bitatē vel sanctitatē aut virtuositatē relucētē. z sic se ei p̄bet af fabilem z familiarē ad colloquia. ac p hoc viscus libidinis infiat. vt dicit Aug' d co habitatione clericoz z mulierū. Sic fit se/ pe in familiaritate ex cōtracta cōpaternita te vel adoptione vel amicitia federatione. Unde Aug. lib. de singularitate clericozū dicit. Crede mihi exptus loquor: episcop' sum nō mentior: multos de peste n̄mie fa miliaritaz mulierū cecidisse repperi q erāt quasi cedrus libani. z sic p̄tz. Quarto zi zania ire crescat cū tritico iusticie vel equita tis. qn. s. zelo rectitudis rabiem explet furo ris aliquis. Unde Grego. xxxij. moral. ca. lxxij. dicit. Plerūqz in vlciscendis vicijs cru delitas agit: z iusticia putat atqz immo/ derata ira iusti zeli meritum credit Qui ro zizania gule crescat sub specie tritici neces sitatis. et sic voluptas sub necessitate se pal liat. vt dicit Grego. xxx. moral. Nam mul/ ti dicunt. Si ieiunare vitam minuerē. Cō tra quos est scriptura Eccl. xvij. dicens. Propter crapulā multa obierunt. Qui au tem abstinent est adijciēt vitā. Hec ibi. R Exempla pont sanct' Vincenti' di cens. q ab Adam vsqz ad Noe fere. 200. z vltra annis nullus hominū comedit car/ nes vel pisces sed solum fructus aquam bi bēdo. z sic viuebāt lōgo tpe vsqz ad. dccc. z vltra annos. s. ppe mille. deinde post dilu uū hoies ceperūt comedere carnes z pisces z bibere vinū sed nō nisi semel in die z i me ridie diei. z tunc facti sunt dies hois. ccc. an norum. vt patet Gen. viij. Deinde tpe Da uid inceperūt cenare: z tunc diminuta ē vi ta hois. Iuxta illud Ps. Dies annoz n̄ro rum in ip̄is. lxx. ann. z paulatim pluries co medendo minuit adhuc plus vita. Sep/ pto zizania inuidie crescat cū tritico grē vi/ uinalis quādo q̄s grām habens p̄dicatio nis vel sc̄ie z h̄mōi inuidet alteri p̄slem q̄/ tiam habenti vel maiorē: eo q sibi parifica tur p̄tendē q ip̄e possz pl' fructificare. et sic illos vilipendūt vt ip̄i singulares appa

reant. z h̄ est piculosum. qz Bre xxxij. mo. dicit q error qui virtus credit' distiale emē datur. Cōsimiliter etiā hoc accidit inf arti fices qui suū opus melius reputāt q̄ altes rius z inuidēt q pl' ad alios hoies p̄sunt Itē inf milites de victorijs et h̄mōi. Se p̄timo zizania acidie crescat z inserit tritico discretōis vel māsuetudinis z m̄stratiz. de q Aug. li. de conflictu vicioz z p̄tutū dicit Acidia z ignauia dicit. si lectōi sc̄pturaz cōtinuo insistas oculoꝝ caliginē incurz. si i desinenter lachrymas fuderz ip̄os etiā ocu los amittis. Hoc modo diabolus locut' fuit sancte virgini Elare dū plurimū i ora tionibz ploraret. Sed illa rādit. quō cecus erit q deū videbit. z sic demon p̄fusus eua nit. Itē Grego. xxxij. moral. dr. Plerūqz dissoluta remissio q̄i māsuetudo ac pietas habet. s. i acidiosis. z dū pl' q̄s decet delin/ q̄tibz p̄alt' p̄at ad etna supplicia crudelit' resuāt. hec ille. Ex his p̄tz quō i hoibz cū ctis zizania cum tritico est p̄mixta. Ter/ tio deniqz i euāgelio dr q collectio zizanie est dilata vsqz ad messem. Accedentes inqt serui h̄ est sc̄i p̄res q sunt serui dei q p ora/ tionē diuinū p̄siliū q̄surrunt dicē. Dne nō ne bonū semen zc. vñ q̄ habz zizaniā. quia mirabant vñ in sc̄ta ecclia tot mala vicioz z heresum pullularēt. z ait illis. Inimicus hō hoc fecit. diuinitus em̄ sanctis fuit fue latū q h̄ fuit ope diaboli. S Sz quō diabol' dicit inimic' hō cū nō sit hō sz an/ gelus mal'. Rñdet fm Ludol. aliosqz do ctōres. q ideo qz hōi z deo a p̄ncipio mū/ di inimicat' fuit et hoiem viciat. z sic ab e/ uentu dicit inimicus hō Sic ab aphrica di cit Scipio aphricanus qui aphricam deli uicit z inhabitauit. Sic diabolus per pec catum deuicitū hominē inhabitat. z sic tā/ q̄ ex ciuitate sua homo denominat. Itē qz diabolus talia vicia suggerens facit p ho/ minem cōsentientes. Ideo vnum ab altero z cum altero denominat p̄p v̄mōnē. s. tan q̄ capitis. Nam sicut homo malus dr dia bolus. iuxta illud Joannis. vi. Un' ex vo bis diabol' est. Ita diabol' dicit hō mal' vel inimic' eo q cōmunicant in ope malo sicut caput z mēbra ab inuicē denomināt. z qd facit caput ip̄urat mēbris z ecōuerso vñ Bre. hom. x. dr. Certe inqz oim caput

nota ex quo tempore ceperunt homines carnes comedere et bibere vinum

Dominica III. post octa. epipha.

diabolus est et iniqui omnes sunt huiusmodi capiti mebra etc. ideo diabolus dicitur inimicus hominis. sequitur. Dixerunt autem filii. Quis enim et colligitur. scilicet separando malos a civitate ecclesie per excommunicationem et punishmentem secularem. et ait. Nonne forte colligentes zizania etc. sinite utraq; crescere usque ad messem. id est usque ad finem mundi. quod dicitur messis. quia tunc omnes homines falce mortis et terra demerentur.

Ecce ergo dei pietas quod sic permittit malos cum bonis vivere in ecclesia. et differt eorum extinctionem. Sed dicitur tamen deus precepit Exo. xxij. di. Maleficos ne patiaris vivere. et apostolus. i. Cor. v. de. Auferte malum ex vobis. ipse. Rndet fm Aug. Hiero. et Bre. vt habet. xxij. q. iij. p. totus. q. qm et vbi discernunt boni a malis: et fieri potest sine scandalo et sine lesione bonorum. et vbi periculum scismatis non timeat. tunc mali et pericula heretici extirpandi vtiq; sunt et sepandi ac iusticie seculari permittendi vt per dignam mortem exterminentur ne totum corpus ecclesie corrumpat alias non. Unde de predicta auetas Exo. et apli intelligit de manifestis malis. Sed dicta huiusmodi euangelij intelligenda sunt de ambiguis fm doctorum Ludol. et Lyrā i casu. scilicet quoniam non bene discernunt. scilicet mali. vt quoniam iminet periculum maius: puta scismatis aut interfectionis fidelium a fautoribus hereticorum etc. Tunc permittendi sunt propter maius periculum evitandum. et sic in hoc docemur quod occultorum malorum iudicium nobis non usurpemus sed deo committamur. Nam et heretici occulti qui alios non inducunt ad malum rotandi sunt. docemur etiam quod ex sola suspitione humana nemo dānet. nec cito scilicet discrete sententia ferat contra aliquem. sed et loco penitentie deest. quia quod hodie malum est. vel quod errat: forte cras convertet. vt hec Aug. dicit in glo. euangelij. Quare autem mali cum bonis in secula ecclesia a deo vivere permittuntur diu: et non statim in infernum deiciuntur causa breuitatis hec pertransio. et alio sermone dicam.

Circa tertium d. finali re

conditioe vel collocatioe vtriusq; sat patz in euangelio ipso vbi dicitur dicitur. In tpe messis. id est iudicij finalis dicitur messis. id est angel. Colligite primum zizania etc. Nam ibidem scilicet Mat. xij. dicitur exponere dicitur quod messores angeli sunt. et in consummatione seculi mittet filius hominis angelos suos. scilicet per quos iudicia

exercet in bonos et in malos. et colliget inquit de regno eius omnia scādala: et omnes qui operant iniquitatem. et mittet eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor. etc. Vbi tria precipua futura notant.

Primo malorum separatio.
Secundo eorum pene multiplicatio
Tertio bonorum iocundatio

Primo separatio cum dicitur. Colligite primum zizania ea sepando d. medio iustorum. et etiam a visione dei excludent. iuxta illud Esa. xxvj. Tollat impius ne videat gloriam dei. Quod tunc est malum. Dicit enim Chrysostomus. quod omnes penas hec precellit: et quasi nihil sunt alie respiciuntur vtiq; pene carētie visionis dei quod est pena essentialis. **S**ecundo notat malorum pene multiplicatio. et prima pena eorundem erit alligatio. ideo dicitur. Alligate eos. scilicet vt nunquam possint exire de inferno. nec vtiq; possint se mouere per refrigerio aut consolatioe de latere in latus. vel de loco ad locum. Nam Mat. xxij. scribit. Ligat manus et pedes mittite eum in te. etc. Item Job. In inferno nulla redemptio. et sic nullum refrigerium consolatiois. Secunda erit acerbissimi ardoris. ideo addit. Ad comburendum. Tertia erit fletus et stridor quod in expositioe addit. Ibi erit fletus et stridor dentium. Quarta erit horrede ordiatio: nis in penis commensuratis. et hoc notat cum in terponit. In fasciculos inquit alligate ea. Nam Grego. dicit. Admirum fasciculos ad comburendum ligare est hos qui eterno igni tradendi sunt pares paribus sociare: vt quis sillis culpa iniquat par etiam pena commutrigat. hec ille. Cogitemus ergo quomodo ibi erunt fm scilicet Vincē. Primo in vno fasciculo impatores reges principesque mali. Secundo in alio erunt omnes ecclesie stici plati mali. Tertio mali religiosi. Quartus fasciculatus habebit malos iudices aduocatos notarios etc. Quintus malos peribyteros et deros. Sextus supbos. Septimus auaros et usurarios latrones falsos mercatores. Octauus luxuriosos: et sic de alijs peccatis. Tertio notat bonorum iocundatio cum dicitur. Critici autem agere etc. Unde primum gaudium notat cum dicitur. tritici. eo quod a peccatis et ab eorum penis sunt exempti et liberati. Secundo cum dicitur. congregate. quod scilicet notat societate sanctorum omnium: aploz martyz. p. fel. et alioz. Tertium cum dicitur. i horreum meum. quod notat presentiam christi et beatitudinem trinitatem. id est celesti presentiam. Ergo charissimi roge. xpx

Sermo

Dñica eadē Ser. III. de dei et opere eius bonitate ac pietate necno et iusticia.

Domine nō!

ne bonum semen seminasti in agro tuo. vñ g habz zizania. Mat. xij. et in euāg. hodie.

Sicut dicit Dionysius de angelica hierarchia. et est Phil. j. celi et Platon. j. Timæi dicitur. Optimum est optima facere. sed deus est optimus quia essentialiter bonus a quo sunt omnia alia bona. Ideo ex natura diuine bonitatis est quod semper et in omnibus quod facit facit bona vñ Gen. j. scribit. Vidit deus cuncta quod fecerat et erant valde bona. Hoc idem probat huiusmodi euāgelium mystice cum dicitur. Sic est regnum celorum. id est ipse deus qui per nos ex sua bonitate charitate inmensa factus est homo qui seminavit bonum semen in agro. Sed quoniam vt ait Iud. de summo bo. ca. ij. li. j. Valium non est a deo creatum sed a diabolo inuentum. Ideo dicitur quod inimicus homo hoc est diabolus sup seminavit zizaniaz multorum malorum. ita quod serui dei sancti homines admirarentur de tam multis malis pullulantibus in mundo. et dicerent. Domine nome bonum semen seminasti in agro tuo: vñ g habz zizania: sic patz in thema repaccepto ex euāgelio. Proinde in sermone isto de opere dei bonitate et diaboli perversitate tria mysteria notabimur ex huiusmodi euāgelio elicienda in quibus notat

Primo diuina bonitas in seminando.
Secundo diuina pietas in expectando
Tertio diuina equitas in igne purgando.

Circa primum de diuina bo

nitate in seminando hoc est in operando. quia tria iuxta se posita magis elucescunt. vt dicit philosophus. Ideo de bonitate dei seminatis bona opera et de malicia diaboli sup seminatis mala zizania simul persequamur in hoc articulo sermone. **H**ominum ergo quod bonus deus in sex agris seminavit bonum semine. In quibus presertim diabolus sup seminavit zizania.

Primo in agro celesti.
Secundo in agro paradisi.
Tertio in agro huius mundi.
Quarto in agro cordis humani
Quinto in agro ecclesie fidei.
Sexto in agro virginali.

Primo deus bonus seminavit in agro celesti bonum semen tritici vtiq; angelica creatura creando optima. quod ad similitudinem tritici fuit alba per omnia puritatez. et rubra per charitatem. Sed autem angeli in principio creationis fuerunt boni et puri. probat Augustinus li. ij. di. ij. di. Non enim potuit creator optimus autor mali esse et ideo totum bonum erat quod ex deo ipse. scilicet angelis erat. et sic probat Augustinus quod boni erant omnes angeli quoniam primo facti sunt scilicet ea bonitate quod natura inapiens acceperat. Cui resonat illud Platonis in Timæo dictum. Optimus est mundi autor in optimis naturis productis. longe ab eo inuidia flegatur quod voluit. scilicet omnibus bona. Bonitas quippe dei fuit causa factiois mundi et originis omnium rerum. hec ibi. Demque quod angeli habuerunt charitatem: probat Augustinus vbi dicitur. Solet quoniam vtiq; angeli aliquam dei vel sui habuerunt dilectionem. Ad quod dicitur potest quod naturales habebant dilectionem vt memorantur intellectus et ingenium quod deum et se aliter? diligebant per quam tamen non merebantur. hec ibi. Tunc ratio finis docto. quia radix meriti. scilicet gratia eis adhuc non fuit addita: ideo non merebantur. patz ergo quod deus creando in celo empyreo angelos omnes bonum semine seminavit. Sed ibi lucifer princeps angelorum quod per auerteret a deo facti sunt mali sup seminavit zizania supbie. quia vt Iud. de summo bono dicitur. Postquam creatus est bonus eminens nature et profunditate scie perpendens in suum creatorem supbiuit intumescens et ena se egre et presumptus dicitur. Esa. xij. In celum ascendam supra astra celi exaltabo solium meum: ero sillis altissimi. vbi per astra intelligit ceteros angelos et per celum equalitate dei. quod dicitur. Nulli volo subesse sed omnibus preesse. **S**ed quomodo peccare angelus potuit cum tamen bonus creatus fuit? ita quod nulla alia creatura sic ad dei bonitatez et perfectione appropinquauit et in tam optimo loco. scilicet in celo empyreo creatus fuit. Rndet scilicet doc. quia libere arbitrium habuit quod prece flecti potuit ad vtrumque. scilicet ad bonum vel ad malum. Sed postquam per libere arbitrium boni elegerunt bonum et subesse deo sic confirmati sunt in bono quod nunquam possunt flecti ad malum. et mali sic sunt oblitati in malo quod nunquam possunt velle bonum. Unde huiusmodi predicto diabolus sup seminavit zizania in celo quoniam persuasit angelis tale suum supbia et multi eorum? sententiam. et adhererent. celi

nota de ag. lo huiusmodi sermo quo modo deo fuit peccat

derunt et perierunt pariter cum illo pro superbia. Nam scribit Ecclesiasticus xiiij. Qui concitauerit superbo induet superbia. Et tu homo qui superbis quod speras in celum ascendere cum etiam angeli in celo creati pro superbia inde corruerunt. Secundo in agro paradisi. scilicet terrestres deus bonum seminavit bonum semen. scilicet humanam naturam quam quidem locavit in paradiso deliciaz tamquam triticum quod est album intus et rubrum exterius. quia homo creatus est in innocentie puritate et charitatis habuit rubedinem. ut enim Augustinus dicit. Adhuc perditam charitatem quam prius habuit malus factus est. Hec ille in quadam homelia. Idem quoque Augustinus. Julianus in responsionibus dicit sic. Quid est homo nisi bonum opus dei et nobile semen. hec ille. Nobile inquam semen. quia homo prius maximis bonis nobilitatus a deo extitit tanquam optimum opus dei ad similitudinem seminis tritici. ut declarat ex pluribus. Primo ex preciositate quia triticum ex terra producit et nobilissimum est inter omnia semina quibus cetera fruuntur homines et nutriuntur ac etiam preciosius est. Sic homo inter omnes creaturas dei corporales fuit factus ex terra et nobilissima et preciosissima creatura ut potest imagine dei et similitudine insignita. Secundo ex localitate. quia sicut triticum licet exterius in agro. scilicet seminatur. tamen ad loca tutiora in horrea domini digniora quoque castra congregatur et locatur. Sic homo licet ex limo terre extra paradysum sit a deo formatus. ut Beatus Hieronymus. Lira narrat in agro damasceno. tamen in loco nobilissimo et tutissimo terrestri paradysi locatus fuit. hoc ideo quod sciret se ad hoc factum vixit ut si se ad obedientiam peccatoris vinculo charitatis astringeret ad celestem paradysum et angelorum societatem sine morte carnis transiret. si autem hec dicit Gregorius. Proinde sic deus ordinavit Adam et Eva post exulatum per penitentiam tandem ad beatitudinem pervenerunt. ut dicit Augustinus. li. ij. Cur deus homo. c. xvj. scilicet cum christus ascendit in celum. Tertio nobilitas hominis patet ex nobili exemplaritate. Nam panis triticus significat in scriptura sapientiam divinam. Ecclesiasticus xv. Libavit illum pane vite et intellectus. Et in hoc euangelio per triticum verba sapientie significantur. Sed ad huiusmodi sapientiam in paradiso ut triticum bonum plenum erat. quia dei notitia et presentiam quasi interiori aspiratione iugiter contemplabatur non in enigmate sicut nos modo in via. sed pro omnibus viatoribus communibus excellenter. nec tamen

ita excellenter sicut illi qui sunt in patria sed medio modo secundum Theodosium. Inter Adam primum fide de christi incarnatione secundum Theodosium. ij. q. ij. ar. vij. ubi probavit de christo et ecclesia d. Hoc nunc os ex omnibus etc. De hoc habes. ij. ser. lxx. Inter sanctas creaturas. nam omnibus nominibus imposuit Beatus Hieronymus. Ecce ergo patet quod deus hominem tamquam nobile triticum et optimum seminavit. sed diabolus zizaniam supseminavit vicia quoniam hominem decepit et ad inobedientiam induxit. et sic hec omnia peccata homo amisit et miseriam huius vite ac mala plima incurrit ut patet. Ex his omnibus christiane agnosce quam malum sit deo non credere et non obedire eius preceptis. ecce enim deus cum preceptum homini dedisset ne de ligno vitato comederet quia sic morte morerentur. diabolus dixit. nequaquam moriemini. et diabolus Eva credidit ac vitatum comedit. De quo Augustinus. li. ij. de civitate dei c. xvij. Magna infidelitas fuit quod per hominem diaboli plene credidit quod dei tandem et Adam comedit. et sic per inobedientiam omnes facti sumus filii ire. ecce omnes mori tenemur de necessitate. Unde ergo homo fallacia diaboli. dicit Beatus Hieronymus. exdantat diabolus. diabolus nequam ubi est illud tuum nequam. enim omnes morimur etc. Heu quod sunt modo christiani qui saltim ope plene credunt diabolo quod deo. quia nec conminationes dei in scripturis factas curant nec precepta aut documenta sed diabolum sequuntur et obediendo. Deus eterne quidem est huiusmodi plene voluit homines perire cum diabolo in peccatis perseverando quod tecum testis bone velint regere obediendo. Tertio in agro huiusmodi seminavit multa bona semina. scilicet multitudinem et diversitatem creaturarum. ex quibus homo instrueret ad cognoscendum et ad amandum creatorem. quod quidem creaturas dedit deus ad usum hominum. iuxta illud Psalmus Omnia subiecisti sub pedibus eius etc. Sed diabolus supseminavit in mundo toto zizaniam. scilicet magnam discordiam. magnam fraudulentiam et magnam miseriam. Namque homines maxime discordant litigant et bellant ut adquirent bona temporalia et rez ac possessionum dominia. magnam etiam fraudulentiam inuicem faciunt cum quibuslibet nescit decipere alter. ubi Proverbia xx. Vis emptor dicit malum est malum est. et cum recesserit gloriatur. suavis est homini panis mendacium. id est mendacium adquisitum et postea implebit os eius calculo. Hec ibi. hoc est ratione de reddere deo et punietur igne. Nam secundum Lactantium. Calculus est ror vel lapis ignitus. Denique in mundo seminavit

diabolus hominibus magnam miseriam tamen in nascendo quod vivendo ac tandem moriendo. Unde Augustinus dicit. Et quod ad diabolum suadente lapsus est. et de paradiso expulsus omnes dies eius pleni sunt miseria. et ideo puer nascens plorat. non dum loquitur et statim propheta. et sic patet. Quarto in agro huiusmodi seminavit bonum semen. scilicet imaginem et similitudinem suam Beatus Hieronymus. Et semina fructum ac gratiam dona etc. Sed diabolus supseminavit zizaniam concupiscentie carnalis. quia ut scribit Beatus Hieronymus. Sensus et cogitatio humani cordis prius sunt ad malum omni tempore ab adolescentia sua. et sic seminavit semen omnium vicioz. Quinto in agro ecclesie deus seminavit bonum semen. scilicet verbi dei preterea doctrinam fidei morum et sacrorum. Iste est ager emptus pro christo sanguis christi in sepultura pegrinorum. quod dicitur in acheldemach. id est ager sanguis christi. Dat. xxvij. Ad sepultura enim pegrinorum est dicitur. quia sancti dei qui in corpore pegrinant a domino in agro isto. scilicet fidei et virtutis ecclesie sepeliuntur usque ad mortem perseverando. Et sic in agro aliquid semina sunt ad alimentum hominum et vite profuatur. sic in ecclesia est sacramentum eucharistie. alia sunt per medicina facienda et infirmorum curatio. sic sacra alia. sed in isto agro diabolus supseminavit pessima semina zizaniaz. scilicet hereticas pravitatem cum multis erroribus. schismaticam divisionem cum multis seditionibus. simoniacam platorem et huiusmodi mala. Sexto in agro brevis pergitur materia. deus seminavit ponendo optimum super omnia verbum. id est filium suum eternum cum omni plenitudine gratiarum et virtutum ac donorum spiritus sancti. ita quod diabolus nunquam possit ibi aliquid malum scire. Unde dicitur in Cantico. l. iij. Tota pulchra es a. m. et ma. etc. Sicque patet quod deus vicit diabolum in seminando bono. quia bonum superbia Dionisius. est potentius malo. nec diabolus potest tantum in malo abundare quantum deus abundat in bono. Voluit ergo deus superabundantem suam bonitatem in pergitur materia ostendere ut omnes peccatores discant ad eam recurrere tanquam ad matrem gratie et misericordie ut canit ecclesia. O ergo peccator o peccator recogitance tua peccata. et scito quia diabolus seminavit in terra ut perdat te eternaliter. Age ergo peccator. recurre ad matrem gratie per eam ex bonitate dei deus gratia que persequitur veniam et gloriam. S

Circa secundum de divina pietate et expectando. quia sacra euangelia dicitur quod deus zizaniam peccati diaboli permisit crescere sicut cum tritico usque ad messes. id est usque ad finem mundi

Quem ergo aut oportet deus patitur et permittit peccatores et hereticos in ecclesia durare vivere. Ratione quod quodammodo est. quia deus boni scit quod multi tales non convertentur a peccatis. Et quia regula generalis theologie est quod peccator statim ut peccat eterna damnatione de meret. eo quod non bonum eternum. sed deus peccavit. ubi Augustinus. l. ij. di. xlij. dicit. Peccatum mortale est quod meret penam eternam. et probatur per dictum Augustinus. Non sic homicida qui occidit regem statim traditur morte plecedit peccati. Sic est in proposito. Unde tamen ergo deus differit finem damnationis cum sciat tale non convertetur. Rursum ad hoc theologia quod plures rationibus hoc deus facit. Ex quibus sex breviter declarabimus per edificationem.

- Prima ratio dicitur divini amoris ostensio
 - Secunda dicitur benignitatis misericordia.
 - Tertia dicitur charitativa attractio. (natio)
 - Quarta dicitur divinitas propria et naturalis iudicii
 - Quinta dicitur equitatis et iusticie comprobatio.
 - Sexta dicitur fructus iustorum adquisitio.
- Prima ratio dicitur amoris divini ostensio. ut scilicet ostendat quod deus multum amat hominum salutem. adeo quod voluntate antecedente vult omnes etiam peccatores salvari per penitentiam. ubi Ezechielus. xvij. Nolo mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat. Et I. Timotheus. ij. Qui vult omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis. etc. Ergo amorose deus quantum tibi obtemperare te reamare per mali bonitatem. o peccator prope deus quod in hoc deus nos homines plene amat ut quod angelos. quia illos statim ut peccaverunt eternaliter damnavit. sed te ecce quod amicus peccator non dum usque modo perdidit. time ergo et age penitentiam
- Secunda ratio dicitur benignitatis misericordia. ut scilicet misericordia benignitatis. digne clarificat in his qui convertuntur ad penitentiam. ubi Ezechielus. xxx. Propterea expectat vos deus ut misereatur vestri. et apostolus Romanos. ij. An ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit. an divinitas bonitatis eius et patiens et longanimitatis. Tertio dicitur charitativa attractio. Nam ut Philo. ij. li. rhetor. dicit. Senectus est amicus humanum non vult trahi nisi amore. et quia deus plene placet ex amore hominum converti ad penitentiam quod tunc. id est vult amabiliter expectare peccatores magis quam statim punire. nam si deus statim peccatores perderet metu solo potest quod amor re homines peccatores et a peccatis abstereret. et sic per charitatem et per penitentiam non esset. Idem Proinde Leo papa dicit per dicitur. s. c. Dupliciter inquit. Diabolus dei lapsibus humanis subvenit ut non solum per baptismum gratia sed et per penitentiam medicinam spes

vite reparat et ne diuine inqt voluntas p̄sidi/ is ordiat. f. ex charitate. Declarat hoc: qz p̄mo videm⁹ q̄ de⁹ nō soluz p̄te expectat. Sz insup ex charitate infinita tota die sup ostiū cordis stat pulsando vt hō sibi apiat p̄ p̄niaz. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū pulso siqs apuerit ita. zc. Sz qz mlti sūt hoies q̄ p̄ multitudie pctōz suoz tumerēt q̄ ch̄s dedit gret eos suscipe. ideo talibz insup secu/ ritate p̄stat di. hortān. Hiero. iij. Tu ania fornicata es cū amatoribz multz: tū reuer/ tere ad me z ego suscipiā te. Dulce p̄bz o dulce p̄missio dñi iesu: fuertere inqt post q̄ntacūqz offensaz multitudinē z suscipiā. Deniqz qz multi sunt duri ad p̄uersionez. id ex charitate cōminat penas. Luc. iij. di. Ego dico vobis nisi p̄niaz egerit. oēs p̄bi/ tis. Ut aut p̄l⁹ alliciat amore p̄mittit reḡ celestia. Dat. iij. P̄niam agite appropin/ q̄bit reg. cz. Insup qz mlti sunt tāmale nat/ ture q̄ p̄ba eis nihil p̄sunt: idarco ex chari/ tate paterna impedit p̄bera z flagella. naz q̄re de⁹ nos tot pestilētis z guerris z fla/ gellis affligit nisi vt p̄uertamur z nō per/ eam⁹. Un̄ dic̄ Bre. Mala q̄ nos h̄ p̄mūt ad deū ire cōpellūt. Ecce ḡ p̄tz q̄ mltiplex misericordia nobis subuenit. p̄tea q̄z de⁹ pctōres dānare differt: vt tāmultiplica cha/ ritate attrahat pctōres ne pereant. Quarta rō d̄: diuinitas p̄p̄ia z natural in/ dinatio. Nā Hiero. d̄ pe. di. j. c. Quia. Di uinitatis inqt natura est clemēs z pia ma/ gisqz ad indulgētis q̄ ad vindictā prona. Nō vult ḡ mortē pctōris sz vt p̄uertat z vi/ uat. Hec ille. Ideoqz vt d̄t Chrys. super Dat. De⁹ oipotens misericordie cito facit qz h̄ est sibi s̄m p̄p̄rietatē naturalē deitatis sz opus iusticie p̄mētis est deo alienuz. vt scribit Esa. xxviii. ḡ tarde h̄ facit Nā q̄qd̄ q̄s facit s̄m natura cito facit. qd̄ aut p̄ nat/ urā est tarde facit. hec Chrys. Exēpli gr̄a Quis p̄mpta est ad volādū z cito facit h̄. s̄m p̄p̄s ad natādū qz h̄ est naturale sz tar/ de peditat. Itē ḡue cito fert deorsū descen/ dēdo: z leue sursum ascēdēdo. Sz tarde tra/ hit ḡue sursum. qz h̄ sibi ē imaturale. illud autē naturale. Sic quia naturale p̄p̄ium est deo misereri: vt dicit Grego. ergo prom/ pte penitenti miseret statim. sed punire est iusticie opus non tam naturale. ideo h̄ tar/

dius facit. Quia ratio dicit equitatē z iu/ sticie cōprobatio. quia sic dei iusticia magz approbat: ita q̄ nō possint mali seipos ex/ cūsare dicētes. Ideo nō sumus cōuersi qz nō expectant nos dei iusticia sufficiētē tem/ pore. Sed cum sic deus diuini⁹ expectat approbat dei iusticia: qz habuerūt tps cō/ uersionis: sed noluerūt. Et qz vt d̄t Grego. in moral. Quos de⁹ diuini⁹ vt cōuertant expectat: illos si non cōuertant diuini⁹ da/ mnat. Et sic patet Sexta ratio dicit fru/ ctificatio. quia iustis ex maloz supueniēti um p̄secutione vtilitas multiplex purgati/ onis. f. et gratie ac glorie acquirit. Imo ex hoc solo etiā q̄ iusti inter malos bene vix/ erunt magnam laudē z gloriā consequent. Nam Loth laudat q̄ inter pessimos bene vixit. ij. Petri. ij. Et hoc similit Bene. vj. Proinde Augu. sup Psal. dicit sic. Nō pu/ teris fratres gratis viuere malos: z de eis nil boni agere deum in mūdo. Omnis ma/ lus aut ideo viuit vt cōuertat. aut vt bon⁹ p̄ eum exerceat. Hec ille. et p̄ cōsequēs me/ ritum z gloria bono augeat. Ergo ho/ mo pctōr pensa dei iudicia: et conuertere ad deum penitendo. R

Circa tertiu de equitate iusticie in cōburendo. scz igne infernali ma/ los sicut docet euangeliū dicens. qz zizania id ē malos omnes alligari mandauit de⁹ ad comburendū. Notandū breuiter qz Au/ gustinus in Enchyri. dicit qz deus bonis nunqz in mundo permittit aliquod ma/ lum nisi inde elicere p̄nouerit aliquod bo/ num. Et hoc est p̄ regula generali. unde si deus non pōt de malis hoim peccatorum penitentiā elicere z misericordiam propter quam permittit eos in ecclia viuere: saltez elicit iusticie equitatē eos acriter puniēdo in inferno. Et hoc est valde bonum z pul/ crum ad dei laudem et ad decorem vniuer/ si: sicut ostendit i exemplis pluribz Augu/ stinus. Primū exemplū qz ita decenter stat/ fur in patibulo sicut miles in equo. Sic in/ pposito: quia peccator est fur anime p̄p̄ie. ideo suspenditur iuste in patibulo inferna/ li. Secundū qz ita pulcre et ad honorez re/ gis stat latro in rota crumfragia: sicut fide/ lis seruus in aula regia. Sic in proposito

Tertiu qz ita decet ad honorez regz malefa/ ctorez includere in carcere sicut gemā p̄ciosa includere i ornatu corone. sic zc. Quartū qz ita decet regē habere suos stabularios ster/ core equoz ifectos. sic z domesticos purpu/ ra aurea idutos. Quintū z sextū ex euāge/ lio. qm̄ ita decenter mali tradunt igni cō/ burendi sicut z palea cōburunt z zizania. bonos aut recōdi i celo: sicut triticū i area dñi decet. Pro exemplo finali legi/ tur int̄ miracula qz qdam ho cu sp̄ in vita tota luxuriose z male vixit: ad hora mor/ tis veniens vidit an̄ se diabolū astare. Cui ait. Quis es tu: ille ait. Ego sum diabol⁹ tuus dñs z dilectus. nā mihi sp̄ defuisti ideo iam solua tibi stipendiū penaz. At il/ le miser hec audiet timuit. voluebatqz oca/ los horribiliter huc vel illuc ne diaboluz videret. sz diabol⁹ vndiqz se illi⁹ aspectū obijciēbat. Unde hō anxiat⁹ cepit clama/ re dicens. Cito ego te diabole: cito ad mi/ sericordia dei: z tibi rñdebo tibi. Diabol⁹ ait. Et ego cito te ad iusticiā dei: z stabo p̄ te. z sic anima illius egressa est. Reuelatuz qz narrat qz anima illa infelix cepit corā iu/ dice dicere. Domine plenus es misericordi/ dia: p̄ passionē tuam z matris tue merita rogo te miserere mei: z libera me a demōe isto. Contra diabol⁹ iusticiā dei allegans d̄. Tu dixisti. Cū accipo tēpus ego iusti/ cias iudicabo. Iudica ḡ hunc esse meū ob/ culpam. Tunc iudex ad animā ait. Qua/ re nō cogitasti in vita misericordiā inuoca/ care p̄ penitentiā veram. cur in pctis p̄se/ uerasti. At illa obmutuit. z iudex sententiā tulit dicens. Do te diabolo cui seruisti me/ am passionē z beneficia charitatis mee in/ vita nō r̄cognouisti vt p̄uentereris a pctis. ergo nō es digna p̄ me liberari. z sic diabo/ lus animam illā rapuit ad inferna. Roge/ mus ergo zc.

Dñica Septuagesime Sermo. I. vicz sup euangelio p simplicia populo.

Imile est re

gnū celoꝝ hoī p̄familia qui erūt p̄mo mane p̄ducere ope/ rarios i vineā suā. Dat. xx. D. Sic

Aug. li. d̄ vita ch̄ia. d̄t. Neqz daf nob q̄ es felicitatē etne absqz vite hui⁹ certamine z labore. Ideo ch̄s dñs i pabola h⁹ euā gelij p̄ponit nob̄ exemplū qz hō q̄libz debet opari in vinea dñi tanqz fidel⁹ oparius vt possit in sero. h̄ ē in hora mortis mercedem etne felicitatē adq̄rere. Et h̄ est qd̄ sa/ crū euangeliū pabolice narrat dicēs.

In illo tpe dixit Iesus dñs. suis pabo/ la hac. Sile est regnū celoꝝ hoī p̄familia as q̄ erūt p̄mo mane p̄ducere oparios i vineā suā. Couentioe aut facta cū oparijs ex denario diurno: misit eos in vineā suā. Et egressus circa horā tertiā vidit alios stan/ tes in foro ociosos: z illis dixit. Ite z vos in vineā meā. z qd̄ iustū fuerit dabo vob. Illi aut abierūt. Itēz aut erūt circa sextā z nonā horā z fecit s̄m. Circa vndecimā p̄o erūt z inuenit alios stātes: z dixit illis. Quid hic stātis tota die ociosi? Dicunt ei quia nemo nos cōduxit. Dicit illis. Ite z vos in vineā meā. Cū sero autē factū esset dixit dñs vinee paratorū suo. Uoca opa/ rios z redde illis mercedē: incipies a nouis/ simis vsqz ad p̄mos. Cum venissent ḡ qui circa vndecimā horā venerāt acceperūt s̄m/ gulos denarios. Venientes autē z p̄mi ar/ bitrati sunt qz plus essent accepturi. Acce/ perūt autē z ipi singulos denarios. z accipi/ entes murmurabāt aduersus p̄emfamili/ as dicētes. Hī nouissimi vna hora fecerūt: z pares illos nob̄ fecisti q̄ portauim⁹ pon/ dus diei z estus. At ille rñdens vni coruz dixit. Amice nō facio tibi iniuriā: nōne ex/ denario p̄uisti meū. tolle qd̄ tuū est z va/ de. Uolo autē z huic nouissimo dare sic et tibi. an nō licz mihi qd̄ volo facere? An oc/ culus tu⁹ nequā est qz ego bon⁹ sum. Sic erūt nouissimi p̄mi et p̄mi nouissimi. Et tñ enī sunt vocati pauci p̄o electi. Dat. xx.

In h̄ sacro euāge. tria mysteria p̄cipua sub pabola insinuat p̄replāda. vt p̄z itueti Primo diuine bonitatis charitas. hoc i euangeliij principio.

Secundo remunerāde felicitatis quali/ tas. hoc in reddendo denario.

Tertio hūane p̄auitatē periculositas. hoc in conclusionis termino.

Circa primū de bonita z

nis diuine erga nos charitate facz euāge. d. In illo tpe vtz qñ chrs erat etatz sue. xxij anno po stqz pdicare cepat āno pdicatōis scdo die. v. kal. octobr. h ē q die cadit fe/ stū Cosme z dami. vt dr Gual. z doc. Tūc dixit iesus discipul' pabolā hāc. Sile ē re gnū ce. zc. in q charitas dei notat.

Primo in vinee plantatione. Scdo in operariozū conductōe Tertio i varia horarū vocatōe. z hoc p totū vite designatōe. Prio i vinee plā/ tatione. Nam qd sit iste p'familias Chry/ sost. dr. q ē ipe de' cur' dom' ē celū z fra. q habz tres familias. s. angelos z scōs in celo letātes. Trē hoies i terr' militātes et demōes ac dānatos in inferno tāqz i carce re vinctos z patietes ipe de' tanqz p' cha ritatiuus p' suoz sustentatōe ad vitā etnā plantauit vineā h est eccliam scām vt ex/ ponit Bre. Et in ecclia plātauit aiām fide lē z de pctis penitēte ac fructū salut' faciē tem. Hāc vineā de' tanta charitate dile/ xit vt sup omnes thesauros mūdi p'caum indiciabilē char' p emēda ipa daret. s. vni genitū suū z eius sanguinē. j. Coz. vj. Em pti est' p'cio magno. glo. z por. de. i. cor. zc. Ber. Tāto p'cio de' extiauit vineā aie vt p ea suū vni genitū daret. Nā z. j. Pe. j. dr. Nō corruptilib' auro z argento redēpti estis s'z p'cio sanguie chri. Ecce p'z cha/ ritas dei ad vineā. Sed qrit quare ecclē sia p vineā z fideles aie p vites i vinea exi stentes delignt. Rñ def' vñ doc. huius rei tractatores q' plib' rōib'. P'ia rō appare tie. nā vinea i vitib' iuxta terrā turpissima apparet. s'z i frōdib' z fructib' aci alto pul cerrima ē. Sic in scā ecclia aie turpes vi/ dent. qz ceci: claudī: infirmi: multi paupes quoqz sunt in ea. z oēs hoies sunt miseris mult' expositi ac mortales. sed supius. i. i celo z i fructib' b'itudis etne est pulcerra j. Joan. iij. Charissimi filij dei sum' s'z nō dū apparet qd erimus. Cū autē apparue rit siles ei erim' qz videbim' deū sicuti est zc. Secunda rō cōsistentie. qz vinea p'sistit in multis vitib'. z sic ecclia ex multis fide/ lib': vt dr Bre. in hom. Tertia rō culture z p'cidētie. Nam vinea si debite nō colitur z nō p'cindit' sit siluestris z in labustas p' ratur. sic anima in ecclesia nisi colat' fructuz

eterne vite perdit. Debet ergo sicut vinea primo purgari. sic anima mudari a vicijs p' p'nam. Scdo debz fodi p' p'fessōes. sic enī in fodiēdo terra agit: sic in confessione secreta pctā ap'unt' corā sacerdote. Tertio debet putari p' satisfactionē. Aug'. Satis facere est causas pctōrū excludere z eaz sug gestōib' aditū nō prebere. Quarto vinea solet appodiari ligneo palo z hmōi. sic ani ma debz appodiari ligno crucis chri: z ex emplis scōz ne decidat in peccatū z dāna tiōnē. Unde. j. Pe. ij. Christus passus est p' vobis vt sequamini vestigia eius q' pec/ catū nō fecit. Unde sicut palmites adherē tes viti. i. chro q' dicit. Ego sum vitis vera z vos palmites Job. xv. Tales sunt faci/ entes optimū vinū. videlicet ex quo confici habz sanguis chrisi i eucharistia. S'z pal mites recise non valent nisi ad ignē. Sica/ nime chriso per gratiā herentes z amorē consequent' p'nia sanguinis chrisi celestia in fructu beatitudinis eterne. sed recise per peccatū igni gebennē tradentur.

Quarta ratio differētie in collectōe scz vindētie. Nā vt Petrus de crescētis. lib. iij. de rurali cōmodo dr. Aliq' male obser uat tps vindētiā. vias vindētiando anteqz vne maturant. ideo infirmū z nō p manēs faciūt vinū. Alij vindētiāt tardū postqz sunt mature. z hi nō solū vineas les dūt resolut' iā vitib'. s'z tale vinū passibili' z min' durable faciūt. Alij pō bono z de bito maturitatis tpe vindētiāt. Cogit' autē hoc tps debitū gustu z visu. Dicit g' Auicenna Democr' et African'. Sep solum dieb' z nō plurib' vnam maturam plene debere pmanere. sic q'ppe vindētiā/ do facit vinū bonū. Sic z spūaliter in ec/ clēsia anime sunt differētes in colligēdo tā qz vindētiādo fructū boni opis i celo Ali q' enī sunt hoies q' nondū maturitatē peni tentie in satisfaciēdo p'fecerūt: licz in penitē tia decesserunt. z isti non bonum faciunt: s'z acerbum vinum et non permanens. eo q' in purgatorio debent acerbitem sustine/ re pene et inde in celum ire. Alij sunt qui post maturitatem bonorum operum resolu tis vitibus penitentie segnis operant' tur et tarditate remissionis torpescunt. Et tales sepe ledunt etiam vineam. id est ani

nam z eccliam per pigriā qz sepe negligē ter agendo in pctm mortale cadūt. z isti si penitentiam agūt per multos tamē ignes purgatorij saluant. Sed alij vt boni perfe cti in maturitate meritorum vinum eterne iocunditatis faciūt quod per sex dies vsqz septem psumāt quia tota vita nostra septē dieb' hebdomadarum currit. z hoc matu/ rum esse cognoscūt visu fidei z gustu gratie dei in p'nti z tandem glie in futuro. Q'er/ go mira chrisi charitas qua diligit nos p' omnia ad fructum vite eterne. P' Se cundo charitas dei notatur in parabola in oparioz' p'ductione. Quid em' designat' p' operarios nisi sancti homines q' tanqz mer cenarij p' mercede eterne beatitudinis cō/ ducti sunt ad docendū opa salutis pro glo ria dei. vt dicit Chrys'. In hoc autē maria charitas dei fm Bregozū. significatur q' a p'ncipio mane vsqz ad sero hoc est a p'nci pio mundi vsqz finem nullo tempe desinit deus mittere operarios ad excolendū ple/ bem suam q' vineā erudiendo scz ad fidez p'nam z salutem. qz p'z' misit p'zarchas z hos p'mo mane. i. p'ma etate mundi que fu it ab Adam vsqz ad Noe continēs. z 260. annos vt dicit metrista in p'sibus q' haben tur cōiter. Isti patriarche fuerunt p'mi pa/ tres. scz Adam Abel Seth Enoch. Trē hora tertia que fm Brego. significat' scōz mundi etatem scz a Noe vsqz ad Abraam que continebat annos. 1142. tunc deus mi sit alios patriarchas. s. Noe z filios ei' Trē hora sexta h ē tertia etate mōi scz ab Abra am vsqz ad Moysen que continet annos 505. misit alios scz Abraam Isaac Jacob z filios eius. Item hora nona scz a Moys/ se vsqz ad David annis. 1114. misit Moysen pphetam cum Aaron sacerdote z Hur Caleph Josue z sic de alijs. Itēz etas qn ta scilicet a David post. 1100. ānos vel circa vsqz chrisi annūeratur sub hora nona ve/ te. testa. qua misit p'betas multos scz Ha than Elaiam Hieremiā Daniel zc. Deni qz vergente mundi vespere pro etate sexta q'li. j. hora scz a chriso vsqz antichristum. misit apostolos martyres p'fessores docto res zc. Ultima qz etate scz septima a tēpe antichristi mitter' Heliā z Enoch de para diso z plures religiosos chriāos q' p'uertēt

mūdū totū z iudeos oēs ad fidez chri zc. z sic p'z magna dei charitas q' oī tpe querit salutez hoim. Q' Tertio charitas dei oñdit in varia horaz vocatōe qz de' non soluz scōs p'duxit ad nos erudiēdū p'bo z exēplo ad salute z p'nam. sed insup singu/ los n'rm vocat ad p'nam a pctis z salutez varijs horis totū vite n're mercedē eternā p'mittē. Nā vt dr in euāge. vocauit opari os de foro z q'sdam tora die scātes ociosos z plurib' horis exiuit ad vocandū omēs z singulos ex charitate. Attēdite hic charissi mi charitatem dei. Quid est de foro voi casse nisi de statu viciōso mōi hui' fm intē tionē Orige. z Brego. Forz (inquit Breg.) est hic mundus: vendūt z emūt fraudez s'z bi facientes. In hoc foro. i. in mūdo vēdūt multi hoies aias p'prias mercatori diabo lo. p' vili p'cio pcti. alij p' carnali delectatōe vt luxuriosi. alij p' puo numismate p'urāt' alij p' furto z hmōi. alij p' pōpa mōi zc. Uñ Amb. de brāvita. z scribit. xv. q. j. Non est. dicit sic. Voluntariū seruū sibi diabol' au/ ctionat. Glo. i. emūt z adhrē iuri suo Remi nem iugo seruitutis diabolus possidet nisi si se ei prius peccatoruz cre vendiderit. hec ibi. Glosa. Nam ipsum peccatum dat nos/ bis diabolus pro p'cio vt demus ei nos ad occidendū. Hec glosa ibidez Sed ec ce charitas dei patet qua in hoc foro dis/ currit vocando ad opera penitentie z tanq' qz p'issimus mercator denarium vite offe/ redo ne diabolo nos venundando p'crez/ mus. Sed heu multi non curant hec.

nota annos antiqz ab adā usqz ad chriuz Jesuz

Handwritten mark or signature.

in suis emētis cedit et capisty. rudentibus illi vtiq. stari ille q. diabolus est in spē hoīs se māsifestauit et horrozē iussit et vidētibus oib. illū cū corpe et ania rapuit. Itē oib. horz vite nre nos de^o vocare ad pniāz psequēter q. ad salutē oñdit ex maria charitate in eo q. oēs etates hūane vite describit q. de^o hoies vocat. **S** Pro q. sciendū q. fm **Isid.** li. de numero. c. ij. aliosq. doc. cōit sex etates hoīs distinguūt. Prima est infantia q. septē annis finit. et in hac multi q. dem ad chīm vocant electi p. baptisimi grām vt patet de puer. baptizatis. **S** de his euāgel. liū hoc mittit loq. q. pueri in ista etate in fantili nōdū sunt dolicapaces vel discreti onis. et iō nō sunt idonei ad opanduz in vī nea dñi p. pniām et opa p. tutuz. Sed scda etas hoīs dicit puericia q. q. tuordecim annis finit. et tūc multi tanq. p. ma hora dicit vocant ad pniām et opa salutis ex dei charitate. vt patz de scis Joāne baptista q. scētēnis vel fm aliq. q. nquēnis heremū intrauit. Itē de scō vito martyre. de scō **Triphone** de scō **Agnete.** xij. annoz et sic de alijs. Tertia etas hominis dicit adolescentia quasi ad gignendū adulta q. vsq. ad. xxvij. annos p. tendit. et hec significat per tertiaz horam in euāgelio hoc. q. in ea solis in altum p. ficientis calor crescit. In hac vocat deus ad pniām ex charitate multos scz Joannē euāgelistā Paulum Franciscum **Lodouicū** zc. Hac hora dicunt sterisse oia osti in foro. q. dicit **Augusti.** xxj. de ciu. dei **Pauca** sūnt tante felicitatis vt ab inēi te adolescentia nulla pctā dānabilia cōmiserint. Item **Salusti** in **Jugurtino** dicit. Cum de p. tutib. agit nulla excellentior q. ea q. in castis adolescentib. inuenit. Quarta etas est iuuentus q. l. annis terminat et h. p. sextam horam signatur. In hac de^o vocauit **Petrū** ap. l. **Andrē** et **Arsenium** et multos. nā sol hora sexta stat in meridie cōputando ab hora ortus tempore eq. noctij. Sic homo in iuēture est in etate perfecta Quia etas est grauitas vel senū q. a. l. anno declinat in senectutē et lxx. anno concludit fm **Isid.** et significat p. ix. horā q. i. sol a meridie descendit. In hac etiā de^o ex charitate vocat multos vt latronez zc. Sexta etas est senectus vel decrepiti q. durat vsq.

finem vite. et hec significatur vndecima hora in qua multi ex charitate dei vocantur. scz circa mortē cōuertunt. et sic patz. **Q** dicitur di charitas q. oīs etatis et p. ditiōis hoies saluare p. fecto est.

Circa scdm pncipale d

felicitatē remuneratōe ipm euāgelii di. Cū sero factū cēt dixit dñs vinee. i. de^o p. ratoris suo. i. chzō q. missus est ad pcurādū salutē hoīm. Itē ē retributor. q. p. oē iudiciū dedit filio **Jo.** v. l. tā remuneratiōis iustoz q. punitiōis maloz. **G**loca inquit oparios et redde illis zc. lra plana est. sed ex ea documentuz eliat salubre vīz q. l. et q. bus hoīb. reddet i futuro chzō dñs felicitatē eternā. Ad qd declarādū notem^o q. iuxta passus hui^o euāgelij notat p. l. p. p. uia aut tria de remuneratiōe eterna. **P**rimo q. sit desideranda. **S**ecdo q. b. sit dāda. **T**ertio q. b. negāda. **P**rimo inq. notat q. sic desiderāda illa felicitas eterna i eo q. chzō eā assimilauit denario **S**ed q. re. aduertem^o dū fm docto. q. dnario cōpat q. d. r. p. l. rōne. **P**rimo rōne regij signi noti et scripture quia ex vtraq. pte denarius habet imaginem vel signū regis et scripturā q. b. agnoscat ei^o veritas. sic in beatitudine anima transformatur in imaginē dei et habebit ex vtraq. parte noticiā oim scripturaz. hoc est tā ex parte dei q. creaturaz. **U**nde. ij. **Cor.** ij. Nos reuelata facie glām dñi specularētes transformamur in eandē imaginē zc. **U**l. debet em̄ et sciet poptime sanctā trinitatem patrē filiū et spm̄ sc̄m̄ et cum hoc chzō hūanitatē deo p. iunctam. v. idēbit etiā chīm in hostia consecrata sicut nos videmus imaginē in speculo. Itē ex altera pte habebit scientiā oim artūz creaturaz. multo plus etiā am̄ sit ania pueri pmo nati sup oēs doc. mūdi hui^o. et sciet grāmaticā logicā et oēs artes ac creaturas celestes et terrestres **G**regorius. **Q**uid est quod nō videat q. vidētē omnia videt. **B**enedictus ergo qui studet in libro bone vite. **E**t qz fm **p. h. m. j.** **D**elta. **O**mnes hoies naturaliter scire desiderāt ergo illa bñtudo sicut denari^o imo improportionabiliter plus q. denari^o est desiderabilis **S**ecdo rōne circularis figure in q. nō est inuenire finem vl pncipiū. **J**o. q. de

narius significat ppetuitatē bñtūdis. **E**t c. xvij. **V**erces dñi manet in eternū. **T**ertio rōne equalis solutiōis p mercede. qz sic dicit euāgelii. oib. oparijs eqles denarij sunt soluti. **S**z quō i celo oib. eq. lis bñtudo dēt cū ibi aliqui sint maiores alijs in pmo. **R**ūdet q. sicut denarij dati istis oparijs habuerunt aliq. modo equalitātē. i. in figura circulari. tñ in valore apd oparios habent inequalitātē. qz hoies varij negociātes cū denarijs aliqui pl^o lucrant. alij minus. **S**ic in beatitudine est equalitas i duratiōe ppetuitatis. **S**z cū hoc est dñtia in modo et claritate vīsiōis diuine. et felicitatis. **J**oan. xij. **I**n domo patris mei māsiōes multe sunt. i. diuersi q. d. bñtitudinis. **Q**uarto p. denariū bñtudo significat rōe cupiditatē hūane. **N**ā pecuniā valde cupiūt hoies p magnis diuitijs eam cōgregādo. **J**uuenalis. **C**rescit amor nūmi q. tū pecunia crescit. **U**l. et euāgel. liū hoc dicit. q. p. m. cupiebant ples denarios accipere p. qd murmurabāt. eo q. pl^o eis nō dabat. sic beatitudo est summe appetibilis fm **Aug.** **S**ed querit quō dicit in euāgelio q. murmurauerūt oparij: cum vt **B**rego. ait. **R**egnū celoz null^o murmurans accipit. **R**ūdet fm **L**hryf. et doc. q. h. murmur i pabola dicit p figurā syntbesim id ē p suppositionē. vt sit sensus. supposito vl admisso q. ibi fieri possz murmuratio: taliter deus rñdere possz murmurati. **U**l. fm alios p murmur istud exponit admiratio de magna dei misericōdia q. sepe facit q. nō iustissimi. i. vltio pueri erūt. i. p. m. in celo sic latro pus q. **P**etr^o vl alij discipuli chzōi ac cepit padisum. **E**t sic etiā p. m. i. pus conuersi erunt nouissimi. **H**ec breuit^o sufficiat. **D**e secūda. i. quib. sit danda bñtudo p denariū significata. et similis de tertio q. b. negatur p maliciā: qz pauci sunt electi tertio articulo sequenti fm oīs patebit. **X**

Circa tertiu notandū

q. que piculū hūane malicie pbat ex h. q. chzō p. dūdedo pabolā dicit. **M**ulti enī sūt vocati: pauci p. o. ele. g. seq. q. ex hoīb. mūti p. eūt eternalit^o p maliciā. **U**l. **Aug.** ij. d. ci. vi. de. c. xxj. dicit exp. se q. ples erūt hoies i penis q. i. glia. **E**t idē li. xxj. c. xij. dicit q. i. v.

niuersa massa hūani gn̄is mltō ples sunt dānati q. i. luce. **E**t h. idē tenēdū pbat **R**ichar. sup. iij. di. xliij. q. ij. ar. ij. **E**t cū breuitatē h. sufficiat q. stionē hāc ptractare vñ ē q. ples hoies dānāt q. saluet. **E**t rō q. stionis. qz de^o bon^o vult oēs saluari. vt dicit ap. l. j. **T**imo. ij. q. tū ē ex sua bñtate et voluntate antecedēte. fm **S**co. et oēs doc. **E**t et ois hō naturalit^o appetit bñtudinē. vt **Aug.** d. c. xij. de tri. c. viij. **D**ix. ē q. vñ fit q. ples dānent. **A**d h. breuit^o rñr fm theolo. gos doc. q. h. est triplici rōe vl ex trib. **P**rimo ex corrupta vicio natura q. hō p. nior est ad malū et seq. vt i. plib. bona sensibilia deserto bono rōis. et sic factū ē q. sic scribit **Eccl.** j. **P**eruersi difficile corrigūt. et stulto rñ. i. pctoz ifinit^o ē nūer^o. **U**l. sic videm^o q. terra corrupta vl arbor ples facit malos fruct^o q. bonos. arbor nō bōa vel fra sana sic ē in padiso ples fruct^o bonos facit q. malos. sic i hoīb. vicio corrupta natura ples sunt mali q. boni. sed in angel. plures p. m. māserūt boni q. q. peccauerunt. vt patz fm **Tho.** pte. j. q. lxiij. ar. ix. **S**z di. **N**onne voluntas dei ē efficacior q. vult oēs saluare **R**ūdet q. licz sit efficacior: tñ nō decz cogere aliquē vt p. uertat. s. imittit aduersitates ex pietate vt p. uertamur. sic p. q. flagellis facit filiū ire ad scholas. **S**ecdo q. h. est ex voluntatē hūane malicia: q. mltō plures nolūt facere ea q. sunt salutē. et rebellāt diuie ispiratōi q. de^o oēs vocat. **U**l. **Aug.** xij. q. iij. c. **H**abuchodonosor. dicit. **U**l. is ire nūq. de^o redderet interitū si nō spon. taneū iueneret hō h. re petm̄. **H**ec et plura ibi. **T**ertio ex diuini d. c. r. iusticia et ei^o apud plimos nō obfūātia. **P**ro q. nota q. ex euāgelio colligēdo decreta diuie iusticie fm q. statuit hoīb. dare bñtudinē vel negare aliq. b. sunt papue q. tuoz **P**rimū ē q. bñtudo nemī dēt nisi tñmō mē. b. ris chzō et ei^o fide erūt. **M**arc. i. vlti. **Q**ui crediderit et bap. fu. sal. e. q. p. o. si cre. p. dē. **E**t h. i. euāge. significat i eo q. de^o p. dixit pcuratori chzō. **G**loca oparios et red. de zc. **S**z qz mltō plures sūt i toto mūdo hoies q. nō h. sūt verā fidē chzō: vt pagani heretici: scismatici et h. mōi. g. plures dānāt qz oēs tales. **S**cdm decretū ē q. nllī de tur bñtudo etiā intē credētes nisi pcepta

decalogi obſuātib. Dat. xij. Si vis ad vitā ingredi ſua mā. Hoc notat i euāge. cū dicit q̄ conuētio facta eſt ex denario. Remiſſiōnis. Denari⁹ dicitur q̄ antiq̄tus p̄ decem milibus cōputabat. recte q̄ decalog⁹ ſignificat. Et q̄ pauca obſuāt. q̄ tē. Tertiu⁹ eſt q̄ nllī b̄tudo deſ p̄ctōr. niſi verā p̄niaz z bona opa agētib. vt dicit Athana. Qui bona egerit ibit i vi. et. q̄ ſo mala i ig. et. vñ i euāge. oparijs dicit ch̄s reddidiſſe denarium. Amb. d. cain li. Nō ociātib. nec dormiētib. ſ. i p̄ctō: ſz vigilātib. z opantib. pollicent̄ p̄mia. ſz qm̄ pauca ſe penitēt vt idē dicit de pe. di. ij. c. Repit. iō. Bre. i. hoſi. Frēs inq̄t chariſſimi mores v̄ros iſpicite. et ſi iā dei oparij eſt. attēdite. p̄ſet q̄ſq̄ q̄d egit. ſ. peccādo. z p̄luderet ſi i vinea di laborat. cū ſoli oparij accipiāt mercedē vite zē. Quartū decretū q̄ nulli deſ b̄tudo niſi i ſtatu gr̄e finalit̄ p̄ſeuerādo deſcedentib. Nā Dat. xxij. Qui p̄ſeue. vſq̄ i fi. h. ſal. e. Et Apoc. penl. Nil inq̄natū itrahit i celū. Hoc ſignificat i eo q̄ ſero facto ſolutus eſt oparijs: vt dicit euāge. Sero q̄ppe ē hora final̄ q̄ ceſſant hoies opari. ſz vadūt domū mercedē accipiētēs opis. ſic i hora mortis finiē vita p̄ns z ibit hoies i domū. ſz boni in celū: mali in infernū. z q̄libz tūcreat̄ piet mercedē ſm opa ſua. Sz q̄ vt Hiero. in teſtamē. dicit. Ex decē milibz vix vn⁹ bñ. i. i gr̄a morit̄ ex his q̄ ſp̄ maleuixerunt. q̄ p̄les dānat. Vñ narrat exemplū Deſſet q̄ q̄da mgr̄ p̄ſen. p̄ morte appuit ep̄o dicit̄ ſe eſſe dānatū. Et int̄ alia q̄ſiuit ep̄m ſi mūd⁹ adhuc ſtaret. At ep̄s. Cur h̄ q̄ris? R̄ndit q̄ tot aīc iſt̄ diebz deſcēderūt i infernū q̄ vix putāſſem tot hoies fuiſſe i mūdō. q̄ chariſſimū p̄niaz agite. o p̄ctōres vos vellez q̄ dicerē oēs ſaluari. ſz h̄ ego n̄ audeo dicere: q̄ falſū ē. ſz dico qd̄ v̄tal̄ dicit Lu. xij. Niſi p̄niam egerit. p̄dicitā ſuādo oēs p̄bit. Rogem⁹ q̄ tē.

Dñica eadem Ser. II. ſz de electoz numero z reprobaz multitudine.

Multi ſūt vocati: pauci ſo electi. Matth. xx. z i euāge. hōd. Chariſſimi ch̄s dñs t̄q̄ pius mgr̄ z dulc̄ p̄dicator i euāg.

ge. hōd. iducit nos pabolice ad opandū bona p̄mittēdo p̄ mercede denariū. ſ. vite et̄ne. Sz qm̄ ſup̄ba et dura mēs hūana n̄ vult plerūq̄ p̄miſſiōibz ſeccti vel retrahi a vicijs. idō ch̄s h̄c pabolā p̄duidit t̄ribili cōminatōe dānatiōis multoz di. Multi ſunt vocati: pauci ſo electi. Q̄ tribile eſt h̄ ſp̄bū mūdānis ſi tñ velint p̄ſare. Quis em̄ eſt q̄ nō terreret cū audiret regē dictā re ſniam talē. q̄ vicz p̄ter paucos ciues h̄ ciuitatis: reliq̄ oēs i carcerē ac ad tormēta ponerēt. Q̄ntus fiet⁹: q̄nt⁹ gemit⁹ et t̄mor oēs tales cōprehēderet. ſic in p̄ſo. Ecce rex nr̄ ſniam dedit. ch̄s. ſ. de⁹ nr̄ dicit̄. Multi ſūt vocati. Q̄ p̄ctōr cōſidera qd̄ h̄ ſignificat. qz ip̄a v̄itas infallibil̄ nō pōt caſſari vel falſificari. ſed vt dicit ex multis tot⁹ mūdī hoibz vocatis pauci ſūt electi ad eternā vitā: eo q̄ pauca opant bñ i vinea dñi. vt claret ex ip̄o euāgelio z theſmate p̄cepto. Vñ p̄ iſto ſimōe tria myſteria declarabim⁹. q̄. l. in his ſp̄bis t̄bemat̄is notant̄ iuxta euāgelij tenorē.

Primū dicit multoz benigna vocatio. Scdm̄ dicit̄ vocatoz meritoria opatio. Tertiu⁹ dicit̄ paucoz gr̄uita electio.

Circa primū de multo rū hoim vocatione. qd̄ notat̄ i euāge. ex h̄ q̄ plibz horis exiuit p̄familias ad vocandū oparios. Et ſingul̄ horis p̄les vocauit. Per q̄s horas ſignificat̄ varie z oēs etates tot⁹ vite hūane. z etiā etates tot⁹ mūdī q̄b̄ omnibz z ſingul̄ nō deſiſtit de⁹ hoies vocare ad vitā p̄niaz. alios i puericia. alios i adoleſcētia. alios i iuuetute. z ſic d̄ aſſi: vt p̄mo ſer. patuit P. et S. B. Sz q̄ſtio h̄ occurrit. cur de⁹ vocare voluit multos cū ſciuit paucos eligēdos vt dicit euāgelio. Rō q̄ſtiōis. cū em̄ ſciuit iſtos: puta Danich̄ ar. arrianū z h̄mōi reprobos q̄ſq̄ cūq̄ finalit̄ pituros: nr̄ū videt̄ cur vocauit eos ad fidē ch̄ſianā. R̄r q̄ ſm̄ Fran̄. maro. ſup. j. di. xl. z. xlj. q. ij. alioſq̄ ſil̄ colligendo doc. p̄les rōes aſſiḡnt. Prima rō appropate pietat̄ diuine nature. h̄ ē vt oñ datur quia deo proprium eſt miſereri ſemper z parcere. vt dicit Gregor⁹ in collecta. Eſt enim regula philoſophica q̄ quilibet res operatur naturaliter ſm̄ inclinationēz

ſue p̄rietatis natural̄. Exēpligra. Sol habet p̄rietatem illuminatiuāz q̄ q̄ntū eſt ex ſe omnibz lumē infundit z illuminat. Iḡnis habet p̄rietatē calefactiuāz q̄ omnes ſibi appropinquātes calefacit nec vnq̄ ex ſe frigefacit. Item homo habet p̄rietatem r̄ſibilitatis ideo naturaliter inclinā ad ridendū naturalit̄ fugit omne triſte vt dicit P̄ſ. Sed qm̄ deo p̄riūz naturale eſt miſereri vt dictū eſt. Vñ z P̄ſ. Suauis dominus vniuerſis z miſeratiōes eius ſup̄ omnia opa eius. Ergo naturaliter inclinā vt homibz miſereat̄ eos ad vitā eternā vocādo z multos multipliciter ad ſe p̄uertēdo. Vñ Hiero. de pe. di. j. Quia deitatis dicit. Deitatis natura demens eſt z pia: magis ad indulgentiā q̄ ad vindictam p̄na. qz nullatenus vult mortem p̄ctōris: ſed vt magis p̄uertat̄ z viuat. hec ille. Sed dicitur Eū de⁹ naturalit̄ ſit miſericors vt dictū eſt z magis inclinā ad agēdū ſm̄ miſericordiā q̄ ſm̄ iuſticiāz. Quare q̄ paucores eligit ad vitā eternā ex multis vocatis: Reſpōdetur q̄ h̄mōi defectus nō ex parte dei eſt. ſed hom̄. Nam deus ex parte ſui fecit q̄ q̄d̄ debuit. z potuit facere p̄ ſalute hoim. Dedit em̄ oibz naturalia dona rōnis z lez rectas z adiutoria omnia ſufficiētia ad ſalutē ſm̄ qd̄ dicit Sco. diſtin. xlvj. p̄mi. Inſup̄ miſit vnigenitū filium ſuum q̄ volueret nos z omnes ad ſalutis viam z exoluit p̄cium redemptiōis p̄ oibz hoibz etiā eſſent infirmi. Exempluz ponit̄ ſm̄ ſc̄m Vincen. de rege q̄ abudantiſſime mitteret p̄cium ſoluendū p̄ p̄riū filioz p̄ redēptiōe captiuoz q̄ eſſent i Barbaria vel i Thurcia q̄ etiā paret naues vt poſſint ad patriā redire z ducem itineris diſponeret. ſed illi inde nolent exire detēti amore vxoz v̄l filioz z h̄mōi niſi pauci. Sic eſt in p̄ſo qz ch̄s dei fili⁹ ſoluit p̄ciū z om̄s redemit pauca naues inocētie baptiſmal̄ z p̄nie. vocauit oēs vt exirēt. de captiuitate diaboli q̄ tenent̄ in v̄iculis vicioz. ſz q̄ pauci volūt exire z ad p̄riam feſtinare hoim culpa eſt z n̄ ip̄ius dei. nec decet vt de⁹ cogat eos qz liberū arbitriū h̄nt. Scda rō beniuolētie oñ dēde. qz in h̄ q̄ multos imo oēs vocauit p̄ mōm hoies ond̄it illud qd̄ ſcribit̄. j. Tim. ij. Hoc bonū eſt z acceptū coram ſaluatore

noſtro q̄ vult om̄es hoies ſaluos fieri z ad agnitiōē v̄itatis venire ſz volūate anicez dente ſm̄ Sco. z p̄z ex p̄dictis. Tertia rō creatiōis hūane qz de⁹ oēs hoies creat̄ ut ad b̄titudinē ſicut dicit Aug. z patz per Aḡm i. ij. di. j. q̄ oēs vocat vt nemo poſſit ſe excuſare d̄ negligētia z b̄titudis amiſſione. Quarta rō decreti p̄ditionalis ſuē. nā de⁹ licet ſciuit ab eterno q̄ ſaluātur z q̄ dānant̄ z hoc certitudinalit̄ z infalſibiliter ſciuit ex p̄te ſui. Tñ vt dicit Fran̄. Baro. vbi ſ. Nō ita ſentētiāuit imutabiliter nec p̄ſcit quin poſſit o p̄ſoſitū facere z facerz ſi tu homo delictū mutares. qz ſm̄ Aug. Nouit de⁹ mutare decretū ſi tu velis mutare delictū. Eſt̄i dicas. ergo non p̄ cognouit deus tunc me condemnandū eo q̄ mutādo delictū ego ſaluabor. Dico (inquit idē Fran̄. Baro) q̄ imo bñ cognouit qz cōditionate. Hec ille. Hoc eſt. licet de⁹ ex p̄te ſui imutabiliter ſciuit v̄trū ego ſaluabor v̄l nō qz ſciuit etiā merita p̄ que ſaluabor z q̄ a delicto mutabor. tñ ip̄a dei ſciētia non poſuit mihi neceſſitate. ſed ex p̄te hom̄is nis tenz ſedditionalit̄. ſ. q̄ homo poſſit mutare delictum. z hoc faciendo ſaluatur. Si cut exempligra. Deus p̄nūciāuit ſentētiā ſup̄ Am̄ie q̄ poſt dies. xl. p̄ peccatis ſubuerteret. Et tñ p̄niam agēti. deū p̄pitiuz habuerūt. Ecce de⁹ p̄uiderat eam̄ lubuerēt. cum h̄ tñ eidē ciuitati neceſſitate non impoſuit ſed ſciuit cōuerſuraz zē. Proinde Aug. ſup̄ Joannē di. Si nō es p̄deſtinatus fac vt p̄deſtineris. fac inq̄ p̄niam agendo z orando ac p̄ſeuerādo. z ſic patet q̄ deus ideo vocat multos vt mutent delictum z ſaluent. Qui ſi nolunt in bono p̄ſeuerare vocationis ip̄oz culpa eſt q̄peunt. Sic ſiq̄s vocat̄ ad regnū habendū z ip̄e maḡ vult in ſtercore iacere q̄ rex fieri. Q̄ d̄a miſericordia o dei bonitas clamat oibz. Venite p̄ m. o. q̄ la. z one. eſt. ſ. onere p̄ctōz. Dat̄ th. xj. Quia veni ad me creatorēz redēptorē tuū veni ad vitā eternā. E

Circa ſc̄m d̄ vocatozū hoim meritoria opatio qd̄ in euāg. notat̄ cū dicit q̄ oparios p̄duxit i vineā ſuā ip̄e p̄ſi familias z illis mercedē reddi voluit. Sed q̄lia ſunt opera iſta que debent vocatū id eſt

christiani facere ut mereant vitam eternam. Nota quod in parabola huius euangelij quatuor talia opera designant. Primum est labor vere pnie. scilicet contritio confessionis. Secundum est bona opera facere hec duo significant in operibus secundum doctorem. et Chrysostomum. et etiam ponit plura signa per que cognoscitur aut boni operis a malo. Primum quod bonum mercenarium est quod plus facit quam quantum valet illud quod manducat. alioquin. si plus valet quantum manducat quam quod operatur malum mercenarium est. Sic spiritualiter bonum christianum omnis plus debet operari ad gloriam dei in operibus misericordie quam expenderet ad populum seculi. Secundum signum quod bonum mercenarium totum diem circa opus domini impendit et modicum tempus circa cibum. malum autem e converso facit. Sic bonum homo debet totam vitam impendere in bono opere faciendo ad gloriam dei et modicum curare de dote vel delictis carnis. Tertium signum quod bonum mercenarius die quod nil operis fecerit erubescit in domum intrare et petere cibum. Quod ergo tu inquit non confundis intrare in ecclesiam et stare ante spectum dei quoniam nil boni gessisti. Hec secundum Chrysostomum. Tertium quod meretur christianum vitam eternam est precepta decalogi servare. Unde christus dixit. Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Huius significat in conventione denarii Remigii. Denarium dicitur quod antiquitus pro decem numis computabatur. recte ergo pro denarii obsequia decalogi designatur. Quartum est finaliter in bono et gratia perseverare. Mat. xxiii. Qui perseveraverit usque in finem salvus erit. Huius significat cum dicitur. Cum sero factus esset. pro sero etiam significat hora mortis ut patet ser. i. f. Sed questio hic occurrit que de non vult sine merito opere regnum celorum hominibus dare. et ratio quoniam est. quod cum homo creatus sit ad beatitudinem celestem. ut. j. ar. tactum est. mirum ergo esse videtur cur eam deus qui posset dare mere gratis. Tunc ut Gregorius. xxiii. q. iiii. ca. Obtineri. dicit. Predestinatio ita est a deo disposita ut ad hanc electi non nisi ex labore meritorum perveniant. Ad hoc respondetur secundum doctores quod hoc vult deus pluribus rationibus.

- Primo propter honoris maioriatem.
- Secundo propter virtutis charitatem.
- Tertio propter iusticie dei equitatem.
- Quarto propter christi conformitatem.
- Primo inquit propter honoris maioriatem. quod maior bonorum erit electis adque sive sic vix

opera bona faciendo gloriam propriis meritis gratis accepisse. quod patet in exemplo de pueris statim post baptismum decedentibus qui in primo honoris merito erunt in celo eorum propria merita nulla habuerunt sed tamen in merito christi salvati sunt. Unde Gregorius. in homel. de vno martyre dicit. Ad magna premia non pervenit nisi per magnos labores. unde Paulus egregius predicator dicit. Non coronabitur nisi qui legitime certaverit. delectet ergo mentem magnitudo premiorum sed non deterreat certamen laborum. Hec Gregorius. et sic patet. Secundo propter virtutis charitatem. scilicet ut clarescat quod deus in homine summa charitate amat virtutum opera que tanto premio celesti estimavit remuneranda. vix huius militatem. pietatem. castitatem. charitatem patientiam. Et Nam ut Gregorius. in homel. de euangelistis dicit. Tantum deus diligit virtuosam opera que vni operi bono duas merces reddet. vna in via hoc est gratiam. altera in patria hoc est gloriam. Hec Gregorius. sualiter. Denique per primum multum detestatur deus viciosam odiositatem propter quam deus punit hominem in presentia sententiis subtrahendo gratiam et in futuro eterna puniendo gloria et illic gehennalia infligendo tormenta. Unde Augustinus. ser. de dedicatione ecclesie sic dicit. Fratres charissimi laboremus ut nobis bonorum operum clavis ianuam vite aperire possim. Sic enim vicis quasi quibusdam seris et vectibus vite nobis ianua claudit. ita per culdubio bonis operibus aperit. Idem. Augustinus. dicit desideres que speratis in hoc saluari quod christiani appellamini. quod non verba sed opera salvant hominem. Tertio propter iusticie dei equitatem. nam retributio vite eterne est effectus iusticie et misericordie dei. Sed quod regula generalis est iusticie. sicut scribit Gregorius. xii. q. ij. Charitatem. Iustum est inquit ut illi consequantur stipendium que pro tempore suum impenderunt obsequium. Proinde ad divinam iusticiam pertinet ut celestis beatitudinis stipendia homines mereantur per debita obsequia. Nam et angelis noluit deus dare gratis sed pro merito. scilicet divine dilectionis que adhererunt deo et resisterunt tentationi superbie Luciferi ut patet secundum Thome. et contra doc. sup. ij. Quarto propter christi conformitatem. Nam christo in gloria resurrectionis conformes erimus. ergo sicut christus multis laboribus operum bonorum et passionum omnium pervenit gloriam. ita et nos. Unde Rho-

viii. Sumus filij dei si autem filij et here. here. quidem dei cohere. aut christi. si tamen copatimur ut simul glorificemur. Nam quis presciuit et predestinavit formas fieri imagini filij dei. Ideoque christus dicit. Mat. xliij. Prebuiti mihi. labor. in iniquitatibus tuis. ego sum qui debebo iniquitates tuas. reduce me in memoriam et iudicemur simul. Hec ibi. q. d. Tu homo qui piger es ad bona opera cum ego propter peccata tua multa sustinueris et feceris iudicemur simul. vix sit aliquid similitudo mei et tui laboris. Si ei que tibi reputas mane surgere cogita quod ego christus deus tuus septem pro te pro noctavi in oratione. Item si graue penitentis ieiunare ego felle et aceto potatus sum in cruce. si dure iacere displicet. ego in cruce lecto expallus fui pro te ubi ne habui quo caput meum redinarem. Item si graue tibi est humiliter pesa humilitate mea. si graue tibi est flere pro tuis peccatis. vide quod ego fleui et sanguinem fudi. Si erubescis propter iteri ego nudus in prima secundum in cruce pro te sustinui. Si graue est castigare corpus. fatigare caput pedes et manus in bono operando. vide caput meum spinis circumdatus. manus et pedes perforatos totum corpus flagellatum. O gratia christiana. o peccator festina ad penitentiam et bona opera ob amore christi que te sic amavit. Bern. Totum tibi suave erit quicquid agis vel pateris si actioes et passioes christi collegeris.

Circa tertium de paucorum electioe. quod huius christus deus expressit dicit in euangelio. nulli de vobis dubitare. quoniam vobis est huius verba christi vult deest peccatoribus valde amara. Ideoque sepe dicitur quod talia predicant et murmurant. tamen vixque verum est primo christi dicit. Multi sunt vocati pauci vero electi. Et hec verba christus non predicasset nisi essent salubria et utilia paucis volentibus ad penitentiam que vix voluit pro salute sua esse in numero paucorum sed salvandorum. et non in numero illorum multorum huius reproborum. Ut autem magis clarescat huius que hec verba christi et quod sunt amara peccatoribus. scilicet penitentibus sed insolabilia paucis volentibus. Nota tamen est quod quatuor sunt amaritudines in his verbis denunciate peccatoribus penitere nolentibus ut patet. melior. que autem penitentibus volentibus pro frui habent ex istis quatuor solatioes. et ut opposita iuxta se posita magis elucescat sit pleqmur. Prima amaritudo est vitas diuine cum solatioe vitas reuelate.

Secunda est attestatiois aperte cum solatioe multiplicis misericordie. Tercia est eternalis prescientie cum solatioe libertatis voluntarie. Quarta est punitionis iusticie cum solatioe ne elictede pro electis leticie. Primo in hoc quod deus multos vocavit sed paucos eligit est amaritudo vitas diuine sed malis. sed pro penitere volentibus est solatioe vitas reuelate. patet. Nam christus dominus infallibilis veritatis dicit mala et amara noua ipis peccatoribus vix que multi erunt danandi in inferno et pro his maior erit eorum pena ex mutuo fetore. honore. blasphemia. ira. iudicia restrictioe locali et penis hmoi. O ergo peccator pertimesce sic perdere te eternaliter et age penitentiam. sed tamen penitentes solati cum huius vitas reuelata in scripturis. Quia Bern. xv. dominus dixit Abne. suspice celum et numera stellas si potes sic erit semen tuum. et sic patet quod electi erunt innumerabiles. Item David. Dimiserabo eos et super arenam multiplicabunt. Et clarum Apocal. viij. Vidi ait Joannes turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. Ecce ergo que magna erit multitudo electorum. O ergo penitentes gaudete. Sed dicit. Quod ergo christus dicitur pauci erunt electi. Rudei secundum doctorem. quod de electis loquitur potest quod dupli. Uno modo absolute. et sic maxima erit multitudo electorum. vix ex reuelationibus predictis. Nam patriarche et prophete multi et oes in ve. te. saluati sunt sint deus nouit. Insuper apostoli et predicatorum et martyres presbiterosque et oes electi. innumabili numero erunt. Sed alio modo loquitur potest quod de electis respectiue. et sic dicit christus quod pauci erunt. scilicet respectu danatorum. Sic exemplum Si ponatur mille modis pleni arena innumerabilis est in eis multitudo arene simpliciter. sed respectu multitudinis arenarum omnium in mari exintu paucos dicunt. et sic patet. Unde tu penitentes gaude in numero electorum. Secundo in hoc dicto christi. quod scilicet multi danabunt est peccatoribus in penitentibus amaritudo attestatiois aperte. Et Nam si gratia quod parari possit quod multo plures homines pro peccata danabunt quam eligantur ad vitam homines. patet hoc esse. vix pluribus testimoniis. Primo ex scripturis et doctorum dictis. Secundo ex figuris et exemplis. Tertio ex multis miraculis.

Primo inq̄ ex scripturis z doctorū dictis. Un̄. j. Pet. iij. Si iustus vij saluabit in p̄p̄is z pctōz vbi parcbunt. Ideoq̄ Aug. xx. z. xxj. de ciui. dei d̄t q̄ plures hoies erūt in penis q̄ in gl̄ia Idē h. de p̄o cultu dicit Arbitro: tres mundi p̄tes fore dānandas eoq̄m ip̄is regnant infideles. de q̄tra at̄ p̄te quid dicaz nisi q̄b. j. Joan. ij. dicit. Torus mundus in maligno positus est. Sed vt breui⁹ p̄cedaz omittēdo p̄les doc. ipe ch̄ri stus d̄ns test̄ est Dat. vij. Arta via q̄ ducit ad vitā pauci inueniūt inq̄t eā. lata via q̄ ducit ad p̄ditionē multi ambulāt p̄ eam. Et Lu. iij. ait illi q̄dez d̄ns si pauci sūt qui saluātur. z ip̄erndit. Cōtendite intrare per angustā portā. dico vob̄ multi q̄rūt intrare z nō poterūt. Lira. qz repidi sunt z recidiuuant post p̄nias in pctā. D̄ q̄ pctōz paup̄ eule time z recurre ad p̄niam. qz si ista nō essent p̄a z vilia ch̄ri nō dixisset. Secōdo patet ex figuris z exēplis. nā in diluuiō t̄m octo sunt saluati Gen. vij. In Sodomis Loth cū filiabz duabz sūt t̄m saluati. z de filiis isrl̄ t̄m duo. s. Caleph z Josue ex egypto in tāta multitudine exēntes intrauerūt in terrā p̄missionis. hec in figura paucitatis saluandoz ecce tibi o pctōz impenitens q̄male nouelle dicunt. Itē p̄sidera exēpla in p̄ficiis qz in rebz naturalibz mundi hui⁹ inferiorz multo plā sūt vilia q̄ p̄ciosā a regibz eligēda v̄l hoibz. P̄les em̄ sunt in terra herbe male z plāte ac arbores q̄ p̄ciosē. plures sūt ignobiles lapides q̄ p̄ciosi. sic z de metallis. Itē in mari z aq̄ p̄les sūt immūdicie z pisces minoris valoris q̄ p̄ciosi. p̄les aq̄ amare maris q̄ sūt aque dulces. Deniqz in politicis. multi sūt hui⁹ pauci magnates z d̄ni. p̄les paupes q̄ diuites z sic de alijs. Un̄ hec. nisi qz natura facilis ducit ad malū. Propterea Ph̄us dicit q̄ malū est vt in plibz bonū p̄o est vt i paucioribz. z h̄ intelligendū est i inferioribz s̄m Tho. j. p̄te. q. lxiij. ar. ix. qz in celestibz z angel̄ p̄les p̄maierūt q̄ peccauerūt. z sic plura sunt bona. sed triuz est in hoibz

R Tertio p̄tz ex multis miraculis. Narrat ei q̄dam hystoric⁹ z etia lectus Un̄. in p̄mōe q̄ q̄dā archidiacon⁹ Lugdunen̄. resignauit suis b̄nificijs z fact⁹ monach⁹ i heremo māsit annis pluribz. qui tandē post mortē

apparuit archiepo Lugdunen̄. z q̄renti de alio mūdo dixit. O Joannes age p̄niam grādis em̄ tibi restat via. eo inq̄t die q̄ ego decessi trāsierunt ex hac vita. 8000. aie ex q̄b solū q̄ncq̄ saluate sūt. s. ego inq̄t z br̄is Bern̄. q̄ eodē die obierat. q̄ mox i celū ascēdim⁹ nos duo. alij tres in purgatorij deo scēderūt. sed p̄ter hos q̄ncq̄ oēs alij dānati sūt. z sic p̄tz. Itē aliud s̄ke legit q̄ ex. 3000. solū tres saluati sūt. Itē in chronica minorū dū q̄dam frater eiusdem ordinis p̄dicaret in partibz alemanie mulier q̄daz cōpuncta mortua est ex dolore. tūc frater ille cum p̄plo orauerūt vt deus oīderet q̄d actū sit. o mirabile dictu. mulier mortua mox resurrexit. z dixit q̄ illo die mille aie dānate erant exceptis q̄tuor q̄ in purgatorij deo scēderūt. Ecce q̄ q̄sterribilis iusticia dei et aspera p̄ pctōres impenitētes. Verūtū ex istis p̄dictis nō dz pctōz p̄turbari: desperādo s̄ p̄solari qz cū de⁹ multiplicē miscōiaz exhibet vocādo ad p̄niam z saluādo oīs q̄ p̄uertuntur. **T** Tertio in hoc dicto saluatoris euangelico est peccatoribz amaritudo eternalis p̄cāctie. multi em̄ peccatores murrunt de h̄ q̄ deus p̄sciunt dānādos multos. sed nolunt aduertēre p̄cāre demerita pctōz p̄ q̄b dānari habēt vt sic p̄uenterent z saluaretur. Nā vt Aug. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor. nō necessario sed voluntatis arbitrio percūt qui perituri sūt p̄cāctia em̄ nō imponit necessitatem. nec ideo inq̄t quisq̄ damnat: qz eū deus nō p̄destinauit. S̄z ideo eū nō p̄destinauit qz recessurū ab ip̄a obediētia. s. p̄ceptoz esse p̄uidit. z infra. volūtate ceciderunt inq̄t z qz p̄sciti sunt casuri. id nō sunt p̄destinati. Est autē p̄destinati si essent reuersuri. Hec ibi. Ecce q̄ patet q̄ deus nō p̄siderat in reprobationis p̄scia p̄sonas sed demerita hominū maloz q̄b dānant. z si ip̄i volūt saluari p̄uertant ad p̄niam z saluabunt. Proinde penitere volētes pctōres habent in h̄ p̄solationē q̄ libero arbitrio p̄nt z volunt p̄uerti z sic mereri vitā eternā ne damnetur

Exemplū. Sids in alto monte stās videret homines trāseuntes q̄dam ad vitā sinistra q̄ ducit ad pericula. latronuz et mortis. q̄sdā tēdentes ad dextram q̄ ducit ad optimā patriam z clamaret ille ex alto

vt illi qui trāseūt ad vitā sinistra redirēt ad dextrā: al̄s p̄būt. illi autē aliq̄ redirēt: alij multq̄ redire nollent zc. sic est in p̄posito. S̄z q̄rit q̄ est ista via dānatiois a q̄ homo debz auerti: qz habz certū signū dānatiois. Ad h̄ s̄m doc. z septuras r̄ndet q̄ p̄ma est infidelitas. Secūda est p̄ceptozuz trāsgressio. Tertia ipenitētia. Quarta verbi dei cōtēptus. Quinta i flagellis obduratio. Sexta desp̄atio. Septima vsqz ad mortē i pctō p̄seuerātia. **Q** de⁹ me⁹ q̄m̄ltos videm⁹ p̄ istas vias currere. ergo zc. Quarto in p̄dicto ch̄ri p̄bo pctōres habent amaritudinē p̄nitētis iusticie q̄ multi erūt in penis gehēne. Sed ex h̄ electis erit p̄solatio maioris leticie. tū p̄ dei miscōia q̄ a tāta multitudie damnatorū z penaz sūt ip̄i liberati. Tū p̄ bonis opibz q̄ ip̄i fecerūt hic amoz dei. Tū p̄ iusticia q̄ vidēt dignē iniquos p̄niri. eo q̄ p̄uerti noluerūt. z sic deū de his laudabūt. ad q̄z societare beatorz p̄ducant nos ch̄ris zc.

Dñica eadē Ser. III. s. de hoīs labilitate flebili casu z peccato graui.

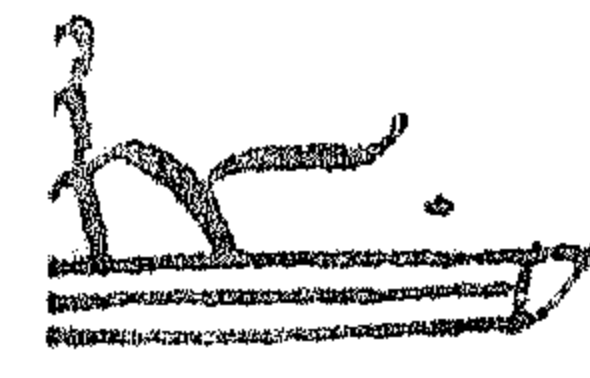
Diuētione

facta cuz oparijs ex denario diurno misit eos in vineā suā **D**at. xx. z i euāg. hōd. **S**ctā m̄r ecclia hodie charissimi tāqz m̄ra m̄r p̄ssima p̄siderās filioz. h̄ ē hoim̄ miserā quā incedim⁹ p̄ pctm̄ p̄mōz pentum deplāgit. Nam hodie d̄nica septuagesime dz: qz hodie celebrari inchoat. z in sabba/ro post resurrectōem d̄ni terminat. z sic dies lxx. p̄tinet. vt p̄tz p̄ Joannem Belet̄ in sumā de offi. Instituta est autē int̄ plures causas hac p̄cipua rōne morali. s. vt recorzdando quō p̄pter pctm̄ p̄mōz pentū sum⁹ p̄ntis doceamur p̄niam agere z p̄cepta dei seruare si volum⁹ ad patriā redire celestes ad quā creati sum⁹. **I**ncēst q̄ cātica lenicie deponunt vt ad flētū p̄nie inducamur. z cū h̄ in capite septuagesime h̄ euāgelij legit q̄ dz q̄ hoies mercedē accepturi sūt laborādo in vinea penitētie sub conuentione denarij. i. decē p̄ceptozū decalogi q̄ debemus obseruare tota vitā n̄ra. **E**t hec per

septuagesimā significat: qz tota vitā p̄ septenariū numerū diez decurrit in hebdomada existentū. Un̄ sicut septuaginta sunt septies decē. ita vitā nostra debz currere in obfuitātia decalogi. etsi p̄fecerim⁹ flere i penitētia debem⁹. Proinde euāgel. dz q̄ deus conuenit nobiscū ad dandū mercedem vite eterne tāqz cuz oparijs. s. p̄nie laborio se ex denario. i. obfuitātie decalogi. vt p̄tz p̄ seq̄ndo euāgelij. **E**xq̄ ecclia hodie deplāgit hoīs calum de h̄ p̄dicare itēdo. **E**t notemus tria mysteria p̄cipua p̄ h̄ s̄mōe: iuxta q̄ euāgelij breuiter tangemus.

Primū de hoīs labili conditōe. **S**cōm de flebilis casus exultatione. **T**ertū de q̄uis peccati offensōe.

Circa p̄mum de hominis expugnatōe seu labili conditōe q̄stio vtilis occurrit p̄tractāda. q̄re de⁹ nō fecit hominē inexpugnabile. vt. s. peccare n̄ possit. **R**ō q̄stiois est. qz cū de⁹ sit summe bon⁹ z vt dz Dion. optimi est optima adducere: z Ph̄s. j. celi. Optimi ē optia facere. melior autē est natura rōnalis q̄ nō pōt peccare q̄ peccare pōt. **U**t i exēplo p̄tz de angelis p̄firmatis in celo: q̄ meliozeas sūt naturalit̄ q̄ h̄o miser z peccabilis in ista vitā. **D**irū q̄ est q̄ de⁹ ex immēsa sua bonitate n̄ olut hoies facere tābonū vt nullo modo a diabolo possit in pctm̄ induci. **S**ed ad hec s̄m Bonauen. sup. ij. di. xxiij. r̄ndetur q̄ etsi ip̄a diuina operatio inq̄t nō indiget ar approbatōe p̄o eo quicquid deus facit bene z recte facit. iuxta illud Ph̄s. **I**ust⁹ d̄ns in omnibz v̄ijs suis: z sanctus i omnibz operibz suis. **V**erūtāme ad exatandū de uotionē in mente fidelij z compescenduz rabiem in ore blasphemantiū: ac deum in suis operibz inculpantiū: quadruplex potest ratio assignari quare deus talē hominē fecit vt possit ab aduersario via. **P**rima ratio hic ponitur manifestatio diuine sapie. scōda diuie miscōie. tertia diuie iusticie. q̄tra ponit manifestatio diuie potentie. **P**rimā dixi rōem. s. manifestatōez diuie sapie. qz vt Aug. dicit i enchir. **D**eus adeo bonus est q̄ nullum p̄mitteret malum in mundo nisi p̄nouisset exinde melius aliquid dicere. **I**deoqz voluit deus

talē facere hoīez vt manifestaret magnitudō sapiēdi in eo. Maioris autē sapiētiā ostēdit ut est scire elicere bona ex malis. q̄ solum ex hōis bona elicere. Exempla gr̄a. Maior sapiā esset si q̄ sciret ex cupro facere aurū q̄ ex metallo auri facere aureū cyphuz. z maioris sapiētiē est si q̄ sciret ex mala arbore facere fructū bonos q̄ ex bona arbore. Proinde ex q̄ nō decebat deū facere mala debuit talē facere creaturā q̄ possit a bono deficere in opando z maluz cōmittere. vt de^o ex hōi malo hōis elicēdo bona scz misericordie parcēt^r p̄cētē. z iusticie punitiōis ipenitētē sic sapiā suā ostenderet.

Secūda rō est manifestatio diuine misericordie. qz potissime manifestata ē cū filuz tradidit vt suū liberet. **Uñ** Gr̄. i. p̄fatioe paschali d̄t. **M**ira circa nos diuine pietatis digno. o inextimabil^r dilectio charitat^r q̄ vt suū redimeres filiū tradidisti. **M**erte necessariū Ade p̄ctm̄. s. p̄ ch̄ri aduētū. iō subdit. qd̄ ch̄ri morte deletū ē. **F**elix culpa que talē ac tantū meruit h̄re redēptōrē. **Hec** Gr̄. **E**cce q̄ q̄lia bōa elicere sciuit de us ex hōis malo. **T**ertia rō ē manifestatio diuine iusticie. q̄ potissime manifestat in h̄ q̄ de^o retribuit vnicuiqz s̄m opa sua: p̄cipue in cōtra maloz z impenitentuz hoim punitiōe: et bonoz celesti p̄miatōe. **H**ōi autē retributio punitiōis nō esset si nullus peccasset. q̄ zc. **N**ec valet obiectio supradicta: qz optima est optima adducere vel facere: nō qd̄ optima absolute: s̄z optima i ordīne ad statū pulcritudis iusticie et misericordie dei. **E**t sic factus est hō in optio statū p̄tutis: vt ordīato p̄cessu p̄ merita p̄ueniret ad p̄miā. **S**i nōllet sua voluntate cadere posset. z sic si in malo p̄seueraret nec penitere vellet s̄m iusticiā puniret. **Q**uarta rō posita est manifestatio diuine potētiē. **N**ā voluit de^o oñdere hōi: qz sic sine deo factus n̄ fuerat. ita nec sine deo p̄sistere poterat. z sic hō agnosceret qm̄ ex se deficere posset z cadere: z se indigere diuino auxilio. a quo solo possit conseruari ne caderet i peccatū ac ad deū p̄ q̄rendo auxilio recurreret. **Hec** ex Bonauen. paucis p̄ intellectu inseritis. **E**t hoc ergo accipe o tu homo documentū q̄ nō poteris ex teip̄o p̄seuerare i bona gratie nisi a deo des. ideoqz ip̄m de/

bes exorare z eius matrē virginē. **E**xemplū narrat ad id in sermōe **H**ecret q̄ quidā frater ordinis minorū bon^o z deuotus an̄ p̄fessionē tentatus voluit redire ad seculū. intrauitqz ecclesiā: z coram sacro eucharistie p̄strauit se. z salutans beatam virginē licētiauit se a ch̄ro z beata virgine. **E**t ecce vidit q̄ beata virgo aperuit pyxidē in q̄ erat sacm̄: z iuuenis pulcherrim^o egressus est d̄ pyxide: z stetit sup̄ altare. **E**go dixit iuueni. **D**ulcis fili mi misere huic famulo tuo. **C**ui ch̄s. **M**ater mea qd̄ faciā ei. ip̄e enim nō vult p̄seuerare meū. **T**ūc n̄r. **F**ili miserere. dās scz gr̄am p̄seuerandi eidē. **E**t ch̄s eleuata manu b̄ndixit fratrē dicens. **E**go seruabo eū z nunq̄z de relinqua. s. p̄pter tua merita o mater. **H**is dictis iuuenis scz ch̄s reuersus in pyxidē disparuit. z frater cōsolatus et p̄fortat^r est z omnis tētatio cessauit. **H**ec nemini dixit nisi in extremis zc. **R**

Circa secūdū de flebili

exultatione casus humani nō immerito q̄q̄ri potest. **Q**uare sancta ecclesia lugubriter deplangit humani generis exilium in his diebus: vt tēdo nigris paramētis. z cantica leticie deponēdo. **N**am ex quo vt dictuz est p̄cedenti articulo sermōnis deus hoīez sic fecit vt esset labilis in peccatū: si tamen vellet homo: quatenus ex malo hominis deus eliceret talia bona. s. ch̄risti incarnatiōnem. sapiētiē. misericordie: iusticie z potētiē diuine manifestatiōne. vt patuit. **S**i rū ergo videtur cur deplāgit casum hominis ex quo tot bona prouenerūt: propter que etiā ip̄am culpam **B**regor^o dicit felix cem. **F**elix inquit culpa que talē meruit redēptōrem. **N**ō quidē q̄ culpa in se possit laudari: vel felix dici. sed p̄ culpā intelligitur culpe satisfactio per ch̄ristū z felicitatis restitutio. **A**udiam^o ergo quare plangenda est culpa primi hominis. **P**ro q̄ notandū q̄ culpa p̄morū parentū non obstantibus predictis merito ab ecclesia deplorat^r et flebiliter celebratur quaten^o mo neat fideles suos scz filios vt saltem his diebus ad fletum penitentie inducant^r vt exules. **E**t hoc quattuor ratiōibz que eliciuntur ex hoc euangelio.

Primo qd̄ez qz de statu amicitia innotentie p̄ p̄ctm̄ p̄mi hoīs cecidim^o om̄es in status culpe z diuine ire. **P**roinde ch̄s domin^o in euāgelio dicit. **S**ic est regnū celorū homini p̄familiā. **Q**uis est iste p̄fāz milias nisi deus s̄m **B**reg. z **L**h̄y. z sic q̄ si videt dicere q̄ hō p̄us q̄. s. peccasset esset de familia dei cui debet regnū celoz. **S**ed tū p̄ p̄ctm̄ fact^r est homo de familia diaboli nisi a ch̄ro vocet in vineā eccleie sue ad laborem p̄nie. **S** Ad p̄positum. **E**x q̄ sic cecidim^o p̄ p̄ctm̄ ab amicitia dei z innocentia: in iram dei z culpam. **N**am vt dicit **A**p̄ls **E**ph̄. ij. **S**ummus oēs natura filij ire. ideo merito nobis plorandū est in p̄senti vt p̄ p̄niā mitigem^o dei iram. **P**ropterea ecclesia his diebz ad significandū q̄ sumus in ira z odio dei nisi plagamus peccata deponit tria cantica laudis diuine. **P**rimū scz alla qd̄ est canticum celestis patrie. **C**ob. xij. **P**er oēs vicos hierl̄m alleluia cātabit. **Q**uare h̄o ch̄riane aduerte qz p̄ peccatū pdidisti celeste regnū: z curristi maledictionē dei **P**s. **B**enedicti q̄ declinat a mādāt^r. **S**cdm̄ canticū deponit. s. **G**loria in excelsis deo: quod est angeloz um canticum quod cecinerunt in natiuitate ch̄ri ad significandū. q̄. s. homo per peccatum perdidit societatem angelozum z incurrit odiū eoz. **T**ertium canticum deponit. scz **T**e deum laudamus quod est canticum oim creaturarum: ad significandū q̄ demeremur ab oim creatura p̄m̄ri. qz vt dicit **A**ugul. **O**ffenso creatore offendit omnis creatura **Q**z homo si vis amari a deo z creaturis age p̄niā. **S**cdm̄ d̄ statu immortalitatis z leticie cecidim^o in statum laboriose vite z mortifere miserie. ideo merito plāgendū est z in opere salutis laborandū. vt saltem euadamus mortem gehēne. h̄ significatur in euāgelio p̄ operarios cōductos a ch̄ro in laborem: z cum ociosi redarunt **S**z q̄rit in q̄libz bonis letatus fuisset homo si nō peccasset in paradiso vt sciamus q̄ magna bona pdidimus per p̄ctm̄ z de/ **f**leam^o. **P**ro q̄ nota s̄m d̄ occ. theologos q̄ hō in statu innocentie habuit multa bona q̄ pdidit peccādo de q̄bz letat^r fuisset. **P**rimo quidem letabat de altissima omnium agnitione. **N**ā **A**dā fuit plenus sapiē/

tia z multo excellentius habuit noticiā dei cui^o p̄ntiam q̄si interiori aspiratione dulcissime p̄templabat. licet nō ita excellenter sciret b̄ri in p̄ntia sed in cognitōe dei mediū tenuit q̄ ad nos q̄ sum^o in h̄ mūdo z q̄ ad illos q̄ sūt in p̄ntia s̄m **T**ho. z s̄m **R**ich. licet cognoscebat deum per enigmata tū nō ita obscure sicut nos. s̄z super om̄s p̄templatiuos doctoresqz clar^o. **I**te habuit etiā sciētiam oim creaturaz nō solū eaz q̄ natura/ liter sciri p̄nt: puta visibiliū. s. animalū lapiduz herbaz arboz q̄bz oibz s̄m p̄rietates naturales noia iposuit. vt p̄tz **B**en. ij. **S**z etiā q̄ naturalē cognitōne excedit. s. de supernaturalibz. s. de angel^o mltā sciuit ita q̄ n̄ potuit decipi errādo vl̄ falsa p̄ ver^o approbādo s̄z qd̄ d̄t **A**ug. xij. d̄ cū. dei **I**te h̄uit etiā sciām futurorū p̄limoz p̄ q̄bz letabat **N**am s̄m **T**ho. ij. q. ij. ar. vij. an̄ statū peccati homo habuit noticiām z fidem de inycarnatiōe ch̄ri s̄m qd̄ ordinabat ad p̄sumptionē glie. nō autē s̄m qd̄ ordinabat ad liberationē a pctō per passiōne z resurrectiōne qz nō fuit p̄cti futuri. **Q**z at incarnatiōis mysteriū p̄sciuerit per internā a deo reuelationē p̄tz ex h̄ qd̄ dixit. **R**elinq̄t hō patrē z matrē z adhe. vxo. **B**en. ij. qd̄ **A**postol^o dicit sacm̄ magnū esse in ch̄ro z ecclesia. **E**ph̄. v. **E**t hoc sacm̄ non est credibile p̄m̄i hoim ignozasse. **H**ec s̄m **T**ho. **S**z heu d̄ tanta sapiētiā per p̄ctm̄ cecidim^o i tātam ignozitiā q̄ vt **T**hemist^o sup̄ de aia dicit. **E**a q̄ scim^o sunt minima eozum que ignoramus. **S**cdm̄ homo letabat d̄ brōrum angeloz familiaritate z associatione. qz vt dicit **L**h̄y. f. homel. xv. sup̄ ad **H**eb. **A**ngeli nō solū apparebāt sed z p̄uersabatur in terris in paradiso. sed hoc p̄ peccatū pdidimus. qz raro z raris hoibz apparent angeli. **T**ertio letabat de custodia ab oim malo z p̄seruatione. **N**am vt dicit **H**ḡ in. ij. **H**omo in statu innocentie p̄seruabat ne pateret lesionem ab aliq̄ duro putā gladio lapide ligno ferro z sic diu^o tuebat vt nil eidem occurreret ex improuiso a q̄ ledere. **E**t vt **I**sid. dicit **N**ec ignis hōi minem vzeret. nec aqua summergeret. nec spinaruz aculei z oia que nocent mortalibz ei nocent. **I**n sup̄ vt **A**ug. xij. de cū. del d̄t. nec passus fuisset mor^o passiōis q̄ o/

dinant ad malū vt timorem: dolorē vl' tri-
 stitiam z hmoi. Nec sensisset calorē aut frī-
 gus aut infirmitates vel indigestionem in
 stomacho aut capitis turbationē. z licz ali-
 quam simulneam vel supfluitatem ex mi-
 trimēto emississet tū de h' nulla turpido
 nec indecētia vl' fetor resultasset fm docf.
 Deniqz vt Aug. xiiij. de ciui. dei dicit. U-
 uebat hō in paradiso sine vlla egestate. z qñ
 esuriret vel sitiret hoc nō inuitus sed ex iu-
 dicio rōnis erat: statim cib' ac potus ade-
 rat. nec illum senecta dissoluebat. nec lassitudo
 fatigabat. nec somnus pmebat inuitū
 z sic homo qñ diu nō peccaret sine omni pe-
 nalitate immortalitate vigeret. hec Aug.
 etiā li. questio. v. z no. te. sed hec pdidim?
 Quarto letabat de dulci sensuū omniū
 delectatione z hoc tā intus in anima qñ in
 corpore z in exterioribz. Nam in ania gau-
 debat de pfecta possessione p'ntū omniū z
 plena subiectōe carnis z oim mēbroz sub
 imperio rōnis. vt patet p Aug. xiiij. de ciui.
 z de pe. di. ij. s. Rhoanis. X Item
 in corpe fm omnes sensus hō habuissz de
 lectiones maximas z sine vicio. Nam aliq
 docto. dicit q in statu innocētie tanta fuit
 delectatio in v'isione minime stelle sicut nūc
 est delectatio in pulcritudine solis. z sic de
 alijs. Et de sono vnus fontis fluentis vel
 venti sonantis sicut de sono alicuius opti-
 me melodie. sic de odore terre sicut d' odo-
 re rose z aromatum suauis. z de gustu mi-
 nimi fructus. sicut nunc solet in optimis sa-
 poribus deliciarū. de potu aque. sicut de
 malmatica. Deniqz in exterioribz habuissz
 set omnē amenitatē qz fuisset in paradiso. de
 quo Damascen' dicit q est locus volupta-
 tis floribz p'ntus: odore. plenus: z oi ame-
 nitate vbi omnis fructus dulcis z vniuer-
 se pulcritudines forme sensibilis superexce-
 dunt humanā intelligentiā. Hec ille.
 Quinto letabat de eminentia honoris z do-
 minatōe qz ad imaginē di fact' hō oim cre-
 aturaz inferiorū dñum habuit. vñ oia iu-
 menta etiā ferocia z magna sibi sine recalci-
 tratione obedissent. aues etiā z pisces ac
 queqz alia ad nutū hoīs paruissent. Talia
 itaqz multo plura alia q p'ntim' cā breui-
 tatis pdidim' p p'ctm. z iō merito plange-
 re debem' penitēdo. Tertio ergo ecclia

lugubrit' celebrat hos dies qz de statu ma-
 xime glie cecidimus in statu brutalis igno-
 minie. sicut patet ex p'dictis. Vñ ps. Ho-
 mo cū in honore esset nō intellexit cōpara-
 tus est iumē. insi. z silis zc. Et sic charissim'
 mi d'bem' plangere i pnia. qz aliqd n' iuxta
 euāgelii nos q sum' p'mi dignitate creatū
 onis erim' nouissimū in penis p'pētis. vñ
 Bern'. Q' vtmā anie maloz hoīm vicz im-
 penitētū essent sicut anie brutoz que post
 mortem nō puniunt. maloz aut anie cruci-
 abunt sine fine seculoz. Quarto quoqz
 qz de statu salutis eterne certissime cecidim'
 mus in statum dānatōis multimode. Nā
 si homo nō peccasset certus fuisset quilibet
 eoz q de terrestri paradiso in celestem sine
 morte trāsserēdus z saluāndus fuisset. Nūc
 aut nullus est certus an odio vel amore di-
 gnus sit. Eccles. ix. Sed vt dicit euāgelii
 Multi sūt vocati pauci p'o electi. vñ Bre-
 iij. moral. dicit. q si p'mi parētes nō peccas-
 sent. nequa qz ex se filios gehēne generasset
 Q' p'ctōr plange peccata tua qz ob h' po-
 situs es in hoc exilio vt pniā agēdo non
 pereas eternaliter. s' ad patriā ex hui' mū-
 di exilio puenias. Ecce in Adā exēplū tibi
 dat qui multa z magna bona p peccatum
 pdidit vt dictū est. sed penitēdo tandem p
 chri passionē. ipe z etiā Eva vt dicit An-
 saluati sunt.

Circa tertiu de grauita

te p'cti Ade qō occurrit ptractada. vtz pec-
 catū Ade fuerit graui' q p'ctm Eue z qz
 p'ctā oim alioz. Sūt em rōnes p z q' q' tū
 solui p'nt p rōnionē q h' p'nt sub distinctōe
 Vñ p trāssēdo rōnes Rūdet ad qstionem
 fm Bonauen. sup. ij. di. xxj. z. xxij. q p'ctm
 potest dici vnū grauius altero pluribz mo-
 dis. Vno modo ppter maiorem libidinez.
 id est. voluntatem magis improbam z ar-
 dentiozem ad cōmittēdum actuz p'cti z sic
 peccatum Ade nō fuit grauius oim pec-
 catoz. qz ex maiori libidine peccauit ipe di-
 abolus z etiā multi filij Adā ex maiori li-
 bidine peccāt qz p'mus parēs. vt p'z b' m'it-
 tis supbis auaris. luxuriosis. iracundis. q
 heu toto conatu vsqz ad mortem non ces-
 sant peccare. Itē hoc mō Eva ampl' pec-
 cauit qz Adā qz ppter maiore elationē sup-

*utrum peccatum ad e fuerit
 grauius*

bie p'ctm eius similis fuit p'ctō luciferi et
 mag' iproba volūtate peccauit eua qz adā
 dū p'cipuit deo assilari z h' tāto ardenti?
 appetijt qnto credidit h' se obtinere posse
 qd diabol' ei suggessit. X Vñ ap's. j.
 Tim. ij. dr. Adā nō ē seduct' Lyra. s. i. cre-
 dendo verū esse serpētis dictū. eritis sic d'ij
 sed comedit de ligno vitito ne cōtristaret
 eum. credēs q p'ct' eū deus parceret a pu-
 nitōe. licz q in h' seduct' fuit s'z nō in credē-
 do serpenti. sequit'. Vñ aut seducta ē in
 puaricatōe. s. credendo serpēti. vt p'z. ij. sm
 arū. Alio mō vnū p'ctm qm' dr altero
 p'ct' ingritudinē ampliorē. z sic p'ctm Ade
 licz minus fuerit qz p'ctm luciferi vl' dia-
 boli. qz diabol' magis ingritus fuit dum
 plura bona a deo in creatōe pcepit: z d' sub-
 limiori statu lapsus fuit. tū p'ctm ade qm'
 fuit qz Eue z oim alioz hoīm p eo q abū-
 dantiora dona suscepit: vt dictū est. s. S'z
 bñficiōz diuioz oblit' bñfactorē deū of-
 fendit. Et qz caput erat mlieris z sup oēs
 posteros suos in nobiliori z altiori statu e-
 rat: ideo pl' ingritus fuit Tertio mō vnū
 p'ctm dr grauius altero p'ct' maiore lesio-
 nem vel corruptionē cōsequētem. z sic Ade
 peccatū saltē extensiuē loqndo z causaliter
 grauius est. qz nullū peccatū est qd tot
 psonis nocuerit z in tot p'ct' seat. Sed oc-
 cassionaliter Eva graui' peccauit. qz occa-
 sionē dādo peccato viri corrupit virū: et
 p'sequēter oēs posteros. Concludit ergo q
 simpliciter loqndo grauius fuit peccatū
 Eue: vnde z qm'us punita est. z si in infer-
 nū descendisset. maiore penā habuissz. hec
 Bonauen. Nam z in pluribz Eva pecca-
 uit. qz Adā in duobz. s. gula z p'cti exai-
 satione. Eva autē in q'rtuoz. s. in supbia. in
 incredulitate z virū incitādo. Nā p'us co-
 medit z dedit viro. Bern. ij. z in excusando
 culpam. Et hodie mulieres heu. eua imit-
 tant in supbia qz pl' ornant se qz viri. Itē
 in incredulitate. qz vna mlier plures incan-
 tationes scit qz centū viri. Itē in ficta p'fel-
 sione. z sic de alijs. Quarto deniqz ex p-
 dictis nram accipiam' finalē instructionē
 scz qz ch'rian' mal' p alijs qm'us peccat. z
 nisi penituerit ad penā gehēne qm'us
 iudicat ex ingritudine p ch'risti incarna-
 tione passione z morte qb' satisfecit p pec-

cat' hoīm omniū. Vñ Bern'. De mihi
 si ingritus fuero. ve mihi si peccauero. ve mi-
 hi si pniāz nō egero. qm' req'ret sup me san-
 guis innocentis Iesu q' p me effusus est i
 terra. Rogemus ergo ch'ristm dñm zc.

Dñica eadem Ser. III. scz de p'mi ho-
 minis tentatōe z lapsu ac venie dilatiōe.

Dea opera

rios z redde illis mercedē suā
 Dat. xx. z i euan. hodierno.
 Charissimū dñs noster iesus ch'risto
 lēs nos istruere quō habeam' p'uenire ad
 celestē p'riāz ex h' mōi exilio: i q' p'ctm
 p'moz penitū positi sum' edocet i pabola
 hod. euāg. vt. s. laborem' i vinea dñi. h' ē i
 ope salut'. Nimir' h' docz ch'ris nō solū p'
 bo s'z z exēplo i seipō. qz post mltos labo-
 res z passioēs puenit ch'ris ad gl'iam r'ur-
 roctōis. Proptea dr ipe p' d's. Paup' sum
 ego z i la. a iuuē. mea zc. Edocet etiā p'nt
 exilio. vbi teste Job. v. hō nascit ad laborā
 dū sic autē ad volādū. z sic p' laborē hui'
 vite miseribz p'uenire ad patriā. Licz at ex
 p'ctō penitū nroz demerim' vt i hui' vite
 miseris subijciamur laboribz penalibz: tū
 vt Aug. d' ciui. dei dr. Ineffabili dei misē-
 ricordia ipa penavicioz fit iusti meritū ad
 celestē p'mū. Jō vt sciam' z p p'mia all'ci
 amur. ad opandū: euāg. h' dr. Voca opa-
 rios z red. il. mer. Ex q' itaqz ecclia hodie
 recollit quō adā a diabolo tētat' i paradiso
 cecidit i p'ctm. z sic eiecit' ē de paradiso i hāc
 vallē miserie. i q' p'ntitū ē laborare tā pro
 corpis sustētatiōe qz p aie salute etna. s. in
 ope p'nie. ideo de ipa p'mi hoīs tentatōe h
 agentes notem' tria mysteria.
 Primū de tentatōnis p'missione.
 Scdm de lapsus hoīs occasione.
 Tertū de venie vl' remissiois dilatiōe.
 Circa primū de tentati-
 onis p'me p'missione tres qstōes occurrunt
 ptractade. P'ia qstio qd mouit diaboluz
 ad hoiez tētatū. Scda qstio. cur de' p'mū
 sit tētari hoiez p'mū que p'scavit casurum.
 Tertia qō vtru singli filij hoiz i paradiso de
 buissent sic z p'mi pntes tētari p diabolū

B Ad p̄mū questū quo querit̄. q̄d mo-
uit diabolu ad tentādū hoies p̄mū. Scri-
ptura Sap. ij. d̄t q̄ inuidia diaboli mors
intrauit in orbē terraz. Ex quo patz q̄ in-
uidia diabolu mouit ad tentādū hoiem
Unde Gre. li. mora. dicit. In paradiso dia-
bolus inuidens homini supbie vuln̄ istū
xit. Sed q̄ h̄ posset obijci. qz vt Gre. sup
illud Job. Paruulū occidit inuidia. d̄t q̄
omnis inuidia est respectu paris v̄l supio-
ris saltē fm̄ reputationē. z sic non est inui-
dia respectu inferioris. Sed diabolus nō
reputabat hominē esse supiorē sibi sz po-
tius inferiorē fm̄ naturā: quō ḡ inuidit ei.
Ad quod Bonauen. sup. ij. di. xxi. q. et
gr. j. dicit q̄ hominē reputabat diabolus
se supiorē esse in hoc q̄ homo poterat pue-
nire ad celestem gl̄iam ad quā nō poterat
diabolus ascendere. Sed adhuc difficultas
est: qz inuidia sp̄ est respectu boni qd ama-
tur z desiderat vel aliq̄ modo adq̄ri potest
Exemplū. rusticus q̄ nō cupit esse rex z scit
q̄ h̄ sibi est impossibilē nō inuidet barōi ele-
cto in regem. sed filius regis vel alter ba-
ro q̄ sperat z cupit fieri rex. inuidet alti. s.
electo. Et sic patz q̄ nullus inuidet alicui
de aliquo nisi cū illud amat z cupit ac pu-
tat posse acquirere. sed diabolus nō cupi-
ebat amicitia dei vel supnam patriā. z scil-
cebat q̄ nō poterat puenire ad eam. Dirū
ḡ videt quō diabolus inuidebat homini.
Ad hec fm̄ eundē Bonauen. vbi. s.
Notandū est q̄ sicut Aug. dicit. his duobus
peccatis. s. supbia z inuidia qui prius
erat Lucifer factus est diabolus. que duo
sunt quasi inseparabilia. ita q̄ vnū comitat̄
ad alterū. Un̄ idem Aug. li. de p̄gitate d̄t
Ex supbia inuidia orit̄. z nunq̄ est tal̄ ma-
ter sine ple z comite. hō em̄ supb̄ oibz in-
uidet. vt dicit Glo. sup Job. v. Primo su-
pioribus inuidet q̄ nō equat eis. Secun-
do paribz inuidet qz eq̄nt sibi. Tertio qz i-
ferioribus inuidet ne equent sibi. hec Glo.
Dens ḡ diaboli ab his vicij. s. supbia z
inuidia maxime possessa vidēs hoiem esse
in tali statu q̄ posset cadere in peccatū. z sic
diabolo subijci. z sic ex supbia qua appe-
tit excellentiā singulariter possidere mor-
est vt hoiem subijceret sibi z suo dominio
p̄ peccatū. Item videns etiā hominē q̄ po-

terat ascendere ad supernā felicitatē ex qua
ipse diabolus ceciderat inuidit ei. et sic ex
inuidia motus est vt ipm̄ a supna felicitate
te impediret. Sic ergo supbia fuit sicut p̄-
mum mouens vel motiuū. inuidia v̄o sicut
mouens primū z immediatū. Ideoqz scri-
ptura sacra dicit diabolū ex inuidia motū
Licet autē sciret se nō posse puenire ad be-
atitudinē: nec desideraret eam diabolus: tñ
ex odio boni alieni quo etiam inuidia solz
puenire. s. impedire voluit hominē a gl̄ia
Hec fm̄ Bonauen. **D** Exemplum
hic occurr̄ de narrada parabola. i. q̄ in q̄
dam ciuitate erāt tres ciues. vnus fuit mi-
ro modo supbus. alter maxime auarus. ter-
tius summe inuidus. Quos rex sapiēs au-
diens fecit ad se vocari illos omnes z dixit
Petite quicquid vultis: z p̄mitto dare p̄us
petenti qd̄ petit. ita q̄ q̄ postero petierit
duplū dabo. s. illi q̄ primo. z tertio simill-
ter duplū q̄ secundo. Altercatione facta su-
perbus nolens prius petere ne isti pla ac-
cipientes honorabiliores reputarent alle-
gauit q̄ postreo omnium deberet petere ne
honore pompe pristine minoratus videre-
tur. z ei rex annuit vt postremus esset p̄ ho-
nore habendo maiori. Auarus auaricia
motus allegauit se pluribz possidēdis ibi-
are. Cui rex concessit esse secundū in petē-
do. Inuidus ḡ victus inuidētia alieni boni
petiuit sibi erui vnū oculū vt illi scdo petē-
ti eruerent duo. z tertio erutis ocul̄ absen-
derentur manū. vt sic fieret regis p̄missū
in p̄portione duplōrū p̄dictōr. Sic fecit
diabolus motus ex odio boni alieni. s. ho-
minis vt dictū est. Sic etiā facit nūc spū
aliter multis. s. inuidis auaris z superbis.
Nam inuidus cecat vno oculo: qz nō vult
videre videlicet felicitatē alienaz ne doleat
sed malum illius videt vt gaudeat. Item
auarus duobus oculis cecatur a diabolo
dei iudicio. qz. s. non videt eterna bona q̄
p̄dit pro tempalibus. nec ipa t̄palia bñ vi-
det q̄ perduntur in morte z habent laq̄uz
diaboli. j. Timof. vj. Qui volūt diuites
fieri incidūt i laqueū diaboli. Deniqz sup-
bus hō his etiā modis cecat. In sup ma-
nus amittit. qz multa opa facta ex p̄pa
mūdī z gl̄ia vanā p̄dit. ex eo q̄ mercedē ex
illis nō accipit. **D** ḡ hō caue tibi ab inuidia

auaricia: supbia z om̄i p̄cō. alioq̄ sic pa-
trē tuū adā z m̄rem tuā Euam. sic et te oc-
cidet diabolus morte gehenne nisi penitu-
eris. **E** S̄c̄da questio declaranda est
Cur deus p̄misi a diabolo tentari hoies
p̄mū que vtiqz p̄sciuit esse casurū: Ratio
questiois huius est. Quia pius pater nūqz
p̄mitteret filiū suū aggredi bellū in q̄ sciret
ipm̄ ab hoste vincendū z occidendū. Et si
militer bonus pastor nō p̄mittit ouē a lu-
pō morderi z rapi dū videt lupū adueni-
re z ipm̄ potest arcerē. Sed deus nouerat
Adam illa t̄tatiōe a diabolo vincendū z
occidendū ac mordendū tanqz a lupo. ni-
m̄ est ḡ q̄ p̄misi hoiem tentari. Ad hec re-
spondet fm̄ san. Bonauē. sup. ij. di. xxij. z
p̄cor. Rich. q̄ q̄uis deus sit p̄ssim̄ pater
z pastor optimus: tñ cū hoc est iudex iustus.
Ideoqz sic decebat erga hominē pietatez
paternā z custodiā exhibere vt tñ nō omit-
teret officiu p̄tatis iudiciarie. Un̄ deus ex pi-
etate summa fec̄ circa hoies q̄cqd̄ debuit dā-
do ei adiutoriuū sufficiens vt vinceret aduer-
sariū. adeo q̄ licet diabolus esset m̄to potēti-
or homine z fortior. iuxta illud Job. xij.
Nō est p̄tās que cōparet ei: tñ dei adiu-
rio assistente homini facti erat vicere dia-
bolū q̄ diabolo vincere hoies. Nō em̄ nō
potat vinci nisi volēs. Ideoqz ista pugna
erat ordiata ad victoriā nō diaboli sz ho-
minis z ad ei⁹ bonū. Debebat ḡ deus per-
mittere fm̄ ordinē diuine iusticie p̄f bonū
hois vt tentaret. z h̄ plibz rōibus.

Prima ratio diuine legis.
Secunda ratio virtutis
Tertia ratio boni cōsequētis.
Quarta ratio rectitudinis.
S Prima rō diuine legis. s. institutē lib-
tatis. quia omnis princeps debet p̄mitte-
re obseruari legē comunem z iustā quā in-
stituit. patet p̄ regulā legis. Sed qz deus a
prima conditōe constituit tam hoies q̄ di-
abolū in lege liberratis arbitrij. vt patz Ec-
clesiastici. xv. ergo debuit vtrūqz p̄mittere
vti suo libero arbitrio. Unde Aug. d̄ ciui.
dei. li. vij. c. iij. dicit. Sic res quas cōdidit
deus administrat vt eas agere p̄pos mo-
tus sinat. Hec ille. Ergo deus nō debuit
impedire diabolū tentare volentē: z homi-
nem cōsentire peccato ex arbitrio volentē.

Secunda ratio virtutis. s. laudabil. Nā
Aug. et magister in l̄ra dicit. Nō esset lau-
dabile bene visere nisi esset qui male viue-
re suaderet. Ergo p̄mitti debuit tentari. s.
vt gloriosior foret virtus z triūphus si vicis-
set. Tertia ratio boni cōsequētis. s. vt sic
dei misericordia appareret in subleuando
z iusticia in malos puniēdo: atqz sapientia
per d̄m redimēdo patuit sermōe p̄cedē-
ti. **Q**uarta ratio rectitudinis: quia recto
iudicio ratiōis nemo dignus est coronari
nisi legitime certauerit. teste ap̄lo. ij. Tim.
ij. Ideo decuit vt deus hominē tanqz suū
militem in campo certantis prius proba-
ret q̄ ipm̄ in gloria exaltaret. Et hec om̄ia
fm̄ Bonauen. z Richar. vbi supra. Et
exemplū huius habem⁹ in angelis: quoz
nullū deus sine p̄uia tentatiōis victoria cō-
firmavit in gloria. Nam omnes angeli sūt
tentati p̄ Luciferū. iuxta illud Apoca. xij.
Factū est plūm magnū in celo. s. per volū-
tatem contrariā. z qui consenserūt Lucife-
ro perierūt. qui autē vicerunt tentationem
glorificati sunt. quāto magis debuit homo
tentari: vt si vicisset coronari mereret. Nā
z christus dñs tentari voluit vt vicere nos
doceret. **S** Tercia ergo questio occur-
rit vtrum singuli filij hominū in paradiso na-
ti debuissent sicut z ipi primi parentes tē-
tari p̄ diabolū. vt vicz suo modo p̄ victori-
am haberēt puenire ad coronā. Ad hoc
aliqui putauerūt q̄ non. qz An̄. Cur deus
homo. li. j. c. xvij. dicit. q̄ si primi parentes
sic vicissent vt primo tentati nō peccassent
ita cōfirmati fuissent cum omni progenie
sua vt vltra peccare non possent. Hec ille.
Sed cōmunis doctores z p̄cipue Sco.
super. ij. dist. xx. q. j. dicit q̄ An̄. illud dicit
opinādo: et pro eo quia mirabilis fuissent
filij adiuuati ne peccassent. Tum p̄pter origi-
nalē iusticiā. Tum p̄pter sollicitā curam z
doctrinā parentū. Proinde ad questionē
idem Sco. respōden̄ dicit. q̄ licet ip̄e Adā
si vicisset p̄mā hanc tentationē: mor̄ q̄ de-
a deo fuisset confirmatus in iusticia vt pec-
care nō posset de cetero. Tamen filij eius
geniti nō statim in natiuitate fuissent cōfir-
mati in iusticia. sed quilibet filiorū ei⁹ pec-
care potuissent v̄sqz ad confirmationē. vnde
debuisset quilibet filiorū primā tentatiōz

¶

*In nota
ut vuz filij adā
tentari et etia
si nō peccaret
nū pariter?*

¶

vincere vt confirmationē mereret. Et sicut primus pater si prime tentationi resistisset fuisset confirmatus in illa iusticia originali. ita et ipsi filij singuli postquam primam tentationem vicissent sic fuissent confirmati quod nisi peccassent. hec Scotus. et plura ibidem que pertranso causa breuitatis. **¶** **¶** peccator qui nulli peccato vis resistere quo saluaberis: **¶** Misera anima disce vicia vincere auge penam vt coroneris. **H**

Circa secundum de occasione lapsus hominis quod estio occurrit quod fuit occasio labendi primis peccatis in casum peccati hoc enim scire nobis utile est vt sciamus peccare ne per similitudinem cadamus. Ad quod respondet secundum Fran. maro. in sermone et ceteris doctores quod quatuor fuerunt que primos peccatos cadere fecerunt: que etiam nobis persepe sunt maxime occasiones cadendi.

Primum est nimia de dei misericordia presumptio. Secundum est tumida cordis elatio. Tertium est ociosa diuagatio. Quartum est incauta sensuum laxatio.

Primum est nimia de dei misericordia presumptio. Secundum est tumida cordis elatio. Tertium est ociosa diuagatio. Quartum est incauta sensuum laxatio. Primum ergo quod cadendi occasione prebuit primis peccatis et sepe prebet hominibus est nimia presumptio de dei misericordia. quod vt magister in ij. di. xxij. dt. Adam de penitentia et misericordia dei cogitauit. Inceptus enim diuine seueritatis in eo falli potuit vt veniale crederet esse commissum quod peremptorium erat. Hec ibi. **¶** Multi et nunc presumunt de dei misericordia et venia secure peccare. Contra quos Bernardus dicit. Est infidelis quedam fiducia soli vtique maledictiois capax qua in spe venie peccamus. hec Bernardus. Secundum est quod homini occasione cadendi prebuit. scilicet elatio cordis. Unde Augustinus super Genesim et allegatur a magistro in ij. di. xxij. di. Non est putandum quod homo deieceret nisi precessisset in eoque quedam elatio comprimebatur. vt per humilitatem peccati sciret quod falso de se presumpserit. et quod non bene se habet natura si a faciente recesserit. Hec ille. Et infra Magister dicit quod non est intelligendum sic quod ante temptationem precessisset elatio comprehendenda. sed ante opus peccati. ita quod primo diabolus tentando dicit. Eritis sicut dii scientes bonum et malum. Quo audito statim menti mulieris surrepsit elatio quedam et amor proprie preteritis que credidit et voluit habere similitudinem dei. scilicet hoc Adā non credidit esse verum quod diabolus suggererat. tamen menti Adā de illico post tentationem elatio surrepsit ex qua voluit lignum vitium expiri cum muliere non videret mortuam illa circa precepta. Hec secundum magistrum. Et nunc heu elatio multis hominibus est causa peccati. Quia vt Gregorius in xxxij. moral. dicit. Regina vitiis superbia est que hominem demittit ad septem vicia capitalia pertrahit. Tertium est ociosa diuagatio. quod secundum Fran. maro. Eva in paradiso ociosa diuagabat a viro quando primum diabolus tentator aggressus est. Unde Augustinus in ij. di. xxij. dicit. Tentatio hoc modo facta est. stans coram femina hostis superbus sub interrogatione eam aggreditur. Cur inquit precepit vobis deus vt non comederetis de omni ligno paradisi? Cui respondit mulier. De fructu lignorum vescimur que sunt in paradiso. de fructu vero ligni quod est in medio paradisi precepit ne tangeremus ne forte moriamur. In quo verbo dedit locum tentandi: cum scilicet dubitative dixit. Ne forte moriamur: cum deus affirmative dixerat quod morerentur. Unde mox diabolus negotiatiue dixit ad mulierem. Nequaquam morierimini etc. Hec magister. Quibus colligitur quod Eva non erat tunc. scilicet in principio tentationis cum viro sed ociosa diuagabatur. Et nunc ociositas hominibus est causa et mater omnium vitiis vt testatur Bernardus. Unde et Hieronymus ad Rusticum dicit. Semper aliquid boni facito vt te diabolus semper inueniat occupatum. **¶** **¶** Ad id exemplum habemus naturale in apibus de quibus Ambrosius in hexameron dicit quod apia ster qui est rex apum manet in alucari. et circumit singulas apes ex citans eas ad labores. Hic circa se habet litteras: vicia apes aculeos habentes que regis sunt custodes et inutiles ac ociosas pumentes. ideo apes non sunt ociose. quedam enim tractant quasi in bello campestri contra alias apes. scilicet extraneas. alie inuigilant circa vitium. alie futuros explorant imbres. alie mel vel ceras de floribus sugunt. alie cellulas rotundas vel quadratas argumetosas mira conexione componunt etc. Sic spiritualiter Christus rex tanquam apia ster: qui licet habet aculeos tamen eis non vritur ad vitiis dicendum propter mansuetudinem. Nam christus

stus dissimulat peccata hominum propter penitentiam Sap. xi. Spe itaque in ecclesia manens vult omnes nos excitare ad labores bonorum operum. Et habet circa se lictores. id est angelos vltiores diuine iusticie contra ociosos que non lunt vel pugnare contra diabolus in bello vicioz vel vigilare ad vicia spiritualia scilicet verbi dei. aut explorare saltem imbres aduersitatis per patientiam aut cellulas sibi componere in celo per opera bona. Unde sicut deus Adā et Euan ex ocio cadentes vt dictum est angelis precepit vt eijceret de paradiso. ita in iudicio homines ociosos per angelos eijcit ad gehennam. Quartum est quod prebuit occasio nem cadendi homini. incauta sensuum laxatio. quia Bernardus in ij. scribit. Vidit ergo mulier quod bonum esset lignum et pulchrum oculis aspectusque delectabile et tulit de fructu eius et comedit deditque viro suo scilicet cum aliqua persuasione comedendi quam scriptura intelligendam reliquit. Et forte cum eaz mortuum esse ab eo non videret vir vt dicit Magister. ij. sententiarum. disti. xxij. et infra dicit quod vir noluit eam perstrari. sed vxori morem gere re voluit. non quidem carnali viciis concupiscentia quam nondum senserat. sed amabili quadam beniuolentia qua plerumque fit vt offendatur deus ne offendantur amici. Hec secundum magistrum. Heu heu et nunc quomodo sensus suos laxando in peccata cadunt scilicet visum ad mulierum aspectum. auditum ad colloquium et sic de alijs. et sic mors intrat per fenestras nostras. id est per quinque sensus secundum Bernardum. **R**

Circa tertium de dilatio

ne venie vel remissionis que est propter penitentiam statim postquam ceciderunt veniam non peremerunt. Respondet secundum Fran. maro. in ser. et doct. vicia que propter quatuor. Primo quod peccatus suum confiteri vere noluerunt sed improbe excusauerunt salicet vir imponendo ipsi mulieri et mulier spernit. Unde et nunc qui non confiteri vult peccata sua veniam non meretur: vt dicit Ambrosius de penitentia. disti. j. ca. Non potest. Secundo quia veniam et misericordiam non postulauerunt. Non enim legit in scriptura quod veniam petierint. Nam Chrysostomus super Mattheum dicit. quod non desiderati veniam et misericordiam prestare iniusti

est. Ille autem non desiderat que in peccatis manet. Tertio quod penitentiam facere distulerunt quod non penituerunt vsque ad mortem Abel vt ferunt historie. Hec Fran. maro. Ex quibus patet quod si humiliter peccatum confessi fuissent et veniam postulassent ac penitentiam egissent deus peperisset. Quarto quia in grauissimo peccato ceciderunt quod totum genus humanum peremerunt. et sic dei filio redemptore indiguerunt. Nam vt dicit Augustinus. li. Cur deus homo. tale ac tantum erat illud peccatum primorum parentum quod non potuit satisfacere pro eo vlla pura creatura nisi esset deo vnica. Et ratio secundum Fran. maro. vbi supra. precipua est quod nulla multitudo secundum iusticiam potest a captiuitate iuste redimi nisi detur precium equiualens illi multitudini. sed tota multitudinem generis humani per peccatum primorum parentum captiuitate non potuit equiualens precium creatura dare. eo quod omnis creatura etiam angelica finita est. Sed humanum genus adeo est corruptum quod si in infinitum multiplicaretur in diuina humana omnia essent corrupta. ergo nulla creatura sed solus deus infinite bonitatis et meriti potuit pro toto genere humano precium soluere equiualens. Et sic fecit deus que pro anima humana mortificata per peccatum dedit propter animam deo vnica in mortem. et pro corpore ac sanguine humano corruptum dedit propter corpus deo vnica et sanguinem que minima passio vel gutta preponderat toti mundo vt dicit Bernardus. propter vniuersum ad deum. Sic insuper non sufficit christi charitati vt simpliciter se pro nobis morti daret. sed ex nimia charitate in precium superabundantissimum pro cogitatione capitis Ade ad peccandum facta dedit caput propter christum spiritum compunctio multiplici. pro extensione manus illius ipse extendit in cruce manus perforatas. pro aggressu ad lignum vitium propter pedes perforari dedit. pro cordis Ade praua concupiscentia. cor vel latus vuluerari. pro rapina latrocinij Ade ipse christus inter latrones suspendi et pro morte hominum vt redimeret mortu acerbissime voluit. **¶** **¶** Iesu bone. pro illa charitate rogamus te vt digneris nobis dare gratiam in presentia et gloriam in futuro.

Dñica Septagesime Sermo. I. sup euāgelio p simplicibus

Ubi turba

plurima conueniret et de ciuitatibus properaret ad Iesum dixit per similitudinem. Exiit qui seminat seminare semen suum Luce. viij. et in euang. hodierno. Hodie sancta ecclesia in officio matutino legit historiam quod propter peccata hominum deo delinno delinunt omnes homines et volatilia ac animalia in terra exceptis illis qui remanserunt saluari in arca Noe ut homines peccatores audierunt quoniam tum deus detestatur peccatum eorum quod propter ipsum scilicet peccatum carnale totum mundum destruxit propter terram et ad penitentiam moueant. Et quod ad veram questionem penitentiam multum potest audire verba dei. Ideo legit hoc euangelium de semine ubi dicit post euangelium precedens dicitur quod dicitur voca se salicet homines ad laborandum pro penitentiam et opera bona in vinea. i. ecclesia refertur. ut sciamus quod penitentiam tanquam in vinea domini laborantes indigent pane verbi dei qui reficiant. Proferanturque in labore huius vite et possint peruenire ad premium vite eterne. Unde dicit euangelium.

In illo tempore cum turba plurima conueniret et de ciuitatibus properarent ad Iesum dixit per similitudinem. Exiit qui sciat seminare semen suum. et dum seminat aliud cecidit secus viam et conculcatur est et volucres celi comederunt illud. et aliud cecidit supra petram et natum aruit quod non habebat humorem. et aliud cecidit inter spinas: et simul exorte spine suffocauerunt illud. et aliud cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum centuplum. Hec dicens clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interrogabant autem eum discipuli eius quod esset hec parabola: Quibus ipse dixit. Vobis datum est nosse mysterium regni dei ceteris autem non in parabolis ut videtes non videtis et audietes non intelligunt. Est autem hec parabola. Semine est verbum dei. quod autem secus viam hi sunt qui audiunt. deinde venit diabolus et tollit verbum dei de corde eorum ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum dei hi radices non habent quod ad tempus credunt et in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinis cecidit hi sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et diuitiis et voluptatibus vite carnes suffocant et non afferunt fructum. Quod autem in terram bonam

hi sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent et fructum afferunt in patientia. Lu. viij. In hoc sacro euangelio tria precipua mysteria continentur in summa.

Primum dicitur christi amorosa predicatio.

Secundum dicitur ubi dei gratiosa disseminatio.

Tertium dicitur eiusdem ubi premissa designatio

Circa primum mysterium de

ista predicatione christi amorosa. Notandum quod quod magis amore christus feruens ad salutem hominum predicauit hoc sacrum euangelium inuit cur dicit. In illo tempore. scilicet tempore hoc christus predicauit. Bult. et doc. dicit. quod anno erat sue. xxxj. et postquam cepit predicare publice anno. ij. predicatiois. prima die mensis Aprilis. Et tunc ex magno zelo animas lucrandi iter faciebat per ciuitates et castella predicans regnum dei. et discipuli erant cum illo ut dicit Lucas ubi dicit. Et multe mulieres que curate erant ab infirmitatibus et malignis spiritibus. et quibus ministrabat christus et discipulus facultatibus suis. Et secundum Mattheum. exiit Iesus secundo mare galilee et cum plurima turba conueniret ad eum ita ut per multitudinem comprimeret christus ascendit in nauiculam ut sederet. Dis autem turba stabat in litore ac sic predicauit eis quod sequitur. Exiit qui seminat etc. Ecce quantum amore habebat ad predicandum quod non solum in ciuitatibus sed et in campis et maritimis predicabat. Sed heu quod ut dicit euangelium. Turba. scilicet corporis populi properabat ad predicationem christi. non diuites. non potentes. nec et hodie videmus fieri quod pauci potentes vel diuites et raro vadunt ad finem ubi dicitur dei. Quare hiis qui ut Aug. dicit. Principes inquit et reges de quanto altiores de tanto ad malum propiores et propter quod ad salubria segniores. Sed quod erit illis in futuro. Iud. d. summo bo. li. iij. audiatur dicere. De quanto inquit principes sunt hi nitidiores in purpura regali. de tanto si male viuunt erunt despectiores in flamma gehennali. Sed ad propositum iuxta sacrum euangelium occurrunt aliquid quodones ibi declarande.

Prima de pabole positione.

Secunda de exeunte seminatore.

Tertia de congruentia christi compatioe.

Prima questio de pabolica positione est. Quare christus dominus turbis simplicibus noluit res diuinas proponere per aptam firmitatem sed sub pabolis et similitudinibus. Nam dicit euangelium. Luz

turba plurima conueniret etc. dixit per similitudinem. Nonne homini simplicibus melius esset loqui per aptam firmitatem. Nam secundum dominum doc. precipue Thoma. i. pre. q. i. precipue rationes sunt tres. Primum nam ex parte bonorum accipiamus. ut scilicet bonos et studiosos ad spiritalem intelligentiam alliceret. quod in obscuris magis solent se homines exercitare. et manifesta nonnunquam spernere. et sic eo melius simplices et rudes homines facilius per exempla docentur. et melius capientes in memoria retinetur. quod ut dicitur. iij. de aia. Optimum intelligentem phantasmatum speculari. Proinde ut dicitur. Mar. iij. Christus talibus multis pabolis loquebatur verbum eis putauerunt potuerunt audire. scilicet ad intelligendum. sine pabolis autem non loquebatur eis. Secorsum autem omnia dissemebat discipulis: sed que interrogabant secundum Hiero. et sic predixerat de christo per ps. loquens in persona eius. Aperiam in pabolis os meum: loquar propositiones ab initio. Secunda ratio ex parte malorum. ut scilicet indignis pietas celaretur: sicut ipsemet testatur in hoc euangelio dicens discipulis dignis. Vobis datum est nosse mysterium regni dei. ceteris autem in pabolis: ut videtes. Theo. i. videre se vel intelligere putantes per superbiam non videant. scilicet faciat: et audietes non intelligant. Ad id exemplum ponit Chrysostomus. homel. xvij. di. Qui sanctum dat canibus canes non sanctificat. et qui margaritas dat porcis porci ex margaritis non nutriunt. Sed e contrario canes sanctum inquant et porci margaritas confringunt vel sordidant. Ita si hominibus malis et indignis celestia mysteria tradideris illos non illuminant. sed ipsi blasphemando firmitatis mysteria coinquinant. hec ille. Hoc videmus quod cum quis bonus homo in taberna positus loquitur aliqua salubria illi irrident talia. nam et se mutuo baptizant vino. Tertia ratio ex augmentatioe meritorum. quod si firmitates diuinas christus dare posuisset non esset tantus labor in studendo et inquirendo veritates scripturales. Sed quia posite sunt in figuris oportet nos laborare ut intelligamus: et sic thesaurus sapientie quasi fodiendo inueniamus ac merito merita adquiramus. Nam inter alia merita magni meriti est scrutari scripturas et audire verba dei ac secreta mysteria fidei. Ideo David in psal. dicit. Beati qui scrutantur testimonia tua in toto corde exqui-

runt ea. Beati inquam. scilicet hic in spe per gratiam et in futuro per gloriam. Ergo homo factus quod magni meriti habebis audiendo verba dei. et interrogando ac studendo necessaria tue salutis. A Secundo itaque querit dicitur exiit eunte seminatore: de quo dicit euangelium. Exiit qui seminat seminare semen suum. Quis est iste seminator agricola? Respondet Beda dicens. Sator est istum nullum melius quam filium dei intelligere possumus. qui de sinu patris exiens venit in hunc mundum. scilicet per incarnationem. Unde Joannis. xvj. Exiit a patre et venit in mundum. Item secundo ex vtero virginis matris exiit per natiuitatem seminare verbum predicationis per mundum. ac tertio de mundo exiit ad crucis patibulum per mortem. et sic exiit plures seminare semen panis celestis. scilicet verbi dei.

Questio tertia. unde congruit christum dominum assimilari agricolae semen seminanti. Notandum quod pluribus rationibus. Primum quod agricola seminans humiliter induit. scilicet vilibus vestimentis et ut plurimum incedit pedibus nudis. Sic christus vilitatem mortalis nostre carnis induit. et nudis pedibus incedit. Item dicitur. Ubi Hiero. xiiij. Quasi colonus futurus es in terra. Secundo quod agricola sator ex labore multo callos habet in manibus et pedibus. Per callos enim homini laborasse cognoscitur. Sic christus cicatrices vulnerum in manibus et pedibus et insuper in latere habet. quos suscepit in labore passionis nostre redemptionis. Tertio quia sicut agricola multum de sudore dat in labore et fatigatur. sic christus tota vita pro nobis sudauit laborando. et fatigatus fuit usque ad mortem. Unde Aug. in li. contra quinq. hereses in persona christi dicit. Cum esses inimicus patri meo reconciliaui te per me. scilicet homo ecce quantum amari te laboraui: sudauit pro te: caput meum spinis opposui. manus meas clauis perforauerunt. lacerata latus meum aperuit: sanguinem meum fudit: aiam posuit ut conungerem te mihi. et tu diuideris a me. hec ille. Quarto quod agricola libenter laborat in seminando ut tandem gaudeat in metendo et fructu colligendo. Ubi Aug. dicit. Qui non laborat in semine non gaudebit in messe. et per Ieremiam. Qui laborat in seminando gaudebit in fructu colligendo. iuxta illud

lud Psal. Euntres ibat z flebant mittent res semina sua. Venietes aut veniet cu ex/ ultatōe por. mani. su. zc. Sic chrs dñs i p senti seminādo i cordibz fidelū z oim ho/ minū pba dei laborat p suos p̄dicatores. z laboravit p seipm i vita ista p̄dicādo vt tā q̄ bon? agricola habeat metere z fructus colligere in celū. Nam p̄mo metet i hora mortis z tandē in fine mūdi: oēs viz ho/ mies. Apoc. xiiij. Mitte falcē tuā et mete. qz inqt venit hora vt metat zc. Secōdo sti/ pulo excutiet. s. dure snie z vētilabit sepan do grana. i. electos a paleis z ceteris strami nibz. i. a reprobis z infidelibz. Itē tertio bo na scz grana tritici colliget in horrea gau/ deus. sed comburet paleas z stramina tan/ q̄ inutilia: bestijs aialibusqz calcāda z co/ medenda tradet. Sic chrs? vt dr Lu. iij. cuius ventilabzū in manu ei? z purgabit arēā suā z cōgre. tritici i hor. suū. paleas vero comburet igni inextinguibili. hec ibi Ac suo modo stramina. i. infideles et spro bos demonibz calcanda z mordenda tra/ det. Erūtqz tanq̄ fetidissimi fimi in infer/ no positi. Ele gve pctōibz. age charissime p̄niam ne peas.

Circa secundū de ver

bi dei grōsa z p̄ssima disseminatōe. qz dic euāgelii q̄ dum seminat aliud cecidit sec? viā. aliud supra petrā. z sic de alijs. Mira q̄ppe dei z dñi iesu pietas z grā largitua in hoc apparet q̄ sic seminavit p̄bū dei vt nō solum caderet in terrā bonā sed etiā in/ pta viam z inter spinas. cū bene sciret tāq̄ optimus agricola qz nō fructificaret semē in terra bona. Nā alij agricolē h̄ p̄cauet q̄n tum possunt. Pro cuius clariori intelle/ ctu notandū est q̄ chrs dñs in hoc euāge/ lio dicit. Semen verbi dei sic seminasse ex pietate q̄dem z amore diuino vt caderet i quadruplici terra. hoc est in q̄tuor genez hoim corda. q̄tenus nullus posset se excu/ sare in eo q̄ damnares p̄ defectu verbi dei Quia vt scribit Jaco. j. Deus oibz dat sa pientia verbi dei affluens. s. q̄tū est ex se et ex sua charitate. Sed q̄ nō omnes ex ver/ bo dei p̄ficiunt hominū culpa est. Sic exempli grā videmus q̄ idem sol equalit̄ omnibz influit suas radices z splendorem

ac p̄tutē calefactiua. z tñ aliq̄ ex h̄mōi ra dijs solis exiccant vel arefcūt vt fenilia. ali q̄ liq̄scunt vt cera: oleū z pinguis. aliq̄ autē indurefcūt vt lutū z h̄mōi. Sed h̄ vnde ē nō a sole q̄ vn? est z vniformit̄ agit in infe riora. sed h̄ est ex pte creaturarū recipiētū influentiā sol. vbi p̄ diuersitate talū effe/ ctū repit̄ diuersitas dispositionū. Sic enī lux descēdens equalit̄ sup tres tablas vnā aureā. aliā argenteā: tertiā ligneā. Il/ le tres tabule nō equaliter recipiunt lucez. Sic deus q̄tū est de se equaliter dat omi bus grām in p̄bo p̄dicatiōis vel lectiōis illuminando mentē. Sed q̄ homo nō ha/ bet grām nec conuertit̄ sua culpa est. qz n̄ recipit nec se disponit ad recipiendū faciē do quod in se est. z ideo iuste damnatur vt patet p̄ sanctū Tho. tertio contra gētiles cap. clj. z cōmunit̄ docto. Suo mō vide mus in p̄dicatiōe q̄ aliqui peccatores au dientes verbum dei compungunt ad fle tum p̄ peccatis aliq̄ minime. aliqui etiā au dien p̄dicari de gaudijs celestibz letantur q̄ deus tanta bona daturus est iustis que et ipi sperant consequi. Alij contristant q̄ per peccata sua talia bona amiserūt z pe/ nas demeruerunt. Alij despiciūt p̄dicātes quare hec nisi ex ipozū audientū variā dis positione. quoniā aliqui ideo vadunt ad p̄ dicatiōē vt se recognoscant z discant vi/ tare peccata. aliq̄ vt predicatorēz in verbis notare possint: et sic de alijs. Q̄ Ad ppositum ergo in euāgelio dicit saluator pabolice q̄ semen cecidit in quattuor gene ra terrarum significantia quattuor genera hominum: et nō fructificauit nisi in quar/ to. Primo quidem cecidit in terram se/ cus viam. hoc significat corda maloz chri stianozum qui nō sunt in via preceptorum dei: sed secus viā: qz fidē chrisi habent s̄z nō opera. eo q̄ viuunt in peccatis: vt sunt luxuriosi et omnes vitiosi. In talibz volub res celi. id ē demones in aere habitantes pambulando conciliāt verbū dei. i. con/ temptū faciunt per hominē ipm. z sic tol/ lunt ne illi salui fiant p̄ penitentiā agendā. Secundo inquit cecidit aliud supra pe/ trā. h̄ significat cor durū lapideū in pctis obduratione. tales audientes dei benigni tatem suscipiunt verbum cum gaudio. et

q̄nq̄ spe venie cōpungunt. s̄z qz carēt hūili tatis p̄funde radice nec habent sufficientes hūore grē p̄pter supbiā cordis supueniēte tē tatiōe vincunt z ad p̄stina vicia reuertunt post cōpunctionē. Tertio aliō cecidit in ter spinas. z p̄ h̄mōi significant̄ auari diuit̄ tes z carnales in q̄bz suffocaf̄ p̄bum p̄ solli citudines z voluptates vite nec fructificāt. Ecce ḡ patet q̄ p̄dicta tria genera hoim li cet q̄tū die curat ad p̄dicatiōē tñ fructum salutis nō adquirunt ex malicia sua. R Sed questio occurrit quō p̄ spinas dei gnant chrs diuitias cum ille pungant iste delectent. R̄ndet fm̄ Greg. z doct. q̄ ideo quia sicut spine licet sub flore pungūt z cru entant se amplectentem. sic diuitie sub flo/ re vel folijs mundane glorie cōscentiā pū/ gunt z inflicto vulnere peccati cruentant. Item quia sicut inter spinas serpens latit̄ tat z in spinis exardescat ignis vehementi/ us. sic cupiditas diuitiarum habet in sedi aboli laqueum z materiam ignis inferna/ lis. Unde j. Timo. vj Qui volūt diui. sic inci. in laque. diaboli z in desi. que mergūt in interitū. Ergo auari penitentini ad ver bum dei Quarto dicit euāgelii q̄ aliō semen cecidit in terram bonā z fructū fecit abundantissimū. z hoc significat bonos ver bum dei deuote audientes z obseruantes ad fructū eterne b̄titudinis. qz vt testat sal uator de eadē pabola loquens Mar. iij. Verbum dei deuote auditū: z obseruatū fa/ cit in q̄busdā fructū tricesimū vt in p̄iuga/ tis. In alijs sexagesimū vt in viduis. In alijs aut centesimū vt in p̄ginibz fm̄ glof. Q̄ ḡ vere b̄ndictū p̄bū dei. o q̄ntū deberet amari ab oibz.

Circa tertium p̄ncipale

scz de p̄tiositate p̄bi dei qd̄ in euāgelio de signat dū cōpat̄ semini qd̄ ē p̄tiosū Que/ stio occurrit q̄re chrs dñs assimilauit p̄buz dei lato semini z ecōuerso semē satum p̄bo dei: R̄ndet q̄ pluribz rōnibz q̄s tradūt do ctōres theologi.

Primo rōne terrene repositiōis.

Secōdo rōne celice influpōis.

Tertio rōne partitiue victitatiōis.

Quarto rōne efficacie sue p̄tutis.

Primo inq̄ ratiōe terrene repositiōis.

Nam semen in terre visceribz reponit̄ z och cultat. sic p̄bum dei in corde visceroso terre ni hois reponit̄ z p̄dit. z sic in p̄fundo me/ morie seruat̄ ne pereat sed fructificet. Ps. In corde meo abscondi eloq̄a tua vt nō pec cem tibi. Secōdo rōne influctiōis celestis. Nam nisi sidera celestia influant irrigando vel rozando semina nō crescūt. Sic nec ver bum dei nisi influat grā supna dei in corde hois q̄uis auditū z retentū nō fructificat vt dicit Greg. Propter qd̄ in p̄ncipio p̄mo nis solem? gratiā dei p̄ b̄tām p̄ginem im/ plozare. Tertio rōne p̄tiosū Nā semina tor seminis de pte viuit hoc anno z de par te altera in seq̄nti anno. Sic p̄bum dei vi/ uificat z nutrit aniam partim in p̄nti. s̄ per grām dei z tandē in futuro p̄ gl̄iam eternā vbi videbit oculis mentis faciē dei z veri/ tatem deitatis ch̄i quā hic audiuit in p̄d̄ catione. T̄ Exemplū refert Arnold?

tractas illud Barth. xij. Dis q̄ reliquit. Q̄ qdam pagan? p̄nceps cū audisset p̄ dicari a q̄dā ep̄o hec p̄ba. Omis q̄ reliquit patrē zc. p̄pter me centuplū accipiet z vitaz eter. possit. q̄siuit ep̄m q̄s diceret hec? Ep̄s r̄ndit. Dñs n̄r chrs dicit hec. Statim pa/ gan? oia sua p̄ bo distribuit z baptizari se fecit z postea cito decessit. Tūc filij illi? pa gani in iudicio sup ep̄m p̄uenerūt paterna bona postulan. adeo q̄ p̄z eoz nil fm̄ p̄mis sū accepisset. Coact? ep̄us r̄ndit. Ego p̄ba re possum q̄ fm̄ p̄tate p̄bi dei n̄ri centuplū accepit z vitam eternā. z corā oibz illis st̄t sup tumulū illi? adiurante mortuū illū qui ilico oibz audientibz r̄ndit. Centuplū acce/ pi z vitā eternā possideo. Nō credē. sepul cruz aperuerūt z in manu ei? chartā reppererūt. hec eadē p̄ba scriptz p̄tinētes Ecce ḡ pacit̄ viuit h̄o ex p̄bi dei i plenitōe et i futu ro. Q̄ Quarto rōe efficacie p̄tutis qz ver bū dei oim. s̄ semini p̄tutes in se h̄re p̄bat qd̄ p̄tz q̄ntū ad. x. p̄tutes q̄ repiunt̄ in semibz n̄bz. z sic etiā in p̄bo dei. P̄tia p̄tus dr̄ affi milatiua qz semē s̄t̄ ex s̄t̄i generat. ij. p̄by/ lico. puta ex tritico tritici. ex hordeo horde um z sic de alijs. Sic p̄bū dei fac̄ s̄t̄es ho/ mies ipi deo. p̄s. Ego dixi vij estz z filij ex cel. oēs. Un. j. q. j. c. Intra catholicā. Aug. di. q̄ sicut p̄us p̄bo imp̄j dei oia creata sūt sic eius verbo nunc recreantur in melius.

Nā p̄bo regenerat hō in filiū dei in baptis-
mo. z sic p̄bū dei ch̄us fili⁹ dei assimilat
hoīes sibi faciendo filios dei. Sc̄da d̄r
cibatiua. nā semina h̄nt abare z nutrire ho-
mines z aialia. vt patz de tritico hordeo et
alijs hmōi. sic p̄bū dei ab̄ ē aie Dat. iij.
Nō in solo pane viuit hō sed in oī p̄bo qd̄
pcedit de ore dei. vñ Greg. d̄r q̄ sicut signū
mortis est qñ q̄s cibū nō accipit vel recipit
z nō retinet. ita eterne mortis piculū formi-
dare debet q̄ acceptū sermonē dei in ventre
memorie non retinet. Tertia dicit vir-
curatiua. nam multa semina habent virtu-
tē sanatiuā. ideoq̄ ponunt in medicinis et
p̄fectionibz. vt patz de semine coriādr̄i qd̄
valet p̄ capite. z anisij p̄ pectore. papauerz
p̄ somno inducēdo. z sic de alijs. Sic p̄bū
dei habet sanare aniam. p̄s. *Uisit dñs p̄-
bū suū z sanauit eos.* X *Exm legif de*
comite qdā lubrico q̄ postq̄ diu in peccat̄
vixisset. accidit vt sel in ecclia p̄ba dei audi-
ret. illud Ezech. xvij. Quacuq̄ hora in-
gemuerit hō am. nō remi. o. ini. ei. z cōpū-
ctus p̄niam egit z religionē intrauit. z post
mortē sup sepulcrū eius inuētū est scriptuz
lris aureis h̄ dicitū p̄s. Uisit dñs p̄bū suū
umzē. Quarta d̄r delectatiua. nā qdam
semina sūt q̄ delectāt sapōre calefaciēdo z
cor letificādo. vt patz de grano synapis pi-
peris crocoq̄z boragine z hmōi. sic p̄bum
dei. p̄s. Ignitū elo. tuū z seru⁹ tu⁹ dilexit
illud. Itē Hierē. xv. Factū est mihi p̄buz
tuū dñe in gau. z le. cor. mei Quia d̄r
expurgatiua. nā sūt aliqua semina q̄ expur-
gant stomachū hoīs a supfluis noxijs. vt
patz d̄r dyagridi z cathapucie ḡnis z hmōi
in purgationibz vādis. sed dei p̄bo purga-
tur aia. Jo. xv. *Iā vos mūdi estis p̄t ser.*
quē lo. sū yo. Serta d̄r fructificatiua qz
oīa semina h̄nt vim. s. seminalē fruct⁹ pluri-
mos faciēdi. sic p̄bum dei facit fructū ml-
tuz. s. gr̄e. in p̄nti z tandē gl̄ie. Luc. xj. *Et*
q̄ audi. ver. zc. y Septima d̄r genera-
tiua. nā p̄ semina totus mōs regenerat z rel-
nouatur p̄tinue. vtz in terrenascentibz her-
bis floribz z fructibz sic p̄bū dei a ch̄o et
ap̄lis p̄dicatū tot⁹ mōs idolatria z vicijs
mortificat⁹: sūt in gr̄a renouat⁹ z rena-
tus. j. Pe. j. Renati p̄ p̄bum dei viui p̄ma-
nentis in eternū. Octaua dicit illumina-

tiua. nā aliq̄ semina h̄nt p̄tutē illūinādi o-
culos vt semen feniculi. eufrasiē z hmōi. Sic
p̄bū dei aie oculos. p̄s. Lucerna pedibus
m. ver. tu. z lu. se. Nonā d̄r castificatiua.
nā aliq̄ semina h̄nt vim refrigeratiuā z casti-
ficatiuā si comedant. vt semē lactuce. petro-
solij. rute z hmōi. sic p̄buz dei anias. *Exē-*
plū de Dagdal. Decima d̄r saluatiua
nā p̄ semina p̄seruant ista inferiora de anno
in annū germinātia. sic p̄ p̄buz hō suat ad
salutē eternā. Jo. vij. *Sigs p̄monē m. ser.*
moz. nō gust. ineter. X *Pro finali pong*
mus Exm qd̄ legif in Gitalpa. lib. ij. Ab
bas Paul⁹ habuit gr̄am cognoscēdi cogi-
tationes hoim sepi⁹ z ecce vidit aliq̄s ecclē
siā intrātes clero aīo z angelos illoz gau-
dentes. Unuz vidit tanq̄z erbiopē h̄ntem
frenū missuz a demōibz i naribz. suis q̄ h̄c
inde trahēbat. z angel⁹ ei⁹ tristis alōge sey
q̄bat. abbas cepit flere. tandē vidit illū de
ecclia egredientē claz angelūq̄z gaudētē z
demōes longe stantes. Interrogauit illuz
corā oibz z ille p̄fessus est q̄ fuit magn⁹ for-
nicari⁹ s̄z in p̄dicatiōe nūc cōpūct⁹ est z sic
mūdat⁹. oēs q̄z audietes deū laudauerunt.
Rogem⁹ ḡ ch̄m zc.

Dñica eadē Sermo. N. s. de p̄bi dei im-
pedimēto dignitat̄ p̄uilegio z p̄fectu.

Et aut hec

pabola. Semē est verbū dei.
Luc. vij. z in euāg. hodierno.
Sicut dicit Boe. de p̄o. li. iij. p̄s. ix.
De aial tueri salutē. i. sanitatē z vitā labo-
rat. mortē p̄o p̄nicieq̄z deuitat. Lūq̄z aut
hō sit aial dignissimū vt pote intellectuz rōe
vigēs. j. Polit. Idcirco p̄ oibz d̄z laborare
vt sanitatē vitāq̄z p̄seruet. mortē deuiter.
S̄z qz sicut aia mlto p̄ciosior z melior est
oī corp̄vt di Aug. li. lxxxij. q. Ita sanitas
aiez vita melior est z p̄ligēda. ac mors aie
p̄ p̄ctm sup oēm mortē corp̄alem plus su-
giēda. Propterea hō d̄z diligentissime au-
dire z suare p̄ba dei qz in p̄bo dei viuit aia
vt testat saluator *Datth. iij. d. Nō in so-*
lo pane viuit hō sed in oī p̄bo qd̄ pcedit d̄
ore dei. Proinde ch̄us dñs in hoc euāg. se
men satū q̄ viuit hō corp̄alit̄ assilauit ver-

do dei q̄ viuit hō sp̄ualit̄. d. Est hec pabo-
la. Semē est p̄bū dei vtz i euāg. Itaq̄z
iuxta h̄ sacz euāg. de p̄bo dei tria mysteria
notabim⁹ declarāda in h̄ fmōe.
Primū mysteriū d̄r impeditiōis.
Sc̄dm d̄r dignificatiōis.
Tertiū d̄r irrigatiōis.

Circa p̄mū de impedimē

tis p̄bi dei inq̄reduz est q̄ impediat p̄ba di
in hoīe ne possint fructificare. s. ad salutem
aie. hec q̄ppe impedimēta bonū est scire vt
discam⁹ cauere. Nā z ch̄us dñs in h̄ euāg.
docet pabolice i q̄libz hoībz nō fructificat
p̄bū d̄r in q̄libz fructū facit. Foranduz
est ergo ex q̄ ch̄us p̄bum dei assimilauit se/
mini lato in terraz. idcirco eisdē modis sp̄i-
ritualibz impedif verbū dei ne fructificet i
terra humani cordis: q̄b̄ pōt materialiter
impediri semen ne fructificet in terra. h̄ aut
fieri vel p̄tingere pōt p̄cipue modis quat-
tuor accipiēdo.

Primo ex pte terre sterilis.

Secdo ex parte p̄pis.

Tertio ex pte seminis.

Quarto ex pte defectus irrigatiōis.

Primo ex pte terre. qz qñ fra steril est z ma-
la in ea iactu semē z n̄ h̄n fructificat. Sic z
sp̄itualiter cor hoīs terreni si fuerit p̄uuz
nō fructificat in eo p̄bū dei. Proinde lalua-
tor dicit in euāg. qz tria genera hoim au-
diendo verbū dei nō fructificant ex p̄uita-
te sua Primo qdam audiūt sed nō retinent
qz diabolus tollit vt nunq̄ recordent. ve/
lut qñ semen cadit secus viā z aues tollūt
nec fructificāt. Sc̄do qdā audiūt z cū gau-
diō suscipiūt ac cōpungunt ad p̄bum dei.
sed postea tentati nō p̄ficiunt qd̄ p̄ceperūt
licet recordent p̄bi. Tertio qdam audiunt
p̄bum dei libenter. sed mūdi sollicitudo. s.
diuitiaz z voluptatū adeo ipos suffocat qz
scienter ex malicia nolunt facere q̄ audiunt
scz p̄fessionē z opa bona ad salutē necessa-
ria sed poti⁹ currūt ad q̄stū diuitiaz z hu-
sismodi. S̄z quarto dicit ch̄us qz q̄ bono
corde z optimo suscipiūt fructificant. B
Querit ḡ h̄ q̄libz signis cognoscat terra
bona p̄ semine. vitz fructificādo z suo mō
cor bonū p̄ dei p̄bo fructuz in eo faciēdo.
Ad h̄ fm Virgi. in Georgi. z Palladium

d agricultura Rūdet qz p̄ tria signa coḡscat
terra esse bona p̄ seminādo Primo p̄ co-
lorē qz nigredo terre pinguedini attestat. p̄
h̄ sp̄ualiter hūilitas significat. qz vt Greg.
dicit. Tāto q̄sq̄ corā deo est melior z acce-
ptior q̄nto in oculis p̄p̄ijs fuerit humilior
z despectior z p̄p̄ijs in p̄bo plus fructificat
Sc̄do bona z fertilis terra agnoscat per
saporem. nam gleba terre p̄fusa aqua si tā/
gat lingua z erit saporis amari vt salis. tal
terra mala est. si aut est saporis dulcis bo-
na est. Sp̄itualiter amaritudo cordis vt
anime est ira. salsedo inuidia z odiū. dulcedo
aut est charitat̄ dilectio z paz. vt Aug.
dicit. vñ hō irā tenēs vel inuidiā aut odiū.
terra reproba est z nō fructificat ad salutē.
Berū. Sicut in pace factus est locus dei.
ita in ira z discordia nō nisi locus diaboli
Sed hō ex̄ns in charitate dei z p̄mi ml-
tum fructuz affert in p̄bo dei qz plenitudo
legis est dilectio Rho. xij. z. j. Jo. iij. De
charitas est z qui manet in charitate in do-
manet Tertio bona terra agnoscat p̄ fos-
sionem z repletionem. nam terra foditur et
extra foueam p̄iāt z postea die altero i eā
dem foueam reponit. que si defecerit ita qz
sua foueam non replet. talis terra mala est
z non fertilis. si aut fuerit equata: bona est
mediocriter. sed si sup abūdauerit talis ter-
ra optima est. Sp̄itualiter illi hoīes defi-
ciunt qui multa peccata cōmittūt z pauca
vel nulla bona faciunt. z tales sūt reprobi.
qz per penitentiā non replent vacuitatez vi-
te male. Unde tali homini in hora mortis
dicit angelus vel deus illud quod scriptū
est Dan. v. d̄ Balthasar rege. *Dane. h̄ est*
numeravit deus regnum tuum. i. vite tem-
pus. Thetzel. appensus es in statera z in-
uentus es minus habens. s. de bono ope.
Phares. Diuisum est regnum tuum z da-
tum est Medis z Persis. hoc est anima a
corpore diuisa est z data est aia demōibz z
corpus p̄mibz. temporalia autem mundanis
hominibz. Ne u qualis diuisio zc. Item il-
li homines equati sunt qui quanta mala
fecerunt tanta postea faciunt bona opera
penitētie. z tales sunt boni mediocres. S̄z
qui superabundant in operibz p̄fectiōis
illi optimi sunt ad fructificādo in p̄re-
m̄ijs celestibus Un̄ Dat. v. Estote perfe-

ci sicut et pater etc. Ergo peccator noli iacere in peccato ne sis reprobus sed age penitentiam. audi Hieremiam. c. xxij. clamantem. Terra terra terra audi verbum domini. s. vt penitentiam agas. terra inquam. qz de terra es. terra qz terrena lapis. terra. qz moriendo in terram ibis. et nisi penitueris in terra inferni perpetuo ardebis. **E** Secundo semine accidit non fructificare ex parte temporis. nam si quis seminandi tempe non seminat tunc semen parum aut nil fructificat. puta si quis seminare in media hyeme vel in estate quando debet metere. Item Petrus de crescentijs lib. ij. dicit qd omnis seminatio debet fieri in prima etate lune circa scilicet plenilunium et non post. quando incipit deficere luna. Tunc enim seminatio habet maius adiutorium e celo ex lumine solis et lune simul. Spiritus ritualiter debet homo seminare hic non in futuro. **B**er. Quod somnias tibi puerum mercedi facultate. vtiqz tempus hyemis non est aptum ad seminandum. Item homo debet seminare id est operari secundum verbum dei tempore sanitatis ante defectum infirmitatis quoniam habet maius adiutorium e celo. i. gratie dei auxilium ad meritum adquirendum. et non debet differre ad tempus infirmitatis vel mortis quando iam deberet metere. vñ Gal. vj. Bonum faciem. non desicimus. tempore enim suo metemus. **I**do **Eccles. xj.** Dane semina semen tuum. id est tempore primo fac bona opera. Qui ergo differt ad tempus extremum raro aliquid paruum fructificat. **T**ertio semen quicquid ex parte sui proprius contingit non fructificare proprie dupliciter. Primo propter nimiam vetustatem. vñ **Paludius** li. de agricultura dicit. qd semina iactanda non sunt vetustiora quam vnius anni. vel secundum **Plinium** in speculo naturali. Semine dicitur valere ad seminandum ad maximum triu annorum et non ultra. semina enim ultra vetusta nimis exsiccata et virtute substantiali destituta sunt et sic non valent fructificare. Item secundo semen bonum si tingatur pinguedine animalium non valet fructificare etc. Sed quid per ista designetur spiritualiter. Nota qd vetustas significat inueteratam consuetudinem in faciundo peccato et non corrigendo vitam ad verbum dei. Unde homo post annos tres etatis sue. Prima scilicet puericia. Secun-

da adolescentia et tertia iuuentus. post vltra hos annos scilicet in senio. si per totum male vixit ex inueterata consuetudine praua vix fructificat ad salutem in senio. Quia vt **Grego.** dicit. Difficile surgit quem moles male consuetudinis premit. Nam consuetudo est altera natura. vt **Philosophus** ait lib. de memoria. Unde etiam si talis quicquid peniteat itoz relabit in vicia consueti. et sic non bene fructificat in verbo dei. Denique spiritualiter pinguedine animalium semine verbi dei quis tingit vel maculat quoniam auditio verbo diuine misericordie presumit peccare in vicijs carnalibus que sunt brutalia. vti luxurie gula etc. sperans ex magna misericordia veniam. tales non fructificant in verbo sed potius maledictione incurrunt. quia vt **Aug.** et **Bern.** dicunt. Maledictus omnis qui peccat in spe venie. Nam **Adam** sic peccando maledictus fuit a deo **Gen. ij.** Ergo peccator time peccare quia dei misericordia licet maxima non tamen minor est eius etiam iusticia qua punit peccata vt dicit **Chry.** Quarto semen frangit non fructificare ex defectu irrigationis. scilicet pluuie vel aque aut rosis. sic verbum dei auditum a peccatore si non irrigatur aqua vere contritionis et gratie non fructificat quod sine vera penitentia non est salus. **E**xemplum narrat sanctus **Uincentius** de quodam inuene scelerato qd non curabat compungi ad verbum dei. vnde in somnijs tractus fuit ad christi iudicium et subito factus est canis ex timore et sic penituit. **E**cce charissimi ex predictis patet qd quatuor sunt impedimenta verbi dei. Primum malicia hominis peccatis. Secundum dilatio penitentie. Tertium praua consuetudo carnalis vite. Quartum negligentia vel defectus contritionis in audiendo predicatōez. **Q**ui peccator compungere de peccatis vt fructum facias salutis. **E**

Circa secundum dicitur verbi dei dignitate. in hoc dicitur notat in euang. verbi dei dignitas maxima qd per ipso seminando et annuncians filius dei per seipsum venit in mundum. ideo dicitur. **Exiit** qd seminat. i. christus. seminare etc. **U**t autem magis clarescat dignitas et preciositas verbi dei. **Q**uerit unde probat verbum inter oia dei dona collata

mundo fore dignissimum et preciosissimum. **E**t per consequens libenter audire ipsum esse gratie maxime signum et donum saluberrimum. **A**d hoc runde tur qd optie probat ex noue eius precipuis privilegijs: **q**ui secundum **doc.** ostendit verbum dei excellens et dignitas summa que privilegia accipiuntur per istas hmoi. s. dicitur **Verbum dei** **P**rimum ab **U** dicitur veritatis viuifice **S**ecundum ab **E** dicitur emanatōis etne **T**ertium ab **R** dicitur refectionis optime **Q**uartum ab **B** dicitur beatitudinis celice **Q**uintum ab **V** dicitur utilitatis necessarie **S**extum ab **M** dicitur mentalis mundicie. **S**eptimum ab **D** dicitur delectatōis dulcissime **O**ctauum ab **E** dicitur eucharistie. **N**onum ab **I** dicitur insignitōis electiue. **P**rimum privilegium verbi dei dicitur veritatis viuificet. qd ipsum verbum dei est veritas prima et diuina vita in se consubstantialis etnis idem patri **H** est dei sapia et filius dei christus iesus per quod verbum facta sunt et viuificata omnia creata. **I**o. j. In principio erat verbum et per e. a. deum et de e. v. **D**ia per ipsum facta. et si ipso facta. e. nihil id est peccatum. vt exponit **Aug.** Item. j. q. j. **I**nter catholica. **Aug.** dicit qd oim reprobatio creatio si aut fuit per verbum. **D**ixit enim deus et facta sunt. ita oim hominum reprobatio vel viuificatio per sacramenta fit per verbum dei. Item post mortem reuiuificant oēs hoies in resurrectione per verbum christi dei impantis et dicentis. **S**urgite mortui venite ad iudicium: secundum quod **Hieron.** dicit sup **Mat.** Ideoqz maxie dignitatis et pretis est verbum dei et eius veritas viuificans tam corpora quam animas in presenti vita peccato mortuas. **Q**ui peccator pensa qd maxima est ingratitude et digne damnabilis in te eo qd contemnis audire verbum dei. per quod factus es in anima et corpe. et nisi feceris non esses. Item per ipsum viuificaris nunc in sacris et tandem viuificaberis in resurrectione ac perpetuo fruaberis. sed ve tibi si non penitueris in presenti: qz eterno igne cruciaberis. **S**ecundum privilegium dicitur emanatōis etne. **A**mirum vñ ortum est verbum dei nisi vtiqz a prima veritate. nam a deo patre genitum est filium dei. qd dicitur verbum dei verum. et inde exiit seminare primo ad creaturas angelicas in celo facientibus. in quibus creauit deus spes oim reprobate repntates. s. i. mente angelica: vt dicit **Aug.** sup **Gen.** ad **11am.** et hec dicitur sapia cre-

ata primo omnium. s. dignitate. **Ecc. j.** Omnis um primo creata est sapia. quod secundum **Iugo.** dicitur sacris li. j. p. v. c. ij. intelligit de angelica natura qd in scriptura dicitur lux et sapia dei. **N**am illa sapia increata qd est deus non dicitur creata. ergo de angelica sapia h accipiendum est qd est creata ante oia dignitate salte sed non tempore. qz simul tempore creatum est celum empyreum cum angelis repletum. tempus et materia quatuor elementorum secundum magistrum in. ij. li. di. ij. et doctores. **S**ecundo verbum dei. s. filius exiit ad faciendum primos patres et inspirando eis in paradiso verba dei ad salutem necessaria. tandem ad patriarchas et ad **Moysem** legem dando verbum dei. deinde ad prophetas. et nouissime ad apostolos dando legem euangelicam. et vsqz modo ac in finem seculi. put **Aug.** li. d. magistro dicit. **C**hristus cathedra tenet in celis et omne veritate spargit in terris **E**cce qd maxima dignitas verbi dei quod ab ipso deo emanauit et in mundo seminatum est. **I**deoqz infallibilis veritatis est. qz deus falli non potest nec fallere. **P**ropter quod **Mat. xxij.** christus dicit. **C**elum et terra transibunt aut mea non peribunt. **E**t **Gal. j.** **A**plos dicit. qd etiam si angelus de celo aliud euangelizet non e credendum nisi veritate verbi dei. **Q**ui hodie pensa si vna gema de celo descenderet qd steterisset ab eterno apud deum nonne diligenter susciperes. sic et verbum dei quod ab eterno fuit in deo **T**ertium privilegium dicitur refectionis etne. qz vt scribit **Deut. viij.** et **Matth. iij.** **N**on in solo pane viuit homo sed in omni verbo etc. **H**ic **Grego.** home. viij. dicit. **C**ibus mentis e verbum dei. sed quisquis alimenta non retinet huius perfectio vita despat. etne qd mortis periculum formidate si cibum sacre exhortatōis non accipitis si verba vite. i. alimenta iusticie in memoria non tenetis. hec ille. **Q**uartum beatitudinis celice. qz in celo oēs beati in verbo sapie dei qd dare deum cognoscunt et vident letantur et beatificant perpetuo. **I**o. xvij. **H**ec est vita eterna vt cogite deum etc. Item ipse deus ab eterno ante omnem creaturam in quo habuit leticiam felicitatis eterne. nisi in verbo sue sapientie. vt patet per docto. sup. j. quia pater in filio et e converso filius in patre per amoris dulcedinem qd e spiritus sanctus eternaliter consolatur. vt sic sit perfecta consolatio qd non est in solitario vt docet **Ric.** d. tri. li. ij. c. ij. qz amor ad seipsum

nō est iocūsus. Proinde q̄ libenter audiūt
verbū dei beati dicunt a ch̄ro in spe. i. futu
re b̄itudinis cōsequēde. **Lu. xij.** B̄ti q̄ audi
unt s̄bū dei zc. **Quitū d̄i** utilitatis ne
cessarie. **Unde Innocē.** extra de offi. iud.
ordi. c. Inter cetera que ad salutē spectant
populi christiani pabulū s̄bi dei esse per
maxime noscūt necessariū. quia sicut corp⁹
materiali sic anima spiritali cibo nutrit.
alioquin homo fame moreret. **Sextum**
dicat mētalis mundicie. qz s̄bum dei ha
bet mundare mētē hoīs a peccati veneno:
z p̄suare a futuro veneno pcti z potestate
diaboli. **Uñ ch̄s ait** Joan. xij. **Jā** vos
mūdi estis. **Uñ s̄monē** que locut⁹ sū vobis.
S **Exemplū** ponit sctus **Vincen.** i ser.
q̄ quidam serpens est vt dicitur naturalis t
quit ira venenosus q̄ si mordet i radice ali
cuius arboris omnes fruct⁹ illi⁹ arboris
erunt venenati: ideo ex illa comedere sine
tyriaca esset periculū. **Radix** omnium cibo
rum nostrorum z operū hui⁹ miserie fuit ci
bus ade: que serpens diabol⁹ intoxicauit
veneno peccati. ideo nūc infecti sunt z picu
losi oēs cibi z act⁹ n̄ri piculo pcti. Proinde
sumere debem⁹ tyriacā verbi dei an cibuz
corpalez dicēdo **Pater** noster **Aue** maria.
vel saltem nomen **Iesus.** z in actib⁹ nostris
sist̄ mane z vespe cruce signādo. Nam q̄dā
dum biberet in villa intravit in eum dia
bolus. z similiter in puellā quandam itra
uerunt tres demones z dixerunt q̄ intra
uerunt dū biberet qz nō signavit se verbo
dei vel cruce. **Hec Vincen.** **Septimus**
dicat delectationis dulcissime. Nam verbuz
dei miro modo illuminādo animā dlectat
z dulcificat: sicut testat **P̄s.** dicens. **Quas**
dulcia faucib⁹ meis eloquia tua dñe sup
mel ori meo. **Unde** qñ sit sermo mensa re
gis eterni omni dulcedine plena pponitur
Stultus est ergo qui non vult adesse.
Octauū dicat equipatiōis eucharistie: qd
pbatur p **Aug.** j. q. j. ca. **Interrogo** inquit
vos fratres vel sorores dicite mihi. qd pl⁹
videat vob: corp⁹ ch̄ri an s̄bū dei: si vult
vererēdere hoc dicere debetis q̄ nō sit mi
nus s̄bū dei q̄ ch̄ri corpus. **Sup h̄** docē.
dicunt q̄ corpus ch̄ri plus est dignitate. s̄z
s̄bū dei pl⁹ ē emēdatōis utilitate: qz pl⁹
facit cōpūgi. ita vt p illō oia pctā tollat eti

am mortalia. s̄z p corp⁹ ch̄ri v̄talia tñ tol
lunt. **Et de h̄** lat⁹ dicem⁹ ser. subsequētī.
D. Nonū d̄i signifiōnis electiue. qz vt
Bona. i. f. dñice d̄ passiōe allegādo **Aug.**
d̄. Nullū mai⁹ ē signū electōis vel p̄destia
tōis diuine q̄ libent̄ audire s̄bū di. **Et p̄**
riū euidentissimū signū dānatōis ē si q̄s p̄tē
nit s̄bū dei. **Uñ ch̄s dixit** Jo. viij. **Qui**
ex deo est s̄ba dei audit. **Uñ** ca vos nō au
ditis qz ex deo nō estis. **Ad id exemplū**
ponit. **ci tu** vides aliq̄s scholares vt disci
pulos frēntare alicui⁹ m̄gri scholā vt le
ctionē. p hoc cognoscat q̄ illi sunt tal⁹ ma
gistri discipuli vt scholares. sic cū vides ali
q̄s hoīes visitare scholā dei. i. eccliam. z ibi
audire dei s̄ba tāq̄ lectōem salutis agiscis
q̄ talis est elect⁹ dei. **Qui** autē p̄tēnit s̄ba
dei z frēntant forū vt tabernas signū est
q̄ sunt electi diaboli ad infernū. **Uñ** p̄cc
ator ama s̄bum dei per quod saluari po
teris. **H**

Circa tertiu de irrigati
one semis s̄bi dei vt pl⁹ fructificet. **Quia**
vt ch̄s dñs ait in euāgelio. **Quoddā** se
men natū aruit: qz nō habebat inqt humo
rem. **Idcirco** inq̄rendū nob̄ est qualis de
beamus irrigare verbū dei ne in nobis a
rescat. sed amplius valeat fructū nostre sa
lutis facere. **Ad quod** recolligēdo ex scri
ptura aqua multiplex distinguit. z p de
uotione pponendū nob̄ in exemplū christi
dei patris verbū. qz vt **Aug.** de doc. ch̄i
ana dicit. **Dis** ch̄i actio est n̄ra instructio.
Cōtemplamur christuz crucifixum q̄ mul
tiplici aqua irrigauit z pfudit seminando
sue p̄dicationis verba quasi semina preci
osissima in sua humanitate terrena hūme
ctando ad profectum nostrum: quatenus
exemplo suo inuitemur z doceamur z nos
consimilibus aquis verba dei in nobis ir
rigare vt fructificemus. **Nam** z semina sa
ta in terra frēntius pfunduntur aq̄s ro
ris z pluuie. vel saltem de puteo vel fonte
z fluminib⁹ z sic fructificant. sic fecit ch̄s
dominus in seip̄o. z sic debemus facere et
nos. **Prima** itaq̄ aqua est gratie. que
est fons aque salientis in vitam eternam.
Joannis. iij. dicit **Christus.** **Hec** est tan
q̄ aqua ros de celo descendēs zc.

Secūda aqua est intellectus sapientie.
Eccl. xv. **Aqua** sapientie salutaris potabit
illū. **Istis** aq̄s ch̄s dei s̄bū fuit totus ple
nus z in humanitate pfusus ab instāti sue
ceptionis in vtero v̄ginis z etiam sui ver
bi p̄dicatores apostolos istis aquis pfu
dit cum spiritūsc̄m tanq̄ rorem z pluuiaz
de celo in illos effudit. z sic maximū fructū
p mundū fecit ip̄m s̄buz dei. **Uñ** sicut bo
nus agricola de celo expectat rorem z pluuiā
z in hac spe seminat. ita z nos etiam debe
mus sperare z a deo petere cū vadimus ad
p̄dicationē vt irriget nos istis aquis ne in
verbo dei sine fructu simus. quia vt **Breg.**
dicit. **Nūc** intus sit spiritūsc̄m qui docet
at in vanū lingua doctor⁹ laborat zc. **Hic**
est q̄ in p̄dicatione bis solent p̄dicatores
cū populo orationes facere. s̄m principio
s̄monis ad matrem gratie **Marias** recur
rē. vt habeant gratiam q̄ intelligant z cō
uertant in s̄bo dei. z in fine s̄monis etiam
orant deuote. s̄ vt intellecta impleant.
Tertia aqua est penitētiā lachryme. de
q̄ **P̄s.** **Erutus** aquarū dedu. o. c. mei. qz nō
culto. le. tu. **Hac** aqua ch̄us crebro se pfu
dit flendo p pctis nostris tam i infantia q̄
in vita tota (in qua vt dicit **Chrys.** nūq̄ ri
sit sed sepius fluit) q̄ etiā in morte qz cum
clamore valido z lachrymis spiritū tradidit.
Heb. v. **Quare** hec. nisi vt audito s̄bo
ei⁹ ac exemplo desleamus peccata z p̄fite
amur. vñ post sermonem fit generalis p̄f
sio. **Quarta** aqua est satisfactionis debi
te que dicitur aqua expiationis. in figura
Numeri. xij. z consistit in tribus. s̄ oratiōe
elemosyna z ieiunio vel carnis castigatiōe
s̄m docē. in. iij. **Hac** aqua christus dei ver
bum pfusus est qñ orauit tāfortiter vt san
guinem sudaret. qui etiam ieiunando i cru
ce felle cibatus est. **Ite** p peccatis n̄ris to
to corpe castigatus est z sanguine pfusus i
flagellatione. deniq̄ magnam elemosynaz
fecit. qz aiā p̄ciosissimā p nobis expo
suit. z tu ergo homo peccator stude huius
modi aquis te irrigare. vñ **Luc.** ij. **Uñ** su
giatis a v̄tura ira facite dignos fruct⁹ pe
nitētie. **I** **Uñ** narrat in ser. **Hesret**
q̄ dū lectus **Ber.** p̄dicaret duo ribaldi pec
catis pleni erat qz vñ videns plm p̄fue
re ad sermōz dixit. z ego ibo ad p̄dicatōez.

ad quē alter ait. **Quō** te diabol⁹ ducit ad
p̄dicationē cum nunq̄ fecisti aliqd boni. il
le n̄bilo min⁹ iur. **Uñ** ait sctus **Ber.**
illum magnam catenā habentē in collo q̄si
p illam putaret abstrahi a sermōe p demo
nes. **Lept** ergo sctus **Ber.** feruent⁹ p̄di
care p̄ vicia. vt sc̄z moueret ad penitētiā ex
plo passiōis ch̄i. **Quid** plura. ille pctōr ce
pit cōpungi z flere. z videbat q̄ ad eius la
chrymaruz irrigua vna cornuca de catenis
soluebat z sic ad quālibet lachrymam cor
nucā cadebat donec totaliter catena soluta
fuit. **Tandem** post sermonē sanctus **Ber.**
vocauit eum z eius hortatione p̄fessus est
oia peccata z sc̄tē vitit decetero **Quinta**
aqua est amoris z cōpassionis deuote. s̄m
per ch̄i passiōe qd̄ facere i p̄dicatione ē ma
gne gr̄e z fructuositat⁹. vñ **P̄s.** d̄. **Emittet**
sc̄z de⁹ s̄bū suū z liq̄faciet ea. i. corda: stabit
spūs ei⁹ z fluēt aq̄. i. amorose p̄pūctionis z
gr̄e f. uctificat⁹. **Ista** aq̄ ch̄s dei p̄s s̄bū
vbluit pfundi vt nob̄ oñderet deuotiōis z
amor⁹ incantētū qñ in cruce caput iclina
uit ad osculādū nos z man⁹ extēdit ad am
plexandū vt d̄t **Ber.** z tūc in corde vbi est
fons amor⁹ voluit vulnerari z sic s̄guie et
aq̄ emanāte pfundi q̄ten⁹ p s̄bū dei z nos
dilectam⁹ tali aq̄ amoris z deuote cōpassio
nis lachrymis pfundi ad maximū fructuz
salutis faciēdū. **Uñ** pctōr. o ch̄iane hō co
gita quō in s̄bo dei p̄dicato clamat ad te
sanguis christi crucifixi vt **Ber.** docet. q̄re
nus ama ch̄m deū z age p̄niam. alioqu re
q̄ref sanguis ch̄i sup te q̄ effusus est in ter
ra p te. **Rogem⁹** q̄ zc.

Dñica eadē **Ser.** iii. l. de audiētia s̄bi
dei z obligatiōe z fructib⁹.

Lamabatie

Lamabatie
sus. qui habet aures audiendi
audiat **Luc.** vij. z in euāg. hō
dierno. **R** **L**amabatie: ch̄s dñs p̄di
cādo de s̄bo dei lamabat vt oñderet ma
gnitudinē affectus sui ad hoc q̄ hoīes au
dirēt verbū dei. **Clamor** em̄ signū est ma
gni affectus quo voluit excitare corda ho
minū ad attendendū ea q̄ dicunt vt dicit
Basilius. z quid clamando dixerit subdit

euange. di. Qui habet aures audiendi audi
at. q. d. O peccatores hoies si cognoscere/
tis qsalubre sit audire vbi di libentissime
illud audiretis. Sicut aut Aug. ix. p. fessio.
ait. Clamavit chris mltiplr. i. dicitur factus
voce z vita. Clamat ad nos qstidie de celis
in scptur. vt audiam? sba ei? z pueriamur
ad eum. Clamat in pctis dormientibus vt
euigilent. Clamat ignorantibus vt intelligat
Clamat errantibus vt redeant. Clamat pidi
tantibus vt caueat eternam dñationez z pe
nitent. Clamat omnibus fidelibus d. Qui ha
bet aures audiendi audiat. s. sba de dei de q
pabolam pulcrā ppositit vtz in hōd. euāg.
Itaqz de audientia sba dei in h sermone
tria mysteria declarabimus dei gratia au
piliante.

- Primum de audientie ei? modificatiōe.
- Secundum de frequentia ei? obligatiōe.
- Tertium de efficacie ei? fructificatiōe.

Circa p̄mū d modo au
diendi sba dei qd vni pponit vitz qliter de
beat qsqz fidelium audire d i sbaum? Ad qd
fm doc. Rūdet q potissime qtuor modis
debet audiri.

- Primo diligēti corde attendendo.
 - Secundo memorie bñ comendādo.
 - Tertio ope implere studēdo.
 - Quarto deuotissime reuerēdo.
- Primo inqz debz sba dei audiri diligēti cor
de attendendo. Cū Aug. in qdā smone d
sic. Benigne audiendū z deuote suscipien/
dū ac sollicitate pseruādūz ē qd qd spectat ad
aiāz salutē z nō sicut hoīs mādatūz sed sic
dei sba. Nūmūz videm? q mūdanoz do/
minoz lras z mādata sui famuli libent au
scultāt z ad implēdū singuli pcurrere conā
tur. qntomagz deberēt oēs hoies hec face
re circa sba dei qui est rex regum z domi/
nis dñantiuz Apocal. xix. Et q postq oc
ciderit habet ptātem etiaz aniam pdere in
gehennā Dat. x. Sz heu qd sic recogitat
de verbo dei. O deus magne. o omni po
tens z eterne dñe Jesu chris te tu scis qm
ti hoies nunc nedū sba tua nō audiūt sed
z audientibus z pdicantibus insulcrant sba dei
calūmando. Primo nepe aliq dicit
Quis venit de futuro seculo vt credamus
penas z glām quas predicatorēs dicunt.

Sed his breuiter rūdet. q vtiqz de futuro
seculo venerūt q vitatē sba dei testati sunt.
Nōne angel? q legē dedit Moyſi loqns i
p̄ona dei de futuro seculo venerat. Nōne
chris dñs de celo venit ad predicandū vitz
glām z penā futurā. Itē vñ venit spūſſā
ctus nū de celo q locut? est p aplos z nunc
ip̄e loq̄t p pdicatores. vt dicit chris Dat. x.
Nō em vos estis q loq̄. s. sp̄. pa. ve. q lo. in
vo. z sic ptz. Itē scdo aliq dicit. Vbi ē nō
ire ad pdicatiōē vt nesciam? qd sit pctm
z qd nō. qz sciēter postea illud facere graui
us pctm erit. s. o fatui nescitis q talis igno
rantia est affectata q aggrauat pot? qz al
leuiat pctm vtz p Jhd. z Aug. di. xxxvij.
s. vlti. z ca. se. Exēpluz. Si haberes duos
famulos. vnū q libētē audiret sba māda
toz tuoz licet non faceret ope. aliū aut qui
nec facerz nec etiam audire sba tua vellet
sed ptemneret. quē hoz graui? ferres z ver
berares. vtiqz scdm. sic in pposito. Cū vñ
p̄mū debet quilibet fidelis audire sba di
diligenter ne percat. quia deus dicit p ps.
Sp̄i s̄o nō cogno. vi. me. q. iii. si. i. nō intro.
in re. me. Secdo sba dei audiri debz me
morie comendando. vñ Bern. Verbu dei
audientibus tria sūt necessaria. s. voluntas au
diendi. studium intelligendi. diligentia re
tinendi. Ideoz Greg. in homel. viij. dicit
sic. Verba dei que aure pcipitis mente re
tinere. abus em mentis est sbaum dei. z q/
si acceptus ab stomacho languente reijci
qñ audit? pmo in ventre memorie nō tenet
sed q quis alimēta non retinet hui? pfecto
vita desperat. eterne ergo mortis piculum
formidate si abū scēte exhortatiōis nō acci
pitis. si sba vite. i. alimēta iusticie in memo
ria nō tenetis. hec. Greg. O terribile sba
Sed dice. Nūquid hō omnis q nō retinet
sba pdicatiōis est in piculo eterne mortis?
Rūdet q dūmō hō facit qd in se est. recoz
dando saltem aliqz que predicta sūt licet
nō oim nō est in piculo. verba ergo pdicta
Grego. intelligēda sūt cū moderatione. scz
q est hō in piculo qñ ex p̄ceptu nō vult re
tinere verbū dei. vt patebit infra. Ter
tio sba dei audiri debet ope implēdo. nā
Luc. xi. chris dñs dicit. Vbi q audi. sba
dei z cust. zc. Beda. Vbi sba dei audiunt
z custodiunt q audientes aure recōdūt mē

te et opere implēt. et hi bñ qz vitā etnā exi
de possidebūt. Ut enī dicit Rho. ij. Nō au
ditores tm legē sūt iusti apd deū; s. facto
res. Exēplū fm Lyrā ponit q q auditor
tm est sba z nō factor sūlis ē illi q medicus
attēte audit s. nil facit eoz. q medic? dicit
vl mādat. ex. j. et h. hec accipiūt. z sic egro
tus nūqz sanat. sic ē i pposito. Quarto
sba dei audiri debz deuotissime reueren
do. Quare aut debeat mltū reuereri sba
dei plures ratiōes sunt.

Primo ppter dei in sba p̄sentā.
Secdo ppter sba cōpatōz ad eucharistiā.
Tertio ppter reuerendā sc̄timoniā
Primo ppter dei p̄sentā. s. in sba. Itē ei
de? dat sba in os pdicāt. Hier. j. Ecce
dedi sba mea i ore tuo. Itē ip̄e de? p̄sens
adest z loq̄t. Exod. iij. Ego ero in ore tuo
doceboqz qd loq̄r. Ber. Vñ sc̄ptura legi
tur vel audit deus loq̄t amē. dū aut amia
orat ip̄a deū alloq̄t. Ideoz dū hō audiet
sba in corde suscipit. deū pcipit p sba s. z
grāz. Prop̄ter hē bñ s̄go maxia reueren
tia suscipit ch̄m. sic debz z hō maxia reue
rētia sba suscipere in corde pcipēdo. Se
cūdo ppter sba cōpatōz ad eucharistiā. qz n̄
mū? reuerēdū est sba dei qz corp? ch̄i. si
aut testat Aug. in ser. q incipit. Vñ aliq̄t di
es. Et dicta ei? sc̄pta sūt. j. q. j. c. Introgo
vb i textus d̄t. Introgo vos fr̄es vl soro
res dicitē mihi: qd pl? vidz vob? corp? ch̄i
an sba ch̄i. Si vep vultz rūdere h dices
re debet? q nō sit mū? sba dei qz corpus
ch̄i. Et id qnta sollicitudie obfuiam? qñ
corpus ch̄i nob mltat vt nihil ex ip̄o de
manibz n̄ris i frā cadat: tāta sollicitudine
obfuiam? ne sba dei qd nob erogaf dūz
aut aliō cogitā? aut loq̄mur d corde puro
depeat. qz nō mū? erit re? q sba dei negli
genter audierit qz ille q corpus ch̄i sua ne
gligētia in frā cadere pmiserit. hec Aug.
ibi. Sed qliter sint hec intelligēda Ar
chidiacon? sup hoc ca. dicit. et aliq. q com
patio corp̄is ch̄i z sba pdicati nō fit re
spectu. s. dignitatis z excellentie q ad se sed
respectu efficacie q ad nos. nam licz eucha
ristia maior sit dignitate. tm pdicatio plu
res p̄uertit. z pl? facit cōpūgi hoies. ita vt
oia pctā p eam tollant. sed p corpus ch̄i
tm venalia tollunt. de conse. di. ij. Iteraf.

vt hec dicit Glo. sup hoc ca. Ad id exēplū
Aurū p̄ciosius est qz aqua. tamē aqua pl?
valz ad mundandū sordes qz aurum. sic ē
in pposito. Ecce ergo o hō aduerte terribi
le dicit Aug. dicitis vbi. s. Nō mū? re?
erit q sba dei. glo. i. id qd sba significatur
vel p sba concipit. hoc est ip̄m deū negli
genter audierit: qz q corpus ch̄i sua negli
gētia in terrā cadere pmiserit. vterqz emz
p negligētia ip̄m ch̄istū deū offendit.
A Tertio verbū dei debet audiri deuo
tissima reuerētia ppter sanctimoniā. Si ei
reliqz sanctorū sūt venerāde fm Aug. j.
de ciuit. dei. eo q dum viuerent spūſſctus i
illis manēs operabat. multo magis debe
mus reuereri verba ch̄isti que pcesserunt
de corde ch̄isti: vbi habitauit plenitudo
deitatis. In quibus verbis manet sp̄it
tullianctus et in cor nostrū per verbuz sus
ceptum infundit. Proinde fm Ludol. li.
vite ch̄isti: aliosqz tale ponit exemplum.
Siquis tibi o homo daret particulā ve
stis ch̄isti quā portauit z virgo mater ei?
fecerat. nonne cū magna reuerētia susci
peres: vtiqz. Item pposito casu q esset aliq
qua gemma quā ch̄ist? in ore gestassz oī
bus annis quibz pdicauit. nōne si tibi tal
gemma posset dari quāta reuerētia susci
peres. Preterea adhuc maiori reuerētia
suscipes si quis posset dare tibi guttā san
guinis ch̄i qui in intimo cordis ch̄isti ste
rit z inde effluxit in cruce. sic libentissime z
cū maxia reuerētia debes suscipere sba
bum dei: quia stetit in corde ch̄isti. z pces
sit inde ad eius os benedictū z inde ad sa
ram scripturā traditū est in libris. Cū vt
docet Henricus de Gandauo in quodā
betis suis. Liber continens verba ch̄isti
debet reuereri deuote. Nam et ecclia sta
tuit librum euangeliū deuote osculari a sa
cerdote post lectum euangeliū. Legit etiā
q sanctus Franciscus mandauit fratribz
vt cedulas verba sacra et nomen ch̄i con
tinentes honorabili loco ponerent. O er
go tu ch̄istiane disce audire sba dei reue
reter predictis modis.

Circa secundum de ob
ligatione aliqua queruntur. Primo que
ritur vtrum obligent homines necessario

ad audiendū verbū dei saltem in die festo. ita q̄ si quis omittat mortalit̄ peccet an nō zc. Ad h̄ recolligendo doctorū dictamina r̄ndet̄ distinguendo. qz aliq̄ sunt homines q̄ sciunt necessaria ad salute. alij aut̄ sunt q̄ nesciūt. De h̄s q̄ sciunt necessaria dicēdū fm̄ Antoninū florentinū in sūma. pte. ij. ti. ix. c. xj. q̄ nō audire p̄dicationē etiā ex negligētia z in die festo vel alias dū p̄dicat̄. q̄uis sit malū tñ nō est pctm̄ mortale ab solute z simpliciter. sed nō audire ex contēptu est peccatuz mortale. Et huius ratio: quia vnusquisqz tenet̄ nō contēnere sed potius desiderare ea que sunt ad salute necēssaria. Sed verbū dei permāxime noscitur esse necessariū ad salute: vt attestat̄ Innocentius extra de offi. iudic. ordi. c. In cetera. Ideoqz sicut signū mortis corporalis est abum̄ corporale nō capere. Ita v̄bz dei quod est abum̄ anime cōtēnere signū est mortis eterne vt supra dictū est p̄ Gregorū. Deniqz de his loquēdo qui ignorant necessaria ad salute tales fm̄ Ray. ti. de ferijs zc. et frat̄r Angelū in sua sūma aliosqz debent insistere. videlicet p̄dicationi fm̄ indigentia omni tēpore audiēdo dum bene poterūt. vel saltē per aliquē aliū modū addiscere ea que necessaria sunt sibi ad salute: p̄sertim autē in die festo. in q̄ cōmodius possunt talia et debent audire si ē qui p̄dicat̄. Si autē talis omittit audire p̄dicationē: licet nō semp̄ mortalit̄ in hoc peccat: tamē si ex contēptu vel cū scandalo aliorum hoc facit peccat mortaliter: z potest etiā excommunicari. de cōse. di. j. Sacerdot̄ te. scz̄ propter contēptuz vel scandalū. alias non. Hec autē necessaria ad salute addiscēda sunt articuli fidei: p̄cepta dei z naturalia. penitētie vere actio. s. contritiōis: confessionis z satisfactiōis modus z huiusmodi. Unde dicit ap̄ls. j. Cori. iij. Ignorās ignorabis. Et fm̄ Rich. sup. ij. di. xxij. Ignorantia crassa et supina. s. cum quis negligit scire talia necessaria non excusat homines a mortali. Ad hec ratio: qz generalis regula theologica est qz q̄cumqz exponit se piculo peccati mortalis scient̄ peccat mortalit̄. Unde qlibet tenet̄ q̄ntū potest picula anime sue evitare. quia scribit̄ Eccl. iij. Qui amat piculū p̄bit in illo. Sed q̄ negligit

audire verbū dei in p̄dicationē nisi p̄ aliū modū addiscat ea q̄ sunt salutis necessaria. piculo peccati mortalis z damnatiōis ante se exponit. s. p̄ ignorantia q̄ est nutrit̄ oim̄ viciōz vt d̄r̄ Jsid. q̄ tenet̄ hō ignar̄ vt nō negligat addiscere sibi necessaria. vel p̄ p̄dicationē vel p̄ aliū modū. p̄bat. j. q. j. Interrogo. P̄ Secūdo q̄rit̄ q̄re ecclia n̄ p̄cepit oibz exp̄sse saltē in festo audire diuinū verbū sicut p̄cepit missas: cū sit tā necessariū audire v̄bz diuinū z maioris vtilitatis q̄ missas audire: vt p̄t̄ sup̄. R̄ndet̄ qz potissima rō inf̄ alias hec ē. qz pastores q̄ habēt curā aiaz tenet̄ ex p̄cepto ecclie populo suo p̄dicare. vel p̄ seipos vl̄ p̄ alios. vt p̄t̄ extra de of. iudic. ordi. c. In cetera. Idcirco etiā populi eodē p̄cepto p̄ loco z tpe debent p̄dicationes audire eoz. Vñ de p̄se. di. j. c. Sacerdote. p̄ aliū d̄r̄ sic. Sacerdote v̄bz dei i ecclia faciēte siqz egressus fuerit de auditorio excoicet. Vbi glo. dicit qz debet intelligi q̄n̄ hō facit h̄ p̄t̄nēs. Item Antonin̄ flo. vbi s. dicit qz ex h̄ solo qz q̄s nō audit p̄dicationē etiā ex negligētia q̄tis uis male faciat nō tamē debz excoicari. qz excoicatio nō debet fieri nisi p̄ pctō mortali. xj. q. iij. Nemo ep̄oz. sed talis nō peccat mortaliter nisi ex contēptu egrediat̄ de sermone vel cū alioz scandalo. tunc enī excommunicāndus: alias nō. vt d̄r̄ frat̄r Ange. Q̄ Tertio q̄rit̄. q̄les homines dīnoscunt ex cōtēptu nō audire v̄bz dei Notādū est fm̄ Rich in q̄dlib. j. q. xix. z post eū fm̄ fr̄m̄ Angelū in sūma de ferijs qz contēptus est duplex. vnus ver̄ dicit̄: alter interpretatiuus que vocat̄. s. q̄n̄ sine aliq̄ causa legitima ad non audiēdū verbū vl̄ missam i festis assuefacit. Unde q̄tuor genera hominū dīnoscunt ex contēptu non audire verbū dei: z sic mortaliter peccare. Prīmū est eozum qui nolunt audire ex vero contēptu. Secūdū est eozū qui omittunt audire sine causa rationali in festo ex cōsuetudine. si enī omittit quis ex causa rationali in festo nullum est peccatū. si autē sine causa rationali: puta ex pigr̄tia vl̄ alia passione aut causa nō rationali. si tñ ad h̄ nō est assuetus ventale est. quod si ducit in consuetudinem et sic ex consuetudine semper solet omittere: mortale videtur: et d̄r̄

gnus est talis excoicacione. Ad q̄d fac̄ glo sa sup. c. Dēs fideles. Et ter. xxv. di. s. ali/ as ea demū. Tertū gen̄ ē eoz q̄ cū scan/ dalo omittūt in festo audire v̄bz dei. vl̄ cū scandalo egrediunt̄ de sermone: vt sup̄ p̄t̄uit. Quartū ē eoz q̄ nesciūt necēria ad salute: z adhuc toto anno nolūt aliq̄bz saltē festis s̄monē audire sine causa z impedim̄tō rōnabili. Quarto q̄rit̄ q̄d de ruralibz z in montibz habitantibz vel i cast̄z finitimis inimicōz saracenoz z h̄mōi q̄bz difficile estz verbū dei audire sicut z missas zc. R̄ndet̄ fm̄ doct. qz dūmō legitimū obstat impedimentū vel verisimilit̄ timet̄ piculū malū. s. castroz excusant̄ ab auditōe p̄dicationis z missę. non tamē excusant̄ h̄mōi p̄ loco z tpe addiscere p̄ aliquā viā que sunt fm̄ statū suū eis necessaria ad salute: vt patet per Alexandrum de ales. Hec insuper excusantur eozum curati si non docent eos talia. quia ad hoc tenent̄. xxxvj. disti. s. Ecce ibi. z. xvj. q. j. c. addicimus. Et extra de offi. iudic. ordi. c. Inter cetera. Ergo homo christiane ex p̄dictis aduerte q̄sfortiter obligaris ad verbū dei audiēdū. Noli q̄ omittere ne peccādo dāneris. sed potius recogita multiplicē fructū v̄bz dei vt induaris ad audiēdū. de quo sequit̄. R

Circa tertū de fructi/

bus audientie verbi dei Notādum qz fm̄ docto. z scripturas recolligendo mlti sunt fructus z vtilitates verbi dei. Pr̄ia vtilitas vel fructus d̄r̄ aie viuificatio. Nā anima p̄ peccatū morit̄. Ezech. xvij. Anima que peccauerit ip̄a moriet̄. Sz p̄ v̄bz dei viuificat̄. Ideo christus dixit Joannis. vj. Verba q̄ locut̄ sum vob̄ spūs z vita sūt Et eūdem. v. Venit hora z nūc est quādo mortui. s. in peccat̄z audiēt vocē filij dei z q̄ audierint. s. suscipiēdo p̄ fidem viuēt. Secūda d̄r̄ b̄rificatio. s. in spe in p̄nti. z tādem in re in futuro. Luce. xj. B̄ti q̄ audi. v̄bz dei z cust. illd. Tertia d̄r̄ cordis cōuersio. Heb. iij. Cluius est sermo dei z penetrabilior omi gladio ancipiti z p̄t̄gens vsqz ad diuisiōez aie z spūs. qz vt d̄r̄ Autor de spū et aia. In hac diuisiōe id q̄d est aiāle. i. carnale remanet in imo sub d̄no rationis. spūs aut̄. i. rōis pars supior̄ elevat̄

in deū z adheret deo. Vñ z ps. Rex d̄ni i maculata p̄ertes aias. P̄mirū tot̄ m̄y dus p̄ v̄bz p̄dicatū est ad deum p̄uersus. Legit̄ in vitalpat̄z Joannes abbas dicit̄ se. q̄d d̄r̄. lapidē. q̄d mollē. aq. z in gutta sepe cadēdo lapidē canat. sic v̄bz dei sepe auditū cor penetrat z apit ad dei timōrem z amorē. Quarta d̄r̄ delectatio. D̄lectat enī v̄bz dei bonas aias. qz q̄cumqz ali quē amat delectabilē loq̄r cum illo et aud̄it v̄bz eius ac i colloq̄o letat̄. sic q̄ deum se amat delectat̄ in v̄bz eius. Jo. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Ideo ps. q̄sd̄l̄cia fauicibz meis elo. t. sup̄ mel zc. Exēplū de Magdalena q̄ saturari nō potat̄ audiēdo v̄bz ch̄ri. Quinta d̄r̄ emundatio. Jo. xv. Jam vos mūdi estis p̄t̄ sermonez que locutus sum vobis. S̄ Ad id exēplū legit̄ in Vitalpat̄z. li. iij. ca. cvj. Quidam frater dixit leni. q̄d̄ audio de scripturis nihil retineo sed obliuiscor. Erāt ibi due olle. senex dixit. Mitte i v̄m̄ vas istō aquā z effūde. fec̄ ille sic. dixit. iterū fac sic. Et cū sepi⁹ fecisset dixit senex. Affer iā v̄tragz vasa z vide q̄d eoz mundi⁹ sit. R̄ndit. in quo aquā misit At ille. Sic est d̄ his q̄ audiūt v̄bz dei q̄uis nil remaneat tamē plus mundāf. Sexta d̄r̄ fecundatio. Vñ Esa. lv. Quēadmodū imber z nix descendit de celo inebriat terrā z germiare fac̄. sic erit v̄bz meū. Notanter imber z nix comparatur. qz verbū dei duplicit̄ fecundat homines. Vno mō in seipos fructū salutis germinādo p̄ verbū auditū z mentere conditū ac impletū: z p̄t̄erea imbru comparat̄. Imber enī ab inebriādo dicit̄ qz inebriat terrā. pluuie vi repentina ad germinandū vt d̄r̄ in Catholicō. Alio mō fecundat v̄bz dei hoicm̄ etiā in alijs p̄ exēplū bonū qz cū p̄rimi vidēt viros notabiles z ciues currere ad v̄bz dei audiēdū eoz exēplo z illi puocant̄. Sicqz fit qz illi q̄ bonū exēplū p̄buerūt istis fecundant̄ meritis. iuxta illud dictū Esarij. Quotq̄t hoibz bonuz exēplū salutis p̄bueris cū tot z p̄ tot in celo gaudia possidebis. Et hoc significat̄ p̄ niuem que nitet candore. s. exemplaritat̄is z fecundat terras multū p̄ v̄berior̄ fructu seminis: vt patet in Catholicō. Sc̄ptima dicit̄ gratiosa dei inhabitatio. Jo.

not.

iii. Si quis diligit me sermo. m. seruabit
 z pater meus diligit eum z ad eum veniemus z
 mansionem apud eum faciemus Octava dicitur
 hostium contritio. Na Ephe. vi. dicit apls.
 Assumite gladium spiritus quod est verbum dei
 Sicut enim vincunt hostes gladio z ca-
 pita amputant illorum. sic verbo dei deuincuntur
 demones et capitalia vicia amputantur
 vt patet in exemplo christi qui diabolo re-
 tanta Dat. iij. de gula z de vana gloria z au-
 maria verba dei scripta. s. eidem obiecit z
 sic eum deuicit. Sic z tu homo fac quando
 tentaris recurre ad verbum dei z sic vincere
 poteris. **Unde Proverb. xi. Vis**
sermo dei igneus clipeus est sperantibus in
te. Exemplum recolligendo et narratioe Iacob
 de vitriaco z sancti Vincentii. de Gal-
 len. aliorumq; referamus q; vidit quidam san-
 ctus in sermone diabolus innumerabiles
 pyrides habere e quibus seugebat aliq; b;
 aures: alijs oculos: alijs ora: alijs pectus
 alijs bursas illorum. quidam etiam visi sunt q;
 post sermonem festinabant ad confessionem pec-
 catorum solutis catenis: quibus collo impo-
 sitis p demones retraherant: sed plurimi
 ligati tenebant. Unde adiuratus demon
 quid sic faceret Respondit q; ex quo vide-
 ret quia in predicatioe multe anime conuer-
 tuntur. z sic demones vincunt. ideo labora-
 ret vt aliq; bus aures vngat ad audiendum
 scz potius fabulas imbi mutuas a confes-
 sionibus q; verbum dei. Alijs vngeret o-
 culos ad obdormiendum. alijs ora ne videlicet
 confiterentur peccata. alijs pectus ne cor
 de crederent z contererent. alijs bursas ne
 ad satisfaciendum inducerent. illi autem q; vi-
 debant catenati z soluti significarent pecca-
 tores penitentes quos a confessione demo-
 nes non poterant retrahere. Alij autem plu-
 rimi licet in sermone copuncti z pponentes
 confiteri tamen retraherant. Nona dicitur
 illuminatio. Ps. Declaratio sermonum tuo-
 rum illuminat z intellectum dat paruul. s. vt
 sciat saluari. Decima dicitur saluatio. Iacobi. i.
 In mansuetudine suscipite in se verbum
 quod pot saluare animas vestras. Et q; ver-
 bum dei benedictum. o saluificum bonum. Ad
 ipm itaq; omnes iusto venite z audite. cum
 etis vna cum domino Jesu clamo di. Qui habet
 aures audiendi audiat: vt sic omnes adq; rant

gratiam z tandem gloriam Amen.

Dñica eadem Sermo. III. scz de ver-
bo dei audiendo et conceptus punitioe
multiplici.

Si corde bo

no z optimo audientes verbum reci-
 nent fructum afferunt in patientia
 Lu. viij. z in euangelio hodie. U Sicut
 docet chris dñs in euangelio isto. multi sunt
 q; verbis dei audiunt sed heu i ipis picitaf z
 no fert fructum. eo q; male z negligent audi-
 unt. vel quia audientes no bn custodiunt. qd
 conquerit Bern. dicens. Gen? Adam
 q; multa seminauerunt in te: z tu piciolus ses-
 men sibi q; male perit. Seminauit i tra no-
 stra pz filium. s. mittedo. fili? pitaro. s. docen-
 do. z spūscus charitate. s. infundedo i cor-
 dibus nris. angeli a pctis nos custodiendo z
 ad bona incitudo. apli fide chri pdicando.
 martyres fortitudine. p fessores iusticia. p
 gines castitate. s. exēplis docedo. Sz heu
 q; omnia i hoib; pierunt. qui aut corde bo-
 no scz quo impler madata sibi dei: z opti-
 mo quo. s. sup addit etia pntia euangelica
 vt faciunt boni religiosi. sic audientes sbum
 faciunt fructum in patientia. B. ego. Terra bo-
 na fructum p patientia reddit. q; nulla sunt
 bona que agim? si no equanimis mala no-
 bis irrogata toleramus. de his patz i eu-
 gelio. Ex quo hoc sacru euageliu agit de
 verbi dei auditiōe. ideo de ipsa in hoc ser-
 mone tria mysteria nosemus.

Primo de audientium dilectioe

Secundū de contentium punitioe.

Tertū de pdicationū sublimitioe

Circa pimum de audie

tium dilectioe considerandum est qlib; signis
 coprobat q; deus z dñs Jesus multum dili-
 gat z acceptet eos q; sbum dei diligunt au-
 diunt. Ad qd nota plura signa. Cu ei cha-
 rissimi ad hoc debem? omnes conari vt a
 deo diligamur: ideo solliciti debem? ee in
 verbo dei p quod hoc facere discimus.

Primum itaq; signū d; amorose adoptio-
 nis. s. fraternalis. Nam Lu. viij. post hodi-
 ernum euageliu dixit chris. Fratres mei
 hi sunt q; verbum dei audiunt z faciunt z per

consequens cum chris sit filius dei naturalis
 isti sunt filij dei adoptiu. z sic deus pater
 diligit audientes sbum dei tanq; filios. Ni-
 mirum pater debet filijs puidere de alime-
 to duplici. s. spūali erudiendo illos ad salu-
 tem aie z corpali sustentado illos nutrimē-
 to. Sic de? ex amore paterno voluit face-
 re nobis. oñdens q; pte alijs creaturis nos
 dilexit vt filios. Nam cu a pncipio creasset
 angelos z tandē animalia. vltimo fecit ho-
 minē. Angelis dedit spirituale tm alimen-
 tum. animalib; tm corpale. homini aut du-
 plicat puidit. s. p corpe panē. sed ad sustē-
 tandū aiam dedit abū spūalem verbi dei.
 de q; Dat. iij. Non in solo pane vi. ho.
 sed in omni zc. Proinde tu hō christiane ad-
 uerte q; sicut in die bis reficias corpus scz in
 prandio z cena. ita z animam debes bis q;
 tidie reficere. pat sanctus Vincentius docet
 vitz in mane z in sero saltem in orando ver-
 bum dei anie abū pbendo. nec debes obli-
 uisci sicut no obliuisceris de prandio vel ce-
 na corpali. Sit itaq; tibi pro pane quoti-
 die in mane Pater noster. pro potu sic Ave
 maria. pro serculo sit Credo in deum. in q;
 sunt duodecim articuli fidei tanq; duode-
 cim frustra aiam satiantia. suo modo fac q; ti-
 die pro sero vt sic ania tua habeat prandiu
 um z cenam verbi dei. Hec ille. X De-
 niq; sicut docet Apl. ij. Cor. xij. Paren-
 tes debent filijs puidere in posteru p bo-
 nis suis succededis in hereditate ipis. Sic
 deus tanq; pater dilexit nos filios in sbo
 dei conferendo diuitias preciosas gratie et
 glorie celestis. s. hereditatis. Unde Aug?
 in sermone qui incipit. Ante aliquot dies
 dicit sic. Vellem scire si ab illa hora qua s-
 bum dei cepimus predicare semper preci-
 osissimas gemmas aureos anulos inqu-
 res erogare vellemus vtrum stare aut acci-
 pere velitis. vtiq; nos vero quia hec z ta-
 lia conferre non sbemus. ido non libenter
 audimur. sed spūalia que sūt pauuora
 ministramus. Qui enim verbum dei libe-
 ter audit in aures anime z preciosissimas
 margaritas de patria paradisi a deo trans-
 missas se suscipisse non dubitet. Hec in sen-
 ten. Augusti. Unde patet q; deus diligit
 audientes verbum dei vt filios. Tertiu
 signum beatificationis. Naz Luca. xij. Du-

quedam mulier chro exclamasset. Btus ve-
 ter q; te por. zc. rñdit. Quinimo. beati q; au-
 di. ver. zc. Sed qre chris matri sanctissi-
 me affilauit audientes sbum dei cum sint pec-
 carores: Rñdet q; ibi no est similitudo eqli-
 tatis sz cuiusdā pformitatis. Et pmo rōne
 susceptiois. q; sicut btā sgo p audiatz sibi
 dei angelo nunciante p spūctm chm zce-
 pit. sic hō audiendo sbum dei p spūcti gra-
 tiam in corde cōcipit. Secundo ratione
 inhabitatiois. quia sicut in sagine matre s-
 cta trinitas p audiatz z susceptū sbum inha-
 bitauit. sic i hoie Jo. xij. Sids diligit me
 ser. me. zc. Per cōtrariū in ptemete diabo-
 lus habitat Tertio rōne caste editionis: q;
 sicut btā sgo chm p sbum caste zcepit z pe-
 perit. sic homo corde casto chm in ver-
 bi dei auditiōe conceptuz caste parit ope
 implendo z alios docendo vt dicit Beda
 y Tertium signum dicitur constitutiois
 quia deus sbum dei cōstituit esse instrumē-
 tum z ipius audientiam esse signum salu-
 tis omnium electoz. Nam non nisi p sbum
 dei voluit deus puertere totum mūdū ab
 idolatria z vicijs ac errorib; multis quib;
 vniuersaliter subiacebat. vt em docet Euse-
 bius Pamphili li. j. de euangelica prepa-
 ratione. Tot z tanta erant vicia ac errores
 in mundo toto q; omnes gentes irreligio-
 sam vitam ducebant. Perle ppias mres
 in vxores acapiebant. Scythie ppios filij
 os iugulantes manducabant. Massagete
 ac verbices ppinquos z affines seniores de-
 monijs immolabant z carnes eoz deuora-
 bant. Chibarent z hircani senes hoies p-
 pitabāt auib; z camb; deuorados. Hec cer-
 te ac talia inqt pene infinita hoim qndam
 vita agebatz cuncta irreligiose faciebat q;
 usq; predicatio christi ad eos puenit. Hec
 q; multos etiaz in Judea vbi diuin? cult?
 vigeat legim? q; filios ppios dmonijs im-
 molabant. qntas luxurias quicq; hoim i sa-
 crificijs q; busdā exercebāt. ois idolatrie et-
 roz totū mūdū tenebat. sed adueniēte sbo
 pdicatiois euagelice oia sunt expulsa vndē
 q; vt de? oñderet q; p sbum dei amat salu-
 uare hoies oēs. ppterca vsq; in finē mōi s-
 pstitit esse p sig salutz q; si vitz hō audiret
 sbum dei signū eet electiois etne. vt dicit Aug.
 z Ber. z Hiero. Nullū inqt magis. eterne

Dominica Beragesime

predestinatio signum est quod diligenter audire
 verbum dei. quod ut christus testatur Jo. viij. Qui ex
 deo est verba dei audit. propterea vos non. au.
 quod ex deo est. Sic ergo patet quod deus multum amat
 homines audientes verbum dei ut sic possint salu-
 uari. Et in signum amplioris amoris dedit de-
 us sibi auditum tantam potentiam ut quicquid in plu-
 ra predicatioe unicum verbum sit occasio conver-
 sionis et salvandi plurimos. Et si quicquid non sta-
 tim tamen post decem aut viginti annos re-
 cordando facit fructum penitentiae et salutis. Quoniam
 haec charitas dei quod per unicum verbum sal-
 vat a morte aeterna. Ps. Misit verbum suum
 et sal. eos et. et. et. Quanta dilectio pietatis
 divinae quod ad verbum predicatiois conver-
 tit peccatores faciendo ex filiis diaboli fi-
 lios dei quod maius quam ex ligno facere au-
 rum verbo uno vel ex aqua oleum et huius-
 modi. Sed plures dicunt quod displicet eis predica-
 tio pro eo quod predicator corripit et redarguit
 vicia eorum. Ad quod respondeo quod potius pro hoc
 deberent amare predicationem sicut homo vul-
 neratus ad mortem non dolere debet quod sa-
 gas medicus ledit vulnus purgando dilige-
 ntius ne homo moriatur. et homo sordida-
 tus non debet dolere quod abluit acrius frica-
 do. nec puer debet dolere et reclamare quod per-
 tinando purgatur a pediculis. Quartum
 signum dicitur divinalis exercitationis. quod tan-
 tum diligit deus verbum dei in predicatione et eius
 audientiam quod seipsum loquitur audientibus
 illis per ora predicatorum ut ipse dominus Iesus testa-
 tur Mat. x. di. Non vos estis qui loquitur. sed spi-
 ritus pa. ve. et. Unum Exod. iij. dixit dominus Moy-
 si. Ego ero in ore tuo doceboque quid loquaris.
 et qui audit predicatorum tractare acceptat. ac si
 vicia ipsorum deum audirent. Similiter et qui
 contemnunt sibi reputantur Luce. x. Qui vos au-
 dit me audit et qui vos spernit me spernit. qui
 autem me spernit. spernit eum qui me misit. Iesus
 super ipsemet christus voluit exercere officium
 predicationis et in eo hominibus clamorose vo-
 ciferare ex affectu amoris ut ostenderet quod
 diligit audientes. patet in evangelio. Quin-
 tum dicitur signum exortationis. quod deus multipli-
 citer excitat homines ad audiendum verbum dei pro
 signo dilectionis. Et primo quod deus per intri-
 secam legem naturalem quod huius nature deus indi-
 cat quod. s. omnes homines naturali scire desiderant
 patet primo Deo. Et Seneca ad Lu-

cius. Dociles natura nos edidit. et secundum
 ceronez in sua rhetorica. Ius docilis est qui
 vult attendere audire. Idem primo de officiis. Deus
 inquit trahimur et ducimur ad cognitionis
 et scientie cupiditatem in qua excellere pulchrum
 putamus. haec ille. Sed quod multi contrarium in
 hoc faciunt naturali sive legi. Ideo contra tra-
 les clamant voces etiam philosophorum. dicit
 quippe Aristoteles. i. Ethicorum. Qui neque ipse intel-
 ligit neque alium audiens in animo ponit. sed
 verba hinc inde natus est. Et Macrobius
 lib. ij. saturnalius ait. Sine doctrina vi-
 ta est quasi mortis imago. quod sine ratione et ei-
 cognitionis visu non videtur homo stultus dis-
 ferre a bruto. Secundo ad audiendum
 pro merito et diligenter verbum dei excitat ipse
 deus per scripturas multipliciter. Clamat quippe
 per prophetas vix per psalmos. Venite filii audi-
 te me: timorem domini docebo vos. Quis est
 homo qui vult vitam et. diverte inquit a ma-
 lo et fac bonum. Clamat per Hieremiam. xxij. di-
 centem. Terra terra terra audi verbum domini. d.
 hoc sermone. ij. huius dominice. B. Item dicitur
 manuit christus in hodierno evangelio di. Qui
 habet aures audiendi audiat et. Clamant
 per apostolos et nunc clamant per omnes predicatorum
 res et doctores. sed heu nil curant homines
 Tertio ergo ut ex amore attrahat christus
 homines plurimos ad audiendum verbum dei
 voluit facere sicut facit sapiens piscator pro se
 et suos piscatores id est apostolos et platos ec-
 clesie ac predicatorum excitat proponendo suum
 sanguinem et scilicet vitam exemplarem. Mi-
 nimus sapiens et expertus piscator volens pis-
 ces multos colligere ponit in vas vitreum
 aliquid lucidum pura ardentem lucernam testam vel
 vermeliucentem vel quercinum lignum putridum
 et immittit in aquam et conveniunt pisces mul-
 ti. Ad caecos autem multos colligendos po-
 nit putridum epar arietis vel hirci et ad illos
 congregant. spiritualiter sic fecit christus propositum no-
 bis lucidum exemplum sanctitatis in se et in suis
 factis ut convenirent ad verbum dei. et sic mul-
 tos nostrorum caperet ad salutem. Proposuit eti-
 am vobis fetidum epar hirci. id est peccatorum fetidorum
 damnationem ut exemplo illorum territi converte-
 remur. vñ et Berno. di. Contra nos pecca-
 tores clamant sanctorum exempla ut audiamus
 verba dei et convertamur. clamat sanguis pec-
 cae christi. Uel inquit mihi si ingratus fuero quod

Sermo

XLIII

requirit super me sanguis ille christi qui pro me est
 factus in terra. Denique clamat contra nos
 peccatorum pena ut sciamus quod eternaliter damna-
 bimur nisi ad verbum dei audiendum accedamus
 et penitentiam agamus. Item excitat proterez dicta
 ac exempla aulica quibus aliquid capiunt tamquam
 epar arietis. Nam ff. de fideicom. liberta.
 lapud Julianum. dicitur. Cupiditas discendi est
 optima ratio vivendi. Unum Julianus dixisse
 fertur. Etiam alter pedem in sepulcro huius ad
 huc discere quod velle. haec sufficiat. **AB**

Circa secundum de pu-
 nitione contemnentium. i. illorum hominum qui ex pro-
 tero nolunt audire verba dei. Notandum est quod
 recolligendo ex scripturis et doctorum dictis con-
 temptores verbi dei multipliciter a deo puniuntur
 ut clarescat quodque sit huius peccati. Primus quod ut
 testatur Augustinus. i. q. i. Introgo. Non minus reus est
 qui verbum dei negligenter audit quam qui corpus christi
 in terra cadere sua negligentia permisit. haec ille

Primo enim punitur gratia verbi subtractione.
 Secundo punitur acerrima maledictione.
 Tertio demonum subiectione.
 Quarto orationum repulsionione.
 Quinto iudicij distractione atque sempiterna damnatione.

Primo inquam deus contemptores verbi dei
 punit gratia verbi subtractione. quod testatur Gregorius
 mor. xxx. dicens. Sepe propter auditorum culpam
 et reprobationem etiam bonis predicatoribus ser-
 mo subtrahitur. sicut sepe doctoribus verbum pro
 gratia auditorum tribuitur. Et ponit exemplum
 de Ezechiele cui dixit dominus. Eris mutus
 nec quasi vir oburgas: quod domus exasperas est
 ut patet Ezech. ij. Sed quantum malum et signum
 peccati ac ire dei huius sit colligitur ex tali ratione.
 Quia cum deus immittit hominibus alias castigati-
 ones huius solet facere in signum amoris ad utili-
 litatem hominum. iuxta illud Apoc. ij. Ego quasi
 amo arguo. Sed cum subtrahit verbum
 ita ut homines non habeant predicationes et qui predi-
 cent: signum est eterne ire reprobationis: cum
 sic tollit remedium salutis. Unde Prover.
 xxix. Cum defecerit prophetia dissipabitur po-
 pulus. ut patet de populo iudeorum impletum. Sed
 quantumcumque sint aliquid peccatores si tamen deus refer-
 uat eis verbum dei pro remedio: signum est quod non
 deum decrevit illos perdere. ut patet de Amittis
 quibus misit predicare Ionam cum demerebantur

perire. et sic patet etiam verbum saluati sunt. Secundo
 punitur deus contemnentem verbum acerrima male-
 dictione: ut habet Deut. xxvij. Si audire
 re nolueris vocem domini dei tui veniet super te
 maledictiones iste. maledictus eris in civitate.
 maledictus in agro. et multe ibi maledictiones
 ponuntur. Et per primum audientibus benedictiones

Tertio demonum subiectione. Nam Joan.
 viij. christus iudeos ideo ostendit esse filios di-
 aboli et sub potestate illius quod non audierunt divinam
 na verba eius dei. Quia non potest audire ser-
 monem meum vos ex parte diaboli estis. Et pau-
 lo post subdit. Qui ex deo est verba dei au-
 dit. propterea vos non auditis quod ex deo non estis.

BB Ad id exemplum legitur vita beati
 Amandi epi. qui cum predicaret quidam contumax
 irridebat eum: et sic verbum dei contemnebat et ali-
 quibus contemendum ostendebat. qui arreptus est a diabolo
 et seipsum lacerans unguibus et dentibus expi-
 ravit. Ad idem legitur de sancto Francisco quod
 dum predicaret in castro Litterne: quidam mulier
 cum cymbalo pulsando irridebat. promissa a
 sancto Francisco noluit obedire. Tandem sanctus
 Franciscus dixit. Tolle tolle diabole quod tu-
 um est. et statim in aera rapta per demones ex-
 titit: et deinceps non est visa. Unum Clemens
 papa. xj. q. iij. c. Quicumque inquit contemnerit
 doctorem veritatis peccat in christum et proem ex-
 acerbat deum: propter quod et vita carebit aeterna.

Quarto orationum repulsionione. iustitiam quippe est
 ut deus repellat orationes eorum qui contemunt au-
 dire deum clamantem in predicatione. ita quod nec ipsi
 a deo exaudiantur dum clamant in oratione. Unum pro-
 uer. xxvij. Qui declinat aures suas ne au-
 diat legem: oratio eius erit execrabilis. Ad id
 exemplum narrat Jacobus de vitriaco. quod qui-
 dam volebat audire verbum dei. sed inchoans
 sermone egrediebatur et confabulabatur in
 cimiterio. et licet sepe corripere a sacerdo-
 te tamen nil curavit. Cumque tandem mortuus fu-
 isset et funus eius ad ecclesiam delatum. atque cir-
 ca feretrum more solito officium mortuorum fieri
 ret. Ecce stupendum: imago crucifixi qui super
 trabem stabat ecclesie omnibus videntibus a cruce
 resolutis manibus obturavit suas aures di-
 gitis propriis. Quod cum omnes mirarentur presbyterus
 ter exposuit quod hoc esset pro signo quod deus ora-
 tiones pro illo faciendas et factas non exaudi-
 ret: eo quod ipse homo dum viveret verbum dei
 non audiebat: et quod damnatus foret. vñ eum

eiecerunt in agro sepelien. Quito punit deus contempores sibi iudicij districtioe atq; eterna dānatioe. Nam Dat. vj. z Lu. x. missis aplis ad pdicandū christus dixit. In quācūq; ciuitate intraueritis z nō receperint vos nec audierint vos. dico vobis qz sodomitis remissi? erit in die iudicij qz illi ciuitati. Hec z plura ibi. Ue g z multi plex ve peccatorib; q̄ contemnunt audire sba dei. Quid cogitas o tu pctōr q̄ iaces in peccatis: cur ad s̄bū dei nō disponis te p̄tere time miser ne puniar; a dō. LE

Circa tertiu de sublima

tionē pdicatiois p̄siderādū est q̄lib; ḡrariū donis sublimauit de? pdicatioē s̄bi dei vt sic magis inducamur ad audiēdū libenter pdicatioes. Pro q̄ notandū q̄ mult; z maximis gratijs sublimauit de? pdicatioē s̄bi dei: quas. s. hō adq̄rit in audiēdo diligēt ip̄am. Precipue aut̄ q̄nc; e? ḡr̄as p̄maximas subnotabim; hic. Prima ḡra pctōz p̄uersio d̄r. qz in pdicatioe multi z innumerabiles pctōres p̄uertūf. Ps. Lex dñi immaculata p̄uertēs aīas zc. Proinde Ricbar. in Bemamin ado. d̄r. Nescio inq̄t si pōt hō a deo in hac vita aliqd̄ mai? accipere. an possit hac ḡra interim maiorē ḡriam deus cōferre hoi: q̄ vt e? misterio p̄uersi hoies in meli? mutent. vt de filijs dī aboli filij dei inueniant. hec Ric. h. Ecce ḡ pdicatiois ḡra. Secūda dicit̄ intellectū illuminatio. qz sicut sol illuminat hoīs oculos vt videat gressus z actus suos: sic pdicatio. Psal. Lucerna pedib; meis verbum tuū z lumen semit; meis. Nā illuminat mētes audientū vt sciāt qd̄ agere debeant. scz mandata obsuare. quidve cauere. s. vi/aa. Item quid credere. s. fidei articulos: et qd̄ colere ac quō. scz deum. Itē quid desiderare. s. beatitudinē eternā. quid eligere: quia virtutes. z qd̄ timere. s. infernū: z q̄ modo penitere. Nisi enim h̄mōi populis pdicarent omnes vt ceci errarent z eterna liter perirēt. Tertia ḡra dicit̄ cordis cōsolatio. Est enī pdicatio sicut manna celi. Unde Ludol. li. de vita ch̄i allegat Ori genē dicentē sic. Nunc ergo festinemus. s. charissimi celeste manna suscipe. Illō enī manna prout vnusquisq; desiderabat tā

lem sapore reddebat in ore eius. Tu ergo si verbū dei quod in ecclesia pdicaf̄ tota fide z deuotione suscipias fiet tibi ip̄m verbum quodcuq; desideras. qz si tribular; consolaf̄. si in doloribus. s. contritōis es sanat te. si pauper es erigit spem ad celestia. si letar; futura gaudia nūnciat dicens. Letami in domino z exultate iusti. Hec z plura Origenes. DD Et ad hoc Def̄ fr̄ in sermo. narrat exemplū q̄ quidā pastor p̄pter custodiam gregis raro ibat ad missam z sermonē. semel intrauit ciuitatē z audiuit dici in pdicatioe q̄ quilib; homo obligat ad peccatū vitandū z deū diligendū. Exinde ad cāpos reuersus accidit semel q̄ visō busone ait intra se. Numqd̄ te deus talē potuit creare. quare ergo deum offendis qui te sic dilexit q̄ ad imaginē dei fecit et morte redemit: et sic penitentiam egit et bene vixit. Quarta gratia dicitur ecclesie extimatio. Nam ecclesia tāpreciosam extimauit pdicatioē q̄ ab eius officio exercendi interdixit mulieres etiam doctas z sanctas. Prohibet etiā laicis omnibus cuiuscūq; dignitatis z ordinis existant. vt patet per conaliū de conse. disti. iij. c. Mulier. quo ad primū. Et extra de heret. c. Sicut in vno. quo ad secundum. ac plurib; alijs locis decretalib;. Obligauit autē platos curā animarū habentes vt de pdicatioe sollicitā curā habeāt. vt per se vel per alios faciēda. extra de offi. iudi. ord. ca. Inter cetera. Quare hec: nisi quia sine pdicatioe maximū fieret salutis detrimentū plus q̄ sine auditione misse. Si enim populus staret. xxx. annis absq; missarū celebratioe z ali? cōsimilis populus staret totidem annis absq; pdicatioe licet vtrūq; esset nociuū: tamē ceteris parib; experientia teste incōparabiliter maius detrimentū sentirent anime in morib; z fide absq; auditiōe s̄bi dei q̄ absq; missa auditione. Propterea ecclesia ad pdicatioē audiendā admittit etiā excomunicatos z interdictos: q̄s tamē nō admittit ad missam. extra de sen. excō. ca. Respo. et ca. Episcopus nullum zc. Deniq; ecclesia tantū appreciat z extimat vtilitatez pdicatiois q̄ prefert misse. LE Unde queritur: quod horū magis pdigēdū hōi

fit in festo an auditio misse: an auditio pdicationis cum vtrūq; non potest audiri. Respondet frater Angelus in summa q̄ auditio pdicationis pdigēda est. quia ratio legis in hoc magis militat vt patet in tūenti iura. vicz de p̄serra. disti. j. ca. Des fideles. z ca. Sacerdotes. z ca. Episcopus nullum. que magis ratione audiendi scripturas z verbum dei p̄cipiunt missaz audiri q̄ alia ratione. Facit ad hoc. j. q. j. In terrogo vos. Hec frater Ange. z sic patet pdicationis dignitas. Quinta gratia dicitur miraculosa honorificatio. nam deus pdicationem honozat sepe claritate miraculoz. Nam fin Tho. ij. q. dviij. De? facit miracula maxime p̄pter tria. P̄mo p̄ demonstrādaz alicui? sc̄ritatē. que vult aliis p̄ponere in exemplū f̄tutis. vt patz de miraculis que facit circa sepulera sanctorū z huiusmodi. Secundo p̄pter approbādā fidē vt fiebat in p̄mitiua ecclesia. Tertio p̄pter p̄firmādā alicui? pdicatā p̄tate sicut sepe facit pdicantib; aliq; sc̄tis p̄ hereticos. Claz est itaq; q̄ de? sepe honozat pdicatores p̄ miracula vt puocet hoies ad credēdū z audiēdū sba dei et oīdat q̄ tales digni sūt vt a deo honozent̄ tā in h̄ mūdo p̄ ḡram q̄ in celo p̄ ḡlam. iuxta illud Dan. xij. Qui docti fuerint fulgebunt q̄ splendor firmamētū zc. Rogem; ḡ dñm Jesum vt doc̄ nob̄ zc.

Dñica Quinquagesime Ser. I. iuxta euāgelium p̄ simpliabo.

Assumpsit

Jesus. xij. discipulos suos z ait illis Ecce ascendam; hierosolymā z p̄sumabūf oīa q̄ sc̄pta sūt p̄ p̄phas de filio hoīs Lu. xviij. z in euāg. hodie. Sc̄tā ecclesia hodie nā dñicā noiat Quinquagesimā. qz ab h̄ic. l. dies numerādo p̄ p̄nia agēda terminaf̄ in dñicā resurrectionis dñi. Significat ergo tēpus penitētie quā debem; agere i hac vita p̄ remissioe pctōz n̄roz. Quinquagenari? ei numer? in vete. testa. iubilium remissionis significabat. Et nos istis dieb; debemus penitentiaz agere vt remissione accepta ad

gaudium resurrectionis ch̄i in celis valeamus puenire. Et vt ad hoc exēplo ch̄i puocemur qui p̄ passionem puenit ad gloriam resurrectionis p̄ponit nobis ecclesia hodie de passione ch̄i ac p̄sequenter de resurrectione z cca illuminatione euāgelij vt discam; z nos illuminari ad sectāda vestigia ch̄i p̄ verā p̄niam. Tertus.

In illo tpe. Assumpsit Jesus duodecim discipulos z ait ill. Ecce ascēdim; hierosolymā z p̄sumabūf oīa q̄ scripta sūt p̄ p̄phetas de filio hoīs. Tradet̄ em̄ gentib; z illud et z flagellabit; z conspuetur. z postq̄ flagellauerint occident eum z tertia die resurget. z ip̄i nihil horū intellexerunt. z erat verbum illud absconditum ab eis z nō intelligebant que dicebantur. Factus est autē cum appropinquaret Hiericho cecus quidā sedebat secus viam mendicās. Et cū audiret turbam p̄tereuntem interrogabat quid hoc esset. Dixerūt autē ei q̄ Jesus nazareus transiret. z clamauit dicens. Jesu fili dauid miserere mei. Et qui p̄ibat increpabant eū vt taceret. Ip̄e vero multo magis clamabat. Fili dauid miserere mei Stans autem Jesus iussit illū duci ad se. Et cum appropinquasset interrogauit illum dicens. Quid vis vt faciaz tibi: At ille dixit. Dñe vt videam. Et Jesus dixit illi. Respice. filius tua saluū te fecit. Et p̄festiuidit z seq̄batur euz magnificans deū. Et oīs plebs vt vidit dedit laudē deo. Luc. xviij. Juxta h̄ sacra euāgelij tria mysteria notemus p̄ sermone.

Primū d̄r passiois ch̄i p̄nūciatio. Sc̄m d̄r mēdicatis ceci designatio. Tertū d̄r mētalis oculi illuminatio

Circa p̄mū d̄ passionis

ch̄i p̄nūciatioe. qz dicit euāgelij. In illo tēpore Assumpsit Jesus zc. Querunt h̄ aliq; z Primo de tempore. Secdo de causa z rōne. Tertio de scripture p̄sumatione scz in ch̄i passioe. Quarto de s̄bi abscoīone. Primo q̄rit q̄ tpe fec̄ h̄ ch̄is qd̄ d̄r in euāg. vicz q̄ reuelauerit discipulis suā passioem. Ricdet̄ fm̄ Sull. z doc. q̄ etatis ch̄i anno xxxij. xvij. kalen. Aplis. hoc ē feria quarta

Domínica Quinquagesime

prima añ dominicā Palmaz, tūc em̄ pdi-
xit suā passionē de primo futurā quā susti-
nit, viij. kal. Aprilis s̄m Aug. **S**
Secdo querit q̄re ch̄s voluit discipulis su-
is pdicare suam passionem in via eundo in
hierlm: vt ptz: Rñdē s̄m doct. recolligen-
do q̄ plurib; rōmb; Pr̄o pp̄t discipulorū
pfortationē vt. s. cū viderēt eū pati magis
pfortarent in fide credēdo q̄ cito ess; resur-
recturus q; pdicēdo passionē pdixit statī
post mortem cito resurrectur; se di. **E**t ter-
tia die resur. vtz in euan. z sic viso vno pdi-
croz. s. passionē, crederēt z scdm. s. resurrecti-
onē. **S**ecdo pp̄t volūtatis sue ostēsiōnē. vñ
Lull^o dicit, vt sciant qm̄ passionem p̄no-
uit z ad eam spontaneus accessit. s. cū p̄no-
scens posset fugere tamen noluit, sed accessit,
z in via seriatim ordinē passiōis enarra-
uit. **I**te **L**hyf. **E**cce ascendū? hierosoly-
mā z p̄sumabunt oīa, q. d. **V**idete q̄ volū-
tarie vado ad mortē z scio formā z modū
passiōis mee nec tñ abhorreo, sed libere ac-
cedo qd̄ nō est humanū z ideo cū videritis
me pati ne diffidat; de deitate mea z resur-
rectione. **T**ertio pp̄t amoris sui p̄menda-
tionē, vt. s. agnoscerem? q̄ntum nos ch̄s
amauit cū p̄ nostra salute scienter z volun-
tarie ad mortē z acerbissimam passionem
accessit a galilea ascēdendo in hierlm ad fe-
stū pasce, vbi z qñ; ex omī natione puenie-
bant hoīes religiosi pp̄t festū. z sic coram
omīb; velle tāignominiosam mortem pro
amore n̄o sustingere mōstrant, talem ergo
z tātūz amorē ch̄i sp̄ debem? in corde te-
nere vt reamem? z gr̄as agamus. **U**nde
Bern. sup. **L**an. ser. ix. dt. **S**up oīa reddit
te mihi amabilem **J**esu bone calix passionis
opus redemptionis nostre, hoc super omīa
amorem meum totum facile sibi vendicat,
hoc est inquam qd̄ nostram deuotionem z
blandius alliat z artius stringit z iustus
erigit z vehementius afficit. **H**ec ibi. **I**de
Bernardus. **Q**uotidiana hominis lectio
debet esse dominice passionis meditatio.
Demor ero q̄dū vixero laboz quos p̄-
tulit christus in predicando, fatigationum
in discurrendo, vigiliāz in orādo, lachryma-
rum in compatiendo, insidiarum et post cō-
uitorum, sublanationū, spitorum z oī-
um eius passionum. **Q**uarto propter unū

tandī instructionem, nam ch̄s iturus ad
transfigurationem tm̄ tres discipulos secū
assumpit, sed iturus ad passionem cum es-
set in procinctu vie, omnes. xij. apostolos as-
sumpsit z eis aperuit suam passionem, hoc
ideo vt significaret q̄ omēs christicolos vo-
cauit ad imitandum in passione **U**nde et
Matth. xvj. dixit. **S**iqs vult venire post
me abne. se. z tol. cru. su. z seq. me **U**n̄ **H**e-
breo. xij. **R**ecogitate eū qui talem sustinuit
a peccatorib; aduersus se. z tradi. vt nō faci-
gemini deficientes, s. ab eius sequela, non-
dum em̄ vsq; ad sanguinem restitistis ad-
uersus peccatum repugnantēs. q. d. **D**ebe-
retis vsq; ad sanguinem resistere. **I**tem. j.
Petri. ij. **I**n hoc vocati estis scz o christiani
quia christus passus est pro nobis vobis
relinquens exē. vt se. velti. ex? qui peccatū n̄
fecit **S**ed ve nūc mundo a scandalis z pec-
catis. **Q**uot em̄ peccata luxurie, gula, ebrie-
tatis laruationum z vanitatum ac aliorū
viciozū exercent miseri homines p̄ hoc
tpe fastangi, quis dicere sufficit, ve z ve qz
tales passiōis ch̄i meritis p̄uant z cū di-
abolo peribūt. **P**roide vt **B**ern. dic̄ **C**hri-
stus tempe passiōis fuit quia cū passio
eius oīb; ad salutem esset sufficiens tamen
scuit q̄ respectiue in paucis habet effectū
eo q̄ multi p̄ suam maliciā essent perituri.
O peccator pensa talia. **E** **S**ecundo
queritur quō scripture prophetarum omnes
dicunt p̄summate in ch̄i passiōe vt no-
tā euang. nam pp̄tē scripserūt etiam de
ch̄i ascensione, sp̄ssancti missione z tori-
us mundi subiectione p̄ fidē atq; finali iu-
dicio faciēdo q̄ oīa nondūz sūt cōsumata
in ch̄i passiōe. **A**d hoc rñdetur s̄m do-
ctores q̄ pp̄tē de ch̄o scripserunt mul-
ta p̄cipue in differētia quadruplici **P**rimo
em̄ scripserunt quō venturus z nasciturus
esset. s. q̄ de v̄gine plen? deitate z sapientia
ab instanti p̄ceptionis, vt ptz **E**sa. vij. **E**cce
virgo concipiet z pariet filium z voca. no.
eius emanuel. i. nobiscum de? z sic de alijs
scripturis. **S**ecdo scripserūt quid acturus i
terra esset. s. q̄ deberet omnīb; gentib; be-
nedictionem afferre predicando legē euan-
gelicam ac fidem veram z viāz salutis. ptz
Baruch. iij. **H**ic adiuuenit oēm viam di-
scipline. hic est deus noster. post hec in ter-

Sermo

XLIII

ris visus est z cū hoīb; p̄uersatus est. hic ē
liber mandatorū dei z lex. s. noua q̄ est in cō-
nū. omēs q̄ tenēt eā pueniet ad vitam. hec z
plura ibi. z sic de alijs **T**ertio pp̄tē sc̄pse-
runt q̄lia passurus esset; hec sunt multifa-
rie descripta **S**ed ch̄s i hoc euāgelio sub
quinq; passiōū generib; cōprehendit oīa
quia ad hec possunt reduci alia. **P**rimo q̄
dicit q̄ tradet qz traditus est a **J**uda
discipulo. xxx. argenteis ip̄s iudeis q̄ cum
tradiderūt **P**ilato. z **P**ilatus flagellatum
tradidit ad mortē. hec p̄figurata erant pro-
phetando in **J**oseph innocenti z venditio-
ne a fratrib; xxx. argenteis z alijs scriptur;
pp̄tē z psalmoz. **S**ecdo dixit ch̄s q̄ il-
ludēt. nā illusus est i domo **L**aipe nocte
multiplicat z tandē in domo **H**erodis. de i-
de in proio **P**ilati z tandē in cruce. **L**uce.
xxij. **I**lludebant ei milites acetuz offerent.
z. hec p̄scripta erūt in p̄s. **E**go aut̄ suz ver-
mis z nō homo opprobriū hoīm z abiectō
plebis. **T**ertio dixit ch̄s q̄ flagellabit. z h̄
patet ex euangelistis, hoc pdixit **E**sa. j. **A**-
plāta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sa-
nitas. **E**t **J**ob. xix. **F**lagellus suis circum-
xit me. **P**s. **E**t fui flagellatus tota die z ca-
stigatio mea i matutinis. **Q**uarto dixit cō-
spuet. nam pluries sp̄sputus esse dicit ch̄s
Et h̄ pp̄tē fuit **E**sa. i. **F**aciem meā nō
auerti a sp̄suetib;. **Q**uinto dixit q̄ occide-
tur qd̄ predixit **D**an. ca. ix. **O**ccidet ch̄s
z nō erit ei? plus q̄ negatū? est eū. hec oīa
in passiōe sunt p̄sumata. **Q**uarto pp̄tē
pdixerūt de ch̄o q̄lem gl̄iam post passiōz
recepturus esset. scz q̄ resurgeret ad celos
ascenderet z totum mundum fidei sue sub-
iugaret ac viuos z mortuos iudicaret z ele-
ctos secum perpetuo beatificaret in celo ac
reprobos damnaret in inferno. **J**uxta il-
lud **P**s. **D**ixit dñs dñō meo sede a dext̄;
z. **D**onec ponaz inim. tu. scabel. z. hec in
passiōe ch̄i z resurrexiōe inchoata sūt
z sic quodāmodo p̄summata quia certitu-
dinaliter clarent q̄ q̄ restant p̄summata si-
ne dubio erūt. **E**rgo peccator aduerte q̄
lia ch̄s acerbissima sustinuit z tu stude p̄
eius amore penitere. **E**xēplū narrat q̄ dū
quidā lubric? q̄tidie p̄poneret penitere sed
tñ differret; ch̄s q̄ crucifixus ei apparuit
z ostendit sibi dicendo. **E**cce qualia susce-

pi vulnera z sanguinē fudi p̄ te z sic ille pe-
nituit vsq; in fines. **Q**uarto deniq; q̄nt
cur discipuli nō intellexerunt hec p̄ba ch̄i
dt euāg. **E**rat p̄bū illud absconditū ab eis:
z nō intelligebāt: **R**ñdē s̄m **L**hyf. quia
ch̄s sepissime loq̄bat in figuris z pabolice
z sic putabāt etiā ha c vice ch̄m talia dice-
re credentes q̄ deo nō pueniret talia pati.
vñ adhuc rudes discipuli nō intelligebant
q̄ ip̄e ch̄s. verus deus vellet ligari vt nos
scz pctōres a vinculis pctōrum absolueret.
Item q̄ vellet illudi z vituperari vt hono-
rem nobis adq̄reret. **I**te nō intelligebāt q̄
vellet flagellari vt nos sanarē. vellet sp̄nis
coronari vt nos celesti corona corōarē. **I**te
nō intelligebāt q̄ ch̄s vellet in cruce supē-
di ne nos suspendamur in patibulo inferni
z vellet mori vt vitam eternam sua morte
nobis mercaret. **E**rgo amor p̄ssimi **J**e-
su. o anima christiana ama eum qui te tan-
tum amauit. **D**

Circa scdm p̄ncipale d̄

designatiōe ceci inuestigāda sunt aliq;. **P**ri-
mo quid cecus significat iste, pro quo nota
s̄m **M**agistros breuiter q̄ iste cecus signi-
ficauit mystice quēlibet peccatōrē. **N**ā **S**a-
pien. ij. scribit. **E**ccecauit eos. s. pctōres ma-
licia eoz. **E**t **E**sa. xliij. **Q**uis cecus nisi q̄
venundatus est. scz vt faciat mala, declara-
tur sic. **A**imix hoc sacrū euāgelū de isto ce-
co dicit q̄ttuor. **P**rimo q̄ prope **H**iericho
sedebat. per **H**iericho defectus significatur
sic peccator deficiat a gratia dei z meritoz
opere quia per opera que facit in peccato
nō meretur vitam eternam s̄m doc. **S**ecdo
dicit q̄ secus viam erat. sic pctōr est extra vi-
am salutis z mādatōz dei. **P**s. **N**ō em̄ qui
op̄at iniquitatem in vijs eius. s. dei ambulat
uerūt. **T**ertio dicit q̄ medicabat. medicus
querit panem z pecuniam oīatim nec de
iuuentis saturatur. **S**ic pctōr non saturatur
pecunia. **U**n̄ **J**uuenalis **C**rescit amor nu-
mi q̄ntū ip̄a pecūia crescit. **Q**uarto dicit q̄
visu carebat. sic pctōr nō videt mēte cōside-
rando sup̄ se deū iudicē. nec infra se infernū
apertum. nec ante se diabolū attrahentem
nec retro se mortem insequentem. nec intra
se pctōz fedicitatem. sed sicut cec? aliquādo
cadit in lutum ambulando sine ductore. **H**

Domínica Quinquagesime

aliqui in foueam vel aquam, sic peccator ob
cecatas malicia aliqui cadit in lutum luxurie
aliquando in foueam desperationis et mori-
tis, aliqui in aquis variorum viciorum. Ideo de ta-
libus Sopho. i. Ambulabunt ut cecum quod non
peccauerunt. Ne ergo et ve talibus, quod ut dicit
Bertrandus. Oculos quos culpa claudit pena au-
perit. **E** Secundo hic videndum est quod ce-
citas talis in mente periculosior apparet quam
cecatas in corpore. Nam ut videmus multi
horrent cecitates in oculo corporali et non hor-
rent cecitatem mentis, cum tamen ista per-
iculiosior per omnia sit. Primo ratione aie no-
bilioris, quod nobilior est anima impropor-
tionabiliter quam sit quod corpus, ut patet per
Augustinum. li. lxxiiij. q. 7. ipsam peruat nobilissimo
bono, scilicet lumine gratie quam pellit lumen corporis.
Secundo. Unde dicitur Matthei. xvij. **D**eli est
tibi cecum in vita intrare quam duos oculos ha-
bentes mitti in gehennam. Secundo ratione co-
gnitionis et perfectionis quod cecus corporalis re-
cognoscit et perficitur cecitatem suam dicens.
se esse cecum, peccator vero non recognoscit
mentis cecitatem sed reputat se prudentem
nec vult confiteri peccata sua. **R**omani. i. Di-
centes se esse sapientes stulti facti sunt quia
se perdunt. Tercio ratione desideratio-
nis, nam cecus corporalis desiderat illumi-
nari omni studio quo posset, peccator vero
contemnit verbum dei per quod illumina-
ri posset. **P**salmus. Lucerna pedibus meis ver-
tu, et lux. **Q**uarto ratione ductoris, nam
cecus corporalis ducem querit habere vi-
dentem sed cecus peccator eligit per ducem cecum
vnde accipit exemplum ab alio peccatore qui
similiter cecus est, et quod peius est repellit du-
cem quam eum duceret ad vitam, scilicet christum deum.
Job. xxi. Qui dixerunt. Recede a nobis sci-
entia, vi. tu. nolumus, atque libentius eligit
pro duce diabolum ducentem ad mortem
per peccatum. **R**omani. vi. Stipedia peccati mors
Ultimo ratione palpationis, quia cecus
corporalis quod videre non potest palpat
manibus, vnde dicitur vulgariter. Qui non
videt palpare debet. Sicut legimus de Isa-
ac qui non videbat tamen palpabat. **J**acob
Ben. xxvij. peccator vero cecus penas futu-
ras preparatas peccatoribus nec videt oculo
cordis cogitando, nec etiam palpare vult
vel aliquo modo experiri saltem per penas per-

sentis ut probaret quod si modo non potest sus-
tere ignis lesionem vel paruum dolorem in
penitentia, quomodo poterit sustinere pe-
nas perpetuas. **E**saie. xxxiiij. Quis ex vo-
bis habitare poterit cum ardoribus sem-
piternis. Ad id in Vita patrum **E**remi-
plum legitur quod quidam heremita cum ter-
retur de quadam muliere appositum ma-
num ad ignem et combussit digitos. **E**ius-
dolorum vix sustineret dixit sibi ipsi, si hoc
modicum vix sustines quomodo poteris sus-
tinere ignem perpetuum et sic tentationem
trahit. **T**ercio videndum est hic vnde
causatur huiusmodi cecitas spiritualis in
homine. Ad quod respondetur in **D**agila-
stros theologos quod sicut multa sunt que causant
cecatas corporalem, sic suo modo multa
causant cecitatem spirituales. **E**x quibus ali-
quibus breuiter proponamus. Primum est corru-
ptio oculorum quod fit quibus eriendo, quibus
profundando vel quibus offuscando vix fumo
nimio qui oculis maxime contrariatur. Sic
spiritualiter corrumpitur oculus anime quam totali-
ter eruitur per contemptum dei et eius prece-
ptorum ac preceptorum diuinitatis quod non vult con-
siderare salutifera audiendo verba dei vix
de infidelibus et rusticis ignorantia obcecatur.
Sed iuxta Gregorium. di. xxxvij. c. Qui ea di-
ctum. Qui stultus vel cecus est in culpa, sa-
piens vel videns erit in pena. **I**tem oculi
anime profundando corrumpitur quando
ira et odio inueterato tenetur. **L**ato. **F**ra-
impedit animum ne possit cernere verum.
Denique fumo offuscatur glorie vane et am-
bitionis, quando sicut fumus in altari pro-
curatur, sed diuino iudicio ut dicitur **P**salmus. de-
ficientes sicut fumus deficient. **S**ecun-
dum est excellentium aspectus lucidorum
ut patet de aspicientibus rotam solis vel
coruscationem, vel candentem pelum cuius
preum, quia excellens sensibile corrumpit
sensum. **I**tem de ania. **U**nde qui transeunt mon-
tes vbi sunt continue niues candentes in ra-
dibus solaribus deferunt in manu ramum viri-
dum ne solum niues videndo excecant. Sic
spiritualiter anima excecatur per intellectus super-
biam et scientie qua presumit alta sapere quod
si videret lucida de trinitate, de predestina-
tione vel predestinatione et huiusmodi alijs iudi-
cijs dei. **U**nde **P**rouerbi. xxv. Qui scrutatur

Sermo

XLIII

tor est maiestatis opprimitur a gloria, sed qui
transeunt montes cadentes niuibus: hoc
est qui alta intelligunt deferant in corde ra-
mum crucis christi et humilitatis exemplo apo-
stoli dicentis. **I**. Corint. ij. Non iudicavi me
scire aliquid nisi iesum crucifixum. **Q**ui mul-
ti hoc modo per superbiam intellectus excecatur
ut heretici. Tercium est carnalium flui-
dus humorum, cum enim descendit malus hu-
mor ad oculos excecatur illos. Sic spirituali-
liter ex luxuria oritur cecitas mentis: ut dicit
Gregorius. xxxj. moral. **U**nde **D**ani. xij. **C**on-
cupiscentia subuertit cor tuum. **E**xemplum
de **S**amsone qui per **D**alidam excecatur fu-
it. **Q**uartum est ventorum insufflatio pulueri
re mixtorum in oculis, sic auaricia terrenorum
excecatur animam. **D**euter. xvj. ea. **H**umera
excecant oculos sapientium, ut patet de iudi-
cibus false iudicantibus. **Q**uintum est statio
in loco tenebrarum. **N**imirum diutina statio in
carcere tenebroso visum hominis facit de-
ficere, quia ut experientia docet, natura in me-
brum quod multum operatur multam virtutem
emittit. **P**ropter quod **P**hilosophus dicit
quod scriptores habent oculos fortiores et fa-
bi brachia: ac cursores crura duriora et for-
tiora. Sic per contrarium natura non mittit
virtutem suam ad membrum quod non operatur
longo tempore. **N**am. xij. **H**eraphy. dicitur
quod opus nature est opus intelligentie non
errantis. **H**inc est quod homo qui diutius in
vinculis non bene potest ambulare, si e-
tiam virtus visiva in oculo non videtur diu in
tenebris deficiat. **S**piritualiter consuetudo que
homo inueteratus est a diu stando in te-
nebris peccatorum excecatur animam: quia tali
aufert virtutem gratuite operantis ipsa intel-
ligentia summa, id est deus, et adeo anima ob-
cecatur quod dicente **G**regorio **D**ifficile sur-
git que moles male consuetudinis premittit
Qui multi taliter excecantur et peunt. **S**ed
de remedio iam restat videre. **B**

Circa tertium de illumi-
natione mentis humane: quod notatur in eu-
angelio: quia christus cecum illuminauit. **N**ota-
dum quod in isto ceco docemur mystice qua-
liter per christum presumamus illuminari
in mente: ut non pereamus in eternum. **N**am
ad id requiruntur quattuor que fuerunt in

isto ceco significata. **P**rimum est feruens
oratio, quod teste christo **L**uce. xj. **D**is qui pe-
tit accipit. **E**xemplum in isto ceco qui feruente
desiderio clamabat petendo. **I**esu fili **D**au-
uid miserere mei. **N**ec increpantes curant
Sed quare increpabant illum? **R**esponderet
Lyra: quia per clamorem impedebat turbam
ab audiendo christi doctrina a qua non desi-
stebat christus etiam in via ambulando. **I**n
quo docemur quod si volumus illuminari de-
bemus desideranter orare et verba dei audi-
re. **E**t ut **G**regorius in homel. dicit. **S**i incre-
pamur turbis phantasmatum carnalium
desideriorum vehementius orationi insistamus
et lux amissa reparatur. **S**ecundum
est penitentia vere actio: que homo per contri-
tionem agnoscat peccata et suam cecitatem et confite-
tur. **S**icque ad christum acceditur illuminari per
eum lumine gratie. **U**nde ceco isti accedenti
christus dicit. **R**espice, et agnoscedo te et deus
et cetera. **T**ercium est passio christi imitatio, scilicet
per debitam satisfactionem, ut primo articulo. **S**er-
monis de hoc tactum est. **U**nde postquam christus
passione cecum illuminauit et christus
secutus est, ad significandum quod per christi me-
ditatam passionem habemus illuminari. **U**nde
Bernardus. **P**assio tua domine iesu super solem illumi-
nat intellectum et super ignem accendit affectum.

Quartum est in gratia perseverando dei collan-
datio, quod enim post acceptam gratiam illumi-
nationis iterum implicari tenebris cecitatis, patet
hoc. **I**. **P**e. ij. **D**eli erat inquit illi via insti-
tuta non cognoscere quam querti retrosum. **L**yra
quod ex ingratitude bene facti accepti grauat
recidivatio. **U**nde de isto ceco dicitur. quod sequatur
christum magnificans deum per dono lumis. **S**ed
heu heu quam multi christum his diebus a lumi-
ne gratie christi auertunt ad opera tenebrarum, scilicet
ad gula: ebrietate, lasciuia et huiusmodi in suo fassan-
go suum deum quem pelegerunt sibi habere diabolum
laudando per laruatores et cantum lasciuos con-
tempno christo. **C**ontra quos per finali huius
sermonis libeat ponere tale exemplum.
Legitur lib. de donis spiritus sancti quod iuuenis
quidam ingressus purgatorium sancti Patri-
tij, inter varias penas aiaz vidit circulum
ferreum stipatum clavis acutissimis in quibus quasi
in chorea stabant plures copluti continue
igne sulphureo quorum etiam viscera corrode-
debant dracones, brachia autem illorum

Domínica Quinquagesime.

alapis duobus corrodébant vsq; ad ossa. Angelus requisitus qd hec essent Respōdit Tales sunt z tali supplicio plectunt oēs q; choreis z clamorib; impudicis vel saltibus, amplexib; osculis: tactib; ludis z verbis concitāt ad libidinis alios z se. Tandem illereuersus dum et qñ talia videret semper solebat clamare dicēs. Fugite charissimi qz magna pena sequit talib; Q; peccator caue talia. Rogemus Jesum zc.

Domínica eadem Sermo. II. scilicet de passionis chri hodierna mentōe varietate z offensione.

Ece ascendi

mus hierosolymā z cōsumābunt oia que scripta sunt p prophetas de filio hois. Lu. viij. Dominus iesus dei filius ascendendo cū discipul in hierusalem de galilea p̄dicere voluit eis suam passionē imminentē in hierlem: vt p h onderet se velle p nra salute pati oia q; scripta erāt p prophetas. z sic cōmēdaret nob in exemplū imitādī suā dilectionē: vt reamarem eū q; dilexit nos z lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. Apoca. i. Et vt hmoi passio nē innocent sustinere p nris peccatis: nō p suis onderet dixit taliter. Ece ascendi hierosolymā z cōsumamabunt oia zc. de filio hois: h est de me q; sum filius hois: h est vnus hginis z nō hominū. i. nō sum filius viri z mulieris qñ pluriū put alij sunt. Et p consequens ego sum ab omni peccō purissimus: vtpote hginis filius dei p̄tute in scititate omnimoda. qñ di. Ideo patz q; immo center patior nō p meis sed p alioz hoim peccatis. Ista oia q; pponunt in euāge. i. q; tradet z illudet zc. psequere. Et h euāgelū p̄cipue loquit de chri passioe. ideo d ea notemus p sermōe isto mysteria tria

Primū d hodierna passiois chri mētōe Secūdū de multimoda ipi chri passioe. qz d; q; tradet flagellabit z illudet zc Tertū de obsecrata hois mūdani offensione. hoc cecus significat.

Circa primū de hodierna mentōe passiois chri inquirendū est q; re sancta ecclesia hodie facit specialē men-

tionem de christi passione in sacro euāgelio. Cum enī dicat Eccl. iij. Omnia tps habent. tēpus ridendi z temp; fendi. tempus plangendi. z tempus saltandi. z sic oē negociū tempus oportunū habere debet. Sed hodie est tempus cuiusdā leticie. scz carnisprinij. Virum ergo videtur cur legit ecclesia euāgelū de christi passione q; est tristis et flebilis. cū nec ista die christus suam passionē p̄dixit discipulis. nec t̄prope instat dies quo christus passus fuit. scz Parasceue. I Respondet ad hec fin theologos q; scā ecclia spūsancto directa in suis ritib; z cōsuetudinib; nullā habet maculā neq; rugā: nec aliqd hmoi: vt patz in decretis p Aug. di. xj. c. Ecclesiasticū. z p Delagū papā di. xj. c. q̄uis. Un congrue z rōnabilit ordiatur hodie istō euāgelū non obstante obiectōe predicta pluribus rationibus faciēdo mentionem de christi passione.

Primo propter rememorādū z hoc ad reamandū.

Secundo ppter animandū.

Tertio ppter discernendū.

Quarto ppter vicium cōtemnendū.

Ultimo ppter reformandū.

Primo propter rememorandū et reamandū. vt scz homines hoc tempore quo iaz appropinquat ipa sacra quadragesima recordentur de christi summa charitate qua pro nobis tanta pati voluit. et sic ex eius recordatione prouocent ad reamādū christi: z eius amore a peccatis conuertant ad penitentia. Unde Augustinus lib. soliloquio rū dicit sic. Dñe. iesu dilexisti me pl; q; te quia mori voluisti p me: t̄charo p̄cio redemisti me. de supplicio. i. eterno reuocasti me. d seruitio. i. peccati retraxisti me vt memoriale tuū semp esset mecu: z nunq; recedat de corde meo: qz propter me noluisti recedere de cruce zc. Idem. Pudeat nō reamare te pro t̄to tuo amore. Proinde etiā ecclesia hodie legit epistolā de charitate vt moneat nos qui per totum annū peccando reddidimus christo odium pro dilectione z mala p bonis: q; conuertamur ad diligendum christum et penitendū de peccatis iam his diebus. Secūdo propter animandū. vt. i. p̄siderata passioe chri

Sermo

XLV

fideles animent h tēpe resistere z bellare z vicia. i. carnis mundi z diaboli z ad onera p̄nē. i. orōnes. ieiunia z elemosynas p̄cō rūs p̄fessiones z satisfaciones sufferre cōfortent. Naz ad hec sūme valet passio chri recogitata z h dupliciter. Primo passiois chri p̄tute. qz vt Orige. dicit. Tanta est p̄t passiois chri vt si in corde cōtinue teneat z pre oculis habeatur nulla libido. nulla concupiscentia mundi aut nequicia fraudis diabolice supare possit. Bern. Memoria crucifixi crucifigit omne vicium. Secundo valet eiusdez exemplaritate. quomā vt Bern. dicit. Bon; miles vulnera p̄ria n̄ curat dū regis sui vulnera intuet. Un apls Heb. xij. Recogitate eū qui tales aduersus semet ipm sustinuit q; di. vt non fia. ve. aduersus p̄cā repugantes. Ergo hō si tibi graue est humiliari: obedire: iniurias remittere: considera qd fecit chris. q; humiliavit semet ipm factus obedies vsq; ad mortē Phil. ij. Et p inimicis orauit in cruce Item si tibi opeator graue est ieiunare: cogita chm felle acetate ieiunasse in cruce p tuis peccatis. p q; nō satisfaceres ieiunando mille annis Item si redet te orare vide quō orauit chris de te p te vsq; ad sudor; sanguinei effusionē. Si te piget elemosynam dare: cogita quomō ipe p te oia sua largitus est. corpus in cibū sanguinem in potum. animā in precū. dedita tem in premiū. Item si verecundaris cōfiteri: cogita quō chris p te summā erubescēciam sustinuit nudus in cruce inter latrōes pendens. z sic oia tibi erūt leuia. qz Greg. dicit Si passio chri ad memoriā reuocet: nil rāduz qd nō equo animo toleret. Q; p̄cō cogita chri passioe Tertio ppter discernendū legit ecclesia hodie euāge. de passione. vt vics p eandē chri passioe discernere possit qlibet seipm aut alios vtz sint chri an diaboli. qz nimirū chris z diabolus p h tpe ineqliter assumunt sibi z occupant homines. toto quippe anno non sunt alij dies tales in quibus diabolus tot homines decipiat z in seruitutez peccati sibi redigat. sic facit his dieb; in q; facit homines vacare comestationib; ebrietatib; choreis. luxurijs z vanitatib; multis. ita vt videat his dieb; mag; coli p deo Ven; que ē dea carnalitate z luxurie q; colatur christus p̄gri-

nis filius. vt ergo quilibet chriamus aduertat quoniam sanguine christi sumus redempti a seruitute diaboli qui nos querit perdere. pponit nobis lectionem euāgelicā de passione quatenus agnoscamus deum nrm z redemptorem fore christum. non q; colamus diabolum vel Venerez quasi deum ei deseruēdo his diebus. Proinde vt homo se p̄bet z discernat cui sit: vtz chri sit an diaboli membrum legit hodie euāgelium de passione christi. R Sed q; modo per passionis chri lectionem fit talis discretio. Rū dicit q; discernere pōt hō z cognoscere p passionē chri ex signis p̄cipue tribus. Primo si ad vulnera chri toto corde se p̄uertat. Un Bern. li. medita. Cū diabolus parat mibi insidias fugio ad vulnera dei mei z recedit. Item scdo si chri cōpatienti compati z cōcrucifigi vitijs studeat. vñ Gal. v. Qui chri sunt carnē suā crucifixerūt cum vicijs z concupiscentijs. Bern. li. de p̄sideratiōe ad Eugenū. Indignus est chri passione felicissima q; christo patienti nō studuerit totis virib; condesere. Tertio si audita chri passione desideria chri et opera. z nō opera diaboli faciat. Un chris ait Jo. vij. Vos ex patre diabolo estis: et ideo desideria p̄ris vestri vultis facere. Ex istis claret q; discernunt esse filij diaboli oēs illi qui in luxuria z gula ac laruationib; demonum hoc tempore se occupant Nam vt Augustinus de pe. distm. j. s. Resuscitatus dicit. Cuius opera quicq; facit eius filius esse phibetur. Quarto ppter vicium cōtemnendum. quia enim his dieb; grauisissima vicia z crimina abundant plus q; alio tempore vt tactum est sup. Ideo ante oculos nostros pponitur passio christi vt p eam retrahamur a gaudio mundano z dissolutiōe z contemnamus vicia omnia. Augustinus. Vt chri passione quis tam durus est z delicias vt non abstineat: quis tam malitiosus vt non peniteat zc. Ideo z Bernardus. Considerz inquit vnusquisq; quantum displicuit peccatum summe maiestati vt vnigenitum filium suum traderet passioni ignominiose z morti. vt de decus peccatoruz sustineret. subdit. Considera inquit ergo o homo q̄ntum summam maiestatem dei offendis qui post talem

faceret: confestim eam turbo rapuit in al-
tum. ubi malignus spūs eam crudelitē ver-
berabat. ictus quidem plurimi videbāt z
sonitū audiebant: sed ferientē videre nō po-
terant. audiebant etiā mulierē ipam in ae-
re clamantē. que post modicū interuallum
ecidit z mortua est nimis terribilis aspe-
ctui. Ad idē colūmle factum est miracu-
lum in regno Hungarie circa annū domi-
ni. **Sccclxxx.** vel quasi. quōd referete co-
ram plurib; canonicis nobilī quodaz viro
sancte vite accepi. vitz q̄ in quadā ipi? no-
bilis possessione ville: iuxta aquas **Rap?**
vocatas sita: qdam mulier cū plurib; mu-
lierculis vestib; virilib; indutis: z alie alio
habitu laruationes exercebāt. Ecce autē
mulier illa que principalius eas ad id con-
citauerat cum in domo cuiusdam conuica-
nei simul cū alijs saltaret rapta est a demo-
ne e medio illarū chorizontū quasi latentē
ita vt nefārent quo d̄ cuenerit. vnde viden-
tes illam principalē non adesse ceperūt cō-
querere quo euānerit e medio. Quā cum
non inuenissent exierunt de domo illa. Et
ecce omnib; etiā viris et mulierib; qui ad-
erant audientib; cepit mulier illa rapta in-
ter paludes **Rapus** clamare voce lugub-
ri plangendo. **ve ve z ve. zc.** Ad cui? cla-
morem omnes perterriti cum esset sero in
tenebris nemo audebat nauigare intra pa-
ludes vt videret quid ageret aut posset in-
uare illam. Sed cum tota illa villa ad ter-
ribilem clamorē foret excitata. quidaz vir
fortis natus eiusdem mulieris compati-
ens materno vlatu proslit in vnam na-
uem vt iret ad iuuandum illā. Cūq; ali-
quantulū a ripa processisset: ecce vehemēs
turbo et tempestas mox exorta est in aere
z aquis: adeo q̄ nauis cepit periclitari. et
sic vir ille persentiens demonūz adesse tur-
bam: cepit nauem dirigere versus ripam.
vixq; potuit euadere ne periret in aquis.
Cum itaq; infelix mulier illa diutius v-
lulasset planctu magno torquetib; eaz de-
monibus ita perijt q̄ de cetero nunq; rep-
tum est etiam corpus eius: nec vestimenta
illius apparuerūt. Ecce ergo. pater q̄ terri-
biliter deus tales perdit: eo q̄ ingrati sunt
beneficijs passionis christi z redemptiōis
Unde **Bernardus** dicit. **Nō mirum si cō-**

tra teo peccator omnis creatura clamat q̄
crucis beneficijs es ingratus. Si enī pos-
sibile esset terra dicere posset. Quare tam
nequissimū non deglutio. aqua: quare nō
summergo eum z suffoco. aer: quare non
dehao eum in infernum. Ignis: quare nō
comburo. Infernus: quare eternaliter eū
nō absorbeo et crucio. **Ue ergo z ve pecc-**
catoribus. **Rogemus christum dominūz**
vt cripiat nos zc.

Domínica eadem Sermo. III. salic; d̄
passionis christi offensa per peccata z va-
na gaudia. z punitiōe talium.

Filius homi-

fms tradetur gentibus et illu-
det et flagellabitur. **Lxxviiij**
et in euangelio hodierno. **P** **Christus**
dominus anteq̄ pateret predictit discipu-
lis futuram suam passionē in Hierusalem
et ad tolerandum volūtarie accessit: vt o-
stenderet quia ex charitate vellet omnia pro
nobis pati. Sed heu homines mundani
de tanto beneficio ingrati precipue hoc tē-
pore carnis p̄uū solent plurima nefanda
vitia contra christū committere: peccando
in gula: luxuria: lasciujs z vanitatib; mul-
tis fallangi vt merito conquerendo d̄ eis
dicat christus illud **Psal.** Reddiderūt mi-
hi mala pro bonis: z odium pro dilectiōe
mea. Quod ecclesia sancta considerās ho-
die in euangelio quasi deplorando christi
passionem quam patitur a talibus pecca-
toribus: quaten? suos filios inducere pos-
sit ad compatiendū christo passo pro no-
bis: z pro eius passionis amore detestent
omnia peccata ac peniteāt. Dicit ergo flēs
conquerēdo predicta verba. q̄ **filius homi-**
nis hoc est christus virginis **Marie** fili?
tradetur gentibus. id ē hominibus genti-
liter peccantibus. illudetur scz multis va-
nitatibus. flagellabitur per vitia. conspu-
tur. quia eius bonitas et charitas contēni-
tur et occiditur. Juxta illud **Hebr.** vij.
Rursum crucifigentes in semetip̄is filium
dei zc. De his ergo passionibus legit in
euangelio. Juxta quod tria mysteria decla-
rabimus p̄ sermone.

Prīmū de passionis christi iniuria reno-
uata ex hominū malicia.
Secūdo de passionis ch̄i memoria pro
sp̄renda vana leticia.
Tertiū de vltionis mali pena ex diuina
iusticia.

Circa p̄mum de passio-

nis ch̄i iniuria p̄ malos renouata sc̄us
doctor **Bern.** quem allegat **Fran. maro.** i
suo ser. di. sic. **Horrendū** p̄mit? sacrilegiūz
est qd̄ z ipoz videt excedere facinus q̄ do-
mino maiestatis man? iniecerūt sacrilegas.
videt iam cessasse p̄secutiōis t̄ps. z nūc qd̄
quius ipi mali ch̄iani p̄sequunt peccādo
ch̄m q̄ ab eo vtiq; ch̄iani dicunt. vt iam
impletū cernamus illud ps̄. in p̄sona ch̄i
dictum. **Amici mei et primi mei** aduersū
me appropinq. z stete. zc. Ecce his verbis
Bern. valde terribilis z horribilis cōtra
christianos peccatores sententia claret v-
delicet q̄ nūc ipi mali christiani peccando
ztra ch̄m grauius offendūt quodāmo-
do. z p̄ conieq̄ns acerb? in inferno crucia-
bunt q̄ illi q̄ ch̄m manib; crucifixerunt
z occiderūt corporalit. **Q** Sed quō ḡ-
uius iudicet istoz p̄ctm q̄ illoz cū illi pec-
cauerūt infideli animo z in p̄pria p̄sōa ch̄i-
sto intendebant nocere. ac fidem eius ro-
talit̄ p̄dere. Isti autē ch̄iani sunt z pecca-
tū eoz nō p̄cedit ex intentiōe nocēdi ch̄o.
ergo zc. Ad hec respondet recolligēdo ex
doc. **Nam** s̄m **Tho.** iij. pte. q. lxxx. Aliq̄d
p̄ctm dupliciter potest dici graui? altero.
Vno modo p̄ se s̄m rōem sue speciei q̄ at-
tendit ex pte obiecti. z sic quissimū p̄ctm ē
q̄n q̄s peccat p̄ dicitatē p̄ infidelitatem vel
blasphemā. his minus quia sunt p̄ctā cō-
tra humanitatē ch̄i in p̄pria p̄sona. vt p̄z
de crucifixorib; ch̄i. Alio mō pōt dici v-
num peccatū quius altero p̄ accidens. sc̄z
parte peccātis vel ex pte circūstātiāz p̄cti.
z sic peccatū ch̄iani quius iudicat peccatū
crucifigentū p̄cipue triplici rōe. **Primo**
rōe cognitiōis. na p̄ctm ex certa sc̄ia z con-
tempu cōmissum graui? est q̄ peccatū ex
ignoriātia vel infirmitate. Sed illi crucifi-
xores peccauerūt ex q̄daz ignoriātia. iuxta
illud. **i. Cor.** ij. **Si cognouissent** nunq; do-
minū gl̄ie crucifixissent. **Ch̄iani** autē cog-

uerūt ch̄m deū esse verū. q̄ ex certa sc̄ia
ipm peccāt. z sic puniri graui? habent.
Secūdo rōe ingritudinis maioris. qz vt ait
Bre. in home. de confes. di. Quāto crescūt
dona tanto etiā ratōes crescūt donozum.
Et Bern. Tanto quius inq̄t de ingritud-
dine iudicabimur quāto magis accumula-
tis bñficijs reddentes malū pro bono in-
grati extitisse pbamur. Sed quia ch̄iani
plura dona beneficiōz z gratiāz acceperūt
a deo q̄ pagani z crucifixoies ch̄i. q̄ p̄
punitentur de peccatis p̄pter ingritudinē
suā. **Tertio** rōe voti z obligatiōis. **Ray**
Urbanus papa. xij. q. j. **Sanctus.** dicit sic.
Quonia meli? est nō vouere q̄ votū p̄t
melius potest nō p̄ficere. **Ec̄s. v.** **Gravi?**
enī punitunt q̄ votū fecerūt aut fidem p̄e-
perūt et votū nō p̄fecerūt. aut in mal' vitāz
finierunt q̄ illi q̄ sine voto aut fide mortui
sunt z tñ bona egerunt opera. **Hec ille.**
Quia ergo ch̄ianus voto se obligauit in
baptismo. sc̄z abrenunciare sathane et omi-
bus operib; eius z oib; pompis ei? vt
dicit **Aug. de confes. di. iij. c.** **Prima** igitur
hoc autē non vouit aliq; eoz q̄ christus
crucifixerūt. ergo sequit q̄ ch̄ian? quius
offendit suis malicijs ch̄m crucifigendo
flagellando zc. **R** Sed questio occur-
rit. quia sūt peccata p̄ que passio ch̄i a ma-
lis ch̄ianis renouat. sic q̄ p̄similis iniuria
christo irroget ab eis vel maior q̄ a cruci-
fixoribus z iudeis. Ad hoc r̄ndet **Fran-**
cis. maro. i ser. aliosq; theol. hui? rei tracta-
tores notādo q̄ christus q̄ntuplicē iniuriā
passurū se in hoc euangelio exp̄ssit.

Primo scz traditionem.
Secundo illusionem.
Tertio flagellationē
Quarto conspuitiōnē
Quinto occasionem.
Et tales iniurias mali ch̄o nūc p̄rogant.
Primo qd̄em tradit ab auarīs p̄ cupi-
ditatē vel auariciā. sicut enim **Judas** ch̄i-
stū tradidit p̄ auariciā vili p̄cio habendo.
Dat. xxvj. Quid vultis mihi dare z ego
eū vobis tradā. q. d. s̄m **Hiero.** Quātūcū-
q; vile z modicū p̄ciū detis ego eum tra-
dam. **Ubi** **Dige.** dicit sic. **Hoc** faciūt oēs
qui vt accipiāt aliqd̄ tradunt eiciendo ab
anima sua saluatore. Sed aliqui sunt heu

tm avari q dicam non pro triginta dena-
rijs vt Judas. imo tm p vno numismate
vendit chm dum pro obolo false iurant
vt patet in euentib; z vendentib;. De tali
bus Amos. ij. Hec dicit dominus. sup tri-
bus sceleribus israel: et super quarto non
conuertit cum p eo q vendiderit argeto in-
stum. Quattuor scelera avari sunt. iniuste
adquirere. quare retinere. pximu oppme-
re. aliena non restituere. de tribus primis
sepe conuertit a deo. sed de quarto vt sic nu-
q;. quia etsi conuertit ad aliquam contritio-
nem z confessione: tamen no restituendo ab-
lata non est vera penitentia sed falsa: vt te-
stat Aug. xiiij. q. vj. Sires. z sic dicitur.
Secundo illudif christus z ei sacra pas-
sio a malis christianis. z hoc papue fit du-
pliciter. Prio p reidiuatione peccati post
penitentia. Unde Jsi. de summo bono. li.
ij. c. xvj. dr. Irrisus est z no penitens q ad-
huc agit quod penitet. nec videt deum posse
re subditus: s; subsannare supbus. hec ille
Secundo p inepta tripudia cantus z larua-
tiones ac choreas quas pserunt facit mu-
dani his diebus. Qualif autem p talia illu-
dit passio christi alio articulo patebit
Tertio flagellatur christus p oppressio-
nes pauperu et angariaru ac iniuriar; z ca-
lumniaru taxaric; iniquaru flagella aut ver-
bera corporalia. Aug. in psona chri dicit.
Quid supbit impi? si de ipso facit flagel-
lu pater meus. Pater enim flagello filium
corripit: z postea flagellu in igne ad pbur-
du phit. Sic facit de ipis z tyrans de-
z. Quarto conspuif chris p cõceptu san-
cto; viro;um docentiu pba dei. z p bono-
ru hoim vitupationes detractões z infas-
mias eis a malis irrogatas. Un sup illud
Job. xxx. Facie meã conspuere nõ verent
Glo. dr. Facie chri conspuere est iustos i ab-
sentia vel etiã in pscntia cõsultare. z in coz-
contumelijs verba falsa qsi fluentia sputa
emittere. hec Glo. Unde tales similes sũt
iudeis q Hur viru Marie sororis moysi
p eo q increpabat eos ne idola adorarent
sputis suffocauerũt. Quinto occiditur
christus et crucifigitur per quodlibet pec-
catum mortale. scilicet superbia: luxuria: irã
inuidiam zc. Unde super illud Heb. vj.
Rurium crucifigetes christu in semetipis

Glo. dicit. Per vnuquodq; peccatu qd co-
mittimus christu crucifigimus. z qtu i no-
bis est occidimus. h est. tanta ei iniuria fa-
cimur acsi occideremus: quia charitate ex-
tinguimus z anima nostrã occidim? sepas-
rando a vera vita que deus est. Q; chri-
stiane cogita christu crucifixum. z statue eu
in corde tuo. dicq; eidem. O pssime dne
Jesu. tu tot z talia passus es p me. tradit-
us es. illusus: flagellatus: cõspuitus: occi-
sus. Ego autem peccator infelix p his omni-
bus ingratus extiti: z insup multoties tu-
as passiones peccatis meis renouauit. J; h-
sce mihi dne quoties te tradidi per auariti-
ã. sic docet orare Ludol. li. de vita xpi J; h-
sce inqt etiã mihi o bone Jestr quoties te
illusi reidiuãdo. ignosce quotiens flagella-
ui pauperes tuos ledendo. quoties cõspui
p dicationis verba cõtemnendo. ignosce o
dulcis iesu qnes te peccatis crucifixi. Hec
fm Ludolphum.

Et circa secundũ de pas- sione christi memoranda. vt. s. spernat vana mundi hui? leticia: q solet fieri his dieb? contra quã legit passio christi. Notanduz q qlibet bon? christianus debz recollere chri- sti passionẽ: vt p eam detestet mudi vicia z gaudia vana: Nam exemplariter loquẽ- do: vt Joannes Isagoge li. iij. de regi. sa- ni. dicit. De sero claudende sunt fenestre z ianue z intus lumẽ debz accendi vñ ignis presertim tempore pestilẽtico. quia exhala- tiones corrupte quas sol sursum traiecit in die cadit deorsum in nocte z inficiunt aere z sic aer p fenestras intrã nocuentu pre- stat corpori z sanitatẽ corrupit. Sic spiri- tualif hoc tẽpore carnispiru homines po- si ti sunt in pestilentia et nocte vitio; pl? per totu annu Ideoq; pro sanitatẽ aie con- seruanda debet christianus bon? claudere his dieb; fenestras quinq; sensuum. qz ve- scribit Hier. ix. Dors intrat p fenestras nostras. i. p quinq; sensus fm Bern. Sic qz in domo anime int? debet accedi ignis amoris vel lumen passionis christi. Unde de Bernardus dicit. q passiois christi sey- dula meditatio super oia illuminat intel- ctum: accendit affectum. et remediũ pre- stat contra omnia tentamenta vitio;um

Proinde aduertendũ q in euãgelio qntu-
plex passio chri referit vt illis passionib; cõ-
sideratis quintuplici ratione gaudia vana
detestemur. Prima passio z ratio traditi-
onis. nam quare christus traditus est in
morte; inimias nisi vt nos redimeret a ser-
uitute inimia sez diaboli. z p psequẽs ite-
rato nos non debeamus tradere diabolo.
Unde apus. j. Cor. vj. Nõ estis vestri s;
empti estis precio magno: glorificate z por-
tate deũ. zc. Sed q se exponit hmõĩ mudi
ineptis gaudijs se tradunt z vendit diabo-
lo ere peccatorum vt Ambro. dicit. xv. q. j.
Non est. Ergo a talib; debet se homo pro
passione christi abstinere cogitando. quia
chrius pro nobis traditus est. ne ipi nos di-
abolo tradamus per talia z alia vicia.
T Pro declaratione quero te o homo.
dic mihi quis adiuuenit z dedit hominib;
ludere: Audi Chryf. sup Matt. z ponit
in li. original. dicẽtes. Non dat deus lude-
re sed diabolus. Jtẽ Cipanus ibidẽ ponit
di. Qui luduz adiuuenit instinctu diaboli
q euz artib; repleuit ab imitatorib; suis se
colenduz z sibi sacrificandum instituit. Et
infra. Chriã qcuq; es in alee tabula lu-
dens ethnici tibi nomen est. nec amicitiam
cum christo habere potes qui eius inimico
id est diabolo amicus es. Jtem quero
quis tenet pncipaliter ludum z ducit eius
choream: Audi respondẽtem Aug. vt alle-
gat in summa vicio;um z alibi. Chorea
est quãdam circulus cuius centz est diabo-
lus. in cuius circũferentia tot sunt arma di-
aboli corda assistentiũ vulnerãtia quot sũt
chorizantes. Jdem. Quilibet salt? q fit in
chorea est saltus in pfundũ inferni. Omnis
em motus petulantie est saltus in pfundũ
doce. Hec ibi. De similib; idem est iudic-
ium. ergo sunt spernenda. Chryf. super
Matt. xij. Ubi saltus ibi diabolus. nec
ideo pedes deus dedit vt saltemus. Le-
gitur in Gitalpatruz q qdam a iuuentute
nurtus in deserto monasterio. cum ad pce-
ptũ sui plati intrasset ciuitatem tũc accidit
videre choreas z ludos viroz; z mulierum
q nunq; aliqd hmõĩ viderat antea. Vidẽs
autem cepit complacentiam in eis habere.
S; ecce vidit diuina reuelatiõẽ q in conũ-
ctiõne manuu singularum diaboli singuli

nigerrimi aderant. a qbus territus nunq;
amplius in hmõĩ delectationem habuit.
Secda passio christi ex qua ratio am-
destandi dicit illusionis. Nam debet ho-
mo memorari illusionem christo factam i
passione. z sic eius memorandeb; cauẽs i
iterum illudat per huiusmodi vicio; gati-
dia christum deum suum quasi hãmõĩ
mando passionẽ christi. U Sed q
per hmõĩ illudif passio christi patet pte cõ-
templãdo. nam Primo christus caput spi-
nis coronatũ z cõpunctum per omnia has
buit. isti autem in eius iniuriã feris z p-
plis capita ornant. Secdo christus manus
extensas in cruce euz pena maxima habuit
isti aut carnali amore manus ridẽdo expã-
dũt mãcipãdo Tertio chris cor suũ p amo-
renõ vulnerari voluit. isti p uo amore cor-
da sua z alio; vulnerant in contemptum
amoris christi. Quarto christus pedes pfi-
ros cruci habuit. isti saltãt pedib; zc. Qui-
to chris p dolore cum lachrymis clamauit
isti in iubilo cantant. Sexto chris nudus
in cruce pependit. isti se vestimẽtis ornãt zc
Septimo chris oib; membris dolore ma-
ximũ paties inclinato capite mortuus est.
isti oib; membris letantur cũ diabolo tra-
chm. Q; miser homo cõpatere chro p te
passo Un Bern. in qdã ser. in psona chri
dicit. O pctõ; nõne satis p te vulnerat? sũ
cur addis afflictionẽ afflicto. mag; me gra-
uant vulnera peccati tui q; vulnera corpis
mei. hec ille. Tertia passio z ex ea rõ de-
testãdi dr flagellatiõis. Debet qpe hõ re-
cordari chri flagellationẽ z sic cauere ne p
hmõĩ gaudia vicio; flagellet chm. qz m-
miz christian? mal? talib; actib; flagellat
chm. Flagellatio ei plib; mẽbris chri plu-
rima intulit vulnera. sic iepã huiusmodi leti-
cia plurima vulnera pctõ; infert animab;
tam in se q; in pximis qbus occasionẽ pec-
candi pber. nam vt Hiero. dicit. Nõ credo
inquit viro si dicat se illesum euasisse a spe-
ctaculis talium. quot ibi chrietates z gule
quot vicia luxurie. turpes tactus z huius-
modi lasciuie. quot mendacia periuriã; z
alia mala ibi committuntur. quis po test
enarrare: Lessa ergo o homo tamultimo
de flagellare christum. Quarta passio
z ex ea ratio detestãdi est conspuitionis

Handwritten signature or initials in the bottom right corner of the page.

Domínica Quinquagesime

debet enim homo memorari conspuitionem
 chrii et sic se abstinere ne ipse chrisi spuat in ta-
 libus pceptis. Quinta est occasio. Nam
 ut Bern. di. Crucifixi memoria crucifigit
 vicia. Debz ergo memorari ho mortē chrii
 vt sic caueat ne itez chrim occidat i seipo p
 pctm mortale vt sup dictū est. X Sed
 circa pdicta qstio occurrit vtz ho exercens
 iocū vel vanū gaudiū mundanū aut ludū
 et hmoi trāfas semp peccet mortalt an nō
 Rñdet fm doc. recolligēdo q qñs nō sp
 hō peccet mortaliter. in talibz tñ pāpue lex
 rationibz pōt esse mortale. Primo quidem
 ratione alicuius actus mortalis. puta siqs
 in talibz iocis faciat tactus impudicos aut
 luxuriam aut piurias quecuqz mortalia.
 Secōdo rōne inhonestat. s. si faciat ludibria
 gestuū inhonestoz et demonstrationum q/
 bus induci possunt homines videntes talia
 ad peccatū scz mortale. Tertio rōne ma-
 le intentionis. puta siqs laruationes facit in
 duen. veste aliena. scz vir veste muliebz aut
 mulier veste virili intentione lasciuie. vel si
 quis hastiludia facit mere ppter vanā glo-
 riam. aut siqs ludit sola causa cupiditatis
 vel siqs chortat vel saltat intentione puo-
 candi ad libidinē vel cantilenā carnalez ca-
 nit. aut tale quid dicat intentione libidinis
 et Quarto rōne nimie delectationis in tali-
 busz excessus notabilis. qz vt Aug. di. xxy.
 §. Erimnis. di. Nullū pctm est adeo veni-
 ale qñ fiat criminale si placet. s. intātū q pa-
 tus est tale qd facere etiā ptra pceptū dei
 vel ecclie vt patet de torneamentis ad osten-
 rationē virium faciendis que pphibz ecclia.
 extra de torneamentis. ca. j. Quinto rōne le-
 sionis scz primi. nā fm Hostien. et fratrem
 Ange. Omnis ludus ad ostentationē vi-
 rium factus ex q pbabiliter imminet peri-
 culū mortis aut notabilis lesionis est. pbi-
 bitus tam. de iure canonico qñ ciuili. Et qz
 hmoi est ptra charitatem q est pctm mor-
 tale. Sexto rōne circūstantie aliqualis scz
 psonē. quia clericis talia nō licent vel loci. s.
 sacri aut temporis. vel scandalū de quibz
 causa breuitatis ptransio. Heu heu qm
 ri his modis omnibz peccat. sed quō puni-
 antur sequitur.

Circa tertius de penis

ultionis diuine p talibus pctis infligēdis
 Notandū q de iust sepe punit hmoi pec-
 catores q offendūt in pdictis qntupliciter.
 Primo qdem in rerū dānificatione. nam et
 fm leges q in domo sua ludos statuitz lu-
 sores. si tpe q ludit aliquid subtractum vel
 raptum fuerit de tali domo vbi scz lud? i/
 licitus retinet siue a ludibz siue ab alio nō
 potest repetere. vel etiā domin? ille tenēs
 ludum verberat nō potest agere ex tali in-
 iuria. ff. de aleato. l. j. que Azō intelligit de
 tenenteludū aleē consuetudinarie. Sec? si
 accidentaliter ibi ludatur. et sub ludo aleē
 comprehenditur omnis ludus q immitit tñ
 fortune fm fratrem Ange. qntomagis iu-
 dicio dei digni sunt tales puniri in tempo-
 rali bz rebus. Nam legitur vt narrat in ser-
 mone quidam doctor Paulus q in dioce-
 si Colonien. in qdam villa creperūt specta-
 culū arietis et choree. qd sacerdos loci pbi-
 bebat sed illi nō curauerūt. et cuz esset aeris
 serenitas. ecce subito fulgur et grando cōmi-
 nuerūt oēs segetes fruct? vineaz et arboz
 totius illius prouincie circumiacentis ex q
 populus ad tale spectaculum conuenerat.
 Ecce ergo dei ira cōtra huiusmodi. Se-
 cundo deus punit in suoz posteriorum p/
 eruptione. Tertio quoqz in corporum il-
 lorum flagellatiōe. hec duo patent p illud
 ps. In iusti punient et semē impioz pibit.
 Et Exemplum legit q refert Bern. in
 Termonē Quandoz em vginem mater sua
 fm cursum mōi ornamit p opole crines et fa-
 ciam decorauit et seculariter viuere p oia fe-
 cit in vanitatibz. cū tamen illa pgo deo ser-
 uire pposuerat. Un angelus dñi apparuit
 illi matrone di. Quia sic de filia tua fecisti
 et mundo eam adaptasti. Ecce dei iudicio
 hodie incipient manus tue arefcere. et infra
 qtuoz hebdomadas morieris. et nisi his di-
 ebus penitueris damnaberis. et post h rē/
 pus omnes nati tui morietur. et sic p omnia
 factum est. Unde illa matrona veram pe-
 nitentiam egit. Quarto deus punit tal-
 les gratie subtractione. Nā Deut. xxij. scri-
 bitur. Non induetur vir muliebz veste rē/
 qz abominatio est apud deum. Hec ibi.
 Ergo talibus subtrahit gratia dei. Ex-
 emplum narratur in lib. de donis spiritus/
 sancti: q quidam religiosus dñi coram cru-

Sermo

XLVII

ce oraret venit sibi in mentē qd esset i quo
 deus plus vituparet. et sic gram suā mari-
 me retraheret ab hoie. Dūqz hoc scire pos-
 se cum lachrymis oraret: vidit qñ iuuenes
 chortantes et saltantes circa crucem chrii.
 qui circūcū dabāt contra crucifixum cal-
 cibus icū. vno circūtu super vulnera chrii
 et dauos. alio circūtu sup caput chrii
 et spineam coronā. Tertio sup chrii facie
 conspuebāt. Quarto blasphemabāt. Qui-
 to desciendo crucifixi imaginē pedibz con-
 eulcabant. Tandē pncipalis ille iuuenis di-
 xit ad religiosum sup his admirantē. Ego
 sum princeps inferni procurator choree et
 vane ioculationis qui sic facio passionē chrii
 et per homines irrideri vt pdant gratiam
 dei. et adiecit Ibi vroz omnibus armis ad-
 decipiendū animas. Quinto de? punit
 eterna damnatiōe et deploratiōe. Job. xxj
 Exultant iustis: gaudent ad sonitū orga-
 ni. ducunt in bonis dies suos: et in puncto
 ad inferna descendūt. Dicā ergo vobz sen-
 tentiam chrii o miserissimi pctōres di. Lu-
 ce. vj. Ue vobis qui nunc ridetis qz flebi-
 tis. Ue in presenti. ve in corpore et anima.
 ve in morte. ve in gehenna. Rogemus er-
 go dominū Jesum vt det nobis gratiā ca-
 uendi talia.

Dñica eadē Sermo. III. scz de homi-
 num salute p chrii passionē: et illuminati-
 one et misericordie imperatione deuotus.

Esu fili dauid

i miserere mei. Luce. xvij. et i euā-
 gelio hodierno. A Chryso.
 dicit q omnis glia dei et omnis salus ho-
 minū in morte chasti posita est. ideo hō su-
 per omnia debet sedule recordari de chrii
 passione et gratias agere: qz vt idē Chryso.
 home. j. de cruce ait. Crux inquit nobis to-
 tius beatitudinis causa est. hec nos a cecita-
 te liberauit erroris. s. infidelitatis. hec etiā
 de tenebris vitioz reduxit ad lucem. s. grē.
 hec nos alienatos et lōge constitutos deo
 coniunxit. hec paradisiū pclusum nob pa-
 tefecit. Hec ille. Et in signū huius myste-
 ri chrius domin? postqz discipulis suis
 pdixit suam passionē: statim cecū ad se cla-
 mantē et misericordiā postulantē dicendo

Jesu fili Dauid miserere mei: illuminauit
 vt doceamur q et nos per chrii iesu pas-
 sionem illuminamur: et dei misericordia ac
 salutem eternam pmeremur. Et de istis
 claret in euangelio. vide textū. Unde in h
 sacro euangelio tria mysteria notemus pro
 sermone.

Primū dicitur salutis hūane per chrii
 passionem operatio.

Secundū dicit cecitas anime p chrii
 passionē illuminatio. h significat in ceco.

Tertū dicit miseriōis diuie p chrii passio-
 nē impetratio. patet in ceco eodem.

Circa pmum de opera

tōne salutis p chrii passionē qd euāgelū
 hoc ostendit in mysterio qstio edificatoria
 occurrit. Quare chris dñs nō aliter qz per
 passionē voluit operari hominū salutē. cū
 enim poterat genus hūanū alit saluare si-
 ne omni passioe. puta si de vigne nar? pdi-
 casset et p discipulos vbiqz pdicari fecisset
 miraculis pfirmādo fidē sue diuine incar-
 nationis: vtiqz multi per orbem vniuersū
 in chrim credidissent: sicut et nūc crediderūt
 post passionē visis miraculis deitatis. et sic
 chrius tanqz rex oim adolat? fuisset pro-
 pter deitātē. ac vtius sine morte interueni-
 ente in celū ascendere potuisset. sanctoz pa-
 trū animas secū in celum adduceū. Nam et
 in statu innocentie si pstitissemus in padis-
 so: chrius nibilo minus ex inensō amo-
 re incarnat? fuisset: vt tenet Seco. super. iij.
 Et sine passione ac morte in celū vit? ascē-
 disse cū electis. Virū est ergo quō chris
 voluit ab eterno pordinare et p pphetas p-
 dici: sic q nō aliter qz p passionē saluaret ho-
 minē. Ad quod fm doctozes rñdet recoll-
 gendo q h fecit pluribz rōibz qb sic magz
 congruit saluare hominē. qñs em et aliis
 mod? possibilis fuerit. iste tamē mod? sal-
 uandi fuit congruētissimus sup omes ali-
 os modos: videlicet per passionē: vt dicit Au-
 gust. xij. de trinitate. quod ostendit pāpue
 quinqz rationibz.

Primo ex ratione apparede amatiōis
 Secōdo ex ratōe benignissime attractōis
 Tertio ex rōne charissime redēptionis.
 Quarto ex ratōe dulcissime obsecratiōis
 Quinto ex ratōe debite satisfactōis

Et has tradit theologo, videlicet Alex. d. ales Bonauen. Rich. Auro. Fran. maro. sup. h. concor. Tho. ij. pte. q. xlvj. Prio ratione apparende amatiōis. ut scz se amas se genus humanū in effectu manifeste ostēderet z omnibz appareret. ac sic homo cognosceret qm nos deus summo amore dilexerit. Unde Apoca. j. Dilxit nos z lauit nos a pecca. no. in sanguie suo. Nā reuera maiore charitate nemo habet qz vt animā suā ponat quis p amicus suis. Jobā. xv. Si hec respectu charitatis inferioris g dicit maior. quia maius est. p salute p ximi dare animā qz corpus tm vel substantiam temporalē. **B** Si autē quis poneret p seruo hoc maius esset qz ponere p amico. Quia vt dicit Pbus. viij. et b. Do mini ad seruu non est amicitia fm qd seruus. Maxima ergo charitas est animam p seruo ad p amico ponere. p inde de charitate dei erga nos seruos. Grego. admittendo exclamat in p fatioe pascali dices sic. **O** mira circa nos tue pietatis dignatio. o inextimabil dilectio charitatis vt seruū redimeres filiū tradidisti. Pretea si qz poneret animā nō dicā p amico. nec dicā p seruo. sed quod pmaximū est. p inimico: nōne adhuc pcellentior charitas. vt qz vt loqr more grāmatice grecoz maximoz charitas esset. sic fecit nobis christus dominus. Ideo aplus Rho. v. dicit. Commēdat in nobis deus suā charitatē. qz cū essem? inimici christ? p nobis mortu? est cū adhuc essemus pctores. Sed loquamur adhuc fortius: si maximus impator z rex. p despiciatissimo vermiculo ipm regem quotidie offendenti z vt ipm occideret pmpo vellet nihilo minus patibulū z suppliciū latronū suscipere: vt sic viuificare posset talem vermiculū qualis charitas esset: vt qz per maximissima dicēdo iuxta grāmaticā grecam qz vltra suplatiuū vt supcompatiuo gradu ac sumo suplatiuo. sic fecit nob christus dñs supeminente charitate nobis in passione exhibendo. **U**n Bern. **O** qz de bita miseratio. o qz gratuita dilectio. qz inopinata dignatio. qz stupenda dulcedo regem glorie p despiciatissimo vermiculo crucifigi. quis audiuit vnqz tale: aut quis vidit huic simile. Idem. Idcirco christ? in

cruce mori voluit vt quod erat extremi pudoris cēt signum supremi amoris. Hinc ex immenso amore christus in cruce caput inclinavit ad osculandū nos: brachia extendit ad amplexandū. latus z cor pforari voluit ad intus suscipiendū: z deitātē i christo habitantē dare videndū p viscera misericordie dei nostri. pedes etiā cōfigi voluit vt querentibz nobis eum fugere nō possit.

Secundo ratōne benignissime attractōis. vt. i. corda hūana ad sui amorem vehementius attraheret. sciunt enī de? qz nihil erat ad salutē hoīm tam necessariū sic charitas z amor sui creatoris z saluatoris. Et qm nil tā impōssibile humanis affectibz qz diligere se diligentē fm Ambro. de offi. Nam z. ij. rhero. Pbs dicit. qz genero sus animus human? nō vult trahi nisi amore. Ideo nobis hoc beneficiū. i. amoris i passione exhibuit quo amorem hoīm ad se vehementius attraheret. **U**n Jo. xij. dixit Ego cum exaltatus fuero. i. in cruce: omnia trahā. i. p amorē ad meipm. Nec voluit p potentia nostz amorē cogere sed vt essz amor suauior z gratior amore suo voluit nostrum amorē allicere z attrahere. Augus. sup Joannē ponit exemplū dices. Ramū viridē ostendis ouī z attrahit. nucez puerulo ostendunt z attrahit. quo trahit amore trahit. Cōsimilit accipitri qz reclamat z nō venit ostendunt carnes cruentate: et sic ad veniendū attrahit. Sic christus ostendit nobis sanguine cruentatā carnē suā i cruce: vt amorosius attraheret. **T**ertio ratione charissime redemptōis. vt saliez charissimo et permaximo precio nos christ? redimeret. iuxta illud. j. Petri. j. Non corruptilibus auro et argento sed precioso sanguine christi Jesu redempti estis. Et hoc quare: nisi vt animas nostras tam preciose redemptas obligaret ad sibi seruendum non peccatis vel diabolo. **U**n Bern. Poterat dei filius alio modo hominez liberare: sed maluit cum iniuria sui quo maioris dilectionis debitorem teneret hominem. comoueretqz ad gratiarū actōes difficultas vel preciositas redemptionis que minus deuotum effecerat facilitas creatiōis. Hec Bernardus. Item Gregori? i homel. Tanto deus ab hominibz amplius

us honorari debuit quanto pro hominibz indigna suscepit. **E**rgo christiani considerate precium animarum vestrarum. Nam teste apostolo. j. ad Corinthios. vj. Empti estis precio magno. uno super totum mundum incomparabiliter preciosissimo saliez christi filij dei sanguine. Glorificate ergo z portate deum scz p bona opa in corpore vestro. non diabolum p pctm. Nam vt Aug. ait. qnto dei filius pro nobis in cruce fact? est vilior tanto debet esse charior.

Quarto ratione dulcissime obsecratiōis vt scz per sue passionis acerbiteratē dulcoraret obsequia a nobis sibi prestanda in penitentia z operibz arduis virtutum ac aduersitatum tolerantia. Sciebat enī christus qz hō peccator non potest saluari nisi per penitentiam z per patientiam in aduersis et penalitatibus. ac per difficulta virtutum opera. Idcirco vt talia hominibz carnalia z delicata sectantibus redderet dulcia ac desiderabilia ac sui exemplo inuitaret ad ea voluit acerbissimam passionē z mortem subire zc. Unde vt Gregorius ait. Dulciores sunt lachryme penitentium p delictis regum. Et hoc tanto magis quanto quis cogitat christum pro nobis crucifixū. Idē libro de conflictu virtū. z vicio. Si passio christi ad memoriam reuocetur. nil tam durum quod non equo animo toleretur. **I**te Bernar. Quem laborem scz vsqz ad mortem onerosum reputabit vel superfluum: qui pro se dei filius recolit crucifixū. Quicquid (inquit) temporalis afflictionis pro pinat aduersitas: nihil est quod toleramus si respiciamus quid biberit ad patibulum qui nos inuitauit ad celum. Hec ille.

Quinto ratione debite satisfactionis. vt. i. pro primoz parentum z omnium hominum culpis satisfaceret. Nam vt Anf. dicit li. j. Cur deus homo. ca. xij. Non deuit deus in regno suo aliquid inordinatum dimittere. Sed si peccatum impunitum dimitteretur sine satisfactione fieret. z sic inordinatum a deo dimitteretur in suo regno: ac iniusticia libertior essz si sola misericordia peccatum dimitteretur. ergo non nisi p satisfactionem passionis fm iusticiam debuit humanum genus redimi z saluari. Propter quod oportuit vt christus deus z ho-

mo pro satisfactione pateret. qz sicut deus inhonoratus fuit ab homine p culpam. sic debuit honorari deus per penam satisfactoriam iusticie. Proinde is qui satisfaceret debuit esse deus infinite bonitatis vt satisfacere posset de culpa infinite malicie. ztra deum infinite bonitatis commissum. alioquin si non esset deus nō posset satisfacere. quia omne citra deum finite est bonitatis z meriti. Debit etiam esse homo qui tenebat satisfacere pro primis parentibus z fratribz suis hoc est pro toto genere humano. **E**rgo mira dei sapientia. o mira charitas z pietas qua sic hominem decreuit saluare. Quia nimirū primi parentes peccauerunt accedendo ad lignum vetitum. ideo christus pro satisfactione pedes cōfigi voluit. Item illi peccauerunt oculis videndo qz lignum esset pulerum visu z suauē vt patet Gen. ij. Ideo christus plorauit oculis p satisfactione. Item peccauerunt illi concupiscendo corde vetitum z cogitando transgredi di preceptum. **I**te christus vulnerari voluit in latere z corde ac compungi in capite spinis. Item extenderunt illi manus ad lignum z decerpserunt fructum rapendo contra dei voluntatem. Ideo christus pro satisfaciendo extendit manus in ligno crucis. suspensus inter raptores scilicet latrones. Item illi gustauerunt abum vetituz. ergo christus felle z aceto potatus est. Item illi mortem incurrerunt ergo christ? mori voluit.

Circa secundum de illuminatione

cecitatis anime scilicet per passionem christi quod mystice significatur in ceci illuminatione post passionem christi p nunciationem ilico occurrit. **Q**uestio. quomodo anima humana peccatis obcecata illuminetur per passionem christi ad cognoscenda quecumqz salubria? Ad quod respōdetur recolligendo doctorum dictamina. qz precipue quinqz modis illuminatur anima humana in passione dominica consideranda.

Primo in recognoscenda dei sapia qz dicit bona ex malis.

Secundo in recognoscenda charitate diuina qz afficit charitatē hoīs.

Domínica Quinquagesime

Tertio in recognoscenda dei benivolentia q̄ ondit viam salutis.

Quarto in recognoscenda dei misericordia q̄ remittit peccata penitentis.

Quinto in recognoscenda dei iusticia q̄ penas reddit obduratis.

Primo in qua ex passione christi illuminatur anima in recognoscenda dei sapia q̄ elicit bona ex malis. Nam regla theologica est dicere Aug. in Enchy. q̄ de nūq̄ pmitteret ali quod malū fieri in mūdo nisi sua eterna sapiētia p̄vidisset inde bonūz manus elicere.

Unde claret q̄ deus nō p̄misset angelos ruere nisi p̄vidisset ip̄am angeloz rumā excellentius reparandā p̄ christum. nec p̄misset hominē cadere de iis a paradiso nisi p̄vidisset futura bona maiora homini p̄ueniēda p̄ christum. nec p̄misset totū mundū diluuiū deleri nisi p̄pter hominē correptionē vtiliorē. vñ nec p̄misset deus christum dei filium tot z talia pati nisi p̄vidisset summa bona ex passione christi toti mūdo p̄uenire.

Sic q̄ hoīs aīa cōsiderata christi passiōe illuminat ad cognoscendū qualiter dei sapiētia maxima bona elicere potuit ex impia christi occisione.

Sed que sunt ista bona? Nota s̄m docto. p̄cipue Fran. Baro. in ser. septuagesime q̄ p̄mum bonū fuit angelice rume nobilitior repatio. s. ex hominibz varijs ordinibz s̄citatatis assumptis. alij em̄ s̄nt apostoli alij martyres. alij confessores et alij s̄gines zc.

Si em̄ homo nō cecidisset nec angelus. nō fuissent in celo tot nobiles z gloriosi ordines p̄sertim martyres quia nullus homo ī paradiso martyrizasset alterū cū om̄s in gratia cōfirmati non potuissent peccare.

Secundū bonum hominū maior beatificatio qz ad maiorē beatitudinem assumuntur meritis p̄p̄rijs s̄c̄ z meritis christi crucifixi q̄ solū p̄p̄rijs meritis.

Tertium bonū s̄ḡinis Dario summa sup̄ oēs angelos z br̄s exaltatio que plus meruit compatiēdo christo passio. q̄ zc.

Quartus est christi summa gloria quā meruit p̄ passionem. vt d̄r Ph̄l. ij. Hec bona excedūt mala om̄m damnandorū.

Secundo ex passione christi illuminatur anima in recognoscenda charitate diuina q̄ afficit deuotionē hoīs. s. vt reamet christum pro tali tantāqz charitate vt sup̄dictū est. Vñ Bern. sup̄ Can. ser. ix. d̄r. Sup̄ oia reddit

te mihi amabilē bone Iesu calitē passiōis quē p̄ me bibisti. hoc in qua est quod nram deuotionē iusti erigit. artus stringit z vehementius afficit. Hec ille. Naz z apterea ecclesia hodie legit euangelium de passione vt homines moueant ad reamandū christum. z compatiendo eidem temperent seip̄os a vicijs z vanitatibus pro hoc tempore carnis p̄p̄rijs solitis.

Quo tu ergo peccator audi Bernardū libro de consideratione ad Eugenium. dicentē. Indignus est christi passione felicissima qui non christo passio totis viribus studuerit adolere z sic cauere peccata.

Ad id exemplum narratur quippe in gestis Romanorum q̄ quidaz rex Bedozum habens vnicūm filium qui deliquit in patrem z fugit ad reges Persarūz iurās ei q̄ teneret fedus cum eo.

Tandē quia isti reges erant inimici ad inuicem moto bello. contra sese in conflictu accidit q̄ isti duo reges mutuo inuicem concertantes rex Persarūm grauitē vulnerauit regem Bedozum cuius sanguinem abundanter effusus videns eius filius p̄dictus statim commota sunt viscera eius super paterno sanguine z mox cucurrit ad patrem pugnauitqz pro eo cōtra regem Persarūm suū dominūz z plagis acceptis vicit eum.

Quo facto pater cum in gratiam suscipiēs restituit ei hereditatem.

Spiritualiter isti duo reges significant deum z diabolum q̄ s̄nt sibi inimici. christianus autēz filius dei quotiens peccat totiens recedit a deo z iungitur diabolo. sed si oculis mentis viderit sanguinē christi puocat ad p̄niam z pugnat cōtra diabolum.

Tertio ex passione christi illuminatur anima in recognoscenda dei benivolentia qua se volens om̄s hoīs saluari ostendit viam salutis. quia nullus aliter saluatur nisi imitando passionis christi vestigia. vt sicut ip̄e christus intantū odit peccatū q̄ mortem p̄legit sustinere. p̄ eo. s. peccato in nobis crucifigendo z plus doluit de peccatqz q̄ de suis vulneribz. sic z nos vsqz ad mortem resistamus peccatis z sup̄ om̄ia doleamus de cōmissis.

Vñ. j. Pet. ij. In hoc vocati estis qz christus passus est p̄ nos. vt sequa. vt. e. q̄ pec. nō fec. Amb. Vñ deo homo quia christus plus doluit vulnera peccatorū tuorū q̄ vulnera sua. plus nram

Sermo

XLVII

infirmatē q̄ suā mortē. nā sicut nre salutis clamant in cruce. Quarto ex passiōe christi illuminatur anima in recognoscenda dei misericordia q̄ remittit peccata hoīs penitentis. qz nō ob aliud passus est christus nisi p̄ ei. sanquinē nos misericorditer redimat z peccata hoīm nō remittant.

Quinto qz in recognoscenda dei iusticia q̄ ip̄entēs. nā vñ sa christi passiōe reformidare h̄z hō ip̄entēs. Pr̄o q̄ dē cogitādo q̄ vt d̄r Ber. Si de nō peperat filio nunq̄d parceret figūto aut neq̄ suo. q. d. nō. Secōdo qz cogitādo q̄ vt Grego. d̄r. Si sine flagello nō exiuit q̄ sine peccō venit. quō flagello digni nō erūt q̄ in peccō viuūt.

Deniqz tertio cogitādo q̄ si tā acriter christus innocēs p̄ peccatis aliens fuit afflicto q̄nta pena affligent peccōres p̄ p̄p̄rijs peccatis. Luc. xxiij. Si in viridi ligno h̄ facti. in arido quid fi. Ergo peccator tunc z age penitentiam.

Quarto finaliter misericordiam obtinuit iste cecus christum. sequendo p̄ imitationem. sic peccator debet imitari christum passum cauendo a peccatis vt finaliter cōsequatur misericordiam. Sed heu heu q̄ multi hoc tempore se peccatis cōtra christum totaliter venūdicant. gulas luxurias z vanitates exerceōdo.

Contra tales exemplū ponamus quod narrat Būl. in Ap̄ario. ca. lxxvj. di. q̄ mulier quedam vana in partibus Brabantie quadā villa sepius chorreas coniungere z sic humilimodi ludos solita erat facere. Accidit semel q̄ iuxta chorream colludentibz viris vnus cum pilā ferire conaretur baculo clapsō de manu mulierem illam in capite percussit z mortua est.

Presbytero autem veniente ad dicendum vigilias defunctorum. ecce demon ī specie tauri mugerum cum mugitu occurrens ferretum cum corpore deiecit z cum cornibz illud dissipauit. ita vt visceribz hinc inde disperis fetoz tolerari nō poterat. fugientibusqz cunctis tandem altero die corpus eictum extra sacz locum sepultum est.

Aliud exemplū ibidem. c. lxxvj. dicit q̄ quādam puella. xij. annorū indagans ex nimio affectu chorizandi. cum vsqz ad vesperas chorizans z ludēs fatigata domū rediens obdormisset. vidit in somnis q̄ equites venerunt z eaz rapientes portabant in

Circa tertium d̄ impetratiōe misericordie dei p̄ passiōe christi quod significatū est in ceco quē christus misericorditer exaudiuit in ip̄o itinere cum p̄dixit discipulis suam imminere passiōe. Ac capiam? p̄ exemplo breuiter q̄ iste cecus p̄ quinque precipua obtinuit misericordiaz a christo p̄ que quilibz peccator potest obtinere. Pr̄mo p̄ clamorem quo indicauit magnū desiderium.

Secōdo p̄ magnū desiderium. magnus clamor est. sic misericordia cū clamore fletus penitentietz rōnis peccōz debet desiderare. Chryz. Misericordiā nō desiderat q̄ non penitet.

Secōdo obtinuit cecus misericordiam per clamoris iterationem. quia cum increparetur multo magis clamabat. sic debz facere peccator. Unde Hugo in expositiōe regule dicit. Si ad p̄mas lacrymas nō exaudir̄ a deo. tu preces iterare nō desinas. magna em̄ munera sunt multis precibus comparanda. Hec ille.

Tertio per deitatis christi confessionem. Nam vt dicit Chryz. Credidit christum esse luminare mundi. z Cirillus ait. Hic cecus christum tanqz deum adit z ideo ei vt deo loquitur di. Misere mei. nam misereri p̄p̄rium est dei vt canit ecclesia. Sed quia hoc soluz credere de christo q̄ verus deus sit. nō sufficit. quia z verus homo est credendus de genere Dauid s̄m scripturas. ideo simul

Quarto cecus misericordiaz exorauit z impetrauit per vere humanitatis christi fidem cum dixit. Iesu fili Dauid. q. d. Tu domine Iesu habes officium saluandi homines z ob hoc in mundum venisti de genere Dauid nascendo qui fuit rex misericordissim⁹ parcens etiam inimicis. Ideo tu Iesu. i. saluator ex officio. z fili Dauid. i. ex genere p̄p̄rii mi regz dauid. misere mei.

Unde scuit cecus iste talia de christo cū nō potuit perlegere scripturas h̄mōi. Cirill⁹ respondet z Vera q̄ in iudaismo nutritus fuit z notum erat apud omnes iudeos q̄ christus per p̄phetas p̄missus erat de nra sciturus de semine Dauid. ideoqz talia de Iesu christo credidit. vñ peccator volens impetrare misericordiam dei debet habere verā fidem deitatis z humanitatis christi. sicut habetur in simbolo. alioquin peribit.

Quinto finaliter misericordiam obtinuit iste cecus christum. sequendo p̄ imitationem. sic peccator debet imitari christum passum cauendo a peccatis vt finaliter cōsequatur misericordiam. Sed heu heu q̄ multi hoc tempore se peccatis cōtra christum totaliter venūdicant. gulas luxurias z vanitates exerceōdo.

Contra tales exemplū ponamus quod narrat Būl. in Ap̄ario. ca. lxxvj. di. q̄ mulier quedam vana in partibus Brabantie quadā villa sepius chorreas coniungere z sic humilimodi ludos solita erat facere. Accidit semel q̄ iuxta chorream colludentibz viris vnus cum pilā ferire conaretur baculo clapsō de manu mulierem illam in capite percussit z mortua est.

Presbytero autem veniente ad dicendum vigilias defunctorum. ecce demon ī specie tauri mugerum cum mugitu occurrens ferretum cum corpore deiecit z cum cornibz illud dissipauit. ita vt visceribz hinc inde disperis fetoz tolerari nō poterat. fugientibusqz cunctis tandem altero die corpus eictum extra sacz locum sepultum est.

Aliud exemplū ibidem. c. lxxvj. dicit q̄ quādam puella. xij. annorū indagans ex nimio affectu chorizandi. cum vsqz ad vesperas chorizans z ludēs fatigata domū rediens obdormisset. vidit in somnis q̄ equites venerunt z eaz rapientes portabant in

Dominica Pasce

vallem obscuram et igne assabatur et ticiones
ardentem fodebant in os et cor eius. Que enim
gilans reperit se totam crustam et carnes
frustatim cadebant cum dolore fetore de ea.
Vn homines eius fetorem ferre non valentes
in locum priuatum eiecerunt sepeliendo. Ecce
quod damnable sit huiusmodi vanitates
et choreas exercere. Propter o tu christiane omnes
mundi vanitates et huiusmodi iocos contemne.
Recogita christi passionem ut talia possis
vincere. cum audis gaudere, simphonias
cantare, cogita quomodo christus clamauit
plorando in cruce. Si vides aliquos ornatos
veste aliena: cogita christus nudatum pro te.
Si audis clangore tube, cogita christus mori
entem cum clamore. Si vides hastiludia
parari, cogita quomodo christus pro te elacca
et clavis transfusus est. Vn rogemus christum
ut det nobis gratiam contemnendi omnia
vana et viciosa in presenti ac gloriam in futu-
ro Amen.

finita per dei gratiam Prima pars. Hec
enali sequitur huius operis pars secunda. Quae
dragesimalis. In quibus omnibus et singulis laus
et gloria christo et gloriose virgini Marie cunctis
que beatis. Sed quoniam ad Quadragesimam plu-
rimi requirunt sermones utpote per dies sin-
gulis continuando. Propter specialiter volumine de
illis acturus hic pertranso.

In nomine do- mini Incipit pars Paschalis.

Dominica resurrectionis christi. Ser. I. vices de
charitate et pietate ostensa in resurrectione
et de modo eius deuotus.

Esom que

ritus nazarenus crucifixus sur-
rexit. Bar. vi. et in eu. ho.
festiuitatis. **A** Hec ver-
ba angelus domini dixit sanctis mulieribus que venie-
rant mane hodierno ad vnguentum corpus christi
in sepulchro. In quibus tribus modis deuotiones
nostram christianam excitat ad christum Iesu resurre-
ctionem. Primo ex ipsa christi saluatione. Secundo ex
eius passione. Tertio ex eius resurrectione. Primum ergo de
Iesu quod interpretatur saluator sed quod dicit Hiero-
nimo. Huc Iesus inquit quoniam dicitur. Vos sancte
mulieres Iesu saluatoris queritis ad vngue-
ntum magna deuotione merito vni exemplo de-
bent omnes christiani ipsum querere per gratiam deside-
rii. quod Iesus saluator est omnium queritur se. Pro-
met teste Lu. xj. Quis ergo querit inuenit. Secundo
excitat. scilicet nostram deuotionem ex christi passione et
tertio ex eius resurrectione dei. Crucifixus sur-
rexit. ad d. Vn nouissimus pater Iesus crucifi-
xum cui ex deuotione copassiones deplorando
exhibuit. propter quod iam gaudere debet quod sur-
rexit. nam iustum est dicere aplo. ij. Cor. i. Ut
sicut socii passionum estis sic eritis et consolatio-
nis. Vos igitur charissimi qui pater sed in Pa-
rasce deplorastis christi passionem cum beatis
ma matre christi et sanctis mulieribus accedatis me-
te iam hodie ad christi sepulchrum. videte et audite
angelum iocunde apparere et gaudia noua nuntian-
tem. d. Iesus nazarenus queritis. Vos viri. o
mulieres christum nunc corde querentes. audistis
et vidistis mente pater quod crucifixus fuit
videte modo quod resurrexit. Audistis et vidi-
stis pater quod pro nobis inter latrones in cruce
pependit. modo cogitate quod inter angelos et
beatos gloriosus persulget. Audistis et vidistis pater
quod coram oculis virginis marie eius vul-
neribus passus. sanguine balneatus acerbissimam
et turpissimam mortem est occisus. hodie co-
gitate quod gloriose viuet in eternum matrem solat
est appendo eadem et deosculando. Vidistis

Sermo

I

his pater quod plorauit in cruce et clamauit d.
Deus meus ut quod dicitur. Hodie audite quod
modo cum ingenti leticia surrexit: ut restat angelus
in pmissio themate dei. Iesu queritis nazara. cruci-
fixus sur. et de ipsa itaque resurrectione christi
tria mysteria declarabimus per sermone.

Primum de diuine charitatis que in resur-
rectione est ostensa.

Secundum de benigna pietatis que in christi
resurrectione est exhibita.

Tertium de deuote modalitate que christi
resurrectio est celebrata.

Circa primum de charita-

te magis nobis in christi resurrectione monstrata a
deo benignissimo. ut. scilicet ipsum reamare stude-
amus a peccatis cauendo et precepta seruando. Cuius
radix est quod christus dominus in sua resurrectione maxi-
mam charitatem erga nos monstrauit multipli-
cit. et precipue in quatuor. Primum in infernum de-
scendendo. quod pro nobis ad infernum descendit et ipsum
refregit et mortem destruxit. ut canit ecclesia.
Digne quippe fuit charitatis quod ad liberan-
dam susceptur homines non horruit propter quod
ut canit ecclesia. Sed adhuc maior charitas
fuit quod christus deus voluit descendere usque ad a-
cerbissimam et turpissimam latronum mortem pro
nobis sustinenda. Denique maxime charitatis fu-
it vices quod usque ad carcerem infernale fetidissi-
mum et horrendissimum et tenebrosum depu-
tatum demonibus et reprobis descendit etc.

nota B Questio namque apud theologos sup-
er. di. xxij. tractat. vtrum conueniens fuerit christi
scilicet ad inferna descendere propter animas propter mortem.
Cuius enim infernum sit locus tenebrosus fetidissi-
mus et vilissimus ac horridissimus. ad quem
descendere habent peccatores. mirum videtur quod christus
deus et homo innocensissimus et sanctissimus rex
omnium angelorum et creaturarum ad tale locum de-
scenderit. Sed ad hoc secundum Richardum et Bonam. ali-
osque doc. sup. di. eadem dicitur est. quod infernum
dupliciter accipitur in scriptura. Uno modo pro peccato
infernali que est duplex. scilicet pena damni. hoc est care-
tia visiois diuine. et pena sensus. scilicet doloris. ite-
rioris et exterioris ab igne. Hoc modo ad in-
ferna descendere potuit animabus heu malis propter
peccata. nec inuenit christus. quod in eius beatissima anima pro
mortem nec pena damni nec sensus fuit. Sed
alio modo infernum accipitur pro loco infernali que pu-
tatur esse in centro terre. et sic christus dicitur descendisse

ad infernum. quod post christi mortem statim anima
descendit ad limbum sanctorum partem que est superius
et pars inferni. Non autem descendit illuc ex ne-
cessitate sed voluntate et dignitate charitatis.
sicut magnus rex ex pietatis et charitatis digni-
tione aliqui descendit et moram habuit in aliquo
loco propter subditos suos utilitatem. que tamen
aliam sibi non contingeret. Sic ergo christus dominus licet
sola potentia in absentia potuisset infernum
confringere et animas liberare: tamen ex charitate di-
gnatus est illuc descendere. Primum quod dicitur ut sanctus
pater sua presentia magis consolaretur per huiusmodi
visitationis pietate. Secundo ut demones ampli-
us confunderet ex sua presentia victoriosa
qua de eis triumphauit. et potestate super eos
non tamen simpliciter eos debellando: sed moram
ibi contrahendo exercuit alligando. et inui-
ctos spolians. Tertio ut conuenientius sua
morte mortem nostram destrueret inferni-
claustra que incurreramus suo proprio descen-
su confringens et inde exurgens ad vitam glo-
riofam vitam nostram repararet. Unde ecclesia
canit in prefatione. Qui mortem nostram mori-
do destruxit et vitam resurgendo reparauit.
Et iterum. Crucem sanctam subiecit que infernum con-
fregit. Accinc. est po. f. d. ij. Vn ille locus
tunc a christo illustratus fuit ut patebit. Sed
cundo christus dominus charitatem magnam hominibus ostendit
in inferno consolando et moram contrahen-
do. Nimirum si querat quantum moram continue fe-
cit christus in inferno. Rides secundum dicitur. precipue
Richardus et Bonam. vbi. s. quod ab hora mortis
usque ad horam resurrectionis continue ibi man-
sit ex charitate consolando sanctos. Vn Augustinus
de fide ad Petrum dicit. Ipsa anima christi de infer-
ris ad carnem die tertio reuertere idem deus
secundum carnem que in sepulchro iacuit in sepulchro
resurrexit. Hec ille. **L** Sed hic queritur.
qualiter christus dominus consolatus est sanctos pa-
tres in limbo: Ad hoc recolligendo secundum predi-
ctos et alios doc. dicendum est quod primo deita-
tis sue visione. que est summa delectatio super
omnia. adeo quod sicut dicit Bernardus. etiam inferni cruci-
atus anima videns deum pro nullo imo pro dulci
reputaret ex dei amore. vni christus dixit la-
tronum. Hodie mecum eris in paradiso. id est deitatis vi-
sione que fuit coelesia in limbo secundum dicitur. Tertio
solatus est angelorum beatorum associatio. quod
ut Richardus vbi supra dicit. Christus
descendit illuc cum maxima multitudine

Domínica Pasce

setorū angelorū q̄ p̄cesserūt z comitabāt eū ob reuerentiā. vt habet in glo. sup illd ps. **Attollite portas p̄ni. ve. Et sic angeli cum christo tandem ibi morati sunt q̄ usq; f̄sur rexit assistēti ch̄so regi p̄p̄ca loc⁹ iste nō fuit fedus nec vltis q̄ diu ch̄s ibi fuit. Tertio consolatus est illuminatōe. qz vt idem Rich. pbat. ip̄e limbo infernal q̄ uis f̄m se tenebrosus fore: tū ex p̄sentia ch̄i non tū sp̄ialiter sed etiā corporalit̄ fuit miro modo illuminat⁹. Et licz illi vtz sp̄is corporali lumine nō indigerent cū essent incorporeales. tamē qz sensibilia sunt signa intellectualit̄. ideo in signū hui⁹ q̄ sp̄ialit̄ fuerint illuminati. z etiā p̄t̄ ch̄i ac sc̄arū aiārum reuerentiā fuit etiā corporali lumine limbus tunc illustrat⁹: f̄m illd **Esā. ix. Habitantib; in regione vmbre mortis lux orta ē eis. Glo. i. in inferno. vbi fuit q̄dam mors p̄uari vita bona. Sz dī. Nunq̄d aie dāna te habuerūt aliquā consolationē ex tali illuminatione: Respōdet idem Rich. q̄ infernum dānatorū qui est inferius christus nō illuminant: sed tū partem illam inferni ad quā descendit. id ē limbū patrū. ideo q̄ nullam consolationē dānate aie ex h̄ habuerūt: sed pot⁹ mesticiā maiore ex liuore inuidie quo torquebant. Sicut z in dīcio vidē dānati christū gloriosū z luminosum nō gaudebūt sed merebūt: eo q̄ ch̄m nō diligūt z sc̄is inuidēt zc. Nec ex Rich. Tertio ch̄s magnā charitatem ostendit nobis hostē nost̄. i. diabolū alligando. **Apoē. ix. Apprehēdit draconē q̄ est diabolus z ligauit euz per annos mille. z misit eum in abyssum z clausit vt non seducat ampl⁹ gētes. post hoc oportz illū solui modico tpe. hec ibi. D Sed q̄ ritur: quō dicit diabolus fore ligatus in inferno cum scripturā doceat z exp̄ientia q̄ niam demones etiā modo. tentat homines z sic opantur circa nos. angelus autez ibi est vbi operat⁹: vt patz p̄ **Damascē. Rūdetur f̄m Bona. sup. ij. di. vj. q̄ sicut patz ex scripturis. Locus demonū vsq; ad diē iudicij nō est locus subterraneus quē vocamus infernū: sed aer caliginosus in quo generaliter multitudo demonū inhabitat. Hoc autē voluit deus vt vsq; ad finē mūdi homines exerceāt tentādo p̄pter electo-********

rum merita z p̄mā adquirenda. Verū autem aliqui demones detrusi sunt ad infernū hoc inquit nescio nec inuenio a sanctis determinatū. illud autē bene credo inquit q̄ aliq̄ descendūt ad torquēdas anīas f̄m q̄ habent deputata inter se maledictōis officia. Nā z sicut aliq̄b; sanctis ostensuz ē frequēter sicut mulce volitat̄ circa nos. hec **Bonauē. Prōinde vt ait Hugo de sacris li. ij. ac doc. Ista alligatio diaboli non ē accipiēda f̄m locū etiā de Luciferō: sed f̄m potestatis contritiōe: quia nō p̄mittit tētare quantū possit violentia vel fraudulētia seducendo homines. Nam iam p̄ mundum idolatria cessauit que ante christū viguit. Et vt **Ambrō. super Lucā. lec. iij. di. Remini iam diabolus per christū contrit⁹ nocere poterit nisi ip̄e homo p̄miserit: vtz quo ad animā. Unde **Br. xvij. mora. ait Diabolus ligatus legit. i. in Apocal. mille annis. i. vniuerso tēpore quo regnat ecclesia. z in abyssum nutrit h̄ est in corda r̄p̄roborum lapsu viciozum fluida z tenebrosa. Hec **Br. Q̄ autē ibidem dicit. q̄ post h̄ oportet illū solui. Hugo vbi sup dicit q̄ h̄ erit tpe antich̄i. q̄. i. modicū regnabit: qz tribus annis inq̄t z sex mensib;. Et tūc diabolus solui dicit. qz maiore potestātē exerceat p̄mittet a deo ad p̄batōem electorū. sic ergo pater zc. Quarto christ⁹ in f̄sur rectione magnā charitatē nobis ostēdit in liberādo suos ex limbo educēdo. sz d̄ h̄ quia longū est hic agere p̄seq̄mur articulo immediate subsequēti. Ergo pctōz noli pure cū diabolo in inferno. aduerte ex dictz q̄ magna charitate dilexit te christus. rea h̄ ma ergo eum. **E**********

Circa secūdum d̄ benī
 gna pietate ch̄i quā in sua resurrectione humano generi fecit dū humanas anīas de ceterū de carcere inferni liberauit: z eduxit secū ac tandē in celum ascē ad duxit. Hoc q̄ppe fuit maxime pietatis q̄ nos q̄ demerimus p̄ peccata gehenne carceres p̄petuos tāp̄te redemit z liberauit in sanguine suo. sicut p̄phetauerat **Sacha. ix. c. dicens. Tu in sanguine testamenti tui scz noui: emisti vinctos de lacu zc. Inquirendū est hic ergo. Qualibus animabus christ⁹**

Bermo

dñs fecit misericordiā z pietatē liberando de inferno z educendo secū in resurrectione z qualib; nō impendit. Nōne aliq̄s saltem vel quem liberauit de inferno inferiori aut de paruulorum limbo. aut de purgatorio Rūdetur f̄m doc. recolligēdo precipue f̄m **Fran. Baro. ponendo circa h̄ quattuor p̄cipuas vitas notandas f̄m quod q̄trū or sūt receptacula in inferno vtz p̄ docto. in iij. dist. xlv.**

Prīa vitas de aiab; in inferno dānat⁹. Sc̄da de aiab; puulorū in originali mortuis p̄prio limbo deputatis.

Tertīa de aiab; in purgatorio posit⁹.

Quarta de aiab; in limbo sc̄orū patruz detentis. Prīma vitas q̄ ch̄s de inferno dānatorū nulluz penit⁹ redemit. Ratio: qz om̄es illi q̄ ibi sunt a p̄ncipio mundi positi sunt in malicia obstinati. sicut demones semp̄ deū blasphemantes. vt d̄ in Apoē. Qui nunq̄ volūt deum diligere sed odiunt. Ps. Supbia eoz qui te oderunt ascēdit semp̄. z qz pena non tollit manente culpa. ideo vt **Job. dicit. In inferno illo nulla est redemptio. Q̄ h̄ homo peccator qui nō vis penitere: ve tibi ve z ve p̄petuo erit quia **Esā. vlti. vermīs inq̄t eoz non morietur z ignis nō extinguet. age ḡ penitentiā.****

Sc̄da vitas q̄ ch̄s dñs reuigēs nullū etiā de limbo p̄nerorū liberauit. Rō qz redemptio ch̄i nō habuit locuz nisi in illis q̄ erant vel futuri erant p̄ grām mēbra ch̄i Sz illi in pctō originali decedētes sūt z fuerūt semp̄ in ira dei nec fuerunt mēbra ch̄i p̄p̄rie fidei grām in p̄nti. nec p̄ grām sacramenti circumcissionis vere. testa. vel sacrificij. nec per gratiam baptismi facti sūt mēbra christi ergo non sunt liberati. quia non habent aptitudinem visionis diuine. **F**

Sed dice. quare christus non fecit eis misericordiā liberando tales paruulos q̄ nunq̄ peccauerūt nec corde nec ore: Rūdetur q̄ h̄mōi questio stulta est. sicut si a simili quererēs de rege quare non dat regnum suum filio rustici qui nunq̄ offendit cōtra regem. nam regnum non dat extraneis sed filijs p̄p̄rijs legitimis. Verū in h̄ ch̄us fecit misericordiā puulis q̄ nō h̄nt penā sens⁹ sed tū carētiā visionis diuine. nec ex h̄ habent dolorē qz ordinatū h̄nt rōnis iudiciū

z sc̄it se ex diuina ordinatione esse inhabitat⁹ les ad dei visionē gl̄iosam z nō p̄tinere ad eos. sicut nō displicet rustico q̄ nō faciūt eū regē Francie eoq; h̄ sc̄it sibi nō cōpetere. sed h̄ displicet filio regis cui cōpeteret. Itē non displicet tibi q̄ nō habes alas quia nō cōpetit tibi. sed displicet aquile vel falconi si non haberet alas. Hec f̄m doctores.

Tertīa vitas q̄ christus dñs reuigēs magnam misericordiā in purgatorio positis exhibuit. nam f̄m omnes docto. illos qui satisfecerant z etiam illos qui ex speciali effectu vel aliō modo meruerant in vita ista vt liberarent. omnes tales liberauit et eduxit vt tenent **Thomas z alij sup. iij. di. xxiij. Sed qd de alijs f̄m Rich. p̄babiliter teneri potest z Fran. Baro. ac docto. mortuū plurimū tenent q̄ omnes animas que tūc in purgatorio erāt liberauit ch̄s z eduxit ex gratia specialī. h̄ em̄ p̄bat tripliciter. Primo ex autoutate. Nā **Act. ij. Pe. dixit de iesu ch̄o. Hūc inq̄t de? suscitauit soluz dolorib; inferni. qd nō pōt̄ itelligi de limbo patz qz ibi non fuit dolor nec pena sensus sed tū dāni. nec de dānatorū inferno pōt̄ itelligi: qz illoz dolorē nō soluit. ḡ itelligit de purgatorio q̄ dolores illoz soluit. Sc̄do p̄bat rōne **Rich. quia potuit passio ch̄i plus ad totaliter tūc liberandū a pena purgatorij q̄ modo possint suffragia p̄ illis facta vlt̄ facienda. sed p̄ huiusmodi suffragia possunt totaliter liberari. ergo multo fort⁹ tunc p̄ passionem ch̄i potuerunt liberari. Si obijciat. equalem p̄tutem passio christi nunc habet sicut tunc. sed modo nō liberātr nisi satisfaciāt in purgatorio. Respōdetur non obstāte isto ex speciali gratia p̄pter redemptoris p̄sentiam potuit h̄ oibus animabus misericorditer impendi vt liberentur Sicut z latroni tunc concessum est misericorditer vt statim introituz haberet paradisi **Luc. xxij. Tertio exemplo patet quia z reges solent in principio sue coronationis facere scz vinctis specialem gratiam z condonare. Sic in p̄posito. **H**********

Quarta veritas q̄ christus domin⁹ reuigēs: ex limbo omnes inibi detentos se cum eduxit z ip̄m limbū omnino euacuat. ita q̄ nullus decetero illuc descendit. Unde **Dee. xij. Q̄ mors ero mors tua.**

nota

Lyra. hoc dicit chris. qz in sua resurrectione mortem destruxit et peremit in se inchoati/ uer in fine mudi destruct in oibz psumatiue na ichoguit vita ppetua i psona ppria qua datur est oibz in fine mudi Sequit. mortuus tuus ero inferne. qz vt dicit Greg. Partē inferni h est limbū momordit destruedo. reli qz aut ptes reliqt. Attēdendū qz fm Fran. Baro. qz chris resurgēs adduxit secū qua druplicē turmā. Prima fuit scōz aniaz de limbo excūtū. s. scōz p̄archar. pphetaz et oim a pncipio mundi illuc descendētūz. Secda fuit aniaz de purgatorio venientū vt s ostēsum est. Tertia fuit oim angeloz inibi ministrantū. de qbz Luc. xvj. dicit qz Lazar mortu⁹ portatus est ab angelis in sinū Abrae. Quarta fuit specialr scōz cū chris in corpe resurgētū. vt dicit Mat. xxvij. De his ob breuitatē hic ptransco. et sic ptz iste articulus.

Circa tertium de deuoti/

one qua celebrata et facta ē chri resurrectione libeat psequi piam p̄replationē quā licz euāgelia nō explanāt tñ sc̄i docto. dicitāt. p̄ci/ pue Aug. in qdam sermone et allegat in legē da. Itē Nicodem⁹ in suo euāgelio et sc̄us Vincen. de Galen. in suo sermone ex istis et alijs refādo apocrip̄a. et breu⁹ recolligēdo Cōtēplamur deuote et pie. qm vt Aug. g. dicit. Mor vt chris spm̄ tradidit aīa dei tati vnta descendit ad inferna tanqz rex victoriosus splēdore maiestatis gl̄iosus et terribilis. multitudo angeloz p̄cedebat et cōmitabāt. Vidētes aut impj demones terri dicebant. Unde est iste r̄gloriosus nū qz mundus nobis subditus talē mortu⁹z destinauit inferis. tunc angeli p̄cedentes terribili voce quasi tonitruo dixerūt Attol lite portas pncipes (scz maligni) vestras et eleuamini porte etnales et introibit rex glorie. Infernales cum demonibz clamabant. Quis est iste rex glorie: angeli respōderūt. Dñs p̄tutum. i. exercituum angelicorū ip̄e est rex glorie. Un terri demones dixerūt. O pnceps noster tu Lucifer p̄didisti gaudiā nra duz chm crucifigi fecisti. Statim aut rex glie supuenit et ad imperiū eius vt Aug. dicit oēs inferni vectes ferrei sunt cōfracti et limbz patrum mūro lumīne est illu/

stratus. Tunc Adam exultans dixit. Lux ista est dñi creatoris q nobis p̄misit mittere lumen eternū suum Esaias etiā exclamān. dixit. Hoc est quā p̄dixi de chro. plus inq quā q ambulabat in tenebris vidit lucem magnā. Dauid qz exclamauit d. Cōfiteātur dño misericordie ei⁹. qz p̄triuu por. ere as et vec. fer. p̄fregit. Tūc scōz agmīa (in/ qz Aug. p̄) uocelachrymabili dicebāt. ad/ uenisti desiderabilis redemptor mudi quez expectabam⁹. descēdisti p nobis huc ad inferos. succurre nobis miserādo. resolue nos de captiuitate. Q̄nta leticia tūc gaudētes dicebāt. B̄ndictus qui uenit in nomine dñi. Q̄nta leticia p̄fidebant cū uidebāt deitatem et gl̄iosaz aīam chri redēptorem qz et gl̄ificatore suū. Oēs ergo p̄cidentes adorauerūt eū et chris dñs omnibz b̄ndixit. dī. B̄ndicti vos dño q̄ fecit celuz et ter. B̄ndicti dicit deo p̄i. B̄ndicti sitis a me filio. B̄ndicti dicit a sp̄sc̄to. Nūc gaudete meā qz in vi t̄a credidistis et amastis me. Ecce ego deus vester. Ecce q̄ntū vos ego dilexi qz p vob factus sum hō et ueni in mundū. laborauit. sudauit. esuriui. sitiui. et isup opprobria et penas ptuli. et sic n̄rrauit oia mysteria que d̄ ip̄o scripta erant p ip̄os p̄phetas talibus et indicabilibus p̄solationibz repleti sunt triū duo. R Tandē iuxta dicta sancti Vincentij contēplamur quomō exorauerunt chm vt resurgeret et eos liberaret. Naz vt idem dicit s̄ct̄ et Lyra sup Mat. r. Et claret p Grego. xxiij. q. iij. Obtineri. Quis de us ab eterno p̄ordinauerit chri resurrectionem vel hoim salutem. tamen sic uoluit vt orando mereāt hoies ex dī gratia accipere beneficiū qd ante secula disposuit de⁹ donare. Contēplari q̄pie possum⁹ quō p̄ri mus oim patriarcha Adam vna cum alijs scz Noe. Dathusalem. Belchisedech. Abbraam. Isaac et Jacob. ceterisqz accedēn. corā chri anima flexis genibz adorauerūt. Secdo qz Moyse cum Samuele. Esaiā. Hierē. Daniele. et c. accesserunt et adorauerunt. Tertio Aaron sacerdos p̄mus cum Eleazar. Ithamar. Fineesqz et sic de alijs. Quarto Dauid rex cum Ezechia. Josaphat alijsqz regibz et c. Quinto oēs sc̄i cōiungati et electi. vt. te. d. xij. tribubz istis. Sexto Eva cum omnibz mulieribz electis. et cū vis

duis et p̄ginibz. Septimo Joannes baptista cū oibz sc̄is no. te. f. Joseph sp̄so. Barrie. zacharia. symeōne et innocentiū p chro occisis. et cū eis etiā latro p̄cedens iuxta crucem. Isti et omnes electi adorān d. illd ps. Surge dñe in requiem tuā. s. celestē tu et ar/ ca sc̄ificatiōis tue. i. corpe sc̄ificatū. Exurge dñe et libera nos p̄pter nomen tuū. Felix aut r̄ndit illd ps. Prop̄t miserā iopū et gemi. pau. nūc exur. et statū cū oibz ill' ascēdit et uenit ad sepulcrū. Et illis deu laudāribus aīa chri corpe reassumpsit. et clauso sepulcro exiit. ac sup sepulcrū stans ostēdit omnibz corpe gl̄iosum cū cicatriciabz dicēs. Ecce charissimū q̄ntū vos amauit et vulneribz q̄libz vos redēmi. Et mox oēs angeli et sc̄i dixerūt illd qd canit ecclesia. Gloria tibi dñe q̄ sur. a mor. cū p̄re et sc̄o spū R Tūc chris mādauit angel vt suā resurrectionē manifestēt. Primo aut omnū mādauit Gabriel dī. Sic tu annunciaisti m̄i mee incarnationē meā. ita nūc vade nūcia resurrectionē. Qui cū multis angel' uenit ad p̄gis hitaculū cepit dulcē canere Regina celi letare et c. Resurrexit sic dicit. Lunqz stuperet p̄go Maria statim chris cum oibz b̄ris apparuit eā salutādo. Salue sc̄a parēs. et uirgo flexis genibz adorauit dī. Dñs me⁹ et de⁹ ac fili⁹ meus tibi laus et gl̄ia. et osculādo chm ac vulnera d. O benedicta vulnera q̄ntū dolorē mihi p̄dem dedistis nūc p gl̄ia q̄dulcia est. q̄les consolatiōes tūc chris fecit m̄i alio ser. p̄se q̄mur p breuitate. Interim vt scribit i euāgel. hod. Magdalena et maria Jacobbi et Salome uen erūt ad monumētū uirge re iesum. et dicebāt. Quis reuol. nob lapid. ab ost. mo. Jā antea angel⁹ dñi descēderat de celo: et tremotus fact⁹ fuit. et reuoluerat lapidē. Erat aut aspect⁹ eius sic fulgor. vñ p timore ei⁹ exterriti sunt custodes et facti uelut mortui. Dat. vlt. Un cū ap propinquassēt m̄lieres sepulcro respiciēn. uiderūt reuolutū lapidē. et intrātes i monumētū uiderūt angelū sedētē i dextris: q̄ dixit ill. Jēsu q̄rit⁹ crucifix. sur. et c. s. ite dicite discipul' ei⁹ et petro qz p̄ce. vos i gal. ibi euz uide. et c. dūqz recessissent. et magd. statz ad monumētū plorās. apparuit ei chris. tādē apparuit sc̄is m̄lierbz q̄ adorātes reue

runt pedes eius osculādo vulnera. Sufficiant nūc ista. Accedam⁹ itaqz charissimi et mēte uideam⁹ chm ac̄i p̄ntē: et osculemur ei⁹ vulnera. Rogē qz vt det grāz et c.

Dominica eadem Pasce Ser. II. scz de iocūditissima chrisi resurrectione et m̄ris eius consolatione deuotus.

Ecce dies quā

fecit dñs: exultem⁹ et letemur in ea. Ps. cxvij. B Charissimi iam post dies fletus et plāctus passionis chri istat nobis dies ista resurrectio nis q̄ chri aīa gaudij et iocūditatis fuit oino plena. et debem⁹ nos etiā p̄gaudere sibi. p h festo ecclesia frequēter decantat p̄dicta p̄ba ps. di. Hec dies quā fecit dñs. vt patz p singulas horas canōicas. Et merito: qz vt Aug. i ser. hui⁹ dicitur. Pasca xpi inq̄ frēs charissimi sal⁹ ē mūdi regnū celozū: gl̄ia supnoz. uita credētū. resurrectio mortuozū. occasus inferni. cōtritiō mortz. Hec est dilectissimū quā fecit dñs dies ex/ celsior cunctis et dulciōr uniuersis: in q̄ do minus surrexit a mortuis. in q̄ singulorū. s. discipulorū mētes gaudio et exultatiōe p̄fudit. hec Aug. Num̄i hodie oēs creaturas gaudio replent. P̄rio sanctos patres de limbo educēs ineffabiliter sc̄ificauit. Secūdo oibz discipul' et sc̄is m̄lierbz gaudiū iūfudit. Tertio qz creaturā angelicā leticia p̄fudit. nā et in signū leticie angeli hodie circa sepulcrum apparuerūt i veste cādida. Quarto creaturā corpalē totū mūdi. Nā Marim⁹ i ser. dr. In resurrectione chri eleuēta oia gl̄iant. nā et solē ip̄m arbitroz in hac die solito clariorē. vt i ei⁹ resurrectione gaudeat iocūditioris luce splēdore suscipiēs in cui⁹ passiōe p̄doluit. et cui⁹ mortē lugu/ bri q̄dā caligine p̄secutus est. hec ille. Hic et ecclesia canit dī. In resurrectione tua chris ce li et terra letant. S. isup q̄ntū gaudiū hodie p̄fudit p̄ginē m̄rez chri qz p̄t p̄fate. q̄ nūp doloribz plena. mō q̄nta leticia fuit repleta super filio tam dilecto. Merito ergo et nos seruuli chrisi et matris eius debemus congaudere. Unde dicit thema. Hec dies quam fecit dñs exultemus et c. Itaqz de chri resurrectione tria notem⁹

Domínica Pasce

mysteria declaranda in hoc sermone

Prímū dicit dñice iocundatōis.

Secundū dicit matere apparitōis

Tertiū dicit dulcissime consolationis.

Circa primū de dñi ie

su iocunditate. s. quā habuit i sua gl'iosa re/ surrectōe vtile est nob' cognitionē habere. Tū vt sciam' qualis eius resurrectio facta z credenda sit. Tū vt ex ch'i gaudio grā ex spūali leticia hodie cōpleamur. Nā ipse dixit Jo. xv. hortādo. Gaudete in dilectio ne mea. hec locutus sum vobis vt gaudiū meū in vobis sit: z gaudiū vestrū implea tur. s. in pñti p grām z in futuro p gloriā. Hoc g' dñs optat vt nūc p charitatē gau deam' in ch'ro. z tandē ppetuo gaudio p fruamur in gl'ia resurrectōis sue. Nota dū itaq' est q' ch'is dñs i sua resurrectio ne habuit potissime de quattuor maximā le ticiā in aia pter hoc q' deitatis inseparibiles vñionē et vñionē a principio cōceptōis ha buit quod erat maximū.

Prímū de miraculis in suo corpore.

Secūdo de miraculis in suo sanguine.

Tertiū de miracul' in aie reunione.

Quarto de miraculis in glorificatōe.

Ista quippe miracula a deo benefice col/ lata humanitate christi ingerebat maria si/ bi gaudia in aia. Prímū gaudebat chri stus de miracul' in corpore. Admirū s'z Frā/ cil. maro. ac Hubertini. In ch'ri resurre/ ctione fuerūt facta p'pua q'rtuor mirabi/ lia in ch'ri corpore ad ch'i leticiā z gl'iaz do efficiente. Prímū mirabile q' fuit p'sua/ tū ab omni corruptōe. sicut p'phetatū fuit p Dauid in Psal. di. Non dabis sc'm tuū videre corruptionē. Qd' bñs Petr' expo nit de christo Act. ij. Sed quē vtrū corp' ch'ri si diutius stetit in sepulcro habuiss' set aliquā corruptionē ex seipo. Nam si di/ cas q' non q're g' opus erat vt iningeret a/ roma tibi. Nā Joseph et Nicodem' ipm inuenerūt: z mulieres sancte emerūt aro/ mata vt venientes vngerēt iesum. sic patet in euāgelio. Ad hec rñdes fm doc. papue Rich. sup. iij. dñ. xxi. ponēdo h' tria pun/ cta. Prímū ē q' vt ait Aug. de ci. dei. c. xij. Corpus hūanū si naturali cursu relinq' tādū cumulatū in terra paulatim particu

latimq' corrūpit fetore z putrefcit ac incin/ neratur z vermes saturiūt in eo corroden'. Tū Sen. iij. dixit dñs hoī. Puluis es et in puluere reuerteris. Tū ois hoīs corp' de lege cōi est putribile sicut z mortale. nī si ergo a deo cōseruet diu' nō stabit. Se/ cundū punctū q' ex q' corpus ch'ri fuit mor tale q' tū de se erat z putribile nisi a deo cō/ seruaretur: tamē sup oia alia humana cor pora etiā de se erat stabile diutius sine oī corruptione: eo q' peccatū originale nō cō/ traxit. sed virtute spūsancti fuit formatū: z p' conseq'ns pfectissimū. Verūtamen qz deitati vñitū fuit. idcirco a deitate sic fuit/ set conseruatū q' nunq' fuisset aliq' modo corruptū fetore: nec putrefactū nec incine/ ratū aut a vermibus corrosūm: vel modi/ ce etiā vsq' decē milia annorum z perpe tuo māssisset in sepulcro. z sic d' corp' ch'ri incorruptibile voluntate dei supnaturali/ ter. Et hui' ratio est. qz corpus q' diu cō/ iunctum est aie vt videm' p'seruat a dis/ solutōe putrefactōis z incineratōis. q' cuz deitas sit maioris virtutis z influētie q' a/ nima improporcionabiliter: sequit' q' mul to forti' potuit p'seruare corpus christi si/ bi vñitū i ppetuū. Tertiū punctū addit' q' corpus ch'ri illa vñtōe quā fecerūt tpe scripture vel quam facere intendebāt muli eres sancte nō indigebat nec necesse erat huiusmodi fieri. Sed quia isti sicut et alij discipuli nondum plene de ch'ro nouerant scripturas: ideo ex deuotōe z p' ch'i hono re. qz iudeis mos erat sic sepelire insignes personas. Joan. xix. talia fecerunt: z q' ad h' cōmendant'. Q' Scdm mirabile q' corpus christi corruptū in passione fuit in tegre reformatū pfecta repatiōe. Rō fm Tho. iij. pte. q. liij. qz cū fm Damas. in. iij. Resurrectio est ei' quod cecidit in morte pfecta repatio. Ne ergo ip'fecta fieret ch'ri sti resurrectio: deberent in eius corpore re/ formari sine diminutōe oia que ceciderāt in eius passioe. Admirū in passioe pmo cor pus ch'ri fuit a planta pedis vsq' p'icem vulneribus conculs'. ideo i resurrectōe oia illa sunt perfecte sanata preter quinq' vul nera ob certas causas retenta. Secun/ do corpus christi in passione fuit tam d' re et crudeliter extensum: ac per singulas

Sermo

II

functuras dissipatū vt' diuinctuz. adeo vt dinumerari possent oia ossa ei' dicēte ps. z Ly. Ergo in resurrectōe vene z nerui in iuncturis z ossibus sūt reformati. Ter tio p' luozes istictos fuit deturpatū ita q' nō erat ei aspect' neq' decor: sed tanq' ess' leprosi corpus: vt scribit' Eia. liij. Ergo i resurrectōe debuit hoc bñ disponi. Quar/ to qz capillis z barb'is dilamatis fuit de/ formatū. ergo debuerūt hec reparari. Q' iel/ su bone qnta passus es p' nob'. o peccator disce christū rediligere. Tertiū mirabile q' corpus ch'ri mortuū fuit reuiuificatū. et hoc solius diuine est potentie fm Augu/ stinū. Quartū q' fuit trāsmutatū. cū em' ante fuerit mortale: in resurrectōe immor/ le est factū. Rho. vj. Christus resurgēs iā non morit'. Ergo qntū p' talib' gaudiuz christi aia habebat quis enarrabit. P' Secdo christus gaudebat de beneficijs miraculoz factoz circa suū sanguinē. Nam fm p'dictos Huberti. z Franc. maro. In sanguine ch'ri facta sunt etiā q'rtuor mira. Prímū dicit cōseruatōis. qz licz sanguis christi effusus fuerit terre imbibit' et pe/ dib' cōculcat' z multimode dispersus: rñ ab omni corruptōe in triduo conseruatus fuit ab omni corruptione. Secundū mi/ rabile recollectōis. quia angelico ministe/ rio fuit recollectus. Nam vbi sufficit virt' angelica nō est necessaria virtus diuina im/ mediate z totaliter fm Aug. iij. de trini. Propterea talē recollectōe sanguis simi liter etiā capillozū ac barbarū ch'ri dilania tarū fecit deus p' angelos. quoz officium est recolligere pulueres resurgendoz ho/ minū in fine mūdi. Dat. xxiij. Q' chari/ simi qd' putamus quāta reuerētia z dilige/ tia collegerūt āgeli p'ciosum sanguinē ch'ri p' quē hoīes redempti sunt z angeli repati cuius stilla minima suffecisset ad delenda totius mūdi peccati: vt dicit Bern'. Itaq' contēplemur quō sanguinē ch'ri angeli sū/ ma reuerētia colligebāt vbiq'q' fuit dis/ plus nūc de terra nūc de cruce. Item de clauis z de lancea de colūna vbi flagellat' est z de spinea corona: z sic d' alijs. Q' Contēplari etiā p'ie possum' d' beata p'gine. quoniā vt Ludol. li. de vita christi allegat August. dicentē inter cetera. q' scz

beata virgo Maria dum stabat iuxta cru/ cem christi crebro amplexabat' cruce oscu/ lando eā. vertebat etiā se ex pte illa q' san/ guis ch'ri decurrēs rigabat' cruce. z caden tes guttas p'ciosi sanguis ch'ri ore sacro li/ gebat. terrāq' quā cruoz rigabat' deoscula bat. hec ibi. Sicq' facies marie z labia ru bicata fuerūt sanguine ch'ri. Capilli z ve lum capitis ac vestes cōsperte erant q'bus z colligebat vt poterat ne sanguis d'fluere tam p'ciosus in terrā. Consequēter g' ex his contēplari habemus q' angeli ante hozaz resurrectiois ch'ri hodie cum summa re/ uerentia colligē sanguinē christi: cuz pre honore z reuerētia virgis matris dei quā nouerant esse reginā angelozū z c. nō aude rent ipam cōtingere. coram ea genibus fle xis dicebant talia. Q' benedicta dña deus mandauit nobis vt colligam' sanguinem filij sui z tui christi Iesu. Ideo supplica/ mus p'mitte vt extergam' z recolligamus ipm de tua benedicta et venerabili facie. z de capillis et de velo ac vestimentis. Ipsa vero dixit. Facite. fiat dei voluntas zc. Deniq' ex his p' documēto nro morali ac cipiamus q' exemplo Marie fidelis ch'ri stianus debet facie suam ornare roseo cru ore christi. Nam z beata Agnes glorian/ do de hoc dixit. Sanguis ch'ri ornauit ge nas meas. Sed quō hoc nisi p' iugem re cogitationē passionis christi. sic enim gene anime due. s. fides z charitas q' b' a deo tā q' aliquis p' facie agnoscat: vt dicit Greg. sic ornant. sicq' anima christo passo z san/ guine tincto assimilaf' ad gloriā. Unde Cant. viij. christus dixit. Pone me vt si/ gnaculū. i. sigillū imp'ssum sup cor tuum. scz recogitādo cōpatiēdo z reamando zc. Tertiū mirabile dicit' introductionis. quia ipse christi sanguis recollectus fuit p' diuinā potentia intra sepulcrum clausū in troductus: quia em' tunc oportuit duo cor pora nō gl'iosa esse in eodem loco. ideo hoc est solius diuine potētie: vt patet. iij. Sentē. Quartū dicit' reinfusionis. qz ille sanguis fuit subito diuina p'ute corpo ri reinfusus. Nec videt' sufficere virtus an/ gelica ad hoc vt tārepente dispergeret ad singula membra et loca corporis. pro tali/ bus erat gaudiū christi anime. Tertiū

Dominica Pasce

Principaliter gaudebat chrs de miraculis reuionis anime ad corpus. quia natural est inclinatio anime ad vionem corporis sui fm p̄m. li. de aia. Ideo de h̄ p̄mo gaudebat q̄ diuina p̄tute reuinebat corpori. **S**econdo quocq̄ in h̄ mirabile erat q̄ inseparabiliter aia br̄a corp̄i reuinebat vt simul eternaliter viueret z regnaret i celo. **Q**uod q̄ t̄m gaudebat p̄ eterno bono. **Q**uarto chrs/ stus gaudebat de miracul̄ in gl̄ificatōe. qz ex redūdantia gl̄ie aie corpus gl̄ificatū exiit z q̄ t̄m dotes accepit. s. claritatē. agilitatē. subtilitatē. impassibilitatē. de q̄bus alibi agem. **C**onsiderem. q̄ charissimi q̄ n̄ ta leticia mens ch̄i p̄ omnib; istis fuit in resurrectione p̄fusa. **E**ximo enī q̄ q̄ p̄mum eleuatis in celū oculis b̄ndicens gr̄as egit deo patri. **Q**z tu pctōz hō disce sic viuere vt ad gaudia ch̄i p̄tingas. **R**

Circa secundum d̄ ch̄i

apparitōe facta matri. scz post resurrectionem alique questiones occurrūt
Prima de apparitōis p̄mitate.
Secunda de euāgelistaz tacurnitate
Tertia de scripture p̄tate.
Quarta de forme q̄litate.
Prima q̄stio est vtrū ch̄s d̄ns post suā resurrectionē p̄mo omnī apparuit sue gl̄iose matri. **A**d qd̄ respondet p̄ conclusionē q̄ sic credendū est pie z tenendū. z hoc probat p̄cipue tripliciter. **P**rio doctor̄ atq̄ testatōe. **T**estat̄ enī Ambro. iij. li. de p̄gib; di. **V**idit maria resurrectionē. **D**ominū p̄ma vidit z credidit. vidit **M**aria magdalena q̄uis ista adhuc nutaret. **I**te **S**edulū i carmine pascali idē testat̄. **I**dez testat̄ z **B**ernū. in ser. d̄ resurrectione. **E**t h̄ idē probat sc̄do ex rōe. z p̄mo qz ch̄s deus p̄cepit honorare parentes. sed qualis honor esset si q̄s de remot; reuersus cui? famā mortis audiūisset m̄r z plāxisset iste redies prius p̄sonas extraneas visitasset anteq̄ ad matrē mestissimā cōsolādā accessisset. **U**n̄ rōnabile fuit vt ch̄s resurrectione sua p̄us m̄rem letificaret q̄ p̄ ceteris in morte ch̄i st̄idoluerat. **A**d idem **B**ernū. in sermōe q̄ supra plures rōes tangit dicens sic. **N**ulla fuit dignior p̄ visitatōis gratia. nulla de siderio expectatōis feruētior. nulla de p̄ca

nota. **L**epa
 r̄tione sue
 matri

di instātia vehemētior. nulla ch̄o int̄m̄ or z cui adeo ch̄s obligaret. **N**am nec angeloꝝ testimoniu q̄rebat. nec iur cū mulieribus ad videndū. nō aut possz se cōtinere q̄n ad sepulcrū curreret audita filij resurrectione nisi omnia sciret. s. p̄mo facta sibi apparitōe. **H**ec **B**er. **T**ertio probat eccl̄ie p̄suetudie. qz i signū hui? rhomana eccl̄ia p̄suevit hodie stationē missę celebrare ap̄d sanctā **M**ariā maiorē vbi dum sc̄tus magnus **G**rego. papa i die pasce missam caneret: z **P**ax d̄ni p̄nūciaret: angel? d̄ni alta voce r̄ndit. **E**t cū sp̄i tuo. **O**b h̄ vsq̄ mō cum papa ip̄a die resurrectionis ibidē celebrat cū dicit **P**ax d̄ni zc. nil sibi r̄ndet a d̄ro i testimoniu hui? miracul̄. **S** **S**ecunda questio ē: quare euāgeliste tacuerūt q̄ ch̄i stus p̄mo ante ceteros. vt q̄ aliqui apparuit m̄ri z nō sc̄pserūt: **R**̄ndet q̄ ideo qz h̄ p̄ supposuerūt credendū oib; sine dubitatōe. **I**te qz sp̄i sc̄to erat cura z ip̄is euāgelistis illas t̄m apparitōes d̄scribere q̄ hoib; mudanis de resurrectione possent testimoniu fidedignū p̄hibere. **A**d h̄mōi r̄ndit vt testis sit extrane? z nō mater vel prim?. iij. q. ij. z. ij. c. **S**i testes. **I**te **T**ertia q̄stio ē quō q̄ intelligenda est p̄tate sc̄pture q̄ d̄t **M**aria vlt. sic. **S**urgens aut̄ ielus mane primo sabbati apparuit p̄mo **M**arie magdalene z sic canit tota eccl̄ia. **A**d h̄ r̄ndet q̄ intelligendū est ad h̄nc sensū vīz q̄ q̄ ad testioniū digne mūdo ferēdū. vt q̄ ad extraneos h̄ndo respectū p̄mo appuit magdalene. q̄ ch̄o nō fuit p̄p̄nua. nā ip̄i statim imediate p̄ apparitione factā m̄ri apparuit an̄ ceteros ch̄i discipulos z m̄lires. **T** **Q**uarta questio est. **Q**uali forma apparuit **C**hr̄stus matri post resurrectionē: an in eadem forma qua ceteris vel alia? **A**d h̄c respondet **B**ernardus in sermōe de resurrectione dicens. q̄ non in eadem forma vel modo apparitōis apparuit. quia d̄i sc̄pulis apparuit tanq̄ incredulis vel in fide nutantibus. et ideo illis non fiebat apparitio in specie tam gl̄iosa. imo fiebat aliquando in specie aliena: puta in specie horulani apparendo **M**arie magdalene. et in specie peregrini apparendo duob; discipulis in via. et sic de alijs. **B**eate autē virginī matri apparuit nō ad confirmatio

Sermo

II

nē dubietat. s; ad afferēdū solatiū. **G**apparuit i gl̄iosissima z clarissima sp̄e. vt p̄ore q̄ credebat sine velamie dubietat. **U**

Circa tertiu de solati

one dulci **M**arie in ch̄i apparitione p̄ deuotionē p̄p̄le q̄mur mō cōtēplatiuo putatraditur a deuot; doctorib; z p̄dicatozib; de h̄ scribētib; deuotam p̄cticam. vīz sc̄to **V**incē. de valeñ. **I**te **J**amueñ. in libel. q̄ intitulat **C**ōpendiū morale. colla. xij. alijsq; **F**colligēdo. **C**ōtēplēmur itaq; p̄mo quō br̄a p̄go **M**aria merore p̄fecta z gemitib; fatigata i ch̄i passiōe cui? aiām p̄trāserat doloris gladi? adeo vt seminecē vix inf̄ manus sc̄paz mulier; in hierl̄m deductaz p̄ n̄m̄ia debilitatione ad filij sui sepulcrū ire nō valentē vt dicit **A**ug. oportebat d̄scere in camera sua singulis horis vsq; ad diem resurrectionis flendo z plorando sup̄ vnicū sui morte nec cibū vel potū capiebat sed incesāter lugebat. **A**duenēte aut̄ auroza hui? diei qz sciebat fm̄ p̄phetias z ch̄i stus p̄nūciationē q̄ die tertia deberet ch̄s a mortuis resurgere cepit ardent̄ desiderare ch̄s z indicibile dulcedine; sentire in spiritu. ob qd̄ orādo cepit dicere talia. **O** pater eterne deus **E**cce iam instat temp? a p̄phetis p̄dictū. suscita ergo filiū meū. **O** fili dei dulcissime o amantissime nate mi te p̄des vidi plagis repletū seuisimis. vtrāq; iam viderē gl̄iosū. dixisti o fili mi z toties dixisti. tertia die resurgam. en iam dies tertia imminet. surge ergo z pone sinez gemitib; meis z veni vt videam te. o lumen oculoꝝ meoꝝ **O**stendemibi faciem tuā. sonet vox tua in aurib; meis. vox cū tua dulcis z fa. tu. de. ni. vt scribit **L**anf. ij. **X** **I**tem cōtēplēmur sc̄do circa h̄. quō interea d̄ns **F**el̄sus cum omnib; electis de inferno eductis z angelis beatīs venit ad sepulcrum z ibi resurrexit vt tactum est p̄cedenti sermone. **E**t primo **G**abrielī archangelo mandauit fm̄ **V**incētiūm dicens. **S**icut tu annūciasti matri mee incarnationē meam: ita nūc vade annuncia sibi resurrectionem meam. **I**lleq; cum militia angelozū veniens ad cameram p̄ginis: cepit intonare ceteris cōtinentibus. **R**egina celi letare. quia quem meruisti portare resurrexit sicut dixit alle/

lūa. prout fuit reuelatum beato **G**regorio. q̄ sic angeli cantabant **R**hōme coram imagine p̄ginis zc. **C**unq; beata mater de tali dulci cantu miraret. mox ch̄s ingenti lumine ei apparuit salutari. **S**alue sc̄ta parens zc. **O** mater charissima cessent tua lamenta. gaude mecum en ego ipe sum quez p̄go p̄cepisti peperisti z lactasti ac in cruce pedentem conspexisti. **E**cce passionis mee cicatrices: mox ip̄a adorauit dicens. **B**enedictus qui venit in nomine domini. **E**t dulciter mater filiū amplectendo osculabatur z cicatrices. **N**on sufficimus p̄fecto cogitare z narrare quāta z q̄dulcia inter eos tunc fuere verba amabilia z consolabilia. **y** **C**ontemplari tertio etiam possumus fm̄ predictos doctores. quomodo ad consolationem matris ch̄i stus dominus tunc enarrauit vīz q̄ anima separata statim cum multitudine angelozū descēdit ad infernum z ip̄m confregit ac sanctos patres eduxit. **O**stēdit quoq; ei omnem militiam angelozū assistentem z omnes sc̄tos p̄riarchas z p̄phetas ac electos zc. **E**t tūc p̄cesserunt angeli salutātes eam dicentes. **A**ue regina celoꝝ: aue domina angelozū. salue radix sancta: ex qua mundo lux est orta zc. vt canit eccl̄ia. **I**tem. p̄cesserunt **A**dā z **E**ua dicentes **B**enedicta filia tu a d̄no: quia per te fructum vite cōmunicauimus. z genibus flexis petierunt veniam sup̄ eo q̄ ip̄i peccando dederunt causam passiōis ch̄i stus tam acerbe z compassionis **M**arie. **I**te p̄cesserunt patriarche dicētes. **O** gl̄iosa d̄na ex cel. sup̄ side. zc. **Q**uod **E**ua zc. **I**te p̄cesserūt p̄phete cū omnib; filijs israh̄l z electis. vt. re. dicentes illud **J**udith. xv. **T**u gloria hierusalem. tu leticia israh̄l: tu honorificencia populi nostri. nos te predicauimus super omnes gl̄iosam zc. **I**tem p̄cesserunt sancti noui testamenti scz **J**oannes baptista **J**oseph sponsus **M**arie **Z**acharias **S**ymeon **A**nna **I**nnocētes z int̄ eos erat latro cui dixerat d̄ns **H**odie me. eris in pa. **I**ti oēs cecinerūt **F**elix nāq; es sa. vit. ma. z o. lau. di. qz ex te or. est sol in. ch̄s de. n̄. p̄ que saluati sum?. **S** **S**i dicas quomō ista omnia vidit **M**aria: **R**espondet fm̄ **A**lbertuz magnum super **D**issus est. **O** ipsa a deo talem gratiam habuit **P** 2

Dominica Pasce

flauraturus esset que in celo sunt vbi lux glie. hoc est angeloy ruina. z que in terra sunt vbi tenebre sunt z nox peccator. z q̄ i inferno hoc est limbo patrum. vbi erat etia tenebre exteriores. **T**ertia questio hie est. quō computari habeant isti tres dies. Cum enim hoc christus dixerit **Dat. xij.** Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus z tribus noctibus. sic erit filius hominis in corde terre. Et qz chrs̄s iacuit in sepulcro xxxvj. horis computado ab hora occasus solis die pasceus quādo fuit sepultus vsqz ad auroram diei dñice qua resurrexit. Vel si computamus ab hora nona q̄ expiravit erunt circiter hore. xl. que non faciunt tres dies naturales. vt patet. Quō ergo p̄ dicta verificent opus est scire. Ad hec r̄ndetur q̄ dies dupliciter accipitur s̄m doc. z astronomos. Uno modo pro die artificiali que est latitudo solis sup̄ nostr̄ hemispheriū. z sic continet. xij. horas tēpore equinoctij. z hoc modo bene chrs̄s dicit fuisse tribus diebus in sepulcro. quia. xxxvj. horis que faciunt ter. xij. horas. z per consequēs tres dies artificiales. Alio modo dies accipitur p̄ die naturali que continet. xxij. horas. z sic loquēdo s̄m August. li. iij. de trinitate dicit chrs̄s resurrexisse tertia die p̄ synechdochen. partē accipiēdo p̄ toto: ita q̄ p̄ma dies accipiat s̄m sui partē postremā. secūda dies integra. tertia s̄m partē sui p̄mā more christiano incipiēdo dies a medio noctis. Nam s̄m Bedam z Aug. tūc mutatus est ordo z cursus dierum ac noctium. quia antea dies p̄cedebant z noctes sequebantur: in signū q̄ homo de die gratie cecidit in noctem culpe. Sed post passionem christi noctes p̄cedunt z dies sequuntur: in signum q̄ p̄ christū d̄ nocte culpere dicit homo ad die gratie. Ergo peccator p̄ istis die alleluia. id est lauda deū canēs. **C**hriste resurrexisti: exemplum dedisti vt nos resurgamus z tecum viuam. Resurgamus inquā de culpa p̄ penitentiā **F**

Circa secūdu principale de temporis electione: ex quo tpus habet ptes plures. viz annū. mēsem. diē. horam. s̄m has ptes occurrūt consideratōes vel questionēs ptractande.

Primo de annuali etate.

Secundo de mense.

Tertio de die.

Quarto de electione hore.

Primo ergo de anno z chrs̄i etate in q̄ r̄surrexit Fran. maro. dicit q̄ chrs̄t̄ dominus fuit. xxxij. annorum completorū in sua etate quādo resurrexit. Nam vt dicit Luc. iij. Erat. xxx. annorū q̄ baptizatus est. z completorū vt dicit Lyrā. hoc cōmū tēneri **P**redicauit autē tribus annis cū dimidio. z sic patz q̄. xxxij. annorū cum dimidio fuit quando resurrexit. Sed quare christus elegit resurgere tali etate idem Franciscus **H**ar o. dicit q̄ ideo. quia illa etas est perfectissima in homine: vt ait Augustin⁹ lib. de ciuit. dei. Nam vsqz ad illā etatem homo p̄ficiat z natura tunc stat in vigore: ac postea deficere incipit. Voluit ergo chrs̄s hac etate resurgere vt doceat z nos in hac etate plena z perfecta resurrecturos. iuxta illud **Ephes. iij.** Donec occurramus oēs **L**yrā. scilicet christo venienti ad iudiciū in mensuram etatis plenitudinis christi. qz omēs resurgent in etate. xxxij. annorū. hec **L**yrā ibi. **S**ecūdo de mense queritur. q̄ mense chrs̄s resurrexit: Respondet s̄m eundem Fran. q̄ in mēse Martij s̄m q̄ nos accipimus mensem. Nam vt patet ex dictis Augustini. iij. de ciuit. dei. Resurrexit christus. vj. kal. Aprilis. h̄ est tertio die post diem annūciatōis **M**arle **S** **C**ōgruum autē hoc fuit ppter mysteria quibz iste mensis fuit consecratus. **P**rimo quia iste mensis est institutus vt sit primus in mensibus anni. vt patet **Exodi. xij.** Et pleriqz putant isto mense mundū fore in p̄cipio creatum. Ergo decebat in eodem mundū reparari: vt in eo esset festiuitas qua p̄mo incepit agi gaudium resurrectōis christi gloriose. **S**ecōdo quia isto mense egyptiorum populus fuit cum suo rege **P**harao ne sumerius: ac israeliticus populus liberatus: que liberatio figurauit humani generis liberationē per christum fiendam. **D**ecuit ergo vt ip̄o mense affligeret populus demonū eorum rege. id est **L**ucifero contrito per christū descendentem ad limbum: z popul⁹ fidelium liberaretur ac de inferni captiuitate educeret. **T**ertio quia

Sermo

III

Isto mense incipit terra renouari herbis floribus z terrenis arboribus. solqz candidior radiare. z sic iste mensis est letabundus aurbicantibus z hominibus. Ita decuit resurrectionem christi fieri hoc mense ad leticiam angelorum z hominum ac mundi renouationem. **E**rgo homo lauda deum pro hoc tempore. **T**ertio d̄ die queritur qua die christus resurrexit: z respondetur ex euangeliis q̄ die p̄ma sabbati. i. totius septimane vt patet **Dat. vlti.** hoc est die dñice. **S**ed vnde hoc p̄gruit plures dant rōnes **P**rima est q̄ ista dies denominatur dies solis. sicut sequens dicitur dies lune z sic de alijs. eo q̄ in p̄ma hora hui⁹ diei dñari fertur sol. z in secūda hora sequentis luna z sic de alijs s̄m astronomos. **D**ecuit ergo vt sol iusticie christus dominus sic dicitur **Malach. j.** resurgeret in die solis: mundum gloriosa luce resurrectionis illuminādo post occasum passionis. **P**roinde. **L. d̄ ferijs. l. ij.** dicitur q̄ propter resurrectionis christi memoriā vocata est dies dominica: que ante vocabatur dies solis. **S**ecūda ratio quia hec dies fuit p̄ma in mundo in qua angeli z celum empyreū sunt creata. z sic in ea mundus cepit exordium. **I**n ea etiā mali angeli ceciderūt z boni gloriā adepti sunt. **D**ecuit ergo eodem die m̄dm reparari. gl̄iam angelis augmētari z hominibus dari. dēnoesqz deiici. vñ z hec dies colēda est a chrs̄ianis. **T**ertia ratio qz hac die ē christus natus. z ista die fiet resurrectio oīum hominum in fine mundi. z iudiciū q̄ electi ibunt ad p̄petuum gaudium in celū. mali autem ad p̄petuum lamentum in infernum. z sic p̄petuo stabit dies ista. **S**ic ergo decuit hac die fieri christi resurrectionē pro exemplaritate talium futurorū in nostra resurrectione generali. **E**rgo homo lauda deum die alleluia quod est canticum celeste p̄petuum. **U**nde in eo continent omēs vocales p̄ter **D.** qz omni voce p̄fecta deus in celo laudabit. sed o quasi ob est canticum vltulatus infernalis. ideo exclusum est ab alleluia **Q**uarto de hora querit qua hora christus resurrexit. de hoc varie opinant doctores. **S**ed melius z cōmuni⁹ us dicitur s̄m **Aug. iij.** de trinitate. q̄ resurrexit chrs̄s in diluculo quod est s̄m catholi

con q̄ parua lux incipit videri diuidēs noctem ab aurora diei. **E**t huic p̄sonant dicta **Bonauē. sup. ij. di. xij.** vbi finaliter dicit. **T**erte resurrectio (inquit) fuit inter horam medie noctis z mane dñice diei h̄ est auroram. **E**t quia medium denominatur ab vtroqz extremorū. v. **P**hysico. **I**deo alii qui dicunt fuisse in media nocte. alij in mane absqz p̄tradictione. **H**uic conor. **T**ho. **S**ed vnde decuit talem horam p̄ resurrectione chrs̄i eligere Franciscus. **H**ar o. ponit plures p̄gruentias. **P**rimo quia illa hora incipit illuminatio solis z terminantur tenebre noctis. **S**ic christi resurrectio noctē mortis terminauit in se z cepit lumen glorie. **S**ecōdo quia illa hora est letificatiua bonorum. **T**ertio quia est bestiarum malorū z malefactorum hominum effugatiua. **S**ic chrs̄i resurrectio exterruit malos vt custodes z iudeos ac fugauit demones. **S**z letificauit bonos. scz discipulos **Joan. xx.** **G**ausi sunt discipuli viso do. zc. **Q**z charissimi gaudeam⁹ cū chrs̄o z laudem⁹ deus di. alla. **Q**z tu hō p̄ctor discere exēplo chrs̄i vt surgas semp in aurora ad deū exor. aduz vel ad missam z dei laudem penitendo de peccatis. **K**

Circa tertiu de p̄secutiōe historie resurrectionis dñice recolligendo ex euangeliis z doctoy precipue. Aug. de p̄cordatiā euangelistarū. **Ethysostomus z alioy dictis p̄ deuotione simplicium. notemus **P**rimo s̄m **Ludol. li. de vita chrs̄i. cō. cor. Lyrā sup. Joan. Q.** sepulcrū chrs̄i erat de petra grandis rupis in horro existentis ex latere eius excavatum ad modū domūcule octo pedes longitudinis z rotidez latitudinis habentis zc. **A**ltitudo ei⁹ erat tanta vt homo extēsa manu rectus intra in pauimento stans vit posset manu attingere. **O**stius habuit ab oriente decliue. in parte aquilonari ex eadem petra. locus erat excavatus septem pedes z dimidium habens longitudinis. **A** cetero pauimento eminentis tribus palmis z dimidio. qui locus a latere meridionali per totum est patulus vbi dei inferebatur corpus vt esset quasi sarcophagus superpositus fundamēto a latere patulus z non superius. intra hunc ipsum**

locus erat corpus dñi positū supinū iacēs hñs vīz caput ad occidentēz pedes ad orientem in dextra ad meridiē. ex q̄ etiam consuetudo chřianorum excreuit ad hęc similitudinē sepeliri iā defunctorū corpa in ecclġa vt dicit idē Ludol. Itē ad ipsius monumētū dñi ostium fuit politus lapis magn⁹ p̄ clausura sigñus z custodes locati fm̄ Chryso. vt q̄nto forti⁹ obfuañ ne furari possz. tāto dei virtus appareat cū resurrexit z sic diligētia custodie p̄desset nostre fidei. Non em̄ potest dici q̄ petra tam dura potuerit suffodi aut lapis tam magn⁹ reuolui dorū mientibz illis. Scđo notandū q̄ hodie chřis sumo mane cū angeloz z sanctorum multitudīne de inferno ascēdens venit ad sepulchz z oibz deū bñdicentibz corā eis cor p̄ aia reassumēdo ex monumēto clausur saluis exiuit. z fm̄ Gm̄. sup sepulchrū stetit corpus glġiosum z cicatrices oibz ostendit di. Ecce qualif vos redam. oēs qz p̄ciden. di. Gloria tibi dñe qui surrexisti a mortuis Et ecce terremotus factus est magnus fm̄ Matth. Causa subdit. Angelus em̄ do/mini descendit de celo. z sic eius stute fa/ctū h̄ est p̄ siḡ leticie fz Ludol. Ecce accedēs reuoluit lapidēz sedebat sup eū. fm̄ Bedā z Lyrām hoc fecit non vt egressus dñs p̄aderet q̄ iam surrexerat. sed vt indicia resurrexerunt z sepulchrū vacuū ostenderet. erat aut aspectus ei⁹ sicut fulgur. vesti. e. sic nix. p̄ timore aut ei⁹ exterr. sunt custodes z facti velut mortui. Ad hęc terremotū emigilate sūt mulieres fm̄ Chryso. q̄ in sero p̄cedenti emerant vnguentū. z venerunt vngere corpus Jesu. s. Magdalenā. Mariā iacobi z salome. Et cum eis plurime vt dicit Luc. vlt. sed Marci tm̄ tres nominat alijs raris tāqz p̄ncipales. Genien. aut dicebant adinuicez. Quis reuol. nob̄ la. ab osti. mo/ni. Et cum appropinquassent respiciētes viderūt reuolutum lapidem. Et fm̄ Aug. viderūt angelū super eum sedentēz. qui dixit illis. nolite timere. Scio em̄ q̄ Jesum q̄ crucifixus est queritis. Surrexit sicut dixit venite z videte locum vbi positus fuerat. z intrantes monumētuz viderūt aliū angelū sedentem in dextris indutus stola candida z obstupuerūt. qui dixit. Nolite expauescere Jesuz q̄rit nazarenū crucifi. surrexit nō est

hic. ecce locus. s. est vacu⁹. Sz ite dicite discipulis z pe. qz p̄ce. v. in galil. ibi eū vide/ bitz sicut dixit. z cito exierit de monu. timē/ tes ne custodes ibi iacentes vt mortui sur/ gerent z eas fm̄ Aug. Tūc vt Chryso. dicit Magdalenā putauit corp⁹ trāstātū. cui currit q̄ ad discipulos vt aut secuz q̄rerent aut secuz dolerēt fm̄ glo. tūc venit ad Petz z Joānez. di. Tulerūt dñm de monumētuz to z nescim⁹ vbi posuerūt euz. currit Petz z Joānez ad sepulchz. sz Joānez p̄currit qz iunior erat Petro z p̄or venit ad monumētuz. inclinauit se z vidit linteamia posita z sudariū seorsuz. s. q̄ brā Maria ligauerat caput Jesu. expectauitqz petz z intrauerūt sil z mirati sūt z abierūt. Interea custodes veniēt. in ciuitate nunciauerūt p̄ncipibus sacerdotū. s. terremotuz. z q̄ viderunt angelū z sepulchrū vacuū ac chřm sur/ rexisse. at illi dederūt eis pecuniā vt mentirent. d. q̄ furatū est corpus chři ipis dormientibz. Sz z eoz mēdacia multi scī q̄ sur/ rexerūt cum chřo intrantes ciuitatez apparuerūt multis testādo chřisti resurrectionē. Tertio nota q̄ interim Magdalenā cū scis mulieribz redierūt ad ortū vbi erat sepulchrū p̄sternate mēte. Et vt dicit Luce vlt. Ecce duo angeli fulgēti veste steterunt iuxta eas. z ille declinauerūt vultū in terra. h̄ ex p̄cundia feminea fm̄ Lyrāz. z dixerūt. Quid q̄ritis viuētē cū mortuis. Recordamini qualif locus est vobis di. qz optet filiū hoīs crucifigi z trā die resurgere. Magdalenā aut accedēs ad monumētū stabat foris plorās fm̄ Joānez. z flens inclinauit se z p̄spexit in monumētū z vidit duos angelos in albis sedēz. vnum ad caput z alterum ad pedes vbi positum fuit corp⁹ Jesu z dicit ei. Mulier qd̄ ploras. at illa. qz tulerūt dñm meū z nescio vbi posu. e. q. d. Cur nō plorē cū q̄ro dñm sup oia dilectū z nō inuenio. Q̄ iesu bone q̄ p̄sto es te q̄rēt/ tūz oñde te hūc mulieri ploranti z desideranter q̄renti te. Lūqz illa itez p̄spiceret in monumētū qz vbi amor ibi ocul⁹ fm̄ Aug. tūc ecce Jesus stetit retro eā. Angeli aut videntes Jesum surrexerūt z adorauerunt Maria q̄ conuersa est retrozuz vt videret quē venerabāt angeli. fm̄ Chryso. z Hiero. Et vidēs iesum. nō cognouit sz extimā/

uit esse hortulanū. q̄ dixit ei. Mulier quid ploras. quē q̄ris. Rñdit ei. Dñe si tu sustulisti eum dicitō mibi z ego eū tollaz. Q̄ admirabilis pietas Jesu chři. in specie em̄ hortulanū apparuit. qz i hortu ei⁹ aie fidez plātare voluit. Q̄ mira hui⁹ mulierz charitas q̄ cogit sup vires facere z p̄mittere d. ego tollā cū sola nō sufficeret tāgrauē cor/ pus tollere nec curauit p̄secutiōes iudeozū furentiū. Aug. Nil amanti videt difficile Itēz Magdalenā recouertit oculos ad sepulchrū p̄spicere. dixit at̄ Jesus. Maria. z statiz cognouit eū ex dulcedie vbi chři. Cōuersa dicit ei Rabon id ē mgr̄. z p̄cidit ad pedes Jesu Dicit ei Jesus. Noli me tēgere h̄ fm̄ Aug. p̄ defectū fidei. vlt fm̄ aliof ne sup̄biret elata mēte ex apparitiōe p̄mo oim̄ sibi facta. Et addidit d. Glāz dic fra/tribz meis ascēdo ad p̄zem meū z p̄zem vestrū. deū meū z deū v̄m. z disparuit. venit q̄ Magdā. letissima ad socias mulieres q̄ nōduz exierāt hortū. narrauit eis q̄ vidit z statiz occurrit eis Jesus d. auete. fm̄ Mat. Et adorauerūt ac tenuerūt pedes eius osculāz. vulnera. tūc mulieres venerūt z hec nūciauerūt discipulis z Petro. Petr⁹ aut p̄s/ derās q̄ ex pietate chři sibi specialit⁹ est annūciata resurrectio ne desperaret cepit fm̄ Ludol. plorās ire ad sepulchrū vel ad cauernā vbi plorās māserat. vt dicit historia Ecclēsiastica. z sic vel in via ad sepulchrū vel in ista cauerna sibi dñs apparuit. Et p̄cides Petr⁹ adorauit z veniā de negatiōe facta petijt z chřus eidē remittēs bñdixit illum. Nos q̄ p̄ctōres rogem⁹ chřm vt dimittat peccata z benedicat nos dādo grām z gloriam Amen.

surrectōis dñi Jesu zgruit deuotiōis sua/ uitate nob̄ zgrulari cū chřo z sc̄ā m̄re ei⁹ ac discipul⁹ z sc̄is mulieribz Ad qd̄ inducitur tā ex lege p̄hica q̄ ecclēsiastica ac etiā theologica. P̄io q̄dez ex lege p̄hica qz naturale ē q̄ dū caput habet gaudit magnū puta qz coronat in regnū tūc zgaudet oia mēbra. Un̄ aplus. j. Cor. xij. dr. Si patif vnū mēbrū zpatunt oia mēbra. Si q̄staf vnū mēbrū zgaudet oia mēbra. vos aut estis corpus chři z mēbra de mēbro. hec ille. q̄ sicut p̄dem fleuim⁹ cōpatiēdo super chřo passo cūz Maria z discipulis. sic hoī pie congaudere debemus sup gloria cap/ tis nostri chřisti. Scđo ex lege ecclēsiastica q̄ hodiernis temporibz canit. s. frequēt⁹ Al/ lelūia. z inuitat d. Hec dies quam fecit do/minus exultem⁹ z letemur in ea. Tertio in/ducimur ex lege theologica qm̄ vt patz in euāg. mulieribz sc̄is volētibz chřm vngere ex deuotione. angel⁹ festiu⁹ veste candida apparens iocunditatez significans gaudia resurrectionis annūciat z discipulis predicanda mandauit. Un̄ dicit in thema te q̄ sancte mulieres emerunt aromata vt vngerent Jesum. z nos exēplo eaz fm̄ Bedam si odorem bonoz dpez z deuotionis suauis in chřo iocunditatem offerim⁹. arōz matibz chřm vngim⁹ z tandem in visione chři gaudebim⁹ z sc̄oz angeloz societate sicut z sc̄e mulieres de q̄bz loq̄tur h̄ euāg. geluz. Itaqz de resurrectione chři hodie facta notemus tria mysteria hoc sermone declaranda.

Primū d̄z amabil salubritatē.
Scđm d̄z mirabil maiestatis.
Tertiu d̄z desiderabil suauitatis.
Circa p̄mum d̄ amabili
salubritate Nota q̄ chři resurrectio est summe amabilis p̄pter salubria hoībz bona q̄ puenerūt ex chři resurrectione p̄pter que debemus ad eandem. s. teneri summo amore z deuotione. ad qd̄ q̄dem Notandū q̄ plūrima bona saluifica z necessaria nobis p̄ueniunt ex chři resurrectione z p̄cipue q̄ ad q̄ttuor genera hoīm oñdif h̄ p̄ q̄bz debemus deo summa deuotione. s. grās agere z amare.
Primū q̄ ad viatores cūctos.

Dñica eadem Pasce Ser. III. s. de resurrectione chři amabili z mirabili maiestate ac suauitate.

Merūt aro/

mara vvenientes vngerēt iesum. Mat. vlt. z i euāg. hodieme festiuitatis z Itēz aliud themā. Cito euntes dicite discipulis ei⁹ qz surrexit. s. chřis Mat. vlt. Ergo nempe charissimi hodie est gaudiosissima festiuitas resurrexerūt aro/

Scdo q̄ ad penitētes z pueros.
 Tertio q̄ ad cōprehēsores z brōs.
 Quarto q̄ ad oēs pctōres mūdānos.
 Pūmo q̄ ad viatores cūctos summe est a/
 mabilis ch̄ri resurrectio ppter tria ad salu/
 tem necessaria puenientia ex resurrectione.
 Primū dicit fidi confirmatio. Nā p h̄ q̄
 ch̄ri crucifixus z mortuus seipsum pro/
 pria p̄tute resuscitauit. fides ei⁹ deitatis est
 p̄firmata qz hoc fieri nō potuit nisi a deo.
 Un̄ Matth. xij. Luz dicerēt scribe z pha/
 risei Magister volum⁹ a te signū vidēre. s.
 de celo vt exp̄mūt Luc. xj. quatenus p hoc
 tētarent eius potestatem diuinā: ip̄e r̄ndit
 dī. Generatio praua z adultera signū q̄rit
 z signū nō dabit ei nisi signū Jone p̄phe/
 te. Sicut fuit Jona in ventre ceti tribus
 dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹. sic erit filius hominis in
 corde terre. q. d. p hoc signū pl⁹ q̄ p signūz
 in celesti corpe faciendū confirmabit z ma/
 nifestabit vere deitatis fides. **S**z
 specialius queritur de fidei articulis an. s.
 maioris p̄tutis z meriti sit credere ch̄m re/
 surrexisse q̄ credere ip̄m passum z mortuū
 an econuerso: R̄ndetur q̄ q̄uis vtrum
 q̄ credere necessariū ad salutē e oīni homi/
 ni. tñ Aug. sup p̄s. dicit sic. q̄ laus ch̄iani
 est credere ch̄m r̄surrexisse a morte. z p se
 quēs maioris est meriti. nā ch̄m esse mortuū
 tū credit etiā paganus z iudeus. z h̄ inq̄t
 idem Aug. p crimine obijcit. s. q̄ credimus
 deū mortuum cum deus mori nō possit
 qui est vita perpetua. vnde ch̄i resurrectio
 maximū bonū z meritū fidei p̄stitit vt cre/
 dam⁹ qz ch̄s dei fili⁹ deus z hō est. z sic de
 um dicimus mortuū nō in se. quia in sua
 natura immortalis est. sed in humanitate
 assumpta s̄m q̄ homo mortuus est. z idēz
 resurrexit nō p̄tute humana. quia solus v̄/
 purus homo p se a mortuis resurgere nō
 p̄t sed hoc solius diuine est p̄tutis vt d̄t
 Aug. q̄ ch̄s verus deus est. **S**cdm bo/
 nū d̄t sp̄i asscuratio qz duz videm⁹ ch̄m
 qui est caput n̄m resurrexisse certam sp̄em
 habemus q̄ nos etiā qui sumus ei⁹ mem/
 bra resurgem⁹. Un̄ Matth. in sermone
 de resurrectione dicit sic. Est in ch̄o resu/
 scitatio vniuscuiusq̄ nostrum caro z portio
 sanguinis. vbi ergo portio mea regnat re/
 gnaturū me credo. vbi sanguis meus d̄na

tur dominari me sentio. vbi caro mea glo/
 rificatur gloriosum me cognosco. **H**ecille.
 Proinde Job. xix. ait. Scio q̄ redemptor
 meus viuūt. i. ch̄us resurgens ad vitāz p̄/
 petuā. z in nouissimo die de terra surrectus
 rus suz z in car. me. vi. de. sal. seq̄tur. Repo/
 sita ē hec spes mea in sinu meo. **J**re. j. **L**oc
 rit̄. xv. qm̄ q̄dem p hoīem moris. h̄ est per
 Adam z p hoīem. s. ch̄m resurrectio mor/
 tuoz. Sicut in Adam oīs moriunt ita z
 in ch̄o oēs viuificabuntur. **S**reg. li. **D**o/
 rak. dicit. Redemptor n̄ sustinuit mortem
 ne mori. s. p iusticia timeam⁹. resurrexit vt
 nos resurgere posse p̄sideremus **T**ertū
 d̄t charitatis inflāmatio. nam sicut ignis
 igne accendit. sic amor amore inflāmat. q̄a
 dicente Amb. de offi. Nil tam imp̄ssuz hu/
 manis cordib⁹ q̄ diligere se diligentē. **E**ū
 q̄ videmus ch̄m sic nos dilexisse q̄ donuz
 glie eterne in resurrectione futura nobis re/
 promissum iam reddidit inchoando in se/
 ip̄o per gl̄iosam resurrectionē attrahimur
 ad charitatē z reamātionem. **U**n̄. **A**ug⁹.
 Quo trahit anim⁹ amore trahitur qm̄ tra/
 hit quēq̄ sua voluptas. nubes ostēduntur
 puero z trahit. ramū viridēz ostēdis oīi z
 trahit. **H**ecille sup Joannē. Sic homo p
 gliam resurrectionis q̄ ostēda est in ch̄o at/
 trahit ad reamandū z sequēdū. quia n̄m/
 rū ch̄s fuit multū amabilis in natiuitate
 Sed vt **S**reg. in p̄fatione paschali d̄t. Nil
 nobis nasci p̄fuit nisi redimi p̄fisset. s.
 p passionē. **E**t deniq̄ nihil passio nobis p̄/
 fisset si gliam diuine visionis z resurrecti/
 onis nō dedisset. summe ergo amabilis ē
 resurrectio ch̄ri. **A** **S**ecundo quo ad
 penitentes summe amabilis specialius est
 ch̄i resurrectio ppter p̄cipua tria bona sa/
 lubria eis in ea collata. **P**rimuz dicit ius/
 tificatio. Nam vt docet **A**pl̄us **R**ho. iij.
 Traditus est ppter delicta nostra z resur/
 rexit ppter iustificationē n̄am. hoc est. vt si
 aut p suā mortē mortui sum⁹ pctō. sic p suā
 resurrectionē iustificati a pctō iusticie viu/
 mus **S** itaq̄ ch̄iane aduerte quia p̄cipue
 in his tribus debes ch̄m sequi. **P**rimo in
 nascendo vt sicut ip̄e natus est mundus sic
 nos debemus in mundicia nasci per bap/
 tismū **J**o. j. **Q**ui non ex sanguinibus zc.
 sed ex deo nati sunt. **S**cdm in cruce moriē

do. vt sicut ip̄e crucifixus est z mortu⁹. ita
 nos crucifigamur vitijs et moriamur. ad
 Gal. v. **Q**ui ch̄i sunt crucifixerūt se vitijs
 z p̄cipiscentijs. **T**ertio in resurgendo. vt si
 cut ch̄s resurgens a morte iustus z verus
 deus esse claruit. sic nos debemus resurge
 re a mortali peccato: z sic iustificari p peni/
 tentiā. **S**cdm d̄t instructio. **N**ā **A**lex. de
 ales i sc̄pto sc̄ij. q. xj. ar. iij. q̄rit. q̄re apl̄s
 vbi sup iustificatōez n̄am magis attribu/
 it resurrectioni q̄ passioni ch̄i dicēs. **T**ra/
 ctus est. s. in mortē p̄t delicta n̄a. s. satis/
 faciēda. z resurrexit inquit p̄t iustificatio
 nem nostrā. **E**t r̄ndet idē **A**lex. vi. q̄ ideo
 qz passio tm̄ est cā iustificatōis n̄e. s. r̄ur/
 rectio ch̄i credita et amata est causa z auz
 hoc exemplū z signū iustificatōis nostre i
 resurgēdo p penitentiā. **E**t sic p̄t q̄ mul/
 tū debemus amare resurrectionē: qz suo ex/
 emplo instruit nos ad salutē in resurgēdo
 a peccatis. **E**t p̄mo qdē vt sic ch̄s tertio
 die resurrexit. sic z nos trib⁹ p̄tib⁹ p̄e p̄nie
 debeam⁹ resurgere. s. in p̄ritōe p̄fessione
 z satisfatione. **S**ecūdo sicut ch̄s p̄ pas/
 sionē z mortē resurrexit ad vite nouitatem
 ita nos post crucifixionē z mortificationēz
 vitiōz in nouitate vite sc̄te celestis p̄uerse/
 mur. vt docet **A**pl̄us. **T**ertio qz sic ch̄s
 resurgens iā nō morit. **R**ho. vj. ita nos iā
 post p̄niam nō reciduem⁹ in mortē pecca/
 ti. **Q**z ch̄iane stude sic amare summa de
 uotiōe ch̄i resurrectionē q̄ te sic amauit.
Tertū bonuz d̄t recōaliatio: qz p̄p̄ca
 ch̄s i resurrectione voluit habere cicatrices
 vulnerū vt p eas deum patrē interpellādo
 nobis peccatorib⁹ recōaliaret. vt oēs tenēt
 doctores. **I**deo **B**ern. **O** homo securum
 habes accessum ad deū: vbi filius p̄ri oī/
 dit. p te vulnera. **D**ater aut̄ filio oīdit v/
 bera. nulla potest esse repulsa vbi tot amo/
 ris p̄currūt insignia. **H**ecille. **E**cce q̄ ama/
 bilis ch̄i resurrectio. **Q** **T**ertio q̄ ad
 cōprehēsores summe amabilis est resurre/
 ctio ch̄i. quia ex hoc creuit gl̄ia celestis. et
 tripliciter. **P**rio creuit b̄tis angel. qz ange/
 li q̄ pus in sola deitatis visiōe gaudebant:
 iam gaudēt z in cōtēplātōe gl̄iose aie ch̄i
 j. **P**ej. **I**n quē angeli desiderāt p̄spicere.
 q̄ zc. **S**cdm creuit aiab⁹ sc̄tis in vtrac̄z cō/
 tēplātōe. vñ **J**o. x. **I**ngrediūt. s. ad p̄tēpla

tionē deitatis. z egrediūt. s. ad p̄tēplātōz hu/
 manitatē. ch̄i gl̄iose. z vtrōb⁹q̄z pascha in/
 ueniet. **T**ertio creuit gaudiū corpb⁹ gl̄ifi/
 cat⁹. q̄ f̄z **S**co. i. iij. d̄ gl̄ia corpb⁹ ch̄i p to/
 tū celū radiāte sume gaudebūt. **Q**z ama/
 bilis ch̄i resurrectio q̄tū debere⁹ te dilige/
 re vt d̄ te i celo p̄petuo h̄em⁹ gaudere.
Quarto q̄ ad pctōres oēs sume amabilis
 est ch̄i resurrectio. qz oib⁹ pacē z salutē mā/
 dauit: si tñ credere z amare vellēt. **N**ā ch̄i
 stus resurgēs dulcē hoīes salutauit dicēs
Pax vob. **J**o. vlt. z valde amabile ac dul/
 cē legē statuit di. **Q**ui crediderit z bap. fit.
 sal. erit. s. p fidē charitate formatā. **D**arct
 vlt. **S**z aduertēdū q̄ circa ch̄i resurrecti/
 onē pctōres desiḡti sunt i triplici d̄ntia se/
 h̄e. qz p̄mo qdā nō crediderūt nec penitu/
 erūt ex amore d̄ pctis. vt sacerdotes z pha/
 risei iudeoz. z oēs tales sūt i durati z d̄nati
 ac ex̄miati p **R**homāos. sic p̄būt oēs
 infideles. qz ex̄miabūt ex h̄ secto i morte z
 d̄nant. **S**cdm qdā crediderūt s̄z nō vere
 amauerūt. vt p̄t d̄ **J**uda: q̄ audicēs ch̄m
 resurrexisse despauit z se suspēdit f̄z **A**ug.
 p̄ resurrectionē: licz euāgeliste dicat h̄ i hi/
 storia passiois p anticipatōem. **P**er **J**udā
 significant mali ch̄iani q̄ ch̄m credūt sed
 nō diligūt cū p̄cepta ei⁹ nō suāt. vñ tales
 etiā d̄nant. **T**ertio qdā lz pctōres credide/
 rūt z cōuersi amauerūt. vt p̄t de petro: ma/
 gdalena z discipul⁹ ac alijs. z tales saluati
 sunt z meruerūt ch̄m gl̄iosū videre. sic erit
 oib⁹ pctōrib⁹ conuerti volentib⁹. **Q**z pec/
 cator age penitentiā z ama ch̄m deū **P**

**Circa secundum principi/
 pale d̄ mirabili maiestate resurrectōis xp̄i
 Notādū q̄ ch̄s d̄ns resurrexit admirabi/
 li z ineffabili maiestate z potissime q̄drupli/
 ci. **P**rio maiestate p̄fulgēt gl̄ie q̄ n̄ p̄t
 videri ab hoīe mortali nisi i aliq̄ forma a
 deo oīdat. si em̄ solē istū i sua claritate ple/
 ne aspicere nō p̄t n̄ ocul⁹ p̄ splēdore: qn/
 to magis cū iusti fulgebūt sic sol in regno
 celoz. **D**at. xij. **C**hr̄st⁹ aut̄ indicibilē p̄
 omnib⁹ fulgens oculo mortali nō viderur
Jo **A**ug. ad **D**rosiū sic ca. vij. dicit. **Q**ue/
 ritur quare dominus in sua claritate qua
 venturus est ad iudiciū nō apparuit di/
 scipulis post resurrectōem. **R**ūdeo inquit**

Dominica Pasce.

Ideo post resurrectionē claritate vultus sui discipulis abscondit vt eū vel sufferre possent vel cognoscere. qd si nō fecisset mortaliū oculi eū videre nō possent. Si em̄ an̄ q̄ moreret trāfigurato dño discipuli euz videre non poterāt: sed p̄ timore in terram ceciderūt: q̄nto magis in glificata carne. **Hec ille.** S3 q̄rit. quali ergo forma apparuit discipulis vt videri posset. scz in p̄pria forma. Rñdet glo. sup Jo. 22. z habetur in li. origi. c. de apparitiōe ch̄ri q̄ ch̄s post resurrectionē in specie nota discipulis apparuit et nō in claritate resurrectionis: ne forsitan spūs z non caro putaret. Sed q̄li habitu eodē li. origina. allegat Innocēti⁹ in ser. dicens sic. **Q**uerit vtrū ch̄s post resurrectionē nudus apparuit an vestitus: Rñdeo vestitus: sicut z angel⁹ qui resurrectionē nūciavit apparuit stola candida cooptus. Si autē q̄rit: q̄b vestibus ch̄s apparuit: Respondeo q̄ nō illis q̄b induebat cū adhuc esset passibilis. qz illas crucifigores diuiserūt. sed vnde vestes ch̄s assumpsit: cū i patria (in q̄t) sicut nō ē vsus ciborū ita nec vsus vestimentorū est. Psal. mista q̄stione hanc determinat di. **Q**uia quecumqz voluit dñs fecit in celo z in tra. hec Immo. **D**icit tñ li. **E**lucidarij q̄ vestes ex aere sumpserat ch̄s q̄ ifato in aere euauerunt. **U**ñ z **S**euerin⁹ sup **D**arē. d̄t. q̄ stolla illa q̄ coopt⁹ angel⁹ apparuit nō fuit ex mortali vellere sed ex p̄tute angeli fuit. s. in aere q̄dā replēdētia tāq̄ vestis. sic ch̄s amict⁹ fuit lumie sic vestimēto. dicēte ps. **E**x p̄dictis dat nob̄ documentū q̄. si celo post resurrectionē nō habebim⁹ vestimēto corruptibile: sed pro vestimēto habebim⁹ m⁹ lumē glie perpetue. sicut sol fulget vestitus lumine. vt d̄t idē **S**eue. **Q**̄ hō a ma ch̄m p̄ tali glia. **S**ecōdo ch̄s resurrexit maiestate famulātis militie. s. angeli ce. Nam angeli tāq̄ serui mīstrabāt ch̄o vt regi dño recolligēdo ei⁹ sanguinē disp̄sū z capillos ac barbas dilaniatas: vt patuit sup. ser. ij. **P. Q.** Itē mīstrabāt reuerēter assistēdo z vbiq̄ comitādo ch̄m adorādo z laudādo ac annūciādo mīlteribus ei⁹ resurrectionē. vt patuit ex dictis **R**ich. ser. j. **L.** z ser. ij. ex historia. **T**ertio ch̄s resurrexit mirabili maiestate regal̄ victorie

qz deuicto mortis p̄ncipe z expoliato inferno educēs sc̄os p̄res oēs de limbo coram eis resurrexit in glia maxia. Nā p̄phetarū fuit **E**sa. xj. **E**rit sepulcrū ei⁹ gliosū. **E**t factū est. tū qz ch̄s i sepulcro resurrexit gl̄ose ad vitā p̄petuā. **T**ū qz oēs credēti glificati ibi ch̄m laudādo. **T**ū qz oēs brōrū aie ibi affuerūt i resurrectionē ch̄i vt pie credit̄ fm̄ sc̄m **V**incēti. d̄ valētia laudā. de um i hora resurrectionis. vt p̄t̄ ser. j. **R.**
R S3 di. quō poterāt recipi i rāpuo monumento tot milia sc̄orū. **D**icēti breuiter tāgit sc̄us **T**ho. in. iij. di. xliij. q̄ brōrū spiritūz aiaz sc̄arū tāta ē magnificētia excellētie q̄ si vellent bñ p̄nt recipi innūerabilia milia loco mimo ad nutū. z maxie p̄ p̄tute diuinā h̄ fieri potuit de sc̄is in corpe resurgētibz. **Q**uarto ch̄s resurrexit cū maiestate euidētis potētie vicz diuie. qz resuscitauit corpa multorū sc̄orū q̄ introcūtes i ciuitatē sc̄am apparuerūt multz. **S**at. xxvij. z h̄ p̄ euidēti testimonio p̄tatis. **H**oc i spū p̄ uideñ sc̄i p̄res vt. te. plimi optabāt sepeli rī in **E**bron q̄ est in terra p̄missiōis. **N**az z ipe **J**oseph mādauit ossa sua. s. illuc trāferri. vt p̄t̄ i **S**en. vlt. iō qz sperabat sic z ceteri q̄ cū ch̄o ibi resurgēte resurgeret inf̄ alios s̄l resurgētos. vt ibi d̄t **L**yra. z fm̄ **L**udol. de vita ch̄i. forte illi surreperūt q̄ h̄ affectarunt. **Q**̄ mira. o amabil̄ maiestas ch̄i resurgētis. o ch̄iane ama ch̄m vt i fine mūdi resuscitet te ad vitā eternam. vbi eius visione gaudeas. **S**

Circa secundum de sua
 uitate desiderabili resurrectionis **N**otāduz fm̄ **L**udol. li. d̄ vita ch̄i q̄ aiaz cui se dñs in q̄cūqz specie dignat̄ oñdere nūq̄z dimittit sine suauit̄ z desiderabili p̄solatiōis dulcedine. z h̄ p̄t̄ fm̄ eundē p̄sc̄ando in oibz apparitiōibz. **P**riō nanqz apparuit **M**arie m̄ri sue q̄ p̄ ceterz de morte ei⁹ p̄l⁹ doluerat z resurrectionē ei⁹ desiderāter expectabat. cui totus festiuus z gloriosus apparetis omnē merore eius in leticiā cōuertit. ita q̄ omnis doloris p̄stini oblita fuit. **E**t quō sibi apparuit patebit fm̄one. ij. **U**
Secundo apparuit **M**agdalene i specie hortulani. **Q**ue cum christuz cognouisset. ipam nomine p̄prio vocantem **M**aria

Sermo

V

tantū dulcedinis hausit vt d̄t **A**ns. q̄ ilico lachrymis gemitibusqz mutarū cōuersa in terrā cadēs clamauit raboni. z p̄ amoris suauitate plura dicere nequiuit **T**ertio apparuit occurrens tribz marijs z consolādo dixit. auete. z deinde. nolite timere. q. d. fm̄ **H**iero. smiam. gaudere debetis nō timere. qz maledictio inducta ab **E**ua iam soluta est in aue. **Q**uarto apparuit discipulis z hoc pluries z varijs formis. vt patet in euangelio. **S**ed de singulis loq̄ndo verū est qd canit ecclia **J**oāne dicente. **G**auisi sūt discipuli viso dño. **S**3 p̄ documēto dicere possum⁹ ex p̄dictis fm̄ eundē **L**udolphū q̄ diuinā p̄solatiōē p̄merent q̄t̄ tuoz genera hoim bonoz.
Primo passionē ch̄i p̄tēplātes z cōpānientes. hi fecerūt in **M**aria p̄gic.
Secōdo de p̄ctis lachrymātes p̄a p̄nia. hi significant in **M**agdalena.
Tertio hūiliter z deuote orātes. hi fecerūt in tribz **M**arijs.
Quarto tribulationes p̄ ch̄o z iusticia sustinētes. q̄ fecerūt in discipul.
Et si placet plōngare hūc fm̄onē applicare potes historiā apparitiōis facte h̄c **M**arie p̄gini z **M**agdalene z tribz **M**arijs ex sup̄scriptz p̄cedētibz fm̄oibz. **Q**̄ h̄o ch̄ia ne disce amare ch̄m. recole ei⁹ amorē q̄ passus est p̄ te. deplora p̄ctā tua. ora hūiliter susfer patiēter aduersa ch̄i amore. vt sic cū beata p̄gine z discipulis ch̄i merearis suauit̄ p̄solatiōē p̄frui in ch̄o h̄ p̄ grām z in futuro p̄ gliam **A**men.

Seria sc̄da Pasce vel post p̄adiū dñice **S**er. l. de resurrectionē ch̄i q̄litate z p̄tatis testimonio cū historia.

Resurrexit do

minus vere z apparuit **S**imoni **L**uc. vlt. z in euāḡ hodie. **E**x quo charissimi necessariū est ad salutē hoim credere ch̄i resurrectionē z etiaz oim hoim faciendā p̄ ipm. idcirco p̄ salute n̄ra ad sibi p̄firmationē voluit ipe ch̄s suā resurrectionē manifestare hoibz saluandis **E**t vt testat̄ hodie euāḡ. manifestauit duobz discipulis in **E**maus euntibz in spe

cie pegrini quē illi cognouerūt in fractionē panis. **M**anifestauit etiā se **P**etro q̄ eū negauerat vt sp̄e daret hoibz p̄ctōibz qz nullū spernit penitēte. **N**ō spreuit **M**agdalena penitēte s3 p̄honorauit discipul̄ qm̄ p̄ m̄rem cui p̄mo oim apparuit. statim ante alios **M**agdalene appuit. **I**te nō spreuit **P**etrz negantē s3 specialit̄ an̄ ap̄los. xj. se ei ch̄s oñdit licet nō sit sc̄ptum in euāḡ. vbi z qñ **P**etro apparuit. z h̄ est qd d̄t **t**hema. **S**urrexit dñs vere z apparuit **S**imoni. scz **P**etro vtz in ip̄o euāḡ. **I**taqz de gliosa ch̄i resurrectionē vt clarior noticia habeat̄ p̄ fidei p̄firmatiōē z corda n̄ra edificent̄ p̄ter ea q̄ dicta sūt in p̄cedētibz fm̄oibz restat̄ adhuc plūma. **E**t in h̄ fm̄oē trita mysteria sūt declarāda q̄ dicit̄ ex thēmate vtz intueñti addito. ij. zc̄.
Primū d̄t p̄clare q̄litate
Secōm d̄t testate p̄tatis.
Tertū d̄t p̄firmāde societatis

Circa p̄mū d̄ p̄clara q̄litate
 resurrectionis ch̄i **S**ciendū q̄ ch̄us dñs resurgere voluit a morte multuz p̄clara z gliosa q̄litate vel p̄clatiōē z p̄cipue septuaginta. **U** **P**rimo potenter quia resurrexit potestate diuina. Nam **P**etrus **A**ct. ij. dixit. **H**unc scz **J**esum deus suscitauit a mortuis. vbi **G**lof. dicit. **A**ssertio gloriose resurrectionis testimonij est deitatis. z declaratur sic **I**nuenimus q̄ppe q̄ aliquādo homo sanctus viuus suscitauit mortuū vt fecit **H**eliseus z **H**elias z **P**etrus ap̄lus **T**habitam suscitauit z multi alij. z hoc p̄ magno est miraculo. sed adhuc maior est q̄ vnus mortuus sanctus suscitauit aliquem vel aliquot mortuos dum ab aliq̄bz sanctis suffragia postulātur pro talibus mortuis suscitandis vt multa talia legit̄ in legēdis. **S**ed p̄ his adhuc maximū est q̄ ad solū tactū ossū alicui⁹ sancti mortui aliquis resurgat sine oim iuocatiōē suffragij talis sancti. sicut. iij. **R**eguz. xij. legit̄ de **H**eliseo. **N**ā quidā sepeliēti. hoim vidēti supuenisse latrunculos de **S**oab z p̄ceperunt cadauer de sepulcro **H**elisei. qd cum tetigisset ossa **H**elisei reuixit h̄o. sed nūq̄ legit̄ q̄ aliq̄s suscitauerit seipm̄. hoc ei p̄ma ximū est z solius diuine potētie. z hoc fecit

Feria secūda Pasce

chris. qui q̄dem z viuis suscitauit mortuū scz Lazarum. z mortuus suscitauit mortuū os quia ch̄s resurgēte multi cū eo surrexerūt. Et q̄d om̄ib; maior z p̄maximuz est: mortuus suscitauit seipm ad vitaz immortalem z gloriosam z sic verum deum fore se probauit. Unde Joan. ij. querentib; iudicis. di. quod signum ostendis nobis quia hec facis. Respondit Iesus. Soluite templum hoc. s. corpis mei vt ibidem exprimit z in trib; dieb; excitabo illud. q. d. Tali signo p̄maximo pbabo me habere potestatem diuinā. Sic z nos charissimi dñi viuis scz in gratia: debemus alios resuscitare mortuos in peccatis inducendo illos ad penitentiam per quam reuiscunt in ania vt patz Ezech. xviij. Sed si nos ipi mortui fuerimus p̄ peccatū a nobis resurgere nequimus nisi de⁹ resuscitet p̄ gr̄am ch̄i. Rho. vi. Stipendia peccati mors: gratia dei vi. eter. Sec̄do ch̄s surrexit inuisibiliter. Nullus eip̄ mortalium vidit eum actu resurgere. sed soli beati z angeli. X Queritur ergo quare christus noluit resurgere patenter coram hominibus mortalibus si cut passus est publice coram omnib;. z etiā am ascendit videntib; discipulis: R̄ndetur fm̄ Tho. iij. pte. q. lv. q̄ ideo quia ea q̄ pertinent ad futurā gloriam celestem. talia bona z t̄maxima sunt q̄ oculus nō vidit nec in cor hoīs ascendit. vt dicitur Eccl. i. iij. z. j. Cor. ij. Unde ab homine mortali cogsci non possunt nisi quantum a deo reuelatur aliquib; per angelos vel per spiritum sanctum. z quia christus resurrexit ad illaz gloriam excedentem cōem hoim cognitionem: Ideo non licuit videri a mortalibus christi resurrectio actu. sed debuit reuelari p̄ angelos z tandē p̄ aplos z discipulos. quibus post resurrectionem ch̄s se manifesta uit. Sed quia passio que facta est in corpe mortali. cōi lege nota est omnib; mortalib; ideo fieri debuit publice coram oī populo. Similiter ascensio quo ad terminū a quo fm̄ q̄d a terra eleuabat in celum erat nota cōmuni lege licet quo ad terminū ad quez scz quō recipere in celū esset transcendens hoim cognitionē cōem. Ideo quo ad p̄mū erat nota discipulis tanq̄ testib; p̄cedinatis a deo licet esset occulta quo ad se/

cundum. Ergo peccator munda oculos cordis vt possis in celo videre ch̄m. Tertio ch̄s surrexit immortaliter. Vñ Rho. vi. Ch̄s resurgēs ex mortuis iam nō morit. y Proinde querit quare christus non cōuersatus est cum discipulis cōtinue post resurrectionē sicut prius in vita faciebat. Respondetur fm̄ Tho. parte. iij. q. lv. ar. iij. q̄ ideo ne videret ad talem vitam. s. mortales resurrexisse qualem prius habuerat. z sic in hoc ostendit eis q̄ ad gloriam future vite immortalis surrexit. q̄ autem vere resurrexit sufficienter ostendit pluries apparendo. O ch̄stiane dulce sic resurgere a peccatis vt de cetero non moriaris recidando. Quarta christus surrexit subtiliter. qz exiit de sepulcro clauso manente z signo intacto z tādē clausis ianuis ad discipulos intrauit. Sed quomodo hoc fieri potuit mirum est cum duo corpora non possunt esse simul in eodē loco vt dicit. iij. Phicoz. z. j. ac. ij. de aia. R̄ndet fm̄ doct. q̄ hoc potuit fieri ex duob;. Primo quidem ex dote subtilitatis p̄ quam potest corpus gliosum exire vl̄ intrare ianuis clausis z celestia corpa p̄transire eo q̄ bene potest simul esse in eodē loco ex virtute glorie cum alio corpore non glorificato. sicut videmus radios solis simul stare in aere vel vitro quod pertransit. Secundo z p̄sertim hoc fieri potuit ex p̄tate deitatis. Unde Aug. sup Joannē dicit. Vbi corpis christi vbi deitas erat ostia clausa non obstiterunt. Ille nāq; nō aptis eis exire vel intrare potuit quo nascente virginitas matris inuolata p̄mansit. Hec ille. Ecce ergo veritas deitatis ch̄i. Quinto christus surrexit feliciter qz in corpore gliosissimo habē. iij. dotes viz claritatem p̄ p̄stina humilitate z deturpatione Item subtilitatem pro merito summe puritatis. Item agilitatem qua discipul subito apparebat z recedebat. z hanc (loquendo fm̄ correspondentiam) meruit per p̄dicationem obedientie z bonorum operum Deniq; z impassibilitatem quam promeruit per patientiam passionum. Ergo homo qui optas resurgere ad gloriam in iudicio cum talibus votib; stude insistere p̄dictis futuribus vt mereri possis in corpore sic glorificari. scz p̄ humilitatem. puritatem.

Sermo

V

obedientia. z Nam quare christus voluit resurgere in corpore glioso. Tho. iij. par. q. liij. ar. ij. inter alias vnam rationem dat istā. qz ch̄i resurrectio fuit causa z exemplar nostre resurrectionis future. Sancti autē in resurrectione habebūt corpora gloriosa. vt scribit. j. Corinth. xv. Seminat corpus. s. in terrā sepeliēdo in corruptōe: resurget in gloria. ergo multo magis debuit corpus christi in gloria surgere ad ostēdendum i seipso future nostre resurrectionis gloriam. Aliam rationem dat quia hoc christus meruit p̄ humilitatē passionis z obedientiam vt exaltaret in gloriam. Iuxta illud Phil. ij. Humiliauit semetipm factus obediēs vsq; ad mortē. p̄ q̄d z de⁹ exaltauit illū. Et tu ergo hō humilare ad penitentiam z obedientiam mandator. vt exalteris. Sexto ch̄s surrexit veraciter quia anima que in morte separata fuit vere resumpsit ch̄i corpus sanguinē. Et d̄ veritate ista in. ij. arti. sermōis hui⁹ p̄sequemur causa breuitatis. Septimo surrexit socialiter: qz vt scribit Mat. xxvij. Vbi corpora sanctorū que dormierant resurrexerant cū eo. De hoc etiā vt breu⁹ h̄ p̄cedam⁹ arti. iij. p̄sequemur historice AA

Circa secundū de testata

veritate resurrectionis christi Notandum q̄ p̄tate resurrectionis ch̄i a mortuis multi testes verissimi z infallibiles sunt testari quos breuiter hic notabim⁹ p̄ fidei nostre corroboracione.

Primū testimoniū diuinorum miraculorum.

Secundū angelorum.

Tertiū prophetarū scripturarū.

Quartū testimoniū sanctorū discipulorum

Quintū custodum.

Sextū sanctorū coresurgentium.

Septimū incredulorum punitorum

Primū testimoniū diuinorum miraculorum Nam cōmuni cōceptio est apud oēs etiā infideles z phos q̄ deus nō potest esse testis falsitatis cū sit infallibilis veritatis. s. ip̄e deus p̄ multa miracula facta toti mundo ad p̄dicationē apostolorū et aliorū testis status est christi resurrectionē z fidei mysteria. ergo sequit q̄ impossibile sit christum

vere nō surrexisse. Secundum est testimoniū angelorum. Nam angeli beati nō possunt nisi vera testificari. sed plurimi angeli apparuerūt sanctis mulierib; qui oēs testati sunt christum vere surrexisse a mortuis. ergo zc. Hoc patet in euangelio.

Tertium testimoniū prophetarū scripturarū. quia multe sunt scripture prophetarū p̄nunciantes christi resurrectionem. e quibus pauca producamus. Nā Dauid in persona christi dicit. Ego dormiui et soporatus sum. scilicet per mortem que i scriptura sepe dormitio dicitur. Sequitur. et exurrexi. Item Esa. xj. In die illa radix Jesse qui stat in signum populorum ipsum gentes deprecabūtur. et erit sepulcrū eius gloriosum. Preter hec sunt ad id prophetie Sibyllarū. Nam sibylla Erythrea in Babylonia orta nobilissima et celebrior inter omnes sibyllas vt dicit Isidor⁹ Etymolog. viij. ait. Nascetur in diebus nouissimis de virgine hebraea filius. Et infra. Dorte propria mortuos suscitabit viuet et regnabit. Eodem plura scribit et Augustinus libro. viij. de ciuitate dei dicta a quadam Sibylla quaz quidam vocant Tyburtinā. Et sic patet.

Quartum testimoniū sanctorum discipulorum qui christum resurrexisse probauerunt multis modis: videndo tangendo et comedēdo cum eo: et vsq; ad mortem p̄ hac veritate predicanda se exposuerūt.

Quintum testimoniū custodum positorum ad sepulcrum: qui vt habet Mat. thei vlti. confessi sunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant. Et tale testimoniū fm̄ Chrysostomū est validius scilicet quia ab inimico datum. qui postea tamen pecunia eis a sacerdotibus data mentiti sunt dicentes: qz discipuli christi venerunt nocte: et furati sunt ipsis dormientibus. BB Queritur ergo hic quomodo hoc mendacium iudaici erroris possit rationabiliter conuinci vt nō habeat colorē excusationis. Cum enī euāgelii dicat q̄ angelus dñi descendit de celo z reuoluit lapidē. cui⁹ aspect⁹ tanq̄ fulgur exterruit eos z facti sunt velut mortui: possz tñ videri q̄ habeat aliquē colorē vere similitudis

Feria secunda Pasce.

q̄ vis ip̄is p̄stratis z dormientibz discipuli abfultissent corpus. Sed ꝑ hoc fm̄ doc. z ꝑcipue fm̄ Chryf. ac Remig. z alios re/ colligendo dicendū est q̄ error mēdaciū hu/ nus oīno irrōnabilis cōuinat̄ ex pluribus etiā suis dicitis sibi cōtradictionē implicā/ tibz. nam ch̄rist̄ dñs surrexit an̄q̄s ange/ lus de celo descēdit z lapidē remouit. z sic ch̄ris ianuis z sigillis septeri clausis exiit vt oēs doc. tenent. Unde Beda dicit q̄ an/ gelus reuoluit lapidē nō vt egressus ch̄ro p̄aderet sed vt euadens signū resurrectōis daret; z viderēt oēs quia sepulcrū vacuū foret. nā z ip̄i custodes statim p̄spicere et videre potuerūt: vtpote q̄ speciale curā cu/ stodiendi habuerūt. sicq̄ visō vacuo sepul/ cro statim facto terremoto aspiciētes ange/ lū ex eius fulgido aspectu exterriti i terraz ceciderūt. z nihilo min⁹ in terra iacētes au/ dierūt certe tunc angelū annūciantē m̄leri bus ch̄ri resurrectōem iā factā vt d̄t euāg. Nicodemi. z sic ꝑ suā p̄strationē nō possūt sic colorare sua mēdacia. q̄ etiā fm̄ predi/ ctos doc. cōuinant̄ ratiōibz. P̄ia rō qz si discipuli voluissent nocte venire ad furā dum corpus ch̄ri (vt ip̄i mētiūt) quare nō potius venissent in p̄ma nocte q̄ nullus sepulcrū custodiunt. Nā vt h̄t Hat. xvij. Altera die q̄ est post pasceuen. h̄t i sabba/ to petierunt a pilato vt iuberet custodiri sepulcrū. Sic ergo p̄t̄ h̄ esse mendaciū.

Secūda rō: qz si ip̄i dormiebāt veracit̄ quādo discipuli tulerūt corpus ch̄ri vt mē/ tiunt. quō q̄ viderunt q̄ discipuli venerūt z tulerūt. aut quō nō sunt excitati a somno ꝑ magnū terremoto. qz si nō se dormiebāt vel excitati erāt: quō ip̄i armati p̄miserūt discipulis inermibz z trepidātibz asporta/ re corpus ch̄ri. q̄ zc. Uñ Remig. Stul/ ta istana: dormiētes testes adhibes. si dor/ muerūt quō furari viderūt. si nō viderūt q̄ modo testes sunt. s. qz testi dormiēti p̄t̄ nō credit. ergo p̄t̄ qz fallaces iudei mēda/ cū testibz se munerūt. Ecce iudei pecunia emerūt testes dormiētes. Nos habem⁹ vi/ dentes. s. ch̄m post resurrectōez. Ideo ca/ n̄t. Credendū ē maḡ soli marie veraci q̄ zc. Tertia rō: qz cū corp⁹ ch̄ri erat litea/ mibz ligatū z iuolutū ac sudario z myrriba/ inunctū. q̄ sic fm̄ Chryf. linteamina ita af/

fixa glutinose erant vt nō facile possent au/ uelli a corpore. Quō ergo ibi circūiacentibz bus custodibz discipuli tardassent exuēdo Nam linteamina z sudaria ibidē visa sūt p̄mansisse. Si ergo furati fuissent rapuiss/ sent celerit̄ corp⁹ sū cū linteaminibz. Quis enim volens furari pecuniā ligatā in saccu/ lo vult sacculū dissoluere z nō simul tolle/ re. Hec Chryf. Conuincunt ergo irratio/ nabiliter mentiri. Sextū testimoniū san/ ctōrū cum ch̄ro resurgentiū: qui vt dicit Rabanus efficac̄ testimoniū fecerūt d̄ ch̄i resurrectōe contra fictū mendaciū predi/ ctum apparentes multis. Hat. xvij.

Septimū incredulōrū punitōr. s. iude/ orum: qui propter incredulitatē z ch̄risti p/ secutionē dati sunt in captiuitatē Rhoma/ norum z dispersionē opprobriōsam ꝑ mū/ dum: sicut ch̄ristus predixerat Luce. xix. z sic eorū punitio est testimoniū veritatis fidei ch̄risti a iusto deo. Nam si ip̄i p̄secu/ tionē ch̄risti z discipulōrū bene fecissent et iuste debuissent foueri a deo tā spiritualit̄ ter q̄ tēporaliter sicut semper fecit eis de/ us q̄dū tenuerunt fidem bonam. Hora/ liter. Istis iudeis magna pecunia emen/ tibus mendacia sui errorz: similes sūt heu/ heu nunc multi christiani qui faciunt ma/ gnos sumptus z labores vt possint iustit̄/ ciam peruertere: vt aliena rapere: aut que/ cūq̄ peccata perficere. Sed ve genti pec/ catrici: filijs sceleratis. quia tales peribūt cum iudeis. **LE**

Circa tertiu de societa
te sanctorum cum ch̄risto resurgentiū qua/ liter ip̄i testimoniū confirmauerunt de ve/ ritate resurrectōis ch̄risti libeat prosequi historiam ex euangelio Nicodemi vel naz/ zarenorum. sicut Vincentius in speculo hi/ storiali scribit libro. viij. ca. lvi. et sequenti. Quam propter populi deuotionē hic ab/ breuiādo plurimis apocriphis resecatz ꝑ/ ponamus. Nimirū legitur ibi qz postq̄ Nicodem⁹ z Joseph ch̄m sepelierūt ho/ norabiliter: iudei altero die q̄rebāt ꝑ illos ꝑsilia. z Nicodem⁹ itrepid⁹ oñdit se eis. Cui dixerūt. Tu ꝑsensisti illi galileo. pars q̄ tua secum erit. Respondit. Amē. Tunc z Joseph intrepide ait. Quare moti estis

Sermo

V

aduersū me qz iesū in sepulcro meo honora/ biliter sepelium. ego in h̄ bñ egi. vos autem male fecistis eū crucifigē. Tūc ꝑncipes sa/ cerdotū z scribe incarcerationē Joseph in muro in quo nulla fenestra erat: lignantes ostiū z ponētes custodes vsq̄dū trāsisset sabbatū. z tūc mane. s. diei dñice cōsiliati sūt quō Joseph interficerēt. Interim ch̄rist⁹ resurgens ip̄o die apparuit letus ip̄i Jo/ seph in carcere oranti. z eum ꝑsolās oscu/ lat⁹ est. ac deinde saluis clausur⁹ eum edu/ xit. z in domū suam in arimathia adduxit Sacerdotes autē iusserūt illū ad conuiliūz adduci. quo nō inuenio in carcere z visis si/ gillis z clausuris intactis clauē anna z cai/ pha habentibz extriti sunt oēs. Cū ergo d̄ his alēcarēt: ecce q̄dā d̄ militibz q̄ custodi/ ebāt sepulcrū aduenerūt: narrantes oīa q̄ facta fuerāt sub hac forma. Nobis custodi/ entibz sepulcrū fact⁹ est terremoto magn⁹ z angelus dñi descēdit d̄ celo. cui⁹ aspect⁹ vt fulgur erat. z reuoluit lapidē: z sedit su/ per eū. z dixit mulieribz que venerāt ad se/ pulcrū. Nolite timere. scio enim qz iesū naz/ zarenū crucifixum queritis: surrexit nō est h̄. Venite z videte locū vbi posit⁹ erat. eun/ tes dicite discipulis qz surrexit: z ꝑcedet in galileā sicut ꝑdixit vobis. Tūc iudei dixe/ runt. Que sunt iste m̄lieres z quare nō te/ nuistis illas. Rūderunt. que sint nescim⁹: q̄ si acrisia ꝑculsi et stupidi. iacimus vob/ lut mortui. Dixerunt iudei. Nō credimus vobis. Illi rūderūt. Multa miracula iesuz in vita facientē vidistis z nō credidistis: q̄ modo q̄ nobis credetis. Subdiderūt. Jo/ seph eo qz sepeliuit inclusistis in murū: z li/ ne aptura euasit. sic z Iesus euadere potu/ it. Prop̄ talia iudei ꝑmisescei dederūt il/ lis pecuniā vt mentirent se dormisse. z sic a discipulis furatū corp⁹ zc. **DD** Tā/ dem vno die cōgruo cū iam magna fama de ch̄ri resurrectōe vera excreuisset: z mili/ tes alī qui confiterent̄ z discipuli: cōgrega/ ti ꝑncipes iudeoz dixerūt. Quid faciem⁹ cum tanta miracula audim⁹? Nicodemus cōsurgens in medio eoz dixit. Ex scriptur⁹ scitis qz helias in padisum raptus req̄sit⁹ est ꝑ viros ad id missos si possz inueniri. z nos q̄ mittam⁹ viros qui de Iesu ꝑscrui/

tentur vbi esset. Placuit ꝑsiliū z miserunt. Qui nūc redētes dixerūt. Iesū nūc q̄ in/ uenim⁹: s. Joseph inuenim⁹ i arimathia: ciuitate sua. Tūc miserūt eplam salutātes eū pacifice. z petētes vt dignaret venire ad eos z ꝑtate apire. ille deū b̄ndicēs aduēit z honorifice suscepit. z interrogauerunt quō libatus fuerit. Et ille narrauit oīa q̄ modo ch̄ris sibi apparuit zc. **Dirantibz** cūctis ioseph addidit di. **Diramī** z bene qz audistis ch̄m resurrexisse. sed plus mi/ randū est qz multos secū resuscitauit q̄ visi sunt multis in hierlm. **LE** Et dixit inter cetera. Scimus beatū Symeonem sacerdotē q̄ habuit duos filios Carinum z Leonciū. q̄ dudum vt scitis mortui fue/ rūt z nūc viuūt surgentes cū ch̄ro. trāsīte z videte eozū monimēta ap̄ta. z ip̄i nunc vi/ uentes sunt i arimathia. Hec audietes an/ nas: Caiphas: Nicodemus: Joseph: Ba/ maliel z plures alij venerūt z sepulcra va/ cua vt dixerat Joseph inuenērūt. Indeqz veniētes i arimathia illos orātes repperit osculātesqz cū oīni honore ꝑdixerūt i hie/ rusalem. z adiurauerūt in synagoga coraz cōalto clausis ianuis dantes legē in mani/ bus illozū: vt ꝑ deū z legē adiurati dicerēt ꝑtate: q̄ s. suscitauerit eos z quō. Tūc il/ li in celū respiciētes. z signo cruc⁹ linguas suas cōsignantes dixerūt. Dato nob̄ attra/ mentū z scribem⁹ q̄ vidimus z audim⁹ zc. Quo dato sc̄pserūt sic. Iesus ch̄ris que/ vos crucifixistis ip̄e est rex viuoz z mortu/ orum resurrectio. ip̄e nos de limbo eduxit z suscitauit. **DD** Quōdū autē educōis illozū desc̄pserunt que in p̄mo smone pasce ꝑse/ cutus sum. Addiderūt etiam scribētes quō ch̄ris mādanit nobis esse inqunt i arima/ thia vsq̄dū veniret hora in qua referrem⁹ sue maiestatis mysteria. Postq̄ aut oīa cō/ scripserūt Carin⁹ qd̄ scripsit tradidit i ma/ nus anne z caiphe ac Bamalielis. s. Leon/ cius tradidit quod ip̄e scripsit in man⁹ ni/ codemi z Joseph. z ambo sunt subito trās/ figurati z nō sunt visi amplī. **Septure** at eoz inuente sunt eq̄les. nihil maḡ aut mi/ nus in vna l̄ra q̄ in alia ꝑtineñ. Ad hec ni/ codem⁹ Joseph z Bamaliel deū laudauē runt. sed Annas z Caiphas licz admiran/ tes tūc: tñ ad maliciā cordis obdurati di/

Feria secunda Pasce

cere ceperunt q mortuis no est credendum, et sic pierunt in infidelitate. Rogemus g nos christu deum vt det zc.

De eodem die Sermo. II. vel post pñ/dium dñice. s. de resurrectione christi: loco ac exemplaritate z publicatione.

Bierunt qui

da ex nostris ad monumentis z ita inuenerunt sic mulieres dixerunt. Luce vlti. z in euangelio hodierno. Hec vba dixerunt Jesu duo discipuli eius in cnaus. Pro pñone isto pot fieri aliud thema. Surrexit dñs de sepulcro q p nobis pepedit in ligno. Verba sunt ecclesie sumpta ex euangelio q notat chri triumphus z passio charitativa. Juxta pñu thema dz q qdam. s. Petr⁹ z Joannes abierunt ad monumentu curretes. vt Lira exponit. z ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. s. q sepulcrū esset vacuū corpe chri eo q iam chrus resurrexerat. A Sicut dicit Gregor⁹. illi discipuli p ceteris currebant ad monumentū q ardentius amabāt. Hoc quippe erat signū feruētis amoris q ad sepulcrū chri festinabāt quē scz chri videre desiderabāt. Et nos g charissimi illoz exēplo i h amoris deuotionē ad chri ondam⁹ vt mente sepi⁹ chri passionē z mortē recogitantes accedam⁹ spū ad sepulcrū eius ipm chri adorādo z grās agendo. cum ecclesia canē. Surrexit chrs dñs d se. zc. laudandū de passiōe z resurrectione. de qb⁹ z hodiernum meminit euāgelii. Itaqz pter ea que dicta sunt in pcedentib⁹ pñonib⁹: adhuc d chri resurrectionē declarē⁹ tria mysteria i h pñone p fidei edificatiōe. Hec eliciunt ex themate. put p z intueti vba thematis.

- Primū dz resurrectionis localitas.
- Secundū dz postensionis exemplaritas.
- Tertiū dz nunciatiōis cōgruitas.

Circa pñum de localitate vel sepulcri pditione. qz chrs fm corp⁹ resurrexit ex sepulcro ptractem⁹ vtilē qñstionē Querit⁹ qppe cur chrs dñs nō alibi qz in sepulcro voluit resurgere ac ex sepulcro exire gloriose. Cū enim chrs sup terram

passus z mortu⁹ fuerit. qz i cruce alta emittit spiritū. g mirū videt q cū potuerit corpus suū sacri angelico ministerio d sepulcro educere. et sic iuper terrā viuificare animam suaz corpori reuiedo hoc voluit facere intra sepulcrū in terre gremio. maxime cum aliorū hominū corpora in fine mūdi recollectis p angelos puluerib⁹ z locatis sup sepulcra illoz resurgent. vt dicit Ric. in. iij. di. xliij. z alij. Nam Dar. xxiij. chrus dicit. Surrexerunt filij hois angelos suos z colligent ele. si. zc. Ad h mōdē q chris dñs in oib⁹ mysteria nre salutis sic pagere voluit vt sp z in oib⁹ suā pietatē z charitatē nob cōmēdaret altiore cū fidei veritate. Unde Rho. v. Cōmēdat suam charitatē deus in nob. qz chrs p nob mortu⁹ ē z iustificati in sanguine eius salui erim⁹ p ipm. Voluit g chrs tali mō resurgere in sepulcro. scz vt sic z fidei veritatē astrueret z charitatē nobis cōmēdaret ac inflāmaret: z exemplū salutis instrueret in oibus. B

Proinde notandū est q quibus alioz hominū corpora z cineres corpoz misterio angelico recolligēda sunt in futura resurrectione vt ptractū ē. tñ qz corp⁹ chri nō fuit resolutū in cineres z deitati fuit vnitū ppter dignitatē sol⁹ ipē de⁹ aiaz d limbo adductis corpi reuiniunt. qz hoc sol⁹ diuie est virtutis: fm qd dicit Aug. Veritatem chrisi sui sanguine dispū in cruce in terra z alibi angeli habuerunt colligere: sicut pilos barbe z capillos dilaniatos: vt dicit Frā. marro. qz h pñinet ad angeloz officū. Voluit aut in sepulcro non extra corpus reassumere re iuxta illud Esa. xj. Erat sepulcrū ei⁹ gloriosum. Et h plib⁹ rōib⁹ fm Tho. i. iij. pte q. liij. Primo qdē ad cōprobandā veritatē sue mortis quā p nro amore suscepit. qz nō ponit aliqs in sepulcro nisi qui iam vere mortuus est. Cū Pilat⁹ aqz pmitteret chri a ioseph sepeliri in dñs iustitie si iā mortu⁹ ēēt. z vt cogit eū mortuū cōcessit sepeliri: vt habet Dara. xv. Secūdo ad dandū nobis spem future resurrectionis oib⁹ q sūt i sepulcro: fm illd Jo. v. Oēs q i monumentis sunt audiet vocē filij dei z pcedent q bona fe. in resurrectione viuet. qz hō mala egerūt in re. zc. Qz chriane peccator ptimece z age penitētiā et bo⁹

Sermo VI

na opa. o ania scā reama chri tuo amore mortuū qui ad vitam te suscitabit. Picterea tertia rō ppter instructionem nre salutis. Nā chrs ondit benignitatē suā scz instruēdo nos ad salutē in sepulcri pditione septuplici. vide.

- Primo qz nouū erat sepulcrū.
- Secūdo qz horto insituatū.
- Tertio qz lapideū.
- Quarto qz alienū.
- Quinto qz sigillatū.
- Sexto qz iusti monumentū.
- Septimo qz custodib⁹ munitū.

Primo qdem qz sepulcrum voluit eligere qd erat nouū vt scribit Jo. xix. In q non dūz qsqz positus fuerat. Ut em Amb. ait li. de pñib⁹ voluit sic chrs fieri ne ex monumento veteri ali⁹ surrexisse crederet. ac ēt fm Aug⁹. voluit vt sicut de pñes vtero Marie natus fuit. in quo nec antea nec p ea aliquis pceptus fieri ali⁹ potuit. sic in monumento nullus ante z postea posit⁹ est. In hoc docet nos chrus ex benignitate vt si volum⁹ saluari debem⁹ chri sepelire in corde nro inuato p pñiam. Cū Ephe. iij. Renouamini spū ment⁹ vestre z induite nouū hoiem q fm deū creatus est in sanctitate zc. Aug⁹. in ser. de aduentu. Duta vitam si vis habere vitā zc. Si ergo tu da bis in te talem locū chro vt nunq fuerit in te nec antea nec postea peccatū mortale. summe diligit ibi chrs sepeliri. q si antea peccoz fuisti saltez in postez te da totū chro vt nūq pecces ei⁹ amore q se totū exposuit p te mori. Secūdo voluit chrs sepulcrum habere horti in medio situatū. Jo. xix. Erat aut in loco vbi crucifixus ē Jesus hort⁹ in q z in horto monumentū nouū zc. Hoc ad significandū. s. q sicut in horto paradisi pccatū pditionis incurrim⁹ nos z mortē: sic in horto sepulture z resurrectionis chri ab illa morte reuim⁹ ad vitam eternā. Et in hoc ex benignitate docet nos chrs q in corde nostro ei faciamus hortū seminis fidei z florū diuersaz pñum ad consurgendū in celum cum chro. Chryf. Bone voluntates in nobis sunt tanqz odoriferi flores coram deo. Operationes autem tanqz fructus suaves. Tertio lapideum. quia de petra sepulcrū esse voluit. Et hoc vt signi

ficaret qz petra erat chrus sup qua fundāda erat ei⁹ ecclesia in fide resurrectionis. Unde Matth. xix. dixit chrus. Tu es Petrus z sup hanc petram edificabo ecclesiam meaz. Sed dices: primus Adā factus fuit de terra et tandem sepultus in terra. ergo mirum cur chrus de terreno corpore factus scz ex pñie Maria ex Adā descendente noluit sepeliri suū corpus terrenū in terra pura. cum pro terrenis hōminib⁹ mortuus esset: Rūdetur q ex quo ppter de peccatum terra erat maledicta. Ben. iij. Ergo corpus chrisi quod nō fuit sub maledictione peccati. non deuit recondi in terrā sicut nec putrefieri. Ps. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. Faciens aut in petra docuit nos benigne ad firmitatem fidei z charitatis z q nullis psecutiōib⁹ omib⁹ peribit ecclesia chrisi Quarto alienū sepulcrum chrs elegit ppter cōmēdāda nobis pñtē paupertatis vt benigne nos doceret q z nos imitemur eum in paupertate voluntaria. z nō ppriam sed alterius. hoc est: dei voluntatem faciamus in omib⁹ sicut z chrs pro alienis peccatis mortuus alienum sepulcrum elegit. vt dicit Ambro. Et ad alteri⁹ hoc est dei patris voluntatē omnia fecit vt ipē ait Dar. xvij. Nō mea sed tua voluntas fiat. Quinto sigillatū scz fore sepulcrum voluit. Et duob⁹ vt putatur sigillis scz Pilati presidis z pontificis iudeoz: quo benigne docet nos vt christus in corde nostro sepeliet. p gratiā duob⁹ sigillis. s. timoris z amoris cor nrm firmiter sigillet⁹. Sic em p timore omnis hō obediat a malo peccata cauendo. Prouer. xv. Et p amorem pcepta suabit. Joan. xliij. Qui habet mandata mea z seruat ea ille ē qui diligit me. Sexto iusti dicit monumentū vt habet Luce. xxiij. vbi Joseph cōmendat fore vir bon⁹ z iustus cuius erat illud monumentū. in q benigne chrs docet nos q scz in corde iustoz requiescit dñs non in corde auaroz vt dicit Amb. super Luc. Unde z August. de auaris iniustus dicit. Tenes alienum teneris a diabolo. Sōptimo custodib⁹ erat munitum: z hoc chrus voluit ne possent mentiri q corpus chrisi furatum esset. in quo benigne nos instruit. diligentem custodiam ponere

Feria secūda Pasce

sup os ne mētiāmur vt sic aniam custodia
m^o. Prover. xij. Qui custodit os custodit
aiam suā. S; heu heu. sicut milites custo-
des nihilo min^o mēti sūt. p pecunia iudeo-
rū di. q̄ discipuli venerūt z furati sūt ch̄m
sic nūc mlti ch̄iani mētiētes p pecunia vt
lucro adq̄redo pdūt aias p̄rias z alieni a
ch̄ro sūt. O ḡ tu ch̄iane qd̄ dormitas in
pctis. exurge miser ne peas z obfua hec p̄
dicta vt ch̄m teneas. O ch̄i Jesu imensa
benignitas z charitas q̄ sic nos instruit per
oia necessaria ad salutē in sua hūilitate pa-
tencia z pietate. **E**

Circa scdm̄ de postētio

nis exēplaritate Cōsiderādū ē q̄libz z q̄ ml-
tis exēplis ch̄s dñs voluit oñdere in crea-
turz suaz p̄ p̄ns n̄am resurrectionē fore p̄-
suasibile ad credendū. Ad h̄ aut̄ septuplex
exēplū breuit̄ p̄ponam^o. vide z applica.
Prīmū exēplū i apibz. Nā Zucēna. li. viij.
de animalibz. alijqz p̄bi p̄lma tradūt de natu-
ris apū p̄ueniētia p̄ exemplo resurrectionis
ch̄i. q̄ etiā scribit Amb. i hexam. e. q̄bz aliq̄
narrem^o. Unū est q̄ apes h̄nt inf̄ se regē q̄
d̄ maior p̄ alijs apibz in duplo. q̄ vti tāta
māsuēdie vt videat nō h̄re aculeū ad vi-
dicādūz de apibz suis se offendētibz. sed q̄
cūqz apes offenderint reges aculei sui p̄rij
vulnere se feriūt vt moriant. Itē scdm̄ ē q̄
apes regi suo mortuo magnā pietatē z cō-
passionē exhibent. oēs em̄ p̄gregant̄ z mu-
litāt ac extra alueariū portates collocāt re-
ges sup pulcrā foliū vel florē cū magno do-
lore. qui si a sopitu mortis reuiuiscit omnes
p̄gaudent. z perire p̄ rege pulcrum putāt.
cum rege exēunte de alueario exēunt sonan-
tes omnes z p̄ multa locavolat vt fructifi-
cent. Spirituāliter p̄ apes significantur
ch̄iani. Eccl. xj. Breuis involatilibus est
apis. quoz rex est ch̄s Sicut em̄ apes si-
ne coitu mūde generant. sic ch̄s de p̄gine
z ch̄iani in mūdicia sūt in baptismo ex do-
nati Rex ch̄ianoꝝ ch̄s mansuetissim^o est
expectās vt hō seipm̄ feriat p̄rie p̄nie do-
lore z sic miserat̄ ei^o. Item sicut apes sic z
nos debemus compati regi ch̄ro mortuo
z p̄gaudere resurgenti z mori pro eo z fru-
ctificare in bonis operibz. nam z sancti pa-
tres. exierunt cum ch̄sto. de limbo vt de al-

ueāreo sonan. dei laudes. Scdm̄ exem-
plum in brutis animalibz. quavt scribitur
Apoē. v. z Amos. iij. ch̄s assimilaf leoni
eoq̄ in leone significaf ch̄i resurrectio. Et
em̄ Raba. sup Gen. dicit. P̄hi ind̄t de ca-
tulo leonis scribūt q̄ cum natus fuerit tri-
bus diebz z tribus noctibus dormit quasi
mortuus. z tūc demū patris rugitu excita-
tur. sic Ch̄istus dei patris voluntate ter-
tio die resurrex. Item panthera vt dicit
P̄hisolog^o. postq̄ triduo dormierit in sua
cauerna rursus enigilās tandem dulcem odo-
rē emittit q̄ oīa animalia post se trahit. sic
ch̄s die tertio a somno mortis resurgens
sanctos post se traxit. Tertiū exemplum
in cocodrillis z natantibz. De hoc Hugo
de flozi. p̄rato dicit. q̄ cocodrillus est animal
magnū insidiāns Idro. Idrus aut̄ invol-
uit se luto vt labilis fiat. z sic p̄jat se in os
cocodrilli dormientis. quem cum ille crede-
ret se deuorasse. Idrus corrosis eius visce-
ribz tandem die tertio egredit̄ vivus. sic di-
abolus cocodrillus dum putaret immortali-
tatis nostre luto involutū ch̄m deuorasse
ch̄us resurrexit corrosis eius visceribz san-
ctos patres educendo. **F** Quartū exē-
plū in determinat̄z volucibz. Nam Am-
bro. in hexame. dicit q̄ P̄henix est avis in
Arabia vivens. 500. annis. que finem vite
sentiens congregat de lignis aromaticis
thuris z myrrhe. z alis suis peutiens a so-
lis radijs succendit. z sic se cremās incine-
ratur. ex quo intra triduum verm̄s exur-
git paulatimqz adolescat z pennas induit.
ac fit avis consimilis. Item de Pellicano
no cui se ch̄s compat̄ P̄s. q. vi. Similis
factus sum Pellicano solitudinis: dicunt
cōmuniter expositores. z Aug^o. narrat. q̄ ē
avis serpentē vincens z comedēs. que duz
fuerit absens in nido tunc serpens pullos
illius mordens venenat z occidit. tunc re-
uersa mater triduo lugens illos: vulnerat
seipam z asp̄sione sanguinis pullos viuifi-
cat. sic fecit nobis ch̄us. nos em̄ serpens
diabolus occiderat: sed ch̄istus sanguine
suo viuificauit. Itē dicit etiā in lib. originā-
liū q̄ matre ex sanguinis effusione debilitā-
tata pulli coguntur exire p̄ abo quoz qui-
dam naturaliter compatientes matri eam
pascunt. alie tanqz degeneres nil de ea cu-

Bermo

VI

rant. Dater autē receptis tandē v̄ribz se
refouentes pullos retinet. ingratos req̄cit
Sic ch̄s illos q̄ compatiunt̄ sibi ch̄stū
anos suscipit: ingratos damnat. Quin-
tū exemplū in ethereis sideribz: qd̄ p̄fertis
in sole oñditur. Ch̄s q̄ppe dicit̄ Matth.
xij. Fulgebūt iusti sicut sol i regno celoz
Nā in sole clarēt̄ q̄ttuor dotes glorie deli-
gnate in ch̄i corpe glorio: z p̄sequer alio-
rū corpibz h̄ro z resuscitādīs. Pr̄ia dos d̄
claritat̄: q̄ significaf i splēdore. Scda dos
impassibilitatis. q̄ significaf in h̄ q̄ radios
solis nemo pōt ledere: nec secādo diuide-
re. Tertia dos subtilitatis: q̄ significaf in
hoc q̄ p̄trāseunt sine fractōe vitz z crys-
talla. Quarta dos agilitat̄. q̄ significaf in h̄
q̄ ab oriente mor radij solis p̄cedūt z parēt
in occidente. Sic ch̄st^o dñs resurrexit da-
rissim^o: impassibil: subtil: penetrās iam-
as clausas z oia: ac i actu oculi vbi voluit
ibi fuit. **S** Querit̄ em̄ vnde veniebat
ch̄us ad discipulos: z recedēs ab eis vbi
manebat: R̄ndet̄ fm̄ Alb. q̄ corpi glifica-
to nō est necesse certū locū habere in terrz.
qz fm̄ Aug. Vbi volēt spūs ibi prin^o erit
z corpus. Tū Immo. in f̄mone dicit̄ z cōiter
tenet̄ cū sc̄is vltqz ad ascensionēz stetit̄ in
padiso. Sextū exemplū in figuris vete-
ribz. Et p̄mo q̄dem i lapide: de q̄ P̄s. La-
pidem quē reprobauerūt edificātes h̄ fa-
ctus est in caput anguli. Dicit̄ em̄ Pe. co-
mestoz in histo. scholast. Dū templū salo-
monis edificaret̄ fuit lapis q̄dā q̄ frequēter
posit^o in muri edificatio nūqz inueniebat̄ a-
ptus. sed aut nimis cur^o aut long^o erat. p̄
pter quod reiect^o fuit et reprobat^o. S; in
consumatōne muri p̄ copulatōe angulari
duozū parietū inuent^o fuit aptissim^o qd̄ p̄
mirabili reputatū est Hic lapis figurauit
ch̄stū quē reprobauerūt sacerdotes z scri-
be: q̄ debebāt edificare in fide z moribus.
Sed in resurrectione factus est in caput an-
guli copulās in vnā eccliam duos pietes
scz iudicū populū z gentilē. Alia figura
est de Jona Dat. xij. Sicut fuit Jona i
ventre ceti tribz diebz zc. Vide f̄mone. ij.
Septimū exemplū in mortuis cū ch̄ro
resurgentibz. de quibz Franc. maro. dicit̄
q̄ corpa eozū fuerunt glificata. qz aia eoz-
iam erat beata. Et ex redūdantia britudi-

nis in anima sequit̄ gloriatio in corpobz
ribz beatorū. et sic in eis ostensa est ch̄is
sti resurrectio vt dicit̄ Hiero. Sed vtrū isti
sancti itez mortui sint z corpora eoz i ter-
re puluerē redierint an non varie opinioēs
sunt. qz Remigius sup Dat. z Beda d̄i-
cunt q̄ non sed cū ch̄ro ascendente ascende-
runt in celū. Alij dicunt q̄ mortui sunt: s; i-
ne dolore tamen. Sed Hierony. in f̄mone
Cogitis me. dicit̄ q̄ hoc nō habem^o certū
Velus est ergo totū deo cōmittere q̄ a
liq̄d temere de hoc diffinire. Et hec senten-
tia pluribz placet. Laudemus ergo ch̄is-
tum resurgentem. **H**

Circa tertū de cōgrua

annunciatōne resurrectionis ch̄i facta p̄
mulieres querit̄. quare ch̄s domin^o suaz
resurrectionē nō p̄ angelū imediate: nec
p̄ viros discipulis nunciare voluit sed per
mulieres. Virum enim videt̄ quō h̄ con-
gruit cum officū euāgelizādī z docendī in
ecclesia mulieribz nō p̄mittat̄. j. Timof. ij.
quō ergo hunc honore annunciatōis dñice
resurrectionis voluit ch̄s tribuere sexui fe-
mineo: Ad hec r̄ndet̄ fm̄ Ludol. de vita
ch̄i aliosqz doc. recolligēdo q̄ hoc voluit
ch̄s pluribz rōibz. Pr̄ia rō ex pte ade z
prime p̄uaricatōis. vt sicut in p̄ditōe ange-
lus malus p̄ os femine. s. eue nunciauerat
viro. s. Ade mortem. ita in reparatōne bon^o
angelus p̄ os mulieris annunciarēt vitaz.
Secunda ratio ex parte brē Marie p̄gii-
nis. vt ob reuerentiā eius sexum mltibz
dñs in hoc honoraret q̄ primo eis appa-
reret z ipse nunciarent. Tertia ratio ex pte
conceptionis ch̄i. vt sicut ex muliere p̄cessit
natura corporis ch̄i in conceptū p̄ginali.
ita a mulieribus annūciaret̄ z p̄cederet fa-
ma glorie corporis ch̄i. Quarta rō ex pte
te deuotōis. quia magis deuotus est femi-
neus sexus: vt canit ecclesia in officio bea-
te virginis dicens. Intercede p̄ deuoto fe-
mineo sexu. Et iste mulieres magnā deu-
tionē exhibuerūt ch̄sto p̄ discipulis cum
corpus ei^o licz per Nicodemū z ioseph est
set inunctum: tamē valde mane surgentes
venerunt inungere amplius. ergo zc Qui-
ta ratio ex parte euidentis amoris: qz euide-
tius ch̄m amare se ostenderūt non solum

In ista sed etiam in morte, nec extimuerunt p̄ amore custodes milites: sicut discipuli, et go tali honore congruenti honore sunt. Sexta ratio ex parte fletus et compassionis. Nam p̄ regula theologica est q̄ q̄ntū aliqui sunt socij passionis ita erūt z conso/ lationis. ij. Corin. j. Sed in passioe christi pl̄ fuerūt cōpatiēdo ch̄ro mlieres q̄ vi/ ri: z astando sub cruce cuz matre ch̄ri ipaz q̄ sustentando z cum ea plorādo, ergo zc.

Septima ratio ex parte hūane instructi onis, vt, si instruiamur ob reuerentiā beate virginis Marie honorare castas mlieres quia sicut femina dānauit: ita femina sal/ uauit: z femina omnibz vitā eternam in re surrectione christi annūciat: atq; vt ipas in deuotione z amore ac pietate compassi onis super christo passo imitemur, vt sicut pud christum mereamur gratiā et tandem gloriā Amen.

De eadem die iuxta euāgelium Sermo M. scz de pegrinatione et eius regulis, ac de resurrectione christi certitudine.

T Solus pe
reginus es in hierusalē z non cognouisti que facta sunt in il la his diebus. Luce vlti. z in euāgelio ho dierno. Sancta ecclesia volens do cere filios suos vt reminiscant de resurre ctione christi: z consequenter de nostra re/ surrectione futura immorāz his diebz so/ lennitati festi resurrectionis dñice. Et ho/ die legit euāgelium de apparitōe ch̄ri in specie pegrini facta vt sciamus q̄ sic apo/ stolus. ij. Corin. v ait. Quādiu sum⁹ i hoc corpore pegrinamur a dño: Ideo inqt at/ tendamus placere illi, scz christo. Omnes eniz nos manifestari oportz ante tribunal eius vt recipiat vnusquisq; put gessit i cor pore siue bonū siue malū. Hec ibi. Unde vt perueniamus ad visionē resurrectionis christi glōse z futurā patriā nostrā obser/ uemus tanq̄ pegrinantes in hoc seculo ex/ empla ch̄ri qui in specie pegrini apparuit: z postea in hospicio sui cognitionē clarā p̄ buit discipulis, vt patet in hodierno euāge lio. Itaq; iuxta hoc euāgelium tria my

steria notemus p̄ sermone. Prīmū de peregrinali christi apparitōe facta istis discipulis. Secundū de noticiali oculorū apertioe in fractione panis. Tertiu de euidentē resurrectionis ch̄ri certi ficatioe, qz dicitur surrexit dñs p̄ z ap. zc.

Circa primū d̄ appari tione ch̄ri in specie pegrini notem⁹ euāges listam dicentē q̄ duo ex discipulis Jesu eg gressi ex hierusalem ibāt ipa die, s. resurre ctionis dñice in castellū qd̄ erat in spacio stadiorū. lx. ab hierlm. Lxxv. stadia fas ciūt vnā leucas, z sic nō distabat p̄ q̄rtu/ or leucas integre, s̄m Ludol. de vita ch̄ri distabat in toto p. vij. miliaria italica z dñi midiu ab hierlm versus occidentē: que fas ciunt apud nos vnū multare cū dimidio. Qd̄ castellū notabat s̄m euāgelii emaus Sed post vastationē iudee p̄ Rhomāos restaurata dicta fuit Nicopolis: vt dicitur in historia tripita. li. vj. c. xliij. Iuxta quaz vrbē dicit fons in q̄ ch̄ris cū discipul aliqñ pedes lauerat: z in eo loco dñs finxit se lōg gius ire. Et ex eo facta est aqua illi⁹ fontē diuersarū infirmitatū curatiua. Sed q̄ fir erint isti discipuli duo: vnus nomen euā gelium exprimit q̄ fuerit Cleophas, alte/ rius tacet. Ido dicit Theop. q̄ ipse Lucas fuit qui ex humilitate nomē suum scriben do tacuit. Sed s̄m Ambro. putat fuisse s̄ctus Ammon filius Rufi. Isti autē disci puli vt dicit euāgelium loquebant in via d̄ his oibz q̄ acciderāt. z secu mutuo q̄rebāt qz s̄m Theophilū stupebāt in rebz tam ex tranēis z insolit. Querebāt em̄ p̄mo quō potuit esse tanta malicia Jude vt traderet christū. Itē scdo q̄nta dilectōis signa ch̄ri stus discipulis oñderit z q̄multis miracu lis deū fore se pbauerit. Quomodo omnia futura p̄uiderit z tamē se capientibz nō ob stitit. Itē tertio quō tanq̄ malefactor liga tus: conputus: illusus: flagellatus: z inter latrones crucifixus fuerit: z omnia patien ter pertulerit. Item quarto quō discipuli omnes reliquerint eum. Et qd̄ iam ipi di/ scipuli facere deberent, ad quem cōfugerēt z h̄mōi. Item querebant an possibile esset eum resurgere. Et quo corpus eius trans

latū fuisset, z quō mulieres angelo vidisse in monumento dixissent, z h̄mōi plurima. Tunc ipse Jesus appropinquans ibat cum il lis tanq̄ peregrinus z nō cognoscebat. Et ait Qui sunt hi sermones zc. Non q̄rit ex ignorantia sed vt ex illorum responsione cō uenētius arguat incredulitas illorum. Re spondit Cleophas. Tu solus peregrinus es in hierusalem z nō cog. ea que zc. Quo mō sic dicit cum multi peregrini venerant de diuersis partibz ad festum pasce. Jo. xij Rūdel s̄m Lyrā q̄ nō excludit alios fuit se pegrinos, sed tm̄ notat exclusionē noti/ cie mortis Jesu, vt sit sensus. Cum multi pegrini fuerint in hierlm mirū est q̄ tu so/ lus int̄ alios pegrinos tātia ignores. Vel s̄m alios q̄si di. cū alijs pegrinis inz recedē tibz tu tādiu stetit in hierlm q̄ solus vide ris esse peregrinus. mix ergo est q̄ non co/ gnouisti tam manifesta facta q̄ sol z petre cognouerūt. Et interrogauit. Que: z dixit/ runt. De Jesu zc. satis claret s̄ra. R

Circa hec q̄runť aliqua pro doctrinali edificatione.

P̄mo de ch̄ri oñsione in pegrini sp̄e. Scdo de n̄re pegrinatiois p̄batōe in to Tertio de h̄mōi pegrinatiois (to tpe salubri regulatioe.

Prima q̄stio. cur ch̄ris dñs postq̄ resur/ rexit ad gl̄iam patrie voluit se oñdere in pe grini specie ne agnosceret. cū sit differentia inter statū patrie z status pegrinatiois vie. Ad h̄ rūdel s̄m Greg. z alios q̄ p̄mo p̄f discipulorū illoz hesitationē. Ipi em̄ disci puli amabant z dubitabāt, ergo talis appa ruit ch̄ris qualis erat in corde illorum inte/ rius. Vñ q̄ amabāt presentia eis exhibuit z loquelam. Sed quia dubitabāt eis tāq̄ extraneis vel pegrinus speciem abscondit vt dicit Greg. In quo docemur q̄ nō me remur ch̄m in gloria sua clare videre nisi si m⁹ paciter credētes z amātes. Scdo p̄f n̄ri exēplificationē, vt exemplo suo doceret nos esse pegrinos in hoc mundo. Propter quod etiam christus dñs q̄diu vixit in h̄ mundo semp se habere voluit vt pegrinū. Primo arduas vias ambulando, qz sicut pegrini difficiles vias ambulando nūc ascen dendo, nunc descendendo, sic ch̄ris fecit qz de celo descendit in vterum p̄ginis, inde in

mundi hui⁹ asperā z laboriosam vitā. In de ascendit ad crucē, inde descendit ad lim bum, indeq; ascendit ad sepulcrū in resur rectione, z tandē ascendit in celum. Scz cundo in baculo portando Nam peregrini baculum portant quo torrentes transeunt z cōtra canes z bestias se p̄tegūt. Sic ch̄ri stus in baculo crucis trāsiiit torrentē mor tis z diabolum ip̄o percussit. Tertio in con/ cha vel signo peregrinationis gestando, s. cruce vel imagine appensa, sic christus in si gnum habuit quinq; vulnera in cruce sus cepta. Quarto in domo, quia non habuit it̄ p̄p̄iam domum sed in alieno stabulo na tus est, z in vita non habuit vbi caput suū reclinarēt. Vatt̄. vij. Et similiter posit⁹ in cruce, ac in alieno sepulcro positus fuit. Quinto in esuriendo z sitiendo. Nam pre cunctis peregrinis amariorē cibum z po tum habuit dum in cruce Sitio clamauit quia felle abatus z aceto potatus fuit. Et nos ergo exemplo eius artam viam peni/ tentie ambulare, crucis mortificationes in corpore portare, signa vulnerum z passio nis christi iugiter in corde tenere ac ieiū nare debemus. V Tertio voluit ch̄ris in specie pegrini apparere propter san cte peregrinationis commēdationes, vt do ceret q̄ peregrinatio ad terram sanctam et ad limina sanctorū, si fiat bono modo est deo accepta z meritoria. Sz quales vti litates conferat Notandum q̄ in sancta pe grinatione Primo amicitia sanctorū quo rum amore homo se fatigat acquiritur. Secundo indulgentias peccatorum z pe/ narum iuxta formas a pontificibus con/ cessas consequitur. Tertio quia meritū ad quiritur cum vires z pecunie sic ad laudes dei exponuntur z orationes in ecclesijs plu ribus frequentantur. Maxime ergo valet peregrinatio: si tamē vt dixi fiat bono mo do. Sed qualiter sit faciēda Nota ex euā gelio isto: q̄ sicut isti duo discipuli cuntes in Emaus non cogitabant nec loquebant̄ turp̄ia vel carnalia sed de christo z ei⁹ pas sione, ita debent peregrini facere, z sic merē tur sicut z isti meruerūt ch̄m secū hie z tā dem in celo videre. V Scba qd̄ quō p̄bat q̄ nos homines in hoc mundo toto tempore vite nostre sumus pegrini, nec in

pro sed alieno hospicio. qz in huius signis
 chris in pegrini specie apparuit p̄dictum
 est. Rūdet q̄ p̄bati p̄t precipue ex q̄ttuor
 p̄prietatibz tāq̄ signis hospitiū vel hospitiū
 pegrini. Prīmū signū v̄sualis p̄cessiōis. qz
 sicut hospes pegrino p̄cedit v̄sūm t̄m suaz
 rerum. s. dom̄ lectisternioz. cyphoz z alio
 rum v̄tensilium. sed nil appropare illi p̄mit
 tit nec q̄c̄q̄ auferre. sic nos sumus in h̄ mū
 do. j. Timoth. vj. Nihil intulim⁹ in hunc
 mundum haud dubium. quia nec auferre
 quicq̄ possumus. Scdm̄ signum successi
 onis. qz sicut hospes successiue diuersis pe
 grinis concedit eadem v̄tensilia z reacipit
 sic mūdus iste nob̄ facit. q̄s ei dicat p̄s.
 Celū celi domino terrā autē dedit filiis ho
 minū. t̄m̄ terrena nō dant sic homibz vt ap
 propare possint sibi p̄petuo. s. t̄m̄ ad t̄p̄s
 p̄cedit v̄sūm rex z successiue dat semper alte
 ri. Exemplū de d̄nio: de diuitijs possessio
 nibz z h̄mōi in q̄bz post mortē tuā ali⁹ suc
 cedit z sic p̄sequenter. Tertiu signū compu
 tationis. qz sicut hospes p̄mo letum vultū
 pegrino oñdit sed in fine grauem cōpōniz
 exigit. sic mundus iste leta facie p̄mittit ho
 minibz diuitias honores z h̄mōi. sed i mor
 te rōnem de omnibz exigit. Un̄ Aug⁹. in
 epistola ad Dyoscorum dicit. V̄d̄ iste
 piculosior est bland⁹ q̄ molestus. qz vt scri
 bit Apoc. xvij. Quantū q̄s se glificauit z i
 delitijs vixit tanto plus torq̄bit. Quartuz
 signū obliuōis. qz sicut hospes pegrinum
 postq̄ recesserit obliuiscit. sic mundus ho
 mines post mortem. P̄s. Obluioni dat⁹
 lum tanq̄ mortu⁹ a corde zc. Ergo de
 mentia miserrima sic amare trāsitoria z ca
 duca huius mundi vt amittat quis. eternā
 patriam. A Tertia q̄stio quales sunt
 regule peregrinorum nobis ad salutes p̄se
 quendam obseruande. Ad qd̄ est notāduz
 q̄ potissime q̄ttuor sunt regule q̄s nos pe
 grini debem⁹ in h̄ mundo diligenter ob
 uare vt ad patriā pueniam⁹. Prima regla
 est ambulando viā rectam tenere. Hec via
 est quā docet chris Matt̄. xix. di. Si vis
 ad vitā ingredi serua mandata. Peregrini
 q̄ppe circa viam rectam sūt dupliciter solli
 citi. Primo si eā amiserint dolent. z ad ipaz
 redire festinant. ita z fideles cum perdūt vi
 am iusticie transgrediendo p̄ceptum dei

bent dolere penitendo z ad ipam redire.
 Matt̄. iij. Penitentia agite appropi. zc.
 Scdo valde cupiūt scire mēsurā vie. Un̄
 z sepe infrogāt q̄ miliaribz v̄l diebz distat.
 cui⁹ rō. qz vt Aristo. d. p̄ble. dr. Ambulan
 ti z viā nesciēti q̄nta ipa ē apparet lōgior. z
 plus in ea hō fatigat. Sic debet fidel̄ stu
 dere libēter de via mādatorz vel quante sit
 mēsure: qz v̄ic̄ obseruātibz est p̄caum vite
 eterne violantibz p̄o pondere pene eterne.
 Scda regula est bonam monetaz deferre.
 Moneta significat imaginē dei anie imp̄s
 sam z sup̄scriptionē ch̄i nois. quā bonam
 deferim⁹ q̄n̄ in fide formata charitate viui
 mus h̄ est p̄caum vite eterne. iuxta illd̄ Jo.
 xvij. Hec est vita eterna vt cog. te ve. deuz
 zc. Heu heu aliq̄ dānant cū moneta falsa
 p̄ errore vel reata p̄ passionē. Tertia regulā
 p̄ errorē vel reata p̄ passionē. Tertia regulā
 la p̄tari necessarijs z nō se sup̄fluis onez
 rare. Sic d̄z fidelis iuxta illud. j. Tim. vj.
 Hites alimēta z q̄bz regamur his p̄tēti si
 mus. Quarta regula domū z patriā p̄riā
 semp̄ intendere v̄bisq̄z habet tota vita ma
 nere. Sic fideles debent p̄seuerando ad ce
 lestem patriam tendere. S̄ ḡ christiane fac
 bec zc.

Circa scdm̄ de apertio

ne oculoz. qz d̄t euāgelii q̄ discipuloz oculo
 li tenebant p̄us clausi ne ch̄m agnoscerēt.
 Hoc autē fm̄ Aug. de p̄sensu euāgelistarū
 fuit ch̄o p̄mittēte factū a sathana. sed post
 ea in fractōe panis ap̄ti sunt oculi eoz. z sic
 ch̄m cognouerūt. Ut ḡ nos mystice ch̄s do
 ceret quo aperiri oculo hōim̄ mētales in
 cognitiōe ch̄i q̄ p̄us erāt clausi p̄ p̄ctm̄. an
 teq̄ ap̄rent oculi istoz discipulozū facere
 voluit p̄cipua q̄ttuor q̄ten⁹ z nos itelligā?
 istis mōis nob̄ oculos debere ap̄iri vt di
 gni sim⁹ videre ch̄i gl̄iam.

Primo nepe ch̄s discipulos increpauit.

Scdo sc̄pturas ill' exposuit

Tertio lōgius se ire. fuxit.

Quarto peti⁹ ab eis itrauit z frāgendo
 panes oculos illoz aperuit.

Primo discipulos increpauit dices sic. S̄
 stulti z tardi corde ad credendū in omnibz
 q̄ locuti sunt p̄phete. Nonne oportuit pati
 christum zc. Sed quō isti z tales iudicant
 fore stulti. Nota q̄ ille summe stultus re

putat q̄ sciens aliq̄s esse suos hostes querē
 tes cum quotidie occideret p̄dere nil cauet
 se ab illis. sed cū eis p̄uersat z se dat illorū
 manibz vt deponant ad dormiendū sic fe
 cerant isti qui in p̄cto mortali infidelitatis
 erant z tandiu q̄ a mane quo audierant p̄
 mulieres annūciari ch̄i resurrectionē. iam
 vsq̄ ad vesp̄rā in ip̄o p̄cto incredulitatis
 sub potestate diaboli positi iacebant. Naz
 vt dicit euāgelium. Aduesperascebat z in
 clinata erat iaz dies. quo docemur summe
 stultos nos esse si in peccato volumus ob
 dormire in sero sine penitentia. quia cū pos
 simus in somno mori periculo damnatois
 nos sic exponim⁹. Ideo Augusti. libro de
 p̄bis dñi dicit. P̄ Audacio est qui in
 vno peccato mortali dormit q̄ qui cūz se
 p̄tem hostibz de morte sua obligatis conq̄
 escit. Heu h̄ non aduertit adulteris vsura
 rij zc. Et sic tardi corde etiam fuerūt cū vi
 sis tantis miraculis z auditis adhuc dubi
 tabāt de ch̄o cū z ante p̄dixerat passionē z
 resurrectionē. Scdo ch̄s discipulis scri
 pturas interpretando exposuit. Naz dicit q̄
 interpretabat illis incipies a Moysē z p̄phe
 tis in oibz scripturis. Lyrā. s̄ q̄ntum sufficie
 bat ad p̄positū ostendendū rābreu t̄pe. nā
 ibi. ly oibz nō facit distributionē p̄ singulis
 generibz s. p̄ generibz singuloz. qz ex oibz
 scripturis t̄m̄ aliq̄ interpretabat. Cōtemple
 mur ergo quomō dicebat eis fm̄ Simonē
 de Cassia. Scitis ne quō dicit Moyses
 Ben. iij. Abel iustum a fratre Cain tridē
 te ligno ocaum. Sic magister vester cui⁹
 esset innocens ocaus est in ligno a iudeis
 eiusdem generis fratribz. Item satis quō
 modo Abraam ad dei obedientiam vnicū
 filiū ligno in eius dorso imposito z ferro. s.
 gladij immolari voluit. Sic magister ves
 ter ch̄s dei vnicus debuit mori ad volun
 tatem dei patris in ligno crucis ferro affi
 xus. Item audistis quō Joseph a fratri
 bus vendit⁹ fuit triginta argenteis. z p̄ ea
 factus est dñs egypti de carcere Sic magi
 ster vester veditus de sepulcro est exaltat⁹
 Item audistis quomō Moyses serpentez
 eueum suspendit in ligno. Item audistis
 quō Esaias p̄phetauit de ch̄o. ly. Obla
 tus est sc̄z ch̄s quoniam ip̄e voluit. Tanq̄
 agnus zc. Et suo modo p̄sequere de ali

is scripturis. Q̄ Tertio christus cum
 appropinquassent castello quo ibant lōgi⁹
 se ire finxit Sed quō hoc fecerit cum fictio
 falsitatez importat. z sic ch̄o cum sit sūma
 veritas nō p̄ueniebat. Rūdet fm̄ Aug. q̄n̄
 fictio nō significat aliquā p̄ritatem vel rem
 veram tunc est falsitatis z nō conuenit v̄s
 ris sanctis talia facere. Quando autem fig
 urat aliquam veritatem rei tunc est figu
 ra veritatis vt sunt enigmata z p̄ba sapien
 tum figuratiue dicta in q̄bz z si nō est p̄ritas
 in eo qd̄ dicit. est t̄m̄ in eo qd̄ figuratur. Et
 sic fm̄ Grego. dicit q̄ christus finxit se id ē
 composuit se tanq̄ pegrinus significando
 p̄ signa (puta angulationis z h̄mōi) q̄ si vide
 ret longius ire cū t̄m̄ nolebat ire. sed solim
 volebat h̄ significare q̄ sc̄z p̄t̄ incredulitaz
 tem istoz discipuloz longe debebat rece
 dere ab eis. iuxta illd̄ P̄s. Lōge a peccato
 ribz salus id est saluator ch̄is. Propter qd̄
 quarto ch̄s petitus est a discipulis. Un̄
 d̄ Et coegerunt illū di. Hanc nobiscum
 dōmine. zc. Lyrā. Coegerunt obnixe rogā
 do z p̄siderando. z sic intravit cū illis. z dū
 recumberent accepit panē benedixit z fre
 git z por. eis. z aperti sunt oculi eoz. Lyrā
 dicit. q̄ sic frangebat panem manu acū cū
 d̄ret cum cultello. z sic voluntarie ostēdit
 se in effigie q̄ erat cognoscibilis ab eis. z sic
 cognouerūt eum p̄ncipaliter ex voluntate
 ch̄i: licet in modo fractionis panis. In
 p̄dictis dantur nobis plura documta mo
 ralia. in hoc sc̄z q̄ si aperiri volum⁹ n̄os. s.
 oculos ad veram cognitiōē dei z salutis
 nostre. tunc p̄mo debem⁹ increpationes et
 correctiōes de peccatis humiliter suscipere
 Secundo debemus scripturas sacras libē
 ter z ardentē audire sicut fecerunt isti di
 scipuli. Item tertio debemus christum p̄
 p̄ter peccata nostra a nobis longius recē
 dentem inuitare. vt iam maneat nobiscum
 sc̄z per gratiam in presenti. nec decetero sci
 licet ipsum effugare debem⁹ per peccati re
 cidium. sicut heu nunc q̄ multi faciunt q̄
 post p̄fessionem p̄die factam. iterato recidi
 uant. Quarto q̄ christum deū. in patria
 videre dare merebimur si perseuerabimus
 in fractione panis sc̄z triplicis. Primo quis
 dem in fractione panis doctrine euāgelii
 ce ipsa eius mandata intelligendo z ob

Feria secūda Pasce

Quando Scbo in fractione panis elemosy ne paupib; erogando. Nā chm̄ in paupe z peregrino suscipim⁹ z pasimus Exem/ plum de sancto Martino. Tertio in fracti one panis eucharistic. missaz audiendo ac pro passione ch̄risti gr̄as agendo quotidie Q̄ christiane hec fac z videbis in gl̄ia ch̄ri stum deum. R

Circa tertiu de certitu

dine resurrectionis ch̄ri Notandū est q̄ pla sūt siḡ p q̄ p̄t q̄s certificarī q̄ aliq̄s p̄act vi uit cor̄ p̄at p q̄ siḡ xp̄s certificauit discipulos de sui reuincatione post mortē vl' resurre/ ctione. Et eisdē signis certū q̄s cognosci p̄t an post mortē anie vere resurrexerit ad vi/ tā sp̄ualē. z vere viuit p gr̄am an nō. Prīmū signū vite cor̄ p̄at est aspiratio vl' an heit⁹ attractio. h̄ signū ch̄ris se viuere ostē/ dit post resurrectionē. qz vt d̄r Jo. xx. insu/ flauit in discipulos di. Accipite sp̄m̄ sc̄m̄ zc. Spirituālis q̄n hō postq̄ p penitentia surrexit a peccati morte. z suspirat de pec/ catis vere dolendo signum est vite in gr̄a. si autē nō suspirat sed de p̄terit⁹ p̄ctis cōpla centia habet: signū est mortis. quia vt dicit Aug⁹. de peni. di. iij. Si apostol⁹. vbi do/ lor fuit z penitentia nil reliquit de venia. Tādū em̄ gaudeat z speret de gratia q̄s q̄diu sustentat a penitentia. Hec ibi. R/ chard⁹. Nil volētius infirmo peccatore q̄ de peccatis reminiscendo gaudere. Se/ cundum signum bona oculoꝝ visio. Nam si q̄s in hora etiam mortis videndo discē/ nit homines z alia bono modo: signum est q̄ adhuc viuit. quo deficiente iam mortu/ rus iudicatur aut mortu⁹. hoc signo ch̄ris se viuere ostendit post resurrectionem. Nā vidit discipulos z videri ac discernere se vo luit: patet in euāgelio. Sp̄ualiter. qui vera fide vidēt ch̄m̄ passum z resurgentem vi/ uere p̄bant Rbo. r. Justus ex fide viuit. Tertiu signū caloris naturalis coopera/ tio sc̄z in membroꝝ motu z actione. hoc si/ gno caloz̄ se viuere ostendit ambulādo cū discipulis vt peregrinus accipiendo panes z benedicendo manib; ac frangendo. z sic de alijs operib;. Spirituāliter qui operat bona opera feruenti calore deuotionis si/ gnū est vite in gratia. Quia autē frigid⁹

est ad bona opera iudicatur mortuus sicut membris frigidatis iudicat homo mortu⁹ Unde Greg. homel. xxiij. Probatio dilec/ tionis exhibitio est operis. Item Bern. Deuotio in ania est sicut mel in cera. Sic cera sine melle insipida. p̄batur fore: sic ho/ mo sine deuotione insipidus est coram dō in quocunq; opere. S Sed diceret: quid est melius: an parua quidez facere cū deuotione: vel maiora sine deuotione. pu/ ta breuis oratio. breue ieiunium z h̄mōi q̄ longiora: Rūdet ad id Cassian⁹ libro col/ lationum di. Velius est deuotum esse in minorib; q̄ in deuotum in maiorib; operib; bus inueniri. Ad idem facit de con. dist. v. Non mediocriter. vbi Hiero. dicit: q̄ meli orē quicq; psalmoz̄ decantatio cum deuoti/ one q̄ ton⁹ psalterij modulatio cū cordis anxietate. Ildo. Scl⁹ est modicū quoti die facere q̄ semel multum. Nam z habet ver. Cursu deficitur paulatiz longius itur. z sic patet. Quartū signum debita sen/ suum discretio sc̄z audiendo: gustando tan gendo zc. Christus per om̄es sensus se res/ surrexisse p̄bavit vt patet ex passib; euā/ gelij. Spirituāliter si homo audit v̄ba dei z gustat hunc cibū aie: videt credēdo: odo rat delectando: tangit opando. signū est vi te anime. alioq̄n signū est mortis. Ulti/ mū addam⁹ qd̄ est exp̄ssa locutio z sensib; lis vite coram oib; exercitatio qd̄ fecit ch̄ris vt patet interpretando scripturas z euiden ter instruēdo discipulos. Sp̄ualit̄ q̄ alios instruit verbo z exemplo ad salutē bene vi uendo signū est vite. Exemplū narrat Jah/ cob de vitriaco. q̄ qdā latronū p̄nceps su/ peruenit ad quēdam abbatē d. Om̄ia tua bona auferem⁹. Cui abbas. Fili q̄re tātis periculis p victu laboras veni huc ego ti bi om̄ia dabo necessaria: carnes: pisces et alia. adque uent ille z venit. Abbas dedit ei preparatam cameraz z lectum bonum assi gnauit ei vnum monachum seruitozes. cui p̄cepit q̄ corā illo latrone tantūmodo pa/ nē z aquā sumeret z nil pl⁹. Cui hoc aliq̄e dieb; fecisset latro ille quesuit di. Frater: quid fecisti q̄ sic austere ieiunas nunqd̄ ho m̄ies occidisti: Rūdit frater. Absit vt aliū quem vnq; contristauerim. At latro. forte fecisti fornicationem: Rūdit ille. A pueri/

Sermo

VIII

cia nunq; feminā tetigi. z post plura latro ait. Quare ḡ te sic dure affligis: Respon/ dit frater dices. Non p alio nisi vt habeaz deū mihi p̄pitū. Tūc latro intra se cōpun ctus dixit. q̄ miser ego sū q̄ tot mala: furta adulteria: homicidia: z cetera h̄mōi feci et nunq; ieiunauī. Unde p̄didit ad pedes ab batis petiuitq; vt recipet in fratre. qui re/ ceptus in religione p̄ alijs sanctissime vixit z pseuerauit. Ecce ergo dei pietas circa pec catores. Rogemus ch̄m̄ vt z nos resurga mus a peccatis.

De eodem Sermo. III. vitz de resur/ rectionis ch̄risti necessitate: integritate ac equitate et amozositate.

Portuit pa

ri ch̄ristū z ita intrare i gl̄iaz suā. Luce. xxiij. z in euāgel. hodierno. Itē aliud thema cōsimile p feria tertia. Oportebat pati ch̄ristum z re surgere a mortuis tertia die. habet Luce eo ca. z in euāgelio hodierno. Deuot⁹ do/ ctor Bern. de saluatiōe humani generis di cit. Vere in nullo deus sic cōmendat nob suam charitatē q̄tum in mysterio sue incar nationis z passiois: cū pro nobis inimicis suis tradidit animā suam in mortē. quare hoc: nisi vt sua dilectione nimia nos ad su um amorē attraherz: z a peccato cessare fa ceret. Deniq; vt propo exēplo ad peniten tiā instrueret z animaret p passionē acerbis/ simā voluit intrare in gl̄iam resurrectionis Unde idem Bern. ait. Si oportebat ch̄ri stū pati z nō aliter debebat intrare in gl̄iaz suam. quō ergo voluit hoies p̄ctōres itra/ re in gl̄iam nō suam: nisi patiant̄ p amore ch̄ri sc̄z agēdo verā penitentia. Audiam⁹ ergo charissimi z obseruem⁹ qd̄ dicat ch̄ri stus d̄ns in v̄bis p̄scriptis. Quia oportebat pati ch̄ristū z intrare in gloriā. vel res/ surgere vt et nos imitemur eū in penitētia si volumus resurgere a morte peccati z in/ trare in celestem gloriā. de his pr̄z in euā gelio. Iuxta verba p̄missa de resurrecti one ch̄risti preter ea que in precedentibus sermōibus descripsim⁹ Libeat adhuc tria mysteria declarari in p̄senti sermone.

Prīmū oīct salubris necessitatis. Nam dicitur. Oportuit.

Secundū dicit reformalis integritatis eo q̄ dicitur resurgere.

Tertiu dicit p̄cordialis amozositatis. s. q̄ tenemur reamare ch̄m̄ p istis.

Circa p̄mum de neces

sitate salubri resurrectionis ch̄ri q̄stio occur rit. vtrū ch̄m̄ iesū a mortuis resurgere fue rit necessariū p hūana salute. Et rō tal' po test fieri. qz dicit thema euāgelicū q̄ oportebat ch̄m̄ pati z resurgere. Quō ḡ peccat uerūt q̄ ch̄m̄ occiderūt: cū sic de⁹ voluit vt pateret z moreret vl' occideret. z postea res/urgeret vt salutē hūam generz sic p̄ficeret fm̄ dei ordiāōez. Itē d̄r hōim sal⁹. z res/ dēptio fuit cōsumata in ch̄ri morte vt qd̄ fuit necesse ch̄m̄ resurgere: Ad hec rēden do notādū q̄ sicut Ild. ait. Diuina volū tas z p̄politū de passioe ch̄ri z morte erat ex charitate dei ineffabili ad gen⁹ hūanuz vt sic hō redimeret p ipam ch̄ri passionēz mō p̄gruētissimo: fm̄ q̄ Aug. ait. xij. d̄ ci/ uitate dei. Unde ista oportunitas nō fuit necessitas coactiois sed congruitatis vel finis iuxta dei ordiāōē. eo q̄ deus ab eterno ordiāuerat sic debere saluari homi nem: prout diffusius tractat a doctorib; sup. ij. Sed quoniam executio huius diuine ordiāōis fuit ipia z crudelis: quia nō ex charitate. Nec voluntatis diuine impleti onem intendendo. Sed ex inuidia z odio iudei occiderunt ch̄ristum: z contra legem dei mandantē q̄ innocentē non occiderent Christus autē fuit innocentissimus p̄p̄ea nō excusant a culpa. deus autē hoc p̄mittē do fieri ab illis vsus est illoꝝ malignita/ te ad beneficiū redemptionis generis hu/ mani. Sicut medicus viperinis carmbus z tyri veneno vitur ad antidoti aut tyri/ ace sanatiue confectionem. I Ita/ qz oportebat pro salute humani generis pa ti ch̄ristum et resurgere pluribus rationib; vt patet per Alexandrum de Ales tertia parte concor. Thomas. iij. parte. q. liij. Equibus rationibus aliquas suffici/ at p̄ponere

Prima ratio ex parte ch̄risti. Secunda ex parte christiane fidei

Feria secunda Pasce.

Tertia ex parte nostri.

Quarta ex parte dei iusti

Prima ratio ex parte christi: quia christus fuit verus deus et homo sanctissimus, qui licet fuerit de morte crucis patibulo: tamen diuinitas non fuit se parata a carne mortua: ut omnino theologorum est sententia. f. Bonauen. Rich. sup. iij. dist. xxj. Alex. Thome et aliorum. Ideo indignum fuisse, ut caro coniuncta diuinitati: et tam sanctis sanctorum remaneret in miseria mortis que est homini inflicta propter peccatum. Necessario ergo fuit christum de morte ad vitam resurgere ut diuinitas que est vita viuentium coniuncta maneret carni viuere et non mortue, quam nec viuam nec mortuam debebat unquam dimittere. Et hoc est quod dicit Petrus Act. ij. Hunc deus suscitauit a mortuis. Iuxta quod impossibile erat teneri illum ab inferno. Dauid ei dicit. Quomodo non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Ubi glo. dicit. Corpus christi sanctificatum per quod alia sanctificantur non patris corrupti. Pro exemplo dicitur mihi homo qui mordit nasum oculos et alia membra corporis in ossibus mortuorum nisi mors propter peccatum inflicta. christus autem fuit deus et sine omni peccato, ergo etc. Secunda ratio ex parte christiane fidei que debet credere necessario ad salutem in christo veram deitatem et humanitatem: nec sufficit unum sine altero credere. Et quia vera humanitas fuisse in christo manifeste claruit in passione et morte, ideo ut confirmaretur etiam fides deitatis oportuit ipsum resurgere: quod solus erat diuine potestatis: ut dicit Augustinus. Unde Psalmus dicit in persona christi. Que utilitas in sanguine meo dum descendero in corruptionem. Glo. dicit. Si corruptum fuerit corpus meum et sanguis meus effusus manebit: peribit fidei confessio, et sic nulla utilitas erit ex passione. Tertia ratio ex parte nostri, ut sciremus quod omnes debemus resurgere. Unde ij. Corin. iij. apostolus dicit. Scientes quoniam qui suscitauit Jesum et nos cum Jesu suscitabit, ergo debuit christus resurgere propter nos. X Queritur namque verum resurrexerit christus sit causa resurrectionis omnium aliorum necessaria, ita quod si christus non resurrexisset an aliquid alii resurgere habuissent an nullus? Respondet Alexander iij. parte et Thome similiter

ter tertia parte, q. xlvj. quod resurrectio christi ex quo secundum philosophum iij. metaph. illud quod est primum in quolibet genere est causa omnium que sunt illius generis. primum autem in genere resurrectionis est christi resurrectio: quod primum inter omnes resurrexit ad vitam omnino immortalem: licet resurrexerit ad hanc vitam mortalem alii autem christum in Gen. i. Cor. xv. apostolus ait. Christus resurrexit a mortuis primitie dormientium, quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum. Et sic in Adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes viuificantur. Ideo oportet quod resurrectio christi sit causa nostre resurrectionis future ad vitam immortalem. Nec potest esse causa insufficientis ratione deitatis que est virtus infinite. Sicut enim ignis naturali ordine primo calefacit aerem sibi proximum quem per quem calefacit alia distantia, sic verbum dei primo tribuit vitam immortalis corpori sibi unito in christo, et per ipsum operatur resurrectionem in omnibus aliis. Est itaque christi resurrectio causa nostre resurrectionis future dupliciter. Primo est causa exemplaris ut sicut christus resurrexit in corpore glorioso ita et nos christi fideles resurgemus in corporibus gloriosis. Secundo est causa effectiua et meritoria, quia sicut passio christi fuit meritoria non solum sibi ipsi gloriæ exaltationis sed etiam nobis: ita et resurrectio eius a nobis credita et amata meretur nobis resurrectionem gloriosam. Et sicut pater sic et filius suscitauit omnes mortuos. Patet ergo quod necesse fuit christum resurgere: alioquin nec nos surgere ad gloriam habuisssemus. Ergo bone Iesu tibi laus et gloria. Quarta ratio ex parte dei iusti. Nam ad iusticiam dei pertinet exaltare illos qui se humiliant propter deum. Iuxta illud Lucæ xiiij. et Matthei xxiij. Omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur. Sed quia christus dominus humiliavit semetipsum: factus obediens usque ad mortem crucis: sicut dicit Apostolus ad Philipp. ij. Ergo diuina iusticia exigebat ut christum exaltaret super omnia in gloriosa resurrectione. Item ad iusticiam dei pertinet ut non preualeat homo iniquus in sua iniquitate: scilicet finaliter contra iusticiam et veritatem. Sed veritas vincat finaliter licet prematur ad tempus

Sermo

VIII

Unde scribitur ij. Esdre. iij. Super omnia vincit veritas. Et c. iij. Iniquitas in sua iniquitate peribit et veritas manet et inualeat et obtinet in secula seculorum, hec ibi. Quia ergo inique iudici christum occiderunt et eius fidem perdere voluerunt ideo iusticia dei exigebat ut veritas finaliter vincat et preualeat apud deum. y Exemplum ad id narrat parabolum. Nam ut philosophus ait. Exempla quidem ponuntur sepe non quod ita sint sed ut addiscere addiscant. Est autem similitudo talis, quod quidam diues et iniquus habuit seruum fidelem et iustum, accidit quod seruus die quadam coram domino diceret quod iusticia etiam in hoc mundo preualet contra iniusticiam. Ad quem dominus ait. Non est verum quod plus prosperat homo per iniusticiam quam per iusticiam. Et tunc mota obligauerunt se mutuo tali pacto quod si seruus ille in hoc prebando preualet dominus suus teneret sibi dare, et aureos floren. Si autem dominus prebaret seruum seruo erueret ambos oculos. Fuerunt ergo ut de hoc quererent iudicium, venerunt ad quendam magni mercatoris a quo interrogauerunt. Ille autem respondit quod iniusticia preualet, si enim ego inquit omnia iuste emerem et venderem deperarer. Tunc dominus ait suo. Ecce perdidisti oculos sed tibi adhuc parco. Requiram plures. Venerunt ergo ad iudices illi similiter responderunt pro iusticia. Itaque venerunt ad quendam magni episcopi ille etiam tenuit respondendum pro iniusticia. Venerunt ad regem ille similiter respondit, et sic dominus ambos oculos sui culatro pungendo transfixit, sed deo dante acies visuales glaciæ intacta permansit. Tunc ille cecatus extra ciuitatem ambulans cum solo baculo deuenit sub quadam arbore et ibi se posuit ad descendum tristis. Media autem nocte superuenit turba demonum capitulum super illam arborem consedendo faciem. Tunc singuli sua facta mala in mundo referrent unum de mon dixit. Ego feci ut preferret iniusticia iniusticie sic et sic. Et princeps demonum illi statim coronam dedit et secum sedere fecit in throno. Cui alter demon inuides ait. Letere pro modico iste sic honorat, ego sub ista arbore scio talem esse herbam quam si cecus apponeret oculis omnem sanguinem extraheret, vulnera curaret et illuminaretur, sicque

demonibus abscesserunt. Tunc cecus hoc audiito inuocauit deum cepit varias herbas sub arbore decerpere et oculis applicare, et deo dante reperit unam inter alias quam applicauit et sanatus est. Rex habebat filiam que sanguine oculis obrecta erat quasi ceca: nec curari poterat. Intrauit ille ad regem et permisit quod illam posset sanare. Rex autem permisit eas sibi dare in iugum si sanaret, et sic perfecte eam cum herbis predicta sanauit et eam in uxorem accepit, et regis muneribus ac possessionibus exaltatus est. Tandem ille dominus suus audiens accessit ad istum et interrogauit quomodo sanatus fuerit, illeque narrauit modum quod sub tali arbore haberet talis herba quam tamen eide non ostendit. Tunc ille ex avaricia ut posset per herbam ditari amplius iuit et plures herbas cepit decerpere ac tetare. Accidit quod demonum turba ut prius superuenit: et dixerunt. Uideamus si aliquid est sub arbore auscultans, nam preidem non speramus, et sic ille cecus nos fefellit. Tunc demones videntes istum ibi esse apprehenderunt et eidem ambos oculos omnino eruerunt. Sicque patuit quod iusticia licet ad tempus opprimatur tamen postea sublimatur, et iniusticia finaliter hominem perdet ut in christo et iudeis. Et ergo homo sequere iusticiam.

Circa secundum de reforma

li integritate, scilicet in christi resurrectione. Notandum est quod secundum Alex. de ales. clarus autem secundum Franciscum. Baro. in quadam suo sermone. Resurrectio perfecta et integra hominis est vel sit, quando omnia que ceciderunt et dissoluta sunt per mortem reformantur et reuertiuntur ad vitam immortalis. Idcirco inquit Franciscus intelligendum est quod in christi morte fuerunt quatuor separaciones. Prima fuit separatio anime a corpore de qua Mat. xxvij. Iesus voce magis clamans emisit spiritum. Secunda fuit sanguis a corpore, quod totus fuit effusus christi sanguis etiam de latere Joan. xix. Tertia fuit deitatis non quidem a corpore nec ab anima sed ab humanitate, prout humanitas dicitur compositum, quod et resuscitans ex anima simul et corpore unitis, quia christus non fuit sic homo in triduo mortis ut notat docto. ap. iij. sententiarum et contra Magistrum hoc dictum sic est exprimentum per simpliciter: quod deitas que unita fuit etiam in triduo christi corpori in sepulchro existenti et etiam christi anime in inferno existenti, tamen non unit

Feria secūda Pasce

ptūc aniam corpi vt esset tūc hō ex corpe r
ania pūctis manens. z sic ab illa vnione
vt pūctioe corpi cū ania q̄ dicit hō: deit
tas fuit sepata. qz sepata fuit cum corpe
sepata cum ania. Sic ergo dicit sepata tūc
deitas ab humanitate que dicit resultans
qd ex corpi z aie vnione. Quarta sepa
ratio fuit in illo triduo. s. sanguinis a deita
te. qz nō erat deitas vnita sanguini eo mō
put erat coniuncta corpi z aie. Nam q̄uis
sanguis q̄dū fuit z exiit intra corpus fue
rit z est pūctus deitati sicut z corpus. tū
exā fuit a corpe effusus z extra manens tūc
non fuit vnione corpi z aie. Quarta sepa
tio. Huius autē separationis signum est quia
fm quod dicit Aug. j. de trini. Cōmunica
tio idiomatum est nota talis vnionis. z tū
nō possumus dicere q̄ deus remāsit in tri
duo effusus sup terrā aut in cruce positus
ppter sanguine ibi existentē sicut dicim⁹ in
duobz articulis fidei. q̄ de⁹ sepultus est p
pter corpus z descendit ad inferos ppter ani
mā. Si dicas. qz Anf. dicit Qd de⁹ semel
assumpsit nunq̄ dimisit. Rūdet Francisc⁹
Baro. q̄ hoc intelligendū est q̄ntuz ad p
tes pncipales hoīs que sunt ania z corpus
qz de sanguine z de pūctioe circūcisionis z
de toto hoīe in morte habet infātia. Quā
uis autē aliqui p̄trariā opinionē teneant de
sanguine. tū ego adhero opinionē docto
ris mei Francisci. Nūc ad ppositum redeun
do in chri resurrectione fuerunt q̄tuor oppo
site integrales rēiōes. Prima vnio. s. ani
me cum corpe. Secūda sanguinis cū corpe
Nam cum fm p̄m sanguis est sedes anie
Tercia p̄ sanguinis emissionē hō moritur
vt videmus. propterea anima non potest
vniri cum corpore nisi sit humore sanguis
sufficienter p̄dispositus. quia anima habet
corpus viuificare sanguine mediante. iuxta
illd̄ Leuit. xvij. Ania oīs carnis in sanguine
est. Quare indubitanter chris resurgens san
guine ad suum corpus reducit. Tercia q̄
vnio in chri resurrectione fuit sanguinis cū
deitate. qz exā sanguis fuit reunitus corpi
fuit deitati eodem mō vt corpus reunitu
ctus. vt patet ex p̄dictis. Quarta vnio fu
it deitatis cū humanitate resultante ex aie
z corpi pūctioe. qz licet chris in triduo
non fuerit homo sed fuit mortuū corpus.

z sepata ania a corpe deitas fuit simul cū
corpe mortuo z cum sepata ania dissociatis
vt p̄dictum est. tū cum resurrexit chris z de
cetero in ppetuū. sic z ante mortē est hō in
anima z corpe simul. z sic deus z hō p̄pos
tuo manēs. AA Sed ex p̄missis orit
Questio vtrū christus resurgens totū san
guinem resumpserit ita q̄ nulla p̄cula de
illo in terrā remanserit. Rūdet q̄ sunt due
opinionēs. Una sancti Tho. in. iij. pte d̄
centis q̄ totus sanguis qui de corpe christi
fluxit cum ad veritatē nature humane p̄tē
neat in corpe chri resurrexit Sed alia ē opi
nio Franci. Baro. q̄ ait. q̄ non est incōue
niēs si aliqd̄ de chri sanguine fuso dicat̄ eē
in aliqbz reliquijs. q̄a forte corpus in vita
incorruptibili nō indiget tanto sanguine si
cut in vita mortali. Et dato q̄ sic nō est nec
cessarium q̄ christus resumpserit sanguinē
circūcisionis aut sudoris de q̄ habet Luce
xxij. Et licet vtracq̄ opinio sit sustentabilis
tū ista opinio Francisci maiorē firmitatē
habere videt̄. tum quia totus sanguis nō
p̄tinet ad vitatē nature humane. Unde
z scūs Tho. in q̄libet. dicit. q̄ cum chris
ante passionē comederit z biberit nil p̄bi
bet in eo fuisse sanguinem aliquē nutriti
talem q̄ ad veritatē humane nature non
pertineret z quem non oporteret in resurre
ctione ad corpus eius redire. Tum quia in
plerisq̄ locis sollemnissimis ostendit verus
christi sanguis. Nam in capella regis Fran
cie est de sanguine christi z de spinea corona
sanguine tincta. z est alia spina cum sanguine
ne Rakaneti Item in ciuitate Bantue est
de sanguine christi quem asportauit Lon
ginus cuius corpus relescit ibidem. Itē
in Furnberga est ferrum lācee sanguine re
persum chri. z in mltis p̄tibz hōmōi habet̄
tur. Facit etiā ad h̄ auctoritas summi p̄
tificis P̄i pape in bulla data de sanguine
chri vero qui habet̄ in rupella Xantonē.
videt̄. in ecclesia fratrum Minorum Sed
vtrum talis sanguis sit dignus tanta vene
ratione quanta sanguis christi qui ē in eu
charistia apud plerosq̄ dubiū est. quoniam
si vnitus est diuinitati adorandus esset ado
ratione latrice. aliqd̄ non. sed sanguis in eu
charistia cum sit intra corpus christi. z per
consequens deitati pūctus debz adorari

Sermo

IX

adoratōe latrice. Cū autē vtracq̄ p̄dictaruz
opinionū possit sustineri absq̄ errore: vt pa
tet p̄ p̄stitutionem nouā factā a Pio papa
scdo de sanguine extra chri corpus existēte
vt in reliquijs: nos tenem⁹ cū Fran. maro.
q̄ nō sit latrice adorandus. BB

Circa tertiu de precor

diali z singulari amorositate. s. q̄ tenemur
chri reamare z sibi regnari p̄ talibz my
sterijs passiois z resurrectionis occurrit h̄ q̄
stio. vtrū maiori deuotionē p̄cordiali debe
amus chri reamare q̄ p̄zemz sp̄m sanctū
p̄ eo q̄ tot z talia pati ac a mortuis volu
it p̄ nobis resurgere z salutē nrām tāpie p
ficere: Ad h̄ rūdet breu⁹ fm Franc. maro.
in q̄dam fmōe de pascha q̄ incipit. Expur
gate vetus fermētū. vbi notat q̄ aliq̄ p̄ue
niunt p̄sone filij dei q̄ nō p̄tinet ad p̄sona
litatē diuinā etnalē z p̄ueniūt essentie diui
ne. vt est saluare redimere z gl̄ificare ac hu
iismodi. z sic nō p̄t singularit̄ filij diligē
sine alijs p̄sonis. qz tota trinitas opata est
nrām salutē z redeptōez. p̄ mādādo. filij
obediēdo. sp̄s sanctus cooperādo in nobis.
Aliq̄ autē p̄ueniūt filio dei fm hūanitatez
p̄alē. vt passio mors z h̄mōi. Sic loquen
do maiorē deuotionē z amorē h̄re possū
mus ad vnā p̄sonā. s. filij q̄ ad alias. sic fa
cit z ecclesia q̄ aliq̄n dirigit orōes collectaz
z h̄mōi i officio ad vnā p̄sonā. nō sic dirige
do ad aliā p̄ deuotionē. Unde p̄cludit idēz
Franc. q̄ filij dei magno amore diligere
certissime tenemur. P̄tio q̄dem qz nos sic
amant q̄ sp̄te z gr̄ate voluit p̄ nob̄ mo
ri. licz enī h̄ spontaneū velle fuit i tribz p̄
nis tū voluntate creata sol⁹ filij voluit. Se
cūdo qz in redimēdo nos p̄pter amorē no
strū multa p̄ nobis passus ē. z vt maiores
ōnderet amorē etiā in resurrectione fixuras
cicatricū retinere voluit p̄petuo in suo cor
pore. Tertio qz gl̄iam eterne b̄titudis i se
ip̄o nobis insinuauit vt amarem⁹ z euz
sequeremur q̄tem⁹ z nos beatificarem⁹
EE Quarto quia multimode ad hanc
beatitudinē nos inuitauit. Vn̄ B̄t. i. de
saluatione humani generis dicit sic. No
lens deus nobilē creaturā hoīem ad se re
uocare dixit. Si inuitū coegero asinū ha
bebo eo q̄ nō libens veniat. Sed nunqd̄

asinis dabo regnū meū. nunqd̄ de bobus
cura est deo: Scio qd̄ faciā. hō timid⁹ ē na
turalit̄ iō terreo cū si forte sic p̄uertat z vi
uat. Et cōminat⁹ ē ei tormēta acerbissima
tenebras etnas: p̄mē z ignē. Itēz ait. Lu
pid⁹ ē hō. desiderat eim̄ aux argētū z sup
oia vitā: q̄to magz q̄etē etnā. p̄mittā q̄ ei
qd̄ sup oia est desiderabile. Promissit itaq̄
homini vitā eternā z maxima bona: q̄ nec
oculus vidit nec auris audiuit nec i cor ho
minis ascēdit. Videns autē deus q̄ nec sic
cōuertet̄ homo a malis ait. Adhuc vnū
sup est. qm̄ inest homini nō solū timor z au
p̄ditas sed z amor. Si p̄ amorē attrahē
re potero optime fiet. Venit q̄ i carnē z tā
dulcissimū ac benignissimū se exhibuit vt
in eius passioe p̄ nobis suscepta lapides
scanderentur. Qui ergo p̄ tali amore con
uerti noluerint audiri sunt in die iudicij
Quid ultra debui facere z non feci. Hec
Bern. Rogem⁹ q̄ dñm iesum vt p̄t suā
charitatē det nobis zc.

Feria tertia Pasce Sermo. I. iuxta euā
gelium.

Videte manus

v meas z pedes meos: qz ego ip̄e sū.
Luce vii. et in euangelio hodie
no. A Charissimi legimus. j. Reguz
xvij. q̄ Dauid cōtra Goliā dimicatur⁹ tu
lit baculū suū z elegit quinqz lapides d̄ tor
rente. z p̄ualuit dauid in funda z lapide ac
occidit Goliā. z sic liberauit isrl̄ de māu p̄
līsteoz. Dauid figurauit chri: q̄ goliā. i.
diabolū vicit z occidit in baculo crucis q̄n
qz vulneribz p̄cipuis. z sic liberauit fideles
suos d̄ manu demonū. In cui⁹ signū post
resurrectionē apparēs discipul⁹ dixit. Pax
vobis: videte man⁹ meas zc. q. d. Jā pas
cem habetis cū deo et angelis qui an̄ erat
tis dei inimici z sub diaboli potestate. ech
ce vulnera manū z pedū q̄b̄ ego ip̄e qui
passus sum in cruce p̄trui diabolū z vos
liberaui. Et hec christi p̄ba p̄dicta ac plu
ra alia patet in hoc euāgelio. In euāge
lio isto in sumaria inuānt̄ mysteria in h̄
ser. declarāda q̄ i euāgelio satz clarent.

P̄mū d̄ p̄sonalis apparitio saluatorz

Secunda dicitur exprimeret probatio resurrectionis
 Tertium dicitur rationalis retentio vulnerum corporis.
Circa primum dicitur christi ap-
 paritione quae in euangelio hodierno describitur vultu
 beati dicitur. In illo tempore. scilicet ipsa die dominica resurre-
 ctionis quam illi duo discipuli visum et cognovimus
 Iesum in fractione panis in emaus inde rediens
 sentit in hierusalem. et sic in sero dum inuenissent con-
 gregatos apostolos. dicit. Quia surrexit do-
 minus vere et apparuit simoni. isti quoque duo nar-
 rassent quae gesta erant in via. et quod cognovissent
 Christum in fractione panis. dum haec loquerentur. tunc ste-
 tit Iesus in medio discipulorum: quae clausis in-
 nimis intrauit: et hoc per dote subtilitatis. et dixit
 eis. Pax vobis. ego sum. nolite timere. Con-
 turbati sunt et cetera. scilicet ex subita apparitione
 existimabant se spiritum videre. Quod deus permittit
 per litteras ad maioris certitudinem fidei resurre-
 ctionis. Et dixit eis. Quid turbati estis. et cogi-
 tationes ascendunt in corda vestra. Beda. In
 hoc ostendit et reprehendit eorum cogitationes malas
 Bone enim cogitationes a deo descendunt in cor-
 da nostra. sed male ascendunt de corde sicut fumus
 fetidus a putredine peccati. sequitur. Glidete manus
 meas et pedes meos. et. Palpate et videte quod
 spiritus sine etiam corporis phantasticam carnem et ossa
 non habet sicut me videtis habere. et ostendit
 eis manus et pedes. In his christus ostendit
 se verum deum quod solus non cogitatur inter-
 nos secundum Cyrillum. Sed aliquae quaestiones sunt
 circa ista declarande.

Prima cur voluit christus in medio stare.
 Secunda cur voluit pacem salutare.
 Tertia quod discipuli extimabant spiritum
 videre.
 Prima quaestio cur christus post resurrectionem suam
 voluit discipulum apparere stans non sedens.
 nec ante vel retro sed in medio. Respondetur per
 quod christus dominus post resurrectionem suam
 apparuit ut ostendat suum officium. quod coram deo
 pro peccatis factus est advocatus. pro peccatis nostris.
 Advocatus autem est stare non sedere. Unde. Joan. 1.
 Filioli scribo vobis ut non peccetis. sed et si quis
 peccaverit advocatum habemus apud patrem. Iesum
 et aureolam. Bonum advocatum est christus qui tot
 habet linguas pro nobis coram deo pro peccatis loquens
 quod vulnera suscepit. Item stetit christus in medio
 non ante nec retro. quod fuit media persona in tri-
 unitate. et mediator dei et hominum. ac tanquam sol

medius inter planetas illuminator fuit et solus
 tot merentium discipulorum. Et ut ostenderet quod
 nimis omnis virtus in medio consistit. item. et hoc.
 Berni. li. de considerationibus ait. Tene medium
 si non vis perdere modum. quod excedit medium
 pergit in vicium. hec ille. Exempli gratia. Humilitas
 in medio se habet virtus est. et autem extre-
 ma sunt duo vitia. scilicet superbia et pusillanimitas
 quae est nimia humilitas. Avaricia et prodiga-
 litas sunt sibi tria vitia inter quae media liberalitas
 virtus est. Sic nimia misericordia remissio
 sionis vitium est. nimia quoque iusticia crudelitas
 est. Sic nimia abstinentia vitium est. et sic de aliis
 Unde christus ut nobis ostendat medium tenere in
 oibus ipse medium tenuit spiritus In natiuitate quod
 per natus est in medio domus animalium. Aba-
 chuch vlti. vicus bouis et asini. In puericia
 inuentus est in medio doctorum. Lu. 4. Item
 passus est in medio latronum. operatusque est
 salutem in medio terre ut dicit psalmus. Et sic per
B. Cur christus dominus apparuit disci-
 pulis post resurrectionem salutavit eos pa-
 cis verbo et non alio: cum tamen mulieribus
 sanctis dixit. Auete. Respondetur secundum doctorem.
 quod mulieribus christus auete dixit secundum Ludol-
 ideo ut significaret per hominum mutatores no-
 minis. scilicet eua in aue: quoniam opprobrium perstitit
 a muliebri sexu iam est ablatum. et in honorem
 commutatum. quod muliebri sexui voluit conferre
 hunc honorem ut resurrectionem annuntiaret
 primo discipulis. Et sicut in incarnatione fe-
 minam virginem. scilicet Maria honorare volens
 per Aue mediante angelo salutavit. ita in re-
 surrectione femineum sexum honorans Aue-
 te dixit. Sed discipulis Pax vobis dixit
 pluribus rationibus. Primo ratione amoris ut
 significet quod ipse christus pacem amat in suis di-
 scipulis. Unde et in natiuitate christi angeli pa-
 cem annuntiaverunt dicentes. Et in terra pax
 hominibus bone voluntatis. In vita quoque docuit
 suos pacis verbo salutare. Luce. 10. In quam
 cumque domum intraveritis primum dicit. Pax
 huic domui. Item in morte pacis testamen-
 tum discipulis reliquit. Ioan. 14. Paxem re-
 linquo vobis etc. Ideo post resurrectionem pa-
 cem attulit: quod est naturaliter diligit. et hominem
 pacem nolentem non diligit. Secundo ratione recon-
 ciliationis. quia per mortem suam mundum deo
 reconciliauerat. et ideo pacem inter deum et homi-
 nes nuntiavit. Tertio ratione felicitationis.

Quia enim christus ad beatitudinis felicitatem resur-
 rexit. ideo pacem nuntiavit que est dominus et
 felicissimum a comite bonum. Unde glo. super
 verbo. pax vobis dicit. Qui pacem dedit vobis
 non verbo dedit omnia bona. Aug. 11. de ci.
 dei. c. 11. dicit. Tantum est pacis bonum ut etiam
 in terrenis atque mortalibus nil gratius so-
 leat audiri: nil desiderabilius concupisci:
 nil melius inueniri: nil felicitius possideri: cur
 bellum a bonis geritur nisi ut pacem habeant. Hic
 bestie silvas repetunt: hinc volucres ad aera
 se sustollunt: hinc pisces ad profunda ma-
 ris se demergunt ut pacem habeant. Idem.
 Pax est bonum sine quo nihil est bonum. Idem
 dicit. Pax est vna dictio: et tribus litteris scri-
 bitur ad significandum trinitatem et unitatem in
 deo a quo pax procedit. Hec ille. Sed nota
 quod pax quedam est mala scilicet hominum ad diabo-
 lum. de qua Lu. 11. Cum fortis armatus. ad
 est diabolus custodit atrium suum. i. hominem
 quem possidet per peccatum in pace sunt omnia
 quae possidet. Hanc non dat deus sed diabolus. Alia
 est pax mundana quam desiderare debemus
 ut tranquilla mente deo seruiamus. Sed heu
 multi tali pace a deo concessa abutuntur dedi-
 ti ebrietatibus et luxuriis: propter quod sepe
 ad correctionem hominum deus permittit bel-
 la terris. Tertia est pax interna. scilicet scientie
 bone ad deum in presenti. quam in futuro sequi-
 tur pax eterna a christo in resurrectione. Ci-
 rillus. Confundantur omnes peccatores qui non
 lunt hanc pacem quam christus obtulit discipulis
 dicens. Pax vobis. Sed beati pacifici qui
 niam filii dei vocabuntur. Matt. 5. **C.**
 Tertia quaestio quod discipuli videntes christum
 stantem eis apparenter extimabant se spiritum vide-
 re cum naturaliter spiritus non possit videri ab
 homine mortali. Unde Aug. de cogniti-
 one vere vite dicit. Sicut lapis non sentit
 ictu patientis. et animalia bruta non intelli-
 gunt verba hominis. ideo forte quod non est
 de eorum natura. sic et nos dum hic sumus in mor-
 tali corpore non videmus spiritum etiam nobis presentem
 naturaliter. sed aie exute a corporibus videtur
 spiritus sicut sunt in sua simplici essentia. Di-
 citur ergo quod discipuli extimabant se spiritum vi-
 dere. Sed ad hoc respondetur secundum Bedam et do-
 ctorem quod ex quo discipuli bene nouerant christum
 et sciebant fore mortuum. nec credebant resur-
 rexisse. dum ergo ianuis clausis impulsus

se infudit putabant se videre spiritum quem amicum
 sit christus in passione: et hunc in aliquo corpore
 assumpto ab aere. Unde christus ad palpan-
 dum se eos inuitauit ut certificarent. et osten-
 dit eis manus et pedes cicatrices. et redarguit
 illos de cogitationibus falsis et punitio dicitur.
 Quid turbati estis et cogitatis. In quibus morag-
 lit docemur primo quod electi serui dei non debent
 deficere in tentationibus piculosis siue in fide
 exantibus siue alijs. quod sequitur eos diuina con-
 solatio. nam discipuli christi primo turbati et con-
 territi sunt in euangelio postea cum viderent cic-
 catrices gauisi sunt discipuli visum domino. Io.
 11. Secundum documentum quod christus discipulos
 corripuit de cogitationibus malis: ad designan-
 dum quod omnis fidelis cum christo volens resurgere ad
 gloriam debet cognoscere suas cogitationes et
 resistere peccatis: ac abijcere eas. Tunc quod christus
 dominus multum abominatur peccatas cogitationes. per
 uerbum. xv. Abominatio domini cogitationes ma-
 le. Tunc quod ut ait Aug. in epistola ad Demetri-
 adem virginem. Quicquid pudet dicere pudet
 at et cogitare. quod deus videt omnia. Tunc quod cogi-
 tatio mala facit hominem et parat infernale cate-
 nam quam suspendat et torqueat. Nam Beatus Hieronimus dicit
 Et cogitatio delectatio nascitur. et delectati-
 one concupiscentia. ex qua sensus. ex sensu ope-
 ratio. ex qua consuetudo. ex qua delectatio. ex qua
 defensio et gloriatio. exinde perseveratio. ex qua
 sequitur eterna damnatio. Ecce ergo peccator qui
 tibi catenarum iugis vincula. o miser desiste
 et age penitentiam ne peccas cum diabolo. **D.**

Circa secundum de proba-
 tione experimentalis resurrectionis. Nam ut ha-
 bet in hoc euangelio probauit christus suam re-
 surrectionem precipue tribus miraculis experimen-
 tis sensibilibus. videlicet primo palpari se faciendo.
 Secundo comedendo. et tertio sensum. i. metum
 discipulorum illuminando ut intelligerent scrip-
 pturas. quod est solius dei ut patebit.
 Questio ergo hic occurrit. quare christus dominus su-
 am resurrectionem super omnes alios articulos fi-
 dei probare voluit multis argumentis. scilicet quod
 draginta diebus Act. 1. Respondetur secundum Rich. su-
 per. 11. di. 11. aliosque doctores quod conueniens
 erat resurrectionem christi probare multipliciter.
 Primo ratione testate difficultatis. quia apo-
 stoli debebant testes resurrectionis fieri per
 totum mundum. Act. 1. Et erit mihi testes

In Hierusalē et in omni iudea et usque ad ultimum terre. Et quia valde difficile erat credere hominibus quod mortuus homo seipsius gloriose resuscitauerit. Sed quicumque testimoniū debet ferre debet esse certificatus per visum vel sensum de eo quod testificatur. ideo christus per sensum voluit probare discipulis suam resurrectionem. Primo visu ostendendo se. Secundo auditu alloquendo. Tertio olfatu insufflando. Joan. xx. et sic odorē paradisi probando. Quarto gustu comedendo coram discipulis. Quinto tactu cicatrices exhibendo. ut certiores redderentur videndo et palpando cicatrices: ac audiendo christum loquentē ac comedendo sicut cum christo. quod probatio ad sensum est certissima: eo quod omnis nostra cognitio a sensu primo posteriori. Secundo rationis: quod christus secundum exigentiam materię voluit congrue notificare hominibus articulos omnes sue fidei. Exempli gratia: fidē deitatis se ostendit et probavit per miracula soli deo possibile. Unde Jo. x. dixit. Si mihi non vultis credere: saltem operibus credite. Item quod ex virgine de spiritu sancto conceptus et natus ostendit per auctoritates scripturarum sanctarum divinitus inspiratarum. Item quod veram carnem humanam et animam assumpsit ostendit per passionem et sanguinis effusionem ac mortem. Denique quod venturus esset ad iudicium in forma gloriosa ostendit per ascensionem ad visum et auditum: quoniam tunc angeli dixerunt. Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum etc. quod etiam malos damnabit ostendit in iuda se suspendente. de quo et dixit. Melius illi erat si natus non fuisset homo ille. Quod conuersos saluabit ostendit in latrone conuerso: cui dixit. Hodie mecum eris in paradiso. Sic congruebat de resurrectione: ex quo se resurrecturum predixerat et discipulis se manifestaturum. ideo congruenter se ostendit sensibilibus post resurrectionem. **T**ertio ratione insolite nouitatis. Opus enim resurrectionis gloriose ad vitam immortalem erat mirum insolitum nouum et inauditum: et alios articulos fidei precepsit in hoc quod non solum est per veritatem fidei ut alij: sed etiam pro firmitate spei et exemplaritate nostre future resurrectionis. quod si cur christus surrexit in gloriam. ita et nos speramus resurgere per christum in gloriam. Proinde

de christo dominus probavit sensibilibus et multiformiter suam resurrectionem quo ad quattuor que etiam nos in futura resurrectione nostra habebimus. scilicet Primo corporalis nature veritatem: quia palpabile corpus habere probavit. nec potest palpari nisi corpus verum. Secundo mortui prius corporis identitatem. Nam idem numero corpus se habere ostendit per cicatrices. Et nos ergo vero corpore et eodem numero quod habemus resurgemus. Tertio probavit corporis viuacitatem et per animam rationalem eandem quam prius habuit: quia comedit quod non facit corpus mortuum. et loquebatur rationabiliter reducens ad memoriam que eis ante mortem suam dixerat. Hec sunt verba inquit quod locutus sum vobis dum adhuc essem vobiscum etc. Sic et nos resurgemus viuo corpore de eadem anima. Quarto probavit corporis gloriositatem et immortalitatem ianuis clausis intrando et exeundo ac celos penetrando et ibi manendo. sic et nos resurgendo in corpore glorioso penetrabimus celos. Si dicatur: quomodo per talia sufficenter probatur resurrectio christi cum etiam angelus in corpore assumpto appareret in similitudine hominis potest talia facere: apparet: loquendo: comedendo: ut patet de Raphaelē Tobie. xij. Rudes secundum Richar. vbi. s. concord. Lyrā. quod licet predicta angelus posset facere. tamen hoc modo quo fecit christus talia. scilicet cum interiori et supernaturali mentis illustratione qua facta secundum veritatem discernuntur a factis secundum aperturam angelus non potest facere. solus enim dei proprius est illuminare mentes ignorantium subito intellectu sacre scripture. et hoc modo fecit christus. Ideo dicit euāgelium. Tunc. scilicet cum hec fecit aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. et dixit. Quomodo sic scripturę est. et sic oportuit pati christum etc. **S**icut iuxta predicta tria mira discutenda sunt. Primo mirum quod fuit corpus christi palpabile: cum omne palpabile est corruptibile: ut dicit Gregorius in homel. quia diuisibile. Rudes secundum Alexan. d. Alex. iij. parte quod corpus gloriosum de sui naturam cum sit dimensionatum habere posse saluari si vult. et si non vult non palpat: nec videt nec sentit. Unde Gregorius. xij. moral. dicit. In corpore glorioso sunt duo. scilicet corpulentia et subtilitas. Primus pertinet ad veritatem humane nature. propter quod est palpabile. s. dux

vult. Secundum pertinet ad gloriam. et sic non reputat quod non sit eiusdem generis. Unde per subtilitatem potest penetrare corpora. et sic intrare ianuis clausis. Secundum mirum quod christus per resurrectionem comedit pacem cum corpore gloriosum non requirit cibum in perpetuum: Rudes secundum Aug. et Bedā quod Alex. quod non ex indigentia manducauit sed ex pietate dispensatiue ut ostenderet se viuētem. In comestione que per se sunt hec quattuor. scilicet masticatio. traieccio siue degustatio. digestio et comedentē per parte peruersio. quantum ad duo prima christus pacem comedit. scilicet quantum ad duo alia non comedit. Tertium mirum quod factum est de illo cibo a christo masticato et degustato: Rudes quod statim christus pietate siue diuitatis resoluit in aerē vel vapore et sic transformauit ac exhalauit: put sibi placuit secundum Aug. et Alex. Christus mortuus docemur quod nos postquam surreximus a peccati morte ad vitam gratie debeamus sepius corpus nostrum tangere per castigationem. Debemus etiam gustare sepe sibi diuina in predicatione. Item cicatrices peccatorum ostendere in professione crebra ut possimus peruenire. Hec enim multum iuuant ne reciduet homo in peccatum. **B**

Circa tertium de retentione

vulnery quod cur christus dominus in sua resurrectione non sanauit sed retinere voluit quoniam vulnera in suo corpore. Mirum quippe est quod talem aperturam vulneris que secundum Thoma. iij. parte. q. liij. ar. vi. fuit et eam quodammodo soluit et tenuit. ita ut digitus in locum clauorum et manus in vulnus lateris possit imitti iuxta illud Jo. xx. Infer digitum tuum. scilicet in locum clauorum. et mitte manus tuas in latera. Et sic talia vulnera voluit christus retinere non tamen ad tempus sed perpetuo quoniam illa recordauerunt per maiores dotē glorie. Ad hec secundum doct. assignantur plures rationes. Prima propter sue resurrectionis certificationem ut predictum est. Secunda propter diuine misericordie erga nos inclinationem. quia christus est aduocatus noster apud patrem ostendens propter latius et vulnera per peccatores suscepta ut scilicet flectat deus pater ad misericordiam propter illa sicut dicit Bernar. Tercia propter nostri amoris inflammationem ut per hoc quod videmus nunc mente. et tandem post iudicium corporaliter talia vulnera pro nostro amore

suscepta et retenta quibus redemit de manu diaboli discamus remanere tota vita nostra christum et tandem in celo perpetuo laudemus. **I**n Exemplis ad id habetur in naturalibus. Narrat enim Philosophus et Solinus quod elephas sic capitur et domesticatur scilicet quod arbor cui solet inniti appodiando se ad quiescendum subserratur et fit fouea profunda subtrus in quam includens non potest exire pro profunditate. Tunc primus venator superueniens percutit: vulnerat illum quasi volens occidere. sed alius venator superuenit et pro eo certans et se vulnerat vel cruentatus ostendens elephatem repulso primo venatore liberat. et sic de fouea extrahit. eius pabulum hordei dat comedere. quod cum ter vel quater fecerit elephas domesticatur et diligit se liberantem deinde per omnia obediendo illi. Cum autem fuerit sanguis sibi ostensus a magistro statim accenditur et animatur ad prelium contra quemcumque et quocumque. magister ille bestie liberator: eius commouerit ut patet. j. Machabeorum. vj. Spiritualiter elephas significat hominem qui cecidit per lignum vitium in foueam peccati. qui per primum venatorem scilicet diabolum unde exurgere non poterat cum esset percussus vulneratusque usque ad mortem eternam superuenit secundus venator christus dominus qui fugato diabolo hominem suis vulneribus liberauit. eduxit ex fouea inferni in sua resurrectione. dedit ei pabulum corporis et sanguinis in eucharistia et ut armetur ac accendatur contra hostes scilicet mundum carnem et diabolum ac conterat illos ostendit ei sanguinem per vulnera sua. Ergo peccator recogita vulnera christi et sanguines ut resistas peccato. Ultima ergo ratio est propter glorie christi expressam manifestationem scilicet que apparebit in iudicio ut ex hoc impij agnoscant christum crucifixum fore verum deum et iudicem omnium. et sic confundantur et exprobrantur pro tanto ingratitude peccato. Iusti autem perpetuo letentur in celo. in gloria et affectione stigmatum que erunt decora et super radios solis totum celum illustrantia super omnes aliorum martyrum cicatrices et super

Feria tertia Pasce

radius solis ut dicit Chrysostomus et Augustinus. xxij. de ciuitate dei. et fratres. Daro. Scotus et alij. et sic perpetuo gaudebunt beati in spediombus cicatricum christi. Rogemus ergo christum dominum ut etc.

De eadem feria Sermonis de resurrectione nostra et ueritate exemplaritate.

Idete quia

ipsum carne et ossa non habet sic me uidetis habere. Luce ult. et in euangelio hodierno.

Christus dominus resurgens a mortuis uoluit manifestare. quod in eodem uero corpore suo resurrexit. et etiam docuit exemplariter in nostro eodem corpore quod uerum resurrexerunt. Scimus quippe testantibus doctoribus precipue Alex. de ales in scripto tertij. q. xxj. Et aureolo quoniam christi resurrectio est causa nostre resurrectionis. et huius tripliciter. Primo quod est causa effectiua. ij. Cor. iij. Sciates quod qui suscitauit dominum Iesum et nos cum iesu suscitabit. Item Rho. xiiij. In hoc christus mortuus est et resurrexit ut uiuorum et mortuorum dominus. Hec Apollonius. et quodlibet horum potest poni per themate huius sermonis. Secundo resurrectio christi est causa motiua. quod deus pater resuscitans filium in gloriis mouit ad dandum eandem gloriam alijs filijs suis adoptiuis. sicut rex quoniam filium suum facit militem mouet amore filij facere cum eo multos alios milites. Tertio est causa exemplaris et figuratiua nostre resurrectionis gloriose. Cum ergo audiamus christum surrexisse a mortuis. leuemus cor nostrum et spem erigamus ad futuram nostram resurrectionem quod in corporibus resurgemus sicut et christus ut patet in themate. Itaque de nostra resurrectione futura tria mysteria in hoc sermone declaremus.

Primum dicit ueritatis

Secundum de rationabilitatis.

Tertium de exemplaritatis

Circa primum de ueritate

resurrectionis nostre future inuestigandum est. Unde agnoscat ueritas resurrectionis nostre future ut sic in fide firmare rei solidemur. et ad eam preparemur. Ad quod potest etiam talis ratio obiectio fieri. quod dicit Apollonius. i. Cor. xv. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt. Item

cum corpora humana ad ultimum ambulent ita quod nil de eis remaneat nisi materia prima huius est terra de qua primus homo formatus est. Gen. ij. In sudore uultus tui uel. pane tuo do nec reuertaris in terram de qua sumptus es. quia puluis es et in pul. re. Virum ergo quod ille foris me humani corporis eadem numero fuerant. cum Auicenna. ij. Meta. dicat. quod id quod annihilatum est non potest idem redire. Sed ad hec primum respondeo dicens ad verbum Apollonius secundum Bonum. in. iij. di. xliij. quod loquitur de carne et sanguine quantum ad substantiam. quod secundum substantiam caro et sanguis iustorum hominum in perpetuo in celesti regno manebunt post resurrectionem. sed loquitur quantum ad concupiscentie corruptionem ut intelligat quod carnaliter uel secundum concupiscentias carnis et sanguinis uiuunt regnum dei possidere non poterunt. quia nec intrabunt in illud. Nam Apoc. xxi. scribit. Nullus uenit in illud. Sed ubi erunt omnes tales peccatores. utique omnes qui in uita hac penitentiam non egerunt. erunt perpetuo in corpore anima in inferno. Quod ergo homo peccator. uis ne uenire ad gloriosam resurrectionem prepara te nunc carne refrenando a uicijs et concupiscentijs ac penitentiam agendo. alioquin cum carne peribis. Sed ad aliam obiectionem quod resurgere poterit idem corpus nostrum quod annihilabitur dicitur est in puluere. Notandum est secundum Lyram in postilla sup. j. Cor. xv. quod phari et pagani uel infideles. licet ut coiter non crediderunt sed negauerunt posse fieri resurrectionem hominum post mortis inuentionem. et huius ratione dicta in obiectione. nihilominus tamen aliquid precesserunt fieri resurrectionem futuram. sed errauerunt circa eam aliquid dicentes eorum fore ex mortibus celorum. et ad similes actus et uitam. scilicet immortales sicut in uita presentis senti. Unde quodam phari dixerunt post annum magnum Platonis quod prius triginta sex milia annorum solarius Plato resurget. habiturus eandem scholas et scholares quos habuit aliquando athenis. et sic etiam de alijs hominibus. Alij phari et iudei et saraceni dicunt resurrectionem fore ad uitam aialam delectabilibus carnis uentem. non tamen omnino ad actus similes (ut primum phari dicunt) quod tunc erit uita ueteris uoluptatibus carnis sine impedimento in istos. Sed differunt isti. scilicet iudei et saraceni aliquo modo inter se quod saraceni dicunt post resurrectionem

Sermo

X

fieri uisum ciborum potuum et uenerorum. Iudei autem (nisi forte moderni ex fatuitate hoc putent) tamen ex Calmutica traditioe uisum talium negant. Dicit tamen quod iusti in capitibus eorum coronati delectantur in uisione diuine inhabitatiois. put hec dicit Burgen. in additioe super postilla Lyre Lu. xiiij. Sed hec omnia de resurrectione erronea fides uera respuit. quoniam et secundum philosophum li. predicamentorum. a puritate non fit regressus in habitum per naturam. Sed et tenet quod resurrectio fiet ad uitam immortalis non brutale: quod est in uisum ciborum et hominum: sed angelice in corpore glorioso ut testatur christus Matth. xxij. di. In resurrectione neque nubent neque nubent sed erunt sicut angeli dei in celo. scilicet fructus beatitudine uisionis diuine in qua est omne bonum. Quod autem ex pulueribus terre eadem corpora resurgere possint Respondet Rich. in. iij. di. xliij. quod hoc non potest fieri parte nature: ut dicit Auicenna in supradicta obiectione. sed hoc fiet uirtute diuina. quod cum sit infinita potest idem corpus in numero reformare aliquibus accidentibus de nouo factis ibi. uelut quod egrotus fit sanus. Sicut et cum deus creauit Adam de limo terre. et sic animam corpori reuincendo dei uirtute refundet quam ante creauerat. Huius autem resurrectionis ueritas probatur multipliciter. scilicet scripture testimonijs ex quibus breuiter aliqua proponamus.

Primo ex scriptura prophetice nature
Secundo ex scriptura legis Mosayce.
Tertio ex scriptura legis prophetice
Quarto ex scriptura legis euangelice.
Quinto ex scriptura legis apostolice
Sexto ex scriptura legis canonicæ
Septimo ex scriptura legis fidei catholice
Primo ergo ex lege naturalis accedat sanctus Iob quod dixit fuisse ante legem scriptam. ut per Hiero. li. de hebraicis questionibus et Lyram. Dicit inquit quod de resurrectione senserit et scripserit. et audiamus. xix. c. dicente. Scio quod redemptor meus ui. et in nouis. die de ter. sur. su. et in car. m. vi. de sal. m. que uisum suum ego spe et non aliter. et oculi mei aspexerunt. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Ecce manifesta scriptura Secundo ex lege mosayca christus per saduceos probauit resurrectionem. Mat. xxij. di. Non legitur quod dicitur est a domino dicente. Ego sum deus abraam et deus Isaac et deus Iacob. non est deus mortuorum

sed uiuentium. Non autem uiuebant isti corporalis tunc cum deus hec dixit moysi: sed in aia quod immortalis est. et per consequens sequitur quod resurrectio erit. quod aia non potest esse perfecte detata nec beata nisi ueritas aia corpore. Ad cuius ueritatem habet natura le inclinatioe ut infra latius patebit. Sed ex primo probatur Tertio ex lege prophetice resurrectio. Quod tu Daniel dic quod sentis de resurrectione. Audi homo Dan. xij. septimum dicente angelo. Qui dormiunt in terra puluere euigilabunt alij in uita eterna. alij in opprobio. ut uideat sp. Audi et Esa. xxvj. Uiuert mortui interfectique uiri resurgent. Plura preterea ob breuitate. Quarto ex lege euangelice ubi christus dominus pluribus passibus expressit loquitur de resurrectione. et per apoc. Mat. xxij. ubi saducei arguebant de illere septem fratribus tradita gratias cuius uxor esset post resurrectionem. Quibus christus dixit. Erratis nescientes scripturas etc. Item Jo. v. Venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt au. uo. fi. dei. et procedent qui bona egerunt. in resurrectionem uite. quod non mala iudicij. Quinto ex lege apostolice. Nam. i. Cor. xv. Quis quidem resurgemus? sed non omnes immutabimur. scilicet ad gloriam sed soli boni. Et ut multa dicamus huius predicauerunt omnes apostoli. Sexto ex lege canonice. Nam extra de sum. tri. et fi. catho. c. j. Innocentius. Quis cum suis proprijs resurgemus corporibus quod nunc gestant ut recipiant secundum opera sua siue bona fuerint siue mala. illi cum diabolo penam perpetuam. isti cum christo gloriam sempiternam. Recipi. Ultimo hec ueritas resurrectionis probatur ex fidei catholice et totius ecclesie sancte confessione. quod in utroque symbolo ecclesia decantat et per fides resurrectionem mortuorum. Quod per peccatores. o christiana aia: per certum scito infallibiliter quod te in hoc corpore proprio resurgere oportebit uel male uel bene tamen perpetuo uicturum. Uel ergo et uel tibi si penitentiam non egeris.

Circa secundum de resurrectione

ratione Queritur. quibus ex rationibus statuit deus omnes homines resurgere: ac in eadem aia et corpore quibus in presentia uiximus perpetuo uiuere. Ad huius nota quod plures rationes traduntur a doct. Rich. sup. iij. di. xliij. Tho. alij scilicet. per quos probatur quod oportet fieri futuram omnium hominum resurrectionem. Primum propter aie desiderium et detationem. Primum quod intelligendum quod generalis regula

Feria tertia Pasce

est apud phos et etiam theologos. q. vitz naturale desiderium a deo inditum non potest esse frustra. p. q. d. p. s. j. celi. dicit. Deo et natura nil facit frustra. Alioquin demonstrat ipse actio dei creaturam naturam quod est impossibile. cum ut scribit Deut. xxij. Dei perfecta sunt opera. Ponam exemplum. si medicus daret tibi medicinam ad sanandum quod tibi non sanaret: diceret. frustra et vana fuit hec medicina. quia non attingit finem. Sic cum deus indidit aliquod naturam le. puta lucere soli. si nunquam luceret sol frustra diceremus habere lucem a deo sibi datam. Nam frustra est quod non attingit suum finem: ut ait phos ubi. s. Et ex hoc demonstrat imperfectio operis divini. sicut ex medicina frustrata demonstrat imperfectio scientie: imo ignorantia medici. Sed ad propositum deo animam humanam sic fecit quod se naturaliter desiderat uniri corpori quod animavit: ut dicit Avicenna. vj. naturalium. Et sic etiam naturaliter desiderat habere perfectum et optimum bonum in esse perpetuo simul in anima et corpore ut videmus. quia omnis homo naturaliter horret mortis dissolutionem et anime a corpore separationem. ut patet ratio de iustis: etiam de christo qui mortem sine sensualitate horrescebat. ut patet in euangelio. quod etiam in hominibus malis et despatis ac morte damnatis: quorum anime naturaliter afficiuntur ad corpus. Cum ergo deus hoc desiderium naturale indidit omnibus animabus humanis bonis et malis: se quis quod hoc desiderium non frustrabit. quia sic violentaretur anima in naturaliter inclinatum. Nullum autem violentum potest esse perpetuum. j. celi. ergo nec anima separata erit perpetua. Sed omnes animas et singulas deus reumet propriis corporibus ut quietet earum naturale desiderium quod eis indidit. et sic impleat illud dictum scripture. puer. x. Quod timet impius veniet super eum. l. damnationis omne malum. desiderium autem suum iustis dabit. hoc est anime et corporis beatificatio. Ergo peccator pertimesce. Secundo pro christi meritum et reparationem quia christus meruit et usque per suam obedientiam ad vivificationem et in mundum humanum genus quod demeruit Adam per superbiam ad occidendum. Un. j. Coz. xv. Sicut in Adam omnes mortui: ita in christo omnes vivificabuntur. Sed quoniam ut Anselmus dicit. Cur deus homo. Si homo non peccasset nunquam moreretur sed vivum in anima simul et corpore ad perpetuam gloriam assumeret. Si er-

go christus perfecte reparavit meritis suis homines lapsum debuit illum ad tale statum reducere in quo simul anima et corpus perpetuo glorificarentur. Cum autem hoc non fiat in presenti quia oes morimur. ergo hoc faciet deus pro christi meritum in futuro resuscitando ad perpetuam vitam in corpore: ut sic etiam conformemur christo tanquam capiti nos qui sumus membra eius. Eph. j. Et sic veniemus similitudinem permaneamus. Tertio propter debitum universi ordinem et perfectionem. Quia dei sapientia que omnia in mundo ordinata disposuit nihil inordinatum debet relinquere nec diminuire aliquid de perfectione mundi in perpetuum. Sed quia omnis pars extra suum totum est inordinata secundum philosophum. Exempli gratia. Oculum vel manum perpetuo manere extra suum corpus et debitum sicut monstruosum esset. presertim autem hominis sunt anima et corpus. quod si non coniungerentur maneret extra ordinem suum a deo institutum: et sic perpetuo relinqueret deus quod inordinatum: quod est inconveniens. Denique cum ut dicit commentator primo celi. omne perfectum consistit in tribus. Et quia deus eternus ad respiciendam sanctam trinitatem incorruptibilem fecit in mundo triplicem creaturam primam pure spiritus lem: ut angeli sunt. Secundam pure corporalem: ut celestia corpora que non sunt animata: ut patet per Damascum. et doc. sup. ij. atque substantiam quatuor elementorum. Tertiam creaturam fecit compositam ex spirituali et corporali. scilicet hominem. hoc est ex anima et corpore. qui secundum animam est incorruptibilis. Alia autem ut bruta et plantas ac quecumque animalia fecit secundum se totum. hoc est secundum animam et corpus corruptibilia: ideo non sunt permanentia post finem mundi: quia nullam habent aptitudinem ad statum incorruptibilitatis. Sed quia angeli perpetuo manebunt: similiter et celestia corpora et elementa que sunt ad substantiam. Et ad perfectionem universi debet manere perpetuo etiam illa tertia creatura. scilicet humana composita ex anima et corpore. alias in hac parte universum perpetuo sua perfectione careret. Unde propter ordinem et perfectionem universi deus statuit omnes homines resurgere. Quarto propter equitatem et iusticie completionem. Iustum quippe et dignum est secundum iura et leges ut participes in premio vel pena. j. q. vij. per illud. et. s. Scimus. Et est lex canonizata ut dicit glossa ibidem. Exempli gratia. Duo fures

Sermo

X

sedati in vno furto simul suspenduntur. et duo laborantes in vinea fideliter simul retributionem ambo promerent. Item iustitiam ut in quo quis peccavit in eo puniat Sap. ij. Et extra de excel. pla. c. Int dilectos. s. q. s. Sed quoniam quilibet operatur est bona vel mala in corpore et sicut cum corpore. Et ad iustitiam pertinet ut mali resurgentes in corpore puniantur. Unde Gregorius. Ad districti iudicis iustitiam pertinet ut qui nunquam dum viveret voluerunt carere peccato nunquam in futuro careant supplicio. Hec ille. Sic etiam ex abundantia dei misericordia iustus et dignum est ut electi in suis corporibus per suis bonis operibus perpetuo promerent et perpetuo beati in vtrisque deum laudent. Ergo peccator miserere tui propius ne perdas te in anima simul et corpore. age nunc veram penitentiam. O boni christiani gaudete et perseverate. quia in corpore et anima regnabitis.

Circa tertium de exemplis

resurrectionis Notandum quod sicut Augustinus j. de trinitate dicit Inter omnia divina miracula maximum est resurrectio mortuorum generalis. maxima ei in hoc apparebit divia potentia quod tota natura humana simul mutetur ad incorruptionem in momento in actu oculi. Sed ipse deus qui in instanti potuit mundum creare de nihilo: multo fortius poterit resuscitare omnes simul homines ex alio. scilicet ex pulvere terre. ut Gregorius dicit Unde ex quo hominibus hoc videtur maximum miraculum ideo ut ad credendum deum talia facere instruat plura per mundum exempla dedit hominibus ducentia ad cognitionem future resurrectionis nostre. Equibus aliqua ponamus. Primo nempe mirabile videtur quomodo corpus mortuum reuiuificatur. Ideo pro hoc probando deus posse et facere dedit exempla plurima in eis qui surrexerunt per solam dei potentiam tam in veteri quam in nouo testamento. Nam Helias suis precibus suscitavit filium vidue. iij. Regum. xvij. qui suscitatus fuit Jonas propheta. ut dicit Hieronymus in prologo in Jonam. Item Heliseus suscitavit plures. unum vivens alterum post mortem. ut patet. iij. Regum. iij. et xij. Denique in nouo testamento multi leguntur suscitati in quibus habemus exemplum. Secundo mirabile videtur quomodo ex pulueribus terre in

quos resoluta sunt corpora humana resurgant carnes ossa sanguisque cum capillis et unguibus ac omnibus membris innovatis ad iuvenilem formam. Sed de hoc Gregorius super Ezechielem homelia. xix. dicit. Elementa et ipse rerum species nobis imaginem id est exemplum resurrectionis predicant. Sol enim et stelle quotidie nostris oculis occidunt et oriuntur. Arbusta estiuus temporibus plena floribus et fructibus videmus: que hyemali tempore nudata folijs quasi arida erant. Cur ergo de hominibus diffiditur quod fieri in lignis videtur et herbis. Hec ille. Idem quoque in homelia. Cum esset sero dicit. Quid mirum si ossa nervos carnem et capillos reducat ex pulvere. scilicet deus qui lignum fructus folia in magna mole arboris ex parvo quotidie semine restaurat. Hec Gregorius. Tertio mirabile videtur quomodo de tam modico pulvere tam magnum corpus humanum possit resurgere. Sed de hoc ibidem Gregorius dicit. In vno parvissimo seminis grano latet mira que nascitur est arborum magnitudo. fortitudo ligni. asperitas corticis. sapor odor et vberitas fructuum: viriditas foliorum. que tamen ex semine procedunt. Quarto mirabile videtur quomodo de tam fedo ac putrido pulvere resurgat clarissimum et fulgidum corpus. Sed ad hoc habemus exemplum in vitro clarissimo: quod artifex facit de turpi lapide. similiter facit et specula. Quanto magis deus infinite virtutis potest gloriosum corpus ex fedo facere. Preterea exemplum clarum resurrectionis nostris habemus in septem fratribus dormientibus a Theodoro et Rufino scriptum. et habetur in legenda communis. quod breuiter hic scribimus. Decio quippe imperatore persequente christianos tunc Ephesi existenti. accusati sunt isti septem sancti Ephesi orti quod ipsi essent christiani. Decius autem imperator visitando provinciam proficiscens dedit eis respiciendi spacium usque ad reditum suum. Isti interim patrimonium pauperibus distribuentes in montem Celion secesserunt et ibi secretate latuerunt. vnus eorum Valchus multo habitu ne se cognosceretur. ciuitates

intrabat panes emebat: eis necessaria mi-
 strabat. Cum aut Decius redisset inqri-
 eos iussit. Valchus territus ad socios re-
 dicit et hec retulit. at illi colloquentes et lugē-
 res sicut deus voluit obdormierunt. mane
 facto Decius audies illos latere iussit spe-
 lumce os lapidibus obstrui ut ibi fame more-
 rentur. Tandem mortuo decio post annos
 cxcvj. tpe Theodosij impatoris pullulavit
 heresis eoz q negabant resurrectionē mor-
 tuoz. Ecce aut qdā burgen. ephesi voluit
 ibi edificare stabulum pastoribus. Lemē-
 tarijs ergo speluncam illam aperientibus
 surrexerunt sancti et putabant seyna tangū-
 modo nocte dormuisse. Valchus ut con-
 suenerat exiit ad emendū panes. vidēs la-
 pides circa os spelunce miratus est veniēs
 ad portam vrbis supra depictuz vidit cru-
 cis signum plus stupuit. vrbem ingressus
 neminez cognoscens sed audiens hoies lo-
 quentes de chzo attomtus ait in corde. qd
 est q heri nemo audebat chzm cōfiteri nūc
 oēs pfitentur. Accessit ad panū veditores
 cū argēteos ptilisset. illi adinuicē dicebāt:
 Iste antiquū thesaurū inuenit impator. vi-
 dēs ille misitantes territ? fugere cepit. illi
 tenentes eū di. Un es tu q thesauros inue-
 nisti. indica nobis et celabimus. Ille tanq̄
 insanus timebat. vnde clamare ceperunt il-
 li q thesaurum inuenit et duxerunt eum ad
 episcopū et pconsulem ciuitatis. Qui vidē-
 tes argenteos interrogauerūt. Valchum
 vbi reperisset. q p cidentis ait q istos argen-
 teos a parentū sacco habuerit. q̄s euz no-
 minasset et null? cognosceret dixit. Pro do-
 dicte dñi vbi est Decius impator q heri fu-
 it in hac ciuitate si hec est ciuitas ephesozū.
 Eps dixit. Nullus est nunc in mūdo q de
 eius impator nomine. Tandē dixit. In h
 stupeo et nemo mihi credit. hoc scio q a fa-
 cie decij fugim? et sic re narrata de socijs la-
 titantibus perrexit eps et pconsul cum multi-
 tudine popli. videntesq̄ sanctos et facies il-
 loz tanq̄ rosas florentes glorificauerūt de-
 um. nunciaueruntq̄ hec imperatori. The-
 odosio qui venit ad eos et vidit r̄splendētes
 facies eorum sicut solem et p cidentē. glorifi-
 cauit deum. Tunc p̄mus sanctorū maximū
 an? noie dixit. Credite q de? nos sine lesio-
 ne tenuit? ozmīeres tāto tpe et suscitauit. et

viuim? ut credat? qz resurrectio mortuoz. et
 et solat? e ois p̄ts. Isti aut iclunasi capita
 spm dño tradiderūt cūctis videntib. hec suf-
 ficiāt. Rogem? q̄ dñm iesum ut det grām
 nob in p̄nti q̄ quaz possim? puenire ad res-
 surrectiois glām eternā Amen.

Pro feria tertia eadē si placet p̄tes sermo-
 nes applicare poter? ex subseq̄ntib? vicz ser-
 monib? de materia resurrectionis nre subscri-
 ptis q̄ et p dñicis possūt p̄tinuādo v̄l etiāz
 annuati applicari.

Dñica p̄ma scz in octaua pasce Ser. I.
 vicz iuxta euāgelū applicādo de future re-
 surrectiois dilatioe et tpe.

Quisi sunt

ergo discipuli viso domio
 Hec vba habent Jo. xx.
 et in euangelio hodierno.

S Dñs Iesus maxima demētiaz amo-
 rem semp exhibuit erga homines saluan-
 dos n̄ solū i vita suadulac hoies ad salutē
 docendo et imitando. nec etiā tm̄ in morte
 et passione. qua ut dicit Apocal. j. dilexit
 nos adeo q̄ lauit nos a peccatis nostris in
 sangu. suo sed etiāz post resurrectionē glo-
 riosaz. qz ne discipuli a fide cadē. peridita-
 rent omnino. sepius eis apparuit et in fide
 illos solidauit consolando. Ut aut maio-
 rem demētiam et amozes monstraret pro
 Thoma apparere dignatus est et vulnera
 tangenda exhibuit. Unde Chrys. Consi-
 dera o homo domini saluatoris demētiam
 q̄liter et p vna aia oñdit seipm vulnera ha-
 bentem et accedit ut saluet vnū. q̄si em̄ p̄ h
 insinuat q̄ p vna aia pat? esset rursus cru-
 cifigi et vulnerari pluries si essz possibile ut
 dicit Dionysius ad demophilū. De istz q̄
 apparitionib? loquit hoc euāgelū. cui? re-
 xum satis notū cōiter ob p̄lixitatez hic nō
 pono. Ex hoc sacro euāgelio tria preci-
 pua mysteria notemus de ipa nostra resur-
 rectione futura loquēdo p hoc sermone.
 Primū dicit resurgētis chri? solabil? visio
 Scdm dicit resurrectionis nre final? dilatio

Tertiu dicit resurrectionis future rpalis factio

Circa p̄mum de visioe

h̄i resurgēt? gaudiosa ap̄rescribit i h̄ euā-
 gelio q̄ ch̄s dñs scz appuit discipul pluri-
 es. Et qdē duas appitioes ponit h̄. In p̄-
 ma pte euāgelij p̄nt appitioe factā disci-
 pul sero i ipa die dñice resurrectionis absen-
 te thoma. In scda pte ponit quō apparuit
 eisdē p̄nte thoma die octaua et p tactū vul-
 nerū de sua resurrectione certificauit illū. Et
 notāter dicit euāgelū q̄ gaudiū sūt discipuli vi-
 so dño. qz ch̄s dñs in glia resurrectionis et
 ni gaudiū p̄mūz sua visioe b̄rifica p̄stat ele-
 ctis. Gaudiū sūt q̄ discipuli et pater i thoma-
 te. et in euāgelio nō qdē semel sed in singul
 appitioib? ipō dño viso. Numiz fm̄ qd Ly-
 ra sup Mat. vl. enumerat ch̄s post resur-
 rectionem vsqz ad ascensionē appuit discipulis
 decies ut colligit ex euāgelij. In ipa em̄
 die resurrectionis q̄nq̄es. et itez postea q̄nq̄/
 es apparuit. Primo qdē post resurrectionē
 appuit ut credit m̄ri h̄ nō cōputat qz euā-
 geliste nō scribūt sed post p̄gine Darnā ap-
 paruit p̄mo magdalene in specie hortulani
 Secdo sc̄tis mulierib? a sepulcro redētib?
 cū q̄b? fuit et Magdalena q̄ viso chzo secu-
 ra est eas et inuenit in itinere vbi ch̄s eis
 apparuit. Tertio apparuit Petro ut habe-
 tur Luce vl. ca. Quarto duob? discipulis
 in Emaus euntib?. Quinto decē apl̄is absē-
 te Thoma Luce vlti. et de h̄ loquitur p̄ma
 ps huius euāgelij. Iste itaqz appitioes q̄n-
 qz fuerūt in die resurrectionis. Sexto postea
 apparuit die octaua apl̄is p̄sente. s. thoma
 et de ista apparitione loq̄tur scda ps huius
 euāgelij. Si dicas: quare ergo dicit euā-
 gelū q̄ post dies octo facta fuerit ista ap-
 paritio cum ipa die octaua facta sit? R̄nde-
 tur q̄ ch̄s tunc apparuit die octaua que ē
 hodie in hora cum iā sol occideret q̄ hora
 fm̄ iudeos dies t̄mūat. Un qz iā dies q̄si
 finita erat illa scz octaua. iō fm̄ p̄suetū mo-
 dū loquēdi iudeoz dicit post octo dies. Se-
 ptimo postea apparuit Petro Joanni Ja-
 cobo et q̄busdam cū eis discipulis piscatib?
 ad mare tyberiadis Jo. xxi. Octauo appa-
 ruit omnib? discipulis in galilea in mōte. s.
 thabor in q̄ fuit trāfiguratus ut dicit Ly-
 ra. iuxta illud Mat. vlti. Undecim autē

discipuli h̄ est apostoli q̄ tm̄ ibi exp̄mūt tā-
 q̄ p̄ncipales p̄ ceteris abierūt in galilea in
 montē vbi p̄stituerat illis iesus. s. mādādo
 p se et p angeluz di. Ite annūciare discipul
 eius et Petro qz p̄cedet vos in galilea ibi em̄
 vide. Un p̄babilē credit q̄ illa fuit mani-
 festatio de q̄ scribit apl̄s. j. Luce. xv. Dand
 de vis? est pl? q̄ q̄ngētis fr̄ib? simul. Hec
 Lira. Idē tenet et Ludolph? et Eusebi?.
 Quō aut fuerint tūc tot fratres: cū in Acti-
 bus apl̄oz dicat q̄ oēs discipuli in aduētū
 sp̄s̄cti erāt et gregati fere cētū viginti. Re-
 spondet Ludol. q̄ oēs credētes q̄ erāt cum
 apl̄is in hierl̄m die pentecostes nō erāt nū-
 si. cxx. Nihilomin? multi erāt credētes i ali-
 is ciuitatib? et locis q̄b? oib? ch̄s voluit p?
 resurrectionē semel apparere ad ipoz. p̄sola-
 tionē sicut et alijs pluries apparuit. Nono
 apparuit in die ascensionis in cenaculo re-
 cubētib? Decimo i mōte oliueti hora ascē-
 sionis Act. j. In oib? aut et singul apparuit
 omnib? gaudiū sūt discipuli viso dño. Scim?
 aut qz et nos om̄es visuri sum? ch̄m in die
 iudicij q̄n oēs resurgem? in corpe. sed tunc
 in illa visione aliqui gaudebunt pura boni
 soli. alij oēs plangent et flebunt ut pater de
 malis oib? Mat. h̄ xxij. Ex hoc
 ergo euāgelio inuestigando dant nob? do-
 cumenta mystica de h̄ vicz q̄les hoies in fu-
 tura resurrectione habebūt gaudere de glie
 ch̄i visione. et digni erūt ei? p̄solatioe. Pro
 q̄ nota septem genera iuxta dicta passulqz
 euāgelij hui? p̄cipuos recolligendo. Pri-
 mo amore ch̄i mandata adimplētes. Max
 q̄re voluit ch̄s decies discipulis apparere
 cum successisset bis aut ter. quia in ore duoz
 rū aut triū testū stat om̄e v̄bū Jo. viij. Nī
 si ut cōmendaret obseruantia p̄ceptoz de-
 calogi. Un dixit Mat. xix. Si vis ad vitā
 ingredi. s. q̄ p̄sistit in visioe ch̄i gl̄iosa et ei?
 deitatis sua mādāta. Secdo bona p̄seue-
 rāter opantes. Nā euāgelū dicit q̄ sero die
 illa. s. resurrectionis appuit iesus. Sero em̄
 ch̄s dñs apperevoluit discipulis. q̄ tm̄ mu-
 lierib? sc̄tis mane apparuerat. q̄re h̄: nisi qz
 p mulieres v̄ez solē iusticie ab occasu mor-
 tis iā mane resurrexisset nunciabat. Jo illis
 mane apparuit. Sed discipulis sero illius
 diei apparuit. ad significandum q̄ in sero
 mortis cuiuslibz hois veniet apparēdo in

iudicio p̄ticulari. z in sero m̄di. i. in fine ap̄t
parebit oibz in iudicio finali. Sero ei finis
est diei. vñ signifi. cat p̄seuerantiã boni vsqz
in fine vite p̄ quã h̄o ch̄m gaudiose videre
meret in morte z in generali resurrectione.
Bern. i epla. Perseuerantiã sola meret glo-
riam z coronã p̄tutibz. Tertio p̄cupiscẽ-
tias p̄auas z culpas cauẽtes. Nam euãge-
liũ dic̄ q̄ fores erat clausybi erãt discipuli
z gregati p̄pter metũ iudeoz qñ appuit ier-
lus. in q̄ p̄cat q̄ debem? fores sensu n̄foz
claudere illicitz z viciõf p̄cupiscẽtijs si volu-
mus videre iesuz. Uñ Prouer. iij. Si cu-
stodia sua cor tuũ. z h̄ faciam? p̄t metum
demonũ p̄sequantũ. Eccl. xvij. Si p̄tes aie
tue p̄ci. e. fa. te in gaudiũ inimicũ. Quar-
to debita pacẽ cũ deo z primo h̄ites. Uñ
euãgelium dic̄ q̄ ch̄s apparẽs dixit Pax
vobis. z ter narraf in hoc euãgelio dixit se:
pax vobis. ad significandũ q̄ triplicem pa-
cem debet h̄o habere si vult ch̄m in gloria
videre. Primo pacem cũ deo. Aug. Pax
cum deo est a voluntate dei nõ diuidi z in
his que dei sunt delectari. Secõdo pacẽ m̄-
tis vel p̄sciẽtie in seipo. Cassiod. Pax vera
est bonos mores amare malisqz z vicijs re-
sistere. De ista Heb. xij. Pacẽ seq̄mini. s. cõ-
sciẽtie sine q̄ nemo videbit deũ. Tertio pa-
cẽ cũ p̄rio. Aug. Nõ p̄t eẽ p̄coris cũ ch̄o
q̄ nõ tenuerit cõcordiã cũ ch̄iano. Q̄ h̄o p̄-
pende hec. Quito ecclie fidẽ z vnionẽ tene-
res. Nã h̄ euãgelium dic̄ q̄ Thomas cũ el-
set separat? ab apl̄s in fide dubitauit z p̄-
tĩnãciter in pctõ infidelitat̄ vsqz in octauũ
die p̄mãsit qd̄ erat ḡue z piculosum pctm̄.
nec credidit decẽ approbatz apl̄s ch̄m. vñ
dixit testantibz. cũ tñ in ore duoz vel trĩum
stat oẽ p̄bum. in q̄ docemur q̄ null? hereti-
cus aut scismatic? q̄ ecclie fidẽ z vnitatẽ
nõ tenet ac obediẽtiã meret ch̄m in glia re-
surrectionis bñfice videre nisi redeat ad ec-
clesie vnionẽ vt p̄t p̄ Aug. extra de hereti-
cis c. Firmissime. In h̄ etiã docemur q̄ h̄o
extra societate bonoz facilliter p̄bit. z sicut
ouis extra gregẽ deuorat a lupo infernali.
U Exemplum legitur q̄ qdaz sc̄tis paf
moritur? filijs inq̄rentibz v̄ salubri doctri-
na quõ viuere õberet dedit eis p̄gã vnã vt
frãgeret. q̄ mox fracta est. dedit q̄ eis duas
sũ z frangi nõ potuerũt z dixit Sic filij sic

si diuisi fueritis facill p̄bitz. Sexto flag-
tum id est ḡfam sp̄s̄cti possidentes. Naz
euangelium dic̄ q̄ ch̄s insufflauit in disci-
pulos dicens. Accipite spiritum sanctum z
rum remiseritis peccata remittunt. z quoz
rum reti. retent. erunt. In quo docemur q̄
ad videndum ch̄m requirit gratia sp̄s̄cti.
P̄s. In lu. tuo. s. ḡre videbim? lumen sc̄-
glie. De isto aut ch̄i statu dic̄ Aug. xij. d
aut. dei. z lib. iij. de trini. q̄ stat? iste nõ fuit
substantia spiritus sancti sed demonstratio p̄
z grã significatiõẽ vt ostenderet sp̄m̄ san-
ctũ a se p̄cedere sicut a patre ex eo q̄ sic sta-
tus p̄cedit a corde z ab ania. sic sp̄s̄ctus a
p̄te z filio. an? ḡra necessaria est ad salutẽ
Septimo ḡras agẽtes de passiõẽ ch̄i z ex
recolẽtes. Uñ euãg. dic̄ q̄ oñdit ch̄s dis-
cipulis manus z pedes z lat? Thome aut
palpãda p̄bit vulnera passionis. Quare
h̄m̄i vt discamus passiõẽ ch̄i semp h̄re
in corde amando z cõpatiẽdo. iõ oñdit la-
tus vulneratũ iuxta cor q̄ten? inflãmet cor
n̄m in amore z deuotione. Itẽ oñdit etiã
in manibz vt discamus portare in operibz
p̄ ch̄i amore opando plura bona z defuit
endo qd̄ p̄ man? significat. Item ostendit
pedes vt discamus icedere in gressibz oim
mandatoz ei? p̄ ch̄i amore. Q̄ p̄ctõz vñ
de q̄ntũ te dilexit ch̄s z age ḡras. Q̄ Iesũ
bone tibi laus z glia. Q̄ ch̄iane vis resur-
gere ad gliam ob̄sua p̄dicta. X

Circa sc̄m de dilatiõẽ

resurrectionis n̄re vsqz in fine m̄di qd̄ accipit
ex euãgelio hodierno mystice. qz ch̄s sero
apparuit discipulis ad significandũ q̄ in fi-
ne m̄di app̄bit oiz ocul? hoim vt sup̄dictũ
est. Querit ḡ h̄ q̄re ch̄s dñs vult resur-
rectionẽ generalẽ oim hoim differre vsqz i
fine m̄di. Cũ ei ch̄s suã resurrectionẽ non
distulerit. aniz videt q̄ n̄fam resurrectionẽ
non facit cito post mortẽ. nec etiã statim
post corpoz nostrorum resolutionem vt in-
cinerationem factam. sed differt vsqz ad fi-
nẽ m̄di. Ad hec rñdet s̄m Rich. sup. iij.
di. xlij. p̄cor. Tho. Et etiã s̄m alios? doct.
recolligẽdo q̄ resurrectio ch̄i debuit qd̄ez
accelerari. qz cã z exẽplar e n̄re resurrectio-
nis. ex cuius fide spes nobis de resurrectiõẽ
p̄surgit. Causa em̄ p̄or debuit esse effectũ.

sed hoim generalis resurrectio õbit vsqz
finẽ m̄di. differr pluribz rõnibz. Primo
p̄t angeloz z hoim adimplẽdũ gaudiũ.
Ex quo eni ex angelis z hoibz vna ciuitas
celestis cõstituet. ideo simul angeli z ho-
mines tanqz ciues eiusdẽ ciuitatis p̄petuo
manentes simul debent cõplementũ gau-
diũ accipere. Angeli autẽ cõplementũ sui gau-
diũ accidental qd̄ sp̄ in m̄strãdo hoibz au-
get finaliter tũc habebũt qñ misteriũ eoz
cessabit. sed nunqz cessabit q̄diu hoies e-
runt in h̄ m̄do viuẽtes in corpo mortali.
Ideoz resurrectio hoim differri debz de
lege cõmũ vsqz i finẽ m̄di. vt cõpleto nu-
mero electoz z p̄sumato misterio angelo-
rũ sit habeat plenũ gaudiũ p̄petuũ icho-
re. z sic etiã manus fieret gaudiũ singuloz
in cõi gaudiõ omniũ. Unde Heb. xij. apo-
stolus dic̄. Hi oēs testimonio fidei p̄ba-
ti nõ accepẽt repromissionẽ. s. plene bñtu-
dinis deo p̄ nobis aliqd̄ meli? p̄uidẽte vt
nõ sine nobis cõsumarent. s. p̄fecte resur-
gẽdo. Ibi glo. dt. vt i cõi gaudiõ oim ma-
ius fieret gaudiũ singuloz. Secõdo p̄pter
brõz orões z desiderũ. qz bñ naturale de-
sideriũ habet resumendi corpo sua i glia
resurrectionis. Et qz sc̄it se nõ sine alijs oibz
deberet resurgere efficac? orãt p̄ nob q̄ten?
impleat celeri? nũer? electoz. z ipõ iplero
statim fiat resurrectio oim mortuoz. Uñ
de licz de? statuerit fieri resurrectionem. tñ
vult p̄ orões brõz iplere. Tertio p̄t ce-
li motũ cessandũ. Nã de? disposuit motuz
celoz cãm esse generatõis z corruptõis eẽ
in istis inferioribz: vt p̄t etiã p̄ plm. ij. d̄ ge-
neratõẽ. Resurrectio aut fiet ad vitã imor-
talẽ z inuariabilẽ p̄petuo. Debit ḡ resurre-
ctio differri vsqz in vltimũ instãt̄ t̄pis quo
cessabit mot? celi impante deo. vt sic stat?
corruptibilitat̄ z t̄pis q̄ durat cũ motu ce-
li sit esse desinat. z stat? incorruptõis z et-
nitat̄ ac q̄es celi q̄ sibi cõuenit sit incipiãt.
Uñ p̄ueniẽter erit resurrectio mortuoz i
ipõ vltio instanti t̄pis q̄ cessabit mot? celi.
Iõ Job. xij. c. Hõ nõ resurget donec at-
terat celũ. s. a motu cessando. nõ euigilabit
de somno suo. s. mozt. Et Apoc. x. Iura-
uit angel? p̄ viuẽtẽ i seclã q̄ creauit celũ et
terrã z oia: qz tẽp? nõ erit ampli? ḡ zc.
Y Quarto p̄t diuie p̄tãtis miraculũ cõ-

mendandũ: z erroris malum deuitandum
Nam maximũ miraculuz diuine virtutis
monstrat infiniteqz potentie in hoc q̄ tota
humana natura simul ad incorruptõẽ in-
ictu oculi reformabit. z nõ vn? post alium
tpe successiuo notabili resurget: sic nũc succi-
cellue moritur hõ vn? post aliũ. Nimirũ
si hoc fecisset deus q̄ scz post mortẽ cito vt
añ finẽ m̄di resurgeret hoies. multa erro-
nea z incõuenientia fuissent secuta in mun-
do. Primũ q̄ resurrectio ñ attribueret soli
deo z ch̄o iesu. sed sicut natiuitas hois et
mors vn? post aliũ est natural in mundo.
ita z resurrectio talit̄ successiuã putaret eẽ
naturalis: sicut putauerũt platonici vt p̄t
tuit sermone p̄cedenti L. Secunduz q̄
nõ fierent oratiões z suffragia p̄ mortuis.
qz cũ viderem? ossa nostroz amicoz nõ eẽ
in terra putarem? ea resurrexisse. z p̄ signa
glorie aliq̄s ad patrie bñitudinẽ ac alios p̄
alia signa ad danmatiõẽ credẽt transisse
nulla suffragia illis impederem? Tert-
um incõueniẽs q̄ nõ eẽ vniformitas i cor-
poribz mortuis. quia aliqui detinent i pur-
gatorio annis centum vel quinquaginta.
z taliũ corpora interim incinerant. Aliẽ ani-
me sunt que vno die purgant. Aliq̄ autẽ
tãp̄fecte q̄ nec ad purgatoriuũ ibunt: sed
statim euolant in celuz. et sic talium corpo-
ra non incinerarentur. Sicqz homines vi-
dentes talia corpora statim de terris exci-
tata diuinã legẽ cõmunẽ damnarẽt
tanqz non esset vera: que omnibz hominibz
statim dicit. Terra es z in terrã ibis.
Et dato q̄ expectaret deus q̄ singulorum
corpora incinerarent: quo facto mox resur-
gerent: non valeret: quia minus haberent
gaudiũ singuli taliter resurgentes q̄ in
resurrectione omniuz generalit̄: vt patet ex
predictis. Ultimo propter excellẽs fĩ-
dei merituz. Cum enim articulus fidei sit
credere resurrectionẽ mortuozũ. et per con-
sequens multũ in hoc excellentius mere-
mur quanto altiozem dei potentã in hoc
credimus perfectius. Ideo minoraret et
annihilaretur fidei meritũ cum viderem?
per experientiam q̄ cito post mortem vel
ante finẽ mundi singuli hominũ resurge-
rent. Unde Gregori?. Fides non habet
meritũ cui humana ratio p̄ebet experimẽ

tu. Ut g̃ excellēt mercamur in fide resur-
rectionis debuit differri resurrectio. Q̃ g̃ tu
peccator exurge nūc a mortuis pcti vt vi-
uas in gr̃a ch̃ri. Alioquin i fine mūdi peri-
bis corpore et anima.

Circa tertium de tempo

re resurrectionis quo faciet illā de? qd̃ etiā
accipi p̃t ex h̃ euāgelio q̃ dicit. Cū esset se-
ro die illo. s. resurrectionis ch̃ri. Querit̃ quo
tpe et die ac hora faciet de? futurā resurre-
ctionē generalē. et an in clara die an i nocte
Cū enī ch̃ri resurrectio facta fuerit i nocte
q̃ exemplar est n̄re resurrectionis putare pos-
ses q̃ fiat n̄ra etiā resurrectio i nocte. Un-
de et ap̃ls. j. Thes. v. dicit. Dies dñi sicut
fur in nocte veniet. Sed s̃m Rich. sup. iij.
di. xliij. dicendū q̃ ch̃rs dñs n̄ram futurā
resurrectionē nō i nocte facturū est. nec dī-
cta auctas ap̃li h̃ intendit q̃ resurrectio fie-
ret in nocte. sed t̃mmodo intēdit q̃ nullo sci-
ente aut sperate subito veniet dies dñi. i. di-
es resurrectionis et iudicij in q̃ ch̃rs vt domi-
nus potēs apparebit oib̃. Sic fur vēit ho-
ra q̃ nō putat. Cōcor. Lira. Deniq̃ et ch̃ri-
stus nō simpliciter i nocte resurrexit sed circa
aurozā illucescentē. vt patuit sup̃ s̃mōe. iij.
3. Quo ad manifestatiōem aut resurrexit
in p̃ncipio diei orto iā sole. Rūdet ergo s̃m
Rich. ibidē q̃ resurrectio fiet in vltio istan-
ti t̃pis quo mor? celi cessabit. vt sup̃ tactū
est. Motus autē celi cessabit circa solis or-
tū luna existente in occidente. qz in tali dī-
positiōe sol et luna credunt̃ creati fuisse. Qz
tū existentib̃ in oriēte citi? est dies q̃ exi-
tus in occidēte. et mortuoz̃ qd̃az resurgēt
in oriēte qd̃ā i occidēte. ideo qd̃ā resurgēt
nocte p̃ cōparatiōez ad locū in q̃ resurgent.
Sed p̃ cōparatiōez ad locū vbi oēs p̃gre-
gabunt̃ ad iudiciū resurrectio erit sole exi-
stente i oriēte. Hec ex Rich. et Aote-
mus g̃ s̃m doc. recolligēdo q̃ p̃les p̃gruē-
tie m̃sterioz̃ et tēporz̃ p̃nt hic assignari. Pri-
ma q̃ sicut p̃ma die scz dñica cepit de? mū-
dum creare. ita p̃grue ip̃a die voluit p̃ ch̃ri-
sti resurrectionē factā innouare. s. ad gl̃io-
sam vitā. Et ip̃a die vult i resurrectionē oīm
cōsummare. Nā hec patent p̃mo de creatiōe.
qz dñs creando mūdū vt dī scriptura Ben.
j. requieuit de? die septimo ab omni opere

hoc est sabbato. a quo cōputādo in antea
erit p̃ma dies dñica. Item de ch̃ri resurrex-
tione patet q̃ fuerit die dñica. Similiter
resurrectio omniū erit dominica die. Sec-
unda cōgruentia q̃ sicut ip̃a die domini-
ca motus celi incepit: et tēpus: et ante eam
nulla p̃cessit nox. sicut ip̃a die motus celi et
tempus desinet in fine. et nulla sequet̃ nox i
p̃petuū. Tertia q̃ sicut ip̃a die dominica
nascēs ch̃rist? in mūdū venit in p̃mo aduē-
tu. ita ip̃o die veniet ad iudiciū. Nam s̃m
Fran. maro. ch̃rs p̃cepit est feria sexta. vt
patet p̃ Augu. iij. de trini. Et ex hoc seq̃t̃
q̃ natiuitas fuerit ch̃ri die dñica qd̃ ex dei
cursu kalendarij patet. Quarta p̃gruentia
q̃ sicut ip̃a die dñica p̃mo apparuit hoib̃
in gl̃ia resurrectionis. ita illo die omib̃ ap-
parebit in fine p̃ gl̃iam resurrectionis. Qui-
ta q̃ sicut ip̃a die dedit gl̃oriā diuine ṽsi-
onis angel? cōfirmādo in celo. ita ip̃a die
sanctis patrib̃ de limbo eductis dedit ṽsi-
dere gl̃iam suē resurrectionis. et sic ip̃a die in
fine dabit omib̃ electis resuscitatiā perfe-
ctam gl̃iam. Sexta q̃ sicut ip̃a die malos
angelos de? deiecit de celo. ita illo die ma-
los homines cū ch̃rs resurgeret reliq̃t i in-
ferno cruciādos. et sic etiam illo die in fine
mūdi iudiciādo deiecit malos cū diabolo
in infernū. Septima q̃ sicut hora aurore
et ortus solis a p̃ncipio mūdi semp fuit leti-
ficatiua. et p̃cipue bonaz̃ auiū ad cantādū
et deum laudandū inductiua. ita ch̃rs eadē
hora resurgēs mūdū letificauit. et san-
ctos patres ad laudādū deū incitauit. Sic
et p̃gruit in fine eadem hora laudes dei p̃-
petuas in corpe et aia inchoare. ac in semp̃-
ternū cōtinuare. Ad quas nos p̃ducit Je-
sus ch̃ristus etc.

De eadem dñica Sermo. II. scz d̃ resur-
ctionis nostre loco et q̃litate: ac varietate
bonozum et maloz.

Enit Jesus

v iamuis clausis et stetit i medio
et dixit Pax vobis. Joh. xx. et
in euangelio. A dñica ista charissimi
i sc̃ta ecclesia duo p̃cipua noia gl̃iosa h̃z. Di-
cit enim octaua resurrectionis ch̃ri. Dicit eti-
am dñica in albis. Quia enim octaua est

resurrectionis ch̃risti. iō significat in ea deta-
tia resurrectionis n̄re future etas q̃ comple-
tis septem etatib̃ mundi incipit in octaua
et nūq̃ finit. Deniq̃ hec dñica dicit̃ dñica
in albis qz in p̃mittua ecclia nup baptiza-
ti ambulauerūt in albis vestib̃ in signū in-
nocentie baptismalis. Hoc nomē ṽsc̃s mo-
do hec dñica retinet. vt doceamur q̃ nos q̃
nup abluti sumus in aquis lachrymarum
penitentie de cetero debeam? in albis. i. in
mūdis p̃ficiētis ambulare vt ad gl̃orie sto-
lam vel vestem in corpe et anima pueniam?
in futura resurrectione in qua ch̃rus dñs
omib̃ apparebit suis electis p̃petuam pa-
cem in celo collaturus. sicut et post resurre-
ctionē apparuit discipulis dicens. pax voi-
bis put habet̃ in hoc sacro euangelio Ita
qz etq̃ in resurrectione ch̃ri exemplū habe-
mus n̄re resurrectionis et hodierna octaua
eā designat d̃ ip̃a futura resurrectionē n̄ra p̃
h̃ s̃mōe declarē? tria mysteria p̃ter dicta
in p̃cedentib̃.

Primum dicit localitatis.

Secundum dicit q̃litate.

Tertium dicit varietatis.

Circa p̃mū de localita-

te resurrectionis n̄re Primo querit̃ in q̃bus
locis resurrecturi sunt singuli hoies. Ad h̃
rūdet̃ s̃m Rich. sup. iij. di. xliij. et concor.
Fr̃a. Haro. in suo s̃mōe. alios q̃z disti-
guendo. q̃ corpa mortuoz̃ siue p̃les eozū
de corpoz̃ si fuerint in monumētis ibidem
reformabunt̃ et resurgēt. Qd̃ p̃bat p̃ illud
Eze. xxxvij. Ecce ego aperiaz̃ tumulos ve-
stros et educā vos de sepulcris ṽris. Un-
z illi q̃ cū ch̃ro resurrexerūt exierūt de monu-
mētis suis ap̃tis. vt dī Mat. xxvij. Et vt
glo. ibidē dī. h̃ factū est in t̃pū inq̃t n̄re re-
surrectionis future. Et h̃ etiā p̃firmat p̃ ver-
ba saluatoris. Jo. v. di. Venit hora in qua
oēs q̃ in monumētis sūt audiet̃ vocē filij dī
et p̃cedēt q̃ bona fecerūt in resurrectionē vi-
te. q̃ s̃o mala egerūt in resurre. iudicij. Q̃ g̃
p̃ctoz̃ time. Si autē corpa mortuoz̃ nō erūt
in monumētis resurgēt illis locis i q̃b̃ tpe
resurrectionis erit ps p̃ncipalioz̃ corpis. siue
ibi a p̃ncipio. s. fuerint sepulta siue nō fuerint
sepulta eozum corpora. puta caput ṽl cor
Si vero p̃tes p̃ncipales corpis illo tpe cō-

tingat esse in p̃lib̃ locis. vt pote qz medietas
cordis esset in vno loco ṽl medietas ca-
pitis aliozūq̃ mēbroz̃. s. alia medietas est
set in alio loco. talis resurget in loco p̃p̃nq̃
ori ad locū iudicij si vna esset loco p̃p̃iori.
Si autē eque distant a loco iudicij resurget
vbi deus voluerit. Pro his in exemplo po-
nere possumus q̃ vident̃ corpa sc̃toz̃ de lo-
co ad locum deportari. aliquoz̃ caput. alio-
rum cerebrum vel cor. alioz̃ p̃tes alias. vt
manus digitorum dentem vel aliquod ossi-
um in thec̃ argēreis vel aureis reponi. bo-
num est ergo sc̃re vbi talia resurgere habēt
et sic suo modo de alijs hominibus B
Secda questio restat que sit pars p̃ncipal-
ioz̃ an cor an caput. ita q̃ si p̃tingat in vno
loco esse cor totum et in alio caput totū vbi
resurget talis? Rūdeo. idem Richar. ponit
opiniones. qz quidam dicunt q̃ resurrectio
erit vbi tunc fuerit cor. scz p̃ tempore resur-
rectionis. quia cor dicunt esse p̃ncipalem
p̃tem hoīs. Et h̃ p̃bant qz s̃m p̃hm. xij.
d̃ animalib̃. cor inter alia membra primo
format et est p̃mū viuens et vltimū moriēs.
vt etiā Auicenna dicit. In corde est p̃ncipi-
um venaz̃ et neruoz̃ et ab ip̃o derivat p̃ totū
corpus vitalium spiritū et motūz̃ p̃
animam. et sic videt̃ q̃ sit pars p̃ncipalioz̃
Alij autē dicunt et forte melius q̃ hō resur-
get vbi. s. tūc erit caput. Quia vt habet̃. L.
de reli. et sump̃t. fu. l. Cum in diuersis. Ibi
est hominis sepultura vbi est caput sepul-
tum. Ambro. etiam super illud ps̃. Uide
humilitatem meā etc. dicit q̃ caput vel cere-
brūz̃ totum corpus dirigit et sensib̃ implet
Et ibi expresse videtur sibi tribuere p̃ma-
tum inter om̃s p̃tes corpis p̃pterea vt deo
cōmittamus in tali casu vbi fuerit. sic q̃ cor
totum esset in vno loco et caput in alio loco
tpe resurrectionis alie p̃tes p̃gregabunt̃ in
locum vbi tunc eoz̃ cor vel vbi eoz̃ caput
fuerit sic de? volēt. cui? p̃tute fiet resurrectio
mortuoz̃. P̃ tū videt̃ rō Rich. militare p̃
capite q̃z p̃ corde. qz cor p̃ humanū nō sur-
get nisi p̃t aniam rōnale. g̃ resurrectio erit
vbi ps corpis mag̃ d̃ p̃p̃nq̃ respiciēs ope-
ratiōes anie rōnalis. h̃ est ip̃m caput fuerit
qz in capite sūt om̃s sensus tā interiorēs q̃
exteriorēs q̃ maxie deseruiūt opatiōib̃ aie
rōnalis. hec Rich. Sed quoniam s̃m p̃hm

J. celiz mundi. aialiu co:pa snt ex qttuoz ele
metz co:posita. id qz in ea habet resolu. iij.
pbycoz. L Tertio q qrit. qd b corpo
ribz penitus resolutis in elemeta: Ad hoc
rñdet idem Rich. abidem. q sicut inqt cor/
pus pmo sepultum in vno loco si postea p
decem annos sepeliret in alio resurgeret in
scdo loco non in prio. Sic dico inqt q cor
pora que penitus rñsoluta sunt in elementa
que translata sunt ad loca alia ita q de ip/
sis nihil est in locis in qbz fuerit sepulta re/
surgent vbi plus inueniet de materia que
fuit corpoz pdictoz. Ille enim locus p il
lo tempore erit eis loco sepulcri. hec Rich.
Ad hui? exēplū pone de psumptis z reso
lutis in patibulo z hmōi: quoz pulueres
p ventū sunt translata vel i auras exhalati:
aut hmōi. si fuerint a bestijs z lupis comē/
sti. Un Aug? .xxij. de ciuit. dei. ca. xx. ait. q
oipotentia creatoris oia reuocare pōt que
vis bestie vorantis vel ignis absumit vel i
puluerē cinerē vel in humore solutū vel in
auram est exhalatū Absit vt vllum secretū
vel subtractū sensibz nostris ita recipiatur
vt omnīū creatoris aut cognitionez lateat
aut refugiat potestatem. Hec Augusti.
Sed ex istis documēta nobis salubria tra
dunt. Prīmū fm Fran. Baro. q sepulcra
scōz vel arce aut thece in qbz tenent corū
corpa vel ossa merito a fidelibus venerant
tum quia z christus talia honorat sepius
faciendo miraculosas sanitates infirmita/
tum z alia remedia inuocantibz circa talia
Tum quia sancti ad talia loca sepulcrozū
afficiunt. quia ibi resuscitabuntur. vnde ta
lia honorantes iuuant precibus z pāpue
eos qui ornant reliquias. Secundum do/
cumentum. q scz fidelibz prodest multum
ecclesiastica sepultura. vt patet p Richar.
non solum ppter orationes ibi faciendas p
talibz sed etiam ppter sanctorum deuotio/
nem. quia sancti ad quoz honorem fabri/
cata est ecclia. z etiam quoz corpa vlt relīq
ibz habent orant p talibz inibi sepultis vt
dicit Aug? Tertū documentū q in mor/
tali decedentibus nocet in loco sacro sepeli
ri. vt patet. xij. q. ij. Quibus. Tum qz hāc
sepulturam ipse peccator indignus existēs
ppter humanā glām sibi procurauit. Tū qz
in resurrectōe talis magis fundet cū alijs re

surgent ibi ad glām. ipe pō ad ignominia
z penaz. Nā oposita iuxta se posita magis
elucefcit. O ppetoz age pnam alioqn ve
tibi in morte. ve in sepulcro. ve in iudicio. z
ve ppetuo in inferno. D

Circa scdm d qlitate re
surrectōis videndū est qliter vlt qlī ordie et
disposicione fieri habeat resurrectio hoim
general. Pro q notandū fm doc. sup. iij. q
plures actus mirabiles in resurrectōe con
currēt fm qz fiet resurrectio. Prīmū fiet
corpoz incineratio. nā fm Tho. in. iij. dis.
xlij. oēs resurgēt a cineribz cōi lege nisi alijs
quibz ex specialis grē privilegio sit indul/
tū drium. sicut z resurrectōis acceleratio i/
dulta est alijsbz vt btē p gimi Marie. z alijs
putāt de Jo. ine z de eis q surrexerūt cum
chō. Per cineres aut itelligēde sūt oēs reli
qz q remanēt ex resolutio corpe hūano siue
sint cineres pprie siue pulueres. Rō qz sic i
penā hois ppter peccm mors a deo est inflī/
cta ita z corpis resolutio Un Haymo dī.
q oīs in pctō originali pceptos tenet hec
sententia Ben. iij. Terra es z in teram ibis
puluis es z in puluerem reuertes. Sz
diceret: tū aliqui erunt qui statiz post mor
tez resurgēt sicut dicit D. gr. xlij. di. qrit d
illis qui circa tps resurreccionis viui erunt
quō ergo incinerabunt? Rñdet idē Tho.
q ille ignis q faciem mōi purgabit poterit
statim corpa eoz qui viui inuenient resol/
uere. sicut z alia mixta rñsolut in pcciacentē
materiam. vnde ppositum patet. Secū
dum mirabile fiet oim cinerum collectio z
hoc angelico ministerio. Matthei. xxij.
Dicitur filius hominis angelos suos z cō
gregabūt electos suos a quattuor ventis. i.
partibz mundi. vt patz p Lyrā z Frā. Da
ro. Disponent etiā p angelos singuli sepa/
tim in locis quibz debent resurgere. Tertū
um fiet singuloz corpoz organizatio p rui
te diuina z reformatio ad vocem scz christi
dicentis. Surgite mortui venite ad iudī
cium vt dicit Hiero. super Matth. E

Sed dī. ex q mortui nō habent audituz
quō ergo audient vocē illam chri sic dicen
tem: Rñdet fm Rich. q licet corpora mor
tua nō audiāt vocem illā auditu corpis: tū
anīe intellectuali p rui te apprehēdēt illā. nec

efficacia vocis illi? q ad resurrectōez fiet
p h q audiret. s. corpalit. Sz p h q pfere/
tur a chō cur? plati diuina p rui te z poten/
tia assistet ad resuscitādū aliq modo. A si/
mili sicut p bis assistit q dicit baptizās p/
uulū ipm scificādo: qzuis puul? qd dicit
nō apprehendat. Hec Rich. Quartū mi
rabile fiet mēbroz oim humanoz reinte/
ctio: qz oia mēbra etiā q an fuerūt mutila/
ta reintegranz z resurgēt dei p rui te cur? p/
fecta sunt opa. Deut. xxij. Ideo. j. Corin.
xv. dī. Mortui resurgent incorrupti. Blo.
id ē sine diminutōne. Sz dī. posito casu
q furū vel latronū ppter rapinā sit amputa
ta manus aut aliud mēbz. q postea p rui te
agens saluet. quō tali hoī de? restituet ma
nus vel mēbrū sic amputatū: cū resurrectio
fiet vt corpus p rui te de bono ope qd per
ipm aīa gessit vel punit de malo. Si q re
integrat tali hominī manus amputata nō
potest remūerari resurrectōis glā de bo
no opere qd postea penitēdo egit. qz ad h
nō est coopata. neqz in tali hoie pōt pumi/
ri de malo ope p rui te facto. qz h i penā hois
redūdaret. Nō videt q i oibz oia mēbra
resurgāt. Ad h rñdet fm Tho. vbi sup.
q actus qbz meremur proprie loquendo nō
sunt manus vel pedis sed totū hois. sic et
opatio artis nō attribuit ferre sz artificia sz
Phm. Quāuis q mēbz qd ante peniten/
tia est mutilatū nō sit cooperatū homi i ho/
no p statu illo. tū meret postea glām. qn/
do. i. ipe hō meret vt totū p rui te q ex toto
quod habz deo seruiuit Hec Tho. Sz
Quintū mirabile fiet humoz. s. naturalū
restitutio. Ex q etiā hō resurgere habz i sū
ma pfectōe optet q omne illd qd pertinet
ad integritatē humane nature resurgat. et
p rui te illa hūiditas q est de integritate hu
mane nature resurget fm q dicit Tho. vt ē
sanguis. z alij tres humores qz natura or
diāuit ad mēbra z eoz cōplexiōes q habēt
formas detmīatas fm qz p rui te inter
ptes corpis. vñ resurgēt tales humores cū
p rui te corpis. Resurget q sanguis qz est
sedes aīe. z sine sanguine nō viuificat corp?
vt patz p phm z scpturā Leui. xvij. di. Aīa
ois carnis i sanguine ē. Un z chrs i resurre
ctōe resumpsit suū sanguinē. Resurgēt etiā
tres pncipales humores naturalis cōple/
xiōis. s. cholera: melācholia z phlegma na
turalis. ita q sanguineus resurget sanguis
neolus. z cholericus resurget choleric? z
phlegmatic? Resurget phlegmatic? licz ibi
nō fiat phlegmatis expuitio. qz tale phle/
gma nō resurget. Nec etiā resurget cholera
vl melācholia quā natura abijcit tāqz sup
fluitatē. Sz intelligēdū ē q resurget hūoz
natural cholerez melācholie z phlegmatz
q ē de subz mēbroz z cōplexionū. Un h
p generali de humoribz ē tenēdū q nulla
hūiditas q ē i via corruptōnis z a natura ab
ijatur talis nulla resurget. quia nō est d p
fectōe idiuidui resurgētis. vñ nec sudor nec
sanies nec sputū nec lac nec vrina: nec qd qd
a natura abijcit resurget. Hec patz p Tho.

Sextū mirabile fiet capilloz z barbez
z vnguū pulcra repatio. Unde Lu. xxj
chrs dixit. Capillus de capite vestro non
peribit. s. sed restaurabit in resurrectōne vt
exponit Lyrā. qz resurgent nō tm ea q sūt
de necessitate hūane nature sed etiā q faci/
unt ad decorē: qz sunt de scda pfectōe cor/
pis: sz nō de pma sic exēplū in arboribus.
Folia nō sūt d pma pfectōe arborū. sz d sc/
cūda. s. ad decorē z ad cooperiendū fructū. z
tū resurgent annis singul? folia cū fructibz
Sic q resurget capilli barbe vngues z ite/
stina. vt pulmo: cor epar visceraz hūana
fm doct. Sz dī. si oīs capilli et
barbe pasc z vngues resurgent erit nimia
lōgītudo. z p rui te de curpatio hois Re
spondet fm D. grm i. iij. di. xlij. z ibi Au
gu. allegante de ciuit. dei. q de p rui te hūmōi
mū pncipalibz nō ē necessariū vt qlibz ps
matie puerat ad formā i q erat. sz sufficit
q erit sub quacūqz parte reintegrata. vñ
capilli barbe z vngues erūt in pulcerrima
dispositiōe fm qd congruit decori. Et reli
qua talia repabunt in p rui te in qbz fuit de
fectus alijs in p rui te pura si aliq mēbrum
fuit breue vel tenue. Septimū mirabi/
le fiet aīe ad p rui te corpe reuio. qz p rui te
p rui te aīe singuloz in momento z in in/
stanti reuicēt corpbz p rui te a solo do. Si
dicas quō hec oia p rui te fieri possint i mo
mento in actu oculi vt dicit Apulus debere
fieri? Respondet fm Richar. q illa q tūc
fiēt p misterū angeloz: z etiam ipa vox
christi dicentis. Surgite mortui zc. hū

usmodi sunt i tempore: licet breuissima mo-
rula. qz angeli licet no in instati tñ celerrie
colligunt z in locis suis disponunt pulueres
sed ea q sunt virtute diuina imediate. s. cor-
porum reformatio z animarum reuio fuit i in-
stanti: vt dic aplos. j. Corinth. xv. **H**

Octauū mirabile fiet deformatiū re-
formatio. qz vt Aug. de ci. dei. xxij. z allegat
plur. di. qrti libri dt. Resurgent scōz cor-
pora sine vllō vicio: sine vlla deformatate:
sicut sine vlla corruptōe onere z difficulta-
te. Unde fm doc. tenet cōiter q nulla erit
deformatas in corpibz electoz: nec q ad fi-
gurā vt est gibbositas vel mēbrū alicui? cō-
tractio aut distortio z h mōi. Nec q ad co-
lorem: vt est deformis nigredo ethyopis.
Et licet martyres resurgāt cū cicatricibz sus-
ceptis in martyrio: secus autē de alijs cica-
tricibz qz ille in electis nō erūt fm frā. ma-
ron. Tñ cicatrices in martyrio suscepte re-
fulgebūt glia magna ad honozē illorum.
Itē nō erit etiā deformatas in electis q ad
corruptōez: sed oēs resurgēt integra carne
virginitatis fm Fran. maro. qz inqt amissio
virginitatis est qdam deformatas: ideo re-
mouebit. sed de? reformabit corpa electo-
rū omnū integra sicut pmo formauit. Au-
reolam tñ virginitatis nō habebūt nisi pgi-
nes. Deniqz in electis nō erit etiā deformatas
q ad diminitōem vel supabūdantiāz
sue mēbroz siue qntitatis z stature. Un-
de null? resurget cū qtuoz tñ digitis aut
paucioribz qz qnz. nec cū pluribz digitis.
Et fm Fran. maro. gigantes z etiā gnani
reducunt ad formā moderatāz. iuxta illud
Esa. xxvi. Gigantes nō resurgent. s. in tali
qntitate: licet resurgāt ceteris maiori qnti-
tate tñ moderata. sic z d gnans. Unde ge-
neralit dicitur est q oēs resurgēt in qnti-
tate debita que vnicuiqz puenies erit fm
complexione z mensura ac staturā natura-
lem: licet nō i omnibz egle sed put vnicuiqz
indiuiduo debebat naturalit resecatis sup-
fluis z suppletis vel ablati defectibz: vt
ponit Aug. xxij. d. ci. dei. Sed vtz dāna-
ti resurgant cū deformatiū Aug? indef-
minatū reliq. t. de quo infra dicemus. No-
nū mirabile fiet etatis eiusdē pfectio. Naz
vt dt. Dgr i. iij. z Frā. maro. oēs hoies re-
surgent in etate. xxij. annozū in qua chrs

resurrexit: fm illud Ephes. iij. Donec de-
curramus omnes in mensurā etatis plenit-
tudinis christi. Nam z pmi parētes i ta-
li etate fuerūt formati fm frā. Uñ oēs
etiam paruuli z senes in eadē etate. xxij.
annoz. s. resurgent. O g mira dei potentia
O Jesu bone qdulās es electis: q tanta
glia illos sublimas. O qd p trum faciet
pctōzibz ipe deus z dñs Jesus breuē vlt-
deamus tertio articulo. **F**

Circa tertiu de varietate

re resurrectionis bonoz a malis satis clara ē
scptura. j. Cor. xv. d. Oēs resurgem? s. nō
oēs imutabimur. s. ad gliam. Sed z inter
sanctos erit differētia varietatis fm qdus
glorie put diuersimode meruerūt. Uñ ibi
dem dicit. Stella differt a stella in clarita-
te: sic z resurrectio mortuoz erit. Sed hic
querit. Qualiter i resurrectione boni discer-
nent a malis? Rñdet fm doc. papue Frā-
cis. maro. breuē colligēdo q p plura. Pri-
mo p agilitatē et grauitatē. Nam boni ha-
bebunt mox in resurrectione dotē agilita-
tis p quam scis associati simul cū illis ra-
pient obuiā chro in aera. j. Thes. iij. Sed
p contrariū mali habebunt tantā grauita-
tem q neqbunt se mouere d terra: sed por-
tabuntur ad locū iudicij confusibilis p tē-
pora ab angelis vel poti? a diabolo. Se-
cundo p beatitudinis impassibilitatē z pe-
nalitatē. boni enī erūt impassibiles: s. mali
omniū penaz sensibiles. Tertio p clarita-
tē z deformatatē. boni enim fulgebunt: ma-
li non. s. erūt poti? turpes nigerrimi z hor-
rendi. Sed z licet Aug. sub dubio relique-
rit vtrū reprobōz corpa resurgant cū suis
deformatiū. Deniqz etiā cōmūter doc-
tenet q quo ad diminitōem mēbrozū nō
habebunt deformatatē: qz pfectio nature
repare fiet in resurrectione. tamē nō est du-
bium q quedam deformatates saltē in co-
lore z turpitudine erunt ad pfusionē illorū.
fm illd Esa. ix. Erit populus quasi ignis
escā. s. qui deturpat. Item. xij. Facies cō-
buste vultus eorum. Quarto discernen-
tur p christi charitatē quā ostendet bonis.
Et per contrariū p odiositatē quā ostendet
malis. Nam bonos a dextris collocando
honorabit. malos a sinistris exprobrabit.

illis vultū placabile z delectabile ostēdet
istis iratū. illos bñdiceret: istos malediceret.
Et vt p breuitate sufficiant hec Ulti-
mo discernent p iocunditatē que erit i bo-
nis. z p contrariū per planctū z lugubrita-
tem que erit in malis. Nam ibūt hi in sup-
plicium eternū. iusti autē in vitā eternam.
Te ergo tibi o peccator. z ve in corpore z
anima q nō fles nunc qz ppetuo flebis. O
ergo infelix noli te perdere in gehennam.
sed age penitentia. Rogem? ergo chm zē

De eadem dominica Sermo. III. scz d
resurrectionis conditōe: scilicet letificatiua
bonozū et contristatiua malozū: ac noui-
tate mundi.

Stendit eis

scz Jesus manus z latus. Ba-
uisti sunt ergo discipuli viso do-
mino. Jo. xx. z in euāgelio. R Domi-
nus Jesus vt ostendat amorem ad nos:
vult signa passionis post resurrectionem
in suo corpore reseruare: vt per illa probet
qntum nos amauerit z amabit perpetuo.
Nam sacro teste euāgelio discipulis ap-
parēs ostendit cicatrices manus ad docen-
dū q amor suus erat manifestus per opa
z penas p nobis susceptas. Item ostendit
etiā pedes vt scribit Lucas ad docendūz
q onera peccatorū nostrorū portauerit. De-
niqz ostendit etiā latus vulneratum iuxta
cor ad docendū q amauerit nos p cordia-
liter. q. d. Videte q ex vero corde vos ho-
mines dilexerim. Videte q operādo vraz
salutem qualiter vulneratus sum p vobis
Videte qualibz penis p peccatis vestris
satisfeci. Discite ergo me reamare pro tali
amore. Sed quoniam multi sunt hoies qui
dubitū nec deū esse nec resurrexisse credūt.
Multi etiā sunt qui etsi credunt tamē in-
grati odium p dilectione reddūt peccādo
vt mali christiani. Ideo fm Chrys. chrs
in fine mūdi resuscitatis oibz hoibz bonis
z malis manifeste ostendet sue passiois ci-
catrices: malis qdem ad confusionē et ex-
probrationē. bonis autē ad gloriosam ex-
ultationē. In cuius signū apparens iesus
discipulis ad fidei confirmationē z conso-

lationē oñdit manus z lat. z gaudū sūt dis-
cipuli viso dño: vt patz in hodierno euā-
gelio. Itaqz ex q chrs dñs resurrexit: z ei?
resurrectio est exemplar nostre resurrectōis
future: in qua oēs eundē chm cum signis
passiois gloriosum videbim?. Ideo pter
illa que dicta sunt in pcedentibz tria myste-
ria de resurrectōis nre conditōe z statu in
hoc sermone declaremus.

Primū dicit bonoz letificatio.
Secundū dicit reprobōz tristitatio
Tertiu dicit creaturaz cōglorificatio.
Iste enim tres conditōes vel actus cōcur-
runt z fiunt in resurrectione.

Circa primū d letifica-

tione bonoz in resurrectione Esa. lxxv. scribi-
tur. Ecce ego creo celos nouos z terrā no-
uam. Et infra. Gaudebitis z exultabitis vt
qz in sempiternū in his q ego creo. qd pot
etiā ponit p themate hui? sermōis. Nec qp
pe sba dñs dicit fm Lyrā de futura mū-
di inuouatōe quā faciet in resurrectione si-
nali. Uñ dicit. Ecce ego creo celos nouos
z terrā nouā. qz celestia corpa z elemēta in-
nouabunt nō qstū ad substantiā sed qstuz
ad claritatē z decorē ad gloriā dei z electo-
rum consolationē maiore in contēplatione
creaturarū. Subdit ibi. z nō erūt i memo-
ria priora. nec ascendent sup cor. hoc est di-
ctū q status pcedens nulli? momēti repu-
tabit respectu stat? decoris tūc sequentis.
Sequit. Sed gaudebitis z exultabitis in
his que ego creo zc. Clarū est qz boni in
resurrectione multipliciter letificabuntur tā
p gloriā suē resurrectōis qz etiā in creatu-
ris celestibz z elementis gliose decoratis.
ibiqz plima gaudia electoz futura descri-
bit ppheta. Plurimā etiā p contrariūz ma-
loz penam z mesticiā in eodē caplo z seqn-
ti describit idē Esa. ppheta dices. Et vos
qui reliqstis dñm zc. nūcrabo vos i gla-
dio. z oēs in cede corrueris. h est in gladio
sentētie: z i cede mortis ac damnatōis et-
ne. Causam subdit di. p eo q vocam. s. ad
penitentia z nō respōdistis. s. pctā pfitēdo.
locut? sum. s. p pdicatores z scpturas mā-
data pponēdo ad salutē necessaria. z nō au-
distis. s. obedēdo. z faciebatis malū. s. peccā-
cata pctis addēdo. Deniqz in fine sequētis

capituli pcludit dices. Vermis eoz si mo-
riet z ignis eoz no extinguet. Et sic patz q
resurrectio erit bonis iocundissima: sz mal'
amarissima. Sz qm opposita iuxta se po-
sita magz elucescunt fm phm. j. elencho.

P Ideo psequendo huc pnotatu pmu ar-
ticulu. s. de letificatioe bonoz. pseqr simul z
circa secudu articulu. s. de reprobaz. contri-
statione q erit i resurrectione futura. Proin-
de inquiramus qualia gaudia boni in sua
resurrectione habebunt. Ad que notandu
fm doctores recolligedo q quicqz pcpua
currut i generali resurrectione fieda q san-
ctis z oibz electis erit p maxima leticia. sz
reprobis summa tristitia.

Primu ardentis mudi pflagratio.

Secundu corpis z anime reuio

Tertiu chri iudicis apparitio.

Quartu iusta iudicij retributio.

Ultimu ppetua separatio z mansio.

Primu in resurrectione erit ardentis mudi
pflagratio. qz oim hoim resurrectio erit i
igne coflagratiois mudi iuxta doctoz oim
sententia sup. iij. z patet ex scriptura. Naz
Esa. lxxj. dicit. Ossa vna. Lyra. l. que nuc
sunt putrida qm herba germinabit. s. in re-
surrectione gliosa. qz excedns in igne. s. con-
flagrationis veniet. Et paulo post subdit.
qz in igne dñs iudicabit. z in gladio suo. i.
in sententia ad omne carne. i. carnalit viu-
tem. Hec z plura ibide. Item Psal. dicit.
Ignis ante ipm. s. iudice chistu venturuz
pcedet z inflamabit in circuitu inimicos ei.
Et Deutero. xxxij. Ignis succensus est i fu-
rore meo. z ardebit vsqz ad inferni nouissi-
ma Ro qz mudus debet totaliter innoua-
ri. ergo debz prius igne purgari vt remo-
ta forma prioz purgatis elementis noua
forma introducat. Hec est ratio Rich. in
iij. di. clvj. Un. ij. De. vlti. Celi ardentis
soluent. ad est aeris partes. Elementa ignis
ardore tabescet. nouos vero celos z nouaz
terra expectamus. Itē. j. Coz. vij. Prebit
figura huius mudi. Glo. dicit. Pulcritu-
do huius mudi ignu pflagratione peribit
z sic noua forma introducef. s. ppter beato-
rum maius gaudiu. ideo ignis ille bonis
erit materia cofolationis. Aduertendu etiā
fm Richar. z doct. q pro tepore illo resur-
rectionis electi erunt in triplici differentia.

Primo quida erunt qui diu ante mortu
fuerunt z plene purgati. tales licet in illo
igne resurgant tamen nulla mo lesta pati-
entur ab illo igne ppter dotem impassibi-
litate. sed statim sine omni lesione p dotē
agilitatis eleuabunt obuia chusto in aera
vt dicit apls. j. Thef. iij. Sic ergo viden-
tes se in corpore impassibili z agili magnū
gaudiū habebūt p gloria corpore. Et hec
confirmant per Aug. xx. de ciui. dei. c. xviij

Secundo alij electi erūt qui nunqz fue-
runt mortui. sed circa aduentū iudicis inue-
nientur viui. nec indigentes purgatioe ali-
qua sed pfecti erunt sancti. Talibz etiam i-
gnis ille nullā inferet molestiā. vt patet in
iij. di. clvj. p magistrū intelligedo q ad il-
lorū animas. sed quo ad illoz corpora hoc
solū facit q ipoz corpora ille ignis incinera-
bit vt more alioz a cineribz sit resurrectio
illoz. z hoc eis erit p cofolatione ppter re-
surrectois accelerationē cū alijs simul rsur-
gentibz. Si dicas. cū illi dicant tūc fore vi-
ui. q eis erit cruciatus in hoc q interficiūt
p illū ignē comburētē. Rūdet fm Rich.
quilloz nō iste ignis coflagratiois interfici-
et sed morient anteā ppter distempantiam
in aere: que tūc erit p caloris excessum. z p
tanto dicant inueniri viui in aduentū iudi-
cis. qz ppe ante aduentū illū z ante qz ignis
coflagratiois fieret inuenient viui q mo-
rient ppe anteā. z sic ignis eis molestiā nō
faciet. Tertio alij electi erūt qui eodem
modo vt pdicti inueniunt ppe anteā viui.
z tūc erunt mortui: tamē indigebunt pur-
gatioe tanqz min' pfecti. z tales sicut etiaz
anime q i purgatorio nōdū sunt plene pur-
gate p ignē purgationis purgabunt. Un-
de glo. j. Coz. iij. dr. Ignis inqt extremi iu-
dicij tādū ante iudiciū pcedendo durabit
quicqz purgati fuerint qui saluandi erunt.
Hec ibi. Ro fm Rich. qz tps purgatiois
debet pcedere tps retribucionis. Illa ta-
men purgatio nō reqrit magnū tepus: qz
qd deerit d tps longitudine supplet ignis
ill' intensioe. vt dicit etiā Tho. Illoz eti-
am corpora p illū ignēz incinerabunt. Un-
z ille anie electe habebūt cofolationem sicut z
nūc in purgatorio existētes. Tū ex certitu-
dine grē z resurrectionis gliose. Tū ex con-
formitate voluntatis diuine q volunt pur-

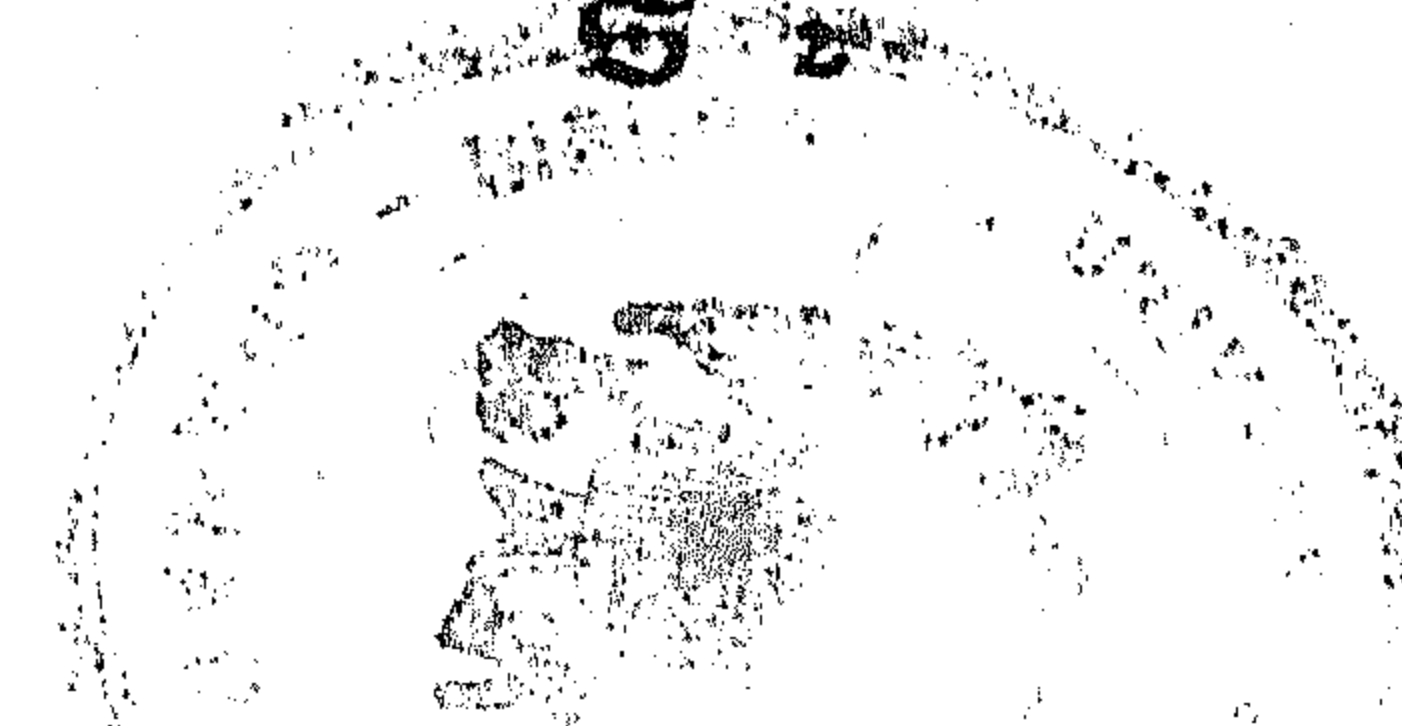
gari ad satisfaciendū p pctis fm iusticiam
voluntatis diuine z sic de alijs. Et sic patz
q electis non erit tristitia de igne.

Sed per contrarium reprobis in illo igne
erit maximus fletus z cruciatus. qz eos cru-
ciabit statiz in anima z etiam in corpore re-
surgente. Et hoc tā ante iudiciū q infra iu-
diciū q etiā post iudiciū. Nam fm oēs do-
cto. iste ignis in rprobis tūc extra infernū
existentibz. s. sup terras in iudicio supplebit
vicem ignis infernalis. Vt ergo peccatori-
bus qz nec p tammodico tpe dimittet de-
illos sine pena. Ergo infelix qmiserima
peccatrix auia cur nō times. Scdm in re-
surrectione erit aniez corpis reuio. Et hec
electis erit p maxima leticia qz in resurre-
ctione ex glia anie redūdāte in corpus ha-
bebunt corpora dotaque attuoz dotibz glie
sz claritate agilitate subtilitate z impassi-
bilitate vt latius de hoc dicemus in sermo-
ne de glia corpore. Sz p hūi reprobis ipa
reassumptio suoz corpore erit ad summam
tristitiā. **T**ū quia tūc duplicabit
eoz pena eo q cruciari incipient etiam i cor-
pore q antea tātūmobo in aia torqabantur.
Tū qz eoz corpora nō erūt gliosa sed igno-
miniosa. nam erunt nuda ad confusionem
nec clara vel fulgida. Sed ptra claritatem
bonoz erit demigrata z deturpata vt pote
igne adusta. Un Aug. dicit. Si ignis iste
noster oia pulcra z lucida q ambit detur-
pat z demigrat qnto magz ignis infernalis
Item ptra agilitatem erunt grauissima et
ponderosissima adeo q statim data senten-
tia descendant in puncto ad locum infimū
Exodi. xv. Descenderūt in pfundum qua-
si plumbum in aquis vehementibz. Item
contra subtilitatem bonoz erunt malo-
rum corpora debilissima. quia Job. xvij.
Consumet mors sz eterna fortitudinē ei.
Si ei mors in pſenti fortissimos viros i a-
gone adeo debilitat vt nec stare nec abula-
re possint. Quid faciet illa mors eterna. de-
niqz contra impassibilitatem bonoz ipsa
erunt sume passibilia vt vrantur z viuunt
z sentiant penas omnimodas in sempiter-
num. sicut scribitur. Iudith. xvj. Ergo
tu peccator age penitentiam ne pereas.

Tertium in resurrectione erit christi iu-

dicis apparitio. Et hec sanctis z electis erit
pro summa leticia. Tū quia videbunt
eius deitatem z gloriosam humanitatem
in qua visione tota beatitudo consistit: vt
dicit Augustinus. Tū quia ipsum chru-
stum summe diligent quem semper desi-
derauerunt videre. Sed per contrariū re-
probis ipsa christi visio erit summe trista-
bilis. Tū quia eius deitatem non poterunt
videre sed tantummodo humanitatem
videbunt refulgere gloria indiciabili et
vultu iracundo ac terribili contra peccato-
res se ostendere. Tū quia ipsum nunqz
dilexerunt. ideo dolebunt de ipsius felicitate.
De his latius sermone de iudicio.

Quartum erit iusta iudicatio z retribu-
tio. hec electis erit pro summo gaudio q
ipsis retribuetur eterna beatitudo pro om-
nibus operibus z laboribus suis. Et quia
benedicentur a chusto. Sed per contrariū
im reprobis erit iudicium terribile lamen-
tabile z summe amarum. quia retribuetur
singulis pene debite z acerbissime iuxta o-
pera sua. Et quia maledicentur a chusto:
dicente. Ite maledicti in ignem eternum.
Matth. ei. xxv. **U**ltimum in resur-
rectione erit perpetua separatio z mansio.
Primo nanqz dominus Iesus separa-
bit bonos omnes z dabit eis mansionem
perpetuam in celis vbi cum angelis deum
laudabunt pro perpetue beatitudinis gau-
dio in corpore z anima. Et per contrarium
malos separatos a bonis deiciet deus in
infernum. perpetuo ibidem recludendo si-
mul cū demonibus vt nunqz in perpetuū
um exire vel liberari valeant. Vbi vt scri-
bit Job. x. Nullus ordo: sed sempiternus
horror inhabitat. Vt ergo z ve reprobis.
quia ibi erit fletus z stridor dentium. Tes-
te chusto Matth. ei. xij. Ibi erit perpetuū
us cruciatus z vlulatus zc. Fames: sitis: z
omne malum Deuteronomij. xxij. Congregabo
super eos mala: z complebo sagittas meas in eis.
Secundo quoqz ad ma-
iorem cofolationem electoz: necnon ma-
iorem penam reproborum. deus ipse stat-
tū sententia data separabit ignem illum
coflagrationis diuidendo purum ab im-
puro vt dicit Basilius sup illud ps. xvij

Dominica .I. in octa. pasce

Gloria dñi intercedentis flamas ignis. ita qd illud qd erit in eo puru luciduz z subtile remaneat ad scroz leticiam supius. Hoc fm Rich. nō est sic intelligēduz qd alibi p festā/ do remaneret sz sic remanet qd cōpleta mū/ di purgatiōe resoluet in piacetē materiā et trāsmutabit diuina p̄tute ps in terrā purā. ps in aquā purā. ps in aerē purum z ps in ignem lucidissimum. Nā ex qd de pte mate/ rie cuiuslibet elemētoz. ignis ille supnatu/ raliter a deo pducet. ideo si non trāsmuta/ retur in eadem elemēta maneret minorata in suis essentijs. Un̄ ne minorata sint in ea trāsmutat. sed illud quod in igne p̄flagra/ tionis erit impuru inuoluet reprobos z cū eis descendet in infernū. Deniqz tertio de/ us sepabit sordes oēs toti mundi a puris ele/ mentis. q̄s quidē oēs sordes mōi cū repro/ bis simul inuoluet p̄dicti ignis cōflagratio/ nis impuritas. z simul cū omnibz descen/ dent in infernū ad maiore cruciatū repro/ boz. z ip̄e impur⁹ ignis fetulentus z sordi/ dus p̄iunget igni infernali z cum illo simul cruciabit reprobos p̄petuo. Nec est incōue/ niens qd sic duplici igne crucient post resur/ rectionē. qz rōnabile est vt coz cruciat⁹ tā in anima q̄ in corpe auget. Nec p̄dicta oia ex Rich. z docto. Et exempla ponūtur hu/ iusmodi. nāz videmus p̄mo in terra qd ali/ qd ē nobile i ea z purz scz stabilitas z substā/ tia eius pura. hec ergo remanebunt in ter/ ra superius. Quod autē est ignobile. s. gra/ uitas frigiditas siccitas opacitas detrude/ tur in infernum. Item in aqua nobile z pu/ rum. s. limpiditas z diaphanitas manebit. Sed impuru z ignobile. s. frigor z sordes oēs ranarū z pisciū ac turbatio tempestat⁹ descendēt in infernum. Item in aerē sereni/ tas remanebit sed corruptio fetoz z h̄mōi descendēt in infernū. Itē in igne manebit luciditas. sed qd est vltiuū z fumale descē/ det ad infernu. Hec oia faciet deus p̄pter bonoz maius gaudiū z maloz cruciatum. Ergo miserime peccator qui nō vis pe/ nitere cogita ex dictis q̄nta tibi seruātur in futurū tormenta in oibz creaturis. Quid erit tibi scire perpetuo in tot fecibz doace totius mundi z stercoz ac feditatum vsqz ad os. Quid erit cruciari igne perpetuo z omnibz malis mundi. Age ḡ penitentiam

vt euadas tormenta. Deistis z seq̄ntibz plu/ ra habes ser. de inuatiōe mōi post iudicij cū pte h̄yemali. Hec sufficiāt p̄tinentia ad ad resurrectionem. P

Circa tertiu d creatura

rū glia q̄ eis dabit in resurrectione. qm̄ fm oēs doc. sic hō glorificabit in corpe z oibz sensibz. ita mōs inuoluet post iudiciū cla/ ritate q̄daz meliori ad ampliore electoz ley/ ticiā z dei gliaz p̄ eo q̄ iuxta dei voluntatē fuerūt hōi. Un̄ Rhō. viij. Ap̄ls d̄t Sci/ mus em̄ qd ois creatura ingemiscit z p̄turit vsqz adhuc expectat redēptionē corpis n̄ri scz a corruptiōe. qz z ip̄a creatura liberabit a seruitute corruptiōis. Licet em̄ creature i sensibiles nil meruerūt p̄ labore. tñ ip̄e hō meruit vt vniuerso p̄ferat glia inq̄ntū h̄ ce/ dit ad augmentū glia hois fm Tho. sicut lignū crucis ex se nō meruit sz ch̄s in ea p̄ dēs meruit vt adoret z finali glorificet fm Ch̄y. Et de ista materia plēs rōnes scri/ ptū p̄ h̄yemali ser. vi. L. Sed inq̄redū hic restat q̄li nouitate iocūde gl̄e decora/ bitur z stabit p̄petuo mōs. Ad quod fm docto. notem⁹ plurimas nouitates iocū/ das. Prima erit in terra scz qd ab hoibus nunqz inhabitabit vltra. z sic non erit in ea peccato locus. Rō: qz vt Aug⁹. in enchiridion quem allegat magister m. iij. dis. xlix. dicit. Impleto iudicio due ciuitates finem habebūt. vna ch̄i q̄ erit in celo. Altera dia/ boli q̄ erit in inferno. vtraqz tñ hoim z an/ geloz illis volūtas. istis facultas nō pote/ rit esse peccandi. Hec ibi. Ex q̄ auctoritate daret qd non erit tertia ciuitas in terra. sicut Egidius de Rhoma z q̄daz putauerūt qd puuli q̄ sunt in limbo post iudiciū terrā in/ habitarent in leticia. nec hoc habet p̄habi/ litatē vt dicit Fran. Baro. sz est q̄ subse/ q̄ntia. Secūda erit in eadē fra q̄ irritationa/ lia nō erūt in mundo viuentia. quia ille sta/ tus est sol⁹ vite oino incorruptibil. Itē qz corruptibilia n̄ erūt nec generabilia nec ho/ mo tunc habebit vitā animalē p̄pter quas sustentandū talia deberēt remanere vt p̄z p̄ Rich. z Tho. ac Fran. Ideo Aug. dicit. animalia nō sūt nisi p̄ ista vita corruptibili. Tertia qd plante non erunt z terrenascē/ tia. quia nullum habent ordinem ad in/

Sermo

XIII

corruptionē. z cadēratōe patz. Quarta qd aquis circūdabit tota terra. h̄ p̄bat Fran. maro. ex eo: qz ab initio terra creata ē aq̄s circūdata. Et p̄t vitā hoim z animalium est discoopta: vt patet Ben. j. Congregēt aque i vni locuz z apparebit terra arida. Cū ergo tūc nullū remanebit violentū p̄/ petuo. ḡ aqua redibit ad locū suū vt elemē/ ta sint fm naturā suā situata. p̄sertim cum nulla sit discooptōis causa tūc. Et confir/ mat quia vt Jhd. dicit in glo. sup̄ Esa. lx. Sol z luna stabūt in ordine q̄ creata sunt. ergo a simili z terra z aqua z alia elemen/ ta. Q̄ Quinta nouitas iocūda qd ele/ menta omnia clarissima erūt z p̄dulcora. Unde Tho. z doc. dicunt. qd omnia clarita/ te vestient: non q̄dem equaliter sed fm mo/ dum suū. Terra enim in superficie exteriori erit puia et lucida sicut vitru. z etiā erit to/ ta plana. sed aqua erit clarior sicut crystal/ lus vel aer p̄ nūc lucidus. aer sicut radius siderū vel luna. ignis autē erit sicut radius solis. Sed di. ex quo terra erit tampus/ era z trāsparens sicut vitru. videt ergo qd damnati intra terrā positi in inferno lucez habebunt z gaudiū in hoc. R̄ndetur fm Thomā. qd diuina virtute fiet vt terra tñ/ modo in sua superficie vestiat claritate sine p̄iudicio densitatis intra terre p̄funditatē apud inferos. et sic sanctis desup̄ erit p̄ a/ mentate. reprobis pro maiori dolore fm Fran. Sexta nouitas qd elemēta erūt q̄/ etata. z sic in optimo statu erūt. Non enim agitatio erit elementozū: quia hoc proue/ nit ex motu celi qui tunc cessabit fm Fran. Unde aqua nō diluit terrā. sicut fit in lu/ to. Item aqua etiam nō erit fluxibilis nec corruptibilis. nec habebit potestātē extin/ guendi ignem. Unde Apoca. xij. Et ma/ re iā nō est. s. q̄ ad q̄litatez corruptiuas. De/ niqz etiā ignis nō habebit p̄tātē combu/ rendi. Item aer erit sine turbine z pluuia. z habebit lucē incorporatā p̄petuo vt stel/ la. Sed modo videm⁹ qd accedit aeri z re/ cedit lux z tenebre scit. sed tūc aer nūqz tene/ bras habebit. Carebit etiam qualitatibz corruptibilibz. s. caliditate: frigiditate: hu/ miditate: siccitate: tamē qualitatū radices remanebunt in aere. Septima qd mot⁹ celi cessabunt et oia tēpora. Apoca. x. Ju/

rauit angelus p̄ viuentē in secula qd tēpus amplius nō erit. Cum enī angeli moueāt orbēs ip̄i ad voluntatē dei cessabūt. Et sic patet. Octaua qd sol luna z sidera oia e/ runt splendidiora. Sol enī stabit p̄petuo i oriente z luna in occidēte. qz sic creata sunt. Nec vnqz erit eclipsis nec nox quia nunqz mouebunt. Nec luna diminuet sed lucebit p̄petuo vt sol. Sol autē septupliciter septi/ es. Nam et ante peccatū sol lucebat pl⁹ q̄ modo septies: z luna vt sol. sed peccato ho/ minis sunt deteriorata: vt tantūmodo sic luceant nobis peccatoribz prout nunc vide/ mus. Unde Esai. xxx. scribit. Erat lux lu/ ne sicut lux solis. s. p̄mō existens. z lux so/ lis erit septupliciter sicut lux septē dierum z c. quod fm plerōsqz accipitur in sensu cō/ posito. scz pro septies septem qui faciunt xliij. Et concor. glo. ibidem: que videt dice/ re qd sol ante peccatum lucebat sicut lux se/ ptem dierum. sed post resurrectionē septu/ pliciter plus lucebit q̄ lucebat etiam ante peccatū. Ideo multiplicando dicit sic. se/ ptupliciter sicut lux septem dierū. Et ex h̄ fm Fran. maro. dicitur qd ex quo oia coz/ pora z sidera celestia claritatis augmentū habent a sole: ideo cozū lux proportiona/ biliter intendet septupliciter deo faciente. Item ex eodem etiā accipi potest. qd tūc lu/ na lucente vt sol propter tantā claritatem non videbitur in ea illa macula que nūc vi/ detur. Iuxta illud Psal. Et luna perfecta in eternum. Et sic patet. Nona iocūda nouitas qd illuminabit mirabiliter empy/ rei celi aula tota. scilicet ex multis splendo/ ribz cozporū omniū glorificatorū q̄ ful/ gebunt sicut sol in illo regno. Barth. xij. Hec Scotus Decima qd celestis patria adimplebitur numerositate electozū sum/ ma leticia. z sic p̄petuo laudantes gaude/ bunt. Ad quos nos p̄ducit Iesus ch̄s benedictus qui cū patre z spūs sancto viuūt in secula seculoz Amen.

De eadem dominica Sermo. III. scilicet de beate vite consistentia z statu ac in/ cremento post resurrectionē.

Ec scripta sūt

vt credatis quia Iesus est filius

dei. et ut credentes vitam habeatis in nomine eius. Verba ista scribit Jo. xx. c. et habent in euangelio hodierno. Charissimi iam ab hac die usque ad octa. pentecostes. sancta mater ecclesia recolat illud felicissimum tempus eternitatis et beate vite. In quo post generalem resurrectionem habebunt boni omnes et electi in celo corpe et animam vivere sine fine. Propter ea his temporibus frequenter cantare canticum illud celestis patris. scilicet alleluia. de quo Tobie. xiiij. scribit. Per omnes vias hierusalem. celestis alleluia cantabit. Quod licet ab ipsa die resurrectionis inchoando per totam octavam cantauerit tamen ab hodie usque ad octavam Pentecostes duo alleluia in missa cantant ad significandum quod in illa vita perpetua post resurrectionem duplicem gloriam habebimus. scilicet anime et cum hoc corpore. Proinde congruit et nos per istas dominicas diebus sermones plurimos faciamus de vita illa futura et perpetua quam post resurrectionem habebimus. Nimirum iste est vnus articulus fidei. scilicet credere (ut dicitur in simbolo) carnis resurrectionem et vitam eternam. De qua etiam Daniel. xij. prophetavit dicens. Qui dormiunt in terra puluere euigilabunt alij in vitam eternam. alij in opprobrium ut videant semper. Et hoc potest esse aliud thema huius sermonis. Dicit itaque de ista vita euangelium huius diei in themate sic. Hec scripta sunt ut credatis quod Iesus est. Et si placet euangelium. Ex quo ergo hoc euangelium facit mentionem de vita. scilicet eterna quam habebimus credenti in nomine Iesu christi. Idcirco de ea in presenti sermone tria mysteria declarabimus.

Primum de vite beate consistentia vel veritate
Secundum de loci cuiusque permanentia vel stabilitate

Tertium de glorie et pene eternitatis vel maioriata.

Circa primum consistit

ria vite beate vel veritate querit: in qua consistat paciter et principaliter beatitudo vite. Ad quod respondendo. Notandum est per simplicium edificationem quod vita beata siue beatitudo triplex est

Prima falsa et deceptoria.

Secunda promeritoria.

Tertia promeritoria.

Una est falsa et deceptoria. que secundum opinionem

nes diuersorum erroneas in diuersis consistit et ponit. prout declarat Philosophus. i. ethicorum. et Boetius. iij. de consolacione. ac Augustinus. x. de ciuitate dei. xvij. qui etiam talia improbat. Quidam enim posuerunt felicitatem in diuitijs temporalibus. ut Nabal. de quo. i. Regum. xxv. Et Erefus qui dicitur ditissimus. Quidam posuerunt in voluptatibus carnalibus ut epichurus. et Lamech luxuriosus qui primus fuit bigamus. Similiter et ille gulosus qui optabat habere collum gruis ut longiores delectationes haberet in gustu sicut quid dicit philosophus. Quidam alij posuerunt in omnibus bonis corporalibus: ut diues epulo. de quo Luce. xvj. habet. Bona autem corporis sunt quatuor precipua secundum Estracionem in prologo li. ethicorum. videlicet viuacitas sensuum. fortitudo. pulchritudo et sanctitas. Sed omnes errauerunt ut patebit. Quidam alij posuerunt in diuitijs et potentatibus: sicut Alexander magnus et Nero et Nabuchodonosor. Quidam posuerunt in honoribus et fama ac nominibus: ut ille qui dicebat. Si me inquit facerent imperatorem vel regem. et scire me moriturum statim dicebat. Adhuc suscipe vellem ut magnum nomen in mundo haberem. Nimirum omnes per dicti errauerunt et falso ac deceptorie extimauerunt in his ponere beatitudinem vite. Tres sunt heu heu omnes falsi christiani: qui est non fidei tamē factis videntur ponere felicitatem suam in presentibus: dum toto corde talia mundana sectantur: et eterna ac celestia querere propter hoc dimittunt. ac amas talium amore perdesere non curant ut videmus. Quapropter ut ostendamus breuiter quod omnes tales errant.

Querit Rich. sup. iij. di. xlix. vtrum beatitudo possit haberi in hac vita. Et respondet dicens quod beatitudo opponit miseriam et excludit omnem miseriam. Nam et Boetius dicit quod beatitudo est omnium bonorum aggregatione status perfectus. Ergo hominem beatificari et in aliqua sua parte aliquam miseriam remanere impossibile sunt. Sed quomodo ut scribitur Job. xij. Homo natus de muliere breui viuens tempore replet multis miserijs. Et Augustinus. xij. de trinitate. c. vij. dicit quod beatitudo sine immortalitate esse non potest. In hac autem vita mortali est necessitas moriendi. ergo impossibile est per quamcumque potentiam homines totius beatificari in vita ista remanere. etiam si omnibus

bonis huius vite afflueret. Etiam ponam de Helia et Enoch in paradiso deliciarum positos. qui tamen non sunt beati quia debent mori et martyriari per antichristum. Si dicitur. Nonne deus potest facere quod aliquis homo omnibus delictis affluens de hac vita mortali transferretur ad plenam beatitudinem morte non interueniente. tamen si faceret iam talis esset beatus. Rndet enim Richardus. quod quis deus de potentia absoluta hoc posset tamen impossibile facere si esset congruum cum hoc etiam matri sue non fecerit. Nec Richardus. Pater ergo quod nullus homo in presenti potest esse beatus.

Amplius errorum predictorum falsitates. Quia cum etiam per philosophum. quod philosophus. i. ethicorum. dicit quod id in quo consistit felicitas debet esse quod optimum hominis bonum: perfectum: delectabilissimum: pulcherrimum. quod nemo inquit male vitat. et finis per se eligibilis. et sic naturaliter desiderabilis ab omnibus. Dicit etiam ibidem. quod felicitas hominis non consistit in his que habentur communia in bestijs. Ex quibus patet primo quod auari falso putant beatitudinem haberi in diuitijs. quia illis multi male vtuntur. et sepius mali plus abundant quibus magna miseria annexa est. quia habent sollicitudinem in acquirendo. et fatigas multas: doloremque in perdendo ac letum ac timorem in possidendo que etiam inuitis nobis auferuntur et perdimunt. ergo etc. Secundo patet quod luxuriosi etiam errant: putantes supremum gaudium quasi beatitudinem habere in carnalitatibus. quia talis vita est bestialis et vitata peccatum que rationem nobilissimam obcecatur et vitam minuit. Tertio gulosi errant per suum amantem delectationem gustus in cibis et potibus. quia morbos plurimos crapula generat. Unde Salicenus dicit: quod plures occidit gula quam gladius. Et quia vitata peccatum est secundum philosophum. Quarto vanigloriosi errant ponendo beatitudinem in honore et fama nominis. quia hoc sepe mali habent falso et non habent boni. Quinto superbi errant putantes se beatos in domitio et potentia. quia communis est hominis et malis ipse potentatus. Et quia talium vita est quidam seruitus. quod sine seruis esse nequeunt et cura tanto maior quanto fuerit quis altior dominus ei incubit. et vita talium breuior est. Et ecclesiasticus. x. Omnis potentatus breuis vita. quia sedes superbiorum destruit dominus.

Exemplum de Nabuchodonosor qui infatuatus propter superbiam fuit. ut patet Danielis. iij. Seruo amatores omnes carnis et mundi erant putantes beatitudinem in bonis corporis. videlicet viuacitate. pulchritudine. fortitudine. sanitate et huiusmodi. Tamen quia talia bona et malis sunt communia. nisi quia occasionem prebent peccandi. Tamen quia talia bona excellentius habent beati homines. Nam in sensuum viuacitate precellunt nos bestie. quia in visu precellit hircus qui ultra montes videt. et aquila que acie irruerit uerberata rotam solis aspiciat. Item in auditu precellit aper. In gustu hircus. In odoratu canis et coruus. In tactu asinus. Item in pulchritudine precellit panthera et pardus etc. Item in fortitudine precellit leo et viris equus et bos. Denique in sanitate precellit ceruus qui habet sanitatem centenariam et ultra. Similiter phoenix qui uiuit quingentis annis. Ecce ergo patet quod omnis ista presentis vite beatitudo falsa est et deceptoria. Ergo homo noli sic herere ei ut pereas. Secunda beatitudo est promeritoria. qua scilicet homo promereri habet eternam in celis beatitudinem. et talis in presenti dicitur beatus in specie licet nondum sit beatus in re. Et hec beatitudo communis sit presentem in tribus. Primo in fidei cognitione. Unde in hodierno euangelio dicitur. Beati qui non viderunt et crediderunt. Secundo in peccatorum penitencia et peccatorum obseruatione. Psal. Beatus vir qui non abiit in concilio impiorum. tamen via peccatorum non stetit. quia ad penitentiam accurrit. sed in lege. scilicet mandatorum domini voluntas eius. et in lege eius etc. Tertio in charitatis vere perseveratione. Unde Proverb. iij. Beatus homo qui iurat sapientiam. scilicet sapientiam scientiam diuinorum quas ut sapienter facit charitas. et sequitur infra. qui tenuerit eas beatus. scilicet perseverando. Nam Mat. xxvij. Qui persevera. hic saluus erit. In alia quoque in scripturis beatus in spe. pronuntiant ad hec tria promissa fidei habent utrum. Quod si homo faciat hec et beatus erit. Tertia beatitudo est promeritoria. scilicet quod dabitur electis in celo per primo. et hec principaliter consistit in clara dei visione fruitione et tentatione. Unde Jo. xvij. christus ait. Hec est vita eterna: ut cognoscant te deum et quem misisti christum etc.

Domínica. I. in octa. pasce

Un pncipatū bñtudo celestis pñe in dei visione & fructu q̄ erit in aia pñst. & ex redū dātā in q̄tuor dotes corpis. ac pñter in pñs accidētālib: oimq; bonoz passioe p̄petuo tenebit. S; p̄ pñm cogitem? q̄nta erit infelicitatis & miserie dānatoz pena. qz nūq; dei facie videbūt. nec corpis nec anie gliaz mīmā imo oimodā cruciat? penā habebūt. vermē scz p̄scie ignē eternū tā aiām q̄ corpus cruciantē & diabolū associatum. oia bona mōi p̄dita ab eis erūt. oia mala & penalia ibi erūt sup̄ eos. **Ue** q̄ & ve tibi peccator nūi. p̄ tūc penitueris. qz ibi grauissimā penā lues sine fine.

Circa scdm de loci cu

iusq; pmanētia inq̄renda rest. at hie aliq̄ et potissime tria. Primo an beati sic pmanēat in celo qz qñq; egrediant? ad videndūz penas dānatoz in inferno an nūq;. Ratio q̄stiois huius est. qz **Esā.** vlti. scribit de beatis sic. Egredient? & videbūt cadauera viroz q̄ p̄uaricati sūt in me. vermis eoz non morietur & ignis nō extinguet. & erunt vltq; ad satietatez viliōis oī carni. **Hec** ibi. ergo zc. **Ad** hec rñdetur fm q̄ glōsa ibidem dicit & expressius **Aḡ** in. iij. di. l. in fine ait. Egredientur inq̄ electi nō loco sed intelligentia vel visione manifesta ad videndum impioz cruciatu q̄s videntes non dolore afficiēt sed leticia saturabunt? agētes gratias de sua liberatione vltā impioz ineffabilī calamitate. **Hec** ibi. Un patet qz non egredient? localiter beati d̄ celo sed p̄petuo ibi manebūt & de celo videbūt penā reprobuz p̄templando. Nam **Breg.** xij. moz. dicit. Qui intus vident dei claritatē nullo mō credendū est qz sit foris aliquid qd̄ ignoret. **Hec** **Breg.** Et hec autoritas fm **Rich.** in f. ne q̄rti libri sic est moderāda qz q̄ dei claritatem vidēt oia in creaturis vidēt q̄ p̄tinent ad eoz bñtudine accidentalē vniūq; debitam. Et insup que deus vult eis reuelare. Un ex h̄ non est putandūz qz alia videat quilibet eq̄liter cū nō oia oib; equa/ liter reuelantur a deo. & sic patet. **Secūdo** querit quare vult deus vt bñi videant penas reprobuz cum sufficerēt eis sue glōrie gaudia. Et qz vltā tñacerbissima pena multoz offuscabit glia beatoz. ex tanti

horroz viliōe. Rñdet ad hec **Breg.** ego. vt allegat magister vbi supra dicit sic. Apud animū iustoz nō offuscatur bñtudine aspecta pena reprobuz qz nūq; vbi cōpassio miserie nō erit. minuire beatoz leticiam non valebit. Et licet iustis sua gaudia sufficiant. tamē ad maiorem gliam vident penas maloz quas per gratiaz dei ipi euaserūt. **Hec** oia **Magister** in textu. Et p̄sequenter pōit exemplum di. non est at mirandū si sancti tā immortales reprobos videant mentis intelligentia cum p̄phete mortales adhuc viderē hec omnia meruerūt **Hec** ibi. Et his patet qz vult deus vt beati videant penas reprobuz. **Prō** qd̄ vt eoz beatitudo p̄fectior videat? & magis eis complacent ex vltā summa pena maloz. Nam. j. **Elē.** dicit qz appositis iuxta se p̄trarijs maiora & minora vident. **Secūdo** vt de taliū euasione penarū vberiores gratias agāt. **Tercio** vt iusticia dei in illoz p̄mitione & istoꝝ p̄miatione appareat. & sic de iusticia plus gaudeant p̄formes dei voluntati. iuxta illud ps̄. **Retabitur** iustus cum viderit vindictam. **Hec** fm docto. **X** **Tercia** q̄stio vtruz beati vel enā aliqui dānati aliqui r̄dire possint vel redeant ad hūc mundū videndum. **Rñdet** fm docto. qz bñi qd̄dem si vellēt possent exire de locis suis celestibus & venire in hunc mundum & quocumq; placeret eis. s; nūq; exeunt. quia habent voluntatem rōne regulatam & diuine voluntati p̄formatam p̄ oia. **Stultū** autē essz nec placeret deo qz q̄s bñoz dimitteret celū pulcherrimū & beatam p̄sentiam hūanitatē ch̄i ac societatez sanctorum & veniret in hunc mundum infimum p̄sertim cum in celo existens bene videret omnem pulchritudinez stellaz & elemētōrum q̄ tūc erit. **Unde** bñi sicut & nūc ita & tunc licet possent exire de celo empyreo. tñ nolūt nisi deus vellet aliqñ. puta in iudicio finali exire. vel p̄ tunc aliquid apparere. s; nūc p̄ resurrectionē nō oportebit apparere vel exire. **q̄** zc. **Sed** de reprobis dicēdū fm docto. p̄cipue **Rich.** qz libenter vellēt illi exire etiam p̄tra dei voluntatē sed nō possūt quia non p̄mittunt. qm̄ in inferno nulla est redēptio **Job.** **U** ergo infelix peccator aḡscē ex dictis q̄ male stabis perpetuo in inferno nisi nūc penitueris. **Q**uanta tibi

Sermo

XIII

p̄fissio erit corā oib; stare in patibulo infernali. ō q̄ntam bñtudinez p̄des p̄ pctā tua. **Age** ergo nūc pñiam vt salueris. deniq; vtrum reprobū vident gliam beatoz alibi declarabim? **y**

Circa tertiu d̄ glie btō

rū & pene maloz exerecētia scz post resurrectionē i illa vita p̄petua. **Querit** vtrū bñtudo & glia electoz erit post resurrectionē maior q̄ ante. similr & pena maloz erit maior q̄ ante. **Ad** hec possit rō dari qz nō. qz aia ch̄i eque beata fuit sepata a corpe sicut & in reasump̄tione corpis. qz fuit eque deo sp̄ vnita. q̄a simili ita debet esse & de alijs animab; hoīm. **Rñdet** ad hec fm **Rich.** sup̄ iij. dist. xlix. concoz. **Tho.** tria p̄cipue puncta notem?. **Prīmū** est qz bñtudo electoz post iudiciū vlt̄ resurrectionē maior erit ex tēsiue q̄ ante. qz ex q̄ tūc erūt bñi in aia sūt & corpe. iō erit maior extēsiue bñtudo cuiuslibet anie. qz nūc gaudet tātūm d̄ bono p̄ p̄no. i. anie. tūc gaudebit & de suo & de corpe bono. **Secūdo** est qz bñtudo electoz post resurrectionē maior erit etiā intēsiue q̄ anī. nam in hoc licet aliq̄ dicāt p̄trarium tñ p̄tra eos est vt idem **Rich.** ponit autoritas magistri dicentis in textu. sic sine oī scrupulo credendū est eos habituros maiore glōriaz post iudiciū q̄ ante. qz & mai? erit gaudiū eoz vt testat **Aug.** & amplior erit eoz cognitio **Un** **Hiero.** sup̄ **Diec.** Peracto iudicio apliozē gliam sue claritatē d̄s demōstrabit electis. **Hec** in textu di. xlix. ca. vlti. **Et** s; **Rich.** hoc intelligēdū est nō qz anima sit receptura maiorem glorie habitum **Sz** quia augetur perfectio sue naturalis virtutis. **Quāto** autē p̄fectior ē natural' anie virtus: tanto euz equali adiutorio sup̄ natura li deum clarus videt. **Sed** quomodo p̄fectior sit anime p̄tus post resurrectionē ostenditur fm **Rich.** ex h̄ quia ois pars habz p̄fectiorem essendi modū in toto q̄ separata qm̄ vt di. xvij. p̄positioe de causis. **Virtus** vnita fortior est q̄ disp̄sa ceteris partibus. sed ania est pars hoīs. ergo tūc existens in toto habebit naturalē p̄tū p̄fectiorem q̄ modo separata. **Hec** etiā p̄ statu illo incorruptibili corpus aggrauat aiām sicut nūc in statu corruptibili vt dicit **Aug.** xij. sup̄

Sen. **Ad** hec accipe exemplū. videmus qz ania plurib; vnita nō tā bñ intelligit aliqd̄ put dū plene se ad id recolligit. sicut nec sagittans ad signū bene tangit illud nisi totū contuitū oculoꝝ recolligat & in illō dirigat. **Item** p̄firmatur sic: ex q̄ ania sepata natu/raliter appetit modo corpis reunionē tan/ q̄ sua p̄fectionē. ergo hoc est dignū qz post resurrectionē cōplero suo desiderio habebit p̄fectiorem viez essendi modū in corpore gloriozo. alioquin nō recte illud appeteret. **Hec** **Rich.** Et quia sic appetit & recte. **Ideo** fm **Hiero.** vt dicit **Tho.** ex appetitu corporis mō retardat ne tota scilicet & tam p̄fecta intēsiue p̄gat in illud summum bonum. **Sed** quia post resurrectionē q̄nta/ro desiderio tota in deum colligitur. q̄ p̄fectus deū tūc videbit. & p̄ p̄ns beator erit. **Hoc** ex **Tho.** in scripto sup̄. iij. Et ad p̄missam rationē in obiectioe de ania ch̄i rñdet di. qz nō est simile d̄ ch̄i ania & alijs animabus. qz ania ch̄i sūt actualē existentia p̄fectiois habet in sibi vnite. **Et** qz nō minus fuit s; bo vnita sepata a corpore q̄ eadem cōiuncta. ideo habuit ita p̄fectū actualis existētie modū a corpe sepata sicut p̄nta/tra. secus autē est de alijs vt pater ex dictis. **Tertium** punctum qz sicut beatitudo sanctorum post resurrectionē erit maior q̄ ante. ita miseria & pena malozum post resurrectionē maior erit q̄ ante. quia sicut bonis reddit beatitudo pro p̄mito. ita et mal' miseria p̄ demerito. **Et** sicut illi in aia & corpore p̄miant ita & isti in anima simul & corpe p̄mentur perpetuo. **Hoc** fm **Tho.** ibidem argumento in p̄trariū vlti. **U** ergo infelices peccatores qd̄ demeritis in peccatis iacent. **Ue** vobis quia indicibilem beatitudinez amittit. ve qz penas eternas habebitis. **Exēplum** legitur in vita patrū & alibi qz cuiusdā boni viri aiām vidit quidam cū indicibili cōmunitate angeloz trāsferrī in celū diceñ. sic sicut oib; deo seruientibus in sanctitate & mundicia. **Alterius** autē cuiusdāz pctōis cū ipa ania in hora mortis nollet exire demōib; circumstantibus facta est vox ad demones dicens. **Extra** hite eam velit nolit. & sicut nūq; cessavit a peccatis. ita nec vos etiam cessate ab eius torturis. & sic demōes ferreis vincis extra

Domínica. II. post pasca

erūt. z sic erit oibz pctōibz impenitentibz.
Rogem⁹ ḡ chm vt zc.

Dñica. ij. post Pasca Ser. I. iuxta euā/
gelium applicando de loa beatorum. i. celi
empyreī felicitate. Pro his em dñicis que
nit sermones facere de futura vitā post res
surrectionem.

Go sum pa

stor bonus. Bonus pastor
aniam suam dat p ouibus
suis. Jo. x. z in euāg. hodi.
Spiritus sanctus ordinavit vt ecclia sancta p
diebus his dominiis legerz euangelia in
quibz pncipaliter fit mentio de chri chari/
tate q passus est pro nobis hanc ob causāz
vt vitz in his diebus gaudiolis dominice
resurrectionis non obliuiscamur charitatē
z passionis christi. sed recordantes qm per
chm redempti sumus q scripturae diaboli
ideo vicia caueamus z chri vestigia imite/
mur pseruando in puritate ab omni pec/
cato post peractam iaz nuperrime peniten/
tiam ne reciduem⁹ in pñtinas culpas. Un
in epla. j. Petri. ij. hodie canit ecclia. Chrs
passus est p nobis vobis relinquens exem/
plū vt sequamini vestigia eius q pctm non
fecit. Jo. q postq in pcedenti dñica euā/
gelū fecit mentionem de chri charitate et
passione p signa vulnuz in manibz z pedibz
bus ac latere ostensa. Jā hodie legit euā/
gelū de eadez charitate chri q nos dilexit
adeo vt aniam suā tāq pastor bon⁹ posu/
erit p nobis ouibz suis in mortem Un euā/
gelicus textus dicit.

In illo tpe dixit Iesus pharisais. Ego
sum pastor bonus. Bon⁹ pastor aīam suā
dat p ouibz suis. Mercenari⁹ autē z q nō ē
pastor cui⁹ nō sūt oues pprie videt lupum
venientē z dimittit oues z fugit. z lup⁹ ra/
pit z dispergit oues. Mercenari⁹ autē fu/
git qz mercenari⁹ ē est. z nō p̄tinet ad eū de
ouibz. Ego sum pastor bonus z cognosco
oues meas. z cognoscūt me mee. Sicut no
uit me pater z ego agnosco patrem. z ani/
mam meā pono pro ouibz meis. z alias o/
ues habeo que non sunt ex hoc ouili. z illas

oportet me adducere z vocem meā audiet
z fiet vnum ouile z vnus pastor. A

Juxta hoc euangelium tria mysteria note
mus p sermone.

Primū dz pastor. i. chri bonitas.

Secūm dz ouū chri exēplaritas

Tertiū dz ouil' celi felicitas.

Circa p̄mū de bonitate

pastoris nri. i. chri. Dicit euāgelū. In illo
tpe fuit Babil. z dōc. scz anno etas chri. xxxij
z p̄dicatiōis anno scdo in sabbato. vij. kal.
Octobz. h est q̄rta die añ festū sc̄i Mich
aelis postq̄ cecū natū illūinavit. tunc inter
alia dixit Iesus discipulis suis. Ego sū pa
stor bonus. Et notandū q in h euangelio
chrs commendat z declarat se bonum fore
pastorem ex pluribz signis.

Prō ex alimēti exhibitōe.

Secdo ex chari p̄cij extimatōe.

Tertio ex diligēti defensiōe.

Quarto ex euidēti recognitiōe.

Primo qdem ex pastore vel alimēti exhibi/
tione cū dicit. Ego sum pastor. Pastor em
a pascendo dicit. Un chrs pastor bon⁹ dz
qz chrus pascit z nutrit oues suas. i. chriat/
nos optimo z p̄ciosissimo alimēto. Et hoc
q̄druplici. Primo corpali. Ps. Oculi oim
in tēperat dñe. z tu das illis escam in tem/
pore oportuno. Q homo nōne amares eū
q tibi quotidie p̄staret omnimodum victū
z amictum. sic plus diligere debes chm.
Secdo pascit alimēto p̄bali de q̄ Dat. h.
iij. Nō in solo pane viuit homo sed in omī
p̄bo qd p̄cedit de ore dei scz in p̄dicatiōe.
In his pascens aliquos pascit chrs lamē/
tis penitentię. alios carmine leticie celice su
auitatis. alios ve gehenne. dum alios vor/
cat ad penitentiā. alios letificat in spe vl' de/
terret. alios comminatione gehēne in p̄di/
catione s̄bi dei. Tertio pascit chrs nos q/
bo p̄ciosissimo corpis z sanguinis sui vitz
sacramentali Jo. vj. Ego sū panis zc. Eat
ro mea vere est abus z sanguis meus vere
est potus zc. Bern. Bon⁹ iste pastor chrs
q dat carnem suam in abū. sanguinē in pas/
tum. aīam in p̄cium. deitātē in fructiōis p̄/
mū eternū. Quarto ḡ pascit nos chrus ab/
bo beatifico eternali scz in celo. Jo. x. Per
me siqs introierit salua. Sequit. Et ingre

Bermo

XV

diet. i. ad p̄replatiōem deitatis : z egrediet
scz ad p̄replatiōem hūanitatē chri. z vtrobi
q̄ pasca iueniet. i. fructiōis gl'ose: vt expo
nit Aug⁹. Q ḡ iesu bone pastor pasce nos
tali pastu. Q hō nōne magnū est si aliqs
dñs comedere pmitteret oues suas i hor/
to suo. z adhuc pl⁹ si in mēsa z de suo pane
Sed multo pl⁹ facit chrs nob ex charita
te pmittēs comedere in mēsa sua. id ē in al/
tari nedū panē sed z corpus suū b̄ndictuz.
z totū se dat nobis i abum in celo. Sc/
cūdo in hoc euāgelio oñdit se chrs bonuz
fore pastore ex chari p̄cij extimatōe d. Bo
nus pastor aniam suā dat p ouibz suis. Et
infra. Aīam meā pono p ouibz meis. Naz
tātū dilexit oues chrs dñs vt sup oēs the
sauros auri z argenti eas redimēdas p̄cio
suis extimaret. nec p totū mundi auro eas
pire vellet. Un. j. Pe. j. Nō corruptilibz
auro vel argēto redēpti estis. s̄ p̄ciosō san
guine agni incōtaminati iesu chri. Ex quo
accipiam⁹ tria documēta. B Primū
q̄ aīa hūana incōpabiliter p̄ualet p omibz
mūdi hui⁹ corpilibz creaturz z thesaurz
vt patet p Aug. li. lxxvij. q̄stio. z p Bern.
dicentē q tot⁹ mūdis corpore⁹ vni⁹ anie
p̄cio equipari n̄ potest. Scdm q chrs do
minus ineffabile charitatē oñdit nob chri
anis. qz cū p regula theologica habeat il/
lud dictū Bern. videlicz q mīma gutta s̄
guinis chri sufficisset supgubūdan⁹ p redē
ptiōne mūdi totū. uno etiā p mille mūdis
redimēdis p̄pter infinitā virtutē deitatis
chri. Cogita ergo o tu hō q̄ntā charitates
chrs nobis exhibuit tanq̄ p̄sissimus z su
poptim⁹ pastor noster dū pluries z mltas
sanguinis tāp̄ciosi guttas p nobis fudit
Primo in circūsiōne. Secūdo i sanguico
ludore. Tertio in flagellatiōe. Quarto in
spine coronatiōe. Quinto in manuū z pe/
dum confixiōne z lateris apertōe. Ter
tiū documētū q̄ sūma diligētia debz ho
mo aniam custodire a pctis z p̄cio dāna/
tiōis. quoniā chrs tācharā cam reputauit
q̄ p̄ciosissimo sanguine redemit. Dat. xvj
Quid p̄dest homini si vniuersum anūdūz
lucretianie p̄ sue detrimentū pariat. Q ḡ
stulti sunt pctōres q̄ animas suas ven/
dūt diabolo p delectatiōe modica pcti.
Tertio i h euāgelio chrs oñdit se bonum

pastore ex diligēti ouū defensiōe. qz nō fa
cit vt mercenari⁹ q̄ videt lupū venientēz
z fugit z dimittit oues. sed animā id ē vitā
ponit p defensiōe ouū. vt patet in euange
lio. L Primū vt Aug⁹ dicit. Mercē
nari⁹ est oīs p̄latus q̄ nō p̄pter deū z vtili
tatē aīarū querit p̄laturā in ecclia sed p̄pter
tpale cōmodū z honoris ambitionē. Tal
tendet oues z non defendit a lupis infer/
nalibus. sed z ip̄e diabolo tentātī cōsentit.
z tpe tentatiōis vel aduersitatis fugit. nec
picula animarū curat: z vicia increpare for
midat: aut tacet p̄pter lucrū ppriū. Ber. Q
infantia magna. cecidit asina z est q̄ subleuat
perit aīa z nō est q̄ req̄rat. Tales q̄ppe sūt
etiā oēs p̄ncipes seculares z officiales qui
plus curāt de lucro pecunie q̄ de p̄seruati
one iusticie faciētes exactōes iustias z puer/
tentes iudicia p muneribz: vel p̄pter fauo/
rem z odia aut cōsanguinitate. oēs hūmōi
mercenarij sunt. Deniqz mercenarij sunt z
nō boni pastores oēs p̄ccāfamilias i domo
male regentes familia: z nō cohībent lupū
id ē diabolu deuorantē subditos per vicia
De q̄bus Rhoma. j. Digni sunt morte n̄
solū q̄ faciūt sed q̄ p̄sen. zc. Quarto in h
euāgelio chrs oñdit se esse bonū pastorem
ex euidēti recognitiōe ouū di. Ego sū pa
stor bon⁹ z cogitō oues meas Lyrā. Non
solū noticia vitiōis q̄ oia clare videt chrs
dñs sed etiā noticia approbatiōis eligēdo
z acceptādo ad vitā. Sequit. Et cogitunt
me mee. i. p fidem charitate formatā ac be
neficiōrū recognitiōne. Nota q̄ pastores
solēt oues suas signare z p illa signa p̄terū
q̄ rubei coloris cogitūt eas. Sic chrs p si
gnū cruēz z sanguis rubri. h est p̄ memori
am passionis existentē in cordibz. fidelium
noscat illos approbādo ad vitā. Un Lam.
vij. dicit aīe fideli. Pone me vt ligculū su/
p cor tuū. i. imp̄mēdo passiōis mee mēoriā
Pone me sup brachiū tuū. i. sup opa. Q ḡ
hō tene h signū vt salueris. D

Circa secundū de ouū

exēplaritate. Querit. q̄re chrs dñs suos fi
deles ouibz assimilare voluit. sicut z seipm
pastore ouū. i. chrianoz esse p̄nūciavit i h
euangelio. Nam z Augusti. xxiij. q. iij. ca.
displicet. dicit. q̄ oues chrisi dicunt chri

stiani. Ad quod nota q potissima huius rō est vt ex puerantibus omniū instruat nos christianos ad exemplū bene viuendi in via salutis. Ex puerantibus enim omniū docemur quales christiani in celeste christi ouile: hoc est ad patriā sunt adducēdi, vbi erit vnū ouile et vnus pastor vt dicit euangeliū. Prima pueritas ouis est q lupo est puerum aial et timidū. adeo qdem q sicut phis dicit etiā lire facte de intestinis ouis et lupi si sit in eadē cithara ponant nunq̄ bene pcorā diā som faciūt. Sic christianus debet puerari et timere semp lupū infernalē. i. diabolū deuorantē aias. Dicit enī Plinius in speculo naturali: q lupus valde diligit ludere. ideoq̄ rapto porcello ludit et comedat. Ambro. in sermone. Diabolus sic amat filios suos vt pdat: sicut glutō. i. lupus amat porcellū vt comedat. hec ille. Secūda est q ouis est aial innocētissimū. qz nec dente nec calce nec vnguibz nec cornibz nocēs pacificū et quietū est. Sic debet esse christianus vt nulli nec etiā sibi noceat offendēdo dentibz p detractionē. vel calce pcutiēdo: vel vngue rapiēdo aliena bona. vel cornibus potētē vindicādo. Tria p̄. Quis ascēdet in montē dñi: aut q̄s stabit i loco sc̄to et seq̄ rñsio. Innocēs manibz. i. opibz et sic p̄. Tertio est aial patiētissimū. nō em̄ reclamāt cū occidit. Sic debz christianus esse patiēs. Matth. xx. In patiētia vīa et Quarto est aial vtile et bonū. habz enī plura vtilia. s. lac. fetū lanā. carnes et pellē. Nam dicit in ser. Jaco. lausanus q hōi conuassato lapsu vel verberibz et hūmōi optimū est remediū si ad carnē inuoluat pelle calida ouis recēter occise. Spūaliter christianus debz habere in se bona p omnia et vtilia. s. lac doctrine vel scientie sane ne sit i heresi. Frē fetū. i. bonorū opez fructū. Frē lanā. i. substantiā tēporalē bene et iuste adq̄sitā et dispensatā carūq̄ castificatā et pellem virtuosam. i. virtutes q sunt tegumēta quie. Nam Auroz de spū et aia. c. iij. dicit q virtus est habitus mentis bene cōposite. Unde aia lapsu vicioz cōq̄sata debz inuolui vt curet pelle penitētie et virtutū. scz contra superbiā humilitate. contra inuidiā am charitate et. Quinto est aial sobrius et modestū. modicis enī pascuis contentat.

Sic debz esse christianus. j. Timof. vj. Habentes alimēta et quibz regamur his p̄renti simus. Sexto est aial agnoscēs et obedire p̄mptū. nā agnoscit pastore ad vocē et obedire eidē. Agnoscat etiā m̄rem. Jō Jñ. li. erymol. dicit. Agnus dicitur ab agnoscendo qz inter oēs ouium greges agnoscit m̄rem solo balatu. Et etiā mater ouis agnoscit p̄mptū agnū ad odorē. et mox sibi vbera communit. Sic spūaliter christianus vt ad celum pueniat debet agnoscere pastore suū christū et ei p omnia obedire. Tū iuxta h̄ euāgelū Joan. x. ch̄s dicit. Oues mee vocē meū audient. et ego vitā eternā do eis. Frē debet etiā agnoscere matrē suā. i. sc̄tāz ecclesiam et p̄ceptis obediendo: puta de missa audiēda in die festo. de confessiōe et cōmunionē in anno. Tū ch̄s dicit. Si ecclesiam nō audierit sit tibi sicut ethiō et publicanus. Sicqz talē obediētē mater ecclesia cognoscit odore fetē fidelitatis. Septimo ouis est aial misericordia p̄ditū. nā Aug. dicit q ouis mandatū euangeliū implet. qz de duobz tunicas dat vnā nō habenti. Nā ipa habet pellē et lanā quarū vnā. s. lanā dat p vestitū hoīs. et sic ipa vestit et pascit domū suā. sic christianus debz esse misericordie opibz deditus vt pascat et vestiat dñm suū in paupis p̄sona. Talibus enī ch̄s in iudicio regnum celorum dabit. vt patz Mat. xxv. Ergo christiane ex istis cōsidera an sis ouis christi.

Circa tertiu de ouili celesti et eius felicitate. quoniā in euāgelio dicit christus. Et alias oues habeo q nō sūt ex hoc ouili. s. in Aug. et Lyrā hoc dicit de gentilibz electis q nō sūt de genere israel. et de ouili synagoge. q̄s etiā adduxit ch̄s p p̄dicatōem ap̄lōrū ad ouile ecclesie huius militantis. et tandē ad ouile ecclesie triūphātis in patriā. Itaqz de celestis habitaculi felicitate applicando p huius sermōis cōplemento contēplandū est quantis et q̄libz amentatibz sit felicitatus loc⁹ celi empyrei: vbi post resurrectionē i corpore et anima beati habitabūt p̄petuo lau dāi deū. Iuxta illud psal. Beati qui habitāt i domo tua domine: in secula seculorū lau. te. ps. lxxxiij. Ad p hac p̄te pōt esse thema.

Aduertendū q̄ locus b̄tōz in celo empyreo felicitatus est p̄o glia electoz pluribz conditionibz p̄ter q̄s valde debemus illā mansionem b̄tam concupiscere toto conatu. Primo quia locus ille est altissim⁹. Est enim in celo empyreo super omnes celos altissimo vt tenent theologū vbi ch̄us est in dextera dī patris sedens in excelsis sup oēs celos. Eph. iij. et Heb. j. Sed in q̄ p̄te celi resideant beati et qualiter situentur vide sermōe dñice post ascensionē domini si placet. Sed quare voluit deus mansionē beatorum p̄stituerē in altissimo celo vel loco? Rūdet recolligendo s. Rich. sup. ij. dist. xxij. q ratio p̄cipue triplex dat. Prima vt nobilissimū ipi beati in nobilissimo celo altissimo manere habeant. eo q deū altissimū et celestia dilexerunt. Nam vt dicit phis. iij. phisycor. Locus debet esse p̄portioat⁹ locato. s. vbi grā. natalitibz q̄: volatilibz aer. superioribz locus nobilissimus in altioribz debet. Nam lux q̄ est creaturaz corporaliū nobilissima in altioribz residet. et idem phis dicit. q vna de bonitate loci conditio est q sit altus eo q iuxta terram sūt multe corruptiones et infectionēz plus adhuc in vallibz q̄ in montibz. Naz et paradus terrestris dicit esse in altissimis montibz a q̄ p̄p̄tiam electi sum⁹. Nobilissimis ergo beatis debetur altissimus locus. Alia rō vt deus ostendat p̄ altitudinem immēsam celi a terra eleuatā immensa bona in celo b̄tis p̄parata que imp̄portioabiliter excedūt oia huius mundi bona. vñ Bern. sicut terra que nobis videtur latissima tū est q̄si punct⁹ respectu celi. ita oia bona terrena q̄suis a mūdanis reputent magna tū sūt q̄si punctus: imo nihil respectu bonoz celestium. Que tanta et talia sūt q̄ teste ap̄lō. j. Cor. ij. nec oculus vidit ne auris audiuit nec in cor hominis ascendit q̄ p̄p̄ant de⁹ diligentibz se. Tertia rō addit. qz p̄decens est vt leuia ferant sursum et graua deorsuz vt docet experientia. Cum ergo beati sūt oino alleuiata peccatoz pondere eoq̄ penituerunt purgati p̄ plenitudine. q̄ decet vt in ant loca in superioribz. Sed p̄ p̄trantur p̄bi cum sūt grauati peccatis descendunt in p̄fundū inferni et ibi tanq̄ in carcere captiui p̄petuo fiant qui hic flere in peniten-

tia noluerunt. Vt ergo peccatori. gaudium penitēti. S. Secūdo loc⁹ celestis ē splēdi dissim⁹. Nā celi empyrei s. m Lyrā dicit a pyr. q̄s est ignis. nō q̄dem ab igneitate. il luis celi vel ardore sed a splēdore et luciditate. vt pater. ij. li. senten. dist. ij. qz s. m Scot. et docto. s. m omnes suas p̄tes habet lucem. veruntamen nō subiacet viliū mortalium nec motui. Tū nō hoc mō dicitur lucidus vt radios emittat visibiles. s. in natura sua habet lucē et splēdore et pulcritudine ac cōditiones q̄si corpis glōsi. et sic p̄bi illud inuestigare poterunt. Tū talis et tanti splēdoris est p̄ totū q̄ si etiam em̄s stelle haberent splēdore solis nihil esset in comparatione totius splendoris celi empyrei. Insuper o hō cogita si potes eleuando mētē q̄ splēdidā erit illa beata patria vbi innumerabilia sanctorū corpora fulgebūt sicut sol p̄petuo. Matth. xij. Sed p̄ p̄trantur ve reprobia i inferno qz p̄ficiēt i tenebras exteriores vbi erit fletus et stridor dentū. Tertio est locus pulcherrimus. si em̄ magni reges p se et suis filiis habent pulcherrima palatia et tentoria. q̄ntum putas sup omnia pulcrū est habitaculū illud dei infinite maiestatis et q̄m filioz eius b̄tōz. Frem intuerē terraz quā deus p̄stituit oibz inferiorēz tanq̄ stabulum animalū et mortalium hoim. Si terram fecit campulā in pratis rubis floribz speciebus auro: et sic de alijs. quid poteris cogitare de celo empyreo. Nam sanct⁹ Vincentius de Glacē. dicit. q̄ tāta est pulchritudo illius celi. vt si modo viderem⁹ illd celum nec comedere vel bibere vellem⁹ p̄ illius desiderio. Si em̄ de campulorum fecit mundi stabulum. q̄ntum putas illud celeste palatūz feat pulcherrimū pro suo thalamo deus gloriozus. Unde psal. Domine dilexi decore domus tue. et locum habitationis glorie tue. Sed per p̄trantur mali habebunt carcerem horribilem. Job. x. Ubi nullus ordo sed sempiternus horroz inhabitat. Quarto est amplissimus. Cū enim vt videm⁹ terra sit magna sed aq̄ dicitur p̄cepto maior q̄ terra et aer q̄ aq̄. et sic de alijs spheris. Agnoscere ergo potes ineffabilem magnitudinem celi vltimi. Nam et videmus q̄ p̄ distātia stella apparet parua nobis que tamen dicitur maior tota terra

pm astronomos. Quid ergo est de celo em
pyreo. utiq; si etiaz sancti ibi diuisum habi
tarent ipis singulis plus qm sit tota terra ce
tes pars maior pueniret imptienda. Un
de Baruch. iij. D' israhel qm magna est do
mus dei z ingens locus possessionis eius
O vos q auari q palatia amplaz possessio
nes queritis in terra. qrite celestia z habebi
tis amplissima. Sed p p'uaru erit de ma
lis. de qb' ps. dicit. Sicut oues in inferno
positi sunt. s. q maxime se compmunt in esta
te. mors depascet eos. Quinto est mun
dissim? adeo q sicut scribit Apoc. xij. Nil
conqnatuz intrabit in illud in sempiternu
Unde nulle macule vel sordes siue extero
res id est corporales. siue interiores scilicet
peccatorum ibi vnq; inesse poterunt. Ad id
intuere terraz aquam. Nonne aqua mundi
or est terra. z ascendendo aer purior est ad
huc q aqua. ignis plus q aer. z ethera ac
stelle p istis. sup omnia aut celum empyrei
um. Si ergo reges z dñi munda volunt ha
bitacula. multo magis de? z oes beati. Sz
per p'uarium carcer infernalis erit pro re
probis immundissimus z fetid?. utpote q
post iudicium descendent fm Basiliu om
nes sordes z stercoza fetidissima mdi. Er
ergo vt cloaca. Sexto est omi bono ple
nissimus. Aug. xij. de ciuita dei. Ibi erit
qdcunq; ab homib' desiderat honeste. vlt
ta salus: victus: copia: gloria: honor z pax.
z omnia bona sine fine. A contrario in in
ferno malis erunt omia mala. mors: dolor:
fames sitis zc. Deutero. xxxij. Cōgregabo
sup eos mala zc. Septimo est stabilissi
mus z sempiternus. Unō bti ppetuo gau
debūt in omnibus bonis. sicut mali perpe
rno luent in malis. B Exemplum ad
p'dicta accipiamus ex Apocal. vbi Joan
nes dicit se vidisse celestē hierusalem tanq;
ciuitatem luminosissimā habentem clarita
tem dei. z habebat murū magnū z altuz z
portas. iij. p'cios margaritis ornatas z stru
ctura muri eius erat ex lapide iaspide q est
viridis coloris pfortans visum. Ipa at ei
uitas inquit erat sillis auro mūdo simili vi
tro mundo. z fundamenta omni lapide p'ci
oso ornata. Platee ei? erant sicut auz mun
dum tanq; vitrum perlucidum. Nec egel
bat sole necluna vt lucerent in ea. quia cla

ritas dei illuminabit eā. z lucerna ei? erat
agnus. B est hūanitatē christi (splēdida glo
ria illuminat eaz tanq; lucerna luminosissi
ma. Hec z plura alia dicit Jo. ca. xij. quoz
rū significationes p'transeo causa breuitatē
quia nō capit exponēdo oia cōis p'ls. Idē
ca. vij. dicit q oēs beati z angeli voce mag
na ibi deū laudabāt dicentes. Sal? deo
nostro q sedet sup thronum z agno. i. ch'ro
Benedictio z claritas z sapiētia z gratiaz
rumactio honor p'rus z fortitudo deo nro
in secula seculoz. Amē. Deniq; idē. ca. xij.
z xij. de malis vidisse se dicit q cruciabā
tur igne z sulphure in p'spectu angelozum
sanctorum z b'roz. z fumus tormētoz eoz
ascēdebat in secula seculoz. Et cōmanduca
bant linguas suas p dolore z blasphemaz
bāt deū celi p dolore zc. Ergo pctoz vi
de q' felicissimū regnū celoz perdes z qn
ta tormēta icurres nisi penitueris. Age pe
nitentiā q o miser ne pereas. Un' rogem?
ch'rm vt det nobis grām hic z i futuro glo
riam Amen.

De eadē dñica Sermo. II. vitz de ma
gnitudine celestis glie generaliter.

Et vnum

omne z vnus pastor. Jo. x. z
in euāgelio hodierno. Sal
uator n' ch'is dñs an' h' euā
gelii imediate p'misit di. Ego veni vt vitā
habeat z abūdanti? habeant. Et itez di.
Per me siqs introierit saluabit. z ingrediet
z egredietur pascua inueniet. vt patz Jo.
x. Quaz autoritatū quilibet pōt poni pro
thematē huius sermonis. In quib' verbis
maximā charitatem ch'is dñs nobis ostē
dit dum p'misit se datur suis ouib' vitam
eternam. z pascua b'itudinis in celesti glia
Idcirco pueniēter se assilant bono pasto
ri q suas oues cognoscat z saluat introducē
do in vñū ouile celestis b'itudinis. z ibi pa
scendo ppetua frūitione diuie visionis qe
nus securius nos ipi cōmittam. vñ Bern.
sup Can. dicit. Huic pastozū bono. s. ch'ro
securus me credo qui saluare velit nouit et
possit. Nimirum ch'is vult nos saluare ex

sua bonitate. qz bonus est pastor q venit
nobis vitā darciam etiā ponēdo p nob
ex charitate. Nouit etiā z pōt saluare: vt/
pote de? z homo. q in visioe deitatis z glo
riose humanitatis ppetuo nos b'ificabit.
Un' largitatē sue bonitatis z charitaz on
dens dicit. Alias inqt oues habeo. s. gēti/
lem p'lm electū q nō sunt ex h' ouili. s. sy na
goge iudeoz: z illas optet me adducere. s. i
vniōnē fidei ecclie. ac tadē celestz glie: vbi
pfectissime fiet vñū ouile z vñ? pastor ppe
tua b'itudie nos pascēs put clarent ista ex
hodierno euāgelio. B Itaq; in p'nti
smone intēdētes tractare in generali d' glo
rie celestis magnitudie q nob' reprōmittit
a ch'ro in futura vita tria mysteria notabi
mus fm q' p'cipue triplicat' possum? cogno
scere magnitudinē glie celestis z beate vite
vt p'tz ex istis mysterijs. Eleuem? q men
tem ad illam vt sciamus cōcupiscere z ar
dentius desiderare.

Primū mysteriū d'z supne reuelatōis
Scdm dicit ostensue rationis.
Tertū dicit felicissime conditōis

Circa p'mum de super

na reuelatōne magnitudis glie celestz. Ni
mirū qm magna ineffabilis sit illa celestz glo
ria ostendi pōt ex reuelatōe diuina q infal
libilis est. Ut em dicit Anf. De? cu sit p'i
ma p'itas nec fallere nec falli pōt. sed ipe re
uelauit suis sc'ris maximā esse illā celestem
gliam z indicabilē. q vtiq; sic credenduz est
Primo Esa. lxvij. p spm sanctū reuelantez
testis est de ea scribēs sic. A seclō nō audie
rūt neq; aurib' pceperūt. ocul? n' vidit de?
absq; te q p'pasti expectantib' te. Nec ibi.
Ecce q a seculo fuit inenarrabile bonū il
lud. Secdo p'cordit ad idē accedat testz nu
ui test. s. Paulus. j. Corin. ij. dicēs sic. Ocu
lus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor
hois ascēdit q p'pauit de? his q diligūt il
lum. nob' autē reuelauit de? p spm suū. hec
ibi. Ex qb' autoritatib' simul habem? p'ci
pua documēta duo fm Lyrā z doc. Prim
q tā ineffabile bonuz sit illd qd p'cellit oia
bona qcumq; naturalit' sentiri pnt vel cogi
tari corde. excedit em facultatē naturalē no
stri intellect?. Q' hō cogitare posses qm ma
ximuz dñs fores si rex frācie aut hūgarie

fieres. z qm multa bona diuitias z honores
tūc haberes: z qnta gaudia z delicias. Sz
si fieres imparoz totū mūdi adhuc multo
plā talia h'eres. sz zsi millesies p istis maior
dñs fieri posses nil esset respectu illi? boni
celestz qd d' boni hui? vite re h're posses ex
cogitare. etiā si totū mūdu h'eres. Ideo dic
septura q nec i cor hois: ascēdit. s. p cogita
tionē. Un' Aug. de ciu. dei dr. O pulcra
z decora celestis ciuitas. o regnū em? rex ē
p'itas. em? vita eternitas. gaudium sine fin
ne. fide nō attingit. omnia vota trāsgredit
adquiri potest: extimari nō potest. Se/
cundū documētū ex p'dictis autoritatib'
habet. vitz qualibus hominib' sit illd bo
num tā ineffabile pparatū. quia Esa. dicit
ibi. q expectantibus te. scz christum dei fili
lum per verā fidem per quā patres sancti
veteris testamēti ipm expectauerūt. z nūc
vera fide nos eū tenemus expectātes glo
rificatōem. Paulus autē dicit ibi q dilib'
gentibus. eo q radij merendi est charitas.
Unde fm Lyrā patet q paratū sit homi
nibus ad habendū in via per fidem z char
ritatē. sed in patria per clarā visionem et
perfectam frūitionē. Sed vt deum testes
ad p'missa pducamus Tertio accedat mo
yses: qui vt scribit Exodi. xxxij. petiuit do
minū dicēs. Ostende mihi gloriam tuam
Et respondit dñs. Ego ostendā tibi omne
bonum. Et hoc fm August. lib. de vident
do deum est impletū. quomā Moyses vi
dit diuinā essentiā p'uiligio speciali in vi
ta presenti. Et in ipa visione dei consistit
omne bonū. Ecce ergo deus ipe infallibilis
ore tenus fatetur ibi esse omne bonum.
ergo omnes diuitie. omis gloria: omne de
siderabile zc. Unde Alex. de ales z cōcor.
Tho. super p'mo. di. xlij. dicunt q talis et
tanta est illa beatitudo celestis q non po
tuit aliquid melius ea fieri. habet emz qn
dam dignitatem infinitā ex hoc q ibi cla
re videmus deū z fruemur eo qui est infini
tum bonum. Q' tu supbe hō q qris glo
riā qre celestē q maiorē iucire nō pōt q in
solo deo ē. Q' tu auare q qris diuitias nisi
q maiores h're poterz q i b'itudie. z sic d'
alij. Unde Anf. Si honor: si diuitie: si a/
micicia. si potentat? z quecumq; bona ap
petunt: nullibi maiora qm in celo inueniet.

Quarto denique David figurat in ps. accedat. ut desiderabile sit illud bonum celeste testis ps. lxxvij. dices. qd dilecta tabernacula tua dñe virtutu. q. d. sume sunt amabilia tua habitacula maxie celestia. subdit. concupiscat et deficiat. s. p. desiderio aia mea in atria dñi. Ultio ad pfirmatores p dicto riu testis est Aug. li. iij. de libero arbi. in fi. dices. Tanta est pulcritudo iusticie. tanta so cunditas lucis eterne ut etiam si non liceret in ea amplius manere qm unius diei hora: p hac sola innumerabiles anni huius vite pleni delictis et affluentia omnium bonorum teporalium merito ptererent. Hec ille. Et sic patet **S**ed querere potes. cur ergo ab hominibus bonum tantummodo parvipendit. adeo ut vix modicum quid laboraret plurimum pro eo obtinendo. Virum enim hoc est cum homo naturaliter habeat appetere beatitudinem ut dicit Boet. iij. de consol. Rñdē ad id qd huius vna ratio est ex terrenorum et carnalium amore. qz dicente Gre. Pondus auaricie cum mentem inficit ita graue reddit ut erigi non possit ad appetendum sublimia. Exemplum sicut lupus volens deicere equum terram comedit. et sic senaribus vel collo equi suspendit ut grauitate terre illum deicere possit. Sic diabolus ventrem nostrum curat implere affectu terrenorum. quorum grauitate se suspendendo in collo aie eam deicit. Alia ratio est ex peccatorum obcecatione. iuxta illud Sap. ij. Eccecauit eos malicia eorum. Ex qua fit qd sicut porci si eis apponerentur decem milia aurei et lapides preciosi. ac inter illos ponerentur decem glades ac stercoza: plus in istis delectantur qm in illis preciosis: sed qd ista sunt sensum illorum sunt eis delectabilia. sic peccator sola delectabilia carnalis et mundi querit: et contemnit preciosa bona celestia. Tertia ratio est ex ignorantia. Unde sicut Gre. in dial. dicit qd sicut homo naturaliter natus cecus et in carcere educatus si sibi narrentur de coloribus pulchris in mundo existentibus: aut de equis currentibus et hominibus nihil sciret in corde iudicare vel credere: cum nil tale unquam vidit. Sed si educeretur de carcere oculi sibi aperirentur miraretur istis. sic anima humana in carcere huius corporis nata et ceca per ignorantiam nescit extimare ea que sunt in futuro seculo bona mirabilia. Sed cum per mortem educatur de carcere corporis tunc videt

bit et admirabit. Quid tu peccator aperis oculos mentis. et cognosce ex scripturis que indicabilia sunt bona celestia. ac toto corpore exquire illa ut habeas perpetuo ne peas **R**

Circa secundum de ratione ostensiu videndum restat quibus rationibus possit ostendi et mens humana manuduci ad cognoscendum maximam fore gloriam et felicitatem in patria. Ad quod notemus precipuas quinque rationes que accipiuntur sic.

- Prima ex consideratione huius mundi.
- Secunda ex consideratione sanctorum dei.
- Tertia ex consideratione passionis christi.
- Quarta ex consideratione cultus presertim
- Quinta ex consideratione boni diuini.

Prima ratio sumitur ex consideratione huius mundi inferioris. Videmus enim quod in hoc mundo deest plerumque multa bona desiderabilia et delectabilia hominibus que enumerare non sufficimus. Quot enim sunt flores pulcherrimi et odoriferi. quot species speciosissime redolentes. quot gemme et lapides preciosissimi: et metalla auri et argenti. Item quanta pulchritudo in ceteris sideribus et precipue sole consistat. Denique in artificialibus ut in vasibus: paramis: vestimentis: sericis et purpura: domibus: structuris: figuris et imaginibus. Quanta pulchritudo et decor sit in toto mundo: quis effari poterit. Item in symphonis et musicis instrumentis. accantibus auium et huiusmodi. necnon in discantibus quanta sit suauitas melodie. et sic de alijs sensibilibus delectamentis nullus exprimere sufficit. Ex quo itaque tanta pulchra: tam delectabilia preciosa et desiderabilia tamultrimoda fecit deus in mundo isto inferiori. que tanquam stabulum esse videtur constitutum ut in eo maneat bruta animalia simul cum hominibus mortalibus: sequitur quod si me maiora bona predelectabilia inproporcionabiliter constituerit deus in suo habitaculo celesti tanquam palatio tante maiestatis. scilicet diuine in quo habitabit perpetuo cum electis suis tanquam filiis beatis. Denique si tanta et tanta bona fecit in hoc mundo ad vltimum communitur tam electorum quam reproborum. quod putas quanta fecit pro solis electis in celo. Proinde quidam reuelatoe dicit quod sicut atomos non potest quis exprimere quoniam multi sunt in radijs solis sic nec bona celestia: ut Discipulus nar

rat in promptu. exemplo. Unde Gre. in hom. de vno martyre dicit sic. Si considerem fratres charissimi que quanta sunt que nobis promittuntur in celis vilescent animo oia que habent in terris. Terrena enim substantia superne felicitati comparata pondus est non subsidium. temporalis vita eterne vite comparata mors potius dicitur esse quam vita. Ipse enim quotidianus defectus corruptoris quod est aliud quam quidam pleritas mortis. Que autem lingua dicere vel quis intel lectus capere sufficit illa superne ciuitatis quanta sint gaudia angelorum choris interesse. cum beatis spiritibus glorie conditoris assistere. presentem vultum dei cernere. nullo mortis metu affici. incorruptis perpetue munere letari. hec Bre. **S**ecunda ratio sumitur ex consideratione sanctorum et electorum dei. Nam ipsi sancti que gloria dei pleni fuerunt in presenti. et per spiritum sanctum cognouerunt maximam fore illa bona celestia ipsi maxima opera fecerunt: et acerbissima tormenta mortis pro adquirendis illis sustinuerunt. et sic magno precio illud adquisierunt. Quod scilicet martyres quanta pro celesti gloria tormenta sustinuerunt. alij igne: alij decoratorem. et sic de alijs. Quis enarrabit quanta opera o vos sancti presertim flores et gemas pegistis. quere nullo pro consequendis bonis celestibus. et tamen hec oia non sunt condigna pro illis. Unde Rho. viij. Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam que reue. in nobis. Sequitur ergo quod summa sunt illa bona. Exemplum de sancto Adriano martyre que cum esset gentilis et videret martyres patii acerbam: interrogauit illos di. Dicite per deum vestrum quid boni expectatis pro talibus tormentis. Rñderunt. Quod oculum non vidit nec in cor hominis ascendit etc. Statimque adrianus exposuit se martyrio. Tertia ratio ex consideratione passionis christi. quod cum christi sanguis preciosus sit et preponderat toti mundo adeo quod sicut Bern. dicit vna gutta sanguinis christi suffecisset pro redemptione totius mundi. et hoc propter infinitam pretium deitatis christi. et tali ac tanto precio christus nobis mercatur est celestis gloria. Sequitur ergo quod summe bona sunt illa celestia que tanto precio sunt empti. quod vnaqueque res tanto melior extimat quanto maiori precio digna iudicatur. Exemplum ad id ponemus in fine sermionis. Quarta ratio ex consideratione cultus presertim. Nam videmus quod christus suam crucem et alia penaliter honorant. vicem coronam

lanceam et homini. necnon etiam sanctorum plurium suorum reliquias. et tantum honorem presertim his ut mundo toto colantur. et imperatores et reges summam reuerentiam gentibus flexis illi exhibeant. aureis thesauris includantur: lapidibus preciosis ornantes. Sequitur ergo quod in futuro multo magis honorabit electos in gloria que reprobos illos honorandos. Unde Amb. sup. Beati immaculati dicit. Si opprobrium tuum donec testu chre tante est glorie: quanta est gloria tua donec. Quid ergo erimus participatoe glorie tue cum tuo sumus opprobrio gloriosi. Esti quodammodo gloriosus sumus in terris pro tua cruce. quam gloriosi futurum ruerimus in celis. Hec Amb. Quanta ratio sumitur ex consideratione boni diuini. quod ex quo deus est summum bonum et infinitum que nil melius excogitari potest. nec pulchrius aut delectabilius ut dicit Aug. li. monolo. Et quia ipsi electi in patria dei perpetuo possidebunt: et ipsi vniuentur. scilicet deo que erit oia in oibus. i. Cor. xv. g. sequitur quod summa sunt bona constituta electis in patria. Unde narrat Discipulus in promptuario exemplo. quod quedam aia clarior sole apparuit antea locio: et quere de vita eterna dixit esse ineffabile. ita que nec in cor hominis ascendere potest.

Circa tertium de felicissima additione vite beatorum in patria. Nota dum propter ea que dicta sunt potest adhuc magnitudo glorie celestis summe que erit in patria vel vita perpetua celesti. Et alijs ob breuitatem pretermittis conditiones que consideremus. Nam circa talia magis solet psari mens hominum mundanorum in presenti quebus valde desiderant felicitari.

- Prima dicitur altissime dignificationis.
 - Secunda dicitur ditissime possessionis.
 - Tertia dicitur iocundissime fructuionis
 - Quarta dicitur plenissime saturationis
 - Quinta dicitur eterne durationis.
- Prima inquam additio felicitatis superne dicitur altissime dignificationis. Quero namque te o homo que istam putas te sublimandum et dignificandum in celo. Nonne desideras de statu vilis ignobilitatis et ferulis miserie exaltari. et forte in presentem nunquam sublimari vales. sed eleua oculos in celum et considera que sublimi domino exaltaberis si illud adquisere studeris. **T**

Dominica II. post Pasca

Quali vtiq; nobilitate maxima & dignitate regia. Na vt dr Rho. viij. *Erunt oēs filij dei & heredes. coheredes at; dñi summi regis regū.* Ecce maxima nobilitas. erimus etiā singuli summi reges sup oēs ipiale dignitate hui; mūdi. iuxta illd ps. *Dñe i frute tua letabit rex. & sup salutare tuū ex. ve.* Et post pauca. *Posuit i capite ei; co. de la. p.* Et h; intelligit de vnoq; bñō. *Ecce q̄ q̄nta dignitate tibi sublimabimur.* Ergo miser hō tu atcede en in h; mūdo ignobilis es et seruilis cōditōis. nec vnq; fieri potes rex. festina q̄ i celū & eris sum; rex p oib; regib; hui; mūdi. Et sic p̄z magnitudo celestis glie. *Secūda p̄ditio ex q̄ oñdit magnitudo celestis glie dr ditissime possessio omis.* Na ibi q̄libz hō possidebit oēs thesauros diuitiaz infinitaz in deo in q̄ sunt oia bona. *Uñ ch̄s Luce. xij. dicit q̄ sup oia bona sua cōstituet eū. s. serūū fidelem in patria.* *Ura inquit. qz in bñitudine eterna hō psequet bonū infinitū qd̄ includit oia bona.* Hec ille. *Uñ patet magnitudo ill; glorie.* Ergo paup; hō tu libent; fieres diues in p̄senti & nō potes. curre in celū & eris possessor infiniti auri & argenti ac ois thesauri. *Unde Bre. in homel. seragelime dicit. Si vere fratres diuites esse cupitis veras illas diuitias. s. celestes amate. si culmē veri honoris queritis ad celeste regnū tendite.* Hec ille. *Tertio cōditio dicit iocūditissime fructōis. qz dicente Psal. Magn; dñs & laudabilis nimis in ciuitate dei nri fundat exultatōe vniuersę terre.* Ex q̄ enim vt Rich. sup iij. dicit. *Gaudebit q̄libet in celo de alio sicut de seipō. & cum innumera biles erūt electi. ergo erūt gaudia innumera bilia. & p cōsequens gloria maxima.* Quarta dicit plenissime saturatōis. qz ibi omne bonum desiderabile adent. *Unde Augusti. lib. v. d. cini. dei dicit. Omnū rez optā darū plenitudo est felicitas.* Itē Rich. li. d. *Beniamin adolesecūto dicit. Duo sūt ex q̄bus cōstat bñitudinis gaudiū. vitz careere eo quod nolis & habere quod velis.* Felicē siqdē dicim; q̄ nil patit qd̄ nolit. & cui supperūt oia q̄ cupit. Hec ille. *Et sic patz.* Quinta dr eterne duratōis: qz illa celestia bona vnq; minuent in ppetuū s; manebūt qd̄ est maxime felicitatis. *Q̄ p̄ctōz*

o ch̄riana aia disce q̄rere tanta et talia bona. simulq; considera q̄ si illa amiseris q̄nta mala incurres. s. contra dignitate miseria: ignominia. Itē cōtra diuitias sumam penuriā: fame sitimq; eterna. contra iocūditatem ppetuū fletū & stridorē dentium. *Mat. xij. Cōtra plenitudinē ois boni habebis omne malū. nilq; qd̄ desiderares habebis in inferno eternalit.* Ne ergo ve peccatorib; sed gaudiū erit tibi in celo si penitueris de peccis & bene vixeris. *Q̄ hō reconde hec in aīo. elige qd̄ vis aut cū peccatis damnari. aut penitēdo indicibile felicitate lucrari.* *A. Exēplū ad hec ponamus.* Narrat discipulus in p̄mptu. de miraculis beate *Marie q̄ qdam ad oia bona erat dur; & negligēs. h; soluz p̄sueuerat q̄ bte virginē q̄tidie centū Ave maria porabat. is sepe a deo inspirat; vt vitā emendaret & celestia bōa q̄reret sp̄ elegit sibi male viuere. ad extrema ducit; rapit i certissim; & vidit q̄ demones corā iudice petebāt sententiā vt eis tanq; p̄p̄ius illorū adiudicāret. vidit etiā aduenire beatā virginē que obtulit cedulas in q̄b; oia Ave maria ab isto dicta cōtinebāt; p̄tra q̄s demones obtulerūt liberos oim; peccōz illius. Tūc possit; illis in statera p̄ponderauerūt peccata. Dixit q̄ ch̄s. Talis nō est dignus regno celorū s; inferno. Tūc bñā virgo dixit. *Ha rissime fili iesu recordare q̄ de vtero meo p̄ginali susceperis carnem passibile p̄ peccōzibus i qua carne sanguinē fudisti & mori voluisti p̄ illis.* Da q̄ mibi vnā guttā sanguinis tui effusi. *Ait ch̄s. Impossibile est q̄ aliqd̄ tibi o mater denegat.* Scis em; q̄ vnā gutta sanguis mei p̄poderat omnibus peccis totū mūdi. & sufficit ad p̄cū adq̄rendi regnū celeste & ineffabilia ei; bona. Accipe itaq; qd̄ petiisti. quā (vt videbatur ex vulnere ch̄ri) accepit *Maria & posuit i statera. & oia peccā illi; q̄si fauillā p̄ponderauit.* Tūc demōes clamabāt dī. *Nimis misericors est dñā ch̄riavis. illeq; p̄misit se penitentiā de oim; acturū. Judicauit ergo ch̄s reduci aīam ad corpus.* Unde ille tādē cōualescēs oia narrauit & monachus factus est. & sic penitēdo saluat;. *Ex istis o vos peccōres accipite documenta salubria vt penitentiā agatis & beate virginē deserat;**

Sermo

XVII

niatis. & sic siq; vīm ābulauit in via peccōz. oret. (penitendo) sibi darivnā guttā sanguinis d̄ pedib; ch̄ri p̄ q̄s p nobis ambulauit in mōdo. *Siq; aut; peccauit nō fuādo p̄cepta dei nec opādo bona exoret sibi dari saltem vnā guttā sanguis manūū ch̄ri.* Itē si peccauit q̄s p̄ charitatē exoret guttā sanguinis d̄ latere ch̄ri effusi. *Siq; penitēdo frute sanguinis ch̄ri merebit; bona vite et; ne q̄ nobis p̄ster idem ch̄s dñs q̄ cum p̄ze & sp̄sūctō vuit rē.*

De eadē dñica Sermo. III. de pastu vite eterne & gustus felicitate applicādo iuxta euangelium.

Go sum pa

stor bonus & cognosco oues meas & cognoscunt me mece *Jo. x. & in euangelio hodie no. Scim; charissimū q̄ deus oipotens ex bonitate sua largissima creauit in mundo duas creaturas ad bñitudinē & deū p̄p̄tuo laudandū. scz angelicam creaturā in celo & humanā in terra. vtraq; peccādo ruit. Angeli em; ceciderūt p̄ supbiam. hō p̄ gūlam & inobediētā mandati dei. p̄pter qd̄ hō de paradiso electus errauit in mōdo sicut ouis. Uñ ps. in p̄sona hūani generis orabat dī. *Erraui sicut ouis q̄ perijt q̄re suūm tuū dñe.* Idcirco dei fili; venit tanq; bon; pastor vt req̄reret hoies tanq; p̄ditas oues tanti quidem amoris seruoze vt etiam sanguinem pro eis funderet & animam morti exponeret. *Req̄sitosq; & inuētos reduxit in caulam ecclie vbi pascit eos p̄ciosissimo cibo corporis & sanguinis sui in eucharistia.* Uñ Breg. in homel. *Fecit inq̄t qd̄ monuit. oñdit qd̄ iussit ch̄s. Bon; pastor p̄ ouibus suis aīam suā posuit vt in sacramēto corpus suū & sanguinē p̄teret & oues q̄s redemerat carnis sue alimento satiaret.* Hec ille. *Proinde ch̄s dicit se eē bonū pastorez q̄ aīam p̄ ouib; poneret. & suas oues coḡscret pascendas illas p̄ grām in p̄nti. & vādem p̄petuo p̄ glām. vtz in euāgelio. Iuxta hoc sacri euāgelii ex q̄ ch̄s loq̄tur de pascendis suis ouib; & recognoscēdis. ac in**

ouile. s. celeste adducēdis finalit. *Itō libet at in h; s̄mone tria mysteria declarari. Nam; dicit ch̄s se cognoscere oues: & se pastorez pascēdo denominat*

Prō de ouū pascēday cognitione. Scō de futura pascuay gustatōe. Tertio de dulcū sapoz dotatōe.

Circa p̄mū de cognitio

ne ouū ch̄ri scz pascēday i celo vt satisfacia m; huic euāgelio in q̄ dr ch̄s *Ego suz pastor bon; & coḡsco oues rē.* Notem; h; tria documēta p̄tractādo eliciēda. *Prō de coḡscentis ouib; ch̄ri sanis. Scō de oppositū de infirmis. Tertio de custodiēdis ill; oib; a p̄lat;.* *Prosequēdo de p̄mo sūt & de scō. s. de cognoscēdis sanis sūt & egrorū notandū q̄ vt Aug;. xij. q. iij. c. duplicet. dr. Oues ch̄ri dicunt; ch̄riam. & sunt duplices. Quēdā em; sūt bone & sane. qdā male & infirmę. sic ch̄riam boni & mali sunt. S; q̄lit; cognoscant; boni electi ad pastū vite eterne *Ap̄ls ij. Tū. ij. dr. Firmū fundamentū dei stat habens signaculūz. hoc cognouit domin; q̄ sunt eius. & discedat ab inq̄tate ois q̄ inuocat nomen domini.* Hec ibi. *Uñ sic pastor bon; oues suas electas & sanas cognoscit p̄ certa p̄o signa. sic ch̄stus sūts ch̄risti anis dedit hec signa q̄b; eas cognoscere facit. Primū est fidem catholicāz firmiter retinere. Ideo ap̄lus ibi dicit. Firmū fundamentū stat scz in electis. i. fides vt exponit *Ura. Nam; Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Exemplum de ouib; *Itō do. li. *Exim; dicit q̄ inter oēs greges ouū agnoscūt matrē solo balatu. & mater ouis agnoscit p̄p̄riū agnū ad odorem. Agnoscit etiam pastorez vocem p̄p̄riam. In quibus docetur q̄ ouis ch̄ri debet agnoscere matrem ecclesiam obediēdo & ch̄m suūz pastorem p̄ fidem veram. Sed q̄lter cognoscitur ar̄ouis sit sana vel infirma. Petrus de crescē. lib. ix. rural. cōmo. dicit. q̄ si aperient; eay oculi & sunt bene rubicundi & subtiles. tales oues sunt sane. Si autem oculi albi sunt & grossi infirmę sunt. Sic sp̄ritualiter. si oculi fidei & intentionis sunt rubicundi per sanguinis ch̄risti memoriā & per veram charitatez sanī sunt ch̄riam. Si aut; sunt albi p̄ vanitatis mundane dilgē*****

Domínica. II. post pasca

gationē in affectu z grossati p erroneū sen-
sum corrupti z infirmi sunt. Scdm ergo si
gnū q̄ cognoscat ouis ch̄i apta ad pastum
vite eterne est dei p̄cepta obseruare. Ideo
Apl̄us ibi addit Dei inqt̄ habēs signacu-
lū sc̄z opis. Nam Jac. ij. Fides sine opibz
mortua est in semetip̄a. Exēplū in ouibus
vbi s̄. Petrus dicit q̄ si oues audacter va-
dūt p viā sūt sane. si molesto capite sūt egre.
Sic sp̄ualit̄ si oues ch̄i. id est ch̄iani auda-
cter in spē tendūt ad ouile celeste p viā mā-
datoz dei sane sunt. altoquin egre. Unde
Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua
mādata. Tertiu signū q̄ cognoscat ouis
ch̄i est veram penitentiā de peccatis age-
re sc̄z i p̄nitōe: p̄fessione z satisfactōe. Jo
Apl̄us vbi sup̄ addit. Et dūcedat ab inq̄-
tate sc̄z p penitentiā. Exēplū Petrus vbi
vbi s̄ dicit q̄ oues cognoscat sic q̄ si capre
in pelle colli z ante tracte vix trahi possunt
sunt sane. si aut̄ facile trahunt sunt infirme.
Sic sp̄ualit̄ oues ch̄i ch̄iani cognoscat
tur. Si em̄ trahant̄ pelle id est carnis mos-
tu z p̄cupiscētia ac resistūt trahēt̄ diabolo
vel carni sūt sani. Si aut̄ nō resistūt egri s̄t
z indigni ad pastū celestem. Unde Gal. v.
Qui ch̄i sunt carnē suam crucif̄. zc̄. Nec
sufficiant breuiter. O ergo ch̄iane agno-
scete an sis ouis ch̄i sana. qz si infirma es
p peccatū nō intrab in celeste ouile nisi peni-
tuer̄. P De tertio vitz d̄ custodiēdis
ouibz ch̄i cōmissis a p̄latis breuiter p̄ satisfā-
ciendo ip̄i euangelio. Notandum q̄ in hoc
euangelio duo genera p̄latorum denotā-
tur sc̄z mali p mercenariuz designati. z bo-
ni in exemplo ch̄i pastoris hom̄ instructi
Isti aut̄ potissime quattuor signis discer-
nunt. Nam p̄mū signū i intrando. Qū em̄ p̄-
latus vel pastor eccl̄ie nō intrat p ostiū h̄ ē
p ch̄m s̄z simoniace p̄ce vel p̄cio potentia
vel parentela mercenarius iudicat. Unde
ch̄s dicit Jo. x. Amen dico vobis q̄ nō in-
trat p ostiū in ouile ouium sed ascendit aliū
de ille fur est z latro. qui autem intrat per
ostiū pastor est ouium. Et infra. Ego
sum ostiū p me si quis intro. sal. p me. i. imitā-
do meā hūilitatē charitatē z alias p̄tutes.
Scdm signū in custodiēdo. Qū em̄ q̄s p
mercede. s. sp̄ali z n̄ p̄deo custodit oues nec
curat nisi tondere v̄l mungere hoc est lucra.

tpalia querere v̄l honores z dignitates am-
bire mercenariū iudicat. Qū Greg. dicit.
Qui pastoris locū tenet s̄z lucrū amāz nō
quirit sed magis lucrū pecuniaz z comoduz
ppriū mercenariū est. Tertiu signū in pa-
scēdo. Qū em̄ nō curat oues pascere verbo
doctrinē sanctē z exemplo vite bone merce-
nariū iudicat. nō pastor q̄ a pascendo dicit̄
Qū dicit Bre. viij. q. j. In scripturis. Qui
oues dei tenent pascere ostendit se pastores
ch̄istum minime amare. Idem. Dum pa-
stor p abruptavicioz graditur necesse ē vt
grex ad p̄cipitia sequat̄. Quartū signū in
defendendo. Quando ei n̄ d̄fendit a lupis
nec curat clamare p̄tra lupum infernalē vi-
tia redarguendo vel infirmos admonendo
z p gregibz deū exorando mercenariū iud-
icat. Qū in euangelio dicit̄ q̄ bonū pastor
animā dat p ouibz. mercenarius aut̄ fugit.
Patet ergo q̄ d̄nabiles mercenarij sunt
om̄s taz sp̄uales p̄lati q̄z seculares p̄ncipes
in subditis exactiones iniustas facientes nec
vitia corrigūt sed tm̄ lucrum pecuniarū q̄-
runt. s̄l̄. et omnes patressfamilias familiarū
p̄mittentes peccare. Q̄ Amiriū sic pu-
gnat diabolus p̄tra nos oues ch̄i sicut pu-
gnant Alexander magnus astutissimū cō-
tra regem Indoz nomie Porum habentē
elephantes in suo exercitu. qui sunt anima-
lia maria adeo q̄ supra vniuersūsc̄z dorū
sum extruit vni castrū lignēū in q̄ possunt
xxxij. vel. xl. viri pugnantes stare vt patz. j.
Nachab. vj. Et Joannes belet̄ de offi-
cio dicit. Alexander ergo pugnaturus con-
tra illos duplici cautela vsus est. Una vice
ordinavit vt ponerēt̄ statue eree ignite pru-
nis ardentibz replete in via vbi debebāt ele-
phantes transire. qui statues esse homines
extimant. eas subuere nitebant̄ cū p̄mu-
scidis suis id est rostris. sed statim ab ere fer-
uentim p̄muscidis combusti fugam inie-
runt z maximū stragē in exercitu Porū regis
indozum fecerunt. Alia vice Alexander co-
ram exercitu suo fecit minari vnum gregez
porcoz in quo iussit vnum porcellū affligi
quo clamate rotus grex grunire cepit. Au-
dientes autem elephantes qui naturaliter
timent grunitū suis p̄tmescentes tātū por-
coz strepitū grunientium fugā inierūt z in
exercitū ppriū grauē stragē fecerūt zc̄.

Bermo

XVII

Dyffice elephātes magni ad instar p̄mō
ticulorū significāt p̄latos in pp̄lo ch̄iano
sup̄ q̄s extructū est castz defēsiōis subdi-
coz. q̄ sicut elephantes sunt animalia castissi-
ma. sic ip̄i p̄lati debent esse casti. S̄z p̄tra
hos astutissimū diabolus vt vincat ponit
statuas ereas. i. p̄ncipes ignitos igne ire et
luxurie: q̄ comburūt p̄muscidas: ita q̄ cor-
ripe eos nō audēt. z sic magna strages fit i
populo cū vitia manēt̄ incorrecta. Itē vin-
cunt damore porcoz. i. luxuriosoz z carna-
liū hom̄ q̄s corrigere nō audēt. z sic p̄būt
sic heli q̄ n̄ correxit filios. j. Reg. iij. R

Circa secūdu de gustu

futuro pasuarū Querit̄ vtz hoies i vita
futura post resurrectōem aliqd̄ q̄nq̄ habe-
ant comedēdo v̄l bibēdo gustare. Ad qd̄
possz q̄s arguere p̄ illud saluatoris ch̄i di-
ctū Lu. xxiij. Ego dispono vob̄ regnū sicut
disposuit mihi pater vt edat̄ z bibat̄ su-
per mensam meā i regno meo. Nā et ch̄s
post resurrectōem suā comedit corā disci-
pulis. ergo zc̄. Itē si nō comedent sequit̄ q̄
frustrabit̄ i eis sensus gustū. qz carebit̄ actu
de gustatōis dulcissimi saporis. z sic carebit̄
mercede abstinentie quā fecit hō p̄ deo i p̄-
senti qd̄ est incōueniēs in bt̄is in quibz aliq̄
sensus suis obiectis perficiuntur. q̄ zc̄. Ad
hec r̄ndet̄ fm̄ doct̄. q̄ in futura vita nunq̄
fiet̄ corp̄alis comestio vel bibitio in p̄petu-
um. neqz apud bt̄os neqz apud reprobos
vt patet p̄cipue p̄ Bonauē. z Richar. in
iij. alio sc̄z. Quia vt ch̄s Matt. xxij. ait.
Erūt sicut angeli dei i celo. q̄ erūt sp̄uales.
Qū z supradicta v̄ba ch̄i sp̄uales delecta-
tiones designāt. vt dicit̄ Cirill̄ z Theophi-
lus. Necideo ch̄s post resurrectōez come-
dit vt oñderet necessitatē vel delectatōez
aut futurā hom̄ comestione post resurre-
ctione fore nō ph̄atistica: sicut ait Augus.
Quare aut̄ sic disposuit de⁹ vt nunq̄ gu-
stent ex p̄te bt̄ozum: potissima ratio ē ista.
qz talis gustus in eis diminueret gl̄iaz si fi-
eret inter beatos. qz si bt̄is ideo comedere
vel biberet: qz aliq̄ esuriret aut sitiret cum
esuries z sitis sint penalia. sequerēt̄ q̄ beati
aliquā penā haberēt. z sic minoraret̄ bt̄itu-
do. Si autē nō esurēs nec sitiens comede-

ret v̄l biberet ventrē replēdo grauaret̄ s̄z
mach⁹: z hoc etiā penale esset: qd̄ nō habe-
locū in beatis. Cōtra p̄dicta carnales ho-
mies dicūt. Quid facio cum celesti habita-
culo: cū ibi nil quod comedā vel bibaz ha-
bebo. Quibus r̄ndet̄ p̄ dictum illd̄ Aug.
xxij. de ciuit. dei. q̄ deus ip̄e erit ibi vnde sa-
tiant̄. z quodcuqz desiderat̄ ab oibz hone-
ste. sal⁹: vita: gl̄ia: vicia? Nec ille. Ergo ois
cib⁹ optim⁹ z potus ac om̄e bonū supercel-
lentissimū in deo habebit̄. Sed q̄re voluit
deus q̄ damnati nunq̄ comedere habeant
licz esuriāt: Rō hui⁹ est. ne si in fame aliqd̄
comedere haberēt vel bibere ex hoc delecta-
tione aliquā z pene alleviationē cōsequē-
rentur. Q̄ ḡmira dei iusticia que nil delecta-
bile admittit d̄natis. S̄z d. ex q̄ nūq̄
q̄z gustabūt aliqd̄ bt̄i v̄l d̄nati. q̄ frustra
habebūt sensum gustū. nec videt̄ ql̄ ē fru-
eibus habeāt suauitatē: R̄ndet̄ fm̄ Rich.
Bonauen. Tho. z alios q̄ licz sensus gu-
stus nō habeat masticatōez v̄l tractatōez
cibi aliam corp̄alē vel pot⁹: mhilo min⁹ tñ
sensus gustus sic etiā aliq̄ sensus summa de-
lectatōis felicitate replebūt̄ in bt̄is. z gustus
p̄ mercede laboris abstinentie dorabit̄ inef-
fabili dulcore z actu bt̄e degustatōis delecta-
bilissime. put̄ oñdet̄ tertio articulo hui⁹
fm̄onis qui sequitur.

Circa tertiu de saporū

dulcedine in sensu gustū inq̄rēdū ē: vñ ha-
bebūt̄ ip̄i bt̄i in futuro post resurrectōem
gustū saporū dulcedine: cū nil ha-
beant gustabile extrinsecuz: nec comedant
nec bibant i p̄petuū: R̄ndet̄ s̄z theologos
doc. sup. iij. recolligendo q̄ gustus bt̄ozū
post resurrectōez dorabit̄ ab oip̄oreti deo
summa dulcedine felicitatis. Cui⁹ magnitu-
do oñdit̄ ex octo que maxime faciūt ad fe-
licitatem gustus. Primo ostendit̄ ex p̄cre-
atione. Nā Rich. sup. iij. di. xlix. dicit. q̄ erit
a deo p̄ creatōem: z causabit̄ etiā ex vi
britudis vite qd̄ hūiditas in lingua beato-
rū: que maxime cōpetit p̄fectōi sensus gu-
stus. que hūiditas seruabit̄ incorruptibi-
liter in p̄petuū que erit saporis dulcissimi i
effabiliter adeo q̄ oia viscera mirabiliter fa-
cit̄ delectari. Et qz dei p̄fecta s̄t opa Deut.
xxij. q̄ miro mō p̄fectissimeqz erit ois feli-
T 3

citatis gustui cōpetēs in bñs. Sz heu p op
positū d dānat cogitem? quō i coz ligua
z fauab i resurrectōe pcrebit qdā hūidit
tas amarissima oia coz viscera amaricas z
corrodēs: iuxta illd Deut. xxxij. Fel draco
nū vinū coz. z venemū aspidū inanabile. Q
pctōz ptimesce. Scdo ex obiecti influ
tōe. Videm? enī q qnto obiectū gust? est
meli? magis sapit. sic vinū bonū pl? q ma
lū z pl? q aq. z aq bōa q mala. Sicut cib
bon? z specificat? q infusus z corruptus.
Sz qm i celo hēbim? p obiecto sensuū coz
pa gliosa setoz: inf q pēcipua erūt corpus
chri z coz p mris ei? brē. q sicut claritate z
pulcritudie iproporzionabilē pcellūt oia i
h mūdo pulcerrima. ita eadē rōe pcellūt o/
doze oia odorifera. Sicqz p influxas spēs
saporabiles sic z odoriferas pcedētes ab il
lis glosis coz pibz ad organū gustatiū fi
et mirabil' imutatio gust? bñi: z refectio ple
naria sine tū masticatōe vlt traicctōe. Expi
entia ei docz q odorē magnū spēs etiā sil
sapor? pcomitāt: ita vt qñ pleno sapore in
co hō repleat. vt piz i magni puiijs abo
rū odoriferoz. Vñ exēplū legit d setō Ti/
burtio. cui? frater Valerian? cū spōsa sua
setā Cecilia acceperāt duas coronas ex ro
sis z lilijz ab angelo de paradiso dei allatas
Ad qz cū intrassz Tiburt? dixit. Viroz
h tperosē? h odor z lilioz vñ respiret. Co
fiteoz veb ita sū refectus vt putē me rotuz
subito imutatū. Valerian? dixit. Corōas
habem? celestes qz tui oclū videre nō pua
lēt nisi i chm crediderz. z sic ille tādē credi
dit. Si g adeo reficiūt odozes floz celestū
vt totalit' etiā sapore illū repleuerit z imu
tauerint. qd putas fiet i odoribz z speciebz
saporabibz bñoz? Demqz p oppositū qntū
putas fetozē z amaritudinē sil' ascēdere de
coz pibz dānatōz ad maiorē penā illorum
oim q nō tollit famē vltitū ab eis. iuxta
illd Esa. xxxij. De cadaueribz eoz ascēdz
fetoz. z Job. xvij. Attenuet fame robur e
zē. Tercio ex restitutōe. qz de? i pa
tria restituet hōi naturale cōmodū: z vim
ipr? gust? qd erat i paradiso pditū. vbi Adā
an pctm d gustu soli? aq tātū sapore ha
buit sic nos iā d gustu vini optimi vlt forte
malmatici. Et d gustu mimi fruct? sic nūc
de lapidissimis fercul. Sic etiā dvisū vni?

stelle tāta fuisset delectatio: sic nūc i vñs so
lis. z sic de alijs sensibz. Oia enī sunt dete
riorata ad min? q ad nram pceptōez post
lapsū in pctm: vt volūt doctozes. z accipit
ex glo. sup illd Esa. xxx. Erit lux lune sicut
lux sol. z lux sol septuplicat lucēs. Exēplū g
tia. videm? q egri oculi min? vidēt qz sani
z fauces hois egri nō sapiūt ita bonuz z
suauē sapore sic sani. vt patet in febricitan
tibz qbz vinū bonū amarū vidēt. Sic p
peccati natura corrupta z egra minus bñ
pāpit oia qz an pctm i sua sanitate U
In cui? signū (vt dicit phyci) ego certi
orē habz sapore z meliorē ceterz paribz qz
postqz fuerit corrupta. Et videm? q post
pctm nunc adeo debilitati sumus in sensibz
bus vt etiā a pleriqz aialibz pcellamur. iux
ta illa metra. Nos aper auditu pcellit: ara
nea tactu. Siluus olfactu: lynx visu: sima
gustu. Sed quoniā chrs dñs p pctis nris
satisfecit ad plenū. z sua passiōe felici? nos
reparuit ad celestē britudine. ita q stat? bñ
tudis p? resurrectōem mltro pcellat statū i
nocētie. Illd cōmodū gust? z sensuū qd p
didim? restituet multo felici? vel ad min?
in eqpollēti. z p pseqns habebim? summe
delectatōis felicitatē i patria: i gustu z sen
sibz oibz. Sz p oppositū i dānatis erit sū
ma pena in oibz. Quarto ex diuersifica
tōe. qz sicut vni? bñis differt ab alio i clari
tate sū diuersitatē meritōz. ita eadē rōe i
odore z sapore sū q doctozes tenēt. Et qz
innumerabiles erūt oēs bñi in celo: cogita g
qz diuersitatibz odorū z saporū singuli refici
ent a singul' p spēs influxas: sicut z dānati
a singulis penas p oppositū participabūt
X Quinto ex acutōe. quia de? sua po
tentia acuet z meliorabit supra humanaz
sez extimatōem in lingua palato z ore bea
torū potentia gustatiuaz. acutio autem in
dānatis erit in amaritudinē Sexto ex
pfecta impletōe. s. ois appetitus. Si enim
manna oim saporis suauitatē habebat p
ut quisqz bonoz appetebat. hoc multo fe
licius erit in gustu beatorū. Vñ Glo. super
Psal. j. dicit. Beatus est cui omnia opora
ta succedunt. Sz dānati in omnibz famē
z sitim patiēt. nec aliqd qd volūt habebūt
Nam z mori desiderabūt: sed mors fugiet
ab eis. Apocal. ix. Q g tu pctōz q non po

tes hic vni die ieiunare p deo: quō tūc fa
me sempiternā tolerabis. Septio ex ami
mi dēratōe. nam aio vel corde dēto existen
ti hōi bene sapit cib. turbato aut vel in af
flictione posito desipit ois cib. Quia pō in
celo bñi sunt sūma pace dētati. g dlectabile
habēt sapore. Sz dānati in penis habent
amarissimū. y Octauo ex ppetuatiōe
qz in ppetuo gust? bñoz felicissim? nunqz
interumpet vel ad momentū z nunqz des
inet sed stabit in plenitudine ois boni. Si
cut p oppositū gust? amarissim? dānatōz
z auz h fames z sitis ppetuo in eis pma
nebunt z carentia omnis boni. Q quanta
illa erit fames nō centū aut mille annoz sz
sine fine seculoz. Q qz libenter in tāta fame
comederēt bufones z serpētes si haberent.
Qsi possent libenter deuoraret pzia bra
chia z linguas. vt impleat in eis illud Esa.
ix. Unusquisqz carnē brachij sui vorabit. i.
vorare vellet. Et illud Apoc. xv. Cōman
ducauerūt liguas suas p dolore z blasphe
mauerūt deu celi. Sit hic p finali qñ exem
plo qd Esa. lxx. ipē Esaias ppheta i spū vi
dit dñm dicētes ad dānatos sic. Pro eo q
vocaui ad pniām z nō respondistis. i. pctā
vra pfitendo. locut? sum sez p pdicatores z
non audistis. sez pcepta seruando: sed facie
batis malum in oculis meis ppter hoc ecce
serui mei comedēt z vos esuriētis. ecce serui
mei bibent z vos sitietis. ecce serui mei leta
bunt z vos pfundemini. ecce serui mei lau
dabunt p exultatione cordis z vos vlula
bitz p dolore cordis z contritione spiritus.
Hec tibi. Quasi di. Vos clamabitis ve no
bis quia nati sumus. Ne nobis qz peccau
mus. ve nobis qz igni ppetuo dati sumus
cū diabolo. ve nobis quia celestia bona p/
didimus. Ne qz fame siti z oibz malis ppe
tuo cruciabimur nunqz liberādi. Rogem?
ergo chm zē.

De eadē dñica. Ser. III. vitz de multi
plicitate bonoz celestiu p chm adqstioz z
de gebēnaliū p oppositū.

Go agnosco
pzem z aniam meā pono p ou

bus meis. Joannis. r. capit. z in euangelio
hodierno. Christus dominus in hoc euang
gelio z verbis istius thēmatōis ostendit siue
diuinitatis bonitatem z charitatē erga nos
homines qz nominat oues Magua quippe
charitas fuit qz p nobis ipē de? descendit d
celis z nram carnem assumpsit vt reqreret
nos tanqz puius pastor oues pditas z a fau
cibz lupi infernalis nos eriper. Sed maior
fuit charitas qz p nostra salute animā suaz
in mortem exposuit. Unde ipē ait Jo. xv.
Maiozem charitatem nemo habet qz vt
animā suaz ponat quis p amicis suis. Sz
z maximam charitatem insup ostendit qz
sui sanguinis precio z mortis ac passionis
merito voluit nobis promereri. ineffabile
gham celestem vt ppetuo cū ipō coronati i
suo regno pregnarem? secum cōiūta cele
stia simul eadem mēsa comedē. z de eodē
abor potu sumendo celebraremus. Quis
regum aut pncipuz suis famulis tantā cha
ritatem faceret vt coronā z regnū eis condi
uideret. Quis pastoz oues suas secum co
medere z de eodem ferculo z potu simul bi
bere cōcederet. Sed ecce maxim? rex chrs
sic p oia fecit nobis. sicut ipē dixit Luc. xxiij
Ego dispono vobis sicut disposuit mibi
pater vt edatis z bibatis sup mensam me
am in regno meo. Et hoc potest esse aliud
thēma pro hoc sermone. Quare sic chrs?
nobiscum voluit facere nisi ex diuina z me
ra bonitate sua z charitate. adeo dicit. Ego
sum pastoz bonus zē. Et iteruz. Ego agno
sco patrem. id est dei patris charitatē. qua
sic vult vt animam meam ponam pro ouibz
bus meis saluandis z in celo glorificandis
vt patet per expositionem Gregorij. Et de
his patet in euang. Itaqz ex quo in euange
lio chrs dicit q tanqz bonus pastoz ex cha
ritate diuina animā suā ponere voluit pro
salute eterna ouū suaz chriānaz sez aiaz.
vt sic ill' adqreret z disponderet bona celestz
regni vbi ppetua britudine eas pasceret ex
glificaret. Idcirco vt nouerim? qz mltipli
cia sint illa bona celestis regni q chrus nob
pmeruit z pl? ea desiderem?. ac p oppositū
mltimo da ifernalia mala caueam? p h ser
mone tria mysteria notem?.

Prō de celestū bonoz multiplicitate.
Scdo de gebēnaliū maloz copiositate.

Domínica .II. post pasca

Tertio de causalium christi meritorum exemplaritate. Quia christus nobis meruit celestia et saluauit a gehena. **A**

Circa primū de multipli-
citate bonorum celestium. Notandum est quod sicut dicit Bern. Bona celestia sunt inquit tam magna quod non possunt mensurari. tam longeva quod non possunt terminari. tam multa quod non possunt numerari. et tam preciosa quod non possunt estimari. Hec ille. Et propterea cum sint tanta et talia debemus nos miseris fortius ad illa adipiscenda conari. quod ut Aug. dicit. licet estimari. non possunt tamen adquiri possunt. Sed et quod non adquire voluit vel illa negligunt ineffabilia mala gehene incurrunt que nec mensurari nec numerari nec etiam terminari possunt. Inter hec ergo duo indicabilia constituti sumus charissimi ut eligamus quod eorum volumus vel bona vel mala sed utraq; sempiterna. vñ Eccl. xv. An hominem vita et mors boni et mali quod placuerit ei dabit illi. Quamuis autem illa sint innumerabilia et indicabilia ut dictum est: tamen aliqua saltem generalia de illis put a seris sunt tradita per sequimur. Sed quoniam ut phs. j. Elechorum dicit et expetita docet. Opposita iuxta se posita magis clucescunt. puta albam positam iuxta nigrum et lux iuxta tenebras magis apparetur. Et quod quod celestium bonorum desideria non aliter aut ad puerionem de peccatis. sepe fortiter gehena mala et supplicia deterrendo compellunt. Idcirco de hoc primo preloquendo: circa secundum etiam scilicet de malis gehene per oppositum habet per quoniam simul. put iste sermo capit. Ut autem saltem aliquantulum intelligere possimus quod multiplicata sint bona celestia et per oppositum mala infernalis. Aduertendum est quod secundum Anselm. lib. similitudinum. et post eum secundum Fran. maro. aliosque doc. ponuntur precipue xv. partes beatitudinis celestis. per oppositum contra xv. partes miserie incurrimus per peccatum. et perfectissime erunt in inferno. Quas in tribus quibus narijs poni libeat per faciliorem captum secundum ordinem scripturarum trium terminorum. Salus Pacis Fugis.

- Prima de sanitate sine infirmitate.
- Secunda agilitas sine grauitate.
- Tertia libertas sine seruitute.
- Quarta vbertas sine defectuositate.

Quinta speciositas sine deformitate.
 Sexta pax sine perturbabilitate.
 Septima amicitia sine odiositate.
 Octaua cognitio sine fallitate.
 Nona impassibilitas sine mortalitate.
 Decima sanctitas sine peccabilitate.
 Undecima iuuetus sine senectute.
 Duodecima pueritas sine orietate.
 Decimatercia gloriolitas sine vilitate.
 Decimaquarta iocunditas sine tristabilitate.
 Decimaquinta securitas sine timiditate.

Ista undecim possunt etiam per prolo simplicia nominari tanquam pasca celestia vel etiam ferula pueritij celestis: quibus christus tanquam pastor bonus pascat et reficiat oues. **B**

Prima ergo pars vel boni beatitudinis deus sanitas sine infirmitate. Et idem quod prope in presenti vita quod sumus subiecti multis infirmitatibus secundum corpus. Audimus enim quendam physicum dicere quod ex singulis membrorum iuncturis possunt oriri in homine plures quam lx. infirmitates. Denique secundum animam infirmitates habemus passionum multarum. scilicet. tristitie gaudij. odij. amoris et huiusmodi ac variarum curarum que disponunt ad mortem. Sed in celo nulla vno quam erit infirmitas sed perfectissima sanitas. Unde Eia. lx. Occupabit salus id est sanitas muros tuos. Et per ps. in persona beati gratias agens dicit. Benedic anima mea dominum et noli obli. oes retribu. ei. Qui propitiatus est tuis iniquitatibus et sanat oes infirmitates tuas Anselm. in psallogion. Cur per multavagaris o homo munitio querendo bona creata amara vno bonum in quod sunt oia bona. si delectat te longa et sana vita in celo est sanitas eterna etc. Per oppositum in inferno erit omnis infirmitatis dolor Job. xx. Artabitur et estuabitur et omnis dolor irruet super eum. Quod homo habuisti ne aliquam podagram vel calculum aut aliam grauem infirmitatem aut dolorem in corpore. cogita maiora esse in inferno nisi penam egeris tibi propata. Festina ergo in celum. Secunda est agilitas sine grauitate. Nam in presenti sumus graui in hoc corpore constituti. in quo multas fatigas patimur ex motu corporis ambulando: laborando: stando etc. quod fatigas incurrimus ex peccato Sap. ix. Corpus quod corrumpit aggrauat animam et depmit sensus etc. Sed in celo est summa agilitas sine omni grauitate et fatigio. nunquam etiam

Sermo

XVIII

fatigabit corpus beati sine stando perpetuo coram rege christo sine procedendo. Sic nunc angelus potest mouere corpus hominis quasi in actu oculi de portando per milia miliaria sicut transfudit angelus phetia Abachuch in monumetro de iudea in babilonem et profesti restituit in locum suum Dan. xiiij. Ita tucania mouere poterit corpus gloriosum ut dicit Aug. Sed per oppositum damnati habebunt corpora grauissima ut nec exire nec se in loco erigere possint aut de latere in aliud latere protere. sed iacebunt tanquam trunci graues in locis infernalibus. Eccles. xi. Lignum in quo loco ceciderit ibi erit. Tertia est libertas sine seruitute. Hic quod prope seruituti dominorum sunt homines subiecti. sed post iudicium omnium dominum et ois potestas euacuabitur. ut dicitur. i. ad Cor. xv. Soli deo erunt subiecti nec prope ut serui sed ut filij patri cum quo regnabit. in secula seculorum. Apocal. xij. tanquam coheredes christi. Per oppositum damnati erunt in miserissima future demonum tortorum pessimorum. et ipsorum dominio subiecti. Matt. xvij. Fratrus domini tradidit eum tortoribus. **E** Quarta est vbertas sine defectu. quod satietas erit omnis boni. ps. Benedic anima mea dominum qui replet in bonis desiderium tuum. Idem. Inebriabuntur ab vbertate domus tue. Hic quod prope non satiat animus nec potest omne eius desiderium impleri etiam totum mundum quis possideret. Imo ut Iuuenal poeta ait. Crescit amor nummi quantum pecunia crescit. Sed quare hoc immo centi. de vilitate humane conditionis. per. ij. c. vij. dicit ridendo sic. Cupide vis scire quare es vacuus et nunquam implearis. Non est plena mensura tua vel domus aut bursa Anticunus dicitur: adhuc est capax amplior. quod animus humanus factus est ut sit capax dei. nunquam ergo est plenus nisi deum habeat ad cuius imaginem est factus. Exemplum si cera impingatur si sigillo: nulli alteri sigillo per mundum potest aprari perfecte ut bene impleat nisi primo. sic anima non implebit nisi deo ad cuius imaginem est. huius erit in celo. ps. Satiabor cum appuerit gloria tua. Per oppositum in inferno erit ois penuria et carentia desiderabilis rei. Vñ ps. Desiderium peccatorum peribit. Quinta pars vel boni beatitudinis est speciositas vel pulcritudo sine deformitate. Hic quod prope corpus nostrum non est pulchrum nudatum nisi sit bene vestitum. Sed in celo

dotabit pulcritudine idiabili claritate glorie. Dat. xij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Per oppositum ipsi damnati erunt miro modo deformes et turpes ac nudis corporibus. Esa. xij. Unusquisque ad proprium stupebit: facies eorum sicut vultus eorum Augustinus. Si ignis iste non ea que vultur deturpat quanto magis ignis gehene. Sexta est pax sine turbatione. quod ei huius sunt nisi continua bella litigiarum discordie etiam in ipomet homine ubi caro percipit aduersus spiritum. Rho. vij. Sed in celo erit imperturbabilis pax Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis et in regno opulenta. Per oppositum damnati erunt sine omni pace. quod nulla requies eis dabitur a torturarum labore. ps. Laborabunt in eternum et viuunt. Bern. Erucant in inferno nunquam mitigabitur. nunquam intermitteret. Septima est amicitia sine odio. quod ut Aug. dicit. In celo charitas perpetua regnat. Et secundum Rich. sup. iij. Quilibet tantum gaudet de bono alteri sicut de proprio. In presenti quidem rari sunt fideles amici. sed oes angeli et oes beati singuli singuli et oes ipsi deo et christo ac beati fratri erunt amicitissimi. Per oppositum damnati erunt in summo odio et ira adeo quod si possent morderent se mutuo tanquam canes rabidi. Ezech. xxxij. Impij cum armis suis ad inferna descendent. Glo. cum armis. i. vicijis spiritualibus inuidia odio et ira. **D** Octaua est cognitio sine fallitate. nam in presenti sumus multis erroribus fallitatis involuti et in ignorantia. adeo quod sic Themistius sup. ij. de anima. dicit. Ea que sanus sunt minima eorum que ignorantia. Nam nec animam propriam noscimus quam quid die pueri in ope habemus. Sed in celo erit summa cognitio et sapientia adeo quod vna vetula vel vno puer in celo exis plene scit quod oes doctores huius mundi scire possent in presenti. Vñ Aug. li. iij. sup. Gen. dicit quod beati habent triplicem cognitionem. et vna de meridiana qua ante beatum cognoscunt diuinam essentiam in seipsa vel seipsum in seipso videndo deum clare: facie ad faciem. Cor. xij. Secunda de cognitio naturam que cognoscunt creaturas in seipso. i. in sapientia diuina in qua videt oia ut dicit Beatus. Tertia est cognitio vespertina que cognoscunt creaturas in proprio genere per propria spes. Præterea de meridiana vel diurna. quod sicut sol in perfecta meridiana hora est in summa claritate et seruoze. sic visio diuine essentie est summe claritatis. Secunda dicit matutina

qz mane est pma hora diei. Ut aut idē Au- g. dicit. Primatū cognitiōis obtinet illa q cognoscat creaturas p creatorē nō ecōuerso Tertia ergo dicit vespertina qz cognoscat de um p creaturas tāqz p tenebras enigmatū Ecce ex istis patet q in celo est clara cogni- tio oimodo. Sz p oppositū de dānaty scri- bit Eccles. ix. Recticia nec sapia est ap d in feros Nā vt volūt doc. sup. iij. di. vl. p in dicitū totā absorbebit mēs brōz rēflecte tur in penas ppias vt nil sciāt nisi penas.

Nona est impassibilitas sine mortalitate. Cū em in pnti patiamur multas miseras famis sitis laboris z hmoi. Ibi aut vt scri- bit Apoc. xxi. Absterget de oēm lachry- mā ab oculis scōz. z tā nō erit amplī neqz luc. neqz dolor neqz da. q pma abierit Per oppositū de dānaty Esa. xl. Ignis coz n erit. z ver. e. nō mo. z ps. Dors depascet illos. qz vt Tho. in. iij. dicit. Erunt in pri- mo dolore maximo sicut est dolor mortis

Decia est sctitas sine peccabilitate. Cū em in pnti oēs sim pccōres. qz vt Bona. dicit. Dēs in pctō nascimur. in pctis viuim⁹ z in pctis morimur saltē venialibz Ibi in celo erit pfectissima sanctitas nec in ppe- tuū erit peccatū. Esa. lx. Non audiet vltra iniquitas in terra tua. Et loqitur de hierlm su- pna. Per oppositū dānaty cruciabunt i pec- caty suis tanqz obstinati cū demōibz z ppe- tuo maledicti Dat. xxv. Undecima ps- bntudinis vel bonū ē iuuet⁹ sine senectute qz vt dr mgr. in. iij. di. xliij. oēs resurgēt in eadē etate q chrs resurrexit. l. annoz. xxxij. Quis aliq multū pl⁹ erat. semil habuerit. vt Adā Bathusalē zc. tū de talibz ps. dr Renouabit vt aqle iuuent⁹ tua. Si hoies h p pnti possent facere qnto peio magni dmi ad id conarēt puenirevt fontē iuuetur⁹ inuenirent. An. Hāc vitā celestē amplecti deberes vbi iuuent⁹ sine senectute. Sed p oppositū dānaty lz resurgāt in etate iuuent⁹ li pdicta trā h eis erit ad pene acerbitatē.

Duodecima est ptās sine prierate. naz bti in bntudine erūt tāte pcur⁹ z fortissime po- tētie vt sint eqles angelis. ita q sicut vnus angel⁹ nunc mouet celū fm doc. Sic post resurrectionē glificati erūt adeo potētes q possent mouere. vt docz Diony. li. de diu. no. Cū. Esa. xliij. Qui timent deū muta-

būt fortitudine sz humanā in angelicam. vñ nil resistere poterit eis. Per oppositū de dānaty scribit Esa. j. Erit fortitudo vñ vt fauilla stupe. q nulli flatu flūtere pōt. sic il- li nullo lesuo. Tredecima est glia sine vi- litate ignimie. Cū em videam⁹ in pnti nos oī spuracia z sordibz plenos tanqz saccos stercoz. z clar⁹ videm⁹ in seplcrovbi sum⁹ esceranay z pmiū. sed in celo erim⁹ glifisi sumi sine vlla miseria sordide spuracie z au- iuscūqz vilitat⁹. j. Coz. xv. Semiat coz p i corruptōe r surget i icorruptōe. semiat in ignimie resurget i glia. Per oppositū d da- mnat⁹ Esa. xij. Subt te sternet tū. z opi. zc. Decia qra ē iocūditas sine tristitia. nā in celo ē leticia ieffabil⁹ z nulla vnqz tristitia ps. Exultabunt scī i glia. le. i. cu. zc. Sz p oppositū de iferno Dat. xij. Ibi erit flet⁹ z stridor dētū. Decimūqntū ē securitas sine timore. qz scūt regnū celeste z oia bōa in ppetuū possidere. put chrs dr z oīs scri- ptura clamat. Sed p oppositū dānaty erūt zsolati oī timore. qz scūt q nunqz de coz misebit. z qntūcūqz pmiat sp etna pēa eis rmanet a pte p. Et qz vt Job. xx. scribit. Gladet z veniet sup eos horribiles. i. dmo- nes qz aspect⁹ ē terribilis. Q g pccōz vide- qnta mala tibi pata sūt in futuro si in pctō pmaneb. O aia miseravide qnta bōa sūt tibi pata i celo si pēmer⁹ Q chrsiē cōpatere tibi ppi. noli te p dēre sz adqre celestia

Circa tertiu pncipale d cālū chrsi. i. meritoz exēplaritate breuif suf- ficiat dclarare ponēdo ad pmissa duo exē- pla. vnū p bōis securādis. altez. p mal⁹ de- rēdis. Primū exm legit i vita scī Bē. abq- batis. q aliqū ifirmat⁹ vir dei scī Bē. cū ad extremū iā spm trahere videbat i ex- cessu mētis sue aū tribunal dī visus ē pnta- ri. Affuit sathā accusās illū iprobe San- ctus vir dei rñdit. Fateor nō sūz ego dign⁹ vt ppijs meritis obtinerē regnū celoz sz qz dñs me⁹ iesus duplici iure illō obtinet. i. be- reditate pīs dei z merito passōis. Ipe p- mo iure. i. deitay pcc⁹. altez. i. ius passio- nis mihi donabit. ex q iure ei⁹ dono mihi illō vēdicare nō pfundoz. Sicqz ille inimic⁹ cus. i. diabol⁹ pfusus z tor⁹ ille puent⁹ de- monū solut⁹ ē Et q reuelatōe habet q pec-

caro: dū tñ agat pniay: sicut fecit sā. Bē. vix qntū tenet debita pntiōez p fessioem z satisfactōem faciēdo nō debz despare. qz lz talia z tāta bona nō mereret ex se tñ me- ref ex chri passioe z meritis. Chrs em dñs vt nob sanitate etnā pmereret ifirmari vo- luit vsqz ad mortē i cruce. Itē vt nos agili- tate dotaret fatigas cozpal qntat⁹ susce- pit discurrendo p pdicatōne: z sic de alijs. Ut nos libtarz se suū z mīstrū discipuloz z hoim fecit. Ut nos satiarer omi bono ce- lesti esuruit chrs z sitiuit. Ut nos pulcri- ficaret in glia ipe turpis vt leprosus i cru- ce extitit. Ut nob pacē eternā z amicitiam dei ac āgeloz adqreret posuit se i odia ho- minū z psecutiōes sufferēdas ac passiones Itē vt nobis sapiam pstarer pdicauit fidē z docuit ad illuminādū. Ut nos ipassibi- les faceret vulnere ipse p nob suscepit. vt nos scīficaret penas pccōz nroz plene ex- oluit. Ut nos suscitaret ad iumentutē z po- tentes ac glifios faceret: letificaret ac secu- ros ppetuo redderet ipe i iuuetute ignomi- niozay mortē latronū i cruce tristitias z fle- tus ac pauores ptilit. Q g chrsiane age g- tias chro q talia p te passus ē vt celestia bo- na pdicta tibi adqreret. Exēplū se- cundū z terribile z malos legit i li. q dicit Viridari. z narrat Defret i suis pmoibz q qdā nobil⁹ erat mīdī amator z pauperū oppssoz. nec celestia bona desiderās: nec in- fernū timēs: sz tot⁹ viciōsus. Qui qdā vice dū dcleret i lecto camerari⁹ su⁹ iacēs ante camerā rapit i visioe q vidit dñm suū accu- sari aū tribunal dei de oibz suis mal⁹ opibz z sniam accipe dānatōis. Demōes aut tri- pudiādo ducētes illū ad Lucifēz. q dedit illi osculū di. Nō sit tibi par i ppetuū. Ad- demōes ait. Iste puenit balneari: ducite eū ad balneū. z mox pictus est i ignē ma- ximū. z fundebant sup eū picem z sulphur ardentē. Inde educ⁹ posit⁹ ē i lecto stra- to pmiibz z tinea. Tūc Lucifer dixit. Da- te ei bibere. Et ppinat⁹ est illi pot⁹ veneni sulphure cōmixt. Qui dū clamaret: suffi- cit Lucifer dixit. Audire cōsuevit sympho- nias: surgāt symphonici Tūc duo demō- nes cū trūpetis igneis ignē sufflauerūt in eū tāfortiter vt de oculis illius naribz z de ore flāma erūper. Tūc lucifer ait. Adduci-

te eū ad me. q adducto ille dixit. Cāta. Ille rñdit. Quid cātābo nisi maledictōez. Ma- ledicta dies q nat⁹ sū. maledicti pī z mī q me genuerūt zc. maledictū celū z de⁹ zc. Lu- cifer ait. h ē qd volui vt deū malediceres. iā ducāt i locū suū ppetuū. z piec⁹ ē i pu- tetū ignis. Factusqz est tal⁹ strepit⁹ acū tor⁹ mūd⁹ caderet. Ad quē strepitū euigilās ca- merari⁹ cucurrit ad cameram: z dñm suūz mortuū inuenit. Narrata igit visioe ordinē intrauit z pniay egit. Rogem⁹ g dñm zc.

Dñica tertia post Pasca Ser. I. iuxta euāgelū d qlitate z gaudio vite future.

Modicus etia

m nō videbitis meritez modicū z videbit⁹ me: qz vado ad ptes Jo. xv. z in euāgel. hodierno. Sam⁹ cha- rissimi q chrs dñs se totū p nob i cruce ob- tulit i sacrificiū. z sic etiā totā vitā dedit no- bis i exēplū imitādū ad salutē. Hodie g ec- clesia pōit nob euāgelū quō chrs pdixit discipulis tristitiā quā habituri essent i sua passioe. z tāde gaudiū in sua resurrectione et ascēsiōe vt doceret q sicut chrs p vitā tri- stiticia z tribulatōibz plenā ac p amarā pass- iōez pueit ad gliaz rurrectionis. ita nos chrsi- anos: put dr apls Act. xiiij. p mltas tribu- latōes optz itrare i reg. dei. ac p tristitiam pnie Cū Bē. Volue z reuolue totā vitā chrsi nil inuenies nisi tribulatōes z stigmata passionū. Hāc vitā suis elect⁹ chrsianis in mūdo reliqit vt p pnie fieri z tristitiā puez- māt ad celestē leticiā. d quo loqit h euāgelū um qz textualiter hic ponam⁹.

In il. r. dixit iesus discipulis. Modicū z iā nō videbit⁹ me z itez modicū z videbit⁹ me qz vado ad ptes. Dixert g discipuli ei⁹ ad- iuncē. Quid ē h qd dr nob Modicū z iā nō videbit⁹ me. z itez modicū z videbitis me z qz vado ad ptes. Dicebat g. qd ē h q dicit nob modicū. nescim⁹ qd loqit. Coguit aut iesus q volebat eū ifrogare z dixit eis. De h qrit⁹ int vos qz dixi. modicū z nō vl. me. z itez modicū z vide. me. Amē amē dico vo- bis qz plo: abitz z flebit⁹ vos. mūd⁹ ar gau- debit. vos at tristitabimī. sz tristitia vñ p- tet i gau. Qster cū parit tristitiā hz qz vicit hora ei⁹. cū at pepererit puez iā nō memi-

ne pssure pff gaudiu. qz nat' e ho i mun
du. Et vos g nunc tristitia habet. itez aut
videbo vos z gaudebit cor vrm. z gaudiu
vrm neo tollet a vob. hec Joan. xvj. S
Juxta h euageliu fm q i co p apue insti
nuat tria: notet' p hoc fmoe tria mysteria
Primu de bonoz pnti tristitia. qz dicit.
plorabitis z flebitis.

Secdm de electoz celesti leticia. cu dicit
tristitia vestra vertet in gaudiu.

Tertiu de gaudioz felici excellencia. cum
dicitur. gaudebit cor vestru.

Circa primum de tristi

cia bonoz in pnti. qd. s. chrs ih euagelio i
sinuavit. Un dr. In illo tpe. vitz i vltia ce
na p' recessu inde faciedo fmoez ad disci
pulos: tuc chrs dixit eis. Hodiecu zc. In
qb' sbis chrs pnuniat tria tpa vl articu
los fidei. s. Alchunū z Chryf. Lyrasq re
colligedo brem'. Primo pnuniat tps iue
mori. id dr. Hodiecu z ia no videbit' me.
h e. ia instat tps modicu q me no videbit'
scz p triduu mort' mee. Secdo pnuniat tps
resurrectois vsqz ad ascensioez: id addit. Et
itez modicu z vi. me. Na p' resurrectioez
apparuit eis z viderit eu sepi' vsqz ad tps
ascensiois. Sz h fuit modicu. qz solū vsqz
ad. xl. dies. z no sp vl q' die videbat' sz ra
ri'. z qn apparebat eis modicu cu eis pma
nebat: z ab oculis illoz se absentabat. Ter
tio pnuniat tps ascensiois cu subdit. qz va
do ad p'ez. q. d. Ex eo tpe q' ascēda ad pa
tre no videbit' me apl' coit loqndo. nisi i
generalī resurrectōe qn videbit eu ois ocu
lus z q' eu pupugerit. Apoc. j. Na ab h tē
pore ascensiois chri no apparet chrs i mdo
corpali z visibil: i ppa forma. s. o lege coi
q'uis aliqb' ex spali gra z raro appuit et
apparere pot qn vult. vt brō Joanni qn
ipm euocavit ex h mudo. z brō Petro de
Rhoma fugiet: cui dixit. Gladio rhomaz
itez crucifig. s. i mebr'. Un Petr' redijt
rhoma z crucifig' e. Itē brō Paulo qn di
xit. Quid me pseqr: ego sū Iesus nazareh
n'. Act. ix. Itē appuit etiā brō Frāscō i
specie seraph qn dedit ei stigmata passiois
Un ecclia canit. Ad quēvēr rex e celo anū
ctu seraphico. Et itez. Eruit serū' redem
ptore passum ipassibile zc. Sz qm discipu

l' p'dicta s'ba chri no itellexert. id volētib
cu de h dicto iterrogare dixit eis exponen
do. Amē amē dico vob: qz plorabitis z fle
bitis vos. q. d. fm Lyrā. Per illd qd dicitū
est. modicu z ia no videbit' me itelligit tēq
pus passiois mee vsqz resurrectōez: q plo
rabit' p' meā absentā z mortē. mūd' au
tē gaudebit. h est mūdialit' viuetes vt iu
dei q' gaudiū sunt credētes se extirxisse toy
tam fidem chri. Sed tristitia vestra p'et i
gaudiū. q. d. h est qd dixi. Et itez modicu
z videbitis me. qz v ob apparebo p' resur
rectōem et cōsolabor vos visioe resurrectō
ois mee gl'ose z ascensiois quia vado ad
patre. Exempluz applicavit chrs dicens.
Mulier cu parit tristitia habet zc. Spūal
liter chrs p mulierē parientē desiguit eccle
siam fm Lyrā z etiā fidelē aiām. qz sic mu
lier paries sub obedientia est viri z secūda
fm illud Gen. ij. Sub viri ptate eris zc.
Sic ecclia z quelibet fidelis aiā sub fide
chri z obedientia esse debz vt sit secūda bo
norū operū. Nec in p'senti habz tristitiam
dū parit filiū. i. opus meritorū vite eterne.
qz tale fit cu tristitia lachrymarū penitētie
z cu difficultate p'iuose arduitas. Unde
p's. ij. eth. dic q' virt' est circa difficillima
Et. ij. eth. subdit. q' meli' est mori q' p
bonū p'utis agere. Sed dū pepererit ple
uerādo: in futuro tantū gaudebit q' nō me
minit p'sure zc. Un subdit chrs. Et vos
ergo nūc tristitia habetis. itez aut videbo
vos. s. in gl'ia resurrectōis. z gaude. zc.
h Ex p'dictis documentū accipit q' ois
chrianus q' vult puenire ad gaudiū celeste
debet cu sanctis i p'senti tristari z plorare.
z p'apue de q'tuor.

Primus fletus de p'teritis peccatis.

Secundus fletus de multis p'iculis

Tertius fletus de acerbis chrii penis

Quartus fletus de dilatōe gl'ie celestis

Primo debemus plorare exemplo scōrū
de p'teritis p'ctis p'pter q. s. p'ctā n'ra etiā
ipe chrs fleuit et passus est. Et ipa peccata
nostra sunt causa omnū miseriarū nostrā
rum. Un ps. Exitus aqz deduxert oculi
mei quia no cust. legē tuā. Hic Jordan'
mgr' theologie i suis postill' dr. Qui p'ctōz
aduerteret mala q' p peccatū incurrit vtiqz
fletet in p'senti ne flendi materiā haberet i

fūto circūspice vndiqz o tu p'ctōz z iuvenes
dāna q' p peccā ex omi p're incurristi Si res
spicias sursum inuenies tibi deū offensum z
celū clausum. Si deorsum infernū apertum
z dextris p'sortū bonoz p'ditū. a sinistris
p'sortū dmonū effectū. ante te mortis
damnabilis periculum. post te cruciatum
eternū. Hec ex Jordano. 3 Secundo
plorare debem' exemplo sancto de multis
p'iculis tā anime qz corpis. adeo q' sicut per
Briatiani scribit de pe. di. ij. ca. p'ncipium.
Ois creatura sub vicio est. Sancti igit' ca
rentes p'rijs peccatis adhuc flent hic de
alienis p'pate. p'ditioni illoz. Sicut bea
tus Amb. cu audisset peccatū alien' in cō
fessione adeo flent vt illū secum flere cōpel
leret Et qdam sc'us vt legit' in vital' patrū
cu vidisset ornatū curiosum cuiusdā multē
ris flens dixit Ignosce mihi oipotens de
ignosce mihi. Interrogatus de causa flet'
dixit. Due res me mouēt. vna de ist' mu
lieris p'ditione in anima. alia de mea remissi
one. qz non adhibui tantū studium placen
di deo qntum habet ista se ornādo ad pla
cendū carnalibz diabolo. Tertio plora
re debemus sup acerbis chrii penis. sic z di
scipulis chrs dixit in hoc euagelio Plora
bitis z flebitis. s. p mea passioe z morte. vt
patuit. Et nos hoc debemus facere p'pter
tria Primo qz ipe chrs sepe fleuit in h mū
do p nobis vt nos ab eterna morte z peni
gehennē saluaret. Secdo qz ipe p'pter inq'
tates n'ras passus est. Tertio quia flet' ta
lis in nobis accendit amorem z induat de
uotionē. R Exemplū Aristoteles de
somo z vigilia dicit Omne animal habens
sanguinem habet cor. Carēs aut sanguine
caret corde. Et idem dicit. q' oē aial habēs
sanguinem mouet z vigilat z dormit. Sic
spūalit' ois hō q' sanguinē id ē sanguis chri
memoriā habet talis habet cor feruidū in
amore. Na z fm p'm sanguis decurrēs ad
cor accedit ipm amore. ibi em est fons amo
ris Jo si cor tuū repleat z obuoluatur san
guine chrii calido p cōpassiuā recordationē
accendit cor tuū in dei amore. z sic talis hō
habens sanguinez chrii in suo corde mouet
ad bona opa. vigilat p' omia vicia z diabo
lica s'etamēta. z dormit dulciter q'scēdo i se
curitate p'scientie z contemplatione diuina

Sed q' carēt sanguine. i. sanguis chrii memo
ria carēt h'mōi bonis spūalibz. Quarto fle
re debem' sup dilatōe gl'ie celestis. vñ p's.
Sicut amia mea ad deū fontē vitū qn ve
niā z apparebo an faciem dei Fuerit mihi
lachry. mee pa. die ac nocte. Sic debz z hō
mo chriian'. Et ad hec ponam' exēpla nat
uralia Solm' em libro de miracul' mūdi
z etiā Amb. in hexam. dicit q' cygn' dū vit
uit iugiter gemit z p'tristat. auz sentit se mo
ri canit z letatur. Leo iō dū viuit supbus
ē sz moriens vberume plorat Sic homo iu
stus tanqz cygnus albus qz mūd' a pecc
cati nigredine gemit in p'nti p' p'dictis. sz le
tat in morte p retributione celesti Sz pecc
cator supbit in p'nti sic leo. sz in morte plo
rare hz qz dānabit. Q' p'ctōz p'uertere ad
p'nic fletū. fac p'dicta z viues. L

Circa scdm de electo

celesti leticia. ex q' chrs dixit q' tristitia corū
p'etur in gaudiū Questio occurrit de qua
litate gaudiū z leticie celestis. scz vtrum illa
leticia vite future electis danda cōsistat in
bonis carnalibz aut mūdialibz in vita ista
desiderabilibus. Nam qz chrs in hoc euā
gelio exēplū posuit de muliere pariente au'
tristitia partus vertit in gaudiū natiuitat'
plis. possent credere aliqui q' vite future le
ticia cōsisteret in carnalibz bonis z h'mōi
possessione scz vxozū ac filiozū z diuitia
rum zc. Sic q'ppe ere sunt saraceni z thur
ci vt patet ex alchorano Habumeti Si
militer z iudei expectant futurā resurrectio
nē ad vitam carnalē. z iō leticiā z felicitatez
vite future credūt p'sistere in bonoz t'paliū
plenitudine gl'oziazqz mundialit' honore ac
pacis tranquillitate vt notantur hec per Ly
ram in postilla sup Joan. xvj. Heu heu q' t'
sunt nunc etiam christiani in talibus spem
ponentes. Sed q' nil tale. s. carnale vl' mū
danum erit in futura vita chrs dñs in hoc
euangelio satis inuit auz posito exemplo
p'dicto subiūxit de spūali gaudiū dices.
Itez aut videbo vos z gaudebit cor vrm
q. d. Gaudiū vestru celeste erit z spūale
de visione gl'orie mee z nō erit carnale. Ita
aut questionē clar' soluit chrs Luc. ij. cō
tra saduceos dicens sic. Hi q' digni habe
bunt seculo illo z resurrectione ex mortuis

neq; nubunt neq; ducunt vxores neq; em vltra mori poterunt. eq;les ei angelis sunt z filij dei cu sunt filij resurrectionis. Hecibi. Ex qb; xbis chri eliam p;itates q;tuor.

Primo q; illa vita futura erit scitissima sine oi affectione carnali.

Secundo q; erit tanq; angelica sine oi cibo z somno corporali.

Tertio q; erit tanq; regia sine subiectione Quarto q; erit deo plenissima (sui sine oi amore mundiali. z sic patz q; de talib; bonis summe gaudebunt beati.

Prima p;itas q; vita futura erit sanctissima sine omni affectione carnali Ideo chris dicit vbi sup; q; neq; nubunt neq; nubunt. Sed hic q;ri possit q;re deus voluit i futuravita fieri p;ugiavnq; in ppetuu: Rndet fm doc. q; hui; vna ro est immortalitatis qua chris tangit ibide subdens. Neq; em vltro mori poterunt. q;si. dice. fm Aug;.

Etq; in hac vita multi moriunt oportet q; multi nascant z succedant. q; si null; ho; moreret no; oporteret nasci z succedere. In futuro aut oes sut immortales. g; no; oportet ibi aliquo nasci. z p; psequis nec conubia fieri q; no; nisi p; filios sunt. Alia ratio. q; fm p;hm. j. Eth. vita carnalis est vita pecuduz Sed felicitas no; p;stitit i his que habem; comunita a; bestijs. vt idem dicit. x. Eth. ergo p; illo statu q; bruta z corruptibilia no; erit no; decet fieri vita bestiale. Un; z Luitenna qui fuit de secta Dabumeti in hoc ipm sic sentientem reprehendit. vt patet ex Lyrā sup; Joan. Tertia ratio quia matrimonium institutum est a deo vt numer; electoz ex homib; nascendis in matrimonio compleat. Sz h; fiet an; iudiciu. s. q; implebit numer; electoz. ergo post iudicium no; erit opus p;ugio. Sz di. qd; ergo erit o; obligatione iuramenti q; se mutuo p;uges obligauerunt: Rndet q; statim in morte dissoluit vt expresse dicit ap;ls. j. Cor. vij. vñ si etiā mortuus in pñti suscitaret sicut Lazarus no; tenet vxor eidem p;ungi nisi itez fidem mutuo p;stent p;trahendo. Patz g; q; in futuro no; erit aliq; affectio carnal; nec ad vxorem nec ad posteritatem vel filios zc.

Secunda p;itas q; vita hoim futura erit tanq; angelica sine omni cibo z sono corporali. p;terea chris dicit vbi supra. Equales enim

angelis sunt. Angeli quippe nil tale requirunt. q; h;moi p;inent ad vitam bestialem Nam p;hs dicit de somno z vigilia. q; in dimidio t;pis. s. q; dormimus no; differimus a bestijs. quonia homo dormiens no; vit; ratione. Item si in futuro esset somno; minueret gl'am in bñs z etiam penam in damnatis. sicut z de gustu patuit vñica p;cedenti. Sed di. nunqd; ergo bñi fatigabunt p;petuo labore vigilię. Rndet q; no;. quia erit i corpore impassibili. Sicut em angeli p;petuo vigilabunt in laudando deum nec fatigabunt sic z beati. Q; g; mirabil; de; in sc;ctis ho; lauda deum vt letet; in celo.

Tertia p;itas q; vita futura erit tanq; regalis z dignissima sine oi subiectione suili Jo; chris vbi s; addit q; filij dei erunt. Rho. vij. Si filij z heredes: heredes qd; dei coheredes aut chri. Un; ipi bñi in celo nulli sub; erunt nisi soli deo. no; tanq; sui p;rie sed vt filij. A Unde si q;rat vtrū in futura vita aliq; creatura p;sideat z dominet alteri: Rndet fm scripturas z doc; colligendo breuit;. q; loq;ndo de bñs licet in eis erit ordo deitatis. q; martyr resurget vt martyr. ap;ls vt ap;lus. s; go vt virgo. vidua vt vidua. z sic de alijs. iuxta illd; j. Cor. xv. In chro oes viuificabunt vnusquisq; in suo ordine. s. dignitatis fm Lyrā. Itē q;uis etiā ordines angeloz remanebunt distincti q;ntū ad gl'e p;minentiaz fm hierarchias. tñ exq; angelica custodia circa hoies cessabit. ideo q; no; erit necessaria. cum iam tunc electi sint in bñtudine. p;pter quas p;sequenda angelica custodia fuit ordinata. Unde p;sentia angelozum in angelos quo ad h; cessabit. similis z in homies. iuxta illud Ap;ll vbi supra. Deinde finis cū tradiderit chris regnum deo patri. Lyrā. i. cum fideles in q;bus christus regnat adduxerit ad aspectus clarum trinitatis. Sequit;. Luz euacuauerit oem pncipatum z potestatem z p;utem Venitq; in celo no; erit etiā p;sidetia aut do;miniu hois in hoiem. q; hoc inductuz fuit p;pter peccatū. Ben. iij. de Lva patz cui dicitum est. Sub viri p;ate eris. que tamē facta fuit locia. Et sic patet q; beatus null; dominabit nisi chris deus z dñs oim Sed loquendo de demonibus z damnatis Tho;mas sup. iij. dist. xlviij. dicit q; verius putat

q; hoies subijcient fm dei iusticiā demōibus vt p; eos p;petuo puniant q; se in vita ista peccādo subiecerūt. De h; alibi lat; Te g; p;ctōri. Quarta p;itas q; vita futura erit deo plenissima sine omni amore mundiali. Ideo chris vbi sup; d; adden; cū sint filij resurrectionis fm Bedā. h; est gl'ia f;ur;rectōis inuouati sine metu mortis. sine vlla labe corruptōis. sine vllō terreni stat; acti vel amore. p;petua dei visione plene frunt. Hec ille. Proinde beati nil bonū t;pal; le cupiūt. Rō hui; fm Lyrā sup; Jo. xvij. est. q; bñtudo hois cōsistit in p;uictōe. s. p; amore. z adeptōe ipius summi boni et p;mi p;ap;ta visione z fructōe amoris. Ideo q; no; potest p;stare in p;uictōe ad aliq; bonū t;pal; amādo aliqd; ali; p;ter deū Un; daret q; bñt; leticia no; est inuoluptate carnali. sicut h; letant homines carnales. nec i delictijs. nec in dignitatib; mūdānis: sicut est hic in ambitiosis. nec in honorib; vlla fama nois. Nec in diuitijs aut bonis t;palibus: sicut est hic apud auaros. sed est i solo deo in quo est omne bonū. z ipe est oia in omnib; vt dicit Ap;ls. z sic in oib; qb; beati gaudent de; est summū gaudū eoz; vt patebit infra.

Circa tertiu de excellē

tia gaudij celestis aduertēdū breuit; q; christus dñs in hoc euāgelio q;nc; p;cipua ist;nuat de gaudijs celestib; p;pter que quodlibet etiā minimū gaudū celeste p;cellit improporcionabiliter omnia gaudia hui; vite. Primum q; illd; celeste gaudū est o; visione creatoris omnii. Un; dicit. Itēz vll; debo vos. In q; notat visio chri d; gl'iosissima. Gaudū em mūdi ē de creatur; s; gaudū celeste erit de visione et fructōe summi dei q; in infinitū excedit oia creata. Unde Bern. sup; Cant. dicit. Reuera illud solū est verū z solū gaudū quod no; de creatura sed de creatore concipit. quod cū possederis nemo tollet a te. Cui compata omnis aliūde iocūditas meror est. omnis suauitas dolor est. omne dulce amarū: omne decorū fedū. omne postremo quod delectare possit molestū ē. Vita sup; vitas beatissima. Patria felicissima. Vtinam moriatur anima mea morte iustozū: vt pueniam ad

illud gaudū beatorū. Scdm ē q; illud gaudū erit gemiatū z p;fectū ac omni bono plēnū. erit em in ania z corpe toto gl'ioso. Ideo ad h; significādū chris dixit. Item: qd; notat pluralitatē. Sz gaudū mūdi est solū corpis gaudū z no; aie. Nā Prover. xiiij. scribit;. Risus dolor emul; cebit. Lyrā p; pter remorsū p;cie de p;ctō. z extrēa gaudij luct; occupat. s; inferni. Tertiu ē q; illd; gaudū erit intrinsecū. Un; dicit. gaudebit cor vest; Sz gaudū mūdi extrinsecū est. q; no; gaudet de bonis anime intrinsec; s. o; amore dei z gratia ac virtutib;. sed de extrinsecis. s. obiectis sensuum: visus: audit; gustus: z sic de alijs. Et de p;ctis que sunt i naturā. P; Quartū est q; illud gaudū celeste est nostr; p;riu. ideo chris dicit gaudū vest; sed gaudium mūdi no; est p;riu nostrū. q; est de rebus mūdi q; no; sut nostra. q; nec auferre nobiscū possumus i morte vt dicit Bern. Proinde etiā Hoc. dicit. Lux z pulcritudo gēmarū no; est deferentiū sed ē ipaz gēmarū. sic z pulcritudo auri est auri. gaudū g; de talib; extraneum est hoī. Ultimū est: q; gaudū illd; celeste est p;petuū. id; chris dicit. Nemo tollet a vobis. s; gaudū mūdi cito perit. j. Jo. iij. Trāsit mūd; z p;cupia ei;. Prop;ea Aug;u. in ser. qdā dicit. Nulla maior hoim in;sania. nulla maior heu stulticia q; p; dilectōe momentanea p;dere eterna z inuictibilia gaudia. z se obligare ad eterna tormenta. Exemplū narrat Discipul; in p;rupta. q; qdā monach; asterien; ordis nōdū p;fessus tentabat vt exiret de ordie. Apparuerunt aut eidē p; z m; ei; q; iā an; erat defuncti z dissuadebat sibi extrū. Rndit ille q; n; poss; aspitate p;nie i ordie portare illo; ait: z quō vis portare p;as inferni. Vis ex;piri aliqd; o; eis. z ille sic. Et ecce fact; ē fōmus porcoz; terribil; adeo q; visū est ei; q; celū scandere z caput ei; discindere z vllula;tu z genuū ve z ve clamātū. z cū deficerz cessauit. Et m; ei; p;ortas d;. Vis aliqd; o; gaudijs celi audire. z ille sic. Et ecce cāt; dulcissim; p;cellēs oem dulcedinē musicoz; vt sup; oia miraret;. Tūc m; ait. si vis puenire ad gaudia illa celestia z euadere tormenta inferni p;seueres in penitētia. z sic disparruit. illeq; p;seuerauit.

De eadem dominica Sermo II. viz de gaudiorum celestium multitudine.

Justicia ve

stra ptes i gaudiu. vba sut chri Joannis. xvj. z in euangelio ho/ dierno. Christus dñs volens nos inducere vt ad celestia gaudia de valle miseria ru festinarem/ pponit sil in h euangelio z v/ bis hui/ thematis ta modu faali/ pueni/ endi qz etiā ipi/ pmiij gaudiu. Ut ei Gre. ait. Consideratio pmiij. i. celestis minuit vim flagelli. Faalis ei fit homi labor p amore pmiij. Hodu igit docet cu dicit. Tristitia vna. hoc est pnie se cōpunctio reqrit ad cō seqndū gaudiū celeste. sicut z Barth. iij. idē chrs ait. Pniaz agite appropinquabit em regnū celoz. z Bar. v. Bti q lugēt q/ nia ipi solabūt. Et h pōt poni p alio the mate hui/ pmois. Deniqz pmiij gaudiū p mittē subdit. ptes i gaudiū. Nā ps. dice/ te. Scdm multitudinē doloz meoz (inqt) solatōes tue letificauerūt aiām meā. Hec oñdunt ex euangelio. Itaqz ex q i h euange/ lio fit specialis mētio de gaudio resurrecti onis chri ac future patrie. idcirco i h pmo/ ne agem/ de ipso gaudio celesti electoz. qd erit potissime post resurrectōem generalē. De q tria mysteria dedarabim/ p h pmoē

- Primum de gaudiū glie substantial.
Secdm de gaudiū glorie cōsubstantial.
Tertiu de gaudiū glie accidental.

Circa mysteria ista con

siderāda pmittēdo vt nouerim/ nros ocul/ los mentis ad pteplādā glām padisi ele/ uare: ac desideriu nostz accendat ad adq/ rendū eā. Notandū fm theol. doc. sup. iij. di. xlix qz tota celestis bñtudo z totū gau/ diū bñoz pstitit pncipalit in triplici glia ve luti corona. Prio i glia substāiali vl es/ sentiali q est glia aie in deitatis visioe fru/ tione z tentioe. Et hec vocat aurea corona. qz sicut aurum piosius est sup oia alia me/ tallā z pfulgidū ac rubicūdū: ex q fit coro/ na regibz z regū filijs. Sic ista glia z eius gaudiū sup oia pcellit z pfulget z debetur charitatis essentie vel rubedini que dabit/ onibus z singulis beatis fm grad/ suo

rum meritorū in signū regie dignitatis. q omnes sunt reges z filij sumi regis dei. re/ gnantes cū deo z agno. i. chro in secula se/ colorū: vt dicit Apocal. vlti. Vñ ecclia ca/ nit de beatis illud Eccli. xlv. Corona au/ rea sup caput ei/ expōsa sig sanc. glie z ho/ noris. Secūdo cōsistit in gloria cōsub/ stantiali que habet in aspectu gloriose hu/ manitatis christi q est instrumentū nos in/ ducens ad beatitudinē pncipalē. p quem scz christū omnes resurgem/ z glorificabi/ mur in corpore. Vnde ois gloria corporis dicit glia cōsubstantialis: qz ad euz pmer/ Proinde chrus dixit Joan. xvij. Hec ē vi/ ta eterna vt cognoscant te solū deus verū. hoc dicit quo ad gloriā essentialē. subdit. z que misisti iesuz christū. hoc quo ad glo/ riam cōsubstantialē. Tertio pstitit i glo/ ria accidentalē. q pncipue pstitit in aureolis tribz. i. vīrginitatis martyrii z pdicatōnis ac etiā in pmijs oim bonoz opoz: z oim/ bus alijs fm Rich. gaudijs de bonis crea/ tis. qz multitudinē numerare vt Ber. di/ cit mūdus nō sufficit. Vñ legit fore reuela/ tū put etiā narrat Discipul/ in pmpna. exemplozū q si totū celū esset p gamenum z totū mare incaustū. z tot scptores quot sunt omnia folia arboz totū mūdū z qz q/ mīna cū oibz hoibz q fuerūt sunt z erūt in mūdo multitudinē z imēitatē pmiij z gau/ diij celestis describere vl expmēre nō suffi/ cerēt. Hec ibi. O q de/ me/ o Jesu bone qntum deberemus nos te amare p tantis bonis. D eterne z magne deus qntū debe/ rent hoies se cauere a pctis z pniām age/ re ne tot z tāta bona amitterēt. O qnta dementia hoim mūdanoz q p modica et vili delectatiōe pdūt tātā felicitatē: aliq p vna pompa supbie. Alij p auro vl auari/ cia. alij p luxuria. z sic de alijs. z sic currūt ad tormēta gehēne pncipites. Sed quiam omnia z singula gaudia celestia exprimere nō possumus saltem generaliter aliqua h pponamus quibus alia innumera possūt aliquāter cogitari. De omnibz tribus p/ dictis mysterijs simul ppter simplices po/ pulū prosequēdo. Sciēdū ē q gaudia id/ cabilia hēbūt electi p resurrectōz pncipue a xij. ptribz q pnt diuidi i tres qnarios put alicui placebit. s; h seriatim ponem/ p ca/

pacitate iuxta lras Thaces siclos zc. R Primum gaudiū erit a trinitate summa in deitate. nā videbim/ deū z scām trinitatē facie ad facie. quō. i. de/ p/ ab etno genuit filiu psubstāiale z fili/ gignit sp a pte tan/ q lumen de lumie deus ver/ de deo vero: vt canit in simbolo. ac etiā quō a pte et fil/ lio sil/ pcedit spū scētū. Et de h scribit. j. Jo. iij. Scām qm cū apparuerit. i. de/ da ra visioe in patria: siles ei erim/. Vera. qz i ipm qntū possibile est erim/ trāsformati p amore. seqt. qz videbim/ eum sicuti est: vñ/ dēdo ipm dare trinū z vñū. hec Vera. Itē j. Coim. xij. Videm/ nūc p speculū in eni/ gnate. tūc aut facie ad facie. Tal aut visio vt dē Berū. nō pōt fieri sine maxia z indit/ abili delectatiōe in deo. Dicūt enī doc. qvī/ sio dei dara est tādelectabil/ z gaudiosa q si hō a pncipio mūdi vsqz ad finē pateret p deo oēs passiōes hoim: ignē: pbera: tor/ menta: z qcuqz mala: vñc/ sol/ pnt/ dei tatis ad ictū oculi p oibz illis satisfaceret z pualeret indiabilis. Dicūt etiā q tāta ē de/ lectatio z gaudiū in dei visioe q si tot/ mū/ d/ eēt auroz pnciosis lapidibz plen/ p h to/ to vñ/ btūs ad solū ictū oculi vñcū n auer/ teret oculos vt deū in tali instāti nō viderz Deniqz forti/ dicūt q libent/ suscipent oia tormenta etiā gehēne si esset possibile inibi dei facie hēre. Et hec oia satis patēt z pfit/ mant p Aug. li. iij. de libero arbitrio. vbi tangit illud ps. Melior est dies vna i atri/ is tuis sup milia. Lū/ dicta vide ifra hu/ ius. i. dñice ser. iij. R Scdm erit ab hu/ manitatis chri maiestate. nā ibi sumū gau/ diū erit videre aiām chri gra z glia deitay/ tis plenā. q tāpūlra est q i ei/ decorē etiā angeli dñiderāt pspicere: vt scribit. j. Pe. j. Itē gaudebūt videre pñialit/ corp/ chri glisissimū qd illuminabit sua glia totū ce/ lū vt dē doctor subtil/ sup. iij. Deniqz gau/ debūt videri chm verū deū z hoiez i sū/ ma maiestate tāqz regē regū sedentē in de/ xtra dei pās. vñ Esa. xxxij. Regē in deco/ re suo videbūt. S Itē iuxta pdicta q rit quō bti videbūt deū z chm iesū. vruz nāqz possit de/ trinitas videri aut chri di/ uinitas oculo corpali: Et rō qstiois est. qz Job. xix. dē. In carne mea videbo deū sal/ uatorē meū. Ad hec rñdet breuit/ s; docē.

q de/ p se etiā i celesti bñtudine i nāfa dei/ tatis nō ē visibil/ oculo corpali s; qdāmō p/ accidēs inqstū glia ei/ refulget i creaturz. z pncipue h erit in chri hūanitate refulgēte glia maiestatis. z sic dē Job vbi s. qz vide/ bit chm deū post resurrectōez generalē. et in carne inqt mea supple exns: s; n p orga/ nū carnale videbit deitātē in sua natura. s; oculo corpali videbit corp/ chri glisū que cogitet eē deū. Tū ex glia diuina i corpe re/ fulgēte. Tū qz aie bte oculi videbūt ei/ de/ tate. Vñ Hiero. dē q res incorpal/ oculo corpali videri nō pōt etiā i celo. Rō. qz cor/ lor est pñū z adēqtū obiectū visus corp/ lis. ij. de aia. Nā g videt oculo corpali mū/ coloratū aut lucidū luce corpali. vñ solum corp/ chri glisū videbit oculo corpali. z nec ei/ aia nec āgeli nec dñtas videbūt oculo cor/ pali. sic nec scōz anie. s; talia spūalia vide/ būt ocul/ aie spūalibz sic corpalia corpali/ b; Vñ Amb. Nec corpali/ de/ cernit ocul/ nec circūscribit visū nec tactu tenet Ad pñi/ cta exēplū. si videres regē i pōpa oim the/ saurozū z sumā glia maiestaty oia illa tibi/ dantē Tertū gaudiū bñoz erit ab ange/ lica felicitate. qz sine infimissioe erūt viden/ tes facie dei: z fruētes deo in pñōtū ange/ lozū. vñ chrs dixit Bar. xxij. Erūt sic an/ geli dei in celo. qz fm Aug. vlti. d. ciii. dei Sic angeli sp vidēt facie patris. h est dei. sic z nos sp videbim/ cū āgel/ z amabim/ : amabim/ z laudabim/ : ac sil/ cū illis gau/ debim/ sine fine. Jo Bre. in homel. dicit. Que aut lingua dicere vel qs intellet/ ca/ pe sufficit qnta sint gaudia angeloz chor/ interesse: cū bñs spiritibz glie pñōtū asst/ stere. pñtē dei vultū cernere zc. S; p pñū dānati merēbūt de cōsortio demonū hoiz/ reuēdissimoz z carētia visiois dei z chri. Quartū erit a corpoz glisitate. qz bñō rū corpa dotabūt qrtuoz dotibz glie. viz claritate. agilitate: subtilitate z ipassibilita/ te. p qbz multū gaudebūt. Et d ist/ dotibz patebit plen/ ser. ij. dñice qrtē per totum. Qntū ab empyrei celi amenitate. cum enī beati vidēt celū empyrei tāaltissimū tāpūlcerrimū: tāamplū z luminosissimū p suo habitaculo factū. maximū gaudiū ha/ bebunt de hoc q de/ in sua ppa domo tā/ glisā secū habitare fac eos. vñ Ps. Be/

ati q̄ habitāt in domo tua dñe in secula seculoy laudabūt te. De q̄litate hui⁹ empyrei celi p̄t̄ dñica imediate p̄cedēti ser. j. Sextū erit a sc̄toꝝ oīm societate in q̄ sū meꝝ multiplicat̄ gaudebūt.

Primo p̄ter charitatē.

Secūdo p̄ter multitudinē.

Tertio p̄ter diuersitatē.

Primo inq̄ p̄t̄ mutuā charitatē. de q̄ cōmunitis est regula theologica q̄ i celo e illa sūma charitas q̄ qlibet sic vtiq̄ diligit alterū sic sc̄p̄m. z sic gaudet de alio bono qlibet q̄tū de p̄rio: saltē extēsiue fm Rich. sup̄ iniaz li. iij. Un̄ An̄. li. psologio c. pe. mul. z vlt. dr. Intra o hō itima tua si cape possint gaudia d̄ tāta b̄titudie. certe si aliq̄s ali⁹ quē sic sc̄p̄m diligit eādē b̄titudinē p̄sitem haberet quā tu habes dupl̄ carat̄ gaudiū tuū. si p̄o duo vlt̄ tres vlt̄ multo p̄les idip̄m h̄rent tātūdē p̄ singul⁹ q̄tū p̄ tēp̄o gauderes si singl̄os sic sc̄p̄m diligeres. Cogita q̄ q̄ntū erit i b̄titudie innuerabiliū gaudiū hoim et angelozū: vbi nullus min⁹ diligit aliu q̄ sc̄p̄m. nec alit̄ gaudebit q̄sc̄ p̄ singulis q̄ p̄ sc̄p̄o. hec ille.

Secūdo p̄t̄ multitudinē. Nā Apoꝝ. vij. Joannes dr̄ se vidisse tātā multitudinē electoz̄ q̄ d̄m̄erare nēo potat ex oib⁹ gētib⁹ z tribub⁹ z linguis stātes an̄ thronoz̄. Et q̄ qlib⁹ gaudz de qlibet sicut d̄ sc̄p̄o. Un̄ Aug. in ep̄ ad Cor. de miracul̄ b̄ti Hier. scribit q̄ gl̄ia singuloz̄ est gloria ciuiciorū. z gloria ciuiciorū est gloria singuloz̄. q̄s q̄ ex p̄mere possit q̄nta sūt in singulis gaudia.

Tertio p̄ter diuersitatē: q̄ vt dr̄ ap̄ls j. Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. sic z resurrectio mortuoz̄ erit. Erūt q̄ i varijs z multis q̄dib⁹ gl̄ie intātū q̄ nō inueniant oīno equales duo sc̄ti. sicut z ipossibile est duos hoies p̄ oīa eq̄les esse in facie Sic q̄ fm sc̄toꝝ varietatē vario mō multiplicant̄ gaudia. Ad declarandū Pr̄ia r̄gula est fm Bre. in mora. di. Tāta aut̄ vis charitatis in illa pace br̄os sociat vt q̄d i se q̄l q̄ illorū nō accepit: h̄ se accepisse in alio exultet. hec ille. Exemplū fm Augu. de ciui. Cor. nō habēs oculū silt̄ digit⁹ gaudet d̄ oculi visioe. Sc̄da regula q̄ fm q̄ntitates diuine charitatē quā qlibet br̄s h̄z p̄ tāto de alio gaudebit pl⁹ vel minus. vt q̄ habz

maiozē charitatē maiozēz habeat b̄ritem gaudēdi. Et hec regula p̄t̄ p̄ Rich. fr. iij. dist. xlix. i. fine. Et h̄ etiā tertia regula ē q̄ b̄ti maḡs gaudet de bono illi⁹ quē maḡs diligit. z h̄ claz̄ ē fm eādē Rich. ibidē. q̄ i patria erit charitas fm ordinē diligēdi q̄ est i via. Un̄ sup̄ oīa diligit deū qlib⁹: z p̄ deū diligit sc̄p̄m pl⁹ q̄tū ad intēsiōnē act⁹ q̄ quilib⁹ aliu. Et q̄ p̄t̄ inq̄t̄ Rich. q̄ qlib⁹ bet maḡs gaudet d̄ bono suo p̄p̄o q̄ d̄ bono p̄xiimi sui intelligēdo fm intēsiōnē Nā dr̄ etiā Bonauē. q̄ si h̄ret minor sc̄t̄s illd̄ bonū q̄d habz maioz vtiq̄ h̄ret maiozē charitatē z p̄t̄ intēsi⁹ gaudēdi. Proinde in exēplo subdit Rich. q̄ Lin⁹ maḡs gaudet de bono suo. s̄ intēsiue q̄ de bono beati petri: q̄uis forte Petr⁹ p̄t̄ maiozē gaudēdi p̄t̄itē (extēsiue vtiq̄) maḡs gaudeat d̄ bono Lin⁹ q̄ Lin⁹ de suo p̄p̄o bono. Cōcordat etiā Tho. dices sup̄ e. di. li. iij. q̄ superior sc̄t̄s pl⁹ gaudebit de bono inferiori q̄ ip̄o inferior. q̄ rō gaudij in oib⁹ erit de⁹. Itē q̄nto aliq̄s pl⁹ diligit deū z gaudet de deo: tāto pl⁹ gaudebit de q̄cūq̄ alio. z sic superiores plura habēt gaudia. Cōtemplemur q̄ q̄nta sit multitudo gaudioꝝ in beat̄. nā si p̄sideram⁹ aliq̄s br̄oz̄ aliq̄ mō z si nō i oib⁹ esse eq̄les. ita q̄ pax distāt i q̄d du gl̄ie istoz̄ qlibet habebit duplicē gl̄iaz accidentalē z gaudiū erga inuicē ex amore diuino quo eq̄li mensura gaudet d̄ p̄p̄o bono z etiā de alteri⁹ bono cū sint eq̄lis charitatis. h̄ p̄t̄ ex sc̄da regula. Sc̄do p̄sidere remus q̄ int̄ br̄os aliq̄ sūt infimi. z isti gaudent de p̄p̄ijs bonis: z insup̄ de his q̄ habent superiores oēs iuxta p̄mā regulā. Tertio aliq̄ sūt maiozēs. vn̄ altero superior ē decies. alter altero cēties. alter millesies. z sic de alijs innumerabilib⁹. z sic cogita q̄ illi superiores gaudent de inferiorib⁹ pl⁹ aliq̄ decies. aliq̄ cēties. z sic de alijs fm q̄dus z q̄ntitatē charitatis diuine quā habet illi superiores. z de illis q̄ sūt maiozēs z p̄sequens pl⁹ diligēdi iuxta tertiā regulā. adhuc amplius decies vel cēties vel millesies gaudebūt. z p̄ oib⁹ de b̄ti p̄gic. sup̄ hoc de ch̄o ac sūme de deo. Q̄ q̄nta sūt ibi gaudia i tanta varietate: quis narrabit. Q̄ peccator qui non vis penitere. ecce q̄ndicabilia gaudia perdes. Q̄ infelix anima peccatrix

quid putas quanta per o ppositum tormēta sunt gehēne tibi parata. U Septimū gaudium beatorū erit a status optimi sublimitate quia nullum ibi erit maluz miserie nec peccata Sed optimus statusz perfectus erit omni bono plenus. vnde Boetius. iij. de consolatione Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione pfectus Proinde tot ibi erūt gaudia quot sūt in presenti oīs miserie. s. famis. sitis. laboris. perturbationis. tristitie. frigidis. calor. infirmitatis. mor̄tis z multoz̄ huiusmodi. de quibus singulis eoq̄ plene liberati sunt beati gaudebūt Iuxta illud Apo. xxi. Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum z iam non erit amplius neq̄ luctus neq̄ clamor neq̄ dol. Preterea q̄ sūt vicia in mūdo isto tot erunt gaudia de oīm z singulorum euasione. vn̄ Aug⁹. in q̄dam sermone Tunc inquit exultabimus quoniam nunq̄ peccabimus in sermone aut factis aut concupiscentijs quando videbim⁹ illam dei faciem que tādelectabilis est vt preter eam nil possit delectari. Insup̄ quia ibi aderit omne bonum. vt dicit Augusti. Quot ergo erunt pro omnibus z singulis gaudia pensa si potes. Octauum gaudium erit ab inferni penalitate. Un̄ Greg. in homel. sup̄ Lucā z allegat. iij. sententi. dist. vlt. inter cetera dicit sic. Licet iustis sua gaudia sufficiant: ad maiozē tā gl̄iam vidēt penas malozum quas per gratiam dei euaserunt. z parum infra. quos inq̄t videntes nō dolore afficiuntur sed leticia saturabuntur agentes gratias de sua liberatione visa in priorum ineffabili calamitate Cogita ergo o homo quot erunt z sunt damnati z singuli. omnes quoq̄ quot innumerabiles patiunt penas p̄ singulis z omnib⁹ pctis. q̄nta q̄ d̄ omnib⁹ erunt beatorū gaudia in celo qm̄. vt Guil. de vniuerso dicit. Probabile est q̄ sicut sancti de quolibet pctō h̄nt gaudium. sic z habebūt de q̄lidet damnato p̄ iusticie dei declaratione ipsoꝝ p̄ misericordia dei liberatione Nonū erit a creatura rū mundi nouitate q̄ p̄ter gaudia beatorum deus glorificabit celūz elemēta inuadō vt patuit s̄ ser. iij. octa. pasce. vñ Esa. ly. dicit dñs. In leticia egrediemini (ad cōtemplationem sc̄z creaturaz) montes z col

les cantabunt coram vobis laudem. hoc ē altiores z inferiores creature erunt vobis materia leticie diuine laudis. Unde quot fuerunt in mundo creature p̄ nobis facte a deo in celis terris aquis z vbiq̄z pro tot gaudebimus. Sicut p̄ contrarium contra reprobos insurget z pugnabit orbusterraz. Sap. v. X Decimum erit a laudis diuine suauitate. Nam in patria fm Richar. sup. iij. di. xlix. erit laus etiam vocalis vt dicit glo. sup̄ illud Psalmi Exultationes dei in gutture eorum. Ite ibi erit cantus suauissimus z symphonia p̄dulcissima ac iocundissima super omnia mundi musicozū genera. Unde Guil. lib. de vniuerso dicit. q̄ ex quo status felicitatis nullum defectuz admittet in beat̄. adeoq̄ vis vociferandi erit glorificata fm omnes vires suas z ido fm omnes suas potentias implebitur. ita q̄ simul z semel emittet omnes sonos quos naturaliter emittere potest z quos gloria sibi sup̄ addet Erit ergo os cuiuslibet beati resonans sicut citbara chordarū innumerebilitium mira z incogitabili suauitate sibi inuicem p̄sonantiū in aurib⁹ perfectiois illius sic audibilium sicut organū innumerebilitium fistularū. z erit sonozitas illa vniuscuiq̄z glorificati concentus vocum siue sonozum innumerebilitium mira suauitate consonantium ad inuicem. z hoc fit dei ordinatione. vltra enim omnem admirationem nostram z cogitatum erunt potentie z virtutes corporum glorificatorum. Un̄ sicut per vnum organū vnus facit plusq̄ aliq̄ decem sine organo facerent per seip̄os Sic in proposito vnus in patria potest sonare plusq̄ plura milia fistularū. possent facere in hoc mundo. Et fm quod vnus alio beati⁹ erit: fm hoc pulcrius altius et dulcius resonabit. Hec omnia fm Guillelmum. Quot ergo erunt ibi gaudia pro innumerabilibus z singulis laudum diuinorum discantibus: y Ad hoc facit etiam exemplum de Magdalena que triginta annis nil gustauit p̄te suauitate celestis melodie ad quam eleuabatur per angelos in celum vt audiret. Item narrat Discipulus in sermone q̄ quidam religiosus petiuit a dō vt sc̄z ostenderet ei minimum gaudium celeste. z ecce oranti appuīt angelus

In specie auicule cantatis dulciter. z cū vellet eā capere securus est eam in siluā. z auscultando eā stetit sub arborē trecentis annis nil aliud sentiens nec gustās p̄ dulcedie eā. tus illius. sed putabat se vix vnā horā stetitisse q̄ cū auolasset redijt frater ad claustrū. z cū nullus eū agnosceret z mirarēnt q̄stierūt fratres de abbate sub q̄ exiuit z inuenerūt tricentos annos transiisse zc. Quarta ḡ dulcedo erit in celesti cantu si tanta fuit de vna auicula. Tūc ille frater sumpta eu/charistia statim obdormiuit in dño. h̄ idēz narrat in lib. q̄ dicit Speculū exemplorū.

Undecimū gaudium erit ab opey omnium meritorū p̄miositate. Nam vt scribit Apoē. xiiij. Bēi mortui q̄ in dño moriunt. opa ei illorū sequunt illos. o q̄ntū ibi erit gaudium vbi nō solū magna opa p̄rituz p̄mabunt sed etiā mīma bona opa facta siue loquendo siue opando orādo cogitādo. cōpatiēdo p̄ximis z sustinēdo p̄ deo q̄cunq; labores z aduersa. Rho. viij. Diligētib; deū oia cooperant in bonū. vñ Hiero. dicit. Null' labor durus: nullū tempus longū videri debet q̄ gloria eternitatis adq̄rit. Ex pluz narrat Discipul' in p̄mptuario. q̄ q̄daz monialis in morte agonizauit septē dieb; maxima infirmitate q̄ post mortē apparuit sup̄posisse. d. se saluata z tantū h̄c p̄mij p̄ operib; q̄ si posset h̄c vitaz istam libenter susciperet infirmitates p̄stinas. pati p̄ hoc solo vt vniū auemaria posset dicere q̄ten' p̄mū inditabile. p̄ tāto debitū sup̄adderet. Itē p̄ q̄libet penitētia quoties q̄s cōtrit' vel p̄fessus est habebit coronā gaudij. Deniq; p̄ q̄libet tentatiōe quā z q̄tiens vitat gaudebit. Bern. Quoties vinctis toties coronaris. Unde legit in Vita patrum q̄ q̄dam senex mandauit discipulo vt non recederet a loco vbi erat sed p̄tigit q̄ interi senex obdormiuit z ille tentabat vt recederet. sed restitit cogitans p̄ceptuz obseruare. z factum est hoc septies. vidit autē senex in somnis septem coronas discipulo illi de celo summitti. euigilans iterrogauit quid fecisset. z ille nil inquit. nisi dum mihi septies suggestum fuisset recedere non feci. z sic senex cognouit q̄ p̄ victoria tentationis habuisset tot coronas. Ergo anima ch̄iana cogita q̄nta sunt gaudia. Duodecimum

erit a secura p̄petuitate. qz oia p̄dicta gaudia secura se sciūt possidere in p̄petuū. idō infiniti erūt dies z anni q̄ gaudebunt. Propterea Ehyf. dicit. O anime fideles. si inq̄t q̄tidie oporteret nos tormēta p̄ferre gehēne. p̄ eo vt ch̄m videre possem' nō esset cōdignū pati oē q̄d triste est vt tāte glie p̄ciapes haberemur. Rogem' ḡ ch̄m dñm vt det nob' grām zc.

De eadē dñica trīa p̄ Pasca. Ser. III. iuxta euāgelū applicando. de visiois mutue in futuro z cognitiois gaudio.

Deus ergo nūc

q̄dem tristitiam habetis. itēz autē videbo vos z gaudebit cor v̄m. Jo. xvi. z in euāg. hodierno. Verba sūt saluatoris q̄b; p̄bis iuxta h̄ euāgelū ch̄s domin' insinuat q̄ q̄ volūt i futuro gaudere cū ip̄o. s. ch̄o deo optet eos in p̄nti p̄temere mundana z tristari in p̄nia. Nā vt Aug. li. soliloq̄orū ait. Nemo p̄t p̄solari in vtroq; seculo h̄ z in futuro. nō possūt esse due estas. s; post estate venit hyem' z post hyemē estas. Sic hoīes seculares in p̄nti volunt h̄c estate p̄solatiōis mūdane idōz in futuro habebūt hyemē tribulatiōis. S; hoīes sp̄iales z deū timētes eligūt sibi p̄ntē tribulationē z tristitiā p̄ntē. p̄ p̄ctis vt p̄sequūt in futuro gaudia celestia. Et h̄ ē q̄d ch̄s dicit in h̄ themate. discipul' Nūc q̄dē tristitiā habe. zc. p̄t i euāg. Juxta h̄ itaq; euāg. p̄ finē isto tria mysteria notem' loquendo de gaudio vita futura p̄ resurrectiōem.

Primū de meritoria gaudioy futurorū adq̄sitiōe. h̄ p̄t ex euāgelio.

Scdm de mutua amētorū hoīm visioē. nā dicit videbo vos.

Tertū de letabūda singulorū cognitioē qz subdit. gaude. cor v̄m.

Circa p̄mū de merito/ria gaudioy futoz adq̄sitiōe vt satisfaciā euāg. ip̄i Notādū q̄ saluator n̄ in h̄ euāg. insinuat i mysterio q̄tuor p̄cipua p̄ q̄ meret' q̄s in p̄nti vite futura gaudia adq̄rere.

Primū ē fidei formate act'. Scdm est mūdialiū p̄emptus.

Tertū est p̄nie vere fectus. Quartū est bonoz opey fructus. Primū est fidei formate actus vt credam' deū fm oēs articulos fidei ch̄iz diligam'. Nā fides meret' dei visioē btām in q̄ ē sūmū gaudium celeste. vñ glo. Rho. j. di. Verces fidi est videre in vita eterna q̄d credim'. H̄ ē trinitatē z ch̄iz gliaz. Jō Aug. ser. xvij de p̄bis dñi in mōte vic. Ambula nūc p̄ fidey vt puenias ad sp̄m. Nō lenficabit sp̄s in patria quē fides nō p̄solat i via. h̄c Aug' Itaq; vt pueniam' ad gaudia visiois diuine debem' fidē formatā h̄c. Nā fm theologos succedūt tres dores in p̄nti. s. visio dei succedit fidei. fructio charitati. tentio spei. Hoc p̄mū meritū gaudioy scz fidē ch̄s in euāgelio insinuat in sua visioē vt patz in euang. vbi dicit. Itēz modicū z videbit' me z itēz videbo vos. s. credentes z gaudebit cor v̄m. q. d. Si nō videretis me. s. p̄ fidey nō pueniretis ad gaudia resurrectiōis. Scdm est mūdialiū p̄empt'. Nā Amb. sup̄ Lucā li. v. dicit. Lū de' sit sup̄ mūdū nemo potest deū videre nisi mūdūz trāscēdat. Ideoq; j. Jo. ij. Nolite diligere mundum neq; ea que sunt in mundo. qz siqs diligit mundū non est charitas patris in eo. Hoc ch̄s insinuauit i sacro euāg. isto sub termini modicatis di. Modicū z tā nō vide. z itēz modicū zc. Expositio patuit ser. j. In q̄b; signat' q̄ oia. s. bona hui' vite merito sunt p̄tēnda tāq; modica. vtiq; p̄pter maria gaudia vite future adq̄renda. Nota ḡ p̄ mysterio q̄ in h̄ euāg. septies in toto ponit' repetēdo ly modicū ad denotādū vt videt' q̄ in hoc mūdo septem sunt q̄ p̄cipue reputāt sc̄i modica z p̄tēnda s; a mūdānis reputent' maxima bona p̄pter q̄rum cupiditatē pdunt celestia gaudia. Primū est alto domino p̄sidere. s; fatue h̄ reputat' p̄ mag' cū sit modicū. Juxta illud Eccl. x. oīs potentat' vita breuis. Hiero. Principat' dñi tenet' cito labit' Itēz. Quid ex h̄ adq̄rit' boni magni. cū scriptū sit Sap. vi. Potentes potenter tormēta patient'. Scdm est bona corporalia habere puta pulcritudinē fortitudinē. sanitatē. s; hoc ē modicū est: quia modica infirmitate: cito q̄sq; correptus oia hec pdit. Habz autē iument'

casus multo plures infirmitat' z mort' q̄ senect'. vt dicit Tull' li. de senectute. Tertū est copiosas diuitias possidere. s; h̄mōi sūt valde modica: qz statū i morte dia pdūt' tur imo nihil reputant' a sc̄is. iuxta illō scrip̄tū in Ps. Domierūt somnū suū z nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in manib; suis: aut saltē oia vt stercoza arbitrant' Philip. ij. Quartū est delitijs affluere. s; h̄ bis Greg. dicit. z exp̄ientia docet q̄ momenta/ neu est q̄d delectat s; eternū ē q̄d cruciat in inferno. S; tu hō miser z carnalis deridet sc̄oz reputationem talia p̄tēntem z dicit. Quid de talib; loq̄ris da mihi centū aureos z delitijs tibi ac potus ac q̄ctis z videbim' si me ista nō inuabūt z si sūt modica. O miser die mihi si talia tibi hodie darentur sub tali pacto vt cras demergaris in p̄fundū mar' aut p̄buraris. nōne acciperes: vtiq; non nisi sis fatuus. Sic est in p̄posito. qz vt Bern. dicit. Baudere de diuitijs z delitijs est q̄si magnā molē auri i collo ligare q̄ alit' in p̄fundū demergar'. Q̄ ḡ mirabiles inq̄t miserrimi q̄s delitijs hui' seculi seducūt vt in p̄ucto ad iferna descēdāt. Quintū est excellenti sc̄ia v̄gēre. sed z h̄ modicū est. qz fm p̄hm. ij. Vera. Sicut se habz ocul' nycticozaz ad lumē solis: ita intellect' n̄ ad ea q̄ sūt manifesta nature. Itē Jo. xij. Modicū lumē in vobis est. ambulate dū lucē habetis vt tene. vos nō cōpre/ hēb. Sextū est fama nois z honore fulgere. s; z h̄ est vere modicū. vñ Jhd. Glanū est de p̄mulgāda fama z dilatādo noie cogitare. qz glia p̄sens ē in p̄ucto p̄ucti eradica q̄ a terra. h̄ Jhd. de sum. bo. li. j. ca. x. Itē Theophil' sup̄ Mar. Quātū fugis gliam tantū ip̄a te p̄sequit'. z situ ip̄az per/ legris ip̄a te fugiet. z sic p̄t q̄ est sic ymbra in p̄ucto trāsies z venies. q̄ fugietē inseq' videt'. accedētē fugit vtz Septimūz ē vita p̄sp̄ra loq̄i' viuere. s; h̄ esse modicūz testatur Jacō. iij. di. Que est vita n̄ vapoz ad modicū parēs z postea exterminabit'. Ad id erm legit' q̄ antiq' phi depingebant vitā p̄ntē i forma hoīs iocunde vestiri sup̄ globo rotūdo volubili sedentis: in mātib; tenēt'. eādēlā accēlaz z euerfam atq; in orē ei' mellis arguz z sup̄ caput hos p̄sus sc̄p̄os habebat. Est mihi inel mūd' iō s̄to veste

locandus. Sto sup incertovita cu lumine
fro. Ex istis ptz q ptemed est muna
Tertiu est. s. q meremur gaudia futura pe
nitentie vere fiet. Juxta illud Dat. v. Hri q
luget qm ipi solabunt. z h chis in euag.
inimuar cu bt discipul. Plorabit z flebit
vos zc. pla hmoi. Quartu e bonoz ope
ru fruct. Un Aug. in ser. de dedicatoe de
q sic vite nob ianua mal opib qsi qbulda
seris acvectb claudif. ita pauldubio bois
opib agit. Et h insinuat ialuator in euag.
p exepu mulier q cu parit tristia hz. sed
cu peperit gaudet de filio. fm Alanu Du
lier significat aiam fidelē psecunditatez
bonoz opey. hec cu parit. i. fructu opib in
sistit tristat ex tetatoe z labore opey. vel ad
ueritatuz. s. in futuro gaudebit d fructu ce
lesti. D Nota at p mysterio q qcumq
mulier difficulter parit qrtuoz rmedia tra
dunt ad h valerey faculter pariat. Primu
est succ lilij q pdest ad pariedu fm Pby
licos. Scdm est herba qda q dicit drages
thea qua (vt narrat) sua comedit z ea pa
rere facilitavit. Tertiu est qdam lapis pcy
osus vt em Plin' dicit aquila in nido suo
ponit qndam lapidem piosum q ipam iu
uat ad pariedu. hec tria ponit Jacobo de
Vorag. in suo ser. Sed qrtuz ponit scay
certaz pzoicij inuocatio. vt legit de beata
sgine Maria in miracul. z etia scay Mar
gareta in eius legeda. Itz de seto Bona.
in sua legenda. z de seti Francis chorza z
plurib alijs. Spualiter ad facienduz fru
ctu boni opis suo mo valet qrtuoz. Primu
memoria sanguis chri q dicit lilium coual
liuz. Can. v. Na Greg. de pfectu vici. dic.
Si passio chri ad memoria reuocet nil taz
duruz qd no eq anio toleref. Scdm valēs
est memoria mortis que significat p herbā
Juxta illud Esa. Dis caro fenuz zc. Un
Hier. dic. Valde se sollicitat in bono ope
q sepe recogitat de extremo fine. Tertium
est plicatio retributionis eterne que p la
pidem piosum significatur. Ps. Posuisti
sup caput eius coronam de lapide pioso.
Quartu est setoz crebra inuocatio quozuz
meritis iuamur ad pficienda opa salutis
vt dr. Aug. D g hō fac pdicta oia vt ha
beas in celo gaudere.

Circa scdm de mutua

cunctoz visio e. questio generalis de offib
hominib ptractada occurrat. s. vtru in fu
tura vita post resurrectionē omēs z singuli
hoim mutua habebunt visionē siue ad co
solationē siue ad merore. Rndet fm doct.
sup. iij. di. vlt. psertim Rich. z Tho. recol
ligendo q quattuor possūt papue pitates
notari hic.

Prima de visioe btōy oim.

Secda de visioe dānatoz an iudiciū

Tertia de visioe eozundē p iudiciū.

Quarta de visioe puuloz decedētū.

Prima veritas e q beati i pbo. s. diuino vt
dent singulos tā beatos q reprobos. z qd
quid gerit apud cunctos ptiens ad glo
rie accidentalis modos. Ratio hui' e fm
Tho. qz nihil a beatis abstrahi debet qd
ad pfectionem btrudinis eoz ptineat. q se
quit q videāt oimā ptiētia ad eoz glām
etiam apud reprobos z vbiq. cum em op
posita iuxta se posita mag' eluceat. j. Ele
choz. Ideo vt beatitudo sanctorz eis ma
gis complacet z de ea deo vberiores gra
nas agant dabit eis vt penas reproborum
pfecte intueant. de hoc latius patuit dñica
in Albis sermone. iij. U. z sermone imme
diatē pcedenti U. f. Scda veritas est
quam dicitat Grego. z recitat Dgr in. iij.
disti. vlt. ca. v. vici q dānati an iudiciuz si
deles beatos sup se in requie attendūt qz
gaudia post iudiciū ptemplari nō potes
runt. De hoc g Rich. z Tho. concol. dicūt
ibi q de visione dānatoz alit est an resurre
ctionē z alit post resurrectionē. nā an resur
rectionē dānati aliq mō videbūt btōs i glo
ria. z aliquo mō non. vt expresse dicit Da
gister ibidez. quia intuitiue z clare nō vide
būt nec vidēt qlis sit glā beatoz. sed in ge
nerali z partim in speciali qsi arguendo vi
dent illos. i. cognoscūt p intellectū eē in glo
ria qdam inextimabili. z ad hec est talis rō
qz gloria beatorū est in pfecta comūctione
eoz cum deo. ideo qui beatos in gloria vi
deret. etiā cum hoc ipm deum aliq mō glo
riose videret cum sint deo pūcti Sicut exē
pli gratia Crystallus sole radiās cū ifulge
tia lit videt. nec crystallus sine radio in se
exnte videt sic zc. S; qm videre dei glori
am z beatorz est maximū mun'. adeo q eē
scis in hac vita nō est pcessum nisi pauis

ex speciali gratia. sicut Paulo z Boyli s;
Aug. li. d. vidēdo deū. g multo nun'. imo
nullaten' h pcedit dānat'. Verūm gene
rali mō. z cū h partim speciali qsi arguēdo
vt pmissum est damnati videbūt glāz be
atorū. z h sic. qm nullū videbūt esse dāna
tū inter omnes reprobos: qui videlicet te
nuit fidē z bonos mores. pterea cogit in
relectus eozū assentire q vera est sacra scri
ptura. z ex psequenti q bti habēt glām ief
fabilem pmissaz in sacra scriptura. Juxta
illud. j. Eoz. ij. Nec oculus vidit nec i cor
hois ascēdit q pparauit de' diligentib se
Proinde hec eoz visio poti' est p mo
dū argumētatois z cogitatiois q visiois
Exempli gra. pauperes existētes extra do
mū delectatōes comedentiū z epulantiū
in domo cogitāt. tñ in partictari qd come
dant nesciūt. Si dicas. Nūqd g de huius
modi cogitatioe damnati habeant aliqd
gaudiū. Ad h rndet fm docto. pdictos q
nullū sed poti' habebūt tormenti augmētū
Tum qz inuidēt beatis gaudentiū. Tū
qz dolent q talē glām pdiderūt. vt patet
Sap. v. Videntes turbabunt timore hor
ribili dicētes intra se: z p angustia spiritus
gemētes. Nos insensati errauim' a via pi
tatis zc. Sed de visioe post iudiciū Ter
tia pitas est q dānati post iudiciū z resur
rectionē nō habebūt beatorz aliquā visio
nē: vt ptz p pba Grego. vbi sup. Rō autē
huius est: qz post resurrectionē considerā
tio dānatozū quasi totaliter ad pprias pe
nas reflectet. z sic ppter dolorz complemē
tum quo pleni erunt intellectus eozum ta
li argumentatio nō vacabit. Unde predi
ctā cognitionē beatorū nō habebūt dāna
ti nisi forte in esse generalissimo. Si dicas.
ergo sequit q tūc minorē penā habebunt
eo q nil de beatitudine cogitātes nō torque
bunt inuidia aliene felicitatis: nec de tante
beatitudinis amissioe. Respōdet s; Tho.
q ex hoc nō minuet eis pena s; augebitur.
Tū qz memoriā habebunt in ppetuū glie
bonoz. quā in iudicio viderūt. et ante iudi
ciū cogitauerāt. z hoc eis erit in tormētuz
inuidie z amissiois. Tū qz torqūēt etiā i h
q videbūt se indignos reputari ad h soluz
vt aliq mō videāt vel cogitēt glāz. quā tñ
scī merent etiāz possidere. Ut g z ve erit

malis z pctōrib. gaudiū aut iustis. S
Quarta pitas q aiabz sepatis puuloz de
cedētū i vtero vt hora natiuitat' infundit
a do statui eoz pdecēs cognitio. Nā qstio
posset fieri de ill. S; fm pdictos doc. no
ta q ex q Pbus. ij. de ania dicit q anima i
pncipio creatōis est tanqz tabula rasa in q
nihil est depictū: apta tñ depingi: ideo tūc
anima nullā habz cognitionē actu: nec ē in
telligens actu. sicut huic snie pcorat non
solū pbi s; etiā theologo. Sic qppe de' cre
at aias nec hūiles nec supbas nec ptiōsas
nec victōsas: nec sciētes nec iqrates. s. actu.
Sed vt ad hec sint naturalit apti: h ē i po
tētia z nō in actu. ideo qz talū puuloz. s. sta
tū post animatiōem vt anteqz nascant ex
vtero. aut mox vt nascant morientū aie cū
nullā acceperint specē a sensibilibz necesse
est pcedere q nullā habebūt cognitionem
naturalē que est p phantasmata reseruatā.
sed eozū cognitio tantūmodo erit p species
ex influentia diuina cooperāre ministerio
angelozū. Hāc aut cognitōem oēs anime
adquirūt subito p modū influētie z nō per
modum instructōis successiue: vt Dige
nes dixit. Hec fm Tho. z pcor. Rich. vbi
supra. Addit etiā Rich. aliqua circa h pū
cta. Primū q sicut in resurrectione de' vos
luntarie supplebit corpibz paruulozū qnē
titatē quā habuissent in termino augmētū
si vixissent: z natura in eis nō defecisset: q
ita etiā volūtarie influit animabz eoz stati
cum a corpōribz separate sunt species illaz
rerū qru p naturale lumē cognitionē adq
suisent vel acquirere potuissent si vixisset
vsqz ad illud tēpus in quo de lege comūni
maxime viget per naturā vsus ratiois Se
cundū punctū q vt dicunt aliq: quis de'
animabz paruulozū saluādis daret cogni
tionē naturalē equalē naturali cognitioni
vnius magni clerici vel matorē. tamē anti
mabus paruulozū cum peccato originali
decedētū non dat tantā cognitionē qz
non cōuenit. Nō enī decēs est ceteris pari
bus q anima q in adqredo sciam nūqz la
borauit habeat cognitōez eqle aie illi' qui
in adqredo eā laborauit. de' tñ aiabz hu
iusmodi puuloz infundit nō de necessitate
nature s; libera volūtate spēs illaz rez qz
cognitio decet statum eoz. hec Rich. D g

magne deus lauderis in omnib. H Circa tertiu de letabu da cognitioe p sideradu e qplima mirabi lia pcurrit i mutua cognitioe broy p qb gaudebit. z p hru danti mestiam ppe tuo habebit. Ad qb notadu q ipi bti in sua pgnitoe habebit papue gaudia sepre Prio qde de visioe oim i pbo diuie sapie. Un Aug. i libello de triplici habitaco de sic Incopabilis totu mundi regnu z gaudiu p cellit fatietas angeloz z scroz z pntie ipi dei adesse visioi. in cui visioe trina scia na fat. Sic em p speculu trina nob visio ad mistra. qz nos ipos z ipm speculu z qdqd est pns videm. sic p speculu diuie claritaz z ipm deu vt e videbim. z nos ipos z ceteros vera z certa scia cogscem. Tunc abdita creaturaz z ipi iferni videdo deu videbi m. Hec oia Aug. Sz p oppositu danti flebit de puatoe visiois dei. Secdo gau debuit bti de ignotoz etia singuloz cogni toe. h qppe mirabile e valde. Un Bre. iij. dial. dt. Tunc scia aiaz sil z corpoz glia letabit. fit i electz qdda mirabili. qz no solu eos agscit qs in h mudo nouerat. sz velut visos z cognitos recogscit qs nunqz vide rat. etia antiqs ptes. hec ille Un cogscem ibi Adā: euā: Noe: Abraā: Dauid: Apo stolos z oēs hoies. Sed quo h fieri habeat miru videt. qz vt Phs. j. Posteroz dt. Dis cognitio nra intellectiua ex p existēti fit cognitioe sensitua. vñ ccc. nat. nescit etia somnare de colore. Ad qb rñ de tur. Sz Tho. j. p. q. lxxvij. z etia i qstioibz de aia q aia hic corpi vnita nō cogitat nisi p spēs a sensibilibz acceptas. sz aia a corpe sepata intelligit alit. nō qdē p spēs inatas sicut intelligit angeli. sz p spēs ex influētia diuim lumis picipatas. Sz qd erit de re/ probis an illi recogscāt alios antea igtos. Rñderi pōt q vt Rich. sup. iij. di. vi. art. iij. q. iij. dt. Nō est incōueniēs q fiat dāna tis ifuio alicui scie vel noticie ad eaz am plioze afflictionē. nā z diues epulo dānat vidēs Abraā alōge cogit eū que tñ nūqz viderat Lu. xvj. Demqz fm Tho. ea. di. Sic bti mil erit qd nō sit matia leticie. ita malis nil deerit qd ad tristitiā ptiere possit vt sit eoz miseria consumata. Sed quia

noticia mutua facit ad maiorē afflictionē z cōfusione singuloz. veluti dum qs ponit ad medietinū i p̄spectu notoz. ḡ erit dāna tis noticia ad maiorē p̄fusione. Tertio gaudebunt beati de sanctaz animaz r̄spe ctione. Nā Sap. iij. dt. Felix q̄ nescit tho rū in delitijs: habebit fructū in respectioe animaz sc̄taz. Naturalit̄ em̄ aie sc̄re se inui cem videre habent. fm Tho. j. p. vbi sup. Quarto gaudebūt de volutatū z cogit tationū interiorū intuitōe. z q̄ oēs charita te pleni sunt. Quinto de demonū z dānato rū omnū cōtemplatōe vident. illoz multū tudinē z numerū z cunctoz cruciatū. z cog scē q̄s est Lucifer. quis Sathan. q̄s mā/ mon zc. Itē q̄s Pilatus. q̄s Caiphas. q̄s Hero. q̄s Alexander. Itē Plato Aristote les. z sic de alijs. Sexto de angeloz soci/ ali agnitōe. q̄s fm Tho. vbi sup cogscēt p similitudines diuinitus imp̄ffas. z sic singulos Michaele Gabrielē z oēs ordinū choros z numez oim. Hec oia patēt ex p̄bis Au gustini. libello de triplici habitaculo. Q̄ ḡ erunt ibi gaudia broy. Chryf. Sic vi dere demones est magna pena. sic p̄ oppo sitū videre angelos magna est leticia. Sic p̄ oppositū erit ap̄d dānatos mutua visio aiaz dānataz post resurrectōez in corpe manentū p̄petuo i igne. Er̄t etia cōtinua visio demonū torq̄ntū z horredoz fm di uersos q̄dus infelicitaz illoz. z sic d̄ alijs. Ue ḡ z ve p̄coribz. Septio bti gaudebunt de scia secretoz omnū z speculatōne siue in celo q̄t sint electi z angeli. q̄t stelle. si ue in terra q̄nta sit z q̄t p̄cā. q̄t mala in ea facta fuerint. siue in aq̄s maris q̄t gutte. si ue in inferno q̄t pene z h̄mōi. Pretea sp̄e culant̄ idēda deuotōe q̄t in ch̄ro fuerunt vulnera. q̄t gutte sanguis. q̄t dolores i cor pore z aia q̄b p̄ electis satisfecit oimode z eos redemit. Itē in brā p̄gine speculant̄ q̄mēnsa charitas z glia sup oēs existat. Itē q̄t dolores z flet̄ p̄ ch̄ro sustinuit. q̄t hoibz salutē obtinuit. Itē in sc̄is q̄t z q̄n/ ta bonoz op̄ez omnū z singuloz sint p̄e/ mia electoz. Ad hoc Bre. test̄ ē sic allegat a D̄ḡro ca. si. q̄rti smaz di. Qui dei clari tate vident nil in creatura agit quod viderē re nō possint. Richard̄ exponit sic. f. Si deus vult reuelare. vlt̄ d̄ his q̄ p̄tinēt ad be

atitudinē accidentalē eoz. Et sic p̄t q̄ oia eis reuelant̄ sp̄ q̄ volūt. sz z ipi eas sola vo/ lunt q̄ de. R̄ Exemplū narrat i Uridiario: z etia in Promptua. D̄isa. q̄ p̄go q̄dā nobil. xij. annoz brē Marie duota ipam rogauit sepi vt oñderet sibi filium ch̄m. cui celestē pulcritudinē videre cupi ebat. Lūqz vice q̄dā sola eēt i capella orat̄ apparuit ei brā p̄go tenēs filiu q̄si puulu pulcherrimū. z dixit eidē. Accipe filiu meuz ch̄m in vlnas tuas. que sūma deuotione z gaudio accepit. Cui puer ait. Diligis ne me. Et illa. diligo. Quātū ait. pl̄ q̄ oēm ornarū seculi. Et ch̄s. Dicit adhuc forti me z gliaz meā diligas. Rñdit. diligo pl̄ q̄ cor meū. q̄ dicto cor p̄gunt p̄ amore ch̄i sandit. z ch̄s cū sua p̄gine m̄re aiam eius in p̄ctu angeloz duxit in celū. Ad cantuz dulcē angeloz familia euerrit ad capel/ lā z p̄gine mortuā inuenientes odorē mira bili oēs repleti sunt. Tūc excipietes illuz cor viderūt sc̄ssim z in eo septū aureis lit teris. Diligo te pl̄ q̄ me: qz tu creasti me z redemisti me z dotasti me. f. glia celesti Ecce ḡ q̄ magna dulcedo visiois glie ch̄i p̄t q̄ talis z tāta est q̄ si viderem i h̄ cor/ pe p̄ amore moreremur z sc̄nderet cor no/ strū mortale. Rogemus ergo ch̄m vt det in futuro zc.

De eadē dñica Ser. III. f. de visionis dei britudine z dotibz aie ac eius dulci iocunditate.

Terum vide

ho vos et gaudebit cor vestz. z gaudiū vestrū nemo tollet a vo bis. Joannis. xvj. z in euāgelio hodierno Verba sunt redēptoris n̄ri Jesu q̄b edo/ cet visiois diuie gliam post resurrectōem habendā. Ideo dicit Iterū. f. post resurre ctionē videbo vos. f. discipulos meos ap/ parēdo vobis in gloriosa carne q̄ videbit̄ me esse verū deum p̄ gliam resurrectionis. z hoc factū est. Un Thomas vidēs eū sic resurrexisse cōfessus est dicēs. Dñs me z de me. Itē edocet etia hui visiois iocū ditatē addēs. z gaudebit cor vestz. f. i tali visioe glie ch̄i. Demqz tertio edocet illuz gaudiū p̄petuatē. qz subdit. Et gau. v̄m

nō tollet a vob. Nā vt Aug. sup hec ver/ ba z Beda sil' recolligēdo dicit. Gaudiū ap̄toz de ch̄i resurrectōe q̄uis multz tribulatoibz z p̄secutoibz fuerit veratū. tñ ne mo ab eis etia in h̄ mundo auferre potuit nec posuit. qz ch̄s q̄ est eoz gaudiū ad im/ mortale vitā resurrexit. a cui amorē z gau dio nulla p̄secutio ap̄tos sepere potuit: vt dt apl's Rho. vij. Tertus huz em̄ q̄ nulla creatura sepere nos posuit a charitate q̄ est in ch̄ro iesu. Et qz gaudia celestia i ch̄ro p̄petuo manebūt Auscultem ḡ charissimi qd ch̄s dicat i h̄ euāge. de sua visioe. p̄se qre euāgelii. z ipi intellect̄ lral' patuit i p̄mo fmoē. Exq̄ in euāge. iuxta p̄dicta p̄ba loq̄t ch̄s de visiois gaudio Idcirco de ipa glia visiois diuie tria mysteria libe at declarari p̄ h̄ f̄mone q̄ p̄nt elici ex p̄bis thematis z ex euāgelio.

Primū dicit beatifice visionis Scdm dicit magnifice dotatōis Tertiu dicit p̄dulcissime iocundatōis

Circa primū de beatifi

ca dei visioe q̄stio est qlit̄ aia hūana i visioe diuina b̄rificat̄ in celesti patria. Aduer/ tere debem̄ charissimi hec q̄ h̄ dicit̄ vt sc̄i amuz qlit̄ p̄petuo b̄ri erim̄ i deo eleuem̄ mentē ad illā visionē b̄tām faciei diuie i q̄ sup oia alia habebim̄ gaudia britudis. z sine q̄ oia alia p̄nibilo reputarent̄ i respe ctu illi glie visiois. Un Aug. i enchyr. c. j. dicit. Sūm̄ boni plena visio sūma est fe licitas. z qm̄ ad illā britudinē facti sum̄. iō de illa cogitare z sc̄re debem̄ desiderare. Quēadmodū em̄ ois lapis p̄ciosus maio/ ris ē p̄tatis z pl̄ valz i loco sine generatio/ nis q̄ extra suū locū: vt dt magn' Albr. li. ij. de lapidibz. Itē bon' qlibz pegrinus libent̄ cogitat z anhelat redire. f. ad p̄riaz patriā z domū sic aia hūana debz. z q̄nto magis z frequēt' ad locū sue britudis mē/ te accedit z cogitatu illic p̄fat̄ z ad eā anhe lat̄ q̄tēdit: tāto pl̄ valet corā deo. Bonū est ḡ sc̄re qlit̄ vniūsq̄qz nostz habeat b̄rifi cari in dei visioe. De q̄ notādū q̄ fm doct. sup. iij. di. xlij. Ad h̄ vt q̄s vere b̄rificetur necessario requirunt̄ tria in quibz p̄sistit glo ria essentialis superne beatitudinis.

Primū est dei cognitio.

Secundum est eius dilectio.

Tertium est secunda tentio.

Primum inquit est dei cognitio. Nam scribitur Jo. xvij. et dicitur saluatoris dicitur. Hec est vita eterna ut cognoscatur te vixit deum solum et quem mihi iesus christus. ubi Lyra dicit quod vita eterna siue beatitudo consistit essentialiter in claro aspectu et fructu ratione diuinitatis. et ex parte in aspectu humanitatis christi que est in se nos inducens ad beatitudinem per capitalia. Beatitudo ei hominis consistit in iunctioe ad ultimum et optimum bonum quod est deus. Huiusmodi ad se summum bonum possidendum videtur fruendo perpetuo facta est natura rationalis. sic et angelus ad se factus ut dicitur Aug. et per. q. iij. in q. di. j. Non potest beatificari in alio alio modo in ipso suo sine beatitudinis. Hec est in deo que natura ipsa compellit de siderare. sic autem naturaliter desiderat volare. et piscis natate quod ad se factus sit. Unum non potest beatificari in quocumque bono temporalis: puta diuitijs: honoribus: nec in carnalibus voluptatibus ut dicitur cetera saraceni rudes et iudei. sed in dei cognitione que habet in parte per veram fidem formatam et in futuro per spiritum. Sed secundo requiritur dei dilectio ad beatitudinem. Nam sola visio sine fructu dilectionis non facit beatum. quia homo non gaudet de visione cuiuscumque rei non delectabilis nisi forte modicam ex alio causa. etenim sola visio non habet vim unitiuam sed amor: ut dicitur Dionysius. Et quoniam ut Beatus ad fratres dicitur motus dicitur. Impossibile est videre summum bonum et non amari. id videtur ipsum anima per amorem uniti in ipso deo. iuxta illud. j. Cor. vij. Qui adheret deo unitus spiritus est cum eo. Sed homo studet deo adherere per amorem ut possit beatificari. Proinde Aug. li. d. triplici hitactio dicitur sic. Quarta luce sapientie. id est dei visio illustrabimur: ubi ipsum solum beatitatis facie ad faciem videbimus et cognoscemus. cum per partem siles ei facit partes. et subdit. Qui enim se sapientie. se pulcritudini. se eternitati adheret. sapientiam virtutem et pulchritudinem et eternitatem erit. hec Aug. Ex quibus verbis patet quod anima humana in dei amore per visionem beatificabitur. quia per suo modulo deificabitur participatione diuinitatis. Exemplum dicitur crystallo quod prius solum obicitur. cum per radios participatione fit splendidum et refulgens pulchritudinem et quasi in radios transformatur. Sic anima in deifica parte visionis transformatur in dei participatione ab eo per suo modulo: sapientiam: potentiam: pulchritudinem: eternitatem et omnimodam beatitudinem. ut sic deus est se beatitudo: sic in ipsa sit in deo se beatitudo: ipsi per amorem in

separabiliter unita. et sic fit quod dicitur illis deo. j. Jo. iij. Charissimi non filij dei sumus. sed enim dilectio gendo filialiter. sed non dum appuit quod erimur. Lyra. quia illa bona celestia que beati erimur non prius ex parte nec corde comprehendimus. sed. Scimus autem. si generali dicitur celestibus. quoniam cum appuerit. si possidendo illa bona et videndo deum siles ei erimur. sed in ipsum quantum possibile est transformari et ei partem. per visionem et amorem. id subdit. quoniam videtur beatitudo eius. Tertio requiritur ad beatitudinem secunda et sempiterna possessio. Nam ut Aug. xij. d. trinitatis. viij. d. Impossibile est aliquid esse beatum nisi sit securus de sue beatitudinis perpetuatione. Ratio est. quia quanto quis aliquid magis diligit. tanto magis illud amittere metuit et pertimescit. et per quoniam huiusmodi amissionis apprehensio summa in eo tristitia parit. Propterea non se beatus potest esse quod tale miseriam timoris et tristitie habuerit. unde sequitur quod ad veram beatitudinem requiritur secunda et sempiterna possessio boni omnis ad beatitudinem pertinens. His itaque modis anima in deo beatificatur. sed ipsi bono infinito et summo iungitur cognoscendo ipsum et amando: ac perpetua securitate in eo gaudente. Sed in felicitate anima que in presenti perdit tale bonum per delectationem momentaneam. et se obligat ad eterna supplicia.

Circa secundum de dotibus

bus gratiosae aie Notandum est quod contra a doctoribus super. iij. di. xlix. ponunt tres dotes anime et quatuor dotes corporis gratiosi. sed de illis dotibus corporis alio ser. agemus. Nimirum ut Tho. di. tracta dicitur quod ab se dubio beatus quoniam in gloria transferunt aliquid dona dant diuinitatem ad eorum ornatum. et hi ornatus a magis dotes noiantur Ratio quod ornatus spiritus dicitur traducunt ad domum sponsi pertinent ad dotes. et quod beati quoniam in troducunt ad gloriam celestem tanquam in domum dei que tanquam spiritus animas scilicet sibi per amorem de sponsauit. tunc quod dem ornatus a deo ut dicitur Esa. lxj. in persona cuiuscumque beati. Induit me deo minus indumentis salutis. quasi sponsam ornata monilibus suis. Ideoque tales ornatus beatorum in patria dicuntur dotes. Unum de dote huiusmodi talis dicitur diffinitio. Dos est perpetua ornatus anime et corporis vite sufficientes: in eterna beatitudine iugiter perseverans. hec Tho. Sed de his dotibus oriuntur questiones.

Prima: que sint iste dotes anime? Respondeat secundum dicitur ibidem quod tres.

Prima dicitur visio clara.

Secunda dicitur fructio amorosa:

Tertia dicitur tentio secunda. et hec tentio siue heio a quibusdam noiantur apprehensio que nihil aliud est ut dicitur Tho. quod in parte dei habere et in seipso tenere. et sic idem sunt. et hec dicitur ista questione sufficiat. nam de dote istis parte tractant apud doctores. ubi dicitur Sed hec sola ponitur quod prope veniunt ad edificationem.

Secunda quod quod predicta tria intelligunt fore dotes anime. Unum enim visio et fructio sunt ornatus anime tanquam spose ut dicitur et. et cum beatitudo tota consistat in dei visione et fructu ac securitate perpetua. videtur quod nulla sit differentia inter dotes et beatitudinem sed idem sunt Aut si differunt. mixtum est quod beatitudo visiois et fructiois ac securitatis dicitur anime dos. i. ornatus Sed ad hec intelligenda dicitur rudes secundum Tho. ubi dicitur et concordat. Rich. quod beatitudinis substantia consistit in operatione vel actu. id est visiois et fructiois et sic beatitudo est ipsa iunctio anime cum deo. sed dotes sunt qualitates que dam vel dona et dispositiones vel habitus que ordiantur ad huiusmodi partem iunctionem. Unum visio potest accipi dupliciter secundum eundem Tho. Uno modo actualiter per ipso actu visiois. et sic visio non est dos sed est ipsa beatitudo. unde Aug. dicit. Tota merces felicitatis est in videndo quod amas et amando quod vides Alio modo potest visio accipi habitualiter. id est per habitu a quo talis operatio vel actus dicitur. id est per ipsa glorie claritate que anima diuinitatem illustrat ad deum videndum dare. et sic visio est dos. Et sic intelligendum est de fructione. hec Tho. unde per quod beatitudo et dos differunt sicut visio oculi actualis et illustratio una dispositio talis visiois per lumen solis. Proinde Rich. ibidem dicit quod visio et fructio proprie loquendo non sunt dotes sed actus dote. dotes enim qualitates sunt. Unum dos visiois inquit est quod dicitur habitus luminosus in intellectu que eleuat ad dare videndum deum. Dos autem fructiois est habitus perfectus charitatis que anima fructus deo. Dos autem tertia quam vocat securitatem perpetuam est inquit habitus perfectus que voluntas est perfecte secunda de tentiois perpetuatione que excluditur omni timore. hec Rich. Per Tertia questione per qualibus partibus correspondenter dotebit deus beatus per istas dotes: Rudes dicitur contra secundum dicitur quod predicta tres dotes rudent tibi futuribus theologis per quod in parte anime dicitur

gunt in deum et ei per gratiam copulant. et sic per eadem in celo ipsi deo iunguntur.

Prima virtus est fides cui correspondet visio que est merces fidei.

Secunda est charitas cui correspondet fructio amoris secundum Rich.

Tertia est spes cui correspondet securitas tentiois perpetue secundum eundem. Sed tu peccator habere fide christi secundum omnes articulos symboli habere charitatem seruando dei precepta. et spera in deo faciendo penam de peccatis in spe venie et sic poteris beatificari. Unum namque legitur quod demones ipsi si foret possibile susciperent omnem penam ut possent ad dei visionem per tingere. Narrat Tho. Beatus in Apiano. et etiam Discipulus in Promptu. quod magister Jordanus ordinis predicatorum rogatus accessit ad quendam obsessam. que demone ex illa lraliter saluauit cum tamen mulier illa nunquam lras vidit Inter cetera magister ipse interrogauit demone lraliter ubi super omnia esse vellet. ille rudit quod in celo inquit ut respiceret faciem claram creatoris mei. Ad quod dicitur Jordanus audies fleuit. et ait. Quid velles punde sustinere ut posses videre. Rudit: omnes penas quas omnes demones a principio sustinerunt et sustinebunt vsque in fine mundi vellem sustinere ut saltem semel possem videre claritatem dei sicuti est. Lini Jordanus. Fuiisti ut mihi videtur de alii oribus angelis: Rudit. quod de seraphin. At ille le. Dic ergo mihi aliquid de claritate vultus dei ex quo tu peccasti. ad eum. Ad que demon. De se dicere quod possis cum etiam angeli que facie dei intuent nil de illa claritate dicere sufficeret. dicit tamen tibi aliquam similitudinem. Si inquit omnes flores presentis et futuri omnium arborum et gramini et omni color omnium lapidum preciosorum et metallorum et splendor solis lune et stellarum sit omnia luceret in terra sic lucet sol. omni illa claritas non est nisi tenebrosa nos respectu solis clarissimi supne claritatis. Tunc Jordanus ait. Sed miser que huiusmodi amittit. Sed tu peccator recogit hec et age penam.

Circa tertium de dulcissima

ma iocunditate que magna sit dulcedo consolationis in dei visione beati et omnes homines totius mundi etiam singuli ora mille haberent enarrare non sufficeret. tamen aliquis possumus agnosce re precipue ex considerationibus decem.

Domínica. III. post pasca

Primo ex dulcedis dei imēitate. cū em ipse deus sit fons ois delectatiōis z dulce/ dūis z ipse est infinite bonitatis zptutis ac p pns dulcedinis: q sequit q cū videre z a/ more ei pūgi: sit sup oia q possit hō cogita re iproporcionabilr summa dulcedo z ineffa bil. Hāc ps gustauerat q d. q magna ml/ titudo dulcedis tue dñe quā abscondisti in mētibz te zc. q. d. In cōprehēbilē ē tua dul cedo. vñ z oēs adhortā. di. Gustate z vñ dere qm suavis est dñs btūs vir q sperat in eo. Hinc Hugo sup li. de angelica hierar/ chia ca. vij. dicit. In his btitudo pstat cog scere vey dñi z amare sumū bonū. gustate inqt ps. p dilectionē z videte p cognitionēz qm suavis ē dñs. s. sup oia delectabilia. Ex emplū accipiam de scris Si em vt legim? Andrea apm positū in tormētis crucis sic delectabat aspect? chzi vt nullo mō vellet de cruce deponi. z Laurētio carbōes ignis dulces fuerūt in chzo. qd dulcedis erit i ce lo: Secdo ex viliōis claritate. nā i pñti de uz videm? p speculū in enigmate tūc at fa/ cie ad faciē. j. Loy. xij. z. j. Jo. iij. Videbim? cū scuti est. qd ei h significat nisi videre deū fm ei? naturā trinū z vñ vt dicit Lya Et cū h videre cū fm suā manifestatē boni/ tate dulcedinē ceterasqz pfectiones clarissi me cognoscere. vñ sic videre deū sume dul/ assimū erit ante vt oia alia nil reputer pter deū vt dicit Cassiod. sup ps. Exepluz de Paulo q in raptu vidit diuinā essentiam z mor oia etiā mortē p chzo ptepsit. z p toto mūdo aureo nō auertit oculos a deo vt dicit Phil. iij. Dia arbitrat? sū vt stercoza vt chzū lucrifa. R Tertio ex lucē diuine z a? pulcritudinis iocūditate. de q Aug. lib. iij. de libero arbitrio vbi tūgit illd ps. De hor est dies vna in atri t. sup milia. Et dicit sic. Tanta est iocunditas lucis eterne. tāta pulcritudo illius leticie q etiam si nō liceret in ea ampli? manere qz vnus diei hora. p/ pter h soluz innumerabiles hui? vite dies pleni delicijs z affluētia oim bonoz tpalū recte meritoqz ptemnerent. Taz em pulcra z suavis ē vt ex vna nō possit ampli? delecta ri in alio. oēm vnat dulcedinē oēm letupe/ rat z cupiscētia. Hec ille Quarto ex cū/ ctroz bonoz copiositate. s. qz in dei viliōne pñtūt oia bona desiderabilia vñ Exo. xxx/

ij. Moyses orauit di. Dñe oñde mibi faci em tuā. z dñs rñdit eidē di. Ego oñdā tibi oē bonū zc. s. qre sic dñs rñdit q oñderet oē bonū Moyses petēti viliōne solā. Nisi qz vt dicit scūs Tho. li. iij. q gētilēs. Bti vidē do diuinā essentia psequūt in eo oia bona: z pcpue qreuz in quibz comprehendunt o/ mnia alia. Prīmū est qz p viliōne diuine el sentie deo vnunt q nil est pfecti. Secdm ē qz cū deo sublimant q nil est sublimi? z no bilius. Tertū est: qz p viliōne dei fruuntur deo q nil est delectabili. Quartū ē: qz p viliōne dei satiant de deo z qetant. z h nil est appetibili. vñ dicit ps. Replebit in bonis desiderū tuū. Q gāa fidelis ex dicitis cog nosce vt desideres magna illa bona i deo S Quinto cognoscunt gaudia dulcissi ma fore in dei viliōe ex immediate zuncti onis qilitate. Nā pñt de h qstio vtrū deus in patria videbit sine medio. Et rñdet fm Aureo. in cōpē. li. vij. q triplex est mediūz vidēdi. Prīmū obnubilās. sicut h videm? deū p speculū z enigma. z h in pñtia tolle tur qz cogitē ibi de? seipo dare z nō p ali/ quā similitudinē. Secdm est mediū dispo/ nes. s. grā z glorie create lumē qd requiritur ad videndū deū sicut ad videndū colores h requit lumē disponēs. vñ ps. In lumine tuo sez grē z glie create videbim? lumē sez increatu deitatis. Exm. li. qz in tenebris ra puit queqz pñcia tandem in diei luce vide/ bit qlia sint. Tertū est mediū deferēs z h nō erit in patriaybi dei viliō nō erit p distā tiā sed p pñtiāz cū de? eqūiter sit vbiqz Vñ Bern. in medita. In brā vita amabimus sine modo. videbim? sine termino. coherē/ bimus sine medio. nā ibi manebim? in deo z de? i nobis p charitatē z glām. j. Jo. iij. De? charitas est zc. Et p pñs sume gau/ debimus d diuina dulcedine qua pleni eri mus z transformati sic ferruz transformari videm? i ignē. T Sexto ex sapie z ple nariē scie luminositate. qz in viliōe dei vide/ bim? deū in se quō ab eterno de? p z gignit filiū z ab vtroqz pcedit spūscūs. z oēs cre aturas videbim? in deo z deū in nobis z i oibz vt dicit Aug. li. de triplici habitaclo. Et subdit. Tūc erit electis trina viliō. vñz cor poralis qua corpa gliosa splēdētia vt sol cernētur. z spūalis. q spūs iustozum hōdi

Bermo

XXII

frunt separati a corpe. z viliō intellectualis q puro mentis oculo deū videbūt: z suas anias z spūs angelicos. hec Aug. z sic i sin gulis qsta erit dulcedo gaudioz z pcpue in chzo z ei? mfe. de his lat? patuit fmōe imediate pcedēti ar. iij. Septio ex deli/ derij plena satietate. qz deo habito habe/ bit ois bom satietas. Vñ Aug. sup Joan nē dicit. De? in patria erit ipis btis ois veri tas intellectui. ois speciositas aspectui. ois suauitas auditui. ois delectabilitas olfactui ois dulcorositas gustui. ois satietas appe titui. ois amorositas affectui. ois copiosi tas indigēti. ois iubilositas vtriqz hoi. Et qd plura dicā. Illud summū bonū ibi erit oia in oibz. Q g hō carnalis si delectat? in pulcritudine: sume pulcer est de? p oibz. Si tu auare cupis aurū z pñcia qz. i deo sū/ melunt diuitie. z ipm habere est sumū bo nū z oia bona hre U Octauo ex exo/ ptabili zmutate. qz talis est illa dulcedo diuine viliōis. q vt Aug. xij. de ciui. dei dicit. Ipe inqt de? sine fine videbit. iuxta illd Ec cē. xiiij. Qui edūt me adhuc esurūt Et h est mirū: qz iuxta cōe metriū. Omēraz cha ruz vilescit quotidianū. Querit g vñ est q illa brā viliō pñtia nunqz fastidit. Rñ det fm Tho. li. iij. q gētilēs z sic sem p cū admiratiōe videbit cū null? itellect? eā cōprehēdit. z sic viliō est iproporcionabil pl? qz inensum mare. Est grō qre nūqz fa stidit. qz illud qd sp cū noua dulcedie adm iratiōis videbit nūqz fastidit s; pñtie z sp delectat. S; itellect? bti in viliōe diuine essentie habz qd admiret z exoptet. g sem p desiderat. z cū h satietas habet nec fasti dit. Vñ Bre. mo. li. dicit. Desideriū angrieta tē habz: satietas fastidiū. Ne g i desiderio sit angrietas desiderātes satiant. z ne sit i sa tietate fastidiū satiati desiderāt. hec ille. X Nono ex vigoris fruositate: qz omnē penā supat illi? aspect? diuini delectabili/ tas. Vñ Aug. li. de triplici hitaclo dicit sic. Faciē dei si oēs carcere inferni inclusi vide rent: nullā penā nullā tristitiā sentirēt. cū? pñtia. s. tādelectabil? est q si in inferno cum scis habitatoribz apparerz: pñtio infern? in amenū puereret padisum. hec August.

Exemplū legit q Anp. dixit li. silitudiz nū se velle eē z poni in infernū sine pctō vt deū videre mereret qz cū pctō celū itrare et ibi manere sicqz deū nō videre. Itaqz tu pctōz vt qd iaces in pctō vt p dās viliōnez dei. Decimo ex sempiterna securitate vt patuit ex pdictis. Ideoqz vt chrs dñs di xit in h euāgelio. gaudū vñm nemo tollz a vob. Qd nob pñtare dignet ipse chrs amē.

Dñica qrtā post pasca Ser. I. iuxta euā gelii: applicādo de futuro seculo z ei? sta tus legibus.

Vado ad eum

q me misit. Jo. xvj. z i euāg. ho dier. Verba sūt saluatoris nri chri iesu. De q Beda in homel. dicit q ipse chrs dñs fecit sicut solet bon? pñfamilias: q recedēs in regionē loquinā monet suos domesticos z instruit qd facere debeāt. ita ipse volēs de mūdo exire vt Jo. xij. patet. monuit discipulos de dilectiōe mutua di. Dñdatū nouū do vob vt diligat? iucez In h cogitēt oēs qz mei e. dil. si dile. ad in uicē hūerit. Et cū h pdixit eis q recessur? eēt. z postea dixit q post recessum eis mis/ surus esset spūscm q eos doceret oēm pñ/ tatē: z mūdū argueret d malicia sua. Cū aut discipuli hēitarēt q trāstir? esset: et sic vñ spūscm eis mitteret: dixit iuxta the ma pmissum. Vado ad eū. s. deū pñez qui me misit. indeqz subiūxit q mitteret spūscā ctū. vt patet in euāgelio. Sequit tertus

In il. t. d. ic. disci. suis. Vado ad eū qui me misit z nemo ex vob inrogat me q va/ dis. S; qz hec locut? sū vob tristitiā imple/ uit cor vñm. S; ego pñtatē dico vob. expe dit vob vt ego vadā si eni nō abiero pade tus nō vēiet ad vos. si aut abiero mittā eū ad vos. Et cū venerit ille arguet mūdū de pctō: z de iustitiā z de iudicio. De pctō qd dē qz nō crediderūt i me. d iustitiā pō qz ad pñem vado z iā nō videbit? me. de iudicio aut qz pñceps hui? mūdi iā iudicat? Ad huc mīra habeo vob dicere s; nō potest? por tare mō. Cū ar venerit ille spūs pñtat? do/ cebit vos oēs pñtatē. Nō em loqf a semet/ ipō. sed qcumqz audiet loquet. z q ventura

sunt annūciabit vobis. ille me clarificabit qz de meo accipiet z annūciabit vob. Joā. xvj. c. Juxta h sacz euāge. vt text^o expo sitoi satisfaciām^o z psequimur materiā de vi ta futura notemus tria mysteria.

Prīmū de chri recessu z ei^o expediētia Scdm d spūscī aduētū z ei^o efficiētia Tertū d vcturi scēi statu z ei^o legi^o noticia. Pna duo patēt i euāg. stūū at accipit ex eo q dicit q vctura sūt annūci. vobis. A

Circa primū de chri re

cessu i celū z ei^o expediētia vlt valozē euāg. dicit sic. In il. t. vicz vltie cene cū iā pdixisset q vn^o discipuloz. h ē Judas cū traderz: il legz exiit: tūc chrs fecit discipul^o dulcissimū z logū pmonē. Et inf alia dixit hec ver ba euāgelica. Vado ad eū q me misit. tūc discipuli tacuerūt p tristitia. fm Chryf. eo q dixerat eis q interfecerēt p mūdū Et qz iā dicebat q desereret eos passuros mala. z nesciebāt si possent illa virilit^o ferre. Idcir co fm Lyrā fuerūt ita stupefacti z attoniti qoino obmutuerūt Un exprobrādo chri st^o dicit. Et nō ex vobis infrogat me q va/ dis. Sz qz hec pdicta locu. sū vob tri. imple uit cor ve. Sz p vā p solatōe ego veri. di. vob. qz expedit vob. Chryf. etiāsi millies p tristemi d recessu meo audire optz vos p solatōe. qz expedit vob vt recedā. Et sub dit cū dicit. Si ei nō abiero pa. n ve. ad vos Si at abiero mittā eū ad vos. Ex his dat nobis salubre documētū in tribz.

Prīmū vt ad deū exēplo chri redeam^o. Scdm vt viā ad eūdi obseruemus. Tertū vt glam spūsancti qramus.

Prīmū documētū vt ad deū a q sum^o cre/ ati redeam^o. Nimirū in h chrs dat exēplū vt redire festiem^o. vñ Būl. dicit. Dñs iesus loqns de reditu suo ad ptem loqf nō qsi d futuro remoro di. Gladā. sz qsi de pnti di/ rit vado. vt nob exēplū daret. i. festinandi ad deū z nō perastinādi. sic heu multi faci/ unt q pniām differūt agere. q qd Eccl. v. Ne tardes querti ad dñm z ne differas d die i die. subito enī venit ira illi^o z disp. zc.

Scdm documētū vt viā ad eūdi. i. ad de um obseruem^o. i. qbz vñs chrs iuit ad pa trē. vt sic imitādo chm ad deū ptez nostz pueniam^o. Ad hāc viā obfūdā ipē chrs

docuit Matth. vij. di. Intrate p angustā portā qz lata porta z spaciola ē via q ducit ad pditionē. z multi sunt q ambulāt eam. angusta via q ducit ad vitā: pauci inueni/ unt eā. Videam^o q de istz. Pro q aduertamus qz oēs mūdani ambulāt p viā super bie aut auaricie aut luxurie. guleire iudie acadie. sz obfūem^o viā chri. qz oēs illos via lata ducit i infernū. via autē chri arta ducit ad vitā. Debem^o q chri exēplo hāc fuare viā eūdi ad deū. Et pmo q supbiā chrs fa ctus est hūil^o obediēs vsqz ad mortē crucis z arte pene. Scdo q auariciā nud^o i cruce pepedit z pauprimā vitā tenuit. Tertio q luxuriā p ginea carne doloibz plen^o fuit. Quarto q irā patētissim^o fuit z p inimic^o orauit. Quinto q gulā felle z aceto potat^o ē Sexto q inuidiā charitatē nob inimic^o ma ximā exhibuit q p nob aiāz posuit. Septi mo q acidā a puericia vsqz ad mortē i la/ bonibz fuit. Hāc q viā obfūem^o. i. hūilita/ tis: pauprtas: castitas. paciētie z sic d alijs

Tertū documētū vt spūscī grāz de siderant qram^o: z a chro petam^o. nā dicit. expedit vob. i. ad salutē vt ego vadā. z hoc ppter spūscī aduētū. vt pty i euangelio. Nā dicit Aug. li. de natura z grā. q line g tia spūsancti nec infantes nec etate gndes possunt saluari. B Sed qrit hic: qre nō debuit spūscī venire vel mitti i disci pulos nisi p^o recessū chri i celū cū posat an tea mitti. aut nūqd habuerūt discipuli spū scī grāz pūc. Quid ē q qd dicit. Si n abie/ ro pa. n ve. ad vos: Rñr sz Lyrā. z doc. q qz uis apli z i chm credēs habuerūt spūscī grāz etiā an chri passioz: nō tñ ita plene. ex pte h n recepant i sig^o visibili. qd signū de/ notat grē plenitudinē. z ista plenitudo i si gnovibili nō debuit dari an chri ascēsiōz fm Lyrā. Jo. vij. Nōdū erat spūscī datus. i. vt sic. qz nōdū erat iesus glificat^o. iō dicit chrs. Si nō abiero para. n vctur. i. i tali signo Quare at noluit spūscī mittere an tea cū possz: Rō vna ē ex pte chri. qz ipē bz deitate dare habz spūscī nō fm hūanū/ tatē. ideo pūc debuit declarari q ipē sit ve rus de^o. qd patuit i resurrectioē z ascēsiōe. qñ ad dextrā pñs. i. eq^o litatē sedit. z sic tūc debuit mittere. Alia rō est ex pte spūsan/ cti. qz pcedit a pte simul z filio. ideo debuit

it^o pūc di fili^o ad dextrā pñs sedere z sil^o cū pte spūscī mittere in mōm de cel. Si ei in tris exite dei filio vñset pūc. i. i. hoies putassent sic heretici putauerūt: q a solo pte de cel. pcedit ac mittit spūscī. nō at a fi/ lio mitti vlt pcedere hēt. sz tñmō ei^o intue tu qd falsuz ē. Propsea vt chrs ondat a se pcedere z mitti dicit. Si abiero mittā eū ad vos. h est q errozē grecoz. Tertā rō ex pte discipuloz chri. qz pūc erāt adhuc carna/ les z duri. z sic nō tācapaces spūscī. qz vt iudei credebāt messīa vctur^o sz p hām qdē maximū ad liberādū isrl^o sz regnatuz tpat^o nec plenarie eū putabāt vt deberēt in cele/ stibz illos glori^o caruz. sz carnalit^o eū cogice bāt z amabāt vt mgrm pdilectū z pdulcī eos docentē Un Luce. xxiij. dixerūt. Nos aut sperabam^o q ipē esset redemptur^o isrl^o i. spalit. Itē filij zebedi petebāt sedere cū chro tptali regno Jōqz fm Aug. z Lyrā sbuit a discipul^o auferri amor pntie corpal^o vt eleuaret mēs eoz ad diligēdū chm spi ritualit^o tāqz deū celestē. z sic fierēt capaces spūscī subtracto amore carnalit^o mūdiali. Sic exēpli grā videm^o nūc i multz carnali bus q de^o subtrahit eis bona pntia ac ad/ uerfa pmittit. z sic quertunt ac deū fort^o z plen^o diligūt ac spūales sūt. vtz de b. Frā cisco q cū an^o esset mūdān^o: infirmatus fuit quertus Et fact^o est tot^o spūalis cū a pte z cognatis fuit sepat^o.

Circa scdm de spūscī

aduētū et opatiōe Notādū est q chrs i h euāgelio onit triplicē spūscī opatiōē di. Cū venerit ille argu. zc.

Primo q ad totū mōm. Scdo q ad certū discipuloz. Tertio q ad ipm chm.

Primo em dicit q spūscī aduētiēs argu et mōm. Lyrā. i. arguēdū z p dēnādū ostē/ det nisi penituerit de tribz. i. de pctō. de iu/ sticia z de iudicio. Pro intellectu hoz note mus q hoies mūdani p orbē erant tribus pctis implicati. Prio qz erāt infideles z sic oibz vicis subiecti i idolatria. iō dicit chrs q arguent a spūscī p pdicationē aploz. de pctō qdē qz nō crediderūt in me. Et sic ponendo pctm incredulitatis p ceterz in q rōp rebēdit oia alia pctā. qz h pctō manent

te cetera nō dimittunt vt dicit Aug. Sel/ cundo hoies mūdā nō curabāt facere ope/ ra salutis z iusticie. ps. Dēs declinauerūt. i. a iusticie lege. sil^o mutiles facti sūt p vicia. n est q faciat bonū: obfūando dei pcepta. nō est vsqz ad vñū. Jō p spūscī erat mōs ar guēd^o de iusticia p chm instructa z p apo stolos pdicata. quā acceptare z imitari nō luerūt fuādo euāgelicā legē. Un chrs dicit de iusticia qz ad ptem vado z iā nō videbi tis me. i. in corpe mortali. q. d. fm Chryf. Per h q ad ptem vado z in vita imortali māebo dclarat iusticia mea irrepzebētibz quā deberēt hoies imitari. vt z ipi ad celū puenirēt. Tertio hoies mūdā erāt in malis obstinati z temerarij. qz nō curabāt seipos z suos actus malos qbz diabolū imitaban tur djudicare z cessare a pctis ac ptimece/ re dei iudicia. Jō chrs dicit q spūscī ar guet mōm de iudicio. sz qd nō fecerūt i se nec deū iudicē timuerūt cū tñ iam inqt pñ/ ceps mōi hū^o iudicat^o est. Lyrā. i. diabol^o est p dēnatus diuina linā tāqz obstinat^o. et p pñs oēs ei adherentes eodē iudicio ostē/ dunt p dēnabiles. B Et qbz dat nob documētū q spūscī veniēs in mentez tribz mōis inducat nos ad salutē. Prio faz cit agnoscere pcti turpitudinē vt moueatur hō ad pniāz. Scdo impmit cordi chri pas sionē vt accendatur amore eius ad opa iu sticie. i. p fessionē satisfacionē z pceptorum impletionem. Tertio incutit diuini iudicij timorē vt timeam^o recidūare. Scbam opationēz spūscī q ad apostolos ostendit christus dicens Cum venerit ille spūcī vct ritatis docebit vos omnem veritatem scz necessariam ad salutem. non solū p psonis vñs sz etiā ad instrucionē infidelū z eccle sie regimen Lyrā. Ne autē ex hoc q docet de pluribz aliquis putaret q spiritussanct^o esset maior filio z sapiētiōz. ideo subdit Nō em loquetur a semetipō sed quecūqz audī. zc. hoc est. Spiritussanctus sicut non est a seipō sed pcedit a patre z filio. ita sciam in finitā habet a patre z filio z equales p oia. Sequit. Et q vctura sunt an. zc. fm Bēb. h potissime intelligit de futuris pnijs ce/ lestibz q nobis qntū expedit annūciat spūscī scūs q sint indicabilia. Tertā opatiōē quo ad chm subdit. Ille. i. spūscī me

clarificabit. s. manifestado toto orbe p pdi
catores loquen. vbu dei in spūscō fiducia
liter. scđtur. qz de meo accipiet fm Lyrā. i.
a me pcedit z mittit vt amūciat. O g pctor
fac pūte opa vt adueniat in te spūscōi grā:
z clarificet i te p lumē grē chzm: debite lau
dando per te.

Circa tertiu de vcturi

seclī statu z ei' legē noticia q spūscōis edo
cuit vt sciam' obfuare. sic ei hoies q volūt
eē ciues alicui' citat' ibiqz manere: pscrutā
tur de ei' lege vt nouerit an valeāt obfua
re. Sic nob pscrutādū est de lege sub q de
bem' i futuro seclō tāqz i citate ppetuo p
manere. qz teste aplo Heb. xij. Nō hēm'
h manere citatē s; futurā mōrim'. qd p r. p
h arti. p se pdicādo pōi p thēmate. Et qm
vt Aug. i. iij. di. xlix. dt. P' resurrectōem
mqt suos fines hēbūt citates due. vna xpi
alia diaboli. vna bonoz alia maloz. vtraqz
tū angeloz z hoim. Jō tres legū differēti
as h pliderem' z p cogitem' sub q sit elige
dū vt pmanere velim' ppetuo zc.

Prīa lex ē btōz q dī lex charitat'.

Secda ē dānatoz q dī lex odiofitat'.

Tertia ē demonū q dī crudelitat'.

Amiz fm Lathol. lex dī a lego legis qā
legif corā cōitate pphz acceptata p lege ha
bet. sic de istis ē. Nā boni acceptauerūt le
gē charitat' a chzo lectā in pnti. Vāli autē
elegerūt sibi legē z charitatē. s. odiofitat' z
demōes crudelitat'.

Prīma itaqz
lex q est ciuitatis celest' btōz dī lex charita
tis. qz theologū p reglā tenēt cōi q vt Au
g' dicit. In celesti ciuitate regnat ppetuo
sūma z pfectissima charitas z pcor dia z h
p r. p Aplm. j. Cor. xij. Charitas nūqz ex
ciderit Jc. j. Jo. iij. De' charitas ē z q ma
net in charitate in deo manet z de' in eo.
Ad h facit exm qd scribit Aug. ad Cirillū
de laudib' bti Hiero. vbi habet q cū bea
t' Aug. vellet eplām scribere ipi bto Hie
ro. vt ille de leticia z glia btōz cōponeret
tractatū. ecce i nocte media dormienti Au
gustio. appuit angeloz mltitudo. inter qz
fulgeñ. pl' indicabil' erāt ipi bti Joānes
bapti. z Hiero. q iā migrauerat in celū que
rū Aug' putabat supuuiere. Et videbant
illī duo p oia similes nisi q Joānes bapti
ria sarta habebat in capite ex auro z lapidi

bis pciolis. s; Hiero. duo. ille qdē p aure
ola martyri cū p ginitate z pdicatioe. Jste
aut p p ginitate z pdicatioe sine martyrio.
Et tūc Joānes inter cetera pmo dixit Au
gusti. Hoc mqt nouer' q in celo nulla ē in
uidia vt in h mdo. s; pē charitatē ineffabi
lē q se inuicē diligūt bte aie qlibet scđoz ita
alter' glia gaudet sicut de p pna glia sua.
Secdo q dīqz maior vellet vt minor scđus
eēt sibi eqlis z pene maior qz ei' glia esset
sua. ibi em nō est sic in h mdo vbi vn' hoim
ceteris pesse pl' vellet qz subesse. Tertio di
xit q minor scđus de glia maioris scđi gau
det sicut eā ipē haberet nec vellz eā hē vt
illenō haberet. imo pot' de sua si fas esset
illi impertiret. Quarto dicit q glia singul
loz est glia cunctoz. z glia cunctoz est glia
singuloz. Dixit etiā q honor z reuerētia q
singulis scđoz exhibet. ceteris oib' exhibet.
Et hec ex charitate ineffabili vt patet hec
z pka ibidē. Rō ad hec facit talis qz ql
bet in btitudine deū sup oia diligit ei' vo
lūtati pformā pl' qz etiā seipm diligēdo.
iōqz cuilibet vult tantū bonū qntū de' vo
luit p meritis tribuere. z cui deus plus tri
but vult illi qd habet a dei volūtate. nec il
lud plus ipē sibi desiderat qz cognoscat qn
meruit a deo nec de' voluit h ipm hē Ex
emplū ponit Aug' de ciui. dei circa finē de
oculo et digito. qz digiti nō dolet sed gau
det de oculi visioe nec vult eā hē z cōuer
so. z sic est de alijs mēbris. B Sed qd
occurrit vtrū ex ineffabili charitate bti dī
ligāt dānatos z cōpatiāt eis qz vidēt i cru
ciatib'. Et ad id ponūt rōes tales Prīo qz
charitas facit cōpati miserijs p pmo z qn
to maior est in hoie charitas. tanto pcedit
ex ea maior cōpassio. miz ergo videt q bti
ex charitate q pleni sūt nō cōpatiunt dāna
tis Jcē scdo de' misericordissim' vult misē
cordiā z cōpassionē amorosissimā exhiberi
etiā inimic' z nullū vult odiri. Dat. v. Di
ligite inimicos vros. bñfacite his q oderūt
vos. sicut z pater vester celestis zc. Nec ipē
deus letat de penis hoim aut pditōe fm
scripturas. q habet ppositū vicz q de' vult
z sancti debent cōpati damnatis ne sint in
odio viciōso. Ad hec rñdetur p pclusionēz
ex verbis Gregorij vt allegat libro. iij. Sē
tentiaz dist. vlt. vbi dicit q bti vidētes pe

nas maloz nō dolore afficiēt sed leticia sa
turabunt agentes gratias de sua liberatio
ne visa impioz ineffabili calamitate Juxta
illud Ps. Letabit iustus cū viderit vindic
tam. Et hoc non ex odio aut vindicte zelo
sed zelo diuine iusticie. Unde circa hoc fm
doc. nota aliq' specialia dicta. Prīmū ē fm
Holkoth sup lib. Sap. lectōe. lxx. qm pe
nis maloz duo p siderari possunt. Vnū est
eoꝝ malū vel pene nocuentuz. z q ad hec
nō gaudent bti de eis simplr z p se: qz h p
tineret ad odiū viciōsum Aliud est q pūni
ri malos a deo iustum est z h mō gaudent
de eis bti ex charitate dei ppter iusticiā dei
q apparet in eoꝝ punitōe. z hoc nō p tiner
ad odiūz. qz iusticia dicitur malū puniri. sic
Exemplum. Cū rex facit iusticiā gaudent
boni hoies z laudant regē de iusticia. Se
cundū q beati ita sunt charitate pleni qm
volunt p rarium dei voluntati z eius iusti
cie. z qz vidēt deū velle simpliciter dānatos
i sua pena ppetuo pmanere eo q id iusticia
regrit q nō possūt velle p rariū. Nam velle
aliqd z dei voluntatē est z iusticiā z z cha
ritatē veram. Jō Greg. homel. xxij. Deuz
pfecto nō diligit q ei i sua volūtate p dicit Et
sic soluit pma rō qz ex charitate procedere
cōpassio debet nō nisi fm dictamē recte ra
tiōis z iusticie vt sit cōmendabilis. Jcē sol
uit etiā scda rō: qz de' est misericordissim'
s; nō mīn' est iustissim' vt dt Chryz. Jōqz
nō nisi fm ordinē iusticie z recte rōnis dicta
men: vult misericōiam fieri. s. cui debet quō z
qm: iuxta dei decretay cōiter. s; qm in pnti
vita est tps misericōie z in futuro tps iusticie
iuxta illud Ps Cū accepero tps ego iusti
cias iudicabo. ergo in futuro nō debet exhi
beri misericōia q ad liberationē dānatis q hic
nō meruerūt sed obstinati pmanēt. nec eis
etiā beati possunt cōpati cōdolendo. qz ta
lis passio nō esset sine pena aliqua que nō
habet locū in beatis. Hec fm Tho. z Ri
char. O g hō aduerte qm ibi nec pater nec
māter cōpatiet alicui filio. nec qzqz cūcūqz
suo charissimo. vñ Aug dicit. Si carē pa
trē meū esse in inferno nō pl' orarē p eo qz
p diabolo. Age q nūctū p teipō p niaz ne
pereas. B Secda lex q est infernal' dī
odiofitatis. qz apud theologos p cōi regu
la tenet q in dānatis regnat summa z con

summata inuidia odiūqz z ira Sicut p op
posituz in beatis sūma regnat charitas vt
patz p Richar. Tho. aliōiqz in. iij. di. vlt.
z hoc est eis in penā. vñ Aug. ij. de ciui. dei
dicit. ca. xxix. qz malis pena est eterna dei et
beatoꝝ felicitas. qz ex inuidia torquent de
alieno bono. Ideoqz puerla voluntate vel
lent oēs hoies toti' mundi dānari. z be
atos fore dānatos. etiaz qz hic nimis ama
uerunt: puta patrem matres fratres z amī
cos zc. Jntantū qz pcecligerent plus torq
ri cum multis qz minus cuꝝ paucis. Si
dicas. tamen Luce. xvj. Diues epulo roga
uit Lazarum mitti p suis fratribus ne illi
venirent in locum tormentoz Rñdet Ri
char. z Tho. vbi supra q dānati sicutz ille
diues ex q seunt q nō omnes dānant pl'
vellent illos euadere dānationē ad qz ma
gis afficiunt qz alios qz sibi maior esset pe
na z p fūio si alijs saluaret sui chari vel ppi
qui dānant qbus minus inuident. z sic
diues ille petijt propter se illos euadere. vi
delz ne sibi maior pena fieret cum illoꝝ da
mnatiōe qz tñ absolute optasset cū alijs oī
bus dānari. Ve ergo z ve malis. J
Tertia lex demonū est q dicit crudelitat'is
qui tanqz torrores crudelissimi malos torq
unt sine vlla misericōdia adeo q nō possūt
satiari de tormentis eoꝝ p odio z crudeli
tat'is furia. iuxta illud Hiere vj. Crudelis
est z nō miserebit. z Job. xx. Gladent z ve
nient sup eos horribiles id est demōes cui
us ptati subijciūt vt dicit Lyrā. z sic si vn'
intermittit statiz alter torques aderit Exm
narrat de illo q pcedatus fuerat vaccam vi
due d. Si ego dimittere alius tollerz Qui
cū esset in tormentis dānatus z demōi tor
quenti diceret. vt qd tu me p tinue torques
Ille respōdit. Si ego te intermitterē alius
torqueret. Sed questio occurrit vtrū de
mōes post iudiciū habeāt ptatē torqndi
reprobos in ppetuū: Ad qd rñdēdo Ha
gister in. iij. li. di. xlvij. ca. finali duplicē tāq
git opinionē. vnam q sic. aliā q nō. qz apo
stol'. j. Cor. xv. dicit q chīs tūc euacuabit
oēm pncipatū z ptatem. ideo putāt qdam
post iudiciū d mōes nō hē ptatem super
hoies ad torqndū. sicut habēt nūc vsqz ad
diem iudicij ppter quod torrores scriptura
eos appellat Datth. xvij. S; q post iudicij

dicū mali subijcient etnis cruciatib; i igne ppetuo p̄tute diuina sine mysterio v̄l opati/ one demonū. Sz vt dicitur ibidē. p̄dicta autoritas apli nō cogit id sentire. qm̄ iuxta qd̄ sc̄us etiā doc. Tho. d̄t. T̄c̄ p̄latō ois d̄t euacuāda q̄. s̄c̄ fm̄ statū hui⁹ mōi in q̄ ho/ mies hoib; p̄nap̄t. z āgeli angel̄ z hoib; z demōes demōib; z etiāz hoib; q̄ ad h̄ vt angeli p̄ducāt ad deū. demōes āt abducāt v̄l auertāt a deo tāq̄ a sine. tūc āt oia ad fi nē cū puenerit nō erit talis p̄latio adducēs vel abducēs. Itaq; q̄ haz op̄inionū sit ve/ rior idē Tho. d̄t q̄ certum nob̄ esse nō p̄t. V̄t n̄ inq̄t extimo. q̄ sic seruabit ordo i saluatis. ita q̄ d̄dā a q̄busdā illūmant z p̄fi cient eoq; celest; hierarchie ordines p̄petui erūt. ita suabit ordo in penis vt hoies pu/ niant p̄ demōes q̄b; se peccādo subiecerūt z ip̄i sūt executores diuine iusticie in malos. Acc in h̄ aliqd̄ minuet d̄ pena demonū qz in h̄ ē q̄ alios torq̄nt ip̄i torq̄bunt. s̄. inu/ dia z furia. Dic̄ et idē Tho. i sol. vl. ar. q̄ lz p̄ncipalē penā dānati excipient imediāte a deo. alias aut̄ penas sensibiles nō ē incōue niēs hoib; p̄ demōes istiq; hec oia Tho. Proide Ber. li. medi. c. li. d̄t. Quis putas tūc erit meror̄ fieri z vlulat̄ qm̄ sepabunt iustia dei visioe z tradent̄ i p̄tate diaboli. nūq; refrigeriū adepturi. nūq; liberādybi nec q̄ torq̄nt aliq̄n fatigant̄ nec q̄ torq̄ntur aliq̄n moriunt̄. hec z pla Ber. Rogem⁹ ḡ d̄m̄ Iesum zc̄.

De eadē d̄nica Ser. II. vic; d̄ gliosi cor poris q̄ttuor dotib;.

D patrē va

do z iaz nō videbitis me Jo. xvi. z i euāg. hodie. Verba sunt saluatoris n̄ri in q̄b; discipul̄ suis i vl/ tima cena loq̄ns p̄dixit suā ḡhosaz resurre/ ctionē z ascēsiōnē ad dextrā p̄ris vbi manz nob̄ i p̄nti inuisibilis. z h̄ ē qd̄ d̄t Ad p̄rez vado. s̄. p̄ ascēsiōnē in celū z iā nō videbitis me. s̄. in corpe mortali. s̄. in corpe glioso z i mortali dū vob̄ appuero videbit; zc̄. Et in h̄ claret q̄ ch̄s d̄ns post resurrectionē ha/ bit corpe dotatū gliosis dotib;. s̄. agilita/ z vote p̄ quā potuit ascēdere. z subtilita/

tis vote p̄ quā penetravit celos z vote cla ritat; gliose ac impassibilitat; quā oculi mor tales nō p̄t videre nisi de⁹ velit miraculo/ sevt appareret nob̄ ad vidēdū. Sed in celo ocul; gliosaz videre habebim⁹. Proide sic ch̄s d̄ns assūpsit in resurrectionē corpe glo riosuz dotatū gliē ineffabil; dotib;. ita suis elect; dabit in p̄mū gliosaz corpe corpe eadē votes ad corpe decorē z iocūditatē. v̄n Apl̄s. j. Cor. xv. d̄t. Semiat̄ corpe in iḡ/ bilitate surget in glia. qd̄ p̄t pom. p̄ thema te alio hui⁹ fm̄ōis dū placet. Et Lyra ex/ p̄mit. Sciat̄ur corpe. s̄. hūanū mortuū dū in terra sepelit̄. z h̄ in iḡbilitate. i. obscur̄ et vile. s̄. resurget in finali resurrectionē i glia. s̄. claritat; z nobilitat; p̄petue. z sic ibi Apl̄s exm̄ ponit de semie sato in terrā qd̄ nō viui ficat nisi p̄us moriat̄. Sz audiam⁹ qd̄ ch̄s nob̄ dicit in h̄ euāg. ad p̄rez inq̄t vado vt sc̄q̄mur eū i sc̄itate vite. Itaq; i h̄ fm̄ōe re stat nob̄ d̄ future vite b̄titudie loq̄ q̄ ad cor poris gliosi votes. iō de ip̄is dotib; corpeis tria mysteria notem⁹.

- Primū d̄t enumeratiōis.
- Secūm d̄t rōnis.
- Tertū d̄t declaratiōis.

Circa p̄mū de mysterio

enūeratiōis vidēdū ē q̄t enūerāt votes q̄b; gliosaz corpe i futuro. Ad qd̄ breuif r̄n/ der fm̄ doc. sup. iij. di. xlix. cōit q̄ q̄ttuor al signi corpeis votes q̄b; miro mō corpea ele/ croz ornabunt̄ z glorificabunt̄ vt p̄fecta aia b̄tā possit in corpe exeq̄ opationē suā

- Prima d̄t vos claritatis
 - Secūda d̄t vos impassibilitat;
 - Tertia d̄t vos subtilitatis.
 - Quarta d̄t vos agilitatis.
- Prima d̄t vos est claritatis p̄ quā b̄tūs in corpe replēdebit mirabili fulgore glorie ad decorē z gloriā. p̄t dicit̄ infra. Secūda d̄t vos erit impassibilitat; vt nil illū ledere possit. Tertia vos erit subtilitatis p̄pter quā nil poterit eidē resistere q̄n ip̄e possit p̄trāsire absq; oī diuisione v̄l cessiōne alterius. s̄. corpeis qd̄ p̄transit ad mor dū spirit⁹. Quarta vos erit agilitat; per quā b̄tūs poterit seipm̄ mouere p̄mpassiv

me z statim ad omnē locū fm̄ beneplacitū suū qm̄ quō z q̄cūq; vult vt de his p̄ scri pturas patebit infra. Hec quippe dona dei talia z tanta sunt q̄ merito deberet hō pro eis obtinēdis oēs mūdi hui⁹ delectatiōes p̄tēnere z pctā cauere: ac dei p̄cepta serua/ re z tota vita deo seruire. si enīz vt videm⁹ carnales hoies p̄ claritate fame z vane glo rie. Itē p̄ tpali sanitate z vita suāda. Itē p̄ potēntiali victoria sup̄ alios habēda. z p̄ b̄nplacito suo adq̄rēdo se z sua exponunt piculis multis aliq̄n etiā vsq; ad mortē. q̄nto magis deberēt oia facere p̄ bonis ce lestib; z p̄ tali glia que dabit̄ tam corpeib; q̄ anīabus. Amirū si interrogarē te o hō vt dicas mihi si sc̄ares q̄ laborādo i isto aḡ gro inuenires thesaur; centū milia aureoz. nōne oēm fatigā labor; suscipe velles. Itē q̄ntū laboraret miles si sc̄iret q̄ ex sua serui tute posset fieri rex. z sacerdos si posset ex suo labore fieri papa vel archiep̄us. Item mulier si sc̄iret q̄ fieret regina regni vel do mina patrie. Sed p̄ omnib; istis sunt indi abilitat; maiora bona celestia. ergo p̄ ill' de beremus plus facere cauēdo pctā z operā do bona. Nam vt loq̄mur ad p̄positū. Uti demus corpus nostr; h̄ qd̄ portam⁹ quan ta mala incurrit ex peccato. qz cū an̄ peccatū haberet pulcritudinē q̄si claritatē. s̄. iō centie: adeo vt licz essent in paradiso nudū. tū nō erubescēbāt: qz decore innocentie z grē Induti erāt. Sed post pctā ecce q̄turpes facti sumus etiā in corpore z pl⁹ in aie ma cula vt nuditatē erubescam⁹ corā hoib; z angelis. Itē cū essem⁹ sine oīni pena: iam post pctā incurrim⁹ miseriaz oim̄ passibi litatē. Itē cū essem⁹ tanta p̄tate subtilita/ tis honorati vt nulla creatura possit nobis nocere sed oia obedire h̄rent nobis. ecce iā parui p̄mes vt pulices z h̄mōi nocēt. Im pletū est ḡ in nobis illud ps. Hō cū i ho/ noze esset nō intellexit: cōpat⁹ est iumēt; in sipietib; z s̄ctis factus est illis. Deniq; cur essem⁹ agiles in dei seruitio: ecce p̄ peccatū facti sum⁹ p̄derosi in corpe z aia. qz iuxta illud Sap. ix. Corpus qd̄ corrupit̄. s̄. pec cato agguat̄ zc̄. Sz z cogitem⁹ q̄nto ma/ iora mala p̄ his incurrim⁹ i futuro si i pec cato manebim⁹: qz sumā turpitudinē z pe nā. Agam⁹ ḡ nūc penitētā z viuam⁹ iuste

vt talia euadam⁹ z votes gliē h̄am⁹ z Circa secundū de ratō ne h̄mōi dotatiōis Inq̄rēdū est q̄re de⁹ be nedict⁹ ordinauit talib; dotib; i glia dotari hūanū corpe: Ad h̄ fm̄ theol. doc. sup̄ q̄ro to. di. xlix. plures tradunt rationes. Prima accipit̄ ex parte ip̄i ch̄ri z ei⁹ gliē Secūda ex parte nostre anime Tertia ex parte nature corporee. Quarta ex preactionis meritorie Prima rō accipit̄ ex parte xp̄i z ei⁹ gliē. Nam fm̄ Tho. ibidē. Votes debēt inq̄t b̄tis s̄z q̄ ch̄ro z formāf. s̄. z formāf ch̄ro hoies n̄ solū fm̄ aiaz s̄z etiā fm̄ corpe. ḡ ordinauit de⁹ q̄ nō solū s̄z aiaz habeāt hoies gliē b̄titudinē i visioe deitatz fructōis z secure tēti onis. s̄z etiā isup̄ habeāt votes gliē i corpe ad p̄formādū ch̄ro q̄ resurrexit glioso cor pe. i. q̄ ē claritas idiabīl; impassibilitas. subtil itas z agilitas. vt patuit ser. iij. diet Pasce S. z. Proide ip̄e ch̄s p̄ restitio h̄mōi do ratōnis Dat. xij. di. q. l. fulgebūt iusti sic sol i reḡ p̄ris corpe. In sole enī q̄ttuor sūt. s̄. splēdor: i. q̄ significat claritas corpeoz. Itē significat impassibilitas: qz radios sol nemo p̄t secare. Itē subtilitas qz radij sol p̄trās eunt dux vitrū z h̄mōi. Deniq; agilitas qz ab oriēte statim in occidēre radij fūdūt. U ḡ charissimi q̄ttū deberem⁹ deū diligere z die ac nocte cogitare quō sibi defuiss̄ mus q̄ nos tālarge remūerat nō tū i ania s̄z etiā i corpe. Secūda rō accipit̄ ex parte n̄re aie Nā si q̄rit. v̄n erit i corpe tal' glo ria. s̄. claritat; impassibilitat; zc̄. R̄ndet fm̄ Bona. i. iij. vbi. s̄. q̄ hec glia corpeis q̄ttū ad dispositōez ē a deo q̄ reformabit corpe talit̄ vt sit clar; impassibile: subtilez agile. n̄ q̄ttū ad p̄sumatōez. h̄ ē a glia aie i corpe re dūdāte. z sic ex glia aie faciet de⁹ talē gliaz i corpe redūdare vel isluere vt gliosaz talit̄ Pro declaratiōe hui⁹ nota q̄ sic videm⁹ in p̄nti vita. aia p̄iuncta corpe dat z isluit p̄ apua q̄ttuor. P̄io dat viuere: vt p̄rez. qz si ne aia corpe nō viuit. Secūdo dat p̄manere v̄l durare. Nā corpe recedēte aia icipit̄ sta tim fetere z corrupit̄: s̄. coniuicta anima du rat. Tertio dat colorē z sic pulcritudinē. Quarto dat motū z opatiōez. ita post flur rectōem ania gliosata z corpe reunita ip̄i

Dabit q̄ttuoꝝ dotes corrup̄dētes p̄dict̄s ad p̄fectōz corp̄is. P̄io dat vitā n̄ q̄dē aialēvt p̄nt̄s sp̄ualē: z h̄ p̄ dote subtilitat̄. Sec̄do dat p̄manētā p̄petuā p̄ ipassibilitatē. Tertio dat pulcritudinē imēlāz z decorē p̄ dote claritat̄. Quarto dat mor̄ z opatōis celeritatē p̄ dote agilitat̄. Q̄ ḡm̄irabil̄ deus i sc̄tis suis z gl̄osus i oib̄ opt̄ib̄. Sed dānat̄ ve z ve erit: qz cū sint peccat̄es z sine gl̄ia n̄ potēt influere suis corp̄ib̄ tales p̄fectōes. s̄z t̄m̄mō optebit eos vitā h̄re et p̄manere i p̄petuū pen̄is. A Tercia rō accipit̄ ex p̄te nature corp̄ee. qz s̄m̄ Bona. iste dotes ordināt̄ s̄m̄ q̄ttuoꝝ elem̄ta: vt d̄t sup̄. iij. di. eadē. s̄. xlix. Nā corp̄ n̄m̄ cōpōsitū ē ex q̄ttuoꝝ elem̄t̄s. iō s̄m̄ illa elem̄ta q̄ttuoꝝ h̄z defectibilitates. P̄io q̄dē a fra q̄ est opaca h̄z i corp̄e obscuritatē. s̄z in aia q̄dē p̄t̄ ē h̄z auaricie z frenoz cupiditates. Sec̄do ab aq̄ q̄ ē passibil̄: z vt videm̄ h̄m̄ dū aqueū h̄z corrup̄e corp̄. h̄z ḡ ex ea corp̄us n̄m̄ passibilitatē z corruptōz. ij. Reg. iij. Q̄s q̄si aq̄ dilabimur i frā. aia at̄ h̄z carnal̄ z cupie corrup̄tōez. Tertio ex aere corp̄ n̄m̄ h̄z ibeallitatē z ipotētā. vt sic aere videm̄ q̄ cedit cuilibet impellēt̄i z faallime imutat̄. sic z corp̄ n̄m̄. S̄z h̄m̄ aia h̄z facile imutatōez cedēdo i qualibet sup̄biā z vane gl̄ie ventū. Quarto ex igne q̄ calore suo corp̄ accēdit ad cibos digerēdū z calefaciendū. habem̄ i aia ignē z auipiscēt̄ie z ire. Nā facile puocamur ad vidiētā inuidiā z odiū. Et qm̄ i futura vita tales defect̄ debēt remoueri p̄ opposita bona ad h̄ vt corp̄ sit p̄fectū. p̄fectōe cōpleta. iō ordinant̄ de vt q̄ttuoꝝ sint dotes corp̄is. P̄io z terre corrup̄tōez claritas. z aq̄ corrup̄tōez ipassibilitas. z aer̄z ibeallitatē subtilitas q̄ nulli cedere habeat. s̄z oia q̄ vult penetrare habeat. z ignis calorē (quo corp̄ accēdēdo ad ardorē gule z aniaz ad odij z ire ardorēz ḡuat ad sp̄ualia) habeat agilitas. z sic corp̄ sit oīno sp̄uale subiectū aie. Prop̄tea apl̄s. j. Coz. xv. d̄t. Sciatur corp̄. s̄. sepeliēdo s̄z q̄d expōit Lyra. seq̄t̄. in corrup̄tōe: qz ē corruptibile in sepulcro. surget i incorruptōe. i. h̄bit incorruptibilitatē p̄ dote ipassibilitat̄. sc̄iat̄ i iqbilitate. i. corp̄ obscur̄ z vile. surget i gl̄ia. i. claritat̄. sc̄iat̄ i infir. i. d̄ difficulti mobile ab aia.

surget i p̄tute. s̄. p̄ dote agilitat̄. sc̄iat̄ corp̄ agiale. i. grossuz q̄d n̄ p̄t sil̄ eē cū alio corp̄e: surget corp̄ sp̄uale. i. potēt eē cū alio corp̄e nō gl̄oso i eodē loco. sic suo mō sp̄us sil̄ est cū corp̄e. z h̄ erit p̄ dote subtilitat̄. s̄z pluri mos doc. h̄z alij dicāt q̄ h̄ erit p̄ assistētā diuine p̄tut̄z h̄ faciet̄. hec Lyr. Et oib̄ istis p̄tz gl̄ia dōtatōis. Quarta rō sumit̄ ex p̄te actōis meritorie: qz talē gl̄iaz dat deus corp̄ib̄ electoz eo q̄ coopando i bono ope saluifico cū aia sil̄ meruerit gl̄iaz celestē. vñ z r̄suscitabūt electi vt gl̄ificēt i aia z corp̄e. sic p̄ oppositū mali in aia z corp̄e punient̄. iuxta illd̄ Esa. xl. Accipiet̄ duplicia de manu d̄ni. Q̄ p̄tōz p̄sidera q̄lē gl̄ozā p̄dis si p̄niam nō eger̄. z q̄ in corp̄e z aia penaz sustineb̄. Qualia autē opa faciūt ad merendū dōtes gl̄orie singulas s̄m̄ zgruētā sp̄cialiorē patebit arti. iij. sequenti.

Circa tertiu de dotib

p̄dictis declaradis singulatim vt aḡscam̄ magnitudinē z ql̄itatē h̄mōi gl̄orie p̄sideratōes q̄ttuoꝝ sunt p̄tractade z declarade.

Prima de dote claritatis.

Secūda de dote ipassibilitatis

Tercia de dote subtilitatis.

Quarta de dote agilitatis.

P̄io ḡ de claritat̄ dote p̄siderem̄ ql̄is et q̄nta claritas erit in corp̄ib̄ h̄roz. Ad q̄d notādū p̄mo s̄m̄ doc. q̄ aliqd̄ d̄t eē clarum duplici. aut qz p̄spiciū est. z sic crystallus d̄t eē clara. aut qz lucidū ē. z sic stella d̄t eē clara. Corp̄a at̄ gl̄ificata sc̄do mō erūt clara. qz nō erūt puia nisi p̄ poros s̄m̄ Sco. s̄z erūt lucida: iō erūt valde clara s̄m̄ Bona. z de h̄ seq̄nti ser. y. Prop̄tea ch̄rus Bat. xij. d̄t. Fulgebūt iusti sic sol. Nō q̄dē itelli gēdo q̄ t̄m̄mō h̄zent sol̄ claritati eq̄lē claritatē s̄z multo maiorē. qz tū in h̄ mūdo sol̄ p̄ lucet oib̄. iō p̄ h̄ oñdit q̄ erūt s̄m̄ lucida z clara corp̄a gl̄iosa. Itē Rich. sup̄. iij. di. xlix. d̄t q̄ lux solar̄ nō est eiusdē speciei cum luce corp̄is gl̄ificati. s̄z ē similitudo z imitatio q̄dā illi. Proinde tenet̄ doc. q̄ tā clarissima erūt illa corp̄a h̄roz q̄ in mūdo isto nil est ita clarū. Unde si vñ corpus gl̄ificatū poneretur a deo in celo z vellet illuminare mundum: multo magis illuminaret q̄ sol. Imo vt aliqui dicunt. Si essent in celo

tot soles q̄ stelle. illud corp̄ gl̄iosum oēs offuscaret. sicut nūc sol offuscet oēs stellas. z ei aspect̄ adeo nos delectaret si videre/ m̄ illud corpus gl̄iosum q̄ ml̄ aliud place ret nec comedere nec bibere nisi illud aspi/ cere. vt dicit̄ sc̄tus Vincen. in ser. octa. reur rectoris. P̄ S̄z di. Nunqd̄ oēs b̄ri eq̄ lē charitatē h̄būt i corp̄e: R̄ndet̄ s̄m̄ Au ḡ. in Enchi. c. lxxix. z D̄ḡm̄ z doc. i. iij. di. xlix. q̄ b̄ri indifferēt̄ z ineq̄l̄ gl̄ificabū tur alij magis alij min̄. sicut etiā in aia nō oēs eq̄l̄it̄ b̄rificabunt̄. Prom. i. j. Coz. xv. Alia est claritas solis alia lune alia stellaz. Stella em̄ differt a stella i claritate: sic resurrectio mortuoz erit. hec ibi. Sup̄ oia ḡ ch̄ris d̄ns resurget cū q̄nc̄z cicatricib̄ tanq̄ gl̄iosissimis gemis z post eū b̄ri r̄go Da ria. Q̄ delectabile erit ibi videre illos. Quali aut̄ merito possit h̄o adq̄rere ex cel̄ letiam pulcritudinis in claritate gl̄ie Sanctus Vincen. de Gl̄ie. vbi s̄. q̄ merito ca strat̄ sic habet i septura Sap. iij. Q̄ p̄l tra est casta generatio cū claritate. Q̄ ḡ h̄o tene castitate siue zugalē siue vidualem si ue p̄ginalē s̄m̄ tui statū s̄m̄ dānatōz p̄cipue aut̄ luxuriosoz erūt turpissima z deformia tan q̄ diabolica. Sicut ad id notat̄ Lem̄ idē Vincen. ibidem. q̄ q̄daz vir cui v̄xor erat p̄ba z deuota accessit ad lupanar z per lu/ ruriā fuit facies eī immutata in figuraz horribilem ita q̄ oēs q̄ eū videbant fugie/ bant eī aspectū tāq̄ demonē viderēt. q̄ ad mirās de h̄ trāsicens p̄ domū barbitōsonis vidit in speculo suā formā horribilē: z terri tus fugit ad p̄fessorē. z ille cepit fugere. sed iste clamauit lachrymose vt audiret eū i cō fessione. z cognoscens eū p̄ vocem adq̄cunt. z sic p̄ p̄fessionē formā p̄stinā recuperauit. Q̄ Sec̄do de dote ipassibilitatis inue/ stigandū ē ql̄it̄ erit in b̄ris dos ipassibilita tis. Pro q̄ ē sc̄dū q̄ s̄m̄ Rich. z p̄cor. doc. in b̄ris ex p̄tute ante b̄rē corp̄ suū potēt p̄tinentis resultabit tāta vis q̄ ip̄m corp̄ a nullo exteriori agēte poterit immutari n̄ vnq̄ ledi aut corrumpi. j. Coz. xv. Q̄ por/ tet corruptibile h̄ induere incorruptionem z mortale hoc induere immortalitatē. z sic erunt sicut angeli. Sicut em̄ videm̄ q̄ ra/ di solis nō p̄t sc̄ndi gladio nec summer/

gl̄iaq̄ nec cōburi igne nec etiā cōinānari sor de. sic z corp̄ gl̄iosum etiā intraret ignēz gehēne ad loquēdū cū dānat̄is nullā lesiōez h̄ret nec demōes possunt ei nocere nec etiā am in p̄fundo maris summergeret nec sor deat̄ in p̄petuū nec senescit. nec p̄ristari vt molestari poterit nec fatigari. Apocal. xij. Absterget de oēm la. ab ocu. zc. Pro de/ claratione h̄m̄. Nota q̄ in h̄m̄ano corp̄e tri plex ipassibilitas distinguit̄ s̄m̄ docto. Prima q̄ fuit p̄mōz parentū in paradiso i innocētie statu q̄z corp̄a erant ipassibil̄ lia eo q̄ poterāt nō pati z nō mori q̄d erat parti p̄ p̄p̄riā rōnem p̄ quā poterāt oia no cūa vitare. parti p̄ diuinā p̄udentiaz q̄ sic coz corp̄a tuebat vt nil eis occurreret p̄ q̄d ex imp̄ouiso aliq̄ modo lederent. Sec̄da est ipassibilitas p̄ueroꝝ in lumbō q̄ nō ledū/ tur vlla pena sensus. Est ḡ eis oīno nil pati z h̄ nō ex potentia resistēdi extrinsece lesio/ ni quā potentia nō habent. s̄z ē ex ordinati one diuine misericōdie q̄ nō p̄mittit eis aliqd̄ ex hiberi per q̄d aliq̄ mō possent ledi. Ex quo p̄tz q̄ si tales p̄ucri post resurrectionē pone rent in ignem (sicut z resurgent in igne p̄ fla gratōis) p̄i lederent ab eo nisi a iusticia dei p̄seruarent vt dicit̄ magister Joānes de La stro Marie sup̄ ar. xij. symboli. Sed tertia ipassibilitas erit in b̄roz corp̄ib̄ in celo q̄ est nō posse pati vt patet p̄ Scotū sup̄. iij. di. xlix. z sic p̄ ceteris hec ipassibilitas est maxia. Sed moraliter ql̄i merito possit h̄o adq̄rere istā dote. Nota q̄ p̄cipue p̄ pe/ nitētie vere ac patiētie merita p̄ quā h̄o pa/ tient̄ suffert oia aduersa z p̄ualitates amo re ch̄ri reputās se dignū puniri p̄ suis p̄ctis. Sed p̄ oppositū impēitentes z impatien tes z iracundi erūt s̄m̄e passibiles oim do loꝝ. Q̄ ḡ peccator q̄ nō vis modicū pati p̄ deo q̄d patieris in inferno. R̄ Tertio de dote subtilitatis q̄d sc̄z p̄ hoc intelligat̄ mus. Notandū q̄ s̄m̄ p̄hm̄. ij. de genera. z corruptio. Subtile dicit̄ a p̄tute penetrā/ di. que penetratio vt dicit̄ Rich. fit q̄nc̄z sic q̄ subintrādo corpus aliquod diuidit par/ tes illi quod intrat. sicut acus vel aculeus S̄z h̄ mō p̄ diuisionē nō penetrat corpus gl̄iosum illud corpus q̄d intrat puta ia/ nuas z h̄mōi. S̄z fit penetratio aliq̄n p̄t p̄tiositatē non tū diuidēdo p̄tes corporis

quod intrat illud corpus subtile. Sicut spiritus subtilitate sua penetrat corpus. et sic erit subtilitas corporis gloriosi quod nil erit tardius transmissum quam corpus quod illud possit penetrare aut penetrare absque omni cessante vel diuisione vel apertura alterius corporis quod penetrat. et sic beati habebunt subtilitatem sicut et angeli quod dicitur. ut scilicet possint intrare ianuis clausis et celos penetrare et muros spississimos ac motes et totam terram penetrare. Unde ad hec aliquid exemplum proponam. Unum exemplum videmus in visibili mundo quod aer vel ventus est subtilis quod transit per poros. id est per foramina vestium et corporum ac penetrat usque ad viscera. sed subtilior est lux quod transit per fenestram vitream per quam non potest ventus transire. sed adhuc per his subtilior est vox hominis vel campana sonus qui subintrat in camera et audit ianuis clausis. per omnibus his subtilissimum est corpus gloriosius instanti quod etiam amicum ponere in sepulchro ferreo vinctus et clauso exiret sine apertura cum tamen inde non possit exire ventus nec lux candele inclusa. nec aqua nec vox ibi sonans. Est ergo subtile ad modum spiritus angelici. iuxta illud. I. Cor. xv. Seminatur corpus animale. id est grossius. resurgit spirituale. Sed et Augustinus intelligendum est non sic quod corpus spiritus in spiritu vel aere etc. quod corpus gloriosius nihilominus erit palpabile et visibile. oculis glorioso habens ossa etc. quod non habet spiritus. sed erit spirituale quod habebit proprietates spiritus penetrando omnia corpora. Ad id etiam aliud habemus in christo quod ianuis clausis post resurrectionem intravit et etiam exiit et ad celum ascendit. Tertium exemplum accipiamus ex casu postposito quod accipit a doctoribus. videlicet quod si aliquis scilicet in corpore post resurrectionem vellet stare in pace in eodem loco in quo stat alius beatus. tunc beatus poterit ambo stare in eodem loco absque cessatione alteri de loco. et si vellet penetrare per corpus alteri beati ultra pergrediendo non oportet quod ipsi de via cedat ille alius beatus et sic via prestat. sed poterit penetrare absque omni diuisione quibus sine impedimento alteri. hoc fit secundum aliquos doctorum. tunc ex vi subtilitatis. tunc ex diuina virtute saltem beatis assistente secundum alios. Sed moraliter quod licet merito possit homo habere hanc dotem subtilitatis. Rudes quod proprie merito corporalis mortificationis quod disponit corpus ad esse spirituale et obediendum anime. I. Rho. viij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis uiuetis secundum Vincen.

Quarto de dote agilitatis. Notandum est secundum Rich. et doc. quod ex perfecto dno aie super corpus ipsum corpus erit ita agile. id est expeditum et paratum ad omnes actus corporales et motus quod anima beata tam velociter poterit corpus mouere siue sursum siue deorsum et ad omnem differentiam positionis sicut potest anima sine corpore se ipsam mouere. Exempli gratia de cogitatu vel imaginatione quod in puncto vadit ubi vult. unde Augustinus. xvij. de ciuitate dei. ca. xxx. dicit. Ubi vult spiritus ubi potest erit et corpus. Quod intelligendum est secundum Tho. primus. in tempore imperceptibili non autem in instanti venit de vno loco ad alium quod hoc est solus dei. sed sicut angelus celeritate penetrat. et sicut radii solis ab oriente in occidentem mira celeritate mouent. et sic motus corporum erit non tamen modo organici secundum Scotum. vide dominica sub octa Ascensionis. ser. iij. s. in medio. Sed moraliter quod merito possit homo hanc dotem habere. Rudes secundum Vincen. quod per diligentiam bone operationis puta presbyter cum diligentia dicit officium et missas. iudex cum diligentia facit iustum iudicium. religiosus diligenter seruat sua vota christianus diligenter surgit mane ad orandum et missam audiendam et ad professiones sepe currit. Amicus secundum Tho. putat anima fuerit beatorum sic habebit iuxta merita corpus clarior et etiam agilius altero. Contra omnes negligentes salutis opera erunt poderosi sicut ligati iacentes in inferno. Matth. xxv. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Quantum deberet homo laborare pro gloria. Exemplum refert Esaias et Dns. quod in Colonia erat quidam obsessa in quo demon interrogatus quod facere vellet ut ad celestem beatitudinem peruenire possit. Rudes. Si esset ferrea columna rasoria et clavis acutissimis circumspecta a terra usque ad celum alta. Si carnem haberem usque ad finem mundi inquit vellet per illam trahi quotidie sursum et deorsum dum possem ad beatitudinem peruenire. Hinc Hiero. dicit quod nullus labor durus. nullum tempus longum debet videri homini ut gloriam eternitatis adquiret. Rogemus ergo christum etc.

De eadem dominica Ser. III. de sensuum omnium pulchritudine in patria et decoris summa pulchritudine.

Go veritate

dico vobis: expedit vobis ut ego vadam. Ioan. xvi. et in euange. hoc dicitur. Verba sunt nostri saluatoris in quibus insinuat utilitatem sue ascensionis gloriose quam nobis ex ea puenit. Et ponit plures utilitates. Una quod post eius ascensionem spiritus sanctus veniret et discipulos consolaretur: et mundum totum per eos redargueret. Alia quod omnem veritatem. scilicet ad salutem necessariam instrueret etiam de futuris. hoc est de futuro seculo: et de celestibus premijs: ut exponit Beda. Tertia quod christus per mundum clarificaret. hoc est manifestum faceret quod christus est verus deus et homo: quod nos sua passione et morte redemit et perfectissime reparauit ad celestem beatitudinem a qua cecideramus per culpam. et de his utilitatibus patet in euangelio hodierno. quod potes textualiter per populum de uocatione exponere. Ex quo autem christus dominus loquitur de sua ascensione in celum: quod et nos anima et corpore glorioso ascendemus post resurrectionem ad locum glorie quem christus preparauit nobis. iuxta illud Ps. lxxvij. Parasti in dulcedine tua pauperi deum. Et hoc potest esse aliud thema. Idcirco de gloria illa et statu perpetuo corporum gloriosorum propter ea que dicta sunt in sermonibus precedentibus adhuc restant tria mysteria declarari per hoc sermone. Primum de sensuum preclarissima delectatione secundum de corporum lucidissima decoratone. Tertium de membrorum formosissima coloratione. Circa primum de sensuum dulcissima delectatione que erit in gloria post resurrectionem vtile est nobis si scire per desiderio celestium glorie in nobis accedendo. Ex quo enim sumus affluenti sensibilibus. plures mouent nos ad desiderandum cum agamus sensuum delectamenta que incepta. sic quod gustamus de vino dulci plus mouet ad appetendum. Elementum ergo metes ad celestia delectamenta que erunt in sensibus beatorum post resurrectionem. Nam secundum philosophum oculi naturaliter delectantur habere in pulchritudine visum. auris in dulci sono. gustus in sapore placito. olfactus in odore gratissimo. tactus autem in conuenienti delectatione. Consideremus ergo quod omnes sensus in beatitudine habebunt suas delectationes. quatenus talia agere sciamus desiderare celestem gloriam. Que

ritus secundum Rich. sup. iij. di. xlix. q. iij. art. iij. vtrum in beatis omnes sensus corporis erunt in actibus suis preclarissimis. Et ad hanc questionem breuiter respondendo ponemus conclusionem secundum eundem Rich. quod sic. Et ut huiusmodi intelligere habeat propter etiam comites in predicatone aliquos rationes proponamus ex pluribus doctoribus recolligendo. Prima ratio accipit ex parte primij celestis. Secunda ex parte christi perfecte reparantis. Tertia ex parte anime sue et corporis. Quarta ex parte gaudij plene beatitudinis. Prima ratio est ex parte primij celestis. et est ratio Rich. quod corpus propter beatitudinem anime preclarabit gloria. scilicet in corpore toto sensus propiniores sunt aie huiusmodi ne per alios membris corporis: ut per. nam anima per sensus habet viuificare mouere et dirigere debite alia membra. Nam. d. anima per se est actus primus corporis organici physici vitas habet in potentia. Unde anima non infundit in corpus nisi organizatum prius fuerit sensibus. et in hora mortis quando videtur quod homo iam in agone peritutus non habet visum sensuum. hoc est. nec visum nec auditum nec gustum nec olfactum: nec sentit etiam si tangat reputatum: tale quod iam hominem mortuum. Itaque patet quod sensus sunt propiniores anime quam corpus. Si ergo corpus propter animam preclarabit specialiter gloria in suis donis corporalibus: ut patuit precedenti sermone: sequitur quod multo fortius sensus omnes habebunt preclarari aliquid delectatione indiciabili. talis autem delectatio non potest esse in sensu sine actu suo. ergo quilibet bet sensus erit in suo actu preclarissime delectabili in beatis. hoc est visus inuidendo pulchritudine delectabile. auditus in audiendo etc. Et sic quod primum merentur homines per sensus corporales maiores preclaros delectationes celestes quia hoc per regula tenent apud theologos. quod sicut anime beate non equaliter omnes beatificant: sed alij plus alij minus. sic et in corpore et in sensibus inequaliter preclarabunt donis et delectationibus. Pro quo notentur ad instructionem simplicium quod homo per suos sensus quosque exteriores preclarat duobus modis potest adquirere coram deo premia. Primo modo refrinando sensus ab illicitis. scilicet visum refrinando et auertendo ab aspectu carnalium preclarabilium. sicut et auditum ab auditu turpium preclarorum et detractionum. gustum refrinando a superfluitate ciborum et potuum. olfactum ab odoramentis lasciuis. tactum quoque refrinando a carnalibus

Nā vt Aug. ait. Nō est nostz posse euita/ re qn aliq̄b̄ viliis v̄l sensib̄ tāgamur. tñ no strū est resistere. z Bern. Quoties inqt̄ v̄/ cis toties coronaris. Scdo mō meremur p sensus exercēdo eos in opib̄ bonis. vicz visum in legēdo sacra scripturā. z vigilando in orōe z cōtēplacōe. Auditū in audiēdo p̄ dicatōes: p̄fessōes. Vistū i ieiunādo z sū mendo corpus ch̄ri in eucharistia. Olfactū in occupādo nos seruitijs iſirmitoy z coruz fetores p̄ deo tolerādo. Tactū i carnis ca/ ſtigatōe z p̄nia nos exercēdo. Qui ſ̄ his z p̄silib̄ modis sensib̄ suis v̄n̄t gl̄iaz celestē z delectatōes ampliores i futuro p̄meret̄ ceterz parib̄. Scda rō est ex pte ch̄ri re parāt̄. qz ch̄rs dñs felicit̄ z p̄fecti⁹ nos re parat ad b̄ritudinē: ac recuperat om̄e boh̄ nū qd̄ Adā p̄ p̄ctm̄ pdidit. Tñ z stat⁹ be atitudis p̄cellit̄ statū innocētie p̄line. sed i statu innocētie in paradiso in oib̄ sensib̄ hō habuit p̄maximas delectatōes. ita q̄ d̄ v̄ sione stelle v̄m̄ tāta fuit delectatio sic nūc in v̄sione solis. z in sonitu folioy arboz aut hmōi sicut nūc in sono dulce melodie organ. Itē in gustu aq̄ sicut nūc v̄m̄. Itē i odo re minimi fruct⁹ vel floris sic nūc oim̄ aro mari. z in tactu spineti sic rosētiē. z asperi ligni sicut folij moll̄. vt hec volūt̄ doc. z ac apit̄ ex glo. Esa. xxx. vbi d̄r. Erit lux lime sicut lux solis. q̄ oia p̄ p̄ctm̄ sunt p̄dita z de terozata. vt de his lati⁹ patuit in ser. iij. do minice. ij. post pasca. T. Ergo in celo re/ statuet nobis ch̄rs nō solū fm̄ statū inno/ cētie delectatōē: s̄ i p̄portionabilē ma/ iorem in oib̄ sensib̄. Tertia rō est ex pte aie sil̄ z corp̄is. qz aia b̄n̄ p̄ gl̄iam substā/ tialē gl̄ificabit̄ in deo fm̄ se totā i oib̄ po/ tentijs z sensib̄. suis sp̄ialib̄. nā videbit̄ de um per clarā v̄sionē. gustabit̄ p̄ dilectōes. audiet̄ p̄ voluntatis obediōem. odorabit̄ p̄ trāssō: matōes. tāget̄ p̄ adhesiōē. Ex glo ria q̄ aie redūcabit̄ i corp⁹ gl̄ia vt gl̄ificet̄ fm̄ q̄tuor dotes put̄ p̄cedēti fm̄ oē patuit Sed qm̄ dei p̄fecta sunt opa Deut. xxxij. Ideo vt hō tot⁹ sit p̄fecte gl̄iosus debz nō solū in corp̄e s̄ etiā i oib̄ sensib̄ p̄fecte glo rificari sensatiōe delectabili. Quarta rō est ex pte gaudij plene b̄ritudis. Nam vt Aug. li. v. de ciuit. dei. d̄t. Om̄ rex optāda rū plenitudo est felicitas. Et Boe. de cō/

sola. li. iij. B̄ritudo est status oim̄ bonozū aggregatōe p̄fecta. q̄ p̄t̄ plenitudinē gau dij debēt̄ ip̄i b̄ri h̄re etiā i sensib̄ oib̄ bona delectabilissima. sic z p̄ oppositū mali i oib̄ bus sensib̄ patient̄ penas. O q̄ p̄ctōz age p̄niaz vt euadas penas z b̄ritudinē obtine as. X Notādū q̄ b̄ri mltipliat̄ gau debūt̄ i sensib̄. Primo in sensu visus gau/ debūt̄. z p̄mo qz corp̄alia cūcta videbūt̄ s̄ ne obsta culo h̄cūqz z impedimēto. z sic etiāz vltra mōtes videbūt̄: qz h̄t⁹ visua erit in/ tēsiōz fm̄ Sco. Scdo qz itra sic extra oia obiecta sil̄ videbūt̄. vñ nō solū sup̄ficiem s̄ etiā oia interiora viscerū terre z corp̄oz oim̄ videbūt̄. Tertio qz mima sicut maxima videbunt̄ cēli p̄ctus visue facilitate vsqz ad v̄sionē atomozū oim̄ z hmōi. Quarto qz alōge sicut de ppe videbūt̄. vñ Rich. in iij. dist. xlix. dicit qz beati humanitatē ch̄ri oculis corp̄alib̄ videbūt̄ h̄cūqz loco fuerit vel trāsierint. Plura talia mira ponit d̄ v̄/ su sc̄ns Bernardin⁹ de senis in ser. que p̄ transeo. Rō hoz est: qz ex quo corp⁹ glori/ osum est totaliter z p̄fecte subiectū aie. itō ad nutū eius pōt visum imutare v̄l extēde re indifferēter alōge z ppe z q̄ ad cūcta mi nima vel maiora: interiora z exteriora. Et h̄ac rōnem tāgit Lyra Act. viij. de v̄sionē Stephani q̄ de terra vidit ch̄ri i tālōga distātia celi empyrei: q̄nto magz h̄ poterūt̄ beati. O q̄ q̄nta gaudia h̄ebim⁹ ibi in v̄sio ne ch̄ri: Marie z oim̄ brōz. Scdo i sen/ su auditus b̄ri gaudebūt̄ cōs̄l̄r in plurib̄. P̄mo qz cūctos sonos sine oim̄ obstaclo au diēt̄. Scdo qz voces singuloz beatoz z cā tus laudis diuie singillati audient̄ z discer nent̄ in sono q̄s sit vox ap̄loz q̄s aliozum. Tertio qz maiorz sc̄toz voces altiores nō impediēt̄ qn̄ cōl̄it̄ audiāt̄ cū h̄ voces et so/ nos minorz oim̄. Quarto qz oim̄ z singu/ lozū voces z cāt⁹ dēlōge sicut de prope au dunt. Tertio in sensu gust⁹ gaudebunt̄ mira dulcedie saporis: q̄ p̄creabit̄ i ore bea ti cuiuslibet. vt patuit sup̄ ser. iij. dñice. ij. post pasca. Quarto i sensu olfactus gaude būt̄: qz oia corp̄a brōz miro odore suauissi mo p̄ totū celū redolebūt̄. iuxta illd̄ Apoc. v. H̄ntes singuli phialas plēas odoramē/ tozū. Scdo qz odores singuloz cōḡscent̄ z in singulis mira dulcedie gaudebūt̄ fm̄

magz z min⁹. Tertio qz maior odor ma/ ior brōz nō impediēt̄ odorē minorē nec tollet qn̄ singuli p̄cipiāt̄. Quarto qz d̄longe z p̄/ pe ab oim̄b̄ z singulis p̄cipient̄. O qz dul/ cis paradus erit ibi. Quinto in sensu tactus gaudebūt̄ p̄ omnia mēbra z venas tāta de lectione qz in p̄nti nō pōt̄ intelligi nec ali/ qd̄ de ea dici aut credi nisi forte ab his qui p̄ p̄uilegiū singulare i toto corp̄e aliqz dul cedinē diuina sūt̄ expti vt d̄t Rich. Ergo q̄ntū deberēt̄ hoies laborare p̄ tātis z tali bus bonis p̄petuis delectabilib̄: attēdēti. p̄ oppositū qz in dānat⁹ erūt̄ p̄mo mō omnia penalia: ocul⁹ in p̄petuis sc̄tib̄ z horredis dānatoz visib̄: audit⁹ in stridoris dētiū z blasphemiaz p̄ceptione p̄mua: gustus in amaritudinib̄: olfact⁹ in fetozib̄: tactus in ignis cruciatibus. O q̄ p̄ctōz. o charissime frater noli te p̄dere s̄ festina ad gl̄iaz. y

Circa sc̄dm de lucidissi

ma d̄coratōe. i. corp̄oz brōz. Notādū ē qz ip̄a corp̄a gl̄iosa brōz mira luciditate clari tat⁹ gl̄iose d̄corabūt̄ q̄drupl̄r. P̄mo qd̄ in corp̄ali sup̄ficie. Scdo in interiori claritate. Tertio i viscerz oiz venustate. Quarto i mē broz singuloz formositate. Et s̄ h̄ aliq̄ q̄nti ones. h̄c ponēt̄ z documēta. P̄mo q̄nt̄ v̄t̄ corp̄a gl̄iosa erūt̄ t̄m̄mō lucida. an sil̄ erūt̄ p̄ua z p̄spicua. Ad h̄ Comētator sup̄ an/ gelicā hierar. z multi alij op̄iati sūt̄ d̄. qz cor pa brōz erūt̄ lūmōsa p̄ claritatē ad modū au ri fulgentis vel stelle. z cū h̄ erūt̄ p̄ua p̄sp̄i/ cua ad modū vitri v̄l crystalli ex eo qz Bre. xvij. Doral. li. sup̄ illd̄ Job. Nō eq̄bit̄ ei auz. zc. d̄t. qz oculis brōz patebit̄ armonia interiorz viscerz. decorata qd̄c̄ summa pulcri/ tudine fm̄ Aug. S̄ h̄ vt d̄t Sco. sup̄. iij. di. xlix. esse vidēt̄ valde mirabile. quia vt Auicē. vj. natu. d̄t. Luc⁹ susceptio nō est ni si in d̄sō z opaco. susceptio aut̄ p̄spicuitat⁹ vel lūm̄is ē in p̄uo. Exm̄ vidēt̄ qz i celo densior ps suscipiēs lucē a sole est lucida vt stella. vñ Auerro. i de suba orbis d̄t. qz stel/ la ē d̄sior ps sui orbis. z p̄tz qz p̄ stellā nō p̄t videri qd̄ ē post eā. imo eclipsat̄ illd̄ vel aliā stellā exire directe retro vel p̄ se. vtz d̄ luna q̄ eclipsat̄ solē i p̄ntatōe. Alie aut̄ ptes celi q̄ nō sūt̄ d̄sē sūt̄ lūmōse z p̄spicue vt vi denus. Jōqz si corp̄a brōz erūt̄ lucida vt

stella. sicut sonat sacra scriptura Dan. iij. z Dat. xij. soli cōpanf. nō videi qz sint p̄/ uia z p̄spicua sic nec stelle v̄l sol. Ad q̄ntū s̄ r̄ndet̄ fm̄ Bonauē. qz corp̄a brōz erūt̄ lucidissima s̄ nō p̄ua. als nō f̄m̄iaret̄ visus nec h̄rent̄ distictōes i p̄tib̄. z sic oculi nō possēt̄ a naso discerni z sic d̄ alijs. Et itē qz ma/ gnitudo lūm̄is nō patit̄ corp⁹ ēc̄trāspārēs sic p̄z i sole z sil̄ i lucerna i q̄ ē aggregatio lūm̄is zc. Considera qz brōz corp̄a erūt̄ q̄nti vestimēto gl̄ioseluciditat⁹ arcuamicta. S̄ dicit̄ Greg. soluit̄ q̄ntōe q̄ seq̄t̄. Scdo qz q̄nt̄ quō i corp̄ib̄ brōz oia interiora clarissi mo d̄core illustrata videāt̄ (vt d̄t Greg. vbi s̄. z Aug. de ci. dei) cū nō erūt̄ p̄spicua. R̄ndet̄ idē doc. subtilis Sco. sup̄. iij. dist. xlix. q̄ntōe penul. di. sic. Quō saluabit̄ auroitas Greg. nō video inqt̄ qz corp⁹ gl̄iosū post̄ sit d̄ia p̄uū nisi p̄pter poros. nō p̄pter aliq̄ p̄spicuitatē. ita qz caro solida beati fiat tanqz qz crystallū: tñ in corp̄e eius erūt̄ pori z mē nores q̄s mō sint. z tūc ocul⁹ b̄ri p̄ sua limpl ditatē poterit̄ videre p̄ illos poros sicut si esset trāspārēs. sicut dicit̄ q̄lynx pōt̄ videre p̄ parietē. si aut̄ nō sic videat̄ tūc saltē videy bit̄ oculo mentis ea q̄ sunt intra in corpore gl̄ioso. Hec Sco. p̄tz qz nō solū ab extra s̄ etiā ab itra appebūt̄ clara. Tercio q̄nt̄ quō viscera venustabunt̄ q̄ mō indeco ra vident̄. Ad h̄ Aug. de ciuita. dei. li. xxiij. r̄ndet̄ d̄. In gloria sempiterna inqt̄ in interiori viscerib̄ q̄ nullū d̄c⁹ vidēt̄ mō h̄re. ita pulcritudo resurrectionis oia decorabit̄ vt ea forma appareāt̄ q̄ oculis hodie placet̄ et fm̄ iudiciū mēt̄is p̄ferat̄. Ex istis fm̄ doc. documēta hmōi dant̄. P̄mū qz i testina. i. cor: pulmo: stomachus: coste z vane z q̄libz viscera tam pulcerrima luce refulgebunt̄ qz nulla erit confusio sed potius honor z glo/ riatio in taliū v̄sionē z apparentia. nec ip̄a intestina habebūt̄ intra se aliquas sordes. nec tñ erūt̄ vacua sed plena purissimo aere vel purz hūiditatib̄ z nobilitib̄. Tñ nulla erit ibi cōfusio vel erubescētia ex tali v̄sio/ ne vt dicit̄ Aug. qz nō erit ibi libido vel cō/ cupiscētia q̄ est causa talis cōfusionis. sicut Adā z Eua ante p̄ctm̄ in statu innocētie nō cōfundebant̄ se vidēdo licet essent̄ nudi vt patz Ben. ij. q̄nto magz in statu glorie de corati in singulis mēbris z intestinis aurea

sz luce glietans vestiri fulgidissima pur/ pura no erubescer sz honorabiles z glosos seac decoros extimant multo plus qz sids nunc vestiret purpura aurea intus z extra. Scdm documtu daf q vn scis p corp altari scilicet videbit alteri scilicet corp gliosiu z sic singuli singlosyltra vel retro alios sta tes videbit. z hoc pdicto mo fm Scotu. z multo dan qz nuc videremus p crystallu vel vitru clarissimu. Qz qnta ibi erunt gau/ dia de singuloy visione: talu vicz z nupl/ didoz sup mille soles vt patuit pcedeti ser/ mone D. Insup qz pulcherrimo colore sim/ gula mēbra btōz decorent subseqnti arti. u. parebit. Qz p pctor merito deberes hec desiderare.

Circa tertiu de coloru

formosa pulcritudine. Juxta illud Ps. xx. Mag est glia ei. i. bti i saluari tuo. i. chro gliaz z magnu decoro ipones sup eu qd ee aliud thema pot. Notadu e sz Scotu sup iij. di. xliij. Rich. qz z alios recolligendo q btōz corpa gliosa z mēbra hēbūt i colore z pulcritudie pēcipue septe mag. ia mira ad decoro pferētia. Prio qz ab oi deforma/ tate erūt aliena z sic pulcherrima. vñ Aug. z Magr in. iij. di. xliij. dicit q in illa resur/ rectione indecor aliqd nō erit. sz scōz inqt corpa sine oi vitio fulgida sic sol resurget p aitis aictz deformatatibz qz h habuerit. hec ibi. vñ z oia mēbra z capilli sup colore qu/ reū refulgen. z dētes sup crystallu luceū. ac yngues erūt i pulcherrima pportioe z dispo/ sitione. de h patuit lat. i octava pasce. ser. ij. D. z de deformatate reproboz ibidem. J.

Secdo qz corpa gliosa erūt colorata sil/ cū splēdoris refulgētia qd erit mirabile vt in turo. i. splēdore sic plusqz sol nō absorbe atur coloris apparētia. erūt itaqz sil/ z colo/ rata z splēdida sic videm. i. iuro fulgēti et pāolis lapidibz. Tertio qz diuersos colo/ res hēbūt p cōplexionū differētia. Pūmirū Aug. xij. de ciui. dei dt q pulchritudo cor/ poris e partū pgruētia cū qdā colorz sua/ uitate. ideoqz bti sic non hēbūt eandē qnti/ tatē z cōplexionē. ita nec eundē habebunt colorē sz diuersos qz colorz cōmēsuratiōes hāt sed qlitatu cōmūt oēs ipas. Sicut em nūc videm q aliq sunt nati aī alijs plus carnosū vñ macilēti iuxta gradū cōplexiōis

qm cōplexiō sanguinea ē carnosā. phlegma/ tica piguis. cholericā z melācholica ē maci/ lēta. Sic erit etiā i resurrectiōe ē vn. alteri. cōplexionis altero z crassior z p pns colorz redifferens. ita tñ q nulla deformatas erit ibi nullus em erit excessiue crassius vel ma/ cilentus vel excessiue niger z h mōi q face/ rent deformatatē. Nec aut patent p Aug. xij. de ciui. dei dicentē. Nil inqt qd natura/ liter inerat alicui corpi est illi penturū in re/ surrectiōe. qz hīc naturalit est crassior alte/ ro ibi etiā erit crassior licz fm pportionē de/ centē pulchritudinis. Sicut erit z de colore. vñ Aug. xij. de ciui. dei dt. q quedaz cor/ pora gliosa erunt alba quedam nigra z sic etiā quedā albiora vel nigriora alijs. Sicut exempli grā ethiops beatus nigrior re/ surget qz hō naturalit albu. sed nō rāniger sicut nūc ne deformatis sit. B Sed qre vult deus q corpa beatorū in celo sint colo/ rata z tāvario mō cū sufficeret esse splēdi/ da. Rūdet fm Sco. z doc. q tō vt in ocul/ lis scōz maior sit delectatio qz magis de/ lectat sensus visus hoīs i pulcro colore fa/ acit vidēdo qz in corpe solū lumioso vt solē vidēdo z pl. dlectat i varietate colorz qz in vniformitate. nā z mō vn. delectat in vno colore plusqz i alio qz ē pueniēs cōplexiōt. sue. z i picurū qnqz color etiā niger iuxta alios requirit poni ad decoroz sic z in celo.

Quarto qz differenter p meritoz exigen/ tia erit colorz singloz relplēdētia. ita q licz aliq sint ex p sili cōplexiōe colore p sili color/ rati. tñ p sili color fulgebit splēdore ma/ iori i vno qz in alio fm merita. i. maioris be/ atitudis. z sic nigredo i ethiope q pl. meru it corā deo lucidior erit i splēdore aliq albo q mū. meruit. vñ. i. Eoz. xv. Alia ē dari/ tas sol alia lune. stella differt a stella i dari/ tate sic z resurrectio mo: tuoz erit zc. E Quinto qz eiusdē corpis mēbra iēqlit erit ru/ tilāna. nā fm Rich. z doc. In qcuqz bea/ to nō oēs pres corpis erit eqliter colorate z dare sz dinter fm pportioē illā quā magis requirit corpis pulchritudo. oia at supradicta resultāt i pulchritudinē admirādā. Etm sic nūc pulchritudo corpis requirit aliqz ptes ee/ clariores (puta oculos) z melius coloratas (puta facies) pl. qz pedes vel man. sic erit z in celo. Dicit tñ Bern. q sicut i inferno hō pl. torqbit in eo mēbro q pl. deus offēdit

De vetera

sunt annūciabit vobis. i. spūs sanct. Joan. xvj. et in euāgē/ lio hoō. Verba hec dixit chris dñs saluad/ tor. Sup qz exponēdo venerabil Beda de/ Costat qz mlti spūscti grā repleti qz vētu/ ra erāt aguerūt. sedz mlti aliū varijs coru/ scāt p ruitibz: nec tñ qz vētura st agstaut. iō p r hie f mo sic accipi. i. qz ad oēs generalit. Que vētura sunt annūciabit vob. i. gaudia vob celest p r te ad mēoria reducet. hec Be/ da. Audiat qz quō loqz euāg. pscqre. Ecqz itaqz i h sacro euāg. dt q spūsctis annūci/ bit nob vētura gaudia celestia d eis i struē/ do. vicz i septurū qz reuclauit magnitudi/ nē z mltitudinē celestiu gaudioz. Nā p os/ psalmiste penl. ps. dt. Exultabūt scilicet i glia/ le. i. ci. su. Exultat oēs dei i gur. e. Jte Esa. ij. Gaudiū z leticia iuueniet in ei. i. i patria. grā p actio z vox laudis. Jb d. Leticia sem/ pitna sup capita corū: gaudiū z exul. tene/ bāt zc. Quoz qdlibz p r poni p thēare h. ser. Jō qz d mutua pgrulatioe z iubilo lau/ dis diuie q erit i celo pscqmur i h ser. vt au/ dien talia magz iardescam. ad desideran/ dū celestia. Et de h p r ca qz deā st pcedēti/ b fmōibz: h tria mysteria notabi. Pri/ mū dt mutue p solatiois. Sedz dt diuie collaudatiois. Tertū dt varē pmiatiois

Circa primū de mu

tua p solatioe btōz vñ pgrulatioe. Ecqz fm/ plm. j. pol. z clar. li. ix. Ecqz. Hō ē aial po/ liticiū nāfalt z sociale amicabilr viuere dle/ ctās. qz (inqt) dlectabile ē cōsolari cū amico in vitiōe z fmōe ac bōis colloquijs z opa/ tiōibz qz amicitia bonoz auget. Nec ibi. Proptea charissimū ipsa nāra nra cōpellit nos vt appetā. i. i. i. celesti b ritudie p mē/ re vbi ē ppetua amicitia z mutua p solo ac mltimoda pgrulatio. vñ An. i. p sol. d. Si amicitia l. amicabilr p solo qrit: nlla maior iucit qz q i celo hz. nā qz p r diuierare qz ibi st āgeli qz nūc. excedit oēs mactaliū rerū nūc fm Dioñ. Et deniqz qz ibi erūt elai/ tot erit singul amicitissimū z iocūdabilissimū. i. sup amē. erit sum. chris cū mīse p gēie z altissim. ds p r fili. z st. qz nihil dlectabili. Sz beu qz mlti hoies mīprimi. i. p cōres h

vt legit de diuine epuloē q plus torqbat in/ lingua qz i ea pl. peccauerat. Sic p oppo/ sitū bñis hō pl. pmiat i eo mēbro in q de/ us pl. honorat. Qz hō disce singul mē/ bus deo fure z pctā cauere. Sexto qz fulgida btōz corpa erūt totū celū illustrā/ tia. Nā fm Sco. dos claritaz ē qdā reful/ gentia qz addit sup lucē z colorē manifesta/ tionē su. Erit qz ibi pfecta manifestatio lu/ cis. Septio qz glia ordinū oīm z appa/ rētia erit in colorz cōgruētia. Nā in Apo. varijs loqz scribit d stol btōz albis. Et co/ dē mō est de alijs. Qm z ecclia i officij cele/ b ritate de satis vtit varijs coloribz. D In vitaspaz etā z alibi legit qz vñ sūt scilicet amictz gliosis idumētz varijs. iuxta qz recolligēdo acapiam. Exmplū. Ecqz em/ Joan. dt Apocal. iij. Date sūt illis singu/ lis stole zc. Logitaz qz pie z distiguam. in hoc sermōe quō nō ego sed deus dabit vnicuiqz hoīm vestes purpureas varij col/ loziz p singuloy merit. Et pmo his qz ve/ rā fidē tenēt sine oi supstatiōe dabim. cum patriarchis et pphetz purpurā etherci col/ loziz p eo qz dei celi coluerūt. Secdo cum apstis his qz docēt pdicatoribz z doctozibz purpurā coloris stellati z solaris. qz Pañ. xij. scribit. Qui docti fuerint fulgebūt tan/ qz stelle zc. Tertio martyribz purpurā ro/ seā aureā p rubro sanguie. Quarto cōfes/ sionibz pontificibz z sacerdotibz crystallinā p castitate z doctrine claritate. Quinto cō/ fessoribz laicz laureā p p r tū opibz: vt ce/lestia representat. Sexto religiosis crocē. p mortificatione carnis: et torquē in collo au/ reā p obediētia: vt patet ex visione. Septi/ mo p gūmbz albā ad modū lilij. p castitate Octauo viduis subalbā ad modū palme p victoria carnis. Apoca. vij. Palme i ma/ nibz eoz. Nono cōiugat. viole coloris re/ dolentz p opa miscōie. Decio regibz z p n/ cipibz ac militaribz cocāneā p effusioe san/ guinis ob defensionē chzianoz. et cū h co/ ronā d lapidibz p cōsis: vt Ps. dt. p bono regimie reipublice. Undecio Innocētibz cādidā vt nix. Duodecimo sero penitētibz vt latroni in cruce iuxta Jesum z siliibz subni/ grā. Nec sufficiāt. Rogem. qz dñm zc.

De eadem dñica Ser. iij. de mutua be/ atoz pgrulatioe z dei laude ac p mīs

quiperendunt et magis currunt ad infernum p vi-
cia varia etc. ubi nulla amicitia sed psumpta
ta sunt odia. ut est regula theologica ubi nul-
la leticia sed ibi erit fletus et stridor dentium
Dat. xxij. ubi erunt oia mala et poenalia ief-
fabilia. Ut ergo peccatores terreantur ad cele-
stia solacia appetenda inducantur ac ab inferni
dananatione ad qua currunt retrahantur. Prose-
quimur qd felicitate ipsi bti ab invicem solabun-
tur in celo. Et qd opposita iuxta se posita
magis elucefcant: ideo sicut p oppositum ostende-
mus qd infelices miserias dnanati a se invicem
participado habebunt in penis perpetuis.

Notandum est qd bti in celo consolabuntur
ab invicem participado in beatitudine mutuo et
in delectatione consolatiois pferim quinqz
modis qbus summe co gratulabuntur.

Primo in amado et reamado.

Secundo in pulcritudinis visu delectado.

Tertio in odore dulcissimo percipiendo.

Quarto in colloquio familiari puerfando

Quinto in auditu melodie dei laudado

Primo in amado et reamado. qz p cotu hnt re-
gula theologica qd btiis qlibet in pna tan-
tu amat alterz qntu seipm. vñ ibi pfecte im-
plebit illd pceptu dei. Diliges proximu tuu
sicut teipm Dat. xxij. Et qz ut Ambrosio ait.
Nil tam pressu est humanis affectibus qd dili-
gere se diligente. Ideoqz cu qlibet videat
ab alio se amari sic seipm: reamabit illu sic
et seipm. et sic recipiendo amorem: duplex
gaudiu qlibet a qlibet habebit: eo qd diligit et
diligit cogitatur. Sic qd erit ut Aug' scribit in
epla ad Ebril. pñar. hierosolymitanum: qd
glia singloz erit. glia cuictoz. et glia cuicto-
ru erit glia singloz. hec ibi. et h fit p chari-
tate. De his lat' in dñica. iij. ser. ij. Et
qm bti erunt innumerabiles: cogita qnta resul-
tabit in amictz et singulis leticie coicatio p
totuplica charitate. Sed p oppositu In
inferno qnta et qd multiplicata erunt amictoz.
sicut et singloz et sese odia iudicqz: cogita cu
ipsi erunt co summata iudicia pleni. iuxta
illud Ezech. xxxij. In pñ cu armis suis ad
inferna descendent. glo. i. cu vicijis spualibz:
ira odio: invidia. Proinde si possent se mu-
tuo laceraret ex ira et odio ut canes rabidi.
Sed qd tu peccator cogita talia. Na sicut in celo
qlibet diligit alterz sicut seipm: sic in inferno
qlibet odit alterz sicut capitale inimicu. Et

qm ut Aug' xx. de civ. dei. ca. xij. plures
erunt homines in penis finaliter qd in glia.
iuxta illud chñ dictum Multi sunt vocati
pauci sō electi. Pñsa qd si potes qd triplicia
erunt odia. F Sed di. Quare qd dñi
ti nō deberet gaudere de tanta multitudine
societas: cu puerbii cōe sit et experientia do-
cet qd. i. gaudiu est miserz socios hñe penaz.
Pater hoc in incarcerationis multis. Rñdet
fm Aureo. aliosqz doctores qd cor. qd in in-
ferno fallit (inqt) illa regula cōis. Bñ dñz
est miseris etc. eo qd ibi oino indispositi sunt
ad solacj susceptione. et ex societate mltroz
non minuet pena: sed magis augetur ta in
ania qd in corpe dñatoru miseria. Prmo
qdem in aia ppter odioz multiplicatioes:
ut dictu est. Secdo in corpe ppter pñmoz
fetoze et ppter pñstricione et ppter horren-
das blasphemias: vlulat' qz ve ve ac mu-
tuas maledicōes et vitupia qd ibi mltipli-
cant. Tertio ex multitudine societas: tanqz
ex mltz lignis ardentibz vel titionibus fit
maior fumus et augetur ignis. Secdo be-
ati consolabuntur in pulcritudinis mutuo vi-
su condelectado. Na fm Scotu in. iij. di.
xlij. et cōcor. doc. Qd qlibet corpe glossum
sue pulcritudinis et claritatis splēdore de-
lectabili illustrabit totum paradisu irra-
diando. et qlibet cognoscat cuiuslibet splē-
dore diffusum p totu celu et miro mō con-
gratulabitur et delectabitur in singul' et i maio-
ri magis ac sup alios in splēdore glie pñ-
nis Marie. sup oēs aut in splēdore glos-
sio corpis chñ. Quot qd ibi erunt consolatioes
singloz in singulis tamulz nullus pot cal-
pere intellectus. Nam Pñs. iij. Eth. dicit.
Pulcrū obiectū delectat visum. singla aut
corpa btoz erunt pulcherrima. ibi implebit
illud Eccl. xj. Dulce lumen et delectabile
videre oculis solem. i. chñm. Sed p op-
positu corpa dñatoru ex qd erunt horreda et
deturpata p igne: qd vident se mutuo in infer-
no innumerabiles habebunt horrores. Un
Aug' dicit. Si ignis iste noster cum sit lu-
cidus oia que ambit deformat et deturpat
qnto magis ignis ille inferni eos quos am-
bit deformat. Et sic patet. B Tertio
beati consolabuntur in odore dulcissimo per-
cipiendo. Queri nanqz potest vtrum corpa
btoz erunt odorifera et qliter percipietur ibi

odoris fragrantia: et huius qstionis rō talis
ponit: qd odor apprehendit auz quadā fu-
mali euaporatioe qd a corpe odorifero resol-
uit et attrahit in aere p olfactuz. vñ videm⁹
qrosa odorifera vel pomū redolens p fre-
quentē applicationē ad nasum olfaciendo
marcescat et deficiat vel putrescat ppter eua-
porationē et attractionē. s; post resurrectio-
nē in corpibus gloriosis talis resolutio nō
potest fieri vel euaporatio ppter dotē ipal-
sibilitatis. Virū qd videt quō ibi erit odo-
ris pceptio. Ad hec rñdet fm Rich. super
iij. dist. xlij. ubi querit vtrum oēs sensus erūt
in actibus suis qd finalis euaporatio nō est
p se necessaria ad hñ vt odoris similitudo pñ-
gat vsqz ad olfactū. qd patz qz sicut refert
Pñs. ij. li. de anima. Quēda sunt aialia que
alonge currūt ad alimētuz pñ qd ab odore
mouet. vñ vultures venerūt et tigrides per-
cepto odore. s. cadaverū ad loca belli in gre-
cijs (vt dñt Lōmētator: ibidē) a miliaribus
quingētis. et nō esset possibile vt euapora-
tio ab illis cadaveribz pñgeret ad loca tam
remota. s. 500. miliarū. Sed qz in corpore
bus glorificatis erit odor in sua vltima p-
fectione. multo magis qd ab eis multiplica-
bitur odor ad olfactū sine aliq euaporatio-
ne sine defectioe et sine attractioe. nō sic mō.

Itaqz dicendū est qd quodlibet corpus
gloriosum spirabit p totu regnu celorum
mirā fragrantia odoris semp et in ppetuu.
et tanto suauioze qnto qd fuerit maior in be-
atitudine. vñ ibi erit summa dulcedo in odo-
re corporis chñ. de quo anime beate dicūt
Canticoz. j. In odore vnguetoz tuorum
currim'. i. delectabiliter. Si em Panthera
hoc hñ pñstuz a deo qd dormiens et postea
euigilans tam suauē odorem ex ore emittit
q oēs fere bestieqz ad sequendū attrahunt
vt Physiologus dicitur. qnto magis dulces
odorē dabit de' suis in patria. ideoqz post
chñm in beata pñe erit odor suauissim⁹.
et tandem in omnibz sanctis quozū singuli
sui odoris fragrantia habebunt discerni.
sicut et flores diuersi. vñ Apocal. v. scribit
de eis. Hñtes singuli phialas plenas odo-
ramentoz. hoc est corpa glosa. Hinc et ec-
clesia canit. Sancti tui dñe florebut sicut
lilium et sicut odor balsami erunt ante te.
B Sed p oppositum in damnatis hoc

erit p vna pena magna qd sume fetida erūt
coz corpa. iuxta illd Esa. xxxij. De cada-
ueribz eoz ascēdet fetoz etc. Qd qd peccator age-
pniam. Quarto beati consolabuntur in col-
loquio familiari puerfando. Cū em vt pñs
ix. Eth. dicit. Amicoy est sicut conuersando
consolari sermone et visioe ac bonis collo-
quijs. Ad circo ibi bti tanqz amicitissimi ad
invicem colloqndo consolabuntur. Qd qd id/
cunditatis habebit qlibet in colloqndo cū
singulis qd vult angel' et btiis aplis: mar-
tyribz: et sic de alijs. Insup cum brā pñe
Maria et cū chño etc. Na sicut vel vnus ange-
lus aut btiis Petrus aut Paulus siue qd
ali' de celo venien saltē semel tibi nunc ap-
pareret: p maxima reputares consolatioe.
Quid qd erit ibi sp oēs pñtes hñe ppetuo:
Sed p oppositu erit de damnatis qd nū-
qz aliq solabilia sibi invicem poterunt loq-
sed qrimonias: vitupia: ac maledicōes p
sele et cōtra demones ac ecouerso. Ibi em
vt scribit Eccl. xij. de patre impio conqrun-
tur filij: qm ppter illū sunt in opprobriū.
et a fortiori conquerent contra demones p
qz pierūt et cōtra alios ex odio. Quinto
beati consolabuntur in auditu melodie deum
dulcissime collaudado. Sed de hoc in. ij.
arti. dicit qui sequit. J

Circa secundū de diuina

collaudatioe aliq qstioes occurrūt declarā-
de vt scia' qd i celo deū ppetuo laudabi'.
Prima est de laudis diuine vocalitate
Secda est de voc' formade modalitat.
Tertia de idiomatz patrie qlitate.
Quarta d' psonat' melodie suauitate
Prima qstio est Quid in patria laudabit
de' sono vocali. Ad hñ rñdet fm Rich. in
iij. dist. xlij. q. qua s. qd in pna erit son' qd
ibi p' resurrectionē erit laus vocalis: vt dñt
glo. sup illud Psal. Exultatioes dei in gut-
ture eoz. Sup qd Zyractia dñt qd pbabit
dicit doc. qd in corpibus glosis erit laus vo-
calis: ideo dñt. Exultatioes dei in gut. eoz.
qz laus vocal' incipit a gutture et arterijs.
Hec ille. S; circa hñ ē difficultas. qd Quē-
stio scda occurrūt quō. s. i celo empyreo vox
possit formari. Vox em est repulsio aeris
inspirati ad vocalē arteriā cū imaginatioe
ad significadū. vt patz. ij. d' aia. ubi etiā dñt

solu in respiratib; aialib; e vor. Sed qz celū empyreū est idiuuibile z immobile z im passibile: mirū est q̄ quō diuicif p densita/ te z raritate q̄ hz fieri in formatioe voas. Ad hec rñdet fm Rich. et alios q̄sdam qz ptes celi empyrei ita sūt a deo facte vt diu di possint a se inuicē z itez reuniri. sic vide/ mus in p̄tib; aeris. z sic illd celū p̄t pati il/ la passioe q̄ necessaria est ad formationem voq; z ad inspirationē z respiratioes. **R** Cū q̄ hic modus sit vitalis: dicit q̄daz qz erit i b̄tis. vñ ita se hēbit illd corp;: hē celū empyreū ad corpa glificata sic aer ad corpa corruptibilia. nam celū empyreū erit penetrabile a corpib; glificat;: et dicto mō passibile q̄ ad formatioes voq;: sicut iste aer est penetrabilis z passibilis a nro corpe nō glificato. Nec hoc est ignobilitas celo em/ pyreo. qz sic a deo bono factū est vt sit istru mentū gliosi corpis moū a lingua glifica ta: et materia voq; plate in laudē diuinā. et tñ illd corp; e icorruptibil nature. et hmoi passibilitas icorruptibilitati nō repugnat: vt p̄uadet idē Rich. vbi s. **O** q̄ q̄ mira/ bilis z laudabil est de; i oib; opib;. z in h qz fecit tale celū p materia laudis. vt. s. d̄ ser uat b̄tis in ispiratioe z respiratioe p voq; resonatioe ad dei laudē p̄petuā icorrupti bilis. **T**ertia q̄stio q̄li idiomate vel lingua loq̄nt b̄ti dei laudantes in patria: Ad h rñdet fm Remigii iuxta illud apli s. **L**oz. iij. Siue lingue cessabūt. et ibi cō/ cor. **L**yra. qz vitz in p̄tia vel futuro seculo ois alia lingua cessabit p̄ter linguā hebreā et sola hebraea lingua manebit in q̄ dei b̄ti laudabit. Hoc aut cōgruit ex dei ordina/ tioe p̄lib; rōnib;. P̄tio qz lingua hebraica fuit in paradiso instituta a deo: in q̄ loq̄bant Adā z Eua. et q̄ sola fuisset si hoies n̄ pec cassēt: vt d̄t Rabbi Moyses. q̄ z illa in ce/ lesti paradiso debet manere. Secdo qz in illa ch̄is p̄dicauit z i illa mūdū iudicabit z p/ feret iniam tā p bonis q̄ etiā p̄ reprobos. vt sic fuit p̄ma oim;: ita sit nouissima. q̄ zc. Tercio qz ipsa est p̄ alijs mūdissima: ita qz nil turpe hz nomē in ea. sed oportet p̄ circū locutionem exp̄nere. patet q̄ zc. **Q**uarta q̄stio e **U**tz in p̄tia erit oimoda vocū p̄portio oim z cōsonātia: melodia suauissima sine omi dissonātia: Rñdet fm

doc. p̄cipue wilhel. li. de vniuerso: qz sic ha litat; felicitat; req̄rit vt sit oim bonozū ag gregatioe p̄fect; fm **H**oe. de sol. q̄ nullā defectū admittet in b̄tis. sed sic erūt con cordes oimoda volūtate: ita oim erit cōso/ nātia vocū sūma p̄portioe. et sic illa in oib; summa p̄ cōsolatioe erit. **I**bi vt idē d̄t: cū iustibet b̄ti voq; resonabit sicut cithara inu merabiliū chordaz cōsonantiū. vñ sicut oiz gamū inuicabiliū fistulaz mire suauitatis. **I**te ibi fm qz vñ alio ē beator fm h pul/ cr; z alii ac dulcius resonabit; vt patuit d̄nica. iij. ser. ij. **X**. **U**ñ ch̄i voq; super alios dulcissime audiet z singuloz voq; discernet **E**t in tāta multitudinem nulla dissonātia al ter; ad alterū vel cuiusq; ad se in varietate voq; vñq; esse poterit. **O** q̄ q̄nta dulcedo felicitat; erit in illa p̄tia sup oia musicalis. **U**ñ legit de b̄to Francisco z plurib; alijs qz circa mortē angelus celest; melodie cym balū vel hmoi instrū tāgens: tantā dulcedo dinē p̄stitit vt aia p̄e dulcedie exhalari ha beret. q̄nto felicioz dulcedo melodie erit in p̄tia b̄ti. Sed p̄ oppositū erit in clamo/ re d̄natoz vbi erit cōfusus vlulat; sine oī cōsonantia vocū: et stridor d̄ntiū tābori/ bilis vt totum caput cuiuslibet penetrādo dissecare appareat: vt patz **E**sa. lvi. exp̄sse **V**os inq̄t p̄ dolore vlulabit;. **V**lulare cū est sono cōfuso clamare. **O** q̄ p̄ctōr age p̄e uitentia ne p̄reas. **A**

Circa tertiu de varia p̄ miatione b̄toz Notādū est qz vt **B**reg. iij. dial. ait. **U**na est b̄tudo quaz sc̄ti in celo p̄cipūt. sed dispar erit retributiois q̄litas quā p opera diuersa assequunt. **A**duerten dū qz qz beati fm merita habebūt varia p̄ mia z gaudia de qb; deū perpetuo lauda/ bunt. q̄ qdem premia b̄toz fm doc. cōiter sup. iij. distinguunt z cōstitūt in q̄ntuplici differētia e qb; aliq; b̄ti hēbūt aliq; alij pl̄ ra simul p̄mia. **P**rimū premiū d̄t aurea. **S**c̄dm d̄ct̄ aureola. **T**ertiu d̄t palma. **Q**uartū fruct; pro cōtinentia. **Q**uitū gaudiū accēntale iuxta bona opa **P**rimū p̄miū d̄t aurea. de q̄ c̄nt ecclia illd **E**cc̄. iij. **C**orona aurea super caput ei; et

pressa signo sanctitat; glie. z hoc est visio/ nis ac fructiois diuine premium corūdens nō generi opis s; radici charitat;. p̄pter qd s; z aurea vocat; z corona. Nam sicut auz q̄to plus est rubicundū tāto est meli; z p/ do; sic aia hois q̄nto mag; rubet p̄ chari tatē tāto fit i celo beatioz. vt d̄t **B**ern. sup c̄ntica ser. xxvij. **H**ec itaq; corona dabit cō munit oib; b̄tis pl; vel min; fm q̄ntitate charitat;. quā habuit in p̄ti q̄ etiā corona d̄. eo qz corona debet filijs regum z regib; hēc dabit b̄tis in signū qz oēs sūt filij dei regis eterni. z sic in corona cū sit circularis figure nō est repire finē. sic beati regnabūt sine fine. de h patuit d̄nica. iij. ser. iij. **S**c̄dm premiū d̄t aureola q̄ est corona glie acedēntalis z gaudiū p̄ueniēs ex ope p̄ cellenti z p̄uilegiato vt d̄ct̄ **A**ureol. z ta lia opa sunt tria. s. **I**ginitas martyriū z p̄e dicatio. nam tres habemus hostes qz p̄e/ crissime vincunt p̄ hēctria. s. caro vincit per **I**ginitatem mundus p̄ martyriū. diabol; eiat etiā ab alijs p̄ p̄dicationē. ideo aureo/ lam habebunt hi tres. s. **I**gines martyres z p̄dicatores. **T**ertiu d̄t palma. h̄ p̄miū debet volūtati qua q̄s pleno deside/ rio veller martyriū pati p̄ ch̄o licet diuina dispositioe nō p̄sequat effectū. **S**icut legit de sancto Francisco z de sc̄to Martino ca nit. **S**anctissima aia quāz si gladius p̄e/ aurois nō abstulit. palmā tñ martyriū non amisit. **Q**uartū premiū d̄t fruct; quo co ronant; b̄ti fm gradus p̄tinetie z vite spūa lis fm **B**onauen. z **T**ho. nam p̄tinetie cō iugali debet fructus tricesim;. viduali sexa gesim;. virginali cētesim;. **E**t quoniā hēc p̄dicta p̄cipue de aureolis z fructibus po/ tissime p̄tinent ad materiā sermonū de san/ ctis. ideo hic p̄transēdo ibi lati; scripsi sc; qualibus sanctis z quomō talia debentur. **Q**uintū d̄ct̄ gaudiū accidentale iuxta opa bona. nā p̄ quolibet bono ope habe/ bit hō p̄miū acedēntalis gaudiū. qm vt scri/ bitur **A**po. iij. **O**pa illoz sequūt illos. vñ **A**pl. s. **T**im. iij. de hoc d̄t. **R**eposita est mihi corona iusticie quā reddet mihi do min; zc. nō solū at mihi s; z his q̄ d̄t. ad. e. **Q**nta iocunditate p̄ oib; p̄dictis z alijs beneficijs deus ibi laudabit. o q̄ntū omēs beati singuli singulis cōgratulant; o quāta

solatio in eis erit quis poterit sufficienter cogitare. **S**z qd cogitem; de malis q̄ oib; hmoi bonis p̄uabunt. z insup p̄ singulis malis opib; speciales penas patient. **U**e q̄ tibi peccator ve ve si penitētia nō egeris qz peribis. **P** Exempluz ad p̄dicta nar/ rat **D**isapul; in **P**romptua. qz in quodaz claustris erāt tres moniales sociales z spiri/ tuales quaz due erāt virgines z tertia vi/ dua que studebat deuotas se exhibere bea te virgini **M**arie. **P**rima p̄gine mortua z defuncta accidit postea vidit illā in extre/ mis agere quā tertia. s. virgo supstes roga/ uit vt post mortem si deo placeret rediret z de premio suo ac p̄ime sororis eam certifi caret. qua defuncta tandem die tricesima oranti virgini ante altare apparuit vidua/ socia inextimabiliter fulgens z d. **Q**uia ob ligasti me: ecce deo placuit vt venirem. **E**c ce vidi modicam partez premij celestis: sed benedicta sit dies in qua nata sum. nam si torus mundus esset pergamenus z totum mare incaustum z omnia folia arborū cala mi omnesq; homines qui sunt erunt z fue/ runt ante deficerent q̄ immensitate premij celestis exprimerent. **I**lla autem querente de statu p̄ioris sororis sue virginis. respon dit hēc dicens. **I**n finitibus claritatibus me vt duam p̄cellit illa cantans cum angelis et **I**ginitibus canticum singulare z gerens fertū virginitatis de diuinis floribus consertuz z cum rogarem inquit eam vt ad horam concederet mihi fertū. Respondit. **N**on ex/ pedit tibi. tamen ex ipis floribus dedit mi/ hi quas attuli tibi vt aliquantulum virtutem earum quantum potest capere sensus huma/ nus perpēdas. facta ergo ab ea circulari ta ctu in pavimento cum illis floribus. ecce tā miri odoris processit fragrantia. q̄ illa so/ roz p̄e suauitate rapta fuit in extasim. z vi/ dua ad celum redijt. z omnes qui monaste rium intrauerunt per multum tempus cele stem odorem senserunt. **E**cce ergo charissi mi ex his verbis patet q̄ magna z p̄desi/ derabilia sunt celestia premia. **R**ogemus ergo christum zc. **D**ñica Rogationum Sermo primus sc; iuxta euangelium de orationis fiducia z dei complacentia ac potentia.

Dominica Rogationum

Ren amen

2 dico vobis siquid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Joā. xvj. et in euan. hō. d. Scitā mīr ecclesia hodie incipit diē vel festū Rogationū p̄tinuādo vsq; ad festū Pentecostē. Quā hec dñica dicitur Rogationū. Hoc autē ordinauit p̄tio p̄p̄m quū dicitur ascēsiōis dñi. qz ch̄s i celū ascēdit ad interpellādū p nob t̄q; aduocat v̄t dicit Ap̄ls Heb. vij. Et qz nos nō possumus eū seq̄ i celū nūc corpālē ascēdēdo. Jō v̄t se q̄mur saltē mēte exorādo ordinauit fieri rogationes p h̄ tpe q̄ten⁹ ascēdam⁹ saltē mēte qz s̄m Damal. O rō est ascēsus mēt̄ i deū J̄c scdo qz ch̄s i dextra p̄ris residēs regit cū oib; b̄tis angelis et sc̄tis q̄ nos iuuat ad exaudīdū suis incessiōib; iō etiā ecclesia his dieb; rogationū letanias de singul; or̄dinib; angelorū et sc̄torū dicit p̄cessionālīter instituit. Et qm̄ hec dñica statuta est p rogationib; inchoādis. de q̄b; nos ch̄s secutauit qz daret nobis a deo p̄re q̄qd salutiferū peterem⁹: qz de⁹ p̄r amat nos credentes in ch̄m ei⁹ filiū. Idcirco h̄ euāgē. legit qd de his loquit̄ d. In illo tpe d. i. e. d. s. Amē amē dico vobis. siquid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. vsq; mō nō petistis q̄qd i nomine meo. Petite et accipietis vt gaudiū vestrū sit plēnū. Hec i puerb̄is locutus sum vobis. Venit hora cū nō i puerb̄is loq̄r vobis. sed palā de patre meo annūcia bo vobis. In illo die i nomine meo petetis. et nō dico vobis qz ego rogabo p̄rē d vob; J̄p̄e em̄ p̄r amat vos: qz vos me amastis et credidistis qz a deo exiit. Exiit a p̄re et venit in mundū. J̄tey relinq̄ mūdū et vado ad p̄rē Dicit ei discipuli. Ecce nūc palā loqueris et puerb̄iū nullū dicis. Nunc scimus qz sc̄s oia et nō est op⁹ vt q̄s te interroget. In h̄ credimus qz a deo existi. Hec Joā. xvj.

Juxta h̄ euāgē. notem⁹ tria mysteria pro hoc sermone s̄m tria p̄ncipalia q̄ insinuant in euāgelio.

Primū dicitur exauditiōis in orōne p̄fidentia
Scdm̄ dicitur exoratiōis diuine cōplacētia
Tertiū dicitur orōis sc̄te mira potētia.

Circa primū de exauditiōis in orōne secura p̄fidentia. Notan dū qz ch̄s dñs i euāgē. isto assecurat nos vt p̄fida

mus de orōnis exauditiōe p̄cipue p̄ q̄mua

Primo p̄ iuramentū.

Secdo p̄ p̄missum gaudiū.

Tertio p̄ patris amorē gratuitū.

Quarto p̄ ipsius ch̄i auxiliū.

Primo inq; p̄ iuramentū. nam dicit euāgē. sic. In illo tpe h̄ est in s̄mone quē p̄ cenā vltimā fecit discipul; Tūc em̄ dixit ch̄s qd se quis. Amē amē dico v̄t. Cū em̄ tūc p̄mittēdo dixisset qz relicurus esset illos et venit hora qz ois q̄ inficiat vos arbitret̄ obsequiū se p̄stare deo. timuerūt discipuli et more huiusmano i corde hesitabāt an ad deū clamātes exaudirent sp̄ etiā post ch̄i recessū. et an de⁹ pater eos amaret ad gaudiū p̄ternū quos sic p̄ mūdū p̄seq̄ et occidi p̄mitteret vt ch̄s dixerat. desiderabāt etiā scire de ch̄i eterna ḡnatiōe et de ascēsiōe. et put̄ accipit ex doctorib; p̄cipue Hilario et Aug. ac etiā Lyrā. cū vellēt ip̄m interrogare de his: ch̄s ad eorū corda q̄ p̄nouerat anq̄ interrogaret p̄ueniēdo r̄ndit eis apte iurando qz q̄qd peterēt in nomine ch̄i exaudirent et qz a deo p̄re amaret. et p̄nter de alijs. vñ dixit eis. Amē amē dico vobis siquid petieritis etc. Nimirū hec dicitio amen hebraica est. quā s̄m Aug. gusti. li. ij. de doct. ch̄iana. translator̄ licet possent interpretari in latinū tñ nō sunt ausi interpretari vel trāsmutare p̄pter reuerentiā et sc̄torū auctē. qm̄ hec dicitio amē i celo audita ēē legit. vtz i Apoc. c. j. et v. s̄i dei lau/ de. Quia p̄o ch̄s dñs de celo vēit. iō h̄ mō iurādū v̄t ē idiomate suo i no. te. eo qz amē sonat. i. vere v̄t fidelit̄ ab a qd ē sine et mone qd ē defect⁹ q̄si sine defectu qz plēa p̄itate et fidelitate dicitur. ch̄s autē ē p̄ma et plēa p̄itas Joā. xiiij. Ego sū p̄itas etc. qz p̄ seip̄am veritatē iurauit duplicādo amē p̄ signo fidelit̄atis i p̄mittēdo qz. siquid peterim⁹ in nomine ei⁹ dabit. Vultū ḡ debem⁹ p̄fidere i orōe de deo nū p̄p̄ p̄itate p̄mittēt. nā impossibile est p̄ba ch̄i n̄ i plēnū Lu. xxi. Celū et t̄ra trāsbūt ver. aut m. n̄ p̄te. tū ēt p̄p̄ charitatē et bōitatē di oipotēt. vñ Aug. sup̄ illō ps̄. Et in s̄bū tūi susp̄eraui dicit. S̄perem⁹ et susp̄erem⁹ qm̄ de⁹ affectu p̄ne charitatē. diligit nos et plus p̄fectū n̄m desiderat q̄ nosip̄i. nec em̄ hortaret̄ nos petere si ea q̄ peterem⁹ itēderet d̄negare. Hec ille. vñ orōis nō tā d̄z attēdere p̄p̄riā indignitatē q̄ potius dei p̄itate et benignitatē de exaudiendo.

Sermo

XXVII

Secdo ch̄s assecurat p̄ p̄missum gaudiū dicit. Vsq; mō nō petistis etc. vt gaudiū v̄m plēnū sit. ac si diceret s̄m Aug. Tātū gaudiū dabit vobis petentib; in nomine meo qz in tante rei comparatiōe p̄ nihilo est q̄qd aliud vsq; modo petistis. nā dabit vobis gaudiū plēnū. s̄. frui dō q̄ ampl⁹ bonū esse n̄ potest. Idēg Aug. dicit. Erubescat hūana pigr̄tia: pl⁹ vult de⁹ dare q̄ nos veltimus accipere. Hec ille. Proinde vt nos assecuret et p̄uocet ad orandū ch̄m p̄mittit gaudiū iup̄mū q̄ten⁹ libent⁹ peteremus. Nō em̄ facit vt mūdā: q̄ cū aliqd ab eis petat petora dāt. s̄. vinū vili⁹ vel panē nigry vestes vetustas et h̄mōi. Sic de⁹ dat p̄mittit optimū. s̄. gaudiū in deo. et sic etnā b̄titudinē. Vñ papa p̄mittit cler̄q; qz petentib; quēcūq; optarent ep̄iscopatū illud daret. S̄m si rex p̄mitteret se daturū quēcūq; comitatū etc. q̄ntū omnes milites festinarēt petere etc. Ecce de⁹ p̄mittit et pigr̄sum⁹. Tertio ch̄s assecurat p̄ patris amorē gratuitū: cum dicit Hec vix p̄dicit ante hoc euāgelium in puerb̄is locutus sum. sed venit hora. Lyrā. Quia ch̄s post resurrectiōem clar⁹ docuit discipulos: et ad intellectū scripturarū eis sensum aperuit. Luce vlti. Sequitur. In die illo. s̄. post resurrectiōem et ascēsiōem in nomine meo petetis. qz tūc cognouerūt p̄tute nois ch̄i magis q̄ ante. Ideoq; suas petitiōes in ch̄i s̄ti nomine formabāt sicut et ecclesia facit dicēdo. Per dñm nostrū iesum ch̄m etc. v̄t aliqd s̄tē etc. hec Lyrā. seq̄t. Et nō dico vobis qz ego ro. pa. etc. q. d. s̄m Theop. et Lyrā. Adeo eritis deo patri familiarit̄ dilecti qz mee p̄sentie corpālīs interuētū nō indigebitis: sed vosip̄i secrete accedere poteritis ad deū p̄rem et impetrare. Nam ante passionē ch̄i discipuli in omnib; petendis ad corpālē p̄ntē ch̄m recurrēbāt de q̄ p̄fidebāt. nec p̄ h̄ dicitū ch̄s excludit suū aduocorū s̄m t̄m exp̄mit cū q̄nta securitate possent rogare deū p̄rē. Et subdit eāz dicēs. J̄p̄e em̄ p̄r amat vos qz vos me ama. etc. R. S̄z q̄rit h̄ Aug. di. Aliqd ideo amat nos p̄r qz nos amam⁹ et credim⁹ ch̄m. an pot⁹ qz ille amat ideo nos amam⁹. Et r̄ndet ad hec euāgelista ip̄e i epla sua. s̄. j. Jo. iij. di. Diligamus deū quoniam ip̄e p̄or di

lexit nos. Amat ḡ nos p̄r cū dat vt et p̄rē amem⁹ et filiū etc. hec Aug. Propterea doctor̄ dicit qz de⁹ nob̄ fidē charitatem et oēs p̄tutes ex amore ḡtis infudit. Quib; dū h̄o b̄n vtēdo deū reamat ip̄i defūctō ex h̄ itez de⁹ diligit magis illū. iuxta illud. Prover. viij. Ego diligētes me diligo. Et sic fit vt dicit Aug. qz pl⁹ de charitate h̄ido pl⁹ amam⁹ et pl⁹ amādo pl⁹ habebimus. Quā amor n̄r ad deū: ē effect⁹ s̄tē et causa. et sic p̄r dei benignitas. Quarto qz ch̄s assecurat p̄ ipsū auxiliū cū subdit. Exiit a p̄re. s̄. p̄ eternā generatiōem et p̄sonalē v̄tūctiōem. et veni i mūdū. s̄. p̄ carnis assūptōis itez relinq̄ mūdū q̄ntū ad corpālē p̄sentiaz r̄vado ad p̄rē q. d. Ideo secrete petere poterit a p̄re. qz ego ap̄d p̄rē manēs ero ad uocatus et auxiliator v̄t seq̄t. Dicit ei discipuli. Ecce nūc etc. Et qz vt supra dicitū fuit ch̄s sic r̄ndendo p̄uenit eos anq̄ interrogarent: iō dixerūt. Nūc scim⁹ qz sc̄s oia etiāz hōim corda et cogitatiōes. et nō est op⁹ vt q̄s te interro. etc. Et qm̄ hoc est p̄p̄riū dei. s̄. scire cogitat⁹. iō di. In h̄ credim⁹ qz a deo existi. s̄. qm̄ ea q̄ sol⁹ dei sunt agis. Hec s̄z Hilariū. vij. de tri. et partim Lyrā. Et qz bus patz p̄positū de securitate exauditiōis n̄rē i orōne. D̄ ḡ dei dēntia erga nos

Circa secundū de exoratiōis diuine cōplacētia

ratiois diuine cōplacētia q̄rit. quare placet deo vt exoret dare qd tñ ab etno d̄sposuit se daturū p̄ sua volūtate. Nam ad hanc questionē plēs sūt ratiōes q̄b; possz obijci.

Prima ratio immutabilitatis.

Secda scie nostre necessitatis.

Tertia liberalitatis

Quarta simul pietatis.

Prima rō qz vt scribit Num. xxiij. Nō est de⁹ q̄si h̄o vt mutet. et Aug. li. de natā boni. Sol⁹ de⁹ imutabil est. Ergo q̄re debz vel vult exorari cū imutabilis b̄n facit hōibus q̄bus d̄sposuit aliqd facere etiā absq; orōne r̄si deliberauit mala ipertari non mutabit p̄ orōes aliq̄z. Ad qd prim⁹ r̄ndetur breuit̄ qz vt Tho. ij. q. lxxxiij. dicitur ex diuina p̄udentia nō solū d̄sponit qz effectus fiant: sed etiā ex quib; causis et q̄ ordie fiant vel p̄ueniant. Inter alias enim causas sunt etiam quorundā effectū cause actus

hūani sicut z in naturalibz causis videmus q neqz qui plātat ē aliqd neqz q rigat sz q icremētū dat de^o. j. Coz. iij. z extra d' deci. c. Cū nō sit in hoie. Et tñ si hō nō plantat aut nō semiat de^o nō dat icremētū. Proinde oportz hoies agere aliq q lz de^o fieri pui/ dit: tñ p tales act^o hūanos vt sanari sz per adhibitoz medel: trāffretari sz nauigādo z blada crescere sz seminādo p hoies. z sic d' alijs. Et sic agūt hoies nō vt p hōi act^o diuinā dispositōez imutēt. sz vt p act^o suos impleāt qsdā effect^o sz ordinē a deo dispo sūt. silt est d' orōne. Nō enī p p h' oram^o vt diuinā dispositōez imutem^o: sz vt illd' ipe/ tremus qd de^o disposuit mediātibz orōni bus nob donare. vt d' S. l. j. dial. Et sic de^o vult a nobis orari vt sic de^o sniam suā q decreuit nos p pctis punire reuocet vt i mutet sine tñ sui mutatōe. vel sniam suam q decreuit penitētibz z orātibz parcere im/ pleat z exeqt sine sui mutatōe. Proinde. xxij. q. iij. Unu/ q. sz zc. Amb. d' t. Ipe dñs sic scriptura indicat frequēter sniaz suā mutat. et seqnti ca. Incomutabil' de^o idemqz sp ex istens legit sepe mutasse sniaz. z ponit exē/ plū infra de illa auctoritate Hier. xvij. vbi de^o d' t. Repete loqr aduersū gētē z regnū vt eradicē z dūpda illud. Si pniāz egerit gens illa a malo suo: agā z ego pniāz sup malo qd cogitauit vt facerē ei. Ad idē ē v/ bū Aug. d' pe. di. j. Nouit inqt de^o mutare sniam si tu nouerz mutare delictū. Deniqz Aristo. viij. Phyl. z. xj. metaphy. d' t. De^o est mouens oia: in se tñ i mobilis. Et sic pa tet rñsio ad p'dictā rōem. qz de^o in h' q ad orōne mutat sniaz ipe imutabilis hoc facit Sic imutabilis de^o mūdū in tpe pduxit z sine sui mutatōe carnē assumpit. Q' ex/ go pctōz secure ora deū penitēdo. T' Secda rō q obijcere possz qd qre de^o deter minate vult exorari. cū ei sciat oēs n'as ne cessitates. z sit sūme pijsim^o Iō debemus rotā spem n'ram in sola ei^o bonitate z pieta te ponere. Quare g' optz aliqd definiate petere cū d' p's. Facta i dño curā tuā z ipe te enutriet. Ad h' ē t' p' tñ rñr sz Tho. sup iij. di. xv. de orōne. q. iij. ar. j. in sol. ij. ar. q in dubijs bñ debet hō curā suā iactare in deū q' rñ ad hoc vt si aliter expediat qz pe ratur. diuino arbitrio illud relinquat: exē/ plo ch'ri dicentis. Verūtū nō sic ego volo

sed sicut tu. sed tñ in illis q deus vult nos absolute velle. puta. sic sunt gra i p'nti: vir tutes qz: vitz: hūilitas: castitas: charitas: paciētia z hōi ac futura glia vult de^o vt oremus. z oportet sic nostrā spem i deū pū cere vt talū i petratōem ei^o auxilio p oioez expectem^o. Proinde non idarco determia te aliqd a deo petimus vt ipi nostz. deside riū patefaciam^o. qz ipe meli^o sat oia. sz id circo vt attentio ad illd' pl^o necessariū. det minata plus accendat in nobis deuotionē ex desiderio vt dicit Aug. li. de orādo deū. T' Tertia rō est diuie liberalitatis et silt Quarta clemētissime pietatis. qz sūme lib/ beralitati z demētie cōuenit dare miserz si ne p'abus. Darius est enim dare alicui ex mera pietate sine rogatu illi^o qz ad p'ces da re. qz vt Senec. li. de bñficijs dicit. Nulla res chari^o pstat qz q p'abz empta ē. Ideo mirū est q de^o sūme pi^o z liberalissim^o vult orari. z sic dare sua dona. Ad hoc respon/ det Aug^o. ad Probā de orādo deū. q de^o mlta nob ex sua liberalitate pstat nō penita. sz q aliq vult p'stare nob petētibz h' facit p pter n'as vtilitatē z sic interimēdo obiecti/ ones Quēstio p'dicta soluit. qz misicors de us vult z cōplacētā habz magnā in hoc vt oremus eū: nō qdem ppter seipm: quoz niā nullo eget. sed ppter n'ram vtilitate. qz ex bonitatē sine immēsa charitate vult nos vt salutē cōsequamur. Primo qz vitz vult qz p oioez petēdo mereamur nos accipe. g' tiā z gliam quā ab etno disposuit nob da re. Secdo quoqz vult exorari p' n'as vti litatē: vt sic recognoscām^o eū bonoz n'oz rñ esse auzōē. ac diligam^o p conscqns eū z g'as agam^o vt saluari mereamur ab ipō T' Tercio vt nos ex eius tali bona voluntate fiducia qndā accipiam^o recurrēdi ad de um i oi necessitate. Q' g' pctōz ama deū q te sic diligit z se repro mittit in oibz conde scēsurū ad tuā salutē necessarijs. z offert se daturū qd petis. X

Circa tertium de mira

virtute z potētia oratōis notādū est q orō in fide z charitate facta tāte est stur^o z po tentie vt efficere valeat oia. z sic merito pōt dici q orō est corā deo mirifice opatōis et virtutis ineffabilis. qz ipa oratio facit ml/ ta z maxima mirabilia p m scpturas. eob^o

aliq hic ponam^o vt ad orōnis studiū ex illis puocemur. Primo em oio altissimū deū ligat Secdo bella supat. Tercio culpas pdonat. Quarto demones effugat Quinto elemētis z celo impat. Sexto fecunditatē impetrat. Septimo gehēne euasione pstat Octauo hoies mortuos suscitāt Nono intimatā dei sniam imutat. Decimo charitima g're z glie cumulat. Undecimo languozes z omnia mala ei/ uitat. Duodecimo oia bona salubria pcurat. P'io inqz oio altissimū deū ligat z cogit vt legit Ezo. xxij. qñ dñs irat^o p filioz isrl' pctā volebat illos p'dere moyses aut ora/ bat deū vt p'ceret. z dñs dixit. dimitte me vt irascat furor me^o p eos. Hoc v' bñ Bie/ go. tractās d' sic Quid ē dicere suo. dimit te me. nisi p'sa qntū apud me valeas oran/ do z cognosce qz obtinere poteris qd qd pe t^o: Hinc z Esa. lxvij. diē loqns ppheta ad ipm dñm. Nō est q iuocet nome tuū q con surgat z teneat te. h' dicit. qz sacerdotes su/ is orōmbz haberēt tenere dñm ne flagella ire pmitteret in pplm sz p'ceret z tales sacer dotes tūc p'ls n' habebat. Secdo oio hel la supat Ezo. xvij. Cū leuaret moyses ma nū. s. orādo vicebat isrl'. si aut paululū remi sisset supabat Amalech. hinc Orige. sup li. Nume. homel. xv. d' t. Q'lo pl^o valet vn^o scūs orādo qz mlri pctōres plādo. h' ille. Tercio culpas pdonat vt p'tz Lu. xvij d' publicāo hūilit' orāte. De^o p'iti^o esto mi hi pctōri. Itē d' Danasse rege q in carcere orās indulgētā obtinuit z restitū^o est ire gnū suū lz m'itū peccauerit. ij. Paral. xxxij. Quarto d'mones fugat vt p'tz Tob. iij. z Lu. x. Hoc gen^o demonioz nō eijcāt nisi i orōne z ieiunio. y Exm in vital. pa. z z in spe. exē. q dñ Julian^o apostata ipator p' Perlas bellarz volēs sare noua de p'tibz occidentis arte magica q p'seuerat. destia uit demonē in p'tes occidēt. mādās q'ato ide sibi aliq noua s'portare. cūqz demō trāl tret iuenit qndā monachū. s. publiū orātes eū^o p'tute phibit^o fuit ille demō ne possit q' ara trālire Et cū ille ab orōne diebus. r.

nō cessaret qd n' potuit nisi diuine fieri. Tz demon p'fusus sic sine nouitatē dlatu fuer sus dicit Juliano. Nil inqt nūc nouitatē s' gnoscere potui. Interrogat^o cur z qre tar/ dallz tātū. Rñt. ipedit^o orōne publii substi ti tali locoz vltra trālire nō potui. Tūc Ju lian^o cesar irat^o p'misit illū. s. publiū dñ v' ctoz redijset occidere sed in eodē bello cesar lanca occubuit p'forat^o p scētū Mercuriū ad h' missuz a brā p'gine z sic implere n' po/ tuit votuz vt patet in miracul' brē Marie. Q'into oio elemētis z celo impat. Ja. v. Helas hō erat siltis nob in orōne orauit z nō pluit annos. tres. z mēses sex. rursus ora uit z pluit. Itē Josue. x. Sol z luna stete/ rūt z nō sūt moti spacio vn^o diei i loco suo Sexto fecunditatē ipetrat vtz in Abraā. Gen. xxj. z Sara. Itē Zacharia cū v'pore Elisabeth Luc. j. z mlris alijs. Septio gehēne euasione pstat vtz d' infidelibz mor tuis z p oiones scōz resuscitat^o ad vitā. s. vt euaderēt penas eternas p pniām. Nam Greg. orādo liberauit Traianū impatorē dū an defunctū in infidelitate. silt' Petr^o apls orādo suscitauit z sic liberauit filium Theophili p'ncipis antiochie iā an p. xij. annos mortuū in infidelitate z sic de alijs. Itē scūs Martin^o suscitauit qndam q se suspēderat. hec legunt in legēdis z tñ tales gehēnā meruerūt. Octauo ergo oratio mortuos suscitāt vt patet de p'dictis z mlv tis alijs p orōnem scōz suscitatis. S' Nono intimatā dei sniam immutat vt p'tz in Amuntis qb p Jonā intimaunt de^o qz deberēt. xl. die subuerti. et tñ orādo snia il/ la est immutata. Itē de Ezechia rege cū Es. xxxvij. Dispoē inqt domui tue qz mo rieris. z tñ orādo obtinuit hāc sniam muta ri vt supuueret qndeciz annis. Decimo charitima g're z glie cumulat. Nā h' patz in euāgelio hodie. vbi ch'z ait. Petite z acci pietis vt gaudiū v'm plenū sit. Et ad hec exemplum habem^o q Stephan^o orando obtinuit Paulo gratiam conuersionis. per quam tandem peruenit ad gloriā vt dicit Augustinus. Similiter z sancta Domica mater beati Augustini orando obtinuit Augustino salutem. Undecimo vt bre/ uius plura comprehēdamus oratio oīa mala euitat salicet languozes carceres zc. S. z

Atq; xij. oia bona salubria ozo pcurat: z hec darent ex p̄bis ch̄i in h̄ euāg. di. Si qd petieritis p̄zem in noie meo h̄ est ad salu- lute q̄cquid p̄inet. naz nomē iesu salus vel saluator interpretat. Om̄e em̄ salubre dū pe- tit vt debet dabit. Q̄ m̄ra p̄tus oionis. o charissimi studeam̄ orationi insistere vt misericors deus det nobis omnia bona sa- lutifera Amen.

De cadē dñica Ser. N. s. de orōis exau- ditōe certa p̄ditōe z dilectōe dei.

Quid peti

entis p̄zem in noie meo dabit vob̄ Jo. xvj. z i euāg. hodie.

Saluator n̄r ch̄s tanq̄ bon̄ z pī aduo- car̄ in h̄ euāgelio et p̄bis p̄missis docet di- scipulos z eoz exēplo oēs nos q̄liter debet̄ am̄ deū p̄zem exorare vt dignet̄ nos exau- dire vt scz qd petim̄ nō nisi in noie suo pe- tam̄ z sic dabit nobis qd petim̄. Reuera si tibi q̄s ostenderet ac daret aliquē talē p̄ci- osuz lapidē q̄ posset eē talis p̄tutis vt q̄cqd peteres a rege etiaz castra z villas ac regni dñuz. nōne p̄ maḡ h̄ reputares. Ecce p̄o dñs Iesus offert nob̄ p̄ciosissimū suū no- men in q̄ tāta est p̄tus vt oia faciat ipetra- rea deo vt ip̄e testat. Si qd peti. pa. (in q̄) in noie meo dabit. Ch̄y. In h̄ oñdit q̄n- ta sit p̄tus nois ch̄i. qz nō visus. s. ch̄s ne- q̄ rogat̄ s̄z noiat̄ solū ap̄d p̄zem fac̄ mira- bilitaz maximā dat securitatē. Pro sūmo q̄ b̄nficio reputare h̄ debemus q̄ sic se nobis ch̄s offert z pollicet̄ di. Amē dico vob̄. si qd petieritis zc. vt patet in hoc euāgelio. Vñ ex q̄ hoc euāg. loq̄t̄ d̄ ozone. idcirco de ip̄a loq̄ndo tris mysteria notem̄ in h̄ s̄mo- ne. vt sciam̄ q̄ntū benigne de⁹ orātes de- bito mō exaudiat z diligat.

Prīmū d̄ exauditiōis.

Secūm d̄ p̄ditōis.

Tertū d̄ dilectōis.

Circa p̄mū de sc̄tē orō-

n̄s exauditiōe h̄ ē q̄nta pietate deus n̄ras orōnes exaudiat. Dō ē vtz ozo semp a deo exaudiat z impetret id qd peti. Rō q̄stio- nis est qz ch̄s dñs i euāgelio h̄ dicit z etiā Dat. vij. exp̄sius dicit. Omnis qui petit

accipit zc. Et tñ in p̄trariū scribit̄ p̄ Hiere- mia. Th̄. en. ij. Opposisti tibi nubē. s. in q̄- tate; ne trāseat ozo. Et Jo. ix. Ecce natus dicit. Sam⁹ qz peccatores de⁹ nō exaudiat qd q̄ sentiēdū sit d̄ his ē valde vtile scire vt nouerim⁹ sp̄e habere in orando deū. Ad h̄ r̄ndet̄ s̄m̄ Rich. sup. au. di. xv. de orōne. q. vij. z p̄co. Tho. sup. ea. d. q̄rti. z Lyrā i po- stilla. ac cōiter doc. tres p̄tates recolligēdo s. dilatiōis. postulatiōis. superogatiōis.

Prima p̄tate: qz ois oratio debito mō facta exaudiat lz n̄ sp̄ statū def qd peti sed differet. Rō qz d̄i misericordia exauditiōe vtiliorē esse p̄spicit vt differatur p̄ alio tpe om̄ibz pensatis. q̄ differatur. vñ Aug. hōme- lia. c. ij. sup. Jo. dicit. Quedam nō negantur s̄z vt p̄gruo den̄ tpe differunt. S̄z qre di- latio sit vtilis idem Aug⁹. pluribz scriptis suis dat rōnes plures vtz vt ozo feruēcat z sic desideria crescant ac dulcius capiant̄ q̄ petunt̄ Nam sermone. v. de p̄bis dñi idem Aug. dicit. Eū deus orantibz aliqui tard⁹ donat cōmendat dona nō negat. Dū em̄ desiderata dulc⁹ obtinent̄. cito aut̄ data vi- lesunt. Seruat tibi de⁹ qd nō vult cito da- re vt tu discas maḡ maxie desiderare. Pre- terea Greg. xx. moral. dat aliam etiā rōnez scz vt p̄ voces petentiū crescat merita patie- tie. vñ hō debet esse patiens si nō statū dan- tur ad orōem sed differunt̄ dei dona salu- bria. Ad hec ponam⁹ exemplū. Tu habēs filii dilectū q̄ vidēs aureos florenos i tuo sc̄riniō. z eq̄s optimos in stabulo. z cyphos p̄ciosos i mēsa z h̄mōi: petit q̄nq̄ secure a te tanq̄ a patre vt vras illis. Tu aut̄ licet eūdez exaudias in h̄ q̄ illi p̄seruas talia vt postea fili⁹ tpe p̄gruo succedat tibi in here- ditatem z tūc sibi des oia. Sic regnuz dei differet in finē mundi. licet ecclia petat glo- riā resurrectiōis. B̄ Secda p̄tate qz oratio debito modo facta etiāsi orans coraz deo nil mereat. n̄bilo minus p̄ dei misericor- diam exaudiat sepe in dādo qd petitur. Ra- tio s̄m̄ p̄dictos Rich. z Tho. est. quia ora- tio si fiat debito modo cum p̄ditōibz req̄- sitis semp̄ habet efficaciam impetrandi ex- dei p̄missione liberali z misericōdia. Etiam si ip̄e oras nō sit tunc in charitate sed in pecca- to mortali. Aliud est em̄ orōnem exaudiri z aliud est orationem esse meritoriaz. quia

merito debet merces s̄m̄ iusticiā. sed peti- no orātis exaudiat p̄ gr̄az merā. Ideo qz q̄- uis orōnes facte i p̄co mortali sicut z alia opa nō sunt meritoria p̄p̄e. tñ q̄i p̄cordāt dūio p̄posito bñ exaudim⁹ q̄ntū ad id qd p̄ se petit̄ orātes si cōditōes assint q̄ dicet̄ ar. ij. Exemplū: si infidel̄ peteret a deo si- dei vere cognitōez sibi dari. Proinde Aug. hōme. xliij. reprehendēs ceci p̄bū illd. Sci- mus qz p̄ctōres deus nō exaudiat: dr. Ad- huc inunctus loq̄t̄. si enī de⁹ p̄ctōres nō ex- audiret frustra ille publican⁹ pecc⁹ suū p̄- cūtiēs diceret. De⁹ p̄p̄t⁹ esto mihi peccōri- Decille. Exēplū nā multū peccōres aliqui exaudim⁹. z p̄ ip̄os etiā mirac̄a fieri p̄nt. vt patz Bar. ix. de q̄dā in noie ch̄i c̄p̄cē te demonia q̄ tñ nō sequebat̄ ch̄m. z legat̄ de Dionysio ariopagita. q̄ cū essz infidelis impauit in noie ch̄i ceco: z visum ille acci- piēs iste credidit. Itē Jo. an. iij. Regul⁹ ex- istēs fidel̄ diminute z iformis. z p̄ cōseq̄ns sine charitate obtinuit petendo sanitatē si- lio suo a ch̄o. Demq̄ refert Joseph⁹ lib. antiq̄tatū q̄ Alexander mag⁹ p̄ fidē ifor- mē obtinuit orādo cū esset in mōtibz calpi- os decc̄ tribuū isrl̄ inclusionē. nā subito p̄- rupta montū ad se inuicē accedēn fact⁹ est loc⁹ incōmeabilis. z subdit Joseph⁹ dices Quid factur⁹ est de⁹ p̄ fidelibz si rātū fecit p̄ infidelibz. C̄ Tertia p̄tate qz oratio debito mō facta tanta largitate exauditur vt nō min⁹ sed illud qd peti aut eo meli⁹ a dei bonitate p̄stet. Vñ h̄ testādo Ber. sup. Can. dr. Nemo v̄m frēs quip̄dat or- rationē suā. Dico enī vobis q̄ anq̄ exeat de ore v̄ro de⁹ eā scribit̄ i libro suo. Et vñ e duobz indubitanter sp̄are debem⁹. qz aut dabit qd petim⁹: aut qd nouit nobis esse vtilius. hec Bern. Q̄ ḡ larga dei pie- tas in tali liberalitate. z h̄ declarat̄ p̄ rōem qz q̄nq̄ hō petit aliqd qd sibi min⁹ expe- dit ad salutē: puta sanari ab aliq̄ infirmita- te: vt liberari ab aliqua tribulatiōe z h̄mōi Et de⁹ nō dat illud sed melius. puta gr̄az z gl̄iam pro merito patie- tie z oratiōis de- bitam. Sicut habemus exemplū in Pau- lo apostolo qui pariebat̄ stimulū carnis et petebat vt auferret. Et dictū est ei. Suffi- cit tibi gratia mea. ij. Corin. xij. s̄m̄ Lyrāz q. d. Minus vtile tibi esset auferrea te ta-

lem infirmitatē: aut tentationē carnis s̄m̄ alios. sed sufficiat tibi dari gr̄am que vtilis or est vt p̄ eam vincendo tentationē maius acquiras meritū. sic etiaz s̄m̄ Richar. vbi supra scribit̄ Threno. iij. Opposisti nubē tibi ne trāseat ozo. hoc est peccatorū n̄roz caliginem cōsiderasti tu de⁹. z ex hoc oratiō nostra coram te est inexcusable. Hoc in- telligendū est de oratiōe qua petebat iudei liberari a tēporali p̄secutiōe que tñ eis erat vtilis ad salutē. Ideo oratio nō fuit exau- dita. nā tali tribulatiōe purgabant̄ p̄ctā illa loz. Patet ergo misericordia dei in exaudie- do semp̄ q̄ ad vtilitatē salubre.

Circa secundū de con-

ditionibz orōis. Ex q̄ i p̄missis dictū est qz orō exaudiat si tñ fiat debito mō. ideo q̄rit. Quō debz fieri orō: z q̄les debz h̄re p̄diti- ones vt exaudiat. Ad hec notādū est s̄m̄ doc. p̄cipue Lyrā sup. Lu. xj. z Jo. xv. z Ri- char. vbi sup. z Tho. sup. au. z. ij. q. lxxx. ij. aliozq̄ cōiter qz potissime cōditōes s̄t tres q̄bz positis semp̄ orō exaudiat z habet efficaciam impetrandi qd peti. z p̄ter has tres sunt alie p̄tes q̄ tñ reduci p̄nt ad illas

Prima p̄ditio qz petat̄ p̄ se.

Secunda qz petat̄ p̄seueranter.

Tertia qz petat̄ pie.

Prima ergo cōditio est qz petat̄ p̄ se. quia oratio etiā sanctorū p̄ aliorū salute aliquā do nō exaudiat sed impedit. non p̄pter defe- ctum orantis sed illius p̄ quo orat. licet p̄- seueranter z pie p̄ eo orat. Nam sancta ec- clesia quotidie orat pro infidelibz conuer- tendis z tamē nō omnes cōuertunt̄. Se- cunda cōditio qz sit oratio cū hoc p̄seuerā- ter. quia illud quod peti pro se etiā perti- nens ad salutē nō semp̄ statim dat̄ a deo s̄z differet vt p̄gruo tpe def. vt patuit arti. j.

Tertia cōditio qz petat̄ pie. id est de pō- tinentibus ad salutem. Et modo debito: quia de alijs. s. que nō p̄tinent ad salutem frequenter nō expedit exaudiri. Et hic no- ta s̄m̄ Tho. z Lyrā vbi supra. qz iste cō- ditiones ad efficaciam impetrandi requi- runtur quidem non taliter quasi nunq̄ or- ratio exaudiat si aliqua p̄dictarū condit- ionū desit. quia etiā aliquis pro alio orās citius exaudiat. z quanto dignior est san-

Dominica Rogationū

quis orans p aliqb̄ tanto facili⁹ exaudit i necessitatib̄ eorū p q̄bus orat fm̄ Aug. vt allegat Rich. vbi sup̄. Sepe etiā aliq̄s ex audit in nō p̄tinentib̄ necessario ad salutē Sed iste conditiōes in oratōis exauditio/ ne requiruntur taliter intelligendo q̄ istis trib̄ simul p̄currentib̄ semp̄ ozo exaudit. vtz si petat p se: z cū h̄ pie z p̄seueranter. Sz qm̄ vt p̄misi p̄ter has tres p̄ncipales z necessario correquisitas p̄ditiōes sunt etiā alie conditiōes q̄ req̄runt ad tertiā. videlz pie petere. Idcirco vt sciam⁹ qd̄ sit pie pe/ tere **E** Querit̄ hic quales conditiōes req̄runt in oratōne ad pie perendū z p̄ se q̄ns exaudiendū. Ad qd̄ r̄r̄ fm̄ p̄scriptos Rich. Tho. vbi. s. Fr̄ Hostie. titu. de pe nis in sum. z Joan. an. in de. aliosq̄. q̄ ex parte orātis req̄runt p̄cipue sex conditiō/ nes q̄ includunt sub pietate petitiōis: vt orantes pie talit̄ mereant̄ in oratōib̄ suis ex audiri a deo. Nā ad pietatē quo significa tur modus latr̄e p̄tinet om̄es conditiōes q̄ requirunt in orante fm̄ Tho.

Prima vt ad salutē p̄tinetia petat q̄s i Scda vt cū bona dispositi/ (oratione one petat cū compunctiōe. Tertia vt ch̄r̄i in nomine petat z eius inuocatione.

Quarta vt deuote oret z cū attentōe Quinta vt elationem euiter sed oret cū humilitione.

Sexta vt fiducialiter petat frequenter cum p̄seueratione.

Prima itaq̄ conditiō est vt ad salutem p̄tinentia petat quis in oratōne. Vñ ch̄r̄s dicit. Siqd̄ p̄tuleritis p̄rem in nomine meo dabit vobis. Vnde Aug. in homel. Non petit̄ in nomine saluatoris quicqd̄ petat p̄tra ratōem salutis. Proinde sicut nouim⁹ sūt aliqui mali q̄ petūt peccatorū desideria posse p̄ficere: vt vindictā de iniuriis habere. carnis desideria facere z similia. tales non vult de⁹ exaudire. q̄ si p̄mittit aliqui talia: signū est ire dei cōtra taliter orātes. Sicut legit̄ q̄ diabolus petiuit vt tētare Job. z exauditus est a deo sz ad malū suū vt con/ funderet diabol⁹ z Job mereret. Fr̄ sunt aliq̄ petunt t̄palia bona vt sanitatē diu/ tias et h̄mōi. que tñ sepe mergūt hoīem in p̄ditiōem: vt dz. j. Timo. vj. Sicut legit̄ q̄

Guido rex petiuit vt om̄e qd̄ tūgeret: aux fieret. z exaudit⁹ fore narrat. sicq̄ factū esse dz vt z panis tact⁹ ab eo z vinū p̄teret i au rū z sic hūme p̄t. Vñ Aug. dz. Quā petitis t̄palia cū modo petite z timore ac p̄ditiōe. illi cōmittite. s. do vt si p̄sint det. si obsint n̄ det. Sat enī celest̄ medic⁹ qd̄ datur⁹ aut subtrahitur⁹ p̄sint. nouit h̄ medic⁹ nō estus

Secda p̄ditiō. s. pie petitiōis ē vt boā cū dispositiōe petat q̄s cū cōpunctiōe. Nā pctō/ res ipenitētes nō sp̄ exaudiūt etiā si petant feruētē z celestia. qz nō se disponūt p̄ com p̄unctiōem de pctis suis sz p̄seuerāt in eis. Sz si pctōres volūt penitere z habēt p̄tri tōez de pctis vlt̄ saltē attritiōez: tūc bñ exau diunt̄ q̄ ad salubria: si tū assint p̄ditiōes p̄/ dicte. Tales enī de⁹ exaudit: z si ex iusticia nō merent̄ tū exaudit ex sua misericōdia: vt pa tuit. j. ar. p̄tate. ij. Ad h̄ J̄s̄. exēplū ponē do dz. Sic vulneri nullū medicamētū p̄fi cit q̄d̄iu ferrū i eo sit. ita nihil p̄ficiat ozo il/ li? an⁹ adhuc pctm̄ i mēte manz vlt̄ odiū.

De ist̄ lat⁹ vide ser. iij. El. h̄ d̄nice. **T**ertia p̄ditiō ē vt ch̄r̄i i noie petat z cū iuo catōe. h̄ ei p̄tiet ad petēdū pie Nā z ch̄r̄s i noie suo docz nos vt formē⁹ petitiōes n̄ral z eccl̄ia sic fac̄ dicēs. p̄ d̄m̄ n̄m̄ z h̄mōi vt maḡ exaudiamur. Sz di. q̄re meli⁹ exau dit̄ ozo si i noie ch̄r̄i fiat petitiō: R̄r̄ q̄ p̄ll bus rōib̄. P̄uo rōe dilectiōis. qz cōinestabi lis ē dilectiō int̄ p̄res z filiū cū sint vn⁹ de⁹ q̄ nihil denegare potit̄ petenti i noie ch̄r̄i. vñ Joā. xj. ch̄r̄s dixit. Ego at̄ sciebā qz sp̄ me audis. Scdo rōe aduocatōis: qz ip̄e tā q̄ aduocat⁹ supplicat p̄ nob̄: vt scribitur. j. Jo. j. Tertio rōe meritatiōis. qz ip̄e ch̄r̄s sua passiōez morte: ac b̄igne charitatē ex/ hibitiōe i icarnatōe meruit p̄ nob̄ vt denē oia bōa gr̄e z gl̄ie J̄oq̄s si nos n̄ meremur exaudiri ex nob̄: obtrahim⁹ p̄ nomē ch̄r̄i. Act. xij. Huic oēs p̄p̄he restim. p̄bi. remis. pec. accipe p̄ nomē ei⁹. **Q**uarta ē vt deuote q̄s oret z cū attentōe. Vñ q̄stio h̄ oc currit vtz hō exaudit̄ i orōne quā fac̄ sine attentōe z sine deuotōe. Ad h̄ rōes sunt. qz Aug. d̄ cathesi. rudib̄ z scribit. xxxvij. dz. c. Sedulo dz. Orōis voces ad aures dei nō dirigunt nisi cū animi affectu. Fr̄ Hiero. de cōse. di. v. Nō mediocriter. dicit. He lior est quinq̄ psalmozū decāratio cū duob̄

Sermo

XXVII

tōe q̄ ton⁹ psalterij modulatiō cū anpieta re cordis. Fr̄ Ep̄an⁹ dicit. Quō a deo ex audiri postulas cū teipz tñ nō attēdas. sz i p̄trariū videt̄ h̄ esse valde duz. qm̄ etiā vi ri sc̄i orantes patiunt̄ in deuotionē z men/ tis euagationē iuxta illud ps̄. Cor meū de reliq̄t me. Quō ḡ ip̄fecti poterūt eē attēti z duoti vt exaudiant⁹. Ad hec ḡ r̄dēdo p̄ itellectu notāda sūt tria p̄uicia fm̄ Alexā. d̄ ales. iij. p̄te. Rich. sup̄. iij. di. xv. z Tho. Primū q̄ in p̄ncipio orōis vocalis habita p̄ma intentiōe debita q̄uis postea nō cōco mitet̄ intērio actuali. tñ ozo est meritoria et ipetratiua p̄ p̄tutē p̄me intēriōis. Rō q̄a nō req̄rit̄ q̄ sp̄ in orōne actuali intērio mane at p̄ eētā sz sufficit q̄ manet̄ h̄iualit̄ i p̄tute qm̄ q̄s accessit ad orōnē itēriōe ipetradi aliqd̄ vlt̄ deo obitū obsequiū reddēdi. Vñ suffic̄ cor frequētē reuocare ad se z n̄ h̄ze p̄ positū euagandi Exēplū ponit. sicut em̄ cū q̄s lapidē p̄icit ex p̄tute p̄me ipulsiōis manet̄ p̄t̄ motiōis i lapidē q̄ lapis i aere lōga distātia mouet̄ sic in p̄posito. Fr̄ sic q̄ p̄grinari incipit bona intentiōe vel religio/ nē intrat vel elemosynā distribuit multz. q̄ uis intērio sua actualis cesset qz nō p̄tinue pōt cogitare de p̄ma intēra causa. tñ torus act⁹ seq̄ns meritor⁹ ē p̄tute p̄me intēriōis. sic zc. Scdm̄ punctū q̄ orōnis triplex ē affect⁹. Prim⁹ ē merendi. scdm̄ ē impetradi terti⁹ ē sp̄ualit̄ delectadi. Nā hec tria bona facit ozo vtz q̄ meritū adq̄rit z ipetrat qd̄ petit. z mētē in p̄tēplatiōe dei delectari fac̄ Quo ad p̄mos duos effect⁹ sufficit vis p̄/ me intēriōis vt dictū est. Sed q̄ ad tertiu⁹ vt. i. gustet dulcedinē diuinā n̄caria est attē ctiō. Vñ. j. Cor. xij. Si orem lingua spi rit⁹ me⁹ orat. i. affect⁹ in deū eleuat̄ vt expo nit Lira. sequit̄. Vēs aut̄ mea sine fructu est. Hoc dz qm̄ q̄s nō intelligit̄ orōis sensuz sequit̄. Quid est ḡ. Orabo sp̄u orabo z mē te. i. vt delecter. qz quāto q̄s attēti⁹ deum orat̄ tāto magis dulcedinem degustat. Tertiū punctū q̄ triplex est attentio orōnis q̄ pōt adhiberi i orōne vocali. vna q̄ atten dit ad p̄ba ne in eis errer. Scda q̄ attendit ad sensum p̄boz. Tertia q̄ attendit ad fines orōnis scz ad deū vel ad rē p̄pter quā orat̄ Et hanc habere possunt etiam idiote z ad quencunq̄ finem (vnunquēq̄ ex istis) ali/

q̄s attēdat̄ meret̄ h̄ze fructū orōnis z exau ditōis. **P**roinde nō debet hō veni/ stere ab orōe si nō sentit̄ deuotionē. sz patit̄ mētis euagationē. qz n̄ pōt hō h̄ oīno caue re qn̄ mens aliquādo euaget. Sic z de hoc narratur Exēplū in legenda sc̄i Berni. q̄ vtz quadā vice dū ip̄e sc̄us Be. n̄. equi tans cuidam rustico colloquenti in itinere materia occurrente de cordis instabilitate in orōne conquestus est. Rusticus hoc au diens eum despectit z dixit se cor stabile ha bere. Cui Bern. p̄misse se datur̄ equū cui infidebat si ille vnū Pater noster diceret posset sine euagatione cordis. Illo fideiuz bente de h̄ q̄ posset cepit orare. z vtz dimi diū orōnis d̄nice expleuerat. Et ecce occur rit importuna cogitatio de sella. accidit cor di vtrū illā daret cū iumento: z p̄fessus eru buit nec de cetero temere de se p̄sum p̄sit. **E**rgo pctōz aduerte q̄ bonuz sit orare etiā si n̄ potes illb̄ deuore facere ideo noli desiste re sciendo qz fructum habebis salutis eter ne Quia p̄ditiō pie petitiōis est vt ela tionē orās vitet sed oret cū h̄militatione z sic exaudit. qz scribit̄ Eccl̄. xxxv. Ozo h̄militatiōis se nubes penetrat z non discedit donec aspiciat altissim⁹. Vñ in Uitaspa. legit̄ q̄ qd̄a sc̄us p̄z dixit Latrones z trutām in q̄t docuerūt me orare. qz latrones vidētes sibi tormēta p̄parata p̄ culpis lachrymose supplicat h̄milit̄ p̄mittēti. q. s. de cetero se emēdabūt. z trutām oñdūt vulnera sua et paup̄tatē vt eos q̄s petūt inducant ad mi/ sericordiaz. sic debem⁹ facere deo. **S**exta p̄ditiō vt fiducialit̄ petat frequē cū p̄seuera tiōe. vñ. Jac. j. Postulet aut̄ in fide nihil he sitās. z Bar. xj. Dia q̄cumq̄ petis credite qz accipiet. Et p̄z ex p̄dictis z etiā infra hu ius d̄nice sermone. iij. y. q̄lis h̄stratio inq̄ pedit orationem. **J**

Circa tertiū de dei di/ lectiōe erga orantes vel bonā orōnē vt ma gis puocemur z inducamur ad orōis p̄u/ nuade studiū iuestigādū nob̄ restat. Qua lib̄ signis ostēdit̄ q̄ deus magnū amorē z dilectionē habeat erga bñ orātes z orōes Sicut ch̄r̄s testat̄ i h̄ euāg. q̄ postq̄z horra tus est ad orōnē subiūxit. di. q̄ ip̄e p̄z amat vos. Ad h̄ ḡ notem⁹ pla signa. **P**rimū

signū mitigatōis qz deus q̄ntūcūq; irascat hoib; p orōnez debito modo facta statim mitigat qd est signū magni amoris. z patz ex scriptura. l. Eto. xxxij. de filiis isrl' q̄s deus eo q̄ adorauerūt vitulos p̄statiles dispde/re voluit. s; ad p̄ces Moysi fuit mitigat' Idē pater de Amur' Jone. iij. z. iij. z. plu rib; h̄mōi. Scdm signū obligatōis. q̄a de' tantū amavit orōnez vt se. p ea obliga uerit iurādo q̄ exaudiet illā. z h̄ est signum magni amoris. h̄ aut' p̄z in euāg. vbi d̄t iur/ rando Amē amē dico vob' si qd petierit. pa. da. vt patuit ser. j. Q. Tertiu signū do natiōis. qz d̄cquid domi siue gratie siue glo ric deus se datur nobis ab eterno p̄dispo suit. sic voluit ordinare vt p orōnes dona/ ret ex misericōdia. Un' Breg. xij. q. iij. c. Ob/ tineri. d̄t. Vult de' vt homies postulādo mereant accipe qd eis an' secula disposuit donare. Ibidem. c. Nabuchodonosor. d̄t. q̄ p̄destinatio ip̄a sic est a deo disposita vt electi ad eam non nisi meritis z p̄ab; puc/ mant. iō videt amare orationem. R. Quartū signū acceptatōis. qz orōnez de' acceptat p̄ sacrificio gratissimo. vñ p̄s Di/ rigat d̄ne oratio mea in p̄spectu tuo. eleua tio ma. me. sacrificium vespertinū. Chryf. Ut scire q̄ preciosa sit oratio. Nulla victi ma Tymiamari compa' nisi sola ozo. sicut enī tymiamaria bene p̄fectū delectat odorātē sic oratio iusti suavis est an' deū. Hec ille. Quintū signū securatōis. qz p orōnis si gnū voluit nos esse securos de dei misericōdia p̄secūda. z orōne amota amotos a misericō dia. vñ Aug. sup illud p̄s. Benedict' de' qui non amouit orōnem meā z misericō/ diam suam a me. d̄t. q̄d̄tu hic sum' hoc ro gem' vt nō amoueat de' a nob' dep̄catio/ nē n̄ramz sic nō amouebit misericōdiaz suā Et infra d̄t. Cū videris a te nō amotā dep̄ca/ tionē tuam secur' esto: qz nō est a te amota misericōdia dei. q̄ si deficiat ab orōne deficiat a dei misericōdia. Sextū signū iocūdatōis. qz de' vult totā celestem curiā iocūdari in n̄a scā orōne. Bern'. Quid orōne est p̄ciosius q̄ deo ē amabile sacrificiū: angelis or: ganū iocūdū: sc̄is quūq; orantib; p̄sidium. Septimū signū p̄descēditōis. qz deus oran tib; tantū p̄descēdit vt p̄mittat se vinci. li/ gari z d̄t. a p̄ voluntate. vt patet ex vbi

Bern'. Proinde narrat exēplū q̄ dū qdam sc̄i p̄ces vt dicit in Vltis patz: fulgeret va ria grā. vñ' hūilitate p̄tritiōis. alter patiē/ tie p̄tute. tert' orōnis deuotōe. peten. a dō quid horū esset meli'. R̄ndit deus sic. hūy militas me capit. patientia tenet. oratio vi cit ligat z ducit. Un' dicit eū Bern'. V fe/ lix oratio que vincas inuincibilē z ligas oī/ potentē. V ḡ charissimū orem' deū vt det hanc gratiā zc.

De eadem d̄nica Ser. III. s. de orōnis inductōe. obligatōe z fructificatōe.

Etite et acci

ci p̄cipietis vt gaudiu vestruz sit plenū Jo. xvj. z in euāg. hōd. Charissimi sam' qz ecclia scā h̄ tpe statu/ it fieri p̄cessiōes z rogationes sc̄oz vt orēc p nobis apud deū. z etiaz ieiunia faciēda q̄uis h̄ sit de p̄silio de p̄s. di. iij. ca. Rogatōnes in glof. tū est p̄suetudini patrie stan dū r̄vald' meritorū ē ieiunare p̄ h̄ tpe acyri le. Unde z dies isti Rogationum statuti sunt pro vtilitate nostre salutis. Primo qd dem vt carnal' p̄cupiscētia q̄ hoc tpe seruet magis in hoib; mortificet p̄ ieiuniū z ozo/ nem. Secdo vt dei iram quam p̄ petis n̄ris demeremur auertam'. ne nobis de' imitō tar guerras z bella q̄ h̄ tpe solēt magis ex/ urgere. vel etiā aeris intempere z fructuū terre deuastationē que plus consuevit fieri his temporib; vel etiam pestilentias z mor tem subitanā. Pro h̄mōi d̄ tpe malis cauē dis letanie qd interpretat rogatiōes vt sup/ plicatiōes his dieb; sunt institute. vt ex le/ genda. Tertiā ad idē rōnem Bult. altissio/ dozeñ. dat. s. vt ch̄m q̄ his dieb; ascēdit in celū sc̄q̄ bene possim' ad gaudiū eternum qd orantib; ch̄s p̄misit di. in euang. Peti te z accipietis vt gaudiū v̄m sit plenuz qd erit in patria vbi plenitudo ois boni habe bit in deo vt d̄t Aug. Proinde Jac. v. d̄z. Vultū valet dep̄catio iusti assidua qd p̄t esse aliud thema. z canit' in eplā misse de le tanj's. Itaq; de orōne p̄ter ea q̄ p̄cedē/ tib; ser. diximus tria mysteria in hoc sermo. ne declarabimus que eliciunt' ex hoc euang/ gelio. vt patet intuenti.

Primū d̄t orandi incitatio
Scdm d̄t oradi obligatio.
Tertiu d̄t orōnis fructificatio

z

Circa p̄mū de oradi in/

citatiōe vel inductōe. qz ch̄s incitādo nos d̄t. Petite z accipietis. qm in orādo maxime p̄sistit n̄re salutis adq̄sicio. Idcirco p̄tēplā dū est q̄ incitāt nos ad orandū deū frequē/ us p̄ salute n̄ra eterna obtinēda. Notādūz aut' q̄ p̄les p̄sideratōes incitāt nos ad ozo nis frequētia.

Prima ex pte diuine largitat'

Secda ex pte n̄re necessitat'

Tertia ex pte ch̄ziane fidelitatis

Quarta ex pte meritorie vtilitatis

Prima p̄sideratio ex pte diuine largita/ tis nā teste Ap̄lo Ep̄h. iij. Deus potēs est om̄ia facere sup̄abundant' q̄ petim' aut in telligim'. hinc Jac. j. Si q̄s v̄m indiget sapia postulet a deo q̄ dat oib; affluent' h̄ ē largissime. Amiz magni d̄ni z reges ml' tū volūt cōmēdari z glari de liberali largi tate donationū. Nam refert Sueton' de Tito impatore q̄ adeo benign' fuit vt ne minē a se petentē sine munere abire p̄mitte ret aut sine p̄missiōe. Et cum de hoc aliqñ a suis admoneret ne p̄mitteret tāta peten/ tib; R̄ndebat. Nō optet a s̄mone p̄ncipis quēq; tristē abscedere. In huius signūz. re ges z p̄ncipes magni p̄ vellis leonem v' aqlam depingi volūt sibi. z in exercitu por tari. qz ista sunt animalia multū liberalia eo q̄ semp de p̄da capta relinquūt alijs p̄ si/ gno magnanimitat' z liberalitat'. vt p̄z p̄ Amb. in hexam. Si q̄ terreni d̄ni sūt largi multo plus deus rex regum largissim' est in dando orantib;. qd p̄bat trib; rōmb; Primo qz de' ampli' dat orati q̄ d̄cqd hō p̄didit. vtz Job. j. Job em̄ p̄didit plēn et subam p̄curate diabolo. s. vij. filios. iij. fili/ as z. vij. milia ouū. z. iij. milia cameloz. qn gēta iuga boū atq; q̄ngētas asinas Et p' ea p̄bata ei' paciētia dedit sibi totidem p/ les. Insup alia queq; duplicata Job vltio. Et hoc etiā patz mō p̄ rōnē. qz ea q̄ h̄. p̄dū aur trāsitoria bona sunt. de' bon' aut' petē tib; dat eterna bona. s. grām z glām ḡ zc. Itē claz exēplū habem' in h̄ q̄ hūanū ge/ n' p̄didit p̄ pctā frēstrē padūz. Et multo

felici' de' p̄ch̄m dat celeste regnū. Se cūdo qz de' bōa maiora dat orati q̄ ex p̄/ se p̄misit. vt patz ex vtracq; sc̄ptura. s. tā ve. q̄ no. test. Nā in ve. te. p̄misit de' frā p̄mis siōis z bōa frēstria. vtz. Esa. j. Si voluerit' tis z audierit' me bona frē comederit'. Dic si voluerit'. i. desiderat' orādo z audierit' p̄ceptis obediendo bona frē comederit'. Ec ce tpalia p̄misit. z tñ theologū p̄ regula tey nēt q̄ p̄mū a deo dādū nō d̄z eē min' bon' nū q̄ meritū. s; mai'. Bona at' tpalia sunt bona minora q̄ bona sp̄ualia. q̄lia sūt opa p̄tutū Jō p̄ hec frēna bona p̄missa de' de signant maiora bona. s. grē. in p̄nti z glie i futuro q̄ datur' est orantib; z sua mādāta obseruantib;. vt dicit etiā Lzra ibidē. Itēz ex nouo te. habem' q̄ plim' petent' a ch̄z' corpis sanitatē. z tñ cū h̄ dedit anie salutē i pctoz remissione. Et ei p̄ generali regula Aug. d̄t. Ch̄s neminē curauit in corpe qn poti' curauerit i aia. nā z corpoz sanitates p̄ferebat i signū curatiōis aiaz. Ecce ḡ p̄tz q̄ maiora bona dat. s. bona anie orati. Un' Bēf. sup cañ. Indubitat' sp̄are debem' in orōe vñi e duob; ist' q̄ aut dabit id qd pe tim' aut qd nouit nob' esse vtil'. s. grām z glām si debite oram'. Tertio qz de' copi osi' dat orati q̄ qd ille petit. h̄ p̄z p̄mo ex ve. te. Nā vt scribit. iij. Reg. iij. z. iij. Parat. j. Cū Salomon vinct' fuisset in regē z hō/ stias dō imolasset i sc̄anti nocte d̄ns appu it sibi d. Postula qd vis vt dē tibi. z Salo mon petiuit sapiam vt sciret plm iuste iudicare z regere. z dedit ei de' sapiam mari mā sup oēs reges. Et insup inq̄t. q̄ nō peti uisti dedi tibi diuitias z gliaz. z si in p̄cept' meis ābulauer' lōgos statuā dies tuos. h̄ ibi Itē p̄z. 2. ex no. te. de latrone. de q̄ d̄t Amb. sup Luc. sic. Vberior est dei grā q̄ p̄catio Sp̄ em̄ pl' tribuit d̄ns q̄ rogat. nā latro rogabat vt memor ei' esset eū veniret in regnū suū. D̄ns aut' ait. Amen dico tibi hodie zc. hec ille. Ecce ḡ patz q̄ benignus de' plus dat q̄ rogat. V ḡ q̄ stultus q̄ nō currit ad p̄ces cū tālargus sit deus. Si ei rex statueret cui libet su p̄licanti dare aure/ os tres petere omnes vellent. quāto magis zc. B. Secunda consideratio incitās nos ad orandū frequēter accipitur ex par/ e n̄re necessitat'. qz in hac vita necessitati

Dominica Rogationū

bus multi p̄stituti egem⁹ om̄s auxilio dei p̄ q̄d optz orare. z on̄dit.

Pr̄io q̄ ad bona celestia adq̄rēda.

Sec̄do q̄ ad picula innumera vitāda.

Tertio q̄ ad t̄palia bona impetrāda.

Pr̄mo q̄ ad bona celestia adq̄renda om̄es hoies cuiuscūq̄ p̄ditionis z stat⁹ indigent eo q̄ nullus illa virtib⁹ p̄rijs aut naturali p̄tute valet adipisci. s̄z sol⁹ de⁹ dare potest. Ps̄. S̄ram z gl̄iam dabit d̄ns. iō orādū ē vñ. Jo. vj. Nemo venit ad me nisi p̄ traxerit eu. vbi Aug⁹. Quare illuz trahat z istū non trahat. noli velle iudicare si nō vis errare. simul accipe z intellige. si nō traherz ora vt traharis. hec ille. Sec̄do quo ad picula vitanda q̄b⁹ fragiles sum⁹ subiecti. indigem⁹ a deo adiuuari z tueri ne peam⁹. d̄ q̄z. s̄. piculoz multitudine Aug⁹. xxij. de ciuitate dei. ca. xxij. plura loq̄tur. naz q̄ ad pueriles penas q̄t sunt miserie humane q̄s diuere sufficit. Itē in mundi hui⁹ vita. q̄t metus. q̄t calamitates. q̄t miserie corporales. est⁹ frig⁹. tempestas. grandines. comitrua. fulmina. nocumenta feraz vel bestiaz. mors⁹ venenatoz. pestes. opp̄ressiōes terraz z mala innumera nobis ob̄iūt. q̄t etiā castis p̄riculosi in domo. in mensa. i lecto in itinere. in nauigijs z alijs multis nobis accidunt. Item quot morboz genera z infirmitatū. Sed heu p̄terea quo ad aniam quot vicij orum pericula sunt. quot demonū tentamina. z in fine mors amara z damnatio innumerabilium hominū p̄petua sequit. Ora re q̄ oportet vt nos deus p̄tegat. Et vt melius fiat sanctorū patrocinia precipue beate Marie imploremus. Vñ canit ecclesia sic di. Sub tuū p̄sidiū p̄fugim⁹ sancta dei genitrix n̄ras dep̄. ne des. in n. s̄z a picul⁹ cūctis libera nos sp̄ p̄go gl̄iosa z b̄ndicta. Ad id etiā docet Roper⁹ Holkoth. di. Ozonez n̄ram duo debent complere potissime vicijs ch̄is z Maria. Exm̄ narratur in historia Britonū q̄ rex Arctur⁹ dep̄ictā habuit it̄ra scutū imaginē b̄re Marie p̄gūis filium in brachio tenentz z in omni p̄sura belli. dū inciperet fatigari hanc imaginē respiciebat z fornicabatur. H̄ Tertio q̄ ad bona t̄palia impetrāda q̄ ad vitam necessaria sunt ideoq̄ exorāda. Querit hic. vtz in orōne possint peti t̄palia an debeāt peti sola sp̄ualia. Rō q̄nis est. q̄ Dam. lib. iij.

Et q̄ ozo est petitio decētū a deo. Itē Casiod. dr. Ozo dr̄ q̄i oris rō vt rōnabile sit ad salutē q̄d petat. Quō q̄ t̄palia peti debeant q̄ ch̄is mādat p̄tenere. p̄ seq̄nda salute. Rūdes ad hec fm̄ alexan. de ales z Rūchar. in. iij. di. xv. recolligēdo certa puncta veridica. Pr̄mū est q̄ t̄palia necessaria ad vite sustentationē necessariā debem⁹ petere. nō q̄dē p̄ se sed p̄ter aliō meli⁹ bonū cōseq̄ndū. i. vt deo de v̄tute valeam⁹ (habitis necessarijs vite cōmodo di⁹) z salutez adq̄rere valeam⁹. Unde z ecclesia orat pro fructib⁹ terre p̄seruandis. z in orōne d̄nica dicim⁹. Panem n̄m q̄ridianū da nobis zc. Et hec clare patent p̄ p̄ba Augustini ad Probaz.

Sec̄m punctū q̄ bona t̄palia sunt diuisa ferētia. Quedā em̄ sunt q̄b⁹ nō possumus bene vti. z talia nō sūt in orōne petenda. talia sunt peccata z eoz desideria. Unde nō debet homo petere res male adq̄sitas vel thesauros alienos ad possidendū. vel i carnali vita diutius viuere. vindictam vel beneficia simoniace p̄seq̄. aut pompose alijs posse z h̄mōi. Quadam alia sunt q̄b⁹ possumus vel b̄n vel male indifferent vti. z talia petēda sunt cū p̄ditōe z moderamine. s̄. si de⁹ p̄uidet illa ad salutē n̄raz ē vtilia det. si scit obesse nō det. vt patet p̄ Aug. z glo. ij. Cor. xij. Talia sūt diuitie. vxoz. p̄les. diuitates. sac̄ta z queq̄ h̄mōi. Tertio q̄dā sunt sp̄ualia quib⁹ nō possum⁹ male vti. et hec sunt in orōne petenda simpliciter z p̄prie tanq̄ salutifera. s̄z q̄ sunt ista Nota fm̄ scripturas z doc. q̄ p̄mū est pctōz venia. In d̄tib. viij. Indulgentiam fuis lachrymis postulemus. Sec̄m est p̄tutū excellētia. s̄z humilitas. pietas. castitas. paciētia. sobrietas. charitas. deuotio zc. hec p̄tra septē vitia. Tertū est sp̄ualit̄ gratia. Quartum est mentis illuminatio z vera sapientia. Quintū celestis gl̄ia z visio diuina. Itē q̄ p̄tinent in d̄nica orōne. p̄ hisz p̄tinetib⁹ ad hec orōni sepi⁹ insistēdū est vt obtineam⁹. O Tertio p̄sideratio icitās ad orādū est ex p̄te ch̄iane fidelitatis. Nā fidelitas ch̄iana req̄rit vt debitū dō sacrificiū q̄ tenemur tāq̄ q̄ tributū fidelit̄ reddam⁹ q̄ridie h̄ faciam⁹ mus orādo. vñ Chrys. sup̄ Mat. dr. Ozo est q̄ddaz sp̄uale tributū q̄d aia offert deo de suis viscerib⁹. Numiz p̄ orōnem sacrificamus z immolam⁹ nos deo ad laudē ipsius

Bermo

XXIX

vñ de⁹ dr̄ p̄ ps. Sacrificiū laudis honorificabit me. Etenim orādo sacrificam⁹ aiaz dō s̄z oēs potētias. s̄. mēozia: intellectū z voluntatē eleuādo i deū. Vñ dr̄ Dam. Ozo ē ascēsus mēt̄ i deū. Itē i h̄ sacrificio orōis p̄formamur q̄dāmo ch̄o passo z satisfacim⁹ p̄ ea⁹ redēptōis b̄nficio. vt p̄tz p̄ mēbra singula q̄ i orōe offerim⁹ deo. sic z ch̄s obtulit semetip̄m p̄ nob̄ i cruce. Nā sic ch̄us exēdit man⁹ i cruce: sic orās exp̄dit manus ad deū. Itē ch̄i caput sp̄inis coronatū ē. sic orās caput virib⁹ debilitat: z sic dō sacrificat. Itē ch̄s i ocul⁹ lachrymas fudit sic b̄n orās lachrymas. Ch̄s ex ore clamat ad p̄rez: z nos orādo cū deo loq̄mur z ad eū clamā⁹: vt dr̄ Aug. d̄ orōe. Itē ch̄s i corde vulnerat⁹ ē: z orās vulnerat⁹ p̄ amorē i corde. Ch̄s sanguinē fudit z aiaz moriēdo emisit. z nos feruētē orādo sanguinē extenuam⁹: z sp̄m totū in deū effundim⁹. z sic p̄tz. Quarta p̄sideratio ad orādū icitās ē ex p̄re meritoze vtilitatis. q̄z p̄ orōem oia bona mereri possum⁹ a deo p̄ssimo: q̄ p̄misit oia petēda daturū. Et iste modus merēdi p̄ orōez videt lucrosior alijs. Pr̄io in facilitate: q̄z facile ē orare. Pōt ei se q̄s excusare de icūnio q̄ nō pōt facere p̄ debilitate. s̄z de eleosyma q̄ nō h̄z q̄d dare. sed orōne saltē mētalē q̄libz pōt facere. Sec̄do i suauitate: q̄z orādo mira suauitate refic̄ aia. Tertio i decētē ḡnialitate: q̄z oī statū p̄deceat z honorificat ē orare. etiā regib⁹ q̄b⁹ dedec⁹ ēt fodere z h̄mōi. Decz ēt oī tpe tā die q̄ nocte: tā hyeme q̄ estate. i infirmitate z sanitate. i domo z extra domū: eūdo vl̄ stādo Deniq̄ tā vtil̄ est orō q̄ q̄nc̄ vna hora hō orās pl⁹ lucr̄at q̄ oia regna mūdi. s̄. regnū. celoz. O q̄ ch̄iane disce frequē orare sero z mane quotidie. P

Circa secunduz de ora

tois obligatōe q̄rit vtrū q̄libz hō ex precepto obliget orare sub necessitate salutis eterne. Nā si dicat q̄ obligat: dic̄ Vbi h̄ preceptū exp̄sse ponat. Itē q̄ tenet q̄libz z q̄n tū orare: Ad h̄ r̄r̄ recolligēdo s̄z doc. sup̄ iij. di. xv. z i sumis alijs q̄z q̄ oimoda sac̄ra lege tenet hō q̄libz orare sub necessitate salutis sue. Pr̄io q̄dēz ex lege nat̄: q̄ fm̄ Alderici obligat quēlibz ad orōez mēta

lē. Rō q̄z hō ex iure naturali tenet ad oia q̄ recta rōe dictate necaria sūt ad salutē. eo q̄ finis ip̄oit necitate h̄is q̄ sūt ad finē. ij. p̄hy sic. Finis at̄ hois ē b̄ritudo sup̄na ad quaz p̄seq̄nda necaria ē orō. Nā ex naturali p̄tute nō possum⁹ illā affeq̄. in tra illd̄ ap̄h. ij. Corin. vij. Nō sum⁹ suffi. aliqd̄ ex nob̄ cogitare q̄si ex nob̄: s̄z oīs sufficiētia n̄ra ex deo ē. Vñ orō necaria ē vt pueniam⁹ ad finē beatitudinis ad quē facti sum⁹. sic z alas habere necessariū ē aui ad volādū. Proinde etiāz tpe leḡ nature legūt hoies orasse: vt p̄tz d̄ Job. c. eiusdē. plij. z de abraa: z d̄ p̄iar ch̄i alijs Preceptū ḡ leḡ nature obligat hoies ad orādū saltē mētalē. z cōit etiā orare vocalit̄. q̄z cōes hoies nō p̄t h̄re mētalē orōnē sine vocali. vt dic̄ frater Ange. d̄ cla. in sū. Sec̄do ex lege scripture. Exod. xx. De mēto vt die sabbati sc̄rifices. h̄ em̄ sine oratione impleri debite nō potest. z ideo hō tenet p̄cipue orare i die festo q̄n etiā tenet i teresse diuis officijs. vt tūc m̄str̄z p̄ populo orantib⁹ suā itētoez p̄former: vt dr̄ Tho. in. iij. di. xv. Tertio ex lege gr̄e: vbi exp̄s̄ s̄ lex auctis ch̄i accedit di. Mat. vij. Petite z accipietz. z i euāgēl. hod. z potissime Luc. xviij. Optz sp̄ orare z n̄q̄z deficere. Sup̄ q̄ Chrys. ait. Dū: optz: dic̄: necitate idiat. Ad idē Quarto tenemur ex lege instruatōis ap̄lice. j. Theb. v. Sine infirmitate orate. Itē q̄nto decreto leḡ canōice. xxij. q. iij. c. Ob̄tineri. Q̄ S̄z quō tale p̄ceptū possit impleri vt sp̄ vicijs orare possit hō sine infirmitate. R̄nt Aug. sup̄ p̄dco p̄ bo apli d. Bonū desiderare ē orare. nō cessat orare q̄ nō desunt amare vl̄ desiderare. Just⁹ q̄ n̄q̄z desinit orare nisi desinat iustus ēē. hec ille. z sic p̄tz q̄ vt dr̄ Tho. ij. q. lxxij. q̄uis orōis act⁹ nō possit ēē cōt̄i nū: tū oratio q̄ ad eam q̄ est desiderii charitatis pōt z debz ēē p̄tina s̄z q̄m p̄ceptū d̄ oratōe ē affirmatiuū q̄d nō obligat ad sp̄: s̄z aliq̄s pl⁹ aliq̄s aut̄ min⁹: z p̄ tpe debito vel instituto. ideo in orādo nō est determinata certa meta quantū quilibet debeat orare cōmuniter: nec certa hora tps vt patz p̄ fratē Angelū vbi. s̄. Verūtamen q̄ntu or regule sūt circa hoc ob̄uāde ad q̄s tenemur. Pr̄ia regula de p̄soluēdo diuiso officio. z hec obligat illos q̄ tenet. vicijs primo

Dominica Rogationū

oēs bñficia tenētes ecclesiastica etiāsi n̄ sint ordinati. di. xci. c. fi. Et scdo oēs in sacrosordibus p̄stituti etiāsi nō sint bñficiati. Tertio religiosi. Scda regula de implēdo voto orōnis specialit̄ facta ab aliq̄. tal̄ enī ad istud tenet. Tertia de orōne inuicta in penitētie sacro. nā fm̄ Sco. sup. iij. tenet hō obedire p̄fessori i p̄cepto licito. Quarta regula de orōne libero arbitrio faciēda sine obligamēto vt in talibz artēdat orat̄ de uotio. Nā dicit Tho. in. iij. di. xv. q. ij. ar. ij. q̄ vicz tal̄ orō t̄m debz esse sic diuturna et plixā vt deuotio nō ipediā p̄ plixitatē n̄ nūā. si aut̄ plixitas tediū pariat orō ad qm̄ q̄s nō tenet nō est p̄rabēda diut̄. vt Aug. di. li. de orādo deū. Dicunt inq̄t fr̄es in egypto orōes q̄dē habuisse crebras ita me breuissimas. Et sic p̄z q̄stiois illi p̄nā pal̄ r̄sio. q̄ vicz q̄libet hō ch̄rian⁹ tenet orare p̄cipue in die festo z misse interesse. q̄ p̄se. di. j. D̄ssas. z tantū tenet orare q̄libz q̄tū iudiciū sue rōnis dicat sibi fore necessariū orare deuote vt a pctis desistat; z in bono p̄seueret; vt frater Ange. in summa cōcorditer tenet.

Circa tertium de oratiōis

fructificatiōe Notādū q̄ ex scriptur̄ et doctor̄ dicit̄ multiplices fruct⁹ orōnis sc̄te p̄nt̄ recolligi; z p̄cipue decē: p̄t̄ qd̄ m̄tū valet assidue orōnes facere. Primus fruct⁹ d̄r̄ aie illuminatiō: qz oranti dabit a deo sapiētia. Fac. j. Vñ Bern. ad fr̄es. Orō illuminat z p̄fortat. Itē Aug. Oratiōne meli⁹ solunt̄ dubia q̄ inq̄sitōe Narrat̄ q̄ de eo: q̄ qñ p̄ inq̄sitōne multaz ratiōnū nō poterat aliq̄d̄ intelligere vel soluere dubia cōfugit ad oratiōes. Scds d̄r̄ belloy supatio. Nā Eiaie. xxxvij. Ezechia rege z Eiaia p̄pheta orātibz angel⁹ dñi p̄cussit in castr̄z assyrioy. j. 8000. Vñ Aug. sup. li. Aume. homel. xv. dicit Vñ plus valet vñ sc̄tis orādo q̄ multi pctōres p̄liādo. orō sc̄ti celū penetrat. quē q̄ hostes in terris nō vincat. hec ille. z sic p̄z. Tertio d̄r̄ culpaz satisfactio. Nam de pe. di. vj. s. j. h̄r̄. z cōiter fm̄ oēs doc. sup. iij. di. xv. d̄r̄ q̄ orō est pars satisfactōis. Quarto dicit̄ demonū effugatio. Chryl. Sic inq̄t canes de coq̄na calidaz aq̄z p̄fusione expellūt.

sic demōes e corde lachrymof orōibz eiāsi tur. Vñ legit̄ q̄ orante sc̄to Bartholomeo aplo demon i idolo clamauit di. O aplo Bartholomee incēdit̄ me orōes tue. Die Iliō. Hoc efficac̄ remediū ē tētat̄ vt q̄t̄ ens tētant̄ mor̄ ad orōem currāt. Quic⁹ d̄r̄ exauditiō. s. i oi desiderio. p̄s. Desideriū pauper̄ exaudiuit dñs p̄pa. cor. e. audi. au. tua. Et p̄z i euāge. Nā etiā pctōr̄ orans p̄ alio lz n̄ exaudiat̄ vt p̄uata p̄sona orādo: tñ si orat vt miser eccleie exaudiat̄. j. q. j. Sids. z c. Ipi sacerdotes. Sext⁹ fruct⁹ d̄r̄ fructiōis suauis degustatiō. s. i dei p̄tēplatiōe vt tactū est etiā i p̄missis. Exēplū d̄ beato Frāsc̄o z mlt̄z alijs sc̄tis q̄ p̄tinuā oratiōne absozpti erāt i deo. Septim⁹ d̄r̄ gr̄e collatiō. Lu. xj. P̄r̄ v̄r dabit sp̄m̄ bonū p̄tētibz se. Octau⁹ d̄r̄ h̄ane vite plōgatio. vt p̄z d̄ rege Ezechia cui dñs mādauerat p̄ Eiaia q̄ deberet mori. Eia. xxxvij. s. ille orōe obtinuit sup̄uere. xv. anis. S̄c̄t̄e i vi. pa. legit̄ q̄ abbas Dun⁹ dū h̄zet qudā discipulū ifirmū ilico mouit̄ q̄ male vite sue p̄sa timēs mortē rogabat abba tēvt modicū sibi t̄ps a dño ipetraret ad agēdā p̄niaz: z ille tres annos ipetravit Non⁹ d̄r̄ ifirmitatū curatiō. Fac. vi. Infirmitat̄ q̄s ex vob̄ iducat p̄s bytos eccleie z or̄r̄: z orō fidei saluabit ifirmū z alleuiabit eū dñs. z sic p̄z. Decim⁹ d̄r̄ corone celestis adq̄sitiō. Vñ ch̄rs dixit i themate Petite z acci. vt gau. ye. ple. fir. qd̄ erit i bitū d̄ne p̄z Au. Eim legit̄ i li. q̄ d̄r̄ spe. exem. dist. iij. c. xvij. q̄ sc̄tis Ber. i choro psallētibz fr̄ibz vidit singulos āgelos iuxta singulos fr̄es mōachos stātes z p̄scribētibz illoz dicta i psalmodia z orōe. qdā scribebāt auro. alij argēto. alij atramēto. alij aq̄. qdaz p̄o penit⁹ nihil scribebāt. Sp̄s at̄ reuelauit sc̄to Ber. q. s. illi q̄ feruent̄ psallebāt z orabāt auro scribebāt ad dēst̄ndū in celo maxim̄ p̄ciosissime corde gaudiū h̄ndū. q̄ argēto min⁹: q̄ at̄ atramēto ifra illos ad huc min⁹. s. q̄ aq̄ scribebāt q̄ q̄siuix vt modicissimi p̄mij foret eoz orōes p̄t̄ pigritiā z euagatōes mēt̄z i orōe. q̄ p̄o nil scribebāt si gmficabāt q̄ p̄ duricia cordis q̄ n̄ dicebāt orōes s̄z dormiebāt vt tacebāt n̄ eēt digni vt scribebāt ad celeste p̄mij: s̄z ad etnū sup̄plicij nisi peniterēt. Rogē q̄ ch̄m vt zc.

Bermo

XXX

De eadem dñica Ser. III. s. de oratiōnis impedimentis z eis sanctitate ac commendatione.

Hq̄ modo

non petitis q̄c̄q̄ in noie meo petite z accipietis. Jo. vj. z in euang. hodie. Verba hec sunt saluatoris n̄ri ch̄ri iesu in q̄b̄ resp̄ndēte negligētiā oratiōis Vñ Aug. d̄r̄ Pet̄ris negligētia resp̄ndit̄ cum de dātis dei misericordia nō dubitat̄ Erubescat humana pigritia. plus vult ille dare q̄ nos velim⁹ accipere Proī demisericors dñs iesus videns nos miseros tam negligētes vt nec petere debito modo velim⁹ regna celestia aut saltē min⁹ bñ petim⁹ eū tñ saluari z ad celestia puenire n̄ valeam⁹ nisi orando debito mō. eo q̄ beatitudo est supra facultatez nature. non potest aut̄ homo attingere ea que sunt sup̄ naturam nisi aliq̄ ad id adiuuante pueniat. s̄z aut̄ corpus graue nō potest ascendere in altum nisi p̄ scalā p̄patā. nec auis p̄t̄ volare in altū nisi habeat alas Sic homo grauedine peccati pressus non potest in celum p̄uenire nisi p̄ scalā vel p̄ alas orationis. Propterea ch̄rus dñs ex pietate hortat̄ nos ad orationē faciēdā ne in n̄ris peccat̄z z negligētijs peream⁹. redarguendo etiā de negligētia. simulq̄ exatādo ad orationē d̄icens Vñ modo zc. patet in euāgelio.

Itaq̄ ex q̄ euāgelij. z p̄ tpe isto rogatiōni ecclia spealt̄ hortat̄ fideles ad orōne. idcirco de ipa p̄ter ea q̄ in p̄cedentibz dicta sunt restant adhuc tria mysteria declarāda hoc sermone. z q̄ ad hūc sermonem p̄t̄ criam poni pro themate illud Fac. iij. Petitis z nō accipitis eo q̄ male petatis.

Primū d̄r̄ impeditiōis.

Scdm̄ d̄r̄ satisfactiōis

Tertiū dicit̄ cōmēdatiōis.

Circa p̄mū de impedimē

tis orōnis videndū ē q̄lia sint impedimēta q̄ orōnes impediūt ne exaudiantur Ad qd̄ notem⁹ plura impedimēta q̄ recolligunt̄ ex scriptura z doctoribz.

Primū d̄r̄ orātis culpa p̄ria.

Scdm̄ d̄r̄ rogatoz̄ indecētia.

Tertiū affectus negligētia.

Quartū dubietatis diffidētia.

Quintū ingratiūdis offēsa.

Sextū impseuerātia

Septimū altoz̄ p̄ q̄b̄ orat̄ malicia.

Primū impedimētū orōnis ne exaudiat̄ orātis culpa p̄ria. nā p̄s d̄c̄. In q̄tatem si asp̄xi in corde meo non exaudiet dñs Itē Eia. j. Cum multiplicauerit̄ orationē nō exaudia. manus em̄ v̄e plene sūt sanguie id est pctō. Et Th̄ren. iij. Nos m̄t̄ que egimus. iō tu es inexorabil. Itē Jo. it̄ Scim⁹ qz de pctōres nō exaudit. Sed q̄lia peccata maḡ impediūt orōnis exauditiōnem Nota ex scripturis q̄ potissime sex. Primū est sup̄bia vt patet de phariseo. orate in templo q̄ in se p̄fidebat z sic p̄ orōne nihil obrinuit. sed publicanus humilit̄ orans iustificatus est. Luc. xvij. P̄s. Resp̄xit in orōnem humilū z non resp̄xit zc. Scdm̄ est inobediētia. vñ Aug. Qui exauditur vna oratio obediētis q̄ decemūlia p̄tinentis. Proinde ch̄rs Luc. xj. ait. Qui oratis dicite. Pater n̄r̄ zc. vt doceat q̄ deo tāq̄ p̄i debemus obedire ex amo: e. si volumus exaudiri in orōne. Tertū est im̄ misericordia Prover. xxj. Qui obturat aurē suam ad clamores pauper̄: clamabit z ip̄e z nō exaudiet. Quartū rancor̄z rēterō siue ira. Mat̄h. xj. Cū stabitis ad orandū dimittite h̄qd̄ habetis aduersus aliquem. q̄ si non dimiseritis nec pater vester celestis dimittet vobis. vñ. Chryl. Infirma est orō q̄ nō ē redimta elemosimis z ofensaruz. p̄mij vena: nā Ecl̄i xvij. scribit̄ Relinque primo nocenti tibi: tunc depeca tibi peccata soluumt̄. Quintū est s̄bū dei iaudientia Prover. xvij. Qui obturat aurē suam ne audiat legē oratiōis a? erit exēcrabilis. nam iustū est vt q̄ nō audit ch̄m in p̄dicatore ip̄m ch̄rs iō audiat in orōne. Sextū ē obstinatio z impnia Prover. j. Vocauit. s. ad p̄niaz z renuist̄. Et ifra seq̄t̄ Qñ venerit sup̄ vos tribulatio z angustia tūc iuocabūt me z nō exaudia. mane z surget z n̄ inueniet me eo q̄ exofaz habuerit di. saplinā. Itē iudē. xv. Loge ē dñs ab impijs. z orōnes iustoy. exaudiet. Q̄ pctōr̄ age p̄niam z ora deū alioq̄n in eternū pibis De⁹ me⁹ q̄t̄ sūt pctōres indurati i malis suis q̄ nolūt penitere. ideoq̄ sepe a deo ca/

stiganē z tūc vlt saltē i hora mortis clamāt ad deū vt tps pnie eis pcederet. z tū deus iusto iudicio nō audit eos qz non ex amore dei penitēdo clamāt z sic sine vera pnia de cedeñ. dānant. **U** Sz h qnt vtz pueniat z valeat. f. orare pctōi impenitēti z de sperato ac infideli q nullaten vult a pctis couerti. Rō qōnis est. qz cū tales nō exaudiant. vtz autoritatib p dicitis. qd. p dicit eis orare. imo videt ille sic orādo peccare. z per pns nocere sibi orōnem qz valere videt. qz Chryf. sup Dat. dicit Qui orat z peccat: nō orat deū sed deludit. Itē Aug. in qdā ser. dr. Quia frōte postulas qd. pmitte deū nō facis qd iussit de. pus audi monitōnes z sic exige pmissōes. Itē si qz porrigeret supplicatōes vel pces regi aut impatori z inhonoraret eū tūc pspuēdo in faciē regis aut alapā dādo. tal potē penā demerere qz exaudiri. sic i pposito q porrigit deo pces ipm subsannat in peccato manendo. **Jo Rho. ij.** Per puaricatōem legis deus inhonoras. vñ z scribit Eccli. xxxij. Nō sē bñplacata deo subsannatōes inultoz. Et patet in exemplo de militib chm alapātib gemb flexis Ad hec rñdet fm Alexā. de ales in. iij. volumine Tho. z alios recol ligendo certa de h puncta. Prīmū est q nō oīs orō exntis i pctō est mala vel dei delusio. delarat. qz orō exntis i pctō aliqn est mala. z h causis plib pōt esse vtz qn petit aliqd illicitū iuxta pcti desiderū. puta qn petit pspari in furto vlt latrocinio. vindicta carnalitate z hmoi. vlt qn petit psumptuose vlt qn ex hypocrisi orat vt videat scūs si aut pharisei z hmoi Sz aliqn orō exntis in pctō est bona. qn. f. orat hūilē ex desiderio bono nature. petēñ. ea q p cordāt diuino pposito. f. vt de nō pmitrat eos i pctis pīre z hmoi. sic ei orādo nō subsannat deū sz potē honorāt. qz pctōr orās qdāmō p orōne hūilē ex dei misericōdia aptior erit vt tal per orōne z bona opa disponat ad cessandū a pctō z penitēduz. Scdm ē q nō oīs orō pctōr nec sp est a deo exaudibil. qz vt sup illo pbo Jo. ix. qd dixit cec. nat. scim. qā de pctōres nō exaudit. glo. dr. De pctōres ipenitētes nō exaudit ad salutē tñ q ad alia sepe exaudit. Prio qdē pē coz faciliō rē inductionē ad persionē. Scdo pē rep tgalū successuz p pperiorē. ex q em pūantur

eternis bonis dat eis. p orōne z alijs bonis opib q faciunt in pctis tgalia bona vt sic nullū bonū remaneat irremuneratuz sicut dicit Aug. in Enchi. Tertio ppter eterne pene alleuationē quā habebūt in futuro p accidēs ex bonis opib et orōnib inqntū si nil boni facerent sed p rime peccarent maiorē penam. psequerent. z sic patet qd. plūe malis orōnes sūt. Proinde glosa sup Joānem vbi sup dicit. q ille cecus natus nōdū inunctus erat nec interius illuminat. z ideo falsum dixit licet se crederet vtz dixisse. Ad pmissa facit exemplū qd relatu fidedigno accepi. vtz q. Minue ciuitas vltz mō hūc rituz obseruat vt qn siccitas magna apud eos fuerit. omnes ieiunātes z orantes acsuis pctis plagam talem a deo iuste inflictaz deputantes clamāt ad deū z exaudunt z cū tñ sint infideles. Et plura alia exēpla ac documēta de h hēs. c. dñica. ser. ij. B. X. Tertū ergo punctū p dclūsiū est q oib tā iustis qz etiā peccatorib pueris. qz etiā peccatorib obstinat. valz orare z exaudunt a deo in oratione. qm Chryf. sup Dat. dicit. Omis q petit accipit siue iust. siue peccator. sz aliter. Nam fm Tho. ij. ij. q. lxxij. exaudit iustus a deo ex iusticia. peccator at si peniteat z petat debite fm tres p ditiōes vtz pie. h est ad salutē pntētia: p ser perseuerāter exaudit sp ex misericōdia dei Sz pctōr inqntum peccator z impenitens ex misericōdia exauditur nō ad salutē sed in alijs tgalibz. aliqn aut ex iusticia ad vindictam maiorē exaudit inqntum de pmittit pctōrē ampl. ruerē in peccatū iuxta illius desiderium fm illud ps. Dimisi eos fm desideria cordis e. qz vt Aug. dicit De qdā negat p piti. q pcedit irat. nā aliqn etiā p castigationes cohibet hoīem a pctis. aliqn fm libertatez illius pmittit. Sz pctōr agnosce tibi ppatāz penā z p fuge orādo z penitēdo ad dei misericōdiaz Scdm pnapale ipe dimētū orōnis ē rogatoz indecētia. Nā vt Jho. dr. Multi orātes idarco nō exaudit dunt qz nō expedit eis illud qd petunt ad salutē. Un z Chryf. sup Matt. dicit. Illa pete a deo q z tibi expediāt accipere z illū deceat pstare. Si aut pctis a deo terrenā vel corporalia puta sanitatē et hmoi aut difficile aut forte nō impetrabis. hec ille. Un de talibz debem. orare exēplo dñi

comittēdo diuine volūtati. Qui em sic orat etiā nō ipetret qd desiderat: tñ meritū ad qrit. Exēplū de scā Petronella filia petri apli. scribit Barcell. q cū febricitaret discipuli petri dixerūt. Cū oēs a te sanent infirmū: cur Petronellā iacere pmittis. Respōdit pet. Quia sic expedit ei. Et vt p. bet hoc ait. Surge Petronella in noie iesu z misra nob. qd statim illa fecit. Cōpleto misterio pet. dixit ei. Redi ad lectū. z itē rñ febricitari cepit vt pus. Cū em cēt speciosissima z tūc nōdū in amore chri pfecta: ideo expediebat ad salutē ei. ifirmitas At vbi cepit esse pfecta i dei amore sanata pfecte sanauit etiā alios Tertū est affect. negligētia. Aug. Seruat tibi de. qd non vult cito dare vt discas magna mag. velt derare. Idē di. xxxvij. Sedulo. Orōnes ad aures dei nō dirigūt nisi cū affectu y Quartū ē dubitat. diffidētia. vñ Jho. cobij. Postulet autē i fide nihil hesitās. q em hesitat sllis ē fluctuū maris q a vento mouet. Non gertimet hō ille q accipiat a deo. hec ibi. Sed di. Quō hesitatio impedit orōis exauditiōem. Rñdet sup eadē pba Lira di. q si hesitatio sit de ppo defactu in petēdo dubitās ne petat insufficienti modo p tali hesitatione nō impedit siue postulatoris exauditiō. qz hoc ē ex hūilitatē virtute. Sed si qz hesitaret de deo z eius bonitate in dādo petēti ea q pntē ad salutē debito mō. f. p se z pfeuerāter: h impedit orōis exauditiōez. nā qlibz orās debet credere q de. bon. debite orāti talia dabit. qz pmitte se daturū hmoi ex bonitate q vult oēs saluari. Et sic patz. Sec. at ē d bono tgalī. qz illa daturū se eqllit oib nō pmitte. Quitū impedimētū ē ingrītudis ofensa. qz vt Bre. ait. Non est dign. de dādis q non agit grates de datis. Et Bern. Ingrītudo est ventus vrēs exiccās fontez misericōdie z grē. Exēplū de his q sepe a deo pueris recidiuāt in pctā ingrati deo p grā puerisōis. p qd deus pmittit eos male mori: nec liberat eos orātes. p. de iudeis. Sertū impedimētū est impseuerantia. Un chrs Lu. ij. docet vt in orādo pseuerem. Si pseuerauerit inqnt pulsā zc. Rō qz vt Aug. dr. de. nō statiz dat qd petis sz differt vt cōgruo tpe det. S Septimū

est alioz p qbz orat malicia. nā p oibz peccatorib i hac vita exntib orādū ē vt puer tāf etiā p iunies. Aug. li. d. correpōez z grā dat rōez di. qz nō possum. distinguere p dēstinos a reprobat. id nllī denegādū ē orōnis suffragiū. Un ecclia orat p iunies z p fidis iudeis z oib alijs i hac vita exntib pctōrib. sz orō ipedit p coz maliciā ne p ill exaudiat. z sic pueris illoz differt. Si petas: qd d excoicat. Rñt fr Ange. d. da. q etiā p excoicat. orādū ē sz puate z nō solē niter. z p coz. dr. Ber. de qdibz hūilitatis i fine. Itē p dānat. nō est orandū sic nec p diabolo. vt dr Aug. Si scire inqnt patrem meū esse i inferno nō pl. p eo orare qz p d diabolo. Et rō: qz ipossibile est illos saluari. Itē nec p btis orādū est. qz vt Aug. dr. In iuriam facit martyri q orat p martyre. Rō qz ipi adepti sunt bntudine quā ipossibile ē eis pdere. g. ipi potē debet a nob i digētib exorari vt intercedāt p nob. Sz p fidelibz definet. i purgatorio exntib orādū ē: qz idigēt suffragijs vmoz z orōnibz vt liberēt. z sic p. qz at sepe orō scōz impedit ne exaudiat p vūis pctōribz p illoz pctōz maliciā legē. Exm i legēda scī Seruatij epi q cū rumor cēt Lunos in Gallia vteros: lachrymis z ieiunijz instans orabat deū ne h malū sup christianum populū pmitteret. Cūqz p spm scm itelle xisset pctā hoīm sue orōi repugnare Rho mā vāt sperās p iocinio apkoz exaudiri. vbi triduo ieiunās a btō Petro aplō tale responū accepit. Quid me vir scē inqerās. Ecce apud deū sancitū est Lunos i Gallia venturos: nullāqz vrbe illesam futuraz excepta vrbe Herensū reliqas scī Stephani promartyris seruanti. Et sic patet q scī Seruatij orō z scī Petri iuocatio ppter ppli pctā sunt impedita. A

Circa secundū de scīficatōe orōis qrit qnt possit hō orōnes suā facere scām magisqz deo grātā z plus meritoria. Ad qd rñdet fm deuotos doc. q potissime hoc quis facere potest p passiōis christi et sanguinis cogitationē et applicationē. Cū enim sanctum dicitur q si sanguine tinctum. vt habet li. Catholico. con. idē oratio optime sanctificat si christi

languine mens oratis recogitatio passio/ ne tingat. Un Bonauen. li. de reformati/ one mētis docet nouitios: vt qñ volūt ora re recogitēt chri passionē q̄ inflāmēt ad a/ more. z sic pparēt se ad orōez. Nā scribitur Eccl. xviij. An orōem ppa fili aiām tuam. Considera q̄ hō q̄ntū chrs te amauit qui p te de pauprima fēgie nasci voluit z ml/ ta pati. Ber. Respice hō sudorē sangui nei: alapa: p̄uēlia: flagelloz duritiā: co/ ronā spineā. patibuli suspēdiū: oculos plora res: oris pallore: fellica cibaria: caput icli/ natū. mortisq; supplicii. Sic statuēs chri stū i corde q̄si p̄ntē reama z exora. Admirū orō passioi chri applicata p̄ualet septē mo dis. P̄rio qz ap̄o deū ex h̄ fit acceptabi lior. Nā Ludol. li. d. vita chri d̄. qz cūda: sc̄to reuelatū fuit fore sūme acceptū dō pas sionē chri recolere p̄sertim in orōne. Se cūdo qz bona orō ex h̄ fit melior z p̄ciosior. Sicut enī si aureo anulo iungat vel copu/ let p̄cios? sapphyr? vel carbūcul? anul? il le fit p̄ciosior: sic orō iuncta chri passioi Ter tio qz fit copiosior. qz sic orō nō t̄mō est oris lz etiā mētis. orō at̄ mētā p̄cellit voca lē: vt d̄t Aug. p̄ Faustū. Quarto qz fit dulcior z deuotior. Ber. sup. Cañ. d̄t. Pas sio chri sup oia dulci? alliat affectū artius strigit z iusti? erigit. z sic suau? cor pascat. Quinto qz fit exaudibilior. eo qz vt d̄t p̄s. In meditatioe mea inq̄t exardescit ignis. s. desiderij z amoris q̄ pl? facit ad exauditi/ onē. Sexto qz fit fructuosior: tā q̄ ad p̄ tie meritū: q̄ q̄ ad gl̄ie p̄mū. qz tripl? me/ ref. s. orādo z cogitādo z amādo. Septi mo qz fit orō ex h̄ purior. Cū enī mēs figi tur in cogitatioe passiois: euagatio sp̄ellif q̄ oratōez faceret imūdā. Un i vitaspa. le/ git exemplū qz brūs Nachan? vidit quō diabol? orōez fratiz conabat ipedire mul/ tis vanis cogitatioibz q̄si musc? volitatioibz in ora z defedatioibz. Ideo qz abbas Joan/ nes p̄ sc̄tus ibidez d̄t qz hō debz facere sic q̄ vidēs sub arboze esse multos serpētes et feras q̄b nō posset resistere ascēdit i arbo/ rē vt saluet. Ita hō sentiēs mltas cogita/ tōes malas inimici fugiat p orōnez ad ar/ bozē cruc? chri. B Querit̄ hic vtrum euagatio mētis in orōne sit p̄ctm tollēs o/ ratoris fructū: Rūdet̄ fm Tho. sup. iij.

di. xv. qz qñ aliq̄s mentē ex pposito distra/ hit ad alia orādo nō ē sine culpa. z p̄cipue si in illis sponte se occupat q̄ mentē distra/ hūt sicut sunt opa exteriora. Esti mens ad p̄riū orōi. h̄ ē ad p̄ctm mortale z ei? dele/ ctatōez euaget ex pposito erit culpa morta lis: z sic tollit orōnis fructū. Si at̄ sine h̄ qz p̄cipiam? mēs ad alia euaget vl? culpa ca/ ret vel paruissima erit nisi p̄cedēs cogita/ tio ex q̄ p̄tigit euagatio tal? eē dicat i cul/ pa. hec Tho. Et hec limitat fr Ange. i sū ma qz intelligēda sunt q̄ ad orōez q̄ est d̄ p̄ cepto. sicuti est officii vel orō voro debita aut ex iniūcta p̄ma. nō aut q̄ ad orōem q̄ ē ex sola voluntate z deuotioe. qz sic nō tenet q̄s ad talē orōem. ita nec tenet mētē nō. dis trahere. si tñ distraheret tal? mentē ex ppo/ sito ad p̄riū peccaret vt dictū est. E

Circa tertium de comē

datōe orōis. Notādū qz fm Aug. i glo. sup p psal. z suo sermōe de seragelima multis dignitatibz p̄rogatiuaz comēdat orō. z p̄ cipue decē: qz breuē pponem? vt p̄ accē damur ad orōem. P̄rio qz orō ē ambā siaticū dei colloqum. Orō tua (inq̄t Aug) locutio ē ad deū. Nā enī legz vel p̄bū dei audis tibi loq̄t de? qñ oras cum deo loq̄ ris. hec ille. Et familiariter quasi cum re/ ge altissimo i ambasia sibi gratissima. Se cūdo est bono angelo solatiū. angeli enim gaudent assunt orātibz. Tertio est celeste vehiculū. qz hoiez a terra subleuat. et ad ce lestia vehit. Nā orō est mētis eleuatio i de um fm Damas. Quarto est diabolo sup/ plicii. Unde in Vitaspatriū Agathon ab bas interrogatus q̄ esset maior virt? i vi/ ta maiorē labozē habēs. Rūdit: orō. quia q̄tiens voluerit hō orare statim demōes se stināt impedire. qz sciūt qz sup oia p orōne p̄fundunt z deuincunt. ac s̄ma p̄ eos dat. p̄ p̄terea multas malas phātasias pl? q̄ ab s̄ in oratōe diabolus ingerit. Quinto est est/ nozū thesaurorū lucrū. qz oratio meret spi ritualia z celestia. Sexto est fidelitatz chri stiane tributū ac sacrificiū de aīa offerēdū. Un sicut aīa hoīs pl? placet deo q̄ cor/ pus. sic orō q̄ ex aīa offert in sacrificiū deo plus placet q̄ corporalis afflictio. Juxta illud. i. ad Timoth. iij. Pietas ad omnia

valet. Corporalis exercitatio ad mo. vti. est. Septimo oratio est gratū vinculū diuini. qz de? tantū diligit orationē vt p̄mit/ tat se eius vinculo ligari: vt d̄t etiā Bern. Un z s̄niam suā immurasse legit ad orati/ onem: vt patet in Ninuū. Octauo est hostiū flagellū. quia orōne cōterunt p̄secu/ tores. patz de Sennacherib Esa. xxxvij. et de Juliano apostata: et alijs. Nono est iocundū homis subsidiū. quia in omni ne/ cessitate subuenit z animaz dulciter reficit. P̄rimo oratio est omnis desiderij no/ strī mplementū. quia p̄ eam obtinemus o/ nia bona desiderabilia quo ad gratiaz p̄sentia z gloriā in futuro: z p̄ eam euadi/ mus oia mala z p̄icta p̄sentia z futura. Ergo q̄stultus q̄ orare nō curat. O q̄felix q̄ orationē frequat. Rogem? ergo d̄nime sum vt det nobis gratiam orādi q̄tinus p̄ eam consequamur p̄dicta bona et eternā bea titudinem.

Dñica infra octa. Ascensionis Sermo primus iuxta euangeliū de promissioe sp̄s sancti et testificatione.

Quoniam venie

rit paraderus que ego mittā vobis a patre sp̄m veritatis ille testimonij phibebit de me. Joan. xv. Verba sunt saluatoris nostri Jesu q̄ in vl tima cena dixit discipulis suis. In q̄b? p̄ mittit eis se missūz sp̄m sanctū q̄ eos con/ solaret in tribulationibz z p̄secutionibz. p̄ p̄ter quod vocat eū paraderū: q̄d latine di cit̄ consolator. Et q̄ etiam eos simplices z il literatos doceret: illuminādo ad oēm ve/ ritatē necessariā saluti z ecclie regimī. Ido vocat eundē sp̄m veritatis q̄ testimonijz haberet phibere chzo q̄ est p̄ma vitas Jo an. xij. Ego sum (inq̄t chz) via veritas z vita. Sed qm vt ait Chrys. Veritas odi um parit. Nā iuxta cōe puerbū Qui veri tatē loquit: caput ei? fragit. Idarco chz in hoc euāgelio p̄dicēs qz sp̄m sanctū p̄ apo/ stolos testimonij veritatē hie phiberet: sta tim subiunxit q̄ magnas p̄secutiones ipsi discipuli et occasiones sustinere deberent p̄ veritate fidei. vt patet in euāgelio.

In illo tpe Dixit Jesus discipulis suis Cum venerit parader? que ego mit. vo. z pa. sp̄i. ve. q̄ a p̄te p̄cedit ille testimonij p̄ hi. de me. et vos testi. p̄bi. qz ab initio me/ cū estis. Hec loci. sum vo. vt nō scādalizet̄ mini. absq; synagogz faciet vos. Sed ve/ nit hora vt ois q̄ interficiat vos arbitret ob sequiū se p̄stare deo. Et hec faciet vob̄ qz non nouerunt patrē neq; me. Sed hec loq̄ cur? sum vobis vt cū venerit hora eoz rem uniscamī qz ego dixi vobis. Joan. prim. xv. partim. xvj. caplis. Nā hoc euāgelium ab illo passū Hec locur? sum vobis vt nō scādalizemī: scribit. xvj. ca. pars aut̄ p̄ma xv. ca. Itaq; iuxta h̄ euangeliū tria my/ steria noremus p̄ sermone.

Primū de sp̄s sancti p̄missione. Unde dicit. Ego mittā vobis. Scdm de fidelij salubri confortatione Nam dicit Paraderū sp̄m veritatis. Tertū de maiestatis chri testificatione q̄a dicit. Ille testimonij phibet zc. B

Circa primum de sp̄i

nissancti p̄missione: aliqua b̄ occurrunt p̄ tractāda. Primo de ecclie hodierna mentione. Scdo de t̄pis indeterminatione. Tertio de missionis dilatione. Prima q̄stio quare ecclia hodie recolit sp̄i ritussancti factā p̄missioez: cum talis p̄mis sio facta fuit a chzo in vltima cena z nō ho die: vt patet p̄ huius euangelij serie. Ad h̄ ratio assignat̄ Prima p̄pter dies primos p̄tecostes. quia illo die facta est missio sp̄i ritussancti valde famosa z gl̄iosa. qz iam i p̄ p̄ima dñica recolit̄ p̄ totam eccliam. Ideo hodie p̄ hebdomadā mentio illius aduen/ tus p̄uenit ab ecclia quatinus se chustiani obseruaret. Scda ratio p̄pter allidēdos fi deles. Nam hoc p̄ certa regula tenent the/ ologi iuxta dictū Dagistrū in. j. libro. dist. xij. q. s. sp̄s sanctus sicut dat? est discipulis visibiliter in die Pentecost. ita dabitur et nunc oibus fidelibz debite se disponētibz bus ad ipm suscipiendū: lz non visibiliter sicut fuit illis dat?: sed invisibiliter. Ideo qz ecclia omnes fideles p̄uenit annunciādo de sp̄i ritussancti p̄ chm p̄missione: q̄tinus omnes se p̄parent z acipe mereant. O S

peccato: ppara te per pnam ad diem p...
recoft. E Scdo de euagelica tps in/
determinatoe Questio scda est Quare xpi
stus spm sanctm discipulis volēs pmittere:
non determinauit tps q veller eis mittere.
Nam in hoc euagelio patet q absolute di/
xit Cu venerit. Ad idē tertia qstio qua/
re chris die. xj. post ascensionē mittere spm
sanctm distulit. Ad has qstiones siml re/
spōdet q rōnes tradunt a doctoribz qrtu/
Prima ex pte discipuloz chri. (oz.
Scda ex parte nostri.
Tertia ex parte spū sancti.
Quarta ex parte ascensus celid.
Prima ex pte discipuloz chri: vt. s. augere/
tur eoz desideriu. Nescien em tps aduen/
tus z tñ spem habē q vcturus esset spū/
sanct? eoq desiderabat et exorabant: et sic
magis merebant accipe. Un Grego. dicit
Scā desideria dilatioe crescūt z aiām ca/
pacioe reddūt. Et nos q illoz exēplo de/
bem? spm sanctm semp desiderare z deū exo/
rare vt nob eum mittat. Scda rō ex pte
nostri: vt doceamur q sp debemus debite
nos pparare ad suscipiendū tantū donum
Ad qd nō parua requir pparatio. vñ Au/
gust. in solilo. D dñe sp te pntē exhibes:
semp paratū offers si me paratū inuenies.
Propterea Amos. iij. Ppare in occurū
dñi dei tui israel. Sed heu multi plus vo/
lunt seipfos pparare diabolo q deo: festi/
nantes ad tabernas z ebrietates ac carnis
vicia. q s diabolus decipiēs sic occidit moz
te eterna. Facit em sicut qdam dux cartha/
ginen. de q refert Julius sextus li. ij. ca. v.
q cum hiet bellū z africanos q s sciebat
nimis avidos ad bibendū vinū z ad carna/
litate: dux ille tali cautela vsus est. Accepit
mtra dolia vini z miscuit cū vino suū her/
be q mādragoza dr. que vt p h s d somno
et vigilia dr: est somnifera mltū. Et Hay/
mo sup cant. di. q poma mādragoze hau/
sta faciūt dormire. q aut exteriorē ei? corti/
cē biberint non sentient sectionē vel adusti/
onem. Nec Haymo. et in li. origi. habent.
Itaq dolia vini sic ifecti dimisit dux in rē
toris suis: et oia relinqns sic fugam simu/
lans abcessit caute. Aphrici aut invaden/
tes tentoria illa z inueniētes vina biberūt:
z epulati ac somno oppsi sunt. Ille q dux

nocte i eos supueniēs trucidauit oēs. Sic
diabolus facit oibz carnali amore infectis
et tabernas vini i ebrietate sectatibz. Vñ
dragoza em ad generatiois fecunditate cō/
fert: vt hī Gen. xxx. ideo luxuriā significat.
vinū autē ebrietatē. Et tales diabolus nel/
cat morte eterna in hmoi vicis dormiētes
Tertia ratio ex parte spū sancti: vt
significet q spū sanctus non venit nisi ad eos
q more discipuloz eū vnanimiter expectāt
orantes decem dieb: obseruando. s. decalo/
gum. quia non dat spū sanctus nisi in fide
christi quis obseruet decem pcepta decalo/
gi. In cuius signum non nisi decem dieb
completis post ascensionē datus est die vn/
decima. et sic significat per denariū decalo/
gus in quo consistit vetus testamentū. per
vnitatem fides vnica catholica chri vete.
testa. cōiuncta. Hec ratio insinuat p Ber.
Sic q queram? spū sanctū orando z pce/
pta obseruādo vt inueniamus zc. Nā chri/
sto teste non dat spū sanctus nisi obseruan/
tibus pcepta. Ioan. xij. Sids diligit me
sermones meos seruabit et ad eum veniē/
mus zc. Quarta ratio ex pte ascensus cel/
lici q accipit a Fran. Baro. in sermōe. ha/
yt pie credit in celo sūr (inqt) xij. mansioēs
q designant Apocal. x. p duodecim lapi/
des piosos in fundamento ciuitat' supne
positos: et p. xij. portas ei?. Prima mā/
sio btōz paruuloz q est infra choz angelo/
rū: eoq nō eqnt angelis in merito z pmo:
cum pzia merita nō habuerint. Inter q s
sunt etiā illi q in extremis tñmodo cōuer/
si: pauca merita adqierūt. Super hos est
scda mansio angeloz. Tertia supra hanc
est archangeloz. Et sic cōsequēter enūerādo
oēs nouem chozos beatoz spiritūū. Deca/
ma mansio assignat seraphin. Undecima
sup has omnes mansiones est mansio bea/
te pginis Marie que exaltata est sup oēs
chozos angeloz et sanctorum. et Duode/
cima est mansio sancte trinitatis: vbi chris
sedet in dextra dei patris. Itaq chris dñs
in ascensione postq ablat? est ab oculis di/
scipuloz: subito ptransiens omes spherās
celestes: venit ad celi ampyrei mansionem
infimā. et die illa mansit ibi: locando eos q
ibi erant collocandi. Voluit autem vt pu/
tatur ibi christus eo die manere ad cōsolat

tionē illoz beatoz. z psequēter altera die
mansit in scda mansione locando ibi collo/
candos ac consolando. Tertia die in tertia
similiter. Quarta die in quarta consimilit.
Decima itaq die venit ad seraphin vbi si/
militer locauit eos qui ibi erant collocādi.
Undecima die scz pentecostes ptransiēs mā/
sionē btē marie pgis eo q eā scā nōdū ad/
duxerat ibi nō pausauit s; ascēdit ad diu/
nā hierarchiā z sedit ad dexterā pñs z stati/
misse spm sanctm. Hec aut licz non temerarie
s; pie sint tenēda. tñ fm eundē Fran. pbari
pñt tali rōne. qz chris pmiserat se rogatur
patre p discipulis z sic missuz spm sanctm au/
puenisset ad patre vt habet Joā. xij. cap.
Si ergo christus pma die consumasset to/
tum cursum suum vsqz ad dexterā dei pa/
tris. sequeret q decem diebus distulit ro/
gare patrem de missione spiritus sancti. sed
hoc nō videtur verisimile. quia Psalmista
in persona christi loquens pro ecclesia in ter/
ris relicta dicit. Adheret lingua faucibz
meis si non meminero tui. si non pposuero
hierusalem in principio leticie mee. Vñ sup/
plenduz est puniar a deo. Nec putandū est
q statim christus rogauerit z de? pater ro/
gata distulit eum christus dicat ad patre
Joā. xj. Ego autem scio q semper me au/
dis. Ideo qz rationabiliter satis apparet q
christus peruenit ad dexteram patris ordi/
nato progressu die ipa pentecostes quo sta/
tim missus est spiritus sanctus. Unde con/
uenienter vsqz ad diem vndecimam post
ascensionem christi differri debuit missio
spiritus sancti.

Circa scdm de fideliz
confortatioe p spm sanctū faciēda ad salu/
tem eozundē. Aduertendū q fideles in hoc
mundo pcpue in tempore ecclesie primiti/
ue ptabant z nūc versant in qrtuor malis.
Primo in mūdāna tribulatioe.
Scdo in fallacia z errore.
Tertio in incōstantia z timore.
Quarto in ruina multiplicis culpe.
Proinde christus dñs tanqz pius ma/
gister pmittit discipulis z omnibus nobis
fidelibus confortationē faciēdā per spm/
sanctum. Nam in theologia pro gene/
rali tenetur regula q proprium est dei in ca

sibus desperatis subuenire pcpue in nel/
cessarijs pro salute. Nam sicut teste Philo/
sopho. ij. libro de anima. Natura non defici/
at in necessarijs: intelligēdo quo ad conse/
cutionem finis vltimati. sic deus multo for/
tius non deficit in necessarijs homini ad sa/
lutem. Si em auibz factis ad volandum
natura prouidit alas z pennas. Et pisabz
factis ad natandum dedit brancias z hu/
iusmodi correctura ad hoc necessaria. mul/
to fortius bonus deus faciens hominem
ad beatitudinem tanqz ad finem vltimum
prouidet homini auxilia necessaria quibus
pertingere possit ad eam scz gratiam spm/
sancti z fidem veram christi. Nisi quis
hominum sua culpa obicem ponat gratie
dei. Itaqz contra predicta mala quattuor/
modis spiritus sanctus confortat fideles vt
possint saluari. Primo quidem in mūdi/
di huius tribulatione spiritus sanctus con/
fortat consolando. ideo christus in euange/
lio dicit sic. Cum venerit paraclētus quem
ego mittam vobis a patre zc. Paraclētus
dicitur a paraclēsis in greco quod est con/
solatio in latino z sic paraclētus dicitur cō/
solator vt patet lib catholicon. Nam spm/
sanctus consolatur fideles in omni ang/
ustia. Unde Didymus super hec verba
euangelij dicit. Christus spiritus sanctū cō/
solatorem appellat: ab operatione ei nomē
imponens quia incredibile quoddam gau/
diū in tribulatione tribuit. sempiterna qz/
pe leticia in eorum corde versatur. quoz spm/
sanctus est inhabitator. Hec ille. Ex
hoc ergo passu euangelij duo documenta
habemus. Primū est q si nos tribulati/
onibus z persecutionibus non incidimus
in culpam impatientie sed equo animo to/
leramus et deo gratias agimus ac iniuri/
as proximis remittimus. signum est q spm/
sanctus habitat in nobis. Secūdu/
documentū q spiritus sanctus simul
procedit a patre z filio et simul ab vtroqz
mittit. Hoc contra grecos errantes. Ideo
christus in euangelio dicit. Quem ego mit/
tam vobis a patre spiritum veritatis: qui a
patre procedit. Nam ab eo habet spiritus/
sanctus mitti a quo habet pcedere. z quia
ab ipō chro mitti dicit. q pcedit ab eo.
Scdo i mūdi fallacia z errore spū sanctus

cofortat fideles veritate docedo. ideo chris in hoc euangelio dicit ipm spm sciatz. quare hoc nisi qz ipse est deus infallibilis veritatis sine quo ois homo medax est. iuxta illud ps. Ego dixi in excessu meo hoc est in altitudine preplatiōis p̄siderādo humanū defectum. qz omnis homo medax scz quā tū est ex seipo. Nam si verax est aliq̄s hō. hō non est ex seipo sed ex spūscō vt dicit Aug. gusti. exponedo. Prōinde etiam Amb. ait. Verū a quocūqz dicit a spūscō est. de hoc sermone. iij. f. Unā q̄cūqz veritatē diligit z sectat̄ t̄ verbis q̄ factis scz implendo qd̄ p̄misit in baptismo ac omne mendaciū cauet z detestat. signū est qz spūscō est in eo alioqn non. Tertio qz mūdani homines sūt in magna icōstātia z timore. qm̄ timore aduersitatis alicuius facilliter fr̄agunt a bonis opibz salutaribus vel etiam a fide dēdunt z a penitētia recidiūt in pctā. vñ spūscō p̄fortat dādo p̄stantiā z securitatē sic chris d̄t in euāgelio. Ille inq̄t testimoniu phibebit de me. Aug. scz inspirādo hominibz me credere verum deū z hominē z vos testimoniu phibebitis scz p̄dicādo cōstanter z secure fidē meam que fiducia dabit vobis per spūscōm qz ab initio scz p̄dicarionis mee quo cepi docere z miracula facere mecū estis. Unā qñ homo constans est in bono ope signum est spūscō. Quarto p̄tra ruina culpe p̄fortat spūscō p̄uerantiā in gratia tribuēdo vscz ad mortē. Unde qñ homo vult potius mori q̄ peccare signū est spūscō. Ideo hoc insinuat chris in euāgelio d̄. Hec locutus sum vobis vt nō scādalizemini. fr̄uendo in peccatū. nā scandalon grece significat offendiculū vel ruinā latine fm̄ catholicon. Et ne peccent etiāsi mori deberēt explicat chris discipulis p̄secutiones futuras d̄. Absqz synagogis faciet vos. hoc est eijcient vos iudea de synagoga acsi essetis excommunicati. Sed venit hora vt omnis q̄ interficit vos arbi. obse. se p̄stare deo z patet littera. f. Querit hic vtrū illi q̄ discipulos chris vt alios fideles occiderūt extimātes se in hoc obsequium prestare deo sint excusabiles a peccato. Ad h̄ breuiter r̄idet fm̄ Rich. super. iij. dist. xvj. per conclusionem qz tales licz per conscientiam erroneā extimauerint

fideles chris interficiēdos. nō tñ excusant̄ p̄ta p̄ceptū diuine leḡs occidēdo illos q̄s erronee putauerūt esse maleficos z morte dignos. Declarat̄ breuiter p̄ p̄ta. Primum est qz p̄scia in talibz arduis maxie in iudicio mortz hois valde ē examināda. z si erronea iuent̄ est deponēda. alioqn p̄scia non excusat̄ q̄uis obligat̄ q̄diu durat̄ fz illd̄ Aug. Vme qd̄ sit p̄tra p̄scia edificat̄ ad gehēnā. Scdm̄ est qz ignorātia distinguit̄. quia quedā est inuicibilis simpliciter vt patz in amētibz z hmōi hoibus. z talis hominē excusat̄ a peccato totaliter siue sit ignorātia facti siue iuris nisi talis ignorātia prouenerit ex illi culpa. puta ex ebrietate z huiusmodi. hoc patz xv. q. j. Siq̄s insanens Alia est ignorātia crassa z supina que fm̄ Amb. z Bratianū. j. q. iij. §. vlti. est qñ qd̄ oportebat scire tanqz omnibz publicā ignorat̄. sicut fuit ignorātia iudeoz z reliquoz infidelū q̄ ea que de chris a p̄phetis fuerāt p̄nūciata adhuc ignorāt esse cōpleta. hoc neminem excusat. Hec in dicitis vbi supra. Tertia est ignorātia affectata ex malicia z hec aggruat̄ potius peccatum q̄ allenuat. Unde Grego. dist. xxxvij. Qui ea (inquit) que dei sunt nesciūt. Glo. quādo contēnūt vel nolunt scire a dño nesciūt. Et sic stultus in culpa erit sapiens in pena. Decibi. Tertiu punctū qz iudeoz ignorātia z erronea conscientia fuit nō quidem inuincibilis sed crassa z supina z quo ad multos affectata ex malicia qua fuerunt excccati. quia poterant christum verū deū cognoscere tā ex p̄phetis q̄ ex miraculis. ergo nullo modo excusant̄. Similiter nec alij infideles p̄sequētes fidez chris excusant̄ q̄uis mouerentur zelo deoz suoz scz Iouis Diane v alioz huiusmodi idoloz quoz culturam discipuli euacuabant. quia per miracula diuina poterant de veritate fidei chris certificari vt patet subsequenti articulo. R

Circa tertiu de testimonio nō maiestatz diuine chris facto p̄ spūscōm. Ex quo nūc ecclia agit de maiestate ascensionis chris z sessione ad dexteram dei patris propter octauē huius solennitatē vt ei satisfaciāmus iuxta hoc euangelium dicentes. qz ille spiritus sanctus testimonium per

hibebit de me ait christus. Querit ergo Quomō spūscō certissimū testimoniū perhibuit de diuina chris maiestate qz ipse scz sit verus deus in dextera dei patris regnans. Ad quod respondet recolligēdo ex docto. qz pluribus modis. et q̄ntuz spectat ad p̄positum septem modis. Primo adueniēdo visibili signo. Nam cum spiritus sanctus sit verus deus: non potuisset eū mittere vt veniret visibiliter in hunc mundum ad discipulos chris nisi verus deus esset qui mitteret vel daret eum de celo vbi deus regnat. Sed qm̄ chris dñs sicut p̄misit p̄ suam ascensionem in celum misit discipulis visibiliter spūscōm. ergo per hoc qz spiritus sanctus venit de celo a chris in discipulos: certitudinaliter testat̄ qz chris est deus verus regnans in celestibus. Secundo linguis oim loq̄ndo. qz em̄ simplices homines in vnica lingua. s. iudaica nati: mox per spūscōm loq̄rent̄ oim gentiū linguis. hoc est certissimū testimoniū qz christus est deus verus in celo regnans. quia hoc non potuisset facere nisi dei p̄tus. Tertio miraculis coruscando. Nam fm̄ Sco. in plo. Sent. q. ij. Solius dei p̄rium est facere vera miracula virtutem totius nature transcendentia. Et cum deus sit infallibilis veritatis: vt patet per Anf. sequit̄ qz ex quo vix spiritus sanctus ad confirmationē fidei chris p̄ apostolos p̄dicantes vbiqz fecit multa miracula soli deo possibilis: vt patet Barci. vlti. Act. iij. ergo infallibili veritate testatus est spūscōm christum verum deum regnantē in celo. Unde z christus d̄. Joh. xij. Qui credit in me: opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horū faciet: quia ad patrē vado: et quocūqz petieritis hoc faciam. fm̄ Ly. hoc patet. qz christus pauciores conuertit sua p̄dicatione q̄ apostoli. Nam Petrus vna p̄dicatione conuertit triamila hominū Act. ij. quod non fecit chris sua p̄dicatione p̄pria. Item maius fuit qz apostoli p̄dicabant omnū linguis. quod non fecit christus per se. Item magnū fuit qz christus tactu s̄mbrie vestimenti sanauit. sed maius fuit qz ad tactū soli vmbrie Petri sanabantur multi infirmi Act. v. Quarto amore chris inflā

mando: et hoc intantū vt gauderent in tormentis pro christi nomine illatis: ac mori vellent: vt patet Act. v. B̄t̄ apostoli gaudentes a conspectu con. zc. Item in martyribz patet de sancto Laurentio dicere qz carbones sibi refrigeruz prestarent. Item sanctus Tiburtius signo crucis facto sup carbones nuda plāta ingressus: dixit p̄fecto. Depone infidelitatem z disce qz christus est deus. Nam videtur mihi in nomine chris qz super roseos flores ingrediā. Item multi seruoze fidei in ignem vltro se papitauerūt. Hec oia solius dei p̄tute per spūscōm facta sunt pro testimonio chris dei. Quanto gratiam alijs infundendo. quia per manus aploz impositionem sup credentes dabat spiritus sanctus visibiliter in nomine Iesu Act. iij. quod fuit certū testimoniū chris. Sexto illuminando sapientie dono. Vm̄ hoies illiterati mox omnia p̄funda septurarum intelligerent z omnē veritatem necessariā scirent q̄b nullus sapiens posset resistere: hoc solus deus potuit facere: sicut fecit spūscōm discipulis chris. Septimo totum mundū cōuertēdo. Nam fm̄ Aug. xij. de ciui. hoc est maximū miraculū qz totū mūdus p̄ paucos discipulos cōuersus est ad fidē d̄tat̄z chris crucifixi. quod nō fecisset spūscōm nisi pro testimonio d̄tat̄z chris. Rogem̄ ḡ dñm Iesum vt det nobis zc.

Dñica eadē Sermo. ij. scz de nostra p̄paratione ad spūscōm suscipiendum et bonis p̄ hoc adq̄rendis.

Go mittam

vobis a patre spūm veritatis qui a patre p̄cedit. Joan. xv. et in euangelio hodierno. Verba sunt nostri saluatoris quibus insinuat p̄p̄uetria. vix Primo spūscō aduentum quem p̄misit se missurum: cum dicit. Ego mittam vobis a patre. Secundo fidei infallibilem veritatē. qz dicit qz spūscō sit spiritus veritatis q. s. testimoniū phiberet de fide chris. Tertio insinuat diuinā erga nos imensam charitatem. quia hec p̄dicta chris voluit facere vt per charitatē maneret

In nobis et nos in ipso. Unde. j. Job. iij. In hoc cognoscamus quoniam deus manet in nobis et nos in deo: quia de spiritu sancto suo dedit nobis etc. Hec omnia insinuant in euangelio hoc die et verbis promissis. vide etc. Ex quo habet euangelium de promissione spiritus sancti hoc die legitur in ecclesia ut fideles se preparent pro futuro festo Pentecost. ad suscipiendum spiritum sanctum: qui omnibus debite preparatus dabitur: saltem inuisibiliter. De ista ergo preparatione in hoc sermone tria mysteria declarabimus.

- Primum de incitationis siue inductionis.
- Secundum de modificationis.
- Tertium de merito lucrationis.

AS Circa primum de incitatione vel inductione Inquirendum est quibus rationibus debeant fideles incitari vel induci ut se preparent ad susceptionem spiritus sancti. Ad quod notemus rationes precipue quatuor secundum doctrinam recolligendo.

- Prima ratio accipit ex lege theologica
- Secunda ex lege canonica.
- Tertia ex lege philosophica.
- Quarta ex lege historica.

Prima ratio accipit ex lege theologica scilicet ratio diuine dignitatis et puritatis ac charitatis. secundum hec doctores proponamus. Primum est Haymo super Ioh. di. Suscepturus dominum deum tuum in habitaculum cordis tui: emunda conscientiam tuam ab operibus mortuis et cogitationibus superfluis. Tunc quippe hospes (utpote) deus rex altissimus cum diligentia magna requirit preparatum sibi hospitium. Et sic patet ratio dignitatis diuine et maiestatis spiritus sancti. Ad id Secundo de puritate Berni. super canon. dicit. Gratia spiritus sancti balsamum est purissimum. ideo requirit vas mundissimum. Unde Sap. j. scribit. In malivolam animam non introibit spiritus sapientie: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Et sic patet ratio puritatis. Tertio de charitate Aug. Homel. viij. super Ioh. dicit Deus (quod charitas est) et mortale peccatum opponunt. Ideo nisi vnus radicatus euulsum fuerit: alterum plantari non poterit. Et sic patet ratio charitatis. Unde concludendo loquar illud Greg. in Homel. dicent. Magna sollemnitatis est in corde habere ad-

uentum spiritus sancti: utpote dei altissimi regis mundicia et sanctitate amantem quod in animas sanctas se transfert. Ideo o homo prepara te ad sanctitatem si vis eum suscipere. Nam ipse ait Leuit. ij. Sancti estote: quoniam ego sanctus sum. et. j. Eoz. vj. An nescitis quoniam corpora vestra replentur sunt spiritus sancti quod in vobis est etc. Si autem quis dei templum violauerit: dispudet illum dominus. Sic in proposito. Et sic patet.

Secunda ratio accipit ex lege canonica. scilicet necessitatis. quia in decretis dist. xl. c. Quelibet. Greg. dicit: quod quilibet occulta loca sine gratia. scilicet spiritus sancti animam saluare non potest. Et infra. Quid enim paradiso iocundius: quod celo securius. et tamen homo ex paradiso: et angelus de celo peccando cecidit. Hec ibi. Sed quoniam ut scribit de pe. di. j. s. alij econtra. Nullus nisi purgatus a vitijs gratiam spiritus sancti potest accipere. Ideo homo quilibet debet se preparare vicia per penitentiam mundando. Tertia ratio accipit ex lege philosophica. scilicet designationis signi apparatus. Legimus quippe quod spiritus sanctus apparuit in specie colube. Item in specie nubis: ut patet in baptismo et transfiguratione. Item in specie ignis et lingue in die Pentecost. que omnia preparationem significant in homine requirenda. Nam primo de columbe specie loquendo: Philo naturales dicunt quod columba in locis lutosissimis non vult manere: sed fugit. delectatur autem in locis floridissimis. In hoc ergo quod spiritus sanctus apparuit in specie columbe. designauit quod homo quod vult spiritum sanctum in se habere: debet se mundando ab omni peccato preparare et virtutibus florere. Aug. De mentibus castis illabit. Secundo in nubis specie designauit quod sicut nubes prima naturali dispositione ex vaporibus pluuiam faciunt. et sic descendunt in terram: sic spiritualiter homo debet se preparare per lachrymarum pluuias ad spiritum sanctum habendum. Tertio in specie ignis designauit quod sicut ignis naturaliter melius accendit ligna desiccata et pinguedine perfusa: non autem ligna humiditate plena nec dum igni preparata: sic spiritus sanctus vult accendere humana corda desiccata ab humore carnalis amoris et terrene cupiditatis: ac vinctuosa per deuotionem et non carnalia vel terrenis dedita. Rom. viij. Si secundum carnem vixeritis: moriemini. si autem spiritu facta carnis

mor. etc. Quatto in specie lingue designauit quod sicut lingua non potest loqui ore existente pleno aqua vel vino aut humore nisi os euacuet. sic nec spiritus sanctus operatur in homine pleno amore seculi. Aug. Vas es o homo sed plenum es funde quod habes ut recipias quod non habes. funde amore seculi ut recipias amorem dei. Item ad hoc idem ponamus etiam tale phycus exemplum. Scribit libro de spiritu et anima. quod ephialtes quam publica persuasio quiescentes opinantur inuadere et videt in somno apparere ac si pondere opprimeret et interiret suffocare. que quidem nihil aliud est ut libro eodem dicitur quod quedam fumositas a stomacho vel a corde ad cerebrum ascendens et ibi vim animalis opprimens. et hoc euenit ut dicunt medici quando homo primo dormit super latus sinistrum in quo est cor hominis et sic tunc sanguis et alij humores grossi ad cor concurrunt ipsum aggrauando. Proinde consilium est ut homo prius super latus dextrum et deinde super sinistrum dormiat. Constantinus autem phycus de naturis morborum docens dicit. quod pericula suffocatio pectoris vel cordis vita sepe extingueret nisi ipse homo in somnis linguam moueret aut aliquem sibi loquentem audiret. Sic enim talis suffocatio pellitur et fugatur. et hoc est quod dicunt laici quod cum lingua crux est facienda ut sic Ephialtes appellatur. Sed ad propositum moraliter ephialtes opprimitur cor et homines suffocans significat carnalem vitam que homines sepe occidit. iuxta illud supradictum verbum apostoli Rom. viij. Sed ut per spiritum sanctum remittantur et a morte preuentur eterna debent se sic preparare ut super in dextere latero dormiant hoc est dum se deponunt ad dormiendum ad deum diligendum se conuertant penitendo et non obdormiant in peccato. Debent etiam linguam mouere in professione peccatorum et loquentem predicatorem audire. et sic se corrigendo spiritum vite habebunt. Quarta ratio accipit ex lege historica. scilicet exemplaritas. Nam legitur in historia Actuum apostolorum ca. j. et ij. quod postquam Christus ascendisset in celum expectabant discipuli omnes spiritum sanctum sicut Christus promiserat. et erant in hierusalem in cenaculo vna nimirum perseverantes in oratione et alijs deuotionibus operibus vix lachrymis et ieiunijs quibus

pro diebus istis se disposuerunt ad suscipiendum spiritum sanctum. et sic postea die pentecostes acceperunt visibiliter ipsum. Sed quare re Christus voluit discipulis non nisi debite preparatis dare spiritum sanctum nisi ut nos doceret in exemplo eorum ad preparando nos quatenus sic mereamur accipere spiritum sanctum eundem inuisibiliter quem illi acceperunt visibiliter. Item quare voluit discipulis in hierusalem et in cenaculo orantibus cum Maria matre virgine ac preparatis potius quam alibi dare spiritum sanctum. nisi propterea sicut voluit doctores quod vix in iudicio quod faciet Christus iuxta hierusalem in valle scilicet Josaphat magis confundat et exprobrat omnes infideles et etiam omnes malos christianos qui non curant amore Christi crucifigi pro nobis: preparare se ad suscipiendum spiritum sanctum sed viuunt in peccatis continue. Nam ibi in iudicio dicere poterit omnibus malis exprobrando. Ecce o infelices peccatores ego factus sum homo pro vobis ecce ciuitas Nazareth illa in qua conceptus sum de spiritu sancto. Ecce bethleem in qua natus sum ex virgine et in presepio positus. Ecce cenaculum in quo corpus et sanguinem consecraui vobis. Ecce hierusalem in qua flagellatus spinis coronatus et crucifixus et multipliciter afflicus et occisus fui pro vobis. ac spiritum sanctum misi. Ecce mons oliueti de quo in celum ascendit. Vos autem pro omnibus his ingrati beneficijs reddidistis odium pro dilectione. Item ergo maledicti estis in ignem eternum. Et ergo tunc et ve vobis omnibus qui nunc despiciatis spiritus sancti gratiam nec preparatis vos ad eam amore carnis et mundi copediti. Agite ergo penitentiam etc. P

Circa secundum de modo preparationis videndum est quod requiritur ad hoc quod homo debito. scilicet modo se preparat ad susceptionem spiritus sancti. Ad quod notandum quod recolligendo de oratione dicta requiritur precipue septem. Primum est aie humiliatio scilicet in se recognoscendo. quia ut Bernar. dicit. In veritate (inquit) compertum esse efficacius ad gratiam promerendam adquirendam et conseruandam quam non aliter sapere sed timere et humilitates tenere. Nam Iaco. iij. scribit. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. et Ps. Qui emittit fontes. scilicet gratia in quallibus id est humilibus.

Secūm est scientie emundatio, scz vere penitendo z confitendo. vñ Breg. in omel. Tergat sordes prauū opīs qui deo prepa- rat hospitium mentis, patz ex supradictis. Tertiu est charitatis flagratio, s. in deside- rando, vñ Bern. tract. is illud verbū Ps. Ignis an ipm pcedet dicit, oportet vt ar- dor desiderij pueniat oīm animā ad quam de? est vcturus z tūc sciat adesse dñm cum se senserit illo igne scz desiderij calefactam.

Quartū est diuini verbi auditio, s. prece- pra implendo, vñ Breg. Uia dñi in corde dirigitur cū verbū veritatis humiliter au- ditur. Item Hugo. Nihil adeo mentem a peccato reuocat z ad gratiā preparat sicut verbum dei. Exēplū Act. x. legit q̄ adhuc loquēte Petro cecidit spūsanctus sup omēs qui audiebant verbū, z ceperunt loqui lin- guis z magnificare deum. q̄to magis inui- sibiliter venit spūsanctus ad verbum dei audientes. Quintū est exoratio scz deuo- te petendo. Nam chrs dicit Luc. xi. Pater vester de celo dabit spm bonū petentibz: se. z ponit exēplū d. Quis ex vobis patrē, s. car- nale petit panē, nunqd lapidē dabit illi scz ad comedendū, aut si peti. pisce, nunqd p- pisce serpentem dabit illi, aut si peti. ouem nunqd por. illi scorp. Si ḡ vos cū sitis ma- li nostis bona dare filijs vestris. q̄to magz pater vester de celo da. spm bonū zc.

Sextū est fraterna pacificatio, scz iram z odiū deponendo. Unde Hugo li. de arca Noe dicit. Anima vt sit capax celestis gra- tie preparat se in pace z trāquillitate. Nam z Aug. dicit q̄ in ira z discordia nō est nisi locus diaboli, s. in pace est locus dei. Ido ij. Cor. xij. Pacem habete z deus pacis z dilectionis erit vobiscum. i. spiritus sanctus

Exemplum legitur in Vita patrum q̄ quidam sanctus senex interrogatus est quare antiqui patres habuerunt maiores gratias spiritus sancti minori labore, nunc autem etiam magno labore paucas z par- uas habemus gratias. Et respondit q̄ iō: quia antiquitus vigeat in patribus scz z fratribus maior dilectio fraterna paz z con- cordia sancta, ita q̄ quilibet alterum suble- uabat gaudēs de alieno vtz bono sicut de proprio. Nōdo au. em infrigidata est dile- ctio z paz, z vñ? altez nō credit valere, alte-

ri inuidet z mordet. Septimū est carnis castigatio, s. a p̄cipiscētis refrenādo tam q̄ ad carnalia q̄ q̄ ad mundialia delectabilia. Nam Breg. li. v. Moral. dicit. De quanto cor humanū desideria terrena dilatant de tanto sinum cordis ad susceptionē spiritus sancti angustant. Gratia em spiritus sancti perfecte menti non infundit nisi mens a ter- renis retrahatur. Deniqz vt Bern. dicit. Impossibile est inquit animā repleri deli- cys spiritus que subiacet carnalibz delecta- tionibz. Proinde ecclesia statuit q̄ vigilia Pentecostes ieiunetur ab omnibz fidelibz lxxvj. di. de Ieiunio autē zc. Et frater An- gelus de Clau. in summa dicit q̄ licet Gra- tianus teneat q̄ hoc sit de consilio in. s. nec- cessario, eadem dist. tamen verius videtur q̄ sit de precepto s. in glo. z ibidem in dicto s. necessario, in glo. patet euidenter. Ad hoc etiam Hieronymus ad Lucinum vt habe- tur dist. eadem capitulo vtinam dicit. Uti- nam omni tempore ieiunare possemus, qd̄ in Actibus apostolorū diebus p̄tecostes z die dñico aplm Paulū z cum eo credentes fecisse legimus zc. Sed heu heu q̄ multi nec ieiunare: nec contritiōē aut confessio- nem vel exoracionem aut saltem modicam desiderium facere curant de spūsancti gra- tia adquirenda, sed potius intendunt quo- tidianis carnalitatibz z mundanis. Con- tra quos exemplum legitur q̄ Amandus libro. j. ca. x. dicit. vtz q̄ in spiritu vidit pe- nas damnatorum, z ibidem vidit q̄ hi qui terreno ac carnali amore detenti erant vtrū- usqz sexus qui spiritualia nil curauerant, ec- ce demones eos nimū affligebant z ipi in- cruciatibus positi p̄ dolore terram infer- nalem mordebant, z hoc pro signo q̄ terre- na pdilexerant. Item vt ibidem dicit videt- bat etiam q̄ demones spicillaz igneam ha- bentes z estu vehemētissimo eos inseque- tes vulneribz eos sensuū replebant, hoc pro carnalitate. Illi o q̄tum vluabant ve- nobis ve quia carnis desideria sectati sum? z propterea indicabilia tormenta patimur z tandem post resurrectionē in carne simul z anima patiemur. Ergo pctōr age peni- tentiā ne pereas. R

Circa tertiu de prome-

ritorio lucro. Considerandū est qualia bo- na promeretur homo qui predicto modo debito se pparat ad suscipiendū spūsanctū p- fertim p hoc tēpore. Pro q̄ notandū q̄ in h- euangelio vident insinuari, z elici ex eo pos- sunt precipua septem bona que homo de- bite se preparans meretur z lucratur p spi- ritūsanctum, vt patet passim psequendo hoc euangelium. Primū bonum est con- solatio copiosior. Ideo dicitur. Cum vene- rit paradetus quod latine dicitur consolati- tor. Quia omnes pro peccatis lugentes et sic se ad gratiam pparantes consolatur co- piosiori dulcedine Barth. v. Beati qui lu- gent quoniam ipi consolabuntur. Unde z Ps. Scdm multitudinem dolorū meoz consolationes tue letificauerūt animā meā.

Amirum questio vertitur quales homi- nes non merentur consolari a spiritus sancto licz ipm suscipiunt i baptismo. Et s. in doct. Rndetur q̄ spiritus sanctus primo non con- solatur illos etiam chustianos qui vanam cōsolationem amplectunt scz ambitionum vel pomparū z diuitiarum z carnalium vo- luptatū ac vanitatū. Iuxta illud. j. Cor. j. Animalis homo id est brutaliter viuens non percipit ea que sunt spiritus dei. Un- de tales potius permittit desolari q̄ velit spiritus sanctus consolari. Nam vt scribitur Eccl. xij. Non est ei bene qui assiduus est in malis. Ideo Bern. Delicata est diuina cō- solatio non datur admittentibus alienam.

Item secundo non consolatur spiritus san- ctus eos qui de peccatis non compungun- tur: Sed qui ad penitentiam conuertun- tur, vt patet ex dictis supra. Deniqz tertio non consolatur remissos qui bona opera ne- gligenter operantur, puta indeuote z repi- de orant nec p̄cepta feruenter iplent Apo- cal. ij. Quia tepidus es incipiam te euo- mere ex ore meo. Deniqz quarto non con- solatur spiritus sanctus eos qui malis cogi- tationibus sua corda versari patiuntur. Un- de Eccl. x. Dulce morientes perdunt sua vitatem vnguēti. Lira. Dulca res par- ua est z tamen musce morientes id est lan- guide dum cadunt in vnguēta preciosa que conficiuntur in apotheca ita corrum- punt q̄ non erunt placētia homini sed nau- team inducunt, sic prauē delectationes co-

gitationis perdunt consolationem spiritus sancti impediendo. Secundum bonum salicet qd̄ homo preparando se ad spiritūsanctum meretur, est amor filialis ardentibz or. Ideo dicitur in euangelio, que ego mit- tam vobis a patre. Et iterum: qui a patre procedit. Pater enim dicitur eo q̄ natura- liter diligit paterno amore nos membra vniuenti filij sui, z nos tanqz filij debeam? amare ipsum. Unde per hoc insinuat q̄ spiritus sanctus ardentius facit nos amare deum z amari a deo tāto plus quanto ido- neos nos facimus ad susceptionem spū- tus sancti Rhom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritūsanctum qui datus est nobis Nam spiritus sancto at- tribuitur amor quod deus amat se z omnes creaturas s. in doctores primo li. Tertiu bonum est vita sanctior quod notatur cum dicitur spiritum. Nam bene spiritus dicitur eo q̄ spirituales z sanctos facit eos qui se debite preparant Sap. vij. In animas sanctas se transfert pphetas z amicos dei constituit. Quartum bonum est illumi- natio clarior. Ideo additur spiritum veri- tatis id est vere cognitionis eorum scz que sunt necessaria saluti. Nam qui se melius preparat melius per spiritūsanctum illumi- nabit in mēte. Un canit ecclia pctōdo. Ac- cende lumen sensibus infunde amorem cor- dibus infirma nostri corporis virtute zc.

Exemplum siquis melius preparat do- mum suam aperiendo fenestrā: domus me- lius videt etiaz minora ex luce solis: que nō videt ille qui minus suam domum claram facit, sic homo se melius preparans videbit in lumine spiritus sancti plura z etiam mi- nora peccata cum alter peccator non consi- derat etiam maiora, puta vsuram, carnali- tatem z huiusmodi, in quibus ipse peribit tanqz cadens in tenebris in foueam infer- nalem. Quintum bonum est testatio sa- lutis tutior, ideo dicit sic in euangelio. Je- testimoniu perhibebit de me z vos testimo- nium phibe. Nam quanto se homo melius pparat ad spiritūsanctū tanto signū salu- tis habet tutius. Testimoniu quoqz fertur p spūsanctū de delectione, vñ Rhom. viij. Ipe spūs testimoniu reddet spiritū nro q̄ lumus filij dei, si autē filij z heredes, here-

des quidem dei coheredes autem christi. Sextum est ruine preservatio cautio. Unde dicit christus. Nec locutus sum vobis ut non scandalizemini sed in persecutionibus corruendo in peccata et in damnatione. Nam absque synagogis facient vos. sed venit hora ut omnis qui interficit vos etc. Ex quo elicitur quod qui se debite preparant ad spiritum sanctum mercentur per ipsum spiritum sanctum preservari a ruina peccati et damnationis eterne. ut patet in discipulis qui per spiritum sanctum fuerunt confirmati in gratia. Sed qui se non preparant manent in peccato. Dicit autem Gregorius quod peccatum dum per penitentiam deletum non fuerit suo pondere mox in aliud trahit et sic damnationem inducit. Septimum est et ultimum scilicet visio dei clarior. ideo dicit in euangelio. Hec faciet vobis quod non noverunt patrem neque me. Ex quo dicto elicitur quod mali non noverunt deum per fidem charitate formatam et per consequens nec faciem eius videbunt in futuro. et per contrarium quanto hic homo melius recognoscit deum se bene preparando ad gratiam eius assequendam tanto clarius videbit deum in celo per gloriam. Unde Gregorius dicit. Deus quanto abluitur lacrymis videbit clarius dei faciem. Exemplum. Sicut in speculo bene polito et bene detergo clarius videtur species. sic a mente purgata limpidius videtur dei facies in presenti per gratiam et in futuro per gloriam. Ergo charissimi auscultemus et recogitemus quanta bona nunc acquirere possumus. Ecce et christus dicit in fine euangelii huius. Nec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis. Reminiscamur ergo nunc verbi christi quia venit tempus ut preparemus nos per die prima Pentecostes ad spiritum sanctum suscipiendum. Faciamus ergo nunc ut acquiramus gratiam et gloriam Amen.

Dñica eadez Ser. iij. scz de sessione chri ad dextrā p̄ris et astati eius celesti curia.

Itta vobis

a prespm veritatis Joan. xv. et in euage. Verba sunt salva

toris nostri iesu chri in quibus satis ostenditur am affectione ad dextrā dei patris cum dicit. Mitta vobis a p̄re. hoc est quoniam ero sedens in maiestate dei patris: ab illa maiestate est qualitate diuine. mittam simul cum patre vobis spiritum veritatis. In hoc autem factum voluit chris docere nos quod visus spiritum sanctum habere post christum in celum ascendere aliter non possumus nisi exemplo christi qui multum laboravit et in passione humiliatus fuit usque ad mortem crucis. Phil. ij. Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem crucis. Et nos laboramus et humilitatem sectemur ac patientiam. Sicque mereamur in gratia spiritus sancti consequi regnum celorum ut habeamus post labores quietis premium. post humilitatem exaltationem. ut patet per Aug. Audiamus ergo quid christus loquitur in hoc euangelio.

Ex quo autem ecclesia pro hoc tempore sub octava ascensionis christi mentionem facit de sessione ipsius christi ad dextram patris. ad cuius maiestatem ascendit. Iuxta illud Mar. ultimo. Dominus quidem iesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. quod potest poni pro alio thematate huius sermonis. Et quoniam iste est unus articulus fidei christiane quo confitemur quod christus ascendit in celum sedet ad dextram dei patris omnipotentis inde venturus est iudicare vivos et mortuos. Idcirco de hac christi sessione tria mysteria notemus pro hoc sermone.

- Primum dicit dextre dei patris affectio.
- Secundum dicit curiam amabilis affectio.
- Tertium dicit angelice dignitatis associatio.

Circa primum de affectio

ne christi questiones sunt. Prima de nomine sessionis. Secunda de significatio dextre patris. Tertia de congruentia appropriatiois. Prima questio quod debeat intelligi per hoc quod christus dominus dicit sedere in dextra dei patris. nam si intelligimus sedere materialiter secundum quod designat et includit membrorum curuationem et compositionem ad sedendum in aliqua sede. mirum esset quod in celo empyreo essent aliquae sedes cum illud celum sit equaliter indivisibile in omnibus partibus suis propter quod sedes in celo non potest formari ex celesti corpore nec ex aliena materia quia

nil corruptibile in celo illo erit. Quod ergo christus dominus in celo dicit sedere: aut super quod sedeat. Ad hec notandum secundum Rayne. in summa sua. et concord. Lyrā: aliosque. quod in sacra scriptura sedere vel nomen sessionis diversimode accipitur. quod aliquando accipitur pro membrorum compositione: ut predictum est. Sicut legitur de christo quod cum docebat discipulos tanquam magister sedendo ut frequenter docebat. ad significandum quod vita contemplativa ad quam discipuli fuerunt applicati in quiete esset exercenda. et hoc patet Marti. v. ubi dicitur: quod ascendit Iesus in montem ubi erat predicaturus legem novam. et cum sedisset: inquit accesserunt ad eum discipuli: et aperuit os suum. docebat eos etc. Sed quando christus popularibus predicabat: stando clamabat: non sedendo. Lu. vi. Descendens Iesus de monte stetit in loco campum patris. Et hoc quod in ecclesia consuetudo crevit quod scilicet magistri sedendo legunt lectiones. sed predicatorum stando predicant. Sic ergo sedere ut dicitur aliquando accipitur in tali significatione. Sed aliquando accipitur in scriptura sedere pro quiete vel mansione. iuxta illud Deut. j. Sedistis id est mansistis in caedes barne multo tempore. et Lu. vi. Sedete in civitate. Item preterea aliquando accipitur pro regia potestate et iudicij autoritate. Prover. xi. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. hoc est secundum Lyrann: Rex qui bene regnat et iudicat: dissipat malum culpam quia mali homines resipiscunt talem suam apem vel iudicem. Itaque ad questionem respondet Aug. in symbolo: dicitur sic. Sedere inquit habitare intellige: quomodo dicimus de sancto quod homine In illa patria sedet per tres annos. Sic ergo credite christum habitare in dextra dei patris. Intelligite etiam regis potestatem et iudicij quam accepit ille homo susceptus a deo ut veniat iudicaturus. Hec ille. Et sic patet quod sedere christum in dextra patris non est aliud quam manere in beatitudine et regnare.

Secunda questio quid significet per dextram patris. Cum enim deus pater non assumpserit corpus: sed ut christus dicit Joan. iij. spiritus est deus. Quomodo ergo dicitur habere dextram: Ad hec respondeat Aug. li. de fide catholica. secundum brevitatem symboli: dicitur. Creditus christum quod sedet ad dexteram patris: nec sic quasi deus pater habeat dextram aut sinistram la-

tus. hoc est patri non competit qui est invisibilis et simplicissima lux spiritualis. Sed hoc dicitur de christo quod ad excellentiam beatitudinis quam dextra significat. Nam Aug. ibidem dicit. Beatus enim est christus et ipsius beatitudinis nomen est dextra dei patris. Hec ille. Unde secundum Rayne. et Tho. ac Aureo. concord. Lyr. super Mar. Christus dicitur sedere ad dextram dei patris non secundum situm dextre corporalis. sed designando et intelligendo metaphorice per dextram istam quatuor. Primo quod ad christi deitatem: filij dei et patris equalitatem. quia secundum deitatem filius est equalis patri. Secundo quod ad christi humanitatem designando per dextram honoris maiestatem et societatem. quod eadem veneratione venerant omnes angeli et omnes homines humanitatem christi in quantum unita est verbo sic et deitatem. sicut vestis regia cum ipso rege equaliter honoratur quoniam rex est indutus ipsa. Tertio per dextram designando beatitudinis summe felicitatem. quia christus est super omnem creaturam in potentioribus bonis glorie. sicut dextra est pars nobilior et potentior corporis: ut dicitur glo. super Col. iij. Unde et quod honoramus amplius ad dextram locamus. Verbi gratia. Rex personam magis honorabilem ad dextram facit stare. sicut Salomon fecit matri. iij. Reg. ij. Quare per dextram designando iudicariam potestatem quam convenit christo in quantum est deus et homo. Unde ipse dicit Joan. v. ca. Pater omne iudicium dedit filio. hoc quod ad primum. et pater dedit ei iudicium facere quod filius hominis est. hoc quod ad secundum. Patet ergo quod per dextram patris significatur quatuor predicta. Ergo per dextram preparate ad iudicium.

Tertia questio Utrum sedere ad dextram dei patris competat soli christo: an etiam alijs beatis. Respondeo: questio est. quod cum spiritus sanctus sit equalis patri et filio secundum deitatem: quare non dicitur spiritus sanctus sedere ad dextram dei patris: mirum videret. Item quod de beata virgine Maria de qua canit. Assitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato etc. Denique cum multi angeli et beati in celo sint a parte dextera christi: quare non dicitur deitatis: Ad hec respondeat secundum Rayne. in summa. et Thom. super. iij. distinc. xij. quod in sacra scriptura attribuitur beatis diversimode ista precipue tria. videlicet Sedere a dextris dei. Item stare sive assistere a dextris dei. ac Essere a dextris dei. Primo nempe sedere a dextris dei compe-

tit soli ch̄o. Unde Heb. j. Ad quē ange/ loꝝ dixit de aliquā sede ad dextris meis. q. d. ad nullum. et p. cōsequens nec ad aliquā creaturā. Et rō patet ex p̄dictis secūda que/ stione. quia sedere ad dexterā dei importat illa q̄tuor predicta simul que soli ch̄o hā bent conuenire p̄ncipalit̄. Unde Asteran⁹ in summa li. ij. n. ly. de articulis fidei dicit. q. de spiritu sc̄o q̄uis posset dici q. sedeat ad dexteram patris et filij quo ad equalita tem deitatis quia equalis est deo patri et fi lio: tamē hoc non dicit de eo sed appropria tur filio: et p̄cipue p̄pter iudicij potestatem et assumpte humanitat̄ honorabile maie state: vt patet per Aug. de trini. Secundo stare a dextris dei siue astare cōuenit ch̄o simul et beate virgini. quia stare vel astare est adiuuant̄ in aduersitate. Unde et Ste phanus p̄martyr vidit Iesum stantem a dextris dei in aduersitate tanq̄ p̄pugna/ torem adiuuantem: vt Grego. dicit in Ho mel. Item stare vel astare est aduocatoꝝ officium. Sed qm̄ ch̄s domin⁹ vt scribit̄ j. Joan. ij. ca. est aduocatus noster ap̄d pa trem. Similiter et beata virgo Maria est aduocata nostra apud filioꝝ: vt canit eccle/ sia. Et ipsa est adiutrix nostre infirmitatis post ch̄m in oib⁹ tribulatiōibus. Ideo vtriq̄ attribuit̄ stare et astare: iuxta quod dicit Bern. Q. homo securū accessum hā/ bes (in q̄) ad deum: vbi mater stat an̄ filij: et filius stat ante patrem: mater ostendit fi lio pectus et vbera: filius ostendit patri la/ nis et vulnera. Nulla poterit esse repulsa vbi tot concurrunt amoris insignia. Hec Bern. Meritamē beate p̄ginis officium h̄ sit astare: non tamen est sedere in dextera dei patris. quia q̄uis ipsa sit exaltata sup oēs choros angeloz: non tamen ad equali tatem dei sicut ch̄s. et ideo illud sedere so/ li ch̄o cōpetit. Potest tamen dici q. beata virgo sedeat in dextera humanitat̄ christi quia post christi humanitatē est in potiori bus bonis glorie: vt per Alber. patet sup Diffus est. Tertio esse a dextris dei attri/ but̄ omnib⁹ sanctis et angelis. quia vt dicit Orige. Dextera dei significat eternam beatitudinem vel requiē sanctoroz que oib⁹ competit beatis. Unde Apocal. vij. Joā. dicit. Et oēs angeli stabāt in circuitu th̄o

ni. s. ch̄i. et ceciderūt in conspectu throni in facies suas et adorauerūt. Et infra dicit b̄ beatis. Hi sunt ante thronum dei q. seruiunt ei die ac nocte. Unde esse a dextris dei non est aliud q̄ p̄cipare b̄titudinē a deo. Aliqñ etiam stare in dextris dei pro eodez accipit. ideo vtriq̄ vt sic pro eodem accipi endo oibus beatis competit. Sed sedere ad dexterā dei soli ch̄o attribuit̄. Q. p̄ccatores dicam vobis illd̄ Col. ij. Que sur sum sunt querite vbi ch̄s est in dextera dei sedens.

X

Circa secūdu de curie

amabilis astatione. s. coram ch̄i. maiestate vt nouerim⁹ qualiter ch̄o sedenti in dexte ra patris astant omnes angeli et beati et tota curia celestis summa reuerentia: honore et amore: p̄pter que est nobis valde deside rabilis illa gloriosa et supbenedicta astatio in tam beata curia Notandū q. illa curia celestis christo cōmendabilis est ex plurib⁹ Primo ex maiestatis excellentia. q̄a ibi astant beati coram summa maiestate diuina videntes dare deitatem ch̄i et glorioꝝ hu manitatem summo regio solio exaltatam. Quæstio nanq̄ p̄lat̄ apud theologos vtz christus in celo sit sublimat⁹ in solio existen te in medio beatoꝝ. Et videt̄ q. sic. q̄a re/ ges solent sicut condecet in medio sui exer/ cit⁹ sua solia collocare: iuxta illud Job. xxx. Cū sedere quasi rex circūstante exercitu zc. Sed ad hoc r̄ndet̄ breuiter fm̄ iniam Ri/ char. sup. ij. dist. xxij. q. ij. ar. ij. cōcor. Bo nauen. sup. ij. di. ij. circa fram̄ Frā. Haro. q. ch̄s residet nō in medio b̄toꝝ localiter sed exaltatus in summitate summi celi vbi est locus gl̄enobilissim⁹. Cū p̄s. Ascen dit sup celum celi. et Ephes. iij. Ascendit sup oēs celos. Hoc aut̄ non est intelligen/ dum ad extra celū. quia vt dicit P̄hs. j. celi Extra celū nihil ē. Sed q̄ ad intra ad sup/ ficie summā celi empyrei. Et sic ch̄s altior est oib⁹ tā dignitate q̄ loco: ita q. sup p̄tū cē ch̄i nihil est d̄ celo. Et sic ad autoritatē Job r̄ndet̄ idēz Rich. q. ch̄s tanq̄ rex d̄ esse in medio exercit⁹ b̄toꝝ nō fm̄ locū: q̄a exaltat⁹ ē in sede altissima diuine maiestatis sed fm̄ aspectū gl̄ie q. videt̄ ab oib⁹ beatis astantib⁹ et mirantib⁹ de gl̄ia tāte maiestatis

Secūdo ex aspectus facialis leticia. quia oēs facie ad facie delectabile videbūt ch̄m in decore glorie. Hoc em̄ qd̄ mirū erit. quo nū vt glo. sup Job. xxj. dicit. Sicut ordi/ nant de⁹ stellas celi respectu solis. sic et san ctos ordinant in respectu ad christū ad ori entē vel occidentē vel aquilonē. Nihilominus tñ pie credendum est inquit Rich. vbi supra ch̄m dñm in illo throno celestis glo rie sic situatū supra omnes. s. nullū habe/ at retro se. Sed sic q. omnes et singuli electi in facie ip̄ius ch̄i aspiciūt summa reuerentia et leticia etiam oculis cor poralib⁹ post resur rectionem. Ratio huius est qz cum facies ch̄i sit tam delectabilis aspectui vt etiā an geli in eā dēderēt p̄spicere. j. P̄f. j. Si q̄ aliq̄s sic a tergo esset situatus q. nō aspice/ ret minus p̄fecte esset beatus qd̄ nō conue/ nit rationi celestis beatitudinis que omnū bonoz aggregatiōe d̄z esse p̄fecta. vt dicit Boe. ij. de sol. et Aug. Glade ergo desi/ derabilis est talis curia vbi videbim⁹ ch̄m in leticia p̄petua. Tertio. cōmendabil̄ est ex summa reuerentia: qz ibi omnes electi in su/ ma reuerentia regali tanq̄ reges singuli co/ ronati astabūt corā summo rege christo lau/ dantes et glorificantes eū p̄petuo post resur/ rectionē etiam in corpe. y Quert̄ hic vtrū beati in celo post resurrectionem coroz ch̄o et diuina maiestate p̄tinue in p̄petuuz stabūt an aliqñ etiam sedebūt. R̄ndet̄ fm̄ Scotū sup. iij. di. xlix. q. de agilitate bea/ toꝝ. vbi infert corollariū dī. sic. Sc̄i in pa/ tria nō habebūt sitū nisi erectū in celo. non aut̄ sessionis. Nā inclinatio p̄tū videt̄ repu/ gnare agilitati s̄ erectio siue statio videtur esse situs p̄ueniens corpi inq̄tū est instru/ mentū aie. qz tūc maḡ aptū ē et p̄mptū ad opationē. Hec Sco. Et p̄firmat dictū suū p̄ Aug. li. de simbolo vbi dicit de ch̄o. q. vtz hoapm q. ch̄s dicit̄ sedere ad dextra p̄tis nō est intelligendū de sessione corpali fm̄ cōpositionē mēbroꝝ flexis poplicibus. Nā et stephan⁹ vidit ch̄m stantē nō seden tē. Hec Sco. Alia etiā rō ad id est qz beati ex quo in celesti patria cōtinue habeant deū laudare et coram deo reuerenter astare. nec vnq̄ fatigant̄ in perpetuum. nō est ratio ali qua q̄re deberet̄ sedere cum in laudādo de/ beant potius stare sicut cōsuevit ecclia et h̄

deceat astationi regie maiestatis. Vñ p̄o reuerentia dei tā ch̄s q̄ b̄rā virgo et omnes electi p̄petuo stabūt nec vnq̄ volūt sedere. Q. homo desiderat talia bona celestia vt p̄petuo gaudeas. Nā si nolueris: in inferno iugebis iacēdo p̄petuo in igne et veribus conscientie. Esa. xij. Subter te sternitur ti nea et opimentū tuū erūt vermes. Nam vt ex verbis Scoti vbi sup colligi potest. iace re videt̄ situs naturalis corpi humano ex elementis et p̄cipue ex terra composito. Non sic aut̄ est de sedere. ergo reprobi q. terrena dilexerūt iacēbūt p̄petuo post resurrectionē in terra et igne infernali nec poterūt se erige re p̄ recreatione p̄solabili ad sedendum. sed beati licz possent sedere sicut stare et ambu/ lare tamē nolūt sedere ob iugē dei reuerentiā. Ergo p̄ctōz ve et te tibi nisi in presen/ ti penitentia egeris. Quarto ex sola tiosa amicitia. qz in celesti curia erit amicitia maxima. et accedentes ad christum ac ad se mutuo consolabuntur miratōandi/ tate ab inuicē Si em̄ quererēs vtrum ch̄i/ stus et quilibet beatus manebit semp et cō/ tinue in suo loco deputato in celesti choro. Respondetur fm̄ Rich. vbi supra. et in. iij. dist. xlix. et fm̄ Landolphū quoz et Fran. Haro. p̄cor. p̄ plura puncta notāda. Pri/ mū de christo q. sez non est putandū q. cō/ tinue in illo suo loco christus resident. sed aliquando se transfert ad aliū locūz vel ad aliaz partē celi saltem ad tēpus modicum. quia non est obligatus illi loco s̄ fm̄ cōgru entia locus iste est deputatus christo. Nā aliqñ etiam ad hunc mūdū venit christus post ascensionē apparedo aliq̄b. vt patz in alloquēdo saulū Actū. ix. Saule saule qd̄ me persequeris. Et etiam apparuit Joāni euangeliste euocando ip̄m in celum vt dicit Hieron. et multis alijs. Item canit eccle sia de beato Francisco di. Ad quē venit rex e celo amictu seraphico. Et iterum. Lemit seruus redemptorem. Scdm̄ punctū est sez de beatis q. ipi b̄rā tam nūc q̄ post resur rectionē p̄ sua voluntate sicut velle deum vi dent possunt se mouere. vt accedat vnus ad alterūz vel ad christū p̄pinq̄. ita q. si Pe trus vult p̄t esse iuxta Nicolaum vel aliuꝝ quencunq̄ et eōuerso p̄grediendo ex vno choro ad aliū siue superiōrē siue inferiōrem

Et hoc facit quilibet per dotem agilitatis pro solatione mutua iuxta dei voluntate. vñ scribit *Esa. xl.* Qui sperat in dño mutabunt fortitudinem. assumet pennas. s. agilitatis current et non laborabunt. ambulabunt et non deficient. *Hec ibi.* Et hac auctoritate *Scor^o sup. iij. di. xlii.* elicit q̄ corpora glificata post resurrectione mouebunt ab aia nõ solu organice vna pte mota alia quiescente (sic exēpli gr̄a fit in ambulādo per pedes) s; etiā non organice totū corpus p̄t aia s̄ mouere q̄ inquit volabūt et non deficient. vñ vnū corpus gloriosum ibit ad alterum motu quo sibi placet. vel pedib; gradiēdo vel totū corpus simul mouēdo. et vtrumq; hor; fit sine omni fatigatione in ppetuum.

Tertiu punctū est q̄ in beatis p̄talē motionem qua aliqñ plus distāt a ch̄o vel ap̄ propinquāt nõ minuit in aliq̄ eor; cōtemplatio. q̄ quocūq; vadūt sp̄ deū p̄tē habebunt. et preterea p̄tute sup̄naturali humanitatem ch̄i oculis corp̄alib; videbunt in quocūq; loco celi empyrei fuerint vel quocūq; fuerit. *hec Ric. O ḡ aia noli te p̄dē p̄ p̄ctā s; age p̄nāz vt p̄ueas ad celeste regnū.* et

Circa tertiu de societa

te angelor; Querit vtz bñ cū angel; s̄l associati stent i celesti curia an separim. isti a pte ch̄i dextra et illi a sinistra. Ad h̄ r̄ndet fm *Uincen. de Ualen. ser. ij. dñice p^o octauā* pasce q̄ feci simul residēt cū angel; i celo. q̄ ch̄s d̄r *Joā. x.* Fiet vnū ouile. s. ex hoib; s̄mul et angelis et vnus pastor. Ad idē *An. ro. florē. in. iij. pte sue sume d̄r q̄ oēs sc̄i de h̄t associari singulor; ordinū angelis. ita q̄ nullus eor; solitari^o replat. sed vnus sc̄is cum vno angelo in quocūq; ordinū.* Iuxta illud *Deut. xxxij.* Constituit terminos populorum s; beator; hominū iuxta numer; filiorum dei id est angelorum vt exponunt doc. Contemplamur ergo pie fm *Bo. nauen. sup. ij. dist. ij. circa lram. et Uincen.* vbi supra. q̄ ch̄s dñs cum patre et sancto spiritu residet super omnes beatorum et angelorum ordines loco et dignitate. Post eū beata virgo Maria exaltata super omnes choros vt canit ecclesia. Deinde chorus angelorum seraphim Cum quibus stant sancti maximi qui erant pleni charitate vt

Apostoli: Martyres et huiusmodi. Post hos choros Cherubin cū quib; sancti doctor; et predicator; infra hos choros chororū cum quib; stant sancti mundana contemnetes vt religiosi et huiusmodi. De inde dominationes. inter quos prelati ecclesie. Post hos principatus. inter quos boni principes regna et prouincias bene et iuste regentes. Post hos potestates cum quibus erunt virgines potenter carnem mundum et diabolum vincentes. Deinde virtutes cum quibus erūt sancti confessores miraculis et operib; sanctitatis clari. Post hos archangeli cū quib; erunt vidue sancte opera misericordie exercentes et deuoti ac spirituales homines. Deinde angeli cū quib; sociabuntur boni coniugati deuz vt diligentes et omnia mandata custodientes. In infimo ordine erunt paruuli baptisati qui non p̄p̄s meritis sunt saluati. Similiter ibi erunt illi qui tantuz in extremis vel circa finem vite couersi sunt et non tam fortem penitentiam egerunt vt merent angelis equari. Similiter ibi erunt cōmunes christiani qui pauca merita adquesierunt infra angelos. Sed reprobi vbi erunt missi in inferno. Ergo q̄ beata illa curia celestis vbi perpetuo omnes electi beatificati omni bono regnabunt cum christo. Exēplum legitur in gestis Sancti Francisci et in speculo exemplorum q̄ quidam iuuenis delicatus in ordine minorū nouitius hor; res habitū q̄si saccum vilissimū et penitētie opa refugies voluit exire. sed magister su; induxit eū vt oraret coram altari vbi orans raptus est et vidit processionaliter transcurrentem infinitam multitudinē vestimenta eorum erant ornatissima. facies et manus ap̄parebant sole splendorosiores et ibant bini et bini cum angelis simul concinentib;. In fine processionis erant duo prefulgētes post quos erat quidam quasi nouus Miles ab omnibus honorandus. Admirans iuuenis ille in spiritu interrogauit quid hec essent. Responderunt. Nos sumus fratres Minores in celo regnantes cum christo. Duo vltimi ceteris clariores sunt beatus Franciscus et beatus Antonius. Ille autem vltimus est quidaz frater nouiter mortuus cuius animam in celum deferimus

Omnis aut gloria inmensa fulgore rutilans data est nobis pro pnia quam egim; in vita et pro obedientia: castitate: charitate et alijs bonis opib;. Tūc iuuenis ad se reuersus: p̄niam egit et in religioe perseuerauit. Rogemus ḡ ch̄m et.

Dominica eadē Sermo. iij. s. de ipsius christi coregnatione in dextra patris ac ei^o loco cum beatis.

Spiritus de

ritatis q̄ a patre p̄cedit ille testimonium perhibebit de me *Joā. xv.* et in euangelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri in quibus predixit q̄ ipm esse vtz deum in celis regnarem spiritus sanctus infallibili veritat; testimonio toti mundo comprobaret. Quod iam impletum fore manifeste patet. Proinde ecclesia sancta in hodierno officio meminit p̄cipue de tribus quib; daret toti mundo p̄ sp̄m sanctū qm̄ ch̄s est verus deus celi et terre. Primo q̄dem meminit de ascensione ch̄i in celum. quia officium Ascensionis p̄ totam hanc octauam legit: quo docet ch̄i stum esse verum deum. Non em̄ post mortem resurgere in gloriam et propria virtute ascendere in celum potuisset: nisi esset verus de^o celi et terre. Seco meminit de christi sessione et coregnatione in dextra dei patris sup̄ omnes angelos et beatos ac sup̄ totum mundū. quo patet ipm esse vtz deuz. Tūc canit in missa hodierna illud *ps. xlvj.* Regnauit dñs super omnes gentes: de^o sedet sup̄ sedem sanctā suam. Et hoc potest poni pro alio themate hui^o sermonis. Tertio meminit ecclesia de sp̄s sancti p̄missione cuius aduentu p̄ innumera miraculorum testimonia daruit toti mūdo q̄ ch̄s qui talia fecit fuerit verus deus. Et de hui^o spiritus sancti aduentu et testimonio loquitur euangelium. *Fr̄s ex quo hodie et diebus istis post ascensionem ecclesia meminit de celesti regnō christi in dextra patris: ad quod puenit in Ascensione. Adarco de ipso christi Jesu regnō celesti et p̄dētia super omnem creaturam agentes in hoc sermone preter predicta in sermone p̄cedenti tra-*

notemus mysteria.

Primū dicitur diuine habitationis. Secūdo dicitur celice collocationis. Tertium dicitur amplifice coregnationis.

A Circa primū scilicet

de diuina habitatione. Questio est Vbi altissimus deus specialiter dicitur habitare vt sic christus dominus ibi in dextra patris sedens habeat regnare. Admirum hoc licet mens humana ad plenum non possit comprehendere: tamen quantum expedit ad salutem vtile est scire vt nouerimus vbi queramus deū. Respondendo ponamus tres veritates. Prima. Deus non inuenitur nisi mundus contemnatur. Hanc ponit Ambrosius sup̄ *Luc. libro quinto.* Vnde de hortatur Apostolus ad *Collof. ij. v. dicens.* Si consurrexistis cum christo: quia sursum sunt querite: vbi christus est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite: non que super terram. *Hec ille.* quasi dicit. *Fr̄s tres vos omnes christiani qui eratis peccatores a principio: sed cum ipso christo surrexistis per veram penitentiam: querite celestia et cōtemnite omnia terrena: exemplo christi qui noluit i terra ista habitare post resurrectionem: sed ascendit in celum ad dexteram patris manens. Sed quare debet at christianus mundi delectabilia cōtemnere et ad celestia querenda se totum dare: aliquid quas rationes breuiter hic ponamus.*

Prima ratio. Quia Christus in celum ascendens: discipulos suos mundum contemnentes benedixit. et per cōtrarium mundo maledixit et excommunicauit. Nam scribitur *Luce ultimo cap. q̄ eleuatis manibus benedixit discipulis dum ascenderet in celum. Sed q̄ mundum excommunicauerit et maledixerit: colligitur ex his que habentur in euangelio. Quia Joannis. xliij. ca. dixit q̄ paracetum daret discipulis a patre: quem inquit mundus non potest accipere: quia non videt eum: nec scit eum. Et sic videtur mundū excommunicasse quando ei negauit sacramenta que non habent efficaciam nisi in spiritu sancto. vnde sic mundus non potest accipere spiritum sanctum nec sacramenta. Item quia interdixit mundum a sua propria oratione *Joan. xv. di.**

nota

Ego aut p eis. s. discipulis rogo inqt: non pro mudo. Ecce p mudo noluit orare chris...
Iste q tñ p crucifigibz oravit di. Pat dicit...
morte eis qz nesciunt qd faciunt. Qd qz grat...
uis ista excoicatio. Tunc q mundu amare...
Irem qz mudo non dixit chris vale. sed ve...
multotiens. Nam Matth. xviii. dixit Ve...
mudo ab scandalis. et Lu. vj. Ve vobis dicit...
uibus q habetis cosolatione vestrā. Ve vo...
bis q saturati estis qz esurietis. Ve vobis q...
nunc ridetis qz lugebitis z flebitis. et Apo...
cal. viij. Ve ve ve habitabit in terra. Hec...
oia pdicta sunt signa maledictōis seu exco...
municationis a deo. qz negavit chris mun...
do oia q solet ecclia maledictis vl excoicat...
negare. de qbz p. Si p delictis qz anathe...
ma efficiat. p. Os orare vale comunitio me...
sa negat. Et sic patet. Qd hō cōtēne mun...
dū: ne ei amore pereas in eternū. B

bitate in celis. Secda veritas ad qd...
stione pmissam ponit talis: q deus bndi...
ctus qvis sit vbicqz z in cunctis creatur...
tus: tamē nō habitat in oibz. Hanc vitatē...
ponit Aug ad Dardanū. z Dgr li. j. di...
xxxvj. Fatendū est vbicqz esse deū p deat...
inqt pntia. sed nō vbicqz p inhabitatiōis...
grām. ppter hanc em habitatiōe grē non...
dicim. Pater noster q es vbicqz: cū z h ve...
rum sit. sed q es in celis. i. in sanctis in qbz...
est de qdam excellentiori modo. Hec ibi...
in textu. Pro ampliori declaratiōe Notan...
dū est fm Dgrm ibidem ac Bonauen. z...
alios doc. sup ea. dist. q de aliter est in se...
aliter est in oibus creatur: aliter in sanctis...
et aliter in choro: aliter in templo ecclie ter...
restris z celestis. et adhuc aliter dicit esse in in...
ferno z pctōibz obstinat. et sic dicit de esse...
alibi vel habitare diversimode. Et vt ma...
gister vbi s. dicit. Deus nō vbicqz est ibi...
habitat. vbi pō habitat ibi est Hec ille. qd...
esse sup est qz habitare. Presentiā em so...
lā dicit esse. sed habitare gratiā. Primo...
itaqz deus altissimus dicit esse z habitare in...
seipso qd ab eterno incommutabiliter sp in se...
existit. Un Darn. li. j. ca. xij. dicit. De ima...
terialis exis et inaccessibilis i loco nō...
est. Ipe em suū pnt locus est. hoc est dicere...
P in filio: et fili in patre: et spū sanctus...
in vtroqz est. Hinc etiā Dgr vbi...
s. Aug. li. cōtra Maximinū allegan. dicit. Sed...
dicit aliqs. Anteqz faceret de celis...
z terrā: anteqz faceret scos vbi habitabat...
In se habitabat deus. apud se habitat. et...
apud se est. Hec ille. Ad id Aureo. in com...
pendio. li. j. ponit tales vsus. Dic vbi tūc...
esset cum pter eum nihil esset. p. Tunc vbi...
nunc in se quoniā sibi suffiat ipe. Secdo...
deus dicit esse in oibz creaturis. Nā Da...
gister ibidem allegat Gregoriū sup cant...
ca canticor. di. q deus est in oibz rebus...
et vbicqz tripliter. scz essentialiter: potētia...
liter: et pnter. vnde vsus. Enter potenter...
deus est vbicqz pnter. Ratio fm Bona...
uen. quia omnis creatura sicut de nihilo est...
facta: ita in nihilū redigeret nisi virtute dei...
qui dedit esse creature conservaret. vt pat...
et per Grego. in Moral. Nam omnis cre...
atura ex se habet fluxibilitatez z variabili...
tatem: eoqz producta est d nihilo et accepit

esse ab alio. z ideo non pot stare nisi susten...
tes ab eo q dedit ei esse. sicut exemplū ha...
bemus. Si forma sigilli impmat in aquā...
nō pstat ad momentū nisi pntente sigillo eo...
q aqua fluidibilis sit. Necessē est q ois cre...
atura sustentet p virtute diuinā. Sed qz...
in deo virtus idē est qd sua substantia sicut...
idem est esse z posse vt dicit iij. Phys. ergo...
deū esse in oibz creaturis necessariū ē p...
potentiā pntis cōsuantis z regentis z p...
pntiā. qz cuncta dare cernit z intuet. et sic...
oia sunt in cōspectu ei z in pntiā. z p cōt...
seqns est in oibz p essentia. Un Dgr vbi...
supra allegans Gregoriū dicit sic. Licet de...
us cōmuni modo oibz rebz insit pntiā po...
tentiā z substantia: tamē familiari modo p...
grām dicit esse in illis qui misericentiā ope...
rū dei acutus z fidelis considerat. Hec ille

Sup omnes angelos et beatos. Septio...
pterea deus qvis nō habitat in inferno et...
in peccatoribus obstinatis ac demonibus...
tamē quodāmodo dicit etiā ibi esse. iuxta...
illud Psal. Quo ibo a spū tuo: et quo a fa...
cie tua fugiā. Si ascendero in celū tu illic...
es. sequit. Si descendero in infernū ades...
Sed quōd dicit fm Bonauē. vbi supra...
braciter cū determinatione: qz scz deus est...
in illis solūmodo qz ad cōseruationē na...
ture z iusticie manifestationē: qz cōseruat...
etiā demones z omnes dānatos ppetuo i...
pntis. Ve ergo et ve peccatoribz qui nō...
lunt penitere: quia pereit a deo. Tertia...
veritas ad questionē respōsiua est q de...
dei filius christus ac spū sanctus qvis sit et...
regnet per totū mundū in oibz. tū speci...
alissime regnat habitās in beatorū regnis...
celestibus. Hec satis patet declarata ex iā...
pdictis: z patebit ex sequētibz articulis hu...
ius sermonis.

Sermonis secundū de celestibus

Collocatō: ex quo dicit i scriptura iuxta...
illud thema. Regnauit dñs. i. chris sup gē...
tes deus ipe sedet sup sedem sanctā suā. scz...
in regno celoz. Questio occurrit vbi habz...
esse sedes regni christi in celo empyreo vbi...
residet cū beatis oibz ppetuo. Et hāc q...
stionē mouet Franē. maro. in sermone quo...
dam dāns talē rationē. Quia celū empyre...
um est immēse magnitudinis adeo q oēs...
electi in corporibz gloriosis nō sufficiunt re...
plere totū illius celi ambituz p circuitum...
Ideo dubitari potest: versus quā partē ce...
li habeat locū celeste regni maiōis bea...
torū z angelorū: ac thronus christi z beate...
Marie virginis. Ad hāc questionē respō...
dendo notandū est q fideles dei a pncipio...
veteris testamēti varias habuerūt cerimo...
nias qbz designauerūt vbi deus ipe specia...
lius habitaret in celo vt possum colligere...
ex doctōibz. Primo qdem iudae veteris...
testamēti solebat orare ad occidentē. z sic...
sua adoratiōe representabat deū z ei regni...
habitaculū fore vsus occidentē. Unde z...
sanctascroz in tabernaculo dei erat verius...
occidētē. Ero. xxvj. Et sic etiā erat in tem...
plo Salomonis. Proinde ps. lxxvj. Can...
tate deo psalmū dicite noi ei: iter facite ei

q̄ ascēdit sup occasum: dñs nomē illi. S; hec fiebat in figura ad significādū q̄ ch̄s deus p̄ occasum mortis ascēsur⁹ erat in celū: vt dicit Bre. 7 fm Lyrā sup p̄dicto p̄bo psalmiste. Per hoc designat q̄ ch̄s domivus ascendit sup locū adoratois hūane scz ad locū adoratois angelice q̄ est in celo empyreo vbi angeli adorāt ch̄istū. Et h̄ ḡno habet q̄ ch̄s sit locat⁹ 7 ei⁹ regnū in occidente. Sed rātmōdo hec voluit de⁹ fieri in figura de ch̄o passuro 7 adorādo. Et etiā vt p̄ hoc excluderet idolatria quaz r̄u orienti soli exhibebāt in veteri testam̄to fere om̄es populi. vt p̄tz Ezech. viij. Secūdo ch̄riani adorant p̄lus orientes Nam sanctuaria eccliarū 7 altaria sic p̄struunt vt sacerdos in missa 7 popul⁹ verso vultu stēt ad orientē. Hoc autē fm Rich. sup. ij. di. ix. q. ij. ar. vlti. 7 p̄cor. Rayne. in summa ideo qz paradysus in oriente est. Gene. ij. Et sic quasi ad paradysum. i. celestem q̄ri mus redire per orationē. Et cū h̄ ortū ve/ri solis. hoc est ch̄isti incarnatōem p̄fiteri designam⁹. Sed ex hoc aliqui putāt ch̄istum 7 eius regnū esse in orientali parte ce li. quia dicit Psal. Psallite dño q̄ ascendit sup celum celi ad orientē. Tamē hec auto ritas nō concludit. qz fm Lyrā. p̄ tāto d̄z ch̄s ascēdit ad orientē qz ascēdit de mōre oliueti q̄ est i orientali parte iuxta hierusalē. Vel etiā fm Fran. maro. qz ch̄s ascendit i celū verso vultu ad orientē: vt dicit Dam̄. Deniqz infideles mahometū credē ad orant versus meridiē: sed de illis p̄transco. quia errore decepti sunt. Ad questi onem ergo dicendū q̄ licet nobis sit incer tum in qua parte celi sit sedes regni ch̄isti 7 ciuitas superna: tamē opinari possumus cū Fran. maro. q̄ sit in parte aquilonari. q̄ uis enī nō est asserendū temerarie. sed tñ p̄ batur fm eundē ex tribus. Primo ex illo dicto Psalmiste. Magnus dñs 7 laudabi lis nimis in ciuitate dei nr̄i in monte sc̄to eius. Fundat exultatiōe vniverse ter. mōs sion latera aquilonis ciuitas regis magni. Ecce dicit q̄ ciuitas regis magni est in la/teribz aqlōis. Sc̄do ex p̄bo Luciferi Esa. xij. dicentis. In celū ascendā. i. empyreuz sup astra celi. Lyrā. i. sup angelos p̄esse vo lo. Sedebo in monte testamenti. sequit̄.

In lateribz aquilonis. quod nō dixisset nisi ciuitas ista brā esset in p̄tibz aqlōis. Tertio ex rōe. qz p̄bi ponit 7 fides nō p̄dicat q̄. i. motus celi est adēquus p̄tuti angeli ipsum mouēt⁹ vt in eo agat fm totū conatū p̄tis tis sue. Vñ vt eq̄lit agat in p̄tes eq̄ distan tes optet vt angel⁹ def̄minet sibi locū in medio ad mouēdū inde totū celū. alioquin intēsi⁹ ageret in p̄pinq̄ q̄ in remora. S; pol⁹ artic⁹. h̄ ē septentrional⁹ est in medio ce li stans s; hemispheriū nr̄e terre habitabi lis. 7 circa ipm mouent̄ stelle q̄ videt̄ q̄ an gelus sibi def̄minauit hūc locū mediū vt i de moueat stellas 7 totū celū. Et p̄ conseq̄ qns cū ciues nō amēt nimis distare a pat̄a sequit̄ q̄ def̄minauit sibi locū p̄pinq̄ sue ciuitatis sup ne. hec Fran. 7 sic pie opinan/ dū est in parte illa collocatā fore sedē ch̄ri. Hanc questionē scripsi etiā in Stellario bte Varieli. x. parte. ij. arti. j. tamē et hie volui describere vt p̄dicator habeat eaz i p̄mptu si placet.

Circa tertiu de amplis

lima conregnatiōe Notandū q̄ regnū ch̄ri est amplissimū: qz vniverso orbe 7 sup oem creaturā regnat ch̄s. sup infernalitā h̄ ē su p̄ demones 7 sup omnes damnatos p̄ in/ stitiā puniēdo. Itē sup oia mūdi creatā cō seruādo 7 gubernādo. 7 sup celestia vbi si/ naliter erit electoz multitudo amplissima p̄petuo b̄rificando. Sed querit̄ hic vix in illo regno ch̄isti beatissimo erūt finalit̄ viri ac femine sub equali vel ampliori nu/mero conregnātes p̄petuo: Ad quod plu res rationes possunt pro et contra adduci.

Prima ratio q̄ debent esse in equali. qz si homo p̄stitisset in paradiso tot fuissent na/ ti mares quot femine. vt patet p̄ Richar: super. ij. 7 Tho. in quodlibet. ij. q. xj. aliof q̄ cōditer doct. Sed quia fm Grego. si p̄u/ mi parentes in paradiso p̄stitissent in statu i nocentie soli electi fuissent generati qui es/ sent saluandi. sequitur ergo q̄ et in celo ele cti ab eterno infalibiler erunt tot mares quot femine. S; hec ratio soluit̄: qz nō cō cludit: eo q̄ in paradiso voluit deus fieri tot mares q̄t feminas p̄pter generatōnez ho/ minū vt omnes vtrentur matrimonio im plendo illud p̄ceptum Gene. ij. c. Crescite

7 multiplicamini zc. S; 7 ibi n̄hilo min⁹ in vltima generationis linea cōpleto nume ro electoz potuisset fieri vt plures nascerent viri q̄ femine vel eōuerio. quia illi vltimi n̄ debuissent vti matrimonio. In celo autem neqz nubēt. neqz nubent. Hacth. xxij. ḡ zc. Secunda ratio q̄ debent esse plures viri q̄ femine. qz dicit. j. Polif. q̄ masculus est dignior naturaliter 7 p̄fectior femina. in celesti aut̄ b̄ritudine debet esse summa p̄fectō ergo zc. Sed ad hoc r̄ndet q̄ nō requiritur i celo summa p̄fectio talis que tollat nature p̄ditionem. alioquin omnes femine debe/ rent in virili sexu vt pote p̄fectiori resurgere Sed deus ab initio creauit masculum 7 fe minaz. ergo hec ratio nō p̄cludit. Tertia ratio q̄ plures erunt femine q̄ viri. qz deuotio multū p̄fert ad salutē. Sed sexus femi/ neus est magis deuot⁹ q̄ virilis. iuxta illd̄ Aug. qd̄ canit ecclia sc̄ta loq̄ns ad beataz p̄ginem di. Intercede p̄ deuoto femine se/ xu. ḡ zc. S; ad hoc r̄ndet q̄ quibus q̄ ad ali/ qua fm apparentiā sexus femineus videat̄ deuotior vt dicit vbi sup Aug. eoq̄ facilis est ad stētū cōpassionem. tñ q̄ ad alia p̄stā tior 7 fortior est virilis sexus 7 vt sic deuoti or. R̄ndet ergo ad q̄stionē q̄ diffinire n̄ est nostrz de numero electoz que solus de⁹ no uit certitudinaliter. sed potius debem⁹ pec cata penitendo abluere ac p̄ regula cōi te/ nere q̄ siue viri siue femine q̄cuqz bona e/ gerint ibunt in vitā eternam. qui vero ma/ la in ignem eternū vt est fidei articul⁹ dicit̄ Athanasio. R̄ Exemplū narrat in speculo exemploz q̄ tres milites iurauerūt sibi mutuo fidelitatem seruare in omni ne/ cessitate. Accidit aut̄ eos p̄transire q̄ndam siluā in silentio omnū. tūc senior dixit. Di/ roz cur sic omuicimur in transitu silue. 7 vi pit quilibet causaz silētij sui. ex hoc q̄ vidēs amenitates silue cogitauit de amenitate ce lestis felicitatis. Dixit ergo senior. Certe h̄ factum est a deo vt cognoscamus q̄ sicut hactenus mundo. ita deinceps deo seruiamus pro celesti corona. Ingressi sunt ergo claustrū vbi sc̄te viuere ceperunt. sed tandem duo iuniores tepescētes venerunt ad ter/ tium 7 quesierunt de statu suo: 7 ille dixit. mihi totum tempus breue videt̄: quia sem per occupor in studio. vos autem ideo tri/

stes estis quia ociamini 7 tediosi estis. Illi s; interrogantibz quid studeret. Respondit. librum dedit mihi magister meus tri/ pliciter scriptum quem quotidie legēs mi/ rō modo consoloz. Una scriptura est. Nū/ gra scz quia cogito peccata mea q̄bz inferi ni penas demerui. Secūda est rubea quia cogito passionem ch̄isti 7 sanguinez. Tercia est aurea quia cogito amēnitatem cele/ stis paradisi 7 sic expendo tempus meū sine tedio in consolatione. Quo audito ceteri accensū similit̄ fecerunt. 7 sic p̄ bona ope ra euaserūt penas eternas ac ad gaudia ce/lestia peruenerūt post mortem. Rogemus ergo dñm Iesum vt det nobis gratiam 7 tandem gloriā.

Sequitur in die Pentecostes Sermo Primus scilicet de spiritu sancti missione et aduentu amabili cum historia apparitionis.

Stracletus

spirit⁹ quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. Joan. xij. 7 in euangelio hodierna solennitatis. Verba sunt saluatoris nostri domini Iesu quibus ostendit dei erga nos immensam charitatem vt 7 nos ipm discamus reamare 7 sic spiritū sanctū p̄mies reamur accipere. Ideoqz ecclia hodie ley git euangelium de charitate quā infundit nobis spiritus sanctus. teste Ap̄lo Rhoim. v. Charitas dei diffusa est in cordibz nr̄is p̄ sp̄m sanctū q̄ datus est nobis. 7 in ip̄o eu angelio ch̄us dñs facit p̄cipue de tribz mentionem que quidem debemus obseruare vt sp̄m sc̄tm̄ possimus habere. de cui⁹ celebri missione hodie ecclia deum lau dat 7 gratias agit solennizando. Naz ch̄i⁹ stus p̄mo docet deum diligere di. Si quis diligit me sermonem meū suabit 7 pa. me. dili. eū 7 ad euz venie. 7 mansio. apud eum facie. quasi di. Qui vult totam trinitatē di uinam in se habere manentem discat deū amare 7 sic habebit p̄rem 7 filium 7 sp̄m sc̄tm̄. Sc̄do cōmēdat sp̄m sc̄tm̄ p̄solationē d̄ siderare. qz d̄t eū padetū. i. p̄solatozem. Et

docere oia. s. necessaria ad salutē vtz in the/ mate. Sz qm̄ spūscūs qui ad discipulos ch̄i hodie venit visibilr: ad nos cōit ch̄ia nos inuisibiliter z occulte. Tō tertio ch̄s q̄ si p̄ signū docet nos spūscū p̄ntiaz in nob̄ cognoscere. vtz si ch̄i fidē z p̄cepta serua/ mus ac pacē verā cū deo z angelis z hoibz habem⁹ q̄ par in hoc p̄sistit q̄ p̄ nullū pec catū p̄triamur deo. Idcirco in hoc euā/ gelio ch̄us docet mandatorū dei sermonē seruare z pacem ch̄isti amare. Pacem inqt̄ relinq̄ vobis zc. z sic p̄tz totū euāgelū cū/ te p̄sum p̄transio. Et q̄ hodie de spiritu sancto z ei⁹ missione festuz agit Idcirco d̄ h̄ in isto f̄mōe tria mysteria declarabimus iuxta thēma.

Prīmū dicit̄ amabil' missionis. qz dicit̄ paracletus.

Scdm̄ d̄ desiderabil' aduētātōis. quia p̄cedet̄ quē mit. p̄z.

Tertū d̄ mirabil' appetitōis. s. q̄ s̄bito do cuit omnia

Circa p̄mū de amabili

missiōe spūscū. Aduertendū q̄ admirabil' amor dei erga nos exhibet̄ cum a benigno deo spūscūs mittit̄ vt̄ p̄t̄ oīdi ex plibz li/ gnis sūme charitatē.

Prīmū signū diuine donatiōis.

Scdm̄ intranee infusiōis.

Tertū secure saluatiōis.

Quartū copiose largitiōis

Prīmū signū dicit̄ diuine donatiōis. qz quicunqz spūscūs mittit̄ semp̄ ip̄e de⁹ ho/ mini donat̄ seipm̄ ex maxima misericordia z charitate. vnde Aug⁹. li. de s̄bis d̄it̄ d̄i/ cit̄ sic. Magna est dei nostri misericōdia. dedit̄ em̄ dona hoibz. s. que donat̄ spiritū sanctū. Donū quippe dat̄ equale sibi. quia donū eius spiritū sanctus est. z vnus deus: tota trinitas pater z filius z spiritū sanct⁹ ē. hec ille. Ex qua auctoritate patet q̄ ip̄e deus ex charitate venit qm̄ spūscūs venit. Sed q̄rit̄ hic quō d̄ mitti vel aduenire spūscū cum sit vbicqz. vtpote de⁹ ver⁹ q̄ est vbicqz totus. iuxta illud Sap. j. Spūs d̄i reple ut̄ orbenterrarum zc. R̄ndet̄ f̄m̄ doc. the/ ologos sup̄ li. Senteñ. p̄mo. Deus cui sit vbicqz nō dicit̄ aduenire alicui per loca mu/ tationem vel mitti de loco ad locū sed solū

f̄m̄ nouū effectū in creaturavel opationem vt̄ est cōis regula theologica. Unde cuz fili us dei dicit̄ nullus venisse in mundum: in/ telligendum est q̄ nouo modo cepit̄ esse in mūdo vel opari in creatura. quo modo an̄ sic non fuit in mundo hoc est p̄ carnis assū p̄tionez z passiōez ac nostre redēptiōis ope rationez. Sic ē etiā de spiritu sancto quādo fructificat̄ cor humanū dicit̄ aduenire qz nouo modo se ostendit̄ ibi esse. s. p̄tā emū/ dando. Exemplum videm⁹ q̄ lux solis est in toto mundo diffusa. posito casu q̄ ali quis homo habeat̄ p̄niculū sup̄ oculū po sitū. tunc lux solis incipit̄ mitti vel diffundi z esse in oculis talis hominis quādo salz fuerit p̄niculus ab oculis remotus. qz p̄ talem remotionem recipiūt̄ oculi illius ho/ minis lumen solis d̄no qd̄ antea non reci piebant. Sic spūscūs d̄ aduenire cū inci pit̄ oculos mentis in p̄tōze illuminare lu/ mine gratie qui prius erat in tenebris culq̄ pe. h̄ ostensum est in Paulo q̄ postq̄ in ba/ ptismo recepit̄ spūscū ceciderūt̄ ab ocul̄ eius tanqz squame que oculos obteperant z sic visū recepit̄. Ecce ergo dei charitas q̄ per spiritū sanctum dāns seipsum illumi nat̄ mentes. Nunquā si tibi vnus homo oc/ cidisset patrem z matrem z ille iusto iudic/ io fuisset p̄pter hoc oculis p̄uatus ac mor/ ti adiudicatus magna esset charitas z pie/ tas q̄ tu tali homini redderes oculos z vi/ tam si posses. Sic facit̄ nobis deus dādo lumen z vitaz gratie inimicis q̄ occidimus q̄ntum in nobis est deuz p̄ culpā Heb. vj. Crucifigentes ch̄m in semetipsis. C

Secundū signū dicit̄ intranee infusiōis. qz quādo spūscūs z eius gratia dat̄ ho/ mini ip̄e spūscūs deus in p̄tia persona in funditur intra cor. Questio em̄ vertitur a pud theologos vtz vtrum spiritū sanct⁹ tantūmodo in effectu dei hoibz p̄ aliquod donum gr̄e ip̄ius an in p̄ona p̄tia essenti aliter opando intrinsecus. Et r̄ndet̄ f̄m̄ do/ cto. cōiter p̄cipue Richar. Bonauētūzqz super. j. dist̄m. xij. q̄ in p̄tia persona dat̄ z venit intra p̄cordia essentialiter existendo z habitando ac opando. z hoc patet p̄rio ex auctoritate. quia Aug. xv. de trini. vt̄ alle gat̄ a magistro vbi s̄. d̄c. Nō debem⁹ am bigere quādam spūs qui datus est in die

pentecostes ap̄tis ip̄e inquā dat̄ homibz. z infra. Quāto est ergo deus. s. ch̄ist⁹ q̄ dat̄ deum. hec ille. Subdit̄ Maḡ ibidez q̄ ip̄e spūscūs qui deus est z tertia p̄sona in diuina trinitate vobis de⁹ nostrisqz infū datur ac illabat̄ mentibz ap̄te ostēdit̄ Am/ bro. in p̄mo libro de spūscō di. Ip̄m vnū spm̄ z ap̄li z prophete sunt consecuti. z in/ fra. Quis dubitet quin diuinū sit quod in fundit̄ simul pluribus. hec z plura ibi. Q̄ ds̄ regū fac̄ hoc vt̄ cū dat̄ dona dei seipm̄. sed de⁹ sic facit̄ ex charitate. Scdo ex rōne Bonauē. z Rich. vbi sup̄. qz spūscūs est amor p̄mus q̄ deus nos amādo dat̄ oīa dona gr̄uita. s. fidē: charitatē: gr̄am z hu/ iusmodi. Sed nō dat̄ posterus sine p̄ore a deo q̄ est dator p̄fectissim⁹. ergo patet q̄ nō dant̄ dona gr̄uita nisi cū spūscō. Et ad idem tertio ponam⁹ exemplū: sicut vita vel viuificatio est ab anima: nec dat̄ corpi vita nisi realiter infundat̄ anima viuificas Sic est in p̄posito. Item aureū florenūz qui dat̄ non potest fieri nisi det̄ aurū. Q̄ er go homo aduerte dei charitatē qui nō ab extra tm̄ influit amorē suū. Sicut videm⁹ q̄ aurū z h̄mōi ab extra manēdo allucunt̄ cor nec aiām satiant. atqz etiā sol ab extra radians calefacit̄ corpus non animā. et sic influit zc. Sed deus sic nos diligit q̄ in trat̄ p̄ se in aiām z eam ignit̄ diuino amore. ac in se transformat. Cogita hāc charitatē ex hoc. nonne magnū esset si solē de⁹ totūz vel stellā infunderet̄ in viscera tua vt̄ esses oībz mirabiliter lucid⁹. sed adhuc ma⁹ esset si angelū mitteret̄ in te habitare z face re omnia que facit̄ vel p̄t̄. s. celū mouere z terrā tremere. Utiqz p̄ his omnibus sū/ mum est q̄ de⁹ omnū veniat in cor tuum z viuificet̄ aiām tuā gr̄ificet̄ z postea gl̄ifi cet̄ in p̄petuū. T̄ Tertū signū chari/ tatē dei in mittēdo nob̄ spūscū d̄z secu re saluatiōis. Nam nullū aliō donū dei est tā securū z saluificū sicut dare hoī spūscū donū gr̄uitū. Qd̄ sic ostēdit̄. Nā videm⁹ in mundo q̄ aliq̄ habent̄ mlt̄a bona tp̄alia a deo. z h̄ nō est securū qz z malī talibus ab undant. imo est p̄iculosum eis qui abutun tur. Item secūdo videm⁹ fide q̄ deus pa/ ter ex charitate dedit̄ nobis vnicū filiū su/ um in redemptionē. Sed hoc donū etiam

habet admixtā formidinē iudicij fiendī p̄ ch̄m contra reprobos. Deuzqz tertio vi/ demus q̄ ch̄s dedit̄ nobis seipm̄ totū ad vitam eternā in eucharistia. Sed hoc ha/ bet timorē sumēdi indigne. qz qui mandu cat indigne reus erit corpis z sanguis ch̄i j. Corin. xj. Sed dono gratuito infundī z spiritū sanctū habere est securissimū sine oī formidine. qz vt̄ sic semp̄ dat̄ spūscū ad sanctificandū: vt̄ patet p̄ Maḡm in. j. di. xij. Et p̄ consequēns semp̄ sic habere secur⁹ est ad salutē. Et maxima dei charitas p̄tz in hoc q̄ tā securū donum nobis indignis dat̄. Quartū signū est copiose. s. largitiō onis. Nā qm̄ aliq̄s d̄ns vel rex multa dona z magna dat̄ ex sua liberalitate dicit̄ pius et charitate plen⁹. sic misericors de⁹ q̄ dat̄ spū/ ritū sanctū qd̄ est summū donū z ad multa vtile: dare dicit̄ charitati⁹ de⁹ p̄maxie. j. Jo. iij. In hoc cognoscim⁹ qz in deo ma/ nem⁹ z deus in nobis. s. p̄ charitatē z gr̄az qz de spūscō dedit̄. qz copiose z largissime de⁹ dat̄ spūscū ex h̄ patz q̄ nulli volenti z facienti qd̄ in se est denegat̄: sed oībz q̄ntū est ex se p̄sto est dare q̄cumqz vult accipere. Unde de cōse. di. iij. Nec quēqz. Cipan⁹ dicit̄. q̄ sicut dies omnibz equaliter nascit̄: z sicut sol sup̄ omnes pari z equa luce dif/ fundit̄. sic spūscūs oībz infundit̄. Et iō si quis nō aperit fenestrā tali luci sua culpā ē q̄ est in tenebris. s. viciōz. Q̄ p̄tōz agno sce dei charitatē z age p̄niam vt̄ accipias spiritū sanctū z nō peas.

Circa secundū de desi

derabili aduētatione. h̄ est aduent⁹ frequ/ tatione: vt̄ dicit̄ Catholicon. E Notā dū ē q̄ maxie d̄m⁹ desiderare frequēte ad uentū spūscū. Quia vt̄ Bern. in f̄mōe dicit̄. Spūscūs est salutis pignus. z q̄ illo caret salutē nō habz. iuxta illud Rho. viij. Siquis spiritū ch̄isti nō habz hic nō est eius. Nam z idcirco spūscūs dicit̄ quia sine eo nullus fit sanctus. p̄pter qd̄ ec/ clesia crebro euz exorat dices. Veni sancte spiritus. Sed querit̄ hic: quādo et ad qua les homines habet venire z crebro aduen/ tare spūscūs? Ad hoc respondet Sil/ bertus q̄ de hoc nō potest dari certa regu/ la specialis de noticia aduētus spiritū san

cti: quia non est nostrū nosse nec nostre in-
dustrie sed gratie. Ideoq; omni tpe z oēs
homines cuiuslibet cōditionis debent cō-
tinue desiderando pparare se. Nā Anf. di-
cit. Spūssanct⁹ desiderādo querit z amā-
do inuenit. Tamē generales regule quat-
tuor sunt de hoc notande.

Prima regula de peccatorib⁹.

Secūda de penitentibus.

Tertia de sacramentis omnibus.

Quarta de charitatē habentibus.

Prima regula de peccatoribus q; quicūq; hō
cōdiu scz pmanet in peccato alien⁹ est a spi-
ritu sancto. Ratio patz: qz vt sanct⁹ Au-
gustin⁹ dicit. Charitas que de⁹ est: hoc est
spūssanctus z peccatū mortale opponunt
Ideoq; nō venit vnq; spūssct⁹ in peccatō-
rem cōdiu nō conuertit ad penitentiā z cō-
ritiam. Sap. j. In malivolā animā nō intro-
ibit spūs sapientie: nec habitabit in corpe
subdito peccat⁹. Proinde null⁹ infidel⁹ ha-
bet spūssanctū. null⁹ quoq; heretic⁹: z nul-
lus etiam christiān⁹ in peccō mortali existēs
nisi tales cōuertant ad christū. z qnto quis
diutius in peccato manet: tanto a spūssan-
cto elongatur. Secūda regula de peni-
tentib⁹ q; quādo cūq; q̄tenscūq; peccator
vere penitet tūc z tonēs spūssct⁹ ad eum
veniet. z duz in peccatū mortale relabit mox
spūssct⁹ expellit. Ratio qz penitentibus
peccatū semp remittunt q̄tens quis vere pe-
nitet. vt patz Ezech. xviij. Quacūq; hora in-
gemuerit peccatōr ampli⁹ nō remittit oim
iniquitatē eius. Sed peccatōr remissio non
potest fieri nisi p spūssanctū. Unde Aug.
j. q. j. Ita fit. dicit. Spūssct⁹ peccatōr. remis-
sionē intra sanctā solā eccliam ita opat vt
reprobos fugiat z probos colligat. ḡ zc.

Tertia regula est d sacramētis q; q̄cū
q; fidelū quodcūq; sacramentū digne sus-
cipit spūssanctū recipit. Exemplū. cū q̄s
baptizat: vt confirmationē aut eucharistiā
aut ordinē digne suscipit aut vnctionē: aut
sacramentū m̄rimonij zc. Secus autez si
indigne quis sacramentum suscipiat. qz vt
Aug. dicit. j. q. j. Omnia sacramēta (in q̄t)
ob sunt indigne tractatib⁹: z p cōsequēs in-
digne sumentib⁹: p sunt tñ p eos digne acci-
pientibus. quia sacramēta cōtinent spiri-
tū sanctū quem significat: z sic conferūt q̄

tiam: vt patet in quarto. Quarta regu-
la de homib⁹ charitatē gratuitā habentib⁹
bus: q; quicūq; vera charitate diligit de-
um in obseruantia pceptōrū habet i se ma-
nentem spūssanctū. Ratio quia fm Di-
onysii de diuis nominib⁹. Charitas icre-
ata hoc est spūssct⁹ gignit in homie cha-
ritatē creatā: hoc est facit vt homo gratul-
te amet deum. Unde Bern. fmone de ce-
na dñi. O felix inquit virtus charitatis q̄
facit hominē dei mansionē. quoniā q̄ ma-
net in charitate in deo manet z deus in eo.
j. Joannis. iij. Idē ait. Quid tibi videt o-
amator dei de p̄mio amor⁹ tui. qd tibi ma-
li nocere poterit: aut qd boni deierit quādo
te diligit qui te d̄ nihilo creauit. O nimis
felix z vltra q̄ dici possit beatus quem di-
ligit pius pater omnipotēs de⁹. Quid enī
felicius: qd beatus q̄ ab eo diligit q̄ d̄ o-
mnibus pacifis: qui habet p̄tātē vite z mor-
tis q̄ potest saluare diligētēs z dānare nō
diligētēs. iuxta illud Ps. Custodit domi-
nus oēs diligētēs se z oēs peccatōres dispdz.
O ḡ peccatōr age p̄nias z p̄ua p̄cepta. B

Circa tertium de mirabi-

li apparitōe spūssancti q̄ p̄cipue hodie fa-
cta est discipul⁹ notandū est q; hodierna ap-
paritio spūssancti fuit mirabilis p̄cipue q̄
dupliater. Primo qdē qz facta est mirā-
bili sono repente de celo: vt scribit Act. j.
Fact⁹ est repēte de celo son⁹ tanq; aduen-
ientis spūs vehemētis. Vbi aduertēdum
q; spūssct⁹ multoties apparuit sz sp̄ cum
aliq; sono in signo visibili. Nā bis apparuit
it sup ch̄m. s. i. baptismo z in trāsfuratio-
ne. z vtrobiq; fact⁹ ē son⁹ vocis dicentis.
Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. zc. Itē sup discipul⁹
los etiā bis. s. qn̄ ch̄s insussauit eis post
resurrectōez. z tūc cū sono vocē dixit. Acci-
pite spūssanctū quoz zc. Et etiā hodie cū
sono repētino de celo. Sed q̄re semp cū so-
no apparuit: Dicendū q; ad terrorē peccatōr
vt p̄ueneret illos ad se. z sic expelleret dia-
bolū de cordib⁹ illorū. Sicut enī veterem
legē dedit de⁹ cū sonitu terribili. Exo. xix.
ita legē nouā p spūssanctū dedit i sono
ad terrorē peccatōrū obstinatōrū vt volūt po-
cro. Et p claritate hui⁹ historiā prosequa-
mur. ex scriptura z doctorū dictis. Postq̄

enī ch̄s dñs p̄mittens spūssanctum ascen-
derat in celum reuerſi sunt discipuli in hies
rusalem z manebāt in illo cenaculo vbi pa-
sci auz ch̄o cenauerant fm q; Lyrā. s̄t sup
Bar. xij. z qz nesciebant diē certā q̄ ch̄s
mitteret eis spūssanctū. p̄missum orabāt
z sepius colloq̄bant de hoc cum beata M̄g-
ne matre christi. z de h̄ psequendo Tinec.
de valen. dicit q; expectān. altera die z ter-
tia. tandē dñica q̄ est sub octa. ascensiois di-
cebant aliqui. hodie debet venire spiritus
sanctus. qz hec est dies qua deus cepit cre-
are mundum. ideo hac die recreabit p spū-
sanctū. p̄transita die illa mirabant q; nō ve-
nisset. Sic die altero. s. feria sc̄da aliq; dixer-
unt hodie debet venire. qz feria sc̄da fecit
deus firmamētū z diuisit aquas ab aquis
q̄ significauit diuidi bonos z celestes homi-
nes a malis z terrenis. Tertia feria di. hodie
fecit plantas z fructus deus in terris ḡ
hodie veniet. Quarta feria di. hodie fecit
de⁹ duo luminaria magna in celo. ergo zc.
Quinta feria di. hodie ascendit in celum. ḡ
hodie mitteret z p̄statabantur. Sexta feria
di. hodie passus est. ḡ zc. Itēz sabbato di.
hodie est festum Penteco. iudeoz ergo zc.
Transactis istis dieb⁹ dñica die cōgregati
ad h̄gimis Marie p̄sentiam stebant z pete-
bant vt ipsa oraret p eis. Tūc br̄ h̄go cō-
fortauit eos dicens. Sp̄e bonas habentis
de p̄missione filij mei quia implebit. Ore-
mus ergo oēs simul. Et cum orarent hora
tertia cum h̄gine ac dicerent. Clem̄ sc̄tē spi-
ritus reple tuoz corda fideliz zc. Ecce factus
est repente de celo sonus sicut contru-
um. quē sonū tota hierusalem audies p̄ti-
muit z accesserūt p̄curren. ad domū illā vt
viderēt q̄dnam h̄ esset. Pharisei autē z sacer-
dotes videntes q; fumus arcūdedisset do-
mū illā di. illos fulmine percussos eo q; ch̄i
essent discipuli. Secūdo interea apparuit
spūssct⁹ discipulis mirabili signo. qz facto
sono p̄dicto cū v̄to vehemētē tanq; adue-
nientis spūs vehemētis nō ad terrendūz
sed ad p̄olandū illos. Ecce repleuit totaz
domum. s. claritate insolita fm Lyrā. Erat
autē turba hom̄ fere. j. 20. Act. j. hoc est mo-
dico minus. z viderūt ocul⁹ corp̄alib⁹ supra
capita sua in sūmitate dom⁹ infra tegulas
luē ignei color⁹ q̄i sol globū ardētē radio-

lūq; z ecce dispersa est illa lux in modū z fi-
guras linguaz ignitaz z sup singuloz. cap-
pita sic descendit vt patz Act. j. z fm M̄ḡz
in historia. Sed q̄re hec facta sunt
docto. dicunt q; ideo spūssct⁹ apparuit in
dispertis linguis vt oīderet q; discipuli di-
uerſaz z oim linguaz dona acciperent q̄b⁹
p̄dicaturi essent discipulis gentib⁹ p̄ mōm. Itē
s̄t cū h̄ in igneis linguis apparuit ad ostēden-
dum q; ignita s̄ba fidei deberent loq; q̄bus
ad amorē ch̄i totū mōm accenderent. De
h̄mōi significatiomb⁹ lat⁹ dicemus alibi.
Tertio apparuit tē spūssct⁹ mirabili mo-
do. Repleuit enī oēs spūssct⁹ gratia z cepe-
rūt oēs loq; varijs linguis ac p̄betaret de-
um magnificare. Tale ei qd fecisse talit̄ sol-
lus diuie fuit potētē i tā simplicib⁹ hoib⁹
subito q̄ antea nec sc̄as sc̄erūt perfecte.

Quarto in mirabili dono. qz spūssct⁹
dedit discipul⁹ tē dona mirabilia vtz p̄io
q; p̄firmavit ap̄los ne peccatōr vnq; morta-
taliter. Secūdo q; oēm linguam z sciam z o-
mnia ad salutē necessaria edocuit. Tertio
q; miraculoz p̄tātē t̄buir. Quarto q; totū
mōm ad eoz p̄dicationē p̄uertit. Quinto q;
p̄stātū in sustinēdo mortē p̄ fide z oia t̄p̄z
mēta p̄buit. Legit in Act. ap̄loz. p̄ p̄di-
cta historia p̄sequēda q; erāt tūc in hierl̄m.
viri religiosi ex oī natione. s. q̄ uenerāt rōne
festi p̄teco. vt patz p̄ Lyrā. Facta autē hac vol-
ce. s. spūs vehemētis z ap̄loz. voce maḡ de-
uz laudātū ac discipuloz q; pus p̄ timore
n̄ audebāt loq;. p̄uenit mltitudo z mēte cō-
fusa ē. i. stupēs. mirabant qz oēs qm̄ audie-
bat ynū q̄sq; lingua sua illos loq̄ntes. qz nū-
q̄ fuit visuz vl̄ auditū antea tale miraculū
Alij autē. s. sacerdotes z pharisei irridebant
eos. di. q; multo pleni sunt. Stans autē Petrus.
s. intrepide eleuata voce dixit. Viri in-
dei non ei s̄t extimatis h̄i ebrij sunt cum sit
hora diei tertia sed hoc est per prophetam
Joel dictum In nouissimis diebus dicit
dñs effundam de spiritu meo sup omnem
carnem. id est super iudeos z gentiles in dif-
ferenter z prophetabunt filij vestri z filie.
z dabo prodigia in celo sursum z in terra de-
orsum. Tandem Petrus subdit Jesum
Nazarenum approbatum a deo virtutib⁹
bus z prodigijs sicut sc̄tis. affigentes in-
teremistis quem deus suscitauit a mortuis

aius nos sumus testes. dextera g̃ dei exaltatus a p̃re effudit hunc sp̃m̃sc̃m̃ quez vos videtis z auditis. hec z plura talia audien. cōpuncti sunt z dixerunt. Viri fratres q̃d faciemus. Petrus ait. P̃niaz agite z baptizetur vnusq̃sq̃ vestrum in noie Iesu ch̃i z accipietis sp̃m̃sc̃m̃ z apposita sunt in die illa tria milia. Tandem ad horam nonā Petrus z Joannes eodē die ascendētes in tēplū sanauerūt q̃ndam claudum ex utero m̃ris sue z crediderūt multisq̃ ad quinque milia Sacerdotes ergo mouerūt p̃secutiones q̃ illos. Ipsi vero gaudebant in p̃beribz pro christo nec tormenta nec mortes timentes. constanter p̃dicauerunt vbiq̃ z sic m̃nduz p̃uerterunt ad fidem christi magna miracula faciendo. Rogemus ergo ch̃m̃ Iesū vt det nob̃ sp̃m̃sc̃m̃ p̃ que h̃re possim̃ ṽs̃ ñ eternā Amen.

De eodē die Sermo. M. l. de fidei sp̃m̃ sancti articulis z ei⁹ diffusione ac mentium in habitatione.

Epleti sunt

oēs sp̃m̃sc̃m̃ z ceperūt loqui varijs liguis Act. ij. z i epla hodierna solēntar. **B**

Hodie sc̃a m̃r̃ ecclia colit festū de sp̃m̃sc̃m̃ q̃ venit hac die in discipulos visibili signo z repleuit eos oēs. Proinde h̃ festū ab oibz ch̃nicolis summa deuotione est venerādūz Primo q̃dem p̃pter dei ostensam charitatē licet enim deus maximā charitatē nob̃ bis exhibuit in hoc q̃ vnigenitum filium suū dedit p̃ nob̃. ita z in hoc q̃ sp̃m̃sc̃m̃ dedit nob̃ q̃m̃ deus pater z fili⁹ z sp̃m̃sc̃m̃ sūt vn⁹ deus in essentia z sic deus se totum dedit nob̃ vt maneat in nob̃ z nos i dō Unde ch̃s in euange. hodierno Jo. xiiij. diat. Si q̃s diligit me z p̃r me diliget euz sequit̃ Ad eū veniemus z mansionem ap̃d euz faciemus. q̃d p̃t̃ poni p̃ alio themate huius sermonis. Ecce patz magna di charitas. quia pater z filius z sp̃m̃sc̃m̃ volunt manere in nob̃. in cuius signum m̃ sit in corda fidelium spiritum sanctum. Vñ j. Jo. iij. In hoc cognoscimus quoniam in deo manemus z deus in nob̃ quia de sp̃

ritu sancto dedit nob̃. Secūdo hoc festū est merito colendū p̃pter sp̃m̃sc̃m̃ summam sanctitatem. Vñ Berni. in finōe diat Si celebram⁹ sanctorū solennia q̃nto magis ei⁹ a q̃ habuerūt vt essent sc̃i. Si veneramur sc̃a c̃ificatos q̃nto magis ip̃m̃ sanctificatores (h̃ est sp̃m̃sc̃m̃) conuenit honorari. Decille. Tertio p̃pter vtilitatem. vt sc̃z adquirem⁹ sic spiritum sancti gratiam sine qua nullū bonum meritorium possumus facere. honoremus q̃ ip̃m̃ spiritum sanctū deuote vt repleat z nos sicut repleti sunt omnes discipuli spiritus sc̃o vt patet in themate. Itaqz de sp̃m̃ sancto q̃ repleti sunt discipuli tria mysteria p̃ter ea q̃ dicta sunt in p̃cedenti finōe declaramus in p̃nti.

Primū d̃r̃ diuinali p̃cessiōis.

Secūm d̃r̃ r̃p̃alis effusiōis.

Tertiū d̃r̃ m̃talibus in habitatione.

Circa p̃m̃ de diuinali

z eternali sp̃m̃sc̃m̃ sc̃a p̃cessiōe. q̃m̃ vt scribit Sap. j. z canit ecclia. Sp̃m̃ d̃ni repleuit orbenterraz q̃d etiā p̃ themate p̃uenit. vtile est sc̃ire ad salutē q̃liter sp̃m̃sc̃m̃ a dō emanat z inde in nos p̃cedit ex imēso amore vt nos repleat z p̃ ei⁹ gr̃am de⁹ p̃r z fili⁹ us sūt cū sp̃m̃sc̃m̃ in nob̃ maneat. z de hoc p̃pter capacitatem simplicis ppli simpliciter loquendo. **R** Notandū est q̃ Magister sentē. li. j. di. xiiij. ca. j. de hoc diat sic. Gemina est processio spiritus sc̃i. vna viz eterna que ineffabilis est qua a patre z filio eternaliter p̃cessit. Alia temporalis qua a patre z filio ad sanctificandū creaturā p̃cedit Et sicut ab eterno cōiter ac simul p̃cedit a patre z filio. ita z in tpe cōiter z simul ab vtroqz p̃cedit ad creaturam. nō diuisz a patre in filiū z a filio ad creaturam. sed simul ab vtroqz. vt p̃bat per Aug⁹. xv. li. de trinitate. z ca. sequenti p̃ Bedam dicentes sic. Cum gratia spiritus sancti dat hominibus p̃fecto mittitur sp̃m̃ a patre. mittit et a filio. p̃cedit a patre p̃cedit z a filio quia z eius missio est ip̃a eius p̃cessio. hec **Ag̃** ibi. Ex quibz dictis tale documentū accipere possumus pro simplicibus q̃ videlicet omnes fideles debent habere deuotionē maximā ad emanationem sp̃m̃sc̃m̃ qui a deo patre z filio procedit in nos vt san-

ctificet nos z faciat totius trinitatis habitaculum. z ad id sunt plures rationes sicut z plures sunt articuli credendi de spiritus sc̃o p̃pter quos debemus habere deuotionem ad spiritum sanctum. Et exemplum in hoc habemus de beata virgine Maria d̃ q̃ canit ecclia. q̃ omnipotēs deus gloriose p̃ginis Marie corpus z aniam vt dignuz filij sui habitaculū effici mereretur coopante spiritus sancto p̃pauit. Ita vtriqz in nob̃ sp̃m̃sc̃m̃ habitaculū dei parat q̃ ad mansionem in nob̃ p̃ gratiam. Aduertamus ergo articulos. Prim⁹ articulus de spiritus sancto est de deitate. Et e. iere em̃ tenebimur q̃ sp̃m̃sc̃m̃ est deus verus idē in essentia cum patre z filio. Ideoqz summa deuotione adorandus. H̃ aut p̃batur per scripturas plures z rationes. quia scriptura attribuit spiritus sancto omnia q̃ de deo solo p̃dicant p̃prie. Primo q̃dem creationem que est solius dei. qz de nihilo aliqd̃ facere ē potentie infinite p̃sequēs dei solius. Vñ scribit Berni. j. Spirit⁹ d̃ni ferebat sup̃ aq̃s id est sup̃ materia in formam elementoz vt faceret quod vellet. Item Job. xvi. Spiritus domini ornavit celos. Item Ps. Emitte sp̃m̃ tuū z creabunt̃ zc. p̃tea canit ecclia. Veni creator sp̃m̃ mentes tuoz visita imple sup̃na gratia q̃ tu creasti pectora id ē anias. Ergo ania accipe documentū q̃ debes te totā dare spiritus sancto a q̃ creatas z nō diabolo p̃ peccatūz alioquin dāna beris. Secundo scriptura attribuit sp̃m̃sc̃m̃ sc̃o scientiam omnium z comprehensionem quod est solius dei ergo est deus. Vñ. j. Coz. v. Spiritus dei omnia scrutat id est cognoscit z nos inq̃rere facit. etiam p̃fūda dei. i. occulta mysteria. vt patz de sancta trinitate fm̃ glosam. Tertio mentium in habitationem z omnium repletionem ac peccatorum remissionem que solius sunt dei p̃p̃ria. Vñ. j. Coz. iij. Spiritus dei habitat in vobis. z Joan. x. Accipite spiritum sanctum quoz remiseritis peccata remittunt̃ zc. Item Sap. j. z in missa hodierna canitur. Spiritus domini repleuit orbenterraz. **L** Sed q̃ri p̃t̃. quō sp̃m̃sc̃m̃ d̃r̃ repleuisse orbenterraz cū nō sit in peccatoribus q̃ t̃m̃ plimi sunt p̃ orbē terre q̃ iusti nec est in dānatis z demonibz. R̃ndet fm̃ R̃

char. sup. j. di. xiiij. q̃ deus ip̃e sp̃m̃sc̃m̃ q̃ uis nō sit in peccatoribz z dānatis p̃ gr̃am t̃m̃ repleuit orbenterraz. quia vbiqz est p̃ potentiam z p̃sentiam q̃ oia sunt ei ag̃ra z p̃ essentia. p̃seruādo in esse etiā demones z peccōres z dānatos. Vñ scriptura peccōres reputat esse nihil p̃pter pecc̃i maliciam. Jo. j. Sine ip̃o. s̃ deo factū est nihil. i. peccatū fm̃ Aug. q̃ nō sūt de orbe vt sic. **S**ecundus articulus est de eq̃litate: qz credere debem⁹ q̃ sp̃m̃sc̃m̃ eq̃lis est deo p̃r z filio i potentia. sapia. z oibz p̃prietatibz cōibz deitatis. z p̃ ñs equaliter est adorand⁹. z p̃r p̃ Athanasū in symbolo. Tertius articulus est de tertia p̃sonalitate. qz credendū est q̃ sc̃ilicet sp̃m̃sc̃m̃ est tertia p̃sona in diuinus. Prima em̃ p̃sona est pater. sc̃da fili⁹. tertia sp̃m̃sc̃m̃. Quartus est de emanatione ab vtroqz sūt p̃tate. Credere em̃ debem⁹ q̃ sp̃m̃sc̃m̃ p̃cedit z emanat siml ab vtroqz. La patre z filio. vtz in symbolo. Qui ex patre filioqz p̃cedit. q̃ cū p̃r z filio simul adorat̃ z glorificat̃. Istū articulum Greci negantes errāt z sc̃ssi sunt ab ecclia Sed ecclia multis auctatibz reprobat eoz errozē z determinauit sic credendū oibz q̃. s̃ vn⁹ z idē sp̃m̃sc̃m̃ p̃cedit sūt a p̃r z filio. vtz extra de summa trinitate. z fide catholi. ca. Firmiter. **S**ed quō p̃cedit sp̃m̃sc̃m̃ a p̃r z filioz quō venit in nos De h̃ notādū ē fm̃ Aureo. in suo cōpendio. li. j. ca. viij. q̃ sp̃m̃sc̃m̃ p̃cedit p̃ modū amoris. Itaqz multū est a nob̃ amandus. naz spiritus sc̃i inq̃t amor dei est triplr. Primo essentialit̃ qz cū p̃r z filio ē vn⁹ de⁹ i essentia z sic ip̃e tres p̃sone diligūt se vna charitate essentialit̃ q̃ approp̃at sp̃m̃sc̃m̃. Nā. j. Jo. iij. De⁹ charitas ē. Secūdo p̃sonalit̃ d̃r̃ amor ip̃e sp̃m̃sc̃m̃ inq̃ntū ip̃e est amor p̃r z filij p̃r em̃ z fili⁹ diligūt se amore ab eis p̃cedēte q̃ amor nō est p̃r nec fili⁹ sed sp̃m̃sc̃m̃ vt patz p̃ Aug⁹. de trinitate. Et m̃ ponam⁹: in aia est sapia. z est amorosa suauitas in ip̃a sapia. sic i deo p̃r q̃ a nullo est. ab et̃no erat p̃bum Jo. j. q̃d p̃bū. diat sapia dei z h̃ ver bū ē fili⁹ d̃i. z qz ab et̃no de⁹ amauit sapiāz siue filiū z ec̃ouerso: fili⁹ eodē amore ab et̃no amat p̃rem a q̃ genit⁹ est. z iste amor vel suauitas in deo p̃sonaliter est sp̃m̃sc̃m̃ Tertio sp̃m̃sc̃m̃ d̃r̃ amor exemplariter. qz

Ipe in quantum deus efficit in nobis amorem gratuitum iuxta exemplar sui ipsius. h. est ut sicut deus pater diligit filium et filius patrem et sic deus diligit spiritum sanctum qui deus est et diligit pure propter seipsum et super omnia infinita dilectione. Ita et nos diligamus deum gratuita dilectione quam operatur in nobis spiritus sanctus et diligamus pure propter deum et super omnia deum. Quod peccator quod dormitas in peccatis. cur repugnas spiritui sancto ut percas. o quantum vos homines christiani debetis diligere spiritum sanctum quod vos inflamat charitate divina per gratiam tuam in habitando. tandem per gloriam. Quintus et ultimus articulus est de sancte ecclesie auctoritate. Credendum est quod ecclesia sanctificat et dirigit spiritum sanctum auctorem. unde in symbolo apostolorum dicitur. Credo in spiritum sanctum sanctam ecclesiam catholicam. q. d. Credo quod spiritus sanctus sanctificat ecclesiam ex qua accipit documenta. Primum quod est ecclesia in his que sunt fidei non potest errare quia a spiritu sancto dirigitur. q. d. Quis. et. xij. d. c. j. et. xxij. q. j. Recta. et. plibus locis. Secundum quod spiritus sanctus salvat omnes que sunt salvandis sanctificat in ecclesia animas. Des autem que sunt extra ecclesiam ut pagani et heretici et homines et etiam omnes intra ecclesiam in peccatis manentes a spiritu sancto sunt alieni et dantur nisi revertantur. Tercium. q. d. iij. In peras. Augustinus dicit. quod sicut passus ramus ab arbore non vivit. ita peccator ab ecclesia per quod dicitur peccatum non est vita. Ex omnibus predictis daretur quod maximam devotionem debemus habere ad spiritum sanctum. quia ipse est deus omnipotens creator. noster equalis patri et filio ab utroque procedens nos amans et sanctificans ac tandem glorificans.

Circa secundum de temporalis efflu

sione spiritus sancti quod videtur per omni tempore a principio mundi spiritus sanctus fuerit effusus vel datus hominibus. Ratio questionis est. quia Jo. vij. scribitur. Non dum erat spiritus sanctus datus quia Jesus nondum erat glorificatus. Sed videtur quod ante adventum mundi fuerit datus spiritui sancto. Sed in contrarium est. quia antea multi sancti. scilicet patriarche et prophete ac et alij boni dilexerunt deum gratuita charitate. que non nisi per spiritum sanctum diffunditur in cordibus hominum. ut apostolus dicit in Rom. v. ante fuit datus. Rursus ad hoc secundum Rich. sup. j. d. xv. q. v. arti. j. Quis spiritus sanctus ante glorificationem christi non fuerit datus hominibus in tali signo

visibiliter tanta abundantia plenitudinis. sicut datus est in die Pentecostes post christi glorificationem. ut scribit Jo. vbi supra. Non dum erat spiritus datus sed in tali signo et tanta plenitudine. nihilominus tamen etiam ante christi adventum datus est spiritus sanctus a principio mundi licet in minori plenitudine. Cuius ratio una est. quia culpa humani generis ante christi mortem non fuit expiata. ideoque ut contra homines non merebantur spiritum sanctum tanta abundantia sicut post mortem christi qua satisfactum est de peccato. Alia ratio ut sic doctrina nove legis christi confirmaretur per tale miraculum missio spiritus sancti cui simile a principio mundi nunquam extitit. scilicet quod homines illiterati et simplices subito omnem scientiam necessarium ad fides et omnem scripturarum intellectum et omnem linguarum donum acceperunt. huiusmodi Spiritus tamen misericors deus a principio mundi nunquam destitit mittere spiritum sanctum quantum opus fuit ad salutem hominum per diversitate temporum. Primo omnium in celo hominibus spiritus sanctus missus fuit bonis angelis secundum Rich. et theologos communiter. quia in statu nature condite angeli non fuerunt ex se sancti. prius enim ordine nature habuerunt esse quod habuerunt gratiam et gloriam. ideo oportuit a principio mitti eis spiritum sanctum ad illustrandum et sanctificandum ac glorificandum et ita facti sunt beati. mali autem angeli eo quod aucti sunt per superbiam a deo spiritum sanctum non meruerunt et sic ceciderunt. huiusmodi beati multi homines sequuntur. Sed utrum nunc mittatur angelis spiritus sanctus theologo dicunt contra quod licet proprie non dicitur mitti angelis vel beatis in celo eo quod non sit in eis gratie intentio. tamen quodammodo etiam nunc mittitur eisdem spiritui sancto cuius finis quid videlicet quod ad augmentum iocunditatis et glorie accidentalis eo quod alij per spiritum sanctum revelantur eis de novo. et sic patet. Secundo spiritus sanctus effusus est in paradiso parentibus primis. quia ut Augustinus dicit et concorditer doctores. per prophetam Scotus sup. ij. d. xv. et. xxij. tenet homo tam ex parte corporis quam ex parte anime omni rectitudine iusticie originalis erat plenus in statu innocentie. ita quod corpus et omnes vires inferiores plene erant subiecte rationi. et anima plene amabat deum quem plene intelligebat et plene ei subie-

nota
no modo. mul
toties f. g. f. g.
m. g. est

eta erat. hoc autem non erat homini ex principis nature sed fuit supernaturaliter a deo datum ei et per consequens per spiritum sanctum: sed postea per peccatum perdidit talia bona dum se spiritui sancto privavit. Quod multi christiani et modo perdunt spiritum sanctum quem in baptismo acceperant. Tertio spiritus sanctus missus est omnibus ante christi adventum salvatis in fide mediatoris. sed christi: ut patuit in objectione supra de patribus: prophetis et alijs: qui de peccatis penituerunt: et deum gratuita charitate dilexerunt. Quarto missus est abundantissime et specialius signo visibili apostolorum et christi discipulis ut patuit est supra. Quinto missus est et mittitur invisibiliter omnibus christicolis usque ad finem mundi. et hoc precipue in baptismo et alijs sacramentis. et mittitur etiam parvulis in baptismo ad sanctificandum animam. Ergo quanto magis est deus qui tam largitus est spiritum sanctum omnibus volentibus accipere ac se disponentibus sine personarum acceptione. Solus peccator qui non vult se disponere ad accipiendum non habet spiritum sanctum: eo quod contemnit. Ne ergo peccator: quia longe est ab eo salus. Ne quia nisi penituerit eterno igni est obligatus et peribit.

Circa tertium de mentali in habitatione inquirendus est quales mentes vel animas diligit et libenter inhabitat spiritus sanctus: Ad quod notandum quod homines circa spiritum sanctum vario modo se habent. Nam primo aliqui sunt in quibus nullatenus vult habitare spiritus sanctus: ut sunt infideles et etiam omnes mali christiani in peccatis obstinati: qui nolunt peccata dimittere nec penitere. Sapientie. j. In mali uolam animam non introibit spiritus sapientie nec habitabit in corpore subdito peccatis. Et tales sunt in maximis periculis: quia in ira dei et angelorum odio. Rho. ij. Secundum duritiam tuam et cor impenitens thesaurizans tibi iram in die ire revelationis iudicii dei. Item deus vocaret eos ad gratiam spiritus sancti quotidie: et tamen nolunt: propter ea sunt in periculo maledictionis a deo. ps. Maledicti qui declinant a mandatis tuis Item quia vident se succensos igne infer-

nali. hoc est concupiscentie prave ardore. et ecce deus offerret illis aquam gratie spiritus sancti qua extinguere possent sibi ignem et tamen nolunt: sed permittunt se ardere et oculis clausis currunt ad inferni periculum. Secundo alij sunt ad quos spiritus sanctus quandoque venit sed non vult permanere habitare. ut sunt illi de quibus Grego. in homel. hodierna dicit. Multi inquit concupiscunt et a peccatis convertuntur: sed tpe tentationis ad peccata redeunt. sed de talibus scribit Luce. xj. Erunt novissima hominis illius peiora prioribus. quia dicente Berni. Deterius est remanere quam incidere. Et patet in verbis medendis. Item Poeta. Turpiter eijatur quod non suscipit hospes. scilicet spiritus sanctus. Tertio alij sunt quos adveniens spiritus sanctus libenter vult inhabitare. de quibus Augustinus dicit quod felix est anima que scit se ita disponere et vitam gubernare ut tamen dignum hospitem et gubernatorem inhabitatorem mereatur suscipere et habere. Sed quales sunt tales. scilicet humane anime quas spiritus sanctus multum diligit inhabitare. Notandum quod spiritus sanctus veniens hodie apparuit in signo visibili quatenus per tale adventum designet quales animas diligit inhabitare. Et in hoc adventu designavit quatuor propria genera animarum in quibus diligit habitare. et pater declarando. Primo designavit trinitatem credentes. Secundo dei precepta observantes. Tertio humiliter penitentes. Quarto charitativam pacem habentes. Quinto spirituales fructibus florentes. Primum trinitatem sanctam credentes. ideo christus voluit spiritum sanctum mittere non nisi post ascensionem cum esset sedens in dextera dei patris: ut ostenderet quod a patre simul et filio procedit tertia persona. scilicet spiritus sanctus. Et misit etiam in huius signum hora tertia discipulis orantibus. Unde non datur spiritus sanctus nisi fideliter sanctam trinitatem consentibus. nec amat spiritus sanctus nisi fideles. ut Alexander papa. xxij. q. j. c. Audimus. dicit. Secundo spiritus sanctus amat inhabitare precepta observantes. Unde Jo. h. annis. xij. et in euangelio hodierno christus dicit. Si quis diligit me fructus meos. id est precepta servabit: et pater meus diligit eum et ad eum

venit. s. simul cū spūsancto pater z filius z mansione apud eū faciemus. In signū huus spūsancti aduēit die quinquagesima p resurrectionē in die. s. pentecostes q̄ erat festum date legis in mōte sinai. Nā z quinquaginta sunt quingies decē. z sic significat quing vulnera chri; cui amore debem⁹ decē pcepta seruare. Tertio amat hūilit pēnitētes. *Isa. lxxj.* Sup quē (ait dñs) respiciam z sup quē recheset spūs meus nisi super cōtritu spū zc. Prop̄ea dat⁹ est hodie spūsanctus discipulis hūilit orantibus et penitētib⁹. Itē in lingue specie pro p̄fessione peccatorum. qz in ascensioe exprobaue rat chris incredulitatē z duritiā illorum.

Quarto amat charitatiuā pacē habentes. *P̄s.* In pace fact⁹ est loc⁹ eius. *Greg.* Dū ira animū pulsat scripsit hospitium turbat z ipm effugat. In signū hui⁹ aduēnit spūsanctus in ciuitate hierlm q̄ interpretatur visio pacis. Quinto amat inhabitare spūsanctus spūales hoies virtutib⁹ florentes deū laudātes. sicut chri discipuli erant mundālia z carnalia cōtemnētes: benigni: paciētes atqz casti zc. *Uñ Beñ. v.* Non p̄manebit spūs meus in hoie qz caro est. id ē carnaliter uiuit. Ideo spūsanctus uenit in scōs discipulos qui simul cum beata p̄gine Maria spūale uitam ducētes erāt p̄fuerātes in orōne z fractioe panis. i. cōmunionē eucharistie. eosqz accēdit apparēdo in specie ignite lingue ad laudādū deū.

R Exemplū clarū uideamus in igne ut *Auerrois* sup. iij. li. methē. dr. q̄ ignis materialis noster aq̄s extinguit plumarū. sed ignis celestis humore inq̄t nubis z roze ualidius inflāmat. ut patz in fulmie accenso qd plus z ualidius ardet in pluma mag. Sic spūaliter ignis inferior. i. terrene z carnalis cōcupiscētie ardor extinguit aq̄s celestis plume: h̄ est lachrymaz sanctaz a deo p̄ grām spūsancti infusarū. Sed celestis ignis h̄ est spūsancti ardor de celo descēdens in cor nostrū ualidius inflāmat p̄ aquas lachrymarū. *Uñ legit̄ in speculo exemplor q̄ qdā frēs dum in uesp̄s Pentecostes cantarēt hymnū. Veni creator spūs. quedam deuota orās lachrymose uidit flāmā descēdere de sup̄nis q̄ choz inuoluit z stetit quī qz p̄fecerūt. z cogit spūsanctū uenisse i tali*

specie. Tādē cū idem frēs cantarēt *Saluē* ue regina misericordie zc. in cōpletorio uidiuē b̄tām uirginē aduēnisse: z totū chorū illustrātem. z dicentib⁹ *Eia* ergo aduoca/ra nostra: caput inclinauit: z p̄mansit vsqz ad finē oratōis: z tandem in celū ascendit. Ex q̄bus patz q̄ ualde uale est hymnū d̄ scō spū: z *Saluē* pro obtinēdo spūsancto deuote dicere. quia tales diligit spūsanctus z *Maria* mater gratie. Rogem⁹ ergo do minū *Jesus* ut det nobis spūsanctū Amē

De eodem Sermo. III. de spūsancti bonitate et suauitate: ac larga consolatioe deuotus.

Quā bonus

et suauis est dñe spiritus tuus i nobis. *Sap. xij.* z ad laudē hodiernē festiuitatis

In quibus p̄bis spūsanctus qui hodie uēit in discipulos cōmendat: z ualde amabilis ac desiderabilis ostēdit. prop̄ quod eius festum hodiernū ualde celebre est z uenerandū. Primo q̄dem ratōe diuine bonitatis ut in b̄nificijs spūsancti bonitatē laudem⁹ z grās agamus. Sicut z sapēs admirando laudat di. *Q̄ bonus* est spūs tu⁹ zc. qz *Blō. interl.* ibidē dicit. Toti⁹ boni qd̄ puenit mūdo fons est amor dei. qui amor est spūsanctus. Deus enī omne bonū. s. creatiois: uiuificatiois: cōseruatiois: gratificatiois: redemptiois z glorificationis dat nobis ex suo amore inēso: qui amat nos amore increato: hoc est spūsancto: ut dicit *Aug⁹.* Ideoqz tenemur eidem grās maxīmas agere. p̄ beneficijs ex bonitate z mēra charitate nobis collatis. z per cōsequēs hoc eius festum colere deuotissime. *Secundo* ratōne suauitatis: ut scilicet deuote celebrando hoc festum et laudādo spiritum sanctūz mereamur suauitate spiritūsancti consolari in hac ualle miserie. Idcirco ad dicitur in themate. *Et suauis est spirit⁹ tuus domine.* Unde canit ecclesia de spiritu sancto. *Veni sancte spiritus z emitte celitus lucis tue radium.* Consolator optime dulcis hospes anime dulce refrigeriū zc. *Tertio* ratione utilitatis. Ideo additur.

dulce refrigeriū. tertio rōne utilitatis ideo addit in nobis hoc est ad nostram utilitatē saluiferam. qz p̄ spūsanctū habem⁹ omnez gratiam nostre salutis. ip̄e enī spiritūsanctus repleuit p̄ginem *Mariā.* z christi corpus in utero p̄ginis formauit ac sanguinē quibus nos in sacramento eucharistie sumptis uitam habemus eternam ut dicit *chri stus Jo. vij.* Ideo dicimus in simbolo. q̄ p̄ceptus est de spiritūsancto zc. Item ip̄e spūsanctus conuertit nos gentiles ad fidē chri ut saluemur. ip̄ius spiritūsancti gratia sola habemus p̄seuerare in bono z saluē hri morte ad glām puenire sine qua periremus eternaliter. p̄terea iustum est ut ei deseruiamus eius hoc festum colendo. merito ergo dicit in themate. *Q̄ bonus* z suauis est dñe spiri. zc. Itaqz ex q̄ hodie agitur festum spiritūsancti de ip̄o tria mystēria in hoc sermōe declarabim⁹ iuxta p̄mis sum thema.

Primū de spūsancti amorosa bonitate. qz dicit *Q̄ bonus.*

Secūdo de spūsancti grōsa suauitate. qz dicit *Et suauis.*

Tertū de spūsancti solaciofa largitate. qz dicit in nobis.

Circa p̄mū de amorosa

bonitate spūsancti inq̄rēdū ē quō manifestat bonitas amorosa spūsancti erga nos hoies ut in nob. h̄ q̄ppe scire ualde ē uile ut discamus ipm reuare. qm ut *Ambr. ait.* Imp̄fuz est hūanis affectib⁹ diligere se diligētē cū uero agnoscam⁹ qm spūsanctus ex infinita bonitate nos amat accēdimur in deuotioe.

Notandū est ergo q̄ oipotēs z amoros⁹ de⁹ spūsanctus suā diuinā z pdilectā hoitatē manifestat nobz demōstrat ac cōprobat in multz z p̄cipue septē.

Primo aīas creando z uiuificādo.

Secūdo bone uolūtati se p̄sto exhibendo

Tertio charitate p̄ueniendo.

Quarto donis desideria n̄ra supando

Quinto eternaliter diligēdo.

Sexto felicissime remunerādo.

Septio grē suauitate p̄solādo.

Primo aīas n̄ras creādo z uiuificādo qz ex mera suā bonitate de⁹ aīas nostras creauit ex nibilo ad imaginē z similitudinē

suam *Beñ. j.* Sic z angelos. z p̄ fortiori si gno amoris uoluit aīas hūanas sic face/ re ut uita anie sit spūsanctus. *Uñ* aīa absqz spūsancto nō p̄t uiuere ad momētum sic nec corpus sine aīa. Sicut enī corp⁹ uiuificat̄ ab aīa inhabitante. sic aīa facta est ut sit tēplū. s. inhabitantis spūsancti z ab eo uiuificet. ut hec patent p̄ *Aug. de pe. di. j. s.* Itē si aīqz ex p̄sse zc. Aduertendū itaqz q̄ licet corpus nullo mō uellet ab aīa separi. uñ q̄ libet hō naturaliter refugit mortēz q̄ sepat aīa a corp̄e. sic aīa deberet multo p̄ uelle ut sepat̄ a spūsancto p̄ p̄ctm qz mor morit̄ aīa. *Eze. xviij.* Aīa q̄ peccauerit ip̄a moriet̄. Item sicut corp⁹ mortuū deforme fit z nigrescit Itēz frigescit z putrescit Itē nō mouet̄ nec sentit. sic p̄ oīa ip̄a aīa sine spūsancto mortua est z deforma ac nigra p̄ peccati maculam. Itē frigida a diuine charitatis uicē calore z putrida p̄ uermem p̄scientie z gehenne corrodētē. z nō mouet̄ mortu opatiois meritorie ad uitā p̄petuā z nec de uis sentire uult ut p̄miseret. Sz si q̄s resuscitat̄: aīa infusa corpi corpus uiuabitur z repat̄ in oīb⁹ istis. sic cum spūsanctus reu infundit aīe in ip̄a p̄mā iam p̄ grām renouatur aīa. *P̄s.* Emitte spm̄ tuū z creabunt z reno. fa. zc. ptz ergo bonitas spūsancti in nobis *Secūdo* bone uolūtati p̄sto se exhibēdo demōstrat spūsanctus suā bonitatē charitatiuā. qz nulli uolenti facere qd̄ in se est effectualit̄ negat spūsanctus seipm. sed oīb⁹ se offert ex charitate *Uñ* inter rheol. doc. q̄stio p̄lat̄ utz spūsanctus deet necessario grām suā oīi hōi q̄ntum p̄t se p̄panti ad ip̄am *Et* r̄ndet̄ fm *Holkoth* sup li. *Sap. lec. cxlv.* z *2 cor. Rich. de med. vii.* super. iij q̄ in hac q̄stione magis p̄t q̄ logice est loquēdum z dicendūz q̄ licet deus nulli sit debitor ex necessitate nec cogi possit tñ ex misericordiaz grā mera q̄ talē legem statuit z reppromisit liberaliter obseruandū ut cōter nulli negat suam grām facienti qd̄ in se est z sic q̄dam mō necessario. nō q̄dem necessitate coactōis sed liberalis p̄missionis p̄sto est dare. Ergo peccōz p̄para te ad grām z p̄culdubio habebis eā. o mira di n̄ri bonitas z charitas qz nullū spernit uolētē habere grām debite. *Exm̄* hic ponamus qd̄ narrat li. xv. p̄prietatū de p̄uincijs. di. q̄ in

Hibernia est quidam insula in qua homines non moriuntur sed quod nimio sentio afficiuntur extra insulam deferuntur ut moriantur. vel alij propter quod stum exeuntesz discurrētes alibi moriuntur. z causa huius putatur bonitas aeris z influentia celestis. nam ibi nec spēs nec rana nec aranea vel aliud animal venenosum esse dicitur sed terra illa est contraria veneno ut terra in de deportata z super spēs aspsa eos occidit. z sic bufones illic deferant statim moriuntur. Spirituāliter Insula illa significat animam in qua est plenitudo bonitatis z influentia spiritus sancti. quia in tali statu anima sancta diuinitus preseruat ne peccando moriatur. z ibi oē venenū pue delectationis mortalis occidit. sed ubi non est talis influentia gratie sicut in hominibus exeuntibus a statu gratie ad amorē seculi est mors culpe. quia ergo aliquis vult exire ad mundanā suā culpa est quod moriatur. si autem vult permanere in influentia gratie non morietur deo bono faciente. **Tertio** charitate pueniēdo spiritus sanctus ostendit suā amorosam bonitatem: quia hoc est mirabile quod deo licet non indigeat de nobis tamen mere propter nostrā salutē puenit nos sua charitate ut nos debeamus ipsum reamare. **Joan. iij.** In hoc est charitas non quasi nos dilexerim deū. sed quia ipse prior dilexit nos. s. p. spiritum sanctum. **Bern.** Dulcis deus est diligendo primus in accessu vltimus in recessu. Ideo pueniēter cor humanū vult sibi dari. **Prover. xxiij.** Prebe mihi fili cor tuum. Nam sicut cor est primū viuēs z vltimū moriēs sicut primū de motu cordis eo quod inter omnes partes corporis primo viuificat et format z vltimo oīem morit. sic ipse deus spiritus sanctus primus est in accessu pueniēdo voluntatem ut puerat ad deū. z est vltimū in recessu. quia hominem non relinquet nisi prius homo relinquat deū declinando in peccatū. **Aug.** Deus qui neminē relinquit nisi prius reliquerit. Ergo mira dei bonitas. o mira charitas qui sic diligit nos. **Quarto** spiritus sanctus ostendit amorosam bonitatem suam donis suis nostra desideria supādo. quia plura bona nobis tribuit quam desiderare vel intelligere perfecte sciamus. nec sufficimur suam amorem recompensare. propter quod **Apulus** vocat eum charitatē nimiam. **Ephe. ij. di.** Deo qui diues est in misericordia propter nimiam charitatē suā qui dilexit nos cum essemus mortui peccatis

z viuificauit nos christo cum gratia esset saluans z presuscitauit z p̄sistere fecit in celestibus. hoc ibi. Et sicut **Zyra** intelligēdū ē quod presuscitauit z p̄sistere fecit in spe. quia resurrectio christi z p̄sessio in celesti beatitudine spēs nobis dedit. quod sicut scribit **Rho. viij.** Ipse spiritus sanctus qui suscitauit Iesum a mortuis viuificabit mortalia corpora nostra. s. in resurrectione. z sic supra oē desiderium plus dat in celestibus. quam nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit qui prepaui deo diligentibus se. nobis autem reuelauit deus per spiritum suum. **hec. ij. Cor. ij.** Quiaque altissime deus tibi laus z gloria pro tanta charitate. **Quinto** eterna diligendo. nam aliorum dilectio incipit cum tempore z finit in morte. **Iuxta** illud metricē dicitur. **ps.** Post mortis mortuum p̄rit dilectio dorsum. s. finita vita finit amor ita. Sed deus spiritus sanctus ab eterno z vsque in eternū diligit bonos homines. utz p. **Dauid** in. **ij. di. xxxij.** Propterea **Aug.** Quod eliget tibi illū amicum. s. deū qui cum oīa subtrahita fuerint in die sepulture tibi fidem seruabit. cum alij relinquent te. ipse non relinquet sed tuebitur te a rugientibus p̄patis ad escam z p̄ducet ad celestē hierusalem ubi collocabit te cum angelis ante faciem sue maiestatis ubi summa gloria z leticia z omnia bona. **Sexto** felicissime remunerando. In hoc quippe miranda bonitas spiritus sancti charitas claret quod cum nil boni a nobis facere vel cogitare sufficiam sed oīs nostra sufficiencia ex deo est. **ij. Cor. ij.** Et tamen deus remunerat felicitate eterna pari modo ac si nos ipse fecissemus omnia illa bona. s. p̄nie. orōnis. elemosine. ieiuniorum zc. **Quod** homo si tibi dicitur quod papa vel rex te multum amat z suis stipendijs te sibi seruire vult z regnum tibi dabit nonne gauderes. sic in proposito. **Septimo** gratia solando. quia cum propter peccata demereamur omnia mala z damnationes. nihilo minus spiritus sanctus consolatur nos penitentes sua gratia. z de hoc secundo articulo patebit.

Circa scdm de gratio/
sa suauitate spiritus sancti. quia dicitur in themate quod spiritus sanctus est bonus z suauis. z christus dominus in euangelio nominat eum spiritum paracetum hoc est consolatozem. **Questio**

Duplex occurrit pro declaratione. **Prima** questio. Unde est quod spiritus sanctus cum sit omnino suauis z consolatorius: tamen non infundit suam consolationē omnibus sed sepius subtrahit etiam a deuotis fidelibus. Nam quosdam nunquam alios autem aliquando tamen pro tempore consolatur: z aliquid non. **Joan. iij.** Spiritus ubi vult spirat zc. Ad hec respondetur sicut in docto. p̄cipue **Bonaue.** in suis libris p̄sertim de p̄fectu religionis breuiter recolligēdo. quod talis varietas non est ex defectu spiritus sancti sed ex parte hominum: eo quod se non habilitat ad susceptionē spiritus sancti ut deberet. aut non omnino se equaliter pro consolatione spiritus sancti disponunt. Sed quandoque auertunt ad alieas consolationes z vanitates: aut quia aliis expedit pro virtutis exercitio z probatōe subtrahit gratie dulcis z saporose. Proinde circa hoc septem potissime cause assignantur quare spiritus sanctus aliquos non consolatur quibus autem aliquando deus querat ut die solenni vel tempore comunione. etiam talis sit bonus et deuotione imbutus ac spiritualis. **Prima** causa est propter inhabilitatōem: quia non bene se disponit ad gratiam pro debitam penitentiam: sed affectum habent corruptum ad carnalia vel mundalia z huiusmodi alia que cumque vicia. **Unde Bern.** Gratia spiritus sancti purissimum balsamum est: z ideo non nisi mundissimum vas requirit. **Secunda** est propter cordis distractionē. quia quando cor hominis fuerit distractum curis terrenarum occupationum: vel etiam ad quascumque alieas consolationes: puta in cibis: in vestibus preciosis: in pompis: in vxore: in filijs: z in mundana leticia: z huiusmodi: non infunditur consolatio spiritus sancti. **Bern.** Delicata est diuina consolatio non datur admittentibus alienam. **Itē Aug.** v. confessionum. Baudium vitine dulcedinis non degustas si carnali delectatione cor maculas. **Hec ille.** Et sic patet. **Tertia** est propter elatiōis repressio nem. quia si homo haberet semper gratiam diuine consolationis consideret se esse sanctum z sic alios despiceret: se reputando maiorem illis qui hoc non habent. credens gratiam habere suis se meritibus. z sic omnino perderet dei gratiam pro superbia. **Unde Grego. in. ij. moral.** dicit. Sancti viri quo altius apud deū

virtute dignitatis proficiunt: eo subtilius se indignos esse deprehendunt: quia dum propinquius luci sunt quicquid eos in seipsis latebat inueniunt. **Exemplum** de Paulo apostolo qui se primum peccatorum reputauit. **Irem** de sancto Francisco: qui quanto proficiebat virtute: tanto se dicebat maximū peccatorum omnium totius mundi. eo quod si aliquis alius talem gratiam a deo acciperet melius deo seruiret quam ipse **Idcirco** **Joannes** **gerson.** Si tibi noueris aliquam gratiam a deo infundi noli te in altum efferre: sed potius time tanquam indigno datam. **Quarta** est propter cautionē. quia ex gratie subtractione homo fit timorator z cautior. ne forte saltem offenderit christum vel spiritum sanctum per aliquam negligentiam. z propterea perdidit eius gratiam: z sic de cetero cautius eam custodit: ut dicit **Grego.** sup. **Lantia.** **Exemplum** de beata virgine **Maria** qui dum christum in **Ierusalem** amisit timuit quod forte sibi non sufficienter seruauit ut debuit. z ideo in celum ascendit unde venerat. z sollicitate requisit ac cautius de cetero custodit. ut hec dicit **Origenes** super **Lucam**. **Quinta** causa propter actionis discretione: quia si homo semper haberet dulcedinem gratie indiscrete semper vellet ozare: ieiunare: vigilare: et omnia agere: ac sic destrueret seipsum et infatuaretur. ergo deus subtrahit gratiam ut discretius ille agat. **Sexta** est propter probationē. s. patientie ac propter hoc meritorum augmentationē. quia non solum in consolatione: sed potius in aduersis maior acquiritur meritum. **Et** probatur per hoc cum deum vere diligit si deo deseruiat etiam in mentis ariditate tanquam proprijs stipendijs. **Unde** **Joannes** **Berson** dicit. Facilitate equitat que gratia potest. sed verum dei amatorem ariditas z aduersitas probat. **Nō** desistas gratia bono ope etiam tibi non succedat prospere. **Septima** causa est propter reuelatōis iactantiam. Nam quando homo reuelat gratiam sibi datam a deo iactando se de donis diuisis: tunc subtrahitur ab eo dei gratia. Sicut patet de quodam fratre conuerso in **Uitaspā** **trum**: qui post multos labores ieiunia et orationes meruit quod in eucharistie susceptione inenarrabile ore z toto corpore sentiret

delectatōem. q̄ veniēs ad quēdā frēm pe
tuit sibi dari osculū ab eo. putās q̄ etiā il
le deberet p̄cipere talē dulcedinē. Et statū il
la dulcedo ab eo emanat. nec vnq̄s rehabu
it. Q̄ hō discit hūiltari z gr̄az dei abscon
dere si vis tenere. y Deniq̄ adhuc se/
cunda q̄stio restat q̄d faciendū est homini
a gr̄a sensibili arido vt gr̄az amissam recu
peret vel saltē nō careat merito magno. Ad
h̄ r̄ndet fm̄ doc. z deuotos q̄ sicut Joānes
Apoē. ij. docz q̄rtuor sunt remedia. Vñ di
cit. Habeo aduersū te pauca qz charitatē
p̄mā reliq̄sti. memor esto itaq̄ vnde excide
ris z age p̄niam. z p̄ma opa fac. Nec ibi.

Prīmū itaq̄ remediū est mēoria chari
tatis z passiois d̄n̄ice. ideo dr̄. memor esto.
Nam vt Bonauē. dr̄. Nil tā efficacē ad gr̄i
am adq̄rendā vel recupandā sicut mēoria
passiois ch̄risti. Secundū est examina
tio cōsciētie vt recognoscat quali pctō a gr̄a
na exciderit. Ideo addit. vñ excideris. z sic
se hūiltet z suis demerit. attribuat p̄ditio
nem gratie: ac lachrymosas orōnes fūdat
Luce. xj. Omnis q̄ petit accipit. Tertiu
ē actio vere penitētie. ideo addit. age p̄niam
Quartū est exeratio in p̄us assuetō ope.
vñ dicit. prima opa fac. Proinde incaute fa
ciūt q̄ in ariditate mētis positi impatiētes
fiūt z dimittūt assuetā bona opa. Jō Joā
annes gerson li. de interna p̄uersa. Non te
deiciat q̄ gr̄e consolatiōe p̄uatiū te senti
as. nō enī p̄ditio est sed p̄batio. Exēplum
legit de q̄dā. q̄ cū diuitiū in ariditate posu
erit. nimis tristis fuisset: apparuit in spū eidem
ch̄risti dicens. Quid torpes cōtristat? sur
ge z p̄curre passionē meā. ora z bona opa
fac z liberaberis. z sic faciēdo consolatus
est. pater zc.

Circa tertium de largi
tate cōsolatiōis spū sancti. Notandū est q̄
spū sanctus largiflue consolatur omnium genez
fideles. vt patet de aplis largiflūā consola
tione accipientibz p̄ spiritū sanctū. z etiā cō
siderādo septē genera fidelium. patz induci
ue. Pr̄mo enī spū sanctus p̄solat lugētes letifi
cādo p̄s. fm̄ multitudinē dolorū meoz p̄so
latōes tue letificauerūt aiaz meā. vñ Bar.
y. Bri q̄ lugēt. s. p̄ pctō. qm̄ ipi p̄solabūt.
scz p̄ spū sanctū. Et h̄ p̄tz in aplis lugentibz

Secōdo ignorātes illuminādo. Jo. xiiij. Cū
venerit ille spū s̄piritus p̄ritatis docebit vos oēm
p̄ritatē. s. necessariā ad salutē. Exēplū h̄m̄
in aplis. nā cū essent simplices dedit eis os
z sapientiā cui nullus potuit etiā sapiētū
simozū p̄hoz in mūdo resistere. iuxta dictū
ch̄risti Luca. xxi. Tertio deuotos spū
tuales dulcificādo. vñ Drosius sup̄ Lā/
tica dicit. Null⁹ hō in hac vita excogita
re poterit veriorē felicitatē z suauitatē dul
ciorē q̄ dū mens sibi p̄ gr̄az spū sancti ad
uenisse senserit creatorē. Itē Augus. li. soli
loquozū. Tantū interdū in aduentu spū
sancti dulcedinē degustauit q̄ p̄ gaudio in
enarrabili quod intus habuit me fore ho
minē penitus ignorāti. q. d. In deum me
trāsformatū extimauit. Exēplū de aposto
lis quibus sol⁹ ch̄ristus sapiebat. z totus
mund⁹ cū oibz suis t̄p̄alibus bonis desipi
ebat p̄ amore dulcedinis spū sancti. Unde
Breg. sup̄ Ezech. Dulce est esse in huma
nis rebz s̄z ei t̄m̄modo q̄ spūalia nō gustau
it. gustato autē spū desipit ois caro. p̄tea
Aplis Philij. dr̄. Via arbitroz vt iteroz
ra vt ch̄m̄ lucificā. Quarto p̄solatur
electos fideles p̄firmādo. nā p̄ miracū q̄
libet successu t̄p̄is faciēda a sanctis cōfir
mant in fide electi. sicut z p̄ miracū ab ap
postolis facta legim⁹. Nam ad p̄solatōez
ecclie z fidelium circa sanctorū sepulcra etiā
nunc fiunt quotidiē miracula nisi obstant
peccata. z Exēplū. legit quēdā di
xisse regi Ludouico querenti cur nō faciūt
miracula mō epi sicut olim apli z epi p̄mi
tiue ecclie faciebāt. Vñe inq̄t olim eligebā
tur epi p̄ spū sanctū cuius est facere mira
cula. mō eligunt p̄ reges et principes non
curādo de electozū legitimis. z ideo tales
miracula facere nō possunt. Licz autē talia
externa miracula nō fiunt: nihilo minus p̄
consolatōe electozū hoc facit spū sanctus:
interius tantā suauitatē afferēdo anime vt
totum mundū desipē faciat: z deum. s. solū
placere. Et ex hoc patz ch̄m̄ z spū sanctū
esse deum verū z supra omnē creaturam q̄
nā operat talem suauitatē supra omnē cre
aturam. Hoc orabat Aug. in solilo. dices.
O sūma v̄itas hoc vnū p̄cor a te vt i nul
lo p̄mittas me p̄solari nisi in te. omnia mihi
amarecā: tu sol⁹ mihi dulcescas. Nec illē

Quinto consolatur patientes cōstātes sal
uando: vt scz possint sustinere z tentatiōes
vincere. j. Cor. x. Fidelis deus qui nō pa
titur vos tentari sup̄ id quod potestis: sed
faciet cum tenta. p̄uen. vt possitis sustinere
Exēplū de aplis quibus tormēta z mor
tem fecit dulcem. Bern. Quid non tempe
rabit illa dulcedo que mortem quozq̄ fecit
dulcissimā. Sexto infirmos et debiles
adiuando. s. ad bene opandū. Unde ca
nit ecclia. Accende lumē sensibus: infunde
amorē cor. infir. nō. cor. p̄ru. fir. p̄pe. Et pa
ter exēplum d̄ aplis. Exēplū de sancto
Aug. li. solilo. dicente. Quod magis p̄ me
posse credidi: minus semp potui: sed p̄ spū
ritū sanctū p̄fecti quod nequibz. Septi
mo stabiles coronādo. Apoē. ij. Esto fide
lis vsq̄ ad mortē z dabo tibi coronā vitē/
Rogemus q̄ d̄m̄ Jesum vt det nob̄ illaz
gl̄iam Amen.

De eodem die Sermo. iij. scz de spū
sancti visibili m̄litiōe z mirabili ac salu
bz sanctificatione.

Tractatū da

bit. s. pater vobz: vt maneat vo
biscā in eternum: spū veritatis
Joan. xiiij. z in euāgelio vigiliē hui⁹ festiui
tat. Verba sunt saluatoris nostri iesu ch̄ri
sti que pro hodierna festiuitate merito acci
pim⁹. qz hodie columus festū spū sancti et
eius visibilis missionis in discipulos. Vñ
ecclia in introitu misse canit illud Sap. j
Spūs d̄ni repleuit oz. ter. zc. Qd̄ pōt po
ni p̄ alio themate huius sermonis. A
Aduertēdū autē q̄ festiuitas hodierna plu
ra habet p̄uilegia p̄pter q̄ merito ois ani
ma debet eam celebrare magna reuerētia.
Pr̄mo q̄dem q̄ hodie est festū spū sancti
z eius donationis. p̄pter qd̄ debemus deo
hodie maximas laudes z gr̄as agere quia
hodie dedit nob̄ tāsummū donū: vt pote
deum ad sanctificandū nos pctōes vt ma
neat nobiscā ipse deus spū sanctus in eternū
sicut dicit ch̄s in themate. hoc est fm̄ Ly.
qz manet nobiscā in ecclia sancta vsq̄ finē
mundi per gr̄am et in futuro p̄ gl̄iam sem
piternā. Unde Damas. li. j. ca. x. dicit. Cre

ditus spū sanctū patri z filio eq̄lem z coeq̄
nū z p̄ncipalē fontē vite z sanctificatiōis. s. ad
glorificandū p̄petuo. Q̄ q̄ p̄ciosus est h̄
donum. Secōdo hodie est festū consolatiōis
toti⁹ ecclie z exultatiōis. Unde z ch̄s dicit
in themate Paraderū. i. consolatorē dā
bit zc. Proinde ecclia hodie canit. Quāz
propter p̄fusus gaudijs totus in orbeter
raz mūdo exultat. Et merito exultat pec
catores q̄ hodie datus est spū sanctus au
p̄rium est pctā remittere: vt dr̄ Alex. pap
pa. xiiij. q. j. Audiuim⁹. Trem exultare de
bēt iusti qz hodie dat⁹ est spū sanctus in quo
oēs habent saluari. Itē oēs beati z angeli
gaudent quia p̄ spū sanctū sunt gl̄ificati.
Tertio hodie est festū diuine dilectiōis qz
hodie datus est nobis spū sanctus qui est
amor patz z filij. et quo nos omnes diligit
de⁹: vt dicit Aug. xv. de trini. Proinde
hodie legit euāgeliz de charitate dei. et
p̄pterea ch̄s dicit i themate Paraderū da
bit vobz. s. p̄ ex charitate vt ma. vo. zc. spū
veri. Itaq̄ de spū sancti dono z missione
p̄ter ea que in p̄cedētibz dicta sunt tria my
steria notem⁹ pro hoc sermone.

Prīmū de spū sancti visibili descēsiōe.
Secōdū de fidelium ch̄ri mirabili repletōe
Tertiu de spū sancti salubz sanctificatione.

Circa primum de visibi

bili descēsiōe spū sancti q̄ missus est in hūc
mundū z descēdit pluries Considerandū
est attente qm̄ valde salubre z vtile est nob̄
agnoscere de spū sancti missione z appari
tione: eoq̄ in hoc maxima dei pietas z cha
ritas clarescat. et sic istā amur ad dei amo
rē cū cognoscim⁹ q̄ de⁹ int̄tū nos amet vt
tā vnigenitū filiū qz spū sanctū: et sic p̄ con
sequens totū suū amorē z totū seipm̄ nob̄
ad salutē exhibeat. Q̄ q̄ntum debemus
ipm̄ reamare. B Et ad id notemus
verba m̄gri in. j. di. xvj. ca. j. vbi dicit: q̄ sic
(inquit) filius dei duobz modis d̄ mitti. s.
ad nos. Vno quo visibiliter apparuit. s. in
carne humana de p̄gine assumpta. Altero
quo inuisibiliter castis mentibz p̄cipit. sali
cer inhabitando in nobis p̄ gr̄am. sequit.
Ita et spiritū sanctus a patre et filio duoz
bus modis procedere siue mitti scz ad nos
siue dari dicit. Vno visibiliter. Altero inuisi
Lc

biliter. Datus enim est visibilis scilicet specie creature demonstratione sicut in die Pentecostes: alijsque vicibus. et datur quotidie inuisibiliter illabendo mentibus fidelium. Decibi. Ecce ergo dei magna charitas que nos visitare multipliciter dignatur ut sanctificet tam visibili apparentia quam inuisibili effectui. Sed questiones occurrunt.

Prima de specierum qualitate.

Secunda de specierum congruitate.

Tertia de specierum veritate.

Prima ergo questio est de qualitate specierum. hoc est: qualibus speciebus creature spiritus sanctus in mundo claruit apparuisse. Ad quod respondet secundum scripturas et docet quod apparuisse legitur in specie presertim quadruplici.

Primo quidem in specie columbe scilicet super christum baptizatum. ut patet Luca. iiij. Descendit spiritus sanctus corporali specie scilicet aut columba in ipsum.

Secundo in specie nubis super christum transfiguratum Matthei. xvij.

Tertio in specie flatus Ioan. xxi. Insufflauit. scilicet christus: et dixit. Accipite spiritum sanctum.

Quarto in specie ignis et lingue simul super discipulos Act. ij. Apparuerunt illis discipulis lingue tanquam ignis. Et sic patet.

Secunda itaque questio occurrit de congruitate: quare congruebat in talibus speciebus spiritus sanctus apparere. Nam mirum est quare non apparuit in specie aque: cum spiritus sanctus per aquam fuerit designatus tam in veteri quam in nouo testamento. quia scribitur Ezech. xxxvj. Effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus iniquamentis vestris. Item Ioan. viij. Christus ait Qui credit in me: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu sancto. Cur ergo deus non misit in specie aque: fundendo de celis vel pluedo super discipulos spiritum sanctum: Ad hec respondetur quod sic Holkorth super li. Sap. lec. xxi. dicit. Spiritus sanctus dicitur pro tanto sanctus quia eos quos replet sanctificat et ab amore terrenorum transfert ad amorem celestium. Propterea non conueniebat eum in specie aque mitti. quia aqua partibus diuersis superficies terre coheret et admiscetur: quibus

designat in scripturis ubi sunt. per aquam in quantum habet ablucere peccata tanquam aqua sordes. Sed summe congruebat: ut scilicet spiritus sanctus mitteret et appareret in predictis quatuor speciebus: quatinus per eas ostendat qualiter in animabus humanis operatur. Primo quidem in specie columbe. Nam coluba habet precipuas has proprietates. scilicet quod pro cantu gemitum habet: felle caret: et in foraminibus petre nidificat et manet. Sic spiritus sanctus veniens in animas: facit eam genere pro peccatis et per dilationem patrie: iuxta illud Rhoma. viij. Ipse spiritus sanctus postulat pro nobis. Lyra. i. postulare nos facit gemitibus inenarrabilibus. Item felle ire: inuidie: et nequitiarum: ac odij facit nos carere. Sap. vij. Spiritus sanctus est suavis: amans bonum actum: benignus et cetera. Item in foraminibus petre. hoc est: in vulneribus christi facit commorari per frequentem recordationem. Bern. Ubi est firma tutamque requies anime nisi in vulneribus Iesu christi.

Secundo in specie nubis descendit spiritus sanctus: ad ostendendum quod secundum tres precipuas proprietates nubis in nobis operatur. Nam nubes a terra virtute caloris eleuata stat: refrigerium contra estum prestat: et pluuia generat. Sic spiritus sanctus adueniens: animam a terrenis ad celestia diligenda eleuat: refrigerium contra incentiuum viciorum prestat: et pluuia lacrymarum salutis fructum facientium generat. Unde ecclesia canit de eo. In labore requies: in estu temperies: in fetu solacium. Tertio in specie flatus descendit spiritus sanctus: ad ostendendum quod sicut flatus est vite corporali necessarius: adeo quod sine ipso statim homo velut animal moritur. Nam si flatus inspirationis vel respirationis cessat: mortuus esse talis agnoscitur veraciter. Sic spiritus sanctus est necessarius ad vitam anime: et sine ipso mortua est anima veraciter. Unde Ioan. vi. Spiritus est qui viuificat. Rhoma. vi. Stipendia peccati mors: gratia autem dei vita eterna. Ergo questus est peccator qui seruit diabolo pro stipendio mortis eterne: et christo non seruit pro vita eterna.

Quarto in specie ignis simul et lingue descendit spiritus sanctus: hoc est in linguis igneis: quatinus ostenderet quoniam in discipulis

illis christi operari habebat secundum proprietates ignis et lingue. Primo quia discipuli corde ardenti verba ignita habebant predicare et ad superna desideria mundi homines inflammare. quia ut Grego. in moral. dicit. Qui in semetipsis non arserint alios accendere ad supernum desiderium nesciunt verbis que frigido corde proferuntur. frigida sunt omnia corda in peccato existentia. Secundo quia discipuli per mundum predicando legem euangelicam per spiritum sanctum debebant in hominibus facere que solet ignis efficere. Ignis enim habet sursum tendere. sic spiritus sanctus facit sapida celestia et ad illa tendere per donum sapientie. Item ignis habet illuminare. sic spiritus sanctus per donum intellectus habet ad cognitionem veritatis fidei illuminare. Item ignis habet transmutare et in seipsum ignicando scilicet transmutare ut patet de ferro ignito. Sic spiritus sanctus per donum consilij immutat homines ut sint totaliter spirituales eligentes celestia bona et propter illa contemnere terrena et carnalia. Item ignis habet mollia consolidare ut patet de testa limosa. sic spiritus sanctus per donum fortitudinis solidat in bono et constantem facit hominem etiam in aduersis. Item ignis habet metalla clarificare et lucida facere tollendo rubiginem. sic spiritus sanctus clarificat animam per donum scientie ut sciatur deponere rubiginem peccatorum et sic saluari. Item ignis habet dura emollire ut patet de cera et de glacie. sic spiritus sanctus emollit et liquefacit ad compatiendum proximis per donum pietatis. Item ignis habet incinerare. sic spiritus sanctus per donum timoris redigit etiam altos homines et principes in cinerem vere humilitatis dum considerant cinerem mortis in sepulcro ac molum pene eterne. Et sic per ignem significatur septem dona spiritus sancti. de quibus Esa. xij. Requiescet super eum spiritus domini. spiritus sapientie et intellectus. spiritus consilij et fortitudinis. spiritus scientie et pietatis. et replebit eum spiritus timoris domini. propterea in igne spiritus sanctus apparuit. Tertio in linguis igneis dispersit apparuit spiritus sanctus. quia discipuli debebant habere dona linguarum toto dispersarum orbe. et sic ad celestem linguagium omnes gentes ad-

unare et docere. Pro quo ad presens notandum est quod deus habet tres provincias et in singulis sua sunt propria linguagia.

Primo habet provinciam celestem.

Secundo provinciam infernalem.

Tertio provinciam terrestrem.

Prima enim provincia scilicet celestis habet linguagium ignitorum quibus videtur diuini amoris quibus laudant deum et benediciunt perpetuo. iuxta illud Ps. Beati qui habitant in domo tua in secula seculorum laudabunt te.

Secunda provincia scilicet infernalis habet linguagium maledictionis odij et blasphemationis. qui ergo talia sequitur signum est quod sit de provincia infernali quia vnaqueque gens suo linguagio cognoscatur. ut dicit Chrysostomus. Unde omnes mendaces detractores et huiusmodi infernales esse cognoscuntur. Tertia provincia scilicet terrestris. hoc est mundus iste ab initio habuit a deo vnum tantummodo linguagium videlicet in quo erat Adam quod est hebraicum. sed post duo milia annorum scilicet postquam diluuium deleuit homines filij Noe multiplicati sunt adeo quod adhuc ipso Noe viuentem nati fuerunt in mundo. xxij. milia virorum et centum preter mulieres et paruulos qui omnes fecerunt. lxxij. generationes. qui cogitauerunt per superbiam contra deum rebellare. edificare turrim usque ad celum ne deus eos de cetero posset diluuium delere propter peccata. Proinde deus confudit linguas eorum ut vnus non posset intelligere alium. ut dicit Augustinus in scholastica historia super Gen. xj. Et sic facti sunt homines. lxxij. linguarum iuxta numerum generationum et cetera. Itaque omnes ille generationes. lxxij. postea disperse sunt in vniuersas terras. Filij Sem Asiam. Filij Cham Africam. Filij Japhet Europam sortiti sunt. Voluit ergo deus piissimus contra illorum superbiam per apostolorum humilitatem omnibus dare vniuersis gratiam ut Beda dicit. in fide christi. ut scilicet omnes generationes intelligerent vnam eandem linguam quacumque volebant apostoli in predicando loqui. et etiam ipsi apostoli scirent omni lingua loqui per mundum. Et sic per fidem omnes adunarent ad celestem linguagium edocendo. ut tandem in futuro introducerent ad laudem dei celestem et

perpetuam, et sic patet quod spiritus sanctus congrue apparuit in specie ignee lingue. In hoc etiam docemur ut custodiamus linguas nostras a malis locutionibus, quia per talia fit iniuria spiritus sancti qui in specie lingue apparuit. Et sic fit quod sic scribitur Iaco. iij. Si quis non refrenat linguam suam huius vana est religio scilicet christianitatis.

nota istas qd
neq

Sed tertia questio occurrit de veritate specierum utrum scilicet in tali apparitione visibili spiritus sancti fuerit veritas rei in specie corporali. hoc est utrum fuerit ibi vera coluba et vera nubes et status necnon verus ignis et vera lingua. Nam si non fuerit ibi veritas rei, sequitur quod concurrebat ibi aliquid fictio. Contra quod Gregorius dicit in omel. Epiphaniæ, quod signa fidei nostre sunt verissima. Gregorius etiam dicit in Rudet Bonauen. Rich. q. sup. j. di. xvj. concoz. Tho. iij. pte q. xxxix. aliosque doc. puncta tangendo certa. Unum est quod ibi fuerunt paciter res corporales que sensu percipi potuerunt apprehendi alioquin fuissent phantastice illusiones quod non decuit fidei veritate. Et iste res corporales formate erant et mouebant ministerio angelorum ex ethere purissimo secundum Augustinum de trinitate. Sic autem et Gabriel angelus quando apparuit beate Marie virgini in corpore assumpto ex ethere apparuit visibiliter in specie hominis secundum magnum Alber. sup. Dillus est. Que quidem species corporales pacto officio tandem in principium materiarum sunt reuerse. Et ratio quia iste species non erat unione spiritus sancto unione hypostatica, sicut Christus dei filius uniuersum sibi humanitatem. Filius enim accepit hominem ita ut fieret homo, spiritus sanctus vero non ita accepit columbarum ut fieret columba ut hec dicit magister ubi s. allegando Aug. Propter ea corpus Christi a deo debuit formari et uniuersum deitati permanere, sed non uniuersa creatura nec manens: habet formari ministerio angelico ut dicit Augustinus in pluribus locis quia nec debuit colube similitudo vel ignis permanere nisi ad tempus per representationem. Gregorius etiam dicit secundum punctum est quod ibi non fuit verum animal colube habentis animam sensitivam, nec fuit verus ignis quia sic habuisset vim comburendi, et tamen iste ignis in quo apparuit spiritus sanctus non comburebat, nec fuit ibi lingua vere carnea quous status fuerit vere flatus. Sed ut premissum est fuit ibi vera similitudo corporalis formata ex aere ad si-

militudinem colube ignis et lingue. Unde et scriptura similitudinaria dicit spiritus sanctus descendit se sic colubam. Mat. iij. et Act. ij. di. Appuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis, et sic itel ligenda sunt verba doc. Tertium punctum quod ibi nulla fuit fictio falsitatis, quia ibi erat veritas significationis. Non enim illa similitudo ostendebat ad manifestandum aliquam veritatem in coluba vel igne et lingua sed ad manifestandum proprietates inuisibilis missionis spiritus sancti, et quod ibi erat vere spiritus sanctus qui significabat talibus speciebus. Hec sufficient. B

Circa secundum de mirabili

repletione quod spiritus sanctus repleuit fideles iuxta illud Act. ij. Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui se. et Sap. j. Spiritus domini repleuit orbem terrarum, scilicet per apostolos docendo fidei christi et salutem. Sed notandum est quod spiritus sanctus repleuit hodie christi discipulos mirabili abundantia multiplici partem. Primum quod repleuit mirabili sapientia ita ut omnes scripturas intelligerent et omnes mundi sapientes ac philosophos doctissimos convincerent discipuli illiterati a principio sicut promiserat Christus Luc. xxi. Ego dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere etc. et hoc subito fieri fuit mirabile. Secundo quia repleuit mirabili amoris feruentia ut omnia tormenta et etiam ipsam mortem amarent pro christo subire Act. v. Habebant apostoli stulti gauderes a conspectu con. quoniam dicitur etc. Tertio quod repleuit mirabili linguarum eloquentia ut scilicet loquerentur omnibus linguis totius mundi et intelligerent. H. Querit ergo hic utrum discipuli loquebantur diversis linguis sic quod nunc una nunc alia aut sic quod uniuersa loquentes lingua intelligebantur ab omnibus per quecumque idiomata. Rndetur secundum Bedam in glo. sup. Actus apostolorum, et Franciscum Haro. aliosque quod utrumque facere potuerunt et fecerunt diversis temporibus vel eodem etiam tempore scilicet quod quandoque variis linguis loquebantur et hoc priuatis locutionibus nunc uni nunc alteri sicut videbant homines esse diversorum idiomatum in diversis terris. Unde Paulus dicit primo ad Corinth. iij. Gratias ago deo meo quod omnium vestrum lingua loquor. Quandoque autem precipue in publico sermone ubi erant

multi diversarum linguarum unica tamen modo lingua qua volebant loquebantur et ab omnibus intelligebantur. sicut dicit Augustinus in sermone: et patet Act. ij. quando Petro loquente ad totam multitudinem congregatorum ab omnibus intelligebatur: cum essent ibi ex omni natione que sub celo est. Et hoc modo fieri erat maius miraculum quam primo modo. Hoc autem secundum Franciscum Haro. potuit fieri dupliciter. Uno modo sic quod una vox saluaret hebreæ in scriptura ad aures hominum veniens sub forma hebreæ intelligeret etiam ab alijs alteri idiomata diuina virtute. Alio modo sic videtur quod illa vox antequam venisset ad aures: in aere esset variata et sub forma proprii idiomata perduceret ad aures: et sic itel ligeret. Quarto quia repleuit mirabili potentia: ut scilicet possent facere omnia miracula quecumque fieri oporteret per fidei confirmationem adeo quod sola umbra Petri curabat infirmos Act. ij. Quidam quia repleuit mirabilis potentia omnium gratia: ut contra superbiam essent in humilitate profundati, contra auaritia pauperum diligentes et mundana omnia continententes, contra luxurias castissimi: contra inuidiam charitate pleni, contra iram patientissimi, contra gulam sobrii, contra acedia laboriosi: totum mundum percurrerent per predicationem christi. Et sic contra omnia vicia virtutibus plenissimi. Sexto quia repleuit prophetia et mirabili futurorum noticia. Nam ut habet in Act. apostolorum: prophetabant non solum viri sed et mulieres accipientes spiritus sancti et ad solam impositionem manuum apostolorum Act. ij. et xix. et xxj. ac alijs locis. Septimo quia repleuit mirabili animi constantia: ut scilicet nunquam de cetero possent declinare in partem mortalem: sicut patet ex verbis apostoli Rhoma. viij. quod neque mors neque aliquid creatura nec gladius etc. separe poterit inquit nos a charitate dei. et hoc precipue fecit spiritus sanctus in apostolis. Principales enim illi non peccauerunt, sed aliquos alios non intantum repleuit omnes: ut patet de Nicolao aduena antiocheno qui postea errauit: ut patet Apocal. ij. Quia mira operatio spiritus sancti. F

Circa tertium de salubri

sanctificatione querit propter simplices qualiter spiritus sanctus sanctificat animas hu-

manas ad salutem eternam consequendam. Ad quod breuiter respondet quod sicut colligitur ex scriptura: spiritus sanctus septem papua facit in homine ut ipsum sanctificet salubriter. Primo fidei christi inspirat, quia sine fide de impossibile est placere deo: ut ait apostolus Heb. xi. ca. Secundo illuminando ad sequendam veritatem incitat, quia Jo. i. xij. spiritus sanctus dicitur spiritus veritatis: docens omnem veritatem, scilicet necessariam. Unde homo habens spiritum sanctum non diligit mendacium: sed desiderat veritatem, propterea talis sermones verbi dei libenter audit et perficit implendo, et signum est quod spiritus sanctus operatur in tali homine. Admirum generalis regula theologorum est quam ponit Ambrosius, quod verum a quo aliquid dicitur: a spiritu sancto est, quia ut Paulus dicit, Omnis homo (ait) mendax est a seipso: putat exponit Augustinus, sed verum est a spiritu sancto solo. Sed dicitur. Tamen videmus quod etiam pagani et peccatores a spiritu sancto omnino alieni sepius dicitur plurima vera. Respondet secundum Lysium super. j. ad Corinth. xij. Aliquis potest dicere aliquid in spiritu sancto dupliciter. Uno modo spiritu sancto mouente: non tamen habito, et hoc competit etiam malis: et dupliciter. Quia per solum generalem influxum: sicut dicit Ambrosius, quod omne verum a quo aliquid dicitur a spiritu sancto est, scilicet generaliter ut dicitur est. Quandoque autem etiam per specialem influxum: ut in his dicere verum que excedunt facultates nature, sicut Balaam prophetando vera dixit, et Caiphas. Alio modo dicitur aliquid in spiritu sancto: ipso videlicet mouente et habito per gratiam in mente, et hoc est specialissimum bonorum a spiritu sancto sine quo non potest homo veritates merito intelligere vel dicere: sic quod per hoc sit dignus vita, scilicet eterna. Et sic patet. Tertio spiritus sanctus penam de peccatis veritate agere excitat. Quarto peccata dimittit et mundat: et sic iustificat. Quinto amorem dei inflammat. Rhoma. v. Caritas dei diffusa est in cor. vest. per spiritum sanctum. Sexto deo gratum facit et adoptat. Rhoma. viij. Accepistis spiritum adoptionis filiorum dei in quo clamamus Abba pater. Ipse enim spiritus testimonium perhibet quod sumus filij dei. Septimo dona sua colat: ut patet in di-

scipulis christi hodie quibus mirabilia dona dedit: alijs plenius: alijs aut minus secundum exigentiam: ut patuit. **R** Sed questio restat de sanctis mulieribus An acceperunt spiritum sanctum in specie et dono linguarum. Ad quod aliqui dixerunt sicut et Thome in primo dist. xvij. ar. ij. quod tunc modo inuisibiliter acceperunt et non in specie lingue vel dono: eo quod mulieres non mittebantur ad predicandum: sed prohibent in ecclesia docere. j. Timo. ij. Tamen Nicolaus de Lyra super illud Act. ij. Prophetabunt filij vestri et filie vestre. ut quod indifferenter utriusque sexus persone et ipse mulieres cum apostolis acceperunt spiritum sanctum visibiliter. Unde et Act. xij. dicitur quod Philippo erant quattuor filie et tres prophetantes. Denique sine omni exceptione scribitur quod repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui varijs linguis. et hoc videtur fore congruum. quia in primitiva ecclesia etiam ipse mulieres si non publice predicando saltem private loquendo habebant fides christi asstruere. Unde etsi non in tanta copia ut discipuli: acceperunt tamen spiritum sanctum visibiliter et donum lingue ad utilitatem ecclesie. Itaque congruum fuit quod ipsa beata Maria que antea etiam plena fuit gratia acceperit hodie spiritum sanctum visibiliter pre ceteris cum dono linguarum. quia ipsa erat doctrix apostolorum et omnium fidelium. et ad eam concurrebant scilicet de diversis partibus mundi in quibus discipuli predicabant fideles deuoti ad videndum eam que deum peperit et lactauit: quos vix oes consolabatur et instruebat in fide: ut ferunt historie et epistole Ignacij. Item de Dionysio hoc legitur. et suo modo credendum est de pluribus. Item legitur de Magdalena quod Barabam conuertit. Et huiusmodi fieri nequissent nisi linguarum dona habuissent. Et habet positum. Rogemus ergo dominum Jesum ut det nobis spiritum sanctum Amen.

Feria secunda post Pentecost. Sermo primus scilicet de gratie spiritus sancti necessitate: qualitate: et desiderabilitate.

Lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Joan. ij.

et in euangelio hodierno. Verba sunt salutaris nostri que dixit anno etatis sue. xxxij. sabbato. vij. nonas Maii: ut scribit Basilianus in postilla sua. hoc est: in profecto inuentiois sancte crucis. Tunc enim venerat Nicodemus ad Jesum nocte. Et tunc inter alia verba que christus Nicodemo locutus est dixit etiam ista verba euangelij huius. In verbis autem promissis insinuat christus dei charitatem et mundanorum hominum perversitatem. Nam maxima dei est charitas quod lux venit in mundum: hoc est ipse deus qui ex charitate venit in incarnatione ut saluaret nos miserimos peccatores. Item lux etiam venit in mundum quando deus spiritus sanctus venit in discipulos in die Pentecostes ex charitate. Nam deus lux est et tenebre in eo non sunt ullae. Joan. i. Et sicut lux solis super omnes quantus est ex se descendit nisi quis obicem ponat: sic spiritus sanctus gratiam suam omnibus ex se prestat est dare: ut dicit Ciprianus de conse. dist. iij. Nec quatenus. Verito ergo spiritus sanctus lux dicitur qui ex charitate venit in mundum. Sed quia magis sit hominum perversitas: subdit ipse christus dei. Et dilexerunt homines tenebras. scilicet videlicet videlicet magis quam lucem diuine gratie. et sic magis amat mortem eternam quam vitam eternam: quoniam scriptum est Rhoma. vij. Stipendia peccati mors. scilicet eterna. sequitur. Gratia autem dei vita eterna: in christo iesu domino nostro. Quod potest poni pro themate alio in hoc sermone.

Itaque de gratia spiritus sancti tria mysteria habet declarabimus

Primum de necessitate salubris.

Secundum de qualitate realis.

Tertium de bonitatis preamabilis.

Circa primum de necessitate gratie sciendum est quod pro generali regula tenetur apud theologos doctores et etiam canonistas: quod scilicet sine spiritus sancti gratia nullus hominum potest saluari salute eterna. propter quod gratia est summe necessaria. Unde Augustinus libro de natura et gratia dicit. Sine gratia nec infantes nec erate grandes saluari possunt. Item Gregorius distinguit. pl. c. Quilibet occulta loca (inquit) sine gratia animam saluare non possunt. Et infra. Quid enim paradiso iocundius: quid celo securius: et tamen homo ex paradiso

et angelus de celo peccato cecidit. Hec ibi. Et predicta regula adeo firma est quod contrarium tenere ecclesia tanquam heresim reprobat: ut patet de errore pelagianorum reprobat. xxij. q. ij. Quidam. et pluribus alijs locis. Sed de hoc oritur questio quare est vel unde hoc quod homo non potest saluari nisi mediante gratia dei. cum enim homo sit liberi arbitrij per quod habet velle liberum secundum illud scriptum Eccl. xv. Deus ab initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilij sui. et adiecit mandata et precepta sua. si volueris mandata conseruare conseruabunt te in perpetuum. Et paulo post subditur. Ante hominem vita et mors bonum et malum quod placuerit dabitur illi. Hec ibi. Virum ergo videtur quod homo non potest saluari cum velit per libere arbitrij. scilicet gratia destitutum. Sed ad hec respondetur secundum docto. precipue Bonauenturam et Richardum. super ij. dist. xxvij. et conco. alios recolligendo. quod scilicet pluribus rationibus non potest per liberum arbitrium sufficienter saluari homo sine gratia spiritus sancti. quod ostendit ex quattuor que a seipso liberum arbitrium non potest perficere nisi per spiritum sanctum adiuetur. et tamen sine istis quattuor homo non peruenit ad salutem.

Primum est bonum velle.

Secundum est a peccato resurgere.

Tertium est precepta implere.

Quartum est finaliter perseuerare.

Primum est bonum velle. nam liberum arbitrium destitutum gratia spiritus sancti non potest a seipso sufficienter velle bonum saluificum. Quia scribitur et est verbum christi. Joan. xv. Sine me nihil potestis facere. et ij. Corinth. ij. Non quod sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis tanquam ex nobis. sed omnis sufficientia nostra ex deo est. Et ibidem super cap. vlti. glo. dicit. Gratia dei est qua sola homines liberantur a malo sine qua nullum proorsus siue cogitando siue volendo et amando siue agendo faciunt bonum. Hinc etiam Bernardus. lib. de libero arbitrio. ca. xxxvj. dicit. Conatus liberi arbitrij ad bonum cassi sunt si a gratia non adiuentur. nulli si non excitentur. Hec ille. Alie auctoritates sunt plures sed pertransio. Sed diceret. cum vnicuique menti huma-

nenaturaliter insit veri boni cupiditas. ut dicit Augustinus et Boetius de consolatio. Quare ergo non sufficit per se velle bonum nam sic liberum arbitrium nullius esset potentie. Videmus autem quod etiam infideles faciunt et volunt plura bona ut iustum iudicium et pietatis opera et huiusmodi. Respondetur secundum Bonauenturam. super ij. dist. xxvij. q. vlti. ar. vlti. conco. Ricardus. quod opus potest dici bonum tripliciter. vno modo simpliciter quod est vite eterne meritorium. Et huiusmodi bonum: hominis liberum arbitrium lapsus non potest etiam minimum cogitare vel velle absque auxilio gratie scilicet gratum facientis iuxta predictas auctoritates que intelliguntur de huiusmodi bono. Secundo modo dicitur aliquod opus bonum ex hoc quod aliquo modo disponit de congruo ad bonum gratie consequendum ut facere virtutis bonum cum recta intentione extra charitatem sicut est castitas: patientia: humilitas. Et in tale opus non potest liberum arbitrium per se absque munere gratie gratis date per quod illuminetur excitetur et dirigatur ut velit facere aliquid quod sit deo placatum. Tertio modo aliquid dicitur bonum quod in fine est ordinabile ut sunt bona moralia per que non disponit homo ad gratiam vel gloriam quia non sunt ordinata in finem sed tantum ordinabilia. et habet aliquam ordinationem intra se ex transitu super debitam materiam. sicut est pascere esurientem. honorare parentes. iuste iudicare: peregrinos suscipere: ieiunare: orare et similia. talia potest facere liberum arbitrium sine aliquo munere gratie per naturalem instinctum ex puris naturalibus deo tamen cooperante sicut cooperatur alijs creaturis ut causa prima generali motione. quibus talia difficulter possit homo facere sine gratia gratis data relictus in puris naturalibus sed ut fiant facilliter necessaria est gratia gratis data. Unde talia faciunt etiam infideles et sic patet responsio. Secundum est a peccatis resurgere quod etiam requirit ad salutem: quod ut scribitur Apoc. xij. Nil conueniat. scilicet peccato intrabit in celum. Hinc autem resurgere a peccato libere arbitrio. ex se non potest sine gratia ut Ricardus. super ij. dist. xxvij. et conco. Bonauentura. ac alij docent. patet tamen quod per peccatum homini dedit participationem diuine similitudinis et iurrit

iram dei. Ideoq; nō potest ex se hmoi ptiā
pationem diuini luminis recuperare quia
hoc nō est nature s; grē illuminātis aīam.
Sicut aer nō pōt ex se illuminari s; p lucez
q; p ptiā aīa occidit z morti eterne obli/
gatur. Ideoq; sicut homo mortu⁹ nō pōt
naturaliter seruiuificare nisi a deo miracu/
lose uiuificet. Sic aīa mortua p peccatum
nisi dei gratia resuscitet a seīpa p liberū ar/
bitrium resurgere nō poterit ad vitam eter/
nam. Nam peccatū nō pōt remitti nisi spi/
ritus sancti gratia cuius est ppiū opus pēā re/
mittere. sicut Alex. papa. xiiij. q. j. c. Audi/
uimus dicit. **T**ertium est precepta
implere sine quo non est salus. **M**atth. xij.
Si uis ad vitam ingredi serua mandata.
Sed si querit vtz homo sine gratia p se
possit implere dei mandata. Ad hoc respō/
detur fm Bonauen. z Rich. super. ij. dist.
xxvij. q. mādata dei dupliciter possunt im/
pleri. Uno mō q̄tū ad genus vel essentiaz
operis tantūmodo z sic homo cum gratia
gratificata etiā in peccato manens vel here/
reticus z infidelis potest sine gratia gratū/
faciente implere mādata plura vt nō peie/
rare parētes honorare. nō furari. sic z. s. di/
ctū est. Alio mō q̄tū ad intentionē mādan/
tis fm formā intentionis z sic nō pōt imple/
ri absq; gratia gratificante. quia de⁹ man/
dan. precepit vt nostra uolūtas conforma/
retur uoluntati diuine obseruando illa mā/
data in charitate z ex charitate dei. que nō
potest esse sine gratia. **N**az. j. **T**im. j. **F**inis
precepti est charitas de corde puro z consci/
entia bona ac fide nō ficta. **E**cce q̄ q̄neces/
saria est gratia. **Q**uartum est fina/
liter pseruare. Nam scribit **M**atth. xiiij.
Qui perseuerauerit vsq; in finem hic salu⁹
erit. Sed sine gratia spiritus sancti non pōt
homo a seīpo perseuerare in gratia dei. qz
ex peccati corruptione factus est homo in/
stabilis. **U**nde glo. super illud **Thren. iij.**
Misericordie dñi zc. dicit. **N**ō pōt hō diu/
stare q̄ insile⁹ diaboli nisi misericordia dñi
adiuuet. **E**t huic p̄sentat **M**agr. in. ij. dist.
xxvij. ac **Aug. li. de pfectione iusticie in fine**
**d. q. error remouendus est ab auribus ho/
minum qui contendit ad non peccandū hu/
manā sufficere uoluntate z grē dei adiuto/
rium non esse necessarium. Propterea enim**

quidie in dñica orōne oramus d. **E**t nos
inducas in tentationē. qz cadere habemus
nisi a deo pseruemur. **H**ec fm **Aug. ibidem**
**Ad id facit Exemplū qd legitur in Uli/
raspatru scz q quidam uidens aliquos he/
remitas in peccata cecidisse. miratus retu/
lit scō patri abbati. cui scūs ait. Fili noli
mirari de hoc q homo cadit in peccatū qz
totus fragilis est. sed mirandum potius est
hoc q aliqui perseuerant z non cadunt. qz
hoc est supra hominū naturā corruptaz ex
solo dei numere z gratia. **S**i dicas quare q̄
non exasatur sed damnat homo nō perse/
uerans sed cadens in peccatū nec resurgēs
cum non possit stare nec resurgere a seīpo.
Rūdetur fm **Bonauen. vbi. s. quia adiu/
toiu gratie dei semp hoi p̄sto est si uult
querere z suscipere vt p eā possit stare vel re/
surgere. vñ sua ē culpa inexorabilis q nō
uult suscipere se debite disponendo. sicut si
quis non aperit os ad cibū qui offertur ei
sua culpa est q fame moritur. **D**e hoc alibi
latius. **E**rgo pctōr age penitentiā z grē
grām dei. qz sine ea non potes saluari sed
peribis in eternū **P******

Circa scdm de qualitate

te reali grē. questio est. qualis res est gratia
dei vel spiritus sancti. vt sciamus eā agno/
scere fm suam entitatem. **A**d hoc responde/
tur breuiter fm **Bern. in sermone de chari/
tate z gratia christi di. q gratia inqt est lux
quedaz anime a deo infusa: mirabiliter ani/
mam decorans bonificans z gratificās ha/
bens comitem spiritus sanctum. **I**n quibus
verbis quattuor magnalia insinuuntur de
gratia spiritus sancti. **P**rimo qualis sit grā
realiter. vñ dicit. **G**ratia est lux nō quidem
materialis sed spūalis que illuminat aīam
ad cognoscendū seīpam z deū verū: fide ve/
ra z diligendū deum cognitum. ac ad bene
operandū. vñ **Aug. de natura z grā dicit.**
**q gratia in re nō est aliud q̄ lux anime illu/
minās mentē ad bene fm legē dei z gratui/
te operandū. **S**ed vtz gratie lux idē sit
in re qd charitas doctores disputant. inter
quos **Scotus sup. ij. di. xxvij. q. vnica. z cō/
cor. Rich. tenent q gratia realiter sit idem
qd charitas. licet ista differat ratione. **I**p̄e
em habitus quo spūsanctus aīam inhabi******

nota: qualis res est gratia

rat dicit gratia inqtum deus habet talem
hominē grām. ita q grā respicit deū acce/
ptantes siue diligētē. z etiā dicit charitas
qz eodem habitu quo spūsanctus inhabi/
tat animā uolūtas mouet ad deum diligē/
dum meritoz. z inclinā ad actū meritozū
z sic dicitur charitas inqtum habens eam
habet deū charū z dilectū. ita q charitas
respicit deū non in ratione diligentis. sed in
ratione diligibilis. z tamē hec idem sunt re/
Sicut ignem esse calidū z calefacere. z solē
esse splendidū z splendere idem calor z idē
splendor efficit. **I**tem hominē esse uiuū.
z hominē ipm uiuere z vitales operatiōes
facere ipa eadem uita facit. sic idem est rei/
liter esse deo gratum per charitatem. z per
eandē charitatē hē deū charū sup omnia.
Nam z in cōi vsu loquendi p codez habet
dicere. **I**ste est mihi gratiofus z iste est mi/
hi charus. **S**z in greco nomen charis idē
est qd gratia latine. vñ z eucharistia bona
gratia interpretat. sed a noīe charis nomen
charitatis deriuat ergo idem sunt re. hec ex
empla addunt ex **Rich. Ad idem etiā facit
ratio fm eodem doc. qz omnis excellentia
quecūq; gratie attribuit: etiāz charitati at/
tribuitur z eōuerso. **N**am **Aug. xv. de tri/
nitate ca. xvij. loquēs de charitate dicit. q
nullum est dono isto excellentius z ipm so/
lum diuidit inter filios regni z perditionis
Et hec omnia attribuntur etiā gratie.
vtrāq; etiā est forma uirtutum z vtrāq; cō/
iungit deo. z sic si ponerent distincta alterū
supflueret cum vnūz sufficeret. **E**rgo ho/
mo dilce deū diligere gratuite z habebis
gratiam. **Q** **S**ecundo in uerbis p̄/
missis **Bern. insinuat. s. a quo grā infunda/
tur cum dicit anie infusa a deo. quia nulla
creatura atra deū pōt gratiam dare. **U**n
**P̄s. Gratiam z gloriā dabit dñs scz solus
nō angelus nec pura creatura. **T**ertio in/
sinuat qualia bona gratia in aīa opat cum
dicitur animā mirabiliter decorans. bonifi/
cans z gratificans. vbi tria bona gratie tan/
guntur que facit scz decorare bonificare et
gratificare scz animā. quia sicut carbo extin/
ctus fit nigredine turpis z frigidus ac feti/
dus. sed cum ignis fit splēdidus calidus z
delectabilis aspectū. **S**ic in proposito ani/
ma turpis est z peccato frigidata ac fetida.********

nisi decorem splendoris induat per lucem
gratie. nec est bona nec deo grata sine gra/
tia qua ptiapat diuine similitudinis lucem
Sicut etiam diabolus q̄uis in naturalibz
fuerit factus pulcherrimus tamen quia gra/
tia caret horredissimus est z malus nec gra/
tus deo. **P**ropterea **Chryso. dicit q me/
lior z deo acceptior est vnus iustus in gra/
tia existens q̄ totus mundus peccatoribus
plenus. **Q**uarto insinuat quomodo a
deo gratia prestatur quia non nisi cum spi/
ritus sancto. vnde dicitur habens cōmuniter
spiritus sanctū. **Q**uia vbiūq; gratia adest
ibi spūsanctus manet z per consequēs etiā
pater z filius. **J**uxta illud **Joan. xiiij. Si
quis diligit me zc. ad eum uenimus z mā/
sionem apud eum faciemus. **E**rgo mira/
dei charitas. **P** peccator age penitentiam
z habebis deum z gratiam. **R******

Circa tertiu de bonitate

te p̄amabili z p̄desiderabili ipi⁹ grē. **Q**ue/
rit vtrū gratia gratificans sit eque deside/
rabilis super omnia sicut z celestis gloria p
petua. **A**d quod fm **Bonauen. sup. ij. dist.
xxvij. atq; Fran. **S**aro. aliosq; recolligen/
do. **R**ūdet p̄ p̄clusionē q sic. **E**t hoc ostē/
ditur pluribus modis.**

Primo ex auctoritate.

Secdo ex identitatis rōne.

Tertio ex exemplificatione.

Quarto ex inductiua declaratiōe.

Primo ex auctoritate. **N**ā **Rhoim. vj. ap̄ta
dt **S**ia dei uita eterna. s; uita eterna ē gl̄a i/
celestis. ergo sequit q gratia habet rationē
vltimī finis desiderabilis sicut z gloria cele/
stis. **U**nde z **Aug. vt supra tactum est. xv.
de trinitate dicit q charitas sine gratia est
excellentissimū donū qd est propriū glorie
celestis ergo zc. **S**ecundo ostenditur ex
identitatis ratione: quia vt probat **Bona/
uen. vbi supra. Gratia z gloria sunt idē rea/
liter. vtrāq; enim nominat diuinā infu. m/
tiam per quam anima habet deum inhabi/
tantem in seīpa. quia deus per gratiam in/
dum meriti adquirendi. sed per gloriā idēz
deus inhabitat animā in futuro perfecte p
modum perpetue regnandi et quiescendi.
Unde gratia z gloria solum differunt fm******

Lc 5

Feria scda post Pentecost.

modum habendi deum minus perfecte et perfecte succedere, sed fm rem gloria nil aliud est q̄ gratia consummata. Tertio exemplum ad id ponitur fm eundem Bo/ nauenturā quia sicut videmus q̄ lux auro/ re z lux eadem diei in mane z in meridie nō differunt realiter nisi fm modum vel statū minus perfectum z plus perfectum. Sic est de gratia que p̄mo oritur in auroz hoc est diu peccator de tenebris peccatorum ad lucem inapit conuerti per penitentiam, tandem proficit in mane per iusticiam de/ nec perficiatur perseuerando in plena die glorie. Proverb. iij. Iustorum semita qua si lux splendens procedit z crescit vsq̄ ad perfectam diem, via impiorum tenebrosa nesciunt vbi corruant scz in infernum. Hec ibi. Item color in tenebris non videtur z in lumine videtur z tamen idē color est vtro/ biq̄. Sic eadem lux spiritualis gratie est cum luce glorie ergo summe desiderabilis Ergo homo aduerte hec q̄ sicut pro glo/ ria habenda te morti exponeres, sic debes facere et pro gratia habenda z tenenda. Quarto ostenditur ex inductiua de/ claratione. Nam inductiue fm Francisz Baronis, quattuor sūt potissima que ab hominibus summe desiderantur. Pri/ mo bona temporalia vt diuitie honores et huiusmodi. Et tamen hec omnia merito relinquenda sunt propter gratiam dei habendam, sicut patet de apostolis Martb. xij. di. Ecce nos reliquimus omnia z secuti zc. Secundo preistis sunt bona natura lia vt sanitas z vita: corpus z anima, z ta/ men hec omnia sunt morti exponenda po/ tius q̄ homo gratiam perdat per pecca/ tum mortale, vt p̄z in martyribus. Ter/ tio preterea sunt bona virtualia, puta fides spes: humilitas: pietas z huiusmodi. Si/ militer z bona intellectualia, vt sapiētia sci/ entia z huiusmodi, z tamen hec omnia sunt inutilia sine gratia, ergo zc. Exemplum de philosophis. Quarto super predicta sūt considerabilia bona eternalia q̄ sunt i patria vt visio dei, Gaudium perpetuum, z tamen sancti dei predigerent esse in inferno si pos/ sibile esset ibi habere dei gratiam q̄ esse in paradiso siue in celo sine dei gratia. Sicut dixit Anselmus libro Similitudinū, Si

hinc inquit inferni horrorem z illinc pecca/ ti cemerem pudorem, z vni eorum necessa/ rio immergi haberem, prius me in infernū demergerem anteq̄ peccatum admitterem. Vallem enim purus a peccato z per con/ sequens in gratia dei existens gehennaz in/ trare q̄ peccati sorde pollutus celestia re/ gna tenere. Hec Anselmus. Refertur etiaz q̄ sanctus Hugo dixit. Si tunc placet deus pietati contentus sum vt ponas me in in/ fernum: sicut demereor ex tua iusticia, pro peccatis meis dūtaxat, z ibi saliet in infer/ no da mihi diligere te z in gratia tua esse. Ergo vos peccatores qui in peccatis per manetis vt quid vultis potius perire p̄ pec/ cata q̄ gratiam dei querere per penitentiā. O fatui! O miserimi qui pro momenta/ nea delectatione perditis gloriam eternam. Ergo charissimi penitentiam agendo ro gemus dominū iesum vt det nobis in pro/ senti gratiam z tandem gloriam Amen.

De eadem feria post Pentecostes Ser/ mo. q. scz de gratie spūsancti grata susce/ ptione dum datur z de perditione z restau/ ratione.

Nationes

gratia spiritussancti effusa est Actū. x. z in epistola hodi/ ena. Misericors deus nullum hominem spernit quicūq̄ ad gratiam se disponit scz audiēdo z suscipiēdo verbum dei z facien/ do qd̄ in se est. Unde sicut ex hodierna epi/ stola habetur dum Petrus predicaret gen/ tibus adhuc Petro loquente inquit cecidit spiritussanctus super omnes qui audiebāt verbum z obstupuerūt ex circūfusione fide/ les, qui venerāt cum Petro, qz z i nationes spiritussancti gratia effusa est. Et tunc Pe/ trus dixit. In veritate comperi qm̄ non est psonarū acceptor deus, sed i omni gēte qui timet deum z facit iusticiā acceptus est illi. Dulcē ergo debemus deum amare z ei⁹ gratiā sollicite querere, sperātes qz saluabit nos. Ad qd̄ hortat idē petrus in canonica sua, hoc est. j. Pet. j. ca. d. Sperate in eam que offert vobis gratiam in reuelationem

Sermo

XL

iesu christi quasi filij obedientie, et hoc pōt poni pro alio thēmate, quod Lyra expōit sic. Sperate ad cōsequendā gloriā q̄ est gratia summata que offert quando in p/ senti gratia datur: quia est arra glorie in re uelationē iesu christi, s. quando facie ad fa/ ciem videbit, quasi filij obedientie in man/ datorū dei adimpletione, q. d. Sic in gra/ tia sperate consequi gloriā visionis chri/ sti vt impleatis mandata. Unde peniten/ tes omnes pctōres sperare possunt, quia in nationes omnes iam gratia spūsancti effu/ sa est: vt dicit thēma. Itaq̄ d̄ gratia spi/ ritussancti in qua sperare habemus: in hoc sermone (preter predicta) tria mysteria de/ claremus.

Prīmū dicit gratissime susceptionis.

Secūdo dicit ingratiissime extinctionis.

Tertiū d̄ pijsime restorationis.

Circa primū de gra/ tie dei grata susceptione vtile est nob̄ agno/ scere q̄ summa deuotione debemus deo gra/ tias agere pro sue gratie dono: vt sic mere/ amur a deo gratie adquisitionē z augmen/ tationē, quomā vt Hugo de arca Noe. li. j. dicit. Sicut deus gratis sua dona prestat: ita et ingratis ea que prestiterit sepe subtra/ hit. Item Bern. sup. canti. Gratiūdo fa/ cit vt dona multiplicent. Notandum er/ go q̄ pro dono gratie dei tenemur gratia/ rum actionem reddere deo ex consideratio/ ne triplici.

Primo considerando q̄s dat.

Secūdo considerādo q̄le donū dat.

Tertio considerādo q̄bus qz indignis dat. Un̄ Aplūs. ij. Cor. ix. dicit. Gratiās ago deo sup̄ inenarrabili dono, s. gratie ei⁹ zc. Accipi aut̄ hoc potest pro thēmate. Nimi/ rum gratias agere debem⁹: qm̄ huiusmo/ di non recognoscere donum: peccatum est.

Primo itaq̄ consideremus pro gratia/ rum actione recognoscenda quis dat nobis gratiam. Ad quod cōmuniter respondent doct. q̄ grām in anima principaliter null⁹ alius causat nisi solus deus efficiendo z il/ labendo menti humane. Unde Ps. Gra/ tiam z gloriā dabit dñs, ergo nō aliq̄ pu/ ra creatura. Ratio huius fm Tho. j. ij. q. cxi. ar. j. est talis, quia donum inquit gra/

tie excedit omnem facultatem nature crea/ te: cum gratia nil aliud sit q̄ quedam par/ ticipatio diuine nature vel similitudinē q̄ excedit omnē naturā creatam, et ideo ipso/ sibile est q̄ p̄ter deum aliqua pura creatu/ ra gratiam causet efficienter, sicut impossi/ bile est q̄ aliquod mortuū corpus hominis viuificet animā rōnali, nisi deus viuificet animā viuificantē. Tale em̄ nō potest esse re creatura aliqua: nec etiaz angelica: sed so/ lus deus qui habet animā creare ex nihilo. Ipse potest solus reuire animā corpi: sicut illud Deut. xxxij. Ego occidam z ego viuere faciam. Proinde quia de⁹ solus dat gratiam viuificantē animā humanam, et bet homo multū gratus ei esse sicut ei qui dat vitam, et qm̄ maius est a deo accipere q̄ a qualibet creatura tanq̄ a summa ma/ iestate regia. Si em̄ rex dat tibi subam vel vestem regiam: maius reputandū est z pl⁹ sunt agende grates: q̄ si daret inferior rei/ gis seruis. g. zc. Secūdo consideremus p̄ gratiarum actione q̄le donum deus dat: cum gratiam donat. Et ad hoc responderet Au/ gust. xv. de trini. ca. xvij. d. q̄ charitas siue gratia est excellentissimū donum quod so/ lum diuidit inter filios dei z filios pditio/ nis. U Sed h̄ questio occurrit. Utz gratia sit donum increatum idē qd̄ spiri/ tussanctus. An sit aliud donum creatū qd̄ infundit deus siue spūsanctus. Nimirum aliq̄s posset dicere: quia videmus expimē/ ro q̄ homo aliq̄s regi vel alteri efficiat gra/ tias z placidus qui pus erat odiosus ex so/ lo aspectu vel precibus: cum iam illū susce/ pit in gratiam suam: sine hoc q̄ aliqd̄ do/ num daret illi homini. Cum aut̄ deus sit prior ad miserandum q̄ q̄cumq̄ homo. Cur oportet vt non suscipiat peccatorē in gratiam suam de⁹ aliter q̄ aliquod donū creatum, i. gratiam dando eidem. Ad hec responderet fm Bonauen. super. j. dist. xvij. Item etiam super. ij. dist. xxvj. et doctores cōmuniter: q̄ lz Magister opinionē hanc sequatur q̄ spiritussanctus sit essentialiter charitas qua diligimus deum: sed tamen in hoc non tenetur Magistri opinio, quia sic voluntas nostra in actu diligendi esset tūmodo mota, et sic illibere diligeret: et p̄ consequens non haberet rationem merēdi.

dilectione ipsa. Sed vt de hoc veritatem agnoscamus: pro simplicioribus notem? re/ colligendo ex dictis Bonauen. et aliorum: pū/ eta tria. Primum est notandum qd gra/ tum faciens est duplex. Vna est gratia in/ creata que est ipse deus. qd deus charitas est. j. Joh. iij. et per consequens gratia crea/ ta que appropriat spiritui sc̄to. Alia est gra/ tia creata que est qdam habitus mentis a solo deo infusus quem creat spūsanct⁹ ex nihilo: ac infundit anime. Exemplū. Si/ cut anima infusa corpori dat ei donum vi/ te: et sol influit aeri lumen radijs: et vinum haustum influit homini suam virtutē quasi quoddam donum: calefaciendo et confortan/ do ac lenificando. iuxta illud Ps̄. Et vinum letificet cor hominis. Secundum est qd de/ us nullum hominē q̄ diu manet in sua ini/ quitate acceptat: etiā si multa beneficia ei/ dem impendat: nisi donum gratie gratum facientis eidem conferat. Unde aliter est d/ hoie qui solo aspectu sine munere aliq̄ in/ terueniente diligit vel in gratiam suscipit vt s̄. dictum est. qz homo mutabilis est de odio in amorē p affectionē vel p preces ali/ quoz. sed de⁹ immutabilis non affectu di/ ligit: sed fm effectum doni gratie. Primum/ de sicut sc̄m⁹ qd deus odit hominē et repro/ bat ppter culpā deformatatē existēte in ani/ ma: Ita pari rōne a contrario diligit acce/ ptando hoīem ob gratie donū quod infun/ dit tanq̄ arram desponsationis et dilectio/ nis diuine. Unde gratia dicitur arra glorie.

Tertium est qd fides et scriptura determinat qd absq̄ gratie dono impossibile est pla/ cere deo. Determinat etiā qd absq̄ dono i/ creato quod est spūsanct⁹ hō nō pōt fieri accept⁹ deo. Proinde credendū est qd in iu/ stis hoīb⁹ est gratie diuine donū. ideo con/ trariū sentire esset hereticū (iudt Bonauen.) Sed vtz ppter donū increatū qd est spū/ tussanctus ponendū sit in nobis aliqd do/ nū creatū per quod simus accepti deo: hoc scriptura non determinat expresse: sed in/ uelligat a doctoribus ratiōe huiusmodi. qd gratia dei in anima vt colligit ex scriptur⁹ habet hos effectus. scz informare: viuifica/ re: illuminare: deo assimilare: vnire: et gra/ tum vel acceptum facere. Isti autē act⁹ ne/ cessario sunt ab aliquo sicut ab efficiente:

et ab aliquo sicut ab informante. Sed q̄/ niam nec est possibile nec deus deum esse formam pfectuam alicui⁹ creature vel in/ hesuam: Ideo ppter donum increatū qd habet efficere p̄dictos effectus in anima: con/ ueniens est et oportuniū ponere donum cre/ atum p quod anima informet: et sic viuifi/ catur: illuminat: deo assimilatur. Unde fm doc. modernos cōmuniter rationabilior ē opinio et securior ponere in anima donum creatum ppter donum increatum.

X Et hoc etiam pietati sanctorum con/ sonat dicere. quia viros p̄cipue sanctos all/ quando non latet diuine bonitatis influē/ tia quam intra semetipsos experunt. Hec Bonauen. Hoc patet per Aug. li. confes. Item Bern. in suo cōtico. Expertus (ait) solus nouit credere qd sit iesū diligere: dul/ cis iesu memoria dans vera cordis gaudia Nam super mel et omnia eius dulcis p̄sen/ tia. Exemplū multiplex habet de multis sanctis miram dulcedinem experimentalē in gratia sumentibus: vt patet de sc̄to fr̄a/ cisco: de sc̄to fratre Egidio qui ad nomen Iesu semper dum deuote audiebat rapie/ batur: et p̄re dulcedine gratie non sentiebat etiam puncturam factam cum subula: vt hoc probauit etiam apostolic⁹. Item Jaco/ bus de vitriaco narrat se vidisse plures mulieres deuotas que p̄re dulcedine gra/ tie rapiebantur sic qd per totam diem non erat in eis neq̄ sensus ad exteriora: nec vl/ lum clamorem aut lesionem vehementem sentirent. Ergo q̄dulcis est gra/ tia dei quaz deus dat suis. Sed circa predicta dice/ re posses. Quomō ergo libro. de trini. viij. August. et post eum Magister allegando in p̄mo vbi supra dicit: qd qui proximiū di/ ligit: consequens est vt ipsam p̄cipue dile/ ctionem diligat. deus autem dilectio est. er/ go consequent⁹ est vt deum diligat. Et in/ fra concludit qd dilectio ipsa qua diligit⁹ deum vel proximum deus est. Respondet/ tur fm Bonauenturā qd omnes huiusmo/ di sanctorum auctoritates non sunt intelli/ gende formaliter: qd scilicet spiritussanctus sit formaliter nostra dilectio qua diligit⁹ deum vel proximum: sed effectiue (vt ple/ risq̄ placet) per appropriationem aut per exemplaritatē aut p vnionem. Et sic credo

inquit qd Magister intellexit. sc̄ ad sensum istum. Exemplum ponit idem. Cum rex te/ net manu equū nō excludit tentio freni qz tenendo frenum tenet equum sic deus te/ nens hominē manu hoc est per spiritūsan/ ctum non excluditur donum gratie creatuz sed includitur. Item sol influit lumen aeri illuminando ipm sed nō nisi p radium p qd aer formaliter illuminat. sic in pposito. Hec ex Bonauen. et plura ibi ponunt q̄ amore breuitat⁹ p̄transio. Ex omnibus p̄dictis con/ siderem⁹ quātas grates deo agere debem⁹ p dono gratie et ipm debemus reamare. tū quia tale donum excellentissimū vt pote ar/ ram glorie dat. tum quia tam necessarium ad salutem dat. tum quia cum hoc dono se ipsum etiam dat nobis et p consequens oia bona celestia i celo dabit. O deus quid est hoc qd teipsum das nobis. O charitas ni/ mia. Nam rex vel alius si dona dat: se non dat. Deus autem p̄missimus cum dono gratuito etiam seipm dat. Tertio consi/ deremus pro gratiarū actione recognoscen/ da de gratie dono. sc̄ quibus qz omnino in/ dignis nobis deus eam dat. et hoc certissi/ mū est quo ad primā grāz. quia homo pec/ cator est in statu ire et inimicie dei vt scri/ ptura testat. Vt Aug. Scio deā inimici esse omni criminoso. vnde nullo modo me/ retur gratia sed penā. et tū de⁹ ei dat grāz p̄mā q̄ illuminat et puertit ex sua diuina mera benignitate vt p ea sit dign⁹ vita eterna. p/ pter qd gra/ tia dicitur quia mere gratis datur et gratum facit ac dignū vita eterna. Rho. xj. Si ex operibus gratia iā nō est gratia. O ita qd charissimi agnoscamus dei bonitatem in gratie dono vt gratias agamus p eo qd dedit nobis in baptismo et semp patus est dare penitenti. et bonis opibus deo deseruiamus p tali et tanto dono ne inuacū accipi/ amus sed salutē psequamur eternā. y

Circa scdm mysterium

de gratie dei extinctione peruersa et ingra/ tissima. Theologi pro generali regula te/ nent qd per quodlibet peccatū mortale cor/ rumpitur et penitus extinguitur gratia et in/ nihiluz redigit. Ratio huius est fm Rich. sup. ij. di. xxvj. simulq̄ Bonauen. quia vt dicit Phil. ij. Physicoz. Quia ne quod cor

rumpitur in id ex quo est resolut⁹. Sicut ex/ emplū habem⁹ de corpore humano qd de ter/ ra est et post mortem dum corrumpit in ter/ ram resolut⁹. Bern. ij. Puluis es et in pulue/ rem reuertis. Sed qm gratia dei a solo deo creatur in aia ex nihilo vt dicit Bern. et supra tactum est. ergo cum corrumpitur in nihilum redigitur. qd fit per peccatum quo homo auertitur a deo. ideoqz hō chri/ stianus qui in baptismo et in penitentia ac eucharistia et alijs sacramentis suscepit gra/ tiam et postea auertitur in culpaz. sicqz gra/ tiam in se extinguit maximam ingrati/ tudinem facit et iniuriam deo. Primum quidem quia spūsancti donum tam excellentissimū penitus extinguit et in nihiluz hoc est in nō ens omnino cedere facit. quod ē maximum quid. quoniā gratia preciosior est q̄ celum terra et totus iste mundus quia posset ho/ mo emere regnum eternum. et sic tale bonū extinguido per peccatum maioris damni sibi facit q̄ si amitteret omnia regna num/ di et omnes thesauros totius terre. Unde Sap. vij. de gratia sapiens dicit. Vt in/ me spiritus id est gratia sapientie et p̄p̄o/ sui illam regnis et sedibus et di. n. e. d. meo. nec comparat il. lapidē p̄ciosuz. qm oīne au/ ruz in cōpa. i. a. e. exigua. Secundo maxima ingrati/ tudo et iniuria est quia spūsanctum et totam trinitatem de suo templo. i. de aia sic expellit et diaboli habitaculum illud ef/ fiat. Qd si etiam vni regi terreno qd face/ ret magnam penam demeretur a rege. Ideo. j. Cor. ij. Relatis quia templum dei estis et spiritus dei habitat i vobis. Si quis autē templū dei violauerit disperdet illum deus. Hec ibi. Tertio quia aiam christi sanguine redemptā et gratificatam occidit. et sic maximā ingrati/ tudinē cōmit/ tit contra christi passionem. Nam christus tam p̄ciosam extimauit animā vt morere/ tur p̄o ea redimenda et gratificanda qd p toto mundo corporali et etiam pro angelis perditis non fecisset. ideo magna fit christo iniuria cum pro vili delectatiōe peccati aia diabolo tradit gratiam extinguedo. Hinc j. Thef. v. Hec est voluntas dei in christo iesu in omnibus vobis spiritum nolite ex/ tinguere. S. Sed hic vtilis questio occurrit de corruptione. Quis corrumpit

gratia in hoie peccate. Rō questionis est qz liberū arbitriū non vult nec intendit corrūpere gratiā cum sit sūma perfectio anie ipa gratia. nec videt qz culpa possit gratiā corrumpere quia videmus qz mīma grā pualet sup oēm culpā abluēdo in baptismo tā originale qz veniale z mortale. nec corrūpitur a deo bono qui nō pōt esse auctor mali. corrumpere aut gratiam est maluz. **S**icut enim est qz a quo z quō corrumpat sic in nihilum vt nec minima scintilla grē in hoie maneat. marie cū videamus omne qd corrumpitur in tpe senescē z veterascē. z sic defecere in vigore. **H**eb. viij. z tamē gratia subito extinguit dicitur. **A**d hec rōndet fm Bonauen. sup. ij. dist. xvj. eliciendo plures veritates. **P**rima qz gratia corrumpitur et extinguitur in hoie peccante. sed nō est hoc a deo causante. qz vt Aug. dicit. Deo autore non fit homo deterior qd fieret si gratia deus ipse corrūperet ergo hoc nō est a deo. **S**ecunda veritas qz gratia in hoie peccante corrumpitur subito in seipā propter peccatū deficiendo. **S**i ergo querat ratio quare sic deficiat (inquit Bonauen) hoc est ppter auersionē humane mētis a deo. quia gratia salua manet in anima ex cōtinuatōe influētie a bonitate diuina sup mentis nostrē faciem. **Q**uā gāia ptempto deo auertit faciem suam a deo. statim etiam deus non cōtinuat illam gratie influentiā z per consequens mox gratia deficit z corrumpitur. **S**icut exempli gratia. **Q**uādiū faciem habes pueram ad speculum manet in speculo imago faciei tue. sed auertendo mox deficiat z in nihilum redigit eo qz non conseruatur in aere vel speculo. similiter qz diū solis radius intrat per fenestram domū illuminat pulchritatē et decorat. sed si claudas fenestram lux deficit z in domo illa corrūpitur per priuationem ac domus erit tenebrosa que prius erat luminosa. **E**t nota qz sicut imago in speculo z lux in domo nō successiue deficit veterascendo vel diminuendo in se. sed subito corrumpitur. eo qz nō habet causam corruptionis in seipā sed ab extra per auersionem vel obstaculum interposituz. **S**ic gratia que ex se nata est a deo semper procedere non habet causam corrū-

ptionis intra se. sed ab extra ppter auersionem deficit in mente hūana subito. **T**ertia veritas qz gratia nō corrūpit a deo. sed corrūpi dicit quodāmodo a libero arbitrio z quodāmodo a peccato. z hec patet ex pdictis. quia dum liberum arbitriū per peccatū auertit se a deo a quo est influētia grē tam qz luminis a sole. lux gratie deficit in seipā. nō quia peccatuz agere possit in gratiā corrumpendo ipam qm gratia preualet peccato expurgando eaz vt supra tactū est. **S**ed sic corrumpitur qz deus cessat influere mox gratiam in anima peccatrice z cessat conseruare datam gratiā gratifacientē z sic necesse est in seipā deficere z corrūpi. sicut z que libet creatura mox in nihilum redigeretur nisi manu dei pseruaret. vt dicit Grego. in **D**ozal. z sic patet.

Circa tertiu d pūssima restauratiōe grē. qm fidei z totius theologie regula est scz qz pūssimus deus p penitentiā restaurat z reddit homini grāz pditā culpā. **I**uxta illud Ps. Redde mihi leticiā salutariū tui z spū principali inquit cōfirmame. z plures alias scripturas. **Q**uerit cur pūss deus sic ordinauit vt tam sūma z preciosissima res. s. gratia in peccatore quotiens auertitur a deo semp annihilat. z quotiens conuertit semp deuo creando infundatur mirū em est qz euz posset tam preciosissimā rem alibi cōseruare z iterum reddere penitenti non vult conseruare. sed deuo ex nihilo creare semp totiens quotiens quis penitet z sic restaurare animam ad gratiam. **A**d hec rōndetur fm Bonauen. vbi sup. alioz doc. qz hoc voluit facere deus ex sua pietate precipuis rationibz. **P**rimo ratione iusticie. **I**usti em est (vt Aug. dicit) qz deo sic administret res quas cōdidit vt eas agere proprios motus sinat. vnde fm Bonauen. tū. similis est questio. si quis querat dicitur. **C**um deus plus diligat vnam aiām sanctam qz celum z terram. quid est qz permittit animā sanctam a se cadere z separi. z nō pmittit celū vel terram pīre. **A**d hoc inquit rōndebit qz sane intelligit qz hoc cursu rerum congruit fm iusticiā. vt. s. anima que nō vult pseuerare i gratia suo arbitrio per-

eat eoqz perire vult. et qui pseuerare plene vult pmaneat. **S**ecdo rōne misericōdie ostēdende **N**am in hoc pmaximā misericōdiā exhibet deus peccatori penitenti qz quotiens conuertit semp gratiam deuo creat et infundit. **T**ertio ratione nostre doctrine vt. s. ex quo tam preciosus thesaur⁹ gratie habetur in nobis fragilibz de facili perire habens: discamus sollicitate custodire: p eo vsqz ad mortis penam nos exponendo. **U**nde exemplum legitur qz sanctus Franciscus ter iuit ad partes infidelium: morti se exponēdo pro gratia christi largiori adqrenda. **I**tem sanctus Laurentius z martyres vltro se dabant morti. **U**ltimo ratione charitatis imense. **N**ā cum de⁹ plus diligat animā qz celum z terrā z oia corporalia: vt dicit Aug. z Bern. **E**t narrat Dion. exemplum in epla ad Demophilū qz christus reuelauit sancto Carpo p̄ bytero qz ex charitate paratus esset rursū christi mori pro hominibus. **F**erē etiam fm August. qz totiens videlicet mori paratus esset quot sunt stelle zc. **T**alem ergo tātam qz nobis charitate ostendit in hoc qz sicut angelos z anias ex nihilo: sic p̄ciosam rem. s. gratiam que excellentior est celo et lux anime creat ex nihilo. et tot vicibus tā innumere rabilibz deus illam semper preste est deuo no creare: quotiens creat vel recreat anias que cōuertunt ad penitentiā: cum vnica talis creatio. s. gratie precellat. **N**am Augustinus dicit: qz maius est vni iustificare impium qz de nihilo creare mundum. **D**e ergo homo reama deum z age penitentiam pro tanto chri amore erga te ostēdo. **R**ogemus ḡ chri vt det zc.

De eadem feria post Pentecost. siue diebus sequentibz Sermo. iij. de gratie p̄ciōsitate z formositate z luminositate.

Primū est

grā stabilire cor. **V**erba ista scribit Ap̄tus Hebr. xij. ca. **S**cim⁹ charissimi quomā in hoc mūdo sumus cōstituti veluti in mari magno: vt dicit Ambro. in quo sunt reptilia innumera animalia pusilla z magna. i. ouersa genera

inimicoy inuisibiliū z visibiliū: et p̄tinue tempestates tentationū z aduersitatū fluctus. **N**am et maiores. s. potentes deuorāt minores opprimendo. sicut in mari pisces et belue maiores deuorant minores. **I**deo qz sicut nauigantibz in mari optimū est ancoram firmā tenentē nauem habere ne eā tempestas rapiat aut fluct⁹ absorbeat: sic nobis est necessariū z optimuz in gratia stabilire cor. sicut de Ap̄tus in p̄missō themate: vt sic a p̄catis damnatiōis possimus saluari eternaliter. **U**ā Petrus ap̄s Act. xv. ait. **P**er grām dñi nostri Iesu chri credimus saluari. **E**t hoc p̄t poni p alio themate huius sermonis. **I**taqz de gratia spiritus sancti p̄ter ea qz in alijs sermonibz p̄cepta sunt in hoc sermone tria mysteria declarabim⁹.

Primū d̄ summe p̄ciōsitatē. **S**cōm dicit pulcherrime formositatē. **T**ertiu d̄ saluberrime luminositatis

Circa primū de summa p̄ciōsitate gratie: vt sciamus eam p̄derare z diligentissime custodire **A**ccipiamus hanc conclusionē: qz ipa spūscī gratia est p̄ciōsissima sup oia alia totius mundi bona. **D**eclarat fm Fran. **S**aro. inductiue. **N**am bonoz p̄ciōsoz q̄tuor p̄fertis sunt genera que oia p̄cellit gratia. **P**rimo quedam sunt bona mūdialia. **S**ecdo q̄daz bona spūalia. **T**ertio q̄dam bona celestia. **Q**uarto quedam bona diuinalia. **P**rio inquam sunt quedam bona mūdialia: vt sunt bona tēporalia: diuitie: honores: dominia z hmoi. vel etiam corporalia que sunt illis potiora: vt sanitas: fortitudo: pulchritudo. **E**t inter omnia ista summe p̄ciōsa est vita. quia vt dicit Job. ij. **P**ellem pro pelle z cuncta que habet homo dat pro anima sua. **N**ā z Philosophus. ij. de ania dicit: qz oia appetunt esse z viuere. **S**ed quomā ab oibz hominibz sane mentis vita ipsa despiciatur z morti exponit pro gratia: vt omnia amittant potius qz deī gratia perdatur p peccatum. sicut hoc patet **P**rimo ex auctoritate euangelica **M**atth. x. **N**olite timere eos qui occidunt corpus: anima autem nō possunt occidere. sed potius cum timete qz potest z corpus et animam occidere et perire in gehennam zc. **I**tem eiusdem. xvj.

Quid pdest homini si vniuersum mundū lucet: anime sō suē detrimētū patiat. scz pdendo dei grām, q. d. nil. Scdo patet ex rōne theologica, quia vt Aug⁹ dicit super Joannē. Melius est deo dilecto mori q̄ ipso offēso viuere. Tertio ex lege canonica ac etiā ciuilia, quia vt habetur extra de his que vs me. cau. si. c. Sacris. Nullo metu debet q̄s peccatū mortale facere. s. p qd gratia pdit. et. ff. qd me. cau. l. Isti qdē. dicitur: q̄ bonus hō plus timet peccatum q̄ mortē. Deniqz quarto patet ex lege phica Nam. iij. Eccl. dicit Phs: q̄ melius est mori q̄ facere hō bonum fructis. Ex q̄b patet q̄ gratia sit pcellētior q̄ vita: et per consequens q̄ omnia bona mundālia. Q̄ q̄ stulti sunt homines qui pro momentaneo pctō perdūt dei gratiam. Exemplū accipiamus tale. Scim⁹ em ex auditu q̄ Alexander magnus z impatores rhomani imperantes in mundo habuerūt p libito suo omnia delectabilia q̄ntuz erat possibile hominibus habere in vita ista. Sed quia cauerunt dei gratia: transferūt omnia illa q̄ si ymbria. Unus puer nudus baptizatus qui hodie decessit: maior est z plurima bona inproporcionabiliter in celo nunc possidet per gratiam baptisimū q̄ habebat oēs impatores illi. Imo talis puer in celo gaudet plenus omnibus bonis. Illi lugent in inferno in cruciatibz ppetuis. Ergo homo dicimū hūc: quod horum te fuisse eligeres: an talem puerum in baptisimo decedentem: an talem magnum impatorē totū mundo regnantē z iam in inferno lugentē. Tertū est q̄ plus eligeres esse i celo in meritis illius pueri. Et sic patet propositum.

B Secundo sunt qdam bona spiritalia: vt sūt intellectualia: inter que summū gradum tenet sapientia. de qua scribit Prover. iij. Preciosior est cunctis opibus et omnia que desiderant hūc non valēt comparari. Deniqz bona spūalia sunt etiā virtutes. s. hūilitas contra superbiam: liberalitas contra auariciam: siue pietatis exercitium. Item contra luxuriam castitas: contra iram patientia: contra gulam sobrietas: contra inuidiam dilectio fraterna z pax: contra acidiā deuotio zc. Super omnia ista pcellūt pures theologice fides: spes: cha-

ritas. sed omniū maloz hoz est charitas. i. Eoz. xij. Sed quoniā sine gratia gratum facere nec vera charitas esse potest: nec vera z gratuita sapientia. Nam teste Ambrosio li. de sapia. Friget sapientia sine gratia. Item Richar. de somno mystico dicit. Scientia sola sine sanctitatis affectu z sine bonitatis effectū qd aliud est q̄ simulacrū vanum sine motu. Et patet h in philosophis antiquis. Item nulla fructus etiā placet deo nisi in homine q̄ est in gratia. Un Augu. xvij. q. j. Dines. dicit. Vbi deest agnitio eterne z incommutabilis veritatis: falsa virtus est etiam in optimis moribus. Hec ille. Exemplū in infidelibz in quibus sicut z in peccato manentibz extra gratiam falsa virt⁹ dicit pudicia z iusticia z huiusmodi q̄ntum ad effectum z pmiū salutis eterne vt scribit in eodem ca. Omnes. Et patet. quia non pducit ad effectum vel pmiū eterne salutis. Unde patet q̄ gratia pcellit. Tertio quedam sūt bona celestia: inter que papuum bonum ponit natura angelica beatificata in gloria. quā Diony. dicit esse speculum purissimū in quo relucet diuine essentie similitudo z sancte trinitatis imago plus q̄ in anima nostra. Sed gratia preualet naturam angelicā. quia melius est cuiuslibet creature taz angelice q̄ etiā humane esse in gratia q̄ fore angelū in natura sine tamen gratia. vt patet de demonibus qui natura sunt angeli. Et qz sine gratia sunt: ideo horredi sunt z reprobi ac damnati. Ergo tu peccator quantum uolueres fieri vel vere dici diabolus: tantū et plus debes horrere peccatū committere. q̄a per hoc similis es diabolo. sed si es in gratia gaudere habes: sicut z Bern. dicebat. Inquit iesu bone plus gaudeo angelis supferri per grām q̄ me angelum fuisse p naturam. Et sic patet. Quarto quedaz sunt bona diuina que sunt supnaturalia et incomprehensibilia omni creature: vt sunt psone diuine: pater: filius: et spiritus sanctus. Et summū bonum q̄ melius excogitari non potest est ipsa diuina essentia: vt Anf. dicit in Honologion. Sed gratia gratum faciens est bonum tamen excellētissimū q̄ deficiū facit: z diuine similitudinis participationem efficit in anima quaz deo

conungit: sicqz in deū transformat. sicut vitidemus q̄ ferrū igne candēs in similitudine ignis transformat. Unde de talibz Ps. dicit Ego dixi diu estis. s. p participationem. Et sic patet ppositas grē. Q̄ graia christiana est uigila z excute te a pctis: q̄re dei grām vt habeas t̄preciosissimū bonum z tandem gloriā.

Circa secunduz de gratie formosa pulcritudine acapiam⁹ p condusioe q̄ gra gratificans decorat animam pulcherrima forma sup omnia mūdi creata decora. Nam inductiue declarādo fm eūdem fructū. maro. q̄tuor sunt papua a deo creata z p alijs gradatim decora. q̄b oibz maiori decore illustrat gratia.

Primū est solis luciditas.
Secundū est celi empyrei pclaritas.
Tertū est anime rōnalis formositas
Quartū est angeloz speciositas.

Primū q̄ pulcrū p ceteris uisibilibz i h mūdo est solis luciditas. Eccles. xj. Dulce lumen z delectabile uidere solē. hoc dicit p̄ pulcritudinē. Nā oēs colores z oia pulchra lux solis pulchricat: z p ceteris est luce sua pulchrior. Sed gratia pulchrior est in sua natura iproporcionabiliter q̄ sol. licz carnal homo pulchritudinē gratie nō uideat. eo q̄ gratia est lux spūalis animam spiritualiter illuminās nō uisibilis. Unde sicut se habet oculus nycticozaz ad lumen solis: sic se habet ocul⁹ noster ad ea q̄ sunt manifesta nature. ij. Metaphys. z maxime ad spūalia.

Sed quō possit hoc ostēdi q̄ gra sit pulchrior in sua luce naturali q̄ sol. Rūdet q̄ tali ratioe. qz hoc certū est z p regula tenēdum quod Aug. de ciui. dei. li. viij. dicit. s. q̄ omni corpi p̄fert anime natura qualiscūqz. z sic corporalia nō valent spūalibz comparari. quia spūalia inproporcionabiliter excedunt omnia corporalia. Nā uidemus i corpore hūano q̄ omis eius pulchritudo z decor ab anima est: qua recedēte in morte corpus erit deforme z putridū. ergo uideat exemplariter q̄ anima pstantior est corpore. Sed ad ppositū uidemus q̄ sol nō potest illuminare animā rōnalē: imo nec centū soles possent eā illuminare ab intra vt uideat anima seipam z deū verū per fidem z

amorē. sed sola gratia illuminat animam. ergo sequitur q̄ sicut anima pstantior est corpore: ita z lux anime spiritualis ad est gra multo pstantior z pulchrior est q̄ omis lux corporalis. Secūdo pulchrior est celi empyrei pclaritas que trāscendit omne pulchritudinē solis. sicut sol pulchritudinē stellarū eo q̄ habet lucem magis spūalem z aptuz habitationi beatorū vt uolunt omnes cōmunitur doctor es. Sed gratia pulchrior est q̄ sit pulchritudo celi empyrei. quia gratia est quedam participatio diuine similitudinis z pulchritudis excedens omne facultatē nature create. vt dicit Thomas. p̄ma secūde. q. xij. ar. j. Unde Aug⁹ sup Joannē nē smone. xxxij. dicit. Sicut ann⁹ dec⁹ facit in corpore: sic de⁹ i anima. Decus ergo anime deus est. Hec ille. Sed deus pulchrior est inproporcionabiliter celo empyreo. zc. Tertio super predicta adhuc pulchrior est anima rationalis. sicut em celi pulchrior est terra. sic anima rationalis celo etiaz empyreo. Unde Chrys. lib. de lapsu mundi dicit sic. Quanto celi terra pulchrior: tanto anime pulchritudo omne formā q̄uis pulcherrimi corporis superat. Si em fieri posset vt corporalibz oculis anime pulchritudines uiderent: nonne derideres omnia hec que in terris decora esse uident. Hec ille. Sed gratia est forma pulchricās animā rōnalē sine qua turpis est anima tanqz esset spiritus diabolicus qui est sine omni gratia gratū faciete. Unde gratia diffinitur sic: quid salies sit fm Bonauen. sup per. ij. di. xxvj. inter questiones circa litterā diffinitione magistrali. q̄ gratia gratū faciens est forma anime a deo gratis data sine meritis: gratū faciens habentē: z opus eius bonū reddens dignū vita eterna. Hec ille. Cum ergo sic dicit q̄ est forma patz q̄ omnis pulchritudo anime est a gratia infc z manente p quam tanqz per habitū et clench diuū regū agnoscat quis esse filius regis eterne scz dei z coheres christi. Et cū dicit q̄ est gratis data z gratū faciens habentē denotat quare dicit gratia. Nam dicit Alexander de Ales. ij. parte. q. lxxvij. q̄ idcirco dicit gratia quia est donum a deo sine meritis datum. et simul gratum faciens hominem: ac per hoc opus hominis reddēs

nota diffinitio gratie gratū facientis

Feria secūda post Pentecō.

dignam vitam eterna. et sic patet. Quarto p̄ omnibz creaturis p̄dictis pulchrior est natura angelica que transcendit animā pl̄ q̄ sol lunā. Inter omnes autē angelos pulchrior fuit ipse Lucifer tam quo ad omnes cadentes q̄ quo ad stantes: vt p̄bat **Salgister** in .ij. dist. vj. et tamē gratia p̄cellit etiam angelos. quoniam minimus angelus bonus eo q̄ est iam in gratia confirmatus pulchrior est Lucifer: sicut lux pulchrior est in diabolice tenebre: vt dicit **Aug.** super **Gene.** ad litterā. Quoniam iuxta dictū **Hugonis** de sancto victo. q̄uis in Luciferō et alijs angelis eadentibz naturalia remanserunt splendida: et p̄ consequēs pulchra: sed tamen p̄pter auersionem a deo sunt obnubilata et tenebrosa. Sicut exemplū ḡna. **CrySTALLUS** q̄uis sit splendidiōr q̄ vitru et pulchrior. sed si cyphus crystallinus sit plenus veneno nigri coloris tenebrosus fit et horrendus. si autē sit alius cyphus vitreus plenus malmatico splēdente colore aureo placens est et delectabilis ac pulchrior illo. Sic est in proposito. Ergo homo christiane aduerte q̄ turpis et miser es si in peccatis viuendo sine gratia existis. Quid em sic aliud esse te putas nisi in veritate simile diabolo. Ergo peccator conuertere vt per gratiam sis deo et angelis gratus et similis. Qui videre posses tuam animā in gratia existētem quantā pulchritudinē habeat ex gratia profecto miraberis q̄ tunc pulchritudinē animam habes qualis est deus pulchritudinis ineffabilis. Sicq̄ omnia pro tali luce pulchritudinis et deiformi consequēda contemneres.

Exemplū de sancto Paulo apostolo: q̄ luce celesti p̄stratus et ad eam tandē in tertium celum raptus omnia contēpsit vsq̄ ad mortem pro christo se offerēdo. Item sanctus **Stephanus** protomartyr vidit claritatem christi in dextra patris sc̄tis et moti p̄ christo dulce reputauit. Item sanctus **Benedictus** raptus in quoddā diuinū lumen omnia contēpsit p̄ christo. et sanctus **Franciscus** vt canitur de eo. Absolutus luce celitus omnia contēpsit. Vidit etiā thurcos quosdā quorū princeps tenens castrū in confinibus **Hungarie**: dū nocte quadā vigilans vidisset totam versus christianorū regionē esse in luce quadā: scilicet gratie

claritate significante. et versus regnū thurcorum vbiq̄ tenebras fore. Cum hoc idē alijs suis retulisset: et quidā eorū vt dicit cōsimiliter vidissent: mox castrū illud christianis dederūt et ad baptismū venerūt cōtinentes oīa: ac deuotissime christo seruientes adeo q̄ ille princeps factus christianus? **Hyriens** nomē **Jesus** in p̄dicatiōe vel in missa audiebat toties genibz flexis p̄cidebat in terram adorando iesum christū. Et sic p̄t̄ de formositate gratie.

Circa tertium de lumine

sitate gratie saluifica ex scriptura sacra clarū est q̄ deus p̄ gratiā illuminat animā humanā. iuxta illud **Joan.** Erat lux vera. sc̄z christus deus q̄ illuminat sc̄z lumine gratie omnē hominē uenientē in hunc mūdū. **Prophetā Aug.** li. de natura et gratia dicit. q̄ gratia gratū faciens realiter in ipsa anima nō est aliud nisi lux anime mentem illuminans ad bene s̄m legem dei et gratuite operandū. Hec ille. Et quoniam ista lux ē in anima tanq̄ forma sc̄z habitualis a deo infusa mentē illuminans et gratificans vt iaz dicitur est supra. ideo dicitur forma vel etiam habitus mentis. Sed in quibz vel qualitate gratia illuminat mentē humanā aduertendum est q̄ p̄cipua necessaria ad salutem hominū sunt quinque: sicut accipitur ex verbis apostoli. **i. Cor.** h. xij. di. In ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui vt alios instruam etc. et de istis illuminat gratia. quia ad hec quinque tenet omnis christianus sub necessitate salutis.

Primum est quid credere debeamus: q̄ xij. articulos fidei: patet in simbolo.

Secundum est quid obseruare in vita debeamus. q̄ p̄cepta decalogi.

Tertium est quid cauere debeamus. quia peccata mortalia omnia.

Quartum est quid timere et p̄ euasione penitere debeamus. q̄ penas inferni.

Ultimum est quid a deo querere et sperare debeamus: quia celeste regnū.

Ergo christiane addisce hec quinque p̄dicta. alioquin (vt **Augustini** vtar p̄bis) nescio q̄ frōtere audeas christianū dicere cū hec nolis addiscere. De his ergo loqui signū est gratie sp̄s sancti q̄ illuminat mētes hominū

Sermo

XLII

Go veni vt

vitam habeant et abundantius habeant. **Jo.** x. et in euāgelio

hodierno. Verba sunt redemptoris n̄i domini **Jesus** quibus ostendit suam immensam charitatem erga nos et gratie bonitatem dicens. Ego inquit veni. in mundū vt vitam habeant. sc̄z gratiam in p̄nti et abundantius habeant. sc̄z per gloriam in futuro. quia gloria non est aliud q̄ gratia consummata. hec **Lyra**. nam nemo pueniet ad gloriam nisi finaliter sit in gratia dei. Propter quod **Apostolus** hortatur. **i. Tim.** ij. di. Tu fili confortare in gratia que est in christo **Jesus**. Nec tibi. et potest poni p̄ alio themate. Notanter dicit **Apostolus** Confortare inquit in gratia vt scilicet in gratia firmiter perseueres et sic possis saluari. Non sicut heu multi christiani per peccata eradant gratia in qua potius deberent vitam crescere et vsq̄ ad mortem perseuerare vt sic ad gloriam puenirent. de qua christus dicit vbi supra. Ego veni etc. Itaq̄ de gratia sp̄s sancti p̄ter ea que in p̄cedentibus sunt p̄scripta tria mysteria in hoc sermone declarabimus.

Primum dicitur merito adq̄sitiōis.

Secundum dicitur gratie augmentatiōis.

Tertium dicitur salutifice p̄seruariōis.

Circa primum de gr̄e adq̄

sitiōe meritoria q̄o occurrit p̄tractanda triplex p̄ edificatiōe.

Prima de merito proprio.

Secunda de merito alieno.

Tertia de adq̄rendi mō.

Prima questio est ista vtrum homo nō habens gratiam gratumfacientem possit sibi mereri eam. Ratio questiois est quia in hoc mundo videmus q̄ si seruus pro domino faciat quicquid potest. bene meret vt sit suo dño gratus. Virum ḡ esset q̄ cum deus sit p̄ssimus sup oēs dnos indicibiliter quare nō fieret ipi deo gratus hō si faciat p̄ deo q̄cqd p̄t. S̄z huic obuiat ill d̄ q̄ ait **Ap̄ls** **Rho.** xj. di. Si gr̄a est ex opibz. sc̄z meritorijs iam non esset gratia. Gratia em dicitur eo q̄ meregratis et sine meritis datur. Unde homo non meretur sibi eam.

ad talia loquenda et audienda. **Exemplum** legitur in **Uitalpatriuz** et describit in speculo exemplorum q̄ quidam vir sanctus senior cui christus talem gratiam dederat q̄ reuelante sp̄s sc̄to videbat spiritualia. et referebat se vidisse q̄ dum aliqui inter se colloquentes inter se conferebant de talibus scripturis q̄ ad salutem p̄tinent animarū. de quibus iaz meminim. Stabant circa eos sancti angeli letantes et delectabant hilari vultu de eloquio dñi. sed cum alia vana loq̄ incipiebant. statim indignantes angeli recedebant longius ab eis. et accedebant demones tanq̄ pora sordidissimi et volutabant se inter eos. Ad idē aliud exemplum legitur in eodē lib. sc̄z speculo exemplorum q̄ sanctus pater **Franciscus** dum cum socijs et filijs benedictis sederet et p̄cepisset vni eorū vt loqueret de diuinis q̄cqd sibi sp̄s sc̄tis suggereret. Ille stupenda loquebat de huiusmodi diuinis mysterijs sc̄z fidei et preceptis et ceteris supradictis: Imperato illi silentio: alteri similiter p̄cepit vt et ille loqueret ex spiritu sancto quod ei suggereretur. postea tertio cōsimiliter p̄cepit et tandem quarto ac postea quinto. et cum sic loquerent eorum visus est in medio eorum dñs **Jesus** in specie iuuenis pulcherrimi cum tanta dulcedine gratie omnibz benedicens. q̄ tū sanctus pater q̄ ceteri om̄s fuerunt rapti et iacebant in terra sicut mortui nil penitus de mundo sentientes. Cumq̄ ad seipos redissent sanctus pater monuit fratres vt gratias agerent deo et lumen gratie docendo in spiritu sancto alijs infunderent vt omnes saluaretur. Ecce ergo patet q̄ dominus **Jesus** amat tales. sc̄z qui de diuinis mysterijs loquuntur credentes et mandata obseruantes peccataq̄ cauentes et tales visitantes christus illuminat sua gratia. ac etiam angeli gaudent de talibus. Rogemus ergo dñm **Jesus** vt det etc.

Feria tertia siue alijs diebz sequentibus post Pentecosten. Sermo in ordine. Quartus de gratie sp̄s sancti adq̄sitiōe augmentatiōe et p̄seruariōe.

Ad hec respondetur fm Rich. sup. ij. dist. xxvij. conor. Bonavent. q. de merito possumus loqui dupliciter. Uno modo simpliciter fm pfectam rationem meriti. et hoc modo ille qui non habet gratiam non potest sibi mereri eam. Ratio huius est. qz non habens gratiam non est dignus merito vite et ne nec eius opus est meritorium vite vel grę p eo qz est inimicus dei ois existens in pctō mortali. Proinde vt Aug. ait Peccator non est dignus etiam pane q̄ vescit. sed ex mera misericordia deus ei largitur temporalia. q̄ solum suoz oriri facit super bonos et malos vt dicit christus Matth. v. Sed alio modo loqui possumus de merito fm quid scz in quantum aliquod obsequium remunerat aliquo dono ex liberalitate retribuētis q̄ uis habendo respectum ad opus et ad operantem non esset ille dignus remunerari tā nobili dono. Exempla grā Si miles qui infidelitatis penā vel exiliū a regis irā incurret dum ipse pstraret hostes illius regis fidelit pugnando p rege. mereret gratiam regis ex eius liberalitate. Sic dixerunt Philistei de David in bello ptra Saul regem. j. Regū. xxix. Quomodo inquit aliter placare poterit dñm tuum nisi in capitibus nostris Et hoc modo homo non habens gratiam potest sibi mereri eam a deo bono. quia licet eius obsequium non esset dignum de se remuneratione tā nobilis doni scilicet gratie. tamen ex diuina liberalitate et bonitate pmissionis diuine homini facienti qd̄ in se est gratia datur. quia pmissit ch̄s. Luc. xj. Omnis q̄ perit accipit et qui querit inuenit et pulsanti aperietur. Talis autem donatio magis est a deo q̄ ab operantibus. quia et ipsa opera sunt a deo incitante et auxiliante. Unde bene gratia dicitur: quia mere gratis a deo datur. primo motore. et sic soluitur obiectio ex verbis apostoli et de dominis mundanis facta. q̄a aliter acquirunt gratia apud dominū temporalē et aliter apud deū. Nam dñs temporalis accipit seruum magis ppter opus q̄ econuerso. sed deus acceptat opera magis propter ipm operantem hominem si est bonus et in gratia. Sen. iij. Resperit dñs ad Abel. scilicet prius. et deinde ad munera inquit ei. vt exponit Greg. et sic patet Ergo homo

peccator age penitentiam vt grata sint deo opera tua. **S**ecunda questio est ista vtum homini non habenti gratiam gratum facientem possit eam illi pmerere alius aliquis sanctus per meriti sui dignitates. Ad quod breuiter respondet fm Rich. et Bonauent. vbi supra. q. non habenti gratiaz gratum facientem quis loquendo quo ad meritum simpliciter dicitur: scilicet fm perfectam rationem meriti non possit mereri aliquis alius gratiam gratum facientem eo q̄ sicut in pcedenti questioe dictum est. si gratia daretur pro meritis cuiuscumqz: itaz gratia non esset gratia. Veratione enim gratie est q̄ mere gratis datur a deo et non ex meritis. Veruntamen quo ad meritum fm quod potest vnus puta sanctus alteri non habenti gratiam gratum facientem mereri primam gratiam. Quia enim deus aliquē peccatorem conuertit ppter preces alicuius sancti vel aliquoz iustoz hoc non fit sic q̄ illud beneficium deus det ex debito pro illis p̄ ab habendo respectum ad illum pro quo fuerunt huiusmodi pces fuisse id est ad peccatorem. quia nibilo minus ille est indignus omnino gratia cum sit dei inimicus. sed habendo respectum ad illos iustos a quibus preces funduntur. ille preces digne sunt exaudiri ex gratuita liberalitate diuine misericordie. Unde talis conuersio peccatoris est ex benignitate dei conuertentis qua liberaliter ex benignitate sua hoc ordinauit vt quibusdam peccatoribus det gratiam ad p̄ces iustoz: um siue sanctorum. Propterea Jacobi ultimo scribitur. Orate pro inuicē vt saluemini. et Augustinus in libro de predestinatione sanctorum expresse dicit. q̄ viri iusti in quibus est gratia orando merentur sepe alijs primam gratiam. Et exemplum habemus de Paulo apostolo pro q̄ orauit sanctus Stephanus protomartyr dum lapidaretur. et sic postea Paulus conuersionis gratiam affectus est. vt idē Augusti. in sermōe testatur di. Q. si Stephanus non orasset. ecclesia Paulum non habuisset. Ad idē consimilia legimus de multis sanctis orantibus pro peccatoribus p̄sertim de beata virgine Maria que est mater gratie et mater misericordie vt canit ecclesia. Ergo q̄ misericors deus qui san-

ctozū meritis multos saluat. **U**n et Chry/ostomus de prerogatiua Marie dicit. **S**ed felix Maria ideo te deus in matre elegit vt quem non posset saluare per suam iusticiā: per tuam saluaret pietatem et misericordiā. Ergo peccator iuoca dei matre et ad sanctos te conuerte. **S**ed tertia questio est. scz Quomodo homo peccator non habens gratiam gratum facientem possit adquire gratiam per dei benignitatem et suam ac sanctorum orationē. Ad hoc notandū q̄ recolligendo fm scripturas et doctores quatuor regule sunt obseruande.

Prima dicit fidei catholice.
Secunda dicit vere penite
Tertia dicit vere obedientie.
Quarta dicit vere amicitie.
Prima regula q̄ in hoibz adultis sine propria fide catholica adq̄ri non pot. Nam Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. **U**n Rico. de Lyra in postilla sup. Mat. ix. sup. illo p̄bo Videns autē Jesus fide illoz: dixit palytico. **C**ōfide fili remittunt tibi peccata: dicit sic. **E**t inq̄r sanitas corporalis vel aliqd̄ hmoi det q̄nqz alicui ppter alienā fidem. remissio tamen peccatoz. s. que habet fieri per infusionem gratie gratum facientis non datur alicui. s. adulto sine propria fide. **H**ec ibi. Veruntamen paruulis baptizatis datur p fide aliena. **S**ecunda regula q̄ peccator de lege comuni gratiam gratum facientem adquire non potest sine vera penitentia. **E**t hoc patet p Scotum et doc. commiter sup. iij. quoniam ad iustificationem et gratie adq̄sitionem requirit vera contritio Zachar. j. Conuertimini. s. per penitentiam ad me et conuertar ad vos: dicit dñs. **S**i ergo omnes sancti cum beata virgine intercederent pro aliquo peccatore: non daret illi gratia nisi ille conuerteret ad veram penitentiam et sic daret. **R** Exemplum narrat q̄ quidam rogauit religiosos viros vt oraret pro eo: qui tamen carnalem vitam non relinquebat nec aliena restituebat. **C**umqz sic non haberet grām dei: et didicisset q̄ penitere debet si vult saluari: petebat illos dicens. **N**on orate inq̄t pro me de hoc vt peccata deseram et aliena restituiam. quia hoc nollem inquit facere. sed orate tñmō simpliciter vt deo finaliter saluet me. **A**t illi vi-

ri sancti cum toto affectu incessanter pro eo orarent. **D**ie q̄dam compunctus venit ad eos dicens. **E**cce quid fecit deus in me. dedit em̄ mihi nunc et infudit menti mee pfectum contemptū carnalitatē et mundanorum. et sic verā penitentiam egit et gratia dei bene vixit. **T**ertia regula q̄ homo sine obedientia preceptorum dei et ecclesie non potest acquirere gratiam gratum facientem. **E**xemplum de his qui non seruant precepta dei sed violant: supstitiōibus credendo: nomē dei vane assumendo: furando et c. **I**tem q̄ ad precepta ecclesie nolunt cōfiteri in anno vel cōmunicare. **U**nde di. xlij. c. Qui suis cōsiliū dicit: q̄ ipsi soli a deo donum summi numeris. id est gratie et glorie consequuntur qui obediunt. **Q**uarta regula q̄ homo sine vera amicitia dei et proximi non potest adquire grām gratum facientem. **N**ā gratia fm remidē est qd̄ charitas. **Q**ui ergo charitatem dei non habent eoq̄ sunt in peccato mortali: vel etiam charitatem cum proximo non volunt tenere: sed irā et odium: tales adquire gratiam non possunt q̄ dicit sic manent. **U**nde. j. Joan. iij. Qui non diligit manet in morte. **E**t q̄ hō dilce adquire gratiam dei in fide et penitentia: et dilectione dei et proximi.

Circa secundum de augmentatione grę spūs sancti **Q**uestio vtilis oritur **U**trum gratia gratum faciens in habente eam possit augeri fm essentiam: **R**atio questionis. quia cum spūs sanctus sit deus immutabilis: nec augeri pot: nec minus. et nunqz datur gratia gratum faciens nisi cum spūs sancto. **U**n q̄ videt quō augeri possit in homine grā gratum faciens: eoq̄ non potest spūs sanctus homini semel dar: ampliare siue augeri in semetipso. **S**ed ad hec respondet **M**ag. l. j. dist. xvij. dicens: q̄ spiritus sanctus in se q̄ deus penitus immutabilis pmanet: nec in se recipit magis vel minus. **S**ed in homine cui datur vel pot: homini auget et minuit: et magis vel minus datur vel habetur. **S**icut dicit deus magnificari et exaltari in nobis: qui tamen in se nec magnificat nec exaltat. **H**ec et plura **M**agister ibi. **B**onauentura ergo dicit: q̄ sicut iuxta Augustinū ad Bonifaciū dicit: vix

q̄ charitas meret̄ augeri vt aucta mereat̄ perfici. Et scimus q̄ charitas non tm̄ fm̄ feruore: sed etiā fm̄ substantiā crescit in eodē hominē fm̄ diuersos status in via. et p̄ consequēs fm̄ p̄mij gradū: ac tandem charitas in patria constat esse maior fm̄ substantiam q̄ in via: eadem in essentia manēte. j. *Coz. xij.* Charitas nunq̄ excidit. Et talis motus a miori ad maius resalua est augmentū. Itaq̄ patet q̄ charitas in homine augetur. et per consequens etiā gratia spiritus sancti augeri habet ex parte hominis tm̄ modo. quia sp̄s sanctus in se immutabilis p̄manet. Exemplū videmus q̄ sol in se non augetur lumine: sed in mūdo ex parte nostri augeri d̄r̄ et crescere dum magis illucescit et crescit ab auroa vsq̄ in die et meridiem. Sic quanto nos p̄ficiamus in charitate: tanto augetur gratia sp̄s sancti in nobis maiorem lucem gratie infundendo donec glorificemur perfecte in patria.

Sed quō vel per q̄ possit homo efficere vt in se gratia sp̄s sancti augeatur: R̄ndet̄ fm̄ *Frā. Baro.* aliosq̄ doctores q̄ per quattuor.

Primo p̄pter bonorum operum exercitiationem.

Secundo per crebram christi passionis cogitationem.

Tertio per diuinoꝝ sacramentozum deuotam frequentationem.

Quarto p̄ exoracionem debitam et sanctorum inuocationem.

Primo q̄dem augetur gratia per bonorum opeꝝ exercitiationem. Sicut em̄ ignis crescit per appositionē cōbustibiliū lignozū sic gratia per bona opa. *Gal. vj.* Qui semināt in spiritu: de sp̄u metet̄ vitā eternā. Bonū aut̄ facientes nō deficiamus. *Ubi glo. dicit.* Si homo nō posuerit finē operi nec deus imponet finem remunerationi. s. gratie in presenti et glorie in futuro. Secundo per crebrā passiōis christi recogitationem. Sicut em̄ maius lumen additum minori ip̄m auget: sic lux memorie passionis ch̄i qui est lux vera: *Joā. j.* *Uñ B̄r. sup̄ Cant. ser. xlij.* Nil tā efficac̄ ad purgandam mētis acie q̄ vulnē ch̄i sedula meditatio. Item *Bonauen. docet q̄ ad diabolū illudendū et gratiam q̄rendū sume va-*

let frequens passionis christi memoria.

Tertio per deuotam sacramentozum frequentationem. quia quotienscumq̄ sacramentū digne suscipit: semp̄ gratia confert: vt patet p̄ *August. et doc. sup. iij.* ergo augetur.

Quarto p̄ exoracionē et sanctorum inuocationem: vt patet ex dictis p̄mo articulo huius sermonis. Ergo homo discit crescere in gratia.

Circa tertiū de conseruatione gratie sp̄s sancti: qm̄ dicit *Joannes Berfon li. de interna cōuersatione* salius est gratiam acquirere q̄ conseruare. sic d̄r̄ cōmū puerbio etiā de diuitijs. *Proinde Notandū fm̄ Franci. Baro. in ser. q̄ gratia cōseruari p̄t̄ in hoie diligēt̄ custodiendo p̄ quattuor p̄cipua*

Primo p̄ carnis mortificationē.

Secundo p̄ actū considerationem.

Tertio p̄ frequentē emundationē.

Quarto p̄ humilitatis consternationē

Primo p̄ carnis mortificationem. *Uñ. j. Coz. ix.* Castigo corpus meum et in seruitutem redigo: ne cum alijs p̄dicauero ipse reprobus efficiar. s. perdedo gratiam. *Uñ sicut carnes sale condiant̄ ne putrescant: sic caro nostra asperis debet mortificari vt nō putrescat vicio. Secundo per actuum considerationem. quia sicut homo non cōsiderans gressus suos cito offendit pedibz et cadit: sic qui non cōsiderat actus suos q̄s facit siue in loquēdo siue in cogitando et in operando: cito labitur in peccata. *Uñ. j. Coz. iij.* Qui stat. s. in gratia: videat. s. diligenter cōsiderando actus suos: ne cadat. s. in peccatum. *Uñ. Aug. li. v. Homel. dicit.* Fragiliores sumus q̄ vasa vitrea. s. q̄ illa diligenter custodita diutius seruantur Ideo inq̄t magnop̄e ad nostri custodiam inuigilandū est. *Hec ille. Tertio per frequentē emundationem. quia sicut videm⁹ in armis fulgentibz et vasīs argenteis q̄. s. quando non frequenter abstergit macula: paulatim in eis rubigo cōtrahitur. Ita in anima nisi frequenter emundet̄ per contritionem. s. faciēdā crebro: et p̄cipue pro die festo et dominica: et per confessionē etiā nō multū differendā: alioquin rubigo peccati contrahitur: et per consequens gratia amittit**

Uñ. Unde Prouer. xxvj. Aufer rubiginem de argento et egredietur vas purissimum. *Et Eccl. xix.* Qui spernit modica. s. emundare: paulatim decidit etc. *Exempli gratia Qui parua foramina nauis non obstruit: paulatim a qua subintrante fit vt nauis tota sumergat. Quarto per humilitatis consternationē. quia vt Gregorius moral. xxij. ait. Humilitas est custos oim virtutum et bonorum operum ac donozum dei. Item Bernardus sup̄ *Lanti. sermo. ne. ly. dicit:* q̄ deus qui humilibz dat gratiam: nunq̄ humili aufert dataz. Sed augmentum superbie est priuatio gratie. In veritate (inquit) didici nil eā efficac̄ esse ad gratiam p̄merendam et retinēdam et recuperandam q̄ si omni tempore corā deo inueniaris non altum sapere sed timere. *Beatus homo qui semp̄ est pauid⁹. Time ergo cum arripserit gratia ne indigne opereris in ea. Time cum reuertitur ne se inuacuz recipias gratiam. Timendum multo magis est cum recesserit. quia cum deficit gratia: deficiat et tu. Hec omnia et plura ibidē Bernardus. Unde exempla legim⁹ de sanctis q̄ se summo studio semper se in humilitate tenuerunt ne perderent gratiā dei. *Nimirum legitur q̄ sanctus Joannes elephosynarius patriarcha sepulcrum sibi iusserat parari: sed imperfectū dimisit. Et mā dant̄ suis q̄ in omni solemnitate aliquis illorum sibi diceret. Domine (inquit) recordemini q̄ non p̄fecistis sepulcrum vestrum subeat̄ ergo p̄parari. Hoc ideo volebat sibi dici vt ex memoria mortis sue in humilitate persisteret. In eiusdem sancti Joannis legenda narrat̄: q̄ die illa qua imperator coronari debebat: edificatores monumetozum sumebant quattuor vel quinqz minutias marmozū diuersi coloris. et ingredientes ad imperatōrē: dicebant. De quali marmore vel metallo iubetis vobis fieri sepulcrum. Et sic illa die fabricari sibi. s. incipiebant sepulcrum: quatinus in tanta maiestate humilis foret. Item de sancto Francisco legimus q̄ ex summa humilitate se maximū reputabat et fatebat̄ esse peccatorem. Et cū sibi diceretur q̄ esset in gratia dei. Respondebat: eo inquit plus timeo***

quoniam nullus est peccator in mundo q̄ si gratiam talē accepisset qualem mihi deus ex bonitate sua dare dignatus est peccatori: quin melius q̄ ego deo deseruiret et gratias ageret. Sicq̄ beatus Francisc⁹ p̄ huiusmodi humilitatem: conseruauit et augmentauit dei gratiam. Rogem⁹ ergo dominum Iesum christū vt det nobis in presenti gratiam: per quam adq̄rere valeam⁹ gloriam in futuro Amen.

Feria tertia siue subsequētibz diebus post Pentecosten Sermo in ordine quintus. s. de gratie sp̄s sancti signis et noticiā habēdi eam in anima humana.

Uite cōtristare

Uite cōtristare spiritum sanctum dei in quo signati estis in die redemptionis. Verba sunt apostoli ad *Eph. iij.* In quibus verbis hortatur apostolus fideles et etiā cōsolat̄ de spiritus sancti gratia. Nam primo hortando dicit. Nolite cōtristare spiritū sanctū dei. *Ura exponendo dicit:* q̄ homo cōtristare dicitur spiritum sanctum dum peccatis suis ad iracundiaz prouocat: et de suo hospitio dilecto: id est de anima expellit. Nam h̄ deus fm̄ rem in se non possit cōtristari. quia impossibile est aliquam passionem cadere in deum: tamē dicitur per peccata hominum cōtristari fm̄ similitudinem per figuram Antropopatos. quia ad modum hominis cōtristari et iniuriam passi punit hominē pro peccatis quibus deum offendit. sicut *Benef. vj.* dicitur deus tacitus dolore cordis intrinsecus. *Delebo* inquit hominē quem creauit. penitet em̄ me fecisse eos. Ergo peccator time. Deniqz secundo ap̄lus cōsolatur fideles de signo gratie dicēs. In quo signati estis in die redemptionis. hoc est in die baptismi q̄ fructum redemptionis ch̄i p̄cepistis: vt exponit *Ura.* Nimirū magna cōsolatio est nob̄ q̄ signū habem⁹ eterne hereditatis p̄ hoc q̄ accepim⁹ sp̄m sanctū in baptismo. sic et milites gaudēt de h̄ q̄ adornati et decorati sūt aureis denodijs. alie⁹ regis magni. et ipse rex pmisit eis dare co-

Primo rōne elatiōis vitāde z hūiliatiōis.
Secōdo rōne cautioris vite z custodiōis
Tertio rōne cumulatiōis meritoze z dis-
positiōis.

Quarto rōne exoratiōis diuinet recogni-
tionis.

Primo rōne elatiōis vitāde z hūiliati-
ōnis. qz si hō sciret se esse in grā z deo acce-
ptum eleuaret in supbiā. z sic demeretur
grauius in pctā ruere z gratiam pdere. Nā
deus supbis resistit. humilib; aut dat gra-
tiam Jacobi. iij. Propterea inquit Bona-
uentu. Deus claudit seruoꝝ suoz oculos
vt non cognoscāt ea que pertinent ad illoꝝ
dignitatem ne extollant. Unde vir sanctus
dicit se nihil esse: qz deus claudit oculos ei-
us ad bona z aperit ad videndum mala z
defectus. sicuti econtra superbia facit videre
progratiuas z claudit oculos ad videnduz
defectus iuxta illud Apocal. iij. Dicit qd
diues sum z nescis qd paup z cecus sis zc.

Secōdo rōne cautionis vite z custodiōis
nis. Nam si quis sciret se deo gratum finali-
ter non tam sollicitate curaret se custodire p-
pter fiduciam qua psumeret se fore saluā-
dum. sed cum nesciat qmēt z sollicitus est de
sua custodia sicut qui nesciat quando ab ho-
stibus vel vbi inuadit. Hinc. j. Corinth. iij
Qui stat videat ne cadat. Deniq; voluit
deus Tertio ratione cumulatiōis merito-
rie z dispositiōis. quia cui nescit homo se
habere gratiam vel in ea pferaturum; qn-
tum potest semper se magis ad eam quere-
dam preparat z disponit vt habeat talem
z tantum thesaurum z sic cumulat merita
et gratiam. quam si sciret se habere nō tam
quereret. Sicut qui scit z reputat se diu-
tem sufficienter non tam curat plus quere-
re. Et qui scit se satis comedisse non curat
de alijs pluribus abis. U Unde Jo-
annes Beron libro de imitatione chri. ca.
xx. dicit. Semper sanctorum securitas ple-
na est timore dei. nec eo minus solliciti i bo-
no opere z humiles in se fuerunt. quia ma-
gnis virtutib; z gratia emicuerunt. Nunq;
ergo promittas tibi securitatem in hac vi-
ta qm bonus sis. Et infra. ca. xxv. dicit.
Spem bonam retinere debes feruide sem-
per bene agendo sed securitatem capere nō
oportet ne torpeas aut elatus fias. Luna

enim qdam anxius inter metum z spem
fluctuaret z se in oratione pstrasset animo
dicens. Si scirem qd perseveraturus es-
sem. statim audiuit intus diuinum respon-
sum. Quid facere velles si hoc scires. Fac
nunc quod tunc faceres z bene securus es-
ris. z sic consolatus est. Hec ibi. Et per hoc
intendit qd qm homo nesciat se perseuera-
turum tamen si faciat quod potest: pro gra-
tia querenda z seruanda non minus. imo
plus meretur qm si sciret z propterea face-
ret. sicut qui regi pprijs stipendijs deseruit

Quarto ratione exoratiōis diuine z re-
cognitiōis. vt scilicet ex quo homo scire cer-
titudinaliter non potest an sit in gratia dei
recognoscat qd sine deo non potest saluari
z sic semper deum exoret dicens Et nēnos
inducas in tentationez sed libera nos a ma-
lo salicet damnationis. Propterea deus
sic ordinant vt iuxta omnia signa per que
homo posset in seipso presumere qd saluabi-
tur ostendit non esse presumendum. homi-
ni sed in solo deo confidendum exorando.
Primo namq; si psumeret quis de signo vi-
sibili spiritus sancti hoc non sufficit saluare.
nam Nico. aduena Antiochenus qui post
ea qd cum discipulis spiritum sanctum acce-
perat apostatauit a fide z damnatus est.
Apocal. ij. Secundo si quis presumeret de
conscientia propria. contradicit. Apostolus
j. Corinth. iij. di. Neq; meipm iudico. nil
mibi cōscius sum: sed in hoc non iustificatus
sum. Tertio si quis presumat de loco
vel religionis sanctitate Adam legitur in
paradiso cecidisse. Luifer in celo Judas
in apostolorum cetui. Quarto si quis presu-
mat in diuinorum secretorum cognitione
aut miraculorum operatione: contradicit
christus in euangelio Matth. vij. Multi
dicent mihi. Domine nōne in nomine tuo
prophetauimus. demonia eiecimus. z vir-
tutes multas fecimus. z tunc confitebor il-
lis quia non noui vos zc. Quinto si quis d
predicatione vel fide vl' elemosinis aut alijs
operibus etiam de mortis expositione p-
sumeret. contradicit Apostolus de omnib;
j. Corinth. xij. qd sine charitate nil prosunt
O qd hō de te nunq; psumas s; time z in so-
lo deo p fide. Sed o tu pctōz quō pfidis d
deo si non vis deum. X

Circa tertiu de fiduci

all' coniectura inquitredū restat qualib; si
gnis potest quis fiducialiter cōiccurare qd
habeat gratiā gratū facientē. Nam beni-
gnus deus p nostre spei consolatione de-
dit signa fiducialia de gratia cognoscēda
pāpue nouem. vt qm certitudinē scien-
tie non habeamus tamē spem securam ha-
bentes de salute cōfidamus. Et fm Ber-
ac Ludol. lib. vite christi aliosq; assignan-
tur ista signa. Primum signū actio penitē-
tie vere z lachrymatio. quādo. s. quis vere
dolet de peccat; cum proposito cauendi d ce-
tero z cōfitemdi ac satisfaciendi. Uñ Rho.
vij. Spūs postulat p nobis gemitib; in-
enarrabilib; quod intelligendū est fm Au-
gustinū effectiue. qz nos facit postulare cū
gemitib; misericordiaz dei. sicut dies dicit
tristis quādo tristant homines. Proinde
spūs sanctus apparuit i specie subis ad de-
signandū qd sicut nubes fundit pluuias su-
per terram: z sic emundant plateas lapidi-
bus stratas a sordib;. sic spiritus sanctus
fundere facit lachrymarum. s. pluuias ad
mundandū culpas. Ps. Flabit spiritus ei-
z fluent aque. Secundū dicit boni ope-
ris pōpta executio. Unde Sap. vij. Spi-
ritus sanctus est amās bonū actū qui nil ve-
tat benefacere. Unde spūs sanctus sup disci-
pulos venit quasi ventus vehemēs. Act.
ij. Fact' est repente de celo sonus tanq; spi-
ritus. i. venti vehementis. y Quia vt
Hugo in Didascalicon lib. iij. dicit. Uen-
tus sedulus si pflauerit terram cōstat qd ta-
li anno terra fertilis erit. Et ratio qz poros
terre aperit vel terra tūc omnes vētos emit-
tit qui postea nocui essent. Sic spūs sanctus
cū pflauerit terrā cordis nostri fertilem bo-
norū operum facit. Tertium signū dicit
tur cupiditatis diminutio. Unde Augus-
lib. lxxxij. questionū dicit. Venenū chari-
tatis est cupiditas: z per consequens grē ex-
tinctiū. subdit. Quāto crescit charitas tā-
to minuit cupiditas et econuerso. Hec ille.
Unde spūs sanctus apparuit in specie ignis
qui scz naturaliter nō compatit venenū: et
econuerso. vt patz de tyriaca bona qd filū in-
tinctū z candelē ardētī circūpositū extinguit
lumis igne: dū. s. puenerit ardēdo in illud.

Alioqn pbat nō esse bona tyriaca illa. Sic
grā tanq; ignis diuin' extinguit p venenū
cupiditatis. s; si ignis grē pualuent i hoie
extinguit cupiditatem. sic for; ignis oia cōbu-
rit. Quartū signū dicit diuini pcepti studi-
osa obfurgatio. Jo. xij. Sicut diligit me f-
mo. me. ser. z ad eū veniem' zc. p ptea spūs
sctus venit i discipulos i die Pentecostes q
celebris fuit i mēoriā date leg; diuine. Qui-
tū dicit expimētat' dulcor i chro z i deo dele-
ctatio. Nā spūs sctus dicit paret' h est pso-
latoz. qz sua delectatōe diuina pfolatōem in-
fundit vbi plens fuerit. Unde Aug' lib.
cōfessionū dicit. Est gaudiū dulcedis. s. in
spūs sancto qd nō dat impijs sed eis tū qui
regis colit bone Jesu de' me' : dulcelu-
men: verū bonū. Uñ o hō dū sentis dulce-
dinē in passione chri vl' i deo signū habes
grē. Sextū dicit frequēs verbi dei auditio
Jo. vij. Qui ex deo est pba dei audit. Uñ
Act. x. Cecidit spūs sctus sup oēs q audiet
bant p bñ. Septimū dicit gaudēt' aduer-
sariū toleratio. Unde legit' de discipulis q
gaudebāt p spiritū sanctū in tribulationib;
Actū. v. Ex quo patz qd qui non remittit
iniurias nō est gratia in illo. Octauū di-
citur horroz mendaciū et solius veritatis di-
lectio. Unde spūs sanctus dicit spiritus veri-
tatis. z ideo in specie lingue apparuit vt vi-
cium lingue corrigat: z veritatē loquendā
omnibus doceat p signo gratie. U
Ultimū signum generale dicit omnis peccat-
ti detestatio in seipso: z etiā in alijs increpa-
tio. qz vt Aug' dicit. Sra cōtrariatur pec-
cato nec cōpatit simul stare cū eo. qui qd de-
testat' omne peccatū carnale z etiā spūale:
tam in seipso qd etiā in alijs pur potest cor-
rigēdo: signū habz gratie. iuxta illd Psal.
Dilexisti iusticiā z odisti iniquitatē: p ptea
vixit te de' oleo leticie. i. grē. Uñ spūs san-
ctus in specie colūbe apparuit. qz sicut col-
lūba loca mūda z nō lurosa diligit: sic scri-
bit Bene. vij. de columba a Hoc ex arca
emissa. sic spiritus sancti gratia detestatur
omne peccatū. Pro exemplo legitur in
Gitaspatrum: qd quidam heremita fra-
ter venies i vicū quēdā egypti vidēs filiaz
sacerdot; pagāoz petunt sibi dari i vxorē.
nā carnali zcupilectia fuit vici'. Ille at sa-
cerdos pagāoz psumit de h' idolum. cui

Feria tertia post Penteco.

demon ait. vt frater iste negaret deum z ba-
ptismum z professionem. Et frater ille ne-
gavit omnia. Et statim viderunt q̄ quasi
in specie columbe exiit de ore illius spiritus
sanctus volans in celum. Tunc sacer-
dos ille iterū consuluit idolum. Et respōdit
demon. Non des ei filiam tuam: quia de-
us adhuc adiuvat illum. Quod cum re-
tulisset illi frater: frater compūctus ait. Ec-
ce deus me infelicē adiuvat qui negavi eū.
cur ergo eum relinqū? Et statim redijt in
heremū: et confessus est seni p̄ bytero san-
cto qui illi iniunxit ieiunia triū hebdoma-
darū: z orauit pro eo deum. Et prima heb-
domada expleta in penitētia vidit frater
ille columbā in altitudine celi super caput
suum volantem. Tandē permanēs in pe-
nitentia vidit altera die hebdomade volā-
tem columbā p̄pe circa caput suū. preterea
expleta penitētia tota vidit tertio colūbaz
venientē z intrantē in os eiusdem. Et hec
omnia z singula retulit seni qui deo grās
egit q̄ ille frater qui spiritū sanctū p̄ peccā-
tū pdiderat recupauit p̄ veram penitentiā
Ac de cetero ille frater bene vixit. **O** ergo

tu peccator: tali exemplo age penitentiam
vt habeas gratiam. Omnes itaq; nos ro-
gemus christum vt det nobis gratiam et
gloriam Amen.

Alios plures sermones hīc non scripsi
dieb; pro istis: qz p̄scripti sufficere vident
pro audientia populi huius patrie. Si
quis autē voluerit habere plures sermōes
pro his dieb; poterit assumere sermones
de charitate. quoniā dicente ap̄lo R̄hom.
v. Charitas dei diffusa est in cordib; nr̄is
p̄ spiritū sanctū qui dat̄ est nobis zc. Da-
teria vero sermonū de charitate est latissī-
ma: de qua plurimos sermones deo dante
conscribam parte huius operis Estiuāli.
Illuc ergo est recurrendū.

Finit tertia pars huius operis scz
Pascalis sermonūz Pomerij ad lau-
dem dei z domini Iesu: cui sit honor
z gloria in secula seculoz Amen.

Sequitur pars Estiuālis Ser-
monūz Pomerij de tempore.

Tabula Alphabetica

In nomine do

mini iesu Incipit Tabula p̄tentoz in hoc
volumine Sermonū Pomerij de Tempore
partis Estiuālis fm̄ ordinē alphabeti.

Boniatur

summe de' pctā. Et hoc ostē-
dit pl̄ib; signis. xxxvij. **T U**

Aborsum patiendi casus. xij. **E**
Abusiones seculi. xij. sunt. lxxvij. **D**
Affectus amoris dei ex firmitate discerni-
tur. xxxvij. **O R**
Amara queq; calefacta minus erūt ama-
ra. lxxvij. **L**
Amicus factus inimicus an statim abijcia-
tur. xxxvij. **B**
Amoris proximi z sui p̄p̄si' triplex ē differē-
tia. xxxvij. **S**
Angeli vtz sciant nume-
rum electoz. lxxx. **D**
Angeli vtz sciant q̄ hoim̄ sunt electi. Ibidem.
Angeli gaudēt de cōuersione pctoz. ij. **R**
Ite an angeli mali gaudeāt de damna-
tione hoim̄. Ibidem.
Angelos an plus diligat de' q̄ anias. iij.
Angelus si non cecidisset an hō
creatus foret. lxxij. **U X**
Ania rōnalis quō sit ad imaginē dei. v. **F**
Et de hoc plura Ibidem vsq; **L**.
Ite quō ē ad similitudinē dei. v. **L D**
Animā rōnalē diligat a deo p̄bat signis. v.
Animā pdere p̄bat fore damnū ma-
rimū. iij. **A**
Ite quō custodienda sit ne pereat. iij. **S**
Anie dignitas ex sex ostendit. ix. **S**
Item de honore anie a deo. lxxij. **L**
Aiam rōnalem quare solus de' creat z de
nihilō. ser. ix. **L** et. xxxij. **B**
De anime diffinitōe. ix. **A**
Aia quō habet potentias suas interiores
dispositas in cerebro. ix. **F**
Aia diformi claritate quō fulget. ix. z. **A a**
Aia rōnalis p̄bat fore incorruptibil'. xij. **A**
De aie morte sp̄uali. xij. **D** (vsq; fine.
Ania p̄bat esse speciosissima creaturaz. xv
Anie pulcritudo mirabilis osten-
ditur. xv. **A B**
Anie q̄les apud deū sunt p̄grate. xv. **D E**

Ania rōnalis q̄ creata sit ad beatitudines.
Et vt sit templū dei ostendit signis plu-
ribus. ix. **U**
Aiam creando de' beniuolentiā suā osten-
dit erga eā plura p̄ signa. xxxij. **E**
Aia an intra vel extra corp' creat. xxxij. **D**
Ania pro sui creatōe de quib; debet gra-
tias agere. xxxij. **F**
Anie rōnales an oēs creantur equales in es-
sentiali nobilitate. Et vñ p̄uēt vnā ani-
mā fore nobilitate p̄e alia. xxxij. **F B**
Ania nobilitate naturalr an sit melior ap̄
deum. Ibidem **H**
Aia rōnalis q̄re cōiuncta ē corp'. xxxij. **O R**
Anima in corp'e vbi vñ in quo membro re-
sident. xxxij. **S L**
Aiam humanā de' mirabiliter condidit z
mirabili' reformauit. xxxij. **U X**
Anima quō circa mortem cessat viuificare
corpus. xxxij. **F**
Aiam fatue vilipendūt mali plurib; mo-
dīs. lxxij. **U**
Animā ad salutē docent sin-
gula membra. lxxij. **U**
Arbores q̄ sunt optime. xvij. **L**
Ite de arborib; plura vbi Homo. **L**
Argentū z aurū mundū quare faciūt line-
as nigras p̄rahēdo in tabula. xliij. **E**
Artes mundanas q̄ inueniūt fere omnes
damnati sunt. lxxij. **B L**
Ite de artib; mechanicis vbi Labor. **L**
Auaria vide vbi Seruitus diuitiarum. **L**
Antichr̄is vctur' q̄lis erit. lxxvij. **B H**
Ite de ei' deceptōe euadenda. ibidem
Item de signis q̄bus putat cito adue-
nire. Ibidem. **L**
Antichr̄isti p̄secutio erit maxima z quare.
Item p̄pter qualia pctā hoim̄ p̄mittet
venire. ibidem. **L**
Antichr̄i p̄ tpe deficiēt ordines religiosoz
Antichr̄is z eius falsa mira-
cula quō poterūt cōiuncta. lxxvij. **S L**

Eati an gaudebunt in celo de illis
b opibus q̄ in hoc mundo fecerunt
aliquā in pctō mortali. vij. **F**
De benedictione dei qua benedixit creatu-
ris. Et q̄ quib;dam maledixit p̄pter pec-
catū hominis. vij. **L**
Bonitate dei et bñficia ei' an damnati in
inferno possunt cogitare. lxxij. **R**

Tabula

Boni hoies q̄ et qualiter p̄merent maio/ rem sciam habere in b̄titudine. l.ij. y
 Bonos christianos cū malis esse in ecclia cōmittim q̄re p̄mittit deus. lviij. P
 Bona q̄lia sunt ad dispensandū homi cō/ Bona spalia quare in/ (missa. xx. A B
 equaliter dant hoibz. xxxij. F
 Charitas in q̄b̄ cōsistit. xxxv. Sz
 Charitatis de ordine. xxxiiij. U
 Charitas necessaria est p̄pter q̄rtu
 Charitas an possit sta/ (or. xxxv. A B
 re cū peccato. Ibidem.
 Charitas est virtus regia. xxxv. D
 Charitas p̄cellenter valet ad salutē. xxxvij
 Item septē dignitatibz p̄cellit
 virtutes. xxxvij. A
 Charitate deus ligat z ducit. l.ij. X
 Charitas m̄lta mirabilia facit i hoie. l.ij. y
 Charitas gratuita quō adq̄rit. l.ij. F
 Charitate habens an necessario diligit a
 deo. l.ij. A. Ad idē sex signa tradunt.
 Ibidem. B
 Charitas vera vt insit q̄rtuoz req̄runt. l.ij.
 Charitas gratuita q̄lis est. l.ij. E (E
 Charitas q̄re dicit donū maximū sup oia
 l.ij. B. vsqz R.
 Charitas est de^o p̄dicatōe essentiali. ibidē
 Charitas an sit melior aīa rōnali v̄l etiam
 angelo: et an equipollet b̄titudi. l.ij. U
 Charitas in essentia an possit mi
 nui vel recuperari vel augeri. Itē qualiter
 augeri possit. l.ij. D H O P
 Carnalis vita est piculossima. xlvij. X
 Itē similitudinē habet cū gehēna. ibidē F
 Itē cā remedia q̄nc̄ sunt. xlvij. z
 Celū designat p̄ desertū. ij. O
 Celo si stella adderet vel minueret an mo/ ueret ab intelligentia. lx. B
 Cerebz quō dispositū sit p̄ viribz aīe z po/ tentijs interioribz. lx. F
 Cibis nō masticat^o nocet. vj. R
 Cibis in digestionē quomo alterat p̄ vi/ scera. xxxij. L
 Cogitatōes sūt i m̄lta differētia. lviij. H
 Cogitatōes q̄rtuoz sūt piculose. ibidē F
 Cogitatōes male sunt abijciēde. ibidē R
 Cogitatio bona an sp̄ sit a deo. ibidē L
 In cōgitatōe quō quis cognoscat pec/ casse mortaliter. ibidē D
 Cōtra cogitatōes malas remedia. ibidē A

Coluber serps̄s habet q̄rtuoz ordies dēn/ rium. xlix. B
 Confidentia vbi de Spe.
 Conscientia mala est pena summa. xlix. A
 Conscientia sana cognoscat q̄nc̄ regulis. xlix. E. vsqz F
 Contra p̄sciam bonā subdit^o an facere de beat qd̄ mandat p̄latus. xlix. D
 Conscientia an tantū peccet quantū pecca reintendit z tantū bene faciat quantum iudicat. xlix. E
 Cōscie bone gaudiū est sextuplex. xlix. F
 Cōiicia et vituperia facere an sit mortale peccatum. x. B
 Corpa damnatoz q̄lia erunt post resurre/ ctionē. et de turpitudine illoz. lx. A
 Itē an erūt graua vel leuia. ibidē B
 De corpibz dānatoz plura vbi Infern^o
 Corrupti v̄l destrui pōt aliqd̄ q̄nc̄ modis
 Creare q̄re de^o vult aniam qua (xij. B
 scit fore dammandā. xxxij. BE
 Amnati an desiderāt videre deum
 quem odiunt. xvj. O
 Denari^o numus qd̄ significat. et q̄ modo agnoscat fore bonus. lxix. R
 Dens quō dicit pater hoim. xxx. F
 De^o an p̄diligit hoies q̄nc̄ āgelos. iij. U X
 Dei in essentia quō reuertit oia bona z ma
 Deū qualiter pōt q̄s deduce/ (la. xxxij. y
 re in infernū. l.ij. X
 Dei opa z iudicia sunt in oibus laudabilij
 lia. xxxij. p̄ rotum.
 De^o solus pōt dici p̄aciter dñs. lviij. O
 De^o cū sentit iratus tunc sperat fore p̄p̄/ tius. lxj. O
 Demōes an gaudeāt de dānatōe pctōiū.
 Diabol^o quō vincit hoiem. xix. S. (ij. R
 Diabol^o tribz modis obsidet hoies. xxxij. y
 Diabolus q̄re p̄mittit obsidere aliquē z d̄ remedijs. xxxij. Sz
 Dicit dñice p̄uilegia. l. H
 De die festi c̄rtu. vbi d̄ Sabbati sc̄fificati/
 Dilectōis diuie ad hoies sig. iij. y F (one
 Dilectōis diuie obstacula in hoie q̄lia sūt
 Ibidem
 Dilectōis diuie de p̄cepto z obseruatōe.
 Diligere deū p̄pter b̄nificia an (xxxij. R
 liceat. xxxv. z
 Diligere debem^o deū et sup oia et quomo

Alphabetica

do. xxxvij.
 Diligere deū p̄la nos incitat. l.ij. T vsqz y
 Diligere deū quō sit mol^o. s. an diligere vt creatorē an vt redēptorē. an vt glificato/ rem. ibidem.
 Diligere deū an possit q̄ nō vult seruare p̄ cepta. l.ij. D
 De dilectōe p̄la vbi Charitas. z vbi p̄o
 Dilectōis dei mādātū q̄re d̄r (rimus. maximū z primū. l.ij. O P Q
 Item dilectōis p̄ximi mādātū quō dicit simile illi. ibidem R
 Dilectio sui z p̄ximi qualis debeat esse z de dilectōis ordine. xxxiiij. S T U
 De dilectōe inimicōz vbi Inimicus.
 Diligere an pl^o teneat q̄s extraneū melio/ rem q̄ sibi p̄iūctū min^o bonū virū. l.ij. S
 Diligere an pl^o teneat q̄s parētes q̄ filios p̄los. Itē an plus parētes q̄ vxorem. Item an plus parētes sp̄uales q̄ carna/ les. ibidem.
 De diluuiō mūdi duplici aq̄ z ignis. lxxx.
 Diuitias amare z appetere peccatum est. xlij. D
 Diuitiarum amor malus quibz signis co/ gnoscitur. xlij. E
 P̄o diuitijs nouem modis potest homo damnari. ibidem F. vsqz finem.
 De diuitijs quō rō exiget a deo. xxij. U
 Ex diuitijs quō q̄s q̄rere debet regnū dei.
 De diuitijs p̄la vbi Seruitus (xlij. O
 diuitiaz. z vbi Sollicitudo z vbi Che/ Draconis caput cū p̄culcat (saurizare. fortiter plangit. xxxij. A
 Lemosynā de hoc vide vbi Dile e ricordia.
 Emorroissa mulier quid figurauit z plura de hac materia. lxxxij. A B
 Etates hois sunt septē. z in singulis quō homo inclinatur ad vicia. z de remedijs. xlvij. A. vsqz finem
 Etates singule q̄to anno t̄minant. lxxx. T
 De etate senectuz pl^o durate. P. Senect^o
 Eucharistia q̄re d̄r cena magna. j. A
 Eucharistia p̄secrata in missa quare eleua Eradit pctōz p̄ mortē q̄nc̄ (tur. j. F
 tripliciter ad damnationē. xvj. O
 Excusare se de legis dei ignorantia q̄re q̄s non possit. xxxv. y
 Exēplū multiplex p̄ totā p̄tē h̄c finoni.
 Exēplū de missa audienda. j. B
 Exēplū de auditōe missē. j. B
 Exēplū de part^o suffocatioe z p̄fessione
 Exēplū quō d̄ demones p̄te/ (q̄. D
 gunt angeli nos. ij. P
 Exēplū de mala morte pctōz. iij. z
 Exēplū de duobz. s. ceco z p̄tracto simul
 furantibz. iij. E
 Exēplū de duobz fratribz. s. sapiēte z fa/
 Exēplū q̄ multi damnant (mo. iij. E
 z pauci saluant. iij. H
 Exēplū de maxima dilectōe ch̄i ad aīam
 Exēplū de mu/ (sm Dionysii. v. O
 hieribz se ornantibz. vj. S
 Exēplū de p̄dicatōis vtilitate. vj. T
 Exēplū de tabernarijs ludos i domo tene/ ribus. vij. F
 Exēplū de caueda de spatioe z p̄fessorum
 Exēplū q̄ p̄ginitas su/ (p̄tate. vij. G
 perba dānabilis est. vij. Z
 Exēplū q̄ opa mortificata reuincunt p̄ pe
 Exēplū de susore q̄ posuit (nitētia. vij. R
 animā ad tarillos. ix. X
 Exēplū de aīe egressiōe ex corpore. ix. B b
 Exēplū de illis q̄ irā nō deponūt. x. J
 Ad idē aliud. xj. U. Et aliud. xj. X
 Exempla de immortalitate aīe p̄hica z alia.
 Exēplū q̄ i paciētia p̄sto ē mu/ (xij. B H
 sercordia dei. xij. Z
 Exēplū de misericordia dei magna i Sit
 Exēplū de misericor/ (uestro papa. xij. O
 dia dei in Cipriano epo. xij. E
 Exēplū q̄ p̄ pctm̄ defor mat hō in similitudi
 nem diaboli. xv. F
 Item de eodem habetur aliud. xliij. D
 Exēplū q̄ aīas sc̄toz angeli cū apparat
 tu maḡ ducit i celū dū trāsmignt. xv. H
 Exēpla p̄hica d̄ arboribz triplicibz. xvj. A
 Exempla p̄hica de arboribz q̄ sunt optime
 pulcra. xvij. T
 Exēplū q̄ vitiōis dei p̄iuatio est sume ma
 lum. xvj. O
 Exēplū de acerbitate ignis infernalis in
 Silo magistro expro. xvij. z
 Exēplū q̄ ex aspectu impudico perditur
 gratia. xix. P
 Exēplū q̄ confessio sanat. xix. y
 Exēplū q̄ voluntas bona etiā nō potest
 p̄ficere meret. xix. F

Tabula

Exemplū de morte. xx. **D** Et. iij. **P** C
 Exemplū q̄ seculares non debēt d̄ clericos
 murmurare de hoc q̄ non laborant mani-
 bus. xx. **F**
 Exemplū de ocio vitando. xx. **H** **F** in fine
 Exēpla phicalia de misericordia fraterna.
 Exēplū q̄ seruire infirmis plus. (xxj.) **D**
 valet q̄ ieiunare etiam in pane z aqua. xxi
 L. et. lxij. **F**
 Exēplū q̄ elemosyna facit in bonis abun-
 dare. xxi. **R** Ad idem aliud. xxxij. **A**
 Aliud. xliij. **D**
 Exemplū q̄ in paup̄ibz z leprosis christus
 suscipitur. liij. **Z**
 Exēplū de pena sacerdotum negligentiu
 curā parochianoz suoz. xxiij. **X**
 Exēplū de sancto Forſco ep̄o dure accusa-
 to in morte a demonibz. xxiij. **Z**
 Exēplū de gr̄a actionis utilitate. xxiij. **H**
 Exemplū q̄ homo factus est (in fine.
 ad laudandū deū. xxiij. **D**
 Exemplū quō frater Leo vidit saluari per
 scalā passiōis ch̄i z misc̄ie marie. xxv. **F**
 Exemplū de questionibz quales vertuntur
 in inferno. xxvj. **A**. et. lx. **B**
 Exemplū q̄ memoria mortis iduat ad pe-
 nitentiā. xxvj. **B**
 Exemplū q̄ spes debet habere timorem in
 morte. xxvj. **B**
 Exemplū de sc̄o Eusebio horrēde agoni-
 zante. xxvj. in fine. **B**
 Exemplū de oratione. xxix. **E**
 Exemplū q̄ oratio breuis cū deuotiōe pl̄
 placet deo q̄ lōga sine deuotiōe. xxix. **B**
 Exēplū de utilitate orōnis d̄nice. xxx. **R**
 Exemplū de humilitate. xxx. **P**
 Exemplū de fuga mundi z taciturnitate.
 Exemplū de iudicijs dei oc̄ (xxxj.) **X**
 cultis. xxxij. **H**
 Exemplū de fortuna. xxxij. **Z**
 Exēplū d̄ p̄sp̄itate tp̄ali timēda. xxxij. **D**
 Exemplū de pigr̄itia. xxxij. **D**
 Exemplū de d̄ lectiōe p̄mi. xxxij. **X**
 Exemplū de sancto Paulino ep̄o. ibidem.
 Exemplū de charitate. xxxvj. **D**
 Exēplū de eadē. xxxvj. **P**. Aliud. xxxvj. **R**
 Exemplū de piculosa inimiciā. xxxvj. **B**
 Exēplū de paciētie p̄mio celesti. xxxvj. **Z**
 Exemplū q̄ peccatū feret summe angelis
 xxxvj. **F**

Exemplū q̄ p̄ peccatū renouat passio ch̄i
 Exemplū de peccato quō mor̄ (ibidem
 cui regis corpus sagittauerūt filij pro re-
 gno obtinendo. xxxix. **E**
 Exēplū q̄ pctōres sūt maledicti. xxxix. **H**
 Exemplū de varijs penis peccatoz. mor̄
 taliū in inferno. ibidem.
 Exēplū q̄ laudare deū debemus in oibz.
 Exemplū de quodā qui in oibz (xl.) **Z**
 aduersis gr̄atias agebat reputans pro
 meliori. xl. **A**
 Exemplū de p̄m̄ijs laudis diuine in psal-
 modijs. xl. **D**. in fine.
 Exemplū q̄ temporalium abundantia z au-
 ra impedit salutē. xli. **y**
 Exēplū de penis auaroz diuitiū in inferno
 Exēplū q̄ deo cōmittam̄ qū (xliij.) **F**
 det pluuiā z h̄m̄oi. xliij. **D**
 Exemplū q̄ querentibz regnū dei z iustu-
 ciā eius omnia adijciunt. ibidem.
 Exemplū de mortis nūcijs tribz. xlv. **B**
 Exemplū q̄ deuotus mor̄ solabiliter vi-
 sitatus a sanctis. xlv. **F**
 Exēplū de mortis desiderio. xlvj. **R**
 Exemplū de sancta Clara q̄ casti i morte
 visitant a virginibz beatis. xlvj. **Z**
 Exemplū q̄ passiōes ch̄usti recordari est
 deo gratissimū. xlvij. **S**
 Exemplū de carnal̄ vite fetore. xlvij. **V**
 Exēplū q̄ carnalis vita ē brutal̄. xlvij. **R**
 Exemplū de consciētie bone fructu z male
 periculo. xlix. **F**
 Exemplū de sc̄ificatione diei d̄nice. z de
 transgressionē. l. **D**
 Exēplū de sc̄a Theodosia p̄gine quā pa-
 rentes a martyrio z dei seruitio retrahere
 non potuerunt. lj. **S**
 Item aliud. lx. **E**. de sc̄o Francisco docen-
 te quō deū amemus. liij. **F**
 Exemplū q̄ in infirmitatis curatiōe plus
 debem̄ fidere de deo q̄ de medicinis.
 Exemplū de sc̄o Bern̄. quō in (lv.) **F**
 morte sperant in passiōe ch̄i. lvj. **F**
 Exemplū q̄ p̄fessio multū valet p̄ diaboli
 versutias. lvij. **R**
 Exēplū q̄ cogitatiōes male sunt piculose.
 Exemplū q̄ demones sunt hor̄ (lvij.) **A**
 rendissimi animabz. lvij. **D**
 Exemplū q̄ damnati visi sunt mutuo sese
 maledicere in inferno. lvij. **A**

Alphabetica.

Exemplū de inferni p̄funditate. lix. **X**
 Itē q̄ ch̄iani mali p̄fundi ponunt in iſer-
 no q̄ pagani. lix. **X**
 Exēplū q̄ i inferno p̄nesūt ieffabiles. lix. z
 Exēplū q̄ p̄ pctā hominū p̄mittit locū
 ste z tempestates. lxj. **D**
 Exēplū q̄ infirmitas corp̄alis valz ad salu-
 Exemplū q̄ symbolū oran̄ (tem. lxij.) **V**
 do fugant demones. lxij. **F**
 Exemplū q̄ religiosi suam p̄fessionē nō te-
 nentes puniuntur acerbē. lxij. **Z**
 Exemplū q̄ mala vita hoīs cūius adducit
 mortem. lxv. **D**
 Exēplū ex vita Barlaā de philomena lo-
 quēte. l. q̄ hō male viuēs stult̄ est. lxv. **R**
 Aliud de hoīe fugiēte vnicornē z in fouca
 melle stillate decepto. ibidem.
 Exēplū de malo impatiētie z bono pacē/
 Exēplū de sc̄o Gregorio q̄ (tic. lxvj.) **Z**
 reuelatiōes habuit i iroitu missē de d̄ana
 tione ill̄ q̄ nō cōcavit semel i āno. lxvj. **V**
 Exēplū de c̄ne p̄ne ḡuitate z ei⁹ declara-
 tione. lxvj. **F** Ad idē aliud. lxvij. **F**
 Exēplū q̄ frater qdā occulte comedēs alijs
 ieiunantibz i hora mortz draconi dat̄ est.
 Exēplū de ligue custodia. lxx. **F** (lxvij.) **E**
 Et aliud. ibidem **S**. z aliud **H**
 Exēplū de Chaise meretrice penitēte. lxxj.
 Exēplū q̄ frater Egidi⁹ p̄ruit mini/
 mā gr̄am habere i religioē q̄ maximā in
 Exēplū q̄ libertatē volūta/ (sc̄o. lxxj.) **D**
 tis deo offerre est deo acceptabilissimum
 Exēplū de voto z de eius acce/ (lxxij.) **S**
 ptatione. lxxij. **T**
 Exemplū de vite desiderio p̄ faciēda p̄nia
 Exēplū de morte z vite breuitate/ (lxxij.) **H**
 te quā recognouit Xerxes rex. lxxij. **F**
 Exemplū q̄ in inferno summe deplorat̄ te-
 pus perditum. lxxij. **R**
 Exēplū q̄ vno pctō oia merita p̄dunt p̄ce/
 Exēplū q̄ elemosyna (dētia. lxxij.) **D**
 orat p̄ homine dormiēte. lxxij. **P**
 Exēplū q̄ i vanitatibz dies p̄dūt. lxxij. **D**
 Exemplū q̄ p̄ futuro p̄mittamus bona tē-
 poralia. ibidem.
 Exemplū p̄blematicū de auibz. z qualis
 auis fieri velles. lxxv. **S**
 Exemplū de Calipho rege q̄ fides possit
 montes transferre. lxxv. **F**
 Exēplū q̄ quidā euasit purgatoriu p̄ ora/

tionē de mortis ch̄i obsecratiōe. lxxvj. **D**
 Exemplū q̄ in morte instat dolor acerbiss/
 Exēplū q̄ diuitie malā (mus. lxxvj.) **D**
 mortē faciunt. lxxvj. **E**
 Exemplū q̄ in morte nil auferim⁹ tēporale
 Exemplū de iudeo cōmunicā/ (lxxvj.) **F**
 te ad irridēdū fidē z puico. lxxvij. **F**
 Exemplū de morte horrēda quare iustis a
 deo p̄mittit. lxxix. **D**
 Exemplū q̄ morte quacūq̄ p̄occupat̄ in/
 stus in refrigerio erit. lxxix. **F**
 Exemplū q̄ p̄ rapina damnat̄ hō. lxxix. **R**
 Alii p̄phete quattuor censent. xvj. **F**
 F vsq̄ **D**
 Febus unde oritur z qd̄ significat
 Item quomodo curat. lxij. **POR**
 Festiuitatū de cultu vbi Sabbati sc̄ifica/
 Fidei articuli explanant. lxij. **E**. (no.
 Fide credere in deū debemus. lxij. **AB**
 Fidei articulos sc̄are explicite an teneamur
 z q̄ ignorat q̄lia saltē credere tenet. ibidē.
 Fidei symbolū existēs in mortali (CD
 an possit veraciter porare. lxij. **B**
 Ad fidem ch̄ianā z vitā quare de⁹ p̄ mira-
 cula induit homines. lxij. **BH**
 De fidei potestate. lxxv. **y**
 Fides vt saluet hominē q̄ncq̄ sunt necessa-
 ria. lxxv. **RS**
 Fides vera nō p̄t eē nisi vnica. lxxv. **TI**
 Fidē q̄le habuerūt de ch̄o simplices in ve-
 teri testamento. lxxv. **X**
 Fides ch̄i p̄firmat oibz sc̄ptur̄. lxxvij. **P**
 Fides iudeoz z paganoz quō cōmūat̄ de
 falsitate. lxxvij. **D**
 Fidei ch̄iane testimonia isallibilia. lxxvij. **D**
 Filij an iuste puniāt p̄ pctis pa/ (xy
 rentum. lxj. **R**
 Filios multos quare dat deus pauperibz
 z quare nō dat diuitibz. xxxij. **EF**
 Fine p̄ bono hoīs requirunt̄ tria. Item fi/
 nis hoīs q̄lis iudicat̄ bon⁹. lxxix. **AB**
 De fine hoīs plura vbi de morte.
 De fine mōi z p̄sumatōe vide vbi **D**ūd⁹
 Fleuisse legit̄ ch̄is pluries. xxxij. **RZ**
 Flumina duo sunt que oues bibentes in co-
 lore variant. xxxij. **S**
 Fluij quales sunt meliores. xxi. **D**
 De fortune varietate pla. xxxij. **F** p̄ totum.
 Fructus arboz in sūmitate crescentes dul/
 ij

Tabula

Dñica. xv. post Pentecosten
 Ser. xliij. De morte z p̄p̄tione ad eā
 Ser. xlv. De mortis incertitudine.
 Ser. xlvj. De mortis timore vel appetitu
 Ser. xlvij. De resurgēdo spūaliter in q̄
 cunctis erate hominis.

Dominica. xvj. post Penteco.
 Ser. xlvij. De carnali vita detestanda
 Ser. xlix. De conscientie male pena z
 bone leticia.
 Ser. l. De die festi sanctificatione.

Dñica. xvij. post Pentecost.
 Ser. lj. De p̄cepto maximo charita
 tis z ordine.
 Ser. lqj. De diuine dilectōis inducti
 one z efficacia.
 Ser. liij. De charitate gratuita z bo
 acceptabili.
 Ser. liij. De charitatis cōmendabili
 aminitia z augmento.

Dominica. xvij. post Pent.
 Ser. lv. De infirmitatū a deo p̄missi
 sione z curatione.
 Ser. lvj. De confidentia et spe in deo
 ponenda.
 Ser. lvij. De cogitatioibus malis fu
 gandis.

Dominica. xix. post Pente.
 Ser. lvij. De gūssimis penis inferni.
 Ser. lix. De p̄fundo carcere infernali
 et demonū associatione
 Ser. lx. De penarū inferni multitudine
 z afflictione acerbissima
 corporū damnatorū
 Ser. lxj. De ira dei formidabili.

Dominica. xx. post Penteco.
 Ser. lxij. De egritudinibus salutē cō
 ferentibus et infirmorū ser
 uitoribus.
 Ser. lxij. De fidelis articulis z simbolo
 apostolorū.
 Ser. lxij. De ch̄riana vita: et ei⁹ regulis.
 Ser. lxv. De vite hūane breuitate, et
 de termino eiusdem.

Dominica. xxj. post Penteco.
 Ser. lxvj. De infernal pene eternitate.
 Ser. lxvij. De dei magna misericordia
 simul z iusticia.
 Ser. lxvij. De reciduationis ingrati
 tudine.

Dñica. xxij. post Pentecosten
 Ser. lxix. De dignitate hominis facti
 ad imaginem dei.
 Ser. lxx. De lingue custodia z refre
 natione vtili.
 Ser. lxxj. De meritorū q̄litate: impedi
 mentis z augmento
 Ser. lxxij. De vitorū religiosarū emissi
 one z redditōis necessitate.

Dominica. xxij. post Penteco.
 Ser. lxxij. De mortis origine et intro
 ductione in mundum
 Ser. lxxij. De tempore vite nostre bñ
 dispensando.
 Ser. lxxv. De fidei vere vnitare z mi
 ra potestate
 Ser. lxxvj. De mortis dolore in corpo
 re z anima.

Dñica vltima post Penteco.
 Ser. lxxvij. De turbulento aduentu an
 tichristi, et qualibz abusi
 nibus disponit mūdus ad
 illum regnandū.
 Ser. lxxvij. De fidei firmitate cōtra ten
 tationes z impugnationes
 antichristi.
 Ser. lxxix. De fine hominis bono vl' ma
 lo. s. in morte. et de signis et
 regulis discernendi.
 Ser. lxxx. De fine mundi z cōsumma
 tione seculi. et de noticia ei⁹
 quando fieri debeat.

**Finit Tabula secunda s̄m ordinem
 Sermōnum in hac parte estiuāli contē
 torum.**

Sermo

**In nomine dō
 mini Iesu** Ad honorem eius z ipsius virgi
 nis matris Marie. Item seraphici patris
 nostri Francis: ac ad laudem oim beatorū
 Incipit ps estiuāli s̄mōni Pomerij de tpe

**Dominica pri
 ma** cadit semp in festo sc̄issime trinitatis
 s̄m rhomanū ordinariū. Idcirco tūc semp
 sermonē oportet fieri de trinitate. de q̄ scri
 p̄si parte de sc̄tis q̄ttuor sermones. vide ibi

Itē dñica sc̄da post Pentecostē qm̄ sem
 p̄ cadit sub octaua corporis ch̄ri: sermonē cō
 gruit de missa vel de eucharistia fieri. Un̄
 sermo hui⁹ dñice ponit de missę dignitate
 et audicionis vtilitate.

Dño

quidam fecit ce
 nam magnaz et
 vocauit multos.
 Lu. xiiij. et i eu
 angelio hodie
 no. Hec p̄ba di
 xit saluator nos
 ter vt Guiller.

ait anno etatis sue. xxij. dñica die. v. kal. o
 ctobris. hoc est: die quo cadit festum sancti
 Cosme zc. Ecclesia aut legit h̄ euāgelium ho
 die sub octaua festi corporis ch̄ri. qz mystice
 hō iste significat ch̄m deū humanatū: vt
 dicit Aug. qui fecit cenam magnā dñi insti
 tuit sc̄tam eucharistiam in cibum z potum
 hoim. Cui⁹ celebratas his diebz recolitur
 in sancta ecclesia. A Nimirū eucharistia
 dicitur cena. qz fuit instituta in vltima cena. Et
 qz s̄m catholicō cena dicitur a scenō qd̄ est ym
 bra. quia fit in sero dñi appropinqt ymbra
 occidente sole. Quia p̄o eucharistiaz ch̄s
 dñs instituit sub ymbra accidentiū panis
 et vini velando corp⁹ et sanguine: eo. s. tem
 pore q̄ iminabat sibi passio corporis q̄si occa
 sus veri solis. Idcirco bñ eucharistia dicitur ce
 na. Dicit etiaz magna: qm̄ magn⁹ deus et
 imensus: ac ch̄s tot⁹ cōtinet veracit⁹ z re
 taliter in ea. ad quā sumendā vocauit mul

tos sub p̄missione magne b̄titudinis oibz
 digne cōcantibz p̄ totū mūdū Ioan. vi. d.
 Ego sum panis viui⁹ qui de celo descēdi: si
 quis māducauerit ex h̄ pane viuet in eternū.
 Qd̄ p̄t esse. p̄ alio thēmate hui⁹ sermonis.
 Ex q̄ at eucharistie sacratissime cena mag⁹
 i missa recolit⁹ tibi etiā eucharistia p̄scraf:
 de ipa q̄ missa i s̄mōe isto notem⁹ tria my
 Primū dicit reuerēde dignitatē. (seria.
 Sc̄dm̄ dicit obligatiue necessitatē.
 Tertū dicit salutarē vtilitatē.

**Circa primum de sacre
 misse dignitate reuerenda** Notandū est: qz
 sacrosancte misse dignitas sup̄ oia reueren
 da fore ostendit p̄cipue ex q̄nqz: iuxta ch̄ri
 vulnera q̄nqz cui⁹ agit memoriā.
 Prima dignitas dicit altissimi sacrificij
 excellentia.

Sc̄da dicit beate curie celestis assistentia.
 Tertia dicit celebrationis specialis hono
 rificentia.

Quarta dicit diuinorū mysteriorū multi
 plex gratia.

Quinta dicit exēplar⁹ diuotōis ceremoniā.
 Un̄ p̄ter ista q̄nqz debet qlibet fidelis se
 h̄re in missa sūma reuerētia. Prima di
 gnitas misse dicit altissimi sacrificij excellētia
 qz in ea sacrificat⁹ vey corp⁹ ch̄ri z ver⁹ san
 guis: sicut sacrificati est in cruce ch̄ri. Un̄
 Ch̄ri sup̄ Dat. dicit q̄ q̄ntū ē ex pte sacri
 nō mūr⁹ valet celebratio misse p̄ mūdo q̄
 mors ch̄ri in cruce. qz eadem caro imolat⁹ z
 sumit⁹ in missa q̄ pepedit in cruce. Et sicut
 mors ch̄ri redemit nos a morte: sic oblatio
 ch̄ri in missa redēpt⁹ cōfert p̄ma vite eter
 ne zc. Proinde de p̄se. di. j. c. Nihil. Alexā.
 papa dicit. Nihil in sacrificijs maius esse po
 test q̄ corpus z sanguis ch̄ri. Nec vlla ob
 latio hac potior ē. sed oēs hec p̄cellit: q̄ pu
 ra cōscia dño offerēda ē z pura mēte sumē
 da: atqz ab oibz venerāda. Et sic potior ē
 ceteris: ita pot⁹ excoli z venerari d̄bet. Nec
 ibi. Q̄ hō si p̄ntem videres ch̄m coram
 pendēte in cruce z sibi astantē p̄gūne Da
 riā z sc̄m Joāne: q̄nta reuerentia z tu tali
 p̄ntie velles astare: tali z tāta reuerētia sta
 i missa corā p̄ntē ch̄ri. B Sc̄da dicit
 beate curie celestis assistentia. Nimirū vt
 tractat Francis⁹ Daro. In missa adest

quidem primo tota sanctissima trinitas diuina modo singulari. s. faciendo tale et tantum miraculum prae se infinita transubstantiando panem in uinum corpus christi et uinum in sanguinem. quod nulla creatura potest: sed solus deus infinite potentie. Et sic fit a solis tribus personis diuinis eadem prae se que creauerunt mundum solo uerbo et uoluntate. Ps. Dixit et facta sunt: mandauit et creata sunt. Secundo astat in missa tota curia angelica reuerenter coram sanctissima trinitate et glorioso christo praesente in eucharistia. Nam et si plures spiritus de celo non exeant: quidam nihilominus de celo uidentes hoc sacramentum in altari adorant. Alii autem qui exeunt praesentialiter in ecclesia astante adorant. Unde Beda super Luca dicit. Quomodo inquit posito in sepulcro corpore saluatoris angeli assistisse leguntur: Ita etiam tempore consecrationis diuina corporis assistere sunt credenda. propter quod monet apostolus. i. Cor. x. di. Debet mulier uelamentum habere super caput suum propter angelos. Utrumque propter reuerentiam angelorum scilicet ibi assistentium. Tertio astat in missa tota curia beata simul cum sancta regina Maria. et si non descendendo de celo: tamen utriusque aspiciendo de celo et adorando. Et ad praedicta omnia confirmanda facit dictum Grego. in Homel. paschali: ut scribitur de ps. di. ij. ca. Quid sit. ubi dicit. Hinc ergo praesentem qualem sit hoc sacramentum quod per absolute nostram passionem filii dei imitatur spiritus. i. reprobatur. Et sequitur Quis enim fidelium habere dubium possit in ipsa imolationis hora ad sacerdotem uocem celos aspirantem in illo Iesu christi mysterio angelorum choros adesse: summa et ima sociari: unum quod ex inuisibilibus atque uisibilibus fieri. Hec ibi. Super haec perba gloria dicit: quod in hora imolationis. i. in missa hoc fit ut ad sacerdotem uocem non quidem propria sed enim dicitur: hoc est ad sermonem christi sedentes ad dexteram dei celi dicant aspirantem pro tanto: quia per id quod probo sacerdotem consecratur: adit fit ad celestia. Et quia panis et uinum in id quod super celos est transubstantiatur. Item choros angelorum dicuntur adesse. s. hominibus consecrantibus: et per consequens assistentibus digne uel indigne. Summa et ima sociari dicuntur. quod corpus christi et sanguis que sunt in summa gloria celesti efficiuntur ex pane et uino transubstantiando. et sic fit unum sacrificium altaris celebrando ex inuisibilibus et uisibilibus. Hec in gloria. ibi. **Tertia dignitas** missae dicitur celebrationis specialis hono-

rificentia. quod in celebrando honoraunt multum pluciter. Primo quia ardere lumine est celebranda. et sine lumine ardere non debet celebrari: etiam si mille soles lucent super terram. extra de cele. missarum. c. vi. Et hoc designat quod in coram dicitur fidelium debet ardere ignis diuinae charitatis. Secundo quod benedictis uerbis uel consecratur est celebranda. s. humeralis: alba: stola: manipulo: casula: chorda: et calciametis. quae quidem debent esse benedicta: ut cetera tenentur: exceptis calciametis quae non benediciuntur. et etiam excepto angulo. quod de consuetudine non benedicitur sicut in Rich. et Seco. in. iij. di. xij. Et ista uerimenta significant passionem christi. s. Alba significat illam uestem albam qua christus ab Herode illustrus fuit. Humeralis coronam spinem et faciem uelatam christi. Stola significat chamum collo christi impositum. Manipulus ligaturam manuum christi. Angulus chordam qua fuit christus ligatus. Casula crucem christi. Calciameta euangelii praedicationem etc. Tertio quod cum calice et corporalibus et tabalijs tribus super altari lapideo consecratis est celebranda. Nam si quis sine praedictis celebraret: mortaliter peccaret. ut patet de cele. miss. c. Uras. ubi dicitur quod debet talis sacerdos deponi ab officio et beneficio. Quarto quod die saltem illucescente et non nocte est celebranda: praeterquam in natiuitate domini. Et antequam etiam in nocte resurrectionis domini celebrabatur. Et haec propter privilegia istarum noctium. Ratio autem quare non nisi in die debeat celebrari sicut in Thoma. est: ad significandum quod hoc sacramentum ad tempus gratie pertinet quod per diem designatur. Rho. xij. Nox praecellit: dies autem appropinquat etc. Quinto quod in ecclesia uel loco sacro est celebranda. et non nisi a sacerdote ieiunio praesentibus plerumque uel saltem uno seruitore qui respondeat in persona totius populi: ut patet per fratrem Anthonium. in sua summa. Et quibus omnibus patet magna dignitas missae. Quarta dignitas dicitur diuinorum mysteriorum multiplex gratia. Unde Aureo. in compen. li. vj. ca. xvij. dicitur. Missa inquit suo modo tam plebana est mysterijs diuinis sicut mare guttis: sicut sol atomis: sicut firmamentum stellis: et sicut celum empyreum beatis angelis. Hec ille. Nam omnibus fidelibus tam in uita praesentibus quam in purgatorio exantibus: omnibus etiam beatis in celo et omnibus angelis fructus et gaudium confert. **Quinta dignitas** missae dicitur exempla

ris deuotionis cerimonia. quod in missa plurima exempla deuotionis sunt quae ceremonialiter fiunt. Primo quidem quod lingue varie ibi sonant. et diuerse uoces praerunt. s. hebraicum di. Amen et alla. fabaoth et osanna. Item grecum cum dicitur kyrie eleyson. christe eleyson: kyrie eleyson. Et latinum. s. dicendo. Dominus uobiscum et orationes etc. Item ibi sonant uoces sanctae. Primum uox christi in euangelio. id ad illud omnes debent stare reuerenter tanquam christum praedicationem audiendo et non sedere nec genuflectere. de ps. di. j. applica. Scilicet audiendo uox hominum peccatorum penitentium cum dicitur. Ego sum peccator etc. Tertio uox misericordiarum implorantium d. Kyrie eleyson. i. de misericordia nobis. christe eleyson. i. christe misere nobis. Quarto uox iustorum beatorum laudantium cum dicitur. alla. quod sicut in Hieronimo. sonat Laudate deum uel laudatio domini. Hoc autem est canticum iustorum et beatorum in celis regnantium Tob. xij. per omnes uicos hierusalem cantabitur alla. Quinto uox angelorum di. Gloria in excelsis deo. quod angeli in natiuitate domini cantauerunt. Sexto uox dei ipsius et christi in consecratione. Septimo uox apostolorum in epistola. uox quoque prophetarum in prophetijs et himnis. Octauo uox omnium saluatorum in orationibus et in secretis in quibus oratur et memoria fit per omnibus saluandis uiuis atque defunctis etc. Si quare haec secreta leguntur in missa unum et secreta dicuntur. Hugo de sacramentis li. ij. pre. viij. ca. vlt. di. quod olim alta uoce omnia (etiam haec) in missa dicebantur. Sed dum pastores illa uisum quotidianum non audientes cognita in agro decantarent diuinitus percussa sunt. propterea consuetudo mutata est. Secundo quod deuotio exemplaris ostenditur in missa per ceremoniam eleuationis corporis et sanguinis christi. ut omnes uidentes ipsum dominum iesum in sacro et in cruce pro nobis eleuatum recolendo deuote adorent. Et de hoc plura dicemus articulo. iij. huius sermonis. Tertio denique ostenditur deuotio exemplaris in omnibus gestibus alijs et ceremonijs per totam missam quod ubique reperitur christi passio mors et resurrectio et huiusmodi ad deuotionem facienda. et ad gratiarum actionem inducenda ut patet per consideranti. Quod ergo homo studeat reuerenter stare in missa. **E**

theologos et canonistas recolligendo quosdam capitulos circa hoc ueritates. Prima uitas est de precepti obligatione. Secunda de integritate missae. Tertia de impedimenti excusatione. Quarta de subditorum admonitione. Quinta de meritoria auditione. Prima uitas quod de precepto quilibet christianus qui non est excommunicatus uel interdictus. aut legitime impeditus. tenetur diuinis diebus et festis ab ecclesia preceptis missam audire. Et haec patet de conse. di. j. omnes fideles. et ca. missas. ubi habet praecipue expresse. Unde transgredies peccat mortaliter contra illud preceptum de sanctificatione diei festi. Sed alijs diebus. s. non festis licet de bona honestate ueniens sit et uerile aulibet omni die. maxime autem episcopi: religiosi et ecclesiasticis missam audire ar. ca. fi. de privilegij lib. vj. tunc qui non audit non peccat mortaliter. ut patet per fratrem Anthonium. in summa. Sed di. Numquid ex qualibus cum in die festo non audire missam sit peccatum mortale. Rudeus sicut Rich. in quolibet. j. q. xij. et c. cor. glo. super praedicto ca. missas. Recolligendo scilicet quod aliquis omittit per quod ne audiant missam in festo die: Primo quidem ex uero precepti praenati et sic per peccatum mortale. Secundo ex precepti interpretatiuo sicut in Rich. hoc est quod sine alia qua legitima causa ad non audientium missam in festis assuefacit. et haec etiam est peccatum mortale. Tertio ex alia passione uel pigritia aut non rationabili causa. si tamen ad hoc non est assuetus: est ueniale peccatum. quod si est assuetus uidetur esse preceptus interpretatiuus et per peccatum mortale peccatum. Quarto ex necessitate et legitima causa. et sic nullum est peccatum. Secunda uitas quod ex precepto quilibet christianus in die festo tenetur audire missam. non tamen in parte aliqua sed missam totam et integram inclusive usque ad finalem benedictionem ponendam. Et haec uitas patet praedicto ca. missas de ps. di. j. ubi habet praecipue. Unde peccat mortaliter qui non audient integram missam in die festo ex precepto uel consuetudine sicut in distinctione praedicta de uitate prima. **S** de hoc archidiacono dicto ca. omnes fideles sicut Hugo dicit quod istud preceptum non prohibet quod in necessitate uel honestate seu ex causa minima iusta non possit aliquis quod ante finem missae discedere nisi si ducat in consuetudinem ut limitat frater Anthonius in summa. quod etiam dicitur in intelligendum

denotabili pte misse no dimittenda. Secus aut e demodica. puta Introitu z hmoi. qz no peccat qs in talibz modicis omissis. Na ij. phycor. Qd modicu e p nihilo reputat. Idē etiā dr qz cū qs no audit sacerdotē missam dicēte qz excusat qn comode audire no pōt dūmō existat ibi pntialr. Pla ibi dr qz no sūt h necia. Tertia p̄tas qz p maḡ necessitate legitimo impedimēto iterueniēte excusat hō ab auditiōe misse. vt hic patz per Hostien. z doc. cōiter. Hmōi aut impedimēta necessitat̄ vt dr frater Angel⁹ in sūma z alijs: sunt corp̄alis infirmitas. Itē pueros tenellos vel infirmos h̄cē qs bene non pōt qs dimittere. Item consuetudo patrie que h̄z vt mortuo aliq̄ no egrediāt p̄ sp̄s Silr ne puelle nubiles ducāt ad missā dūmodo no ducant ad choras z spectacula. alias no excusant. Item castellanī z filies in castris vbi timor inimicorū est z hmōi. ac generalr q̄qd aliō qd fm̄ rectū iudiciū legitima excusatio debeat appellari. Sz nota fm̄ doctoroz aliq̄s qz scz si aliqua necessitas excusat ab executiōe hui⁹ actus quē determinat ecclia de sc̄tificādo die festo vtz missam audiendo. tunc cū no audit oportz supplere vt pōt in aliquo alto eq̄li actu: relato ad deum imediate vel ad dei reuerentiā. Rō qz illud preceptū Sabbata sanctifices. non solū est in negatione vel phibitiōe op̄is seruilis. sz insup etiā in actu positiuo in sanctificādo et magnificādo deū. Et qz hmōi cultus exhibēdi deo in sanctificatiōe sabbati determinat ab ecclia q̄tū ad missā audiēdā. vt patz p Scotū sup. ij. di. xxvij. z p cor. doc. 3 do z talis q̄ no audit missam ex causa vel necitate legitima debet prout pōt supplere aliq̄ actu relato in deū p sc̄tificatiōe hmōi vtz dādo elemosynā: vel orādo z deo gr̄as agēdo. z sic de alijs. Quarta veritas de subditoz admonitiōe est vtz qz oīs fidelis dz admonere suā familiam z sibi subditos vt missam audiāt p dies festos singulos. patz ex p̄cedētibz. Q̄ ḡ q̄tū peccant illi q̄ prohibent vxorem aut filios z hmōi. B

Quinta p̄tas qz qlibet fidelis dz missaz audire merito in statu gratie vt no p̄uētur fructu salutis eterne. Admirū multi sūt q̄ licz audiāt missam die festo z etiam alijs dieb. tū parū vt nullū fructū merent salu-

tis eterne. Et tales sunt primi qui mala in tētiōe accedūt ad audiēdū p̄pter amastias z hmōi. Scōdi q̄ de pctis mortalibz no p̄terunt sz volūt in pctō p̄seuerare. Tertij q̄ de sac̄o dubitāt. Quartū q̄ irreuerēter audiūt vt patz ex p̄dictis. **Exemplū** narrat Bernio in historia angeloz di. Noui inq̄t hoies quē vtrā no nouissim. qui cum esset faber optimus in monasterio tolerabat. Hic cui alij transirēt ad eccliam ad missam ip̄e remanebat z inebriabat diebz festiuis. Factū est ergo cum infirmaret fratribz aduocatis cū merore dicebat in agone. sicut Stephanus vidit celos apertos. ita ego nūc vidi infernū mihi apertū. z in medio Jude Pilati Caiapha. z crucifixoꝝ ch̄i: locū mihi esse preparatū. z sic exhalauit sp̄m zc. B

Circa tertiu de salutife

ra vtilitate misse. Notādū qz multe vtilitates pueniunt hoi ex auditiōe debita sacre misse p̄pter q̄s libeter e audiēda. P̄ia vtilitas e culpaz remissio. qz in missa ex rep̄ntatiōe passiōis ch̄i hō de pctis comouet ad p̄niam ex mēoria charitat̄ z passiōis ch̄i. ḡ zc. Itē ibi fit generalis p̄fessio q̄ venialia tollit. Scōda est affect⁹ deuotio. qz ibi recolit amor ch̄i q̄ seipm̄ dedit nob̄ in abn̄ z ex p̄ntia ch̄i mouet ania ad reamandū deuote. Tertia est liberatio. s. a piculo. **Exemplū** de hoc narrat discipulus ser. de fructibus misse qz quidā nobilis docuit filiū suū tria obseruare. Primo cauere a mala societate. Scōdo p̄formari se hoibz in licit̄is. Tertio quotidie missam audire. Patre mortuo filius intrauit curiā regis z fact⁹ est famul⁹ regine z acceptissim⁹ regi z regie. p̄dicta sp̄ obseruabat. Quidā officialis regis iuuenis isti inuidit z accusauit eum falso. de illicito amore inter eū z reginā cōtēte. addēs pro signo qz qn̄ regina rideret. tunc z iuuenis iste corrueret z cū flente fletet. Rex tentare voluit z anulum suū regine obtulit. sup q̄ regina gausa risit. Quo viso iuuenis etiā astās risit. Altero die rex reginam in maxilla percussit. z ip̄a flere cepit z iuuenis memor p̄cepti patris sui cōformauit se z fleuit. Tūc rex cogitauit quō illum occulte perderet. Ille aut officialis cōsiliuit vt rex p̄cipet cemetarijs secreto qz q̄cūqz cras mane ad il-

los p̄mū veniret nomi e regis di. Feccistis ne qd rex iussit: statim p̄iceret illū in fornacē ardētē calcis: et nulli de h̄ q̄cūqz dicerent. Tūc rex iuuenē misit h̄ mō mane ad cemetarios in siluam. sed iste auditiōes pulsari ad missam: intrauit eccliam z missam vsqz finem expectauit. Interim officialis ille putans hūc iā occasum: stimulat⁹ inuidia puenit. et sic statim a cemetarijs in fornacē est p̄iectus. Tandē iuuenis ille aduenit dicēs cemetarijs. Feccistis ne qd rex mādauit. respondēt. Dic regi qz iam p̄fecim⁹. Et sic ille saluus redijt. Rex aut admirat⁹ inq̄s: uit cur risisset z fleuisset. et exposuit h̄ a patre sibi fore commissum. et quō etiā missam audiēdo tardasset. Cogit qz ei⁹ innocētiam z accusatoris illi⁹ neq̄tiam. et sic istuz sublimauit. Ecce patz qz auditiō misse istū liberauit. et ille n̄ auditiōis incidit in laqueū quē parauit. Quarta vtilitas est gratie adq̄sitiō. patet ex dictis. Quinta est orationis exauditiō. et h̄ p̄pter p̄ntiā ch̄i in sacramento: vt Henri. d. Bass. dr. Sexta est itineris z oīs boni p̄spatio. Tūc h̄. Nec charitas op̄es: nec missa diminuit it. Proinde Cesar⁹ z etiā Guil. in ap̄tario. Item Discipul⁹ narrat quō qdā in hierlm̄ pegrinādo dū alijs pegrini sine missa mane exissent de hierlm̄: illi q̄ missaz audierūt miraculose die eodē in patriā p̄riaz p angelos sunt reducti zc. 3 Septia vtilitas est mort⁹ asscuratio. qz q̄ audiuit missaz si eū eodē die contingat mori absqz cōione: pōt ceteri p̄ cōicato. qz sp̄ialiter māducauit eu charitiā in missa: vt voluit aliq̄. Octa/ua e purgatorij mitigatio. Nonā est eterne dānationis euasio: si tñ audiuit merito/rie: vt s. Decima est salutis eterne cōse/utio. Et hec oīa designant i missa p̄cipue in eleuatiōe corp̄is ch̄i z sanguis. Nam q̄ rif q̄re corp⁹ ch̄i z sanguis in missa statim vt cōsecrat eleuat. Ad h̄ r̄ndet qz ecclia statuit h̄ fieri p̄libz rōnibz. P̄rio ad rep̄ntandū qz ch̄is in alta cruce p nob̄ pependit et sanguine fudit. Scōdo ad incitādūz. s. fideles ex visione sac̄i ad deuotiōe in adorando. Tertio ad impetrādū. s. oēm fructū salutis in missa p ch̄m dñm nostrz in eucharistia imolati: ita qz sic docet Bonauen. in libello de formula nouitiōz ad celebratiō-

nē misse. Per istā eleuatiōe designat acē sacerdos diceret. O deus p̄ respice filium hūc tuū in sac̄o cōtentū. vide spinis coroz natū: flagellatūqz p nob̄: i alta cruce suspēsum: sanguie cruetatū: mortuū: et nūc i ex/celso celo ad dextrā tuā sedētē z n̄m aduocātū. Ecce hūc eundē ch̄m iesū vnigenitū filiu tuū tibi nūc in sacrificiū offerim⁹. Per ei⁹ ḡ merta terogam⁹ q̄tū dare digneris nob̄ pctōz remissionē: deuotiōem: z a piculis liberatiōem: gr̄am z oīa bona salutifera: bonā mortē: penaz euasiōem: z etnā salutē. Que donet nob̄ p̄: fili⁹: z sp̄s sc̄is Amē.

Pro dñica eadē sermones plures conuenientes habent p̄re de sc̄tis de eucharistia scz p̄dicandi.

Sequit dñica. iij. post pentecostē. Sermo. j. vtz euāgelij p̄sequēdo p simplicibz.

Rat appro

pinq̄ntes ad Iesum publicanū z pctōres vt audiret illum. Lu. xv. et in euāgelio hodierno. Saluator noster vt ostenderet suam misericordiam diuinā oībus peccatoribz penitentibz ne habeat q̄sqz de sp̄are de venia: voluit oēs vere penitentes suscipere z cum eis etiam manducare: in quo magnā etiā nobis oībz spes dedit recurrēdi ad eū. Tūc Bern. sup candidat. Vno p̄t māsuetudinē q̄ in te p̄dicatur currim⁹ post te Iesu bone: auditiōes qz no spernas pauperū pctōres. nā no horruisti cōfiteētē latronē: no lachrymantē peccatricē: no chanancā supplicantē: no deprehensam in adulterio in muliere: no sedentē in teloneo publicanū: no negantē discipuluz: no p̄secutorē discipuloz: deniqz non ipsos crucifixoꝝ tuos zc. Hec Bern. Proinde euāgelij hodiernum ostēdit quō ch̄is ex misericordia sua pctōres penitētes suscipiebat. et hoc licebat sibi optie facere: licz pharisei de hoc murrarēt: vt patet in euāg. ho/ In illo tpe Erant ap̄ (dierno. Tert⁹ propinq̄ntes ad Iesū publicanū et pctōres vt audiret illū: et murrabant scribe et pharisei dicētes. Quia hic pctōres recipit et māducat cū illis. Et ait ad illos pabolā

illa di. Quis ex vobis homo qui habet centum oves et si perdidit unam ex illis nonne dimittit...

Circa primum de christi

benignitate erga peccatores. Evangelium istud dicitur in die...

tanea carnis et mundi ac peccati delectatione appetit oculis currere ad mortem...

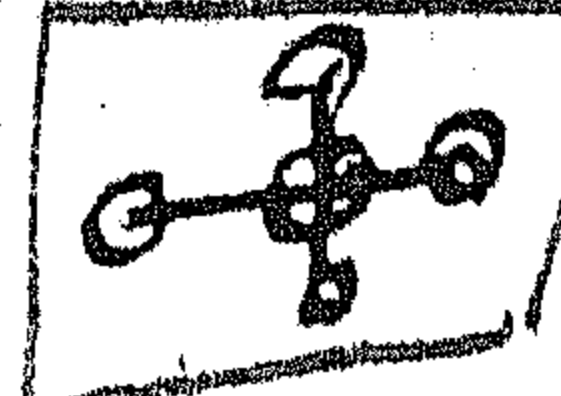
not. ste.

Secundo prologus dicitur homo a deo per malitiam delectatione...

vane gloriosi. cum tamen erat conversus. tunc quia christus deus...

Circa secundum de charitate

de dei ad nos. Notandum quod christus dominus in hoc evangelio...

angeli p. xax. designant. Et quod oues di-
cant cum sint creature rōnales. z cū h̄ vicini
z amici dei noient. Nā. viij. ethicoꝝ dicitur
q̄ amicitia nō pōt esse nisi inf̄ siles. p̄terea
hoīs ad b̄nū aīal nō est amicitia. nec dñi
ad suū. inq̄ntū seru⁹ s̄z inq̄ntū hō. Hecibi.
Ad hec r̄ndet fm̄ Theophilū z alios do-
ctores q̄ angeli in eo q̄ sunt rōnales z per
p̄ns deo siles amici dei dicunt. S̄z p̄ eo q̄
sunt multū inferiores deo z pascunt a deo
visione z fructū deitatis: sic oues pascue:
dei oues dicunt. eodē mō z de hoīb⁹ Veni
q̄ hoies p̄ vnā ouē pditā significant quia
oēs ab vno hoie sc̄z ab Adā primo descen-
derūt z sūt ei⁹ specia. q̄ sc̄z vno hoie hoc est
Adā peccātes oēs pierūt. Un̄ p̄s. in p̄so-
na generis hūani dicit. Erravi sicut ouis q̄
p̄ijt q̄re ser. tuū zc. Sec⁹ est de angel⁹ q̄ oēs
z singuli specificē differūt inf̄ se vt p̄babit
dicūt doct. cōit. Un̄ p̄ multitudinē numeri
designat p̄apue p. xax. q̄ sūt in nouē ordib⁹
Sec⁹o q̄rit quō d̄r ch̄s q̄ angelos. i.
ordinū dimisit in deserto cū illi sint i celo sta-
biliti. R̄ndet fm̄ Bern. q̄ celū in q̄ sūt an-
geli h̄n̄ appellat desertū eo q̄ tā ab angel⁹ q̄
ab hoīb⁹ peccātib⁹ fuit derelictū. Et q̄ sic
in deserto est diuersitas floꝝ z auiū cantan-
tū. Sic in celo sunt rose martyꝝ. viole con-
fessoꝝ. lilia virginū. z varietas angeloz
cantātū dei laudes zc. Tertio q̄rit quō
ch̄s dñs in euāgelio concludēdo hanc pa-
rabolā dicit ma⁹ esse gaudiū in celo super
vno pctōre penitentiā agente q̄ sup. xax. u-
stis zc. cū stat⁹ iusticie sit melior. R̄ndet fm̄
Breg. z doct. q̄ quīs stat⁹ iusticie vel ino-
centie sit melior q̄ stat⁹ p̄nie post pctm̄ sc̄z
ceteris parib⁹. Nihilomin⁹ plus gaudere
dicunt angeli z ip̄e de⁹ d̄r plus diligere ali-
quē penitente q̄ multos iustos dupl̄r intel-
ligēdo. Uno mō de penitēte feruētē z de-
um diligētē ardēt⁹. ac de iustis tepid̄is. et
sic simpl̄r verū est q̄ de⁹ plus diligit z ange-
li plus gaudēt de tali penitēte. Sic p̄z de
Maria magdalēa. Petro z paulo ac h̄mōi
penitētib⁹ ardēt. q̄z gauderent de multis
virginibus vel innocentibus tepid̄is. Alio
modo intelligēdo de iustis etiā feruentib⁹
z sic quidē simpl̄r sed fm̄ quid dicunt ma-
gis gaudere de penitente q̄ de multis iu-
stis p̄ tanto: quia maioris gaudiū specialis

qdāmodo de eis parit rō de q̄ iusti nō in-
digēt. tū q̄ licz ip̄is iustis sit data maior gra-
tū penitētib⁹ exhibet specialior misericōdia in
puenēdo gra talē indignū. tū q̄ in hoc dia-
bolus magis pfundit. tū etiam q̄ a maiorē i-
malo penitēs liberat. Exēpluz ponit will.
de m̄re h̄ite p̄eros decē si vii⁹ infirmatur
plus sollicita est de eo z pl⁹ gaudet d̄ illi⁹ sa-
natiōe q̄ de alijs. i. sanis remanētib⁹. Itē
Aug. ponit q̄ sic agricolē plus placēt agri-
q̄ sp̄nis multis eradicat⁹ iā fructū faciunt
centuplū q̄ q̄ nullas sp̄nas h̄ites minus
fructificāt. Q̄ p̄ctōz p̄uerrere ad peniten-
tiā vt sis in gaudiū deo z angelis zc. P

Sec⁹da parabola ē de muliere habēte decē
drachmas z vna pditā ac inuenta. Un̄ hic
p̄ mulierē significat fm̄ Lyrā sapia diuina
q̄ ē ip̄e ch̄s. Et hoc idē d̄r Breg. in omel.
di. Qui significat p̄ pastore ip̄e p̄ mulierē
ip̄e de⁹ z dei sapia. Hecille. Sed q̄re ch̄s
se affilauit m̄l̄eri. R̄ndet q̄ p̄ pietatē de
signandā. Nā m̄l̄eres sūt multū. cōpassiue
z pie ac misericordes. nihilo minus q̄n̄ ira-
scunt magnā solēt exp̄tere vindictā Eccl.
xxv. Nō est iracūdia sup̄ iracūdiā mulierē.
Sic de⁹ licz sit misericordissim⁹ tū q̄n̄ irat
sc̄z p̄tra pctōres impenitētes maximā vlti-
onē facit dānatiōis. Heb. ix. Horrādū est
incidere in manus dei viuentis. Itaq̄z hec
mulier. s. sapientia diuina habuit decē dra-
chmas. i. creaturas rōnales q̄ sunt p̄stitute
nouē ordimb⁹ angeloz z decimo ordine hō-
minū. Nam drachma drachme p̄ c̄ septuz
fm̄ Papiā z p̄cor. Bedā ē decari⁹ vel nu-
mus sub certo pondere h̄ns imaginē regis
ip̄ressā z ei⁹ sup̄scriptionē. Ideo q̄ signifi-
cat angelos z hoies ad imaginē dei creatos
Decia drachma. i. hō p̄ijt p̄ pctm̄. S̄z ch̄s
diligēt̄ req̄sunt accēdēdo lucernā h̄ ē deita-
tē p̄ miracula elarā manifestādo. Itē euer-
tit domū. s. p̄rij corpis p̄ multiplicē passio-
nē. z sic inuēro hoie oib⁹ angelis gaudiū
fecit. patz q̄z charitas dei.

Circa tertius de ange-

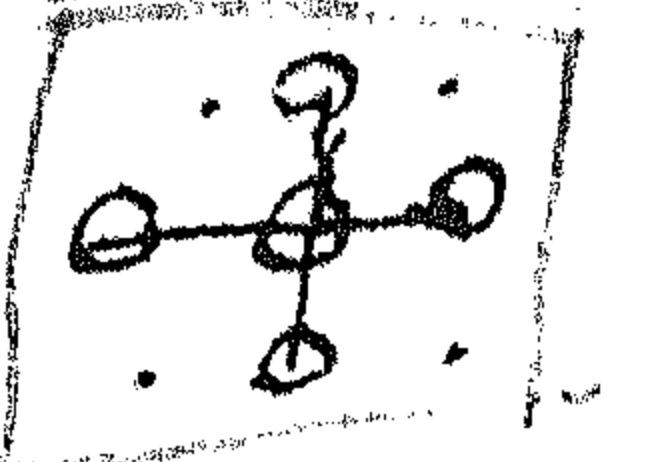
loꝝ iocūditate in p̄nia hoim̄ exq̄ toti⁹ pabo-
laz decursus in h̄cludit̄ occurrit. Prima
q̄stio q̄re de⁹ z oēs angeli ac creature debe-
ant gaudere de pctōis hoīs p̄uerrēdo. Cū
em̄ pctōz sit imūe⁹ dei z b̄toꝝ videt̄ mix⁹ q̄

de tali habeat gaudere dñi p̄uerrit. cum po-
tus fm̄ p̄s. Letabit̄ iust⁹ cū viderit vindi-
ctam. Ad h̄ r̄ndet q̄ fm̄ scripturā duplex ē
tēpus sc̄z misericōdie q̄ durat tota vita p̄nti. z
iusticie q̄ post mortem reddet vnicuiq̄ fm̄
opa sua Matth. xvij. Tūc ergo. s. i futuro
angeli z b̄ti letabunt̄ vidētes dei iusticiam
in dānatiōe eoz q̄ in p̄nti nō penituerūt. vt
dicit p̄s. vbi supra. S̄z nūc p̄ tpe misericōdie
gaudet̄ oēs boni z ch̄s z de⁹ ex charitate
de penitēte. Primo nāq̄z gaudet de⁹ p̄z
ex charitate paterna q̄ recipit ip̄z peccatōre
penitētem in filiū p̄ gram renati. sicut cum
alicui regināscat fili⁹ gaudet. Sec⁹o gau-
det dei fili⁹ ch̄s q̄ videt fructū sue passio-
nis nō frustrari. sic hō vidēs fructū multi-
plicē in agro ex suo labore adq̄sitū gaudet
Un̄ ch̄s i euāgelio. Cōgratulamini mihi
inq̄t nō dicit inuēte ouē. s̄z mihi sc̄z ch̄o fm̄
Breg. hoc ideo. q̄ ch̄i gaudiū implet de
n̄ra salute. Tertio gaudet sp̄sctus quia
reformat̄ z recuperat templuz suū qd̄ diligit
inhabitare. j. Loꝝ. iij. Nescitis q̄z tēplum
dei estis z sp̄sctus habitat i vobis. Quar-
to gaudet angeli. cum q̄ vidēt sue custodie
fructū gl̄iosum. tū q̄ vident impleri sicut
ne numerū in celo. tū q̄ vidēt se h̄re p̄sortē
in laudādo deū. Un̄ Bern. sup̄ can. dicit.
Gaudēt angeli in pctōz p̄uerrione salutem
hoim̄ sitietes. lachryme em̄ penitētū vna
sunt angeloz. Hecille. Quinto gaudet oēs
beati z gaudere debēt oēs fideles de con-
uersione pctōz. tū p̄pter dei honorē. q̄ fm̄
Aug. Sicut peccare est deū inhonorare cū
p̄ vili delectatiōe sumū bonum p̄tēnit: Ita
penitēre est deū honorare. tū etiā p̄p̄t nume-
rū electoz impletionē. q̄ tanto singuli sc̄i
plus gaudebūt in celo q̄nto plures erunt.
tū etiā p̄pter charitatē q̄ sum⁹ mēbra ch̄i
Un̄ si gaudere h̄z vnū mēbrū congaudent
oia mēbra. j. Loꝝ. xij. exēplī grā. Si caput
vel aliud mēbrū sanet̄ a vulnere oia mēbra
congaudent. Sic omnes debemus gaude-
re de sanatione aniea pcti vulnere. R

Sec⁹da q̄stio hic occurrit vtrū demones
p̄ oppositū gaudeāt de dānatiōe peccatōz
sicut angeli de p̄uerrione. Nam q̄nto plures
decipiunt anias: tanto plus cruciabunt̄ ip̄i
demones z pena iferni accrescit. Quō ergo
gaudet de dānatiōe plurimoz. Ad hoc r̄n-

det fm̄ doct. q̄ nō obstāte p̄dicta obiectōne
de penarū augmēto. nihilo minus demo-
nes gaudēt de dānatiōe aniaz. s. ex odio z
inuidia. Primo q̄ vidēt hoc esse p̄tra dei z
ch̄i voluntatē cui sp̄z p̄trant. P̄s. Sup̄
bia eoz q̄ te oderūt ascēdit semp. Sec⁹o q̄z
sciūt in hoc impleri suā p̄uersam voluntatē
vt hō pereat. Sic hō iracūdius gaudet de
vindicta. q̄n̄is hoc sibi sit pena. Tertio q̄z
habent societate. s. in p̄ntis. Quarto quia
sciūt q̄ anie habebūt dānatiōis maiorē
penalitātē. s. ex multitudie dānatoꝝ. Tum
p̄pter inuidiā mutua q̄ torq̄nt̄ singulū irati
singulos. Tū p̄pter horrozē multiplicatū
penaz. Tū p̄pter ignis ardorē. q̄z quanto
plura ligna apponunt̄ igni. tanto accrescit. z
sic patz. Q̄z q̄stultū ē seruire diabolo qui
laborat z letat̄ augere supplicia suis seruis.
S Tertio ad hoc questio est de quo isto-
rum duoz erit maior in celo gaudiū an de
gloria angeloz: an de gloria hoim̄. R̄ndet
breuiter q̄ maior erit gaudiū de beatitudi-
ne hoim̄ q̄ angeloz. Primo qd̄e intensiōne
meriti q̄z hoīs sc̄z ch̄i z beate Marie me-
rita z opera p̄cellūt omniū angeloz merita
qui sc̄z angeli vnico solo actu sunt gl̄osifica-
ti p̄ gram conuersionis ad deum zc. Unde
ch̄s z b̄tā virgo exaltari sunt sup̄ oēs cho-
ros angeloz. Sec⁹o extensiōne gaudiū q̄z
gaudiū de hoie erit duplex. s. de corpe z aīa
Sed angeli cū sint sp̄s habebunt gaudē-
re t̄mō simpl̄r de seip̄is vel in deo. z sic de
homine erit gaudiū abundantius. Tertio
multiplicitate p̄mij: q̄z sup̄ angeloz gloriā
multi sancti angeli habebūt p̄mia certa q̄
nullus angelus habere potest sc̄z aureolaz
martyrij. similiter p̄dicatiōis z virginitatis
ac h̄mōi. Q̄z charissimi q̄ntum debemus
nos deum diligere p̄ tot z tantis bonis.

Exempluz p̄ finali ad p̄missa legitur
in vitalpatra q̄z qd̄az impugnat⁹ a sp̄u
fornicatiōis venit ad sc̄m̄ Fidoꝝ abbatē
z p̄fessus est suā tentationē. Cui ille dixit.
Respice frater ad occidentē. z ecce vidit in-
numerabile multitudinē demonū. vehemē-
ter cum furore p̄turbari z festinare ad plū
contra istum virū vt possent eum ad pecca-
tum p̄trahere. Dixit eidē iterū Fidoꝝ.
Respice ad orientē z vide. z ecce vidit in-
merabilem angelozum multitudinē splē

... illū vellēt ptegere quasi...

Dñica cadē fmo. ij. sez de dilectione dei...

Studius erit

In celis coras angelis dei sup...

Verba sunt saluatoris nri quibz ondit qd...

Primum de aie hois a chzo dilectioe...

Circa primum de dilecti/ one dei ad aiam qstio occurrit...

Greg. ait omei. xiiij. Probatio dilectionis...

Prima dz generalitatis. Secda dz inequalitatis...

in bonis nature qz gre z glie. put requirit...

Tertia veritas q de illos specialiter dz...

tentiores angeli qz homies. Septimo qa...

Circa secundū de dile/ ctione in effectu vel dono...

Inimicitie hoc est in peccatis per quam gratiam conuertit nos ad gratiam (totaliter indignos) Un Eph. ij. De q est diues in misericordia propter nimiam charitatem suam quam dilexit nos cum essemus mortui peccato communiuicauit in christo. Sed angelis hoc non facit: nec diligit illos qui sunt in statu inimicitie puta demones: nec dat eis gratiam. sed tamen diligit angelos bonos. Tertium donum copiose condonatiois Nam ut scribitur. ij. Pe. ij. De angelis semel peccatis nunquam peccat. sed homo qui transiens post peccatum veraciter ingemiscit: spiritus deus peccat Ezech. xviij. Quartum est diuine unionis. Heb. ij. Nusquam enim deus angelos apprehendit sed semel Abrahæ. scilicet assumendo carnem. et sic humanam naturam adoptauit in filiatione Quintum est expectatiois. quia deus angelos peccatores non expectauit ad penitentiam aliquam diu sed statim ut peccauerunt eos deiecit perpetue damnandos. nec unquam illorum aliquem reuocauit ad penitentiam. sed hominem expectat semper versus ad finem vite sue. Esa. xxx. Propterea expectat nos deus ut misereatur nostri. Insuper quomodo die pulsatur reuocando. Apoc. ij. Ego sto ad ostium et pulso. O quam mira christi charitas. O quam peccator aduerte quomodo te christus deus summo amore a peccatis reuocat ut conuertaris et non percas: dicens illud Ean. ca. v. Aperte mihi ostia mea (o anima) amica mea etc. q. d. si aperte mihi suscipias te in sorore celestis hereditatis et amicitiam perpetue dilectionis. Sextum donum est fletus nostre peccationis. Nam christus deus nunquam deus in scriptura voluisse vel fleuisse pro peccatione angelorum. sed pro peccatione hominum legitur tam in veteri quam in nouo testamento voluisse vel fleuisse. Et hoc est signum maioris amoris. quia ut etiam Augustinus ait. Quanto ad aliquid possidendum maior est amor: tanto in illius amissione acerbior est dolor. Nimirum in veteri testamento deus ex amore compassio nem ostendens homini dixit Gen. vj. Penitet me fecisse hominem etc. Et hoc est. pena oportet me tenere pro homine. Nam penitere dicitur quomodo pena tenere: ut dicitur Seco. in. iij. Et ipse deus pena peccatorum nostrorum sustinuit in passione crucis. in qua etiam flendo cum lachrymis expirauit. Heb. v. Sed et in euangelio pluries christus legitur fleuisse de peccatis hominum: ut patet in circuncisione. Item quomodo videns ciuitatem hierusalem fleuit super illam. Item super Lazarum mor-

tuum: et super Iudam peccatorem. O quam anima christiana ecce quantum diligit te christus super angelos ut fleat super tua peccatione. O quam misera es tu qui facies in peccatis tuis: nec vis plorare penitendo ut salueris. Septimum donum grauis passionis et sic redemptionis. quia christus deus pro nostro amore ut satisficeret pro nostris peccatis: grauissimas penas protulit: ludibria et sbera: vincula et vulnera: ac totum sanguinem effudit: et animam in morte tradidit. et sic nos redemit. quod non fecit pro angelis peccatis. Et hec notant in euangelio cum dicitur quod ouem perditam in humeros imposuit: et sic reportauit. Et quod pro redempta drachma perditam euerit inquit domum. scilicet corporis in multiplici passione. Per quam secundum Beatus designat quod christus penas peccatorum nostrorum protulit. Octauum donum abundantissime penitentiois. quia homines abundantius penitentiam a deo quam angeli scilicet quia glorificantur non tamen in anima sed etiam in corpore post resurrectionem. et quia habebunt certam penitentiam beatitudinis. puta aureolas virginitatis: martyrii: et predicationis quia non habebunt angeli. sed tamen simplici visione deitatis in spiritu beati sunt. Nonum donum est honorifice exaltatiois. quia deus humanam naturam honorauit exaltando plus quam angelicam creaturam. Primo quia in utroque sexu homines super angelos collocauit: dum christum deum et hominem a dextris dei patris sedere fecit et gloriosam eius matrem exaltauit super omnes choros angelorum. Secundo quia humanam naturam in christo deitati coniunctam voluit adorari adoratione patrie ab angelis et ab omnibus creaturis. non autem voluit adorari creaturam angelicam taliter. Tertio quia humanam naturam in benedicta virgine matre voluit honorari ueneratione hypodulie. hoc est super omnes angelos et super omnes alias creaturas: tam ab angelis quam hominibus perpetuo honore. Quarto quia deus homines in fratres christi et coheredes adoptauit. cuius scilicet christi angeli sunt serui. Proinde legitur in Apocal. ca. vi. quod cum Ioannes apostolus cecidisset ad pedes angeli qui sibi ostenderat visiones illas mirabiles ut adoraret illum. Angelus hoc non permisit propter honorem humane nature per christum factum: cum tamen. scilicet angeli in veteri testamento permittebant se ab hominibus adorari adoratione dulci: ut patet in scripturis

O quam homo pensa dei erga te charitate exprobat? O quam bene quam tu te debem? laudare pro tanta dilectione etc.

Circa tertium de obstaculo

et impedimento dilectionis diuine: Utile est scire ut caueamus. scilicet que sunt illa obstacula que impediunt in nobis fructum dilectionis diuine et tantamque effectum dilectionis diuine. Ad quod breuiter respondeo secundum scripturas et doctores. quod homini impedimenta pericula sunt quatuor que solite sunt caueda. Primum est error infidelitatis. Nam sine fide christi impossibile est placere deo Heb. xj. Secundum est obstinatio in peccatis. Est enim apud theologos regula generalis quod omne peccatum mortale peritiam charitati diuine. Unum quod non vult deponere superbi am: auaricia: luxuria: ira: gula: munditia: et acedia. ac quodcumque peccatum mortale non potest esse dilectum deo. Tertium est ingratitude de beneficiis diuine charitatis et passionis. Unum Berni. super can. primo. de. Ingratitudo est inimica amicitie et meritorum beneficiorum perditio ventus vices necis sibi fonte pietatis rore misericordie flueta gratie. Hec ille. Est autem ingratitude maxima cum homo. scilicet pro dei gratia vocatur est ad fidei christianam veram et in baptismo atque in penitentia emendatur est a peccatis et tamen tantum bonis ingratus iter atque gressus recidit in peccata. et sic viuit in opibus malis exis solo nomine christiano. Quartum est ipenitentia finalis. Nam regula generalis est. quod qui male viuit male finit. Exemplum ad hec narrat in Vita patrum. et etiam in ipseculo exeplo. dist. ij. exeplo. c. j. Frater quidam interrogauit senem dei. Quid est quod homines saluat. an nomen scilicet christianitatis. an opus. Respondeo spiritus sanctus. opus. et addidit. Scio enim fratrem quod a deo exaudiebatur sepe statim in sua oratione. Subintravit autem in animo eius cogitatio velle videre animam iusti et etiam peccatoris quomodo abstrahantur a corpore. Et dum esset in cella exaudiuit eum deus. et ecce venit lupus et ore suo tenens vestimenta fratris illius cepit eum trahere foras. et frater ille sequebatur eum et dixit eundem versus prope quidam ciuitatem et lupus dimittens illum fratrem recessit. Cum pro se deret frater foras ciuitatem vidit tartaricum exercitum venientem et habentem tridentem ignitum. Ecce autem infirmus quidam iacebat ibi in quadam domo cuius exitus hora facta puenit et multi homines

et preparabant cereos et lapides pro exequiis illius. que homines illius ciuitatis reputabant quasi sanctum et nois fama. Tunc frater ille audiuit vocem dicentem de celo. Sicut anima ista meam charitate non fecit requiescere in se vel vna hora. sic neque misericordiam nunc habebat sed euellat. Unum statim diabolus tridentem ignem quem tenebat manu intromisit in cor illius infirmi et torques abstraxit animam illius et duxit ad infernum. Super qua visione stupens frater ille. Post hec ingressus est ciuitatem et inuenit hominem pegrinum pauperem iacentem in platea egrotum cui curam nullus adhibebat. et mansit cum eo die vnum. Cumque aduenisset hora exitus eius sic respicit frater ille Michael et Gabriel descendentes et sedentes vnum a dextris alium a sinistris illius quasi cogaudetes de salute huius anime. Que cum trepidaret egredere. dixit Gabriel michaeli. Assurme iam animam istam ut eamus. Cui michael respondit d. Iussi sumus a domino ut anima ista non cum violentia euellat. Et exclamauit Michael voce magna d. Domine quid vis de anima hac? Et vox facta est dicens. Ecce mitto David cum athara et psallentes scilicet sanctos et angelos ut anima audies psalmodiam ad vocem ipsorum dulciter egrediatur. Cumque aduenissent et in circuitu anime illius canerent hymnos. sic exiens anima illa sedit in manibus Michaelis. Et sic visa est quod assumeret in celum cum gaudio incommensabili. Ecce ergo patet quantum deus et angelus diligit bona anima. Patet etiam quod non diligunt mala. scilicet demones suscipiunt in morte omnes malas animas. Rogemus ergo dominum etc.

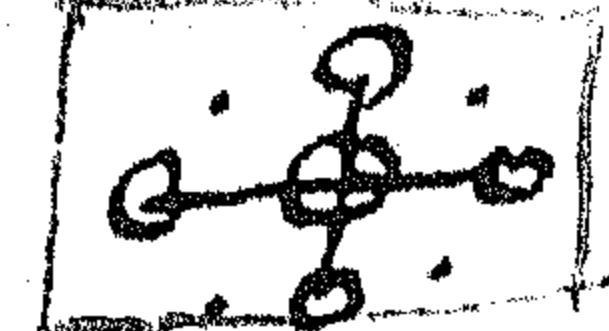
De eadem dominica sermo. iij. scilicet de damno maximo in anime peccatione et eius custodia.

Ingratula

mini mihi quia inueni orem qui perierat Luce. xv. et in euangelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri iesu. in quibus ostendit quantum gaudeat ipse deus et omnes angeli ac beati de nostra salute. ac pro oppositum quantum nolunt nostram damnationem et perditionem eternam Unum Augustinus. di. Deo et angelis occasionem leticie damus cum in terris ambulantes puerificationem nostram in celis habemus. Sed vercor

not-

X

qui male viuit male finit

inquit. i. timeo q' ne eoducto mala puerfatio nra p'ctis. f. fedata no' solu' in terr' s'z etia' in cel' nos erosos faciat fortassis etia' ipi' deo: qz teste scriptura Altissim' odio h'z p'cto: es Eccl. xij. Quap' opt' charissimi agam' pe/ nitentia' ne pdam' aiam s'z ta' nobis ipis q'z to ti curie celesti ac ipi' deo faciam' leticia' q'z nus i' hora mort' nre ch'is d'ns dicit d' nob oib' celestib' angel'. Cong'ulam' mibi qz iuveni. s'ad etia' salute oue. i. h'uan' h'ac aiaz q' pierat. f. p' p'ctm. vt habet pabolice in ho dierno eu'agelio z in p'dicto themate sermo nis. Itaqz etq' hoc eu'ageliu' pabolice loqui tur de anie h'uan' p' p'ctm' p'ditioe. z gaudi/ oia per ch'is recuperatioe. Idcirco de h' ma mysteria declarabun' in isto sermone.

Primu' d'z p'dite aie magna d'anositas. Scdm' d'z ipi' custodie dig' studiofitas Tertiu' d'z salut' h'uan' mlt'a gaudiositas

A Circa pmu' de d'ano/ sitate p'ditiois aie q'stio occurrit quod possit p'bari q' maxuz sit d'anu' i' aieronal' p'ditio ne p' lapsum p'cti. Nimiru' h' nosse est valde salubre vt se'z cogito danno tante p'ditio/ nis moueamur ad timore z cautione pecca toz ne p' ea pdamus aias nras. Ad que stione' g' r'ndedo Notandu' e' q' p'cipue ex q't tuoz r'omb' pot' ondi vel p'bari q' maximu' damnu' incurrit ho' p'dedo sua aiam p'cto: ita q' ma' sibi facit d'anu' z dispendiu' q'z si possedisset z pdidisset totu' mundu' hunc z oes diuitias ac bona eius.

Prima ro' d'z incomutabilis amissionis. Secda d'z corp'alis comitacionis. Tertia d'z vniuersalis priuationis. Quarta d'z eternalis deploratiois.

Prima ro' d'z incomutabilis amissionis Hanc ponit saluator n'r Matt. xvj. di. Quid p'dest ho'i si vniuersum mundu' lucre tur. anie vero sue detrimetu' patiat. aut qua' dabit ho' comutatione' p' aia sua. q. d. nul/ la poterit dare. vñ Chryf. ibidem dicit Ac si diceret ch'is d'ns. Diuitias si pdider' po teris dare diuitias alias ad eas redimedas anima' aut perdes no' poteris aliquam ani/ ma' p' ea dare neqz aliqd aliud. qz si etiaz re/ gnares sup' vniuersum orbem terraru' z pos sideres oia: no' poteris anima' tuaz a morte eterna redimere. Et ponens exemplu' dicit. Quid aut' mirabile est hoc in aia si z in cor

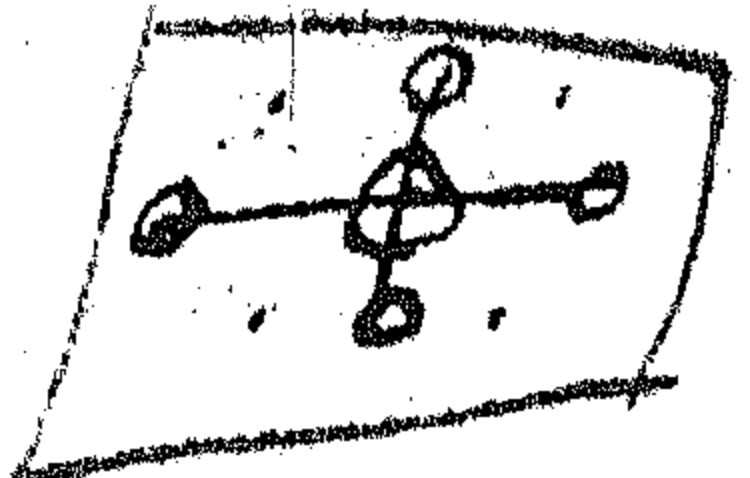
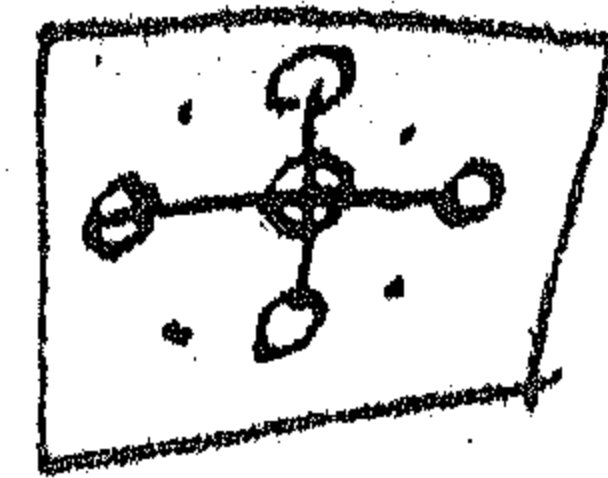
poro sile videt' ptingere. Na' si etia' decem/ lia diademata regnoz capiti insanabiliter egroto circūposueris no' curas: nec mortem euadit. Hoc ille. Ratio aut' hui' patz. qz vt Bern. dicit. Tot' mundus corpore' vnus anie p'cio eq'parari no' pot'. Item Aug. sup' Gen. li. vij. dicit. Na' oem' corporeā creatu ram nature dignitate p'cellit. Idem de libe ro arb. li. j. ca. xvij. dicit. Rationali mētem/ hil est p'stanti' nisi de'. Ex q'bo patz q' etia' si oes mōtes z tota terra esset aurū purum: z si crearet deus tot terraru' orb'es ex puris/ simo auro totaliter quot sunt arene mar' z insup' q't sunt stelle in celo z folia in oib' ar/ borib' z gutte in pluuia maxima. z oia ta/ lia d'ares p' vna aiam no' posses eam p'cio di/ gno comutare. Q' g'z fatui sūt filij adam' q' tā p'ciosaz aiam vendit diabolo z pdunt p' vilissimo p'cio: hoc est p' p'cti delectatione vt patz p' dictum Amb. xv. q. j. non est zc. S'z tu peccator stulte dicitis. Quid curem' h' est q' p'ciosaz d' dedit aiam: daret mibi potius diuitias mltas z delicias: vestimen ta p'ciosaz: z gloria mundi ac d'nia z h'mōi. Ego quero te. Nonne si rex tibi talia bona mundi daret oia z optimu' prandiu': sub h' tñ pacto q' die altera vel tertia te poneret ad assandum igni z ad cruciatu' magnoe acciperes ne talia sub tali pacto: vtiqz fa/ tuus esses si acceptares qz z illa z te perde/ res post pusillum. Sic est in p'posito. qm' vt scribit Apoc. xvij. Quantu' q's gloria uit se z in delictis vixit tantu' illi dabitur de tormēto z luctu. Item Grego. Domenta neū est qd' delectat s'z eternu' est qd' cruciat. Non vult g' tibi deus talia dare ne percas. **B** Secda ro' ex qua ondit' maximu' fore damnu' z dispendiu' in piculo anime diaf' corp'alis comitacionis: qz quicūqz pdiderit aiam p' peccatu' incurredo mortem eterna' pdit no' solu' aiam sed simul cū ania p'det et co: pus z oia mēbra. Na' damnu' magnum quis sibi reputaret si amitteret vnu' pedem aut ambas manus. aut oculos zc. S'z p'cu/ te ania p'bit pes manus oculi caput z oia mēbra. qm' iusto dei iudicio ania simul auz toto corp'e damnat'. Vñ ch'is ait Matt. z. Nolite timere eos qui occidit corpus: ani/ ma' aut non possunt occidere sicut sunt p'se/ cutores. Sed potius timete eum. f. deum q' pot' z aiam z corp' occidere z pdere i' g'eb

hennā. Et sic patet damnu' magnu' in p'de do aiam. Sed q'ri pot' cur no' sufficit deo v'p p'cto sola aia p'iret in gehennaz: sed s'it ai ania danare vult etia' corp' ad cruciatu' eternu'. Ad hoc r'ndet breuiter q' ideo. q' hoc iusticia req'rit tam diuina q' etiam hu mana fm' leges z iura: vt se'z p'cipies i' cul/ pa. puta si aliq' duo faciant simul furtu' vel latrocinu': iustu' est vt sint participes in pe/ na. j. q. vij. Per illiatā. et c. Sancam'. in fi/ ne. Vñ tales ambo de p'heni suspendent. Sic in p'posito: etq' ania nullā habet opa/ tionem qua' no' co'icat corp'i: vt dr. ij. d' aia. g' debet corp' pumiri cum aia siml' post re/ surrectioe' p'petuo: vt latius patuit sermo/ ne de resurrectione. **E** Exemplu' ad id ponit Vincent' in spe. mo. li. ij. par. ij. di. ff. de quodam rege qui viridariu' suū custo diendu' comisit duob': quorum vnus erat cecus: alter contractus. Qui cum vellēt fru/ rari fructus p'ciosos arborū et neq'rent. q' contractus ille se leuare ad cōtingendū fru ctus in alta arboze non posset. ille aut' cec' qz no' videret: tunc cōtract' p'suasit ceco vt ipm' leuaret sup' humeros et ipse ceci illius gressus ad arbozes dirigeret: et sic de fru/ ctib' cōtract' ille decerpēt q's cum ceco par tiaparet. Qd' cum fecissent: tandē rex p'pe dens damnu' fructuū suoz multū: examia uit illos. Illi se excusabāt: cecus qz no' vi/ disse: cōtractus aut' qz se leuare no' potuit. Rex eoz neq'tia' de p'hendit z vtrūqz mo/ ti ad iudicauit. Sic est de ania q' corp' diri git ad faciendā mala q'lia nec corp' p' se si/ ne ania: nec ania sine corp'e posset p'ficere.

D Tertia ratio d'z vniuersalis pua/ tiois. qz ania p'dita p' p'ctm: omnib' bonis vniuersaliter p'uat' homo z despoliat'. Na' cum esset hō d'ns cōstitut' super oia bona mūdi: teste ps. Dia (in q't) subiecasti sub pe dib' eius. f. homis: oues z bo. vni. insup' z pec. capi. Volucres celi z pisc. zc. Et tamē p' peccatu' pdit hō d'niuz tale. q' vt Aug' ait P'cto: non est dignus etiam pane quo vescit'. Item Seneca de b'nficijs dr. Vul ti (hoc est p'ctores) indigni sunt luce quādo dies orit'. Et sup' hoc p'ct' est q' p'cto: no' so lum perdit d'niuz suum sed subijcit seipm' seruitio pessimo demonū z vicioz. Joan. vij. Qui facit p'ctm' seruus est p'cti. Aug'

Peccato: tot demonioz seru' est quot v'is aozum. Et talis seruitus turpior est q' ser uire porcis z cambus ac q'buscuqz sterco/ ribus z vilissimis rebus. Item talis insup' puatur omnib' p'ctib' z bonozū operum meritis q' egit ab infantia orando: missam audiendo: elemosynā dando zc. et omnib' donis spūssati: et baptisimū merito: ac oim' sacramentoz ecclie: et etiam meritis passio nis ch'risti: beateqz Marie z oim' sancto/ rū. Sicut em' qui pro crimie lese maiestatz cōdemnat' ad morte: pdit oia bona: sic pecc ator amittit oia bona. Q' g' quanta incur rit peccator damna per culpam: quis expli care suffiat. Na' in morte de ip'o peccatore sūt tres p'tes. Vnam accipit diabolus. se'z animā peccatrice. Aliam. f. carnem accipiunt vermes z comedūt donec postea in re/ surrectione etia' illa cedat in partem diabo li. Tertiam partem se'z bona tēporalia ac/ cipit mundus iste se'z vel consanguinei vel alij diuidētes inter se. Ergo peccator hec obserua' ne animā z corpus z omnia bona possessa z possidenda pdere habeas. sicut perdidit diues epulo qui ex omnib' bonis suis que h' possidebat nec guttam aq' obti nere potuit: Luce. xvj. **E** Quarta ra/ tio dicitur eternalis deploratiois. quia ho mo qui pdiderit animā suam habebit de/ plozare hoc damnu' anime eternaliter i' in/ ferno. Esa. lxxj. Vermis eorum se'z dolo/ ris non morietur: et ignis eorum non extin guet. se'z pro eo q' animas pdiderunt suas.

E Exemplu' habemus postuim' a' Vincent' no' vbi s. q' duo fratres erant: vnus sapi/ ens: alter stultus. Qui dum elongati a pa tria vellent redire ad domu' suam: et perue nissent ad q'ddam biuuiū: viderūt ibi signa descripta pro duplici via: quaz vna erat a dextris licz arda z aspera: tamen secura. sed alia a sinistris erat lata et delectabilis: ta/ men latronū piculis obsita. Sapiēs volu it ire per viam p'mā. sed fratris fatui roga/ tu deuictus: iuit per sinistram. Capti sunt aut' a latronibus: vulnerati: z spoliati: ac in foueam proiecti vt occidantur moribus serpentum in fouea manentū. Vbi dum ambo nimis flerent: sapiēs videns serpen tes mordere volentes: plozando et maled' dicendo fratri dicebat. **O** vnam nunc

Dominica II. post Pentecost.

novissim te qz tibi consentiendo devictus: en ego z etiā tu pimus amara morte. Tūc fatu' mēdebat d. Tu poti' maledicaris qz cū esses sapiēs potuisses z te z me ab hac morte pseruasse. sed qm̄ mihi fatuo adq̄/ uisti: ecce sil' pum' zc. Sic erit in inferno vbi ppetuo fletu aia z corpus z e cōuerso mur murabūt qz in latrones hoc est in demōes et in morsus serpentū. s. infernalū crucia/ tuū siml' incidēt: eoqz aia cū esset rōnalis devicta carnis fatua p̄uasiōe z decepta sil' cū illa perit. Q̄ hō p̄cōr qd̄ iaces i p̄ctis Pensa picula talia z caue tibi. Nam si aliq̄t annis esset finis tormētōz (bñ qd̄e) sed nū/ q̄ erit. Ue q̄ qz p̄b. ve qz et i corpe crucia/ berz. ve qz oia bōa pdes. ve qz a celo exdu sus eris z oia mala icurres eternalr. F

Circa secūdū de custo

die studio querit Quali conatu vel studio possit ch̄ian' hō aniam suam custodire a p̄cō z p̄sc̄nter a dānatiōis eterne piculo. Ad qd̄ respondet fm̄ qd̄ colligit ex dictis Gregorij z Ber. ac alioz doc. z ex septur' qz q̄ttuoz sunt valde solliciti z diligēter ob seruāda hōi ch̄iano. qb̄ seruatis euadere poterit aie picula. s. eterne dānatiōis.

Primū ē p̄ba dei auscultare z custodire Scdm̄ est consciām suam iuxta consiliū p̄itorum rectificare.

Tertiu' est celeriter a p̄ctis resurgere.

Quartū est deū z sanctos de morte salu bri inuocare.

Primū est p̄ba dei diligēter auscultare et custodire. s. ope implēdo. qz p̄ hō illū/ nat' vt sciat necessaria ad salutē. s. quid' cre/ dere debeat: q̄a articulos fidei. et qd̄ p̄ pec catis debeat: qz p̄niam. qd̄ obseruare: quia mādata. qd̄ caueat: qz oia p̄ctā. Sicut em̄ in via in q̄ sunt multe cauerne periclose: in quas incidēs hō moreret: oportet cū lucer/ na vel lumie ambulare vt nouerit declina/ re cauernas. Sic in p̄nti oportz h̄re hoiez lucernā verbi dei. iuxta illud Ps. Lucerna pedibz meis p̄bū tuū z lumen semit' meis Alioq̄n p̄bit hō p̄ ignorantia. Und' dist. xxxvij. Ignorantia m̄r est oim̄ error. Se cundū est consciā suā iuxta cōsiliū p̄itor' rectificare. Et sic q̄cumqz nouerit esse pecca ta mortalia solliciti cauere. Uñ Prouer.

ij. Multa salus erit vbi multa cōsilia. Na multi sunt q̄ nō tenēt p̄sciam etiā in p̄ctis magnis puta de vsur' de fraude in mercā tijs: z h̄mōi. et sic p̄bit in illis. Ideo op' est cōsilia sapientiū in dubijs req̄rere vt sc̄/ at hō cauere oia p̄ctā. Nam et Esa. v. dñs dicit. Ue q̄ trahitis iniquitatē (Lyra) vobis aggregādo eā In fomiculis vanitatis (hoc est falsitatis) putantes vobis licere q̄ tamē sunt illicita. et q̄si vinculū plaustrī peccatū id est p̄cedendo ad grauiora p̄ctā vltterius Ue q̄ dicitis malū bonū z bonū malū po/ nentes tenebras lu. zc. Tertium est ce/ leriter a p̄ctis resurgere. s. ad p̄niam z con/ fessionē. Sicut em̄ vuln' mortifex si citi' cura adhibeatur: curari sepi' poterit: s; negle ctū occidit. Sic est de p̄cō. qz vt Greg. ait P̄ctm̄ qd̄ citi' p̄ p̄niam nō diluit: mox suo pondere ad aliud trahit. Et sic tandem in piculū dānatiōis eterne mergit. Uñ piclo se exponunt q̄ p̄ctā p̄ctis addendo non au/ rant citi' penitere. Propterea Eccl. xxx. Si/ li peccasti: nō adijcias itez: sed de p̄terit' deprecare vt tibi dimittant. q̄si a facie colu bri fuge p̄ctm̄. Hecibi. Qui q̄ nō vult in p̄cō p̄ire: debet q̄libet sero p̄tritoz forma re: ne forte repētina morte in somno p̄ocui pes. Ideoqz Aug' de p̄bis dñi dr. Audacior est q̄ vno p̄cō mortali obdormit q̄ q̄ cum septe hostibz de morte sua inuicē obli gatis configit Et sic pater. Quartū est deū z sc̄os solliciti de morte salubri inuo/ care. Uñ in orōne dñica q̄ridie p̄ctēdū do/ aut ch̄is di. Et ne nos inducas in tentati/ onē: sed libera nos a malo. s. dānatiōis in hora mortis. Legim' q̄ppe de multz q̄ per sanctor' suffragia z p̄sertim b̄re virginis Marie sunt liberati a dānatiōis piculo mi raculose etiā in morte repētina resuscitādo ad vitā vt penitere possint. vel aiam in cor pore cōseruādo q̄ diu facerēt cōfessionem de p̄ctis. Sed sic facere nō p̄misit de' oibz p̄cōtibz. Idcirco o charissimi teneam' h' qd̄ est certū de cōmuni lege vt vicz festine/ mus ad p̄niam dum sani sumus: et sic con seq̄mur salutē ex dei p̄missione. Ach cha/ rissime q̄ de magno piculo animā libera/ bis si sic feceris. Ue ve illis q̄ pierūt in infer no: q̄libenter vellent qz penitētiam h' egis/ sent z non p̄sissent. Q̄ quantum nunc fient

Berino

V

In tormentis.

S

Circa tertium de gaudi

ositate salutis: qd̄ notat in euāgelio cū dicit Congulami mihi qz zc. Aduertēdū est qz gaudiū celeste de salute hūane aie ē valde magnū z valde multū q̄druplici rōe. P̄rio qz magno z m̄lto p̄cio adq̄sitū. s. ch̄i iesu sanguine multiplicat fuso z vulneribz ei' m̄l tiplicibz: adeo qz a plāta pedis vsqz ad ver ticē nō erat in eo sanitas. z morte acerbissī/ ma cruc'. cui' qd̄e sanguis mīma gutta p̄/ ciosior est q̄ tot' mūd' vt dicit Ber. Q̄ er go aia noli tantum thesaur' parūp̄dere.

Secūdo qz est magno z m̄lto bono plenī/ simū. s. celesti britudie: in q̄ sunt oia z sum/ ma bona: q̄ nec ocul' vidit: nec aur' audi/ uit: nec in cor hois ascēdit. j. Coz. ij. Q̄ ita qz q̄stultissim' q̄ tale gaudiū salut' nō cu rat. Tertio qz magno z multo tpe: imo sine termino p̄māsiū. s. in eternū. Quid er/ go mai' aut meli' dici potest. Quarto qz a magno z m̄lto malo libatiū. s. ab in ferni penis maximis z inuicibilibz. ad q̄s inuicibilis currūt hoies z p̄dit aias su as p̄ inuicabilia p̄cōz picula. Alij p̄ sup p̄bia: auaricia: luxuria: ira: gula: inuidia: a/ cidia. Alij p̄ p̄ceptoz trāsgressionē: p̄seq̄/ re vt placz decalogū. Alij p̄ hereses z sc̄i/ smata ac ecclie inobediētā. z sic de alijs pi culis p̄cōz. H' Unde exemplū legit

in lib. de ortu carthulien. qz Innocēti' pa/ pa ille canonista p̄cipu' cū adhuc esset car/ dinalis quēdā sanctū heremitā visitare so/ lebat. Quadā vice veniēs cū suis illuc z for titer pulsans nō audiebat vox neqz sensus Tādē famuli ipi' vi cellam aperuerūt: et viderūt virū illū sanctū q̄si mortuū. quem vellicādo z stimulādo dū excitasset: ille cla mauit voce magna dicens. Q̄ o vidi mi/ rabilia z horribilia. Salsitate diligēt car dinali qd̄ viderat R̄ndit. Duc' ad infer/ num vidi incidere aias sicut m̄ues densissi mas vel pluuias. Ad purgatorij hō sicut m̄ues rarissimas. Sed ad paradisū tm̄ tres vidi introire aias. s. huius ep̄i: z illi' p̄ri/ oris carthul'. ac illi' vidue rhomane. sin/ gulas noians p̄sonas istas. Cardinal' igit' vir prudens volēs sc̄ire veritatē hui' visio nis missis hinc inde nūcijs cōperit aias il

las hora eadē fore solutas a corpe. Sicqz cardinal' ille edificat' certissima relatiōe fe cit fieri domū carthul'. z vitā meliorant: ampli' deo fuitēdo z p̄tuose ac sc̄e viuēdo do. Q̄ p̄cōres qd̄ iacet' in p̄ctis vt simul oēs cū dānandis z demōibz p̄earz. Q̄ mi/ seri cur nō pensatis qz aiam p̄ciosissimā p̄ detes q̄indicabile dānū z tormētū incurrit is. Cogitate poti' o aie ch̄i sanguis: redē pte q̄ntū gaudiū deo et ch̄o iesu ac angel' z vobis ipis adq̄rit' si p̄niam egerit'. et sic citius festinate ad p̄niam vt aias nō p̄dat' sed saluet' p̄stante ch̄o dño Amen.

Dñica eadē Ser. III. scz de anierōnal' decore ad imaginē dei z similitudinē ei' facte atqz eius adamatōne.

Ingratula

mini mihi qz inueni drachmā quā pdiderā. Lu. xv. z i euāge lio hodierno Verba sunt saluatoris n̄ri. in q̄b̄ pabolice oñdit qz tanq̄ bon' amic' z ver' se maxima charitate exhibet erga nos straz aiaz salutē. Admirū ver' amic' eē p̄ bat q̄ in mal' p̄tingētibz amico cōpatit'. z i bonis p̄cipue p̄tuosis cōgaudet. vt p̄tz p̄ sc̄pturā sacra Eccl. xxxvij. z plibz locz. Ac etiā fm̄ dicta p̄bi. ij. eth. Ch̄s aut' dñs sic fecit: qz p̄cōtibz hoibz cōpatiebat'. z ad sal utē p̄ p̄niam reuocabat eos ac benigne sus cipebat. atqz gaudens de eoz bono etnalī oibz suis amic'. s. angel' b̄ris gaudiū facie/ bat di. Cōgratulami mihi qz inueni drachmā quā pdiderā. Ut enī Beda dr z cō/ cor. Papias. Drachma est denari' vel mi nus sub certo pōdere habēs i se imaginē regis imp̄ssam z ei' susp̄ctionē. p̄tea cō/ grue significat aiaz rōnale ad imaginē dei creatā habentē susp̄ctionē dei. Tū qz ad britudine que de' est facta est. Tū qz noie ch̄iano i baptismo denominat'. A ch̄o ei dicit ch̄ianus. Hec anima perit p̄ culpaz sed inuenit' a ch̄o dū conuertit' ad p̄niam. de qua ch̄s z oīes angeli multū gaudēt. Unde Amb. ait. Multū debz nos o cha/ rissimi accendere ad p̄bitatē z penitentiāz vt agam' qd̄ illis. s. deo et angelis gratuz sit: quozū affectare patrociniā z timere ofē

b

Domínica. III. post Penteco.

fenfam debemus zc. de pdictis patz i euā gelio. Exquo autē in euangelio p dra/ chmā designat anima rationalis: vt iā di/ ctum est: libeat de ipa anima in hoc sermo/ ne declarari tria mysteria que pnt accipi ex euāgelio ipō mystice.

Primū dicitur imāgis diuine honoratio.

Secūm dicitur similitudinis diuine decoratio.

Tertiū dicitur huius decoris anie adamatō.

Uñ hec significat p drachmā q̄ habz ima ginem z superscriptōez p cuius amore chri stus seipm morti exposuit ad redēdū ani mam. Et p hoc sermone potest poni thema alio si placet Eccl. vlti. Laudabit vsqz ad mortē aia mea dñm zc. Laudabit p rāris bonis. vt supra.

Circa primū mysteriū

de imāgine dei qua honorauit de^o animā rationale qz fecit eā ad imāginē dei. vt patz Bēn. j. aliqua querunt.

Primo qdem de modalitate.

Secūdo de anima femine.

Tertio de anima peccāte.

Prima questio est quō aia hūana vere sit ad imāginē dei facta cū de^o sit lux spūalis in se nullo lineamēto figurat^o. Itē secū da q̄stio insimul decidēda est. Utrum dei imāgo equaliter sit in anima femine z ma sculi. exquo enī mascul^o p̄sident z p̄cipari habet femine. vt ap̄ls docet Eph. v. dicēs Uñ caput est mlieris. Quō ergo dicitur ani ma humana tam viri q̄ mulieris facta ad imāginē dei. hec vtile est scire. Ad h̄ rñ def breuiter fm Bonauen. sup. ij. di. xvj. z cor. Rich. sup. j. di. iij. z Tho. j. pre. q. xcij. ali osqz q̄ imāgo in corpālibz dicitur quandam representatōez rei cuius est imāgo q̄si imita/ go. qz representat rē exp̄sse imitādo in similitu dine: z hoc fit vario mō. Aliquādo enī rep sentat similitudinem figure. s. in lineamentis z dispositione partū. vt patet de imāgine regis exp̄ssa in sigillo vel speculo. Aliquā do autē in nature idēitate. vt patz de imāgine regis in suo filio. Unde Aug. li. de de/ cem chordis dicit. Aliter est imāgo impa toris in numo vel speculo. aliter in filio: qz in filio est imp̄ssa fm conuenientiā vel idē/ titatē nature. siue equalitatē substātie. i. nu mo vel in speculo aliter est. quia imāgo nō

est homo. s. longe aliud est a substātia ho minis. z ex hoc homo nō est pater imāgis. hec fm Aug. A simili filius dei in diuis dicitur imāgo dei patris p̄prie p idētitatem nature: omnimodāqz puenientiā fm quaz vna p̄sona in trinitate est alteri equalis et eiusdem substātie. Ideo ap̄ls Col. j. dicit de christo. qui ē imāgo inuisibilis dei. s. pa tris in idētitate numerali nature. eo q̄ ea dem numero in essentia solum personaliter distincta. Sed homo dicitur ad imāginē dei factus in anima. z nō dicitur p̄prie imāgo: vt ibidem dicit Lyrā: sed dicitur ad imāginē vt ly ad notet distantia nature aliene. et ly imāginē notet aliquā similitudinē imitati onis inter deum z animā licz nō equalita/ tis: sed p̄portionis minus p̄fecte. Sicut ex emplariū assimilatur exemplari aliquali simi litudine q̄uis remota: vt imāgo in specu/ lo vel numo ipi regi quodāmodo assimila tur. Hoc est dicere: q̄ sicut speculuz licz sit multo inferioris nature q̄ homo: tamē ab artifice fit ad hunc finē vt capiat in se z re/ p̄sentet imāginē hominis ad quem cōuertit^{ur}: vel aptitudinaliter vel potentialiter vt quandoqz etiā actualiter. Sic anima rati/ onalis facta est ad imāginē dei q̄ p̄cipali ter q̄stium ad suum esse consistit in anima z eius potentijs. in hoc scz q̄ anima cōuertē do se ad deum p̄ intellectū: memoriā z vol untatē habet in se capere deū per cognitū onē z amorē. vel aptitudinaliter vt genera liter in omnibz hominibz. vel potentialiter vt est in amentibus. vel etiā actualiter vt ē in conuersis actu ad deum amandū. Unde de Aug^o. xiiij. de trini. c. viij. dicit q̄ anima facta ad imāginē dei eo est quo capax ei^o est: eiusqz p̄iceps esse potest. Ex predi/ ctis ad questionē secūndā respondet: q̄ ex q̄ talis capacitas sūmi boni dicta: equaliter potest esse i anima femine ac masculi z ecō uerso put z gratia dei z virtus. Ideo ima go fm esse nature z gratie ac future glorie equaliter est in vtrisqz. q̄uis hic quo ad ra tionē p̄sidentē plus in viro sit. Ergo ho mo quantū deberes deum amare et ei grā tias agere pro hoc beneficio q̄ fact^o es ad imāginē dei altissimi. hoc est vt in te ha bitet deus per cognitōnis et amoris grati am z luceat in te p̄ gliam tanq̄ imāgo in

Sermo

V

speculo mundo. quo in p̄petuū beatus exi/ stas. Sed ve tibi si per peccatū tu teipm di abolo p̄stas in habitaculum. qz cuz eo pi bis. R Tertia questio est. vtrū in ani ma hominis existens in peccato mortali vere sit imāgo dei. exquo em amor trāstor/ mar amante in similitudinē eius que amat vt dicit Hugo lib. de arra sponse. Ac etiaz Aug. z Diony. ponendo exempluz de spe culo in quo apparet illius imāgo ad quod p̄uertitur. Peccator vero p̄uertitur ad pec catum. quod amat non ad deum. quō ergo in eo remanet imāgo dei Sed ad hec rñ de tur fm sentētiā Rich. sup. j. di. iij. cōcor. Tho. j. pre. q. xcij. q̄ imāgo dei in aia actu est. maxime qñ aia per suas potentias scz memoriā intellectū z voluntatē p̄uertitur ad deum. vt sup̄ tactū est. Et patz in exem/ plo de speculo fm Diony. supra. Ideoqz quando aia p̄uertitur p̄ amorē ad crea/ turas imperfectissime est i ea imāgo dei so/ lum fm esse nature aptitudinaliter. Prou/ de nota q̄ imāgo dei quadrupliciter habz esse in animabz. Primo in quibusdam est quasi abolita vel deleta vt pene nulla vide retur sicut in his qui vsum rationis nō hnt

Secundo in quibusdam est obscurata z de formata scz p̄ peccati maculam vt in pecca toribus. quāuis em in omnibz hominibus inueniat imāgo creationis etiā vsu rōnis ca rentibus in quantum in eis est aptitudo na ture saltem in potētia pro futuro ad cogno scendū z amandū deū. tamen est obscurata per peccatum sicut esse videtur imāgo i spe culo rubigine fedato zc. Tertio in quibus dam est imāgo dei clara z pulera vt in iu/ stis qui gratia mediante feruntur mente in deum z amant ipsuz. Quarto in quibus dam est imāgo perfecta z lucidissima p̄ cō/ formitatem glorie. vt in beatis animabus atqz in angelis zc. Ergo homo peccator exhorresce imāginē deturpatam in te q̄si diabolicam z age penitentiā vt habeas simi tudinem diuinam. Nam tibi tradidit de^o animam tuam ad custodiendum eius ima ginē illibatam. Sicut si rex terrenus da/ ret ad custodiā tuā suā filiam dilectā. quaz si tu nō custodieris sed imāgine regali spo/ liaueris: suis scz insignijs regijs. z eius faci em obtergēdo stercozibz. ad fornicandū la

triciis. i. demōibz p̄ vicia exposueris q̄ntam irā illi^o regis z q̄nta supplicia demereris. Sic p̄sidera in p̄posito.

Circa scdm de similitudi

nis diuine decore inq̄redū ē quō aia hūana dī facta. n̄ tñmō ad dei imāginē. s. ilup eti am ad dei similitudinē. nōne idēz est imāgo z similitudo i aia an differāt. Ad hec rñ de tur fm Aug. z doc. cōiter p̄apue Lyrā sup̄ Bēn. ca. j. q̄ differētia est inter imāginē z similitu dines dei in aia. qz imāgo dei p̄sistit in a/ nima q̄ntū ad p̄prietates naturales. scz me moriā. intellectū z volūtatem q̄bz aia ca/ par est dei p̄ cognitōnē z amorē. vt iam p̄/ dictuz est in arti. j. Sed similitudo dei in aia p̄sistit in gratuitis. Et idē similitudo est q̄dam p̄fectio imāginis. qz gratia p̄ficiat naturam Uñ autor de spūz anima. ac etiam Hugo lib. j. de sacramētis dicit. q̄ imāgo est fm rōnem vel cognitōnē z scientiam vitatis. s. diuine. Sed similitudo fm amorē eiusdē ve/ ritatis z imitationē in gratuitis scz p̄tutibz Et Ambrosius de fuga seculi dicit. Hoc est similitudinē dei habere iusticiam sapi entiam z in p̄tute esse perfectum. Deus ei perfectus est sine peccato. Et ideo qui pec catum facit ad imāginē dei z similitudinē nō est. Hec ille. Sed notandū q̄ aia humana in multis est ad dei simili tudinem fm q̄ tradunt doctores. Pri^o in vnitāte. quia sicut deus vnicus est in suo toto seculo. sic anima vnica est in toto corpore suo. Secundo in trinitate. quia sicut in deo est trinitas personarum in vni/ tate essentie. ita z i anima humana sūt tres potentie distincte proprietatibus suozum actuum in vnica essentia anime. scilicet me/ moria intellectus z voluntas Et sicut ex memorari oritur actus intellectus. hoc est intelligere. Ac ex vtroqz simul. p̄cedit act^o voluntatis. hoc est velle. Sic ex deo patre oritur vel gignitur dei filius. z ex vtroqz p̄ cedit spiritus sanctus. Et hec omnia in vni/ tate essentie dei sunt inseparabiliter. sicut et potentie anime sunt inseparabiles ab ani/ ma Tertio in repletionis proprietate. qz sicut deus replet totum mundum Hierē. xiiij. Celuz z terraz ego impleo dicit dñs Sic anima replet totum suum corpus.

nota. quid sit similitudo anime ad deum est aliud q̄ imago.

Dominica. III. post Pentecostes

nota
hōr
tu
m
pas
c
tu
s

Quarto in amozositate. quia sicut deus
charitas est scz increata. j. Jo. iij. z semp ac
ptinue deus amat se. Sic anima sine amo
re nunq̄ potest esse. sed semper apta est ad
amandum. Aut enim amat bonum cōmu
nabile sicut sunt mundana. Aut amat bo
num incommutabile scz deum. nec pōt q̄
scere quocunq̄ bono creato habito nisi ha
beat deum. Unde Aug^o. li. p̄f. dicit. Fe
cisti dñe cor meū ad te z ideo inq̄tū est do
nec pueniat ad te. Quinto in mundicie
puritate. qz sicut de^o est mūdissim^o. nec co
inquinat foridib^o orbis. Sic nec anima for
dibus corpis. Sexto in vigilantie conti
nuitate. quia sicut deus nunq̄ dormit neq̄
dormitat vt dicit p̄s. Ecce non dormita
bit neq̄ dormiet qui custodit israel. Sic
aia nunq̄ dormit licz corpus dormiat. Q
sūt in somno corpis aia nō habet vsuz ra
tionis hoc incurrim^o ex peccato p̄moy pa
rentum. nec fuisse si p̄fuissemus in innocē
tia. vt patet ex dictis Aug^o. Nihilominus
aia in somno vtif phantasia. Septimo
in inuisibilitate quia deus est inuisibilis q̄
nō videt omnia. sed ip̄e in p̄nti nō videtur.
Exodi. xxxij. Sic aia licet videat alia. s. ex
teriora. tamen ip̄a nō videt. Octauo i ra
tionalitate. quia sicut de^o est rationalis spi
ritus. sic z aia. Nono in illocabilitate.
quia sicut deus est vbicq̄ totus illocabiliter
eo q̄ nō circūscribitur loco. Sic aia est in
q̄libet pte corporis tota et in toto corpore
ta illocabiliter in se. vt dicit auzor de spiri
tu. Decimo in simplici indiuisibilitate. qz
sicut deus est simplicissimus indiuisibilis i
se immobilis. z vario mō disponens z oz
mans diuersas ptes orbis. Sic aia in se ē
simplex z indiuisibilis. vario tñ modo de
corat z varia officia exercet in diuersis mē
bris vt patet in sensib^o. Ergo anima hu
mana q̄ntura deberes deum tuū reamare.
quātantam dignitatem. imaginis z simili
tudinis sive tibi contulit. z sic sup omne cor
poralem creaturā te decorauit. O ch̄iane
accipe exemplū. Si tibi rex ex amore darz
p̄simile purpureā vestem z coronam quaz
ip̄e portat ad hoc vt tr̄ cum eo cōregnares
in suo regno nōne ip̄m diligeres. Itēz si tu
coram tali rege faceres hanc iniuriam vt in
faciem ei^o. p̄nciēdo coronā z vestem z lu

to ac stercoreib^o sedando ac regni p̄fortiū cō
tēnendo te hosti regis associares hoc est di
abolo z eius vestem ac p̄fortium p̄digeres
p̄tra regem illū. putas ne quali pena esses
dignus. Sic in p̄posito rē. De tibi z ve q̄
hāc imaginē: similitudinē dei p̄tēnisz cū dia
bolo p̄bis. A

Circa tertiu de adama

tione hui^o decoris aie scz apud deū dū bñ
fuit. Et ei Bern. sup can. ser. xxvj. ait. Nō
pōt q̄c̄q̄ deo esse accepti^o imagine sua si p̄
prio fuerit decore vestit^o. Item p̄s. xxv. di.
Dñe dilexi decorē dom^o tue z lo. ha. glo. r.
s. in aia q̄ est dei dom^o z habitaculuz.
Questio ḡ h̄ occurrit q̄b^o signis p̄bart pos
sit q̄ animā imagine dei insignitā de^o sume
diligat. Ad hāc q̄stionē r̄ndendo notemus
q̄ de^o amozosus plurib^o signis voluit p̄ba
re amozē suū immēsz ad aiam bñ custod
dientēz in sc̄pa imaginē z similitudinē dei
vt patet dicēdo ex hoc euangelio in q̄ in
sinuant plura h̄mōi dilectionis signa.

Primū signū dicit amicitissime dilectōis
Nam manus signum amicitie nō potest esse
se q̄ animā ponere p̄ amicis Jo. xv. Da
iozem charitatez nemo habet q̄z vt animā
suam ponat rē. Sed ch̄is dñs p̄ animab^o
nostris hoc fecit. sicut designat in hoc euan
gelio q̄ euerit domū suā scz corp^o per pas
sionem z mortem. ad redendū drachmā. i.
animam dei imagine insignitam. Proinde
Aug^o exclamando dicit. O homo atterē
de quāto amozē te diligit iesus Marie fili
us. Nam p̄pter te ligatus est. vt te a vincu
lis absoluat. p̄pter te mortū est adiudicatus
vt a morte eterna te liberaret. p̄pter te coro
natus spinis. vt te coronaret in celis rē. No
ta etiam z cordi tuo inscribe. o ch̄istiana a
nima hoc q̄d idem Aug^o dicit. scz q̄ ch̄is
dñs tanta charitate nos dilexit q̄ etiā i
dēns debuisset corpus assumere. p̄ genere
humano. z mortem pari tortiens quoz sunt
stelle celi. omnia pro nostra salute morti ex
posuisset. Ratio. quia charitate diuina que
est infinita dilexit nos. ergo omnia que fieri
opus erat pro nostra salute tortiens quoz
tiens debuit facisset. O Ad id Exem
plum legitur quod narrat beatus Dionys
ius in epistola ad Demophilum. scilicet

Bernio

VI

q̄ sc̄tis Carpus p̄soyter fuit t̄mire sc̄lita
tis vt dū celebraret sepi^o celestē visionē ha
beret. Accidit autē q̄ q̄dā infidel^o q̄ndā ch̄i
anū p̄uertit a fide. h̄ Carp^o t̄moleste tu
lit vt infirmitatē incurreret. z orauit deum
vt autē abos illos p̄uerteret. aut vitas am
borum p̄meret. forte si nō p̄uersuros p̄u
disset. Et ecce apparuit fornax z vidit sup
celū ap̄tū: z iesum multitudine angeloz cir
cūdatū. vidit etiā iuxta fornacē illā stare p̄
dictos duos viros q̄si a serpētib^o inuoluti
traherent in illā fornacē ardentē. Et Car
pus de illoz casu gaudebat. Sz ecce vidit
q̄ iesus dñs illoz misere^o hoim ex supce
lesti throno surrexit: z vsq̄ ad illos cū ml
titudine angeloz de cēdes manū extēdit:
z illos eripuit. Dixitq̄ iesus Carpo. Per
cite z me. de cetero enī patus sum rursus
p̄ hoib^o saluādis pati. z h̄ mihi amicu est
q̄ h̄ audito alij nō peccēt hoies. Hec etiāz
in legēda p̄muni. P̄ Sc̄dm signū be
nefice largitōis. qz totū mundū ad vtilita
tē aie h̄iane fecit z p̄tulit. Vñ mag^o in. ij.
di. j. d̄t. sicut fact^o est h̄o p̄pter deū. i. vt deo
seruiret. ita mūd^o fact^o est p̄pter hominē. i. vt
eiseruiret. Ita enī voluit de^o sibi ab hoie
seruiri vt ea fuitute nō de^o sed h̄o seruicns
inuaret. s. qz seruire deo regnare est. z volu
it vt mūd^o seruiret h̄o z exinde s̄l̄t inuare
tur h̄o. totū ḡ hois bonū erat. Dia enī (vt
ait ap̄ls. j. Coz. iij.) n̄ra sunt: supiora: eq̄lia
z inferiora. Supiora q̄ dē n̄ra sunt ad p̄fru
endū: vt de^o trinitas. eq̄lia ad p̄uicēdū. s.
angeli. q̄ zsi mō nobis supiores sint: i futu
ro erim^o eis eq̄les. Ipi etiā angeli mō no
bis seruire dicunt in sc̄pturis dū p̄t nos i
ministerium mittunt Hec mag^o. In sup oēs
sc̄tōs dedit nob i p̄ociniū. Nā Aug. dicit.
q̄ de^o sc̄tōz merita: n̄ra vult esse suffragia
P̄tesa btām virgine m̄rem suā dedit no
bis i aduocatā. sed z seip̄m ch̄is de^o dedit
nobis i cibū z potū in eucharistia. z repro
milit in p̄mū celeste. Hec oia p̄ salute aie
fecit ex charitate. O ḡ h̄o reama ch̄im: et
dic cum p̄s. Quid retribuā dño p̄ oib^o q̄
retribuit mihi. Tertiu signū dicit copio
se z donatiōis: qz ad penitentiā oia pecca
ta z semp quozies anima cōuertit cōdonat
Ezech. xvij. Quacūq̄ hora igemuerit h̄o
amp̄lius non recoz. rē. Quartū dicit di

uine adoptatiōis: quia facti sumus p̄ ch̄i
stum filij dei adoptiui z fratres ch̄i. Rho
ma. viij. Si filij z heredes: heredes q̄dem
dei: cohēredes ch̄i. Quinto expositōis
p̄ciose z redemptōis: qz p̄ signo ineffabilis
dilectōis ad nostras aias ch̄is cor^o seip̄m
exposuit z p̄ciose sanguine nos redemit Vñ
Aug. lib. cōtra quinqz hereses dicit. O tu
homo cum esses inimic^o patri recōliam te
p̄ me (inq̄t ch̄ist^o) laborauit: sicut dicit caput
meum spinis subieci. sanguinē fudi: animā
morti exposui. manus clauis p̄forate sunt.
lancea latus meū aperuit. cū errares ques
ui te vt cōiungerē te mihi z tu diuideris a
me. Hec ille. Sextū signū dicit felicit^o
sine congratulatiōis. quia vt patet in euan
gelio hoc. Gaudium est in celis corā ange
lis dei sup vno peccatore penitentiā agere
Et hoc prop̄ anime salutē congratulātes
ex amozē dei fit deo disponere vt ostendat
quāntū diligit animas Septimū signū
dicit gloriose transformatiōis. quia anima
btā in sua imagine z similitudinē fm om̄s
potentias omnino trāformat in deum i ce
lo vt fiat deifica per apertā visionē z frui
tionem p̄petuam. Ergo quanta charitā
te deus diligit animam quā sic vult inha
bitare p̄petuo: vt deus sit in ea z ip̄a i deo
beatissimo omni bono pleno. Rogem^o er
go dominū vt rē.

Dñica q̄rta post Penteco. Ser. I. scz iij
tra euangelii p̄sequendū p̄ simplicib^o.

Qui turbe

irruerent in Iesum vt audirent
verbū dei. z ip̄e stabat se
cus stagnum genezareth rē. Luce. v. z in
euangelio hodierno. Misericors christus
dominus volens nos instruere ad salutem
verbis z etiā factis ac mysterijs: sicut euan
gelium hoc loquitur: intrauit vel ascendit
in nauē que erat Simonis. sedens docebat
turbas ad significandū q̄ ch̄ist^o dñs
in sancta ecclesia: que p̄ nauem Simonis
petri est figurata: vt pote Petro p̄ncipal
lius cōmendata Matth. xvj. ibi tenet sa
cre doctrine cathedrā. z ibi docz loquendū
per p̄dicatores ad salutē omnes. Proinde

Domínica, III. post Pentecō.

sedens in nauí Simonis christus docebat inquit de nauicula turbas. Sed de q̄ docebatur vel pdicabat: nisi vñq̄ vt dicit scripsit Vincenti⁹ in finone. Predicabat de articulis fidei ⁊ de peccatis vitādis, de p̄ceptis seruandis, de penis inferni ⁊ de gaudijs paradisi. Et post sermonē data benedictione populo voluit facere corā Petro ⁊ socijs eius grāde mira. ulū in captura pisciū multorum: ad significandū q̄ p̄ ipsos discipulos caperē inuēribiles aias ad salutē pdicandū p̄ totū mūdū. De his p̄t̄ i euāgelij t̄xtu.

In illo tpe Cum turbe irruerēt in Jesū vt audirent verbū dei. ⁊ ipse stabat sec⁹ stabgnū genezareth. ⁊ vidit duas naues stātel sec⁹ stagnū. Piscatores autē descenderāt et lauabant retia sua. Ascendens in vnam nauem que erat Simonis rogauit eum a terra reducere pusillū. ⁊ sedens de nauicula docebat turbas. Ut autē cessasset loqui dixit ad Simonē. Duc in altū ⁊ laxate retia vestra in capturā. Et respondens Simō dixit illi. Preceptor per totā noctem laborātes nihil cepimus. an verbo autē tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent concluderūt piscium multitudinē copiosā. Rumpēbat autem rete eorum: ⁊ annuerunt socijs suis qui erant in alia naui vt venirent ⁊ adiuarēt eos. ⁊ venerūt ⁊ impleuerūt ambas nauiculas ita vt pene mergerent. Quod cum vidisset Simon petrus⁹ p̄c̄dit ad genua iesu dicens. Exi a me dñe qz hō petrus sum. Stupor enī arcūderat eū ⁊ oēs q̄ cū illo erant in captura pisciū quā ceperant. Similiter Jacobū et Joannē filios Sebedei qui erant socij simonis. Et ait ad simonēz Jesus. Noli timere: ex h̄ iā eris hoies capti ens. Et subduct⁹ ad terrā nauib⁹ relict⁹ oibus secuti sunt eū. Luce. v. Itaq̄ ex hoc euāgelio tria mysteria notabim⁹.

Primū de documento spiritali. scz ex hoc euāgelio eliciēdo.

Secundū de exemplo salutari. scz per piscis figurato.

Tertū de incitamento virtuali. scz i bono opere christum sequēdo.

Circa primū de documento spūali: quod vñq̄ nobis ex h̄ euāgelio datur in mysterio vt simul satisfaciā

mus ipi euāgelio Notandū est q̄ ex toto hoc sacro euāgelio quattuor p̄cipua eliciuntur documenta

Primū de verbū dei audientia.

Secūm de chri largā munificentia.

Tertū de humili obedientia.

Quartū de agenda penitētia: ac Jesu christi reuerentia.

Primū documētū ē q̄ verbū dei debemus audire diligenter. Unde euāgelij dicit. In illo tpe. Anno chri. xxxj. quo incepit pdicare feria. iij. octauo kal. maij. hoc ē die q̄ cadit festū scri georgij. Postq̄ iā christus circa festa paschalia i hierl'm eieas⁹ selemētos ⁊ videntes. qd̄ postea etiā alia vice fecit appropinq̄nte passiōe. ⁊ postq̄ ibi miracula fecit v̄it de hierl'm dñs iesus ad mare galilee. Et fm̄ Bedā idē ē qd̄ noiat hic scz stagnū genezareth Est estm̄ qdā lac⁹ magnus p̄ quē trāsit flum⁹ iordanis. scz dñs mare fm̄ fluctudinē iudeorū q̄ omnē congregatiōē aq̄ vocāt mare. iuxta illd̄ Genes. j. Congregatiōes aq̄arū appellauit maria. Dicit etiā mare galilee ab adiacēte p̄uincia galilee. quia trāsit per mediū galilee. Dicit etiā mare tyberiadis a prima ciuitate quā Herodes in honorez Tyberij cesaris edificauit. Stagnū vero genezareth dicitur greco vocabulo quasi generās sibi auram: quia frequēt⁹ auris spirantibus agitatur ad modū maris: sed est haurito dulcis ⁊ ad potandū habilis. Hec oia fm̄ Bedāz. Ibi ergo chro stante irruebāt in eum turbe p̄ desiderio nimio audiēdi v̄bum dei: adeo vt cōprimerent eum. In q̄ ⁊ nos docemur vt diligēt desiderem⁹ audire verbū dei: qz est alimentū vite ⁊ cibū mentis vt dicit Grego. Sed heu circa istā verbū dei audientia valde male se homines multi habent sicut circa cibū. **R** Declaratur sic. nam aliqui homines sunt q̄ panem vel cibū quēq̄ stomacho languente sumere nō possunt. rñ sumunt statim euomunt. huiusmodi p̄fecto vita desperatur. Sic ⁊ qui verbū dei audire nolunt vel audita retinere: vt dicit idē Grego. homo. viij. signuz habent eterne mortis. Itē alij sunt qui quous cibū accipiunt sed nō masticant. De talib⁹ Auicenna ⁊ medici dicit q̄ cibū quācūq̄ suauis et saporabilis sine ma-

Sermo

VI

sticatioe deglutit⁹ minime nutrit scz in corruptionē pmutat. qz in ore p̄ma digestio p̄ masticationē celebrat. sic est de verbo dei si nō bene p̄ intellectū masticando ruminet errorem facit. Deniq̄ alij sunt qui in sumēdo cibum non tenent bonum ordinem qz pus sumunt quod vltimo valeret sumere. patz de placenta vel butyro p̄mo sumpto appetituz impediēte. An̄. etiā sicut dicitur li. iij. dicit. q̄ pirū si ante prandium sumat p̄stipat. ⁊ etiā si quis multa ⁊ sepe ex eis comederit vermes in hois ventre generāt ⁊ cholericā passionē incurabilē puocāt. Scz pirū p̄ cibū comestū p̄dest: ex eo q̄ ē laxatiuū ⁊ cōpmit cibaria ad locū decoctōis ⁊ neruū orificij stomachi confortat. Sic verbū dei se habet q̄ scz si quis primo sumit quod posterius esset sumendum. puta verbū de ipa maxima dei bonitate ⁊ misericordia et charitate qua presumit homo ⁊ peccatum perpetrat. sicut fecit Adam: talē vermes generant p̄scientie. Unde ⁊ Aug. dicit. **M**aledictus omnis qui peccat in spe v̄nē. Scz si homo ex sua fragilitate peccauit. p̄ peccatū bene p̄ penitentiā sperare habet misericordiā **S**ecūm documētū datur q̄ chris dñs sume est munificus. i. remunerās suos seruitores. qd̄ insinuat in hoc q̄ cūz Petrus ⁊ socij ei⁹ p̄ totam noctē laborāssent. nihil ceperunt. Sic sunt omnes qui laborant p̄ mundo ⁊ in nocte peccati nihil habebunt in futura die resurrectionis. sed pro modico seruitio chro facto in cōcedendo sibi nauem ⁊ obediendo magnifici salarij chris eis munus p̄stitit vt haberent capere multos pisces. ⁊ hoc miraculose duplici miraculodinem piscium ceperunt. **S**ecūm fuit q̄ rumpēbat rete eorū ⁊ tamen in rupto reti pisces tenebant fm̄ Bedam. ⁊ hic habent documētū q̄ nullus confidat in hoc q̄ ex suo labore p̄rio adquirat bona t̄palia. Sed pro modico seruitio quod tu homo facis deo seruādo festa debite. magis p̄ficiūt bona tua. campus. vinea. grex ⁊ oliueta q̄ ex tuo labore totius anni. Et p̄ p̄trarium multū nil colligunt: qz festa dei male seruant ⁊ deo seruire nolunt. sed in futuro plus puniuntur.

Tertium documētū datur q̄ ipi hoies auditores sibi dei humiliter obediāt. s̄bo

dei ⁊ seipos capi p̄mittāt a piscatorib⁹ h̄ ē a predicatorib⁹ put ad mandatū chri p̄cipiēntis Petro Duc in altum ⁊ laxate retia in capturam obediunt Petrus humiliter. obediunt etiam pisces vt se capi p̄mitterent Et licet rete rumpebat ⁊ tñ pisces tenebantur. **S** Scz hic q̄stio p̄ma est. cur christus hoies arte piscatores ⁊ nō alter⁹ artis hoies elegit in pdicatores? R̄ndet q̄ p̄pter significatiōem vt Chrys. dicit. quia sic piscator rete tactando in aquā nescit q̄s pisces sit cōphēlurus scz tñmō illos quos de⁹ trāsmitit ei. Sic ⁊ predicator rete sermōnis tactans sup̄ pplm̄ nescit qui sunt p̄uersi s̄uri ad deū nisi q̄s deus excitauerit Sed heu multi sūt infelices hoies q̄ nolunt obedire verbo dei nec ipi deo inspirati in finone: vt caperent p̄ obedientia ad mēsam eterni cōmūij celestis. sed potius volūt teneri i retē diaboli p̄ petm̄ ad cōquā dānationis. De his ps. Cadent in retiaculo ei⁹. i. dmonis peccatores. Ad idē iuxta euāgelij **Q**uestio scda est. quales hoies habent intelligi p̄ pisces rūpentes rete dei ⁊ discipuloz fm̄ Aug. r̄ndet. q̄ p̄mo illi q̄ p̄ hereses ⁊ scisma scandunt eccliam. Secūo designant illi q̄ a chro scandunt animas humanas incitādo vel occasionē dādo ad vicia q̄cumq̄. sicut p̄cipue sūt mulieres: seipos ornātes vt p̄cipiscant carnaliter. **U**n̄ narrat exemplū q̄ qdā sc̄tus abbas habuit fratrem quēdam ps̄byterū magne sanctitatis. ipiq̄z habuerūt quēdam sororē seipam multū ornātē ⁊ lasciuā. q̄ propter illi corripientes eā vn⁹ noiat v̄it illā rete diaboli. alē obuolutū ⁊ ornatum stercus. ad q̄ s̄ba cōpūcta ornātū deposuit et sancte vixit. **E**rgo hō ch̄tiane duita oēmnia vicia ne capiaris a diabolo. **Q**uartum documētū datur de agenda penitētia ac ch̄isti reuerentia. Et hoc exēplo Petri qui se peccatorem recognouit ⁊ humiliter confessus est scz genibus flexis di. Exi a me dñe: qz homo peccator sum. **U**bi Ambro. dicit. **D**ic ⁊ tu (o peccator) exi a me domine quia peccator sum. vt respondeat deus. **N**oli timere. quia fatenti peccatum indulget deus scz. ⁊ sic homo nō habet timere eternā dānationem. **Q** ch̄tiane s̄ saltē p̄ ch̄i reuerētia cū nomē portas age p̄niam p̄stredō petm̄ ne peas

Domínica, III. post Pentecostes

Circa scdm d exemplo salutari scz in piscibz captis designato pter dicta occurrit Quæstio utilis vñ h est vt qd re voluit chris dñs vt saluandi fideles homines designarent p pisces di. Et h iā crz hoies capiendz zc. Rñdet breuiter fm doc. qz pmissime qtuor rōnibz. Prima ratio generationis z regeneratiōis. quia sicut pisces habent generari z nasci in aquis. sic fideles chriani habent renasci in aquis baptismatis Jo. iij. Nisi qd renatus fuerit ex aq z spūscō. nō intrabit zc. Scda ratio vñ te z puerlationis. quia sicut pisces viuere z puerfari habent in aquis z extra aquas hnt mori. sic fideles viuificant vita gratie z debent puerfari in aquis lachrymose penitētie. De qbz ps. *Et aquar. i. lachrymar. deduxerūt oculi mei. qz nō custo. le. tu. Extra has nō morit p pccm.* Tertia rō captiōis. qz sicut pisces multo plures remanent in mari qui nō possunt retibz capi piscatorz. Imo pauassimi sūt respectue qui capiunt a piscatoribz. ita hoies multo plures in mundo sunt qui non capiunt verbo p̄dicationis. Et valde raro pauci sunt in qbus capiat sermo dei. sicut scz illi qd deo conuertit in rete. vt supra tactum est. Vñ Grego. dicit qz in p̄dicatione nisi deo intus corda audientū doceat. inuaniū lingua p̄dicatoris laborat. Nā z dicēte saluatore Dat. *Vultū sūt vocati pauca sō electi.* Vñ Scz dices. Nūquid q̄ p̄dicator sibi di debeat dimittere p̄dicationis actum cum in populo non viderit puerfatiōis fructū. sicut z piscator dimittit piscari cum videt nil lucrari. Rñdetur ex euangelio qz nō debet p̄pter ea dimittere. Nā z chris Petro dicenti qz nihil cepissent laborantes p totam noctē nihilominus p̄cepit laxari retia in capturā pro huiusmodi significatione mysterij Rō aut huius est. qz etiāsi p̄dicator toto scz tpe vite sue solam vnicam aut duas ad pl. animas lucrā? fuerit. vñqz multū lucratur qz vnicā ania p̄ciosior est q̄ totū mūd. vt dicit Bern. Aug. zc. Deniqz etiāsi nulla grā ad eū p̄dicatiōz puerteret nihilominus p̄dicator multa merita lucrā p charitatis ope. j. *Coz. iij.* Vñ q̄sqz p̄p̄iam mercedem accipiet fm suū laborem. s. p̄dicatiōis. non dicit fm suū fructū Et ad hoc nar

ratur Exemplum in historia de scō Gregorio qz dū qdam epūs sibi diceret qz d sua frēqnti p̄dicatione nulla vel modica seqret in audientibz utilitas. respondit Ethiops intrans balneum eque niger post balneuz exit sicut intravit. z tñ balneator mercedez accipit illū balneationis. Sic est in p̄posito. Quarta ratio benedictionis. quia sicut pisces benedicti sunt a deo in aquis et nunqz maledicti. sic fideles benedicti habent scz in aquis baptismi z verbi dei z meditationis passiōis chri z gratie qz p aquas designant *Eccli. xv.* Aqua sapientie salutaris potabit illū dñs deo. X Pro q notandū qz oipotēs deus qñ creauit mōm modo modo egit scz in his p̄sertim. Primo quia dū creasset pisces in aquis. statim bñdixit eis z aibus etiam. Secundo quia dū altero die creasset bestias terre z iumenta. illis nō dicit scriptura qz benedixerit. vt pater Gen. j. Tertio dū creauit homines a statim benedixit. sed postqz homo peccauit. z confiteri penitendo noluit. deus p benedictione dedit illi maledictionez vt p̄z Gen. j. z. iij. Et hoc fecit deus in signū qz peccator impenitens eternaliter maledicetur. ps *Maledicti qz declināt a mādatiis tuis.* Et *Matth. xxv.* Ite maledicti in ignem creymū. Quarto quia maledicendo hoī maledixit etiam terre di. *Maledicta terra in opere tuo. Gen. iij.* Et p̄terea vt expresse docz Aug. de mirabilibz sacre scripture li. j. c. iij. Terra eoqz ex ipsius fructu Adam gustauit fuit maledicta in penam peccati hominis. Et p̄sequēter etiā ipsa animalia que de terra maledicta manducauerūt incurerūt maledictionē. qz obzē in diluuiō p̄ierunt talia animalia qz viuunt de terra scz iuncta z volatilia. Quinto vt ibidē Aug. dicit. Deus maledicēdo Ade z terre nō maledixit adz quia Adā nō bibit aquā p̄tra interdictum dei sed tñmō de terre fructu comedit. Vñ inqz pisces z aquatilia nō succumbūt maledictioni nec p̄cipiāt sicut terrena. Ideoqz nec diluuiō aquatica perierūt. Et sic talem benedictionē piscū in aquis scz voluit deus p̄seruasse ad significandū qz in aqua baptismi z spū. id est in gratia cumeta anima tam spiritualia qz corporalia erant purgāda. *Dec oia Aug. vbi sup. Proinde ex quo*

Bermo

chriani ad h sūt vocati vt dei bñdictionez hereditate possideāt. j. Petri. iij. Iō piscibz qz hāc bñdictionē habuerūt vt saluarent in diluuiō sūt afflati. s. oēs infideles z in peccatis viuētes iunctis afflant z brutales dicunt. j. *Coz. ij.* Nialis hō h est brutal nō papit ea qz sūt spūs dei. Vñ vos chriani fideles sitis sicut boni pisces intrātes in rete verbi chrii gaudeatis cū chro. nolite fieri (dicit ps.) sicut equus z mulus scz trahentes iugum diaboli in peccatis ne pereratis cum diabolo.

Circa tertiū d incitāmē

ro p̄uali h ē ad opa p̄tū qd accipit ex eo qz chris dñs discipulos lassatos laboribz noctis nihilominus incitauit ad op p̄tū designatiū di. Duc in altuz z laxate zc. z qz secuti sūt chri. Et h qz documētuz nobis oriz z Quæstio quales p̄sideratiōes nos incitare debent z stimulare desides ad p̄tū opera. z notemus octo. Prima p̄sideratio amoris dei z charitatis. i. qz nos dilexit. qz pro nostra charitate deus factus est homo. z fuituti nostre. xxxij. annis scz p̄ subiecit multos labores z penurias p̄tulit. Insup acerbissimā passionem z mortem z totum sanguinem effudit. dignū ergo z iustum est vt z nos miserī p illius amore ope remur bona. Aug. *Si piget amare pudeat saltē n̄ reamare. scz p tanta charitate.* Scda p̄sideratio baptismalis fidelitatis. quia promissimus in baptismo abrenuncia resathane z omnibz p̄p̄is eius z omnibz operibus eius. vt p̄ Aug. patet de p̄sca. di. iij. p̄ma igit. Tenemur ergo chriito deo seruire omnia vicia abdicandoz bonis operibz insistendo vt fideliter p̄missum impleamus Sed heu qz multos habz deo improperando dicere illud ps. *Filij alieni hoc est falsi chriam a me alienati. mentiti sūt mihi scz frangēdo p̄missum in baptismo. filij alieni inueterati sunt. scz p̄ua consuetudine z claudi. a semitis suis. i. a mandatis dei.* Tertia p̄sideratio creationis nostre z p̄seruatiōis entitatis. Nam quare deus creauit hominē nisi ad seruendum deo. s. in bonis operibz ad laudandū deū. vt dicit magister in. ij. li. di. j. Item quare p̄seruat nos deus in esse vel in vita p̄senti cum p̄ peccat

tum demeremur mortem nisi p̄terea vt pueriamur ad penitentiam z bona opa faciam? *Ezech. xvij.* Nolo mortem peccatoris sed vt magis conuertat z viuat. Ideo Bern. dicit. *Valde oino mihi amandū est deus p que sum: viuo z sapio. Dignus plane est morte qui tibi dñe Jesu chre recusat viuere. Hec ille.* Ergo homo pensa hēc i corde tuo. Quarta p̄sideratio donatiōis z eius largitatis. quia deus dedit nobis omnia bona que habemus vel habere possum? Ipe em̄ deus nobis aniam rōnalem p̄ciosissimū corp z oia mēbra. ipe dar q̄dicie victūz amictū z oēs diuitias qz possides. j. *Coz. iij.* Quid habes qd nō accepisti. s. a deo. Jam saturati estis iā diuites estis zc. Itē ipe p̄ter hoīem fecit totū mūdū vt seruiret ad utilitatem hoīs z omnia homini dedit inferiora. superiora qz vt celestes angelos in ministeriuz. z beatos ad iudicandū meritis. Insup z beatā matrem deū dedit in aduocatam hoīm. z seipm totū chris dedit nobis in cibum z potum in eucharistia ac deitatez in p̄miū eternum. Vñ hōmo si pro vno castro seruires regi cur n̄ magis seruias deo p totz rātibz bonis. Quia p̄sideratio exemplaritatis. Nam omnes creature p̄bent nobis exemplū seruicij deo in bonis operibz: qz oia deo ad nutum deo seruiunt herbe z arbores crescentes in sursum de terra. pisces in aquis natādo. quos in aere volando z cantando deū laudant. ignis sursum tendendo. celestia suis moribz obediendo z sic de alijs. Precipue autē angeli beati z sancti dei homines. Verendū ergo est homini soli si non vult deo seruire in bonis operibz. qz talis similis ē diabolo Aug. *Om̄is creatura obedit deo p̄ter qz diabolu z homo mal. z Sexta consideratio fructuositatis. Nam fm Tho. ij. ij. q. lxxij. virtuosus in bono opere meretur quinqz fructus nobilissimos. Primo honorem z reuerentiam. Scdo opinionē z celestem famā. Tertio dilectionē seu complacentiam. s. apud deū z hoies. Quarto scientie gaudiū z leticiā. Quinto glorie eterne coronā. Contrario peccator ex malo opere demeret quinqz his p̄traria. scz p̄senti onē z infamiā. displicentiā di z hoīm scientie remorsuz. z eternā penam. Septima*

Dominica. III. post Pentecostes

Consideratio gratuite passionis christi et acerbitatis per quam tenemur tanquam serui pro christo empti maximo. scilicet sanguine et morte christi. i. Cor. vi. Empti estis pro christo magno: glorificate et portate deum in corpore vestro. Bern. Debeo iuste christo totam vitam meam: quia ipse pro me posuit suam. Ne mihi si ingratus fuero, recuset ei super me sanguis ille iustus qui pro me effusus est in terra etc. Anima proinde habet. Ultima consideratio mortis et future eternitatis quia mortis cito veniet. Et quod fecimus nunc in eius retributione perpetuo manebimus? Apoc. xiii. Opera illorum sequuntur illos. Unde mali perpetuo pro malis operibus cruciabuntur in inferno. Et iusti pro bonis gloriantur et regnabunt cum christo cui hinc fuerunt. Ergo homo peccator proinde hinc peccata et fac bona ut perveniat ad vitam eternam Amen.

De eadem dominica. iiii. Ser. II. s. de operibus bonis ex genere in peccato mortali factis et utilitate eorum.

Receptor

per totam noctem laborantes nihil cepimus. in verbo autem tuo laborabo rete. Luce. v. et in euangelio hodie. Verba hec ad istam dixit christo Petrus. Qui cum sociis per totam noctem piscando nihil potuerunt capere. sed ad verbum christi laxantes rete produxerunt piscam multitudinem copiosam. sed secundum dicta sancti Vincentii. hec verba possunt spiritualiter dici a peccatoribus quia sunt quasi planctus hominum peccatorum qui per noctem. id est tenebras peccatorum laborantes. hac vita nihil propter vel boni celestis adquirunt in futuro. eorum etiam bona aliquid de genere fecerunt orando ieiunando et huiusmodi faciendo illa fecerunt in peccato mortali. quod significatur per noctis tenebras. sic igitur plangendo peccatores pervertunt ad christum perit dicere. Receptor per totam noctem scilicet viciis laborans. nihil cepimus. id est nullum meritum dignum vite celestis adquiremus. sed in verbo tuo. id est ad preceptum tuum laborabo rete ad opera proinde me pervertendo. et sic merito tales premia celestia lucrantur. sed qui ad christum verba nolunt perverti ad bona opera habebunt talis planctus lugere in morte qui per totam noctem. id est per totam vitam suam in viciis deductam nihil cepit

Et de hoc dicto Petri ac pluribus mysterijs loquitur hodiernum euangelium. Et quia autem euangelium de hoc mentionem facit quoniam nocte laborantes nihil ceperunt discipuli per quod significat opus factum in peccato. Ideo de operibus factis in peccato tria mysteria declaramus in hoc sermone.

Primum de mortue conditionis.

Secundum de fructifere prosecutionis.

Tertium de celice lenificationis.

Pro quo potest ponere etiam aliud thema Gal. vi. c. Opus suum prober unusquisque

Circa primus de mortua

conditione operum factorum in peccato. Notandum est secundum doctrinam super li. sententiarum. quod bona opera sunt in triplici differentia propria.

Primo quodam dicuntur omnino mortua.

Secundo quodam dicuntur omnino vivida.

Tertio quodam sunt vivida sed postea mortificata.

Primo quodam sunt opera que dicuntur (cata. omnino mortua ut sunt illa que in peccato mortali sunt facta. et talia sunt ita mortua quod nunquam reviviscunt ad vitam scilicet eternam proinde dantur directe licet aliqua mereantur temporalia. Unde Raymundus ponit in summa sua tales sex. Illa reviviscunt que vivida nata fuerunt. plus homo poterit vivere que mortua nata fuerunt. Si dicas. quomodo opera talia scilicet orationes. misericordie elemosine. ieiunia. et huiusmodi alia dicuntur mortua cum talia sunt ab homine vivente in corpore licet peccatore. Respondet quod teste scriptura Ezech. xviii. Quia qui peccaverit ipsa morietur. Proinde sicut videmus quod mortui homo vel aliud animal non potest exercere operationes vitales sed omnes operationes sensuum et actuum mortue sunt. puta oculis non videt apertis. non audit auribus. si tangit non sentit. nec loquitur cum sibi percrepat. De domine ve frater et huiusmodi etc. Sic etiam cum anima fuerit mortua per peccatum omnia hominis opera censentur coram deo mortua eorum carent gratia spiritus sancti que vivifica care haberet animam et opera etc. Secundo itaque quodam sunt opera omnino vivida ut que facta sunt in gratia nec postea per peccatum subsequens mortificantur. Tertio quoque quedam sunt opera medio modo se habentia. quia prius facta fuerunt vivida eorum tunc cum homo fecit talia fuit in gratia. sed postea per

Sermo

VII.

peccatum mortale subsequens sunt mortificata. et talia iterum reviviscunt cum homo ad penitentiam de peccatis convertitur. ut patet ex scriptura Ezech. xviii. Si auerterit se iustus a iusticia sua: et fecerit iniquitatem: nunquam vivet: omnes iusticie eius quas fecerat non recordabuntur. et in peccato suo quod peccavit morietur. Et cum auerterit se impius ab impietate sua quam operatus est vita vivet et non morietur. Convertimini et agite penitentiam et non erit vobis iniquitas in ruina. Quare moriemini domus israel: revertimini et vivite. hec et plura ibi. Ex quo patet quod quodam dicitur in peccato mortali: opera bona que interim facta sunt ad vitam eternam infructuosa.

Secundo iuxta hoc queritur. utrum homo existens in peccato mortali debeat nihil minus bene operari. cum enim talia opera non valeant ad vitam eternam. ut patet. j. q. j. c. vide. cum glo. per dictum Hieronymum. et etiam per dicta Augustini ibidem ca. teneamur. Et est verbum trinitum ac visitatum quod opera in peccato mortali facta non sunt ad vitam eternam fructuosa. Quare ergo debet homo existens in statu peccati bene facere cum sic tam labore quam tempore amittat sine fructu. Sed per huiusmodi questionis responsione et lucidiori declaratione quattuor precipua sunt videnda ad presens et noranda.

Primum quod dicitur quis dicitur in peccato mortali esse vel permanere.

Secundum quid est opus bonum esse meritum vite eterne.

Tertium quare homo etiam in peccato existens debeat semper bene facere.

Quartum quid vel quantum valeant opera bona sine gratia et charitate.

Primo inquam videndum est quod dicitur quis in peccato mortali esse vel stare. Nam in hoc aliqui errant putantes quod postquam homo peccatum mortale fecit semper sit in illo peccato usquequo illud fuerit confessus. Sed de hoc tenendum est sicut volunt communiter doctores per regulam theologiam quod scilicet postquam quis commisit peccatum corde per consensum. deliberratum. vel etiam ore aut opere: quod dicitur non dicitur est contritus de tali peccato semper est extra gratiam et charitatem. et bona interim per ipsum facta dicuntur fieri in peccato mortali. Si autem quis post mortale commissum statim aut paulo

post formaret sibi contritionem veram: etiam si confessionem differat. statim per contritionem non erit constitutus in gratia et permanebit in ea usquequo iterum in aliquod peccatum mortale ceciderit. Unde postquam homo est contritus cum proposito consistendi suo postea tunc potest illa opera bona que facit iterum quod non cecidit de novo in peccatum dicuntur facta in gratia et sunt meritoria vite eterne. Nam per veram contritionem statim infunditur gratia vivificans: ut patet in. iiii. c. Secundo videndum est. quid est opus bonum meritum esse vite eterne. Ad quod notandum quod in vita eterna sunt diversi gradus beatitudinis sanctorum secundum diversitatem meritorum et priorum: ut dicit Gregorius. Quanto ergo quis plura bona operatur in charitate: tanto plus in beatitudine celesti merebitur. Iuxta illud. j. Cor. iii. Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. puta si quis operatur in charitate tantum quod possit sublimari ad equalitatem angelorum. id est possit tanta superaddere quod merebitur equari glorie archangelorum: et sic de alijs ordinibus. De illo ergo qui est in peccato mortali et operatur bonum dicitur quod de condigno nihil merebitur quo ad vitam eternam pro illis operibus. quia posito quod talis in huiusmodi statu operaretur tot bona quot fecerunt omnes homines simul: per illa non merebitur etiam infinitum gradum beatitudinis angelorum. Talis quippe si non redit ad penitentiam non salvabitur per illa opera directe. si autem redit ad penitentiam sanabitur quidem per penitentiam: sed per illis operibus in peccato factis non dabitur sibi celeste premium essentiale. scilicet visionis et fruitionis divine. Et hoc modo opera bona in peccato mortali dicuntur nihil valere ad meritum vite eterne. Sed an per talibus operibus habebit homo in celo beatus accidentale gaudium infra parebit. Tertio videndum est. quare debeat homo semper benefacere etiam existens in peccato mortali. Ad quod dicendum est quod propter peccati statum non sunt dimittenda bona opera. Et quidem primo quia tunc sunt magis necessaria: eo quod persona talis est in multis periculis tam anime quam corporis posita: adeo quod mirum est quod diabolus non statim perdit totum hominem. Sicut enim homo

Domínica. III. post Penteco.

existens in periculis latronū maiorē habet necessitatē ut sit sollicit⁹ ad euadendū. sic ē in pposito. Scdo qz sepe hō obligat ad talia faciēda. ut audire missam z orare ī die festo z hmoi. que si quis omitteret nouam culpam incurreret: z a deo pl⁹ relinqueret. Tertio quia dūmodo hō opef intēōe de/ bira sp sunt vtilia. Un Aug. lib. de libe. ar. bi. dr. Sicut nullū malū impunitū: sic nul lū bonū irremūeratū. Nā zī talia hōa ope ra nō valeāt ad meritū vite etne ut p̄dictū est: tū valēt ad alia multa: imo ad omnia a/ lia p̄ter gl̄iam celestē. Quis si quis vult ut va/ leant etiā ad celestē gl̄iam facilius p̄t dei gratia adiuuāte facere. s. q. dum vadit ad missas vel ad alia bona faciēda se cōponit formet contritiōe d̄ pctis. z sic omīmode valebunt. Ergo hō nōlī desistere a bono opere q̄cumqz: ne forte si tu deus omnino reliquas ut nil boni facias: ipse de⁹ terdū quat totaliter z pens. Nam Aug. li. 2. fef. dicit: q. de⁹ neminē omnino reliquet nisi q. eū deserit. Mira ḡ dei bonitas p̄t quā homo debet sp ad deū cōfugere. Quar to ut dixi videndū est qd vel quantū vale ant bona opa in peccatis facta cū nō vale ant ad gl̄iam. de hoc subsequēti articulo tra ctabimus breuitatis amore. E

Circa secunduz de fru/

ctibz. Itē insimul z circa tertii de leticia ce lestiū opey agendo. Forādū q. fm Alexā. de ales in. iij. volumine sūme nouē fruct⁹ ponunt q. pueniūt ex opibz scz in pctō mor tali siue extra charitatē factis.

- Primus d̄z iocunde delectatiōis.
- Secūdu dicit satisfactiōis.
- Tertius dicit d̄minutiōis.
- Quartus d̄z augmentatiōis.
- Quintus dicit liberationis.
- Sextus illustrāde dispositiōis.
- Septimus dicit p̄tinuatōis
- Octauus d̄z alleviatiōis.
- Nonus maioris gratulatiōis.

Primus fructus vel vtilitas dicit iocun de delectatiōis. qz anima humana semp habet q̄tū est ex parte ratiōis iocundari z delectari de bono. eo q. synderesis semper stimulat ad bonū z remurmurat omī ma/ lo. Hinc Aristo. iij. ethicoz dicit. Nemo ē

qui non gaudeat bonis operatiōibus. Se in. ij. rhero. dicit. Benefacere z bene pati delectabilissimū est fm naturā. Itē Tuly lius libro de senectute dicit. Consciētia be ne acte vite multozqz benefactorz recorda tio iocundissima est. Nec ille. Et hoc expi mento nouimus in sembz bonis. z per con trariū est d̄ sembz qui malā semp perege runt vitā. Consimiliter erit constitut⁹ hōy mibus ī hora mortis q. tristant de p̄terit⁹ tis malis. Sed magnā fiduciā z cōsolati/ onē spei dat p̄terita bona vita. ut dicit Ber/ sof. Secundus fructus dicit satisfacti/ onis. qz cum homo in peccato mortali exi/ stens facit bona opera ad que obligat: pu ta dicere officiū ad quod tenent beneficia/ ti z etiā nō beneficiat: tamē in sacris consti tuti ordibz ac religiosiz. tūc nihilo min⁹ satisfaciē p̄cepto. Similiter laici tenēt audi re missam z orare die festo licz sint in pctō. z sic de alijs. que faciēdo satisfaciē ecclesie p̄ cepto: vel etiā dei dum honorat q̄s pentes z hmoi facit. z sic vitatur peccatū inobediē tie. Tertius dicit d̄minutiōis. valz cū opus bonū in peccato mortali factū ad d̄i/ minutiōe pene t̄p̄alis. Derent siquidez pctōres quādoqz puniri nō solum eternis penis sed etiā tēporalibz flagellatiōibz. s. p pter bona que faciunt deus sepe tēporalis pene mitigat severitatē. Quot putamus nunc esse in mundo homicidas: sodomitaf puros vsurarios z sceleratissimos hoies quos nisi seruaret bona que faciūt: de⁹ pot tens exterminaret illos. Quartus dicit augmentatiōis. quia p talibus operibus deus adauget tēporalia bona dādo salu/ brem aerem. fertiles agros. armenta secu da. vberes fructus. leta m familiā. amicorū copiam. vxorem bonā. z soboles. sanitate: honores: diuitias: amicos et huiusmodi. Unde Esai. j. Si volueritis. scz benefa/ cere z audieritis me bona terre comedetis. Quintus fructus dicitur liberati/ onis. quia deus propter talia opera libe rat hominem a potestate diabolica: ne no cere valeat diabolus quantum vellet hōy minī: et restringit eius audaciā quam p̄ sumit exercere diabolus contra animam et corpus magni peccatoris qui nil boni facit. Et ad id habemus exempla plura

Sermo

VII

Exempluz autē p̄cipuū narrat in speculo exēploz di. ix. exemplo. xxxvij. q. qdā taber narius vini oēs q̄sciqz pessimos homines suscipiebat in domū suam p̄mittens illos ī aleis ludere. inebriari. meretrices inducere z simul peccare. z huiusmodi mala libere i/ bi fieri. q̄uis forte ip̄e tabernarius ad eccle siam z ad missam diebz festis more alioz ch̄ianoz ire nō dimitteret. Ecce autē qua dam die dominica cum de cellario exire vi nū deferēs hospitibz. vento turbinis cōmo to demones eū rapuerūt in p̄spectu totius populi. Qui mox perterritus cepit cōpun/ cto corde deuz clamare dicens. O deus p/ tege saltem animā meam ne pereat. z vt pu to Jesu nomē replicabat. Tunc demones p̄miserunt eum cadere in campo extra aui/ tatem dicentes. Quia hoc fecisti q. omnia transitoria z corpus p̄rium oblitus. deuz solum p̄ ania tua cōpuncto corde rogasti. Ideo nō possum⁹ te ducere. nec p̄mittit de us nostram in te exercere voluntatē. Et h̄ bonū nō fecisses te occidissimus z ad infer num duxissem⁹. z sic demones dispuerunt Ille domū rediens tabernam amouit z de cetero talia mala nō permisit in domo sua fieri z bene vixit zc. Sextus fruct⁹ dicit illustrāde dispositiōis. quia p talia o/ pera magis illustrant ad penitentiam z dis ponunt de p̄gruo ad dei vocantis gratiaz. Unde Greg. de pe. dist. v. in ca. Fallas di/ at. q. pctōr qui non est parat⁹ dimittere pec cata nō desperet (inqt) sed interim quicqd poterit boni facere hortamur ut faciat ut oipotens deus cor illius illustret ad p̄niam. Hinc etiam Alexan. de ales vbi supra p̄u lit h̄is qui non sunt parati sua peccata reli quere. ut nihilo min⁹ semel in anno fm ec/ desie statutū sacerdoti se representent ei⁹ di/ cat. Ora p me deū p̄ quia tale peccatū ha beo qd dimittere nō p̄pono. Et hoc enim possibile inquit est vt qui credebat p̄positū malum non posse mutare tantaz a deo gra tiam consequat vt mutetur in alterum viz z coneratur. Exemplum ad id legitur in speculo exēploz dist. ix. exemplo. xl. q. qdā turpissimis vicijs carnis tota vi/ ta plenus. cum appropinquasset morti. fuit vocatus ad eum qdā sanctus heremita vt confessionem illius audiret. Tūc ille ait.

Glade quia maior est iniquitas mea q̄ dei misericordia. At iste pater sc̄is q. tanta est dei misericordia z p̄tus penitentie ac p̄fessōis vt omnia peccata remittant vere penitenti. Sed cū nō posset p̄suadere illi desperato. ait heremita. Fac hoc quod dico nūc tibi. ecce ego do tibi omnia opera bona mea et merita que a principio adq̄siui. vt sint tua coram deo. Et tu da mihi omnia peccata tua z sic nō oportet te desperare vel dubita re. quia ego in spe venie agam penitentiam scz p peccatis mihi imputatis ex te tāqz p meis. Tunc p̄sensit peccator hunc cambio. z tunc sanctus dixit. Fac ergo vt p̄fitearis mihi omnia pctā vt sic ego sciam de q̄bus habeam penitere z p̄fiteri ac p̄niam imple re. Qui cum sic p̄fessus fuisset omnia. Ecce dei misericordia illustrauit eū p tali cōfessione. Et ait sanctus. Doles ne tu de istis omibz vero corde. At. vtiqz. Et iterum. Vis ne p dei amore q. sacramentalis sit p̄fessio tua: Rndit volo. Facta ergo p̄fessione iaz sacra mentali in spe venie. heremita ait. Ego te absoluo in nomine p̄ris z filij. z sp̄s sancti zc. Sic ille mortu⁹ ē. z p̄ mēsez aia ei⁹ ap/ paruit heremite di. q. esset in purgatorio z in via salutis. At heremita interrogauit. quid esset de meritis operum suorum que sibi donauerat. respondit. Deus tibi ea ser uat duplicata eo q. charitatē tantam mihi fecisti z me a damnatione liberaisti. z sic pa/ tet. Septimus fructus dicitur cō/ tinuationis. quia homo faciendo continue talia opera magis perseuerat in bono z fa/ cilis conuertitur in fine q̄ qui non consue uit talia facere. sicut qui p̄uenit confiteri fa cilis confitetur in infirmitate ex consuetu/ dine habitu generato. Octauus dicitur alleviatiōis. quia etiam si homo talis pro pter impententiā damnetur. tamen virtutē illius boni operis penam fortius sustine ret tolerabiliorqz sibi fieret. Unde Aug. in Enchi. dicit. Tale bonum facit vt tolera bilior fiat damnatio. Sed h̄ fm Rich. sup. in. di. xv. ac Tho. intelligendū est. nō qdē directe scz. sic q. p peccatis quibz damnatur homo leniorem vermis vel ignis penā ha/ beat. aut q. minus sentiat huiusmodi pe/ nas. quia hec omnia erunt fm mensuram culpe. Sed intelligendum est indirecte. sic

Dominica. III. post Pentecostes

scz qd si loco illoz bonoz que fecit in peccato. fecisset mala opera. etiā p istis luere penas haberet. Et quia fecit bona: z mala cauit. ideo indirecte leniorem habet penā: qz nō punitur p cautis. Bonus fructus dicitur maioris gratulationis. quia accidentale gaudium aliquod habebit homo in celo pro bonis opibus factis in peccato licz nō habebit essenziale gaudium pū predictuz est arti. j. Et d' hoc fm Rich. **¶** Que sit est vtrum scz beati vel homines saluati in celo habebūt aliquod accidentale gaudium p bonis opibus que hic fecerunt aliquando in peccato mortali zc. Et respondet idem Richar. in. iij. di. xlix. arti. penult. inter alia hec puncta certa tangendo. Prio scz qd beatis in celo placet fecisse se illa opera que fecerunt etiam in peccato. maxime i quantum vident qd illa opera eos ad penitentiam disposuerunt. z sic qz placencia nō est sine aliqua delectatione. qd aliquod gaudium accidentale habent p illis. Secūdu punctū qd nō sic nec equaliter gaudent d' talibz. sic gaudet de operibz factis i charitate qz d' bonis factis in charitate gaudebūt tā ratione radicis scz charitatis cui debet essentialiale pmiū z eius gaudium. qd etiam ratione operis operati. sed de illis gaudebunt solum ratione operis quia plus placet eis fecisse qd si illa omisissent Sicut homo habens aurum non tñ puruz plus gaudet qd si nihil haberet Sed de puro auro bñ adquisito plenum gaudium habet zc Itē tertiu punctū qd pro ill' operibz factis in peccato nō dat de' speciale premiū nisi large accipiēdo premiū pro quocunqz gaudio accidentali. Sed pro operibz factis in charitate dat speciale premiū z gaudiu. hec ex Rich. Ergo peccatores accipite fiduciam z operemini bonum. **¶** Iusti gaudete quia opera vestra merent tam in pñti gratiam qd in futuro gliaz. **¶** Peccatores si penitentia agitis z vos in celo pmiā habebitis. Rogemus g' zc.

De eadē dñica. iij. post Penteco. Ser. III. de operibz viuis z etiā reuiuificatis z valore eorumdem.

Etrus pro

Pcidit ad genua iesu dices. **E**xi a me dñe qz hō peccator sum Luc. v. z in euāge. hodie. In v'bis istis dat omnibz peccatoribz exemplum se recognoscendi. z dona diuina sibi data. vt dicit Amb. z sic ad penitentiam pueri z bonis operibz insistere. Unde cum petrus cum suis socijs tota nocte laborassent in piscādo. nihilqz cepissent Et dñs iesus ascendēs in nauiculam Petri inde vocauit turbas. z finito sermōe precepisset Petro vt laxarent rete Petrus obediuit christo z fecit quod iussit z comprehendit multitudinem piscium. Quia vt Theophil' ait. dominus voluit pro Petri obedientia z operibz mercedem nauicule in qua sibi deseruierat Petro retribuere dupliciter beneficians ipm simul cum suis socijs adiuantibz scz dādo pisciū multitudinem. z deinde discipulos eos faciēdo vt haberēt mercedē vite etiam eterne in chō Hec fm Theophi. sententia. In hoc aut miraculo piscium: dono chri speciali facto Pet' recognouit sua peccata z doni chri piam largitatem. vñ ad pñiam cōuersus pcidit ad genua z confessus est se indignum peccatorem dicens. Exi a me domine quia homo peccator sum. z secutus est christum cum socijs. In quibz z nos spiritualiter docemur qd qñuis sim' indigni peccatores debemus tamen recognoscere quāta pietate deus nobis dona beneficiorum suoz semper dat z dare paratus est scz gratiā in pñti z gloriā in futuro pro penitentia z operibus bonis quibus deo deseruimus vt sic prouocemur ad penitentia z christi sequelam Proinde recognoscā nos z dei dona et humiliem' nos corā iesu in corde dī. Exi a me dñe. h' est indign' sum dñe ex me vt tu maneres in meo corde qz peccator sum tamē tua miscōia supportet me. Et statim chrius dicit tibi. Noli timere quia dimissa sunt tibi peccā p huiusmōi p'itriciones. z eris capiens scz merita multa per opera bona. faciēda in gratia. sicut chris dixit. rīdendo talibus verbis z Petro. patet in euāgelio. Itaqz postqz in precedenti sermone

Sermo

VIII

egimus de opibus factis in pctō mortali. **C**ōsequenter in hoc sermone agem' de bonis operibus viuis z reuiuificatis scz p penitentia post mortē culpe. De qbz tria mysteria ponamus.

Primū dicit regularitatis. **Secūda** dicit reuiuificabilitatis. **Tertiū** dicit salubritatis.

Item ad id aliud thema Sap. iij. Bonorum laborū gloriosus est fructus. **R**

Circa primū de regulis

bonorum operum videndū est quales regule sunt obseruāde in faciēdo bono ope vt ipa habeant esse viuūda z meritoria vite eterne z deo sint acceptabilia. Ad hec notāde sunt regle p apue ser obseruāde i oī bono ope.

Prima dicit fidei catholice.

Secūda dicit intentionis recte.

Tertia dicit charitatis gratuite.

Quarta dicit hūilitatis veridice.

Quinta dicit vitalis iudicie.

Sexta dicit status finalis gratie.

Prima regula dicit fidei catholice. qz opera quecumqz extra fidei vnitatē existentium sicut sunt scismatici: heretici: iudei: pagani: z h'mōi nō sunt deo accepta nec meritoria vite eterne qntūcumqz sint magna z multa talia opera illoz. qm teste aplo Hebreo. ij. Sine fide impossibile est placere deo. Et hoc testat expresse Aug. extra de hereticis. c. firmissime. scribens de fide ad Petru. z dicit. **O**mni homini qd ecclie catholice non tenet vnitatē: neqz baptisimus neqz elemosyna quātūlibet copiosa: neqz mors p noie christi suscepta pficere poterit ad salutem. **Hec** Aug. **U**nde quicūqz vult vt sua opera deo placeant z sint meritoria debet esse in vera fide catholica. z nihil sup'itionis diabolice vel erroris credere. **Exemplū** ponit Aug. xxij. q. iij. c. **I**psa pietas. d' ramo ab arboze p'ciso. qz sic p'cisus ram' ab arboze nō viuūt nec fructificat sine vita radicis manēs. sic nec p'cisus hō ab ecclia viuūt vita gratie: nec fructū facit vite eterne.

Secūda regula dicit intentionis recte et debite. quia vt dicit saluator Luce. xj. Si oculus tuus fuerit simplex. **L**yra. id ē intentio tua fuerit recta: totum corpus tuuz. id est tota cōgeries opationū tuarū lucidum

erit. id ē meritozū vite eterne. Si autē neqz quā fuerit. i. intentio puerfa: totū corp' tuū tenebrosū erit. id ē tota cōgeries opationū erit mala ex intentione puerfa. **N**ā tota pica regula est. **C**uius finis. i. intent' bon' ipm quoqz bonū. z cui' finis malus: ipm quoqz malū. **Exemplū.** siqz daret elemosynā mulieri intentione p'rabēdi eam ad luxuriā. **U**el si quis vadit ad missam intentione aspiciēdi in ecclesia mulieres pulcras zc. **I**tē ieiunat vel orat aut confitetur p'ncipaliter intentione apparente vt sanctus videatur: sicut pharisei faciebant. **T**ertia regula charitatis gratuite. hoc est vt bona opera fiant in charitate z gratia: qz opera facta in peccato mortali nō sunt meritoria vite eterne. vt late ostensum est in pcedenti sermone. **U**nde apostol' j. **C**orin. xij. dicit. Si linguis hominū loquar z angelorum: charitatē autē nō habeam factus sum velut es sonās aut cymbalū tinnies. **E**t si habuero pphetiā z auerim mysteria omnia z omnē scientiā. **E**t si habuero omnē fidē ita vt montes trāsserā: charitatē autē nō habuero nihil sum. **E**t si distribuero in cibos pauperū omnes facultates meas. **E**t si tradidero corpus meū ita vt ardeā. charitatē autē nō habuero nihil mihi prodest. **Hec** omnia ibidē. **Q**uarta regula dicit hūilitatis veridice. **H**āc docet chris dñs Luce xvij. di. **C**ū fecerit' oia qd pcepta sunt vobis dicite serui iutiles sum'. qz qd debuim'. i. tenebamur facere s' fecim' zc. **U**ñ ex hōis opibz nō d' hō eleuari vt vane gl'ari. **T**ū qz id qd fecit debuit in fuitute dei facere: cui sp oīs creatura tenet deseruire **T**um qz nō ex seipō fecit sed ex deo a quo est omne bonū. sine quo nec cogitare bonū potuit vt dicit apl's. **N**on sum' sufficētes cogitare zc. **T**ū deniqz hō ex se nil pōtē sibi p' artē buere nisi mala z pctā. bona aut que facit nō sua sūt pncipalit': qz nō fecit ex se. sed dei sunt z de' fecit. g' deo sunt attribuēda **U**ñ exemplū narrat in spe. exemplorum. dist. ix. quod refert iacobus cartus. scilz qd qdam virgo deuota fuit. z ieiunando: orando z se castigando multa fecit: adeo qd sancta reputabatur. z post mortem ap' paruit suo confessori in specie horribili dicens se esse damnatam propter suam sp'i

Domínica III. post Pentecost.

ritualem superbiam quā habuit credens se omnibus maiorē in meritis et alios oēs sperans. Sed dices. Quid ergo faciat hō cū ex suis bonis opibus exurgit in corde aliquid gloria vana. Rñdet fm doctores q̄ dūmō hō bona opa nō ppter hoc pncipaliter faciat. et dum accidit vana glia nō consentiat delibere nec plene placeat p cōsensu: tūc nō pdit fructū boni opis. nec ppter hōmō tentationē debet dimittere opus illud bonū. Unde in Vita patrū legit q̄ Pastor abbas dum quidā frater sibi pquereret de hoc dixit eidem pabolā talē. Duo hoies erant agricole. vnus semiauit et collegit pauca munda sed plura sordida. Alius nihil semiauit. s. ppter negligentiam et aceris tepcates. Si ergo fames oriat q̄s illoz potit euadere. Respondit ille q̄ is q̄ collegit: licet immundū. Et senex dixit. Ita et nos seminemus lz colligamur nō plene munda: nec curemus tepcates tentationū ne moriamur omnino.

¶ Ad idem ponamur casum q̄ sint duo hoies. vnus malefactor et viciolus. alius sit in multis bonis opibus se occupans. sed superbus ille malefactor se faret esse peccatōre. Iste glia de bonis factis: q̄s hoz est melior corā deo. Ad h̄ exp̄sē rñdet papa Calixtus ij. q. ij. in iustū. di. Melior est in malis factis humilis p̄fessio q̄s in bonis superba gloriatio. Et patet ex v̄bis ch̄i Lu. xvij. de phariseo superbo orate in templo. et de publicano humilitate dicente. Deo propitius esto mihi peccatori et is iustificatus est. Quia regula dicitur vitas mundicie. h̄ est vt opa bona facta in statu gr̄e sint viua et munda. nec postea p̄ subsequens peccatū mortificata et coinq̄nata. qz talia sic pmanētia nō sunt meritoria vite nisi itez reuiscunt p penitentiā subsequente. Jo. j. Coz. xv. Lingulate iusti et nolite peccare. nolite seduci. Corrupti est bonos mores colloqa praua. Sexta dicitur stat finalis gr̄e. h̄ est vt in fine vel hora mortis hō iueniat in statu gr̄e. alioq̄n et opa erunt mortificata: nec vite eterne remuneratiōe digna. si scz homo finalit nō decessit in gr̄a. Nam Dat. xij. Qui p̄seuerauerit vsqz in finē saluus erit. Unde Bre. in mora. dr. Incassum bonū opus agit si an finē vite deserat. s. a gratia excedendo p̄ finalē impenitentiam.

¶ Ergo hō obserua pdictas regulas vt ope

pera tua sint fructuosa et salueris. **A**

Circa secundū de reuiscunt

uiscunt bonoz operū p peccatū subsequens mortificatorū. Ex quo p regula generali tenet apud oēs doc. q̄ opera facta in principio viua. h̄ est in gratia. et postea p peccatū subsequens mortificata: itez reuiscunt p subsequente penitentiā. ac q̄ntēscunt qz fuerint iterū p peccata denuo mortificata: totiens iterū atqz itez reuiscunt q̄ntēs vera subsequit de peccatis penitentiā. et sic erūt meritoria vite eterne. Et patz ex scriptura Ezech. xvij. vt patuit p̄cedenti sermone. **A.** De hoc ergo nulla est ambiguitas nec q̄stio. Scz circa h̄ questio occurrit talis. vtrum homo p talia opa scz facta a principio in gratia sed postea mortificata possit pmereri sibi p̄p̄i repationē post lapsū futurum. hoc est vt ppter talia opa de se sibi a deo p̄ma gratia resurgendi ab hōmō lapsu peccati futuro: ne scz peccat in peccato. Ad hanc questionē rñdet fm Bonauent. sup. ij. di. v. et concoz. Aureo. ac etiā fm sanctū Tho. j. ij. q. vlti. q̄ meritū opis triplex distinguit. Primo quoddam est meritū congruū quo homo peccatōr dicit sibi gr̄am mereri cū ad gr̄am se disponit. et facit qd̄ in se est. s. affectum a peccato auertēdo et ad deū p̄uertēdo ac dep̄cādo vt deus det gr̄as. Nam congruit illi gr̄am a deo dari: quia ex bonitate sua p̄misit liberaliter omni petenti dare facienti quod in se est. Secūdo quoddam est meritū dignū quo vir iustus orans pro aliquo indigno peccatore meret exaudiri p̄pterea quia dignū est diuine pietatis exaudire iustos orantes p alijs. non qz illi merent gratiā: sed quia iustus meret exaudiri ex dei dignatiōe et misericordia. Tertio quoddam est meritū condignū quo q̄s ex tanta charitate meretur tantā gliam quā tam iustum ē sibi dari a deo. Exempla potes hic applicare de rege qui facit clementi pietate gratiam scelerato venienti ad seruendū regi fideliter: se abstinēdo de cetero a malis: et petenti gratiam a rege. Talis infidelis qui ad seruitutē regis se astringit de congruo meret ex clemētia regis gr̄am et non ex se cum fuerit regis inimicus. Si autē p aliq̄ tali intcederet palatū vel alius

Sermo

VIII

regis amicus vt faceret cum illo rex gr̄am: hoc esset ex digno facere: ppter illius amici regis dignitatē. Sed ex condigno hoc esset qz q̄s fidelis regi ipsi a tot annis et i tot seruitijs fideliter seruiuit et sic q̄ iuste meretur vni castz vel hōmōi p condigno seruitio et c.

¶ Ad positū ergo Rñdet fm p̄missos doctores: q̄ opa facta in charitate scz postea mortificata: q̄ diu manēt mortua nō merentur gratiam in presenti: nec vitam eternā in futuro: nisi postea dum fuerint reuiscunt p penitentiā. Vñ talibus opibus nō meretur hō p̄mā gr̄am. s. resurgendi a peccato: nec merito congrui: nec digni: nec condigni: loquendo fm ipam iusticiam meritoz. Non enim meretur homo talis merito congrui: eo q̄ tunc resistit gr̄e dei peccatū inexistens. s. in ipso homine. Sed si vult vt mereat merito congrui: debet se disponere ad gratiā et facere quod in se est: vt dictū est. Non meret etiā merito digni p talia opa: cum illa iam sint mortificata. et sic manent mortua. Et hō ipse est tādū dei inimic⁹ nolēs dei amicitiam. vnde nō est dignū prestare gr̄as nolenti dei amicitia: etiā si aliq̄ orēt p eo vt sic manenti in ira dei. Nec etiā opa hominis talis pristina hoc mereri p̄nt: nisi talis vellet amicitia dei cōuertēdo ad penitentiā. Deniqz non meret etiā merito condigni. qz lz ante fecerit multa bona q̄ tūc in gr̄a fuerint et condigna vite eterne ex dei gr̄a: tū postea oia illa p̄cedentia merita pdidit p peccatū factū inimic⁹ dei. Sequit ergo q̄ nullo modo potest q̄s sibi mereri repationē post lapsū. Veruntamen fm eundem Tho. ibidem: hō potest impetrare p orationē: nō tamē ita q̄ oratio iusticie imitat per modū meriti: sed solū p modū misericordie dei: fm illō ps. Dū defecerit virt⁹ mea ne derelinqs me. Et sic intelligēdū est illud dictū Aug. Iusticia a deo petit q̄ repet post lapsū. Hec ille. Et sic patet rñsio. **¶** Ergo hō festina redire ad penitentiā: ne pdas oia tua merita: et insup tep̄ ipm. Sed quid tūc valeant talia opera sequitur nunc.

Circa tertium de salubri

rate ope bonoz p̄us viuoꝝ sed postea p peccatū mortificatorū. Querit: quāto valēt ad salutē p ceteris: s. opibus q̄ sunt facta in peccatis

mortalibus. Ad hoc rñdet fm theologos papue doctore subtilē Sco. aliosqz recolligēdo: q̄ valēt ad plūma: etiā sup illa ad q̄ valēt opa mortua facta: vt patuit. s. ser. p̄cedenti: ad q̄ plus valent ista opa. Primo qz facta sunt ista in gr̄a: lz sint postea mortificata. ideo valent ad oia illa spalia ad q̄ valent opera mortua. scz ad delectandum: satisfaciendū: diminuendū: augmētandū: liberandū: illustrandū: cōtinuandū: alleuiandū: et hōmōi. Et insup valēt ad reuiscunt dū p penitentiā. Ad hoc autē nō valent opera facta mortua: vt patuit ibidē Sco. qz valēt ad accumulāda merita plūma: vt patet p Sco. sup. iij. dist. xxij. q. vnica. arti. ij. q̄stionis. qz opa talia mortificata p peccatū: postea in resurgente a peccato oia reuiscunt vt dicit Aug⁹ et Hiero. q̄s allegat Dgr̄ in. iij. dist. xv. c. v. Sic ergo hō resurgēs a peccato plura merita habet in acceptatiōe diuina q̄s habuit q̄n cecidit. et etiā p cōsequens ad maiorē gliam ex ea pte ordinat. sed nō oportet euz in maiori gr̄a resurgere. qz fm ei⁹ dispositionē in derelictōe peccatū commissum intēse vel remisse dat sibi tūc maior vel minor gr̄a. Hec oia Sco. Et sic patet.

¶ Tertio. qz valēt ad citius resurgendū ex culpa. qz talibus citius infundit resurgēdi gr̄am dei demētia. Hoc etiā patz p eundē Sco. vbi s. dicentē: q̄ illa opa mortificata q̄uis nō possunt mereri minimā gr̄am nec etiā vt resurgeret a lapsu p̄mā gr̄am sibi ppter ista merita cōferēda. nec tū credo (inquit) q̄ merita mortificata oino nihil faciunt in acceptatiōe diuina ad p̄mā gr̄am dandam huic lapsu. qz etiā fm strictā iusticiam iste inimic⁹ dei nō sit dign⁹ de propinquo ad aliquā gr̄am vel gloriā: tū excellens misericordia dii ppter p̄cedentia merita lz mortificata citius dat gratiam ad resurgendū. Vñ sicut credo (inquit) q̄ p̄fectior hō grauius cadit ppter maiorē ingratitudinē: ita credo q̄ ceteris paribus citius resurgit ppter def benignitatem merita p̄dicta ad hoc aliquid acceptantē. Subdit. vnde aliqui audiui de viro p̄t⁹ valde p̄fecto et postea p̄fundissimē melapso: cum ppter facinora sua esset mortu⁹ ad iudicatus: misericordissime visitatos perfectissima penitentiā sibi subiro inspirata est. Ad dit. Istud bene debet allicere

quolibet ad sp. meritoſe agendū p. viribz. qz ſiue maſurus ſiue lapſurus ſit: nō erunt illa in obliuione totaliter coram deo. Hec oia Scot. Et hiſ ſequit Quarto quia valent ad tranſitū ſalubrē in mortis hora. q̄a vt verſimilr accipiunt ples magiſtri ex pdictis doctorū dicit. Ex dei pietate valēt milia opa ad hoc q̄ in hora mortis inſpiret gr̄a p. quā hō ſalubriter tranſeat in morte ad vitā futurā. Qd̄ q̄dem eſt non mereat hō talis p. pcedētia merita: qz illa ſūt mortificata z depdita: tñ vtqz pōt hoc ipe traſe p. orationem p. modū miſericordie: vt ſup. traſt. etu. et ar. ij. R. Exēplū de rege Saule de quo dicit Lyra ſup. j. Reg. vl. q̄ ex quo p̄us fuit bonus z elect. a deo: ita q̄ nō fuerit melior eo vir tunc in filiis iſrael: vt dr. j. Reg. ix. quibz poſtea multiplicr z grauitr peccauerit: tñ (inqt Lyra) videt diuine pietati cōgruū vt ppter pcedentē bonitatez deo dederit ei in fine locū p̄nē ad euadendum penā eternā. Nā hebrei tenent ipm eſſe ſaluatū. q̄a audita dñi ſua p. pphētā Samuēle ſibi annūciata: de oibz peccatis penitit: lz regiam dignitatē recupare nō meruit. Hec Lyra. Aliud exemplū habem. de Sāſone qui ex vtero per angelū annūciatus: erat a p̄ncipio bon. qui poſtea multiplicr peccauit: z in manus philiſteozū fuit traditus: exoculatusqz. ſed ppter pcedētē bonitatē deo ſibi inſpirauit ſalubrem mortē: vt patet Iudic. xvi. vbi Ly. diffuſe de h. agit. ſed ob breuitatē h. p. tranſeo. Quinto qz valēt ad obtinēdū ſcōz. p. patrocinia. Nā dñi hō in feſtis ſcōz formata vera cōmittitōe: vel etiā cōfeſſiōe facta in p̄cipuis feſt. ſcōz: puta brē Marie p̄gis et alioz p̄uilegiatoz. ſ. Michaelis vl. Fr̄aciſci: Catarine: Barbare: z h̄mōi. facit illis ſpecialia obſeq̄a exorādo: vt dignent ſubuenire in extremis zc. tūclz non neceſſario detur nec etiā certitudinaliter: tamen pia ſpes dat de patrocinio niſi pctā obſtiterint p̄ut h̄iſtozijs pl̄ibz patet z miraculis: p̄ferim de brā p̄gine Maria. Qñ Job. v. Ad aliquem ſanctoz cōuertere. Ultimo q̄a valent ad ſupna cōſequenda p̄mia. ſ. ſi fuerint reuiniſcata: vt patuit iam ſufficienter Rogemus ergo dominum Jeſum vt det nobis zc.

Decadem dñica Sermo. iiii. ſz de anti me humane mira dignitate: nobilitate: et deiformitate.

Noli timere

ex hoc iam eris hoies capiens Lu. v. et in euangelio hodie. no. Chriſti Jeſu ſunt p̄ba q̄ ex nimia charitate quā habuit ad anias hūanas voluit de celis in mundū venire: carneqz ſuſcipe ex p̄gine: vt poſſet lucrari aīas ad eternam ſalutē capiēdo z eripiēdo de faucibz diaboli z de hoc mūdo tanqz de mari p̄dicato: z de p̄fundis vicioz: a marisqz p̄cellis hui. vite. Ut aut hoc oſtēderet q̄ p̄t anias hūanas ad q̄redas venerit: ſtatim dñi cepit ſe mūdo manifeſtare publice p̄dicando z mirabilia faciēdo: voluit ire ad mare et de nauicula docere turbas in terra ſtanſes: ad ſignificandū vt Chriſt. ait q̄ ipſe Chriſt. de incarnatus exiſtens in mari hui. mundi tēpeſtuofū piſcariet anias exiſtentes in terra. hoc eſt: terrena ſectantes. Propterea etiā fecit grāde miraculū in captura piſcā multoz. ad quod ſtupefacti diſcipulis: ait Petro. Noli timere ex hoc iam eris hoies. i. anias hūanas p. rete p̄bi dei capies. Proinde Sap. xj. ſcribit ſic d. Parcis oibz qm̄ tua ſunt dñe q̄ amas animas. Qd̄ pōt ponī p. alio themate hui. ſermōis. q̄b. ſ. verbis tria iſſuuant. Prīmū q̄ deo miſericors parcat anias ne peant: ſed ſaluent p. Chriſm. Secūdu q̄ oēs anie ſunt ipſi. dei creaturę. Tertiu q̄ amat ſpecialit. aīas deo. Que oīa Chriſt. oſtēdit multipliciter: volēs capere anias ad ſalutē p. ſe z p. diſcipulos. ſicut etiā daret in themate z euagelio. Itaqz ex q̄ in dñice p̄cedent. ſermonibz agere cepim. de aīa rōnali Conſequenter vt p̄ta myſteria de ipſa aīa p̄ſequimur: declarē in hoc ſer. mone tria vtilia myſteria.

Prīmū dr. mirabilis dignitatis. Scōm dr. p̄nobilis entitatis. Tertiu dr. deiformis claritat. S

Circa p̄mū de mirabili dignitate aīe hūane Aduertēdū ē q̄ valde vtile ē aīe dignitatē agſcere hoī z p̄ſidēre

qz multū valet ad vitandum pctm. qm̄ vt Berni ſup. Cañ. ſer. lxxxij dicit. Quo ania melius cognoscat ſuā originē eo magis erubescat vitā habere degenerē. Hec ille. Sic exēplū habem. q̄ hō q̄nto magis recognoscat q̄ ſit de nobili genere. vel ſe forſitan eſſe magnū regē. tāto magis indignat ſi vilipēdat z erubescat ſuā p̄uſionē vel iniuriā nimā pura ſi q̄s cū blaſphemet z maledicat ad oculū. q̄s alia p̄ſona vilis etiā multo maiorem minus penſaret. Item Lyra ſuper Prover. xi. dr. q̄ apud rhomanos miles quātūcūqz fortis carēs tñ ſapia dicebat milles ſine oculis. ſic hō quicūqz potēs carēs aīe cognitiōe ſine ocul. eſt. z ſic ē facliter ab hoſte diabolo vincendus z p̄ſuſibilis. Unde Aug. hortat di. Attēdat humana ania q̄ntū valeat: q̄ntū deo debeat: z q̄ntū ſuū p̄ſe cū exiſtat. duz hec recogitat vilis eſſe deſignat. nō em̄ eſt parui p̄c. ſed reus eſt ſanguinis Chriſti q̄ maculat aīam Chriſti ſanguine redemptā. Proinde q̄ſtio eſt Qñ poſſit p̄bari. ſ. q̄ rōnalis aīa ſit magna dignitate p̄fulgida. Ad q̄d r̄ndet ſm Ludolphū. lib. de meditatiōe vite Chriſti. p̄. j. ca. xij. alioſqz doctores recolligendo. q̄ anima humana probat eſſe mirabilis dignitatis. z oſtenditur ex cōſiderationibz p̄cipue ſer.

Primo ex p̄ſideratiōe cauſe efficiētis. Secūdo ex cōſideratiōe cauſe materialis. Tertio ex cōſideratiōe cauſe formalis. Quarto ex cōſideratiōe cauſe finalis. Quinto ex cōſideratiōe p̄ditionis immortalis. Sexto ex cōſideratiōe redemptionis diuinalis.

Primo ex cōſideratiōe cauſe efficiētis: quia ſolus deus ipſe z ſancta trinitas diuina creauit animas humanas z creat quoti die. vt patet per Magiſtrū in. ij. diſt. xvij. z cōmunitr doctores. Quapropter hoc pro regula tenetur q̄ nulla creatura operatur in creatiōe anime. ſed a ſolo deo creatur. Unde Bern. j. dixit deus. Faciamus hoīem ad imaginē z ſimilitudinē noſtrā. vñ oēs angeli ſimul nō poſſent facere vnicā aīam rōnālē. T. S. q̄re deus vult p. ſeipm̄ creare aīam humanā z nō p̄mittit in anie creatiōe aliquā creaturā opari: cū tamen in forma

tionē corp̄is humani vult z permittit creaturas operari. Juxta enim dictum philoſophi. ij. p̄hycoz. Homo hominem generat z ſol. Cōmentator. hoc eſt ad generationē hominis. ſcilicet ſm corpus concurrent virtus hominis z virtus ſolis. Reſpondetur ad queſtū. q̄ homo ſm corpus ſub eſt in fluentijs celeſtibz. quia corpus mortale cōmune habet eſſe cum brutis ideo creaturę re circa illō cooperant. Sed juxta quod Ludol. vbi ſupra dicit In creatiōe aīe nullaz creaturā deus permittit operari: vt anima nulli creature niſi ſoli deo deſeruiat. z ipſum ſolum ſuper oīa amet. a quo creata ē. z ei obediāt ſup oīa: p̄cepta eius implendo. ac offeſam eius p. peccatum cauere ſtudet. alioquin digna eſt morte. Ezechie. xvij. Anima que peccauerit: ipſa morietur. Ecce ergo dignitas anime q̄ nulli creature ſed ſoli deo ſub eſt. ſicut et angeli ſoli deo ſubſunt

Secūdo oſtenditur ex cōſideratiōe cauſe materialis Nam deus ex quo facit animā humanam: vtqz dicendū q̄ ex nulla creatura: ſed ex nihilo creat eā. ſicut et angelos creauit ex nihilo. Unde Magiſter in Secūdo diſtinctione decimaſeptia dicit Subſtantiaz anime in qua viueret creauit deus. non de materia aliqua corporali vel ſpiritu ali: ſed de nihilo. Hec ille. Sed quare hoc? Ludolphus vbi ſupra dicit q̄ Ideo quia in omnibus rebus creatis non inuenitur aliquod r̄nobile materiale vt ex eo poſſet fieri anima rationalis Nam ſi faceret deus animā de terra. ſue de aqua: ſue de aere: vel de igne: aut etiam de celo. ſole vel luna: aut ſtellis. et quibuſcūqz alijs corpora libz: hoc non eſſet congruum. Quia cum anima ſit ſpiritus indiuiſibilis et ſimplex. qui p̄cellit omnia corporalia: et vt Auguſtinus dicit: Spiritualia corporalibus cōparari non poſſunt: ſicut nec lux tenebris vel luto: Ideoqz vt idem Auguſtinus de Ciuitate dei libro octauo dicit Qm̄ni corp̄i p̄feratur omnis anime natura Proinde non congruit predicta vel quecuqz corporalia intrare cōpoſitionem anime rationalis vt eſſent p̄ncipium materiale eius: eo q̄ omnia hec p̄cellit anima. Unde de nihilo creauit eam deus Item non congruit eā fieri de aliquo ſpiritu ali vel corporali ne

alicui creature adhereret p amore. nā si effz de terra p nihilo duceret se totatr terrenam facere amādo. si aut de carne carnalem. si de mūdo mūdiālē. si de celesti corpe vl ex ange lo: vl ex aīa alia fieret: talia sola amādo deū nō curaret. q̄ debuit fieri ex nihilo vt nihil amet nisi factorē suū deum. aut si qd hmoi amat. aliud a deo nō nisi ppter deū amet vt docz Aug. **T**ertio ex p̄sideratione cause formalis qz aīa facta est ad imaginē et similitudinē dei. z h est sūme dignitatis. Sic esse te p̄stitūtū in h regno vt presideas oībz in p̄sona regis esset maxime dignitatis: sic est de hoīe q̄ fm aīam est. s. ad imaginē dei z similitudinē. vt de hoc patuit sermone. iij. dñice p̄cedētis. **P**reterea vt Aug. z etiam Raban^{us} li. i. sup Bēn. dicunt. **H**ō etiam in ip̄o corpe mortali habet imaginē quamdam z similitudinē p̄rietatē dei: inq̄tū p̄sident bestijs z huic mūdo rōnali honore. ppter qd z erecta statura corporis est factus cui deus oīa subiecit Bēn. j. **Q**uarto ex p̄sideratione cause finalis. Nam ad quem finē deus creauit aīam z totum hominē nisi ad beatitudinē eternam. vt patet p Aug. z magistrū in. ij. dist. j. vnde sic eam fecit vt in ea habitaret in p̄nti solus deus p gratiam z in futuro eternalr maneret p gloriā. **D**igna ergo est dignitas anie esse habitaculū summi dei z templū. z hoc patet pluribz signis. **E**t q̄dez Primū signū qz aīa nunq̄ pōt q̄scere: etiā si haberet totū mundū do nec habeat deū. z in ip̄o oīno quietat. vnde Aug. lib. p̄fessionum dicit. **F**ecisti dñe cor meū ad te. s. possidendū in se. z ideo in quietum est donec pueniat ad te. **S**ecundū signū qz aīam deus sic fecit vt nulla creatura possit eidē illabi. **S**ed vt Aug. ait **S**ol^{us} deus illabitur menti humane. vñ nec angelus nec diabolus pōt illabi anie. z ei^{us} interinas cogitationes nisi solus deus videre. z q̄uis diabol^{us} possit corpus intrare vt p̄z in obsessis: nō tñ aīam vt patz per Tho. in q̄libet^{is} suis. **T**ertū signū qz quecūqz bona mundi offerat hō deo nō placent: nisi offerat aīam p dei habitaculo per gratiam **E**t qui eam pctō polluerit puniet de^{us} tāq̄ violatorē sacri tēpli. j. **C**or. ij. **T**ēplū dei sc̄m est qd estis vos. si q̄s aut tēplū dei violauerit ouperdet illū deus. **H**ec ibi. X

Quinto ostenditur ex p̄sideratiōe conditionis immortalis. qz sic deus cōdidit aīam hūanā vt oīno immortalis sit deo conseruante in p̄petuum siue saluet siue damnet: teste ch̄o z oīni scriptura: etiā ph̄ica. Nam. iij. d aīa Aristo. dicit. **S**eparat hoc ab hoc tāq̄ qz corruptibile ab incorruptibili h est aīa sensitua corruptibilis est: sed aīa intellectiua est incorruptibil. **V**e q̄ z ve aīabo malis q̄ nunq̄ mori poterūt sed in perpetuum cruciabunt in inferno. sed gaudiū bonis in celo: eterna immortalitate gaudentibz qd est maxime dignitatis. **S**exto ex cōsideratione redemptionis diuinalis. qz ad redimēdum aīam hūanā oportuit dei filiū incarnari z mortem pati: nec aliqua creatura pura nisi deo esset vnica potuit eam redimere vt probat Ansel. libro **E**t deus hō. **E**t qz patz qz dignitas anie est maxima q̄ tanto p̄cio potuit redimi. **E**rgo q̄ miserimus z stultus est hō q̄ eā vili p̄cio exponit venalē diabolo: hoc est p pctō. **A**d hoc **Ex**emplū capiamus qd narrat in gēlis **R**hom. ca. dxx. qz qdam lusoz in alea cum p̄didisset oīa: occurrit sancto Bernardo equitanti et putās qz lucraret equū illius. tenuit frenūz di. **P**ater volo tecum ludere p equo isto p q̄ aīaz meā pono ad ludū. **L**usoz vir sanct^{us} diceret non licere sibi ludere nec scire: z ille eum cogeret: simulqz sc̄s qz aīa illius p̄uuleret oēs equos mūdi: descendit de equo z cōueniunt in eo qz si lusoz p̄iceret plura p̄cta equus fieret sibi. si aut sc̄s Bern. p̄iceret plura p̄cta: aīa lusozis fieret sc̄o Bernardo obligata. **T**ūc lusoz de calet hatres exap̄ies taxillos picat octo puncta z gausus est. sanctus Bernardus in deo cōfidens picat deccōcto puncta. z sic lusoz coactus est se dari sub obedientia sc̄i Bern. q̄ eū duxit ad claustrū z religiosum fecit. ac decetero sancte vixit z bene finiuit. sicqz aīa illius p̄ciosaz sc̄s Bern. a diabolo liberauit. **S**ed heu q̄ multi pro nullo precio reputantes aīam plus curant de equo vel asina q̄ de aīa vt dicit Bern. **C**adit inq̄t asina z est qui subleuet. perit anima z non est q̄ reqrat. **A**liqui etiā p numismate p̄dūt p̄prias aīas sed ve erit illis. y

Circa sc̄m d nobili en

itate anie rōnalis **N**otandū qz multiplicat^{us} deus b̄ndict^{us} nobilitauit substantiaz anie humane. **E**t autē sc̄imus qd sit aīa in re vl sua essentia. et q̄ nobile ens sit: possum^{us} p̄p̄dere ex ei^{us} diffinitione p̄cipua quā posuit Aug^{ustinus} li. de cognitōe vere vite nō lōge a p̄ncipio. vbi diffiniens aīam dicit. **A**īa est substantia incorporea: corporis sui vita: inuisibilis: sensibilis: mutabilis: illocabilis: passibilis: nec q̄ntitat^{is} mensura nec q̄litas forme susceptibilis: memorabilis: rōnalis: intellectualis: et immortalis. **I**n q̄ diffinitione multiplex nobilitas tāgit. **P**rimo qz dicitur est substantia incorporea. qz spūs vt angelus et deus. **S**ecundo qz dicitur: corporis sui vita. qm presentia sua viuificat corpus. **T**ertio qz dicitur inuisibilis: vt patz. Nam nec in mortis hora pōt aīa egrediens videri.

Quarto qz dicitur sensibilis: qm videt oculis: audit auribz. et sic de alijs. vt declarat eodē libro p Aug. **Q**uinto qz dicitur mutabilis: qm habet liberū arbitriū eligēdi siue bonū siue malū. et sic mutat meliorādo vel peiorādo. **S**exto qz dicitur illocabilis. qz loq̄ci non occupat: cū sit incorporea^{us} spūs in se **U**nde ibidē Aug^{ustinus}. **N**ec putādū est (inq̄t) qz quēadmodū alimentū ventrē vel flatus vtrē: sic aīa corp^{us} impleat. sed vt calor illocaliter inest igni: ita anima totū corp^{us} possidet illocaliter. ignis q̄dez est visibilis: sed calor inuisibilis: z q̄damō ignem viuificās **I**ta aīa inuisibilis sed sensibilis: sensibile corp^{us} q̄dam vi occulta sensibilicat. **H**ec ille.

Septimo qz dicitur passibilis: eoqz merore interdū vel gaudio afficit **O**ctauo qz dicitur q̄ntitat^{is} mensura nō susceptibilis: qm nec altitudine aut longitudine vel aliq̄ dimensione metit. nec in maiori corpe maior: aut in minori minor reperitur. sicut res visa vt mons equalis est in paruo octo Petri sicut in magno oculo iacobi. **U**ndē z verū est qd vulgares cōiter dicunt. s. qz mille anie possunt stare vel capi sup apicē vni^{us} acis. qz cū nō sint d̄imensionate anie sed incorporee: ergo locū nō occupāt. sed sicut possunt mille anime vel plures simul cogitare de apice vni^{us} acis vel de puncto: ita simul possunt esse in eodem apice vel puncto. quēadmodū dicitur mille cōclusionū scientie simul possunt esse in vnica anima. vel put mille stel^{las}

le simul vise sunt simul in vno oculo zc. **N**ono quia dicitur q̄litas forme nō susceptibilis. qz nullius coloris aut corporis forme mā habet: alioq̄n esset visibilis. **D**ecimo qz dicitur memorabilis: rōnalis: intelligibilis. et sic potētis varijs est decorata z nobilitata. **U**nde p memorā recolit p̄terita: p ratiōnē discernit bona z mala: et p intellectū intelligit futura consequentia. **U**ñ **D**eus. xxxij. **U**ñ saperent z intelligerent ac nobilissima p̄nderēt. **E**t **N**ota autem fm **A**ureoli in cōpendio suo. li. ij. et **A**uicē. naturalū. vj. altos qz qz suas vires z potētias interiores aīa humana habet nobilitate sine in cerebro dispositas sic qz **P**rimo in anteriori parte cerebri: hoc est in fronte (p̄ ut etiam Aug^{ustinus} sup Bēn. li. vij. dicit) collocatus est sensus cōmunitis qui habet iudicare differentia inter sensibilia sensū: vbi cōcurrūt z a quo deriuant nerui sensitui oīm q̄nqz sensuum tanq̄. s. rami. Nam in facie sunt omnia organa sentiendi. s. videndi in oculis. audiendi in auribz. gustandi in lingua. olfaciēdi in naribus. tactus aut solus per totum corpus diffundit: sine ip̄so sensu cōmuni nō potest esse cōpletus act^{us} sentiendi. **U**nde **A**uicēna dicit. **S**icut nō scio p̄fecte nisi sciam me scire: ita non video p̄fecte nisi sentiam me videre. **E**t hoc. s. me videre sentio p sensum cōmunit. similr et au^{dit} dire zc. **S**ecūdo vis imaginatiua habet locum in parte sinistri cerebri. vitz supra sinistrū oculū. cuius officiū est retinere silitudines illoz sensibiliū que app̄hendunt per sensus particulares a sensu cōmuni: indeqz sibi reddunt. **H**ec aut vis imaginatiua retinet sed nō discernit: fm **A**uicē. **T**ertio vis cogitatiua in homie: siue extimatiua in brutz habet locum in parte dextra cerebri. fm **A**uicē. in parte ventriculi vel cellula cerebri inferiori que fm q̄dam dicitur esse sup oculum dextrum vsus aurem quasi medicans. **E**t huius est actus scz facere compositionem inter ea que conseruant in imaginatiua. **P**er hāc vim possum (inquit **A**uicēna) cogitare solem viridē: lz nunq̄ vidim. quia in parte vna imaginatiōis est similitudo solis. in alia similitudo viriditatis. ideo mens pōt cōcipe imaginatiōnē cōpositam ex illis duobz. **H**ec ille. **Q**uarto

Dominica III. post Pentecost.

phantasia ponit in medio cellule medie cerebri tanq̄ centz inter imaginatiua z memoratiua: s̄m q̄ dicit Aureol⁹ vbi s̄. et sic phantasia est sub vertice. Papias aut̄ dicit q̄ phantasia est alicui⁹ corpis imago visa vlt species z cogitatio in animo figurata: vtpu//ta patris species quem vidim⁹. Quanto deniq̄ vis memoratiua ponit in posteriori pte cerebri. Hec habet recordari q̄ app//hensa sunt p extimatiōez: phantasia: vel cogitatio. Hec sufficient. Et patet ex istis nobil opatio aie. Hoc nob̄ circa ista dicta puidendū est ne intromittam⁹ diabolū in istas aie domus internas p pcti delectationem ne aia occidat. sed potius suscipiam⁹ ch̄m passum in imaginatiua z cogitatiua phantasia z memoriā: vt sic viuificet aia. z

Circa tertiu de deiformi

mi claritate Notandū est q̄ sicut sacra scriptura testat: aia ronalis illustrata est deifica vlt deiformi claritate: quod valde gaudiosum homi foret dū hoc recogseret z videre posset. nam z in celo cum viderimus: gaudiū maximū de tali claritate diuiali in aia existere habebim⁹. Un̄ h̄ designans Ps̄. dicit. Signatū est sup nos lumē vultus tui dñe: dedisti. (s. ergo) leticiā in corde meo. Ecce tria dr. Primo q̄ signatū est. s. signū diuie imagis sup nos. hoc est: in superioriori parte aie: hoc est in rationali mēte sicut in sigillo habet reḡs imago. sic inposito. Secūdo dicit q̄ hoc signū est lumē vultus dei. i. claritatis diuine. Et s̄m Lyrā ac alios doctores p lumē vult⁹ dei intelligit clara cognitio dei. qz sicut per vultū homo cogscit: sic de⁹ p claritatē sapie pgnoscit. et hec claritas cognitōis dei dr̄ signata i aia. qz in ea est lumē intellectus naturalis q̄ hō cognoscit z amat vel apr⁹ est cognoscere et amare deū z eterna. et hoc lumē est qdam imp̄ssio diuini vult⁹. i. diuie imagis z similitudinis in cognoscēdo. qz sicut de⁹ cognoscit se z amat: sic aia capax est dei p cognitionē z amorē. Tertio dr̄ Ps̄. Dedisti leticiā zc. q. d. De h̄ mltū debeo letari z gratias deo agere ac ipm laudare q̄ tali honore me dilexit zc. **AA** Sed h̄ de pdi//cta claritate deiformi in aia Questio occurrit Quō hō possit efficere vt aia sua fulgeat

at clarius deiformi claritate z pulcritudie. Ad qd̄ r̄ndet s̄m Ehyf. sup epla Heb. aliosq̄ doc. q̄ tale exemplū similitudinis ponit. Videm⁹ em̄ q̄ pictor in pictura primo designat imaginē cū atramento vel plūbo in tabula. et tunc pictura illa est q̄si ymbra Postea secūdo colores supponit: z tūc imago efficit. tertio deinde facit imaginē ad similitudinē alicui⁹ hominis illuminat. et sic fit imago z similitudo illius hois. Sic in hoie Primo in aia est a deo designata sua imago q̄si in tabula in creatōe aie. sed nōdū est ibi adhuc aliq̄s color pulcritudis p̄tutis. q̄a vt Phs li. de aia dicit: Aia est tanq̄ tabula rasa in p̄ncipio creationis apta depingi. Un̄ vt claritas deiformis fulgeat i aia: debet hō apponere colores diuersarū p̄tutū: et sic postea illūinat claritate deiformi a deo p grām: inhabitāte ipam aiam z transformante in seipam. sicut ignis ferrum transformat in se. Primo q̄ ad h̄ requir̄ cognitio vere fidei q̄ illuminat intellectū. Secūdo memoria bñficiōz dei z p̄cipue passionis ch̄i. Tertio exercitiū bonoz operū et p̄tutū: vt dr̄ Hugo i dīda. Quarto charitas q̄ transformat amantē in amatū deū. Sed p pctū tollit deiformis pulcritudo: licz in essentia maneat imago. sicut color et pulcritudo imaginis tolli pōt ab imagine remanente figura q̄si ymbra obscura. Un̄ dñs dr̄ conq̄redo p Ps̄. di. Ut qd̄ facies pctoz sumit̄. Proinde **BB** Exēplū narrat in p̄mptuario Discipuli alijsq̄ histo. q̄ plurimi viderūt anias bonoz hominū dū egredereat q̄ corpib⁹ pulcerrima claritate fulgētes ascendere in celū. Alie aut̄ anime. s. male turpi specie. s. diabolica vise sunt descendere in infernū. Nā et in hoc reḡ cum qdā esset laboras in extremis: assistenti sibi audā duoto sic ait. O bone dñe cia age qd̄d boni agere potes. qz ecce inq̄t vi//deo (vt deus mihi test̄ est) q̄ tanq̄ vulpes mūdi hoies fere oēs comū⁹ subintrant in qndā foueā vulpinā. s. infernalē. Et sic reddidit spm. Rogemus q̄ ch̄m dñm vt det nob̄ grām in p̄nti z glām in futuro. Amē

Dñica. v. post Pentecost. Sermo p̄m⁹ scz iuxta euangeliz de ire modis z debito reconciliationis.

Sermo

X

Ben dico

vob nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ scribarū et phariseoz nō intrabitis in regnū celoz Mat. v. z in

euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri: quib⁹ tanq̄ p̄fectōis maḡ instruit suos fideles ad p̄fecta z saluificā iusticiā que ducit ad vitam beatā. Et circa hoc primo ponit generale edictū q̄ scz debeat in nobis esse iusticia maior q̄ fuit iusticia scribarū z phariseoz si volumus saluari. Secūdo hoc idem declarat p exemplū de p̄cepto legis quō. s. illud p̄ceptū scz Non occides sit intelligendū nō solū de phibitione homicidij in facto. sed etiā de phibitione ire i corde. Tertio pcludit ppositum q̄ scz reconciliari debemus fratri quē offendim⁹ vt sic mun⁹ n̄m sit deo acceptū. Et de p̄missis loq̄t hoc euāgeliz. Videm⁹ tertū. In illo tpe di. se. di. suis. Amen dico vob: nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ scri. z pha. nō intrabitis in re. celoz. Audist̄ qz dictū ē antiq̄s. Nō occides. qui aut̄ occiderit reus erit iudicio. Ego aut̄ dico vobis qz ois q̄ irascit fratri suo: reus erit iudicio. Qui aut̄ dixerit fratri suo racha: re⁹ erit p̄silio. Qui aut̄ dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuū ad altare z ibi recordatus fueris qz frater tu⁹ hz aliq̄d aduersum te. Relinque ibi munus tuum ante altare z vade prius reconciliari fratri tuo. z tunc veniens offers munus tuū. Mat. v. ca. Itaq̄ in hoc sacro euāgelio tria p̄cipua mysteria pponuntur contēplanda z in hoc sermone declaranda.

Primū dr̄ ch̄iane iusticie abūdantia:

Secūdo dr̄ offensionis ire malicia.

Tertū dr̄ reconciliatiōis fratne amicitia.

Circa primū de abūdā

tia scz iusticie q̄ dz esse in ch̄istiano hoie p̄minētius q̄ fuerit in iudeis. qz dr̄ in euāgelio. **A** In illo tpe. s. anno etat̄ ch̄i. xxxj z sue p̄dicatiōis. ij. die idus Julij: h̄ est die vij. post visitatiōis Marie festū. tunc dixit Iesus discipul⁹ suis hoc. Amē dico vob nisi abundauerit zc. Iuxta hūc passum euāgeliz occurrit p̄tractade questiones.

Prima de abūdantie hui⁹ obligatione
Secūda de iusticie p̄cellētis p̄fectione.
Tertia de iusticie eiusdē defecione.

Prima q̄stio Cur ch̄s dñs voluit ch̄isti//anos obligari ad maiore iusticiā q̄ iudeos veteris testamenti. Ad hoc r̄ndetur q̄ pluribus rationib⁹.

Primo ratione donationis.

Secūdo rōne p̄missionis.

Tertio rōne cōminationis.

Primo rōne donationis qz ch̄s de⁹ plura dedit nob̄ dona q̄ illis. Nā Lu. xij. ch̄s dr̄. Cui multū datum est multū quereat ab eo Nā patrib⁹ ve. re. dedit bñficia creationis z p̄seruatiōis. sed nobis insup beneficia incarnatiōis z redēptiōis. Illis dedit in cibū manna de celo: nobis corpus z sanguinem

Secūdo rōne p̄missiōis. qz ch̄s dñs illis dedit bona t̄palia Esa. j. Si audieritis me bona terre comedetis. Nobis autem bona eterna repromisit Mat. iii. Primum agite appro. reg. celoz. Tertio rōne cōminationis. qz illis deus cōminat⁹ est mortē t̄pale vt patz Esa. vbi sup. s. nob̄ mortē eternā Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū zc. Proinde quantum distant celi a terra z ab inferis: atq̄ mors eterna a t̄pali: tantū iusticia n̄ra ch̄iana debet esse maior q̄ iusticia veteris testamenti. **B** Secūda q̄stio Quō ch̄ianus debeat h̄re p̄cellētiorē iusticiā q̄ iudei ve. re. Ad hoc notandū est q̄ iusticia iudeoz erat diminuta z deficiēbat quo ad vtrāq̄ partem iusticie. Prima pars iusticie s̄m Aug. est dedinare a malo. Secūda est facere bonū. Un̄ Ps̄. Quis est hō q̄ vult vitā diligit dies videre bonos Diuerse a malo z fac bonū zc. Iusticia aut̄ iudeoz q̄si ad primā partē erat diminuta quia tenebant q̄ in p̄ceptis phibent sola opera exteriora z nō motus animi. vt declarat Lyrā. ita q̄ voluntas mala nō esset peccatum nisi exeat in effectum. Unde hoc p̄cepto Non occides: dicebant iudei q̄ prohibetur solum factum occidendi z non p̄positum voluntatis. Item hoc p̄cepto. Non concupisces vxorem proximi tui: intellegebant signa. exteriora t̄modo prohibita vt sunt oscula impudica z tactus zc. Et illo p̄cepto Non mechaberis: intellegebant actum Luxurie t̄n prohibitum

et non concupiscit in corde latente vel voluntate. Item illo precepto Non peierabis. dicebant prohiberi esse solam iuramentum: sed non simpliciter mendacium. et sic de alijs. Sed christus dominus hos omnes errores et hominum alios excludit. quod illo precepto Non occides. prohibetur etiam voluntas et ira quolibet mala ut patet in hoc euangelio. Similiter illo precepto Non concupi. et Non mecha. prohibet etiam concupiscitiam intrinsecam. unde dicit christus consequenter eodem ca. Ego autem dico vobis: omnes qui vident mulierem ad concupiscendum eam tam mecha. est in corde suo. Similiter illo precepto Non peierabis. prohibet omnem iuramentum sine causa et omnem mendacium pniciosum. unde christus dicit ibidem. Ego autem dico vobis non iurare oino. Denique quo ad secundam partem iusticie deficiebat iusticia iudeorum. quia errabant credentes quod illo precepto Levitic. xij. Diliges amicum tuum sicut te ipsum: non obligarent diligere inimicos nec eis benefacere: nec pro illis orare. Sed arguebant a contrario sensu quod deberent odire inimicos. Sed hoc est falsum. quia omnis homo est ad imaginem dei factus et beatificabilis. et ideo licet hominum malicia sit odiosa. tamen natura est diligenda utpote capax beatitudinis. quia omnis malus quod dicitur est in via potest reverti et pervenire ad beatitudinem. Ideoque precipit salvator eodem ca. di. Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros. scilicet volendo eis gratiam et gloriam. benefacite his qui vos oderunt. scilicet modo debito et possibili procurando eorum eternam salutem. Et orate pro persequentibus et calumnia. vos. scilicet optando eis bona gratie et glorie. Alia vero bona inimicis facere vel optare non tenemur: nisi in quadam generalitate in quantum valent ad eorum salutem. unde bona alia in speciali optare vel facere inimicis non est necessitatis sed supererogationis. Hec omnia ex Lyra. Ex his ergo patet rursus ad questionem quod scilicet christianorum iusticia debet esse perfectior iuxta precepta evangelica quam iusticia iudeorum ut possint salvari.

Tercia questio Qualis iusticia in christiano reputatur defectuosa et non introductus ad regna celestia. hoc enim optus est scire ut possimus cavere pericula defectus. Ad quod respondet secundum doctores quod precipue quatuor sunt defectus cavendi christiano: ne iusticia sua reputet vana.

Primo ne sit pro parte deformata.

Secundo ne sit simulata.

Tercio ne sit mercede venudata.

Quarto ne sit mortidata.

Primo inquam debet iusticia caveri. scilicet ne sit pro parte deformata. quia multi sunt qui in aliquibus sunt iusti et in aliquo reguntur quibus in iustitia. et in talibus est iusticia deformata. quod declaratur sic. Nam philosophus. v. Ethicorum. et communiter theologo dicit quod iusticia dupliciter accipitur. Uno modo specialiter hoc est virtus specialis ab alijs distincta. Et diffinitur secundum Augustinum de civitate dei li. xij. Iusticia est prout quod unicuique sua distribuit. Item ff. de iustitia et iurisdictione. Iusticia est prout quod voluntas ius sui unicuique tribuens. Hec ibi. Sed alio modo iusticia accipitur generaliter prout comprehendit omnes virtutes: quia quilibet virtus est iusticia. et sic secundum Augustinum li. de veritate est retitudo animi (in omnibus scilicet virtutibus) propter se servata. Et hoc modo generaliter accipitur iusticia in isto euangelio. Proinde talis iusticia christiani cum in aliquibus malis actibus fuerit deformata. puta quia bonus est homo in pluribus: quam quotidie audit missam. devotus est elemosynarius et mitis. patiens est et humilis. sed tamen superbus est cum hoc. aut carnalis. aut avarus etc. talis iusticia non sufficit ad salutem. Unde ad iusticiam requiritur omnium virtutum concordia. Propterea Ambrosius in hexameron dicit. Ubi est prudentia ibi plerumque et malicia. ubi autem fortitudo ibi est iracundia. ubi temperantia ibi impatientia. Exempli gratia in ieiunantibus in pane et aqua et humilis. Sequitur Ubi autem iusticia ibi est ceterarum virtutum concordia. Hec ille. Quia ergo debet homo esse iustus ut possit introire in regnum celorum: et non pro parte. De Exemplis habemus de pulchritudine. quia ut dicit Augustinus de trinitate li. vij. Iusticia est pulchritudo animi quam pulchri sunt homines in conspectu dei: plerumque etiam corpore deformes. Hec ille. Precipue autem iusticia assimilatur pulchritudini oculorum de quibus Ambrosius dicit quod oculi sunt partes corporis nobilissime et preciosissime. quia ut etiam Plinius dicit. Homo pro oculos discernit omnia. scilicet magnum a parvo. nigrum ab albo. et sic de alijs et pro oculos dirigit totum corpus ne errer. sic iusticia dirigit opera. Nam sicut etiam pulchritudinem oculorum deformat unica macula vel una gutta sanguinis. et ad totam faciem pul-

critudine deformada facit unica macula sic tota iusticia destituitur pro unica vitia. et sic patet.

Secundo iusticia debet caveri ne sit simulata sicut erat phariseorum pro vana gloria scitatis. unde dicitur v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. Tercio ne sit mercede venudata. sic qui faciunt bona pro assequendis temporalibus. de talibus dicitur v. Receperit mercedem suam. scilicet in temporalibus. Quarto ne sit mortidata scilicet pro subsequens peccatum mortale. Unde Bernardus. Dis iusticia transitoria (hoc est non perseverans) non est coram deo in recordatione. scilicet nisi fuerit pro penitentia reuivificata. Unde multi heu moderni sunt sicut narrat Plinius de leena quod primo anno parit catulos quingentos. secundo quattuor. tertio tres. quarto duos. et quinto unum. et sexto cessat parere. Sic multi christiani in principio conversionis faciunt multa bona et postea de die in diem repescunt dedinando in peccata. Sed contra tales christus dominus dicit dicitur. et scilicet solus qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit. **E**

Circa secundum de ire mali

cia et voluntaria Notandum quod christus dominus distinguit triplicem gradum ire in hoc euangelio. Primus est in corde tantum irasci et non ostendere. et de hoc dicitur Dis qui irascit fratri suo reus erit iudicio. hoc est: ut accusetur in dei iudicio quod fecit contra illud preceptum Diliges proximum tuum sicut teipsum. Secundus gradus est ire in ore scilicet pro verbu indignatum. et de hoc dicitur Qui autem dixerit fratri suo racha quod est hebraicum et est interiectio indignantis secundum Remigium et Augustinum. velut cum dicitur a dolente heu vel ve. vel a cadente ah. et secundum Hieronimum. id est quod inanis aut vacuus: quasi vulgata iniuria nuncuparem absque cerebro. et de tali ter irascere dicit christus quod reus erit consilio. secundum Hilarium hoc est: ut omnis congregatio sanctorum approbet iniam damnationis contra talem hominem. quia ut ibidem dicitur Chrysostomus. Indignum est dicere hominem vacuum qui habet in se spiritum sanctum. similiter dicere sine cerebro eum qui christum cognoscit etc. Tertius gradus est ire in ope vinidite. in qua minimum quod est verbum contumeliosum. ut dicitur Thimotheo. scilicet de qua dicitur. Et de hoc christus subdit Qui autem dixerit fratri suo racha quod secundum Augustinum est verbum minimum sed certa vituperatione designans. ideoque per hoc a fortio

ri intelligit omnem nocumetum sub ratione vindicte primo illatum quod scilicet talis reus erit gehennae ignis. Et sic patet. Sed **Q**uestio occurrit Utrum omnis ira sit peccatum. Responsum questio nis est. quia christus dominus in hoc euangelio videtur prohibere sub pena damnationis omnem iram ut patet dictum est. Sed in contrarium est quod legitur quod etiam christus dominus iratus fuit contra emetres et vendentes in templo. Item discipulus legitur quod dixerit Tu. vlti. O stulti et tardi corde ad credendum. Et apostolus Gal. iij. O insensati galate etc. Ad hoc respondet secundum doctores quod non omnis ira est peccatum nec prohibetur a christo. quoniam ira est in triplici genere.

Quedam bona et rationalis.

Quedam ventralis.

Quedam mortalis.

Pro qua Nota quod recolligendo secundum Alexandrum nostrum de Ales et Durand. Astora. Aureo. accetiam Thimotheo. ij. q. d. vij. aliosque doctores. ira multo modis habet fieri quibus discernit quae peccatum sit. Prima est ira ex animo indeliberata et subito quae transit cito. et hec ventralis culpa est. Secunda est ex bono zelo quam quis irascit super peccatum. et hoc siue super peccatum proprio siue irascit homo penitens sibiipsum. siue super peccato alieno: eo quod fecit contra deum. talis ira bona est et laudabilis. Unde Ecclesiasticus. vij. Melior est ira risu. quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. Unde super peccatum fratris ipse est irascendum. quia hoc est signum dilectionis dei non posse sustinere iniuriam dei. et est meritorium unde Augustinus. Non fratri irascit qui peccatum fratris irascit. Et Chrysostomus super dicitur. ubi dicitur. Qui irascit fratri suo sine causa reus erit iudicio. quod homo cum causa non erit reus. nam si ira non fuerit nec doctrina proficiat: nec iudicia stant nec crimina cooperantur. non enim irasci ubi irascendum est: peccatum peccato addere est. Hec Chrysostomus. Et hoc modo christus fuit iratus pro zelo domus dei quam ciecit flagello emetres et vendentes in templo Jo. ij. Et sic etiam discipulos dixit stultos. Sic et apostolus Gal. ut in obiectone tactum est. Sic etiam Moyses iratus fuit contra idolatriam vituli postquam occidit. xlij. milia hominum Exo. xxxij. sic et Helias iratus occidit. ccccl. prophetas Baal. iij. Regum. xvij. Talis ergo ira est laudabilis.

Tercia est ira ex connaturali passionis motu. Et hec si a vindicta cooperatur non est

omino non credimus. q̄a nulla nobis remanet excusatio: dū nō de cellario sed d̄ corde istam elemosinā implere iubemur vt p̄ vī/ am vite ad eternā patriam puenire mereamur. Hec Aug⁹. Sc̄da rō bonitat̄ aie et ei⁹ saluatiōis. Vñ idē Aug. dicit Que/ rit̄ a te habente inimicū q̄d. s. potius vclis esse vel h̄i te in vita ista vel futura: an esse bonū te: hoc est tanq̄ angeluz bonum. an malum: hoc est diabolū: p̄culdubio respō/ des q̄ bonū. Si ḡ vis te haberi bonuz: de bes parcere inimico. q̄ odiēdo inimicū fa/ cis malū tibi aiām. s. tanq̄ diabolicā z da/ mandā. sed indulgēdo fac̄ ei bonum: et si malū videat̄ corpi tuo. Hec ille. Idē Au/ gustin⁹ dicit in q̄dā sermone. Frenate fra/ tres iram q̄ vos stimulat ad vindictā. Si te vis vindicare de inimico tuo: ad ipsam iram tuā te cōuerte. q̄ ipsa est inimica tua q̄ occidit animā tuā. Hec ille. Et sic pater.

L Tercia rō est condonationis culpe et deletionis. Nam q̄ ad hoc tres p̄cipuas regulas posuit ch̄s in euangelio que sunt cordi indagāde. Prima regula est Mat̄ thei. vj. Si dimiseris homibz pctā eoz: dī mittet z vobis pater v̄ celestis delicta ve/ stra. Secūda regula est negatiua ibidem posita. Si aut̄ nō dimiseritis hoibus: nec pater v̄ dimittet vob pctā vestra. Ad hec Tercia regula ponit Lu. vj. Eadē (in q̄t) mensura q̄ mēsi fueritis remeriet vob. Vñ Aug⁹. Vnusquisq̄ talē indulgētiā accēpturus est a deo q̄lem ipse p̄stiterit p̄mo Unde idem Aug⁹ ser. de martyribz d̄ sic Sed dicit aliq̄s. Tanta mala inimic⁹ me cōpulis sustinere vt eum nulla rōne possim diligere. Dic mihi tu ch̄iane: fecisti ne aliq̄ q̄ pctā cōtra deum: Et dices q̄ sic. Quid ē mai⁹ z multiplic⁹ pctm̄: an illud q̄d tu fecisti cōtra deū. vel q̄d fecit hō cōtra te: At/ tēdis q̄d tibi fecit hō: et nō attendis q̄d tu fecisti deo. Si p̄sciam tuā diligēter discu/ tis: sine vlla compensatiōe maiora z plura pctā tu cōmisisti z deū q̄ in te cōmisit hō. Et q̄ fr̄tē vis vt tibi de⁹ dignet̄ dimittet re multū: cū tu nō adq̄scas dimittere par/ tium. Hec oia Aug⁹. Q̄ ḡ pctōres q̄d ali ud dicam vt nō pereatis nisi illā dñi Jesu suam Dimittite z dimittet vobis: Lu. vj.

Q Quarta rō deuitatiōis ire z eius

multiplicis offensionis. q̄ rācorē ire z odij retinere cōtra p̄ximū: et vindictā exoptare est p̄cniū damnabile oī lege mūdi. P̄mo em̄ quia offendit contra legē naturalem q̄ phibet alijs iſerre q̄d sibi nolit fieri: vt pa/ ter p̄ Gratianū dist. j. ca. j. Sed nemo vult odiri. ḡ zc. Sc̄do contra legem diuināle Exo. xx. Nō occides. q̄ phibet etiā ira sola in corde: vt exposuit ch̄st⁹ h. Tertio cōtra legem euangelicāle que mandat etiam inimicos diligere. Quarto contra legem applicalem. j. Joan. iij. Quis q̄ odit fratrem suū homicida est. Et scitis q̄ ois homici/ da non habet vitam eternā. Hec ibi. Exē/ pliū habemus de Esau q̄ p̄mansit in odio contra Jacob fratrem suū. vnde nō inuenit p̄nie locum q̄uis cum lachrymis inq̄siuit̄ set eā Heb. xij. Sic q̄ penitet sed irā n̄ de/ ponit: nihilo m⁹ dānabit. Quinto z legē canonicāle. Nam conciliū Agathen. di. xc. c. Placuit. dicitur sic. Quicūq̄ odio aut lō/ giqua lite inter se dissenserint z ad pacez reuocari diuturna obstinatōe nequiuertit: a sacerdotibus arguant̄. qui si inimiciās deponere p̄niciosa mente noluerint: de eccl̄eſte cetū iustissima excomunicatiōe pel/ lantur. Hec ibi. Ad idē etiāz p̄ exemplo Dionysii⁹ eps. xij. q. j. Eccl̄ias. s. Ad hec. dicit: q̄ non facile inuenies qui libet̄er susci/ piat tales hospites qui. s. de domibz suis il lum eiecerent et rebus spoliarent. Et sub/ dit dicens. Dus in pera. ignis in sinu. ser/ pens in gremio. Hec tria male suos remu/ nerant hospites. Hec ibi. Et certe quis ni/ si stultus velit huiusmodi. Aut etiam dia/ bolum suscipe in cor et corpus suum vt eū pro libito obsideret z vexaret. Sic multo stultior est qui iram vult tenere. Tum q̄a in ira loc⁹ est diabolū: vt dicit Bern. in ser/ mone Domus hec. Tum quia plus nocet ira retenta q̄ omnia p̄dicta tria: z etiāz q̄ possit nocere diabolus. quia ista nocēt cor porū: sed ira anime. nec potest diabol⁹ ani/ mā occidere nisi illa consentiat peccato. sed ira occidit eō ipso animam. Sexto peccat talis contra legem ciuilem. quia lex ciuilis pro seruanda pace z concordia inter homi/ nes est instituta: vt pater dist. j. Jus gen/ tium. Item fm̄ leges qui est contra filium reputat̄ contra patrem. et qui leuit̄ filium

pater ei⁹ h̄z actōez z ledentē. L. de actōibz hereditarijs. l. ij. Lū ḡ nos oēs sum⁹ filij di/ ḡ si p̄xim⁹ ledit̄ a te vel inimicūz ei: agit de us z te vt z inimicū. Septio z legē phi/ calē q̄ naturalr vñ mēbzū reputat sibi si ledat̄ altez. nos aut̄ sum⁹ mēbzū ch̄i vt d̄t apl̄s. j. ad Cor. xij. A Itē q̄ vt phs li. de animalibz dicit: hō naturalr est aial ami/ catiū z misericors ac sociale. z huic attesta tur dispositiō exterior. quia nullū signū ha/ bet hō rapacitatis sicut aliq̄ animalia habēt ynques acutos Acq̄ habet signum feroci/ tatis aut crudelitatis put quedam anima/ lia habentia dentes p̄minētes. neq̄ signuz habet mordacitatis cū nō habeat os ma/ gnū vt leones z lupi z h̄mōi. Q̄ ḡ q̄ maxi/ ma dānatiōe dignus est irā tenēs q̄ tot mo/ dis peccat p̄tra oēs leges. Quinta ratio exauditiōis nostre oratiōis. q̄ hoc diuino decreto summe sapie statutuz est q̄ hō qui irā tenet nō exaudiat̄ a deo put Eccl̄. xvij patet. Unde p̄pterea voluit ch̄s vt in ora/ tione dñica p̄prio ore nos ad id p̄stringere/ mus dicētes. dimitte nobis debita nostra sicut z nos dimittim⁹ zc. Ideoq̄ ch̄s do/ minus pro nostra vtilitate voluit obligare nos ad recōaliationem fraternāz vt p̄ cam oratiōes nostre magis exaudirent̄. pctā no/ stra soluerent̄: z ammen̄te saluarent̄. ac deo acceptiores redderemur z p̄mia conseque/ remur. Vñ Aug. in ser. de martyribz dicit. Diligere inimicos grādis est labor in hoc seculo. sed grāde h̄z p̄mū in futuro. Et ite/ rū. Elige ḡ hō q̄d vis. si inimicū nō ama/ uer̄ deū p̄pitū h̄re nō poter̄. si s̄t inimicū amaues: nō solū dei amicus s̄z z dei filius appellaberis. Hec ille.

Circa sc̄dm de modo re
concliationis Notandum q̄ doctores gene/ raliter z cōmunus de hoc mō qualiter sc̄z q̄s debeat recōalitari fratri suo sequunt̄ re/ gulā dictatā a Chrysostom: o sup Mat̄th. dicentē sic. Qualis p̄cessit offensio talis de/ bet sequi recōalatio. Et pro exemplo sub/ dit dices. Si cogitatu offendisti: verbis recō/ aliare. si opibus offendisti: opibz reconclia/ re. Omē em̄ pctm̄ quo mō cōmittit̄ eo mō de ipa p̄nia agit. Hec Chrys. Et isto mō

intelligēda sunt ch̄i verba in hoc euangelio dicētis. Si offers munus tuum sc̄z q̄leciq̄ sit illud. siue de substātia vt sunt elemosyne offertoria: exequie: testamentalia: pietatis z misericordie subuētiōes. siue de corpe vt sūt ieiunia. castigatiōes: z q̄q̄ mortificationes corpis. siue de vtrocq̄ vel de ania vt sūt ora/ tiones: vigilie. deuote p̄replationes passio/ nis ch̄isti z h̄mōi. siue de sacrificio potissi/ mo sc̄z eucharistie. z oia h̄mōi. Cum offers (inquit) ad altare siue materiale in templo. siue spirituale in corde q̄d est templum dei z recordatus fueris q̄ frater tuus habz ali q̄d aduersum te. s. eo q̄ lesisti eū minus iuste z notabiliter. Et ibi recordat⁹ zc. vade p̄ri/ us recōalitari zc. Notanter dicit p̄us: quia vt Aug. de sermone dñi in monte. z Hū/ bertus sup regulā br̄i Augusti. dicit. Dus p̄ponimus aliq̄d boni facere z scimus p̄ri/ mū lesisse. anteq̄ ill d̄ bonū faciam⁹ z deo offeram⁹: p̄mo oim̄ debem⁹ nos corā deo reos recognoscere z humiliter a deo veniā petere. ac orare de eū vt dignet̄ fratri offenso grātiā ad indulgēdū nobis dare. Secun/ do debemus a fratre notabiliter lesō z iniu/ ste: corde vero z ore veniam postulare z sa/ tisfactionē debitā facere vel p̄mittere. Ter/ tio. si idem frater vel alius nos lesit debe/ mus indulgere p̄pter deum z rancorem si/ ue odium deponere. z sic postea faciēdo bo nū illud erit deo acceptū z nobis meritorū vite eterne. Sed hic aliq̄ue questionēs z ca/ sus occurrunt deciden. P̄ P̄mo que ritur de accessu corpis sc̄z vtrū tenet homo ire ad fratrem recōaliandū corporalī p̄sentia Rūdet fm̄ Lyrām z doctores q̄ si cōmo/ de possit haberi ipius fratris offensi p̄sen/ tia. tunc debet accedere pedibus corporis. Si aut̄ nō possit: sufficit ire ad eū pedibus mētis. q̄d fit q̄n habet p̄positū satisfaciēdi loco z tempe cōpetenti. Et hoc mō vtr̄ eccl̄eſia romana q̄ reū p̄fitentē absoluit et si/ bi satisfactionē lesō sciendam imponit. Hec Lyrā. Secundo de dñis offendenti bz z p̄lat̄z Querit̄ an dñs a seruo quē lesit vel p̄ latus a subdito teneat̄ veniam petere. Res/ pōndet Aug. in q̄daz sermone de p̄cordia fratru q̄ nō est necessē vt dñs a seruo vel p̄ latus a subdito veniam petat: ne subditus supbiat. n̄ illū blande alloquat̄. q̄ blanda

allocutio est venie postulatio. Hec Aug. s; intelligedū est nisi grandē itulisset dñs le/ sionē p q̄ tenet ad satisfactōez puta mutilā do vel spoliādo iniuste. Q Tertio de p̄ceptu offendēt; nec veniā postulāt; Que rit. Nunqd̄ teneoz offendētū remittere iniu/ riā cū illenō vult s; p̄tēnit petere veniā. nū/ qd̄ ex charitat; debito obligoz illi parcere. Rūdet q̄ optieliz vt a;at p̄ eū iuridice. pi re q̄z p̄ maliciā suā nō p̄mittas illū. vt p̄ do ctiores id̄ patuit sermone. j. J. Sed hoc sic q̄ mox teneris etiā veniā nō petēti vel actu inimicanti; remittere p̄ deo cordis rancorē z odium ita vt ip̄m non odias sed diligas. vt sic impleas illud p̄ceptum. Diligite am/ micos vestros. Lyrā. s. volēdo eis bona gra tie z glie. quo ad alia autem bona non tene tur q̄s. Sed di. Quid ḡ de his qui mox vt vident inimicū capitale esse p̄sentē fer/ uent corde z amaricanf. Rūdet cancellari^o Parisiē. q̄ talis dūmodo non velit inimi/ co suo malū anie deliberata volūtate. ma/ lum autē corporis si nō nisi fm̄ ordinē iuris z iusticie debito modo velit omnib; circū/ stātijs adhibitis. talis hō q̄uis ad inimicū habeat cor durū z nō clarū inducēdus est q̄ amaritudine rancoris vel indignationis deponat. qd̄ si facere nō pōt z de hoc dolet non est iudicādus p̄pter hoc esse in peccato mortali. sec^o si sibi deliberate placet odium z talis rancor. R Quarto de ignoran tia fratris: Querit vtrum in casu quo fra/ ter ignorat q̄ ego ip̄m offendi teneoz veniā ab eo petere. Respondetur fm̄ Ludolphū libro de meditatione vite ch̄i q̄ qñ offensa est nota fratri offenso: postulanda est recon ciliatio. Et vt dicit Hūbertus vbi supra. Siquis alterū lesit iniuste z in publico co/ ram multis nō sufficit satisfacere in secreto: sed p̄pter scandalū alioz qui p̄ntes fuerūt debet satisfacere in publico. Si hō non est fratri nota scz q̄ ego eum offendi. verbi gra tia In abscondito oblocut^o sum p̄tra eum. vel malū facere cogitavi in corde contra il/ lum. vel etiam occulte damnū intuli qd̄ ip̄e nescit. nō teneoz sibi manifestare ne cocitef ad iram p̄tra me z aduerset amplius. Sed vt dicit Aug. in ser. de p̄cor. fra. Si offen di verbo in fama vel rebus damnificando z sibi non constat q̄ ego feci: petere debeo

per aliu; vt mihi dimittat. sic tamen q̄ me nō noiet illi. vel p̄ aliū debeo restitutionem mittere. S Quinto de modo z debito charitatis Querit vtrum ab eo cui facta est iniuria debeat ex charitate req̄i amicitia z quō. Ad hoc rūdet fm̄ Aureolū in compē/ dio li. iij. q̄ ex debito necessitatis non tenef offensus reconciliationē querere. Sed si pri/ us ip̄e rogauerit ab offendente vt Chryf. sup̄ Mattheū dicit duplicem coronam cō sequet. vnā quia lesus est. alteram qz prius rogauit. Sed talis quō debeat rogare Au gustinus in qdā sermōe de cōcor. fra. dicit. Nolo mentari te vt dicas. da mihi veniam q̄ tenosti nō peccasse in fratre tuum. sed de/ bent inter vos esse alij pacifici qui illuz ob/ iurgent vt a te prius veniā petat: tu tñ para tus esto ignoscere. prius. z oia pro illo vt pe tat a te veniam quia scis ei nocere si non pe tat. Hec Aug. Vñ fm̄ doctores talis off/ fensus q̄ non offendit illū debeat sic dicere Rogo te frater deponē odiū vel iram con/ tra me z habe charitatē erga me. qz nō suz culpabil^{is} i te sic tu cogitas. vl' alio mō p̄sist. h̄ tñ nō est p̄cepti s; p̄sili; z p̄fectiōis. Q ḡ hō dilce hec ad salutē opportuna. T

Circa tertius de leuifi

catiōe vel facilitatiōe remissionis iniurieoc. currit hic Questio qd̄ debeat facere homo cum proximū petat pro veniā z ille nō vult exaudire eum sed manet corde duro. Accō sequenter qualia sunt homini considerata vt sit facilis ac leuis in remittenda iniuria. Ad hec notem^o q̄ Aug. in quodam sermo ne de p̄cor. fra. docet di. Si tu humiliter z vero corde primū petiisti z nō vult tibi di mittere. noli esse sollicitus. serui estis ambo vnus dñi. s. dei z ch̄isti Jesu. Interpella ḡ dñm z sufficit tibi. Et h̄ dico q̄ntū ad of/ fensam in se. secus si teneris illi ad restitutio nem scz p̄ damnis vt supra dictū est. Sed z nota fm̄ doc. q̄ precipue quinq; conside/ rationes faciunt leuem iniurie remissionem Primū est p̄siderandū q̄ sicut Aug. dicit. Nullū genus elemosyne eq̄parari pōt iniu riarū remissioni. Secundum est conside/ randū q̄ sicut Gregori^o ait. Ille preces sū/ me valēt q̄ p̄ inimicis funduntur. exemplo ch̄i dicentis. Pater ignosce zc. Tertium

est considerandū q̄ sicut Chrysostr^o dicit Nullū bonū acceptat a deo qd̄ facit hō nolens iniurias remittere. U Exem/ plū narrat in libro qui dicit Speculū exē/ ploz. dist. ix. ca. xcvj. q̄ mulier qdam q̄ re/ putabat se sanctā z deuotāz eo q̄ faciebat multa ieiunia z orōnes z alia bona opera. sed hoc viciū in se habebat vt q̄cūq; semel eā offendit nunq; illuz dilexit amplius nec iram remisit. Tandē grauius infirmata et cōfessa est alia pctā: sed istud nō est cōfessa quia nec cōsciam de hoc vicio tenuit. Cū/ q̄ sacerdos corpus dñicū sibi porrigeret il la os suū clausit z auertit dicens. Sic ego vertebam faciē ab alijs in ira nec pepei: sic deus auertit se a me nec mihi parceret: sed cū demonib; iracūdis me dānabit. Et sic in/ felix expirauit. Quartū est cōsiderandū q̄ nil sic deo assimilatur nos sic dimissio iniu rie z amor reconciliationis. q̄a vt Lyrā dicit sup̄ Heb. vi. Deo p̄prium est vnire corda dum sit vnitas p̄ma. ideo dicit deus pacis. ideo in vnione pacis summe assimilatur hō deo. X Quintū est q̄ sicut Bonauen. li. de p̄fectu religi. docet. Nulla virt^o est cer tius signum diuine dilectionis z p̄destina/ tionis sicut patientia: q̄ sume assimilatur hō/ minē ch̄o passio q̄ pro nobis mltā passus est: tradit^o: captiuatus: ligatus: accusatus falso: calūniat^o: morti sentētiat^o: flagella/ tus: spinis coronat^o: crucifixus: vulnerat^o et occisus zc. Et in oib; his qd̄ alt^o dama uit nisi indulgentiā: dicens. P̄ ignosce il/ lis zc. Hec oia p̄ nra salute z vt exēplū p̄/ beret patientie. Proinde in sermone sancti Bernardini de Sens. et in Spe. exē. sile ferē Exemplū: q̄ dū qdam occidisset fra/ trē cuiuscūq;. et post lōgas inimicitias isti il/ lū cōtigat obuiasse: z volens illū homicidā sui fratris occidere: p̄strat^o ille veniā petijt p̄ ch̄i amore z sanguine. statim iste reco/ dans ch̄i sanguine: pepei illi. Postea cū intrasset eccliam at veller imaginē crucifixi osculari: illa imago resolut^o a cruce manib; amplexādo ip̄m talia dixit. Tu hodie re/ misisti p̄t me sanguis iniuria: ego tibi in/ dulgeo oia pctā tua. Rogemus ḡ dñm Je sum vt det nobis zc.

Dñica eadem sermone tertiū scz de Fra

et eius piculositate h̄ pretermitto scribere. Tum qz de ipsa in q̄dragesimali de vicij; agitur sufficienter. et potest h̄ inuehi si pla cuerit. Tū qz ista dñica plerūq; cadit sub festis vel octauis: aut Joānis baptiste: aut ap̄loz Petri z Pauli: aut v̄sitatiōis Da rie sese comitantib;. et tunc cōgrue p̄dicari sermones de tali festo vel octaua cōuenien tes qui habent parte de sanct; copiose. vñ sup̄flueret h̄ sermone describere tertū hu/ iusmodi. Veruntū vltimū siue quartū ser monem h̄ describo: vt. s. cōtinuādo ad p̄di ctas dñicas: materiā de ania humana p̄se q̄mur. de qua plus gratum videt audien/ tibus p̄ hoc tpe p̄dicari.

De eadē dñica Sermo. iij. scz de anie rationalis immortalitate: et quib; modis d̄z sp̄ualiter mori.

Qui occides

Qui aut occiderit: re^o erit iudicā do. Matth. v. et i euāgelio ho/ die mo. Verba sūt ch̄i Jesu q̄ diuinā cha/ ritatē suam in hoc dare voluit ostendere er ga nos: q̄a mādauit nullū hoīem occidi si/ ne iusticie ordine morte corpali. et mltro for tius morte sp̄uali q̄ morit ania vel occidit. qz peior est mors anie q̄ corpis. Vñ san/ ctus Anf. in orationib; d̄t. Deus morit q̄ morte anie morit q̄ q̄ morte carnis morit. ois em̄ humana mortua caro aliqñ resur/ get. sed non ois ania mortua resurget. Et pei^o morit qui pdit vitam iusticie p̄ qd̄ p/ dit vitam brām: q̄ qui pdit istā miserā vi/ tam. Hec Anf. Deniq; qm̄ ania p̄ciosior est multo q̄ corp^o: vt d̄t Aug. li. lxxij. q̄/ stionū. Ideo qz de^o phibēdo occasione cor/ poris: multo plus phibuit occidere aiāz p̄ pctm̄. Vñ ch̄s dñs hoīb; p̄ponit dei p̄ce p̄tū di. Nō occides. Et q̄ hoc p̄cepto phi/ beaf etiā sp̄uale homicidū p̄ soli^o ire pec/ catū exposuit: vt patet in euāgelio. Ita/ qz de morte aie rōnalis q̄ tñ facta est a do imortalis fm̄ substātiā: in hoc sermōe agē tes: tria mysteria notabimus.

Primū d̄z essentialis immortalitatis. Scdm̄ dicit sp̄ualis mortalitatis Tertū d̄z exemplaris pbabilitatis.

Itē dicit q̄ inuauit p̄m̄. s. origiale. z p̄ h̄ mors aie: z ita i oēs mors. i. mort̄ obligatio p̄tr̄siuit. Ex h̄ accipite docum̄tū q̄ mulier z etiā vir dādo cām aborsus ex illicita occasiōe: puta nimia strictitudine uestiū lasciuarū: aut chorcis: aut forte ex luxuriando cū viro etiā p̄rio sola voluptatis causa: z h̄mōi grauit̄ peccāt. q̄ occidit̄ fetū i origi nali: nō solū in corpe extiguēdo s̄ etiā i aia p̄dēdo eternalit̄. E Nā magn̄ Albr̄ li. ij. de aialib; tract. j. c. ij. z etiā li. x. tracta. ij. d̄t q̄ multi sunt casus aborsus p̄cepti fe tus. Aliqñ hoc fit ex carnalitat̄is incōtinētia vel cōmixtione cum muliere pregnante. z p̄cipue si hoc fiat post octauum mens̄ sem completū. vicia p̄ncipio p̄ceptōis. aliqñ fit ex piculoso saltu p̄gnātis vel motu z agitatōe corpis. sicut solet fieri in chorcis. Aliqñ ex p̄cussōe q̄ sepe vir p̄curit p̄gnantem. Aliqñ ex casu ab alto. Aliqñ ex laborioso exercitio corpal̄i. Aliqñ ex forti passioe aie: sicut sunt timor vehemens aut irat̄urbatissima et tristitia magna. Aliqñ etiā ex nimio frigore aeris. Aliquando ex nimio calore balnei pluri Aliquando ex repletōe vehemēti z nausea plima. Decideo h̄ scripsim̄ vt caueat̄ aborsus. z sic mors aie p̄reca Albr̄ de secret̄ dicit q̄ etiāz sepe fetor magn̄: z p̄sertim fetor cādele extincte si nim̄ sit: ac tonit̄ fortis extiguētur fetū. Caue ergo zc. Secūda mors dicit̄ infidelitatis. de qua ch̄st̄ d̄t. viij. dicit̄ cuidā. Dimitte mortuos: hoc est infideles: sepelire mortuos suos. s. parentes z h̄mōi defunctos: prout exponit̄ Haxim̄ in sermone de martyribus. vbi dicit q̄ infidelitas mors est anime Tert̄ia est mors cordial̄ que occidit̄ animā: sicut est ira. De qua. j. Joannis. iij. Qui non diligit manet in morte. sc̄z aie. z sic est de proposito peccati mortalis cuiuslibet. Quarta mors dicit̄ verbalis. z hec fit plurib; modis. Aliquādo mētiēdo Sap. j. Os q̄ mentif̄ occidit̄ animā. z hoc potissime est in detractiōe. Aliqñ fit mala docēdo vel suggerēdo. Unde Auḡ sup illd̄ Joānis. viij. Ille. s. diabolus homicida erat ab initio: dicit̄ q̄ nō solū diabolus sed z homo homicida dicit̄: quādo malū erroris verbuz seminat̄ docens z dans p̄rimo occasiōē ad peccā-

dū. quia animā proximi q̄tum in se est occidit. sicut fecit z diabolus nobis. Quinta mors dicit̄ culpe actualis. vt supra Sapientie. xvj. Nam omnis culpa actual̄ mortalis est mors anime. Rhoma. vj. Stipendia peccati mors. Sexta dicit̄ exemplaris. s. quando quis malo exēplo alios occidit in anima. Unde Mart̄. xvij. ch̄st̄ dicit̄. Ne illi per quem scandalū venit. Et Auḡ. lib. de pastorib; ait. Qui in conspectu populi male vinit q̄ntum in ip̄o est euz a quo attendit̄ occidit. Propterea z Greg. xj. q. iij. p̄cipue. dicit̄. Tor moribus digni sunt plati quot in subditos prauitatis exempla relinquunt. Sic z de alijs. F Septima mors anime dicit̄ occasional̄ qua occidit̄ multipliciter. Primo ad peccādum cōpellendo. sicut domini cogūt alios ad faciendū malum aliquod. Secūdo ad peierandum prouocando. sicut de hoc p̄nanus casum. xxij. q. v. c. Qui compulsus. vbi Pius papa dicit̄. Qui cōpulsus a domino sc̄s p̄erat: vtr̄q̄ sunt periuri z dominus z miles. dominus quia p̄cepit̄ miles quia plus dominū q̄ animā suam dilexit. Et ibidem Auḡ. c. Ille (inquit) qui hominē prouocat ad irrationē z facit eū falsum iuraturū esse: vincit̄ homicidā. s. corporis. quia inquit duas aias sc̄z suam z illius occidit. Hec ibi. et patet. Tertio quis occasionaliter occidit animā se ornando: vt sc̄z cōcupiscat̄ carnaliter. vt patz in multis mulieribus z viris. z sic p̄riam animam z etiā aliorū occidit̄. Jaco j. Concupiscētia parit peccatū: z peccatū generat̄ mortē. Quarto occidit quis animā suam z suorū iniustas res illis heredib; relinquendo. qz omnes sc̄eter retinētes talia damnant̄. vt patet exemplū de vsur̄. c. Eū tu. z c. Tūa. Ultima mors q̄ occidit̄ aia d̄z infernal̄: Nā Ps̄. d̄t. Dors depascet eos. s. inferno positos. Q̄ magnede q̄ntū ve z verit̄ i etna morte oib; reprob; q̄s tu hōe deus nūc reuocas s̄z redire nolūt. B Circa tertū de probabilitate exēploz q̄. s. aia natura sube sue sit̄ immortal̄ s̄z p̄ p̄ctm̄ sp̄ialit̄ mortat̄. Notādū est q̄ multiplicib; exēplis istud p̄t̄ p̄bari. s̄m oēs leges. P̄rio q̄dem exēplis legis p̄bice. Nam p̄bi disputates p̄bauerunt et

dixerūt aiam rōnalem esse imortalem. Vñ Aristo. ij. de anima. dicit̄. Sepat̄ hoc ab h̄ tanq̄ corruptibile ab icorruptibili. Et idē li. de secretis secretorū ad Alexandrum dicit̄. Alexander noli appetere id quod est corruptibile z transitoriu. sed pere diuitias incorruptibiles: regnum eternum zc. Vñ multi philosophi legunt̄ q̄ seip̄os morti dederunt desiderio alteri vite. vt patet p̄ Aug. xxij. de ciui. dei. de Theoberto Platonis discipulo: qui legens libruz platonis de immortalitate anie quez appellauit̄ Pbedronem: se de muro p̄cipitem dedit̄ vt ostēderet desiderium habere alterius vite. Sic Marcus cato. Itēz Diogenes vt recitat̄ Tullius in de cūcilianis questionib;. Itē Zenon phus. Item Empedocles z multi alij arbitantes aias esse imortales: sibi mortem intulerunt. sed in hoc male fecerūt q̄ se occiderūt: tñ p̄tate anie imortalt̄ pbare voluerūt. Deniqz q̄ etiā male viuētes hoies in p̄nti male se habebunt in futuro: p̄bi etiam dictauerūt. nam Mercuri phs ait. Anime post dissolutionem corporis cogent̄ credere penis que in hac vita noluerunt credere verbis. Hec ille. Itē Platon in pbedrone dicit̄ sic Perfectus z purgatus hinc transiens cum deo habitabit. Et in Timeo idē ait. Anima est imortalt̄ z fm̄ q̄ vicerit̄ passiones vel victa fuerit p̄miabitur vel punietur p̄ hanc vitā. Hec ille. Hec sufficiant. Secūdo exēplis legis canōice: ex qua sufficiat illd̄ quod Ambrosius ait. xxij. q. j. ca. Nuptie inquit rēram implent: castitas paradysum. ergo anime viuēt in celo. Tertio exēplis legis ciuilit̄e. Nam vt habetur scriptum. E de inutilibus stipulationib;. l. ex eo. Omnia inq̄t que contra bonos mores vel in pacto vel in stipulatione deducunt̄ nulli mōēti sunt p̄pter. s. anime imortaltate. Doueāt̄ igit̄ dei clementiam quantū est possibile nostraz imortaltate donatē nature zc. Hec sufficiant. Quarto exēplis legis theologice: in qua omnis scriptura z oim̄ doctorū catholicorū sn̄ia ac fides vera vniuersaliter p̄fitef̄ in simbolo di. Qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. q̄ h̄o mala in ignem eternum. ergo anima est p̄petua. Ad id aut̄ faciūt̄ p̄mo exēpla mar-

tyrum q̄ nullo modo cū tāto seruire mar- tyru sustinissent nisi meliorem vitā in futuro expectassent p̄petuam. vt dicit̄ Haximus in sermone. Sc̄do exēpla resuscitatorū tā in ve. q̄ in no. te. p̄ sc̄os z p̄ ch̄m. Si em̄ aie taliū fuissent euz corpe mortuo annihilate: sequeret̄ q̄ postea cū resuscitati sunt sicut Lazarus z alij nō eadem ania resuscitata fuisset sed alia aia de nouo fuisset in singul̄ creata. q̄ est absurdū z falsissimū gr̄e. Tertio exēpla visionū. Nā legit̄ q̄ aie Petri z Pauli ap̄loz post mortē vise sūt z apparuerunt indute veste p̄clara z coronis fulgentib;. Aia aut̄ Pauli apparuit Herōi vt pbaret se viuere post mortē. sic p̄miserat̄ eidē h̄ pbatur̄ vtz in legēda eoz. Dulcorū etiā aie sc̄oz legunt̄ q̄ post mortē vise sūt deduci in celū. vtz de aia sc̄oz Martini ep̄i. Pauli p̄mi heremite. Ludouici ep̄i piscopi. Frāsc̄i z aliorū. Deniqz z multoz puoz aie vise sūt q̄ p̄ mortē ducte sūt ad inferna. de q̄b; p̄tz in historijs. Hec sufficiant̄ enarrare q̄t z q̄nta de h̄mōi habent̄ exempla Sup oia aut̄ exēplū clarissimū h̄m̄ d̄ ch̄sto iesu d̄no q̄ sc̄ia die r̄surrexit a mortuis z ascendit̄ in celū sit̄ cū oib; sc̄is aiab; comitātib;: relictis aiab; reprobis in inferno p̄petuo cruciādis. Q̄ p̄ctō: misime noli decipi z errare: noli te eternaliter p̄de re s̄z age p̄niam. ama deū vt h̄ sit tibi in p̄petuū. Rogem̄ q̄ d̄m̄ zc.

Sequitur dñica. vj. post Penteco. Ser. I. sc̄z de misericōdie dei consecutione: p̄prietate z manifestatione.

In turba

multa esset cū Iesu nec h̄rent qd̄ māducarēt: puocat̄ d̄z sc̄ipul̄ ait ill. Misereor sup turbā Mar. viij. z in euāḡ hodie. I Ch̄s d̄ns verus de⁹ z ver⁹ hō de genere David p̄ Mariā p̄ginē descēdēs vtr̄q̄ fm̄ vtr̄q̄ naturā miā plen⁹ erat. Nā ex q̄ erat de⁹ z deo p̄nū ē misereri. q̄ p̄nū sibi hoc erat vt misereret. sicut p̄nū est hōi ridere. igni calefacere zc. Item ex q̄ erat hō ex p̄p̄te David. q̄. s. david i sc̄tura d̄ miā p̄mē dat̄ magnifice. j. Dacha. ij. David in sua

Domínica. VI. post Pentecostes

miseriordia psecutus est sedem regni in se-
cula. z sic etiā naturalr i hūanitate icitā ha-
bebat misericordiam z clementiam. quia
eius mater virgo gloriosa Maria ex pge-
me Dauid descendens erat super omnes
mitis z clementissima: pietate plena vt ca-
nit ecclia. Sed qm pbs. ij. phycorum dic.
Natura est vis insita rebz similia ex sūbibus
pducens. ergo ex pñssimo deo patre pñssimū
mus deus filius ab eterno genitus fm di-
uinā naturā. atq; idem fm hūanitatē ex
pñssima matre ygene oriens erat sūme mi-
sericors. ppterca merito ait. Misereor sup
turbam. i. hominum. vt patet in euangelio
cuius textus est

In illo tempore Luz turba multa esset cū
Iesu nec hēnt qd māducarēt: pūocat; dī-
scipul; ait illis. Misereor sup turbā. qz ecce
iā triduo sustinet me nec habēt qd mādu-
cēt. z si dimiserō eos ieiunos in domū suāz
deficiēt in via. qdam em ex eis delōge ve-
nerūt. Et rñderūt ei discipuli. Vñ istos po-
terit qd hic saturare panib; i solitudine. Et
interrogauit eos. Quot panes habetis? Qui
dixerunt. septē. Et pcepit turbe discumbere
sup terrā. Et accipiens septē panes: gratias
agens fregit z dabat discipulis suis vt ap-
ponerent. z apposuerūt turbe. Et habebāt
pisciculos paucos: z ipos benedixit z iussit
apponi. Et manducauerunt z saturati sūt.
Et sustulerūt quod supauerat de fragmen-
tis septem sportas. Erant autē q māduca-
uerāt qñ quattuor milia hoīm. Et dimisit
eos. Marc. viij. Ex quo in hoc euāgelio
chrs dñs tā pbo q factō ostendit suam mi-
sericordiā erga turbas hoīm in reficiendo
p septē panes qrtuor milia. Idcirco iuxta
hoc de misericōdia dei tria mysteria declara-
bim; in h; sermone.

Prīmū dz meritozie psecutiōis.

Secūm dz diuine appropatiōis.

Tertū dz māifeste dñōstratiōis. R

Circa pñmū de merito

na psecutiōe Inqrendū est qliter possit hō
mereri vt dei misericōdiam psequat. Ad qd no-
randum vt etiam euāgelio satisficiamus
sicut mystice elicere possumus ex ipō euā-
gelio edocemur quales hoīes merent con-
sequi misericōdiam a deo z christo Iesu. Nam

euāgelium dicit sic. In illo tpe. s. etatis chri
anno. xxxij. sub die. xij. kal. Julij. s; Gulle-
rimū. hoc est qnta die ante feitu natiuitatis
Joan. baptiste. seqtur. Cum turba multa
esset cū Iesu zc. Notandū ergo q pcepit
insinuant sex turbe hominū que scz miseri-
cordiā psequi a christo pmerent. Prima
turba: salutē desiderantiū. Vñ Matt. xv.
scribit qste turbe multe q venerāt ad Iesū
adduxerant secum multos claudos cecos.
mutos. debilesq; z piecerunt eos ad pedes
Iesu desiderantes scz salutem corporalem
z etiā spiritualem illoz. Et christus misē
illoz curauit eos. z sic turba laudabat deū
Dixeruntq; cum Iesu p triduum pre de
siderio verbi dei. vt patet ex hoc etiam euā-
gelio q docemur desiderare misericordiam
a deo si volum; cōsequi. Proinde Chry-
sosto. super Mattheum querit. Quare de-
us aliquos punit fm iusticiam z non fa-
cit eis misericordiam. Et rñdet: qz cōpellit
Vnde dicit. Deus iustus z cum magno
dolore cōpellit peccatores damnare. Nō ei
sic dolet q ab eis offendit sed quia cogitur
aliquē perdere q omīs cupit saluare zc. De-
inde querit dicens. Cū in potestate sua de-
us habet pdere z saluare: qd eum inuitum cō-
pellit? Rñdet. tu homo qui non desideras
misericordiam dei Nam sicut q desideram-
ti misericordiam denegat crudelis est. sic q
nō desideranti misericōdiam pstat iniust; est.
Deinde qrit. Quis est homo qui nō deside-
rat misericōdiam dei? Rñdet. Tu qui permanes i
petis. Desiderare em misericordiam dei est
conuerti ad deum. Ille em desiderat misē-
ricordiam dei qui timet iram dei. qui autēz
non timet non desiderat sed contemnit. hec
ille. Secunda turba verbum dei auditi-
entium. Nam hec turba cum christus misē-
tus est. per triduum non recessit a chro pdi-
cante. sed audierūt verbum dei donec omīs
abos quos secum tulerāt iaz psumpsissent
vt dicit Chryso. z sic misericordiam chri-
sti pmeruerunt. In quo z nos docemur q
si volumus misericordiam consequi a christo
verba dei libēter audiamus. Vñ Prouer.
xxvij. Qui declinat aurez suā ne audiat les-
gem oratio ei; erit execrabilis. hoc est. non
meretur misericordiaz. Exemplū habem;
de Achab. q cum esset maxim; peccator et

Sermo

XIII

deus cōminat; fuisse sibi p Helia q ipm
cū sua tota posteritate deleteret: audito pbo
dei ab Helia se hūiliauit z misericordiam
meruit. Idem patet de ninuitis. Ter-
tia turba penitentū. quod notat in euāge-
lio cum dicit. Misereor sup turbam: qz ec-
ce iam triduo sustinet me. Per hoc qppe tri-
dium significant tres partes penitētie. scz
contritio: confessio et satisfactio. Vñ Hie-
ro. xxiij. di. Diaconi sunt. in fine dicit q si nō
conuertimur inquit sed in peccatis perdu-
ramus assidue peccantiū nō miseret deus.
Hec ille. Et sic patet. Quarta tur-
ba patienter aduersa sustinentiū. Ideo di-
citur in euāgelio: sustinent me. s. patienter.
Vnde Abachuch. iij. Cū iratus fuer; do-
mine. s. castigando me p peccat;: misericor-
die recordaberis. Vnde Bern. O bōe Je-
su cū sentio te iratū: spero te ppiū. Hec il-
le. Vnde sanctus Martinus epus dñi fu-
isset p latrones spoliat; z ligatus: ac vn;
latronū securim in caput eius vibrasset: al-
ter ictū ferētis dextra sustinuit. Et tādēz
interrogatus an timuisset? Rñdit nunq; se
ita securū fuisse. qz sciret misericordiam dei
maxime in tentatiōibus affuturā. Hec i le-
genda. O q hō qñ te vides a deo castigari
infirmitate aut alia aduersitate: patienter
fer z spera misericordiam. Quinta turba ē
opa misericordie exercentiū. nam Matth.
v. Beati misericordes quoniā ipi miseri-
cordiā consequuntur. Exemplū de Magda-
lena Sacho z Mattheo zc. Et hoc i euā-
gelio patet. qz iste turbe magne misericordie
opus faciebant infirmis dñi illos portabāt
ad chm p sanitate: z tādū omnū. sanita-
tē expectabāt. Sexta turba sanctor; suf-
fragia exorantiū. Nā multi p sanctor; pzo-
cūna pcpue p beatā virginem legunt etiā
in extrēis obtinuisse misericordiam a deo. Ex-
emplū autē in veteri testamēto de Moyse
qui orādo pro populo israel cum de; vellez
populū delere misericordiam obtinuit. Exo.
xxxij. Itē Gen. xvij. dixit de; Abrae q cū
uitatib; sodomoz vellez misereri si decē iu-
sti inuenirent i ea ppe illos decē iustos. Et
hoc chrs i euāgelio isto designauit. dū nō
nisi p sanctos suos discipulos voluit istis
turbis panes z pisces apponere. z sic me-
diante ministerio illoz; homines reficere.

Ergo hō discet hec pdicta vt nouer; his
modis misericordiam dei psequi. s. salutē deide-
rādo: pba dei audiēdo: penitēdo: sustinen-
do z sic de alijs. O q misericors est de; q no-
bis vult parcere ppe suos scōs

Circa secūdū de appro-

priatōe diuina. Ex quo Greg. in collecta vt
ait z ecclesia canit. Deus cui ppiū est mise-
reri semp z parcere zc. Proinde occurrit q/
sto. Quare deo sup oia attributa magis ap-
propat misericōdia. Cū em (vt ait Aug. de tri-
ni.) oia diuina attributa sunt ecclia. s. qz de;
eque est sapiēs: bonus: iustus: potēs zc. sic
z misericors. Virū ergo est cur sibi p alijs
huiusmodi attributis appropat misericor-
dia. Sed ad hec respondet q potissime h
est tripli ratione. put colligit a doc.

Prima ratio complacētie.

Secunda pfulgentie.

Tertia voluntarie sufficientie.

Prima rō ppe quā misericōdia dicit dei ppiū est
rō cōplacētie. qz deo pl; cōplacet vt agat
fm misericordiam q; fm merā iusticiā. Vnde
Ezech. xvij. Nunquid voluntatis mee est
mors impij dicit dñs. z nō magis vt puer-
tat a vijs suis z viuat. Ideo qz z Hiero. d
pe. dist. j. c. Quia inqt diuinitatis natura cle-
mens est z pia: magisq; ad indulgētiā p/
na q; ad vindictā: ideo nō vult mortē pec-
catoris sed vt magis puerat z viuat. Hec
ille. Ad idē est Esa. xxvij. di. Irascet dñs
vt faciat op; suū. s. iuste puniēdo pctōres.
sequit. Alienū est opus eius vt opef opus
suum. i. opus iusticie. pegrinū est op; ei; ab
eo. Vra sup hec dicit q hec ideo otumf.
qz punire nō est ppiū deo: nec est ex sua cō-
ditiōe: s; ei; ppiū est misereri z parcere. pu-
nire aut puenit sibi p accidens. s. ppe hoīm
maliā. hec Vra. Exemplū. Apis ppiūz
officiū est mellificare. sed q pungit dū mo-
lestat h est sibi alienū vel p accidēs. Itē lux
solis habet ex se ppiū illuminare. sed q le-
dit egros oculos hoc est sibi alienū z p acci-
dens ppe oculo; egritudine. Nā Sec-
cunda ratio est: quia in omni ope dei licet
currat iusticia simul cū misericordia. qz ni-
hil agit nisi iuste. tamen misericordia semp
placet. iuxta illud Psal. Suauis dñs vni-
uersis: z miseratōes eius sup omnia opera

Domínica. VI. post Penteco.

eius. Hoc ostēdit Primo in mūdo isto vbi solem suūz facit oriri super bonos z malos z pluit vtrisque. **Matth. v. z tñ pctōz nō est dignus pane q̄ vesat: vt dicit Aug. Irē licz aliqñ castigat ppter pctā: tñ vt testatur Psal. nunqd obliuiscet misereri de?: aut cōtinebit in ira sua misericōdias suas: q. d. non. Secōdo ostēdit in celo. vbi remunerat sup condignū. Tertio i inferno vbi punit citra condignū: cū p pctis demerent mali mlt̄o maiora supplicia z annihilatōez totalē. Unde **Thren. iij. Misericōdie dñi qñi am nō sumus cōsumpti zc. p̄ p̄ca misericōdia digne appropriat deo. Tertia rō est volūtariē sufficientie: quā ponit Aureo. in cōpen. li. j. ca. vl. dicens. q̄ ex quo nihil req̄rit ad cōplendū opus misericōdie nisi volūtas dei: qua cui? vult de? miseret. Rho. ix. z h̄ facit deus ex seip̄o nullis meritis p̄cedentibus q̄tū ad donū p̄me gratie cōferendūz. sed quia ad cōplendū opus iusticie puniētis req̄rit aliqd ex pte hoīs. s. exigētia culpe z demeritorū pene. Ideo iusticia nō potest sic appropriari diuine bonitati sicut misericōrdia. Exemplū ad hec ponit fm sniam **Tho. sup. iij. di. xlvj. q. ij. ar. ij. vbi dicit q̄ si aliq̄s sibi p̄p̄iū alicui exhibeat qd nō debet illi h̄ nō fit p̄ ordinē iusticie. sicut si rex alicui sua bona cōscaat liberalit̄: h̄ nō est cōtra iusticiā sed pot̄ est clemētie z liberalitatis in rege donante militi tāta bona sua z possessiones. Sed si rex auferat ab aliq̄ id qd ei debet. quia iuste illi? est: h̄ p̄ iusticie ordinē est. Deniqz si rex alicui inferat penam quā ille nō meret. p̄ iusticiā ē. Sicut legimus d̄ Achab rege qui abstulit vineam Naboth z insup occidit illū. Sic est in p̄posito q̄ sc̄z si deus aliquē sine demerito culpe illi? puniret vel dānaret: repugneret iusticie. ideo ordinata potētia deus huiusmodi nō pot̄ facere: sed q̄ alicui det q̄tū am ex liberalitate clemētie z misericōdie sue: h̄ non est contra iusticiā. **Ad id theologi doctores inter quos **Richar. sup. iij. dist. xlvj. q. ij. puleros casus tractāt. Pri mus casus ē. Si de? veller b̄m̄ Petrū aut Paulū aut quēcumqz b̄m̄ in celo existētē dānare: posset ne hoc ordinata potētia: nā de absoluta potētia nō est dubiū qñ posset sed non vult. Rūdet ibi **Richar. et conq̄z.************

sanctus **Tho. q̄ ordinata potētia de? hoc nō possz facere: qz h̄ nō pot̄ z decere suā bonitatē. Nā illō qd rōnales creature. s. āgeli boni z b̄ri meruerūt: h̄ ē etnā b̄ritudinē: nullo mō pot̄ salua iusticia de? auferre ab eis. nec potētia ordinata pot̄ h̄ de? velle. **Q̄ q̄ntū habem? gaudere de tali bonitate dei q̄ nō pot̄ malū velle bonis. Secūdo casus est de eisdē. Nunqd de? possz reducere ad hāc vitā mortālē b̄rōs i q̄ possent illi peccare z dānatōem vitz demereri p̄p̄tūz: Rūdet ibidē **Rich. q̄ etsi hoc possz. s. potētia ordinata vt illos reduceret buctū nō possz ordinata potētia: salua iusticia: claram dei v̄sionē a b̄ris auferre. Et sic illa salua manēte sc̄z dei v̄sionē si reduceret deus aliq̄ quē beatū ad vitā istā: nullo mō tal' b̄rōs posset peccare. qz vt **Bern̄ dicit i epla ad fr̄es de mōte dei. Tāta est felicitas diuine v̄sionis q̄ impossibile est videri summū bonū z nō amari. Hec ille. Vñ patet q̄ b̄m̄ vel saluatū de? salua iusticia de potētia ordinata nō pot̄ dānare. sec? est de potentia absoluta. s. nunqz vult illa vti. p̄ iusticiāz enī facere nō pot̄ nec velle. Tertio casus Quid de dānatōe: Et dicit **Rich. ibidē q̄ deus dānatū: puta Judā vel caiphā posset saluare. sc̄z ordinata potentia si veller: qz hoc posset suā concedere bonitatem. Nam posset tali facere sicut z fecit **Traian? no per oratiōem sancti **Bregorij. z sic reduciendo ad vitā istā optime posset dare adiutorū quo ille posset velle penitere. Et sic deus remittendo peccata p̄t̄ que obligat ad penā eternā saluare illū posset. sed h̄ nū q̄ fieri. Hec ex **Richar. **Q̄ q̄ mira dei bonitas. **Q̄ tu pctōz noli p̄temere: s. age penitentia vt salueris. **P**********************

Circa tertiu de manife

sta demonstratiōe magnitudis misericōdie dei. Notādū q̄ imēsa benignitas z misericōdia dei manifeste mōstrata est in effectibz. s. p̄cipue decē. Priō in redēptōis pietate. vñ **Castro. sup. ps. dicit. Quis enarrare sufficiat q̄nta sit dei misericōdia vt filium de celo dederit: z terreno corpe induerit z p̄ nostra redēptione exposuerit. Hec ille. Item **Anf. li. Cur deus homo. dicit. Quid misericōdius intelligi valeat q̄ p̄ peccatoz eternis****

Sermo

XIII

tormentis deputato z nō h̄nti vt se redimat de? p̄ dicit. Accipe v̄nigenitū meū z da eū p̄ te. Et ip̄e fili? dei dicit. Tolle me z redime te. Hec ille. Secōdo in expectatiōis loganimitate. quot nēpe vicij s offendit q̄ti die de? a nob. z tñ de? expectat paciētē vsqz ad mortē vt cōuertamur. **Ezech. xvij. Nolo mori. pec. sed vt ma. p̄uer. z vi. Bern̄. q̄ liberalis q̄z gratuita est sup me misericōdia tua dñe. ego peccabam z tu dissimulabas. ego nō p̄tinebam a sceleribz z tu ab vltione abstinebas. plongabam ego multo tpe iniquitatem meam: z tu dñe ploncasti pietatez tuam. Tertio in subuentiōis multiplicitate. quoniam peccatozibz q̄ sunt dei inimici subuent quotidie multipliciter conseruando in vita. a periculis sepe cauendo. victum z vestitum: diem z lucem ac pluuias dādo. zc. **Bern̄. **Q̄ clementissima circa filios **Adā diuine recordatio pietatis que sua beneficia largire nō desinit. nō solum vbi nulum inuenit meritum sed plerunqz vbi totum videt p̄trariū. Quarto in pulsatiōnis benignitate. qm̄ nō solū expectat subueniēdo sed p̄tinue pulsat pie reuocādo a peccatis **Apocal. iij. Ego sto ad ostium z pulso. Quāta nēpe misericōdia deit charitas ch̄ri p̄tinue pulsantis z reuocantis ne peream? adeo q̄ etiam dum miser pctōz non aperit ch̄risto cor suum vt ipsum per gratiam susciperet: nihilo minus non recedit nec cessat pulsare. Quinto in inductionis copiositate. Nam non solum pulsat sed multis modis induat vt conuertamur z non pereamus. nunc per inspirationem. nunc per scripturas z p̄dicationem vel p̄m̄i exhortationem. nūc p̄ timorē mortis. nūc p̄ cōmitionē gehēne. nūc p̄ p̄missionēz vite eterne. nunc per aduersa mundi. vnde. **Bre. di. Mala que nos hic premūt ad deum ire cōpellūt. Hec oia facit ex misericōdia. Sexto i remissiōis celeritate. qz statim vt pctōz conuertitur a pctis veraater: deus sibi condonat peccata. **Ezech. xvij: Quacumqz hora ingemuerit hō nō re. o. iniqua. **Q̄ mira pietas: nō dicit: quo anno vel die sed quacumqz hora. imo in momento. Septimo in amoris charitate. quia nō minus amat deus hominem qui a multis z magnis pctis p̄uersus fuerit q̄ aliquē iustum. hoc intelli****************

gendo quo ad p̄m̄iūz essentialē fm̄ Bona uētū. Sed q̄ post multa peccata plus diligit deū penitendo: hunc deus plus diligit q̄ iustum: minus diligentē deum. sicut patet de **Magdalena que p̄fertur multis virginit. similiter de **Paulo. vñ **Aug. in quodam sermone dicit. Nō q̄ peccauit: sed qui in peccatis p̄seuerauerit: odibilis est deo. Bern̄. Quid dicā o **Iesu bone de tua misericōrdia q̄ nō min? pctōz ē p̄uersum diligit q̄ innocentē. Hec ille. Octauo in susceptiōis assiduitate: qz quotienscumqz q̄s pctōz p̄uertit: toties deus illum suscipit i grām. vñ **Matth. xvij. ch̄rus dicit. Non dico septies s. septuagies septies. vbi nūer? determinat? ponit pro indeterminato. i. totiens q̄tēs conuertit etiā pl? q̄z millesies.**********

Nono in punitiōis minoritate. qz etiā dāmnatos punit de? citra p̄dignū vt p̄z s.

Decimo in remuneratiōis sublimitate qz vltra cōdignū remūerat. vt sup tactū est **Q̄ ineffabil' dei misericōdia. **Exēptū****

p̄ finali ponā? qd legit' **Chromata martiniana ac alijs: diuulgatūz p̄stat **Rhōme. s. q̄ **Siluester papa sc̄s noie **Gilbert? natiōe **Ballie? cū fuer? fuisse monach?: tādē dimisso mōasterio homagiū fecit diabolo vt sibi ad votū oia succederēt. qd diabolo p̄misit implere. Iste obsequijs diaboli insistens frequenter sup desiderijs suis cum eo loquebat. vnde in scientia mūdāna p̄fecit z famosus extitit. adeo vt i ep̄aturz **Reḡ meū. postea **Rauen. postremo fauore ip̄e ratoris. p̄uāte diabolo in papatū est p̄uect? in q̄ regit ānis q̄tuoꝝ. z q̄sūt a diabolo q̄dū vīueret in papatu. Rūdit ille. q̄ q̄dū veller celebrare in hierl̄m. qui gaudius est sperās se nunqz ituz. in hierl̄m ultra mare. sed diabolo? deceptor sequaciū suoz q̄ndā capellā vrb̄ rhōe vocatā hierl̄m dno tare intēdebat. itaqz cū ip̄e papa i q̄dragesima i capella dicta hierl̄m celebraret z strepitū demonū audisset p̄sensit mortem sibi adesse z ingemuit sceleratissimus. tñ de mia dei sperās reuclauit coram oibz pctiū suū. z p̄ p̄nia iussit membra oia sua q̄b̄ obsequiū diabolo p̄stiterat p̄scidi z post mortem quibz dari ad deuorandū. z deinde trūcum corpus mortuum super bigam ponit. z vbi cumqz animalia p̄ducerent z sisterent**************

Domínica. VI. post Pentecostes

ibi sepeliret. quod et factum est. sepultus quod est in Latino episcopo. Et in signum misericordie psecute sepulchrum ipsius tam extumultu ossium quod ex sudore olei. et ut dicitur ab aliis bus ex signo quod dederat de corde si illud de mones non exciperet vel aues non deuorarent p sagium bonum misericordie dederit pape mortuo. Quod pctor lauda tu deus p tanta misericordia et esto in spe securus agendo pniaz Rogemus quod dominum Iesum ut det nobis misericordiam et gratiam etc.

Dñica eadē Sermo. II. scz de misericordie dei pmpitudine. sed puerorū hoim in di gnitate et d magnitudine.

Misereor sup

m

per turbam quia ecce iam tri duo sustinent me. Mar. viij. et in euāgelio hodierno. Verba sūt saluatoris chri in quibus ostendit suam magnā misericordiam erga genus humanū. Ubi aduertamur charissimi quod postquam homo peccauerat ptra deū et iram dei incurrerat: omnia psequē ceperat hoicem multiplici miseria affligendo in hoc mūdo. scz estu. frigore. labore fame siti. et hmoi multis. Plima autē erant pcepta quod nullo modo cōpatiebantur hoī peccatori. Primo mors quod omnes sine psonaz acceptione deuorās ad infernum ducebat. Secūdo celū. quod nullū suscipiebat sed omnibus clausus erat. Tertio angeli. quod amias hominum in celo deportare recusabant. Quarto demones quod etiam modonō cōpatunt sed omnes deuorare volunt p pctm. Quinto Iesū p se deus bñdictus quod recōaliari hoī differebat. Sed postquam deus ex misericordia hoī pdescendit et incarnatus est: omnia sūt mitigata. scz mors. quod nullū nisi malū rapit ad infernū. sed ut de iustis ps. dicit. Preciosa in p̄spectu dñi mors scz eius. Itē celū manet apertū. angeli quod deducūt bonos in celū et diabolus licet nō cōpati velit: tamen non potest vincere nisi uolentem sibi p̄sentire in pctō ut dicit Isidorus et Grego. Proinde iam in nouo testamēto chrius dñs uoluit ostendere suā misericordiam. dī. Misereor sup turbā scz hoim etc. et p̄t in euāgelio. Et de hoc p̄uidens ps. psalmo. xxxij. dicit. Misereor

dia dñi plena est terra. quod potest poni p alio themate. Itaqz de misericordia dei tria mysteria declarabimur in hō fmo.

Primum dicitur p̄ssime p̄mpitudinis.

Secūm dicitur p̄uerse inepitudinis.

Tertium dicitur in mēse magnitudinis. R

Circa p̄muū de p̄mp̄tū

tudine scz misericordie dei: quoniam ut Aug. ait. tam p̄mpte deus misereor hominē quod tardus est pctōi accipere a deo ueniā quod ipi deo tradere quod festinat reū absolueret a tormento p̄scientie sue sine omni mora dūmō ille penituerit. Scz quiritur hic Unde hoc est quod bñdictus deus ad miserandū hoibz est summe p̄mp̄ssim? Et ridendo ad hoc plime tradunt rōnes: ex quibus deus bonus inclinatur ad miserandū p̄mp̄ssime. Prima rō dicitur amorositatis. quod deus tā bonus est quod quantum est ex se omnes amat et nullū odit. Sap. xj. Diligis oia: et nihil odisti eorū que fecisti dñe. Et. j. Joā. iij. De charitas est et quod manet in charitate in deo manet. p̄pterea deus nō potest facere ut nō misereor penitenti. Uñ Aug. li. lxxxij. q̄stionū dicit. quod deus oia potest sed nō potest misereri gemitibus peccatorū quod ad se uertuntur. Quare hoc: quia bonitati sue nō p̄deceret hoc. ut sequit hac scda rōne. Scda rō dicitur benignitatis. quod deus est tam benigne i. bñ ignite bonitatis quod oibz se que rentibus se cōicat et nulli se denegare decet. Nam de ratione bonitatis est se cōicare uel le oibz eo quod plus. j. Ethic. dicit. Bonū de quanto cōmuni de tanto diuini. p̄pterea tēste chri Luc. xj. Dñs quod quirit deū inuenit. Exemplū ad id ponit fin dicitur Dionysij. li. d diuini. no. iij. quod scz sicut sol circumquaqz per mundum emittit suos radios ad oia lucis capacia fin p̄portionem illuminandorū sic deus sp̄ cōicat radios sue bonitatis uel p̄ quā oia p̄sistūt. Uñ sic ad solē quocūqz aperit oculos ipsius lucem habet. p̄mp̄tam ad clarā uisionē: nisi aliunde ex parte hominū assit impedimētū. sic in p̄posito. Hinc Ambro. dicit. De bōitate dei nō sufficio admirari: eo quod tāta est quod peccatori penitenti et deum querenti non potest non p̄cere. Et sic patet. S Tertia ratio dicitur demētissime pietatis. Nimirum inter homines magna est clementia paternalis pietatis. sed nunquid maior est pietas maternalis quod pa-

Sermo

XIII

ternalis. Rūdet plus. viij. Eth. quod matres plus diligūt filios. et p̄sequēs plus cōmpatiunt eis quod patres. tum quod ut ibidez philosophus dicit: certiores sunt de eis quod scz ipos genuerunt tum quia plus laboris habuerunt matres circa filios quod patres. Dec. vij. Eth. li. Scz uideamur quod pietatis deus fecit qui ut ostenderet suam pietatem oimōdam: assimilauit suam clementiam nō uinistatū pietatū sed utriusqz. Primo pietati paterne dicitur p̄ss. Quod misereor pater filiorum misertus est dñs n. se. Secūdo assimilauit pietati materne. Et. xlix. Nunquid obliuiscit p̄ter mulier infantem suum ut nō misereor filio yteri sui. Et si illa obliuiscit fuerit: ego non etc. Reuera quod nunquid dei misericordia nos dimittit etiā cum peccatores sumus? si cōuerſi non dseramus eam. Quarta rō dicitur diuine p̄prietatis. quod ut Greg. dicit i. col lecta et ecclia canit: deo p̄p̄riū est misereri sp̄ et parcere. ideo non potest negari querentibus misericordiam quocūqz in p̄nti: etiam cum flagellat et iratus est. iuxta illud ps. Nūquid obliuiscit misereri deus aut continebit in ira suam. q. d. non. T Quinta ratio dicitur experientie nostre infirmitatis. Pro quo Notandum quod medicus quocūqz potest scire infirmitatem alicuius et eius graues passiones tripliciter. Primo per solam theoriam scientiam. legendo scz in scripturis. et talis medicus minus compatitur infirmo. Secūdo potest scire p̄ scientiaz p̄actū: cam: in signo scz et per exercitacionem lōgā circa tales infirmos. et hmoi medicus magis est misericors. quia in multis cognouit et expertus est examinando grauitatem talis infirmitatis p̄ signa magni genitus infirmorū et molestie illorum. Tertio potest scire per experientiam scz in corpore p̄prio eo quod et ipse medicus passus est aliquā p̄mitem infirmitatem. et talis summe misericors est et cōpatit infirmo. Sic sp̄saliter deus ante incarnationem nouerat nostras miseras et infirmitates t̄mmodo speculari p̄ sapientiaz in libro uite eterne. p̄pter quod tunc non exhibebat nobis hominibus tantam misericordiam sed seuerē peccatores puniebat. ut patet in diluuiō quod p̄ peccato carnali oēs homines et pecora et uolantia deleuit. Et sepe p̄ uno peccato multos occidit. ut p̄ idola

tria vituli penit p̄ Leuitas. xxij. milia hominum Exodi. xxxij. Item p̄ sodomia sumy merſit quinqz ciuitates cum uillis suis et cū pueris et oibz. Sed postquam deus incarnatus est et in seipso expertus est nostras miseras. scz famē. sitim. fatigas. dolores et mortem: iam hominibus magis passionē et misericordiam exhibet. Uñ Heb. iij. Nō habemus pontificem talem qui nō possit cōpati infirmitatibus nostris. dicitur em̄ ex his que passus est etc. Sexta rō dicitur fidelissime p̄tatis. quod ex quo ipse deus est fidelissim⁹ in oibz promissis et ueracissim⁹. et ipse promissit misericordiam oibz penitentibus. Ezech. xviij. ergo hoc omnino implebit. Imo ut christus ait Matt. xviij. Celum et terram esset factilius transire quod uerba christi p̄terire. Proinde etiam si quis in extremis uite sue peniteat uere misericordiam a deo p̄sequer. quia ipse promissit. Ideo quod glo. sup. Joan. ij. dicit. Deus natura misericors paratus est saluare p̄ clementiam quos non potest saluare p̄ iusticiam. Sed p̄pterea non debet homo differre penitentiam uel conuersionem suam ad extremam horam. quia dubium est an tunc uere peniteat. Unde Augustinus de peni. dist. vij. in principio dicit sic. Siquis positus in ultiā necessitate sue egritudinis uoluerit accipere penitentiam: vadit hinc fateor uobis non illi negamus quod petit. sed non p̄sumimus quod bene hinc exit. penitentiam dare possumus. securitatem uero dare non possumus. nūquid dico damnabitur: sed nec dico saluabitur. uis ergo a dubio liberari: age penitentiam dum san⁹ es. Hec ille. U Septima ratio dicitur infinite maiestatis et magnanimitatis. Est enim regula generalis quod procul est a magnanimitate cupiditas ultionis ut dicit Ambrosius. Quanto quis uirtuosa magnanimitate p̄cellit: tanto promior est ad indulgendum. Et patz multiplex exemplo. Primo in apibus. quia rex apum aculeum nō habet nec se vindicat de apibus offendentibus p̄prio suo aculeo ut dicit Ambro. in hexameron. Secūdo in brutis animalibus. Nam leo a catulo latrante. puocat non se vindicat. p̄pter suaz magnanimitatē et canis uilitate. sed canis cum sit animal uile statim se de cane altero vindicat. Deniqz leo parcat

prostratis. Un Amb. in hexame. dicit. Luz a leone inuaderis prosterne te coram eo. Si autem ab uiso: sedet transtet. Si ab auro: proiaceas in terrā z euades. Hec z plura ibi. Tertio pater in hominibz. quia uiri magnanimi ad indulgendū sunt faciles. quomam ut Seneca dicit. honestū gen^o uindictē est ignoscere. S; ecōtrario videmus q mulieres eo q sūt uiltiores z fragiles: sūt ad uindictā faciles. Eccl. xv. Non est ira sup irā mulieris habem⁹ q ppositū. S; qm deus est oipotēs z infinite maiestatis z magnanimitatis sanctissime. ideo nras iniurias paruipendit. Et si recognoscim⁹ penitendo z pstramus nos supplicando: statim remittit ppter suam maiestatis bonitatem Sap. xj. Misereris oim dñe qm oimā potes z dissimulas peccata hoim ppter penitentia. Ambro. li. de offi. Deus cū sit oipotens sola sue misericōdie ligat z vincit pietate. O q tu homo recurre ad di misericōdiam agēdo penitēciam. ecce deū. pmpptuz habes ad indulgentiam. X

Circa scdm d puerforū

hoim ineptitudine: exq dicitū est in pcedenti articulo q deus est sume pnus ad misericōrdia z qm videmus q nō oēs capiunt dei misericōrdiam: eo q sunt indigni z inepti vel indispositi ad eam Inquirendū est ergo Quales homines sunt inepti z indigni ad dei misericōrdiam cōsequendā q ad antiā a peccato liberandā. Ad hec ex scriptura z doctorū dictis recolligendo notemus q pcpue septem sunt tales. Primi sunt de sperati misericōrdia nō querētes nec petētes. Nam ut Chrys. dicit Si sit q inuocet scz dei misericōrdiam: erit vtiq q exaudiat. S; qm tales multi sunt q nolūt petere vtpote desperati: ideo eoz culpa est q nō dabitur eis: cum deus patius esset ex se oibz dare. vñ Eccl. xvj. Nō exorauerunt p peccatis tuis antiqui gigantes. ideo non est miser⁹ illis. Secundi sunt obstinati deum non timentes. Eccl. i. Qui sine timore est non poterit iustificari. Et ca. iij. Cor durum male se habebit in nouissimo. Ergo q male se hnt q quotidie deū offēdere per peccata non pertimescunt. Sed qui timent peccare misericōrdia recuperabunt. vt dicit Bern.

Tertij sunt spe misericōrdie z uenie⁹ peccantes. Nam vt Bern. et Aug. dicit. Da ledictus oim qui peccat in spe uenie. Un Eccl. v. De ppiatu peccatorū noli eē sine metu neq adicias peccatū sup peccatum z ne dicas: misericōrdia dei magna est. multitudinis peccatorū meoz miserebit. misericōrdia enim z ira ab illo cito proximat. Quartj sunt immisericordes. Unde Iacob. ij. Iudiciū sine misericōrdia fiet illi q nō facit misericōrdiam. s. primo Quintj sūt psumentes z de se pidentes. Eccl. xvj. Destructi sūt pidentes sue pnti z non peccat deus pegrinatiōi illoz sed percussit eos. Lyra exponit hunc passuz de superbis q in se elati non credebant q deus posset illos delere diluio Aug. lib. de libero arbitrio dicit. Nil tam indignum reddit homines dei misericōrdia sicuti superbia. Nam illi de⁹ misericōdiam suam ostendit qui superbi ne scit. z sic patet. Sexti sunt spmsanctuz ex certa malicia offendētes. Un Barth. xij. Qui peccauerit in spmsctm non remittetur ei: neq in hoc seculo neq in futuro. Nimi⁹ rum fm fratrem Angelū de Clauas. Peccatū in spmsanctū pnie dicit qm quis cōtēdit studiose abijcere a se vlt remouere illud quod peccati electionē possz impedire. Exemplum fm Tyram. Quando quis tanta malicia peccat q non vult vt deus daret sibi gratiam abstinendi a peccato vel penitendi sed abijcit omne illud quod ipsum retraheret a peccato. Et tale peccatum dicitur irremissibile hoc est difficulter remissibile. eo q talem valde difficile est conuertēti a peccato. si tñ puerteret: misericōrdia cōsequeret. Septimi sunt in ipenitentia finali decedentes: tales q ppe misericōrdiam dei conseq sunt oino inepti z indignissimi quia post mortē non est stat⁹ pnie meritoz nec misericōdie sed iusticie: q reddit vnicuiq iuxta opera sua Barth. xvj. Ergo tu peccator age pniām si vis misericōrdiam. O chriāne obserua z caue pdicta: ne te indignuz facias dei misericōrdia z peas. Y

Circa tertiu de immēsa

magnitudine mie dei erga penitētes hoies vt null⁹ pctōz habeat desperare Notandū est q recolligēdo fm Frāscum Baro. et doctores alios: Deus, misericōrs. septem

mirabilibus miseratiōis modis z signis pbat q nullū peccatorē penitere uolentē repellit: sed misericōrdiaz omni penitēti exhibet. ppter qd nos charissimi multum debemus dei misericōrdia laudare: amare z gratias p ea agere ipi deo. Primum signum mirabile: q deus penitēti remittit peccata grauissima. Nam cū peccatū mortale sit q uitas infinite: vt probat An. lib. Cur deus homo. eo q totus mund⁹ non potuit satisfacere pro vnico mortali peccato Ades: oportuit ipm deum incarnari. z sic p passionē ac mortē satisfacere. Idcoq est valde mirabile q penitenti homini de⁹ ex infinita misericōrdia remittit peccata mortalia: propter quod multū debem⁹ deo gratiari. Secundū signum q remittit penitenti peccata multiplicia: quia etiā si quis fecisset tot peccata quot sunt arene maris: pluuiarū stille: stelle celi: omnia deus vere penitenti remittit ex misericōrdia. Ezech. xviij. Si impius egerit penitentia ab oimibus peccatis suis: oim iniquitatū ei⁹ q operatus est nō recora. Tertiu q remittit qtienscumq reiterata semp subseqnte penitentia. Hiero. de pe. di. iij. Septies. die. Non solum septies: sed etiā septuagies septies. Blo. i. quotienscumq in infinitū delinquenti si conuertat ad pniām peccata donantur. Hec ibi. O quanta hec dei misericōrdia.

Quartū q remittit omnia qnticūq fuerint diuturna. nam etiā si a principio mundi vsq nunc quis vixisset: z omnia mala demoni z hominū ipse p se fecisset: z iam nūc penitēteret: misericōrdia cōsequeret. Un Bern. z concorditer Chrysost. in tracta. de passiōe di. Neq criminū quantitas: nec enormitas malozū: nec tēporū diuturnitas excludit animā a misericōrdia dei si conuertat voluntas. Quintū q remittit tot z tanta z ppetua tormenta cū pena modica. Nā cum peccato mortali debeat pena infernalis que est acerbissima improporzionabiliter sup omnes penas mūdi: vt dicit Aug. z cum hoc est ppetua: et tamē deus penitēti cōmutat in penā tēpalem. scz isti⁹ mundi vel purgatorū: que est quasi gutta pua respectu maris. Nōne mirabil⁹ pietas esset si tu demerereris cōbustionē aut crucifragia z decollatiōem fm iusticia: z tñ tibi remitte

retur talis pena pro capillo vno tuo extra hēdo. sic ē z adhuc pl⁹ i pposito. Sextū signū mirabile scz misericōdie dei est q nō solū remittit debita: s; etiā tribuit penitēti munera z piosissima. scz gratiam in presentī z gloriām in futuro que excedunt oia creatura. Septimuz q nō solum dat munera tāta z talia. sed exposuit scpm de⁹ ad crucis supplicia vt p eius merita fieret penitētibz indulgentia: z sic per eius vulnera efflueret nobis misericōrdia. Aug⁹. Refeci eam quantū amaret me deus nisi pro me moreret deus meus. Bern. Patet arcanū cordis per foramina corporis. per hec patent viscera misericōrdie dei nostri Ergo homo recognosce tantā dei misericōrdiaz z age penitentia. Ama deū qui tanta pietate tibi miseref qui esses dign⁹ damnari. O fidelis anima forsitan times q de⁹ te non amaret eo q plenus fueris multis pueris cogitationibz z affectibz. Vide qz vulneratus est chris⁹ i latere z corde vt sanguis eius effluens exinde tibi misericōrdia penitenti manifestet. Item si times de peccatōis: ecce chris⁹ p te felle est satiatus. Si de peccatō operū. ecce chris⁹ manibus z pedibus est pforatus. Si de pctis sensū: ecce chris⁹ in oimibz sensibz p te satisfecit. Si de multitudine pctōrum z magnitudine z diuturnitate: ecce chris⁹ totū sanguinē innumerabilibz guttis emanantē d capite z oibz mēbris effudit vt tibi penitēti detur misericōrdia. Nā vt Bern. dt. Oibz pctis huius mūdi pōderat mima gutta sanguis chri⁹ dei. Noli q despare sed age pniāz. qz vt dicit ap⁹ Iho. viij. Ubi abundauit delictū supabundabit z gra. S Pro exam

diabolū fortiorē. et similiter ille fugit confu-
sus: tertiu' similiter tandē misit: et ille confu-
sus fugit. Postmodū misit quendā demo-
nem qui i specie iuuenis pulcherrimi se trās-
figurauit. et in thalamū ingrediēs p̄gis im-
pudenter eā tētavit: sed signo cruce' fugat'
est. Tunc diabol' p̄mittēte deo virgī fe-
bres magnas intulit. et plures greges armō-
torū ac homines illius ciuitat' peste occidit.
Predixit etiā p̄ idola q' nisi Iustina cōsen-
siret cōiugio illius Adadū: ciuitas illa an-
tiochia morbo periret. et sic septē annis ci-
uitas mortalitati subiacuit. sed virgo imu-
tabilis p̄mansit. Tandē vltimo diabolo p̄
omnia victo Cipanus dixit. Dic mihi in
q' est virt' hui' puelle vt ipa vincat omnes
vos. Cui demon. Non possum tibi dicere
nisi iures mihi q' nō discedas a me. et iste iu-
rauit. Demon securus dixit. Puella illa si-
gnum crucifixi edidit et statim defecimus.
Cipanus dixit. Ergo crucifixus maior ē
te At ille. etiā. maior est vtiq' omnū. et nos
et oēs quos hic decipimus tradet igni in-
extingibili cruciādos. Tūc Cipan'. Et
ego ego debeo conuerti ad crucifixū ne tan-
tā penā incurrā. Et sic conuersus est et vēit
ad ep̄m et narrauit omnia ac baptisimū pe-
tijt. Et post tanta p̄terita mala tantā gra-
tiā cōuersus adquisiuit a deo bono. q' tan-
te sanctitatis fieret vt in ep̄atū eligeret: et
clarus miraculis ac opey sanctitate vna cū
scā virgīne claraz martyriū coronā glōse
est affect'. Ecce q' dei misericordia magna
Q' Jesu bone te laudam' p̄ immēsa mise-
ricordia: et rogamus da nobis rē.

Dñica eadem sermonē tertiu' de miseri-
cordia p̄trāseo hic scribere. qz alibi pl' lo-
cū habebit cōgruēt'. et p̄ferim qz hec do-
minica sepe cadit sub aliq' festo occurrenti.
scz sc̄i Bonauēture et alijs. de qb' p̄tūc o/
portet p̄dicare et dñicam relinquere.

Dñica eadem Sermo vltimus. s. d. ani-
me hūane p̄ciositate: formositate ac grati-
ositate apud deum.

Inuocatis
Jesus discipul' ait illis. Dñi/
sercor sup turbam Bar. viij

et in euāgelio hodierno. Ch̄s dñs volens
ostēdere suā charitatē et pietatē erga hoīes
miser' aiab' miraclose p̄uit turbā hoīm
se seqntiū: ad significandū qm̄ ip̄e est q' pa-
scit animas hoīm s̄bo salut' i plenti p̄ gr̄i-
am: ac tandem verbo eterno. s. visiois diui-
ne in futuro p̄ gloriā. Amirū ex quo ania
multo p̄ciosior est q̄ corpus: multo magis
miseret ch̄s et compatit' aie q̄ corpi. et etiā
vult nos pl' misereri aie q̄ corpi. Tū per
sp̄m sanctū dicit Eccl̄. xxx. Miserere anie
tue placens deo et contine. et cōgrega cor tu-
um in sanctitate ei'. hec ibi. Qd poni pōt
p̄ alio thēmate huius sermōis. Et fm̄ Ly-
ram exponit sic. Miserere aie tue. s. a mal.
hoc est a peccatis p̄cauendo: vt sis placēs
deo. s. in anima p̄ciōsa. et contine p̄seueran-
do: et congrega cor tuū in sanctitate ei'. s.
est sensus exteriores diligenter custodi: ne
p̄ eos aliquid intret quod corrupat sancti-
tatem anime. Unde christus domū vt
ostendat animas hominū p̄ciosas in con-
spectu sui dixit. Misereor super turbam.
et fecit miraculum. vt patet in euāgelio.

Itaq' in presenti sermone de anima hu-
mana p̄ter ea que dicta sunt in precedē-
tibus dominicis declarari libeat tria my-
steria.

Primū dicitur excelle p̄ciositatis.
Secundum dicitur pulcherrime formo-
sitate.

Tertiu' dicit p̄cepte gratiositatis.
Ad idem applicando de sanctis potest po-
ni thēma. Preciosa in cōspectu dñi mors
sanctorū eius. ps. cxv. Nam bñ mors sc̄orū
p̄ciōsa dr. Tum qz anime eoz sunt p̄ciosi-
sime. Tū qz p̄ciōso ch̄si sanguine redempte.
Tū qz sc̄i p̄ mortē sibi mercant' p̄ciosissi-
sima bona celestia.

**Circa primū de p̄ciosi-
tate anime humane** Questio est. vtrū ani-
ma humana p̄ciosior sit q̄ omnis corpō-
ralis creatura. Amiruz cognoscere anime
p̄ciositatem multū vtile est. quia vt Phus
j. de anima dicit. Cognitio anime vtilis ē
ad omnem virtutem. maxime hoc confert
nos ad inflāmandum in dei dilectione. qz
q̄nto magis agnoscimus q' deus benedi-
ctus nos dilexit intantū q' super omnem

creaturā corporalē fecit nos in ania p̄ciosio-
res et digniores. tanto plus deum reamare
volumus p̄ tanto dono dilectionis. Nam
vt Ambro. de offi. dicit. Nil tam impressū
est humanis affectibus q̄ diligere se dili-
gentem Ad questionem ergo respondet p̄
conclusionem q' scz ania humana impro-
portōnabiliter p̄ciosior est facta p̄e omni
corporali creatura. Et hec cōclusio probat'
triplici via.

Primo via autoritatū
Secdo via rationū.
Tertio via exemplorū.

Primo patet via autoritatum. Nam exp̄s/
sa est autoritas christi summi dei dicentis
Matth. xvj. Quid prodest homini si vni-
uersum mundum lucretur: anie s̄o sue de-
trimentū patiat'. Aut quā dabit hō cōmu-
tationem p̄ aia sua: q. d. nullā p̄ dare. q' a/
nima esse p̄bat p̄ciosissima q' nullo alio p̄e-
cio pōt cōmutari. Ad idē est autoritas do-
ctoꝝ scz plurima. Aug' em̄ sup Gen. li. vij
dicit Aia oēm corporeā creaturā dignitate
nature p̄cellit. Idem de ciui. dei li. vij. O/
mni corpōri p̄fert anime natura q̄liscunq'.
Idē de li. ar. li. j. ca. xvij. Rationali mēte ni-
hil est p̄stantius nisi de'. Idē li. lxxxij. q̄sti-
onū dicit. Omnis anima oi corpe melior ē
Velius em̄ est omne qd viuificat q̄ qd vi-
uificat. Exempli gr̄a In visibilib' videm'
q' melior est sol et celū q' p̄ influentiaz viuifi-
cant plantas terre et herbas: q̄s sunt ip̄e her-
be. Item artifex melior est suo instrumēto
et artificato. sicut faber melior est securi. et
atharista q̄ athara. Sic anima operās in
corpe et viuificans melior est corpore. Itēz
Chrys. de lapsu mundi dicit. q' sicut celum
p̄ciosius est terra: sic anima omni corpe est
p̄ciosior et pulcrior. Item Bern. Cor' mū-
dus corporeus vnus anime p̄cio eq̄parari
non pōt. Ex oib' istis patet q' aia est sum-
me p̄ciōsa. et per p̄sequens stultissimus ho-
mo est q' p̄pendit eaz et p̄dit. B Se-
cundo ostenditur p̄ rationes p̄ciositas aie.
Etp̄ma ratio dr diuine p̄electionis. Est ei
regula generalis et ponitur vj. Topicorū. q'
vniquodq' q̄nto est melius tanto est p̄ele-
gibili' et amabili'. Sed qm̄ deus qui no-
uit omnia in pōdere et mēsurā infallibiliter
p̄ligit. et p̄diligit aniam rōnalem p̄ omib'

corporeis creaturis vt habitet in ea spec'
alius. scz p̄ gr̄am in p̄nti et p̄ gloriā p̄p̄e-
tuam in futuro. iuxta illud Prouerb. vij.
Delicie mee esse cuz filijs homin. Prelegit
etiā eius amicitiam. vij. Sap. vij. In anti-
mas sc̄as se transfert p̄betas et amicos di-
p̄stituit. q' ania est p̄ciosissima. Secunda
ratio dr chare redēptōis. Nam q̄nto aliqd
chariori p̄cio extimat' dignum tanto est p̄ci-
osius. Exempli gr̄a. Argentum cari' emi-
tur et extimat' q̄ plumbū. et aurum adhuc
cari' q̄ argentum. q' est p̄ciosius. Sed
ania humana redempta est summo p̄cio. j.
Petri. j. Non corruptibilis auro vel argē-
to sed p̄ciōso sanguine dñi nr̄i Jesu christi
redempti estis. Item. j. Corin. vj. Empti
estis p̄cio magno glōrificate et portate deū
in corpore vestro. Sequit' q' ania sit sup
omnia corporalia p̄ciosissima. quia pro to-
to mundo corporeo p̄ter homines christus
dñs suum sanguinem nō dedist' in redem-
ptionē. Vñ Bern. in meditationū lib. ca.
ij. dicit sic. Sublimus est aie p̄cium (scz p̄
toto mūdo corporeo) que nō nisi christi san-
guine redimi potuit. Quā ergo cōmutatio-
nem dabis p̄ ania tua tu q' p̄ nihilo das il-
lam. Hec Bern. De ergo peccatori q' ere
peccati vendit aniam suā diabolo. Ter-
tia ratio dicit p̄digne satisfactionis. qz pro
vniq' peccato anie q' fuit p̄ditata tot' mū-
dus nō potuit p̄digne satisfacere sed opoz'
tuit deum incarnari et sua passione ac mor-
te satisfacere. fm̄ Ansel. vt sic esset infirmi
meriti qui posset pro anima exoluere.

Hinc Bern. li. meditationum. ca. iij. di-
cit. Dei filius cuz esset in sinu patris a rega-
lib' sedib' descēdit vt aniam liberaret a po-
restate diaboli: quam cum vidisset peccatō-
rum fumbus iam illaqueatam: demoni-
bus traditam: ne morte perpetua damna-
retur fleuit super illam qui antea flere nesci-
ebat. nec solum fleuit sed etiam se occidere
pmisit. Et iterum dicit. Agnosce homo q̄
nobilis est ania tua q̄ q' grama fuerit ei'
peccatōꝝ vulnera p̄ q̄b' necesse fuit deum
vulnerari. si em̄ hec vulnera nō fuissent ad
mortem sempiternā: nūq' pro eoz r̄medo
christus dei filius moreret. Noli q' vilipen-
dere aniam tuā p̄ qua filius dei tāta sustu-
lit. fudit em̄ ip̄e lacrymas pro te vt et m.

fundas pro tuis peccatis. Fudit et sanguinem suum pro te: funde et tu pro eo tui corporis afflictione. Ipse animam suam posuit pro te: pone tu tuam pro eo, quam si semel pro morte pro christo ponere non potes: saltem in tui quodam et loquax: in martyrio te exponere. Hec Bernardus.
 Tertio ostendit per exempla. Et primo habemus exemplum ex scriptura. quod pulcherrimum legitur in Genesi. i. creando deus alias creaturas: tunc dicit et facta sunt. Sed dicitur creavit animam humanam tota trinitas quasi altiori consilio videretur dixit. Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: ut sic ostenderet maius per creature creaturis facere. Item quod ultimo omnium fecit deus animam humanam ad significandum quod omnia facta sunt alia propter hominem ut etiam docet magister in. ij. di. j. quod sex omnia facta sunt ad servendum homini. et homo ut serviret deo. Sed quoniam finis est melior ordinatis in finem ut dicit philosophus. ij. Topicorum. homo autem est finis propter quem omnia facta sunt ergo etc.
 Secundum exemplum habemus in nostri corporis statura et nobilitate principalia. Nam nobiliori corpori debet nobilior anima. quia materia et forma debent esse proportionata. ij. de anima. Sed corpus humanum licet sit de terra factum tamen est super omnia corpora nobilitatum. quod est erecte stature. et hoc secundum deum ad significandum quod cum anima ad celestem beatitudinem et glorificationem perpetuam super omnia etiam celestia corpora gloriosius fulgens in futuro est ordinatum. ergo sequitur quod anima sit nobilissima. Tertium exemplum habemus in creatura contemplanda. Nam videmus quod deus creaturas sic ordinavit quod illa que sunt viliora statuit inferius. ut patet de terra. ea autem que sunt meliora et preciosa: superius. ut patet de celo. et de empyreo quod est nobilissimum ac supremum. Sed quod animam creavit ad supremum celum sex empyreum perpetuo inhabitandum non in hunc mundum nisi ad tempus. ergo etc. Ad idem contemplantes novimus secundum scripturas quod angeli boni contra malos et converso summa contentatione laborant pro habenda anima humana super omnia alia bona mundi. quod habetur propositum.

Circa secundum de pulcritudine formosa anime rationalis Ingressum est quod possit ostendi quod anima humana sit creatura

mirabiliter formosissima. Ad quod notandum sunt doctores quod anima rationalis potest esse mire pulchritudinis super omnem aliam creaturam quantumcumque pulcherrimam contra angelos. Et hoc ex tribus principaliter ostenditur. Primo ex doctorum dictamine. Quid enim dicant doctores de anime pulchritudine advertimus Nam Primus Augustinus libro de cognitione vere vite dicit sic Angelos centies sole splendidiores esse scimus. Nam sol est minister mundi: angelus autem templum dei. quantum ergo differt templum dei a seruo mundi: tanto differt claritas angelorum a claritate solis. et sicut luna stellas et sol lunam in claritate precellit sic quilibet superior ordo angelorum inferiorem gloria dignitate et claritate precellere creditur. Subdit Animas quoque beatas longe sole lucidiores angelis beatitudine et claritate coequandas non dubitamus. Cogitamus itaque animam (inquit) splendidam lucem: cuius minima scintilla vincit solem. Hec libro eodem. Unde patet mira pulchritudo anime. Secundus doctor Chrysostomus libro de lapsu mundi dicit sic. Quanto celum terra pulchrius: tanto anime pulchritudo omnem formam queis pulcherrimi corporis superat. Quod si fieri possit ut corporalibus oculis anime pulchritudinem videremus. Nonne derideres omnia hec que ex terrena substantia decora esse videntur. Hec ille. Tertius doctor Hugo de arra anime dicit sic. Quod si te ipsam anima videres. si pulchritudinem tuam adverteres. nunquam aliam creaturam que te ipsam magis amares. Hec ille. Et sic patet. Et secundo ostenditur pulchritudo anime ex ratione. Quia certissimum est quod deus super omnia indicabiliter est pulcherrimus. Sed quia Augustinus super Joannem sermone. xxxij. dicit. Sicut decus corporis est animus: ita decus anime est deus. ergo sequitur quod anima summe pulchra est ex deo inhabitante in ipsa. quia habet pulchritudinem quodammodo conformem ipsi deo: Unde Hugo super Hierarchia ange. ca. ij. dicit. Pulchritudo divina dicitur formifica. quod sibi conformat conversos ad se ut pulchri fuerant amantes pulchritudinem divinam. Hec ille. Et sic patet quod anima sancta pulchrior

est super mille soles et celos empyreos. Tertio ostendit exemplo et similitudine. Quia videmus quod magni reges pulcherrima habitacula sibi volunt et pulchras spolas. quanto magis summe maiestatis deus fecit animas pulcherrimas pro suo templo et habitaculo. quam etiam tanquam sponsam sibi elegit castissimam et pulcherrime decoratam. Item videmus quod omnis pulchritudo corporis est ab anima: que si migraverit cadaver horrescit et quantumcumque pulchra membra illa sepelire festinamus. Sequitur ergo quod anima sit pulcherrima que dat pulchritudinem corpori. Denique videmus in mundo quod quanto altior est creatura tanto est purior et pulchrior. sicut aqua purior et clarior est terra. et aer plus quam aqua et ignis aere. et sidera ac sol plus quam ignis. ultimo pulcherrimum est celum empyreum. Sed preciosior et excellentior est anima pre his omnibus. et est ad similitudinem dei facta sicut et angeli. ergo anima sancta est pulcherrima similis deo et angelis. Sed per contrarium anima prava peccato deturpata vitiis horribilis est ad similitudinem diaboli.
 Sicut de hoc exemplum habemus in libro apium. et etiam scribitur libro qui dicit Speculum exemplorum. quod miles quidam thetonie propria vxore relicta iit ad alienam et adulteravit. indeque rediens vilis est ab vxore et familia quasi demon esset sic in facie deturpatus. Unde omnes pre timore exclamaverunt quasi a conspectu demonis. Sup quo ille confusus et inuim peccatum sciens: sperare cepit ad ecclesiam: ut confessus formam faciei propriam reciperet. Cumque in itinere obviasset vaccis et pecudibus ad pastua procedentibus: mox ille viros dedere mugit. et quasi minaci fulmine conterrita queque quod possunt diffugiunt. idem pastores et quique homines fecerunt. Accessit ad speculum: vidensque horrendam faciem suam plus pertimuit. Sacerdos autem in ostio ecclesie horas dicens: mox ut illud vidit signavit se. et currens in ecclesiam ostium post se clausit. Tunc miles prosternens se ante fores ecclesie cum lachrymis cepit illum rogare ut audiret confessionem: et exposuit quod pro peccato hoc sibi accidisset. Sacerdos ergo illud audiuit et sic restituta est illi propria facies. In quo exemplo patet quod anima deturpatur per pec-

catum quasi esset diabolica. sed per penitentiam efficitur quasi angelica. Chrysostomus. li. de lapsu mundi. Facilis inquit nobis reditus esse potest. et paruo labore recuperare possumus omne anime decus. Dum enim anima spem futurorum et amorem dei conceperit: statim redit anima ad suam pulchritudinem. Hec ille. Ergo dei misericordia que sic nos parte restaurat. Exemplum etiam in carbone extincto: qui licet sit turpis tamen si applicetur igni: pulchrescit et splendet super aurum.

Circa tertium de anime

gratiositate precepta apud deum. Ex quo novimus quod non omnes anime sunt equaliter preciosae. nec decor omnium animarum est deo gratus et acceptus: sed secundum plus vel minus prout anima quecumque plus est ornata sanctitate. Idcirco questio hic occurrat. Quales anime reputantur apud deum preciosiores et pulchritudine magis grates: Ad hec respondet recolligendo secundum doctores quod principaliter sex genera animarum sunt pre ceteris preciosiores et pregrate. Primum genus est fide vera dei cognoscentium. Unde Chrysostomus dicit quod sine vere fidei cognitione omnis homo pecus reputatur. Et Augustinus super Joannem sermone. ij. Non distat homo a pecore nisi intellectu. Et idem libro de spiritu sancto dicit. Creatura est anima magna a magno deo: eo magna quo capax est eternorum. Hec ille. Secundum genus est puritate vite ententium. Unde Chrysostomus dicit. Apud deum melior est virtus quam totus mundus peccatoribus plenus. Et sic patet. Tertium est charitate dei gratuita ardentium. Unde Bernardus in secunda parte epistolarum. ca. lxxxiij. dicit quod precium animabus charitas facit. ergo habet propositum. Quartum est humilitate se deicientium. Unde Bernardus super Cantica. Nigra sum sed formosa. ait Sponsa dei: felix inquit nigredo que mentis candorem parit his nigris: quos aut humilitas penitentie aut charitatis zelus tanquam solis estus decolorasse videtur. Hec ibi sermone vicelmoserto. Quintum est castitate sancta prepollentium. Unde Sapientie. iij. Quod pulchra est casta generatio etc.

Ultimū genus est virtutibꝫ p̄fulgētiꝫ
vt sunt obediētia: paup̄tas: siue mūdi con-
tēptus: paciētia: iusticia: z sic de alijs. Un-
de Aug⁹ li. viij. c. vi. de trini. dē q̄ iusticia ē
pūlchritudo animi qua pleriq; hoīes pul-
cri sunt: etiam qui corpore deformes sunt.
Decille. Et accipit iusticiā generaliter pro
omni virtute quibꝫ ania peccat tanq̄ co-
ronis rosarum lily z alioꝝ floru ac gemarꝫ
ac lapidum p̄ciosorꝫ. **E**xemplū le-
gitur lib. qui dicit speculuz exēploꝝ. di.
iij. cxxij. q̄ cum q̄dam sub sancto p̄re Ro-
berto frater spūalis in declinabili studio p̄
tuose vixisset: dum instaret hora qua de-
ipm̄ ad celū per mortē vocaret: abbas mo-
nasterij in somnijs vidit duos pulcherrimos
iuvenes vultu z habitu relucētes: qui q̄si
lilia rosas z violas ac p̄uersi generis flo-
res in choro copiose spargebāt. ita vt pa-
uimentū omne pictū ac varijs coloribꝫ ve-
nustatū esse videret. Quo viso mirat⁹ est z
dixit. Quid vobis visum est o boni iuue-
nes contra cōsuetudinē nostrī ordinis hu-
iusmodi nouitatē inducere. Illi. s. angeli di-
xerunt. Noli ista mirari: quia modo i cho-
ro isto celebrabit noua festiuitas de cuius-
dam fratris ania: de cuius solēitate gau-
debunt angeli z deo hymnū dicent. Ecce
ergo infirmari⁹ pulsare cepit vt fratres cō-
uenirent ad trāsitiū illi⁹ anime. excitatusq;
abbas cum fratribꝫ accurrētes conuene-
runt illuc. z cū magna deuotiōe q̄iam illaz
deo cōmendauit. quā angeli in celū deduc-
erunt cum gaudio p̄petua corona laureā
tam. Rogemus ergo dñm zc.

Dominica septima post Penteco. Ser-
mo. I. scz iuxta euāgelij de falsis p̄phetis
z arborum designatione: ac maloz dāna-
tione.

Attendite a

falsis p̄phetis qui veniūt
ad vos in vestimentis ouiu.
Matth. vij. et in euāgelio
hodierno. Verba sunt saluatoris nostri ie-
su: qui in hoc euāgelio insinuat triplicē dif-
ferentiam maloz christianozū. Quidam
enim sunt per omnia pessimi tanq̄ diabo-

lii viri. quia sicut diabolus in semal⁹ mul-
tos facit malos. isti similiter corrupti mul-
tos seducūt: vt p̄cipue sunt heretici. z tales
christus docet euitare dicens. Attendite a
falsis p̄phetis zc. Item quidam sūt chri-
stiani minus mali. qui scz in peccatis igē-
nec volunt bonū fructū penitentie facere: si-
cet alios nō corrūpant seducendo ad ma-
la. Et de huiusmodi christus dat sententiā
in hoc euāgelio dicens. Omnis arbor q̄
non facit fructū bonū excidetur. s. p̄ mortē
z in ignem mittetur. scz gebēne. Deniq; q̄-
dam alij sunt adhuc minus mali. qui licet
mali sint in se: tamen alios recte docent et
horrantur ad bona z deū inuocant. Et de
istis dicit christus. Non omnis q̄ dicit mi-
hi dñe dñe intrabit in regnū celozū. sed qui
facit voluntatē patris mei zc. De his p̄z
in euāgelio.

Tertius
In illo tempore dixit Iesus discipulis
suis. Attendite a falsis p̄phetis qui veniūt
ad vos in vestimentis ouiu: intrinsec⁹ aut
sunt lupi rapaces. A fructibꝫ corū cognos-
cetis eos. Nūq̄d colligunt de spinis viuas
aut de tribulis ficus: Sic omnis arbor boni
na fructus bonos facit. mala aut arbor fru-
ctus malos facit. Non potest arbor bona
fructus malos facere. neq; arbor mala fru-
ctus bonos facere. Omnis arbor q̄ non facit
fructū bonum excidetur z in ignem mittetur
Igitur ex fructibꝫ eoz cognoscetis eos. Nō
omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit i re-
gnū celozū: sed qui facit voluntatē patris
mei qui in celis est ip̄e intrabit in regnū cel-
lozū. Matth. vij. Itaq; iuxta euāgelij
tria mysteria notemus i hoc sermone de da-
randa p̄ simplicibꝫ que patēt i euāgelio

Primo de falsoꝝ p̄phetaz deuicatioe
Secūdo de arborū variāz designatioe
Tertio de maloz hoīm dānatioe.

Circa primū de falsis

p̄phetis deuicandis euāgelij dicit. In illo
tpe q̄ ch̄s fuit etas sue āno. xxxj. in q̄ cepit
p̄dicare. z. ij. idus Julij s; J. Miller. hoc ē
die altero imēdiate post festum sc̄e Mar-
garete: tunc dixit discipulis Attendite zc.
Queritur hic. qui z quales designantur
per istos falsos p̄phetas a quibus debeat
m̄ attendere et cauere: Respondetur s̄m

doctores q̄ cōmunit̄ loq̄ndo p̄pha dicit
ois q̄ aliqd futurū vel etiā p̄sens occultum
aut p̄teritū p̄dicat. Un̄ s̄m Catholico d̄z
propheta a p̄cul z p̄honos qd̄ est son⁹. qz
ea q̄ sunt p̄cul ab hoīm cognitiōe p̄mūci-
ando sonat. Un̄ q̄tum ad hoc ois q̄ de fu-
tura maloz damnatione aut p̄teritū p̄mia-
tione z p̄sentū vel p̄teritoꝝ op̄ez corā deo
acceptatiōe vel displicētia aliqd loquit: p̄-
pheta dicit: largelo quēdo. Notandū ḡ
q̄ q̄ttuor sunt p̄phete falsi: mystice loq̄ndo
a quibus cauere debemus. quia falsa nobis
enunciant.

Primus est mundus.
Secundus est p̄prium corpus.
Tertius est malus christianus.
Quartus est diabolus.

Primus falsus p̄pheta est mūdus q̄ p̄phe-
tat nob̄ suggerendo vt ip̄m diligam⁹ z se-
quamur mūdi delectabilia. s. diuitias: ho-
nores: dignitates: fama: pompā: et h̄mōi.
cum tñ ista nō sunt homi amabilia qz p̄cu-
losa. Un̄ Jaco. iij. Nescit⁹ qz amicitia hu-
ius mūdi (Lyra. i. inordinata ad h̄ctio dele-
ctabiliū hui⁹ mūdi) inimica est deo. qz facit
recedere ab ip̄so. Quicunq; ḡ voluerit esse
amicus hui⁹ seculi: inimicus constituit dei.
Hec ibi. Ideo Aug⁹. Amas seculū abfor-
bebit te z p̄dit. Quoties homibus mū-
dus dicit. Nunquid septies habes viuere
in mundo: viue ḡ nunc laute: dñare q̄dū
potes. p̄fructe delictijs zc. Sz falsitas dece-
ptionis apparebit in hora mortis qñ vide-
bis qm̄ oia hui⁹ vite bona relinq̄nt te: nec
iurabūt sed grauabunt. qm̄ Apoca. xvij.
Quantū q̄s se gl̄ificauit et in delictijs fuit:
tantū dabit ei tormentū. Secūdo p̄-
pheta falsus est caro vel p̄prium corpus p̄-
suadens carnis desideria p̄ficere in iuuetu-
te: et postea penitere in senectute. Sed fal-
sitas deceptionis hui⁹ patet Primo. q̄a ne-
scit hō an sup̄uiuat vsq; ad senectutes: imo
nec vsq; ad annū. nam frequēti⁹ moriuntur
iuuenes homines q̄ senes. sicut plures pel-
les agnoz venales inueniunt in foro q̄ ari-
etum antiquozum. Secūdo quia vt Anf.
dicit: potest homo per se peccare z pecca-
ta peccatis sup̄addere. sed non potest p̄ se
peccatis resurgere. Sicut p̄ se potest quis
se in puteum papitare: sed non potest p̄ se

inde exire. et per se potest homo se occidere
sed non resuscitare. Caue ḡ talem falsitatē.
Tertius est malus christianus: qui. s. p̄ r̄
suadet alteri mala z peccata. sicut p̄cipue
hereticus persuadet heresim: et incantator
sup̄stitiones. Aut qui peccata dicit esse le-
uia. sicut de sup̄bo ornatu mulieres p̄suad-
dent vianas vel filias suas. Item de con-
tractibus vsurarijs z fraudibus vendend̄
et emendi mercatores. Et de pauperū op̄-
pressionē adulatorēs p̄suadent principibꝫ:
quandoq; etiam sub specie boni reipubli-
ce. Item de luxuria quot sunt qui seducūt
Alij p̄gines: alij viduas: et sic de alijs. Co-
tra oim talium falsitatem ap̄lus. j. ad Cor-
inth. vj. d̄t. Nolite errare: qm̄ neq; fornic-
arij: neq; adulteri: neq; molles: h̄ est sodo-
mite: neq; fures: neq; auari: neq; ebriost:
neq; rapaces: regnū dei possidebunt. Des-
ergo tales et p̄sertim heretici cauendi sunt
Tales em̄ sunt dolosi sicut vulpes.

De quibꝫ dicit Plinius: q̄ tali dolo vti-
vulpes contra taxū: quando taxus exiit do-
munculā suam vel latibulum: tunc vulpes
subintrat et ibi vinam suam ac sterora p̄-
ijct et spargit. tandem taxus rediens z fe-
rorem abhorrens: latibuluz derelinquit. et
sic vulpes occupat illud. Sic homo dolos⁹
suis maxime hereticus pestiferas z fetidas
p̄suasiones in corde spargens hominibꝫ: ip̄m
expellit a statu gratie z facit habitaculum
diaboli. Quartus p̄pheta falsus est dia-
bolus: qui persuadet homini peccare: p̄-
ponens in exemplū de Bagdalenar: de la-
trone: de David: z de Paulo: ac huiusmo-
di magnis peccatoribus: q̄ sicut illis: sic et
sibi deus misericordiā faciet: saltem i mor-
tis hora penitendo: Sed falsitas patet. qz
predicti non sunt dati in exemplum peccā-
di: sed in exemplum penitendi. Et quia vt
Augustin⁹ in sermone de innocētibꝫ dicit.
Hac aniaduersione peccatur peccator vt
moriens obliuiscat sui qui dum viueret ob-
litus est dei. Ergo peccator ne tardes cō-
ueri ad deum. Christiane stude p̄dictos
omnes falsos p̄phetas. Audi christum
admonentem omnes fideles. Attendite a
falsis p̄phetis qui veniunt ad vos in ve-
stimentis ouium. i. in apparentia bonitatis
exterius: sed intrinsecus sunt lupi rapiētes

anias ad inferna. Sed queri posset: quod cognoscere valeat quis an talis persuasor sit propheta falsus et cuitandus. Rndet q ad h chris subdes. A fructibz eoz cog. eos. nun quid colligunt de spinis viuas zc. q. d. Illi sunt tanq spine z tribuli pugetes z vulne rantes anias: nec facetes fructu bonu. ido igne sunt coburcti in inferno. Hora aut q ibi Chryf. dicit p exemplo q lupus co/ tect? pelle ouina triplr cognoscat. sic malus chrian? z heretic? a bonis chrianis discer/ nit. Primo p actum. quia lupus dentibus mordet: ouis non. sic malus chrian? mor/ det bonos z duos detrahedo. Secun/ do p vocē. qz lup? latrat z vlulat: sed ouis balat. Sic inqt Chryf. q vocē hūilitat: et vere cōfessionis emittit vt ouis: est bonus chrian?. Qui pō cōtra veritatē blasphe mat z cōtra deū vlulat: lupus est. Tertio cognoscat p abū. qz ouis pascat herbis vi/ rentibz. lupus aut cadaueribz. Sic bonus et ver? chrian? pascat ptiolis opibz z pbi dei meditatioibz. malus aut carnalibz vo/ luptantibz. Hec fm Chryf. D

Circa secundū de arborum designatione. Erq chris dñs p arbores in h euangelio put cōter oēs doctores vo lunt designant hoies: idcirco Questio est: qre p arbores designari habēt homies: et boni per bonas: mali per malas z sterles. Ad quod respōdet q fm Papiā apō gre eos homo dī antropos qsi amatropos: ab ana qd est sursum z tropos p̄sio: qsi sursum versa arbor vt sui creatorē aspiciat ad que possidendū creat? est hō: put tradit hoc in Catholicō. Et qz est arbor in celo plātan/ da ad pmanendū ppetuo. vnde z cū alie ar bores habeant radices deorsum a qb vi/ uunt z ramos sursum: tñ hō videt hēe ra/ dices sursum. s. caput z os qb vite sumunt nutrimentū. sed ramos. s. manus: pedesqz deorsum. et sic dī antropos. Quāobrē fm Holkoth super li. Sap. lec. xvi. et alios: optime in scriptura arbori compaf. qz ha/ bet homo silitudinē magnaz cū arborē: p/ fertim in quattuor.

- Primo in viuendo.
- Secundo in situ vario crescēdo
- Tercio in fructif. cando.

Quarto in excidendo. Primo in viuendo. Nam sicut arbor viuūt ex radice fixa in terra: sic hō viuūt ex radice fidei z gratie fixē in terra hūilitatis cordis homis de terra facti. Ubi Heb. x. Just? ex fide viuūt. Nimir si qrat an ista arbor vi/ uit: etiā diu? viuūt qz alia: nō possum? vet raciter respōdere aliter nisi ex causa vel pncipio vite arboris dupliciter. Primo dicen do q ille arbores q radices suas fixerūt p/ fundius in terra: diutius viuunt z stabili/ us alijs. Secundo p effectus huius cause: qndo vident? q arbor floret z facit fruct? tunc scimus ex radice viuere. Sic hō cog/ noscat viuere ex fide tanqz radice: et ex opibz tanqz fructibz. Jac. ij. Fides sine opibz mortua est. Scdo hō habet simili/ tudinē cum arborē in situ vario crescēdo. qz alique arbores habent crescere in hortz et terra culta: q dīcunt hortēses. Alie aut i campestribz. Alie in siluis. Sic z hoies ge nerant et crescunt: aliq in terra culta z hor to ecclie vt chriani a amabilis in ecclē sia. aliq aut in campestribz quasi in publico prope viam. huiusmodi qzuis faciant fru/ ctus: tamē lapidibz z lignis confringūtur in ramis z excutiunt in fructibus: sicut sūt scismatici: heretici quoqz quozū opa a dei monibz excutiunt. sed aliq sunt omnino sil/ uestres qui nullum fructum faciūt: vt sunt infidēles. et tales sunt igni gehenne apti.

Unde exemplū legitur: q in porta Gymnasij Athenien. scriptum erat paten/ ter sic. Arbor es o homo. si siluanā: time. si campestris: fuge. si hortensis: gaude. q. d. Et hoc tu qui vis esse sapiens elige si tibi daret optio qualis arbor fieri velles. vtiqz hortensis vt fructificares. Tertio in fru ctificando. quia sicut quedam arbores fa/ ciunt fructus bonos: quedam malos: sic sunt homines qui faciunt fructū boni ope ris. quidam autem mali. Unde chris dicit in euangelio. Non potest arbor bo/ na. scilicet qz diu sic manet bona: fruct? ma/ los facere. et e conuerio de malis. Quar to in excidendo. quia sicut omnis arbor q non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur: vt chris in hoc euan/ gelio testatur. sic etiam est de homine ma/ lo et sterili a bonis operibus q excidetur z

in ignē inferni mittet. De h articulo seqn.

Circa tertiu de dānati one malozū hoim Aduertendū q chris tus dñs in hoc euangelio qtuor terribilia mala ptra pctōres in sentētia ptulit. Primū ma/ lū excisionis. Scdm ignis cobustiois. Ter tiū quoqz malum est ipius ppetuatois di. in ignē mittet. Idmittet perpetuo z nunqz liberabit. Quartū excisionis. s. a gloria di uine visiois regni celestis. O Depmo querit qliter peccator dicit excidi ad suam damnationē. Ad qd responderet q multi/ pliciter. Primo quia excidit a vita pscn/ ti per mortē. qm fm Aristotelē de pomo z morte: nihil aliud est mors qz recessus ani/ me a corpore. Secundo excidetur ab a/ micis z bonis mundi per amissionem quia omnia bona huius mundi amittet quod est valde amarum mundanis hominibus qui omnem cōsolationem suam posuerant in temporalibus. Unde ps. Homo cum interierit non sumet omnia neqz desc. cum eo gloria eius. Tertio excidit a societate beatorz per demonum sodatiōem. Et hoc est adhuc predictis amarum. separari scz a beata virgine Maria. ab apostolis marty ribz zc. z tradī demonibz. Mart. xij. Exi bunt angeli z sepa. ma. de medio iustozum Quarto excidetur a statu z spe misericor die per spci omnis ablationem. z hoc est a/ marum qz predictē excisiones quia despera bunt se liberari posse omīno. etiam si beata virgo Maria z omnes sancti pro eis ora/ rent. Unde Prouerb. x. Spes impioz per ibit. cum sciant q deus statuit nunqz illos liberare. Ideo Gregorius. xj. Doralū di/ cit. Nequaqz misericordia dei parcentis li/ berat quos semel in locis penalibus iusti/ cia iudicantis damnat. Ultimo excide/ tur a visione dei per omnimodā desolatio/ nem z merozam. Unde hoc est amarissimū super omnia vt patebit inferius. De se/ cundo simul z de tertio Hugo libro. j. de anima dicit. Quis putas meroz erit quan/ do separati impij a consortio iustozum z a visione dei: z traditi in potestatem demo/ num: ibunt cum ipis in ignem eternum: ibi qz semper erunt sine fine in luctu z in gemi/ tu. ibi erit dolor intolerabilis. timor horri/

bilis. mors corporis et anime vbi nec qui torquent aliquando fatigantur nec qui tor querur aliquando moritur. Nec ille. De isto autē igne eterno hic pertransco. quia in alio sermone de eo agemus prolixius. Sed de quarto scz de excisione a diuina visio/ ne quod notatur in euangelio cum chris tus dicit. Non omis qui dicit mihi domine do mine intrabit in regnum celozum Salicet ad dei beatam visionem. Ubi fm docto/ res chris tus satis dare ostendit q non oīs chris tianus saluabitur nec ad visionem dei admittet: qzuis chris tum dominum vocet. Ostendit etiam qualis chris tianus excludi tur a regno celesti z dei visione. Nam sunt aliqui qui tm modo semel dicit chris to do/ mine. hoc est solo ore. Alij sunt qui bis di/ cunt domine dñe. hoc est corde z ore. sed ta men contradicunt opere. z omnes tales nō videbunt deū. Sed boni chris tianī ter di/ cunt domine domine dñe. hoc est corde ore z etiam opere faciendo dei voluntatem in omnibus pceptis implendis. z tales in/ trabunt in regnum celozum. Unde subdit chris tus. sed qui facit voluntatem zc. P Circa ergo pmissa queritur. Que pe/ na reputatur esse grauissima super omnes alias penas in gehenna. Nam cum inter a/ lia ibi sint tres pene pre alijs graues scilicet pena ignis vrentis prima. De qua Augu/ stinus. xj. de ciuita. dei. cap. iij. Nihil igne vrente est molestius. quod intelligendum est fm Richardum in comparando ad cor porales penas. vt sunt fames. sitis. infirmi tatis dolor omnis Job. xx. Secunda quo/ qz pena grauis est conscientie vermis. De qua Esaiē vltimo. Vermis eozum nō mo/ rietur z ignis eozum non extinguetur. Ter tia est caretia diuine visionis. Est ergo que stio: que super omnia precellit in grauitate. Ad hec rñdet fm Rich. sup. iij. dist. vltia. q. z arti. penul. z vl. eliciendo ex dictis eius tres veritates. Prima veritas q super oēs penas corporales ignis acerbiores in/ fligit dolores. Et patet p Aug. sup. Se cunda veritas q in inferno dolor merozus pscie qui dī. vermis grauior est qz sit pena ignis. Ratio Richardi est quia pena ver/ mis est pena spiritualis ab intra affligens animam et immediate ac fortius anime

colūta. sed pena ignis est pena corporalis nec ignis ille est aptus affligere animā ex propria virtute immediate. sed affligit eam in quod tum est instrumentū diuine iusticie. et post iudiciū affliget animā mediante corpore ergo pena vermis grauior est tanquā intimo et presentior anime vt dicit etiam Greg. xv. moralium libro. Tertia veritas q̄ in inferno maxima pena sup̄ omnia est visio diuine carentia. Et probatur tripliciter. Primo p̄ doctores. Nam Chrysostomus sup̄ Matth. omel. xxij. dicit. Due pene sunt ignis gehēne sc̄z cum verme. et casus glorie. Nouimus autem q̄ multi gehennam solum abhorrent. Ego autem casum illius glorie multo amariorem penā gehēna esse dico. Et infra Intolerabilis q̄dē est gehēna. sed nisi decem gehennas ponas: nihil tale est quale a beata gloria excidi et alienum a christo haberi. Hec ille. Ad idem est Augustinus. Secundo probatur per rationes. Et ad id prima ratio propinquitatis. Richardus. vbi. s. dicit q̄ illa pena est peior que propinquior est peccato: eo q̄ maius malum est peccatum quā quecūq̄ pena etiam gehēna. vt docet Anselmus libro similitu. Sed carentia visiois dei tanquā carentia boni debiti propinquior est peccato quā quecūq̄ alia pena. ergo est omnium peior et per consequens grauior. Unde de iuxta dictū Anselmi Sancti dei plus vel lent esse in inferno sine peccato vt essent in charitate dei et sic videre deum idonei. q̄ esse in celo cum peccato. et sic patet. Secunda ratio desiderabilitatis. quia quanto aliquid est melius et desiderabilius: tanto illud amittere est peius et grauius. Nam regula phisica est. j. metaph. z. ij. Topicorum. q̄ cuius habitus est melior eius priuatio est peior. Unde pro exemplo sicut philosophus ibidem in primo metaph. per hoc probatur et soluitur questio. Vtrum melior sit visus quā auditus. Quia enim peius est carere visu quā auditu: eo q̄ visus plures rerum differentias ostendit deseruendo omnibus alijs sensibus. Ideo sequitur q̄ habitus visus propositum sit melior quā auditus. Item habere caput probatur esse melius quā habere manum vel pedem ex hoc q̄ perdere caput est peius. eo q̄ capite perduto omnia alia membra pereunt et vita. Sic ad propositum

et quo deus caput est et sicut bonum ac desiderabile ipsum habere. Augustinus. xxij. de ciuitate dei dicit Deus est finis desideriorum nostrorum. ergo deum amittere et ipso carere est summū malum et peiale. Sed di. Nunquid damnati desiderant deū quē summe odiunt vt testatur scriptura. Respondet Richardus ibidem q̄ quibus damnati non appetant deum videre vel habere propter amorē sue bonitatis. tamen vehementer summe ipsum appetunt propter amorē et desiderium proprie delectationis: eo q̄ credere compellunt firmiter maximā delectationē in eius visione haberi et causari. Et sic pro oppositum summe dolent de carentia. Tertio probatur per reuelationes. Et primo quia legitur Exodi. xxxij. q̄ Moysi petenti a deo vt sibi ostenderet faciem suam: deus dixit. Ego ostendam tibi omne bonum: quia vt Augustinus docet. omne bonum consistit in visione dei. Ideo pro oppositū: pessima est eius carentia vel amissio qua perdit homo omne bonum. Primo terrenū: quia omnibus terrenis in morte spoliatur. Secundo celicum. quia excluditur. Tertio angelicum: quia societate eorum priuatur et demonibus associatur Quarto beatificū: quia omnium beatorum suffragiis damnificatur et meritis christi ac Marie. Quinto propriū. quia anima et corpus damnant nec propria que hic fecit bona ei suffragantur. Ad idem legitur etiam in Speculo exemplorum et p̄mptuario discipuli. q̄ magistro Jordani interrogati demon dixit q̄ omnes penas a principio mundi vsq̄ finem vellet suscipere si tunc modo semel posset videre faciem dei. De hoc habetur parte pascali ser. Ergo peccatoribus. Rogemus christum etc.

Domínica eadem Sermo secundus sc̄z de ignis infernalis corporalitate et proprietate ac euasione.

Ignis arbor

o q̄ non facit fructū bonū excidet et in igne mittet. Matth. vij. et in euangelio. Verba sunt saluatoris nostri christi Iesu qui ex nimia charitate et pietate aliquando nos monet ad salutem blan-

diamentis amoris sui vt pius pater di. illō Hier. xxxj. In charitate perpetua dilexi te. sc̄z o hō: propterea attraxi te miserans tui. et Ioan. xij. Sicut diligit me ser. m. serua. et pro me dicit. et vt nos plus alliciat sepe inuitat ad salutē mueribz pmittens eterna regna et bona se nobis datur. Matth. iij. Pniam agite: appropinquet enim regnū celorum. Sed quoniam scit duriciam nostram et quod peiores sumus ad mala: ideo ne peamus aliqui monet etiam cōminatione eterne damnationis. sicut in p̄nti euang. di. Dis arbor: hoc est ois hō: q̄ non facit fructū bonū sc̄z salutarē: excidet. s. p̄ morte: et in ignem mittet. s. infernalem. Et sic patet. Itaq̄ ch̄s dñs in h̄ euangelio monet nos ad salutē: cōminādo de igne infernali malis propo- rāto. propterea de ipso igne infernali et ipso euangelio eliciem⁹ tria mysteria in hoc sermone declaranda.

Primum de euadendi modalitate.

Secundum de corporali entitate.

Tertium de differenti proprietate.

R Circa primū de euadendi modalitate Aduertēdū q̄ ch̄s dñs in h̄ euangelio edocet modū quo possimus euadere ignē gehēne iauram⁹: quoniam hoc possum⁹ obseruādo hec quattuor q̄ ponunt in euangelio. Primum est vt fidem veram ch̄i teneam⁹. ideo dicit ch̄s. Attēdite a falsis prophetis. i. ab hereticis fide corripentibus. q. d. alioquin decepti cum eis dānabimini. Nam teste Athanasio in simbolo Quicūq̄ vult saluus esse: ante oia opus est vt teneat catholicā fidem. Quā nisi quisq̄ integrā. i. sicut oēs articulos: inuolūtā q̄. s. heresi: seruauerit: absq̄ du. in eter. p̄bit. Secundū est vt peccata et mala opa caueam⁹: ideo ch̄s dicit q̄ mala arbor est p̄ cōsequens cōburenda q̄ facit fruct⁹ malos designātes hominem faciētē mala opa. Unde Atha. vbi s. Qui mala egerunt ibunt in ignē eternum. Sed quia vt Greg. dicit. Vinus est mala non agere nisi etiam quis studeat bonis opibus insudare Idcirco Tertium est vt bona opa sollicite faciamus. vñ ch̄s dicit. Ois arbor q̄ non facit fruct. bo. excidit. et in igne mittet. Quartum ē vt dei precepta p̄ oia impleamus. Unde ch̄s dicit. Qui facit voluntatē patris mei ipse

intra. etc. Ergo homo obserua hec quattuor et euades ignem eternū. Unde ch̄s cōparauit hominem arbori. quia sicut arbor mala est igni apta. bona autē cōseruatur: sic est de homine malo et bono. Sed quoniam quomō discernantur boni qui euadēt ignem eternum. Rūdet sicut euangelium q̄ p̄ fructus: sicut et arbores iudicantur. Primo quia arbor bona est illa q̄ facit bonos fructus non in vno tantū ramo: sed in omnibus ramis. Sic ille homo dicitur bon⁹ qui in omnibus membris fructum boni operis facit et in nullo facit malū. iuxta illud Col. j. Deo p̄ oia placentes. in omni opere bono fructificantes. s. in corde deum diligēdo: in ore deum laudando et peccatā confitēdo: in manibus elemosinas dando: auribus verba dei audiēdo: oculos et faciem in oratione leuando ad deum: pedibus pegrinando. et sic de alijs.

Secundo quia bona arbor esse iudicatur q̄ et si aliquando cessat a fructificādo: vt in hęc merita oportuno tpe incipit fructificare: vt redeūte vere Sic et homo bon⁹ agnoscat qui si interdū cessat propter aliquod impedimentū: tamen quādo potest semper bonum operat. Gal. vj. Dum tempus habemus ope. bo. Tertio quia bona arbor illa iudicatur esse que facit fructus non solum pulcros: sed et sanos et sapidos. Exēpli gratia. Si arbor facit quēdam fructū pulcros exteriū sed intus sunt putridi vel vermibus scaturiunt: non dicitur talis arbor bona. Sicut fert de arboribus sup̄ lacū sodomorum q̄ eorum fructus sunt pulcros: sed p̄ssi resoluunt in fæculam fetidam: in signum q̄ homines luxuriosi et exteriū in corpore sunt pulcros: tamen intus et in anima sunt fetidi: et ad ignē fetidū inferni viz sulphureum deputandū Ad propositum. Sic ille homo dicitur bonus qui facit bona opa. s. interius sana per sanctam intentionem et non sicut miosa per intentionem vane glorie: et hōi: nec corrupta per hypocrisim. sed sapida per charitatem et deuotionem. j. Corinth. xvj. Omnia opera vestra in charitate fiant. et cum hoc sint pulcra per honestam conuersationem et exemplaritatem. Unde Augustinus dicit. Non putes te habere cor pudicum si oculos habeas impudicos. q̄ impudicus oculus impudici cordis est natus. Hec ille.

Dominica VII. post Pentecost.

Quarto quia inter omnes arbores bonas iudicant esse meliores et optime ille que faciunt fructus preciosiores et mirabiliores. Exemplum primum. quia Plinius dicit quod in regione Phenice sunt quedam arbores que tpe veris rorem descendente suscipiunt et generant: alique earum mel: alique autem earum generant manna suavissimum: et he sunt meliores. Exemplum secundum. Solinus de mirabilibus mundi dicit: quod in Hibernia nascunt arbores ex quibus fructuum loco perant aves quarum carnes sunt saporis idem: que vocantur in Fran. de Refa. carbas (vulgo Gengyer) Idem testatur etiam Albertus magnus. xxij. de animalibus. et iste arbores sunt meliores. Tertium exemplum in gestis Alexandri magni legitur et ipse scribit Aristoteli quod est arbor quedam que vocatur arbor solis: eoque sole oriente: ad interrogata dabat responsa. et ex ipsa fructus comedentes diuissime vivebant. sicut sacerdos Eliopoleos dixit quod eis vixisse quadringentis annis. et ista est arbor optima. Sed Quartum exemplum habemus in Gen. de ligno vite in paradiso que vitam hominum perpetuare habebat: ut Augustinus. ij. de civitate dei. ca. ij. dicit. Et hec est arbor super omnes optima. Spiritually suo modo homines reputant meliores quanto faciunt fructus meliores. alique opa misericordie tanquam mel. alij manna: hoc est verbi dei dulcedinem gustant: hoc est melius ut dicitur de Magdalenam et Martha Lu. x. et Augustinus exponit. Alij autem per contemplationem sicut aves volat in altiora. et hoc adhuc est melius. Denique alij magnitudine gratie pre alijs vivere dicunt quorum conversatio tota est in celis. sicut dicit Apostolus de se et alijs apostolis ac magnis sanctis Phil. ij. Sed pre omnibus optimi sunt homines beati qui in celesti paradiso vivunt cum christo perpetua vita glorie. Ex predictis itaque omnibus patet quales homines reputent boni et ad celestem beatitudinem apti: ignem inferni evadentes. Et per oppositum quod sunt igni deputandi tanquam arbores male. Quod peccator time et penitere.

Circa secundum de corporalitate ignis inferni quod sufficiat percipere
Primo quod de eius materia. (tria

Secundo de eius creatione primaria.
Tertio de eius acerbitate punitiva.
Prima questio est Utrum ignis infernalis sit vere corporalis: aut materialis: an omnino spiritualis: Hec quod per se est utile peccatoribus ut terreat et peniteant. Ad hec respondet in Richardo. sup. iij. dist. xliij. concord. scilicet Thome. aliosque doctores. quod est ignis corporalis sive materialis. Unde Gregorius. iij. dial. dicit. Ignem geheme corporeum esse non ambigo in quo certum est corpora cruciari. scilicet post resurrectionem. Item Augustinus. xxj. de civitate dei. ca. x. de Gehena illa que etiam stagnum ignis et sulphuris dicitur: est corporeus ignis erit et cruciabit corpora damnatorum. Hec ille. Et quibus dare patet quod ille ignis sit corporeus et materialis. Respondeo in Thome. quod corpora inquit non potest coaptari nisi pena corporea convenienter. Et quod illo igne corpora post resurrectionem punientur: ideo oportet dicere quod sit corporeus. Sed quare deus vult ibi malos corpora in igne cruciari: Richardus. vbi supra. rationem clarum dat. quia omnis pena secundum iustitiam debet correspondere demerito culpe: iuxta generalem regulam scripture Sap. xj. Per quod quis peccavit: per hec et punietur. Sed quod homo peccavit in anima simul cum corpore: ideo debet puniri pena spirituali. scilicet verme consecracione: et cum hoc corporeali. scilicet igne. Unde Ecclesiasticus. vij. Vindicta carnis impij vermis et ignis. Ergo tu peccator cogita quomodo sustinebis illum ignem materiale: cum vnam scintillam huius nostri ignis in carne vix peres sufferre. Sic fecit quidam sanctus Martinianus quod dum tentaretur de peccato carnis: digitum ad ignem ponebat: que cum non posset sustinere: dixit. Quod si sustinebo ignem inferni. scilicet corporalem. et sic tentationem vicit. **X** Secunda questio est Quando creavit deus primum hunc ignem inferni corporeum: Ad hoc beatus Augustinus li. j. de mirabilibus sacre scripture. ca. ij. Richardus. vbi supra. allegando respondet dicens. Preparatus est inquit in perfectione creaturarum omnium. hoc est: in prima conditione rerum. Sed utrum hoc fuerit prima die que angeli fuerunt creati: an sexto die quo creatus est homo: apud aliquos dubium est inquit Richardus. Probabilius tamen videtur et magis auctoritati consonum quod hoc fuerit die sexto. Hec Richardus. Sed Nicolaus de

Bernio

XVII

Letra super illud Esaias. xxx. Preparata est ab heri thopheth a rege preparata etc. dicitur. quod sunt omnes expositores hebreos et latinos thopheth idem est quod pena gehemalis. et sic exponit idemetra hanc auctoritatem. preparata est ab heri hoc est in principio temporis. Heri enim hic accipitur (inquit) pro principio temporis in quo deus creavit celum et terram. Ita quod sicut tunc fecit celum empyreum pro electis: ita infernum pro reprobis. Hecetra. Unde melius videtur tenendum cumetra quod creatus sit primo die iuxta predictam scripturam. Sed an in primo instanti simul cum angelis ac celo empyreo sit creatus an post casum angeli: non determinatur a doctoribus. Ex quo enim Augustinus dicit quod deus non prius est ultor quam aliquis sit peccator. Et quia Gregorius. ut allegatur libro prenosticorum. Gehenna propter diabolum facta est principaliter quam propter homines malos. Unde et christus in iudicio dicitur est Matth. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. non dicit homini nisi ex consequenti. Ideo rationabiliter videtur dicendum quod non in primo instanti simul cum angelis sit creatus ignis infernalis: ne deus pessimus videretur esse ultor prius quam fuerint peccatores angeli. sed postquam ipsi angeli ceciderunt creavit deus gehennam. Ergo tu peccator quid dormitas et iaces in peccatis. Miser cur vis perire cum diabolis in preparato illis igne. Tertia questio de acerba punitioe ipsius ignis patebit articulo subsequenti scilicet tertio. ut sic proluxitatem vitemus.

Circa tertium de proprietate ignis infernalis differentia proprietate nostri ignis. Queri potest quilibet proprietatibus differat ignis gehemalis a nostro igne. Respondetur secundum doctores. scilicet Richardum. Thome. aliosque super. iij. dist. xliij. et simul. l. recolligendo. quod quibus ignis ille et iste in hoc conveniunt quod uterque est corporalis ut predictum est. et etiam in hoc quod ignis inferni est eiusdem speciei cum nostro igne quantum ad naturam ignis. tamen habet plurimas proprietates quas non habet ignis qui est apud nos. Sic differat ab

illo igne. Præcipue autem differat proprietatibus decem. Et quoniam ignem istum qui est apud nos novimus: Ideoque ex cognitis istis possumus cogitare et de illis nodis viliis.

- Primo enim differat in acerbitate.
- Secundo in luciditate.
- Tertio in immutabilitate.
- Quarto in feditate.
- Quinto in actiuitate.
- Sexto differat in voracitate.
- Septimo in imitigabilitate.
- Octavo in diversa penalitate.
- Nono in inextinguibilitate.
- Decimo in tenacitate.

Primo differat ignis inferni ab igne qui est apud nos in acerbitate. Quia ut Augustinus de Civitate dei dicit. Ignis inferni excedit ignem nostrum in acerbitate sicut ignis noster verus excedit ignem pictum. Propterea vicesima quinta distinctio. capitulo Qui in aliud seculum. Et de penitentia distinctioe vltima in fine ab Augustino dicitur quod etiam pena purgatorij superperat omnem penam huius vite. nunquam (inquit) in carne inventa est tanta pena: Licet mirabilia Martyres passi sunt tormentata et multi nequiter sustinuerunt quantacumque supplicia. Hec Augustinus. Hoc autem multo fortius est in inferno: vbi cruciatus est culpe mortalis que grauiori pena plectitur quam venialis. Ergo tu peccator cur non times pro tantis tormentis tuorum peccatorum qui times combustione nostri ignis. Secundo differat ignis inferni ab igne nostro in luciditate. quia videmus quod ignis noster lucet et illuminat domum. sed ignis inferni non lucet nisi parum. Et hoc sicut Isidorus. j. libro de summo bono ca. xxix. dicit. Erunt ad augmentum penarum ut videant unde doleant. Unde Richardus vbi supra. Ignis inquit ille ad aliquid habet lumem. ad aliquid autem non habet. Ignis enim ex duplici causa non lucet scilicet aut quia nimis rarus est. Et hac de causa ignis non lucet in sphaera sua. Aut quia circumdatus et circumfusus est terrestribus fumis et vaporibus grossis et turbidis. Et hac de causa non lucet. aut modicum lucet in inferno.

no. Hec Rich. vii ibi dicunt tenebre exterius... Hec sufficiens hic causa breuitatis. Tertio differt in immutabilitate... Quarto differt in fetiditate... Quinto differt in actiuitate... Sexto differt in voracitate...

metur se peccator. Septimo in inimitigabilitate... Octauo in diuersa penalitate... Nono differt infernalis ignis a nostro in inextinguibilitate... Decimo in tenacitate...

num in carne fixu manens cruciat vbiuq; se vertat vel transeat. Ad hec Exemplu legit in vitis scroz... Magister Silo quedam clericu suu obnixe roga uit vt post mortem ad serediret... Non videt mibi ista pena tam grauis...

Diuina eadem Sermo tertius scz de voluntatis dei cognitione et conformationis inductione.

Qui facit vo

luntate patris mei q in cel est ipe intrabit in regnu celorum. Matth. vii. et in euangelio ho dierno. Verba sut saluatoris nri qb docet nos via p qua sola et no p alia possum peruenire ad regnu celoz...

tate spiffeti. sed tm modo voluntate patris Ad qd dicendu q sicut tres psonae diuine non habent nisi vnicam essentia et deitatem... Sicut expli gratia: cu dico q sol liqfacit nuem: coipo dico q radii us et calor solis liqfacit... Et cum dico q sol facit fructificare arbores: coipo dico radii et calorem: cum oia ista ad hec simul coaurant...

- Primu dicit cognitionis. Scdm dicit conformationis. Tertiu dicit inductionis.

Circa primu de cognitione diuine voluntatis

Aduertendum q valde vtile est nob scire qz p hac scz notia et obseruatiu voluntatis dei assimilamur angelis q in oib; dei voluntatem faciunt... Quod qd exponit sic. hoc est dicere: da vt nos hoies in terra obediam preceptis tuis...

- Primu est eius omnipotentia. Scdm est eius scia iusticia. Tertiu est eius persistencia.

Quartu est eius signoz euidetia. Primu est eius omnipotentia. qz qd vult deus nulla creatura ei resistere valet sed oia pot. Rho. ix. Voluntati ei qd resistet. q. di. nullus pot. Jo malus ho qntuicq; machinetur ptra deum frustra laborat sed sibi soli nocet. nec potest homini bono nocere nisi

quod deus permittit. Exemplum habemus de Joseph que fratres sui voluerunt occidere. sed deus noluit: ideo non potuerunt. Et veniderunt cum in egyptum ne daret eis sicut paterat ex somnio viso. tunc ex hoc potius factus est eorum dominus. Similiter patet de christo quem iudei voluerunt omnino perdere per mortem et tunc ex hoc exaltauit illum deus. Denique consimiliter patet in omnibus peccatoribus: quoniam ut Anselmus lib. Cur deus homo. c. xvj. dicit. Quomodo scit homo vel angelus malus diuine voluntati subiacere nolit: non tamen eam fugere valet. quia si vult fugere de voluntate iubente scilicet mandata implere: dum non vult implere incurrit in voluntate dei punientem. sicut quanto magis a qualibet parte celi quod elongat tanto opposita parte appropinquat. Hec ille. Quod peccator timeat quod velis nolis dei voluntati subiectus es. Secundum est scilicet eius iusticia quod deus nil vult agere omnino aut permittit nisi sancte et iuste. Unde per Augustinum. Iustus dominus in omnibus vijs suis et sanctus in omni opere suo. Ideo dum flagellat nos sicut quod faciat non debemus murmurare. Tertium est eius persistencia. Nam cognoscere debemus in quibus persistit dei voluntas ut sciamus illa implere et beneplacito dei satisfacere. Ad quod in primo super dicitur. magister et doctor dicit quod diuina voluntas in se est vnica et vnica dei beneplaciti. tamen scriptura diuersimode de ea loquitur. iuxta illud per Augustinum. Magna opera domini ex quibus in omnibus voluntas dei valet modis ac per diuersis accipit. scilicet per diuersos effectus et eorum modos. Nam secundum doctorem ubi dicitur. Quedam dicitur voluntas beneplaciti dei. Quedam signum quod signo euidenter daret quod deus illud vult. Voluntas beneplaciti dei vere ac proprie dicitur quod in ipso deo est et ipsius essentia est: ut hec dicit magister ibidem. Et ista secundum quod dupliciter operatur in effectibus sic secundum doctores duplex esse distinguitur. Prima dicitur voluntas antecedens. Secunda dicitur voluntas consequens. Prima itaque voluntas antecedens secundum Anselmum lib. ij. Cur deus homo. ca. x. et xi. Est velle aliquid ex quo sequitur vel sequi potest aliud. Exemplum gratia. Cum tu vis aperire fenestras domus tue oriente sole: dici potest quod tu habeas voluntatem antecedentem ad illuminandum domum quod illuminatio sequitur ad actionem illam. si autem dicitur vis in tenebris esse domus. Sic in

posito est de deo. quod voluntate antecedente ut scribit apostolus. i. Tim. ij. Omnes homines vult saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire. Nam Scotus et doctor tenent quod hec autoritas intelligitur bene de voluntate antecedente quoniam vult deus omnes homines saluos fieri quod tamen est ex parte sui. et voluntate antecedente per quanto dedit omnibus dona naturalia et leges reuerentias et adiutoria omnia sufficientia. et paratus est spiritum iuuare ad salutem: si tamen homo deo in his se obtemporabit. Unde ista dei voluntas non semper impletur sed multi homines danantur. et talis defectus est ex parte hominum libero arbitrio male utentium et non ex parte dei qui sufficienter de salute hominum prouidet. sic sol omnes sufficienter illuminat: cui si tu non vis aperire: tua culpa est non solis. Secunda voluntas consequens est qua deus vult aliquid quod sequitur ad aliud. Exemplum secundum Scotum ubi dicitur. Si rex statuit bonas leges per conitatus pacem et prestat iudices et ministros ad custodiam legum saluum. Rex etiam sciat quod multi pertrantur faciunt legem: tamen voluntate antecedente vult ut omnes bene pacifice viuunt. nihilominus tamen voluntate persequente vult quod illi qui contra legem transgressores fuerint puniantur. Sic in proposito deus voluntate persequente vult malos punire propter offensionem quam tamen antecedenti voluntate saluari vult per diuine legis obseruationem. De Ex dictis ad questum scilicet in quibus persistit dei voluntas ratio daret quod in omnibus necessarijs ad salutem. Vult enim deus voluntate antecedente ut omnes homines faciant ea que sunt necessaria ut saluentur. Primo videlicet ut fidei christi teneant que est via veritatis. ut patet. s. j. Tim. ij. Secundo ut omnes mandata impleant et sic voluntate dei faciant ut patet in themate. Tertio ut peccatores conuertantur et peniteant. Ezech. xvij. Nolo mortem peccatoris. Quarto ut misericordiam proximis exhibeant. Osee. vj. Misericordiam volo plus quam sacrificium. Quinto ut a vicijs carnalibus se abstinant. j. Thes. iij. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra ut abstineatis vos a fornicatione Sexto ut deum ardentem et super omnia diligant Luc. xij. Ignem veni mittere in terram et quod volo nisi ut ardeat. s. ignis charitatis in homine Septimo ut finaliter in gratia decedant. alioquin non est salus homini. Matth. x. Qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Cum autem homines multi per dicta obseruare non curent oportet quod

tales sequatur voluntas consequens ipsius dei in puniendo. Ecce ergo tu peccator agnosce dei voluntatem de salute tua ut peniteas. agnosce etiam quod si non peniteas: puniri habebis. Eligere ergo ex istis: aut implere dei voluntatem antecedente ut salueris: aut per consequente voluntatem danari. Quartum est quod cognoscere et obseruare debemus de dei voluntate scilicet eius signorum euidentiam. hoc est: quilibet signis euidenter nobis ostendit quod velit deus. Ad quod Honorandus quod doctor. sup. j. di. xlv. coniter: per apud Bonauen. dicitur: quod voluntas beneplaciti dei ex quo se non potest a nobis cognosci: cum sit inuisibilis. ideo necesse est ut nobis innotescat per signa. Et hec sunt quatuor

- Primum est preceptio. Secundum prohibitio. Tertium consilium. Quartum permissio. Quintum impletio vel operatio.

De his per Augustinum. Precepit ac prohibet permittit consilium implet. Alia autem signa que possent assignari reducuntur ad ista. puta comminatio est signum voluntatis diuine. sed hec reducitur ad prohibitionem. Similiter permissio est signum voluntatis dei: sed hec reducitur ad preceptum vel consilium. Primum ergo scito tu homo quod deus quod deus precepit vel precepit vult ut illud facias. Exemplum de preceptis decalogi. Secundo deus quod deus prohibet vult ut illud facere caueas. s. malum: ut sint omnia peccata. Tertio deus quod deus consilium signum est quod deus vult ut illud faceres ut malum permittit adquereres. Tunc ad consilia non obligat deus homines sicut obligat ad precepta et prohibita. Unde Aureolus dicit. Consilium est persuasio melioris boni: quod si fiat affert permissum. si non fiat: non affert supplicium. Exemplum gratia. Virginitatem seruare perpetuo et vouere: religionem intrare: obedientiam et paupertatem permittit: christum perfecte sequi etc. Quarto deus quod deus permittit signum est quod deus vult voluntate permissiois: eo quod non cohibet fieri. secundum Rich. Bona. ubi dicitur. et Augustinus. non intelligendum est absolute de malo culpe sic quod ex quo deus permittit homines peccare quod ideo malum culpe vel licet sed imo odit. quod Ecclesiasticus. scribit. Altissimus odio habet iniquos peccatores. Unde nunquam preceperit deus velle malum culpe. quod omnis voluntas inordinata est cui placet malum culpe. Sed intelligendum est quod deus vult tamen permittit: eo quod non

cohibet hominem peccare. unde deus non dicitur velle absolute hoc quod homo peccet: sed tamen voluntate permissiois. quod permittit hominem vri suo arbitrio libero. Et hoc idcirco ut exinde bonum eliciat. s. iusticiam punientem: ut dicit Augustinus. et magister ubi dicitur. Quanto preceperit impletio operis dicitur signum voluntatis dei. quod deus deus facit in rebus vel in mundo: aut ope implet: signum est quod vult. unde per Augustinum. Quia quicquid vult dominus facit. Et sic operatiois vel impletiois signum notat factum in re secundum Augustinum. Exemplum gratia. quoniam deus creat animas: gratiam dat: vel bella: vel pestilentiam etc. signum est voluntatis eius. Quod ergo homo discit voluntatem dei in omnibus facere. alioquin danabitur.

¶ Circa secundum de conformacione voluntatis nostre cum voluntate ipsius dei benedicti quod vertit. Utrum ois homo tenetur debitorie conformari voluntati diuine per omnia idem volendo sub necessitate salutis: Ad hoc Bonauentura. et doctor loquentes concorditer omnes sup. j. di. vi. et ipse doctor per prima tractant: ex quibus recolligendo quatuor regulas per apud Augustinum per simplicium informacione. quoniam ut Augustinus in Enchiridion. et cum eo doctor. ibi. s. dist. vi. dicitur. Aliquam bona voluntate homo vult aliquid quod deus non vult: ut cum bonum filii suum patrem velle viuere que tamen deus bona sua voluntate vult mori. Et rursum aliqui fieri preceperit ut vellet homo voluntate mala quod deus vult voluntate bonam: velut si malus filii velit suum mori patrem: et etiam deus illi mori velit. s. quia illi ex hoc mundo migrare facit. et hoc deus bene vult sed ille filii male. Et subdit Augustinus ibidem di. Qui tamen enim interest quod velle homini: quid deo congruat ad que finem suum quod referat voluntatem ut approbet vel improbet. Hec et plura ibi. Unde de hoc iste quatuor regule tenentur. Prima regula generalis de absoluta voluntate quam potest exprisse Bonauentura. Quod in omnibus que scimus absolute deum velle: tenemur et nos velle illud absolute voluntate et simpliciter conformari eidem tamen ad obiectum volitum quod ad actum: ita quod nunquam contraria velimus de eo vel contrario modo. s. in his que sunt precepta et que prohibita in quibus tenemur velle conformiter deo tamen ad obiectum obiectum. hoc est: ut illud quod deus vult: etiam homo velit: quod etiam ad actum. hoc est: quod sicut deus quod vult homo vult ex charitate et iuste et recto fine: sic et

hō talia implere puta pcepta z hōmōi. velle ex charitate z sine recto Sed hoc tenemur non nisi affirmatiue p loco et tpe. s. qñ tene mur deū diligere actu. hoc est qñ excitatur hō a dei grā. nam si tūc negligat incidit in contemptū et pccm. **Hic accipiam⁹ duos casus fm eundē Bonauen. traditos.**

Unus est q deus pcepit z sic vult vt ho nozem⁹ parētes. Si ḡ qñs honoret paren tes ex naturali pietate timō non ex dei p cepto nec ex charitate diuina: nō est confor mis deo nisi in voluto obiecto. qz non con format fm actum. ideoqz ex solo naturali motu non meret vitā eternā: lz non peccet. quia vt dicit Phus. ij. Eth. P: propter ea que insūt nob a natura nec meremur nec deme remur. Et sic patet. **Alius casus. Quan do hō passus iniuriā ab alio vult se vindic care. et deus etiam iustus iudex vult illum vindicare: ecce in voluto pformis est homo deo. sed nō ppterca conformis est fm actū: ideo hō peccat talis. qā deus tanqz iustus iudex vult hoc zelo iusticie. homo aut vult vltionem sue iniurie vt plimū libidine vin dicte. Si aut hoc faceret zelo iusticie sicut et deus et ex charitate: nō peccaret. Hec ex Bonauen. Secūda regula est de volū tat⁹ nostre incongruitate. vitz q Quicūqz non cōgruit nos velle eoq non placet deo nos talia velle: nō tenemur in talib⁹ confor mari volūtati diuine. Exempli grā. Deus vult bona voluntate vt pater me⁹ vel maf frater aut soroz moriat. non cōgruit aut h mibi velle. ḡ licite possum nolle: et laborare vt possint adhuc supuicere: et exorare p hoc deū. Similr de⁹ vult volūtate cōsequi te scandala z errores pmittere: et malos ac me etiā peccatozē damnari. et tñ null⁹ de/ bet velle talia mala sibi vel alijs: eoq non congruit velle. nam digni sunt morte nō so lum q mala faciūt sed etiā q cōsentiūt faci/ entib⁹: Rhom. ij. Hec Fran. maro. super p mo vbi s. Hec pdicta sic accipienda sunt: vt scz ppterca hō nō remurmuret z dei vo luntate: sed patiēter ferat voluntatē dei.**

H Ad id fm magistz vbi s. ponitur talis casus. Deus inq̄t voluit vt chīs pa/ teret z moreret. hoc est: suscipet mortē pro nra redēptione a iudeis illatā. et in h sensu hoc dictū est vtz fm q ibidē dicit Magr.

et tñ non volebat de⁹ vt iudei occiderēt eū. Non em̄ volebat (inq̄t) deus actionē iudeo ruz q mala erat: sed volebat (ait) chīz passi onē bonā. s. p redēptionē humani generis. Sic ḡ fm Fran. Baro. de⁹ noluit mortē chīz qntum ad malū culpe qd fuit in iude is in ei⁹ occasione. sed bñ taz antecederet qz cōsequēter voluit qntū ad bonū redēptionis humane. Et isto mō voluit inq̄t etiā beata virgo. qz summe cōfor mis fuit diuine volū tati. nec passio chīz placuit deo z beate pgi ni inq̄tū penalis: sed inq̄tū fuit salutifera sicut etiā exemplū habem⁹ de passioe san/ ctōz fm doc. vt statim dicet. **Uñ z iudei si simplr p redēptionē hūani generis voluiss/ sent sine culpa eoꝝ interuenire vt chīs oc/ cideret: nō peccassent hac intentione. Sed inexcusabiles sunt. qz mala intentioe chīm innocentē occiderunt: volētes ei⁹ fidē oīno pdere. Tertia regula de volūtati cōditio nali pietate fm Bonauē. qz scz qñqz vult deus absolute velle: qñqz illa z nos teneam/ mur velle voluntate absoluta: tñ bñ possu mus cōtrariū velle volūtate pietat⁹ condi/ tionata. Et hoc pbat Bonauē. p Hugo nis dictū. li. de volūtati chīz: q vitz sicut in chīo deitas volebat chīm pati: et ei⁹ rāo no obediebat: sed voluntas pietatis cōpa tiendo suspirabat dī. **Uñ pater: si possibi/ le est transfer a me calicē zc. sic z nos volū tate rōnis debem⁹ velle etiā nobis malum pene quod sanus deum velle. sed volūta/ te pietatis conditionalitē siue qntū est in no bis scz si deo placeret nō velle: possum⁹ nō velle talem penā. Et sic soluitur q̄ stio quā mouet inq̄t ibidē. s. dist. vi. Utrū vir⁹ scis placere debuerit z debeat q chīz/ stus pateret vel passus est. Et rō questio/ nis est. quia si non. Cur ergo chīs Petrus nolentem chīm mori redarguit: dī. Uade post me sathan: non em̄ scis que dei sunt. **Har. viij. Si aut placere debet qre beata pgo cōdoluit: Et. ij. Timo. ij. dicit. Si cō patimur z corregnabimus. Ad hec rūdet Bonauen. circa lram q dolere de passioe chīz voluntate rōnis absoluta volēdo cō trariū: nulli licuit. quia z Petr⁹ sic volēs redarguit⁹ est. Sed dolere sic q voluntate absoluta velit qdēz dei volūtate: tñ fert ad cōtrariū voluntate pietat⁹. sic bonum est******

cōdolere chīzto patienti z affici circa passi/ onem chīzti. Et hoc modo viri sancti com patiunt z beata virgo mater cōpatiebatur sume. non tamen est dubitandū quin place ret ei in voluntate rōnis qvni genitus suus traderet p salute humani generis. z in hoc miro modo debet amari ipa z laudari. Et sic patet qd dicit magister q sanctis debuit z debet placere passio chīzti intuitu nostre redēptionis z diuine voluntatis sed nō in tuitu ipius cruciat⁹. sic enim voluit z de⁹. Similiter de passione sanctoꝝ idem magi ster dicit q possumus velle z nolle vtrūqz bona voluntate si rectos pponamus fines scz velle ppter eoꝝ coronā. z nolle inq̄tum passio eoꝝ fuit penalis. **Uñ ergo hō obser/ ua hec. Quarta regula de voluntate an/ tecedente. q oīs homo debet voluntati di/ uine cōformari q̄tum ad volūtate antece/ dentē. qz sicut deus vult oēs hoies saluari z ad agnitionēz veritatis puenire. sic z nos debemus ita hoc velle. Hec Fran. ma/ ro. Et sic patz.**

Circa tertū de inducti one ad pformādū volūtati diuine. Notādū qz pla bona pueniētia incitat ad id. Pri/ mū est adoptiua chīz assimilatio. In h em̄ pformamur vel assimilamur chīo z adopta/ mur: qm̄ sic ipse fecit volūtate p̄is in oib⁹: sic z nos. ideo dicit **Datth. vij. Quicūqz fece rit volūtatem patris mei qui in celis est: ipse meus pater frater soroz z mater est. Exem plum habemus de beata virgine Maria q vt legit in libro dicto Speculū virginis: reuelauit eundā p̄one deuote q eam sollici/ te de hoc exorabat qualiter scz in vita sua deus exorabat z illi placebat. Et apparens sibi beata virgo dixit. Primo inq̄t omniuz hoc orabā cum adhuc esse tenella procum/ bens in terrā tota hora noctis vt deus da/ ret mibi grām q eius volūtate z pceptuz p oīnia implere possem ac oia q amat ipse z ego amarem: z q odit odirem. z sic omnē gratiā z virtutē orone z deuotionē obtinui.**

Secundū bonū est beneficij dei recōpen satio. Nam ipse deus fecit nobis tanta bene ficia q impleuit volūtatez nostrā redimen/ do nos p filiū suū: qd oēs sancti patres hu mani generis summo desiderio expostula/

bant. vt patz **Ma. lxiij. z plurib⁹ scriptur⁹. Ergo merito debemus z nos ne ingrati vi deamur beneficijs p dei amore eius volun tatē facere q p nobis multo maiora z plu/ ra fecit. Bern. Iuste chīzto totaz meam exigit vitam q p metotam posuit suam.**

Tertū est celestis repromissionis cōsecra tio vt patet in themate. **Itē Heb. x. Volū tatem dei faciētes reportabit⁹ repromissi/ onē. Uñ sicut principes solent aliqui super ianuas scribi tales versus. Si scius vt vo/ lo dabo tibi quod vis. Si scriuis vt vis da bo tibi qd volo. Hec q̄pe suo modo male statis facit z deus. Quartū est diuine ob tempationis cōdescensio. qz si nos facimus dei voluntatē z ipse faciet nostram qnto ma gis fecerimus. **Ps. Voluntatē timentium se faciet. Exemplū de beato Francisco de quo canit sic. Hic creaturis imperat q ni/ tui subiecerat se totum creatoris. q. d. ideo omnē creaturā sibi obedire fecit de⁹. quia ipse in omnibus obediuit deo. Quintum est exauditio. vñ Augustinus. Citius exau ditur vna oratio obedientis qz decem milia ptemmentis. Sextum est finalis damna tiōis euasio. quia teste Bern. nihil ardet in inferno nisi p̄ria volūtas. tolle p̄riam vo luntatē z nō erit infern⁹. Hec ille. Sz qd sit p̄ria volūtas idē Bern. in sermōe de Na/ aman dicit. Propria volūtas est q nō est inq̄t cōmūnis deo z hoib⁹ sed nra tm. z sic non est pformis voluntati dei z sanctoꝝ. Se ptimū est grē z glorie augmentatio. z patz ex dictis. Rogemus chīm zc.****

Dominica eadē Sermo quartus scz de voluntatis bone z male discretioe fructus z iudicio coram deo.

Arbor

o bona fruct⁹ bonos facit. mala aut arbor malos fructus facit. **Datth. vij. z in euangelio hodierno. Ur ba sunt saluatoris nri de quib⁹ Augustin⁹ de sermo. do. dicit. Arbor quippe est ipa an/ ma id est ipse homo. fruct⁹ p̄o opa homis. Non ḡ pōt malus hō bona operari neqz bo/ nus mala. ḡ si vult malus bona operari p̄i us bonus fiat. q̄ diu aut quisqz malus est**

non pot facere fructus bonos. Sicut enim pot fieri ut qd fuit nix non sit iam nix. scz p resolutione. no aut pot esse ut nix sit calida. sic potest fieri ut qui malus fuit non sit malus. no tm fieri pot ut malus bene faciat. scz manens malus. Hec ille. Et huius ro qz Rabanus ibide dicit qz ho dz bona arbor vel mala ppter voluntate bona vel malam. manifestu est aut qz fructu opey. ex bona voluntate sunt boni tanqz ex radice arboris bone. z ex mala voluntate tanqz ex arboris mala fructus eius. i. opera sunt mala. Ideo hec designas saluator dicit. Omnis arbor zc. patz in euagelio. Exq ergo p arborz designat ta fm Rabanu qz etia fm Aug. tra uiamu: ipa hois voluntas vl bona vel mala: idcirco de ipa voluntate hanc anime in hoc sermone pdicabim? tria mysteria, Primu dz discretionis. Scdm dz dijudicationis. Tertiu dicit fructificationis. Pro hoc sermone aliud thema pot poni illud apli Si voluntas pempta est fm id qd habet accepta est. ij. Loy. viij. hoc est: qntu boni pot facere deo placet. ¶

Circa primu de discre/ tione voluntat; scz bone z male. Inqranduz est ex qbz cora deo iudicat z discernit bona voluntas hois a mala. Hec em sare est valde utile ut mala voluntatem cauamus ne danemur per ea z bona tencamus ut saluemur p ea. Nam Aug. in deli. ar. j. ca. xij. dz In voluntate nostra constitutum est ut vel fruamur vel careamus sumo bono. z ibide lib. ij. ca. ij. Nihil adeo est in voluntate nra nisi id qd cu volum? facim?. Quapropter nil ta in prate nra est qz ipa voluntas. ipa em proxijs nullo intervallo mox ut volumus psto est. Et id hoc recte possum? dicere qz no voluntate senescim? sed necessitate et non voluntate morimur sed necessitate. z si quid aliud est hmoi. Sed qs vel delirus dicere audeat qz non voluntate volumus. s. id qd volum?. Hec ille. Ex quibz patz qz ex voluntate nra pcedit ois salus vel danatio nostra qz propter vile est sare quod discernit voluntas. Ad hoc g? Notandū est fm Rayneriu in summa sua z doctores alios recolligendo qz voluntas bona a mala discernit opti

me per quattuor signa potissima. Primu bone operationis. Scdm sancte intentionis. Tertiu plene obediētōis. Quartum firme pseueratiōis. Primu signū dicit bone operationis. Nam voluntas vere bona iudicat coram deo z hominibz tūc qm. s. vult opari bona. qz autem opat mala ex hoc iudicat vtiqz mala. sicut arbor iudicat ex fructu: ut dñs chris dicit ex pte in hoc euangelio z themate. Nam et Chrys. Omel. xxij. dicit. Bernia aie boz ne sunt cogitationes scz. flores sunt bone voluntates. z fructus bone operationes. ¶ Circa hoc Notandū qz papue impedit hois voluntas ne faciat fructū bonum sicut z arbor. Primo ex mala societate. Nam dicente Aristotele li. de plantis quedam arbores in vno loco faciunt fructū malū: que transplantate faciūt fructū bonū. z pty expertis. Nā z a quodā perito audiui qz quāsiqz bona arbor plantet in terra vbi iacent fericalcha vel pipisma: facit semp ibi fructū z boletas tā noxias qz ho comedēdo exim de ad mortē infirmat. Sic etiam est de humana voluntate qz si fuerit in loco male societatis nō bene fructificat. sed oportet talem locū mutare. vñ. j. Loy. xv. Nolite seduci: corripit em bonos mores colloquia mala Secundo impedit voluntas a fructu ex mala inueterata consuetudine. quia consuetudo est altera natura lib. de memoria z reminiscē. Nam sicut si arbor est nimium siluestris z vetusta non fructificat. sic voluntas humana cum est nimis siluestris p odium z iram inueteratā nō fructificat. j. Joā. ij. Qui nō diligit manet in morte. Similiter si est inueterata consuetudine deprauata. Dicit em Arist. qz si amygdal? vetus pforat humor in medulla depurabit z fertilioz effiat. sic ho mala psuetudine inueteratus debet acerbā castigatione pforari. z sic melius fructificat. vñ Berni. Consuetudo psuetudine vincitur sic dicit? dano recundit oportet g? te facere vim cōtra vim. Tertio ipedit voluntas ex hois malicia z demomum pueritate. nā multi sunt qz plus seruire volunt diabolo in malis opibz et peccat; danatiōez eternā inducentibz qz deseruire chzo in bonis opibz p eterna beatitudine.

A Sed interrogo te o petor ho: dic mihi quō poteris discernere aliquā arborē que diu creuit ad quā prem casura sit cum ceciderit? Ad hoc rōdere potes optime qz caderet vsus illam prem ad quā plures extēdit ramos in fructificādo: eoqz illuc trahit pondus ramos. Sic ho tu cognosceris ad quam partē cades in morte: vtrū ad partē dei vsus celum: an ad partē diaboli in infernum: et hoc si plures frōdes z ramos cogitationū z affectiōnū i fructificādo ope extēdisti: vl ad deū. sic em in celū ibis. vel si plures extēdisti ad diabolum: cum diabolo in infernū pibis. Arhanasi? Qui bona egerunt ibunt in vitam eternā. qui vō mala in ignem eternum. Secūdu signū qz discernit bona voluntas a mala dz sancte intentionis. qz generalis regula est qz in oī opere bono intentio est iudicāda: ut ex ea vl ap? probet op? aut reprobet indignū: put dicit Jsid. de sumo bono. Un z fm Boeciūm. ij. Topic. pro topica regula est Cui? finis bonus ipm qz bonū. Et itez. Cui? finis malus: ipm quoqz malū. Et hoc idem approbatur ex vsbis euagelij Mat. vj. vbi chris dz sic. Si oculus tuus simplex fuerit. Vera. hoc est oculus intentiōis: totū corp? tuū. i. tota cōgeries operationū tuarū: lucidū erit. Et si oculus tu? nequam fuerit: totūz cor. t. tene. erit. Exēpli gra. Si tu facis elemosynā vel alia intentio e vane glie vl pō? peiaut scitātē ostēdis in orādo vel ieiunij? do intentioe tue reputatiōis apud hoies: aut paupi mulieri bñ facis intentione concupiscēte ad luxuriā z hmōi: semp voluntas mala ē. ¶ Querit h. Quid d eo qz vult malū facere itēdo bona: puta vult furari z sic ditari intentione cōstruēdi ecclias postea: vel faciēdi elemosynas. vel vult mētiri ppter salutē primi indulgētiā. pñciādo. aut vult ire ad incantatores ppter sanitate adqredam zc: Rūdet qz oēs tales peccant: z voluntas hmōi mala iudicat: ut pbant Bonauer. et Rich. aliqz oēs doc. imp. ij. dist. xxxvij. Ratio. qz dictum apli z Aug. p generali maria est in theologia scz qz nō sunt faciēda mala culpe ut veniat qz cumqz bonū. Unde ad hoc qz voluntas sit bona requit qz velit bonū: et hoc ppter bonū. et qz cumqz boz deficiente: voluntas ma

la esse pbaf. Velle em malū cōtra legē vel non est ordinabile in bonū p se: sed est contrariari bono. Sicut exēpli gra. Si ego tibi dicere: Ecce ego te dealbabo vl dealbare intēdo: cū tū em oimodeo denigrare. Vel si dicere: ecce te viuificabo occidēdo: qd est impossibile. Proinde mala est voluntas qz vult malum qāqz intentione mala vl bona. et etiā illa qz vult bonū: sed mala intentione. Tertiu signū dz plene obediētōis. hoc est: dum voluntas in hoc cōsistit qz vult plene oibz mandatis obedire. Nam qntūcūqz bona opa faciat: si tū non vult pcepta implere: improba voluntas iudicat. qz ut dz Berni. Ingratū est spūsancto qd d deo obtuler? neglecto eo ad qd tener?. Nā charitas in pceptis implēdis pñstet. Sine charitate aut nullū opus acceptaf: ut patz j. Loy. xij. Si linguis hoim loqr. et si habuero fidem zc. et si distribuero oēs facult. in ci. pau. et si tradidero corp? meū ut ardeam: charitatē aut nō habeo: nihil pdest. Ut g? voluntas sit bona: debet in hoc sistere qz pcepta velit implere. Quartū signū dz firme pseueratiōis. Nam nō sufficit bonū saluificū velle tū ad rps. sed qz pseuerauerit vsqz in finē hic saluus erit. Berni. Coni. Et dicitis pater qz qz nolunt implere pcepta: pura nolunt restituere alieni. solūt cōfiteri peccata: nolunt iram relinquere ppter deū zc. qz vult velint facere multa bona: sed nō iudicant boni. Sicut qz tūmō. ¶ Exēplū ad id narrat scūs Vincenti? de Glāen. in suis sermombz: qz quidam vir tante scitātis putabaf qz etiā faciebat miracula: in infirmitates curādo plimas. Tandem semel accidit qz mulierē pulcrā respexit nimis curiose figēdo in eā oculos: ppter qd pdidit grām faciēdi miracula. Venit g? ad aliū qundā sanctū dicens. Ego pdidi talē grām: dic mihi p qre putas h. Rūdit ille scūs. Nō p hē gra oino sine pctō. ideo vide siqd tale fecisti ore vl oculis vel opibz. Cogitās ille ait. Nō nisi h scio qz respexi vnā mulierē ex cōcupiscētia. Rūdit ille scūs: ppter h pctm pdidisti grām. Et ipse idigē? dixit. Qual est iste dñs chris: ut si homo seruiat sibi etiā centū

annis: pro vno peccato quod committit homo ille totum perdit et datur. Certe Soldanus rex Babylonienus fecisset hoc vere et amplius non seruam tali domino. scilicet christo. Sed dum ipse parabat se ire spaciatur: et in quadam parte vidit equum pulcherrimum ambulante: super quem ascendit et subito fecit saltum unum et se perdidit. O homo qui vis saluari disce hec. ut bene operari. scilicet studio sancta intentione et mandata seruare ac perseuerare ne pereas.

Circa secundum de diuinatione voluntatis coram deo Notandum est quod Augustinus dicit ad Romanos. xxiij. q. iij. c. Displicet. Quis nesciat inquit datur bonum minime nisi merito male voluntas. nec liberari nisi bona habuerit voluntate. Hec ibi. Ideoque vtile est scire de his. Propter quod quidam Qualiter deus iudicat voluntate humanam fore damnanda aut saluanda et remuneratioe digna. Respondendo ad hoc secundum doctrinam theologos et canonistas quatuor papae ponunt regulas generales de hoc obseruande. Prima regula. Voluntas in omni malo etiam sine opere completo reputatur et iudicatur pro facto. Hec regula patet ex tribus causis: quod accipimus a tribus doctoribus. Primo quod xxij. q. v. in c. Qui peccat. Chrysostomus dicit. Qui peccare paratus est: antequam peccet iam peccator esse videtur. quod deus non ex operibus iudicat sed ex corde. id est voluntate et cogitationibus. Secundo patet per Augustinum. xxvij. q. j. c. Rupturam. dicitur: quod uolentibus non solum nubere: sed tamen uelle nubere daturabile est quod ut apostolus ait. j. Tim. v. Haberes daturabilem. scilicet tales quam prima fide irrita fecerunt: etiam non nubendo: tamen uolendo. Hec ibi. Tertio per casum patet per Hieronymum ad Eustochium. ut scribitur. xxij. q. v. Si paulus. dicentes: quod perit purgitas etiam sola mentis voluntate. Et probatur per illud christi dictum Mat. v. Qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam: iam mechatur est in corde suo. Et sic iudicatur deus voluntatem quod quamcumque quis deliberato animo uult peccatum mortale: dignus est eternali daturatione. pro sola voluntate: etiam sine opere perpetrato: nisi penitentiam agat de hoc. Oportet quod sic damnantur. Secunda regula: quod nullus homo iudicatur a deo ad culpam daturabilem: nisi in eam consenserit pro propria uoluntate. Et probatur per tres doctorum. Primo per Ambrosium. de beatam uita. xv. q. j. Non est. dicente. Nemo

nostre tenet ad culpam nisi propria uoluntate desierit. Secundo per Augustinum. ex. xv. q. s. c. j. dicente. Usque adeo peccatum uoluntarium magis est: ut nisi sit uoluntarium: nullo modo peccatum est. Hec ibi. Tertio probatur per Bonauenturam. sup. ij. d. xxvij. R. Questio uero est ibi: ut uolens liberum arbitrium pro seipsum habet absque gratia gratum facere possit aduersarium suum vincere. Et an possit omni tentatione pro se resistere: sic quod non consentiat in peccatum. Respondeo questionis. quod si talia homo non potest pro propria uoluntate facere: quare deus daturat de hoc quod succumbit diabolo: cum per Augustinum. nullus daturat pro eo quod est sibi impossibile. Item ad contrarium. Si homo talia potest pro se: quomodo potest cum diabolo vincere in tentatione: cum homo naturaliter uult uincere sed uincere. quod naturaliter uult sibi bonum ut dicit Ambrosius. o. et allegat li. e. a. Hieronymus. di. xij. Ad hec respondet ibidem Bonauentura. et cocon. Rich. distinguendo: quod aliud est dicere: hominem resistere aduersario. et aliud est dicere: hominem uincere aduersarium uel tentationes. quod plus importat uictoria: id est resistencia Nam resistencia consistit in hoc quod quis non consentiat suggestioni diabolice. Illud uero dicitur tentatio quod consentit eadem uoluntate. Sed uictoria consistit in assequendo oppositum eius quod diabolus intendebat et tentatio inclinabat. Intendebat autem diabolus ad hoc ut homo offendendo deum redderet deo inimicum et eterno supplicio dignus a caelesti regno separatus. Tunc uero tentatio uincit quoniam homo sic resistit uirtuose ut efficiat deo magis amicum et dignior caelesti regno. quod sine gratia gratum facere esse non potest. Et sic ad questionem dicitur: quod homo pro uoluntate propria potest quidem resistere ne consentiat in peccatum. tamen perfecte uincere tentationes sine gratia gratum facere non potest. vii. j. Cor. xv. Deo autem gratias quod dedit nobis uictoria pro iesu christo. **S**ed dicitur. In diabolo nulla gratia gratum faciens est: et tamen uincit hominem pro seipsum. quare ergo homo per se sine gratia non potest uincere diabolum: cum non sit peioris conditionis uoluntas hominis quam uoluntas diaboli. Respondet Bonauentura. ibidem. quod diabolus non uincit hominem nisi uolente: ut dicit Gregorius. Ideoque non mirum quod diabolus pro seipsum uincat hominem eo quod homo consentit uinci. diabolus autem nunquam uincit uolens: et ideo homo pro se non potest diabolum uincere nisi gratia dei adiuuet

Nam ut glo. sup illud Psal. Immissiones per angelos malos: dicit. Diabolus pro parte habet in peccato sicut in proprio peccato: ideoque sic peccatus iugo diaboli subiectus quibus recalcitra re possit pro resistentia uoluntatis: tamen uincere non potest nisi per dei gratiam libera a iugo diaboli. Sed quare ergo homini imputatur ad daturationem quod uincit a diabolo? Respondet secundum eundem Bonauenturam. et Rich. quod ideo: quia cum dei adiutorio posset homo si uellet se ad gratiam gratum facere disponere. et sic mori et gratia dare quod. possit uincere. sed quod se non daturat ponit faciendo quod in se est: id est consentit uoluntarie in culpa: ideo sibi imputatur merito. sicut si militi darent arma si petere uellet quibus uinceret hostes. sed non uult arma sumere uel petere a rege sua culpa est quod succumbit. **T**ertia regula est quod pro preceptis non iudicatur sufficere ad salutem sola uoluntas: sed requiritur etiam opus dum adest facultas. Unde Ambrosius. d. offi. l. xxxvj. di. non satis. dicit. Non satis est bene uelle: sed etiam requiritur bene facere. sed dum adest facultas. alios autem si desit facultas sufficit uoluntas. Exempti gratia. mutus uel let confiteri sed non potest: faciat quantum potest per signa confitendo. Item pauper uellet satisficere de ablatis et non potest et sic dicit alijs. faciat quod potest cum proposito faciendo plene dum poterit etc. Hanc regulam dicitur Alex. d. ales ij. pte sume. et Bonauentura. sup. ij. di. xl. Et ratio regule est. quia mandata dei obligant hominem non solum ad uolendum sed etiam ad perficiendum opere. ergo etc. Oportet quod multi sunt luxuriosi qui in predicatione compuncti proponunt et uolunt abstineri: sed posterum non abstinere a peccato. Quot etiam sunt usurarij uolentes satisficere et tamen non faciunt opere: tales damnantur. **Q**uarta regula est quod in bonis superogationis sola uoluntas pro facto reputatur et a deo coronatur. Nam Ciprianus de pe. di. j. Num quid. dicit. quod in seruis christi apostolus quis martyrnum concipit mente: etiam affectus martyrij ad effectum non daturat ipsa sola uoluntas coronatur. Hec ille. Sed hoc intelligendum est quo ad premium essentiali et non quo ad aureolam: ut uolunt Alexan. et Bona. ubi sunt et communiter doctores. Unde sola uoluntas cum deest facultas operis tantum potest mereri de premio essentiali quantum si adiuncta esset operatio. Exempt de sero. **D**ar

tino de quo canitur. O sanctissima anima quam nisi gladius percutoris non abstulit: palam tamen martyrij non amisit. Similiter de sancto Francisco canitur quod sit martyr desiderio. Consimiliter si aliquid nupta uel uidua desideraret et uellet uirginitatem tenuisse: mereatur licet non aureolam tamen premium essentiali. Ergo dei benignitas etc. **X**

Circa tertium de fructificatione uoluntatis bone notandum quod bona uoluntas in homine multos fructus facit. Primo animam bonificat. Bern. ut allegatur in originali dicit. Cum multa sint anime bona naturaliter insita: sicut ingenium bonum: memoria capax: uigil ratio: et humilitas: sola tamen uoluntas si fuerit bona bonam facit animam. si uitiola uitiolam etc. Secundo bona temporalia et spiritualia multiplicat. Esa. j. Si uolueritis. id est bonam uoluntatem habueritis et audieritis me bona terre comedetis. Item de spiritualibus Bern. libro de libe. arbi. dicit. Bona uoluntas est origo omnium bonorum et mater omnium uirtutum. pro hanc incipimus esse dei et desinimus esse diaboli. Nam diabolo nos mancipat mala uoluntas: deo autem subicit bona uoluntas. hec ille. **T**ertio corporalia bona conservat. Narrat in libro apertum et in Specto etc. ploz di. v. exemplo. cvij. quod uir quidam notus in Burgundie partibus in iuuetute bone uoluntatis et bene conuersatus postea dedinuit ad malum et incidit in languorem: nec se recogit. Tandem post multa tempora cum medicis non possent eum sanare se intellexit: et cum lachrymis confessus est sacerdoti. Et statim ut absolutus est eiecit de ore quasi bufones septem quasi septem uiciorum demonia. et statim mente et corpore sanatus est integerrime. Quarto deo assimilatur. Unde Rich. de beniamin adol. dicit. Inter omnia dei dona que ad salutem hominis spectare uidentur principale est bona uoluntas: pro quam diuine similitudinis imago in nobis reparatur. Hec ille. Sed mala simular diabolo. Quinto eternaliter saluificat. Unde dicit Rich. d. benia. etc. Sine bona uoluntate omnino saluari non potes. cum bona uoluntate perire omnino non potes. Sexto frangit suauiter deo sacrificat Unde Bern. in homie. Ambulabat iesus

Domínica. VIII. post Penteco.

dicit. Nihil offert deo dulcius bona volú-
tate. Et Chryf. sup. Mat. Bone vo-
luntates sic suaves sunt apud deum sicut
odoriferi flores. Septimo gaudiú cele-
ste z premiú accumulatur. patet ex predictis.
Exemplu refert Grego. in dialo. q. qui
dam noie Seruulus a principio vsq. ad fi-
nem vite paralyticus iacebat z paup. nec sta-
re nec in lecto surgere ad sedendú valebat
nec manú ad os pducere sed studebat i do-
lore semp gratias agere: dei laudib. die ac
nocte vacare. z sic i bona voluntate sola me-
ritum adq. rere. Cumq. tandé morti proxi-
mus esset astantib. dixit. Nunqd. auditis
q. ntas resonant laudes in celis. z sic dulci
melodia delectata anima sancta eius solu-
ta est. mira etiá fragrantia omnes qui ad-
erant inextimabili suavitate repleuit z mi-
raculis claruit. Ecce qui opera exteriora fa-
cere nō potuit per solam voluntatē bonaz
q. magna premia pmeruit. Rogemus er-
go chustum zc.

Domínica octaua post Pentecost. Ser-
mo. I. scilicet iuxta euangelium: applicatio de
labore manuali.

Ixit Jesus

discipulis suis parabolā hāc
Homo quidā erat diues et
habebat villicum. Luce. xvj. Verbis istis
saluator noster instruit parabolice docens
nos. s. q. homo bona que habet a deo sibi
concessa sunt vt p ea bene dispēdando me-
reatur cōsequi vitā eternaz. Ideoq. p. sult
q. in p. senti vita debemus benefacere pau-
peribus subueniendo de bonis nobis con-
cessis si volumus damnationē euadere: et
celestia tabernacula obtinere. Nam vt Au-
gust. dicit. Vodo est tēpus misericordie:
z in futuro erit tēpus iusticie z iudicij. Sed
videmus q. si homo vocatus ad iudicium
in quo timeret morti adiudicari: z omnib.
bonis spoliari. talis multū libenter susce-
peret cōsiliū sapientis p quod euaderet: z in
sup. honoraret. sic debem. z nos ch. fi. iesu
salubre cōsiliū quo docet in hoc euāgelio q.
modo. s. in iudicio tpe mortis possum. rati-
onē dare z euadere mortē eternā ac obtine-

re celū. vt p. z i p. abola euāgelij. Textus
In illo tpe dixit Iesus discipulis suis
parabolā hāc. Homo qdam erat diues z
habebat villicū. z hic diffamatus est ap. d.
illum quasi dissipasset bona illius. z voca-
uit illum: et ait illi. Quid hoc audio de te.
redderatioem villicatiois tue. iam enim nō
poteris villicare. Ait autē villicus intra se
Quid faciam quia dominus meus aufert a
me villicatioem. Fodere non valeo: mendia-
care erubescō. Scio quid faciā: vt cū amō-
tus fuero a villicatioe recipiant me in do-
mos suas. Conuocatis itaq. singulis dei
bitorib. domini sui dicebat primo. Quan-
tum debes domino meo: Ait ille ait. Cen-
tum cados olei. Dixitq. illi. Accipe can-
tionē tuā z sede cito z scribe quinquaginta.
Deinde alio dixit. Tu vero quantum debes
Qui ait. Centū choros tritici. Ait illi. Acci-
pe litteras tuas z scribe octoginta. Et lau-
dauit dominus villicū iniquitatis quia pru-
denter fecisset. quia filij huius seculi prudē-
tiores filijs lucis in generatioe sua sūt. Et
ego dico vobis. Facite vobis amicos de
māmona iniquitatis: vt cū defeceritis reci-
pianit vos in eterna tabernacula. Luce. xvj.

Itaq. iuxta euangelium hoc vt satisfacia-
mus eius expositioni tria p. cipua dedare-
mus in hoc sermone.

- Primum dicit de debite dispensationis.
 - Secundum dicit tremende redargutiois.
 - Tertium dicit licite vicitationis.
- Hec patent in euangelio. A

Circa primū de debita

dispensatione ad quam tenemur de omni-
bus bonis nobis concessis a deo. Aduerta-
mus quid dicat euangelium. In illo tēpore
salz. anno erat. ch. xi. xxxij. z p. dicationis. h. s. v.
kal. octobr. s. m. Guiller. z doc. h. ē q. cadit
festū Cosme z Damiani: tūc dixit discipul.
Iesus parabolā hāc. Nō qdā erat diues. h.
est ipe dei fili. q. est diues i misericōdia z oib.
bōis abūdā: tūc fact. ē hō p nob. z hēbat
villicū. Beda d. q. velle gubnator ē ē b. vil-
licus q. i. velle custos dispēdator. z sic signi-
ficat oēs hoies q. dispēdator est bonoz. Et
hic diffamat. est ap. d. eum. Lira. quia ni-
laret deum: quasi dissipasset bona illius.
quia frequēter homines abutunt bonis a

Sermo

deo sibi concessis expendendo in illicitis et
superfluis p. tra dei voluntates q. talia p. ces-
sit tantūmodo ad dispensandum hoī non
ad p. p. te possidendū vel abutendum. vnde
z rationem eriget de. ab homine de h. mōi.
Sed hic querunt aliq. p. clarioz intellectu
Primo de dispensandi p. missione q. talia bo-
na dicuntur ad dispensandū hoī cōmissa.
q. scz vere reputant esse dei bona z nō hoīs
p. p. ia sed tū ad temp. p. cessa. Ad h. rīdēt
q. deus p. s. tituit hoīem in hac vita fore dis-
pensatorem sup. triplia bona. P. io sup.
bona corporalia vt sunt fortitudo. pulcritu-
do sanitas. iuuentus. libertas. nobilitatis.
z q. nq. sensus q. omnia debz hō expēdere ad
dei seruitiū. Un. Rho. xij. Obsecro vos vt
exhibeat. cor. ve. hostiā vi. scām deo placē-
tem. Secdo sup. bona anie intellectualia
vt sūt aptitudo ingenij. bonitas voluntatis
memorie tenacitas. cogitatio intellectus af-
fectus z huiusmodi q. ad laudem dei sunt
expendenda. Eph. cf. iij. Renouamini sp. i-
ritu mentis vt. z induite nouuz hoīem qui
scōm deū creatus est in iusticia z sanctitate
Tertio super bona temporalia vt sunt di-
uitie dignitates honores zc. de q. Chry.
sup. Mat. dicit. Nō p. p. tereatu t. p. alia a do
accepisti vt in lasciujs p. tua voluptate cō-
sumas sed vt in vsus pauper. expendas vt
ad laudem dei zc. B Sed dices cū
taliam bona scz corporis anie z fortune deus
mibi p. cessit vt sim liber dñs omnium talium
q. habeo. cur ergo non licet mihi facere ex
eis quicqd. mihi placet. Rūdet q. q. n. is sa-
racani z thura sic teneant q. liceat. sed erro-
neum est hoc dicere. quia de. ista bona nō
sic p. cessit nobis vt sint p. p. ia nra sed tūmō
ad tps vt ea bñ dispensando. p. mereamur
vitā eternam ad quam facti sum. Et hoc
patz p. mo ex signo erigende rōnis. qz de o-
mnib. rōnem erigit de. vitz quō expendi-
mus vt hic d. Secdo signo ablatōis. qz di-
cente Chryf. De. q. n. cumq. vult talia a no-
bis iuste aufert tāq. sua. vt q. diues ē repē-
te sit mendicus. q. sanus est z fortis: sit debi-
litatus zc. Tertio signo derelictionis qz in
morte mil. hoz. nobiscū portare poterimus
sed derelinquimus. Un. Bern. Filij adam
genus auaz qd. vobis cū terrenis diuitijs
que nec vere nec vestre sūt. Et q. n. sint vere

subdit. Quid est auz nisi terra rubea. quid
est argentū nisi terra alba. sed qd. fecit e. i. p. i-
ciosa nisi error hominū zc. q. erronee z fallē
reputant p. ciosa. Et patet quia nec a mor-
te nec a verme liberant nec diuites faciunt
possessores. sed potius cruciatib. obligant.
Apocal. xvij. Quantuz se glorificauit z in
delicijs vixit tantū date illi tormentuz. Ec-
ce fructus temporalū. Demiq. post antedi-
cta subdit Bern. p. bās q. nō sūt nostra ta-
lia di. Si em. vestra sunt tollite ea vobiscū.
si vero vobiscū ferre non potestis. cur nō
intelligitis qz vestra non sunt. Hec Bern.
Secdo q. ritur de dissipatione. Et p. z r. i. s. i. o
q. talia bona in vicia z diaboli funia expē-
dendo dissipentur. patet ex p. d. i. c. t. i. s.
Tertio ergo querit de diffamatione. s. qua-
lia peccata potissime diffamant hominem
coram deo z angelis ac beatis. Rūdet fm
scripturas z doc. q. licet omnia peccata ho-
minē accusent talia facientem p. p. p. iam cō-
sciētiam. Rho. ij. Testimonij reddente il-
lis p. scientia ipoz. Ueruntamē aliqua sunt
peccata q. nō solum accusant coraz iudice s. z
etiam diffamant tam coraz deo qz angelis
beatis z etiā hoib. in h. mūdo. Sicut ei fu-
mus p. cedit ab igne z fetoz a stercore. sic infa-
mia ab istis peccatis. Sed q. talia sunt hui-
usmodi peccata. Notandū q. p. mū est p. c. c.
catū p. tra naturā vt sodomiticū qd. ē p. c. f.
sumum sup. omnia carnalia p. c. a. z vindictā
clamat a do inferēdā. Sen. xvij. Et vt Au-
g. xxxij. q. vij. ca. Flagitia (inquit) p. tra n. s. t.
turam sunt vbiq. z semp. repudianda atqz
p. n. i. c. d. a. Ibi aut. Barthol. brixien. in glo-
sa dicit q. tale crimen pestilentias z temp. e-
states inducit vt in Antentica. Vē nō luxu-
rientur. z sic accusat diffamando z claman-
do vindictam zc. Secundum est sangui-
nis effusio scz innocentis. Nam hoc etiam
viciū clamat vindictam z diffamat p. s. o-
nam. Sicut dominus dixit ad Cain. Sen. iij.
Uox sanguis fratris tui clamat ad me
de terra. Tertium est oppressio pauper-
rum. viduarum z pupillorum z huiusmodi.
Psalmi. Propter miseriam inopum et
gemitum pauperum nunc exurgam scz ad
vindicanduz dicit dñs. Quartū est mer-
ces detenta laborum. Jacobi. v. Ecce mer-
ces operarior. vestroz que defraudata est

Domínica. VII. post Penteco.

q vobis clamat: clamor eoz in aures do-
mini introiuit. Nā h̄ pctm̄ assimilāt sangui-
nis effusōi. *Ecdi. xxxij.* Qui effundit san-
guinē z q̄ fraudē facit mercenario fratres
sūt. Quintū ē generaliter oē crimē enoz/
me. qz Greg. lib. v. *Doral.* dicit. Vis imq̄
tas apud secreta dei iudicia habet voces su-
as vbi peccator q̄ eam cōmisit accusat. O
ergo videāt oīs vsurarij. oēsq̄ iudices in-
iusti. oēsq̄ simoniaci. Itē inceduosi. raptor-
res. adulteri. h̄gimūq̄ defloratores z sedu-
ctores. Item peritri blasphemī z alij h̄u-
iusmodi scelerati. quō in clamant q̄ eos vi-
cia. ve ergo talibz qz grauit accusant ad da-
mnationem.

Circa scdm̄ de terribili

redargutiōe. s. eoz q̄ male dispēsant bona
a deo concessa ad vsuū. Notādum q̄ dñs
huic malo villico dixit terribilia p̄ba eū re-
darguendo. Primū p̄bū rigide increpa-
tiōis d. Quid hoc audio de te. q. d. Audio
d te enormia scelera qm̄ tāta bona corpis z
aie z rez in diaboli fuitio expēdisti. Se-
cūdū p̄bū strictissime exarnatiōis dī. Red-
de rōnes. qz de oibz actibz rō exiget z p̄bis
z cogitationibz. Tertū p̄bū amarissime
mortis z ab officio depositiōis. d. Jā ei nō
poteris villicare. h̄ est. hic viuere z rēpalia
possidere. nec merita iā post mortē adq̄rere
O si hec tria p̄ba terribilia auri bz cordis iā
sonarent crebrius vtiq̄. omni diligentia a
peccatis nos cohiberemus. Hec dicit chri-
stus omnibus in hora mortis. ideo o homo
age penitentiam. Nota ergo q̄ benedi-
ctus Iesus volens omnes saluare docuit
in exemplo huius villici quem laudauit p̄-
cipue ad tria vt eum imitando saluemur.

Primum est mortis recogitatio. Sicut
enim villicus recogitauit dicens Quid fa-
ciam quia dominus meus aufert zc. sic hō
recogitet sepe mortem suam q̄ hinc auferet
vñ. *Lipā. de pe. dis. vij. c. penl.* dicit q̄ nō
est dignus in morte accipere solaciū qui se
nō cogitat mortituum. Exemplum nar-
rat Hugo de florido campo de quodaz re-
ge France qui dum esset in extremis cum
fletu magno dixit. Heu mihi quo vado. vñ
bi erit hac nocte hospitium meum. quam-
tōnez reddaz deo de tot bonis q̄ oia relin-

quo. z vertens se ad milites dī. O barones
o milites mei. En relinquitis me solum ire
z nullus vestrum associat me z sic expira-
uit. Secundum ad quod docemur in h̄
villico est future penurie p̄uēsiō. Nam in-
tra villici dicta post mortem fodere non va-
lebimus. mendicare erubescimus. Hoc est
tunc operari bona meritoria non possum?
vt adquiramus victum z celestem patriā.
nec mendicare licebit tunc a sanctis oratio-
nes petēdo. p̄terea ante ea. s. nunc dum vi-
uimus adquirere debem?. *Ap̄ls ad Gal. vij.*
Dū rps ha. ope. bo. Nā certe mirabilis
stulticia est hoim plus q̄ bestialis demen-
tia. q̄ nō curat de futura vita z miseria pui-
dere sibi. cum etiam formica p̄uideat sibi i.
estate qd̄ habeat in hyeme. *Proverbio. vij.*
Idem facit apis z plura animalia. sed ho-
mo miser nō curat si moriatur fame in alia
vita. z tamen si vadit ad viam vel bellū so-
lūmō. x. diez se p̄munit victualibz.

Tertium ad quod docemur in h̄ villico est
discreta amiceoz adquisitio p̄ quos sibi fiet
ret subuentio. Un̄ dixit. Scio quid faciaz
zc. Et puocatis debitoribz dñi discrete dī-
misit remittē. ex debitis. s. illi q̄ tenebat de
oleo dimidiā p̄rem relaxans. Et aut̄ qui te-
nebatur de critico tñmō quintam p̄tez. Si-
cut dicit Beda. Idcirco hoc sic factuz esse
dicit a christo in parabola vt significetur. s.
q̄ remunerationē accipit a deo nō solū ma-
gna s̄ etiam aliqua parua elemosyna. Et i
hoc dat̄ similiter documentū discrete face-
re elemosynas s̄m̄ licitū vt cui plus dandū
est pl̄ debem? z sic de alijs. Un̄ seq̄t in
euangelio q̄ ch̄rs laudauit villicū nō de il-
la quidem fraude sed de prudentia. vt Au-
gusti. dicit. Non est inquit fraus facienda
domino in aliq̄ vt de fraude elemosynas fa-
ciamus. Idcirco Lyra etiam dicit. Sic di-
uites laudabiles sunt si prudenter se p̄uer-
tunt ad distribuendū bona in pijs operibz
vt p̄ h̄ p̄uideāt sibi in futura vita. Un̄ hic
prudētia accipit p̄ astutia. de q̄ ergo sequit̄
Quia filij hui? seculi. Lyra. i. homines tē-
poralibz intenti prudentiores id est magis
astuti sunt in temporalibz agēdis: q̄ filij lu-
cis. i. hoies spūales: qui tñ simpliciter sunt
prudētiores in diuis. *Exēplū s̄m̄ Dige.*
Bubo noctua z mus meli? vident i nocte

Sermo

XX

q̄ homines. tamē simpliciter visus homis
est melior q̄ illorū. Pro finali p̄clusionē
tandē ch̄rus applicādo parabola consultit
dicens. Et ego dico vobis. Facite vobis
amicos. hoc est s̄m̄ Ambro. z Ch̄rs. Fa-
cite vt largiēdo paupibus habeatis ami-
cos beatos angelos z sc̄os dei. Sic enim
gratiam apud illos habere poterim? per
elemosynas. Itē de māmōna inq̄rat. d̄t s̄z
Aug. ideo quia iniquitatis occasiōe p̄re-
stāt diuitie p̄ abusuū hominū. Et qz in-
qualiter ab hoibz possident. alij ei pl̄? alij
aut̄ minus habēt. z sic dicunt inq̄tatis qz
s̄m̄ naturā a p̄ncipio institutā z iustā omnia
talīa deberēt esse cōmū. sed p̄ inq̄tate a-
varicie factū est inter hoies meum et tuuz.
Et quare faciēda sit elemosyna subdit ch̄rs.
vt cum defeceritis recipiāt vos s̄m̄ Ch̄rs.
s̄z ipi angeli z b̄ti in sua tabernacula. s. mā-
sionū celestū. Ergo homo serua hoc cō-
siliū christi salubre.

Circa tertium de licita

hois victitatioe. hoc est victus sui p̄ neces-
sitate vite adquisitioe. quia euangelū dicit
q̄ villicus excusauit se de labore p̄ impore-
tā. z de mendicatiōe p̄ erubescētā dicens.
Fodere non valeo: mendicare erubesco. Et
sic voluit viuere in ociositate in tabernacu-
lis aliorū. Unde h̄ alique questiones oc-
currunt declarande.

Prima de laboris manual̄ p̄ceptōe.

Secūda de opis salubris conditiōe.

Tertia de laboris spūalis occupatiōe.
Prima ergo questio est. vtrū hō ex p̄cepto
sub salutis necessitate teneat manuali labo-
re victū querere: Ad quod breuiter r̄ndetur
s̄m̄ Astera. in summa. li. vij. ti. xlvij. ar. vj.
iuxta Bonauen. in suis questionibz dispu-
tatis q̄ iudiciū de quolibet sumēdū est s̄m̄
finem ad quē ordinat. Labor autē manu-
alis ordinatus est ad tria ad que utilis est
Primo ad ocū tollendū. Secundo ad cor-
pus domandū. Tertio ad victum q̄ren-
dum. Quo ad duo prima q̄uis homo te-
neatur generaliter p̄ quodcuq̄ exercitiū
laboris spūalis vel corporalis: aut patien-
tie. vt s̄z ocium tollat: z corpus a vitijs do-
mer: tamē nō p̄cipitur q̄ in speciali hoc vel
illo exercitio hoc faciat. vñ vt sic labor ma-

nualis nō est omnibz sub p̄cepto. nam de-
rici z h̄mōi nō tenent ad illū: vt patebit in-
fra. Sed quo ad tertū. s. ad victū q̄rendū
labor manualis hominibz sanis q̄ sunt for-
tes vel in vigore existētes z n̄ habēt vnde
aliter viuant iuste sub p̄cepto. *J. Thef. iij.*
Opemini manibz sicut p̄cepi vobis. Qui
aut̄ aliūde habēt iuste viuere nō tenēt ma-
nibz laborare. *Ex istis p̄z q̄ i p̄culoso sta-
tu viuūt oēs hoies sanī potētes laborādo
victū necessaria q̄rere iuste: z tamē volunt
ociari. z mēdicādo viuere ex pigricia: quia
oēs tales grauit peccāt: vt Aug. etiā li. de
ope manuali dicit. Sicut q̄ p̄ h̄strionatiū ac-
tocos dissolutos ac trufas zc. volunt ocio-
se viuere: aut ludis z h̄mōi: victū querere:
totā dādo suā vitā his delectatiōe disso-
luta. Peccant etiā qui teloneis iniustus et
h̄mōi dant se. Sed dices. sub quo p̄-
cepto p̄met hoc p̄ceptū de ope manua-
li: R̄ndet s̄m̄ eodē doc. vbi supra q̄ hoc ē
p̄mo sub p̄cepto iuris naturalis. quoniam
vt scribit Job. v. Sicut quis ad volūduz
sic homo nascit̄ ad laborandū. Nam z na-
tura dedit homini manus ad laborandū.
quod nō dedit alijs animalibz tāhabilit̄ cū-
ratiōe z viribz operādī. Unde Beñ. ij. scri-
bitur. q̄ deus posuit hominē primū in pa-
disum vt operaret. vt Lyra dicit. Non qui-
dem opere laborioso sed delectabili ad ex-
perientiā z exercitiū sue virtutis. z custodi-
ret inquit illū: nō ab iniustis sed seruā-
do iusticiā originālē. ne p̄ pctm̄ suū in-
eijceret. Secūdo q̄z h̄ est sub p̄cepto iuris
positiui. qz *Exo. xx. p̄cipit sic. Memēto vt
diē sabbati sc̄ifices. Et seq̄t. Sex diebus
opaberis z facies oia opa tua. septio autē
diē sabbati est. nō faciam? in eo opus zc.*
Hoc enī s̄m̄ Astera. debz hō in die nō fe-
sto sic obfuare. vt. s. opetur pot? q̄ ocium
vitiosum p̄ qd̄ pctm̄ incurrit̄ sectet. Se-
cūda q̄stio. q̄lia opa manualia salubria fo-
re vel licita iudicant̄ q̄bus hō iuste victum
sibi querere possit: Ad h̄ r̄ndet s̄m̄ Aster.
li. j. ti. xxi. ar. v. z doc. cōmūnt̄ q̄ opus ma-
nuale vel laboris exercitiū est triplex. Nam
quoddā est illicitū. q̄ddā autē licitū: z qd̄-
dam etiā debitū. Et s̄m̄ hec primus est la-
bor. p̄hibitus oibz: vt pote vitiosus. d̄ quo
Hier. ix. Et inique agerēt laborauerunt.*

Domínica. VIII. post Penteco.

Exemplū de labore cupiditatis diuitiarū. s. de usura et fraude et teloneis illicitis. Itē d satisfaciendo desiderio carnalī cupiditate et. Secundus est labor p̄cessus ut licet. et talis est in omni negotio q̄ h̄s licite p̄t vi etū querere. omne enī tale cōtinet sub p̄ce/ pro laboris manualis. S̄ Sunt autē generaliter artes h̄mōi mechanicę: q̄ etiāz dicuntur manuales septē: vt enumerat Huiusgo in Didasco. parte. iij. d̄ q̄b̄ extat p̄. Lana venus miles: nautatio rus medicina. p̄. His ars fabrilis iungat: mechanicę sunt. Exponēdo: d̄ p̄mo lana. i. lanificiū. i. quo p̄tinent oīa genera texendi: p̄sūdi et torq̄ndi: que sunt manu: acū: fusa subula et. Secundo dicitur venus. i. venatio ferarū sive p̄t scium sive auū et. Tertio d̄ miles. i. militie armatura et pugna: et ad hoc p̄tinentia. Quarto d̄ nautatio. i. oīa ad nauigatiōis artē in mari et flumibz p̄tinentia. Quinto d̄ rus. i. agriculturā: vt satio florū: granorū: olerū: vinearū. Sexto d̄ medicina sive p̄t sicozū sive apothecariorū et chirurgicorū et herbariorū. Septimo d̄ ars fabrilis: sive ferri sive auri et metallorū et lignorū et lapidū et oīm fabrilū et h̄mōi. Itē sub istis cō/ p̄hendunt alie artes: vt sunt mercantie et negociationes. Itē ars theatrica. i. i. teatro ludos exercētes. vt pugiles: hastiludētes: ac ludētes et h̄mōi solēt. De oibz istis nota q̄ quīs tales artes sunt licite generaliter ex causa rōnabili. sed mltre h̄mōi illicite red/ dunt plerūqz vt sine peccato non fiant vel vix. Sicut exempli gratia: in casu q̄n artio fer facit gladios: sagittas: bombardas: venena et h̄mōi. et q̄ vendūt talia bona intētiōe p̄ defensione reipublice: vel p̄ iusto bello faciēdo sicut sunt arma: vt venena p̄ medicina aliq̄: vt tyriaca et h̄mōi bene facere licet. sed si faciat quis talia vel vēdat ad abusu. p̄ferim illis quos scit talibz abuti vel lemortaliter peccat. Similit̄ q̄ faciunt et vendūt ornamenta mulierū ad lasciuā p̄ uocantia. vt solēt facere calcearij et consimiles. Itē q̄ faciūt taxillos et tabulas schacorum: aliarū et h̄mōi scilicet ad abusu. et idē de fertis. omnes enī tales peccāt ex intētiōe s̄m theologos et iuristas concorditer. Tertius est labor debet: ad quē tenet oīs ch̄rian? vt excludat oīa q̄e inimicum

Nā scribit Ecc̄. xxiij. Quidā maliciā dolant oculos. H̄ Exemplū habem? David scilicet: q̄ i exercitio p̄secutiōis sanlis nō tā peccauit q̄ in q̄ete ocij q̄n p̄cupit uie Bersabee. ij. Reg. xj. Et i Joan. Caspianus d̄t. q̄ oculus a plibz infestat demōstis. s. h̄ opans ab vno solo q̄ et de faali vna. Nā i Elitaspary legit q̄ qdā sc̄us vidit demones stare ad fores cuiusdā heremite. q̄ enī ocuabat statim diabol? intrabat ad eū. cū autē occupabat statim exibat. et sic p̄t d̄ corpalī labore. Tertia q̄stio. q̄li labore sp̄iali hoies occupati excusant ab opere manuali: Et ad h̄ r̄r s̄ Aster. vbi. s̄ et doc. q̄ p̄m? labor p̄latōis: qz p̄lati tenentur de cura subditoz. et qz p̄ hoc utilitas cōmunitis p̄mouet. ideo subditi tenent talibz. s. p̄lati de puētibz. vñ peccāt q̄ decimas et alios puētus p̄latoz defraudāt. Secūd? est labor iudicialis executōis. vt p̄t de p̄cipibz: p̄t̄tibz: iudicibz: p̄curatoribz: et huiusmodi. Rho. xij. Nō est p̄t̄s nisi a deo. Reddite q̄ oibz debita: cui tributū tri. et. Tercū? est labor p̄dicatiōis vel doctrine et vacatiōis scripture. vt patet p̄ ap̄tm. j. Corinth. xv. Quart? est orōis et p̄replatiōis. vt p̄t de religiosis et sacerdotibz ac clericis. j. Corin. ix. Qui altario seruiūt de altario viuūt. Unde p̄ exēplo claret q̄ cōis plebs male facit murmurādo p̄ sp̄iales vt religiosos et clericos di. Isti nihil laborāt et n̄a comedūt. Et plerūqz ridiculose dicunt q̄ p̄tā sunt ligonizare et arare: metere et falcare et h̄mōi. eo q̄ talia nolūt sacerdotes facere et. Nā ipi sp̄ialia bona exercētes p̄ferunt cōitari. quia si viri sp̄iales nō essent p̄ cōitate orātes: nō daret deus secularibus tot bona sp̄ialia et tpalia sed castigatiōes plerūqz imitteret p̄ petis. Nā et p̄abolice dicit q̄ mēbz conquesta sunt p̄ sto machū eo q̄ nil opat exteri: s̄ oīa q̄ membra cetera adq̄runt stomach? deuorando cōsumit. Cūqz p̄ alio iusto nil stomacho darent: ecce oīa membra defecerunt. et sic coguerunt q̄ stomach? ē necessari?. Sic est in p̄posito de viris sp̄ialibz q̄ pl? iuuāt oīs ch̄rianos et totā cōitatē orādo et sp̄ialibus vacando q̄ iuuaret laborādo. nihilomin? tamen etiam viri sp̄ituales pro exercitio p̄tuz et sp̄us subleuatōe interdū etiam mag

Sermo

nibus laborant. sic tñ debēt h̄ facere vt spiritu deuotionis nō extinguat. put docz s̄b et? Frāse? in regula. Et in Elitaspary legit exm q̄ sc̄us Anton? abbas i heremotedis affect? dixit. Dñe de? volo salu? fieri et nō p̄mit: ut me cogitatiōes mee. et ecce vidit angelū opantē et tandē orātē. et itez plecras d̄ palmis faciēte et itez orantē. Et dixit angel? ei. sic fac et salu? eris. ille audito h̄ magnū gaudiū s̄psit et sic fecit. Rogem? q̄ dñm Jesum et.

Dñica eadē Sermo. III. sez de misericordie fraternalis operibus et ei? inductiōe p̄ceptō et fructibz.

Go dico vo

bis facite vobis amicos de mōna iniquitatē vt cū defecerit recipiat vobis in eterna tabernacula. Lu. xvj. et in euāg. hodierno. Verba sūt saluator? n̄rī q̄ cupiēs tā diuites q̄ pauperes saluare cū dixisset q̄ regnū celoz effz pauper? Dat. v. Bti pauperes spū qm̄ ip. est reg. ce. Et q̄ diuites difficile intrare possent in illud. fact? est inq̄t camelū p̄ foramen acus trāsire. q̄ di. in. i. reg. ce. Matth. xij. ne diuites desperarent docuit eos modum quo possent saluari. Ideo Aug. dicit Regnum celoz est pauper. quia paup nihil habet in hoc mundo et diues nihil habet in celo. Ecce q̄ discrete fecit deus. oīa sua bona dedit duobus his. diuitibz terre/na. pauperibz celestia. Sed ip̄e dñs volens vtrosqz saluare p̄stituit vt hic diuites sustētent pauperes q̄ten? pauperes in suā hereditate capiāt diuites. et sic vterqz eoz p̄ aliū saluet. Itē dicit ch̄s. facite vobis amicos et. patz in euāgelio. Itaqz de misericordie opibz i pauperes exercētis tria mysteria in h̄ sermone declaremus.

Primū d̄ inductiue incitatiōis. Scdm̄ d̄ p̄ceptorie obligatiōis. Tertium d̄ p̄ilegiatē et saluifice fructificatiōis.

Circa p̄mū de inductiua incitatiōe ad exhibēdū misericordiam p̄mū paupibz. Notādū est q̄ plima sūt inductiua et incitatiua ad misericordiam fraternā.

Primo amorosa dei cōplacētia. Secundo vlceroia ch̄i reficiētia. Tertio fructuosa boni efficacīa. Quarto limosa exēpli euidentia. Pr̄o dei cōplacētia. qz vt scribit Prouerb. xij. facere misericordiam et iudiciū magis placet deo q̄ victimę. s. q̄m̄qz. et. Dic. vj. Misericordia voluit et n̄ sacrificiū. vñ Aug. Nil est qd̄ ita nos deo amabiles faciat sic pietas. Rō qz similitudo ē cā dilectōis Ecc̄. xij. De aīal diligit sibi sile. s. mīa ē p̄mū d̄i q̄ h̄o p̄miam sūme assilat dō et p̄ p̄m sūme diligit a deo et. Et in h̄m? d̄ ch̄o dō q̄ sc̄is h̄ cē deo placitū mltiplr cōmēdauit mīam. Pr̄mo p̄ho Dat. v. Bti misericordes. q. i. mī. p̄t. Et itez d̄t Lu. vj. Estote misericordes. sic et p̄t vñ et. Secūdo exēplo qz ex mīa icarnat? p nob i cruce pepēdit vbi et mltiplex exēpluz mīe p̄buit. nā ex mīa p̄ suis crucifixoribz orauit et ex mīa latrōi penitēti padiluz p̄mīsit. et ex mīa maris elemosinas oibz hoibz mōi erogauit. cū totū corp? doloribz dedit ad satisfaciēdū p nob mīser? sanguinē totū tū fudit et aīam p nob exposuit et. Denic? sc̄io cōmēdauit mīam suo futuro iudicio. qz dixit de opibz misericordie discēptabit et misericordes b̄ndicet et celesti p̄mo remunerabit ac in misericordes maledicet et damnabit. vtz Matth. xxv. Ex q̄bz oibz p̄t qz misericordia sūme placet deo. Secūdo inducit vñ scrofa ch̄i reficiētia qz opa misericordie pauperibz impēsa ch̄s sibi mīer reputat ac si ip̄e in p̄p̄ta p̄sona reficeret p talia in paup̄e sic d̄t Matth. xxv. Quō vni ex minimis me. feci. mī. se. et qd̄ nō fecistis nec mīhi fecistis et. Et q̄n tu h̄o pauperes vides cui deberes misericordiam facere debes cogitare hec. Pr̄o cui facis misericordiam. s. dādo cibū vt potū vt hospitū et. vñ ip̄e ch̄o Jesu. p te passio vulnerato et mortuo. Secūdo si h̄ de tuis bonis facere videt tibi difficile cogita de cui? bonis talia expendis. qz nō de tuis p̄p̄is sed de bonis ipi? ch̄i ab eo tibi datis. N̄ r̄ū est ergo qz ip̄e dedit tibi mītra et forte pl? q̄ mille aureos tu at de tot et tātis vix das vnum aureum sibi in paup̄e. sicut mīx esset qz de vno bonis corio sibi dato nō vellet dare mīnā corrigiā dāti ipi? vt de lardo assaturā et d̄ vase vni vni piccariū vini. Tertio Si adhuc predicta tibi sunt vix

Domínica. VII. post Penteco.

fialia. cogita ppter qd facis misericordiam talē quia non ppter alterius q̄ tuam utilitatem in celesti premio. ch̄us enim non indiget. s̄ tu indiges. et sic tibi das quod das. **Uñ** De Petrus Rauēnas. dicit. Da pauperi ut des tibi p̄. quia quicquid pauperi dede- ris tu ipse habebis. Et quod a te non acci- pit pauper habebit alter. **Hec ille.** Ad hec omnia etiam Augusti. docens de discipuli- na christiana dicit inter alia. **Ch̄s tibi dic- in paupere.** Da mihi de eo qd dedi tibi de meo. peto et tibi non donas. da et reddo. da tectū et accipe celum. da pecuniā. da tu- nicam et accipe vitam eternā. **Q̄ miser** (m̄t) homo qui feneraris homini. fenerare deo et centuplum accipies. et vitam eternāz pos- sidebis. **Hec ex Augustino.** **Exempla plu- rima leguntur q̄ christus apparuit in specie pauperis.** Et de beato Francisco legit̄ in spe- culo exemplorum di. vii. q̄ cum pauperi de- disse et blamydē. vidit eam statim in celum ascendere ad ch̄m et gaudius ē ex hoc. **Frā- ciscus.** **Tertio** inducit fructuosa bo- ni efficacia. Quia si querat. Que est p̄tus portio et utilior inter om̄s p̄tutes ad prim- p̄tinentes. **Rūdet Alex.** li. ij. titu. lxx. q̄ mi- sericordia est potissima. sicut est actus poti- oris p̄tutis. **Suppletio** em̄ defectus alieni- us inquantū huiusmodi est superioris et me- lioris p̄tutis. **Uñ** Apostolus. i. Tim. iij. Corporalis exercitatio ad modicum utilis est sc̄ respectu pietatis. **Lyra.** Quia corpora- lis exercitatio in ieiunio et vigilijs et flagel- lis ac huiusmodi valet ad repressiōem cō- cupiscentie proprie carnis. **Sed** pietas (in- quit) ibidem **Ap̄tus.** ad omnia valet et utilis est. eo q̄ bene disponit hoīem ad deū et ad proximum. et etiam q̄ ad seipm̄ dū obite fiat. **Uñ** et subdit ibidem. p̄missionem habet vite que nunc est et future. hoc est gratie in presenti. et glorie in futuro. **Propterea** **Blo- sa Ambro.** ibidem dicit Summa discipli- ne christiane in misericordia et pietate ē. Et loquitur quantū ad opera exteriora cōgan- do. **Secus** em̄ est de interioribz. q̄ interior affectio diuine charitatis q̄ deo coniungit p̄feret dilectioni et misericordie in proximos. **Hec Alex.** **Exemplum** ad hec. **Legit̄** in vitas patruz et in speculo exemplor di. ij. exēplo lxxvij. **Q̄** frater interrogauit quedā senex

dicēs. Duo sunt fratres. vn̄ desit in cella sua p̄trahens ieiunū sex diez. et multū sibi laborē imponēs. **Alter** v̄o egrotatibz desit ut em̄ opus maḡ acceptū est deo. **Rūdet** senex. Si frat̄ ille ieiunās a p̄cederet se p̄ na- res nō pōt esse eq̄lis illi q̄ infirmatibz desit ut. **Ecce** ergo p̄tus pietatis et. **Q̄** Quarto inducit luminosa exempli euidēs- tia in multis. **Primo** in hoībz. Quia ut p̄hus. vj. li. animalū dicit. **Lōga** brachia si- gnanter v̄qz ad genia deficiere spacio du- orum digitor. onduit nobilitatē cōplexio- nis. **Et** idē p̄hs. v. **Politi.** dicit. Principiū fortitudinis est h̄e lōga brachia. q̄ fortitu- dine melle indicat. **Itē** ad p̄trariū loq̄ndo idē p̄hus in p̄blema. dicit q̄ cū hoī alicui manū vel brachiū detrucaf. postea frigus in latere illo p̄petuo sustinebit. **Rō** fm̄ **Lō- stantini** li. de naturis morboz. et etiam fm̄ **Balienti.** q̄ dū p̄ detrucaōne effluit san- guis mundus: effluit et s̄l coerp̄rat calidū eiusdē lateris vniuersum. **Nā** cruoz funda- mentū est naturalis caloris ḡ et. **Sic** et sp̄i- rituali p̄ manū itellige opus misericordie. qd si fuerit in hoīe: signū ē nobilitatis et p̄ncipa- tus. **Et** h̄ op̄. i. m̄e oīno detrucaf ab aliq̄ quo tāq̄ orbat̄ bono celesti friḡ et chēne p̄petuo sustinebit. **Secdo** exēpli habem̄ in mēbris oībz sub vno capite ex̄tibz. q̄ si- bi inuicē subueniūt et cōpariunt. **Nos** autē ch̄iani oēs sumus vnius capitis. i. ch̄isti membra. i. **Loz.** xij. et. **Tertio** in aiali- bus irrōnabilibz. nā generalit̄ oē animalū dū- git s̄le sibi et subuenit. **Itē** d̄ p̄hs. li. d̄ aia- libz. q̄ nō est autū v̄l etiā alioz animalū vni- speciei ut se inuicē comedāt. **Sz** hoc non te- net in porca. q̄ q̄nqz ex passione comedit p̄- p̄rios suellos. **Itē** ex̄pti dicūt q̄ lup̄e sepius qz canes paruulos p̄eros a matribz in sil- uis expositis lactant. et patet de **Lyro** salz rege Persarum per cuniculam pastoruz ni- trito in nemore exposito. sicut legitur in scho- lastica histo. **Et** recitat **Lyra** sup̄ **Esa.** xlv. **Itē** de ceruis **Aristo.** et ex̄pti dicūt. q̄ q̄n p̄- aquas habēt gregari p̄transire. tūc ne faci- genē p̄dere cornū p̄ponūt vñū sup̄ q̄alē et tūc p̄lequent singuli posteri sup̄ p̄cedētis dorsum ponūt sua capita. et p̄m̄ fatigatus redit ad vltimū. et sic sibi inuicē subleuan- do succedūt. **Quart̄** videm̄ in creatur

Sermo

XXI

ris insensibilibz. q̄ superiores sic sunt celestes stelle et hm̄i. inferioribz coicāt sua oīa hōa sc̄z influentiaz et lūmū et. et p̄terea āgeli ipi hoībz defuūt custodiēdo. ita q̄ oēs sūt ad ministratorij spūs. v̄l itrayl extra **Heb.** i. **Et** fm̄ doc. sup̄. ij. **Lū** ḡ oēs creature ex̄m̄ p̄be- ant nob̄ m̄e p̄fecto valde turpe ē hoī vt nō miscat̄ p̄rio. **hec** sufficiat. **N**

Circa scdm̄ de p̄cepto

ria obligatiōe. **Querit̄** v̄t hō ch̄ian̄ obli- get̄ sub p̄cepto ad exhibēdū opa m̄e p̄rio. **Ad** h̄ rūdet fm̄ **Alex.** de ales. i. ij. p̄te sume q̄. lxxij. **Et** p̄cor. **Tho.** ij. q̄. xxxij. q̄ h̄ p̄- ceptū est obligatiū. iuxta illd̄ dictum ch̄i **Luē.** vj. **Estote** misericordes sic et p̄ ve. cele. m̄. ē. **Q̄** p̄tz ex h̄. qz omittēs eternalr pu- n̄t iuxta illd̄ **Mat.** xxv. **Discedite** a me ma- le. i. g. et. clurum ei et n̄ dedi. et. **Sz** qm̄ p̄- ceptū ē affirmatiū id nō obligat nisi p̄ loco et tpe fm̄ q̄ recta rō req̄rit. **Recta** autē rō re- q̄rit fm̄ eūdē **Alex.** opa m̄e ip̄edere n̄ soluz de sup̄fluis s̄z etiā de n̄carijs q̄cūqz honeste et iuste dari possūt sic d̄t glo. sup̄ **Mat.** v. **Honeste** inq̄t dico. qz pōt esse res ita neces- saria q̄ nō pōt dari honeste. **Iuste** autē dico qz res aliena nō pōt dari iuste. **Nec** res su- perflua pōt iuste retineri. vnde necessaria q̄ bus carere nō possum̄ nō tenemur eroga- re. **Necessaria** v̄o q̄bz carere possumus tene- mur dare in casu. **hec** **Alex.** vñ circa h̄ s̄z fra- trē **Ang.** d̄ **Ela.** sequē. **Ric.** sup̄. iij. di. xv. arti. ij. **Pliderāda** ē facultas habētis et mo- pia indigētis. **Si** ei hō h̄z aliqd̄ qd non sit necessariū sue nature. nec nature illoz q̄bz te- net̄ p̄uidere sicut sunt. v̄oz filij serui ancille pater mater et hm̄i. **Et** in paup̄e sit tanta necessitas q̄ imminēt signa p̄abilia extr̄e- me necessitatis: tunc tenentur de p̄cepto illi subuenire. **Uñ** **Amb.** lxxv. disti. ca. p̄asce (inquit) fame morientē: si nō pausti occidi- sti. **Si** autē hō habet aliquid sup̄flūū nō so- lū sustentatiōi nature sed etiā p̄ueniētie sui stat̄. tenet̄ d̄ illo erogare etiā nō inueniē- tur tales q̄ essent in necessitate extrema. **Et** si plures occurrerent q̄bz sil oībz nō posset subuenire. tenet̄ ceteris paribz illi q̄ magis indiget. **Deniqz** si hō nō habz vltra p̄ueni- entia sui stat̄. nec est q̄ videat̄ fore in extre- ma necessitate. tunc nō tenetur de p̄cepto

hec in Angelica. **Q̄** **Sz** circa h̄ restat videre q̄ et q̄lia sūt opa misericordie que obligat̄ mur exercere. **Ad** qd̄ p̄ ḡnali regula tenent̄ dū est. q̄ hō ordinare et discrete d̄z opa m̄ie- ricordie. p̄mis exhibere. qz ad p̄ritē vere charitatis req̄rit q̄ sit ordinata. alioqn̄ non erit charitas vt dicit **Aug.** vñ. **Cañ.** ij. **Or-** dinant in me charitatē. **Exēplari**ter. de h̄ docet nos ch̄s d̄ns etiā in euāgelio hoī- dierno. vbi in p̄bolā d̄t. q̄ villic̄ misericordiaz fecit alijs q̄ debāt d̄no suo. sed discrete. qz de oleo remisit dimidiā p̄tē. sed de tritico tantūmō q̄ntā p̄tem vt patet. et **Beda** d̄t **Et** de t̄li p̄rudētia ch̄s laudant̄ villicum **Nā** vt sc̄is **Em̄cen.** de **Ualē.** dicitur p̄ ole- um significat̄ misericordia sp̄ialis q̄ p̄tinz ad ni- torem bone p̄scientie. q̄ p̄ oleū designat̄ vt **Aug.** d̄t. **Nā** sic oleū est n̄ridū et lucidū in- lapade et t̄n nigras maculas facit et abū sa- pidū facit. sic bona p̄scientia lucet p̄ puritatē nigra t̄n est p̄ humilitatē. et sapida ē p̄ cha- ritatē pinguedinē. vt p̄tz p̄ **Bern.** **Deniqz** p̄ triticū significat̄ elemosynā facta d̄ fr̄enit̄ **Sed** qz maior est misericordia elemosynā dare sp̄ialem. puta doctrinā et cōsiliū salutis. q̄ dare d̄ terrenis panē triticū corp̄ale v̄l po- tūz hm̄i. **Itē** maiorē fecit relationē d̄ oleo prudenter. q̄ de tritico ad n̄fam instructio- nem fm̄ saluatoris ch̄i intētiōnē. **Uñ** circa h̄ **P** **Notanduz** est fm̄ docto. p̄serti n̄ **Fran.** **Daro.** q̄ opa misericordie possūt distin- gui q̄drupliā differētia.

Primo q̄dam bona. **Secdo** quedā meliora. **Tertio** q̄dam optima. **Quarto** q̄dā p̄ oībz necessaria. **Primo** q̄dam opa misericordie sunt bona. i. cor- poralia. q̄ sunt seprē. **Pr̄sus** **Uisito** abo po- to redimo tego colligo condo **Et** sic expo- nendo p̄sum: **Primū** opus misericordie corp̄al- est visitare infirmū. scdm̄ cibare esuriētē. ter- tiū potare sitientē. quartū rediere captiū. sc̄z minus iuste vel talē q̄ debita nō pōt p̄- soluere. q̄ntū est tegere nudū. sextū est collig- gere hospitio pegrinū. septimū est condere sepulture mortuū. **Am̄uz** ch̄s d̄ns hec oī- mnia nobis exhibuit miseris. exēplū nob̄ p̄- bendo **Primo** visitauit nos de celo descen- dēs ad curandū infirmitates n̄ras sp̄iales et cor̄pales miraculose vt in euāgelio p̄tz

Dominica. VII. post Pentecostes

Secundo cibavit pane p̄bi dei Et potavit tertio aqua sapientie z gr̄e. Et q̄d est sumū cibavit corpore suo z potavit sanguine in eucharistia. Quarto redemit p̄pria morte. Quito rexit veste innocētie in baptismo de lēdo oēm culpam. z infundendo habitum p̄ritū zē. Sexto collegit hospitio celesti a p̄iēdo ianuā z introducendo sc̄os. 7° dicit sepulture mortuos p̄mittēdo futurā resurrectōez oīs. q̄s ip̄e suscitabit. bonos ad vitā. malos in opprobriū. de terre pulvere Dan. xij. Ista ḡ oia opa misericōdie sūt bona. Sed sc̄do q̄dā alia opa p̄ istis sūt meliora. misericōdie opa sc̄z sp̄ia. i. Sic z sp̄is melior est corpe. z ista etiā sūt. vij. de q̄b̄ ponit p̄sus. Coniule castiga solare remitte fer oia. Exponit sic. q̄ sub p̄ma dictione sc̄z p̄sule intelligunt duo. Prīmū est docere ignoran- tem. sc̄m est p̄sulare dubitanti. tertiu ē ca- stigare corripiendo peccantē. q̄rtū est sola ri tristitē. q̄ntū est remittere iniurias offendētī. sextū est ferre tolerādo onerosū z mo- ribz graue. septimū est orare p̄ oibz etiā ini- micis. z sic patz. Tertio q̄dā sūt misericōdie opa optia. vt dicit Fr̄a. Haro. eo q̄ meli- oribz exhibent. z maioris sunt p̄fectōis ac meriti. Quoz p̄mū est dolere de lapsu oīa rū in pctā. sc̄m deslere alioz pctā cūq̄ sua tertiu est cōpati z subuenire aiabz in purga- torio exātibz. q̄rtū ē cōpati ch̄zo passō z fle- re in memoriāz passōis ei⁹ vt legit de b̄to Fr̄a. zc. **Q** Pro exemplo Nota q̄ mi- sericōdia compā aq̄. eo q̄ habz aq̄s lachry- maz in cōpassiōe q̄b̄ sic fluit aq̄ lauat sor- des peccatoz. Sz q̄les fluij sūt meliores. Cōstātū⁹ d̄t. q̄ fluij q̄ tendit p̄sus ortuz solis. z q̄ ab altioribz mōtibz orit melior est q̄ q̄ tendit ad occasum. qz p̄m⁹ portat secū auz z lapides p̄ciosos. sed nō sic ē de sc̄do. Sic sp̄ialit lachrymaz fluij melior iudī- cas q̄ tendit ad ortū solis. i. ad ch̄m incar- natū z passum descēdēs ab altioribz mōtibz. h̄ ē ex p̄tēplatiōe z meditatiōe deitat̄z h̄z ei auz charitat̄z z p̄ciōsa merita. Sicut ch̄s dixit de Magdalenā. q̄ optimā p̄tē elegit. Luce. x. Quarto q̄dāz sūt opa mi- sericōdie p̄ oibz necessaria. eo q̄ sine his non valent cetera ad p̄mīa celestia. De hac mi- sericōdia Eccl̄. xxx. Miserere amie tue pla- cēs do. vñ sumā miā ē quā debes exhibere

ale tue p̄rie vt liberes eā a mal' pctōz cui stodiēdo z a potestate diaboli ac piet̄is da- mnationis p̄ p̄nam eripiendoz in gr̄a deo placendo. Nec ḡ opa misericōdie sc̄z penitere. pctā cauere. mādata dei implere sunt sume necessaria. qz vt Grego. in passō. dicit. Qui escam aut vestimentum paup̄ibz largit. sed tñ ante iniquitate polluit. sua dat deo z sc̄z ip̄m diabolo. R

Circa sc̄m d̄ fructifica

tiōe Notandū q̄ misericōdia multz fructibz sal- uificis est p̄uilegiata inter ceteras p̄tutes. p̄ p̄ter q̄d misericōdis hō difficil' p̄bit. Prī- m⁹ d̄z asscuratio Nā misericōdes. homies- tes h̄nt bullas securitatis d̄ salute a ch̄zo deo p̄cellas. Pr̄ia bulla testionij ē Har. v. B̄ti misericōdes qm̄ ip̄i misericōdiaz p̄sequi- tur. Sc̄da Luc. vj. Estote misericōdes zc. z itez. **D**utū date n̄. h̄l inde sperātes et erit merces v̄ia m̄lta. Tertia est eod̄ caplo Date z dabit vob. dimittite z d̄. vob zc.

Sc̄os dicit bonoz sp̄aliū multiplicatō qz vt Greg. dicit li. dial. Terrene substātie p̄ h̄ q̄d pauperibz distribuunt nō minoran- tur sed multiplicant. Et claret iuxta illud Prouerb. xvij. Qui dat paup̄i nō indiget bit. qui autem despiciat penuriam sustinebit

Exemplum narrat in speculo exemplo. distin. vij. ex vita sancti Joannis elemosy- narij. q̄ q̄dam vir dixit eidem. Eram inq̄t antea in misericōdis z crudelis z in paupertu- tem deueni Un cogitavi elemosynas ero- gare. sed statim sathanas p̄hibebat me di- cens q̄ isti numi sufficerent mihi ad olera emenda vel pro balneo p̄cipiendo. p̄cepti ergo seruo meo vt per singulos dies mene- sciente quinqz numos daret in elemosynaz z ille cepit dare furtim decem. vnde cepi be- nedictione abūdicare z admiratus semel dixi ei. Vere multū p̄fuerūt mihi filii quinqz numi. volo ḡ vt tā decetero des dece. Tūc ille subridendo dixit. quomō dederit: z sic edificatus est sanctus Joannes. Itēz in Chronias impatoz legitur vt etiā in eo dē libro Speculo exē. di. ix. refert. **Q** Tyberius sc̄os impator ch̄ianissimus dabat pauperibus largissime ita vt etiā impe- ratrix cum de hoc res̄benderet. Cui ille di- xit q̄ deus p̄uideret. Ecce autēz altera die

Sermo

XXII

Redde ratio

nem villicatiōis tuam eniz nō poteris villicare. Lu. xvj.

z in euāgelio hodierno. Verba sunt salua- toris n̄ri q̄b̄ nos terret de futuri iudicij d̄- stricta examinatiōe. qz sicut magni d̄ni so- lent in hoc mūdo a suis dispensatoribz vt officialibz rationē exigere de cōmissis. sic deus facit omnibz nobis rationē exigēdo in iudicio z hora mortis de oibz factz no- stris. Unde Aug. xv. q. j. ca. Merito. s. ex eo. dicit sic. Animalia irrationalia p̄sentis seculi cursum aut ornatū fm̄ creatoris pas- gunt voluntatē. que de suis factis nullam rationē redditura sunt. qz rōnalia non sunt. Homies p̄o qz rōnales facti sunt z de se z de oibz suis rebus rōnē redditura sunt. z p̄ suoz actūū qualitate recipiunt aut penam aut gloriā. Nec ibi. **Q** ḡ q̄z terribilia sunt ista ch̄i verba. Redde inquit rationē d̄ fa- ctis. **Q** vtiqz terribil' quod sequit. Jam enim. i. post mortē nō poteris villicare. h̄ est meritorie p̄nam z alia opa agere. sz p̄ pctuā penā habes p̄ factz mal' luere. Nec p̄ba ch̄i z plura ad id habent i euāge. ho- dierno. Iuxta p̄missa p̄ba de rōis exā- ctōe fienda. i. in dei iudicio tria mysteria de- clarabimus in hoc sermone.

Prīmū d̄z districte rōis multiformis.

Sc̄m d̄z p̄uicēde offēnsiōis dānabil.

Tertiu d̄z acerbe punitōis ifernal

Circa p̄mū de rōe di-

stricta querit. De q̄b̄z eriget de rōnez d̄- strictā ab hoibz. h̄ eni scire est vtile. vt noue- rimus q̄liter p̄cula caueam⁹ ne dānemur Ad h̄ norandū q̄ ex sc̄pturis recolligendo plima sunt de q̄bus rationē reddere debet mus deo in morte et iudicio.

Primo de omni cogitatione

Sc̄do de omni locutione.

Tertio de omni actione.

Quarto de vite totius tempe.

Quinto de diuitiaz z rez possessiōe.

Sexto de ecclesiarū p̄latione.

Septimo de subditoz gubernatiōe.

Octauo de gr̄az beneficio z donatiōe.

Nono de omni omissione.

Decimo d̄ sanguis ch̄i satisfactōe.

in palatio suo ambulans vidit q̄ in vno la- pide paup̄mēti signū crucis fuit insculptuz. z dixit. Non est bonū signū crucis pedibz p̄culcari. z p̄cepit statim lapidē illum erui. sub quo inuenit aliū lapidē z sub illo tertiu cōsimili signo. Quibz omnibz erutz in- uenit p̄ q̄z mille cētenaria auri. Et postea in loco illo inuenit etiā thesaurū maximū.

Itē in Hungaria ciuitate Buden. pu- blice factū miraculū fert. q̄ dum q̄daz bo- nus vir paup̄ibus erogaret plima: ecce tē- pore vindemie collecta vinea: iterū repta ē plena botris optimis acsi non fuisset ante collecta: que vinea vocat vsqz modo sancti Lazari vinea: quia illi hospitali delegata. Quotiens etiā legitur volūū plenum rep- tum: ex quo sc̄z paup̄ibz distribuēdo pura- batur euacuātū zc. **S** Tertius fruct⁹ dicit cōseruatio: quia cōseruat a periculis sc̄z male mortis. Unde Ambro. sup. j. ad Timo. iij. dicit in Blo. q̄ misericōdia z pi- etatē quis sequēs: zli lubricū carnis patiat vapulabit q̄dem sed nō peribit. hec Blo. Ambro. Hinc Hieron. in epla quadā ad Nepotianū dicit. Nunq̄z memini me legis- se mala morte mortuū q̄ libenter opa pie- tatis exercuit. Habet eni multos interces- sores quoz p̄ces impossibile est nō exaudi- ri. hec Hiero. Quartus dicit diuina cō- descensio. qz deus p̄ opera pietatis placat: z ira eius mitigat. z intantum condescēdit vt quicq̄d hō perit exaudiat. Unde Esa. lvij. Frange esurienti panē tuuz. z egenos vagosqz induc i domū tuā. seq̄. Tūc ino- cabis z d̄ns exaudiet. clamabis z dicet. cō- ce assum. Quintus dicit liberatio. To- bie. iij. Elemosyna ab omni pctō liberat. Et. xj. eiusdē. Elemosyna a morte. sc̄z eter- na liberat: z nō patiet animas ire in tene- bras. vñ z a purgatorio liberat. Sere⁹ dicit finalis cōsolatio. Psal. Jociid⁹ hō q̄ miseret z cōmodat: dis. ser. suos in iudicio. quia in eternū nō cōmouebit. Amb. Sol- la misericōdia comes ē defunctor: z p̄ cō- sequens cōsolatio. Septimo d̄z gr̄e et gl̄e adq̄sitiō. Et patet ex p̄dictis.

Dominica eadē Sermo. III. sc̄z de ra- tionē reddenda in dei iudicio: et acerba pe- na malozum.

Domínica VII. post Penteco.

Primo inq̄ de oī cogitatione, Sapientie. j. In cogitationib; ip̄y irogatio erit. Am̄uz cogitationes aliq̄ sunt maliciose. s. cū intētiōne nocēdi alicui. Alię sunt ambitiose. vt. s. extolli possit hō aliq̄s. Aliq̄ sunt voluptuose. s. vt carnales delectatiōes zc. Aliq̄ sūt infructuose. p̄f. Dñs scit cogitatiōes hoīm qm̄ vane sunt. Et de oīb; hōmōi rō ē reddēda an p̄cesserit ex delibato aīo p̄sentietes i p̄ctm̄ mortale. qz Sap. j. Peruerse cogitatiōes sepant a deo. Un̄ legit q̄ br̄s Aug. recogit culpā suā etiā in hō q̄ diuiti; aliq̄ p̄siderauerit araneā texere telā z muscas capere: q̄ interim alia bona agere potuisset.

Secundo de oī locutiōe. **Mat. xij.** De oī s̄bo ocioso qd̄ locuti fuerint hoies reddent rōem i die iudicij. **Bre. moral. li. vij.** Verbum ociosū est qd̄ aut rōe iuste necessitatis aut intētiōe pie utilitat; caret. **Itē Hiero. xxij. q. vi. c.** Quotiēs (inqt) nō loq̄mur: aut nō oportuno tpe. aut nō oportuno loco. aut nō vt uenit audientib; de oīb; in die iudicij rōem redditori sum; . hec ibi. **Beñ. s̄mo ne de gr̄a dr.** Si de oī s̄bo ocioso q̄to dīstrictius de s̄bo mēdaci; z criminolo z lasciuo: adulterino z detractorio iudicabunt; z ratione reddēt hoies zc. **Tertio** de oī actiōe. **Eccles. xij.** Cūcta q̄ fuit adduz do minus ad iudiciū p̄ oī errato siue bonū siue malū sit. **Lyrā.** Pro omni errato. i. delēto ex malicia v̄l ignorātia zc. **U** S; q̄rit hic. qualiter ratio exiget de factis? **R**espondez recolligēdo scripturas z doctoruz dicta q̄ p̄cipue tripliciter. **Primo** ratio exiget an ea. s. opa bona cū tedio fecim; aut cum deuotione: p̄sertim si ex tedio ea q̄ facere tenemur omittim;. puta missam audire in festo: vel nō implere penitētiā iniunctā zc. **Unde Hiero. xvij. scribit.** **Maledict;** qui facit opus dei fraudulenti; **(Alia** s̄ra dicit: negligenti;). **Secundo** ratio exiget de operibus bonis. si vīez ea debito sine fecimus. s. p̄ honore vel tpali lucro: sicut pharisei. **Unde Mat. vj.** Attēdite ne iusticiā v̄faz faciatis corā hoīb; vt vide. zc. **Tertio** ratio exiget si ea in peccato mortali pegim;. puta exītes i p̄scia iudicij: supbie: ire: luxurie: z sic de alijs. **Un̄ Esa. j.** dñs dicit. **Nō** suscipiā a vobis sacrificiū: qz manus vestre plene sunt sanguie. **D** s̄ hō dīce z opa be

ne fac zc. **Quarto** reddenda est ratio d̄ vīte totius tēpore. **Unde Bern.** dicit. **O** m̄e tempus nobis imp̄sum requirez qualiter sit expensum. **Idem Bernard.** Sicut capillus nō peribit de capite: sic nec momentum de tempore p̄transibit sine reddenda ratione. **Requirez** ergo a nobis ratio de h̄ quantū tēporis vīximus in peccatis. **Unde Luce. xij.** **O** mni cui multū datū est multū querez ab eo. s. z in ratione. **Sed** qualiter ratio exiget de diuitijs z possessionib;? **Respondez** q̄ primo de adquisitiōe: quoz modo s. z talia adquisiuit an iuste an iniuste. quia vt regula tenet cōmūis. **Omni** iniusta adquisitiō damnable est **p̄s. Nō** p̄manebunt iniusti ante oculos tuos. **Aug. xij. q. vj.** **S**i res. Peccatū nō remittit nisi si restituit ablatum. **Secundo** ratio exiget de pauperū ex eis puisione si fecit vel non. **Exemplum** de diuite epulone **Luce. xvj.** qui nō legit male adquisisse diuitias: s; qz ex eis nō dedit pauperi **Lazaro** damnat; est. **Unde Chrys.** **Quare** te de; fecit diuitem z illū pauperē. poterat enī pauperem ditare sicut testē noluit p̄pter te: vt tu qui es diues regnum dei a pauperib; vendices. **Tertio** de superfluozū auidā accumulatiōe. **Unde christus** dicit **Luce. xij.** **Caute** ab omni auaricia: quia non in abundantia cuiusq̄ vita eius est ex his que possidet. **Et** ponit exemplū d̄ diuite qui voluit ampliare horrea sua: z eadem nocte mortuus est. **E**rgo miserī auari cur p̄ vili terra diuitiarum que oportet vos finaliter perdere. scilicet in morte: animas proprias vult; perire in eternū. **Quarto** de prodiga expositione. s. z in malos vsus peccati: vt in meretrices: in p̄pas seculi: in voluptates carnales z huiusmodi: de quibus ratio exigitur. **X** **Sexto** ratio est reddenda d̄ ecclesie prelacione. **Primo** si videlicet verbi doctrinē et exemplo vite sancte oues sibi commissas pascit et edificat. **Unde Gregorius. viij. questione. j. cap.** **In** scriptur; dicit. q̄ prelatus qui omnipotēt; dei oues renuit pascere: ostendit se pastore summū s. z christū minime amare. **Hecille.** **Secundo** ratio reddenda est si male prelacionē intravit aut simoniace vel p̄trusione zc.

Sermo

XXII

Tertio si plura beneficia p̄sertim cum cura annexa tenuit. **Extra** de p̄bendis cap. lo de **Dulta. zc.** **Quarto** si ecclesie bona dissipauit viuendo luxuriose z quocunq; modo illicito zc. **Exemplum** narrat **Cesarius** q̄ in quadaz villa sacerdos male vite: luxurie z comestationib; vacans anialq; sibi cōmissas negligēs. cū mortuus fuisset. ecce vidit q̄dam religiosus deuotus q̄ parochiani sui sub eo defuncti saxa manib; tenentes in locis infernalib;. illum lapidare ceperunt dicit. **Tibi** commissi fuimus tu nos neglexisti. **Et** cum peccaremus nec s̄bo nec exemplo reuocasti. tu occasio nostre dānationis fuisti. bona quoq; ecclesie sic male dissipasti zc. quem cum lapidarent visum est q̄ ille i puteum p̄fundissimū cecidit z nūq; compuit. **Ecce** patet q̄ stricte iudicabunt; plati ecclesie. **Itē** narrat q̄ q̄dam p̄byter visus est q̄ accensam lucernam portabat p̄cedentem illos quos in confessione audierat. z sic om̄s descendebant in infernum illum sequentes. **Ex** qua visione patet q̄ q̄ eligit sibi p̄fessorē vel plebanū malū. simul cum illo damnabit. **Septimo** reddenda est ratio d̄ subditorum gubernatione. s. qualiter princeps secularis vel etiam p̄latus sp̄ialis vel etiam paterfamilias aut q̄cumq; in potestate p̄stitutus sibi subditos gubernauit vel filios vxorem z familiam zc. vīez si eos a vīcijs coercere studuit. si eos a salubrib; n̄ impediuit. s. z a missē auditione. a predicatiōnis frequentatione. et hōmō. sicut heu multū domini pessime faciunt subditos non p̄mittendo ire ad ecclesiam vel sermones z huiusmodi. **Item** si eisdem de seruitijs factis nō satisfecit. qz damnable p̄ctm̄ est hoc vt **Jaco. v.** **Venies** si rex z dñi qui tenent subditos p̄tegere nō defendunt. vel si eos p̄fert paupes taxis grauant zc. **Ad** hec **Aug.** in ep̄la ad quēdā comitem dicit. **Quere** lo omnib; tibi subiectis in domo tua amorem regni celestis z timorem geheme inuitias z de eoz salute sollicitus z vigil exiustas. quia pro omnib; tibi subiectis qui i domo tua sunt rationes domino reddes. z ibi plura dicit q̄ coerceat eos a superbia. a detractiōe. ab ebrietate. a luxuria. ab ira. a p̄iurio z sic de alijs. **Ascribit** **Sap. vj.** **In** iudiciū durissimū fiet his q̄ p̄sumt z sic patet.

Octauo de gratiaz beneficio z donatiōe **Matth. xxv.** **Homo** q̄dam p̄gre p̄fiscens vocauit seruos suos z tra. il. bo. sua s. z vt operarent in eis zc. post multū tēpore venit dñs z posuit rationes cum eis **Greg.** q̄nto crescūt dona tanto etiā ratios crescunt donoz. **Item** **Aug.** **Quot** z q̄nto rum beneficiorum sumus debitores. tot z tantorum maloz in deū offensores zc. **Un̄** cui deus dedit gratiā fortitudinis z nō laborat in seruitio dei nec cieunat zc. ratioem reddere debet. **Item** cui deus dedit grām scientie z gratiam eloquentie z tñ non p̄dicat cum possit nec docet: rationes debz reddere z sic de alijs. vñ timēduz est q̄ ch̄s dicet talibus illud **Matth. xxv.** **Serui** inuitē p̄iure in tenebras exteriores ibi erit fletus z stridor dētū. **Hono** de omi ommissiōe. quicqd̄ em̄ boni potuit z debuit hō et tñ nō fecit rōnem reddere habet. vt **p̄ Aug.** **sup. Joannē. xij. q. iij. c.** **Un̄** **Hebreo. ij.** **Quo** effugiem; si neglexerim; salutem. **Decimo** de sanguinis ch̄i satisfactiōe si vīez hō studuit satisfacere i p̄nia pro ch̄i sanguine z amore ac de eo sepi; recordat; est z gratias egit. vñ dicit **Bern.** **Ue** mihi si ingratus fuero. req̄ret em̄ super me sanguis ille iustus qui effusus ē pro me super terram; dicitur mihi **Quid** fecisti: **Ecce** sanguis fratris tui hoc est ch̄i clamat ad me; te d̄ terra. **E**rgo peccator hō aduerte q̄ strictā rationē reddere debes tamul; tripli atz vt dictū est z desine peccare s; age p̄niam vt possis rōnem reddere deo. **Un̄** **Bern.** orando dicit. **Eia** dñe deus vīz patior. responde tu p̄ me. s. z q̄ ratio exiget d̄ omnibus factis a me: **In** manus tuas cōmendo duo hec mīnuta que habeo. s. cor; pus z animā. tu persolue de omnib;. tu libera ab omnib;. **y**

Circa scdm̄ de cōuincē

di mō offēsiōis dānabilis aduertendū est q̄ sicut videm; in hūano iudicio iudex nō fert suam nisi reus q̄s fuerit p̄uictus p̄ legitima documenta p̄cipue ex tribus. **Primo** aut p̄ facti euidentiam. **Secundo** aut p̄ confessionem p̄riā. **Tertio** aut p̄ restitū vel instrumentoz sufficientiā. vt p̄z **Greg. xj. q. iij.** **Sūm** opere. **Et** p̄ **Eleuteriū** papam

Dominica. VII. post Pentecostes

xxx. q. xl. ca. Judicantem. exp̄sse de istis o/
mnib; dicitis. sic deus iudex n̄st̄ nō dat sta/
tim suam dānatiōis de offensa nisi re? cō/
uincat. s. in hora mortis his mōis.

Pr̄o p̄ facti euidētiā.

Sec̄do p̄ p̄sentē p̄p̄riā p̄sciam.

Tertio p̄ testū sufficiētiā.

Pr̄mo ergo corā deo in rōne reddēda erit
facti euidētiā. qz vt Apl̄us dicit Heb. iij.
Om̄ia nuda z apta sunt oculis dei qui z il/
lūinabit abscondita cordiū. j. Cor. iij. z sic
nullus poterit se ibi excusare de malo suo:
nec negare q̄s p̄t bona q̄ fecit quia om̄ia
relucēt manifeste in diuina noticiā z essen/
tia Sed hīc querit quō mala hoīm sicut
z bona possunt relucere in diuina essentia z
noticiā: Ratio questiois est. quia ea q̄ relu/
cent in diuina essentia z noticiā sūt in deo. s;
mala nō possunt esse in deo nec p̄ essentia;
nec p̄ similitudinē aliquā. cū in deum nul/
lū cadat accidens. vij. Vera. Dix̄ ḡ vide/
tur quō in deo possunt relucere mala cū de/
us sit essentialiter summe bon̄. alien̄ ma/
lo omnimode. Ad q̄d respōdetur s̄m Ri/
char. sup. iij. di. xxxvj. q̄ deus certissime no/
uit om̄ia mala intendo ea. sed nō appro/
bando illa. z sic iuste dicitur suam dānatio/
nis p̄pter mala cognita. etiā sup̄ p̄silia cor/
diū cogitata. qm̄ dicēte etiā Job deo. c. xl.
Scio (inquit) quia potes om̄ia z nulla te/
latet cogitatio. Sed qz malum sub ratiōe
mali q̄ malū est: p̄iuratio est. igit̄ non habz
ideam in deo. sed cognoscat̄ p̄ ideam boni si/
cut tenebra p̄ cognitionē lucis cognoscat̄. vt
vult Diony. de di. no. ca. vij. vñ ad rōnem
obiectionis q̄ mala nō sūt in deo Idē Ri/
char. dicit. q̄ q̄uis malicia nō sit in deo n̄
per essentia nec p̄ similitudinē p̄p̄riā. vt ibi
p̄bat. cū similitudo bonitatis oppositē ipsi
malicie est in deo p̄ quā bonitatis silitudi/
nem cognoscat̄ a deo opposita malicia. Et
empli gratia. Deus est omni bono p̄tutis
plenus. s. humilitate cui homo superbo. cō/
trariatur. castitate cui homo immūdas op/
ponit suis morib; viciosis. Benignitate lib/
berali cui auarus opponit. Patientia z mi/
tate cui iracund̄ p̄trariat̄ z sic d̄ alijs. Et
sic ch̄s humillim̄ cognoscat̄ z conuincet p̄
suam humilitatē hominū superbiā. quia
non sūt unitati ch̄m in humilitate. z sic d̄

alijs. Itaqz in iudicio apparentia erunt ma/
la n̄ra in deo tanq̄m in speculo mundissimo
ad vltionem z p̄nitionē. z sic patet. Sed
cūdo in ratione reddēda corā deo erit etiā
am̄ p̄fessio p̄p̄riē p̄scie. Vñ. Ber. Quicquid
nūc erubescim̄ p̄fiteri h̄ totū p̄p̄riē p̄scielit̄
guis coram toto mundo p̄clamabimur z
apertis p̄scientia; libris singuli singul̄ ma/
nifestabimur. Tertio erit testium sufficiē/
tia. quia angeli z demones celoz terra z o/
mnis creatura erūt in testimoniu p̄tra oēs
peccatores Sap. v. Armabit oēm creaturā
ram ad vltionem inimicorū. Et de his lat̄
us scripsi sermone. iij. dñice p̄me aduent̄.
T. U. iō hīc p̄trāseō. Ergo hō peccator
time peccare ne percas. S.

Circa tertium d̄ acerba

p̄nitiōe q̄d occurrit. vtz hoīes mali acerbi
ori pena sūt dānandi q̄ demōes pessimi.
Ad q̄d r̄ndet̄ s̄m doc. p̄cipue Bona. sup. ij.
dist. vj. ac sup. iij. recolligēdo. q. s. mali ho/
mies duri iudicant a deo z acerbi p̄nitiōe
q̄ demōes. Et h̄ oñdit̄ pl̄b; rōmb; Pri/
mo rōne accelerationis. qz hoīes mali post
mortē statim descēdūt in infernum. Job. xj.
Ducūt in bonis dies suos z in p̄cto ad in/
fernū descēdūt S; d̄ demōib; alit̄ est. vt
idē Bonauē. dr. qz sicut inq̄r p̄tz ex scriptur̄
locus demonū post lapsum vsqz ad diem
iudicij. non est locus subterraneū quem vo/
camus infernū. sed aer caliginosus in quo
generaliter demonū multitudo inhabitat
vt p̄tz Eph. ij. z. ij. Pe. ij. z Jude. j. Vtz
aut̄ aliq̄ detrusi sūt in infernū nō inuenio.
(inquit) a sanctis determinatū Hoc aut̄ be/
ne credo q̄ aliq̄ demōes descēdūt ad ter/
quendas anias s̄m q̄d habent inter se de/
putata maledictiōis officia. Rō aut̄ quare
in hoc aere sūt est vt. s. hoīes exerceant. q̄
eoz exercitiū p̄ tentatiōes est ad hoīm sal/
uandoz. p̄fectū z coronam victorie. Rā. ij.
Timo. ij. Nō coronabit̄ nūi quis legitime
certauerit. Bernardus. Lotiens coronat̄
ris quotiens tentationem viceris. Unde
sicut aliquibus viris sanctis ostensum est
frequenter sicut musce volitant̄ circa nos.
Hec ex Bonauentura z plura ibi. S; cūdo
homines mali acerbiores penas lu/
ent in inferno q̄ demones. etiam peracto

Sermo

XXIII

iudicio z iuste. s. rōne inq̄titudis. qz de nū
q̄ fecit r̄ctū p̄ malignis spiritib; sicut p̄o
hoīb; nā p̄ hoīb; homo facit̄ est. labora
uit: sudauit: acerbissimā crucis mortē susti
nuit zc. Ideo dignū z iustū est vt inq̄ti p̄
torq̄ant. Tertio rōne impenitētiā auersi
onis. qz demōes auersi a deo nūq̄ p̄nt ad
penitentiā resurgere post lapsum. S; ho/
mo p̄t de peccato resurgere multotiens z
penitere si vult in tota sua vita. Ideo erq̄
nō vult penitere cū tamē bene possz hō ḡ/
uius p̄m̄ de iusto iudicio. Ultimo ra/
tione offēnsiōis duplicis. quia homo pec/
cat contra deū dupliciter. s; in anima per
voluntatē malā: et in corpore per operatio
nē. ergo in vtroqz est puniend̄. Sed dia/
bolus cū sit substantia spiritalis: t̄m̄mo/
do peccat in mala voluntate sine corpore.
ergo zc. Ergo mirū dei iudiciū z terribi
le o peccator: ecce quanta tibi seruat̄ pena
in anima z corpore acerbissima sup̄ omnes
demones si penitentiā non egeris. Ad hec
Lera plura dicit. ij. Pe. ij. z Exem
plū ad p̄missā applicemus de sancto For/
seo episcopo: cuī historiā Beda compos/
uit: vt dicit̄ in legenda cōmuni: qui dum
omni virtute z bonitate polleret: ad extre/
mum veniēs spiritū emisit. Viditqz q̄ ani/
mā suā ducebant duo angeli. tertius autē
angelus scuto candido z gladio fulgureo
p̄cedebat. z demōes bella mouētes iactab/
bant in eū ignita iacula. sed angelus p̄ce/
dens scuto suscipiēs extinguebat. Tūc pri/
mo demones opposuerūt q̄ ociosos sermo
nes sepe dixerūt: z ideo nō debet in celū ire.
Secūdo q̄ nō tenuit humilitatē sicut par
uuli cōtra scripta euangeli. Sed de istis
angelus eum excusauit. Tertio q̄ nō fecit
voluntatē dei sed dona iniquozū accepit.
idcirco vapulādus est. Angel̄ respondit
Judicemur ante deū. Demon dixit. Hic
homo quandā vestez a quodā vsurario ac/
cepit: nec d̄ hoc punit̄ fuit. vbi ē ergo iusti
cia dei? Angelus ait. Silere quia iudicia
dei ignoratis. Tūc diabol̄ r̄agrāuiter eū
tangēdo percussit vt postmodū vite restitū/
tus semp̄ percussiois vestigiū retinerz. Ar
ripiētesqz eū piecēte demōes ip̄m i ignem
quo quidā torquebat̄ q̄ ignis humerū hu/
ius maxillāqz accēdit: z cogit hoīez qz il/
le erat cuius vestē accepit. Dixitqz angel̄
qd̄ accepisti a peccōre arsit in te. z hāc per/
cussio nē p̄ hac receptiōe deus in te p̄misit.
Tandē alter demon dixit q̄ primū nō di/
lexit sicut seip̄m. Angel̄ dixit. Multa bo/
na in primos opatus est. ergo zc. Itē de/
mon q̄dam dixit. Quidū dilexit. Ange/
lus r̄ndit. Bona mūdi indigētib; dispē/
sant. Itē q̄dam dixit. Nō p̄dicauit vt de/
buit peccōtib; penitentiā. Angelus respon/
dit. qz peccōres illi p̄ba huius doctoris de/
spererūt. Sic ḡ in omni cōtradictiōe fuit p̄
ualida nimis pugna donec iudice d̄no an/
gelis triūphantib; z deuictis demombus
immensa claritate vir sanct̄ circūfusus est.
Tūc vnus angelus dixit ei. Respice mū/
dum. z ecce vidit totum mundū quattuor
ignib; succensum. de quibus angel̄ dixit
Vnus ignis mēdaciū est. quia quod p̄m̄/
serūt homines in baptismo. s; abrenūcia
re sathane zc. nō implēt. Secūdu est cupi/
ditatis: qz mundana celestib; p̄ponit. Ter/
tius est ignis dissēnsiōis quā itā tenent et
p̄rimos offēdūt. Quartus ignis impiet̄/
tatis quā fraudē p̄rimis facit. Et subdi/
dit. Ignes isti s̄m merita opoz hoīm sū/
gulos examināt. Nā sicut corp̄ ardet per
volūtātē illicitā. itā etiā ardebit per debitā
penā. Tandē aīa ad p̄p̄riū reducta ē cor/
pus plāgentib; p̄p̄rijs sup̄ morte eius. et
sic renūciēs aliquo tpe sup̄iuit. z in ho/
nis opibus laudabiliter vitā finit. Qz si
talīs sc̄tis t̄m̄multiplicat̄ z r̄adistrictē accu/
satus z examinatus ē: qd̄ erit de peccōtib;?
Ue ḡ miser peccōr tibi. vt nisi p̄niam egerz.
Rogem̄ d̄m̄ iesum vt det zc.

le erat cuius vestē accepit. Dixitqz angel̄
qd̄ accepisti a peccōre arsit in te. z hāc per/
cussio nē p̄ hac receptiōe deus in te p̄misit.
Tandē alter demon dixit q̄ primū nō di/
lexit sicut seip̄m. Angel̄ dixit. Multa bo/
na in primos opatus est. ergo zc. Itē de/
mon q̄dam dixit. Quidū dilexit. Ange/
lus r̄ndit. Bona mūdi indigētib; dispē/
sant. Itē q̄dam dixit. Nō p̄dicauit vt de/
buit peccōtib; penitentiā. Angelus respon/
dit. qz peccōres illi p̄ba huius doctoris de/
spererūt. Sic ḡ in omni cōtradictiōe fuit p̄
ualida nimis pugna donec iudice d̄no an/
gelis triūphantib; z deuictis demombus
immensa claritate vir sanct̄ circūfusus est.
Tūc vnus angelus dixit ei. Respice mū/
dum. z ecce vidit totum mundū quattuor
ignib; succensum. de quibus angel̄ dixit
Vnus ignis mēdaciū est. quia quod p̄m̄/
serūt homines in baptismo. s; abrenūcia
re sathane zc. nō implēt. Secūdu est cupi/
ditatis: qz mundana celestib; p̄ponit. Ter/
tius est ignis dissēnsiōis quā itā tenent et
p̄rimos offēdūt. Quartus ignis impiet̄/
tatis quā fraudē p̄rimis facit. Et subdi/
dit. Ignes isti s̄m merita opoz hoīm sū/
gulos examināt. Nā sicut corp̄ ardet per
volūtātē illicitā. itā etiā ardebit per debitā
penā. Tandē aīa ad p̄p̄riū reducta ē cor/
pus plāgentib; p̄p̄rijs sup̄ morte eius. et
sic renūciēs aliquo tpe sup̄iuit. z in ho/
nis opibus laudabiliter vitā finit. Qz si
talīs sc̄tis t̄m̄multiplicat̄ z r̄adistrictē accu/
satus z examinatus ē: qd̄ erit de peccōtib;?
Ue ḡ miser peccōr tibi. vt nisi p̄niam egerz.
Rogem̄ d̄m̄ iesum vt det zc.

Dñica eadē Ser. III. de hūane aīe ori/
gine: et dei beniuolentia circa eam ac bene/
ficiētia.

Indauit do-

minus villicū iniquitaz: qz pru/
denter egisset: quia filij huius se/
culi p̄videntiores filijs lucis in generatiōe
sua sūt. Luce. xvj. z in euangelio hodie/
no. Domin̄ Iesus in parabola huius euari/
gelij de q̄dam villico narrat p̄cipua duo.
Vñ fraudulentiē illius malū. p̄ofter qd̄
vocat illum ter villicum iniquitatis: cō q̄

bōa dñi sui male z fraudulēter dispēlauit dño multo. Et de h ipm nō laudauit. Sz aliud fuit iuillico. s. prudētie bonū q̄ sibi a/ stute z caute i postez puidit. Et q̄tum ad hec eū laudant q̄ prudēt egissz. vt videlz nos exēplo a' vires aie nre a deo natura/ liter icitas: vt i genū: intellectu z hmōi cō uertam? ad puidendū d futuro nro fine et statu vite future. Nā vt Phs. j. Metaph. dic. Sapientis ē puidere z pmeditari de fu turz. Jō etiā Moy. Deut. xxxij. dt. Sens abiqz p̄silio z prudentia vtrā sapent z in/ telligerēt ac nouissima puidēt. Hinc z p uer. xxiij. Fili mi esto sapiēs z dirige in via aim tuū. Qd pōt poni p alio thēmate hu ius smōis. q. d. In h apparet z p̄sistit sum ma sapia. si diriges in via. i. in p̄nti vita ani mā tuā. s. ad p̄sequēdū vitā etnā p bona o/ pera. s. p cautelā pcti p p̄niam p mandato rū obfuantā. Et vt chrs instruat nos ad talē salubrē sapiam in puidendo nobis de vita eterna cōsequēda in celo p̄posuit pabo lam de prudenti iuillico. vt patz in euange lio. Exq̄ h euāgelii docet nos ad pru/ dentia saluādū aias nostras. z ipa etiā pru dentia nō nisi in aia rōnali habz esse. Ideo de ipa aia hūana in h smone p̄ter tria que dicta sunt in p̄cedentibz tria mysteria dcla ramus. Et ad h pōt poni aliud thēma ex Ezech. xvij. vt scribit in h sermone.

Prīmū de aierationalis creatione
Secūm de beniuolētie diuialis oñsione.
Tertū d beneficētie spāl reḡtiarōe A

Circa primū de nobili

tate creatōis aie rōnal ex q̄ h scire multum p̄fert hoi ad salutē. qz cū hō aduertit q̄no bilissime aia sua creata sit: maiores p eo g/ tias deo agit z magis laborat penitēdo d p̄ditōe eius p peccatū: ne in cternū peat in gehēnā tānobilis creatura humana ad be atitudinē facta. Vñ Michas ca. j. sui li/ bri in p̄sona penitētis loq̄ndo iuxta glo. p/ ditionē deplorādo dicit. Faciā planctū ve/ lut draconū z luctū q̄si strutionū. Admirū fm Plinū z alios naturales. draco iūdiat̄ elephātī z etiā camelo. s. ille caput dracōis p̄ulcat pedibz dū posūt. z tūc draco horri bilis z fortissime sibilat p dāno capitis: sci/ ens se ex h mozi. Item strutio hanc habet

pprietatē. vt Grego. sup Job. xxi. dicit. q̄ ad stellas que vocant Pliades oculos leuat quibz visis fodit arenā z ibi ponit oua z sa bulo ea cooperit: z postea statim obliuiscit vbi posuerit: z amarū luctū p eis facit do nec postea cū calefacta arena feruore solis oua illa decoquit z ex eis pullos pducit: z fracta testa pullicul? pductus fuerit. z tūc mater egressum pulliculū recognoscit que in ouo contēpsit. Sic spiritualiter hō pec cator debet fortiter dolere in penitētia cla mando ad deū p dāno sui capitis. hoc ē pro anime p̄ditione p peccatū exorādo de um vt miserat z non pereat in morte. exē/ plo draconis. Debz etiā lugere p perditis ouis sicut strutio. hoc est p amissioe omni um suorum fructuosoz operū z meritoruz que suo peccato amissit: donec p calorē diui ni amoris. s. recuperet ea in penitētia. Ad h ergo valet cognitio aie. Et vt cognoscam? q̄ nobilissime creat anima nostra cōtēple/ mur a quo ipa habeat esse z creati: vt ex h nouerimus q̄ maximas gratiarum actōes teneamur offerre deo bono pro anime nre creatione. B Unde pro edificatione nostra Queritur hic. vtrum animā huma/ nam solus deus creat. Virum quippe vt detur quare deus sibi soli immediate volu it reseruare animaz humanaz creationē z nulli creature cōmunicare: Ad hoc respō/ det fm Bonauen. super. ij. di. xvij. q. z ar/ ti. vlti. cōcordat Thomas cōtra gentiles. li. ij. q. de? hūdit? sol? immediate creat qm liber aiam humanā. z hoc

Primo p̄batur ex auctoritate.
Secūdo exemplo scripture sacre.
Tertio ex multiplici ratione.

Primo patet auctoritate. Nam Eze. xvij. dicit dñs. Ecce oēs anime mee sunt: vt aia patris ita z aia filij mea est. Vira. qz a me creante sunt z infundente. Secūdo pa tet exemplo. qz Gen. j. anime alioz anima lum legunt̄ facte p generationē vel educi onē ex raduce: cū ibi dicit. Producant aq̄ reptile anime viuētis z volatile super ter ram. Et iterum Producat terra animā vi uentem: iumenta z reptilia z bestias terre fm species suas. vbi Vira dicit: q̄ nō est in telligendū q̄ facti sunt aues et pisces ex so/ la aqua. sic z iumenta ex sola terra zc. sed

de q̄ttuoz elemētis. s. aq̄ sola exp̄m̄i i for marōe pisciū z auiū p̄ q̄ndā pueniētā cū illz. Habz enī aq̄ humorē q̄ p̄uēit cū pisci/ bus. habz z vaporē q̄ sursum deuat i aere. z sic puenit cū auibz. sic est z d terra respectu bestiaz q̄ puenit cū illis. Itē nō est etiā itel ligēdū q̄ talia aialia sunt pducta ex aq̄ vel terra actiue s. a deo. passiuē autē sunt ex ele mentis vt dicitū est. hec Vira. Ecce q̄ patz q̄ anie irrōnalū aialū facte sunt ex piacen te materia p educationē: z postea p genera/ tionē. vñ z ibi subdit. Crescite z multipli/ camini zc. Sed d hōie Gen. c. ij. dicit. For mauit deus hōiem. s. q̄tū ad corpus de li mo terre. sed q̄tū ad aiam inspirauit. i. ifū dendo creauit spiraculū vite. i. aiam viuifi/ cantē in facie. fm Vira. Hoc dicit. qz oēs sensus magis apparēt in facie q̄ i alijs pti bus corpis. Nam ibi est visus: audit? gu stus odorat? z tact?. Dicit q̄. inspirauit. s. deus: ad oñdendū q̄ aia hōis est a deo q̄ eā creat s. i. z infundit. Et sic patz p̄positū d hoc. Tertio patz ex rōne. z p̄ma d: rō di gnitatis. s. diuie magis. qz aia hūana fa/ cta est ad imaginē sol? dei z similitudinē. Sed id qd dei sol? est nō pōt aliq̄ creatu rap̄stare. qz excedit h facultatē creature. vt potē esse qd diuinū p participatōem diuiz ne lucis in cognitōe dei z amore. Ideo se quit q̄ solus deus pōt creare aiam hūanā. Exēmpli grā. videm? in sigillo regz q̄ nul lum aliud sigillū nisi sit eq̄le i q̄ntitate z fi gura ac forma p oia nullo mō pōt imp̄me/ re verā illam imaginē regī. s. qz nulla cre atura pōt equari deo in q̄ntitate p̄tatis et figura vel forma deitatis. q̄ nō pōt facere aiam nisi de? sol? ad imaginē dei. Secūda d: rō scz p̄ditōis immortal. qz aia rōnal est incorruptibilis z immortalis. vt dt Phs. ij de aia. z tota etiā snia p̄hoz z theologoz. sed esse incorruptibile nō pōt dare nisi so/ lus de? q̄ habet p̄ncipiū vite etne in semet ipō. Nā nihil agit vltra gradū sue p̄fectio/ nis. patz p p̄m. Sicut argentū nō pōt na turaliter facere aurū. nec homo mortal? po test p se facere qd incorruptibile. sed qmā ois creatura ex se tendit in nihilū sicut z de nihilo facta sunt oia dicente Grego. q̄ nul la creatura potest dare esse p̄petuū: sed so/ lus deus potest creare animā p̄petuaz.

Tertia d: rō cause final. qz aia rōnal facta est ad hunc finē: vt scz deū cōḡscat z solum ipm sup oia diligat ex toto corde z ex tota aia z ex tota mente. sicut p̄cipit Mat. xxij. z sic amādo deū possideat in fructōe beata p̄petuo. vt hec patent p Aug. z m̄gm in ij. li. di. ij. q̄ totū suum esse debuit aia ime/ diate a solo deo habere: vt ipm solū tenea tur sup oia diligere a q̄ creata est. Ideo qz voluit de? sibi soli resuare z nulli alteri cō municare creationē aie: ne aliud diligere te neat sed solū deū. Ergo aia hūana ama creatorē tuū a quo es.

Circa secūdū de dei be

niuolentia: quā vicz ostendit circa aiam in creādo eā. Notandū q̄ benignissim? deus multiplicat oñdit suā beniuolentiā saluan/ di aiam in creādo ipaz: sic patz ex pluribz si gnis in hmōi creatōe p̄siderat. Prīmū signū: qz sol? de? aiam creat. vt in h oñdat q̄ eā sibi soli p habitacō singulari creat: z nulli alteri cōicat. z vt hō deū solū sup oia diligat. vñ z h aie in creatōe iudicat vt in nullo alio q̄scere possit nisi i solo deo. Jō Aug. li. p̄fē. Feasti dñe cor meū ad te: et ideo inq̄retū est donec pueniat ad te. De h fatz patuit i p̄dictz. Secūm signū qz nul la ex materia s. ex nihilo creat: sic z āgelos creauit ex nihilo. Sed quare ex nihilo vo luit de? aias hominū creare? R̄ndet fm Bonauē. in. ij. dist. xvij. q. j. ar. ij. vt habeat esse h aliqd z p se nata sit subsistere etiā p? sepatōem a corpē habēs intra se fundamē tū sue existentie. ita q̄ nullā materiā habēz at partē sui in quā sit resolubilis sed sit spi ritualis z immortalis sicut z āgel? Brutalis autē anima fundamentū habet in cor/ pore: qz educit de potētia materie: sicut et caro generat̄ ex carne. Ideo morit̄ mortua carne. vt patz p Aug. et etiā p Bre. iij. dial. In hoc ergo ostendit beniuolētia dei erga aiam hūanā ad saluādū p̄petuo eā. z cū h ininuans q̄ sicut anima rational? creata est ex nihilo a deo solo. ita nihil p̄ter deū cōcu piscat sed oia q̄ cupit p̄ter deū finalit̄ cu/ piat. Vñ Aug. dicit. Unus te dñe amat q̄ aliqd amat qd nō p̄ter te amat. Ter tiū signū qz organizato iam corpē infundē do eā creat vt dicit Aug. z p cor. phi et the

Domínica. IX. post Penteco.

Sic in posito ex dictis patet qd hō debet gratias agere qnto factus est a deo meliori ingenio memoria intellectu z sic de alijs z plus scribere deo. Secō tenet homo pro ania gratias agere ppter imaginis honorē z similitudinis diuinalis. Nā in hoc pcellit creaturas istas inferiores zc. Tertio ppter potentiarum anime dignitatez in actibus suis z presertim in bonis ac meritorijs scz qz dedit deus bene velle ei z facere vide re audire. z sic de alijs sensibus interioribz z exterioribz. Quarto ppter assimilatiōem immortalitatis angelicalis vt sim⁹ sicut angeli dei in celo Dat. xxiij. Quinto ppter duplicem glām felicitatis eternalis. quia in corpore z ania glificabit hō post resurrectionē. Sexto ppter libertatē arbitrij p⁹ bilis. qz semp in vita ista pōr a malis verti in bonū vt possit saluari. qd magnum est.

Septimo ppter amorē chri z redemptiōnis donū appciabilis. quia anima hominis tanto p⁹ cio z amore extitit digna ex dei dono speciali vt chri sanguine redimeretur Ergo anima recognosce hec decepta z age gratias deo vt teneris. Exemplū legit in speculo exēploz. qd qdaz hō grās do agens de hōi bñficijs. pmeruit a deo vt rpalia miraculose mltā donarent. ac spōsus nobilissim⁹ eā despōsaret. Quedā etiā psona notabilis mihi p⁹ fessa est qz p hōi g⁹ az actiōes mirabiles p⁹ solatiōes diuinas solito sensit in aia. z qz qñ talia dimisit gratiam p⁹ solatiōis illi⁹ diuine pdidit zc. Ro/ gem⁹ g dñm zc.

Dñica. ix. Ser. I. iuxta euāgelij de fle tu chri. z de tēpli honore applicado de aie hois diuinali inhabitatiōe.

Um appro

pinqret Iesus hierosolimā vidēs ciuitatē fleuit sup illā Luce. xix. z in euāge. hōdier.

Chri dñs volēs nrām salutē docet in hoc euāgelio valde vtilia documēta exēplo si mul z p⁹ bo. Primo qdem vt vana hui⁹ mū di gaudia nō curem⁹ sed poti⁹ ad fletū scz salubrem p peccatis z piculis dānationis operam dem⁹ vt sic euadam⁹. Jō chri fle

uit dum ei honor mūdā⁹ cū gaudio pleb⁹ exhiberet ascēdenti in hierlm. Secō docu it vt pctā nōstra recognoscamus z eoz pericula ac dei vindictam qz debet. ideo flendo chri dixit. Quia si cognouisset z tu. i. fleret penitendo de peccatis. p qbus si non penitueris perire habebis. Tertio vt locis sag⁹ cris reuerentiā debitam exhibeamus. tō ascēdit chri in templū z eiecit vendentes z ementes di. Scriptus est Dom⁹ mea domus orationis vocabit⁹ zc. De his in euā

In illo tpe. Lū (ge. eu⁹) sequitur text⁹ appropinquaret iesus hierosolimā vidēs ciuitatē fleuit sup illā di. Quia si cognouisset z tu. Et qdē in hac die tua qz ad pacez tibi: nūc aut abscondita sunt ab oculis tuis. quia venient in te z circundabunt te inimici tui vallo. z circundabunt te z coangustabunt te: vndiqz z ad terram p⁹ sternent te z filios tuos qui in te sunt. z non relinquent in te lapidē sup lapidē eoz nō coguer⁹ tps visitatiōis tue. Et i. ressus i tēplū cepit eiecere vedētes z emētes i illo dicēs ill. Scptū ē qz dom⁹ mea dom⁹ oratiōis ē. vos aut fecist⁹ illā spelūcā latronū. Et erat docēs qtidie i tēplo. Lu. xix. Juxta h euāgelij tria mysteria sūt declarāda p h fmōe.

Primū de iesu chri lachrymatiōe.

Secōm de tēpli dei honoratiōe.

Tertiū de habitaculi nrī adamatiōe.

Primū patet in pncipio. Secōm ibi. Ingressus in templū zc. Tertium ibi. erat quoti⁹ die in templo.

Circa p⁹ mū d fletu chri

vl lachrymatiōe. qz dt euā. In il. tpe. s. i. anno. xxxij. etat⁹ chri z p⁹ dicationis sue fctio anno i die palmar. cū ascēdebat in hierl⁹ ad patēdū vidēs ciuitatē fleuit sup illā. z tam abūdānt vt p⁹ ba integra p singultibz pferre nō valeret. sed curtata p⁹ ba dicerz. Quia si cognouisset scz mala ppter peccata tua tibi affutura. z tu supple fieres. vt patet per Grego. z Lyrām. Et qdem in hac die tua Lyrā. i. modico tempe in quo facies voluntatem tuam. qz scz dies est ad pacez tibi. s. cōcessa. z iō nunc gaudes. vñ subdit. nūc aut abscondita sūt ab oculis tuis. s. illa mala tibi imminentiā. qz venient dies in te. id ē cōtra te. z circūdabūt te inimici tui. h. est rboz

Beimo

XXIII

mani vallo. h est fm Catholicon. i. aggere qd mole terre erigit i vrbū obsidiōe. Et co angustabūt te vndiqz: intantū qz p angustia famis mulieres filios p⁹ pos comedes rent. vt refert Ioseph⁹ li. de iudateo bello Et ad terrā p⁹ ster. te: muros z edificia dstruendo. z i trā deiciēdo. z filios tuos. i. ho/ mīes occidēdo z sic in terrā p⁹ culcādo. z nō relinqnt in te lapidē sup lapidē. qz postqz ciuitatē totā destruxerūt rhomani z recesserūt: tandē iudei qz i spelūcā z siluis latuerāt redierūt hierlem: z ceperūt venerari loca sa gra volēs reedificare. Qd audierūt rhomani miserūt Helū adrianū: qz fundit⁹ euerit eā. ita qz lapis sup lapidē etiā in fundamento nō remālit: vl modicū qd tale man/ sit. qd aut modicus est p nullo reputat. ij. physicoz. Tamē Helū adrianus postea edificauit iuxta locū p⁹ fine hierlm minorē ciuitatē z nō in eode loco qz p⁹ erat. Qd patet fm Greg. ex h: qz mons caluarie vbi crucifixus est dñs: z hōr⁹ in q sepult⁹ est: q antea erat extra hierlem ciuitatē mō sūt in medio ciuitat⁹. P⁹ uoz g illa hierlm fuit di⁹ ē euerfa. Et eaz subdit chri dicēs. Eoz nō cognoueris tps visitatiōis tue. i. cog/ scere noluiti ex malicia tps qz venit chri v⁹ sitare te apparedo i carne z miracū facien/ do z p⁹ dicatione in te. sed magis ipm z fidez eius ac discipulos p⁹ seq⁹ es vlt⁹ ad mortē. Notandū g est hic qz sicut Chryf. et Ber. dicūt. legit chri frequē fleuisse s⁹ nūqz rrisse vel saltem leuiter subrisse. In q z nos. s. docemur qz flere debem⁹ poti⁹ in h mūdo tanqz in valle lachrymar. z mis/ rie. z hoc p peccatis p⁹ rīs z alienis: ac pro aiarum piculis qz gaudeam⁹ vane. qz ex/ tremā gaudij luc⁹ occupat. Prover. xiiij. R Sed quoties chri fleuisse legit Ad uertendū fm Holkot sup li. Sap. lec. lxxx viij. aliosqz qz p⁹ apue septe. P⁹ uo in infan tili natiuitate. Sap. viij. Primā vocē oib⁹ sitem emisi plorās. Sic eni qlibz puer dū nascit⁹ plorādo dic⁹ a z puella e. qz deplorāt miseriā quā induit Adā z eua. ad quā hō nascit⁹ in pctō originali. Et qz ad ploratūm etiā chri silis fuit alijs. tñ distit⁹ fuit in hoc qz sine pctō ex virgine natus est. sed ex ratōe voluit plorare p deliberatā electōez. quia z tūc ita sapiens erat sicut nūc est i ce/

lo. fleuit g nō sicut alijs pueri necessario sed voluntarie. Et hoc ideo Primo vt ostenderet qz verū corpus hūanū assumpsit. Secō vt exemplo sui lachrymas penit⁹ tentibz comēdaret. Unde sicut chri nato z plorāte angeli exultabāt: sicut vt Bern. sup Lū. dt. Lachryme inqt penitentium vinū sunt angeloz. Tertio plorauit chri qz nascebat in mundū vbi est habitatio bestiarū z hoim mortaliz a paradiso terrestri eiectoz. qren⁹ doceret nos flere de amissio/ ne paradisi z flēdo desiderare celestē patriā Tales ei bti qz lugēt qm p⁹ solabūt. Dat. v. Secō chri fleuit in circūsiōe sicut z alijs pueri ppter dolorē quē tūc sensit. Heb. j. Debuit p oia fratribz assimilari. Volu/ it aut tūc chri flere vt z verā passibiles carne in se oñderet. z cū hoc doceret nos d⁹ ste re corruptiōem carnis qua p⁹ sum⁹ i ma lū omni tpe ex peccato originali. Qñ p⁹ ser/ tim hō carnalis qz nō tenet debitā castita tem debet flere z corp⁹ castigare: vt sic exti quat ignem p⁹ cupiscētie: sicut docet ap⁹ l⁹ i. Cor. ix. Tertio fleuit in hierosolyme ciuitatis cōpassione. vt i hoc euāgelio. vbi dt notanter qz chri fleuit sup ciuitatē: non sup villā. z hoc fm Guill. lugd. ideo. qz in ciuitatibz plus abundāt pctā z pl⁹ regnāt picula dānationis. s. diuitiaz male adqui sitiones: delitie carnis: gule: taberne: vni ornatus mulierū z ocia: ac p⁹ seq⁹ luxu/ ria z iniusticia ac queqz vicia. sed in vill⁹ mī nus habent esse talia peccatoruz picula. et caro p⁹ tinuis laboribz plus atterit⁹ z doma tur. In hoc ergo fletu suo christus docet nos d⁹ flere proximozū peccata z dānatiōnis picula. Quarto fleuit chri in La zari reiusatatiōe: vt patz Joannis. xj. In quo docemur qz si a morte pcti nos volu/ mus resuscitari ad vitā gratie z tandē glo/ rie debem⁹ flere lachrymis penitētie. Qñ de pe. di. j. s. Itēz opponit. in fi. Aug. dt. Siat se culpabiliter durū qz d⁹ ster dānina tēporalia z mortē amici z dolorē peccatis nō ostendit lachrymis. Quinto fleuit in Jude pditōne. vt patet Joan. xiiij. Turba tus est Iesus spū z dixit. Amen dico vob qz vnus vestz me tradet. vbi Augul. dicit qz lachrymatus est iesus. Et in hoc docz qz debem⁹ flere sup casu hoim: z p⁹ sertim p/

Domínica. IX. post Pentecó.

latoꝝ ac clericorꝝ ⁊ religiosorꝝ. qꝛ talis ca-
sus in peccā sunt p̄fectiora. vt p̄tꝛ p̄ Chry.
dicēte **L** sicut cor ⁊ stomach⁹: sic ⁊
caput si sana fuerint totū corp⁹ sanus erit.
illis autē languētibus cetera mēbra dolēt. Sic ē
de p̄latꝝ ⁊ viris p̄fectis ac sp̄ualibꝝ. qꝛ per
eos totus ppl̄s p̄bo ⁊ exēplo regit̄. Caput
enī ⁊ cor sapie loc⁹ est. sic ⁊ p̄ byteri ⁊ p̄lati
debēt esse receptacula sapie. Itē sic (inquit)
stomachus decoquit cibū in saipo ⁊ ip̄m p̄
totū corpus trāffert ⁊ disp̄git. sic sacerdo-
tes ⁊ viri religiosi accipiūt abī. i. sermonis
diuini sciam p̄ sc̄pturas a deo. ⁊ eā in se bñ
tractādo mente decoquētes ac ruminātes
⁊ p̄ exēplū bone vite disp̄gētes eā vniuerso
populo sūmistrāt. ⁊ sic varie p̄sone p̄bū dei
vario mō tāqꝛ ex suscepto ⁊ sūmistrato ci-
bo nutriunt. Exēpli gr̄a. id qđ de cibo sus-
cipit iecur fit sanguis. qđ suscipit fel efficit
fel. ⁊ qđ ascendit i pulmonē efficit p̄hlegma.
Qđ autē in muliere dirigit natura i mam-
illas efficit lac: ⁊ sic de alijs. In p̄posito sic ē
qđ p̄buz sacerdotis vel p̄dicatoris in eccl̄ia
ch̄riam vario mō suscipiūt p̄uertendo in se
s̄m p̄p̄ia corda. ita qđ aliq̄bz fit ad vitāz in
ch̄ri sanguine in corde ⁊ iecore gestato iugi
meditationē. Alijs autē vt p̄ueris fit q̄si fel
amaritudis ⁊ ire. In alijs fit p̄hlegma ex
puendū p̄ contēptū. ita qđ nec volunt audī
re verba dei a p̄dicantibꝝ. Sed in alijs vt i
bonis simplicibꝝ fit quasi lac dulcissimum
ad nutrimentū anīe. Unde hortat̄. **J.** P̄f
ij. Lac cōcupiscite vt in eo crescatis in salu-
tē. Et sic patet ex h̄mōi verbis Chry. p̄
positū. Sexto sicut ch̄s in orōne. s. qđ
do in monte oliueti orando sanguinē fudit
Luc. xxiij. Et s̄m aliq̄s rōnabiliter extima-
ri p̄t qđ tūc etiā lachrymas in tāforti ora-
tione fudit. Nec dubiū est p̄pter timorē na-
turalē sicut videmus ⁊ in omnibꝝ hominibꝝ
bus morti adiudicādis. ⁊ ip̄e assimilat⁹ est
fratribꝝ. Hebr. j. ergo fleuisse tūc p̄batur
In hoc docēs nos vt cū lachrymis fortit̄
orem⁹ in tempore p̄sertim tentationis. Qñ
⁊ tunc monuit discipulos dicēs. Vigilate
⁊ orate ne intretis in tentationē. Septi-
mo i morte. Hebr. v. Cum clamore valido
⁊ lachrymis offerēs se deo patri orauit ⁊c.
In quo docuit nos vt in tempore mortis
oremus deo nos recōmēdā. Ergo pec-

catōꝝ disce huiusmodi fletus exēplo ch̄risti
vt salueris.

Circa secūdu de templi

dei honoratiōe: qđ docet ch̄s in euāgelio
exemplo ⁊ p̄bo. Nā dicit qđ ingressus i tē-
plū p̄mo qđcūqđ ad tēplū iuit. qꝛ vt d̄t Chry.
p̄p̄riū erat homi filij: vt. s. veniēs in hierlm
p̄mo ad domū curreret sui patr̄s. s. dei. Tu
ergo imitator ch̄i fac⁹ eū i aliquā ingre-
sus fueris ciuitatē: p̄mo aū omnē actūz in
eccl̄iam curras. Secdo quoqꝛ ch̄s hono-
rauit templū cū mūdialia negocia ibi fieri
p̄hibuit: ⁊ eiecit emētes ⁊ videntes dicens
Scriptū est. **Est. lvi.** Dom⁹ mea dom⁹
orōis est. vos autē ⁊c. s̄m **Lyrā.** Per h̄ ch̄s
insinuauit qđ oēs mali qđ deū ⁊ ei⁹ tēplū nō
honorāt vt debēt s̄ offendūt in gehēnam
sunt eiciēdi: ⁊ a celesti tēplo excludēdi.
Sed quonā vt ait ap̄ls. **J. Corin. iij.** Tem-
plū dei sanctū ē qđ est⁹ vos. s. ch̄riam. Si
q̄s autē vio. tem. disp̄. illū de⁹. Ideo q̄stio
hic occurrit. quō debet hō seip̄z p̄ dei ha-
bitaculo honorabiliter seruare ⁊ inuolabi-
liter habere: Ad hoc notandū est qđ ip̄e p̄
p̄rietas hoīs q̄bus de⁹ ip̄m creauit ⁊ fe-
cit ostendūt ad que teneamur nos ip̄os con-
seruare ip̄i deo p̄ habitaculo sancto. Aimi-
rū si querit̄. qđ est hō: Ad hoc due dantur
diffinitōes. s. **Una p̄hica** quā ponit Por-
phir⁹ de vlti di. Hō est aīal rōnale morta-
le. Et addit di. **Sum⁹** enī rōnales vt diij.
s̄ mortale additū sepat nos ab illis. Sed
hec p̄hica diffinitio habet defectus. P̄io
qꝛ nō competit oibꝝ indiuiduis humanis.
Nam dñs Iesus ⁊ b̄tā virgo maria nūc i
celo corpe glioso regnātes sunt hoīes: ⁊ tñ
nō sunt mortales s̄ imortales. sic erit etiāz
de oibꝝ hoībꝝ post resurrectiōez qđ erūt im-
mortales. Secundo hec diffinitio deficiat:
quia nō facit mentionē nisi de causa homi-
nis materiali ⁊ formali. Sed de causa effe-
ctiua que est de⁹ creans animā hominis ex
nibilo: ista diffinitio nihil dicit: quia philo-
sophi nō intellexerunt creationē: imo dixerūt
qđ ex nibilo nihil fit. vt patet. **J. phis.**
Deniqꝛ nō dicit aliquid de causa finali ho-
minis. s. de beatitudine. nec mirū quā cor-
gnitio philosophorꝝ licz ascenderit vsqꝛ ad
nonū celum qđ vocauerūt p̄mū mobiletū

Bernio

XXIII

ad celum empyreū quod est locus beatitu-
dinis eorꝝ cognitio nequirit pringere.
nota Propterea sc̄da est diffinitio hominis
theologica que est optima ⁊ sine defectu ta-
lis: Homo ē creatura rōnalis ad imaginēz
⁊ similitudinē dei facta ⁊ ad eternā beatitu-
dinem ordinata. In hoc em̄ qđ dicit creatu-
ra designatur causa effectiua a quo est. qꝛ
a creatore deo. **P̄s.** Ip̄e fecit nos ⁊ nō ip̄i
nos. In hoc qđ dicit rōnalis. notatur diffe-
rētia ab angelo. quia angelus est qđdam in-
tellectualis creatura: qꝛ intelligit simul mlt̄
ta sine discursu rōnis. tamen p̄p̄rie nō dicit
rationalis. Sed homo rationalis dicit. qđ
p̄ discursum rationis accipit cognitionē de
rebus. nam per nota puenit ad cognoscen-
dum ignora. Item formalis qualitas vel
causa notat cū dicitur rōnalis ad dei ima-
ginem. Deniqꝛ causa finalis exprimit cum
dicitur ad beatitudinem ordinata. Ex ista
diffinitōe claret quomō obligat hōmō deo
seip̄m p̄ habitaculo offerre. Et de hoc po-
nunt q̄nqꝛ regule ad q̄s tenet. P̄mo qꝛ
dicitur creatura. ideo p̄ p̄ma regula ponit̄
qđ homo obligat deo tāqꝛ creatura creatori
in omnibꝝ obedirez tota vita sua deseruire
laudare ⁊ gratias agere. Secundo quia
dicit rōnalis. ⁊ sic p̄mo socialis. vñ sc̄da
regula est qđ homo obligat rōnabilit̄ vi-
ligere proximum sicut seip̄m. patet **Dat̄**
thet. xxiij. Tertio dicit ad imaginem dei.
ex hoc tertia regula est qđ homo obligatur
deum vera fide cognoscere ⁊ super omnia
diligere ex toto corde ⁊ ex tota anima ⁊ ex
tota mente. vt patet **Dat̄thet. xxiij.** Nam
s̄m **Richardum ⁊ Thomaz** aliosqꝛ sequētes
Augustinum Imago dei in anima ho-
minis maxime est quando ip̄ius anime po-
tentie sc̄z memoria intellectus ⁊ voluntas:
ad deum conuertunt. In istis em̄ p̄renti-
is anime ad deum cōuersis s̄m qđ sunt in
actibꝝ suis est exp̄ssior imago. qm̄ anīa per
cognitionē ⁊ amorem transformat̄ in deū.
sicut quādo q̄s speculo ad se p̄uerso r̄spicit
in ip̄m apparet in illo eius imago. sed quā-
do auertitur speculum ab illo nō est in eo il-
lius imago. Quarto dicitur ad similitu-
dinem dei. ex hoc quarta regula accipitur
qđ homo obligatur vt nullo inquinamēto
peccati p̄mittat in se dei imaginē defor-

mariz p̄sequēs nunqꝛ peccatū admittere
quia peccatum deformat in similitudinem
bestie ⁊ demonis. Unde **Aug⁹. xiiij.** de tri-
nita. ca. xiiij. dicit. Homo ad imaginem tri-
nitatis factus quanto plus se auertit a deo
p̄ peccatū. tanto magis imago eius defor-
matur. Exemplum ad id infra **P.** Quā-
to dicit ad beatitudinē ordinata. vnde et h̄
vltima regula est qđ homo quilibet etiam
peccator tenet se preparare ad beatitudinē
p̄sequendam p̄ p̄tutem penitentię saltem in fi-
ne. Nam sic deum ⁊ eius beatitudinem po-
terit recuperare quē quōcūqꝛ p̄didit p̄ pec-
catum. **Dat̄th. iij.** Penitentiam agite ap-
propinquabit em̄ regnū celorum. Ergo
homo peccator obserua has regulas. alio-
quin deus non habitat in te sed diabolus.
⁊ sic cum diabolo in fine peribis. Ne veti-
bi sic vitare vt pereas. **O** Exemplum
habemus in ip̄o corpore humano in quo
videtur deus has quinqꝛ regulas descrip̄is-
se ⁊ etiam in anima ip̄ressisse. P̄mo nō
qꝛ videmus qđ facies hominis est sic forma-
ta qđ natus linealiter descendens cum linea
gene orbitante facit litteram h. oculus iux-
ta eam o. ⁊ sup̄prorensum superciliū p̄ mo-
dum titelli. facit homo. ⁊ hoc quo ad vtrūqꝛ
qꝛ prem faciei. Auris sinistra formata est q̄
si **D.** auris autes dextra quasi **E.** linea sub
naso quasi **J.** ⁊ sic resultat hec dictio dei.
Sed ⁊ lingua ⁊ loquela quare data est ho-
mini nisi ad laudandū deum vt dicit **Chry-
sosto.** de laude dei. ⁊ sic patet qđ hec oratio ē
impressa homini. Homo dei lauda deum
Dan⁹ deniqꝛ decem digitorū similiter
⁊ pedes quid aliud indicant nisi obseruan-
tiam decem p̄ceptorū dei in omnibus
operibus gressibusqꝛ. Et sic habemus ex-
emplum de p̄ma regula. Unde ⁊ **Dgr̄**
in. ij. dist. j. dicit. Si queritur ad quid crea-
ta sit rationalis creatura: Respondetur ad
laudandū deum ⁊ ad seruendū ei sc̄lz
in p̄ceptis ⁊ ad fruendū eo. Item sc̄-
cundo factus est homo in signo mansuetu-
dinis s̄m p̄h̄m in **Politi.** vnde nullum ha-
bet signum crudelitatis quia nec dētes. ad
mordeudū sicut habent bestie nec cornua
nec vngues ad ledendū ⁊ dilacerandū. ⁊
sic habem⁹ exemplū charitatis ⁊ pietatis p̄
sc̄da regula. Itē tertio fact⁹ est hō corde

quid sit diffinitio hominis

Domínica. IX. post Penteco.

rali vt desecere z satiare n̄ possit donec habeat deū. vt Aug. de li. 2. f. De' at habet p verā cognitōez z amorē. Ecce exēplū p fcia regula. Prefea q̄to Gen. ij. scribit q̄ deus posuit inimicias inf̄ diabolū z hoies a p̄ncipio. vñ z naturāl' hō horret serpen/ tē antiquū scz diabolū. q̄ dz horre z eius opa. f. pctā p q̄ta regula Deniqz fact' ē hō stature erecte caput ver' celū hns in signū q̄ est ad b̄titudinē celestē ordinat' vt dicit Basili' in hexameron. z iō iuxta q̄rtā regu lam nō debet iacere p̄strat' in pctis sed ex/ urgere p̄ p̄niam.

Circa tertiū d̄ adamati

one dei ad inhabitandū i nob hoibz. q̄nt' q̄re amat de' habitare in hoie tāqz i tēplo. Lū ei vt d̄t Aug. Corp' hūanū ē q̄si vile sterq̄lū nū z fetidū. Virū est q̄ de' maiestaz dili git habitare in hoibz. Rndet fm̄ theologos q̄ deus vile corpus humanum non p̄pter se sed p̄pter aniam (q̄ ē p̄ciosissima sup oēm creaturā corporeā etiā celestē) diligit inha/ bitare. vt ptz p Aug. li. lxxij. q. Et h̄ vult z diligit de' plumbz rōnibz. Primo rōne p̄ordinatiōis. qz de' ab eterno p̄ordinauit z ob hoc vel ad hunc finem creauit aniam: vt in ea habitet in p̄nci p̄ grām. z in futuro p̄ glām. p̄s. cxxxj. Elegit d̄ns sion. i. fidelē aniam elegit eā in habitatiōē sibi. Hec re/ q̄es mea. in se. se. hic habi. qm̄. elegi eā. In hui' signū sicut dicit euāgelū h̄ ch̄s q̄ti/ die docens erat in templo. Secdo rōne li beralis p̄missiōis. p̄misit eim se deus a p̄ncipio habitatur. i hoibz vt Ap̄ls. ij. Cor. vj. pbat p̄ scripturā scz Leuit. xxvij. Item Sach. ij. Ecce venio z habitabo in medio tui. dicit d̄ns Tertio rōne assimilationis quia similitudo est causa dilectionis z con/ delectationis fm̄ p̄m. Aia aut̄ est ad ima ginem z similitudinē dei q̄ Prover. viij. dicit. Delitiae mee esse cū filijs hoim Sed quia p̄ trariū dissimilitudo hois a deo p̄ peccatū est causa odij z de testatiōis. iō pec catores de' detestat' inhabitare. Sed dia bolus tales possidet z deturpat vt assimilē tur diabolū. Exēplū ad h̄ habem' in legē da facte Anastasie q̄ cū h̄ret ip̄a tres ancil/ las pulcerrimas ch̄ianas q̄ p̄fecti vrb̄ rho me monitis nō obediebant Illas reclusit

p̄fectus in cubiculum vbi coquine vtensilia tenebant. Prefectus aut̄ ardens amore ad eas introiuit p̄ crecenda libidine. Qui sta rim in amentā p̄lius putans se amplexari p̄gines cacabos ollas patellas caldaria et similia amplectēs osculabat. Exijtqz foras nigerrim' z deformat' vt diabolus. vñ ser/ ui sui q̄ p̄ foribz eū expectabāt putantes eū p̄luz in demonē verberibz affecerūt z fugerūt Sed cū ille impatores adiret vt de hoc cō quereret alij virgis eum p̄cutiebant. alij in faciem eius expuebant. z alij in eū lutū p̄j ciebant. z mirabaf q̄ sic deridebat q̄ sumo honore antea in tota curia habebat. donec ab alijs didicisset se sic esse deformatē. vt de/ mōez z sic p̄z q̄ pctm̄ diabolo assilat hoies Quarta ergo ratione diligit de' habita re in hoie. scz rōne valitatis hois. qz cū de' bonoz n̄roz nō egeat vt dicit p̄s. p̄ n̄ra sa lute vult inhabitare vt det grām. sicut patz ij. li. sentē. di. j. Quinto rōne defice p̄rās/ formatiōis z sic beatificatiōis. Nam. j. Jo. iij. Qui manet in charitate in deo manet z deus in eo. Vult ergo de' inhabitare nos vt p̄ charitates trāsformati in ip̄m p̄petuo simus beati in deo inhabitante qd̄ nob p̄/ stet ch̄ustus Amen.

Dñica eadem. Sermo. III. f. de anie hu/ mane ad corpus p̄iunctiōe inhabitatiōe q̄z totali z mirabili.

Rat docēs

scz Iesus q̄tidie i tēplo. Lu. xij. z in euangelio hodierno. Scdm̄ scripturas ch̄s d̄ns habet plura tēpla scz templū materialis ec clesie dedicatū diuino cultui. z templum ce leste in q̄ habitat p̄ glām. z templū spūale scz humane anie. Sup oia aut̄ diligit ma/ nere in templo anime. qz illa alia templa fi eri voluit z fecit p̄pter humanā aiam saluā dam vt in ea habitet p̄petuo in celesti b̄tū tudie. z hui' habitatiōis diuine tēplū mate riale z celeste figura est z exēplar. put docet Ap̄ls. Fecit itaqz de' aniam hūanaz vt sit habitaculū dei p̄petuū. iuxta illud p̄s. c. j. Edificauit d̄ns sion z videbit in gloria sua

Sermo

Sion speculatio interpretat. iō significat ani mā fidelē qd̄ deū speculat in p̄nci p̄verā fidē z i futuro p̄ aptā visionem. Hāc edificauit de' p̄ seipm̄ creādo z grā dorādo z videbi tur in glāa sc̄toz. qz vt d̄t. Sap. ij. c. Habe bit. (f. talis aia) fructū in respectiōe aiaz sc̄/ ctaz. Vñ p̄s. cxxxj. Elegit d̄ns sion. i. aiaz fidelē. elegit eā in habitatiōē sibi. Hec re/ q̄es mea. in se. se. h̄ ha. qm̄. ele. eā. Et qd̄libet hoz pōt poni p̄ thēmate hui' p̄mōis d̄ aia Itaqz ch̄s d̄ns h̄stice erat q̄tidie docēs in tēplo qz aiam hūanā q̄ est dei tēplū do/ cere nō cessat ad salutē. Vñ Jo. j. Erat lux vera. f. ch̄s q̄ illuminat oēm hoiem venien/ tē in hūc mōm. in cui' signū docebat ch̄s in tēplo q̄tidie vt ptz in euāgelio. Itaqz de ip̄a ania hūana p̄ter ea q̄ dicta sūt in p̄/ cedentibz tria mysteria in hoc sermone de/ clarabim'.

Primū de corpis p̄iunctiōe. Scdm̄ de mēbz ois inhabitatiōe. Tertū de p̄ditiōis mira reformatiōe.

Circa p̄mū de aie p̄iun

ctiōe v̄l vniōe ad corp'. qm̄ anie hūane no bilitatē ignorare malū ē. Q̄ Nā d̄t. ge. d̄t. Nihil ifelici' in q̄ nobilitaz z digni tatis. f. anie obliuisci. Sz scire illā est valde vile ad peccati detestatiōē Iuxta illd̄ qd̄ Bern. dicit. Q̄ ania si nobilitatem tuā at/ tendis pctm̄ abominaberis. Et ratio patz qz quāto aliqd̄ est nobilius z purius. tanto in eo macula est abominabilior z apparet turpior. qz opposita iuxta se posita magis eluceat. j. Elenchoz. Vñ in purpura ma gis apparet turpior macula vestis q̄ in eo q̄ indur' est de griseo vel sacco. Et in alba veste turpior est macula q̄ in nigra. Et i fa cie clara deformitas plus videt turpis q̄ i alijs mēbz. Sic z in nobilibz z generosis hoibz malus mos: q̄ in rusticis. Vñ vt me lius cognoscim' aniam n̄ram z sic p̄cauea mus scz a pctis tānobilē creaturā ne perda mus: p̄tractāda est Questio. quam mouet D̄gr. in. ij. di. j. ca. penul. Cur anima vni/ ta sit corpori. Ratio qz maioris (inq̄) digni tatis esse videt ania si absqz corpe p̄māsis/ set. Hec ille. Qd̄ patet fm̄ Bonauentu. sic qz in quolibet genere simplr loquēdo nobi lius est illud quod est magis z pure spūale

z incorruptibile q̄ illud qd̄ est min' spūale z passibile p̄iunctū corpi corruptibili. qz illd̄ est deo simili' q̄ istud. Exēpli gratia in ge nere visibiliū corpaliū lux solis p̄cellit nobi litate incorruptibilitat' ista inferiora corpa corruptibilia. z in genere metalloz auz qd̄ rubiginēz corruptionis non habet preciosi us reputat alijs metallis que rubiginant' Item in generationalium angelus puri or spūs impassibilis p̄cellit aniam corpi cō iunctam humanā z passibile. ergo ptz p̄o situm. Item ad eandē questiōē alia ratio esse pōt. qz Aug. li. lxxij. q. dicit. Inf̄ cor/ pus inqt z aniam nihil est qd̄ sit corpe de/ terius z ania melius. Et ptz qz corpus hu manū nō solū est fetidū putridiqz cadauer vt sunt corpa alioz animalū. sed qd̄ mal' est: infectum est peccato originali ex peccato p̄/ moz parentū. quod peccatū nō est in corpe hūtoz. Et qz de' ip̄emet creat animā hu/ manā tācaram z p̄ciosissimā vt sit imagine dei insignita z soli deo ad inhabitandū p̄grua Virum ergo videtur cur deus talem ani/ mam p̄ se factam ponit vniendo in corpo/ re tā maculato originali peccato qd̄ z ipsa aia p̄trabit. Ad hec rndet recolligēdo fm̄ doctores theologos. z Magistram vbi s̄ plures traduntur rationes. Prima ratio dicitur adimpletio scz numeri electoz in ce lo. Hanc Antōn. j. parte sūme. tit. j. ca. vj. deducit di. Quia sapientis est minorē defe ctum admittere vt sic maior defectus euitetur. Exēpli grā. Nō sapienter sibi p̄iun/ tit man' vel pedē abscondere z h̄mōi mem bzi defectū pati. q̄ totaliter vita puari in ca su necessitatis taliter occurrente. Item inf̄ duo mala min' malū est p̄ligendū. ij. z. iij Ethicoz. Sed qm̄ maior defectus z mal' malum esset. si anie humane corpozibz hu/ manis pctō infectis nō infunderent vel nō vniunt. eo q̄ sic genus humanū nō multū/ plicaret. z p̄ p̄ns numerus electoz nō imple/ ret. cum videamus manifeste. qz vt scribit Eccles. j. Generatio p̄terit z generatio ad/ uenit. z ecce vniuersa vanitas. p̄uersi diffici le corrigunt. z stultoꝝ. i. peccatoꝝ dāmando rum infinitus est numerus. Hec ibi. Pro/ p̄tera si deus anias humanas nō crearet et corpozibus infectis non infunderet nume/ rus electoz nō impleret. Decet ḡ sapientiaz

Dominica IX. post Pentecostes

dei ut finem eodem legem corpe organizato in matris utero statim deo animam creet et infundat corpi licet infecto quia talis infectiois peccati originalis causa non est a deo bono sed ex peccato primorum parentum. Sic enim bonus deus ex tali hominis malo elicit bonum ut scilicet anima per baptismum mundata tandem in resurrectione cum corpe glorificata numerose sic successive impleat electorum in celo.

R Secunda ratio dicitur beatitudinis ostensio quae est inter deum et spiritum. et haec rationem ponit Augustinus ubi dicitur. Putaret enim creatura se non posse uniri creatori suo tanta propinquitate ut deum tota mente diligeret et videret. scilicet facie ad faciem. et per spiritum sic deo maneret in homine et homo in deo per charitatis unionem. ut dicitur in Jo. iii. Nisi (ait) videret animam quae est excellentissima creatura carni luce quae de terra est uniri vivificandorum vegetando ad vite sensum. et coniungi tanto amore ut nunquam velit eam relinquere sicut Apostolus dicit. Nolumus corpe exsolvari. Et breviter ex summa magistri patet quod anima unita est corpi ut sciat simul se cum corpe per dei unionem beatam glorificandam in resurrectione.

Tercia ratio dicitur christi incarnationis designatio per fidei hominum ut exinde habeatur quod sicut animam corpi. sic deus se unire potuit homini. Nam sicut anima rationalis et caro unum est homo. ita deus et homo unum est christus. et haec canit ecclesia in symbolo athenasii. Unde si dicas quod anima separata stetit sicut angelus. et sic dignitate maiori et puritate. hoc minus valuisset quam dignificatio incarnationis divinae quae est summa gratia dignitasque homini data. ut Augustinus dicit. et sic solvuntur obiectiones. Quarta ratio dicitur divina ordinatio scilicet per dei servitium quod ut magister ubi supra dicit. Conditor deus voluit sic disponere quod quidam spiritus rationales in sua puritate haberent in celo mansionem. ut patet de angelis. Alii autem corporibus terrenis puniuntur in terra habitarent. ut sunt anime hominum. utrisque regulam inquit impones obedientie. ut et illi deum laudantes et ei deservientes ab eo ubi erant conditi scilicet a celo non caderent. Et isti scilicet homines preceptis dei obedientes et deo fideliter in corpore deservientes de terris ad celum ascenderent scilicet ut cum angelis perpetuo deum laudarent. Quod homo discit deo obedire in preceptis et deum laudare quod ad hoc factus est in corpore. quod si noluerit dignus est mori.

Quinta ratio dicitur estatis manifestatio divinum iudicium quod etiam tangit Antonium ubi supra. quia iustitia dei manifestatur in peccatorum punitione per poenitentias tractas et miserias vite huius corporalis. Et etiam per hoc ostendit quod si per unum peccatum inobedientie Adae cum omni sua posteritate sic puniuntur in poenitentia fame sitis frigore labore et innumerabilibus miseriis huius vite ac insuper infirmitatibus et casibus mortis dire. quantum ergo graviter puniuntur homo in corpore et anima in inferno post iudicium per multos peccatis actualibus. Ule ergo et ve peccatoribus quod non poenitent. Proinde Zach. xii. dicitur Adae exemplum meum mihi ab adolescentia mea. Sexta ratio dicitur fructificatio. scilicet meritorum et primorum. quia anima unita corpi gravi passibili ac mortali potest perficere ad maiorem meritum bonorum operum et patientie. ac ad augmentum gratiae et per spiritum sancti futuro plenius quam separata ministraret anima. Nam martyrii et virginis castitas coronas anima separata non habuissent sic nec angeli. Unde Augustinus ubi supra. Ideo enim inquit unites sunt anime corporibus ut in eis deo famulantur. maiorem mereant coronam. hec ille. O Jesu bone tibi laus et gratia actio in omnibus. et da nobis servire tibi in corpore et anima. O homo age in corpore ut glorificeris sine fine.

Circa secundum de membris omnibus inhabitatio quod occurrit. utrum anima inhabitatio corpi humani resideat in aliquo certo membro. an sit tota in quolibet corporis membro. Ad haec respondet quod inter philosophos et huiusmodi sapientes varie traduntur opiniones. Primo enim quidam dixerunt quod anima residet in cerebro et capite ut tenuit Plato sicut quod narrat Hieronymus in epistola ad Fabium lam. Hoc autem ideo putaverunt quia ipsum caput primum tenet inter omnia membra et dirigit totum corpus. et in eo sunt omnes sensus exteriores et interiores. ut patet etiam dicitur Ambrosius. Unde ex quo caput magis de propinquo respicit operationes anime rationalis puras ab illis esse animam in capite. Secundo quidam dixerunt quod anima habitet in corde. et hoc tenuit Aristoteles et Avicenna. eo quod ut Aristoteles. xii. de animalibus dicit. Cor inter omnia membra primo formatur et est principium venarum et nervorum. ac primum vivens et ultimum moriens.

Sermo

Et sic patet. Tertio quod alii dixerunt quod anima habitet in sanguine. iuxta illud Levitici. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et Philosophus dicit quod sanguis est sedes anime. Nam effuso sanguine moritur homo. Item circa hec alii ponunt similitudinem talem. quod sicut aranea residet in medio tele sue. et statim sentit omnem motum in partibus tele. allucetque currit. sic anima residens in centro cordis vel alibi facit. Sed hec opinio reprobatur etiam per philosophum lib. de sensu et sensato.

Sed quantum dicitur est verissimum sicut theologos sequentes Augustinus. quod scilicet anima est tota in corpore et in quolibet eius parte vel membro tota.

Pro cuius declaratione est notandum quod secundum Rich. sup. j. di. viij. ar. vi. et per cor. Tho. contra gentes. li. ij. ac. j. parte summe. q. viij. Anima rationalis licet sit simplex et unita in sua essentia: tamen requirit diversitatem potentiarum in corpore: prout patet diversis operationibus talis forme perfecte. scilicet anime rationalis. Proinde dupliciter possumus loqui de anima. scilicet uno modo quod ad eius essentiam. alio modo quod ad eius potentias varias. Primo modo anima. scilicet quod ad eius essentiam est tota in toto corpore et in quolibet eius parte tota. ut hoc dicit Augustinus. vj. de trinitate. ca. vj. Ratio quod anima est substantialis forma et perfectio totius corporis humani. et est simplex nec extensa sicut materie extensione ad corporis quantitatem. ergo sequitur quod sicut se totam est substantialis perfectio cuiuslibet partibus humani corporis. Sicut enim angelus est totus ibi ubi operatur sicut Damasius. lib. j. c. xliij. et li. ij. c. iij. sic et anima ibi est tota ubi operatur: cum sit simplex et indivisibilis. Sed quod in quolibet parte corporis anima operatur. ergo sequitur quod in quolibet parte corporis est tota anima sicut essentia. Hoc etiam patet exemplo: quia experimentaliter videmus quod anima recedente a corpore nulla pars corporis habet proprium actum vel operationem. nec dicuntur partes hominis: nisi equivoce dicendo oculum Petri vel Pauli manum. ut patet ij. li. de anima per philosophum. Hoc ideo quod nulla pars anime remanet in oculo vel manu siue quacumque parte corporis. ergo sicut anima tota simul recedit a quolibet parte. ita tota fuit ante in quilibet. Et sicut radii solis non potest dividi. sic nec anima. Et sic in speculo uno est tota imago faciei tue et fracto vel diviso speculo tota videtur in quolibet parte. sed huiusmodi similitudo deficit: ut

patuit. Secundo modo anima. scilicet quo ad potentias non est in quolibet parte corporis tota sicut in quolibet potentia. Et patet quod potentia sensitiva est tamen in organis sensuum proportionatisque partibus ad talem operationem. puta potentia visiva in oculo: auditiva in auro. et sic de alijs. Item potentia intellectiva cum phantasmatum est in capite vel cerebro ubi magis vigent tales operationes. Item potentia motiva est in corde. quod anima ex corde influit motum per totum corpus. In cuius signum quando homo vigilat movere potest membra. scilicet manus et pedes. quia in vigilia a corde effluit et expanditur motus vitalis per totum corpus. sed quando homo dormit calor vitalis motus reductur ad cor ubi est fontalis et principalis. eius locus. ideo tunc exteriora membra non moventur. Denique potentia anime diffusiva vivificandi caloris est in sanguine quo diffunditur vitalis calor in omnia membra. Sic ergo per dicitur opiniones possunt verificari. scilicet quod anima sicut potentia intellectiva cum phantasmatum sinata. et memorativa in capite residet. ut dicit opinio prima. sicut potentiam motivam in corde ut dicitur secunda. sicut potentiam vivificantiam in sanguine ut dicitur tertia. Sed sicut essentia est tota in toto corpore et in quolibet parte tota. Sicut exemplum habemus de deo qui essentialiter et substantialiter ac potenter est ubique totus: tamen sicut manifestationem siue glorie est in celo. et sicut iustitiam punientem eternaliter est in inferno. et sicut misericordiam peccata remittentem est in hoc mundo. Quod anima agens in corpore primario ut habeas misericordiam et gratiam et etiam evadas penam. Numquam si gratia sic deo voluit animam esse in toto corpore et in quolibet parte totam. Respondet quod ut homo sicut se totum et per singula membra serviat deo a quo habet animam vivificantem omnia.

Circa tertium de mirabilis conditionis reformatione. et quod in misse secretis legitur sic. Deus qui humane substantie dignitates mirabiliter condidisti. et mirabiliter reformatisti etc. Utile est videre quod mirabiliter deus animam in corpore condidit et mirabiliter reformatur: ut sciamus deo gratias maiores agere. et nosmetipsos a peccatis cavere. Advertendum quod per papam mira septem in conditione anime hominis

Domínica IX. post Penteco.

fecit de^o recolligendo ex doc. p. ap. ex Ric. P. r. q. fecit sic ut tota aia hūana esset i toto corpe z tota in q̄libet eius pte: vt iam dictū est. scz fm essentia rōe p̄dicta. Ibi dē in fine. Et hoc nobis mirū cū in sensibilibz nō videam⁹ aliqd tale. Scd qz fecit vt indiuisibil aia z inextēsa tāmagnū z extensum corpus possit attingere in omni corpore parte. Nā Ric. sup. j. di. qua sup dicit qz nō est imaginanda simplicitas anime sicut simplicitas p̄cti indiuisibilis. qz sicut anima fm essentia esset in aliqua pte corporeis indiuisibili sicut in puncto indiuisibili. Nam punct⁹ est taliter simplex qz nō habet. s. aliqua extensioē vel magnitudinē corpalem nec etiam spūalem. prop̄ qd p̄ctus simul esse nō potest nisi in vno indiuisibili atomo. Sed anima est talit⁹ simplex qz nō est extensa vlt magna mole corpali: est tamē magna magnitudine spūali. hoc ē p̄tute z p̄fectōe qua nata est p̄ficere corp⁹. et p̄ istā magnitudinē attingit fm se totā quālibet partē corpis: cum sit simplex z indiuisibilis aia. nō sicut p̄ctus sed sicut angelus in aliquo loco opans. z hoc difficile ē in p̄senti intelligere. Et ideo multū mirabile nobis videt. sed ratio infra patebit. X

Tertio quia fecit vt potentie anime habeant nō nisi determinato organo mediante suos actus exercere. Hoc enī mirū nobis videt qz potentie aie radicate sunt in essentia aie. z tamē cū tota essentia aie sit i pede nō pōt in pede videre anima vlt audire: etiam si vellet. Sed fm Ric. vbi sup: h̄mōi defectus nō est ex pte aie: sed ex defectu organī debiti. Nam si pes haberet oculos: aia etiam in pede videret. Exemplū. Carpentarius bonus artifex licz sciat dolare ligna sed si nō habet securim vel dolabzū nō potest. Quarto quia aia in hoīe corpe parū multū crescere nō mutat: nec pōt crescere i essentiali quāritate: vt dicit idem Ric. z tñ p accidens aia ad augmentū corpis crescit nō magnitudine molis: sed p̄tutis z opationis p̄fectioris in corpe p̄fectiori. Hec Ric. char. Et videt nobis mirū. Quinto qz p̄trario mō sil pōt p accidēs pati z agere: moueri z q̄scere. Cū enī tota aia fm essentia sit in pede z tota in manu. eadē aia sil q̄ escēte pede q̄scit. z mota manu mouetur.

scz hoc est p accidēs fm Ric. Sicut aliq̄s in nauī sedens in cathedra mouetur p accidens ad motū nauis. z simul q̄scit q̄scere cathedre. sic z anima in corpore. Et hoc etiam nobis aliquo modo mirū videt. Sed q̄ re hec deus sic ordinauit moralis ratio est vt indiuisibilis sit aia ad varia vitia. Itē vt p diuersis potentiaz organīs plures p̄tutias agat. s. p oculos: pro sensibz. Itē vt nō querat augere corpalia vel mundana bona sed interiora gratie z p̄fectōis z charitatis. Item vt contrarie moueat cōtra vitia p accidētia. y Sexto quia in extremis laborantibz videmus exteriora mēbra fr̄gescere: z sic illa emortua vident esse. cū tamen tota anima stat adhuc in corde. z inde tota erit in morte. Unde Auicē. sup lib. de animalibus dicit. qz anima occultat i corpe de quod est p̄mū viuens z vltimū moriens. Virū est ergo qz cum aia sit tota in quālibet parte q̄diu est in corpe nō viuificat p̄tes exteriores emortuas: sed tñ modo cor. Sed ad hoc Ric. char. dicit. qz viuere dicit duo. Primo dicit actus vite. z sic quelibet pars viuūt p aiaz mediāte toto corpe qd ē totū p̄fectibile ab ea. Vñ si a toto corpore abscondat aliqd mēbz illud morit⁹ omni no anima indiuisa manēte in toto corpore. Scz alit⁹ est i aialibz alijs i q̄bz aia extēsa ē fm corpis extensioē. z p̄sertim in aialibz amulosis vbi in partibz post abscissionē remanent aliq̄ opationes: forme. s. vel vite s. p̄fecte. In hoīe autē citi⁹ morit⁹ mēbz illud abscondit. qz sepatur ab actu vite que ē in corpe toto p aiam viuificantē. Item sc̄cundo viuere dicit motū z opationē vitalē. z qz hoc aia p̄mo z p̄ncipalit⁹ influit in corde: z mediāte corde in alia mēbra et mediantibz illis i alia. z ideo pōt esse in extremis laborantibz qz quāuis aia sit p̄sens p eēnam cui libet pti corpis. sic qz non deseruit corpus qz ad p̄mū actū vite: s. tñ qz ad sc̄cundū. s. motū z opationē. Hec ex Ric. char. sufficiat. Scz q̄re hec rō ē moral⁹: vt ostendat qz de^o i vita z i morte p̄mo oīm z sup omnia requirit cor sibi p̄bere. Prouer. xxij. S

Septimo ergo fecit de^o vt mirabil⁹ p̄for mare⁹ totus hō i ch̄ri morte z redemptione. Et patet hoc: quia summū miraculum fuit qz deus fieret homo. z oia que assūpsit

Sermo

XXVI

Quic abscondita

exponeret p redemptionē z reformationē hominis. nā oia in q̄bz putabat eē aia exposu it acerbe passioni Caput z cerebrūz per spine corone puncturas. cor z latus p̄vulnus lancee. sanguinem totū effudit z totum corpus flagellis cedi p̄misit z in cruce suspēdi. Vbi enī in sensibz passus est. in oculis lacrymas. in aure vituperorū auditus. z sic de alijs scz. In naribz fetorem sputorū. in gustu fel z acetū. in tactu: manū z pedum vulnerationē. z totius corporeis z cōpaguz diram extensionē. z sic acerba morte amiam p nobis tradidit. Vñ hō. o aia ch̄riana vide q̄ntum teneris deo p oibz istis. vt scilz mundā serues amiam z corpus ac oia membra de petis penitēdo z ex omibz viribz tuis deseruendo ch̄ro z m̄ri ei⁹ gr̄as agēdo. Et in legit i actibz sociorū b̄ti Fr̄cis. z i speculo exēploz. di. vij. exēplo. xij. qz frater Leo vidit in visione iudicium pari z angelos tubis canere. z ois gens in q̄daz magno prato p̄gregabatur. Et ecce due scale posite erant a terra vsqz celū. Vna erat rubra in cui⁹ sūmitate apparuit ch̄s q̄si iratus z offensus. Alia scala erat alba in cui⁹ sūmitate apparuit mater ch̄i. Tūc b̄tis Fr̄cis visus est descendere clamās fornicer Venite fr̄es venite ascēditē ad dñm qui vocat vos. Incipientes multi ascendere scalā rubream sed cadebant aliqui de tertio gradū. alij de q̄rto zc. alij de decimo. alij de medietate. alij de sūmitate. Vñ s̄ Fr̄cisus mor⁹ cōpassioē ad r̄tā ruinā rogabat ch̄ri stū. Ch̄s hō ostēdebat manus suas z lat⁹ q̄si plagas i eis renouatas z sanguis ex eis recentissime fluebat z dī. Ecce ista fecerūt peccatores. Tūc post breuē morulā beatus Franciscus itez descendit aliquantū lū p scalam z clamabat. Nō desperetis sed p̄fidite z penitē. currite ad scalam albam z ascendite. Tūc oēs q̄ ceperūt p illā ascendere b̄tis p̄go Maria stās in sūmitate suscipiebat eos in regnū celoz. quod nob donz ch̄s dñs Amen.

Nota qz h̄ finitū p̄mōes de aia ceptos p̄ter qz q̄ dñca. xxij. ser. j. aliq̄ pauca applica/ Dñca eadez Ser. III. l. de re/ (ui. cogitatione mortis z tentationibz ac reme/ dñs p illo tpe.

Quic abscondita sūt ab oculis tuis qz veniet dies i te z circūdabūt te inimici tui Luc. xij. z in euangeliō. Verba hec dixit ch̄s Iesus flendo sup citatē hierlm p̄f eoz magnas culpas z futuras ex h̄ imminētes penas. Aduertamus qz ch̄s deus fleuit p petis hoīm z nō solum fleuit sed etiam acerbissimā mortē p̄tulit vt doceret nos qz nō leuā sed grauissima sunt peccata mortalia q̄ nō nisi fleu tibus magnis z penis vere p̄nic. i. dolore cordis vero z opibz penality sūt delenda sicut David penitēs di. in ps. xxxvij. Ego in flagella paratus sum z dolor me⁹ in p̄spectu meo sp̄m inq̄tatē meā annūciabo. s. p̄fendo. z cogitabo p petō meo. s. examinan⁹ do p̄scientiā de singul⁹ zc. Fleuit itaqz ch̄s exēplū nobis flēdi p peccatū p̄p̄is dādo z cū h̄ p̄dicēdo impentētibz mala futura dī iudicio imminētia q̄ petōres nolūt nūc cogitare salubriter p̄dicēdo de nouissimis. s. de morte z iudicio ac dānatōe. idarco ch̄s dñs flens ex pietate sup illoz malo in p̄sōna hierlm ei dicit. Nūc abscondita sūt ab oculis tuis scz futura mala in nouissimo tibi imminētia qz veniet dies in te z circūdabunt te. hoc ē hoīem peccatorem in mortis hora. inimici tui. i. demones vallantes fortissimis tentationibz z anxietatibz. sicut licet teraliter factū est ciuitati hierlm quā inimici rhomani destruxerūt. vt patet ex euāge. Ex quo hunc euangeliū passim exponit Grego. moraliter de peccatoribz homibus q̄bus in hora mortis imminēt h̄mōi mala q̄ in h̄ euangelio p̄dicant⁹ hierosolyme Idarco fm hoc tria mysteria notabimus de morte in h̄ sermone. Prīmū de maloz tunc imminētū p̄re/ cogitatione. Scdm de tērationū tunc instantiuz im/ pugnatione. Tertū de remediorū valētium adhibi/ tionē. Et Circa p̄mū de p̄cogita/ tōe futuroz maloz imminētū p̄tōndz. Ad qd monet nos saluator in euāgelio hoc di. Si ait cognouisses z tu supple fieres nunc

Dominica. IX. post Pentecostes

aut absco. sūt ab oculis tuis. q. di. deberes miser peccator recognoscere et ante oculos mentis ponere futura mala tibi imminētia ut fieres penitendo. et sic misericordiam coram deo inuenires. Unde circa hoc ut etiam euangelio satisficiamus aliqua queruntur.

Primo de mortis recognitione.

Secundo de recognitionis valore.

Primo ergo queritur quia debeat homo christianus cogitare vel recognoscere de sua morte. p. talibus malis euadendis habeat flere. Ad quod notandum quod ex hoc euangelio secundum Gregorium et doc. plura mala eliciuntur quae imminēt peccatoribus in morte et talia debet homo recognoscere et cogitare. Primum est anime amara separatio. hoc notat cum dicitur. Veniet dies scilicet amare mortis et dissolutionis anime a corpore et persequens omnium bonorum presentium erit expoliatio. unde Ecclesiasticus. xli. Mors est amara est memoria tua homini iniusto. id est peccatori et pacem habenti in substantiis suis. quia peccator omnem substantiam suam et omnia bona in morte perdit. Et cum animam rapiet diabolus. corpus autem vermes comedunt. Et bona temporalia homines mundi huius diripiunt. scilicet homo sapiens hec precogitans flet nunc penitendo. et sic omnia lucratur quia anima saluabitur et corpus resurget in fine ad gloriam et per bonis temporalibus habebit optima bona in celo perpetua. Secundum malum in morte peccatoris recognoscendum est bonorum spiritualium privatio scilicet meriti passionis christi et suffragiorum ecclesie ac etiam bonorum operum priorum. Tercium addit christus in euangelio venient dies in te. id est per te. quia dabis tunc sententiam contra animam in peccato morientem. Esai. xlvj. Tollatur impius ne videat gloriam dei et sic excludet a bonis celestibus et privabit omnibus bonis spiritualibus. sed qui flet nunc penitendo. hec omnia obtinebit. Matth. iij. Omnia agite ap. reg. etc. Tertium est circumdatio scilicet a demonum exercitu. unde dicitur. Et circumdabunt te inimici tui vallo. hoc est fortissima obsidione tetrationum impugnatio et obiciendo omnia peccata et animam quam fecit ut vincat reus dānatio. sic exponit et Gregorius. Item circumdabunt eam etiam sua presentia horribilia ipsi spiritus maligni deterrendo animam: propterea et secundo addit in euangelio. Et circumdabunt te. Unde Bernardus. li. medita. dicit. Dum magnis doloribus

separatur anima peccatrix demones terribiles et horribili aspectu eam terrebunt et ingenti furore eam comprehendent volentes possidere. Venient et angeli ut eam ducant ad iudicium christi metuendi. Et tunc illa memorans opera sua tremulat et querit fugere iduciasque petere dicens. Date mihi vel unum horum spatium. Tunc quasi loquentia simul ei sua opera dicent. Tu nos egisti. tua opera sumus non te deserimus sed tecum pergemus ad iudicium. Et quia amore mundi et carnis (infelix) amorem dei derelinquit. id est derelinquit a deo atque demonibus tradet in inferno crucianda. Hec breuiter ando vbi supra ex Bernardus. Quartum est coangustatio. unde in euangelio subdit. Et coangustabunt te vndique. quia super se videbit iudicem terribilem et angelos iratos contra eam intra se angustat per conscientiam remordentem Sap. v. Pre angustia spiritus gementes Item supra se. scilicet a demonibus circumdatibus crudeliter et eorum perfundentibus. Unde Gregorius. vndique etiam animam coangustant quoniam ei non solum operum veritatem locutionis et cogitationis iniquitates replicat. Denique infra se quia infernum videt sibi apertum ad deglutendum in tormenta. Quintum est peccator desine nunc peccata ne flere inutiliter habeas tunc. Quintum est dicitur morte eternalis perstratio. unde dicitur in euangelio. Et ad terram prosterne te et filios tuos. et non relinque. etc. quia nimis reprobi in corpore et anima ad terram infernalem prosterentur. Nam in centro terre est infernus vbi perpetuo mansuri se pelentur. Hec est Job. x. Terra miserie et tenebrarum vbi umbra mortis et nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat. Ibi simul cum reprobis filij eorum prosterentur. id est omnia opera peccatorum que fecerunt ex mala voluntate gignendo ut ardeant in inferno et ardere faciunt peccatores Job. xvij. Descenderunt in profundissimum infernum omnia mea Denique quod tunc erit ista perstratio mortis quod non relinquetur lapis super lapidem: ut dicit christus in euangelio hoc. Ubi Gregorius. dicit. et co. cor. Fido. de summo bono. quod per lapides designatur per se cogitationes que sunt quasi fundamentum peccati. Super hunc lapidem ponitur prave delectationis lapis quasi ledens. pedem scientie. super hunc presentium. super actio. supra consuetudo. supra necessitas. super desperatio. supra mors eterna. Tunc omnis talis perstratio

Berino

XXVI

destruet ut non remaneant tales lapides super lapidem. Sed quod erit audi ps. cxlv. Erubuit spiritus eius. id est homo et reuertet in terram suam. scilicet infernale. in illa die probunt omnes cogitationes eorum. et sic lapis super lapidem non remanebit. quia nec cogitatio nec delectatio pravorum operum et homini predicta remanebunt in gehena. scilicet sola pena omnium talium ibi locum habebit. Unde exemplum legitur in meditationibus Bernardus. et similibus. quod scilicet Aristoteles post mortem apparuit cuidam suo discipulo. et ille interrogavit Aristotelem dicens. Quid genus. quod species: quod differentia. Et Aristoteles respondit dicens. Non est apud nos inferos quod genus: species et homini: sed in modo: quod ignis: quod dolor: et quod quod non esset pena. Sed quare hec omnia predicta mala euenient peccatoribus: subdit christus dicens. Ego quod non cogitaueris: spiritus vilitatis tue. scilicet qua nunc vocaris ad gratiam per penitentiam. nam si hec cogitaueris fieres penitentem. Quod peccator cogit quod quod et quod peccator: et penitere ne peccet. B. Secunda questio oritur. Ad quod valet cogitatio mortis: Ad hoc respondet quod sicut Hieronymus. dicit in epistola ad Heliodorum: secundum Platonez. Summa philosophia est omnium sapientium meditatio mortis. quia hec retrahit a malo et inducit ad bonum. Primum ergo retrahit a malo hominem. Eccl. vij. Nemo rare nouissima et in eternum non peccabis. Nam retrahit a superbia hominem. Unde Bernardus. li. medita. Unde superbit homo: cum conceptio culpa nasci pena: labor vita. mori necesse cum angustia. post mortem vermis fetor et horror. sic in non hominem: spiritus omnis homo. Hec ille. Item retrahit ab auaricia. Hieronymus. ad Paulinum. Facile continent omnia que se cogitat mortuum. Quid enim potest habere decem vestimenta et mille florenos cum omnia relinquant et strictam rationem reddere debeas de omnibus: ac penam tanto acerbius luas: Denique retrahit a luxuria. Gregorius. Nil ita valet ad domum carnis desideria quam ut penset qualis sit futura caro mortua: utpote simi esca. Qui ergo corpus delicate nutrit vermibus abusus et lardum facit. Secundo valet: quia ad bona salubria inducit. scilicet memoria mortis. Gregorius. Valde se exercitat in bono opere qui sepe cogitat de extremo fine. Unde Petrus rauenensis. dicit. Quia hic mansurus non es colloca bona tua illuc quo iturus es. Hec enim

est dare elemosinam in vita quam post mortem. Sicut vna candela plus lucet ante faciem quam tres post tergum. Unde beatus Johannes cleo synarius dicit quod consuetudo erat antiquitus quod quando imperatores electi coronabantur: veniebat latomus: ferens tres vel quattuor petras marmoreas. et interrogabat de quo genere illarum vellet sibi fieri monumentum: ut sic humiliaretur et ad bona iactaret. Tertio quia ad penitentiam faciendam conari facit et cogitatio. quomodo iuxta Augustinum. de decem chordis. Melior est modica amaritudo in faucibus quam eternum tormentum in visceribus. Et Gregorius. Stultum est in tali statu viuere in quo quis non audeat mori.

Ad id exemplum legitur in libro de dono et mortis. quod cum miles quidam flagitiosus nullam penitentiam ab Alexandro papa vellet suscipere. papa dedit ei anulum suum ut illum pro penitentia portaret. ita quod quandoque anulum inspiceret: de morte sua et futuris penis cogitaret. Quod cum ille fecisset pluribus diebus emollitum est cor eius. et rediens ad papam dixit. Paratus sum penitentiam quacumque magna facere. Quod vtriusque moderni peccatores terrentur saltem metu mortis et damnationis. E

Circa secundum de tetra

tionum impugnatione qua tanquam vallo circumdatur homo in tempore mortis: quia hoc ex scriptura claret. dicente domino Genes. iij. ad diabolum. Tu scilicet diabole insidiaberis calcaneo eius. id est finali hore hominis: que per calcaneum significatur: eo quod est corporis ultima pars. Unde hic duo queruntur precipua.

Primo quare diabolus plus tentat in morte Secundo qualibus tentationibus tentat illo tempore.

Prima questio ergo est. Quare diabolus plus tentat hominem in mortis hora: Ad quod respondet secundum doctores quod precipue triplici ratione. Prima ratio ne diabolus animam amittat quam antea longo tempore possederat. scilicet per peccata. scit enim quod de cetero potestatem in anima habere non poterit si in mortis hora euaserit. Exemplum de hominibus raptoribus qui morti se exponunt ne amittant preciosas predas raptas

Secda ro vt aiam tuc rapiat qua scit q ppetuo tandē possideat si i morte habeat. Nam Bre. xj. moral. dt. Nequaqs vltra misericordia parcētis. s. dei liberat qs semel i locis penalibz iusticia iudicantis damnat. Hec ille. Tertia ro vt aiam piosam diabolus ex inuidia ab optato sine bntudis detrahatur. Nam hoc bene scit diabolus q sic Arist. viij. ethicoz dicit. Unusqz hoim vult sibi bona maxima. hoc est celestē felicitate eternā quā diabolus pdidit p suā culpam. ideo inuidēs homini cupit vt tā preciosam animā ad dei imaginē factā a felicitate detrahatur. Sed questio secūda est. qli bus tētatōmbz conatur hominē diabolus tentare in mortis tpe vt possit a celo detrahere. Et qm de istis necessariū est remedia singillatim p edificatōe populi applicare. ideo hec iuxta singulas tētatōes applicemus. Nimirū forsitan aliqs timorolus diceret. Et qs potest saluus esse cū in agone diabolus vtpote pcellēs oia terrena pte sicut dicit Job. xij. facilliter possit infirmos hoies supare. Ad qd dicendū q licz i agone pstitit hō fortissime tentet a diabolo: tñ in hō debet p solari deū exorādo. qz diabolus nullū pōt cogere nec pōt homi pualere nisi hō illi cōsentiat: vt dicit Irido. Et qz fm aplm. j. Corin. x. Fidel deus q non patit vos tentari super id quod potestis sz faciet cū tētatōe puentū vt possit sustinere. E Circa q hōmō tētatōes d tercio. s. de remedijs applicandis Notanduz q tētatōes in hora mortis sunt pcpue octo. z remedia eoz. plura.

- Prima contra fidem.
 - Secunda contra spem.
 - Tertia contra charitatem.
 - Quarta contra dei voluntatē.
 - Quinta est p cōplacētie vanitatē.
 - Sexta p auaricie tenacitatē.
 - Septima p supuiuēdi credulitatē.
 - Octaua p blasphemie spūs fallacitatē.
- Prima tētatō est i fidem. Vñ Damascē. dicit. Tētabit nos hostis antiquus mira obliqitate veritatis z fidei i extremis. Rō qz scit diabolus q sicut apls Hebre. xj. docet. Sine fide impossibile est placere deo. qz Unde sicut in fine mūdi tpe antichri maxima erit psecutio fidei chri. sic in fine homi

nis q dicit microcosmus erit maxima tētatō fidei. Suggestit enī diabolus talia. nōne vides q maxima pars mūdi tenet aliam fidem. quō credis q sola fides chriana sit vera z saluifera: z hōmō. Remediū contra hoc valet vt symbolū fidei alta voce dicat coram agonizante. z ille cogitet qz a principio mūdi oēs sancti p̄tarche z p̄phete z tādem ap̄t̄: martyres: cōfessores: virgines et omnes electi hanc fidem chrii testati sunt z in ea saluati sunt. z sic confortat i fide aia

Secunda tētatō est cōtra spem. qz vt Grego. dicit sup hodierno euāgelio. Da ligni inquit spūs aiam in hora mortis vniū diqz angustant: qñ ei nō solum opis: verū etiā locutōis z cogitatōis iniquitates repli cant vt in despationē inducant. Remediū vñ vt tūc homo habeat p oculis dei misericordiat: z chri pietatē ac crucifixi imaginē qui p peccatoribz passus est. Et ideo etiā si infinita peccata sibi occurrerent que antea nec cōfessus fuisset: nec penitentiam d eis egisset: adhuc nō debet despare: sz doleat peccata illa corde. z si pōt p̄tateat ore: z cogitet q sicut Bern. dt. Maior est dei pietas qz quis iniquitas. Dia enī nra peccata respectu misericordie dei z sanguis chrii sti sunt quasi vna gutta respectu totius maris. Propterea etiā si videret hōi q oīno deberet damnari: adhuc nō debz despare. qz despatio est pctm sup oia pessimū. Unde Aug. z Irid. dicit. q nullū est pctm qd nō habeat veniā p p̄niam. Sed si q desperauerit misericordiat fundit: perdit. Nil enī sic deum offendit sicut despatio. Plus quippe z Judas peccauit desperādo qz chrii tradendo: z qz iudei chrii crucifigēdo. hec ille. E Notandū fm Antoninū florē. ij. pte sūme. ti. c. ij. q i articulo mortis magis consuevit hō tentari de desperatōe qz de p̄sumptōe: vt dicit Grego. Ideo qz debent tunc cōsolari potius infirmi a cōfessoribus qui penentiā debēt innotescere. vel a procuratoribz ostendendo talibz benignitatem dei remittentis peccata qz exasperrari horrorem iusticie dei ostendendo. iuxta Petri de palude in. iij. Tertia tētatō p̄tra charitatē p impatiētā que fit ex dolore maximo tunc accidente cū aia debz exire a corpore. sic q etiā pdit sensus p amarit

rudie z vires. qz sanguis vndiqz p̄fluit ad cor vt ipm cōseruet. Vñ iuxta Dh̄m. Cor est p̄mū viuēs z vltimū moriēs. sic qz ex dolore orit impatie tētatō diabolo mitigante aliqū sez intantū qz mordeat tales denti bus manus ex impatiētā. Et hoc est contra charitatē: qz charitas patiens est. j. Corin. xij. F Remediū est vt hō ponat se ad patientiā: nec remurmuret deo: sed gratias agat: qz oēs dolores hōmō sunt homi p purgatorio. Unde Bre. dicit. Misericorditer adhibet deus t̄palē seueritatē ne inferat eternā vltionē. Quarta tētatō cōtra dei voluntatē qz erit hoibz carnalibz q amore bonoz p̄sentū detenti inuite mortuntur: nec volūt p̄formari volūtati dei cū euocant. De istis Cipanus. xij. q. vlt. c. qz p̄postez. pulcre loquit. De qz vide lat̄ sermone. xlvj. S. Remediū est vt tal faciat sibi vim p̄tra p̄tā voluntatē dicēs exemplo chrii illud Mar. xij. Nō mea sz tua deus fiat volūtās. Et talis cogitet qz meliora bona celestia obtinebit. s. p patre deū. p matre virgine Mariā. p fratre chrii. p amicis angelos z b̄tōs p diuitijs caducas celestia p̄petua. S Quinta tētatō est p complacētie vanitatē. hec fit in hoibz religiosis atqz spūalibz. Nam Bre. dicit. Sepe homo remiscendo bonū qd gessit dū se erigit apud auctorē hūilitatis cadit. Hec ille. Remediū est vt hō oia bona deo attribuat a qz sūt. Vñ Irid. Nil tibi boni tribuas qz oia a deo accepisti: z ex te non nisi malus extitisti. Exēplū li. apū. z in spec. exēploz di. v. exem. cvij. legit. qz qdā regularis in qdā monasterio in Gallia scētus cū esset in infirmitate graui diabolus imisit in mentē eius p̄sumptuosam exultationez tāto iubilo vt oēs astātes crederēt eū mori in iubilo celestē gl̄iam intrare. Tandem i agone cepit vberime flere. Et requisitus de causa corā oīmbz dixit. Heu charissimi vidistis me p̄sumptuose exultasse suggerēte diabolo. sed nō pmisit me p̄clitari: m̄ misericordie Mariā: qz me redarguit de vana leticia: z admonuit cū spei moderamie z dei timore dicē vltimū exipe. Vos qz fratres orate vt deo mihi hāc noxam iſcat: z nō fm opa mea idigna sz fm misericordiaz suā saluet me. Et his dictis feliciter ad chrii

migravit. Sexta tētatō p auariciā qz tentant p̄sertim seculares z possidētes diuitias: quas etiā sepe tales adeo occultant vt intestati decedāt. Multi etiā dolent qz t̄galia bona vxorē z filios relinquūt. z per talia mente occupata deo z his que sunt ad salutē retrahunt. Remediū ergo est vt tēpestiue homo testamētū bonuz z salubre condar: et a mūdānis mentē abstrahat de salute cogitā. sicut docet Aug. Septima tētatō est de supuiuēdi vana spe: p̄pter quam differt miser hō cōfessionē faciēdam z sacramentoz susceptōez. O piculo sum cras cras. Remediū est vt q̄ntorū ad cōfessionē z sacra disponat. Iaco. v. Infirma qz inducat p̄ byſos z orent p eo vngentes oleo. z alle. cū dñs z pctā dimittēt. Octaua est p blasphemie spm. sicut legit de scō Eusebio in epla Cirilli ad August. qz horribilit̄ contra hōmō tētatōes agitant faciem huc z illuc dixit. Mentiris mentiris. nolo. nolo. Sed cōtra hoc remediū est talia nō curare. quia vt Bern. dicit z Grego. talia non nocent cum displicēt Rogemus ergo chrii zc.

De eadē dominica Sermo. III. s. d iudicio dei p̄tra iudeos. z chriani qualiter se ad iudeos habere debeant. ac de hierusalē destructione.

Qui reliquet

in te lapidē sup lapidē: eo qz nō cogueris t̄pūs visitatōis tue. Lu. xix. z in euāgelio. Verba ista dixit saluator noster qbus pdixit hierusalē z iudee destructionē quā fecerūt rhomani. Et subdit ipius destructōis causam di. Eo qz nō cognoueris t̄pūs visitatōis tue. q. d. Ecce ego deus tuus o israel visitauit te p icarū nationē: p̄dicationē z miraculozū operatiōnem: fidem veram te edocendo. Sed tu p maliciā obdurata nolūsti fidē agnoscere. z me per inuidiā occidisti z discipulos meos Ideo talia mala venient sup te. sez qz circūdabūt te inimici tui z coangustabūt vndiqz. sicut z tu circūdedisti me captiuando et meos vbiqz p totaz iudeam psequēdo ad mortē. Item p̄sternent te z filios tuos in

Domínica. IX. post Pentecō.

terrā. qz z tu corpus meū occidēdo i terras pstrasti ad sepeliendū. Deniqz lapidē sup lapidē nō relinquēt in te. qz sanguinē meū sup te z filios tuos suscepisti dī. Sanguis ei sup nos z sup filios nros. Et qz meipz lapidare voluisti Joan. viij. Et meos lapidasti. vt ptz de Stephano. Et qm̄ hec destructio hierlem̄ fm̄ historias facta esse dicit in mense Augusti. ad arco p hoc tēpe legit ecclia hoc euangelij. Juxta qd̄ de iudeis z eoz obfuarōe faciēda a chzianis tria mysteria declarabimus.

Prīmū de iudeoz flagellatione.

Secūm de chzianoz obseruatōe

Tertū de hierlymoz destructōe. **H**

Circa primū de iudeoz

rū flagellatōe. s. p captiuitate z dispsionez iusto dei iudicio. Considerare nob̄ valde expedit ad salutē. qz exēplo illoz terremur in pctis pseuerare z icatamur ex timore ad eandē pctā me dei iudicio puniamur z abijciamur a deo. sicut z inclēta quondā z deo accepta ac specialit̄ electa plebs iudaica ppter sua peccata facta est reprobatā z punita. Si enī deus nō pepcit tali populo p̄lector: quō putam⁹ q̄ parcat nobis pseuerantibz in pctō? Aduertamus q̄ quoniam vt Lato ait. Felix quē aliena picula faciūt cauti. Un̄ ex iudeoz flagello discam⁹ deū placare p penitentia de peccat⁹ ne peamus sicut z illi perierūt. Juxta hoc itaqz tres considerationes notemus.

Primo qualiter chz̄s dñs p̄dixit iudeorum punitionem.

Secūdo ppter qualia peccata iudei dei iudicio meruerūt exterminatōe.

Tertio q̄re noluit de⁹ oīno illos deleri. s. dedit i captiuitate z dispsione p totū orbē

Primo inquā notem⁹ q̄ chz̄s dñs ex i/ mēsa misericordia z pietate cōpatien iudeorum p̄dixit cum fletu eozuz iustā p peccat⁹ punitionē. Et h̄ fecit ter. p signo trine admonitōis: q̄tenus oñderet q̄ neminē vult p̄re sed omnes vult saluare. s. p p̄niam q̄tum est de se z volūtate aīcedēte. put scribit ap̄ls. j. Timot. ij. Primo enī p̄dixit Luce. xij. in euāgelio hodierno. Et hoc fuit dñica palmarū quādo venēs i hierusalem obuiantibus z procedentibz iur-

bis cōcinentibus dī. Benedictus qui venit in nomine domini zc. Tunc videns ciuitatem fletit sup illam dicens. Si cognouisses z tu zc. Unde Hiero. in questioibz ad Helbidia dicit. Intantū amauit dñs hierusalem vt fletet eam z plāgeret: z pendēs in cruce loqueret. Pater ignosce illis qz nesciunt qd̄ faciunt. Itaqz impetravit qd̄ petierat. Datūqz est eis tēpus penitētie: viz vsqz ad. xliij. annū a passione chz̄i. post qd̄ pseuerantibz illis in blasphemā Titus et Vespasianus illos interfecerūt. Hec ille.

Secundo chz̄i p̄nūciant de iolatōem hierusalem z iudee Luce. xxi. cum q̄busdā discipulis dicentibz de templo q̄ bonis lapidibus z donis estz ornatu. Dixit Iesus. hec que videtis. veniēt dies in quibz nō relinquet lapis sup lapidē q̄ non destruat.

Interrogauerūt autē eū quando hec erūt: dixit infra. Cū videritis ab exercitu circūdari hierusalem: tūc scitote quia appropinquabit desolatio eius. Infra. Erit ira populo huic z cadēt i ore gladij. z captiui ducuntur in omnes gentes. Tertio p̄dixit chz̄i Luce. xxiij. quādo die passōis sue sequebatur illum cruce oneratu turba multa populi z mulierū plangentū. et conuersus ad illas dixit. Filie hierusalem nolite flere super mesed sup vosip̄as flere z sup filios vestros: quoniam ecce veniēt dies quibz dicent. Beate steriles que nō genuerunt: z vbera que nō lactauerūt. Et sic pater. **I**

Secundo videndū est qualia erant peccata iudeoz ppter que dei iudicio demerūt exterminari: Ad qd̄ notādū q̄ septē sūt p̄cipua pctā ppter que demeret gens aliq̄ exterminari z ciuitas vel prouincia destrui desolari z plagari. vt patz recolligendo ex scripturis. z hec vigeant vt plurimū i hierusalem z iudea. ergo est destructa. Prīmū ē malefaciēdi licētia. quādo malefactores non puniūt hī qui deberent vt iudices z hm̄oi. sed p̄mittunt libere illis mala agere. Nam Rhoma. xij. digni sunt morte: z p̄ consequēs exadio nō solum qui faciūt: sed etiam qui cōsentiūt facientibus. Exemplū de tribu beniamin que exterminata est gladio. eo q̄ non puniuit flagitium cōmissum cū vxore leuite: s. voluit defendere. Judic. xix. z. xx. c. **S**ecūm est auaricia ob quam

Sermo

XXVII

omnia mala multiplicant. Spūria. fraudes mendacia. rapine vsure. odia. hypocrites vt patet in phariseis z sacerdotibz iudeorum. Unde Hiero. vj. A maioribz vsqz ad minorem omnes student auaricie. vnde omnes p̄ rhomanos pierunt. Tertium est luxuria ppter quam omnes filij Eayn diluuiopierunt. Item sodoma z ciuitates quinqz summersē sunt. Quartum est iniusticia. vñ Eccl. x. Regnum de gente in gentem trāsfertur ppter iniusticias z dolos. Lyra ponit exemplum de monarchia Assyriorum translata ad babilonios. inde in Persas z Medos. inde in grecos. Hec iniusticia q̄ntum increuerit in Iudea ex h̄ patet q̄ chz̄i iniuste occidi p̄rauerūt z suos discipulos

Quintū est discordia. nam Luce. xj. De regnū in se diuisum desolabitur vt chz̄i testatur. Vltimā discordiam z bella intestina in Iudea fuisse docet Josephus.

Sextū est inobedientia. Exemplum habemus de Pharaone z egyptijs plagat⁹ multipliciter p inobedientia. vnde z nunc videmus q̄ fere omnes scismatice qui ab obedientia ecclesie recesserunt vastati sunt p thurcos z saracenos. Et quoniam iudei iobedientes erant deo z fidei chz̄i ergo zc. Sc-

primū est obstinatio in malicia. cum enī iudei chz̄i occidissent tandē discipuli chz̄i accepto spiritus sancto facien. miracula plurima. p̄dicabant resurrectionem z penitentiam in remissionē peccatorum. vt ptz Act. ij. z. iij. Sed iudei obstinati grauissimas p̄secutiones cōmouerunt contra eos Nam Petrum z Joannem incarcerationunt plures. Stephanum lapidauerunt. Jacobū fratrem Joānis occiderūt. Saulus etiam multos discipuloz vixit p voluntate. s. iudeoz. Sed z tandem alter Jacobū fratē dñi occiderūt z maximas p̄secutiōes malagz malis superadden. miserabiles iudei obstinati nullo modo ad chz̄i conueriti voluerunt. vnde iusto dei iudicio z suum regnum z gentem perdiderunt z per orbem dispersi affliguntur. Ergo vos chz̄iani peccatores caute vos a talibus peccatis. agite penitentiam ne pereatis a deo sicut illi perierunt. **R** Tertio ergo videndum est quare voluit deus iudeos

oīno deleri. put demerebant. s. voluit in ea priuitatem per totum orbem dispergitz inter chz̄ianos ab ecclesia tolerari. Ad hec plures rationes assignantur. Prima ratio propter reuerentiam chz̄i z b̄cē Hārrie. ac apostolorum. quia ex isto populo fuerunt fm̄ carnem Joan. iij. Salus ex iudeis est. Solet enī deus ppter aliquos alios parcere. sicut ppter Dauid seruum suum peperit regibus israel. quāto magis propter chz̄i z discipulos suos. Secunda ratio ppter mentaz memoriam patriarcharum ac prophetarum ex q̄bus populus iste p̄cessit. Unde Exodi. xxxij. cuius dominus voluisset delere iudeos. Moyses orauit dicens. Recordare domine Abraham Isaac z israel seruorum tuorum quibus iurastitē. Tertia ratio ppter futuram conuersionem iudeoz. quia in fine mundi conuertentur iudei ad chz̄i Juxta illud ps̄. Conuertentur ad vesperam z fame sez verbi dei de chz̄i mysterijs audire desiderant patientur vt canes sez ante audiendo. z p hoc circūbūt ciuitatem scilicet ecclesie vt possint saturari verbo dei. De hac iudeorum conuersione expresse loquitur scriptura Hieremie. xxij. z xxxij. z Sacha. xij. vbi Lyra inducit sanctum Methodium martyrem. dicentē q̄ detecta falsitate anti chz̄i per Enoch z Heliam iudei qui prius adheferant sibi conuertentur ad chz̄i fideliter. parati pro eius fide mortari q̄cētum quadragintaquattuor milia coronabuntur martyrio ex omni tribu filiorum israel. vt scribitur Apocalypsis. vij. Et vt Orosius super Cantica dicit. Iudei tunc conuersi tam sancte conuersationis erunt q̄ ecclesia mirabiliter eorum exemplo edificabitur ergo zc. Quarta ratio propter vtilitatem fidelium chz̄ianoz. Nam ex iudeis multiplex vtilitas spiritalis prouenit fidelibus. Prima quia fides chz̄iana confirmatur ex libris veteris testamenti quos libros a iudeis accepimus vt inde proferamus testimonia d̄ omnibz chz̄i mysterijs. vt patet per Augustinum hec dicentem. Secunda quia quotiens videmus iudeos toties de chz̄i passioe recordamur. Ps̄. Ne occidas eos nequando ob. po. m.

Tertia q: veritas pñiciationis z fidei chri p illoz dispñone vbiqz apparet cu chris p dixerit eos dispñendo ppter incredulitatem. Quarta quia sūt i exemplū nostre corz rectionis cū sic flagellā vt sciamus qz nisi conuersi fuerimz gladiū suūz vibrabit de arcū suū terendit scz ad puniendū nos. Qd hō agepniam.

¶ Circa scdm de chriano

rū obfuarōe vidēdū ē quō obēat chriani se hēre z obfuarē circa iudeos. Nā h scire puenit ne icurrat qz pctm. Pro q norādūz fm Raym. aliosqz doc. canoni. plima sūt ab ecclia phibita chrianiis erga iudeos z ecōuerlo. Prīmū ē azyma iudeoz comedere. xrv iij q. j null. z ca. oēs. Scdm est balneari i balneis cū eisde. vtz ibidē. Tertū ē comedere bibere z ad pumia sua recipe ibidē rō fm gloz. qz inter epulas qz facit decipit. Quartū est domo eadē cohabitādo defuere. vt patet extra de iudeis ca. ad hec. z dicit. ca. nullus. Unde fm fratre Angelū in lūma phibet assidua familiaritas z pñua puerlatio taz in domo qz etiā extra domū. ppterca chriani in familiari seu assiduo seruitio iudeoz esse non debent sic qz plone iudeoz interfunt. sec? si edificū faciāt iudeis mercede pstituta vel laborē agrosz hmoi Proinde mulieribz chrianiis nō licet nutrire filios iudeoz fm Panoz. z Joan. an. dicit ca. ad hec. Neqz in domo manendo cū iudeis. neqz etiā extra domū qū nimia familiaritas z puerlatio ex hoc ptrahit. alia extra domū nō est phibitū. Hec frater Ange. Quintū est exennia z dona vel munuscula a iudeis data retinere. vñ qri pōt. vtrum liceat recipere dona vel munuscula a iudeis: Rñ def fm fratre Angelū z doct. qz iude? vel etiā ali? vsurarius cum dat aliqua dona vel munera chriano iste pōt quidem accipere sic tamen q non velit ppter talia facere aliquid qd sit ptra deum vel ptra iusticiam. Sz an possit retinere dīstinguēduz ē. qz aut accipit rē in specie: dgtam p vsuris z tunc nō pōt sibi retinere sed vel in pios vsus erogare fm consiliū confessoris si nō extat ille vel filij eius a quo ē extorta. vñ indistincte tenet eam restituere. l. l. qua extorta est si extat. nec pōt extimā.

tionez dare ptra voluntatē dñi illius an? res est. qz nō trāit in dñū vsurarij. aut accipit nō rē in spē datā. p vsuris. sz alias qscūqz Et tūc distiguēdū est. qz si ipe accipies scit q tūc vsurari? ē nō soluēdo tenet eas restituere qz dat dñi causam efficacē. Si aut dubitat an sit nō soluēdo ad huc tenet ne p repali in discrimē aiām ponat. fm Alex. i iij pte. Si pō i grat z credebatur. phabilr qz de bonis licite adqstis. sic nō tenet bona fide durate de psumptz. sz solū de certatibz tenetur cessante bona fide. Nec z plura ibi frat Angel. Qd qz multi in his peccant remēdo z hereditado Et ex h puenit qz tales cōiter sunt infortunati Sextū est fenora vsure ad soluēdū iudicare z cogere vel sentētiare aut hmoi statuta facere p que cōpellitur qz soluere vsuras vel nō repetere tā solutas. oīes em tales sūt excoicati. vt in deymen. de vsuris. ca. ex grau. N Septimū est gratia medendi iudeos aduocare. Nam fm Antonij. z concoz fratrem Angelū in summa. Chriani infirmi nō debent vocare iudeos ad medendūz nec ab eis paratas medicinas recipe. vt in dicto ca. nullus z ca. oēs. vbi gloz. dicit qz possunt chriani medicinalia a iudeis emere z postea preparare. sed nō medicinas pparatas. Et qz facientes peccāt mortaliter. Exapit casus scz necessitatis quando aliū hēre nō possent. vñ etiam quando licz habeant aliū medicam sed nō sufficientē. fm Hugo. z Lau. Præter hec plurima sunt que phibita sunt iudeis z que chrianiis erga iudeos q. videri possunt alibi. nec sunt necessaria populo cōmuni sicut p dicit. iō illa ptransco. Hoc autem p generali regula tenendū est qz chriano phibetur nimia z assidua familiaritas cū iudeo sub pena excoimunicatōis. z p pñis sub peccato mortali. eo qz iudei sic facit ad suam pfidiam animos simpliciū inclinarent. sed loqui chrianiis cum iudeis nō est phibitum. vt dicit glo. sup dicto ca. oīes. quia nō tanta familiaritas contrahitur per hoc qz quis loquit vel salutat iudeum. sicut simul comedēdo abos. Nec in glo. Ergo chriane discite hec.

¶ Circa tertū de hierosolymozum. destructione libeat historice pro

sequi ob deuotionē populi. Et de hoc Josephus lib. de iudaico bello plurima scribit. sed nos breuiter aliqua ponemus.

Primo quidem notemus qz deus ex misericordia sua post chri passionē expectauit ad penitentiā iudeos. xl. annis. Sz cuz nec p pdicationē discipuloz nec p monitiones internaz inspirationū eos reuocare posset: voluit vt pater terrere pdi/gūz. Nā stella pfulgēs sub forma gladij p annū stare visa est qz imminere desup ciuitati. Itē luna eclipsim p. xij. noctes cōtinuas tandē passa ē. Itē postea visi sūt currus z quadrige i omi regione illa p aerem ferri: z armatoz cohortes nubibz cōmiseri. Itē qdā die festo pēteē. noctu sacerdotēs i gressi tēplū ad misteria ppleda mor? qdā strepitūz senserūt: ac voces audierūt di. Trāseam? ab his sedibz. Hec sufficientiant pluribz reuissis ob breuitatē. Secūdo notem? qz sic in legēda narrat Pylatus qz Iesum innocente dānuerat timēns Tyberij cesarj. p se excusando Albanū noie ad cesarē dēstinauit nūciū. Et tūc Vespasian? in galacia monarchiā a cesare tenebat. Alban? aut in Galacia vētis pstrarijs pellētibz aduenit. Quē Vespasianus vnde veniret z qz tēderet requisit. Cui cū ille diceret. Hierosolymitan? suz z rhomā tēdebā. Ille dixit. de terra sapientū venis: artes medicamīs nosti: curare me debes i meis naribz. vbi. s. quoddā genus pñitū insitū ab infantia gerebat. vñ de z a vespis Vespasianus dicebat. Cui Alban? dixit. Artē medēdi ignoro: sz ille qz cecos illuminauit z mortuos suscitauit Iesus nazaren? quē iudei p inuidiā occiderūt si crediderz i eū sanare te pofit. Aut vespasian?. Credo qz qui mortuos suscitauit sanare me poterit. Et mox hec dicens do vespē de ei? naribz ceciderūt: z sanatus est. Tūc gaudio replet? dixit. Vere filius dei erat iste. Tūc Vespasian? rhomā tandem adiit z licentiā destruēdi iudeā a cesare ipetrauit. Qui z pcessit: eo qz iā iudei impio rebellassent. Tandē pgregato exercitū copioso anteqz aduenisset hierlm tēpore Hieronis: fideles qz hierlymis erāt a spūsancto admonent vt ide recedāt ad regnū agrippe trās iordanē: qz tūc confede

ratus erat rhomanis. Tandē Vespasianus aduenies repente infinitā multitudinē qz ad festū pasce puenērāt p dūsit vallo munitissimo in arcūtu vt null? ptrafiret. Interim p? aliquot mēses impator rhomā manus interijt: z a senatu Vespasian? electus est in impatorē. Qui rhomā aduenit Tiro filio suo in obsidione hierlm relicto Bicennio qz obfessa hierlm p Tituz fuit. z tanta fames vrgebat oēs qz pentes filijs z ecōuerso. viri vxozibz z ecōuerso abos nō tūc e mambz sed etiā ex ipis dentibz rapiebant. iuuenes dlicati i plateis p fame exanimēs cadebāt. Itē finū boum. aliqz i mūda in abū sumebāt: z calciāmēta z corrigias deuorabāt. Inuētē sunt etiā mulieres pñios filios comedentes. vt dicit etiam in historia eccliaistica. Quot erāt ibi cadauera terrā fetore replentia z multitudine. quotqz amara spectacula morientū z lamenta: adeo qz etiā Titus cū lachrymis voce alta diceret. De? tu vides quia ego hec nō facio. Tandē finalit hierusalem capta est z funditus subuersa: vbi vñ decies centena milia viroz fame z gladio perierūt pter mulieres z puulos. z nonagintaseptē milia venditi sunt. Et sicut iudei christū. xxx. denarijs emerant. sic et triginta iudei p vno denario venditi sūt. Fama quoqz audita qz diuites p ciosos lapides z gēmas deglutuissent: ecce vna nocte duoz milū viscera iudeoz captoz sūt patefacta. Qd qz terribilia iudicia dei cōtra pctōres. Rogem? qz dñm Iesum zc.

Dñica decima post Penteco. Ser. I. l. iuxta euāgelij. psequendo. z de iactātia

¶ Ixit Iesus

ad quosdā qz in se pfidebāt tā qz iusti: z aspernabāt ceteros pabolam zc. Luce. xvij. z in euāgelio hodierno. Chrs dñs a pncipio mūdi voluit p regula generali statuere qz. s. homines nō nisi p hūilitatē possint in celū ascendere. ppter quod in pncipio creatōis mūdi angelos supbientes e celo dēicit. z etiāz pñios parentes nostros e paradiso expulit: qui moti supbia elationis vt magi

in. n. sentent. dicit. obedire deo noluerunt. Un. z chrs ipse dñs vt exēplū nobis pberet hūilitatis: hūilitavit semetipm factus obediēs vsqz ad mortē crucis. Phil. ij. Et sic meruit exaltationē celestē: vt ibidē scribit. Prop. qd z de exaltauit illū zc. Idcirco voluit hoc p parabolā edocere: pro ut patet in euāgelio hodierno. Textus

In illo tēpore dixit Iesus ad qsdā q̄ se p̄fidebant tanq̄ iusti: z aspiciant ceteros pabolā istā dicēs. Duo hoies ascēderūt in tēplū vt orarēt. vn̄ pharise⁹ z aliter publican⁹. Pharise⁹ autē stans hec apud se orabat. De⁹ gr̄as ago tibi qz non sum sicut ceteri homines raptores: iniusti: adulteri: velut etiā hic publicanus. ieiunabis in sabbato: decimas do oim que possideo. Et publicanus a longe stans nolēbat nec oculos ad celū leuare s̄ pcutiebat pect⁹ suū dicēs. De⁹ p̄iti⁹ esto mihi peccatori. Amē dico vobis. descēdit hic iustificatus in domū suā ab illo. qz ois q̄ se exaltat hūiliabit: et qui se humiliat exaltabitur. Luce. xviij. Juxta hoc euāgelij tria mysteria notemus p sermone.

Prīmū de p̄fide tē p̄rie p̄denatione.

Secūm de oratōis nō bone deuitatōe.

Tertiū d̄ ois hūillie p̄ndatōe

Circa primū de confidentie p̄rie damnatōe siue reprobatōe

Aduertendū q̄ chrs dñs in euāgelio voluit ostendere q̄ dānabile z reprobandūz peccatū sit homini p̄fide in se v. i. sua iusticia p̄ria. ideo dicitur. In illo tpe. san. no christi. xxviij. kal. aprilis. hoc est post festū annūciatōis Marię. die. viij. s̄z. Gul. dixit Iesus ad quosdā qui in se p̄fidebāt tanq̄ iusti zc. Sed q̄rit hic quare homo iust⁹ nō debz cōfide in p̄ria iusticia cū scriptura dicat Prouer. xxviiij. Iust⁹ quasi leo p̄fidens absqz terrore erit. Fugit autē impius nemine p̄sequente. Et ratio qz iust⁹ habet spem fidā de operibz iusticie. q̄niā vt Dagister. iij. sent. dicit. Spes est certa expectatio future b̄titudinis ex gr̄a dei et ex meritis. s. operū. pueniēs. Rūdes q̄ q̄nis hō iustus p̄fide debz q̄dem de deo z in ip̄o sperare: vt patet ex his obiectōibz p̄dictis. Un. z Lira exponit dictā auctori

ratē sic. Iustus quasi leo cōfidens supple de deo vel in deo: absqz terrore erit. quia si moritur in p̄secutione in refrigerio erit. Et sic patet q̄ loquit de cōfidentia q̄ habenda est in deo z eius misericordia. S̄z tamē nullus homo viuens q̄ntūcumqz sit iustus z sanctus debet in presenti de propria iusticia z meritis suis cōfide: s̄z tñ de deo. z hoc quadruplici ratiōe.

Primo qz nostra iusticia est incerta.

Secūdo quia est impura z mixta

Tertio quia est infirma.

Quarto quia nōdū est approbata.

Prō in quā nō ē p̄fide dū de nra iusticia. qz est incerta. s. qz incertū ē an vera sit: an apparēs z falsa iusticia. Eccles. ix. Nescit hō vtz amore an odio dign⁹ sit: s̄z oia in futurū seruant incertā. Et Job. ix. Et iustū simplex fuerit hoc ip̄sū iustitiam mea. Et. j. Cor. iij. Nihil mihi p̄ci⁹ s̄: sed nō i hoc iustificat⁹ sum. Secūdo qz iusticia nra ē impura vel vitij mixta. Elia. lxiij. Quasi p̄anus mēstruate oēs iusticie nre. s. q̄ panus i vna p̄te est mūd⁹ i glia maculatus. Et Eccles. vij. Nō est hō iust⁹ i terra qui faciat bonū z nō peccet. Itē Prouer. xx. Quis potest dicere mūdū ē cor meū: pur⁹ sū a pctō: q. d. null⁹. Un. z de Lira. sup. Dicit. Quā mare sine p̄cellis: tūc nos sine pctis. Sic enī ferrū ex seip̄o p̄bit rubigine nisi frequē detergat. sic hō ex seip̄o ad viciū rēdit. Tertio qz iusticia nra nō est firma sed instabilis. potest enī quilibz hō a iusticia excidere. Job. xv. Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis est. Unde nō est cōfidendū in nostra iusticia. Nam z petrus cōfidēs d̄ se ch̄m negauit. Matth. xxvi. Proinde legit in Vitalpa. q̄ cū vn̄ frater diceret cuidā sancto patri. ecce ille q̄ diu māserat in heremo cecidit in peccatū. Sanctus r̄ndit. Nō mireris hoc. qz homo ex seip̄o habet vt cadat. pot⁹ ergo mirari deberes si p̄seuerare potuisset. Quarto qz iusticia nra nōdū est approbata: sed adhuc oportz eam examinari in dei iudicio. Ideo Bre. dicit. Sēpe nostra iusticia ad examen diuini iudicij adducta iniusticia est. Idē. Vera iusticia cōpassionē habet sed fallā de dignationē. s. i p̄nēdo aliq̄

os vtz in euāg. Un. hō iust⁹ sp̄ timere bz. qz vt Hec. ad Eugeniū dr. Cle⁹ iustus se nūq̄ cōphendisse putat. s. p̄fectā iusticiā s̄ in oibz timet. fm Bedā ponit exem plū dī. Quid p̄dest hōi si tota nauis vl̄ ciuitas bñ custodiā. z vnū foramē p̄ qd nq̄ vel hostes intrāt relinq̄tur. sic qd p̄dest. s. omnes hie frutes z oem iusticiāz si assit cordis elatio. z sic capi a diabolo s̄z putādo seip̄m magne scitatis esse. Q̄ hō homo noli alciū sapere sed time. nec p̄fidās de te. Pctōz q̄nto magis timere habes z p̄nitere. cū etiā iustus vix saluabit. P Si dicas. quō ego q̄ multa bona opa feci possim cogitare vt nō p̄fidam de illis. sed tñmō de dei misericordia sperē. Rēspōdetur q̄ tria debes cogitare de s̄. Prīmū qz certū est q̄ tu nō sufficiens fuisti etiāz cogitare illud bonū vel illa bona facere nedū p̄ficere. qz omnis sufficientia nostra ex deo est. ij. Cor. iij. ergo nō sūt tua illa bona q̄ fecisti sed dei q̄ fecit illa. licet p̄ te. Sicut fabricatio ligni non attribuitur securi sed artificii. Cū ergo nō sūt tua illa bona sed tua sūt sola mala que fecisti. nō potes in illis p̄fide re nisi d̄ deo q̄ ex misericordia sua remunerat illa q̄ ip̄e operatus est in te. Secūm cogitare debes q̄ si de⁹ dedisset alteri gr̄am faciendi talia bona opa puta intrasse religionē: ieiunare: elemosinā tribuere z hūiūsmōi. forsitan ille diligenti⁹ z meli⁹ fecisset talia q̄ tu. z plus gr̄as egisset. Sic legif de b̄to Francisco. q̄ se humiliabat sup oēs peccatores mūdi. dicens se maximū peccatorum. quia forsitan illi magni peccatores melius seruient deo si deus illis hanc gr̄am quā mihi (in q̄) p̄stitit donasset z sic patet. Tertū cogitare debes q̄ forsitan te iustum z bonū. putas in fine cades z dānaberis tua p̄uitate. Et ille quem peccantem vides p̄uertetur in fine z saluabit. Q̄ charissimi timeam⁹ z penitentiā agamus z pctā caueam⁹. qz teste ps. Qui dñi sup timentes eū z in eis q̄ sperāt super misericordia eius.

Circa scdm de orōnis

nō bone deuitatione. saluator noster vt sciamus obseruare z cauere in isto phariseo voluit edocere. q̄nt⁹ nos nō faciamus sic

fecit iste phariseus. Propterea est notādū q̄ multi male z fatue orāt sicut z iste phariseus z idos vbi deberent exaudiri z iustificari s̄z in orōne nō exaudiunt s̄z p̄denātur vt iste. q̄ q̄dem in orando malū modū tenuit z peccauit q̄druplici. Primo qz habuit in orando elationis irreuerentiam Un. dicit. phariseus stans hec orabat. qd fm Theophilū elatū animūz notat. q. d. Erecto collo orabat ac si nō opteret eū genua flectere p̄ aliq̄ petendo. qz plen⁹ esset bonus. Un. Aug. lib. de cura p̄ mortu. facien. docet q̄ licet non sit necessariū in oratione semp genua figere manusqz extēdere z h̄mōi. tñ quia taliter magis excitatur anim⁹ ad orandū humiliter z feruēt⁹ cōgruit sic orare p̄ dei reuerentia. Secūdo quia phariseus habuit fatuitatē effrōtuosam p̄scientiam. cū enī qlibet bone cōscientie hō in orōnis p̄ncipio debeat p̄mo seip̄m deo accusare Prouer. xvij. Iustus in p̄ncipio accusator est sui. z sic postea supplicare z in fine gr̄as agere. Iste q̄ppe modus seruaf in missa que est valde ordiata oratio. vbi p̄mo sacerdos dicit p̄fiteor zc. z tandem orat in collectis. ac in fine gratias agit di. Itē missa est. Et tñ pharise⁹ ordine p̄uerso ap̄ta fronte sic orōnem incepit. Gr̄as ago tibi de⁹. q. d. n̄ habeo p̄sentia alicui⁹ pcti p̄ q̄ veniā petā. Eōtra qd Rho. iij. oēs peccauerūt z egēt gr̄a dei. Q̄ multi z nūc pctis pleni veniē. in ecclesiam nil curant de forma p̄tritione p̄ peccatis sed libera facie orare incipiūt. Tertio qz habuit primoz p̄ceptū z p̄mū meliā d. Nō sū sic ceteri hoies ra. zc. velut etiā h publican⁹. cū tñ q̄cumqz bñ orat d̄z hie charitatē d̄i z p̄mi sine q̄ nulla opa placet deo. vt p̄z. j. Cor. xij. Quarto qz habuit vanā oris iactantiā di. Ieiunabis i sab. zc. in h̄ q̄ppe stulte egit. Sic beatus z nūc multi ch̄riam faciūt stulte. s. q̄ ieiunant a cibis z tñ nō ieiunāt a vicijs. nō rapiūt qdē aliena bona. nō adulterāt cū vxore p̄mi. decimas dāt bonoz possessorz. z sic se iustos reputāt ac plerūqz iactant. z tñ nō p̄pendūt q̄ aias p̄rias p̄ pctm rapiūt a deo z dāt diabolo cū q̄ adulterant p̄ supbiam. irā. detractionēz alia pctā R Sed querit hic. quō vel q̄ iactantia

fit pctm mortale z sic pfitendū. aut qñ sit veniale Rñdet recolligēdo fm Alexand. de ales. ij. q. cxxij. z Tho. 2. cord. aliosqz docto. q. iactare vel laudare seipm potest quis pluribz mōis. Primo ppter fame sue pseruationē sicut fecit Samuel. j. Re gū. ij. d. q. nullū bouē vel alinū tulerit. nec quēqz calūniat? sit nec o pprestit nec min? accepit p iudicio zc. Sutr cū qñ inculpa/ ref vel de h tmeret posset se laudare. z sic nullū est pctm. Imo Aug. dr. q. crudel ē q negligit famā. xij. q. j. Nolo. Scdo p pter ante spem z pfortationē. sicut fecit rex Ezechias qñ Elā sibi dixit. Dispone in/ quit domui tue qz morieris Elā. xxxvij. Et ille ptes se ad pierē fēdo dixit. Obse/ cro dñe memēto quō ambulaueri coraz te in pitate z corde pfecto. Sic z nob est fa/ ciedū in hora mortis: reuocādo ad memo riā bona opa vt in spe qd deū pfortemur Un Breg. xxij. moral. dr. Sicut dū viuū m? debem? bona opa nra a memoria re/ pellere ne extollāt. ita appropiquāte exitu plerūqz ad memoriā iūte reuocam? vt fi/ ducia pbeāt de parū timorē q tūc maie occurrit pmat. hec ille. Tertio ppter mali ppetrationē. z tūc est pctm tale qñ est id de q se iactant illi. puta siq de pctō morta li se iactāt vt strenui videant vt de homi cidio de fraude de latrocinio z hmōi v/ d. le nocinio z turpi ope zc. peccāt mortali. vñ Bēf. Quid magis pueri? qz d culpa glo riarī suelerari de qb debem? tritari. Po era. Duplicit? peccat q se de crimie iactat. Si aut iactāt de veniali veniale est. qz nō est q deū. vt q iactat se de chorezādo vel de mēdacio iocoso Quarto ppter appe titū luari z adqfitionē. z h faciendo meda ceter in dāniū notabile. pximi sicut solēt ali qui hypocrite. similt? z alij iactātes se ma/ gnū medicū. aduocatū pitum z hmōi. pec cant mortali. Secus si nō fieret in nocu/ mentū pximi quia esset veniale pctm. vel etiamsi esset in nocuētū modicū. nec in tendēs nocere in magno tūc esset veniale. qz qd modicuz est rō apprebēdit qñ nihil. ij. pbycoz. Quinto ppter vane glie de lectionē. z talis complacētia si est in tali qd nō est ptra charitatē dei vel pximi nec tali intentione venialis est. puta cū quis se

laudat vt sic noiat? vel bon? soa? extimet? vel ei credat in licitis. Si fo vana glia in tātū hoī placet vt p ea faciat q charitatez z dei pcepta vel q pferat aliqd q gliam dei. aut iactet se suis meritis hze aliq do/ na dei vel a se habere mortale est. Sec xto de bono ppter pttutis gloriacionē. z sic si hō in laude tali pstituit finē mortale est. Secus si ibi non pstituit finē pncipaliter vt sequit. Septimo de ipō bono ppter pximi edificacionē vel dei glorificationē sicut fecit Paul? j. Cor. xv. di. Abūdāti? omibz laborauī. z. ij. Cor. xj. plura comē/ daticia de se loqitur. z sic est meritoria iactā tia. Ergo homo obfua hec vt scias de iactātia pfiteri. S

Circa tertiu de humil

ozonis comēdatioe. s. quā fec publicanus z p eā meruit iustificari: Aduertendū ē q n qlibet ozo meret a deo ppiationē z pec caroz iustificationē. Svt meret hec ozo dz hze pditioes aduictas. vij. qñ hūit ozo hūi? publicani. Prio qdez dz ozo fieri cū hūili recognitionē vitz suoz pctoz. Naz iste publican? ex h comēdat q se recogno scendo pctoz: hūit hūit se indignū purās appropinquē altari sed alō gestans orant. nec in celū oculos leuabat p verecundia q deū celi z angelos offenderat p pctā. Un ps. Miserere mei deus fm magnā misē/ cordiā tuā zc. Qm iniquitatē meam ego co gnosco z pctm meū ptra me ē semp. q. d. Siego cogico z detestoz pctā tu miseris.

Exemplū naturale Albert? in libro re rū dicit q i thessalia sunt duo flumina. vñ oues ex eo bibētes facit nigras. Alterius aut ppietas est q facit eas albas. Sed q ex vtroqz bibūt fiūt varie. Sic spūaliter i hoie sunt duo flumina. Unum sanguinis carnalis scz pcupiscentie ac vicioz supbie z auaricie atqz alioz peccatoz tanqz rana rū dmerlay ebullientū in eo iuxta figurā fluminū egyptioz qverse sunt in sanguinē z ebullierūt ramis Bēf. vij. z. vij. De hoc flumine bibētes hoies fiunt nigri. i. macu lati peccatis. Sed aliud flumē est lachry me humilis z pñialis. de q bibeñ. fiunt al bi p grām mūdicie Bern. Et felix lachry ma penitētie q peccata emūdas celū apes

ris z ignem inferni extinguis Scdo cū amaro dolore z pntioe. Un ps. Cor cō tritū z humiliatū deus nō dspiciet. Fos publican? pcutiebat pecc? orādo in signū doloris cordialis. quia cor vnde pcedunt omnia mala victoz est sub pectore. T

Sed di. qre penitēdoz orādo scz solū pecc? pcutere solem? z nō alios sensus o/ culos aures zc. cū p omis sensus peccet hō Ad hoc rñdet rōnabiliter fm doc. Quia radix oim maloz z peccatoz est in corde. iuxta dictum illud chruisti Mat. xv. De corde exeunt cogitādoes male: homicidia zc. Et iō pcutit pecc? tanqz radix oim ad significandū q hō vult oia mala a se exci/ dere vel eradicare Sicut cū in arbore ex/ tirpanda nō sufficit ramos tm rescindere sed oportet eam eradicare. sic spūaliter debet fieri zc. S3 qm mala oia q pcedūt de corde pmo pullulāt z exeunt p os. qm Mat. xij. Ex abūdātia cordis os loqitur Ideo bon? modus que plerūqz faciunt q in eucharistie eleuatioe pectus simul z os pcutiunt. q. d. O dñe Jesu q p me in cru/ ce es eleuatus vulnerat? mortu? zc. piri us esto mihi q te offendi corde ore z ope.

Tertio vt oratio meret dei ppiatio/ nem z pctōris iustificationē debz fieri euz deuota affectioe Naz Aug. xxxvij. di. c. le dulo dicit. O rōnis voces ad aures dei nō dirigunt nisi cū animi affectu. Sic fec pu blican? q aim deuote eleuauit ad deū di. De? ppi? esto. U Sed dice. ex quo chris in orōne dñica docuit orare vt dice/ remus Pat noster q es in celis zc. Quare ergo iste publican? ex institutionē diuina nō dixit. Pater ppius esto? Ad h dicit doc. q pmo vt in omni dicto aut facto ei? hūi litas comēdet. iō nō dz q nomē pñis sed dei dixit. Scdo qz qz indignū se putauit vocari filiū dei. qm ois pctōr p pctm facit se filiū diaboli Jo. viij. Glos ex pte diabo lo estis z iō opa patris vñi vult? facere. Ergo pctōr ptimefce zc. Quarto debet oratio fieri cū accusatioe pctoz in pffessio ne. ps. Dixi pfitēboz aduersus me inui. zc Itēz Prouer. xxvij. Qui abscondit scelera sua di. zc. Qui aut pffessus fuerit z relique rit ea misericordiam psequet. Iste publi/ can? pffessus ē se fore pctōrē di. mihi pec/

catoz? Quinto dz fieri cū satisfactiois z cauēdi pposito ac intēctione. Nam ista req runt ad pītate pñie vt de? ppiet. sic patz p doc. in. iij. z de pe. di. ij. s. sine. X

S3 di. iste publican? nō fecit pffessionē sacerdoti nec etiā satisfactioē legit fecisse quō g dz iustificat? Rñdet qz pffessio qdā est mentalis q fit deo. que ante chri euāge. sufficiebat ad salutem. z adhuc sufficeret vbi articulus mortis pffessionē sacramēta lem non admitteret vt dū sacerdotis pñen tia adesset neqret. Alia est pffessio sacramē talis. z hāc post chri incarnationē de? pce pit vt fiat sacerdoti hoī. scz vicario chri. qz chris deus fact? est homo q dedit pātē li gādi z soluēdi sacerdotibz. Et qm publi/ can? pñie nō tenebat ad sacralem pffessio nez qz nōdū erat pmulgata. iō cū nō fecit s3 pñā tm. Demqz satisfactiois? ppositū ont in hoc q manu pecc? pcutiebat. quia manus opa significant cū man? sit organū nū organoz. ij. de ania. Itē interno dolo re satisfecit deo. z sic pty. Sexto cū inu/ riarū remissione Mat. xj. Cū stabitis ad orandū dimittite siqd habetis aduersus ali. vt pz vñ. di. zc. Chry. dr. Audunt dice re qz nō suz velut h publican? nec indigē? est sed cōpunct? g zc. y Septimo cū crucis chri z sanguis recordatioe. Unde scūs Tho. z doc. docet q oibz qb a pñi cipio mōi de? ppiat? ē vt saluent. h fecit p fidē chri z ei? passiois meritū. j. Jo. iij. Dixit de? filiū suū ppiatioez p pctis n.

In hui? mysterio p exēplo aduertatū? q publican? legit qnqz pba dixisse in sua ozo ne. qnarū? em numer? ē pñies ad chri stū z ei? passioez. Naz qnqz pbs Maria pcepit chm. s. fiat mihi fm pñū tuū. Itē qnqz vulneribz chris redemit nos q etiam retinuit in resurrectione. Itē qnqz pbs pfe erat corp? chri in hostia. Et suo modo qn qz pbs istis De? ppi? esto mihi pctōri: iustificat? ē publican? z ois pctōr pdict? mōis discat hāc breuē orōnez dicere saltē in eleuatioe corpis chri i missa. vt dū ad le ctū vadit. aut duz surgit. aut orare incipit vt iustificet. Rogem? g chm zc.

De eadē dñica. Ser. II. s. d. orōnis do mice dignitate. z salubri vilitate. h s

Quo hoies

ascenderunt in templum ut oraret... toris nostri... publicano... hinc etiam Aug. de pa innocetia dicit... Hinc etiam Aug. de pa innocetia dicit... Hinc etiam Aug. de pa innocetia dicit...

Primum dicitur reuerende dignitatis.

Secundum dicitur intelligende utilitatis.

Tertium dicitur saluberrime utilitatis.

Circa primum de reueren

da dignitate orationis dominice... dignitate orationis dominice... dignitate orationis dominice...

Primo propter auctoris sublimitate.

Secundo propter sensus breuitate.

Tertio propter petitionis utilitate.

Primo propter auctoris sublimitate vel scititate, quia

sum omni deo... te ab alijs scitis... reuerentia ab oibz fidelibus exhibenda est... reuerentia ab oibz fidelibus exhibenda est...

Secundo oratio dominica est commendabilis... Sed oratio dominica est commendabilis... Sed oratio dominica est commendabilis...

office orationis... declaracione... merito... merito... merito...

Circa secundum vero de i

tellectu huius orationis... tellectu huius orationis... tellectu huius orationis...

ignorantia excuset eum... Ignorantia excuset eum... Ignorantia excuset eum...

Iste p mare ambulans redijt, z sic ptz po-
litu. Tertio notadu est de forma dñice
orōis q chziani fideles dūmō nō ptenāt
formā ab ecclia traditā nec ex pteptu ve-
lunt mutare licite pnt aliq addere p sentē-
tia dariois intellectus: aut p affectu deu-
tōis. sicut scūs p Frācisus solit⁹ erat ad-
dere. scitissime p nō inq̄t q̄ es in celis zc.
aut p varietate idiomatū sic pgruit ada-
ptare. Nam Aug. li. de cōsensu euangeli-
staz dicit. Discam⁹ nihil cuiusq̄ in s̄bis
debere inspicere sed voluntatē cui debent
verba deferuere. nec mentiri quēq̄ si alijs
s̄bis edixerit quod ille voluit au⁹ verba
dicit. Nec ille. Errant ergo plures q̄ dif-
ficultatē faciūt in cōmuni expositōne vul-
gari dicentes q̄ p omnia s̄m lralē sensum
debeat pnuari. Ad idē est Alex.

Unde psequendo declaratorie partes
oratiōis dñice Aduertendū est q̄ tria pre-
cipua in ea sunt cōsideranda.

Primo qualiter inchoat.
Secundo qualia in ea petunt.
Tertio qualiter terminat.

Primo in quā circa iñitiū q̄rit. Quare vo-
luit chz̄s formare dñicā oratōem vt dice-
rem⁹ deo. s. pater poti⁹ q̄ dñe vel de⁹: cu-
tū ecclia in orōib⁹ suis institutis z collect⁹
dicat. Dñe de⁹ oipotēs vel oipotēs de⁹?
Rūdef s̄m Rich. vbi sup. z Rayn. in sum-
ma. q̄ scz hoc voluit chz̄s vt in orōne deu-
vocem⁹ pfem. Primo ppter benignitātē
dei z amorē captandū. Cū enī dñs sit no-
men timoris. sic z de⁹. Sz pater est amo-
ris reuerentialis: z de⁹ magis vult amari
q̄ timeri. id dicit: pater. Secdo vt Chryf.
dicit ppter fiduciā dandā ad impetrādū
z exaudiendū. serui enī nō sp̄petrāt. sz filij
Tertio ppter pctm̄ cauendū: vt doceat q̄
bene orat debz esse fili⁹ dei p dilectionem
seruādo mandata: z sic cauere offensam.

Sed di. quō de⁹ d̄z p̄z hoim: Rūdef
q̄ pmo creatōe. Secdo imaginis imp̄ssio-
ne. z sic est pater omniū hominū. Tertio
d̄z adoptōe: z sic ē p̄z chz̄ianoz. tm̄. Quar-
to celesti hereditatōe: quā repromisit ele-
ctis. Rho. viij. Si filij z heredes dei: co-
heredes aut chz̄i. Secdo q̄rit. q̄re dicitur
mus noster z nō me⁹? Rūdef s̄m Rayn.
q̄ null⁹ etiā ex deuotōne debz dicere me⁹

sed n̄. Cū qz dicere p̄ meus cōuenit soli
chz̄o. Cū vt ondat q̄ nō vni⁹ sz multozū
est p̄z p̄ grāz. Cū ppter orōis dñice formā
quā p̄terire nō licz: p̄rim se offerēdo si di-
ceret me⁹. Nā orō hūil⁹ pl⁹ est exaudibil.
Ecc̄i. xxvij. Tertio q̄rit. q̄re ad dicit: qui
es in cel. cū de⁹ sit vbiq̄: q̄ z i terris: cur n̄
dicim⁹: q̄ es in terris: Rūdef s̄m Rayne.
q̄ ideo Primo vt ostendat q̄ sicut Chryf.
sup Dat. ait. Cum oram⁹ nō terrestria
sed celestia cogitare debemus. Secundo
q̄z vt sciamus qz p orationē pueniūt no-
bis nō terrestria bona que sūt vilia z trāsi-
toria sz celestia bona summa z eterna. S

Secunda cōsideratio. q̄lia petūt i ora-
tione dñica. Pro q̄ nota q̄ in dñica orōne
petunt septē petitōes. Pr̄a est. sc̄ifice-
tur nomē tuū. De hac Glo. sup Dat. vj
z p̄cor. Chryf. z Augu. di. q̄ non petūt vt
nomē dei sc̄ificet ab hoie eo q̄ in se ē san-
ctū. sz petim⁹ vt sc̄ificet in nobis. i. gl̄ifice-
tur sc̄itas ei⁹ nois sancre viuere nos faciē-
do ne violemus p pctm̄. Secda petitio
Adueniat regnū tuū. Cipan⁹. h̄ est peti-
mus vt adueniat nob regnū visōis z frui-
tionis diuie pmissum. Sz q̄re nō dicim⁹
veniam⁹ in regnū tuū sz adueniat zc: Re-
spondet q̄ ad significandū qz anq̄ pueni-
re possim⁹ p mortē in regnū dei: debz pus
in p̄senti inchoari i nobis vt adueniat reg-
nū dei in nos p grē dei infusione. q̄ gr̄ia
tandē p̄sumat in gl̄ia. Tercia petitio. fi-
at voluntas tua sicut in celo z in terra. s̄m
Hierō. h̄ est. vt p̄fecte obediam⁹ volunta-
ti diuie i oib⁹ hic i terra. sicut z angeli i cel-
lo faciūt p oia dei voluntatē. Quarta pe-
titio. Panē n̄m q̄tidianū da nob̄ hodie.
Et sz doc. p panē q̄tidianū itelligit q̄dru-
plex panis. s. panis necessari⁹ ad sustentati-
onē corporalis vite. z panis doctrine verbi
dei. q̄bz q̄tidie viuere habz hō. illo corpa-
liter isto sp̄ualit. Dat. iij. Nō i solo pane
viuit hō: sz in omi p̄bo zc. Et p̄cipue itel-
ligit panis eucharistie z fructōis diuie pa-
nis. d̄ q̄ Lu. xij. Bt̄is q̄ māducat panē i
reḡ dei. vñ Dat. vj. scribit. Panē sup̄sub-
stātiālē rōe excellētie: eo q̄ corp⁹ chz̄i i eu-
charistia z visio ac fructio dei br̄a p̄cellit
oēz mūdi subaz. Lucas at c. xj. scribit q̄ti-
dianū: quia quotidie in ecclesia dilatata

p orbem p̄secrat z cōicat ab aliquo saltem
a sacerdote celebrante missam. z hoc sacra-
mentaliter. Et qz sp̄ualiter quotidie a fide-
libus debet sumi vt p gratiā digni sint ad
beatam dei visionem z fruitionem p̄petuā

Sz di. cur addit Hodie: Rūdef. sz Ray-
ne. q̄ vt doceamur q̄ nō sim⁹ solliciti in cra-
stinū de pane r̄gali. sicut chz̄s docuit Dat
thci. vj. Et cū hoc vt panis sacramētalis z
gl̄ie nō debeat sumi in nocte culpe sed hō-
die id ē die gratie. H Querit hic. vtz
homo existens in peccato mortali peccet di-
cēdo Pater noster. Videt em̄ q̄ sic. qz cum
dicit deum: patrē suum esse mentit. qz pec-
cator impenitēs est filius diaboli. vt dicit
chz̄s Jo. vij. Similiter cum dicit: panem
nostrum mentit. quia eucharistia est panis
penitentium z bonoz. q̄ zc. Rūdef q̄ si ta-
lis homo diceret p̄sumptuose in pp̄ia p̄so-
na sic mentiret z peccaret. vt dicit Rayn. et
Alex. de ales. z pater p̄ obiecta. Sed si ta-
lis dicat dñicā orōnē in p̄sona ecclie nō pec-
cat. Vel si dicat in pp̄ia q̄dez p̄sona sed o-
ptatiue z dep̄catorie sic licite dicit qz bñ li-
cet optare vt sit filius dei p gratiā z purge-
tur p donū eucharistie. Quinta petitio:
z dimitte nobis debita nostra. i. pctā. sicut.
z nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris vbi Ly-
ra. Sicut: nō dicit equalitatem. qz deus sp̄-
facili⁹ dimittit peccata q̄ nos dimittam⁹
Sed dicit timmō aliquā imitatiois filitū-
dinē. hoc est s̄m Chryf. Cū nos dimiseri-
mus debitoribus dimitte z tu nobis.

Sed dice. qd de eo q̄ nō dimittit primo
sed odium tenet. nōne hanc petitōne debe-
at omittere: Rūdef s̄m Ray. z Alex. ac ali-
os q̄ nō debet dimittere: qz nō licet formā
orōis p̄terire sed debet dicere totū in p̄so-
na ecclie. z nō in pp̄ia p̄sona. qz sic p̄tra se-
ipm̄ imprecaret vt Hilarius dicit. I-
tem p̄terea q̄stio est. vtrū ille q̄ nullū ha-
berz pctm̄ (sicut fuit mater chz̄i) deberet di-
cere Pater noster: Rūdef s̄m Rayn. q̄ nul-
lus de lege cōi d̄ hoc cert⁹ esse pōt sz q̄ nul-
lū habeat pctm̄. saltem veniale. Sed si cui
deus hoc reuelaret adhuc potest orare pa-
ter noster i p̄sona ecclie. sicut z mater chz̄i
sic creditur orasse. s. in p̄sona ecclie. vt volū-
tatem chz̄isti impleret qui sic voluit discipu-
los orare. vnde z ipsa orauit dicto modo.

Sexta petitio. z ne nos inducas in tēta-
tionē Aug. ad pbā. Nō petim⁹ vt nō tēte-
mur qz piculosum est nulla tētatiōe pulla-
ri. sed petimus ne inducamur in tētationē
id est ne vincamur p̄sentiendo tētationi.

Septima petitio. sed libera nos a malo
scz culpe z pene eterne que erit in inferno.

Tertio tādē t̄minat orō dñica p̄ h̄ signa-
culū Amē. qd s̄m Alex. sonat fiat. Sz nō
d̄z qd s̄m Rayn. omittere nec mutare voca-
bulū sz dicere Amē qd nō ē grecū nec latinū
sz hebraicū Ex̄q̄ em̄ chz̄s adiecit sicut ter-
minādo. vtz Dat. vj. q̄ z nos chz̄m sequē-
tes dicam⁹ Amen. R

Circa tertiū de salubri

utilitate Notādū q̄ dñica orō multiplices
utilitates p̄fert. Et p̄mo valet q̄ ad corpis
sanationē. Cū legit q̄ scūs Tiburn⁹ qdā
die trāsēs occurrit homi q̄ de alto lapsus
fuerat z ita caput z oia mēbra q̄ssauerat vt
de sola ei⁹ sepultura ageret. sup̄ quē ip̄e ce-
pit dicere lente orōnē dñicā z symbolū z est
homo ille fact⁹ stari solidatis mēbris inco-
lumis q̄si nihil mali an̄ habuisset. Secū-
do ad anie liberationē. Nam in libro q̄ di-
cit Speculū exēploz di. ix. exēplo. cly. let-
git q̄ qdaz ep̄s in somn̄is puez hamo au-
reo vidit piscantē z p̄trahentē vnā pulcrā
mulierem ex qdam p̄fundo. euigilans ep̄s
vidit puez in amiterio qdam orantē sup̄
vnam tumbam. quē req̄siuit qd faceret. z il-
le ait. Pro ania matris mee oro pater noster
z sic intellexit visionem ep̄us q̄ p orōnē do-
minicā ania matris illi⁹ liberata sit. Ter-
tio ad r̄galiū siml⁹ z celestū adq̄sitionē. Nā
legit in li. floz q̄ qdam burgen. diues susce-
pit qdam paupem in domū assignās ei ca-
mera qua orōni dñice paup̄ insisteret. Tā-
dem ille diues hierosolymam iuit. fili⁹ ei⁹
in domo residens pauperem illum expulit
vnde factum est q̄ ille pater suus in via ml-
ta in cōmoda pertulit. Rediens tandem co-
gnouit hoc euenisse ppter pauperis expul-
sionē. coegit q̄ filiu vt iret z disceret quan-
tum valeret pater noster alioquin heredita-
tem sibi nō p̄dideret. Iste ergo post mult-
tos dicitus z labores peruenit ad qdam
heremitam. qui angelum sup̄ hoc req̄siuit.
z angelus dixit q̄ vnum pater noster valet

plus q̄ vnus magn⁹ modius plenus aure
il. Reuerſus iſte indicauit hec patri. Ille q̄
ſunt an intelligendū ſit de modio culmina
tim repleto. an nō. Qui iuuenis cū de h̄ ne
ſciret rīdere. iterato cōpulfus eſt p̄ p̄ez ad
heremita accedere. q̄ cū ſup h̄ requireret deū
angel⁹ apparēs dixit. q̄ vnium pater noſter
valeret modiu culminatū vſq; ad celū au/
reis optimis. Et ſic ille redijt ad patrē. pa
tet ex iſtis orationis dñice vtilitas. Roge/
mus q̄ chriſtum zc.

De eadē dñica. Sermo. III. ſ. de humi
litaris apud deū amoroſitate z veritate ac
mira operatione.

Hiis qui

se exaltat humiliabit. z q̄ se
hūliat exaltabit. Lu. viij.
z in euāge. hodie. Verba

sunt ſaluatoris noſtri q̄b; inſinuat quātuz
deo ſupbia diſpliceat. z p̄ p̄trariū q̄ntū hu
militas placeat. Nam tantum deteſtat de
us ſupbiam hoīs vt nec orōnem ipius ſup
bi audire velit. ſed orōnes humiliū reſpiciat
Iuxta illō p̄s. Excelsus dñs z humiliate re
ſpiciat z alta. i. ſupba alōge cogitat. ſ. repro/
bando Et itez. Reſpexit in orōnem humili
liū z nō ſpreuit p̄ces eoz. Proinde ip̄e ch̄s
dñs poſuit exempla de q̄dam phariſeo ſu
p̄bo orante quem deus nō exaudiuit. ſed z
d̄ quodam publicano humiliter deum orā
te dixit q̄ deus illū exaudiuit z iuſtificauit
Et cludendo p̄abolā his p̄bis ait. Dis
qui ſe exaltat zc. vt p̄ez in themate z euāge
lio Itaq; iuxta thema p̄ſcriptū de hu/
militate tria myſteria d̄clarabimus in hoc
ſermone.

Primum d̄ diuinalis amoroſitatis.

Secūm d̄ noticial p̄tatis.

Tertiu d̄ mirabil ſalubritatē

Circa p̄mū de amoroſi
tate hūlitaris apud deū Querit vñ eſt q̄
deus ſūme maietatis amat in ſuis electis
p̄tatem hūlitaris. cū videam⁹ q̄ magni/
fici p̄ncipes z reges in hoc mūdo velint ſer
uos ſuos pollere gl̄ia pompoſa i equis: ve
ſtib; z alijs ornamentis ac diuitijs. z nolūt

apparere inter ſeruos deſpectos ac minus
cultos veſtibus. vel indutos laceratis timi
cis z huiusmodi. Sicut legit de Aſuero q̄
eius aulam nullus audebat ingredi ſacco
indutus vel p̄cis veſtibus. imo volebat
habere purpuratos in pompā Heſter. iij.
Item ciues z burgieſes nō diligūt ſ; ma/
g; verecūdanē cū vidēt filios aut filias hu
miliori veſte grifeo vel ſacco incedere cum
ſciant bonis abundare. Sed ad hec reſpō/
det q̄ aliter eſt de hominib; mundanā glo
riam diligentib;. z de gloria q̄ dei eſt nō cu
rantib; quia tales: pompas ſeculi requirunt.
z hoc quandoq; etiā de periculo anime
ſue. quandoq; aut ſm̄ p̄decentiā ſtatus ſui
licite talia volunt citra ſe; deū z ad deū; or
dinādo. quod multis modis poteſt fieri. ſ.
vel vt mali timeant poteſtatem. aut hoſtes
reipublice terreant vel deus in p̄ncipe ho
nozetur. z ſic de alijs. Aliter autem eſt de
deo. quia nullius creature bono eget v̄po
te. rex in ſeip̄o maietatis inſinſter glorie ſen
p̄terne. Unde non niſi humilitatem amat
in ſuis electis tam angelis q̄ hominib; Et
hoc pluribus rationibus declaratur p̄ſer/
tum quinq;.

Prima rō initiationis.

Secūda exaltatōis.

Tertia deſignatōis.

Quarta aſſimilationis.

Quinta ſtabilitionis.

Prima rō initiationis dicit. qz vt Be. dicit
at. Initium omnis humane ſalutis eſt hu
militas recognitio ſui p̄m̄. Unde z Hiero.
in teſta. dicit Adeo humilitas ad ſalutem
hoīs eſt neceſſaria vt nulla p̄rus ſine humi
litate ſit deo placita. Idem quoq; ait Inſ
p̄tutes ch̄ianoz humilitas eſt p̄tus p̄ma/
ria. v̄pote fundamētū oim̄ aliaz p̄tutū Id
deo dilecta p̄t̄ hoīm ſalutē. qz p̄ humilita
tez fundat ſtructura ois ſpūalis edificij. vt
etiā Aug. dicit. Si inq̄ cogitas de altitu
dine ſpūalis ceſtitudinis. cogita de funda/
mēto p̄funde hūlitaris. Exeplū. Alta ſtru
ctura p̄fundū requirit fundamētum

Secūda rō exaltatōis. quia hō exaltari n̄
meret niſi p̄ hūlitate. p̄pter qd̄ ch̄us dñs
h̄ac generalē ſn̄iaz dicitauit. Dis qui ſe hu
miliat exaltabit. Et nota q̄ q̄ ſe humiliat
exaltabit nō ſimpliciter ſ; tripl̄. Primo in p̄

ſenti ſeculo p̄ gr̄e viſitationē. Iaco. iij. De
us ſupbis reſiſtit: hūilibus autē dat gr̄am
Un̄ Caſſio d̄. ſup p̄s. Inter mediū mōtiū
p̄trāſunt aq̄. qz in vallib; aiaz hūliū p̄/
trāſeunt aque gr̄az. Itē Plum⁹ i ſpeculo
naturali dicit q̄ q̄nto pomū in arboze alti⁹
ſituatū creuerit: tāto vt i plurimū ē dula⁹
ſ; mioris q̄ntitatē i cōparōe iſerioz. qz rāz
dij. ſ. ſol fortius ſupiora tangunt. z ſic pl⁹
ericeant z coquūt z humidū cōſumūt. Sic
hō alti⁹ eleuat⁹ p̄ gr̄am debz ſe minorē re
putare ex hūlitate. vt ſit dulcior in ſapore
celeſti. Secūdo hūlis exaltabit i iudicio. vñ
tūc ſupbi di. Sap. v. Hi ſunt. ſ. hūiles q̄s
aliq̄n habuim⁹ i deſū. ecce quō cōputari
ſunt inſ filios dei. Tertio exaltabit i celo
p̄ gl̄iaz. Prouer. xix. Hūiles ſpū ſuſcipiet
gl̄ia. A Tertia rō deſignatōis. qz de⁹
ſtatuit p̄ ſigno electōis fore hūlitate. Un̄
Gre. in mora. dicit. Euidentiſſimū ſignūz
dei electōrū eſt hūlitas: ſic z reprobōz ſi/
gnū eſt ſupbia. Et hui⁹ rōem oūdit idem
Gre. de p̄. di. ij. p̄ncipiū. dicit ſic. Quo/
modo hō ſine hūlitate poſit aſcēdere i cel
lū q̄n etiā p̄mus hō d̄ paradiso. z nobiles an
geli p̄pter defectū hūlitaris eiecti ſunt d̄ cel
lo: Nec ille. q. d. Nulla rō h̄ vere dicitat vt
hō ſupbus ſaluet: cū ſupbi angeli de celo
ſunt eiecti. Si enī ſupbia e celo deiecit: quō
illucibit: Ad idem exeplū. Nam vnūz ſi
gnūm p̄cipūū mortis i aialib; q̄b; ſcunq;
vt dicit p̄s. li. vj. aialū. eſt hoc. ſ. q̄ pectus
ſolito altius eleuat⁹ in cūctis mortuis corpi
bus: nō in viuicis Rō qz in morte ſanguis
totus trāſiuit ad cordis regionē i auxiliūz
ipius vite. eo q̄ cor eſt p̄mū viuēs z vltimū
moriēs. Sic ſpūalit̄ ois p̄ctō: cū in ſupbiā
eleuat⁹ in corde: ſignū habz mortis eterne.

Proinde ſi q̄rat qd̄ facit hoīez ſecuriſſi/
mū vt cadere nō poſſit: R̄r̄ ſm̄ Augu. q̄
ſola hūlitas. i. q̄ tāq; q̄ in terra p̄ſtrat⁹. ia
cet nō habz q̄ cadat. Et Be. In nullo in/
q̄t alio poſſum⁹ i p̄ſenti p̄fidere ex n̄ri p̄te
niſi i p̄a hūlitate. cū nil aliū boni ex nobis
habeamus. Quarta rō aſſimilatōis: qz
hūlitas aſſimilat nos ch̄o. p̄t̄ qd̄ horat⁹
Dat. xj. di. Diſcite a me qz mitis ſū z hūi
lis corde: z inuenietis requiem aiab; ve. Itē
aſſimilat p̄gini marie: q̄ p̄ hūlitate meru/
it poſſime vt eligeret in dei m̄rem. Unde

Be. Audeo dicere q̄ tanto de⁹ acceptat
hoīem q̄nto hō hūlitaris poſſidet p̄tutē.
Nam ſup omnes elegit m̄rem virginē quā
vidit p̄ omib; fore hūliorē. Pretea aſſimi
lat angelis q̄ ex hūlitate libent̄ miſtrāt in/
feriorib;. h̄ eſt hoīb;. Et q̄m ſilitudo ē cau
ſa dilectōis. put dicit p̄s. li. de aia. iō hūi
les hoīes diligunt a ch̄o z ſetā m̄re ei⁹ ac
angel⁹ z b̄ris oib;. Un̄ z Hiero. Nil eſt qd̄
b̄ris hoīb; nos ita gratos z deo faciat ach
ceptos q̄ ſi vite merito magni: ſim⁹ tamē
hūlitate inſim̄. Nec ille. Et ſic p̄ez.

Quinta ratio ſtabilitionis: quia per hu/
militatē cōſeruant⁹ z ſtabilunt oia bona in
homine. Unde Greg. xix. li. moral. Perit
omne quod agit niſi hūlitate cuſtodiat⁹.
Qui enī ceteras virtutes ſine hūlitate con
gregat q̄n q̄ manu puluerē in vētū portat.
Nec ille. Sed querit. numq̄d ergo humi/
tas p̄cellenti⁹ ſit omnibus alijs virtutē
bus: R̄ndetur q̄ virtutes theologice ſm̄
doctores theologos: vt etiā Lyrā ſup Lu
cā dicit p̄cellunt virtutes morales: eo q̄ ill⁹
le p̄tutes ſex theologice immediate p̄iunge/
re deo aiam habēt. vt ſunt fides: ſpes: cha
ritas. humilitas autē eſt virtus moralis.
ideo ſimpliciter humilitas nō p̄cellit ceteras
omnes virtutes. tamē quia virtutes p̄ſerū
inſuſe ſunt cōnexe. ideo quātū creſcit vna
in eodem homine tantū creſcit altera p̄por
tionabiliter ſ; id qd̄ eſt formale. ſicuti z vi
demus q̄ digiti man⁹ equaliter creſcūt licz
nō ſint equales inter ſe p̄na mēſura Sic q̄
q̄us fides ſpes z charitas p̄cellāt humili
tatem: tñ quanto homo creſcit in humilita
te: tanto z in charitate creſcit z ceter⁹ vir/
tutibus. z per conſequens homo qui ē hu/
mili⁹ dicit merito z p̄mio maior: nō tā/
tūmodo propter humilitatē ſed z propter
aliarū virtutū connexam ſublimitatē. Un̄
patet q̄ humilitas eſt virtus deo placita z
dilecta propter dictas ratōes. Ergo hō
ſis humilis: vt ſis deo gratus z charus.
Nam Bernardus dicit. Cum te humiles
videris certus habeto ſignum gratie. Ut
enim charitas detur hūlitas meret. quo/
nam deus humilibus dat gratiā: z ſeruat
acceptam. Nec ille.

Circa ſecūdū de verita

tis noticia inqrendū est: q̄libz signis agno-
 scit vera hūilitas fore in corde hominis: Ad
 q̄d notāda signa s̄m Tho. ij. q. clxj. alios
 q̄ tradunt. Prīmū est scipm vile reputare
 Uñ Bern. hūilitatē diffinēs dicit q̄ ve-
 ra hūilitas est q̄ quis vera sui cogitōe sibi
 ipi vilescat. Idem sup. Lan. Non est picu-
 lum si q̄ntūcumq̄ minorē reputes te q̄ sis
 Sed ḡnde malū z piculū est si vel in modi-
 co extollas te pl⁹ q̄ sis. Nec ille. Itē Ba-
 silius. Vera hūilitas est vt oēs hoies no-
 bis superiores extimem⁹. z oibus nos infe-
 riores ac viliores reputem⁹. Nam z si quis
 in se cognoscat habere aliq̄ dona dei q̄ ali-
 nō habet: tanto pl⁹ debet in se vilescere: co-
 gitans q̄ si deus talia alijs dedisset gratis
 res deo essent q̄ ip̄e. z sic veracit se viliorē
 potest alijs reputare. vtpote magis ingū.
 vt patuit s̄mone. j. hui⁹ dñice. P. Exem-
 plū ad id legit in Uitaspa. z i speculo exē-
 ploz. di. ij. exēplo. lvij. q̄ dū bt̄s Antoni-
 us magnus in cella oraret: venit ad eū vox
 di. Antoni necdū ad mensurā coriarij isti⁹
 q̄ in Alexandria est puenisti. q̄ statim acces-
 sit ad illū dicens. Refer mihi opa tua. Re-
 spondit ille. Nescio me aliq̄d boni magni p-
 petrasse nisi q̄ mane surgens anteq̄ ad op-
 perandū residere dico q̄ omnes de ciuita-
 te ista ingrediunt̄ regnū dei ppter iusticias
 suas. ego autē ppter peccata mea sol⁹ i pes-
 nas eternas ibo. sic cogito z sero anteq̄ q̄
 escam. Tunc bt̄s Antonius recofuit se
 nō puenisse ad tantā hūilitatē. Secū-
 dum signū hūilitatis vere: alterū pter se
 nullū spernere. quia se credit omnibz vilio-
 rem. vt patuit. Tertū est dona dei que
 habet in se abscondere nisi q̄ntū z quādo ad
 honore dei z edificationē primi deberet il-
 la ostēdere. iuxta illud Matth. v. Luceat
 lux v̄ra coram hoibz vt vi. zc. Quartuz
 est exercitia hūilitatis libenter facere. puta
 humilia seruitia paupibz exhibere. humili-
 ter cōfiteri: hūili veste incedere. hūiles mo-
 res tenere: z sic de alijs. Nam et Pbs. iij.
 ethic. p. generali regula dicit q̄ q̄lis vnusq̄s
 q̄ est talia dicit z opat̄ z talit̄ viuūt. Nec il-
 le. Ergo hūilis ver⁹ hūilit̄ loq̄t̄ z operat̄.
 Quātū est laudes z honores despiciere.
 z p̄ceptū sui nō curare. Uñ Ber. Ver⁹ hu-
 milis vult humiliari: nō humilis p̄dicari.

z gaudet de p̄ceptu sui. Itē Bre. Qui glo-
 ria hominū nō querit cōtumeliā nō sentit.
 nec timet p̄fundi in p̄spectu hoim q̄ solū
 querūt placere apud deuz. Nec ille. Et sic
 patet. Sextū est z vltimū aliorum dicit̄
 z consilijs adq̄escere. Unde Grego. Alios
 plerūq̄ imitari nolumus qz nosipos me-
 liores credimus. Nam nisi q̄s meliores se
 crederet nequaq̄s cūctoz p̄silia sue delibe-
 rationi postponeret. Et tales sunt q̄ de p-
 prio sensu p̄fidūt. Et h̄mōi plerūq̄ etiam
 deuoti decipiunt̄ cū nolunt exptis credere
 Ergo homo vtinā te agnosceres z vera-
 citer humilis esses.

Circa tertū de mirabi

li opatione salutis Notandū q̄ ip̄a hūilit̄
 tas habet efficere mirabilia opa salutis
 Primo vincēdo scz omne q̄d est inuicē-
 bile. Nam si vincere feras bestias magnuz
 sit h̄ facit hūilitas. qz s̄m Zsid. z Plimū z
 Ambro. in hexa. nobilis est ira leonis que
 parat̄ p̄stratis. aper q̄z z vrlus nō inuadūt
 iacentes in terris. Sed maius est q̄ humi-
 litas vincat demonū p̄tates. Uñ serō An-
 tonio magno reuelatū legit in Uitaspa. q̄
 vidit v̄niuersam terrā laqueis diaboli irre-
 titā suspirauit z dixit. Quis p̄t dñe deus
 tot laq̄os euadere. z audiuit vocē dicentē.
 Hūilitas sola p̄tāsit quā nullo mō valēt
 cōtingere. z sic patz q̄ est victoriosa. Deniq̄
 q̄ p̄ omnibz istis mirabil⁹ est q̄ hūilitas
 vincat inuincibilē: etiā diuinā maiestatem.
 Uñ Bern. O felix hūilitas que dei ad se
 trahit clementiā. z ei⁹ ligat oīpotentiā: vin-
 cit inuincibilē. Exemplū de Aninuitis q̄ p
 hūilitatē vicerūt sententiā dei quā deus
 dictauerat q̄ deberet ciuitas illa summe-
 gi. Jone. iij. Secundo hūilitas fac̄ mi-
 rabile exorando. quia vt scribit̄ Eccl. xxxv
 Oratio humiliat̄is se nubes penetrat z nō
 discedit donec aspiciat altissim⁹. Et sic hu-
 militas valet ad omnia obtinenda mirabi-
 liter. Tertio facit mirabile: liberādo scz
 a piculis. vt patet de David q̄ p humilia-
 tem euasit oia pericula inimicorū. Naz Bo-
 liam deuicāt sup̄bissimū p suā hūilitatē.
 j. Regū. xvij. Item Saulis regis p̄secu-
 tiones plurimas euasit per hūilitatez adco-
 vt potuerit illum occidere non semel si v⁹

lisset. vt patz. j. Regū. xvij. dū orā abla-
 mys illi⁹ abscedit in spelūca. Et ibidez
 xxvj. ca. dū hastam illi⁹ stantē circa caput
 tulit laterer. Uñ Aug. dr. Hūilitas custo-
 dit in omi tribulātōe vel p̄secutōe vt non
 crepet mens in fornace. s. tribulātōis. q̄ n̄
 timet vento sup̄bie. ideo z castanea facit
 strepitū in igne qz cōtinet ventū sub corti-
 ce. Quarto facit mira iustificādo. qz ab
 oibz peccis expiat z iustificat. vt p̄t in hoc
 ip̄o euāgelio. Quinto recuperando. s. oia
 pdita z cōseruādo. qz recuperat grām z cha-
 ritatē z conseruat. Unde Bre. Sola vir-
 tus hūilitatis est repatio lese charitat̄.
 Chryf. Sacer odij z rixe sup̄bia est. mu-
 erit aut dilectōis hūilitas est. Sicut enim
 cinis conseruat ignē in foco. sic hūilitas
 dilectōez in animo. Uñ in demōibz z p̄mis
 pentibz bona grē p sup̄biā sunt pdita. sed
 p hūilitatē ch̄ri hō recuperat. R Se-
 cundo illuminādo. nā Prover. xj. Ubi hūili-
 tas ibi sapia. qz vt Ptolome⁹ dicit. Int̄
 sapiētes ille sapiētior ē qui hūilior existit.
 Rō qz de⁹ mysteria abscondita sapiētibz:
 reuelat p̄uils. i. hūilibz: ch̄ro teste Dar-
 ij. Hinc bt̄s Bre. dicit q̄ sacra sc̄ptura ē
 quoddā pelag⁹ in quo elephas natat z a-
 gnus peditat. qz sup̄bi in sc̄ptura natās ni-
 hil intelligit. sed hō humil⁹ p̄fundū intel-
 lectus scripture t̄gic deo dante. Jō Bo-
 ecius dicit. q̄ sapiētia vel phiā apparuit si-
 bi in specie hūana. sic q̄ mō ad mensuraz
 hois se cohibebat mō sumi cacumine p̄ci-
 cis celum tangere videbat. Que dum ca-
 put altius extulisset: ip̄m etiā celū penetra-
 bat: ad significandū q̄ p hūilitatē altitu-
 do sapie celestis adq̄rit. Septimo facit
 mira sustollēdo. qz hūilitas miro mō exal-
 tat tam in p̄senti q̄ ad grām meritorum:
 q̄ i futuro ad gl̄iaz. ita q̄ ip̄a ē mēsurā ex-
 altatōis: iuxta regulā a ch̄ro traditam in
 themate. Qui se hūiliat exal. zc. Sedq̄ er-
 go q̄ q̄ se pl⁹ hūiliat plus exaltabit. et q̄
 sup oēs se hūiliat sup oēs exaltabit. iuxta
 maximā topicaz. Sicut simplicit̄ ad sim-
 plicit̄: sic magis ad magis. Exemplum
 habem⁹ i br̄a p̄gine Maria z in ch̄ro do-
 mino q̄ p alijs se humiliauerūt: ideoq̄ su-
 p oēs sc̄tōs z angelos exaltati sunt. De-
 go sancta z salubris hūilitas: vtinā te ha-

beremus. O p̄ctōr humilia te ad p̄niz vt
 exalter. Rogem⁹ itaqz dñm vt det zc.

De cadē dominica sermonē q̄rā scribe
 re p̄termisi. Tū p̄t festa occurrētia in ea.
 Tū qz siq̄s vult de sup̄bia vel de iustifica-
 tōe p̄dicare iuxta ip̄m euāgelii poterit re-
 currere ad sermones q̄dragesimales: vbi
 de h̄mōi tractatur.

Dñica. xj. post Pentecost. Ser. l. iuxta
 euāgelii applicādo s̄ obsessiōe diaboli.

Deducunt ei

a surdū z mutū z dep̄cabāt eū
 vt iponat illi manus. Marc
 vij. z in euāgelio hodierno. Dñs noster
 Jesus dei filius de celis descendens i mū-
 dum ad sanandū gen⁹ humanū: qz vide-
 rat q̄ diabolus ip̄m hoicem fecerat surdū
 scz ne audiret p̄cepta dei p obedientiā. fe-
 cerat etiā mutū. s. ad p̄tendūz peccā z ad
 laudandū deū. Nā Eccl. xv. Nō est specul⁹
 oia laus in ore p̄ctōris. In sup fecerat z ce-
 cum. qz tenebris ignoratiē inuolutū ne vi-
 deret salutifera. Sapie. ij. Ercecut eos
 malicia eorū. Ideo misericordit̄ voluit ho-
 minē a talibz malis curare. Et hoc deus
 gnādo edocuit i h̄c euāgelio curādo q̄n-
 dā surdū z mutū. Videam⁹ textū.
 In illo tpe. Sciens Jesus de simbz tyb-
 ri venit p sidonē ad mare galilee q̄d. ē in-
 ter medios fines decapoleos. z adducit
 ei surdum z mutū: z dep̄cabāt eū vt im-
 ponat illi manū. z apprehendēs eū de tur-
 ba seorsum misit digitos suos in auriculas
 eius. et expuens tetigit linguam eius. z si-
 spiciens in celū ingemuit z ait. Effeta: q̄d
 est adaperire. Et statim aperte sunt aures
 eius. z solutum est vinculum lingue ei⁹: et
 loquebat̄ recte. Et p̄cepit illis ne cui dice-
 rent. Quāto magis aut̄ eis p̄cipiebat: t̄d-
 to magis pl⁹ p̄dicabant. z eo ampli⁹ ad
 mirabāt̄ dicētes. Bene oia fecit: z surdos
 fecit audire z mutos loqui. Marc. vij
 Juxta hoc euāgelii tria mysteria no-
 tabimus p sermone.
 Prīmū de mirabili curatione
 Secundū de publicādi inhibitiōe.

Tertium de diaboli obsessione. **S** **C**irca primū de curati-
one mirabili notandū est q̄ in hoc euāge-
lio circa hoc miraculū christi plura occur-
runt consideranda. Primo tēpus: quia dī-
citur. In illo tempore. hoc est anno christi
xxxj. et predicationis sue anno primo. xij.
kal. decembris: ut ait Guiller. id est i era-
stino sancte Elisabeth factū est hoc mira-
culum. Secundo locus. vbi sc̄ hoc factū
sit. dicitur in euāgelio q̄ christus exiēs de
symbus Tyri que fuit ciuitas i terra cha-
naneorum: et per consequēs gentiliū vbi
christus sanauit a demone filiā mulieris
chananee. **D**at̄. xv. inde exiens venit p̄
sidonem ciuitatē que minor est tyro. et fuit
etiam in terra gentiliū. Relictis ergo gen-
tilibus venit ad mare galilee inter medios
fines decapoleos. quod grecum est: a deca
id est decē. et polis id ē ciuitas compo-
situm quia est regio decem vrbū fm Be-
dam. que vrbes circa mare galilee erant. et
ibi fecit christus hoc miraculū. Tertio
est considerandus modus. sc̄ quo christus
dominus curauit hunc surdum et mutū.
de quo habetur in euāgelio q̄ curauit d̄
turba segregando. et secundo digitos i au-
res mittendo. tertio sputo linguam tan-
gendo. quarto suspiciendo. quinto ingemi-
scendo: et sic adaperiri mandando. Unde
propter horū mysteria alique questiones
occurrūt declarande. Primo querit: qd
significetur per hunc surdum et mutum?
Ad quod respondet q̄ prout exponitur a
doctoribus: significat mystice per ipm q̄
libet homo peccator. Ratio quia vt The-
ophilus dicit. iste factus fuit surdus et mu-
tus a demone obsidēte. sic peccator homo
saltem spiritualiter possidet a demōe. qz
vt Augustinus dicit. Peccator tot demō-
niorum seruus est quot viciozū. Et sic nō
natura fecerat surdū istum et mutum s̄ di-
abolus: fm quod etiā Hieronymus dicit.
Sic et spiritualiter diabolus facit pecca-
tores surdos quo ad omnia salutifera. sc̄
ne audiant predicationes et dei cōminatō-
nes de iudicio finali: de inferno: et huius-
modi. Item ne audiant christi sanguines
clamantē contra eosdem. Unde Bernar-

duus dicebat talia. Ne mihi si ingratus fu-
ero: quoniam requiretur sanguis ille iustus:
sc̄ christi effusus in terra: et dicit sicut ad
Lam. Quid fecisti: ecce vox sanguis fra-
tris tui: sc̄ christi clamat ad te de ter-
ra. Item surdos facit ne audiant clamores
pauperum: nec illozū misereant. vt per cō-
sequens necipi peccatores dei misericordiam
consequant. **D**at̄. v. Deniqz di-
abolus peccatores quos possidet facit etiā
mutos ne deprecantur p̄ suis delictis s̄ sic
stent in illis. Item ne confiteant peccata.
nec deum laudent vt debēt. Ne ergo pec-
catoribus: qz sub demonis potestate sūt.
Ne quia surdi sunt et muti: et p̄ consequēs
damnatiōis in periculo. Secundo querit
ritur qualiter facit diabolus in anima sur-
descere hominē. Ad quod notandū q̄ eis-
dem modis facit diabolus: quibz modis
solet accidere corporalis surditas in homie.
Aduertendū ergo q̄ sicut physici
vel medici dicunt: Surditas corporalis
prouēit ex quattuor precipuis. Primo
ex sono excellenti ledente. Nam Aristo. de
aia dicit. Excellēs sensibile corrumpit sen-
sum. Et patet in magno tonitruo qd cō-
terit et cōmouet cerebrū: ac terret animuz.
Item refert Basilius in Hexameron: et
Ambrosius q̄ de paradiso terrestri alto caui-
mine cadentes aque in casu faciunt tantū
strepitum q̄ omnes incole prope illum lo-
cum reddunt surdi a puericia. Spiritua-
liter. diabolus facit peccatores multos sur-
dos ex alto sonitu et intellectu inconueni-
enti scripture sacre: ita q̄ male intelligūt.
Ideo qz nec audire alias sane doctrine scri-
pturas volunt. Exemplum de hereticis:
qui ex quo altissima dei sapiētia sonat Jo-
annis. vj. Nisi manducaueritis carnē filij
hominis. et biberitis eius sanguinē nō ha-
bitis vitam in vobis. ipi hec verba ma-
le intelligunt de sumptione vtriusqz spe-
ciei fore preceptum. Nec volunt Augusti-
ni et Hugonis et doctorum super lib. sententiarū
dictamina audire dicentū. q̄ in-
telligenda est autoritas illa de spirituali
manducatione et bibitione que est vno et
incorporatio per charitatem. Secundo
provenit surditas ex aliqua materia: vt
re aures obruit. sic facit diabolus an-

mam surdescere p̄ amorē terrenoz vel per
auariciam Unde ps. Sicut aspidis sur-
de et obturantis aures suas que nō exau-
diēt vocem incanta. et. Nam Psido. dicit
Aspis dum ceperit quis illam incantare
vnam aurem in terram premit. alterā cau-
da obrurat. ne audiat vocem in cantantis
sic auarus vnam aurem. affectuz claudit
terreno amore. aliam sc̄ intellectum cau-
da hoc est mortis prozogande spe ne audi-
at verbi dei sermonem et sic improuise mo-
ritur. Ideo Aug. O homo quid latefas:
quid dormis: breuis vita: mors incerta p̄-
uenient et illudēt te Tertio puenit ex hu-
more vel fluxu apostema faciente et putre-
scente. sic facit diabolus animā surdam p̄
luxurias. **E**ccl. xxi. Verbu sapientis audi-
uit luxuriosus et displicebit ei. Quarto
puenit corporalis surditas ex ventositate
interdusa in auris concantate. Quando ei
hō multū vnt de cepis q̄ faciunt ventosita-
tes ad caput ascendentes obstruuntur au-
rum concantates vel meatus auditus.
et sic talibus accidit surditas vel sibilus q̄
si flatus venti. **E**ur̄ pro remedio fm me-
dicos valet recipere formicarum oua et ea
contundere simul ac colare ac guttam mit-
tere in aures et sic curatur surditas venies
ex ventositate. Spiritualmente. sic facit dia-
bolus surdescere animam p̄ ventum vane
glorie et subie. **N**az Aug. dicit q̄ tumor
mentis est obstaculum veritatis. superbi-
tatis. **U** Tertio querit quomodo
diabolus hominē spūaliter facit mutum
Respondetur notando q̄ mutus corpora-
liter fit quis aliqui ex lingue ad palatū ad-
bessione. sic facit diabolus quando homi-
nem nō pmitat linguam mouere in p̄fessi-
one peccatoz vel in oratione et dei laude.
Aliquando mutus fit quis ex lingue pa-
ralysiz infirmitate qua nō habet morū
lingua. Sic diabolus facit hominem frigesce-
re p̄ vicia a dei amore vt loqui neqat ad
primozum edificationem sed sola mala.
Item aliquando mutus quis fit ex apo-
stematē sub lingua nascēte quod rana vo-

catur. sic diabolus facit hominem mutuz
ne loquatur iustū iudicium p̄pter mune-
ra. aut p̄pter timorem. aut carnalem amorē
rem. aut odium. Nam his quattuor mo-
dis pueritur rectum iudicium. vt Psido.
dicit. xj. q. ij. quattuor. **H**eu quot mala
facit diabolus taliter inter homines.
Quarto queritur cur christus dominus
voluit in curatione huius demoniaci ta-
les ceremonias facere cum sola voluntate
posset sanare. Ad quod respondetur fm
doctores q̄ p̄pter mysteria vt nos instruat
at per talia quomodo obeamus et possit
mus spūaliter sanari a peccatis quibus re-
nemur h̄ diaboli vinculis. **N**ā teste Grego.
go. Omnis christi actio. nostra est instruat
ctio. **I**dcirco christus primo hunc hominē
nem a turba segregauit vt doceat q̄ pecc-
cator si vult curari debite debet se elonga-
re a consortio malozum. Nam ad satisf-
factionē vere penitentie requiritur causas
peccatozū excidere. vt dicit Aug. Sed
cōsortia malozum sunt cause inductue ad
peccatum. vt patet cum quis tenet multes
res malas. vel societatem habet cum fure
aut usurario participando cum illis. et hu-
iusmodi. Secundo christus digitos suos
in aures huius misit ad significandum in-
fusionem gratie spiritus sancti. sine qua a-
nima non sanatur. Unde de spiritus sancti
cro canitur. Dextre dei tu digitus tu rite
et. Tertio christus expuit et sputo linguā
illius tetigit. in quo veram confessionem
peccatozū designauit. Quia sicut expui-
ens sputum purificat stomachum. ita con-
fitens mundat animam. Quarto suspirat
scilicet in celum vt doceat q̄ peccator orat-
re debet deum celi pro venia. **B**ernardus.
Quid prodest dolere de culpa et non sup-
plicare p̄ venia. quasi diceret nihil. Quin-
to ingemuit. et sic precepit aperiri ad do-
cendum q̄ peccator de peccatis debet cor-
de dolere et etiam exterius gemere. sicqz
ostium cordis Christo aperire per dilecti-
onem. ac omnes sensus aperire. scilicet os
ad gratias agendum. aures ad verbum
dei audiendum. manus ad restituendū
dum. et oculos ad pauperes intuentuz et
miserandum. Nam christus pro nobis

Domínica XI. post Penteco.

torū corp⁹ apiri voluit. scaput p spinarū
punctionē. os p clamorē in cruce z aceti ac
fellis potationē. man⁹ z pedes p pfixionē
latus p lanceā. Speriam⁹ qz nos chzo p
dictis modis. X

Circa scdm d inhibiti

one publicādi qz euāgelū dē. qz chz s pcc/
pit illis ne cui dicerēt. scz h factū miraculū
sz illi nō tacuerūt. Querit⁹ q cur chz s dñs
inhibuit h miraculū factū pblicare z dicere
cū tñ bñ sciuīt q nō tacēdū esset nec illi ob
ticerēt. Itē an illi peccauerūt in eo q non
tacuerūt ptra chñ inhibitionē vel pceptū
faciendo. Ad hec rñdet s̄m Aug. Chz s̄.
z docto. alios notando q duplex est dei p
ceptū. qz quoddā est pceptum obligatōis
z tale vult deus vt omnino seruet sicut sūt
pcepta decalogi. Aliud est pceptum instru
ctionis scz in quo de⁹ nō vult illud qd pcc
pit fieri sz qd p ipm significauit. vt in ppo
sito vbi significauit nra bona opa nō de
bere diuulgari ppter glām vanam. sz tñ
ppter glām dei. Ideo qz illi p dican. mira
culū ad dei laudē z glām non peccauerūt
Item vt Hiero. dicit p hoc etiam docuit
nō esse gloriandum in virtutibz vel mira
culis sed esse humiles. Sciendū q qd
tuoz sunt que occultare debem⁹ z nemini
dicere in publico. Primo bona q fecim⁹
ne de eis vanā glām sumam⁹. Dat. vj.
Attēdite ne iusticiā vram fa. co. ho. vt vi.
ab eis. Un̄ Aureo. dē. In omī bono ope
sunt duo opa. scz vtilitas z glā. Primū
sz vtilitatem meriti z pmiij de⁹ nobis cō
cedit. Scdm scz glāz sibi soli suat. Qui
ergo qrit glām de bono ope: qd dei est v/
surpat. ideo qz mercedem suam pdit. Se
cundo occultare debem⁹ mala ppria q gef
simus ne p rimos inficiam⁹. sicut faciūt q
publice z inuerecūde loquunt⁹ de vicijis car
nālibz. Contra quos Esa. iij. Peccatus
suum qñ sōdōma p dcauerunt nec abscon
derunt. Ne ergo anime eoz qm reddita
sunt eis mala. Hec ibi. Unde peccata p/
pria nō nū secreta p fessione sunt dicenda
nisi in foro iudiciali fieret. Tertio p r/
moz peccata ne ipos in publico infame/
mus. Prouer. xxv. Que viderūt oculi tui
ne proferas cito in iurgio ne postea emen

dare nō possis cū de bono staueris amīciz
tuū. Sed heu multi statū vt mala de pxi
mo audiūt nō possunt desistere qn reuident
sicut canis sagittatus nō desistit donec euē
latur sagitta. Jō Eccl. xij. Sicut sagitta
intra femora canis sic s̄bū in ore stulti
Quarto amīcoz secreta ne ifidelit ea pda
mus. Prouer. xj. Qui ambulat fraudul/
lent reuelat arcana. q ar fidel est celat ami
ci cōmissuz. H em est charitat⁹. Erū ad
hec legit in vitaspa. q abbas Arsem⁹ dū
adhuc esset secularis petiuit sibi a dño o/
stēdi viā salutis. z audiuit vocē dicētē Ar
sem. Fuge. luge. tace. desce. Fuge mūdum.
luge peccatum. tace. p rima pccā z secreta.
quiesce a seculi tumultu z sic intravit reli/
gionem. Y

Circa tertium de obsessi

one diaboli ex q h euāgelūz agit de surdi
hu⁹ z muti p chñ curatiōe. Et s̄m doc.
iste obsidebat a diabolo q eū fecerat surdū
z mutū. Pro instructiōe simpliciū aliq do
cumenta sunt ponenda. Primū de modo
obsessionis. de quo notandū s̄m. doc. sup
ij. sentēs. circa dist. vij. viij. z ix. q tres sunt
modi in genere quibus demon aliquos
possidet.

Prim⁹ est possidere tm corpali.

Sec⁹s ē possidere tm mentali.

Terti⁹ ē possidere mō vtroqz.

Primus modus est quo aliqui possident
tm modo corpali. ita q in corpe verant
tur propter aliqua peccata venialia siue p
pria siue aliena. Unde Augusti. xij. de ci
uita. dei ca. xij. dicit. q quandoqz ad vi/
dendum manifeste misericordiam huius mun
di pueri etiam innocentes baptizati possi
dentur a demone. Et qui taliter possiden
tur etiam si in tali veratione moriant⁹ non
dānant qz nō fuerunt in peccato mortali.
imo aliquādo hoc est homini ad mai⁹ me
ritum. Sicut exemplum refert Severus
in dialogo suo de quodam patre sanctissi
mo habente grām ad expellendū demōes
Qui cum tentaret inani gloria orauit de/
um vt si sibi expediret ad salutem ad cer
tas septimanas obsideretur a demone vt
sic inanem gloriam euitaret. z ita accidit.
Et sic tam vicium qz diabolum vicit.

Sermo

XXXII

Sec⁹s modus est quo aliq possident
mentaliter tm. s. in aia p pccm mortale. z
hoc est pe⁹ q pmo mō a mille demōibz
possideri vt corpali a diabolo vexari. Un̄
Joā. xij. dē. q in Judā irauit diabol⁹. s.
spual⁹ quādo chñm tradere dispōsūt. Et
Jo. vj. de eo chz s dixit. Un⁹ ex vob⁹ dñs/
bol⁹ est. s. p imitatōis similitudinē. Sic ē de
quolibz exiteim pccō mortali. talis qppe
dānari habz cū diabolo nisi peniteat. Q
qz malū est pccm qd ex hoie facit qñ dia
bolū. Proinde z rōnabiliter opinat⁹ q diabo
lus sepius corp⁹ hois subintrās insensū
biliter considerat statū visceruz epatisqz et
stomachi vt exinde sicut medic⁹ q est mal
le artifex agnoscat si hō ille citius habeat
mōi ex corruptiōe interior. z tāto pl⁹ ta
lē tentat p vitia qnto ppendit cit⁹ illum
mōiturū. Un̄ z vulgari puerbio dicitur
Iste bñ se mōituruz in primo senserat q
mores bonos mutauerat. Tertio mo/
dus est q aliq a diabolo possidet s. vtro/
qz mō p dicit. h est: cū qd p pccm mortale
in aia possidet. z cū h etiā i corpe veratur
ne audire possit. s. verba salutifera a p rīs.
nec loq in cōfiteōdo: et h mōi. sicut fuit iste
demoniac⁹ de q loq̄t euāgelū hodiernū.
Heu sic s̄ multi arte diabolica pccis suis
demerentibz icātati z maleficiati. s. coniu/
gales p rertim vt se odiant vel alienā p r/
piscant: z h mōi. X Secundū docum
tum de causa pmissiōis. s. qre de⁹ p mittit
diabolo tanta facultatē vt hominē obsi/
deat vel maleficiet. Et rñdet q ppter pla.
Prō aliqū p pccā enormia de qb non
vult talis hō se emendare. Scōo p pccā dei
irreuerentiā. put refert Grego. in pmo li.
dialog. de qdā scrimoniali q lactucā non
edito signo crucis comedit z diabol⁹ irauit
z c. Tertio p pccā vocatōem vel noiatiōz
diaboli crebra. sicut heu multi p sruerūt
diabolū sepe noiare: z in ei⁹ noie maledi/
cere. put refert idē Gre. de qdā Stepha/
no p s byteroz: lz bone vite tñ sel cum vellet
discaligari dixit famulo sic. Veni diabo
le z discaliga me. Hoz diabol⁹ velociter
cepit soluiere illi caligas. Et ille expauescēs
clamauit. Recede miser: nō tibi sed famu
lo locutus sum. Et p rinus diabol⁹ recessit.
Quarto p pccōz purgatiōz faciēdā

z adquirenda merita: vt supra tactū est. et
in hoc simul ostēdit miseria hui⁹ vite. z
Tertū q documētū de remedijs ad hī
bendis. Ad qd Cassian⁹ in collatōibus
z docto. plura tradūt. Unū ē vt hō talis
crebro cū p ritione confiteat. orōe etiā ieiunio
z eleosynis satisficiat. Scdm vt cōi/
cet deuote vicz sacm eucharistie. nec deb
bet talibz negari s̄m doc. vt in sūma Aste.
hō dūmō possessus habz pueniētē. vsim
rōis vt lucida intualla. z reuerentiā faciat
sacro. als. s. si est amens continue nō debz
tali dari eucharistia. Tertū remediūz vt
ad p rēntiā alicuius sancti ducat q interce
dat ad deum. p illo sua orōe z ieiunatiōe.
Un̄ Dar. it. Hoc gen⁹ demonioz si ei/
at nisi in orōne z ieiunio. Quartū ē vt asp
gat crebro aq bñdicta p diaboli effugati
one. Talia quippe remedia valent etiam
contra incantatiōes factas z maleficia sū
uealiq sint incantati ad tenendū odia inf
coniu gales et h mōi: siue ad impotentiaz
reddendū debitū cōiugale. z p qbuscūqz
maleficiatis. vt patet. xxxij. q. j. c. vlti. Ro
gemus ergo dñm iesum vt custodiat nos
a malis. z det grām zc.

Domínica eadē Sermo. II. s. de do lau
dando in operibz creatōis: gubnatōis et
saluatōis hoim p qsdam remunerātes.

Ene omnia

b fecit. z surdos fecit audire et
mutos loqui. Dat. vij. z in
euāgelio. Verba hec dixerūt de dño iesu
dei filio hoies q adduxerāt ad eū quēdaz
surdū z mutū quē ipse miraclose curauit.
In q docemur z nos vt deum laudem⁹ i
oibz suis opibz. qz de⁹ oia bñ facit z fecit.
Unde Gen. j. Vidit de⁹ cūcta q fecerat z
erat valde bona. A. Et hoc triplici
ratione. Primo qz a bono deo facta ex me
ra sua bonitate. Nam vt p s. j. celi dicit.
Optimi est optima facere. Itē magr i. ij.
di. j. dē q tāta est bonitas summi boni dei
vt sit ei. s. p riu. pdesse velle: z oipotētissim⁹
mi nocere nō posse. hec ibi. Ubi Bona/
uentura dicit: q deus bon⁹ nō potest nō
cere alicui creature uocumēto culpe facien

do líz faciat no eumentū pene. et hoc pro pter bonū. Scdo oia de fecit bona essen tiali bonitate. Un Aug. z magr vbi sup dicit: q oia inq̄tū sūt bona sūt. Etenī fm Pbm. cus z bonū pueritū. vj. metaphys. Cū g de dedit oi creature esse. h aut est bonū. ergo zc. Tertio qz de fecit oia ad bonū. hoc est ad dei glham p manifestan da sua bōitate. Propfca merito d: d chri sto in themate z euāgelio. Bñ oia fecit. f. dei fili? chrs bñdicit? qz ex bonitate z ad dei glham. tale bonū miraculosum fecit qz surdos fecit audire zc. patz in euangelio.

Itaqz iuxta hec verba ex q plures hoj minimum conquerunt q̄ deū q̄li rep̄hēden. q nō bñ oia faciat in mūdo declarā q̄ es oriū blasphemias oñdemus q̄ de bene dicitus laudandus est in omnibz operibz. quia oia bene facit. z ostendem? p̄cipue i tribz generibz opey dei ad q̄ cetera reduz cunf. z sic tria mysteria notemus.

Primo de ope creatiōis

Scdo de ope gubernationis.

Tertio de ope saluationis

Circa primū de opere creationis d̄ quo plimī curiosi miss̄ tāt d̄i cen z querē. qre de creat aiām quā scit i pctō mortali mōiēdo dānandā: nōne melius esset talē nō creasse? Exemplū habe tur de Iuda: de q̄ chrs dixit. Veli? erat ei si natus nō fuisset hō ille. Matth. xxvj. Item ratio est: qz aīe in inferno damnate vt d̄ Apoca. ix. In diebus illis querent mortem z nō inueniēt eam, z desiderabūt mori z mors fugiet ab eis. Qualis ergo q̄ tia facta est aiabz paganoy z alioy dōna dorū in hoc q̄ creauit eas de? cum p̄uide rit dānandas in pctō mortali: nam peccab re z p peccatis dānari in infernū etnali ter est malū infinitū. eo q̄ pena est infinite transgressionis. Veli? est ergo talibz nō fuisse vel annihilari q̄ mortaliter peccare z psequēt dānari. Nā fm Anf. li. s̄tū tudinū. Just? peligeret annihilari q̄ mor talitē peccare. ḡ zc. Hec oia rāgit Frā. ma ro. sup. j. di. xl. z. xij. q. iij. Sz ad hec recol ligendo dicta eiusdē Frācil. z alioy doct. rñdēt q̄ talia querere est insipientis z stul ti. Primo quia insipientis est causam q̄re

re vbi non est causa. vt si quis q̄reret. Qua re deus est deus. aut quare homo est ani mal rationale. Nunc autē vt Aug. de ciuitate dei dicit. Si causa diuine voluntatē querat nō inuenit. Et ideo si querat. qua re hoc fecit deus? Respondet qz sic voluit. Et ibi est status: quia diuina voluntas est p̄ma regula in omnibz cōtingentibus. vt optime deus dicit illud puerbiū p̄mu ne. Sic volo sic iubeo: sit p̄ rōne voluntas

Secūdo quoqz talia q̄rere est insipientis. quia occulta iudicia dei excedūt facul tatem n̄re intelligētie. ideoqz stultū inue h stigare cū sint incōprehēsbilia. vt d̄t apo stolus. Un. vj. q. j. c. si omnia. Anacletus papa dicit. q̄ supuacuis laborat ipendijs q̄ solem factibz certat adiuuare. sic stult? ē q̄ occulta dei iudicia vult inuestigare. Ex emplū narrat Tull? de natura deorum. q̄ rex q̄ dā interrogauit quendā p̄hm qd̄ es set deus? Et ille petiuit inducias triū die rum. Quibz expletis adhuc petiuit triūz dierū iducias. z itez ac itez Ad quē rex. vt video me deludis. Et ille. Dñe nō: sz de? tāmmensum z summū bonū est q̄ quāto plus de eo cogito tanto deficio z min? in uenio. Deniqz. tertio qz si hoies nō p̄nt rōnem reddere de omnibz rebz creatis: vt ponit Aug. li. de ciui. dei. plurimia vicz. vñ est hoc q̄ ipm argentū q̄nto est candidius nigriores lineas facit. z quare palee sūt tā te caliditatis vt in hyeme poma: z oua a frigore conseruant ne gelu constringant. Sz in estate sunt tante frigiditatis vt gla cies p̄seruent. Item cur adamas nec ferb ro frangitur nec igne consumitur: z tamē hiraño sanguie frangit. Item vnde est q̄ calcem viuā aqua accendit z oleum extinguit. Et plura talia ibi adduat August. que p̄rāseo cā breuitatis. Si ergo nō suf ficimus rationē reddere de creaturis: q̄nt te ergo fatuitatis est vt velimus rationē inuestigare de deo quid z quare agit de nobis sic vel sic. **E** At tamen ad q̄ stionem illā curiosoy hoim q̄ntū humad na ratio capere potest Respōdet fm the ologoy doc. sniaz q̄sz nō foret melius vt deus non fecisset vel non faceret illam ani mam quā sciuit pro peccato esse dānandā

Et p̄ q̄s de? est laudād? etiā in tali ope creationis sicut z in alijs oibz qz oia bene fecit z facit.

Primo rōne diuine beniuolētie

Scdo rōne ordiate iusticie.

Tertio rōne hūane arrogātie.

Quarto rōne diuine sapie.

Primo ratione beniuolentie quia de? ex bonitate omnibus vult bona nec vllā ani mam creat principaliter ad hoc vt damne tur. sed omnes creat ad beatitudinez con sequendam voluntate antecedente quan tum est ex se. Iuxta illud. j. Timo. ij. Qui vult omnes homines saluos fieri z ad agni tionem p̄itatis sez ch̄risti peruenire. Vñ vt dicitur Franciscus Baro. vbi sup. Be neficium creationis nō tendit inquit in de trimentū anime create vel alicui? rei. imo in bonum sez vt habeat esse nature quod est bonum magnum. p̄ quo est deo valde regratiandū. Sed q̄ anima talis damna tur p peccato. hoc est p accidēs ex peccato anime z nō ex pte dei. Nam deus nullum vult p̄probare nec dānare nisi iusta ex cau sa deneritoria damnationis sez ob pecca tum p̄pter quod damnatur ille. Ratio fm Scoti z Frācilū vbi supra. quia nullus iustus iudex aliquēz sine ratione z sine cul pa condemnat vel punit. ergo multo for tius deus neminem damnat sine deneri to cū sit misericor. dissimulus etiam pctōibz Vñ Scotus z Franciscus vbi s̄. dicit hoc notabile sez. q̄ deus in p̄destinando ad vitam eternam plus dignitate quidez eligit hoim q̄ p̄uideat merita illius licet tpe simul statim p̄uideat merita q̄bz talis saluetur. Sed in p̄saendo ad damnatōez p̄us p̄uideat demerita hominis q̄ repro bet quia pena sequitur culpam. Vñ Au g. sup. Gen. xij. dicit. q̄ de? nō p̄us est vl tor q̄ aliqs sit peccator. Ex dictis patz be niuolentia dei erga omnes animas Et sic ad obiecta supra posita patet respōsio. q̄a damnati nō appetūt nō esse simpliciter et fm se. Sic em̄ nō esse nullo modo est ap petibile cū nullaz habeat rationē boni eo q̄ est pura p̄iuatio. sed ipi appetent nō eē sic sez in miseria pene. Item super Mat. xxvj. de Iuda z damnatis Lyra dicit. q̄ ratione culpe mortalis. que inseparabilz

ter adheret damnatis z priuat bonum in finitum scilicet diuinum. sic esse peius est q̄ sit non esse simpliciter. vt etiam proced dit obiectio supra. Ueruntamen fm Frā cilum d. Saronis vbi supra. quia ipm beneficium creationis non tendit ex se in detrimentum anime create. sed p accidēs venit damnatio ipa sicut z culpa Ideo ni hilo minus bñ facit deus q̄ creat animaz in esse. sed male facit anima ipa q̄ postea peccat nec penitet z sic damnat. Exemplū Rex aliquis facit sibi castrum ad inhabitā tandum licet sciat q̄ postea a casu sit p̄bu rendū. z si sciret q̄ castz illud in tali p̄bu stione non deficeret. imo sua potentia sapi entia z iusticia ex huiusmodi combustioe apparet sez quia scuit punire incendiari os. z etiam p̄seruare ne deficeret castrum. non p̄pterea abstineret se. construere vel fa cere castrum tale. sic z deus facit animam vt sua sapientia z iusticia reluceat in eius punitione p̄ ignem infernalem. in qua nō deficiet. **S** Scdo rōne iusticie ordi nate. quia ordo iusticie requirit vt magis conseruetur bonum vniuersale q̄ p̄ticula re. quia vnicuiqz melius est bonū totū q̄ p̄p̄riū. quod patet p̄mo in phisicis. quia videmus p̄ exp̄ientā q̄ manus se exponit pro capite. quia destructio capitis esset de structio totius. nō sic aut destructio man? Item in politicis videmus q̄ iusticia dī ctante principes reipublice latrones z ho micidas occidunt. fures suspendunt z huiusmodi pro cōseruatione totius commu nitatis. ideoqz ex quo sic est q̄ damnatio malarum animarum cadit in bonum vni uersi z decorem z ordinem iusticie. Ergo bonum est q̄ deus tales creat sub ista hat bitudine vt sez iusticia dei manifestetur. li cet forte ista vel illa anima oppositum sibi veller. Ueruntamen si talis anima essz bona gratias ageret deo q̄ ipa essz obiectū diu ine iusticie. Hec Francisc? vbi supra. Vñ de deus bene facit creando. Tertio ras tione humane arrogātie nō esset bonum non fecisse damnandum. Quia sic human na presumpcio credidisset se suis meritis posse saluari si nullus esset qui dānaretur. Contra illud Titum. ij. Non ex ope ribus iusticie que feci. sed fm mis. suā zc.

Ex q̄ ei ois hō saluaret̄ putar̄ s̄ sibi fore ex natura nō ex mīa vl̄ gra dei. licet̄ deo n̄ eet̄ tāgrat̄. Quarto rōe diuine sapie. q̄ ex mal̄ elicit̄ deo p̄la bona tanq̄ ex sp̄mis rosas. Pr̄io q̄ si deo nullū creasset̄ dānandū hōiem. nec ch̄m aliq̄s occidisset. nec mar̄tyres facti in ecclesia fuisset̄. Sec̄do q̄ ex mal̄is hoīb̄ mlti sūt̄ sc̄ti generati. sic de gene re Esau sc̄tis Job. de Achaz malo. Eze chias bon̄ et sic de alijs. Si ei ois sp̄ina excideret̄ nulla rosa nasceret̄. sic in p̄posito. Tertio q̄ ex penis dānatorū auget̄ in celo leticia br̄oꝝ sc̄z q̄ ip̄i euaserūt. p̄s. Letabitur iustus cū vide. vii. zc. Q̄ ḡ glaudabilis est deo in oib̄ suis opib̄. P̄ctor̄ time z p̄niam age.

Circa sc̄dm de ope gubernationis q̄ etiā deo b̄ndictus oia b̄n fec̄ z facit̄. Plures sūt̄ homines q̄ murmurant̄ insipienter de dei dispositione. s̄. Aliqui de inequalitate bonoꝝ cozpalitū. alij de ineql̄tate filioꝝ. alij de vite ineql̄tate z bonoꝝ r̄paliū. alij de ineql̄tate donoꝝ diuinaliū. Pr̄mo q̄ aliq̄ q̄runt̄ d̄ bonis cozpalib̄ arguendo. q̄re deo q̄dam facit̄ nasā defor mes z leprosos aut̄ infirmos aut̄ defectu osos. s̄. cecos vl̄ claudos. Alios at̄ puleros z sanos. Ad q̄d r̄r̄ breuē q̄ deo fac̄ aliq̄s deformes debiles vt talib̄ rollat̄ materiā peccandi. Unde Greg. Si in corpore deo formi vix poteris a vana gl̄ia z luxuria cōseruari quid fieri in corpore specioso? F̄o q̄ z in talib̄ laudandus est deus. sed puleros facit̄ deus. vt ex h̄ cogitem̄ q̄ deo est sup̄ oia pulerrim̄ z nos cogitem̄ in cele sti gloria pulerritudie maxia futuros si ad eā tendim̄. Sec̄do aliq̄ q̄rūt̄ q̄re deus dat sepe filios z filias paup̄ib̄ in mltitu dine q̄ tñ illos pascere neq̄unt̄. Diuitib̄ at̄ q̄ libenter eos h̄rent z pascere possent dat paucos vel nullū. Ad q̄d r̄ndet̄ q̄ deo b̄ndict̄ dat paup̄ib̄ multos filios. Pr̄mo p̄ signo dilectionis vt in multitudine filioꝝ p̄la gaudia habeāt in celo: vidēt̄ illos cū eis in deo gaudere q̄s h̄ educauerūt. Se cūdo p̄ signo spei enutritionis vt spem habeāt q̄ deo q̄ dat illos enutriet. q̄ dat esca omni carni. Nō ḡ dñt̄ hoīes diffidere cuz etiā h̄r̄z h̄ deo faciat̄. p̄s. Qui dat iumē tis esca ip̄oꝝ z pullis coruoꝝ inuocantib̄

cū. De coruis glof̄ dicit̄. q̄ m̄res illoꝝ nō nutriūt̄ illos donec p̄mis incrementib̄ n̄p̄ grescere incipiāt. sed interi deo roze nutrit̄ eos. Tertio p̄ signo meritoꝝ adq̄stio nis sc̄z vt p̄ multitudinē pueroꝝ educādo balneādo lactā z ad bonū erudiēdo me rita z p̄mia plura pauperes penes adq̄si rant. Nam Rho. viii. Diligentib̄ deū oia coopant̄ in bonū. Sed diuitib̄ nō dat̄ deo pueros. Pr̄mo p̄pter parētes sc̄z ne ampl̄ peccent auare congregādo plu ra respectu filioꝝ ditandoꝝ. Si em̄ careñ. filijs tāta q̄ gregant̄. q̄d facerēt si filios ha berēt. Sec̄do p̄pter paupes ne illos numis opp̄mant̄ diuites faciēdo exactioes in sub ditis p̄ filijs ditādis suis. In hui⁹ signū videm̄ q̄ deo nō p̄mittit̄ multiplicari aī malia rapacia vt cōiter sic lupos z h̄mōi cū tñ oues sint multe q̄ z q̄tidie occidunt̄ i macello z lupi pauciores. vt p̄z p̄ p̄hm̄ i p̄blematib̄. Tertio p̄pter soboles ne dān nari habeant p̄pter successionem z detē tionē iniustaz rez q̄ a parentib̄ eis proue niūt̄. Nam z heres tenet̄ ad vsur̄ereditio nem z aliaz iniuste adq̄stiaz rez. Extra de vsuris. cū tu. z ca. tua nos. Parcit̄ q̄re deo dānatioi talū. Tertio aliq̄ q̄runt̄ re darguendo deū de ineql̄tate vite z bono r̄ū r̄paliū di. Quare deus vitā istā z bona r̄palia inequalit̄ distribuit. Nam debiles claudos z h̄mōi i paup̄tate p̄mittit̄ diu vi uere. alijs aut̄ dat tanta bona q̄ decez vel centū possent inde p̄tēari vt patet̄ in diui nib̄ z potētib̄ q̄bus tamen nō dat vitam longā. Eccl̄. x. Vis poterat̄ vita breuis. Ad hec r̄ndet̄ q̄ deo q̄buscūq̄ h̄mōi dat longā sc̄z vitā p̄pter p̄nie p̄uentionē. Et̄aie xxx. Propterea expectat̄ nos dñs vt mis̄reat̄ nostri. s̄. p̄ p̄niam z p̄ meritōꝝ ac p̄ mtoꝝ augmentationē. s̄. p̄ bona opa. Itēz paupes in miseria vult esse z viuere p̄pter vtilitatem diuitū vt eos sustentando me reant̄ vitā eternā ne fiant diuites sic arbo res infructuose. vt d̄r̄ Chryf. sup̄ Mat̄th̄ Deniq̄ q̄ aliq̄b̄ mltā bona r̄palia dat̄ h̄ facit̄ vt p̄ talia ad dei amorē z ad p̄uersio nem puocent̄ ex b̄nficio. z vt opa pietat̄z exercēdo saluent̄. z p̄lib̄ alijs rationibus de q̄b̄ alibi agem̄. Q̄ aut̄ mlti abutunt̄ tur eozū culpa est. Q̄ ḡ amabilis Q̄ ḡ

vere laudabil̄ deo in oib̄. Deniq̄ z p̄pter ea potentib̄ z diuitib̄ breuē vitāz dat vt nō eleuent̄ in sup̄biā s̄ in p̄speritate time ant z sollicitate festinet̄ expedere sua ne ali post mortē rapiat̄ illa. p̄s. Relinq̄nt̄ alie mis diuitias suas z sepul̄. c. Et̄m vt Am bio. d̄r̄. Sola mis̄cia comes ē defunctorū. De q̄rto. s̄. de ineql̄tate donoꝝ diuioꝝ patebit̄ arti. subleq̄nti.

Circa tertiū de ope saluatiōis i q̄ deo sume est laudād̄ q̄ oia b̄n fac̄. Vlti de h̄ q̄rūt̄. cū ch̄s dñs p̄ oib̄ sit mortu⁹ p̄serti credētib̄ i eū vt saluent̄. q̄re ḡ n̄ saluat̄ oēs ch̄ianos p̄tute sue pas siōis. Sed aliq̄b̄ ē magnis peccatib̄: dat donū gr̄e vt peniteāt z liberent̄ a peccis ali q̄b̄ nō dat s̄ i peccis suis moriunt̄. Itē ali q̄b̄ dat gr̄am p̄uersiōis s̄ nō dat gr̄am p̄ seueratōis sine q̄ nō saluat̄. Aliq̄b̄ at̄ mal̄ i sine dat gr̄am vt saluent̄. sic latrōi iuxta crucē ch̄i pendēt̄. Aliq̄b̄ aut̄ nō dat. m̄ r̄ū est ḡ h̄. Ad h̄ r̄ndet̄ q̄ vt q̄dā glo. de sū ma tri. z fi. ca. d̄r̄. Qui taliter q̄rit̄ p̄inde ē acti querat̄ quare deo nō dedit̄ tantam lu cem lune vt soli vel stelle. vel q̄re non facit̄ oēs hoīes reges. vel oēs lapides in mari eē p̄ciosos. Pr̄io ḡ dicendū q̄ deo nulli fa cit̄ iniuriā dādo aliq̄bus gratiam z alijs nō. quia nulli obligat̄ dare. sed ex mera lib̄ ḡralitate dat optime. Sec̄do q̄ deo ex sua bonitate oib̄ q̄rentib̄ z faciētib̄ q̄d in se est p̄sto est dare gr̄am z tandē gl̄iam q̄n tū est ex se. Sed aliq̄s nō h̄z eā. sua gr̄adif culpa est. D̄see. xiiij. Perditio tua ex te o i s̄rael. ex me saluatio tua dicit̄ dñs. Tertio dicendū q̄ deo iustissime facit̄ nō dādo gr̄am saluificā hoī q̄ nō vult eā. Iustū ei est vt hō suo arbitrio dimittat̄. talis est q̄ p̄niam nō agit. vt dicit̄ Chryf. sup̄ Mat̄. Et de istis lat̄ alibi. Quarto ḡcludē dū est q̄ deo bon̄ in oib̄ iuste z b̄n facit̄. isti dādo. illi nō. licz causa nobis sit occul ta. tñ est iustissima. q̄ dicit̄ p̄s. Iust⁹ do min⁹ in omnib̄ vijs suis: z sc̄us in omib̄ operib̄ suis. Unde in omnib̄ est deo lau dand⁹. H̄ Exemplum ad hec refert̄ Jacob⁹ de vitriaco. q̄ q̄dā heremita de ta libus iudicijs dei manifestandis deum ex orauit. Et post multas p̄ces angelus dei

affuit̄ di. eidē. Sequere me. Et ecce i via viderūt̄ mercatorē trāsēntē z ab eo ca dentem mar̄supiū aureis pleniū. Q̄d q̄dā pastor sup̄ueniēs tulit z fugit. Tandē ille mercator rediēs q̄rere cepit z q̄ndā trāsēn tē eadez via introguit. q̄ dixit̄ se nō vidis se. Qui z p̄tra se indignat̄ eo q̄ nō repper isset tantū thesaurū. abscedit̄ sibi pedis di gitum. Tūc ait̄ ille heremita. heu q̄ sine causa iste claudus factus est. Angelus di xit̄ vide di iudicia. ille p̄didit̄ pecuniā quā pastor accepit̄ quia de pastoris hui⁹ labo rib̄ z possessione pecunias fuerat̄ iniuste cō gregata dep̄dān. Iste aut̄ claud⁹ fact⁹ est q̄ pede m̄rem p̄cusserat̄ p̄gnantē. Deinde venerūt̄ ad cellā cuiusdam heremite quez inueniūt̄ a leomb̄ dilaceratū. Air̄ ḡille. Heu hic. Lannis seruiuit̄ deo in heremoꝝ ecce quō perijt̄. Postea in q̄dam cella sup̄ altū saxū reperit̄ q̄ndā heremita. cui ange lus loquēs d̄ r̄tatiōib̄ z p̄seuerantie fru ctu cepit̄ ille flere dicens. F̄o. xl. annis pul satus sum tentatione vt ad seculū redirem. Tūc angel⁹ p̄cipit̄ illū de alto z mori tuus ē. Tūc heremita iste cepit̄ fugere di. Videt̄ mihi q̄ tu sis diabol⁹ q̄ hūc factus occidisti. Ad quē angel⁹ dixit̄. Tu oñdit̄ tibi deus iudicia sua. ille em̄ sc̄tis a leone voratus est vt euaderet purgatorū q̄d se pe orabat. iste asit̄ p̄cipitatus est ne si pl̄ vixisset r̄tatiōe deuet̄ p̄sset. nūc aut̄ pe nituit̄ flēs. ideoq̄ saluat⁹ est. Tandē vene rūt̄ ad q̄ndā q̄ eos benigne recepit̄ p̄p̄nā de cypho argenteo. que cyphū angel⁹ fur ratus est. Postea venerūt̄ ad quēdā militē rem vbi pessime sunt tractati z conuictis affecti. cui angelus cyphum furatū dedit̄. Deinde apud quēdā auez bene hospitari petuerūt̄ vt p̄ pontē ynigenit⁹ illius fili⁹ eis viā ostenderet. Q̄d cum ille faceret. an gelus eū in flumen p̄cipit̄ de ponte z mortuus est. Tūc stupenti heremite ange lus dixit̄. Cyphū adq̄sitū iniuste illi tuli ne damnares. z illi militi malo dedit̄ p̄ remu neratiōe r̄pali bonoꝝ opeꝝ que fecit̄ i pec cato mortali. Itē boni cuius ynigenitū ne caui. quia cum antea faceret elemosynas mltas. habito hoc filio cessauit̄ z male eti am adq̄rere cepit̄ vt relinquat̄ filio diuiti as. Ne ergo tam penes q̄ iste filius eozū

dānarent. Hūc adhuc innocētē occidit ad salutē. His audis heremita edificat⁹ est z angel⁹ dispuit: Rogem⁹ q̄ zc.

De eadē dñica Ser. iij. s. de varie for/ tunc causa z prosperitat; ei⁹ adq̄titiōe.

Admirabā

tur dicentes. Bñ oia fecit **D**arci. vij. z in euāgelio Dñi nostri iesu ch̄usti opa erāt sūme mirabilia. sūme bona z sūme piūssima. Erāt quippe summe mirabilia. qz supra facultatem omnis nature create: sic bant ad imperium ei⁹ miracula soli p̄tute diuine pprie attribuēda. Erāt etiā sūme bona: qz ad laudē z gl̄iam sūmi dei p̄lm̄ inducētia. ac credētes ad celestia bona perpetua p̄sequēda instructa. Deniq; erāt sūme piūssima. qz ch̄s dñs q̄s sanabat i corpore sanabat z in ania vt dicit Aug. Unde dñi ch̄s sanasset surdū z mutū cui⁹ h̄ libe/ rauerit eum z a demone qui illuz fecerat surdum z mutum vt dicit Theophil⁹. Et tūc hoies illi assistentes ceperūt deū laudare admirātes z dicētes. Bñ oia fecit zc. vtz in themate z euāgelio hodierno. Qm̄ at mundani homines sepius murmurāt de fortune instabili varietate. qz in mūdo ois prosperitas admixta est aduersitati. de h̄ ḡ agentes q. s. deus bonus optime sic mundum istum fecerit tria mysteria p hoc ser/ mone notem⁹.

Primū de fortune hois causalitate.

Secūm de fortune pctōris prosperitate

Tertiū d̄ fortune felis lucrositate. **F**

Circa p̄mū de causalitate

tate fortune varie hoim aliq̄ qōnes occur rūt p̄tractāde. P̄ria q̄stio. vñ est q̄ hoies i h̄ mūdo vario mō sunt fortunati. vt. s. qui dam prosperam habeant. aliq̄ aduersaz for/ tunā. Ad qd̄ sim Rayn. in sūma iuxta sen tentiā sc̄i Tho. li. iij. q̄ gētiles ca. xcij. rñ/ det q̄ ois fortuna siue p̄pera siue etiā ad uersa est p̄ncipalissime a deo. z minus p̄ncipaliter ab angelo ad id̄ cor instigāte vt aliqd̄ tale eligat vel refugiat. Et rōnes po nit. qz aliq̄s dicit bñ fortunatus qñ aliqd̄

boni accidit sibi p̄ter ei⁹ intentiōem. sicut cum aliquis fodiens in agro inuenit thesaurū que nō q̄rebat. vt qñ etiā negociādo q̄s plus lucrā q̄ putāz zc. Sz qz nihil pōt hoi p̄tingere vel euenire p̄ter cogniti/ onē z intētiōē dei. sc̄q̄tur q̄ omnis eue tus p̄ncipaliter sit a deo causante vel per/ mittēte. Vñ Sap. vij. In māu dñi z nos z omnes sermones nr̄i. z ois sapiā z opez scientie disciplina. Nā z Egidi⁹ de r̄hoi ma in septo qd̄ facit de bona fortuna dicit q̄ causa q̄re inter hoies aliq̄ sunt bene for/ tunati z aliq̄ male hec ē. qz hoies bñ for tunati sequunt̄ instinc⁹ diuinos. male aut̄ fortunati nō sequunt̄. Tūc est q̄ vnus et idē hō vno tpe est bñ fortunat⁹. alio vero tempe nō. hec Egidi⁹ sup. li. de bona for tuna. Ex q̄ claret documētū q̄ peccāt z er rāt hoies q̄ bonā fortunā vel malaz attri/ buūt alijs q̄ deo. Nā aliq̄ credūt sup̄stici ombz. puta si in itinere obuium habuerit religiosuz vel vulpem vel h̄mōi p̄us vide rint vel canis in nocte vlulauerit zc. malā sibi fortunam putant ex hoc euenire p̄tice Alij aut̄ attribuūt p̄rijs viribz z industrie Cōtra quos Eccl̄astes. iij. Tertio me ad alia vidēz sub sole nec velocium esse cur/ sum nec fortuz bellum nec sapientiū panē nec doctoz diuitias nec artificū gr̄am zc. Alij attribuūt p̄stellationibz. z de h̄mōi i p̄monibz de sanctis lat⁹ scripsi. Tūc q̄ suf ficiat q̄ de⁹ sol⁹ est laudād⁹ i talibz. **R** **S**cd̄a q̄stio Quare de⁹ bon⁹ sic ordina/ uit in h̄ mōdo vt ineq̄le hoies habeāt for/ tunā. Et cū hoc prosperā etiā fortunā volu it esse aliq̄ sp̄ aduersitate vel tedio aut tri/ sticia p̄mixta. Quia nimiz vt Boc. ij. de p̄sol. lib. dicit. Nemo inquit est rancōposi/ te felicitatis vt nō ex aliq̄ p̄te cū sui status qualitate rixet. Nemo facile cū sue fortūe p̄ditione p̄cordat. Nā huic cōsūs. i. puer⁹ exuberat sed pudet eū degener sanguis. i. iqbilitas generis. Ali⁹ est nobilis z not⁹ sed tñ angustiat̄ paup̄tate. Ali⁹ vtrunq; habet sed male vite est. Alius nuptijs fe/ lix herede caret. Ille ple letat̄ z p̄ueniente morte illachrymat. Nec in sentētia ibi no ta plura. Nonne ergo deus melius ordi/ nasset p̄ omnia bonam fortunaz dādo sal tem iustis z electis suis: Ad hec r̄ndetur

put colligit ex doctoz dictis q̄ deus bene z decentissime fecit sic p̄facile p̄miscendo fortunā. Et hoc p̄z pluribz ratioibz

Prima ratio accipit ex ordine vniuersi

Secūda ex p̄fectu hoim salutari

Tertia ex contēptu mūdialis boni.

Prima rō ex ordine vniuersi est. qz mūd⁹ iste sc̄z vite p̄sentis est constitutus i medio inter celum vbi sunt summa bona z gau/ dia sine omni malo. z inter infernū existē/ tem in centro terre: vbi sunt mala omnia sine omni bono z leticia. Sed quomā me dium debet participare naturā extremorū vt dicit. v. Physicorū adeo debuit in hac vita sic fieri vt bona z iocunda essent mixta tristitia: quatenus homo aduerteret quo tendere debeat. s. ad celestia bona ne incurrat mala infernalit̄ p̄petua. **D**er/ go homo suspice celū z fac bona opera vt intres illud. **V**ide mente infernum sub te z caue peccatū ne incidas in eum. **S**ecū da ratio ex hominū p̄fectu salutari. qz sic fecisse valde p̄ficat pro nostra salute z vti/ litate. Nam primo per amaritudines hui⁹ secl⁹ z penalitates tāq; calcaribz vrgemur currere ad deum. **V**ñ dicit Gregori⁹. **S**ala que nos hic premunt ad deum ire com pellunt. Cum enim mundus nos sic tes/ neat anxietatibus plenus quid faceret si ad votum abundaret omnibus prosperi/ tatibus. **Q**uot homines in infirmitate z aduersitate recurrunt z clamant ad deū qui alas nil curant de deo. **S**ecūdo per aduersa mundi discimus quantū peccata horrere debeamus: cum omnia mala hui/ ius vite per peccatū incurrimus: z mortis necessitati obligati sumus omnes. vt p̄z **B**enef. iij. ca. **T**ertio qz p̄ aduersa purga mur: meritaq; z p̄mia vitz celestia adqui/ rimus. **A**ctū. xij. **P**er multas tribula/ tiones oportet nos intrare in regnū celoz

Tertia ratio ex contemptu mūdialis boni vt doceat clara experientia q̄ tempo ralia bona nō sunt vere bona nec pure bo/ na. Nam vere bonum et pure illud est qd̄ bonum facit habentē: z excludit ab eo oē malum. Sicut vere z pure album est illd̄ qd̄ dealbat z nō denigrat. **V**ñ dicit autem bona non faciūt hominē bonū: sed possi/ dentur etiā a malis: et inficiunt per amo/

rem n̄m̄ium: id eo nō sunt apperēda. **P**ro inde Augustin⁹ sermone. xxiij. de verb do mini dicit. **I**deo deus felicitatibus terre/ nis amaritudines immiscuit: vt sc̄litz alia querat felicitas cuius dulcedo non est fal lax. **E**rgo homo vide q̄ bene fecit de⁹ predicta vt laudes eum. z caue ne bonis mundi inbercas. z cum eis pariter percas

Tertia qd̄ est vtrum hō ch̄ianus debeat de mundi prospera fortuna gau/ dere z quare non cum a deo bono def ho mini: vt patet ex predictis: **R**espondetur q̄ q̄uis fortunam bonaz deus det homi ni: nihilo minus tamē homo virtuosus nō debet de tali gaudere nec appetere: s; pot tius formidare: quia ad probandū dat: z strictior ratio a tali homine requiret. **V**ñ de ceteris paribus melior est homini ad/ uersa fortuna q̄ prospera: vt dicit August. **E**t hec patent ratioibz. **P**rima ratio di abolice illaqueationis. **F**ortuna prospera enim animā illaqueat diabolica arte si ho mo cautus nō fuerit. **J**. **T**imo. vij. **Q**ui vo lunt diuites fieri incidunt in laqueū dia/ boli z in tentationē zc. **I**deo **P**sal. **D**iu/ tie si affluant nolite cor apponere: sc̄litz p̄ amorem n̄m̄iū. **S**icut enim auis videns eskam positam in laqueo timere habet. sic in proposito. **V**ñ Augustin⁹ lib. de verb/ bis domini dicit. **M**agne virtutis est a fortuna felicitatis non vincit sed cū ea lu/ ctari: ne illiciat: ne corūpat: ne ipsa subuer tat. hec ille. **S**cd̄a rō improuise deceptio nis. **T**ñ qz vt Innocēti⁹ de vilitate p̄di/ rōis h̄iane dicit. **S**ubito cū nō suspicat in fortunū accidit: calamitas irruit: morbz i uadit: mors intercipit quam null⁹ euadit **H**ec ille. **T**ū qz cōtingente infortunio a/ cerbius affligit. **P**rop̄ qd̄ Boc. ij. de cō sola. dicit. **I**n omni aduersitate fortune infel/ licissimū genus infortunij est aliquando fuisse felicem. **P**ro exemplo nota q̄ philo sophi z gentiles cōmunit̄ depingebant fortunam in modū puellē: sic q̄ esset cecaz ad significandum q̄ passim in quoslibz in currit z impingit sine differētia meritorū. **E**t quia quos vincit cecos efficit: vt dicit **T**ullius de amicitia. **N**ō enī videt mente mortis pericula z mundi deceptioes. **P**̄tē pingebat q̄ manu teneret rotā versantem

In q̄ sederet q̄dam in sumo: z q̄dam foret in ascēdendo. q̄dā aut̄ i descēdendo: z q̄dāz in imo iacēs. z iste cū corona z vestibz or̄ natus depingebat: ad significādū q̄ volubilis rota fortune q̄uis aduersitate de p̄meret hoīem: tñ si est hō sapiēs p̄ h̄ non vincit: qz vt d̄t Sene. Sapiēs vincit p̄tute fortunā dū instabilitas fortune ei⁹ anī mū nō conquassat. Et P̄hs. iij. ethicoz Magnanim⁹ neqz fortuna bona extollit. neqz mala fortuna dep̄mit. qz de nullo in fortunio tristat̄ intancū q̄ deuicta via rationis. Tertia rō future damnatōis. qz vt de pe. di. iij. Quid ḡ scribit. Presenti vi re p̄spitas aliqñ daf vt hic retributōnem hō accipiēs bonoz opoz i futuro plem⁹ puniat. z de h̄ arti. sequit̄. Q̄ ḡ hō pctōz abundantia t̄paliū time. qz reprobatiōis est indicū nisi illis bñ vsus fueris i opibz pietatis z nisi penitueris.

Circa secūdū de pecca

toris fortune p̄spitate q̄o occurrit. q̄re de bonis dat sepe p̄spira fortunā i h̄ mūdo pctōzibz z obstinat̄ etiā hoībz. Cū enī h̄z iusticia pctōz nō esset dign⁹ etiā pane quo vescit̄ vt ait Aug. mirū est ḡ qz p̄spant h̄ pctōres deo faciete iuste. De h̄ q̄ppe mirabat̄ Job in ca. xxi. di. Ego qñ recordatus fuero p̄timeleo. q̄re impij viuūt sublimati sup̄ terrā. p̄fortitioz diuitijs. semē eorum p̄manet corā eis. p̄indqz turba z neq̄ potū dom⁹ eoz secure sunt z plene. z n̄ est virga dei sup̄ illos. puuli eoz z infantes exultāt iustibz zē. Hec ibi. Ad hec r̄ndet̄ q̄ bonus z misericors de⁹ hec z oīa bene facit z dat impijs ac pctōzibz p̄spiram fortunā p̄pter quattuor.

- Primo p̄ signo attractionis.
Secūdo p̄ signo remuneratōis.
Tertio p̄ signo instructionis.
Quarto p̄ signo discretōis.

Primo p̄ signo attractionis vt talibz bñficijs oñdat qz amare vult eoz aīas z at̄ trahere ex pietate imēsa ad sui reamatiōnem z p̄uersionē p̄e penitētie. Vñ Amb. ait. Nil tāmp̄ressum hūanis affectibz q̄ diligere se diligentem. Q̄ ḡ pctōz p̄sidera q̄nta bona tibi de⁹ dedit vt reamares deum z p̄uerteres. Secūdo p̄ siḡ remunera

tiōis. nā nō est ita mal⁹ qñ aliq̄ bona q̄nto qz faciat i mortali pctō. Iusticia at̄ dei rez q̄rit vt nullū bonū remaneat irremūeratū sic z nullū malū ipunitū. vt d̄t Aug. i enī chyriō. Et qz p̄ bonis opibz i pctō mortali fact⁹ nō merēt̄ p̄mari in cel. ḡ remunerant̄ t̄paliū i terr̄. vt p̄t̄ p̄ Bre. ac Chryzost. z Gratianū de pe. di. iij. §. q̄. Hinc Bre. Quicumqz in hoc seculo bñ habetis cū vos bona egisse recolit̄ valde p̄timelet̄ te ne t̄paliū p̄cessio sit bonoz remunera/tio. Idē. Nō indignemī cū mali florent in mūdo qz nihil habēt in celo. Vos ho. s. mala patietes in p̄nti nihil habet̄ i mūdo ḡ p̄ iusticia hereditatē habebit̄ i celo. Hec ille. Tertio p̄ siḡ instructionis. s. vt p̄ h̄mōi fideles instruat̄. P̄rio q̄dē vt inimicis bñ faciāt. exēplo dei q̄ bñ facit pctōzibus cū sint ei⁹ inimici. z sic impleat̄ illud p̄ceptū ch̄ri Dat. v. Diligite inimicos vestros sicut et p̄t̄ zē. Secūdo instrunt̄ fideles vt p̄ t̄paliū deo nolint̄ p̄ncipalit̄ def̄ uirerz in talibz spem nō ponāt. q. s. mal̄ etiam dant. Et plerūqz pla t̄palia dant malis q̄ bonis. Tertio instrunt̄ q̄ de⁹ non p̄mittit suos deficere i necessitatibz: cū etiā am suis inimic⁹ videt̄ bñ facere. Vñ psal. Timete d̄m oēs sc̄i ei⁹ qm̄ nihil deest timentibz eū. Quarto p̄ siḡ discretōis Q̄ scribit̄ est qd̄ Bre. in moza. de h̄ dic sic. Continuus successus t̄paliū et̄ne r̄probatōis est indicū. Et p̄ J̄nū aduersitas cū patietia signū est electōis diuine. Hec bre. xij. Flagellat̄ de⁹ oēm filiū quē recipit Itaqz vt discerni possint electi p̄ signa aliqua a reprobis voluit deus sic oñdere vt mali hic prosperent. electi tribulent̄: q̄ten⁹ in celo habeāt p̄mia tribulatōis. De h̄ la tius h̄mōibz desctis. Exēplū ad hec legitur in legēda sc̄i Ambrosij q̄ ipe b̄t̄us Ambrosi⁹ dū p̄geret̄ rhomā in qdā villa Tuscie apud qndā nimis locupletē hospitatatus req̄siuit̄ illuz sup̄ statu suo. Cui ille hospes r̄ndit. Stat⁹ me⁹ sp̄ felix extirrit z gliosus. diuitijs abūdo: seruos multos habeo. filioz z nepotū turbā possideo. et oīa sp̄ ad vota habui. nec vnqz aliqd̄ aduersū vel qd̄ contristaret euenit. Tūc sc̄t̄us ep̄i/ scop⁹ obstupuit z suis dixit. Fugiat̄ hinc quoniam qz d̄ns nō ē in loco isto. Festinat̄

re filij ne vltio diuina in pctis istoz nos p̄ter inuoluat. Lūc̄z fugerēt z aliq̄ntulū p̄cessisset Ecce subito tra se apuitz hoīez illū cū oibz q̄ ad se p̄tin ebāt absorbit. Quod cernens Ambro. dixit. Ecce fratres q̄mi sericoz dicit̄ deus parat̄ cum hic aduersa tribuit. z q̄seuere irascit̄ cū sp̄ p̄spira lar̄ gatur. s. malis. In eodē aut̄ loco vsqz hodie fouca p̄fidissima manere dicit̄ in huius testimonij.

Circa tertiu d fortune

p̄spere lucrositate vel adhibilitate inq̄rendū ē sc̄z q̄lit̄ possit hō facere vt in oibz felicit̄ p̄spere z optimā fortunā lucrosaz habeat. Ad h̄ nota qz hō p̄t̄ h̄ p̄sed̄ z facere p̄cipue p̄ q̄tuor. P̄rio p̄ pcti cautōez. Nā ps. d̄t. Veli⁹ modicū iusto sup̄ diuitias pctōz multas. Veli⁹ q̄ d̄t: qz ille ex modicis p̄spirat̄ ad salutē. iste ex multis diuitijs dānat̄ z oibz bonis p̄uat̄. Exēplū de diuitie epulone Luc. xvj. q̄ post mortē dānat̄ ex oibz diuitijs suis n̄ potuit h̄re etiā guttā aq̄. Hinc Prosper dic. Qui in pctis exultēs gaudet se feliciter vt: infelix nimis ē p̄spirate sua. Item Boeti⁹. iij. de p̄s. dicit. In improbitate manentibz omnem pessimam esse dico fortunam. Secūdo p̄ p̄ceptoz impletionē ac sic delectationez. Nam Rhō. vij. Diligentibz deū oīa coo pant in bonū. s. tā p̄spira q̄ aduersa. vñ pessimā fortunā habent oīs q̄ p̄ceptū dei furant̄ vel rapiūt aut fraude adq̄runt aliena. tū qz quantū adq̄rūt in t̄paliū ml̄to plus pdūt. s. aīam z corp⁹ in gehēnam p̄petuā. Esa. xxxij. Ele q̄ p̄dar̄z nōne z ipe pdaberis. s. a diabolo in morte. tū qz rebz male q̄sitis nō gaudebit tert⁹ heres vt cōmunit̄ dicit̄. Vñ Job. xxij. Hec est pars impij z hereditas violenta. Si multiplicati fuerint filij eoz in gladio erūt. z nepotes eoz nō saturabunt̄ pane. Sz tu hō dicis. qd̄ mihi de istis. ista nō dant mihi p̄spertatē qz nō implent bursam meā. Rñ deo sufficit qz implent aīam nō auro sed deo. nōne aīa p̄ualet bursē: z de⁹ p̄ oibz. Tertio p̄ sp̄i in deo p̄secrationē. Exēplū de Job. qui post omniū bonoz suoz amissionem z castigationē obrinuit in oibz duplicia a deo qz in deo sperauit z

patienter perseuerauit. P̄s. Iustus si ceciderit non collidēt. qz d̄ns sup̄. ma. Eccl. ij. Respiciat filij nationes hoīm qz null⁹ sperauit in d̄no z cōfusus est. Vñ pessime euenit illis q̄ sperant in p̄p̄ris viribz z nō in deo. qz infortunū patient̄ vt p̄t̄ in bel lis z h̄mōi q̄ vincuntur sepe hac causa. Quarto p̄ opera pietatis z exercitationez Nā ch̄s dixit Luc. vj. Date z dabit vobz. z sepi⁹ videm⁹ in experientia qz q̄ p̄ deo dicit̄ tribuit paupibz pl⁹ dabit ei. Exēplūz narrat̄ Celarius in dialogo qz dū qdā abbas esset multū misericors in paupes qñqz ro plus expendebat in illos tanto deus plus illi dabat. post cuius mortem alter factus abbas cepit in pauperes esse auarus. z statim cepit monasteriū egere. Rēq̄ sit⁹ q̄ qdā sc̄t̄us p̄ de causa hui⁹ r̄ndit. Duo fratres sūt q̄ se mutuo nō relinquit sed vno expulso alter recedet. vñ dicit̄ da re alter dabit vobis Vos p̄mū expulsi⁹ ḡ nec dabit vobis a deo. His auditis euz cepissent distribuere iterato d̄ns b̄ndixit eis. Q̄ ḡ hō disc̄e hec z fac. Rogemus do minū Iesum zē.

Dñica eadē sermonē quartū scribere h̄ noluit qz p̄pter festa occurrentia nō habet̄ rer locū p̄dicādi. Itē si placet. p̄ eadē dñi ca s̄monē de detractōe poteris facere sub themate. s. Solutū est vinculū lingue ei⁹ z loq̄bat̄ recte. Quē s̄monē. s. de detractōe vide in q̄dragelimali.

Dominica duodecima post Penteco. Sermo. iuxta euangelium de charitate dei z p̄p̄mi.

Cati oculi

q̄ videt̄ q̄ vos videtis Lu. x. z i eu. ij. bocher. Charit̄ simi si diligēt̄ aduertim⁹ ch̄s d̄ns p̄ totū h̄ euangelij p̄solatoria z iocūda nobis annūciat. Nā in p̄ncipio beatoros p̄dicat̄ oēs in eū credētes qz sp̄ez habent beatitudinis consequēde p̄ ch̄m z sic dicunt̄ b̄t̄i in sp̄elict̄ nō in specie. Et h̄ cōsolationis magne materia. est qz. s. ex ch̄i p̄missione spe certa tenemus qz beati in re

erimus in celo. Item in medio christus nos certificat qd si deum amabim' verer' p'rim sic debem' etna vita habem'. Un' dixit h' fac z viues. Veniqz z in fine euagelij docens qd intelligat esse p'rim' subiicit p' certitu' dine. Quid z tu fac silt. q. d. sic faciedo vlt' ta etna habeb' vtz i euage. Tertus.

In illo tpe. d. i. d. f. Bti oculi q' videt q' vos vi. Dico ei vob' qz mlti p'phe z reges voluerut videre q' vos videt' z n' viderit z audire q' audist' z n' audierit. Et ecce qdaz legu' perit' surrexit t'ctas illuz dices. Da gister qd faciendo vita etna possidebo. At ille dixit ad eu. In lege qd scriptu' est. Quis legis. Ille r'ndes dixit. Diliges d' h'z deu' tuu' ex toto corde tuo z ex tota aia tua z ex oib' virib' tuis. z ex oi' me're tua. z p'rim si aut teipz. Dixitqz illi Recte respodisti. hec fac z viues. Ille aut volens iustificare seipz dixit ad iesuz. Et qd' e' me' p'rim'. Suspi' ctes at' Iesus dixit. Ho' qdaz descendeat ab hierlm i hiericho z icidit i latrones q' et d'spoliauerit eu. z plag' i posit' abierit semi uiuo relicto. Accidit at' vt sacerdos qdam descenderet eade' via: z viso eo p'terijt. silt' z leuita cu' eet sec' locu' z videret eu' p'traijt Samaritan' at' qda' is facies venit sec' eu' z videt eu' m'ia mor' e' z appropias alliga uit vulnera ei' ifundes oleu' z vinu'. Et it' ponet illu' in iumentu' suu' duxit in stabulu' z cura' ei' egit. z alfo die p'ulit duos de/ narios z dedit stabularioz ait. Cura' illius habe. z qd'cuqz sup'ero gauers' ego cu' redie ro redda' tibi. q' h'oz' tui videt tibi p'rim' fuisse illi q' icidit in latrones. At ille dixit. q' fec' m'iam. i illu'. Et ait illi iesus. Quid z tu fac silt. Lu. x. Furta h' euag. notem' tria mysteria p' p'moe q' patet i euagelio

Primu' de btifica ch'i visioe.

Secdm de g'tuita dei amatioe.

Tertiu' d' salufica p'rimi dilectoe

Circa p'muz de btifica

ch'i visioe sacz euag. dt. In illo tpe. s. eta/ z ch'i ano. xxxj. z ano p'dicatiois sue p'mo i estate qn' frumetu' t'cedebat ad maturita/ te. vtz ex euag. Lu. z doc. dicit. tuc dixit ie sus vil. Bti oculi q' zc. Ex passu hui' euag/ gelij. oriuntur aliq' qones declarade.

Priz de hui' visiois modo.

Secda de eiusde' impedimeto.

Tertia de patz p'noz desiderio.

Prima q' qd est quod hoies debeat ch'im videre vt merito dicant bti: Ro qonis e. qz mlti ch'im viderut ocul' q' tu ex h' n' di cunt bti. vtz d' Pilato z crucifixorib' z iu deis n' credetib'. Ad qd' r'ndet' distiguendo q' visio ch'i e' q'druplex. Una e' t'mmo cor pal' ocul' z n' spual' z tal' visio no' fac' hoiem btm. sic em' viderut eu' Pilat' Caiphas z crucifixores zc. Sic etia' i iudicio finali vi debet eu' ois ocul' z q' eu' pupugert. Apo cal. j. nec t'n erit bti sed plagent se sup' euz qz oderut eu'. Etm' ponit fin' Tho. z doc. in. iij. qz sic gliaz amia videre e' delectabi le. ita videre gl'iam ei' q' odio habet e' ma xime p'tructiuu'. Q' s'c' s'c' n'ic ch'iani vi ciosi nec vere credetes q' ch'iz videt i eucha ristie specie nec ex h' s'c' bti. Alia e' visio t'm mo spual' h' n' sit corpalis. z tal' visio e' bo noz ch'ianoz. z dt' bta' b'itudie i spe. Jo. xx. Bti q' n' vi. z cre. qz t'les sp'e h'nt b'ituz dis p'seqnde t'ade in specie. S'z di. q'li oculo dicunt ch'iani videre ch'im cu' ad sensu' eu' no' videam'. R'ndet' fm' Be'li. de chari tate. q' sp'us vl' aia h'z oculos duos q' b' du' videre h'z z etna. vnu' suustz q' e' cognitio fidei. aliu' dextru' q' est amor dei vel affect' Et teste p'ho ac exp'ientia suustz me'bz ta in ocul' q'z manib' z aliis p'rib' sp' natura/ lit' debili' est q' dextr'. sic etia' ocul' cogni tiois debili' est. qz i hac vita deu' no' pos sum' cognoscere sicut est in seipo. s'z ocul' amoris fortioz est. qz deu' amare possum' put in seipo p'sistit. Un' Hugo de angel. hierarchia dt. Cognitio foris stat vbi a/ mor subintrat. s. z vnit deo zc. Tertia e' vi sio silt' corp'al' z spual' vel metak' z h' fuit in aplis z discipulis q' oculo corpali viderut ch'i h'ianitate z oculis metak'ib' ei' deita rem. Et hec est beator' visio q' secuda. Jo ch'is discipulis dixit. Bti oculi q' videt q' vos vi. s. vtz qz visioe. z plus bti q' antiq' p'ies q' corp'alit' no' viderunt sed me're t'm. Quartav' visio est eternalis q' habebit facie ad facie. z hec e' summe bta. Aug'. Tota merces est in videndo qd' amas z amando qd' vides. Q' ch'iane disce deum videre vera fide z amare hic vt habeas in p'ria z sic p'tz P' Secda q'stio q'lit' impediunt

ocli metales ch'iani ne b'n possint videre ea q' s'c' ch'i. z p' p'ris n' sint bti s'z iselices z m'p'rini. Ad qd' nota q' sic oculi corpales v'ij. modis p'nt' impediri ne b'n videat res. sic z oculi metales eiusde' impedunt' ipediunt' s'z se p're capitalia p'cta. P'rio ei no' videt oculi magni z i alru' defixi. na' sic t'ra'seudo ho' i fouea cadit. s'z oculi qui acuti' videt vt die p'hs. Un' sagittates soler' oculos ad met'a sola p'mere. Spual' p' h' significat q' o/ culi sup'bi no' b'n videt ch'im s'z oculi b'ailu' Jo' Eccl. xiiij. orat sapiens. Extollent' oca loz m. ne deder' mibi. Secdo oculi pulue re pl'i. sic z auari. B'f. Sic puluis iacet' ocul' sic e' auaricia cecas oculos m'et'. Ter/ tio stercoze maculati. vt p'tz Tob. ij. de ni/ do hirudinu' stercoza calida incidetia sup' oculos robie illu' cecauerit. sic fac' luxuria. p' Sup'cedit ignis. s. cupie: z n' vi. sole. i. ch'im. Quarto oculi sanguiolet'i: sic oculi ira cudi. v'n Greg. Fra du' metes possidet pu tat b'n fieri qd' male fit. p'tz i vidicta. Poe ta. Fra ipedit aim ne possit cernere veruz Quito lippi z n'tuis b'uidi. sic s'c' gulosi z eb'osi. p'uer. xxij. Cui suffossio ocl'oz: no' ne his q' morat' i vino z studet calicib' epo tadis: Sexto oculi strabonici. sic s'c' iudic' q' no' p'nt' videre alioz. felicitate nisi cu' ro/ uo oculo voledo d' illa. Septio somnolenti sic s'c' accidiosi z pigri ad ea q' s'c' salut'. Q' Un' i vitaspa. legit. Abbas Achilles int' rogat' a qda' cur pateret magna acidiaz: r'ndit. qz no' vides nec p'sideras p'mia cele stia q' speram'. z supplicia ifernalia q' tie/ mus. z sic p'tz. Heu deu' dne de' q' multu' te no' videt. p'f' talia p'cta etia' ch'iani s'z p' cipites currut z cadunt ad barathru'. Ter/ tia qo' ex h' orit' q' ch'is dixit. Dico vob' qz multi p'phe volue. videre q' vos vi. z n' vi. zc. Cu' ei p'phe z reges desiderauerit ch'im videre z audire: quod q' ch'is dt. q' n' videt nec audierit. Na' vt Chryf. dt. null' appe tit ea q' me're no' p'cipit vl' no' videt. Un' et d' Ab'raa. dt. Jo. viij. Exultauit vt viderz die me'u. i. ch'i. vidit z gaudius est. S'z ad hec r'nt' s'z Hiero. z Chryf. q' h'z p'phe z s'c'i reges: vt David Salom'o ezechias z alij iusti viderit ch'im p' fide' i enigmate: no' t'n in specie p' corp'al'e p'sentia sic viderit apli: q' ch'im viderit incarnatu' z ei' s'c'itatez in

querat'oe: ac p'rate i miracloz ope: clarita' te in t'ra'sfiguratoe: passum z resurrectois gl'ia clarificati: ad p'iem ascendente: z spi ritus sanctu' mittente. Audierut etia' ei' do ctrinā z p'dicatiois voce: quod p'muit hois regnu' celeste. mal' comiat' e' q'eb'na. id' q' apli beatores dicunt p' ill' q' talis no' videri r'nt. S'z qd' nos ch'iani dicim' q' ch'im ia exhibitu' peccado p'tenim': z vt dt' ap'us Heb. vj. Rursus cru. zc. Ne g' nob' et ve niti p' niam egerimus R

Circa secudu' de grati

tro dei amore q' obligatorius sit oib' ad salutem: p'tz i euage. vbi dt. Et ecce qda' le/ gis p't' surrexit t'ctas. Aug. de p'sensu euā gelistaz dt. q' t'ctant ch'im maliciose exp'i ri volēs qd' r'ndere. z s'z Cirillu' voluit ex/ p'ri si aliqd' h' moyse loq'ret. p'f' qd' ch'is scies ei' cor: ad lege' moyli ipm' remisit dt. In lege qd' scriptu' e' R'ndit. Diliges d'nm deu' zc' h'f' Deut. vj. z de p'ri dilectoe Le/ uit. xix. Ch'is dixit. Hec fac z viues. No' t'adu' at' q' i h' p'cepto q'ttuoz ponit' q' b'. s. modis tenemur deu' diligere. P'rio ex to/ to co: de. L'ra. i. ex tota voluntate. vt et dt' Chryf. h' e' vt tui cor nil velit diligere qd' est h' deu'. h' e' p'ctm' mortale. nec aliqd' velit diligere p' q' deu' vl' eq' do. s'z de' diliga' sup' oia. ita q' p' nullu' dilectoe et p'ris vel m'ris: vxoris aut filioz aut rez' t'paliu' fact at' q's p'ceptu' dei. puta peierare vl' h'moi aut furari aut latrocinari vl' iniuste aliqd' adq'rere. Secdo tenemur deu' diligere ex tota aia. h' e' fm' Chryf. ex toto intellectu' habens aiaz i p'itate fidei firmā i n'lo ar/ ticlo errate. Contra qd' peccat' sup'ficiof' z incantatioib' z h'moi credentes. z q' i firmi tate ad sortilegos recurrut. vl' p' inuentoe rei p'dite sortilegos p'sulit. qz de' p'cepit q' p' nulla re mudi ad ralem q's accedat. Ire peccat' heretici z h'moi. Tertio tene/ mur deu' diligere ex oib' virib'. h' e' op'ib' extiozib'. ita vt nihil faciat q's qd' est con/ tra deu'. Contra h' peccant q' vires iuuetu tis z fortitudinē expendunt in op'ib' viti/ osis. puta carnalitate: vindicte expetioe: bellis iniustis zc. et qui faciunt aliqd' pro prer vanā gloriā: vt torneamenta z h'moi. z quocunqz seruiut diabolo plus q' deo.

Quarto tenemur diligere deū ex oī mēte. h̄ ē fm̄ Chryſ. vt oēs ſenſus hoīs deo va cēt. vīz cogitatio: mēoria: vis appetitiua irafabil' z hmōi. q̄ten' hō ſp̄ meditet' de deo dilecto z ad eī laudē intēdat. S; dī q̄s pōt hec īplere ī hac vita: Rūdef h̄z Bona. m. ij. di. xxvij. q. vl. z 2 corō. Tho. ij. ij. q. xliij. ar. v. q. hoc p̄ceptū p̄dictū nō tenemur ī vita hac īplere p̄ exclusionem oīs affect' extranei. ſ. q̄ nihil aliū ſit ī af fectu nōo vel cogitatōe v' mēoria z volū tate niſi ſol' de'. qz īpoſſibile eſt ſic īplere ī hac vita: ſ; tenemur īplere p̄ exclusionē affectus p̄rij. h̄ ē q̄ nihil diligam' ſup̄ de um vel eā deo. z nil velim' vel cogitemus vel intēdam' facere qd̄ eſt p̄ deū. h̄ ē p̄ ec cātū mortale. z ſic poſſum' z tenemur im plere. Q̄ hō diſce deū diligere: p̄cā cauendo. Hec ſufficiāt hīc de dilectōe deī: ſ; ī alio ſermone latius agem'.

Circa tertiu de proximi

mi dilectōe ſalubri notat' ī euāgelio: cum dī. Diliges primū tuū ſic teipm. Et d̄ h̄ legiſpitus volēs ſe iuſtificare. i. iuſtū oñde re. ſ. q̄ deū dilexerit z etiā primū. ſ. iudeūz Tū fm̄ Ludolphū putauit q̄ ch̄fus ſibi dicitur' eſſet. iude' eſt prim' tuus. z ipſe diceret. deū diligo z primū iudeū. z ſic iu ſtus appareret corā audientib; ill' q̄ aſſiſte bāt. S; dñs iēſus volēs illū iſtruire et oēs fideles p̄poſuit pabolā: vt p̄tz ī euā gelio. ī q̄ plura myſteria edocent' q̄ cū bre uitatis p̄trāſeo h̄c. Sed h̄ ſolū accīpe q̄ ch̄ſus dñs p̄ iſtā pabolā oñdit finaliter vt Borra dicit q̄ oīs hō eſt primus oīni hoī etiā extranee legi. ac p̄ p̄ns q̄libet a q̄libz eſt diligend' tanq̄ prim'. ſ. ad ſalutē. h̄ ē ad grām z glīaz. Et ī neceſſitatis articulo etiā debet miſericordiā eidē facere. Et h̄ p̄cludit arguēdo q̄ ſi ip̄e ſamaritan' non couitēs iudeo primus ē qz fecit iudeo mi ſericordiā quā debuit facere primō. q̄ q̄libet hō hoī aſtius etiā generis prim' ē. et diligere debz quēlibet nō p̄bo t̄mō: ſed ope z p̄itate. j. Joan. ij. Tū p̄ reglā tenē dū eſt fm̄ S. co. i. ij. di. xxvij. z doc. q̄ oīs cui exhibenda ē miſericōdia ſi indigeret. z a q̄ nob; exhiberi pōt vel exhibet opus miſeri cordiē. prim' ē nobis. Ex quo p̄tz q̄ ch̄ſus

dñs fm̄ hūanitatē z brā virgo Maria et oēs angeli z oēs b̄ri ī celo primū niſi ſunt qz ab eis exhiberi pōt nob; opus miſericō dia. Dis etiā hō vīcēs z oēs ī purgato rio exītes primū niſi ſunt. ſ; damnati z de mones nō ſūt. p̄ri. qz nec ip̄i nob; nec nos illis poſſum' exhibere miſericōdiaz. Itaq; d̄ primū dilectione z ſup̄p̄uis vt ſciam' q̄libz ter teneamur noſipos z primū diligere aliqua inueſtigabimus.

Primo de eius ſalubritate. Secō de eius ordinata charitate. Tertio de euīdē exēplaritate.

Prō q̄ q̄nt. q̄libz tenet q̄libz ſcipm̄ dilige re ſalubrit'. z ſic p̄nt diligere prim'. qz ei p̄ ceptū ē vt diligas primū ſic teipm. Si ḡ neſcis quō teipm diligas nec prim' ſcis di ligere. Rū ad q̄ſtū p̄notādo q̄ amor ſub triplici dñā diſtinguit. Prō qz ē amor verus: z ē amor falſus. Amor ver' ē q̄n quis vult bonū ip̄i amato. qz vt p̄hs li. ij. et h̄i. dī. Amor amicitie fūdāt ſup̄ benuolētia. S; amor falſus dī p̄ oppoſitū cū q̄s vult malū amato. ſicuti dicit' q̄ amam' equūz panē z caſeū z hmōi. z tū cogim' ſuire no bis equū z comedim' panē z c. z ſic volū m' eis detrimētū. tali amore amat lup' ag gnū z ſic d̄ alijs. Secō qz ē amor iuſt' z eſt amor iuſt'. Nā iuſt' ē cum q̄s maiorā bona p̄diligit z p̄fert minorib; Nā ſ; p̄hm i topic. z. v. et h̄i. Tū q̄d̄z q̄nto ē meli' rāto ē eligibili'. Per oppoſitū iuſt' ſiue iordiat' amor ē q̄n min' bonū pl' diligit q̄s mai'. Deniq; 3' q̄dā ē amor ſctūs: q̄ dā iſect'. Amor ſctūs ē ī deū z p̄p̄ deūz diligere. Nā ſctm̄ dī qd̄ eſt deo dedicatū. vt altare z hmōi dī ſctm̄. S; amor iſect' eſt diligere nō p̄p̄ deū nec ī deū: ſ; ob aliū ud. ſ. p̄p̄ cōmōdū p̄riū. T Ex iſtis tres regule ponūt. Prā ē q̄ q̄libz ch̄riān' tenet diligere ſic ſcipm̄ ſic z prim' amore vero z nō falſo. h̄ ē vt velit facit bonū ſalutificū ſib; ip̄i z etiā primō. vīz grāz ī p̄nti z glīaz ī ſuo. Cōtra h̄c regulā peccāt q̄ ſe ip̄os exponit picul' p̄ctōz z dānatōis. vt p̄rios eiſdē occaſionē peccādi dādo. Exē pli grā. vt q̄ ſe ornāt ad p̄cupiſcēdū. Itēz q̄ iuſte res adhrūt p̄ viuras: rapinas et ſic d̄ alijs. z talia legāt poſter'. nā p̄ctm̄ nō remittit niſi reſtituat' ablatū: vt dī Aug'.

Item q̄ nō corrigunt ſubditos nec edifi cant. Tū. xxij. q. iij. c. Debet hō. Aug. dī Debet hō diligere primū ſicut ſcipm: vt quē potuerit b̄nificētie p̄ſolatiōe v' infor matiōe doctrine vel diſcipline coertōe ad ducat ad colendū deū. Secūda regula eſt q̄ q̄libet homo ch̄riānus tenetur dili gere amore recto vel iuſto ſcipm̄ et proxi mū. Unde ex quo fm̄ Aug. ſic eſt q̄ bona t̄palia ſunt inferiora corp̄alibus. z bōa cor poris inferiora ſunt q̄ bona aīe. ideo qui plus diligit t̄palia q̄ corpus exponēdo il lud morti p̄ tēporalib; vt faciunt latrones z fures peccant. Sitr̄ q̄ p̄ t̄paliū v' corp̄a libus bonis animā ponit piculo dāna tionis. vñ Dat. xvj. Quid p̄deſt homi ſi vniuerſū mundū lucret' aīe ſo ſue detrim tū patiat'. Tertia regula ē q̄ q̄libz ch̄ri anus vt ſalutē eternā p̄mereat' debz ſcipz z primū diligere amore ſancto. h̄ eſt p̄pter deū vel ī deū: vt quia bon' eſt v' vt bo nus ſit. h̄ enim eſt p̄p̄ deū vel ī deū dili gere. Hinc Aug. de doc. ch̄riāna dī. Si te interrogem vtrū diligas teipm: Rūdef q̄ diligis. q̄s enī odit ſe. nō ḡ diligas īnīq tātē. nā teſte p̄s. q̄ diligit īnīq tātē odit a nimā ſuā. Sic z primū nō ī p̄ctm̄ ſ; ī de um vt teipm debz diligere. Tūmū aliq̄ diligit primū ſed naturalit'. vt patet de patre z filio vel fratrib;. Et aliq̄ carnalit' vt vir diligit vxorē. aliq̄ ſocialit' vt amīc' amicum zc. Et quēlibet tal' dilectio nō eſt de ſe meritoria ſalutis. qz z ī bzuis ē: q̄ ſi ſit licita. Sed ſi q̄s diligit p̄zem vel ſi lū vel fratres aut ſozorē aut amīcū vel ſo cium z quēcumq; p̄ximū propter deum vel ī deū: h̄ eſt p̄pter bonitatē z p̄tuolita tem: vel vt ſit bonus z virtuoſus laborat hoc eſt meritorū vite. Hec patent p̄ Au guſtinū lib. l. homeliarū. Deniq; aliq̄ dili gunt primū amore iſecto: h̄ eſt p̄p̄ pec cātū faciendū cum eo. z hoc damnabile ē. ſitr̄ q̄ ſic diligit q̄ peccantē ſuſtinet. nec cor ripit vt debet. Exemplū de Heli filios nō corrigente. j. Reg. j. U Secūdo q̄ri tur de ordinata charitate. qualē ordinē te net hō habere ī charitate: Ad qd̄ breuit' rūdef fm̄ Aug. p̄mo de doc. ch̄riāna. q̄ ordo talis debet ſeruari. Prūmo vt de' di ligat ſup̄ omnia. Secūdo poſt deū amia

propria. ſ. ad ſalubria. Tertio loco primū anima. Unde p̄ ſalutē primū nō debz q̄s peccare ī ſuā animā. Quarto z vltio po ſit p̄riū corpus. p̄inde p̄ ſalutē anime. p̄ p̄riū debet q̄s corpus p̄riū morti expone re. j. Joannis. ij. In h̄ apparuit charitas dei quia ille animā ſuam p̄ nobis poſuit. z nos debemus aīas n̄ras p̄ fratrib; p̄o nere. Hec ibi. S; ad h̄ tenent' p̄cipue pla ti vt Lyra dicit. Aliq̄ autē non ſemp ad h̄ tenent'. qz cuiſlibet imminet cura ſui corpo ris: nō autē cura de ſalutē anime primū. ſ; ſo lum tenent' ī caſu neceſſitatis. vt ſi q̄s vi deat primū ſp̄ialit' picitari z nō poſſz ſi bi alit' ſubuenire. ī tali caſu tenet' q̄libet h̄ facere z nō alias. hec Lyra ī poſtilla. Et pōit exemplūz qd̄ ſequit'. X Tertio ergo exempla ponem' ad hec. Nam legit' ī officio. Sctūs Vitalis martyr cuiz vi ſiſſet ī p̄ſpectu iudicis ch̄riānū noīe Ur ſicū ī medicū ī tormētis deficere. exclāy mauit dī. Noli vſtiane medicē q̄ alios cu rasti teipm etna morte p̄dere. p̄p̄ qd̄ ſan' ceus Vitalis martyrizat' eſt. z ſic corpus ſuū p̄riū p̄ ſalutē aīe illi' poſuit. S; z ille le martyrū coronā p̄cepit. Exemplū ali ud. ij. dial. Bie. legit' d̄ ſctō Paulino ep̄o q̄ pl' dilexit primū q̄s ſcipm. Nam tēpo re wādalice p̄ſecutiōis ī italia cū mlti ca ptui abducerent: ſctūs Paulin' oīa bōa ſua captiuis egentib; erogauit. Tādē p̄ ſi lio vidue cū nihil aliud haberet: ſcipm̄ ī ſeruum tradidit. Et dñs ille wādaloꝝ re gis gener: hortulanū ī ſuo horto Pauli nū iſtituit. ad quē ſepe intrās p̄ferebat cū eo: z cepit delectari ſermōib; ſapiētie eius Quadam die Paulinus dixit dño. Prō uide qualiter diſponas regnū qz rex cito moriet'. Quod regi cum ille reuulſer: rñ dit rex. Vellem videre hominē hūc. Quo viſo rex tremens dixit genero. Vere ī ſo mnijs hac nocte virū iſtū cū iudicib; ſeden tē p̄ me vidi. magni meriti eſt hō iſte. Et Paulino ait rex. P̄ete qd̄ vis vt cū hono re ad tuos redeas. Et iſto p̄tēte oēs ca p̄tios ciuitatis ſue relaxauit. ac nauibus patis frumētōz replet' s cū Paulino oēs ad p̄ria remiſit. Et poſt nō multos dies rex ille occubuit. Ecce patz magna virtus charitatis. Rogem' zc.

De eadem dñica. Sermo. M. s. d. cha-
ritatis entitate: necessitate z pmo.

Diliges do-

minū deū tuū ex toto corde
tuo Luce. x. et in euāgelio ho-
dierno. Sicut Aug^o dicit li. de doc. ch^{ri}st-
ana. y Est nemo excusationē habeat
de salutis eterne difficili adquisitiōe cau-
sando scz q^o difficile vel impossibile esset
omnē legem mente tenere z implere: volu-
it deus cōsummare z abbreviare verbū sup
terram. s. dādo vnicū pceptū charitatis
dei z proximi. p qd omis lex implet. z ois
salus acquirit. Idcirco cū quidā legispe-
ritus interrogasset ch^{ri}stū: qd faciēdo vi-
tam eternam possideres: quesiuit illū quō
in lege esset de hoc scriptū. z rñdit. Dilig-
ges dñm deū tuū zc. Quā rñsionē ch^{ri}stus
approbavit di. Recte rñdisti: hoc fac z vi-
ues. vt patz in euāgelio. Itaqz d cha-
ritate tria mysteria i h^{is} fmo de laudemus.

Primū dicit radicalis entitatis.

Secundū dicit salutaris necessitatis.

Tertū dicit p^{ri}mialis maiestatis.

Circa primū de radica-

li entitate charitatis de i vere indrenduz ē
In qualibz radicibz cōstitalibz consistit ve-
ra charitas ad deū vt sic cognoscām^o ei^o
entitatem. Ad quod notandū fm Rayn.
in sūma sua. titū. de charitate. z concord.
docto. q^o charitas in sua essentia includit
quattuor radices in quibz consistit essenti-
aliter. z sine istis nō est charitas g^ouita.

Prima radix dicit amoris amicitia.

Secda bz voluntatis p^ocordia

Tertia dicit p^osentialitatis p^ocupiscētia.

Quarta bz opatōis diligentia.

Prima ergo radix charitatis vere ē amo-
ris amicitia. Nam nō quicumqz amor idif-
ferenter charitatē verā facit: sed sol^o amor
amicitie q^o fundat sup benivolentia: vt dicit
ix. ethico. h^{ic} est vt velim^o bonū amato. Et
qz deus est summe bon^o sup oia: Idcirco
vera cum charitate diligim^o si sup oia
pure ppter seipm z nō ppter nostz p^oriuz
cōmodū amam^o. quia. j. Corin. xij. Cha-
ritas non querit que sua sunt sed que Te-

su ch^{ri}sti. Ideo a doctoz sup. iij. di. xxiij.
vij. diffinitur sic. Charitas est qua diligit^o
deus pure ppter se z sup omnia: z p^orim^o
in deum z p^opter deū. Nam amic^o diligit
amicū sine alicui^o p^oriuz cōmodi spe-
ctu p^opter bonitatē et virtuositatē amici
illius. Sic deus debet diligi p^opter se. i.
p^opter bonitatē suam excellentē z immē-
sam sup omnia. Et quo patet q^o nō habz
veram charitatē dei qui diligit deum p^o-
pter aliquē aliū finem. Ratio quia regu-
la posteriori^o est. q^o p^opter qd vnum
quodēz tale z ipm magis. Si ergo deus
p^opter aliud diligeret sequitur q^o illd ali-
ud prediligeret q^o deus. Sicut si aliquēz
diligis p^opter pecuniā suam: sequitur q^o
pecuniā illius plus amas q^o ipm hoim.
sic in proposito. Est autē peccatū diligere
aliquid plus q^o deū. ergo zc. z Sed
di. nunquid possum deum licite diligere
p^opter beneficia. scilicet creatōis: redem-
ptionis: glorificationis reponisse: z sic de
alijs: Respondet fm Tho. ij. q. xviij. ar-
ti. ij. Si ly p^opter accipit vt denotet cau-
sam finale non debet deū diligere p^o be-
neficia p^ostita vel p^ostāda in futuro Sic ei
sensus dicit esset: q^o diligo deum p^opter hu-
iusmodi. ita q^o si scire mibi nō p^ostūm be-
neficia deum non diligerē. Nā sic diligere
deuz nō licet: quia etiā deus mibi nihil
boni daret sed insup flagellaret: adhuc nō
hilo minus deberem diligere ipm p^o su-
am bonitatem. nam z bonus filius diligit
patrem flagellantē. Item canis a domo
no verberatus recurrit ad illuz. Sed si ly
p^opter dicit causam motiū vel dispositi-
tiū: sic hñ possum deū diligere p^o be-
neficia. Nā illa cor nostz accēdūt z dispo-
nūt ad amozes. Vñ ps. de. Inclinaui cor
meū ad facien. iustifi. tu. p^o retributōem.
Unde patet ex dictis q^o illi q^o dicunt. si sc-
rem q^o deus mibi nō daret celū nil boni fa-
cerem: nec deum amare peccant. Itō Aug^o
gust. sup Joannē sermone. iij. Noli deum
diligere ad p^omū: sed ipse deus sit p^omū
tuū. Hec sufficiant. Secūda radix cha-
ritatis dicit volūtatis p^ocordia: qz vt dicit
tur. ix. ethicoz. z. h. r. h. c. Amicōz est idē
velle. z idem nolle. Unde Gregor^o. De
um p^ofecto nō diligit qui ei in sua volun-

nota

Difinitio charitatis

64

tate p^otradit. Ideo tu homo si vis quod
deus vult hoc est p^ocepta ei^o imple de-
um diligis Jo. xij. Qui habet mandata
mea z seruat ea ille est qui diligit me. Est
non vis peccata que z de^o odit diligit de-
um. Nam ps. dicit. Qui diligit iniquita-
tem odit animam suam z p^osequēs deū.

Tertia radix dicit p^osentialitatis p^ocupiscē-
tia quia amicus verus p^ocupiscit z delide-
rat p^osentiam amati. Vñ Aug. Charitas
est p^oriuz qua deum videre p^ofruiqz eo de-
sideramus. Et quo cape documentum q^o
illi qui dicit q^o si deus eis daret i hoc mū-
do semp viuere posse in omni p^osperitate
cum vxore z filijs nō optarent futurā bea-
titudinem celestē. tales nō sunt in charita-
te quia non concupiscunt dei p^osentia vi-
sione faciat in celo. Quarta radix est o-
peratiōis diligentia. Vñ Greg. dicit ho-
mel. xxiij. Amor dei nō potest esse ociosus
operat em magna si est. si ho opari remittit
amor nō est. Probatio ei dilectionis exhi-
bitio est operis. Hec ille. Q^o hō ch^{ri}stiane
interrogo te vtrū diligas deū. tu dicit. di-
ligo. Done ad. p^obas. si sunt in te p^odicte ra-
dices charitatis z poterz cognoscere an ve-
ra charitate deū ames

Circa scdm de necessi-

tate charitatis Aduertēdū q^o charitas ve-
ra sume est oibz hoibz ad salutez nēcaria. z
h^{ic} p^o q^ottuoz p^ocipua.

Primo p^o p^oeti exclusionē.

Secdo p^o p^ore dei p^oicipationē.

Tertio p^o p^ocepti adimpletionē.

Quarto p^o celestis p^omij p^osecundem.

Primo p^opter peccati exclusionem. Nam
homo non potest intrare celeste regnuz ni-
si peccatuz excludat scz per penitentiam z
sic mundus Juxta illud Apocal. xxi. Nil
hil coinquatum intrabit in illud scz ce-
leste regnum. Sed peccati exclusio non fit
nisi p^o charitatē. fm illud. j. Petri. iij. Cha-
ritas operit multitudinem peccatorū. ope-
rit scz ne videantur diuino iudicio p^oniē-
da in inferno. ergo excluditur peccatum p^o
charitatem. Et p^osequēs charitas est ne-
cessaria ad salutem. Sed queritur hic.
quare existens homo in peccato mortali
non potest diligerē deū. cum homo in po-

testa te habeat amare cum velit. vt dicit Au-
g^o. homel. de martyribz Rñdet fm Ray-
ne. vbi supra q^o vera charitas dei z peccatuz
rum mortale sunt contraria sibi inuicē Itō
q^o simul stare in eodem homine vel corde
non possunt. sicut auertit a deo. z conuertit
ad deum simul esse non possunt Nam per
charitatem mens conuertitur ad deū z p^o
peccatū auertit a deo. Item vita z mors
simul i eod corde esse non possunt. sic cha-
ritas q^o est vita anie. vt dicit Aug. viij. de
trinita. non potest simul stare cum peccatuz
to mortali qd mors est anie. Nam mor-
ta le dicit qz mortificat animam. z sic patet.

Sed di. quid de peccato veniali: Rñ-
detur fm Aureo. z doct. q^o charitas bene-
stat cū pctō veniali. quia peccatuz veniale
nō p^otrariatur charitati sed tñ modo ser-
uoz charitatis. Unde sicut aspersio gut-
tarū aque nō extinguit ignē. vt patet in fa-
broz foco. sed si copiosa aq^o ignis p^onde
retur extingueret. Sic minuta peccata. i.
venialia nō extinguit charitatem. Nam z
sancti dei aliquando peccauerunt veniali-
ter manē. in charitate Juxta qd. j. Jo. j.
Si dixerim^o q^o peccatū nō habemus ipi
nos seducamus z veritas in nobis nō est.

Sz peccata magna id est mortalia omni-
no extinguit charitatē. vñ hō existens in
charitate pōt velle peccare venialiter sed
nō velle peccare mortaliter Secdo neces-
saria est charitas p^opter gratie dei p^oceptio-
nē. sine em gra dei nemo pōt saluari iuxta
illud dictū Greg. di. xl. ca. Quelibet inq^o
occulta loca sine gratia amiam saluare nō
possunt. Quid em padisō iocundū: quid
celo securius: z tñ homo de padisō z an-
gelus de celo peccando cecidit Hec ibi.
Sed qm gratia dei nō potest haberi sine
charitate per quā amia vnit deo. Unde z
charitas dicitur quasi chara vnitas scilicet
cum deo per amozem emz vnitur amans
id est anima amato deo fm gratiā. prime
Joan. iij. Deus charitas est z qui manet
in charitate in deo manet deus in eo Itō
vt anima p^oiceps sit gratie dei necessaria
est charitas. B Tertio necessaria est
charitas p^opter p^ocepti adimpletionēz
quia hoc bene scimus q^o salus non potest
eterna haberi sine p^oceptoz dei impletōe

h 2

vt testis est ch'us Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Sed mandata dei seruari sine charitate non sufficit ad salutem sed oportet vt saluent in charitate. Nam scribit. j. Timo. j. q' finis precepti est charitas de corde puro z conscientia bona ac fide non ficta. oia ei ad charitatem ordinantur. g' rē. Sz. d. Quid mihi de charitate sufficiat mihi q' p'cepta nolo facere. Ad h' rē d' q' si tu dicas. Ego legem a rege cōditaz custodire volo: ne ex legis transgressione puniar. sed tñ regem q' talē legem condidit occidam. nōne dign' es punitione Sic in pposito: q' deū regem nō diligit sed occidit peccando q' tñ in se p' odium eius. Quarto necessaria est charitas ppter celestis p'ij psecutiones. Nā p'niū celeste qd' dat' p' bonis opib' quid aliud ē nisi frui amore d'i z charitate ei' que apte videbimus. vñ Aug. Tota inqt' merces est in videndo quod amas z amando quod vides. Ideo q' amorem p'iosum in celo non possumus habere nisi in p'nti dei charitatez habeamus que ibi p'petuo amem'. Ergo homo vide q' necessaria est charitas ad salutem ex oī pre' d' ch'ia ne disce q' si deū non amabis: p'ibis et ad celestē paradisu' introire nō poteris

Exemplū ad hec ponamus. Narrat ei' historice q' plures reges in paradisu' terrestrem intrare desiderauerunt vt viderēt eius amenitatē sed nequierunt. Prim' rex Xerxes rex Persaz. q' postq' subiugauit sibi mltas regiōes tēdebat ad paradisu' possidēdum. sed p'pedit' fuit fame. q' a'ibus z potus deficiebat sibi z exercitui ei'.

Sec'us Cambises rex Medoz q' etiaz tendebat ad paradisu' videre ei' amenitatē. sed impedit' fuit ad aquis mundāribus z sic nō potuit p'fasci. Terti' Alexander. s. magnus q' oib' subiugatis subtributo: tendebat ad paradisu' z puenit vsq' ad zonā igneā q' circūduat paradisu' q'li muro vt voluit etiā doctores. z p'pedit' fuit p' zonā torridā vel circulu' ignis ne intraret. Quartus Hero interfectoz brōrum Petriz Pauli ap'loz: q' etiam tendebat vt d' ad paradisu'. sed an'q' iter arripere interfectus est z sic non potuit. Dyablice p' reges q' tuoz significant hoies in q't

tuoz mundi p'tib' habitantes. s. ad orientes occidentē. meridiē z aqilonem. Qui q'uis appeterēt naturali inclinatioe celestē paradisu'. q' vt dicit Boe. z Aug'. Vnicuiq' n'f'm inserta est illius hom' veri cupiditas. Sed multi nō pueniūt ad celestē paradisu' q' deficiūt aliq' p' fame eo q' nō habent cibū s'bi diuini z potū sapiētie fidei catholice. z sic deū diligere q' tñ nesciūt. vñ Grego. d' q' oēs q' viā vite desiderāt s'ba vite audire debeāt. Alij deficiūt ab aq's z puritate z luxurie. q' vt d' j. Coz. vj. Fornicatores: molles z adulteri regnū dei nō possidebūt De ist' Hiero. exclamat dicē Ignis infernalis luxuria cuius materia gula. cui' flāma supbia. cui' scintille p'ua colloquia. fumus infamia. cinis inopia. cuius finis gehēna. Nec ille. Alij p'erea deficiūt z impediunt a celesti paradiso ab igne auaricie z cupiditatis. Nam. j. Jo. v. Totus mōs i malo. i. malo igne posit' ē. Alij impediunt a d'ectu charitatis vere. q' sicut mortui morte culpe cuiuscumq'. Sicut ei' Hero seipm occidit sic hō p' maliciā occidit ipe aiaz suā vt scribit Sap. xvj. Ue g' mūdo ab scandalis. vt q' multi dānant z celesti regno p'uant.

Circa tertiu' de p'miali maiestate charitatis vt ex scriptura sumamus exemplū: aliq's possit q'rere Quali p'ute possit homo in celesti b'itudi'ne p'emiū maiestatis regie ad q'rere: Ad qd' r'ndet' q' p' p'utem solam charitatis. Et ostēditur ex scripturis sacris z doctorū dictis Primo quia charitas p'mial' regno regali. iuxta illud Matth. xxv. Venite b'ndicti pat'z mei p'p'ite regnū zc. Secūdo q' p'emiā oī thesauro regali. iuxta illud Rho. viij. Diligentib' deū oia coope rant in bonū. s. celeste. Nā regū est abūda re omnib' bonis. sic in pposito. Tertio q' charitas p'mial' veste z amictu regali. p's. Astitit regina. i. amia fidelis: in vestitu deaurato. qd' p'tinet ad regiā dignitatē p'cipue. vt patz lib. Nachab. q' sez ex licentia data a rege vsu' aureoz habuerunt p'ncipes machabei. Quarto q' charitas p'mial' corona regali. iuxta illud Ps. Dñe puenisti eum in b'ndictionib' dulce.

charitatis. subdit ergo. Posuisti in capite eius coronam de lapide p'cioso. Quid q' p'mial' hereditate regali hoc est ch'isti. qui est rex reguz zc. Unde Rho. viij. Heredes dei coheredes ch'ri. Sexto q' p'mial' tur triūpho z sic throno regali. Apoē. iij. Qui vicerit. s. hostes charitatis diaboluz mundū z carnez: dabo ei sedere in throno meo. sicut z ego vici z sedeo cū p're meo in throno eius. Septimo quod p' omnibus maius est charitas p'emiā gl'ia nō tñ regali sed z diuinali. quia qui manet in charitate in deo manet z deus in eo. j. Jo. iij. Et hoc p'fectissime erit in patria p'petua. Rogemus ergo dñm zc.

De eadē dominica Sermo. III. s. d' dilectione proximoz etia' inimicorū.

Diliges pro

primū tuum sicut teipsum zc Luce. x. z in euangelio. Saluator noster ch'us iesus in hodierno euangelio edocuit p' pabolā q' hō tenet dilige re primos omnes: nō solū eiusdē gent' v' nationis hoies: sed etiā alienigenas z inimicos. Unde legis p'itus cum interrogasset ipm dñm qd' faciendo vitā eternā possideret: ch'istus illum remisit ad legis scripta. z ille ex lege p'ulit p'imiū p'ceptū de dilectione dei. Secūdu' de dilectōe proximū. Quia vero iudei vt dicit glo. sup' Dat. v. ex traditōe scribarū purabant q' non tenerentur dilige re alienigenas: sed odire et p'sequi. propter quod ad p'ceptū illud Diliges primū tuū addebant. z odio habebis inimicū tuū. quod tñ expresse nō erat scriptū in lege. vt patet Leuiti. xix. vbi p'cipitur dilectio primū. Sed ch'us dñs p'cepit Dat. v. dicens. Ego autē dico vobis Diligite inimicos v'ros: z b'nfacite his q' oderūt vos zc. Proinde interrogante legis perito q's deberet intelligi nomine primū ipe dominus p' pabolā ostendit q' qlibz etiā alienigena cuiuslibet homini: z samaritanus iudeo esset primus: cū tñ iudei nō coutebantur samaritanis tanq' inimicis. z pabola de hoc claret in euangelio hodierno. vt habetur primo sermone Itaq'

de dilectione primoz z p'sertim de dilectione inimicorū in hoc sermone tria mysteria notemus.

Primū dicit inductionis. Secūdo dicitur qualificationis. Tertiu' dicit fructificationis Pro alio themate poni potest ch'ri dictus sup. s. Dat. v. p'actum.

Circa primū de iducti

one dilectionis inimicorū z odientū nos aliq's possit querere: sicut z Hieron. sup' Dat. v. vbi supra tractat. s. Quare nō p'mittit de' odire inimicūz et odientes meo imo p'cipit supra vires imbecillitatis hūane z nature vt nedū nō odiam' inimicos: sed insup' diligamus. Non eni' sufficit p'cipi pe non odire. hoc est nō p'sequi: sed etiā insup' diligere z benefacere inimicis z ora're p' p'sequantib' z calūnantib' nos. Sicut fecit in veteri testamēto Dauid in saul: z i Absalon. Itē in nouo testamēto ch'us docuit z fecit dicens. Nō i'g're illis zc. z Stephanus martyr p' lapidantib' d'p'cat' ē. Et Paulus anathema cupiuit esse p' p'secutorib' suis. hec Hiero. Ad hec r'ndetur fm scripturas z doctores f'colligēdo q' q'uis dilige re inimicū sit valde arduū: tamē est valde salubre. Et ad id iducit nos plura. q'bus consideratis id qd' videt' sup' vires erit facile.

Primo qd' inducit p'cepti dei obligatio. Secūdo amoris diuini verificatio vel comprobatio.

Tertio naturalis legis dictatio vel cōd' Quarto inimicicie z odij p' (strictio. r'culosa conditio.

Ultimo sc'oz z ch'ri exemplificatio Primo inducit ad diligendū inimicū p'cepti dei obligatio. Nam de' p'cepit nō solū amicū s' z inimicū dilige re. z qd' satis claret ex vtroq' testamēto. Exo. xxij. dixit domin' p' moysen. Si vider' alimūz odientis te iacere sub onere. nō p'transibis: sed subleuabis eū eo. Si occurrer' boni i' inimici tui aut asino errāti reduc ad eū. Nec ibi. Lyra dicit q' ideo hec p'cepta erant vt per hec ad maiorem pietatem circa hoies inducerentur z ad amicitia' inducerentur inimicantes. Deniq' in nouo testamēto

christus perfectionis magister hoc expressi-
us precepit Matth. v. Diligite inimicos ve-
stros. scilicet corde vero. et in super effectum operis. Pro
subditur. Benefacite his qui vos odierunt. Item
etiam oris. unde subdit. Et orate pro persecu-
tibus et calumniatoribus vos ut sicut filii pa-
tris vestri qui in celis est. Qui solem suum
facit oriri super bonos et malos: et pluit super
iustos et iniustos. Aug. in sermone de mar-
tyribus dicit de diligendis inimicis. Fratres
charissimi nullus in veritate se excusare po-
terit. potest mihi aliquid dicere. non possum
vigilare: orare: ieiunare: res meas pauperi-
bus totas dare: et in monasterio deo serui-
re. nunquam potest dicere. non possum amare.
si dixeris quod non possis a vino vel carnibus
abstinere credimus tibi. si autem dixeris quod
non possis in te peccantibus indulgere oino
non credimus. quia nulla nobis remanet ex-
cusatio dum non de cellario sed de corde ista
elemosyna implere iubemur: ut per viam vi-
te ad eternam patriam pervenire mereamur
Et subdit tandem. Elige quod vis. si inimi-
cum toto corde non dilexeris deum propter
non habebis. Si autem inimicum dilexeris non
solum amicus sed et filius dei appellaberis
Hec ille. **S**ed querit hic. utrum homo
teneatur inimicum diligere non solum affectu
cordis sed etiam effectu operis. Ad quod responde-
t in Bonaven. in. iiij. di. xxx. q. iij. et v. quod tamen
affectus quod effectus dilectionis est duplex.
Primus est innocentie quo volumus non
nocere nec nocemur. et isto modo est in prece-
pto. Unde quilibet tenetur non optare inimi-
co malum in quantum malum est de se. pos-
sumus tamen inimico optare malum per acci-
dens. puta si credimus quod sit expedies sibi
vel ecclesie vel communitati. sed inferre quo-
ad effectum non licet nisi sit officialis cui com-
petit et zelo iusticie id faciat vel in casu per-
missio a iure. Alius est affectus et effectus be-
neficentie. et de hoc distinguitur: quod quedam
sunt bona summa vel spiritualia. scilicet bona gra-
tie et glorie. et hec debentur ex charitate op-
tari et in effectu procurari sub precepto erga
inimicos. Quedam autem sunt bona tempora-
lia vel transitoria. et talia non tenemur sub
precepto optare inimicis nisi in casu neces-
sitate: in quo tenemur quantum possumus

naturam sustentare. sed talia bona tempo-
ralia contra casum necessitatis optare vel pro-
curare inimico esset perfectionis: nisi per ac-
cidens: in quantum putant ei vel alijs noci-
ua. vel si talis est inimicus ecclesie vel com-
munitatis: quia tunc non essent optanda
eis bona temporalia in speciali nisi in qua-
dam generalitate in quantum valent eis ad
salutem: quod soli deo est notum. Plura
de istis articulo secundo huius sermonis.

Secundo inducit amoris divini verifi-
catio. quia ut scribitur. i. Joannis. iiij. Si
quis dixerit quoniam diligo deum et fratrem
suum odit mendax est. qui enim non diligit
fratrem suum quem videt: deum quem non
videt quomodo potest diligere? Et hoc manda-
tum habemus a deo ut qui diligit deum
diligat et fratrem suum. Hec tibi. Exem-
plum ut accipitur. ff. de officio prefectorum
bis. l. Tamen paternis. in. ff. veteri. unus
homo reputatur inimicus patris qui est con-
tra filium inimicus. sed quia omnes homi-
nines creatione sunt filii dei: et sunt super-
ne beatitudinis capaces: ergo qui odit quem-
cumque hominem etiam inimicum contra dei est.

Tertio inducit ad diligendum in-
imicos naturalis legis dilectio. quia ait ap-
ostolus Rhoma. xij. Et. i. Eorum. xij.
Sumus in invicem membra in christo. Ergo
debemus nos mutuo diligere: sicut et
membra diligunt se invicem. Videmus
quippe quod unumquodque membrum quantumcum-
que nobile non despiciat aliud nec invidet nec
odit alterum quantumcumque membrum igno-
bile et turpe: nec lesum ab altero se vindicta
cat. sed si patitur unum membrum compati-
untur omnia membra. si gloriatur unum con-
gaudent omnia membra. i. Corin. xij. Sic debet
esse in nobis charitas ad omnes proximos
Unde philosophica questione disputat. utrum amicus
factus inimicus sit statim abijciendus. Et re-
spondetur ex viij. ethicorum quod non. Exem-
plum ponitur. Si amicus perdit pecuniam non
est relinquendus: sed compatendum est ei: et
cum eo debemus requirere pecuniam (mul-
to fortius amicitiam) Item aliud exemplum. si
contingat quod oculi sani facti sint lippii non sunt
statim eruendi sed curandi sunt cum dili-
gentia. hoc secundum philosophos. Hinc et Quintilianus

de amicitia ca. viij. dicit. Non reperio
quid in rebus humanis exco gitaverit na-
tura prestantius amicitia. quod cum fuerit hu-
mano generi felicius quam si omnes possent esse
amici. non bella. non seditiones. non latrocinia
non lites. ceteraque mala fortune non accessis-
sent. Hec ille. Quarto inducit inimicitia
et odium periculosa peccata. quia non potes
inimicitias et odia tenere sine periculo mori
fero amice proprie. Nam. i. Jo. iiij. Qui odit
fratrem suum homicida est Christus. Si ode-
ris aliquem inimicum amplius tibi nocu-
isti quam illi quia animam tuam occidis et illi
tamen corpus ledis. Ultimo inducit exem-
pla sanctorum et christi Jesu. Nam sanctus David percutit
Saul et occidit eum interfectorum. i. Regum. i.
Item per sanctum Stephano pro martyre et Pau-
lo apostolo ut supra factum est. Item christus oravit pro
inimicis et morti se exposuit pro nobis inimicis
cum essemus peccatores. Cesarus narrat
in dialogo quod due generationes rusticorum
mortales inimicitias ad invicem tenebant
inter quos erant duo elati qui inter illos
rixas semper suscitabant nec pacem fieri per-
mittebant. diuino autem nutu factum est ut isti
ambo una die morerentur. et in eadem ecclesia
una de cuius parochia erant sepeliendi ef-
fent. Ecce autem cunctis videntibus corpora eor-
um dorsa verterunt ad invicem in sepulcro et in-
peruosius dorsis se mutuo collidebant in si-
gnum eterne damnationis illorum. Quod vi-
dentes omnes propinquum talium vium concordiam
inierunt.

Circa secundam de qualificatione
ne in quantum est. qualiter teneatur christianus in-
imicum suum diligere ex dei precepto: Ad quod
notandum quod recolligendo secundum Bonaven. su-
per. iij. dist. xxix. et sequens. concordat Richar.
Alex. et doct. octo modis tenetur quis dilige-
re inimicum ex necessitate precepti.
Primo bona spiritualia ei optando. hoc est
bona gratie et glorie. quia tenemur omnem
ad salutem diligere. ut dictum est supra.
Secundo vindictam non expectando. scilicet sub-
ratione vindicte. Unde Rhoma. xij. Vili-
bi vindictam et ego retribuam dicit dominus.
nisi forte quis zelo iusticie ordine iuris vel
let se vindicare. quia hoc liceret Sed heu

multi si non possunt vindicare factis vin-
dicant verbis. Tertio nocentum eis
dem etiam per alium fieri nolendo. sicut
sunt quidam qui cum per se non possunt no-
cere iniurias. volunt quod ab alijs patiantur
aliqua nocentia antea vel ascendi. dicentem
ex quo iste mihi talia mala fecit. placet ergo mi-
hi quod ecce a rege vel a deo castigat. Unde
christus redarguit discipulos vindictam a deo
optantes pro eo quod christum samaritane civi-
tates non susceperunt hospitio. et dixerunt
christo. Vis ut dicamus ut descendat in-
gnis de celo et consumat illos. Et christus ieremias
pauit eos dicit. Felicitis cuius spiritus estis. filii
us hominis non venit animas perdere sed
salvare. ut habetur Luce. ix. capitulo.
Quarto quoque communia signa charitatis
ipsis exhibendo. **T**ertium Nam questio est
apud doctores utrum homo teneatur in-
imico etiam non petenti veniam remittere
signa rancoris. Et respondet Alexan. de
ales ubi supra per. doct. Primo quidem
quod rancor comitans appetitum vindicte re-
mitti debet ex necessitate precepti nec ad
horam teneri in corde. quia ut Augustinus
dicit. Quodcumque iram tenet in ani-
mo tenetur a diabolo. Secundo quod actio-
nem vel punitorem ex zelo iusticie potest
quis erigere. et nullus tenetur remittere ex
necessitate precepti ut patet ex dictis. Ter-
tio de signis nota quod distinguendum est secundum
doctores predictos. quia quedam signa sunt
propinqua suspectam inimicitiam. quedam
generaliter communis exhibitionis. que-
dam autem specialis conversationis fam-
militaris. Prima ergo signa propinqua que
gerunt probabilem suspicionem rancoris
ut cum quis nunquam vult loqui inmutanti.
vel cum cum obuiat divertit vel toruo o-
culo respicit et huiusmodi. nulli licet tenere
sive ante satisfactionem sive post. quia ab
omni specie mali est abstinendum et talia
sunt signa et species inimicitie Et hec pro-
bantur in summa Angelica. Item signa
secunda scilicet generalia tenetur etiam homo
exhibere inimicis suis. ut patet in eadem
summa. quia quo ad effectus generales
tenetur quis de precepto diligere inimi-
cos. puta cum quis orat generaliter pro populo
4

predicat. facit elemosynā generalit̄ z h̄mōi tunc tenet nō excludere eos a talibz. Deniqz illa signa tertia scz specialis p̄uersatio/ nis. puta nō p̄uersari cū illo amicitabiliter nō facere sibi mutua seruitia. nō colloqui p̄tinue z h̄mōi exhibere non tenet q̄s inimico. z si q̄s hoc facit vt magis in pace uiuat z ille magis cognoscat delictū suūz nō peccat. als petēti veniā z satisfaciēti pro posse talia negare nō pōt sine peccato veniali. tū vt patz p̄lixius in eadem summa. **Q**uō hō obserua hec. Quinto diligere tenet q̄s inimicū salutantē p̄suetā salutatiōne resalutando. Nam vt Rich. dicit vbi supra. Effectū salutatiōnis cōsuece z cōis tenet hō inimico impēdere. q̄ vtz ex cōi cōsuetudine illi loci vel patrie soler impēdi nec solū susurrādo resalutare vt q̄dā faciunt. nisi in casu q̄n tūmeret eū ex hoc. puocari ad malū vel aliquos incōueniēs sibi verisim̄l oriri. Hec ille. Sexto paratum animū subueniendi in necessitate hadēdo Nam fm Tho. ij. q. xxv. tenet hō patuz animuz h̄re vt in necessitate extrema velit primo etiā inimico p̄sonali subuenire. Ex emplī gratia. si ille sumergeret in aquis vl erraret in p̄ceps vel nesciens viam bonaz iret p̄ viam in q̄ sunt latrones. z sic de aliis periculis mortis vel grandis necessitatis. Rho. xij. Noli vincia malo sed vin. in bono malū. **S**eptimo aduersis inimico contingentibz nō gaudento Pro uer. xxij. Luz ceciderit inimicus tuus ne gaudeas z in ruina eius ne exultet cor tuū Sed hic nota aliquos casus. Primus q̄ quādo q̄s est inimicus ecclie vel fidei z culti diuini vl cōitatis: tali q̄uis nō liceat vt velim⁹ malū eterne dānatiōis. tū malū tpale licz vt velim⁹ ei. vt patz p̄ Bonauē. vbi sup. Naz ecclia orat vt p̄uertant pagani z heretici z h̄mōi. Scōs casus q̄ q̄n etiā q̄s est inimic⁹ p̄sonalis dū nō est p̄ratus corrigi sufficit q̄ diligo eū ad salutem z nolo ei malum dānatiōis. oprare q̄ licite possum vt taliter sit sibi in p̄sona vl in rebz qualiter sufficit ad hoc q̄ nec mihi nec reipublice possit damnum inferre. Hec dicit cācellarius in regulis moralibz z p̄ceptis. z patz ex. xxij. li. moral. p̄ Grego.

Octavo maledictionē inimicis nō imp̄cando Luc. vj. B̄ndicite maledicentibz vobis. Rho. xij. B̄ndicite p̄secūtibz vos b̄ndicite z nolite maledicere. **U**n̄ Grego. Lū rogat de⁹ vt occidat vl p̄dat inimicū q̄ si quis sic orat ip̄e suis p̄cibz p̄ditorem pugnat. Item Aug⁹. in q̄dam sermone de serō Stephano dicit. Tu q̄s es qui dicit occidi moriatur inimicus meus. o deus occide eum: vtiqz oras p̄ra malum vt moriatur hō malus. z facti estis duo mali. ille male agendo. tu male orando. Rūdet q̄ tibi deus. si rogas vt occidam malum vtiqz rogas vt occidam te z infra. Iudex p̄ seipm reum non occidit s̄ iubet z tortor occidit. Et tu q̄n dicit deo occide inimicū meum facis te iudicem z deum queris esse tortorem. Tali ergo blasphemia deū q̄ te irritasti. Hec Aug.

Circa tertiu de fructificatiōe charitat̄ ad inimicos breuif nota p̄les vtilitates. Prima acceptatio. s. coraz deo. **U**n̄ Bona. lib. de p̄fectu relig. d̄t q̄ inf̄ oia certissimū signū est q̄ diligimur a deo si inimicos nros diligim⁹. Secūda ē ch̄i assilatio vt idē Bona. testat̄ ibidē Tertia ēcupaz remissio Aug⁹. ser. de martyribz di. Fr̄es qd̄ dulci⁹ dicit pōt. non dixit de⁹. vade in ouēre vel in occidentē vt accipias indulgētiā. s̄ dixit Dimitte inimico tuoz dimitte tibi. nil a te extra te q̄rit. sed p̄ctoz indulgētiā in corde tuo poteris inuenire. Quarta diuina adoptatio. **D**at. v. Diligite inimicos vt sitis filij pa. ve. Quinta exauditiō Greg. Ille p̄ces suoz as multū valere facit qui eas ad deum p̄ inimicis fundit. Sexta fructifera meritorum cumulatio. quia maioris est meriti diligere h̄mōi q̄ amicum p̄pter virtutis arduitatē fm Tho. ij. q. xxvij. Septima gratie z glorie augmētatio. Exēplū legit in Speculo exēploz. di. ij. ca. xl. In cenobio Clareuallē. quidā cōuerlus nūq̄ ad iniurias visus fuit irasci. sed quicumqz euz increpauit p̄ singulis pater noster orauit totiens q̄tiens iuste vel iniuste corripiebatur. tandē feliciter migravit ad ch̄m. Quidā alius frater i clauistro remo

ro morti primus raptus vidit visionem et dixit. Ecce fui in paradiso dei mira pulcritudine splendet omnis ornatus glorie p̄paratio fiebat q̄si ad aduentum cuiusdā regis. innumerabiles sancti claritate nimia coruscantes confluebant quasi ad spectaculum. vox laudis dulcissime resonabat z festum magnū fiebat. Stupens quid hec essent. Angelus ductor meus dicit. Hodie illius fratris querli anima a corpore soluta introducit in celoz rāsolemniter p̄mia patientie z operum accipiens in eternū. z p̄cepit mihi reuerti ad corpus q̄uis petuissimē ne redirem. Sed ille ait. oportet te reuerti ad corpus donec annuncies q̄ vidisti. Et cū hec dixisset obdormiuit in domino Et illi inuenerūt eadē hora querli suū illū fuisse defunctū. Ecce ergo q̄ bonū est paciētā tenere z inimicos diligere. Rogem⁹ q̄ ch̄m z c.

De eadē dñica Sermo. III. s. de charitatis dei p̄ualenti salubritate dignitate z q̄ntitate.

Iliger do

minū deū tuū Luce. x. z in euāgelio hodierno. **S**anctus Aug. lib. de doctrina ch̄iana monēs ch̄ianū pplm ad charitatem dicit. **T**heobaurus magn⁹ diuinarum scripturarū est dilectio. Si piger es ad p̄scrutandū scripturas nō sis piger hanc vnam margaritam ferre sub lingua z i cordis arca. z quo vis secure ambulas. Proinde ch̄s dñs in euāgelio dixit. Hec fac z viues. q. d. Qui veram dilectionē tenuerit securus est de vita eterna. vt patet clare in hodierno euāgelico textu. Itaqz de dilectione dei tria mysteria in hoc sermone de clarabimus.

- Primū d̄ p̄ualide salubritatis
- Scōm d̄ p̄celle dignitatis.
- Tertiū d̄ debite q̄ntitatis.

Circa p̄mū de p̄ualida salubritate charitatis diuine Notandū q̄ charitas sup oēs p̄tutes alias p̄eminēter valeat ad salutē. testat̄ Apl's. j. Cor. xij.

di. Primo q̄ si quis haberet oīm grām es loquētie sue p̄dicatiōis z oīm linguarū etiam si quis videret loqui vel p̄dicare tā q̄ angelus dei nō sufficit ad salutem sine charitate. vnde ait. Si linguis hominum loqr̄ z angelozum charitatem aut nō habeam factus suz velut es sonans aut cymbalum tinnēs. **U**tra hoc est. Sicut son⁹ talū q̄ntūcūqz sit disertus nō tū est viu⁹ sed mortuus. eo q̄ caret anima z p̄sequens vita. sic z anima humana sine charitate caret vita gratie z per consequēs locutio eius est mortua spiritualiter. z licet alijs prosit sonando tamen seipm p̄sumit.

Scōo apl's ibidem dicit q̄ si quis haberet omnē grāiā p̄phetandi z reuelatiōnū diuinarū z nosceret omnia mysteria id est deitatis occulta que p̄tinent ad sapiētiā. z haberet omnē scientiam: siue diuinitus datam vt habuerunt apostoli siue humanitus adq̄sitam vt philosophi: si ne charitate nihil sunt. Tertio dicit q̄ si quis haberet gratiam fidei z miraculoz ita vt montes transferre possit de loco ad locum. nihil est sine charitate. Quarto dicit q̄ si quis faceret tam multa bona opa q̄ omnes facultates careret in abos pauperum. sine charitate nil esset. Quinto dicit q̄ si quis seipm traderet in martyrium p̄ ch̄isto mortem sustinendo voluntarie. ita vt ardeat quod ē acerbissimū. sine charitate nihil p̄sunt oia ad p̄secutionē salutis. Et hec ideo fm **U**tra. qz charitas sola dirigit oia scz opera z omnē gratiam gratis datam ad finē vltimū scz ad deū ideo sine ip̄a nō possunt ad illū finem puenire. Hec ibi.

Circa scōm d̄ p̄celsa di

gnitate charitatis diuine vt audientes ei⁹ sanctitatē z dignitatē q̄ p̄cellit oīs virtutes plus eū amplectamur. Notandū q̄ p̄cellit charitas ceteras p̄tutes p̄cipue scz p̄tem dignitatibz. Primo quia charitas est singularit̄ diuina z deifica. Scōo qz ē eternalit̄ p̄māsura Tertio qz est btōz glia. Quarto qz est p̄tū oīm vitā. Quinto qz est meritoz statera.

Sexto qz est celestis pte via.

Septio qz est electoz p signatiua.

Primo inquā quia charitas est virtus singulariter diuina z deifica. Nam scribitur **J. Jo. iij.** Deus charitas est. ergo est virtus diuina. Subdit. z qui manet in charitate in deo manet z deus in eo. ergo est virtus dei transformatiua. z per psequens deifica z deo vnitiua. Sicut enim ferrum igni cum transformatur totum in ignem z ipi vnitur. sic anima deo p charitatem. Un libro de spu z anima dicitur. Charitas ē vita copulans amantē cum amato **Jō** charitas dicit quasi chara vnitas. Quō autē deus dicitur charitas patebit sermōe. **iiij. H. dominice. xvij.** Secō quia charitas ē virtus eterna. Unde alie virtutes vt fides z spes in celesti patria nō manebūt nisi in suis pmijs. Nam quod nūc fide credim⁹ de trinitate z alijs articulis nec tūc nūc vlt debim⁹ in patria aperte videbimus. z sic fides ibi nō erit sed visio clara. Similiter z de spe que est expectatio beatitudinis q̄ non habet locum in patria. qz qd tūc speram⁹ tunc possidebim⁹. Sic z de patientia huiusmodi penitentiā. z sic de alijs virtutibus. Date sunt enim in presenti ad adquirendū salutem z nō erunt in patria. **Jō. j. ad Cor. xij.** Charitas nūq̄ excidit sed eterna est in patria. siue pphetie cessabunt siue lingue siue scientie zc. Tertio q̄ charitas ē beatorum gloria qua gaudent vebementer accensi ad diligendum deū z se mutuo **Hiero.** in testamento. In celo vna est charitas omnium beatorum. Item **Aug.** dicit q̄ tota merces scz glie z beatitudinis celestis est in videndo quod amas z amando qd vides. Quarto qz charitas est virtutum omnium vita. sine qua omnes virtutes sunt informes z tanq̄ mortue reputant. quia **J. Jo. iij. ca.** Qui nō diligit manet in morte. Unde. **J. Joā. ij.** Qui diligit in lumine permanet. qui autem odit fratrem suum in tenebris est. z in tenebris ambulat zc. Merito charitas luci vel lumini comparatur. quia sicut lux pulchritate reddit formosa quecumq̄ pulchra sunt. Nam q̄ntumcumq̄ pulchra imago vel pulchra denodia z preciosi lapides si ponantur in tenebris

non vident pulchritudine informata. sed solum in luce actualiter informantē. ita quecumq̄ virtutes pulchre vt castitas mititas pietas z iusticia z hmoi non sunt formosa sed informia sine luce claritatis. Qui to quia est meritorium omnium z actionū statera. quia q̄nto quisq̄ facit aliquod bonū opus ex charitate maiori tanto plus meretur. Unde **Bern.** super Cantica sermone. **xviiij.** dicit. Quantitas vnus cuiusq̄ qz anime extimat de mensura charitatis quam habet. Nam que habet multā charitatis magna est. que parū parua. que nihil nulla. Hec ille. Unde aliquis in seculo vel laicatu existens in maiori charitate dei plus meretur q̄ religiosus vel p̄byter existens in minori charitate. z iugatus maioris charitatis q̄ virgo minoris. Sexto quia charitas est celestis patrie via. vt patet libro de spiritu z anima. **ca. xj.** vbi dicitur. **Jp̄a** charitas est via dei ad homines z via hominum ad deū quia nimirum sine ea nō potest homo venire in patriam ad deum. vt daret **p̄ Augustinū** de penitentiā dist. **iiij.** Siquis non habens zc. Item quia sola charitas traxit z adduxit deum de celis in hunc mundum z introire fecit in vterum p̄ginis z nasci. z multa pati. ad columnas ligari. crucifigi z suspendi z mori vt ex charitate qua nos dilexit redimeret nos z lauaret a peccatis nostris in sanguine suo. Unde **Hugo** li. de charitate dicit exclamando. O charitas magnam vim habes que deus de celo ad terram trahere potuisti. O q̄ forte vinculum tuum. Nescio quid mai⁹ in laude tua dicere possim q̄ q̄ deum de celo traxisti. z hominem de terra ad celum subleuasti. Hec ille. Ergo **Jesu** bone merito z dignē nobis precaps vt diligamus te toto corde. quia tu cor tuum dimum z latus exposuisti vulnere pro nobis. Item tota anima quia tradidisti animam tuā p nobis. Item tota mente. quia omnes sensus tuos p nobis in penā obtulisti. oculos ad amaras lachrymas fundendas. aures ad opprobria audienda. Nares tuas ad putorem fetorem quibus in faciem es consputus. Gustum ad sumendum fel et acet

rum z totum cerebrum capitis ad pungendum spinis: ac totum corpus z omnes venas ac membra ad dolores sustinendos i singulis. O dulcis **Jesu** fili dei merito p̄cipis vt diligamus te totis viribus. quia omnes vires tuas z totum sanguinem expendisti pro nobis. **P̄** Septimo charitas est summe dignitatis: quia sola ipsa est electorum cōsignatiua: prout testatur saluator **Joannis. xij.** In hoc cognoscet omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis adinuicē. scz in deum z ppter deum. Hinc **Aug.** in prospero. Dilectio dei et p̄mi est propria z specialis virtus p̄iorum atqz electorum: cum cetera virtutes bonis: z malis possunt esse cōmunes. Ideo **Hieron.** in testamento dicit. Hoc scitote fratres q̄ si charitatē non habetis sub diabolica est potestate: nec deus vobiscū habitat. Ad id ponamus exēpla. **Uli** demus enim q̄ mulce nō insident olle feruenti ad ignē. Itē mures z glires nō auident inuadere ardentē lampadem vt oleum ebibant: sed cui fuerit extrineta ebibūt. Sic demones nō audent inuadere cor hominis charitate accensum. sed extrineta charitate non timēt inuadere homines bona facientes de genere. scz orantes: ieiunantes: z huiusmodi in pctō mortali exercentes. Unde z legit exēplū in **Vitaspatrii**: z i Speculo exēploz. q̄ sancto **Dachario** diabolus apparēs dicit. Multas violentias patior a te **Dachari.** Ecce quicqd facis z ego facio. ieiunas tu z ego penit⁹ nō manduco. vigilas: z ego penit⁹ non dormio. castus es ego nunq̄ nupsi. renunciaſti omnib⁹ diuitijs: ego nunq̄ vllas diuitias p̄cupsi: sed sola hūilitate charitati: na scz vincis me. Ecce patet q̄ salubris ē charitas. **Q**

Circa tertium de quantitate dilectionis dei vtile est scire quantum teneatur quilibet deum diligere. Et ad id cōmūnis regula ponit a doctorib⁹ sup. **iiij. dist. xvij.** q̄ scz deus benedictus est super omnia diligendus. Ratio s̄m **Scoti** ibidem. qz ratio dicitur naturaliter summum bonum summe esse diligendū. cū vt **Philosof⁹. iij. Topicozū** dicit. Bonum q̄n

to melius tanto diligibilius. z est nota p se. Sed inquirendū est. Quō sup omnia deus sit diligendus. vel qualiter intelligendū sit illud sup oia: Ad hoc s̄m **Scoti** tum sup. **iiij. di. xvij.** z alios doctores r̄col ligendo. q̄ christianus et quilibet homo tenetur deus diligere super omnia p̄cipue septem modis intelligendo. Primo extensiuē. puta q̄ plus diligit deum q̄ oia alia. ita q̄ plus vellet omnia alia non esse: etiam scipm q̄ deum non esse. Cōtra hoc peccant qui velent deum non esse iudicē z vltorem peccatorū: sicut damnati z obſtinati. De huiusmodi **Psalmista.** Dixit insipiens in corde suo non est deus. Secundo intensiuē. puta q̄ ex maiori affectu vellet deo bene esse q̄ alicui alteri. Sed diceret. Quid ergo d̄ illis qui affectu feruentiori et dulciori diligunt aliquid vel filium vel fratrem vel vxorem q̄ deus. Respondet **Scotus** q̄ dilectio scz dei debet esse super omnia quantū ad firmitatem: quantū ad feruorem z teneritudinē z dulcedinem. Unde hoc nō obstat dum tamē quis firmus repugnet opposito. id ē peccato. Tertio appetitiuē q̄ nihil aliud a deo nec omnia simul appreciet sicut deum z eius amorem. Contra hoc peccant qui plus curant z appreciant diuitias honores z alia temporalia q̄ dei amorē: parati contra deum facere q̄ temporalia p̄dere. Item qui plus diligunt patrē vel matrem aut vxorem et huiusmodi q̄ deū facientes aliquid contra salutem vel precepta dei pro illoz amore. Item qui dicit. quid mihi de visione dei z futura vita: ego cōrentor vt det mihi deus in p̄senti p̄speritatem cū vxore z filijs hic p̄petuo manere. Quarto conformatiue. hoc est q̄ p omnibus alijs nolit aliud q̄ quod deus vult. z sic in omnibus z p omnia confortis sit voluntati diuine. Nam vt **Bregorius** dicit home. **xviiij.** Deum profecto nō diligit qui eius voluntati cōt̄ adicit. Cōtra hoc faciūt qui nolunt seruire qd vult z p̄cipit deus vt in decalogo. Quinto p̄seruatiue. ita q̄ homo facilius possit inclinari ad faciendū quodcumq̄ aliud q̄ vnq̄ velit a deo dilecto separari scilicet p peccatum. Talem quippe voluntatē debz

Domínica XII. post Penteco.

hō habere extensivē z intensivē s̄m Scotum. **R** Sed iuxta hec diceret quis. Quid de illis qui diligunt deū feruentius tenerius vel dulcius: nūquid ergo sūt maioris charitatis p̄ter affectum intensiorē? Respondet s̄m Scotus ibidē: q̄ dilectio dei debz esse sup̄ omnia q̄tū ad firmitatē non q̄tum ad feruorē z teneritudinem et dulcedinē amoris. quia solū hoc magis diligitur quod firmius diligit. h̄ enī inq̄t magis diligo cui minus volo malū accidere. z p̄ cuius bono saluādo magis me expono ex amore. quia exponere seq̄tur amorē. z h̄ loq̄ndo de amore q̄ est actus volūtatis nō de illo qui ē passio appetit̄ sensitivū. Et si aliqui igit̄ dicantur diligere deum feruentius vel tenerius qui tamen firmiter non diligunt hoc nō est ex excessu vel maiortate charitatis vel amoris intellectivi in eis: s̄ forte alicuius passiōis amoris sensitivi. sicut aut̄ qui dicuntur deuoti sentiūt aliquid quam maiorē dulcedinē q̄ alij multo solidoz in amore dei qui in centuplū promptius sustinerent martyriū. Nec dulcedo amoris ē act̄ volūtatis elicit̄: s̄ passio q̄ dā actui attributa q̄ deo alliat paruulos ne deficient in via. **Hec Scotus.** Et potest poni ad hec tale exemplū. Videm̄ enī q̄ mustum vini multum feruet z ebullit: vinum autē antiquū non feruet sed i se habet maiorē fortitudinem q̄ mustū. nec ex feruore solo iudicatur mustū esse melius veteri vino forti sed ecomuerso. sic est in p̄posito. Unde concludendo idem Scotus ibidem dicit q̄ deus debemus diligere super omnia sicut extensivē: ita etiā maiori affectu simpliciter. qui sc̄z magis repugnat effectui opposito. quia facilius posset inclinari ad oppositū dilectionis cuiuscūq̄ alterius q̄ dei benedicti. hoc est q̄ offendere deum per peccatum. Sexto ergo debemus deū diligere super omnia exponendo dum oportet effectivē. vt sc̄z in casu oportuno etiā nisi omnia essent tua potius deberes omnia perdere et contemnere: si super teip̄m morti exponere q̄ deum offendere. **Aug.** Melius est deo dilecto morti q̄ ip̄o offēso viuere. Et ad id tenet homo paratū animū habere s̄m doctores. Si aut̄ videmus q̄ omnia mēbra parata sūt

exponere se pro capite. Nam exponere seq̄tur amorē. vt patet ex p̄dictis Scoti dicitis. Septimo debem̄ diligere ope determinato executivē. Nā vt ibidē Scotus dicit. hoc p̄ceptū Diliges dñm deum tuum nō solū obligat semper ad oppositum fugiendum. ne sc̄z insit actus odij. h̄ est peccatum mortale. sed obligat pro alij quando ad actum elicitum. ita q̄ tenet homo habere aliquem actum illius p̄cepti circa finem gratuite diligēdi. Quando aut̄ sit hoc obligatiū determinant illud p̄ceptum diuinum. Sabbata sanctifices. Et ecclesia specificat q̄tum ad missam audiendam die dominico de p̄secratione dist. j. **Dissas. Hec ex Scoto.** Et his patet q̄ qui contemnit dieb̄ dominicis missam audire z sic ad dei dilectionem in p̄ceptis affirmatiuis se non exercet nō diligit deum vt debet. Exemplum ad hec finale narratur d̄ beato Augustino q̄ dominus Iesus interrogauit eum voce celitus delapsa dicens. Augustine q̄ro vtrū diligas me. Et r̄ndit. Domine tu nosti q̄ amo te. At ch̄s. Quantū amas me. R̄ndit Aug. Quid dicaz domine. si omnia ossa mea essent candelabra aurea. z totus sanguis meus esset p̄ciosissimū balsamū vn̄ q̄ accēderem coram te dño vt tibi me sacrificarem. At itēz ch̄s. Nūquid pl̄ his aliquid faceres? R̄ndit Aug. dicens. Dñe si omnes venenec essent auree zone his ligarem te ad meum cor ne separarer a te. At itēz ch̄s. Adhuc maiorē a te requiro. sc̄z dilectionem Aug. r̄ndit. De celis r̄ndit. **Virginis Marie nate: cūctoz plasmatoz.** Quid dicam domine si possibile esset qd̄ vtiq̄ nō debet nec licet q̄ ego fieri possem deus z tu fieres Augustin. vtiq̄ p̄pter tuam charitatem z bonitatem: deitatem tibi p̄cederem vt tu esses deus sicut z nunc es z ego formem Augustinus sicut et nunc sum. zc. Postea habemus etiam exemplum in scriptura de Eleazaro scriba doctissimo. vt habetur. ij. **Dachabeorum.** vj. qui dixit magis velle se in infernum premitti q̄ contra dei legem. z per consequens contra dei charitatem facere. quasi diceret. Potius volo sustinere penā omnē etiam infernalem q̄ deū offendere.

Sermo

XXXVIII

Sicut dicit z Anf. libro similitudinū. **O** ergo tu ch̄iane dilce deū sup̄ omnia amare z vsq̄ ad mortē pctā cauere vt possis cum christo regnare. **Q**d nobis cōcedat ch̄us dominus zc

Dñica. xij. post Penteco. Ser. l. vices de lepre peccati abominatione z a celo exclusione.

Quin ingre

dere Iesus quoddam castrum occurrit ei decē viri leprosi. **L**u. xvij. z in euāgelio hodierno. Sicut Aug. dicit. **D**agnus venit in mundum medicus q̄ magnus vbiq̄ iacebat egrotus. Totus q̄ p̄pe gen̄ humanum egrotus iacebat in morte tam sp̄iali q̄ corpali: nec poterat sanari nisi veniret filius dei q̄ sanat oēs q̄ in ip̄m volūt credere. Et hoc significatū est in hoc euāgelio in decēz leprosis a ch̄o curatis. Nā denarius est numerus p̄fectus z primus limes numeri vltra quē nō p̄ceditur z p̄tinet oēm numerū: ita q̄ supra denariū nō ē nisi repetitio eorundem numeroz. vt vn̄ decim sunt vnū z decem. z sic de alijs. sicut q̄ quis numerus multitudinis hoim infirmatus ex trāsgressiōe decalogi p̄ ch̄m sanat h̄n oēs agāt debitas gr̄as. sicut isti leprosi sanati sūt p̄ ch̄m: sed vn̄ tm̄ gr̄as egit et. vt patet in hoc euāgelio cuius hic ponit̄ textus.

In illo tpe Dum iret Iesus in hierusalem trāsibat p̄ mediā Samaritaniam z Galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum occurrit ei decēz viri leprosi q̄ steterūt alonge z leuauerūt vocē dicētes. Iesu p̄ceptor miserere nostri. Quos vt vidit dixit. Ite ostendite vos sacerdotibus. Et factū est dū irent mūdati sunt. **U**n̄ autē ex illis vt vidit q̄ mundatus est: regressus ē cū magna voce magnificans deū. Et cecidit in faciem añ pedes ei⁹ gr̄as agēs. z hic erat Samaritanus. R̄ndens aut̄ Iesus dixit. Nonne decem mundati sunt z nouem vbi sunt. Non est inuentus q̄ rediret z daret gr̄as deo nisi hic alienigena. Et ait illi. **S**urge z vade q̄ fides tua te saluū fecit.

Lu xvij. Itaq̄ iuxta istud euāgelij tria mysteria declarabim̄ p̄ finē p̄nti. **P**rimū de leprosoz significatiōe. **S**c̄dm de pctōz abominatiōe. **T**ertū de regni celoꝝ exclusiōe. **H**ec significant p̄ leprā q̄ ē abominabilis z a societate sep̄at.

Circa p̄mū d̄ significatiōe

leprosoz istoz decē. Notandum est q̄ **H**aymo d̄. Leprosia iubilis est q̄ varijs pctis coindnat̄ p̄scia. Nā sic aliq̄ lep̄ est q̄ fac cadere vngues z destruit digitos manū z pedū. sic pctm̄ mortale fac̄ inepros decē digitos. i. decē mādata trāsgredi. vñ **Amb.** d̄. Pctm̄ est trāsgressiō legis diuine z celestii inobediētia mādatoꝝ. **I**ō q̄ i h̄ euāgelio decē leprosi m̄erant ad significandū decalogi trāsgressiōē. **P**rimū q̄ leprosus est q̄ offendit q̄ illud p̄ceptū Vnū cole deū. **S**c̄dm q̄ illud. **N**ō assumes zc. Et hoc p̄gruit etiam mysterio euāgelico q̄ dicit sic. In illo tpe. s̄. feria sexta an palmy maz: cū dñs post suscitatiōē Lazari vltimā faceret viam in hierusalem ad passionem sustinendam sp̄ote. **T**ūc sc̄z ex ciuitate **E**ffrem vbi ad tps̄ modicū moratus fuerat cū discipulis: inde dūz iret in hierusalem ad passiōis locū: trāsibat p̄ mediā samaritaniam zc. hoc ad significandū vices q̄ iudeos z gentiles voluit p̄ passiōē adunare in fide. **T**unc etiā. voluit leprosoz mūdare ad significandū q̄ p̄ illam sc̄z suam passiōēz voluerit nos a peccatis emundare. **A**postolus. **D**ilexit nos z lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. **S**ed q̄ritur hic. **Q**ualis p̄ueniētia dicat vt p̄ leprā significet pctm̄ vñ trāsgressiōē p̄ceptoz. **R**ndet s̄m doc. q̄ licet multe assignent̄. tm̄ p̄cipue tres hic ponem̄.

Prima p̄ueniētia originalis.

Sc̄da d̄ legalis.

Tertia d̄ naturalis.

Prima originalis. Nam si volumus sc̄re vñ orit̄ lepra corpalis: **A**d h̄ respōdet magnus **Albertus** sup̄ **Matth.** viij. p̄cor. medici q̄ lep̄ p̄cipue q̄ttuoz d̄ caus̄ orit̄. z peccatū trāsgressiōis p̄sitiō totidem modis.

Primo orit̄ ex leprosoz cohabitatione crebra q̄ est morbus cōragiosus. sic peccatū

catū orit sepe ex sortio maloz. Uñ. j. ad
 Cor. xv. Corruptū bonos mores col/
 loquia prava. Scdo ex pctibz infectz le/
 pra vel saltem nutrice infecta. Sic pctm
 orit malo exemplo parentuz vel platoz z
 corruptōe doctrine male nutrice. i. docto/
 rū hereticoz. De qbz Greg. Tot moribz
 digni sunt quot prauitatis exempla relin/
 quunt. Tertio lepra orit interdum ex con/
 cubitu cū muliere menstruosa. qz tales so/
 lent generare leprosam plem. vt dr Hie/
 ro. sup. Eze. Sic spūaliter pctm orit ex con/
 cupiscentie ardore qz qd picipare vult cuz
 alio etiā in crimine adulterij vel vsure vel
 auaricie. Quarto orit ex mala diea scz in
 cibis melancholicz z hmoi. sic pctm orit ex
 cibo diabolice suggestiois in qd cūqz ma/
 lū. Merito ergo lepra significat peccatuz
 Scda dicit legalis pueniētia. Nā lex in
 figura picipiebat. Leuit. xij. de ritu lepze
 vt p hec onderz grauitatē spūalis lepze. i.
 pcti grauitatē hec subsequētia. Primo
 scz vt leprosi a societate hoim z extra ca/
 stra vives z hoim habitacula separarent
 in signū qz pctōz. i. nō est dignus in celesti
 societate beatoz habitare nisi mundatus
 fuerit p pniām Apocalyp. xij. Nihil col/
 inquinatū intrabit in illud. Secundo pci/
 piebat lex ibidem vt leprosi vestimēta dil/
 suta z caput nudum portarent. ad signifi/
 candū qz omnia vestimēta z ornāmēta vir/
 tutū dissuta sunt z dilacerata p pctm mor/
 tale in ania. z caput. i. ratio oi pmo nuda/
 tū z gratia puatur. Ergo peccator pen/
 sa quot bona fecisti a puericia sciundo:
 orando zc. oia perdes p vnum peccatum
 mortale Age qz pniām ne pueris vel spoli/
 eris tātis. Tertio vt os ptectum habet/
 rēt ad significandū qz ipsi pctōres nō sūt di/
 gnī deū laudare nec sacra ecclie pcipe Ec/
 cl. xv. Nō est speciosa laus in ore pctōris.
 Quarto vt sordidos se acclamaret ad si/
 gnificandū qz scz in iudicio deī scia ppta
 z oia pctā p nos clamabūt accusando de
 peccatis. vt piz ex scripturis. Ergo pec/
 cator penitere. Tertia conuenientia na/
 turalis. qz sicut lepra hoibz naturaliter est
 infirmitas abominabilis sūnie z detesta/
 bilis. ita peccatū summe est odibile coram
 deo z angel ac beatis. iuxta illud Sapie.

riij. Odio sunt deo impi? z impietas ei?
 Qd pōt ponī p thēmate subsequētis pē/
 fmonis de odio pcti. Sic ergo ois homo
 peccator tāqz leprosus si vult curari a chri/
 sto faciat ea qz illi decē leprosi fecerūt. Pri/
 mo occurrat chro p cōpunctionē. Scdo
 dz stare p ppositū cessandi a peccato. Ter/
 tio debet clamare p lachrymosaz oionem
 petendo misericordiam z veniā dicēs. Jesu p/
 ceptoz miserere mihi pctōri. Quarto scies
 qz tales libēter videt trāseat ad oñdendū
 se sacerdoti in vera p fessioe pctōz. Ultio
 deū magnificet p satisfactionē pnie z gra/
 tias agat cauendo a recidiuo. z sic saluabit
 in fide chri. T

Circa scdm d pctōz ab

ominatione. Etā dicitur eit qz p lepra ab/
 ominabile designat pctm qz est lepra anie
 z abominabilis deo. iuxta illud Eccl. xij.
 Altissim? odio habet pctōres z misericors
 est penitētibz. Inqrendū qz hic est qz libz sū/
 gnis ostendit z pbat qz. i. d? sūnie odiat z
 abominet ac detestet pctm. Ad qd notat
 plura signa sū scripturā z doc. Primū
 signū dz aspniatōis. qz de? nihil odit z a/
 sgnat nisi pte pctm. Sap. xj. Diligis dñe
 oia qz sūt z nihil odisti eoz qz fecisti. Unde
 etiā diabolū inqntū creatura diligit de?
 sed odit illū ppter pctm tñmō. sic z homi/
 nem peccantem zc. Uñ adeo odit z abo/
 minat deus peccatū qz nec pōt aspiciere ad
 hoim pctōrem Abachuch. j. Sūdi sūt
 oclt tui dñe ne videas malū z respiciere ad
 iniquitatē nō poteris. Scdm signū dicit
 abiectionis. quia deus nullū habet tā dile/
 ctū amicū quē nō abijceret si peccaret etiā
 vno pctō. z hoc siue i celo siue in terra Nā
 nobilissimas creaturas. i. lucifer z ei? an/
 gelos d celo eiecit. pte vñū pctm supbie.
 Itē Adā z Eua d paradiso ppter inobediē/
 tiē peccatuz eiecit. Itē si etiā beate Pet?
 vel ali? i celo peccare posset z peccaret euz
 abijceret. et brām sūgnē Mariā. s. hē im/
 possibile vt peccatuz. Ergo homo quō secu/
 r? tu es i pctō saluari. Tertiu signū dz
 chri passiois. qz mag? voluit de? suū filiū
 pziū pati multa z crucifigi vt pctm pu/
 niret qz impune illud dimitteret. Uñ Au/
 gu. sup eplam ad Col. dicit. Dum chris

innocens occiditur peccatū crucifigit. Ni/
 mirū aliquis rex dum in odiū infidelitatz
 seruozi suozū hoc faceret qz potius vellet
 vnicū filiū suū cū illis tradere ad sus/
 pendendū in patibulo: z sanguinē effundi
 scz sui vnigenti magis qz illis seruis sine
 pena remittere offensas illoruz: yncqz dici
 posset qz maxime odit rex infidelitatē illo/
 rum. quia nec filio innocenti pro illis iter/
 pellanti pepererit sine pena. Unde Bern.
 Qui nō peperit filio. scz pro aliozū peccato
 nunquid parcerit figmento: Qui non pep/
 cit innocenti vnigento: nunquid parceret ne/
 quam seruo: quali di. non. Quartū si/
 gnū dicit dimissionis. quia de? sic ordi/
 nauit vt nulli dimittat peccatū sine omni
 pena: sed ppter odiū peccati penā requirit
 deus de omni peccato vel in presenti vl i
 futuro: vl quādoqz vtrobiqz. Unde Gre/
 go. in moral. sup illud Job. ix. Crebar
 oia opera mea sciens qz nō parceres delin/
 quenti dicit sic. Delinquenti nequaqz par/
 cit: quia peccatū sine vltione nunqz dimit/
 titur. Aut enim de? cū homine. i. penitēte
 in presenti ferit. aut sine ipō hoie in futuro
 punit. Ad id Anf. lib. Cur de? hō. dr. qz
 culpa nō potest esse sine decore iusticie. scz
 punientis. Ergo pctōz qz dormitas in pecc/
 catis oportet te pati vel hic penitentiā vl
 in futuro gehennā. Elige ergo nūc penite
 re ne eternaliter habeas in futuro perire.
 Quintū signū dicit exolutiois. quia
 pro vno solo peccato primoz parentū exe/
 git deus tā magnā exolutioē qz tot? mū/
 dus exoluere nō potuit: sed deum ipsum
 incarnari et satisfacere oportuit. sū Anf.
 Nec aliter deus de peccato nostro remissi/
 onem fecit nec placari voluit. Etā oratio/
 nibz z meritīs omnīū angelozū z sanctorū
 patriarcharū ac omnīū hominū. Ecce quō/
 dum odit deus peccatū qz pro eo totū mū/
 dum ppetuo damnasset nisi deī filius sa/
 tisfecisset pōio sanguinis sui. Sextū di/
 citur flagellatiois. quia multipliciter fla/
 gellat deus peccatores in odiū pcti. Ps.
 Multa flagella peccatoris. scz per omnia
 huius mundi mala: z per penas eternas.
 Septimū dicit gratificatiois: quia de/
 us nullum hominē vel angelū vult i gra/
 tiam recipere nec a principio recepit nisi qui

odit vel odit peccatū sicut z odit deus.
 Unde Ps. Dilexisti iusticiā z odisti iniq/
 tatem: propterea vixit te deus deus tuus
 oleo leticie. id est gratie. Idem. Qui dili/
 gitis deum odite malum zc. Nota qz vl/
 timum signū subsequēs potest poni pro
 exemplo vel pro articulo secūdo: cum per/
 se de odio peccati fit predicatio. U
 Ultimū signū dicitur vniuersalis des/
 tructionis. quia in odiū peccatozū des/
 truxit deus fere omnia opera sua z totū
 mundum. Qz mirum est qz cū alij reges
 in vltionē inimicorū suozū destruant ter/
 ras illorū z nō propriā. sed deus ppta ter/
 ram dissipauit in vltionē peccatozū flagel/
 lando mundū. Primo nanqz ppter pec/
 catum vnum ruinā angelozū fecit. Secū/
 do propter peccatū homines de paradiso
 in hoc exilium mundi expulit: vbi inuē/
 rabilibus miseris: famis: sitis: laboris:
 frigoris: caloris z infirmitatuz expouit.
 Tertio propter peccatū omnes filios ho/
 minū morte sententiāuit. En charissimū
 omnes mori oportet. Alij quidem mori/
 untur gladio. alij peste: alij igne: et sic de
 alijs multis modis ppter peccatū. Quar/
 to propter peccatum corporibus celestibz
 z luminaribus lumen minozant. quia lux
 na creata fuit sic qz lucebat vt sol. z sol scz
 pries septuagies: vt dicit glo. Esai. xxx
 Quinto ppter peccatū hominū totā terrā
 aues z animalia terrestia diluuiō deleuit.
 vt habet Genes. viij. Sexto varijs modis
 gentes multas z populos propter pecca/
 tum perdidit. aliquos summergeō vt so/
 domitas. Aliquos gladio occidendo: vt
 reges et populos terre promissionis. Ali/
 os aquis suffocando: vt egyptios. alios
 captiuando vt iudeos incredulos: z sic de
 alijs. Septimo propter peccatum deus
 in fine totū mundū strictissime iudicabit:
 z omnes malos eternaliter dānabit. Un/
 de Chrysostomus dicit: qz deus omnia
 mala penalia que sunt ac erunt in mundo
 nō nisi propter peccata infert. Ergo ma/
 gne de? qz scire punit peccatores. Ergo
 stave penitēte deum z age penitentiā
 vt deum places X

Circa tertiu de exclusi

one peccatorū. s. a regno celozū z consortio
brōz. quod significat p leprosoz q̄ exclu/
debant vrbibz: z a cōsortio hoīm sepabāt
in veteri lege. Querit: quare de? homines
pctōres tanq̄ leprosoz abominat̄ intātuz
q̄ nullatenus velit eos in celesti reḡ. ma/
nere. sed i ppetuū excludit ad infernū. Ju/
tra illud Apoca. xij. Nihil comēnatū in/
trabit in illud. s. regnū celozū. Quid enim
obesset deo et sanctis si peccatores intra/
rent ibi: Ad hec respondet q̄ q̄uis deo z
beatis nil possit nocere peccatorum hoīm
in celum admissio: nihilo minus tamē iu/
sticia z lex req̄rit vt excludant̄ ad inferna/
lia loca ip̄i peccatores. Et hoc patet Pri/
mo ex lege phica: que dicitat p regla q̄ lo/
cus z locatus debent esse pportioata: vt
habēt. iij. phys. ita q̄ locus habens qua/
litates p̄trarias ad locabile vel econuerso
nō competit tali locabili. Verbi gratia. pi/
sces facti sunt naturalit̄ ad natandū. ideo
eis competit aqua p loco. auis ad volan/
dum ergo competit eis aer pro loco: n̄ aq̄.
bestie ad gradiendū ergo eis terra cōpetit
nō ignis vel aqua: z sic de alijs. Sz quia
pctōres in p̄senti nolunt esse qualitatis ce/
lestis z diuine. ergo nō habent locū in ce/
lo. Secūdo ad idē est lex canonica. Nā
in decretis ca. Adam. dist. xl. Gregori⁹ di/
ctat p sententia. q̄ q̄ nobilitate dei a se de/
icit sicut fecit Adam: nobilitate loci iuste
p̄nuat propter excessum. Unde adā iuste
de paradiso eiectus est. Tertio ad idē est
lex theologica dictās hanc generalem rey/
gulā: vt patet in simbolo Athanasij. Qui
bona egerint ibiūt in vitā eternā. s. in celū.
qui vō mala in ignem eternū. s. infernalē.
y Existis iusticie regulis iudicat deus
sententiā dans q̄ peccatores iuste excludā
tur a celo in infernū pluribus rationibz.
Et Primo quia celū est amicosū dei ha/
bitaculū. infernus autē est carcer inimico/
rum dei z demonuz. Matth. xv. Ite in
ignem eternū q̄ parat⁹ est diabolo zc. Sz
q̄ pctōz homo nō vult hic fieri amic⁹ dei
p penitentiā: sed inimic⁹ p pctm: ergo iu/
ste eijct̄ in infernū cū diabolo. Secūdo
q̄ celū est pulcerrimū. infern⁹ autē est lo/
cus deterrim⁹ z omni spurcicia plen⁹. Sz
pctōz sit turpissimus p peccatū tanq̄ di/
abolus. ergo zc. Tertio q̄ celū empyreū
est lucidissimū: vt p̄tz. ij. sniaz. sed infern⁹
est tenebrosissim⁹. pctōz autē ambulat in
tenebris malicie. Sap. ij. cap. Excecauit
eos malicia eorum. Ergo dignum est vt
in tenebras eijct̄. Dat. xxij. Ligat⁹ ma/
mbz z pe. p̄jate eū in te. ex. Quarto q̄ ce/
lū eterne b̄ritudini z laudibz dei ē deputa/
tū. infernus autē maledictōis z penari lo/
cus. pctōz hic noluit deū laudare peniten/
do nec b̄ndictōez bonis opibz p̄seq. q̄ zc.
Quinto q̄ celū est bonis opibz plenū.
infernus omi miseria plen⁹. peccator autē
noluit bona celestia. ergo zc. Sexto q̄ ce/
lum est incorruptibile z incoīquinatū re/
gnū. infernus peccatis que ibi v̄runt ppe/
tuo corruptus. Sed pctōz dilexit vitam
maculatā quā deus z angeli detestant̄ sup
p omnia cadauera fetida. ergo zc. f
Exemplū ad p̄dicta legit̄ i Spe. exē.
dist. ix. exēplo. clxij. q̄ q̄dā heremita. trāsi/
bat cū angelo in corpe assumpto. Et dūz
reppissent cadauer hoīs fetidissimū: herē/
mita nares obstruxit: fetoz ē sufferre nō va/
lens: sed angelus nil curauit. Postea ob/
uiauerūt cū dā inuenti pulcro z ornato: in
aureis pompis edrātī. z mox alōge ille an/
gelus cepit obturare nares. Interroganti
heremite cur hoc faceret angel⁹ respondit
Iste fetet p̄ supbia z alijs pctis corā deo
z angelis sup oīa cadauera fetida coram
hoībz. vnde de⁹ z b̄ci om̄es refugiūt cū
pctōze habitare. Ultimo q̄ celū empyre
um est sacro sanguine ch̄ri adquisitū. infer/
nus autē diabolo z reprobis ingrāt⁹ fact⁹.
sed peccator sanguini ch̄ri est ingrāt⁹. z i/
sup ch̄ristū in seipso rursus crucifigit He/
bre. vj. ergo nō debet regnare cum ch̄ro
Uñ narrat Discipul⁹ i ser. q̄ quidam
apostata cum fugeret ab ordine vidit ob/
uiantē sibi ch̄ristū: de cuius vulneribz cru/
oz recens abūdant̄ effluebat. Et ait ch̄rs.
Ecce tu z ceteri pctōres quō vulnera mea
renouatis. ecce quō sanguinē funditis. en
quō rursus me crucifigitis. Quo viso il/
le penituit zc. Rogem⁹ ergo zc.

Domínica eadē Sermo. III. de lepre
anime: hoc est peccati grauitate indici/
ostendenda p rationes.

Esu prece

pro: miserere nr̄i. Luc. xvij.
et in euangelio hodierno.
Hec v̄ba clamauerunt decē
viri leprosi exorātes dñi Jesu misericōdiaz vt
curarent a lepra. In q̄bus docemur z nos
exorare dei misericōdiam vt curemur a lepra
pcti. Aduertam⁹ autē q̄ ista eorum
oratio fuit optima. Primo quia fuit dūlez
qm̄ a dulci nomine Jesu inceperūt. de quo
Bern. dicit. Nomen Jesus mel est in ore:
melos in aures: iubilus in corde. Est q̄ val/
desalubris. q̄ vt d̄r. Joel. ij. Quicūq̄ iuo/
cauerit nomē dñi: saluus erit. Secūdo hec
oīo fuit obediētialis z humilis. q̄ addide/
runt: p̄ceptor. q. di. Volum⁹ p̄ceptis tuis
obedire. ideo fuit valde exaudibilis. Om̄
vt Aug⁹. li. de ope monachoz d̄r. Linus
exaudif vna oīo obediētis q̄ decemilia cō/
femētis. Tertio hec oīo fuit pia z fidu/
cialis. nā non petiuerūt pecuniaz vt q̄dam:
nec aliud transitorū: sed misericōdiam di. Si/
serere nostri. q. d. Ex sola tua misericōdia in q̄
confidimus salua nos p̄tute diuina. Sic z
nos charissimi studeam⁹ deuz exorare pro
peccatoz curatione vt exaudiamur sicut et
isti exauditi sunt: put claret in textu euāge/
lij. Itaqz q̄ p leprā corpalem de q̄ agit
h euāgelij: significat spūalr lepra. s. morta/
lis culpa Idcirco de ea agentes in hoc ser/
mone tria mysteria notem⁹
Primū d̄r p̄rietates designatiōis.
Secūdū d̄r modalitas curationis.
Tertiū d̄r grauitas offensionis.

Circa primū de propri
etate designatiōis Inq̄rēdū est qualibz p/
prietatibz ipsa lepra corpalis d̄signat quā/
libet leprā spūalem in genere. Ad qd̄ Ho/
randum q̄ lepra habet septē p̄rietates p̄/
cipuas q̄bz significat congrue. vij. vicia ca/
pitalia. Nā Primo supbia significat in tu/
more cur⁹ quā lepra facit in carne. Secū/
do auaricia in p̄ritu z siti. nam reddit si/
abundū. Tertio luxuria in fetore anhelit⁹
Uñ Aug⁹. Nō ita sordet putridus canis
in cōspectu hominū sicut luxuriosus in cō/
spectu dei et angeloz. Quarto iram signifi/
cat q̄a facit rauca vocem. Hō em̄ irat⁹ non

vult loq̄ nisi turbulenter vt infans. Quin/
to gulam q̄ bñ comedūt z bibūt vt cōiter
ip̄i leprosi z pinguescūt sicut carnosī. Sey/
xto inuidiā. quia lepra visum turbat. sicut in/
uidia bonū felicitatē aliene videre non pōt
Uñ inuideo q̄si nō video d̄r fm̄ Catholiz
con. Septimo acidiā. q̄ lepra pigrū facit
corp⁹ z ponderosum ad laborē. Ecce q̄ q̄
bñ conuenit p leprā significari peccata oīas
Accedamus ad secundū. B)

Circa secundū de mo

dalitate curationis Aduertendū q̄ in septu/
ra inueniunt̄ p̄cipue tres modi q̄bz lepra ē
mūdara ad significandū pcti curationem.
Primo q̄dē p aque ablutionē. iij. Reg. v.
de Naaman q̄ ad p̄ceptū Heliset lauit se/
pties se in Jordane z mūdara ē a lepra sua
Per hanc significat ablutio in baptismali
aqua. et simul in aqua lachrymose contri/
tionis. de qua Ps. Exiit aqua z dedux.
oculi mei: q̄a non custo. le. tuam. Et notan/
ter d̄r septies facta ablutio ad significanduz
vīz q̄ septē dona spūsancti adq̄runtur in
ablutione tam baptismi q̄ penitētie. Sey/
cundo per sacerdoti faciendam ostensionē
sicut in euangelio hodierno ch̄rist⁹ ait. Ite
ostendite vos sacerdotibz. ad significanduz
cōfessionē faciendā sacerdoti. Amb. Con/
fessio lauat delictū. Secūdo p tactū manū
ch̄ri et extensionem Matth. viij. ca. vbi ley/
proso adoranti ch̄ristus extendit manum
suam et tetigit. et sic curauit. Et in hoc si/
gnificatur satisfactio p bona opera et me/
moriam passionis ch̄risti extensis manibz
in cruce pendentis. Unde Bernar. super
Lantic. v̄mone. xliij. dicit: q̄ nil tam efficax
est ad curandum vulnera peccatoz q̄ sedis/
la meditatio vulnerum ch̄risti. E Ad
hec ponamus etiam physicalia exēpla. Nā
si queratur quid debeat homo facere cum
ex aliquibus signis putat se fore leprosum.
Ad id physica sapientes inter alia multa
tria p̄cipua dictant. Primo scilicet q̄ ta/
lis frequenter minuat vt corruptus san/
guis effluat. In quo spūaliter docemur
q̄ qui habet anime lepram. id est peccatuz
crebro minuat sanguinem per opera peni/
tentie: p̄sertim religionem artam ingredi/
endo. et sic emundatur. Unde Bernar. de

obediencia ex precepto dicit. Hanc proga-
tiaz sibi vendicat monastica vita vt scdm
baptisma nuncupetur Ideo vt narrat san-
ctus Vincentius de Gal. in Sermon Qui-
dam sanctus vidit q equalis gratia de celo
descendit super quendam pagani noui-
ter baptizatum et super quendam peccato-
rem religionem intrantem Secundo phy-
sici consilium q talis leprosus de mediana
sanguinem minuatur. et bene consideret si san-
guis iste super aquam fusus supernaturat. qz
hoc signum lepre est. et sic remedia querat.
Si autem sanguis fundum perit in aqua:
sanus est. Sic spiritualiter. Humiliter pec-
cator debet considerare sanguinem christi
passi pro nobis: ne noster sanguis concupi-
scentie in aquis mundi supernaturat per super-
biam. Tertio Physici dicunt q in san-
guinem de mediana minutum: ponatur ou-
uum nouum sic q ster ouum circummersum
sanguine. et seruetur sic ad triduum. post tri-
duum autem applicetur ouum exceptum na-
ri. si fetet illud: certum est q pessime lepro-
sus est homo ille. alias non. Spiritualiter
Hominis opera tanq oua sunt. Que si fe-
tent in sanguine corruptonis peccati morta-
lis: talis damnabilis leprosus est. Ergo
homo vt mnderis a lepra peccati: forma ti-
bi contritionem: et sic confessionem: et satis-
factionem per opera bona in memoria san-
guinis christi. non ferida per peccatum.

D Circa tertium De grauitate pecca-
ti et eius offensionis Aduertendum q pec-
catus mortale sicut et lepra dicitur maxime
grauitatis. Nam vt Constantinus Hedi-
cus dicit Lepza tante grauitatis est q a so-
lo deo potest curari. Sic et peccatum vt di-
cit Scriptura Unde ad cognoscendum
et considerandum peccati grauitatem: pro-
pheta Hieremias capit. scdo hortatur: di-
zens Scito et vide quia malum et amarum
est reliquisse te dominum deum tuum. Et
hoc potest poni pro themate duz de hoc p-
se predicatur Ut autem agnoscere valea-
mus grauitatem peccati mortalis: et per co-
sequens magis studeamus cauere a pecca-
to: ostendemus ex nouem considerationibz
ex quibus probatur q peccatum mortale e-
ineffabiliter grauissimum Et iste considera-

tionem possunt distinguere in tres ternarios.

Primo ex diuina offensione. Et hoc

Primo ratione iuridica.

Secdo ratione theologica.

Tertio ratione philosophica.

Primo em fm iura et leges tanto graui-
or iudicat offensa quanto psona que offen-
ditur est dignior in excellencia. Insti. de in-
iurijs. s. atrox. Et extra de sen. excō. c. Lu-
illozum. s. Nos autem. Unde grauius est
alapam dare in faciem iudicis qz rustici. et
regis qz minoris iudicis. et sic de alijs. Sed
quia per peccatum offenditur ipe deus in-
finite maiestatis super omnes reges. ergo
peccatum est infinite grauitatis. Secun-
do ex ratione theologica. quia pro regula
comuni tenetur illd Augustini libro de li-
bero arbitrio. Q. scz peccatus est bono in-
comutabili sperto bono comutabili adhe-
rere. Quanto ergo quis spernit maius bo-
num pro malo violari: tanto grauius offer-
dit. Sed quia deus est summe bonitatis
quem peccator spernit pro vilissimo malo
id est pro peccati delectatione. ergo facit deo
infinite grauitatis contumeliam. Sicut si
quis diceret maximo regi. ego super te no-
darem fabam vel vnu sterco. Vel si sp-
sa regis summi sperto rege adhereret vni
vilissimo ribaldo cum illo fornicado. sic fa-
cit anima que peccando spernit deum et di-
abolo iugitur. Tertio ex ratione philoso-
phica. quia iuxta P h m primo Metaph.
Quanto aliquid est melius: tanto illud p-
dere est peius. Unde et in Topicis regu-
la est. Cuius habitus melior: eius priua-
tio est peior. Unde naturaliter pro capitis
protectione exponit se manus et alia mem-
bra. Item pupilla pro oculo se ponit clau-
dendo: vt patet in hastiludentibus quan-
do aspicit alterius hastam directam sibi
quali in oculum zc. Sed quonia deus est
summe bonitatis. ergo ipsum amittere per
peccatum est grauissimu. Secundo ex in-
iuriatione ostendit grauitas peccati. Nam
per peccatum summa iniuria fit deo et san-
cte trinitati Primo qz deo patri qui nos
creauit reuerentiam abnegamus: et fidem
in baptismo promissam frangendo: diabo-
lo nosipos sacrificamus. et sic contra deli-

um diabolum preponimus. Unde Orige-
nes in Glo. Num. xxv. Per omnia inquit
peccata que committimus demonibus cultu-
ram exhibemus et tot demonijs consecra-
mur quot peccata committimus. Hec ille.
Ergo homo time. Secundo quia dei
filio christo tantam iniuriam facimus. q
omne eius laborem quo exudauit pro no-
bis triginta et sex annis et a passione et mor-
tem ac sanguinem cotemimus et frustra-
mus. Et insuper pro tantis beneficijs in-
grati ipm crucifigimus Heb. vi. Rursum
crucifigentes in semetipsis zc. Augustinus
Per quodlibet peccatum mortale quod co-
mittimus qm in nobis est christum cru-
cifigimus. hoc est tantam iniuriam facim-
us christo acsi crucifigeremus. Tertio quia
spiritus sanctum de corde expellimus pecca-
do. Et hoc est tanta iniuria acsi regem ali-
quem de sua domo opprobriose expelleres.
vel de regno. Nam vt Gregorius ait. Per
peccatum spiritus sanctus a suo hospicio detur-
batur. Et Item exemplum potest ad-
hec premissa applicari quod narratur in ge-
stis Romanorum capitulo. xlv. Videlicet
q rex quidam mortuus reliquit filios quat-
tuor. qui contendebant super regno quis
sex eorum deberet accipere regnum. Cuius
consilium collegissent barones de hoc que
eligerent vnus sapiens consiliarius dixit. q
corpus mortuum patris illorum ligaretur
ad arborem et filij isti deberent sagittare il-
lud vt proficeretur qui pius cordi possit sa-
gittando vulnerare. et hoc consilium statue-
runt. vt sic fetarent illos regis filios. Tunc
primus sagitta percussit manum regis. Et
secundus os. Tertius pectus. Quartus di-
xit flendo. Absit a me vt corpori patris mei
talem inferam contumeliam. Unde poti-
us volo omnia amittere qz patrem vulne-
rare. Sic q barones itra semetipos mutuo
dixerunt. Quomodo digni reputantur re-
gno qui patri non parcent proprio. Quo-
modo enim parcent subditis si crudelita-
tem exercuerunt in corpore patris et sic ele-
gerunt illum quartum in regem qui noluit
patrem inhonorare. Spiritualiter. Rex no-
ster christus est cuius corpus mortuum in
arbore crucis fuit suspensum. Christiani p
baptismum regenerati sunt filij illius Re-

gis. sed mali quidam vulnerant christum
deum in manibus eius precepta opere no
implendo. Alij in ore eius verba peruerren-
do in heresim. Alij in pectore iuxta cor eius
charitatem contemnendo per peccatum mor-
tale et per ipententias. Ergo omnes re-
pelluntur a regno dei sed soli reuerentes
eliguntur. Tertio peccati grauitas offen-
ditur ex satisfactione. quia vt probat Ansel-
mus primo libro Cur deus homo. Tanta
est grauitas peccati q pro vnico solo mor-
tali totus mundus non posset satisfacere si
meritum christi dei non adesset. Et patet
quia pro vno peccato superbie quo angeli
corruerunt nullus potest satisfacere nec oēs
angeli vel pure creature. Item pro vno pec-
cato hominis nulla pura creatura potuit
satisfacere sed oportuit ipsum dominum in-
carnari ad satisfaciendum. **F** Quar-
to ostenditur ex preponderatione. Quia pec-
cati grauitas preponderatur super omnia
mala mundi. Primo pre totius mundi ad-
missione quia potius est eligendum vt to-
tum mundum perire sinas qz cum vno pec-
cato totum lucrare. Juxta illud christi
dicunt Matth. xv. Quid prodest homi-
ni si vniuersum mundum lucretur anime ves-
tro sue detrimenti patiatur. Secundo pre
ponderat pre omni morte. quia vt Aug-
dicit sup Joannē. Melius est deo dilato
mori qz ipso offenso viuere. Cui et phos. st.
Eth. dicit. Melius est mori qz facere con-
tra bonum virtutis. Tertio pponderatur
etiā sup pena geheme. Unde Ansel. lib. i.
multitudinē dicit. Sic hinc peti pulchrum d
illie cernerē inferni horrore et necessario vni-
corū imergi habere prius me in inferni de-
mergere qz peccati admittere. Hec ille. **O** q
peccator age pnia muge peccati. Quinto
ex obligatione. qz p solo vnico peccato mor-
tali obligatur homo ad eternā damnatio-
ne si sine pnia in illo decesserit Jaco. ij. Qui
cūqz totā legē seruauerit offendat autem in
vno factus est oim reus. Hoc exponit de
pen. dist. v. ca. Fratres. **Q** ex vno peccato
fit homo omniū reus. non quo ad mensu-
ram penarum. quia qui in vno tantum pec-
cauit minus punitur qz ille qui peccauit in
pluribus. Sed quo ad damnationem. qz
pro vnico eternaliter damnatur.

Sexto ex nocua lesione quia peccatum nocet in omnibus et sup omnia tam in anima q̄ in corpore. nam primo animam occidit. Sap. xvj. Homo per maliciā occidit animam suā. Itē scdo corpus totum destruit quia per peccatū introiuit mors in orbem terraz. Beñ. ij. Dic mihi o homo quid deuorat peccatū et comedit nisi animum et corpus. vide sepulchra vide ossa mortuorum qd̄ in illis deuorant. oculos: nasum: labia et omnia membra et ossa. vtiq; hoc fecit peccatū. Item vnde est q̄ multas miseras in hoc mundo patimur et insup dolorosas infirmitates et mortem et. nisi ex peccato. Ergo maledictū peccatū vniū nūq; foras.

Septimū ex damnificatione. nam peccatū damnificat homines infinitis bonis ex omni parte ergo et. Primo quo ad p̄terita baptismi merita et omnium bonorum operū que fecit homo a pueritia. omnia enī mortificat peccatū. Scdo q̄ ad eterna merita incarnationis christi et passionis et beate Marie et oim̄ beatorū a quib; spoliat peccatum. Tertio quo ad p̄sentia scz gratiam dei et participationē meritorū totius ecclesie. iuxta illud Ps. Particeps ego sum oim̄ timentium te et. Omnia enim tollit peccatum. Quarto quo ad futura sine fine p̄mia celestis glorie maxime quibus p̄iurāt peccatum. Ps. xvj. Tollat impius ne vi. gloriam. Preterea damnificat etiam animas existeres in purgatorio quia oīone propria vel suffragio facto in peccato non iuuant. Item dānificat etiaz angelos et beatos qz gaudium haberent sup penitente Luc. xv. qd̄ non habent super peccatore obstinato.

Octauo ex infinita torzione. qz cuilibet peccato mortali infinita tormenta debentur in inferno hec est p̄petua qz nunq; finē habebunt. Esa. ultimo. Vermis eoz non moriet et ignis eoz non extinguet. Ergo peccator vide q̄ graue est peccatū cui debet pena a parte post infinita. Nono ex creatione hoc est odiosa maledictione. nam peccatum odit et maledicit non soluz deus sed omnis creatura et tam in vita q̄ in morte et post mortem. ergo et. Vnde Eccl. xij. Ne vobis viri impij qui dereliquistis legē altissimi. et si nati fueritis in maledictione nascemini. et si mortui fueritis in maledicti-

one erit pars vestra.

Pro exemplo ergo finali ex scriptura p̄sequendo aduertendum q̄ peccator qui nō vult penitere multipliciter maledictus est et omnibus odiosus. Primo a deo patre Esa. lxx. pctō: centum annorūz maledictus erit scz a deo. Secundo a dei filio qui ch̄zo dicit in iudicio. Item maledicti in ignem eternū. Matth. xxv. Maledicti p̄teriti t̄pis est ad significandū q̄ ante iudiciū etiā id est p̄senti sunt in maledictione. Tertio a spiritu sancto Sap. iij. Sapientiam et disciplināz qui abiecerunt maledicta creatura eozum.

Quarto peccatores maledicti sunt a beata virgine et ab omnibus beatis apostolis martyribus et sanctis et ab omnibus angelis celestibus. Vnde Ps. in p̄sona omnium beatorū pronuncians dicit. Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Quinto ab omnibus creaturis: quia dicente Augustino. Offenso creatore offenditur omnis creatura. Vnde Sap. v. ca. Armabit creaturam ad vltionem inimicorūz et pugnat bit pro eo orbister. contra insensatos. Ergo tu peccator si bene aduerteres animo celum terra et etiam vestimenta tua. imo et panis quem comedis quasi damant contra te di. Maledicite peccator. Cur vteris nobis pro tua voluntate cum nostro creatori sis inimicus. Sexto peccatores impenitentes odiant et maledicunt etiam se ipsos et propriam animā. Vnde Psalmista. Qui diligit iniquitatem odit animam suā. et precipue in inferno maledicent se ipsos tanq; demoniaci ira pleni. vt accipitur ex glo. super Ezech. xxxij. Et reuelatum esse quibusdam legitur. Nam et sanctus Vincētius in spiritu intellexit q̄ homines superbi ex ira odient. et maledicent. se ascendebant in altum et inde se precipitabant in profundum inferni. Item auari se viuos sepeliebant in terram maledicent. Item luxuriosi se ignem sulphureum proiciebant. Grauidi cor proprium transfigebant. Bulosi bulos et venenosa comedebant. Inuidi oculos proprios et cor cultris transfigebant. Adiossi autem se morti in frigore tradebant. Sic singuli ex odio maledicendo vident. Vt inam mori possent: Et mihi maledicere quia in supbia mea maledicta erer-

maliter crucior: sic dicit avarus. et sic de alijs quilibet de suo vicio se maledicendo in inferno. Ergo superbis. De avaris. De luxuriosis. et sic de alijs singulis. Itaq; o charissimi audite nunc consilium meū et liberate animas vestras a tanto periculo peccati. Couertimini et agite penitentiā. intueimini christum pro vobis passum et facite amore ipsius fructus penitentie de peccatis: ne in eozum grauitate peccatis. Rogemus ergo christum et.

Dñica eadē Sermo. iij. scz de laude dei et gratiarū actione.

Gressus est

ca magna voce magnificans deum: et cecidit in faciem angelis pedes eius gratias agens. Lu. xvij. et in euangelio hodierno. Christus dñs voluit ingratos suis beneficijs redarguere: et gratias agenti salutem p̄fectam dare: ad docendum nos: quia in iudicio christi merito damnandi sumus si christi beneficio ingrati fuerimus. Vñ cum mundasset decem leprosos et solus ex illis vnus redisset gratias agens: alios nouē redarguit tanq; ingratos di. Nonne decem mundati sunt: et nouem vbi sunt: Per hos aut significabatur gens iudaica pro ingratitude beneficiorū repellēda. Iste aut vnus q̄ rediit ad gratias agendūz comēdat a ch̄zo: lz fuerit samaritanus: quo significabat q̄ gentes ad ch̄m conuerterent et saluarent in fide. De istis patet in euangelio. Itaq; ex quo in h euangelio ingratitude redarguitur a christo: et in exemplum p̄ponitur in samaritano gratiarū actio et dei laudatio. Idcirco de hoc tria mysteria declarabimus in hoc sermone.

- Primū dicitur incitationis.
- Scdm dicit qualificationis.
- Tertium dicit fructificationis.

Circa primū de incita-

tionē scilicet ad laudandū deum et gratias agendū eidem. **S**acrdū q̄ plurima sunt q̄ nos incitant et etiā obligant ad laudandū deum et gratias agendū: eoz plū-

rima et maxima nobis cōtulit et confort beneficia. Et aut breuius beneficia dei p̄sequimur aliqua et eius dona: tāgamus tones septem. Nam

- Primo incitat anime et corpis creatio
- Scdo beneficiorū largitio.
- Tertio conseruationis dignatio.
- Quarto diuina incarnatio et redēptio
- Quinto exemplorū consideratio.
- Sexto fructū acquisitione.
- Septimo ingratitude cōdemnatio.

Primo inquā ad laudandū deum et gr̄as agendū incitat anime. s. nostre et corpis creatio. Nam quare factus est homo: nōq; ne vt viuat s̄m carne sicut bruta animalia: aut vt hec mundana et caduca sectetur: aut vt diabolo seruiat in varijs peccatis et. Certe non. Sed o homo audi. Vḡm sententiā. ij. libro. dist. j. cum Augustino dicentē. Si querit ad quid creata sit rationalis creatura. Respondet. Ad laudandū deum: ad seruandū eum: et ad fruendū eo. Hec ibi. Et hoc ostenditur ex pluribus signis. Primo quia deus dedit nobis animam rationalem ad imaginem suam: vt sit capax dei p̄ cognitionem et amorem: et sic laudet deum. Secundo quia dedit corpus erectum versus celum vbi est laus iugis dei. Tertio quia inter omnia animalia soli homini dedit deus loquelam intelligibilem. Vnde qui deum non laudat reputatur similis muto animali. Augustinus libro confes. dicit. Ne tacentibus de te domine: quibus am loquaces muti sunt. Hec ille. Quarto quia vt quidam physici dicunt: deus in corpore humano tot dedit ossa simul et nervos corporis numerando in vnum. s. quot sūt dies in anno. et hoc ideo: vt nulla dies transeat annuatim in qua homo non laudet deum. Ps. Benedicam dominū in omni tempore: semp laus eius in ore meo. Et iterum dicit. Omnia ossa mea dicent: domine quis similis tui. De hoc. s. numero ossium humanorū datus scripti sermone. j. p. dñica. xvij. Quinto quia in corpore hominis depinxit deus q̄ homo debet deum laudare. Nam in facie linea nasus cum linea protracta ad genas: est figura s̄e. H. oculus est figura s̄e. Supercilium quasi titellum. et sic significat homo.

auris sinistra quasi D littera formata est. Dextra autem quasi E. Linea sub naso quae si J. Et sic resultat hec dictio Dei. Infra hec est lingua ad loquendum et laudandum. Et sic habetur depictus: Homo dei lauda deum. Ergo homo lauda deum quia ad hoc es creatus. Et pro singulis membris deo gratias agere nullo contra deum offendendo. Unde Bernardus libro de diligendo deo dicit. Ratio videt et iusticia naturalis totum se tradere illi scilicet deo a quo se totum habet. R

Secundo incitat ad laudandum deum et gratias agendum beneficiorum largitio. Nam ut Gregorius dicit Homel. de consensu. Quanto crescunt dona: tanto etiam rationes crescunt donorum. Sed dei dona et beneficia nobis collata sunt maxima. Primo quia magna nobis a deo largita. quoniam omnia bona que habemus non nisi a deo habemus. j. ad Corinthios. iij. Quid habes quod non accepisti: quasi nihil. Unde a deo habemus animam: corpus: victum: amictum: et omnia bona. Si ergo laudas regem pro donis huiusmodi et gratias ageres alicui qui daret oculum aut manum tibi non habenti: et quod duntaxat membrum: aut divitias: et huiusmodi. multo magis deo. Secundo quia multa. Psalmista. Omnia subiecisti sub pedibus eius. id est hominis: oves et boues uniuersas insuper et pecora campi etc. Et non solum ista inferiora: sed etiam celestia ut angelos dedit nobis deus in ministerium salutis. Hebr. j. Omnes sunt administrationes spiritus etc. Item omnes beatorum matrem suam et humanitatem christi deus dedit nobis ad intercedendum pro nobis. j. Joannis. ij. Advocatum habemus apud patrem Jesum. Propterea dedit deus seipsum nobis ad fruendum: ut dicitur in scdo Sententiarum distinc. j. Tertio quia beneficia dei sunt continua. Nam licet deus sciat hominem suis beneficiis et donis usurum in sui contumeliam: tamen non cessat bene facere. Propterea Gregorius Dignum est inquit deo semper gratias agere quia deus nunquam cessat nobis bene facere. Ergo homo lauda deum.

Tertio conseruationis dignatio siue misericordia. Deus nos conseruat in esse naturali et quotidie sustentat. Ad quod primo tu homo considera quotiens demerueris per peccatum ut etiam si leges membra iuste amitteres: puta manum vel oculum: aut iuste mori deberes. Nam pro adulterio si iusticiam legis deberes decapitari: pro furto suspendi: pro sodomia comburi etc. quotiens aliquid tale fecisti: totiens coram deo mortem demerueris. et tamen misericors deus te non occidit: sed peccata remittit per penitentiam. ergo debemus ei gratias agere etc. sicut ageremus ei qui nos eriperet a suspendio et morte. Quia ut wilhel. in summa virtutum dicit Peccator indignus est vita qui ingratus est auctori vite. Juxta illud Job. xxx. Qui ipsa vita putabantur indigni etc. Item Secundo considera quoniam quotiens in peccatis stare voluisti: nil boni meruisti. imo ut Augustinus dicit Peccator non est dignus etiam pane quo veletur. Insuper quia iniuriis dei fuisse demerueris ut nec ad horam te aer foueret vel terra sustentaret: sed statim se aperiret ut demergereris in infernum. Quia ut Magister in scdo dist. xij. dicit. Peccatum mortale est quod obligat ad gehennam et mortem eternam. Et tamen deus non statim perdit te post peccatum: nec cessat tibi necessaria ministrare: victum scilicet et amictum: et sic de alijs. Quare facit hec utique non ut peccata peccatis addas: sed ut misericordiam dei recognosceres: et penitentiam agendo deum laudares et gratias ageres. Unde Esaias tricesimo caplo. Propterea expectat nos dominus ut misericordetur nobis. et ideo exaltabitur id est laudabitur.

Quarto incitat nos ad laudandum deum et gratias agendum diuina incarnatio et redemptionis nostre beneficium. in quo summam amorem ostendit et gratiam summam exhibuit: ut dicit Augustinus. Unde super omnia alia beneficia tenemur de hoc re gratias: ut etiam dicit Ambrosius libro de virginibus. Hinc etiam dicit Bernardus libro de diligendo deo. Fides profecto tanto plus indiat nobi christum amantem

dum quanto intelligo ipsum magnum deum seipsum mihi dedisse. Numquam quia christus totum quod erat nature hominis scilicet animam et corpus ac sanguinem assumpsit et totus pro nobis in morte exposuit. Ideo quilibet hominem totum in sui laudem vendicauit et obligauit. Nam debes considerare homo quia christus anima sua exposita pro te redemit a diabolo animam tuam ut ipsi deseruiat. Item totum caput suum sanctissimum spiritus confodit. exposuit ut ad cerebri perforationem siue Bernardus. et sic totum tuum caput et quicquid in eo est intelligentie memorie cogitationis et sic de alijs sibi merito vendicauit. oculos suos dedit ad lachrymas amarissimas et mortem pro tuis oculis. aures ad blasphemias audiendas. nares ad fetores sustinendos in sputis iudeorum. faciem ad alapizandum collum ad colaphizandum. humeros ad crucem portandum. os et guttur ad acetum et felle potandum. manus et pedes ad perforandum. Totum corpus ad vulnerandum et dolores sustinendum. Et sic se toto exposito pro te emit te totum ut nihil in te sit etiam in minimo membro quod deseruiat diabolo sed totaliter sis dedicatus ad laudem dei. Ideo Bernardus dicit. Christus totam vitam suam pro nobis exposuit. ideo merito totam vitam nostram sibi vendicauit. Et iterum subdit. Dignus plane est mori qui tibi bone iesu recusat vivere. Hec Bernardus. Propterea et apostolus in eorum Corinthi. vj. hortatur dicens. Empti estis precio magno glorificate ergo et portate deum in corde vestro. Ergo homo hec cogita.

Quinto incitat nos ad laudandum deum et gratias agendum exemplorum consideratio. In omni enim creatura habemus exemplum. Primo in superioribus hoc est in angelis qui non cessant laudare deum dei. Sanctus Sanctus Sanctus Apocal. iij. Secundo in alijs omnibus creaturis Daniel. iij. Benedicite omnia opera domini domino laudate et superalta. etc. In hoc quippe benedicunt dominum qui obediunt deo tenendo naturalem cursum et motum a deo inditum. Sed heu peccatores et demones non laudant deum sed ingrati contrariantur ei

Contra quod Gregorius dicit. Mirum est quod homo deum non semper laudat cum omnis creatura ad deum laudandum semper inuitat. Hec ille. Preterea tertio exemplum gratitudinis habemus etiam in brutis. Nam Cassiodorus dicit de Elephantibus quod cum arbori in cense se appodauerit et fracta arbor cecciderit: per se surgere nequit qui autem eum subleuauerit memor beneficii huius quod gressum recepit ab illo: ad illius hominis arbitrium gressus mouet ipsius voluntate cibos capit. promiscua tenet. quia se illius cura vivere intelligit. Item videmus in equis bobus et cambus quod recognoscunt eos scilicet qui eis alimenta dant et obediunt eis etc. Item in Ursis patrum. Quidam sanctus pater dicit quod in omni creatura inueniret materiam laudandi deum. Requisitus a quodam de bufone viso. Respondit. Cum videro bufonem laudo et gratias ago quod non fecit me talem scilicet despectum etc. Item de leonibus legitur in vita sancti Zacharii quod cum quidam Leena haberet speluncam prope celulam sancti ipsius. Una die canulos suos exccatos portauit ad pedes eius. Intellexit vir dei quod Leena rogaret pro illuminati one canulorum. orauit ergo pro eis et illuminati sunt. Illi ergo non ingrati sequebantur sanctum et pelles omnium animalium cum pilis que cum matre Leena venabantur quasi pro mercede ante ostium celle sancti deportabant. Quod gratias ergo deberet esse multo magis homo ipsi deo cuius misericordia subleuatur a morte culpe: viuit vita nature et gratie. alitur et illuminatur in anima et corpore. Hec sufficant.

Sexto fructuum adquisitio. Sed de hoc articulo tertio huius sermonis agemus specialius.

Septimo ingratitude condennatio. Nam scribitur. xij. questi. ij. caplo. vij. Dicitur. ex consilio Hispanensi scilicet quod ingrati actio tam Canonum quam Legum auctoritate iuste damnatur a deo quod etiam concessa libertas: si ueritate iuste reuocatur. Propterea damnatur siue culpa etiam lege publica: quia ut Seneca li. de beneficijs dicitur. turpissimum genus vici est gratia beneficijs non re-

are sed obliuisci. Idem Seneca dicit in Proverbijs questum fuisse a pho Simo nide, quid esset in mundo quod facilius se- nesceret. Respondit qd beneficiu. quia apd ingratos statim senescunt z obliuiscuntur. Insuper damnatur lege theologica ipsa ingratitude adeo qvt Bern. sup Can. ser- mone liij. dicit. Perit ome qd donat ingra- to. Quia ingratitude inimica est anime. et inauitio meritoꝝ: virtutum dispersio: bene- ficioꝝ perditio: ventus vrens. sicans su- bi fontem pietatis. rorent misericordie dei fluentia gratiaru. Hec ille. Idem Eleme- nta dei ingratias negat qd postulant qz ran- to grauius de ingratitude danabunt qn- to magis accumulatis beneficijs ingratu ex- titisse pbabunt. Hec ille. Ergo christia- na anima recole dei beneficia. et esto grata presertim de christi sanguine. Nam pensa- re debes quod Bern. dicit. Gemisti inqt si ingratus fuero qz requirer super me san- guis ille iustus qui effusus est p me in ter- ra. O itaqz peccator time peccare. R

Circa scdm principale

de qualitate gratitudinis Notandū q vt Bern. sup can. ser. xij. z doc. tractat. Non ois (inqt) gratiactio z laus accepta est deo. sed vt fiat accepta debet habere istas con- ditiones subsequeutes. Primo puritates. scz ab omni pcto: quia Eccl. xv. No est spe- ciosa laus in ore peccatoris. ideoqz quando homo accedit ad ecclesiam z ad laudes dei in officio vel missam audien. zc. debet pri- us contritionem formare de peccatis.

Secundo assiduitatem. i. Thef. v. Gra- tias agite deo siue intermissione. glo. id est omnibz horis ad hoc aptis. vnde z omnes horas canonicas terminam⁹ dicēdo Deo grās. similiter z missas. in signū q omnia opera nostra in gratiaru actione debēt fini- ri. z sic ptz. Tertio pluralitate. vt scz lau- demus deū z gratias agamus in omnibz non solum prosperis sed etiam aduersis et pro singulis. Eph. v. Gratias agētes deo semper pro omnibus. Nam christianus h debet cogitare q omnia etiam aduersa et quecuqz sunt in hoc mundo ex dei volun- tate procedunt vt dicit Aug. z patet p ma- gistrum in primo. ideo debemus in omni-

bus deū laudare etiam in aduersis puta in firmitate z hmoi z nō murmurare contra deū qz deus semp facit p meliori. licz nos nesciamus. Exēpli narrat seruis Vnccē. de Galen. qz quidā deuotus in suis aduer- sitatibz sp referebat deo grās dicēs Totuz est z fit p meliori. vxor eius impatiēs indū gnabat. cūqz semel deuotione motus vely- let ire ad matutinas cecidit z fregit sibi ni- biam. z dixit. totuz pro meliori. vxor cepit eū rep hēdere. z ecce mae facto inortuit q in- imici eius ad portā obseruauerāt eū vt ere- untem occidissent. z sic pater. Nam z Job aduersitas tribulationis pro meliori fuit. quia meritum adquisiuit z duplum in bon- is temporalibz. Sic z Tob. Et plura q ad hec possent adduci p isto articulo per- transeo p breuitate. hoc solum dicam cum Bern. sup Can. loquēte. Disce o homo in referēdo gratias nō esse tardus aut segnis disce ad singula dona z etiam aduersa gra- tias agere vt nulla gratiaru actione frustrē- tur. non grandia. nō mediocria. nō pusilla. Hec Bern. z sufficiāt. O

Circa tertiu de fructu

ficatione. Nota q vt Aug. lib. cōfess. dicit. Vere inquit felix esset qui diuie laudi sem- per insistere posset. Nam multa bona con- sequitur homo ex laudando deum. Pri- mu dicitur angelozum associatio z congra- tulatio. Unde Bern. Osi videre possem⁹ oculis quō pueniūt principes. i. angeli con- iuncti psallentibz discunt inter sponsam id est christū z sponsam. i. aiām offerūt vo- ta. referūt dona. Hec ille. Scdm dicit brōz pdelectatio. vñ glo. sup Ps. cxxiij. dicit. Laus diuina est beatoruz relectio vt nulla videat ei similis delectatio. hec glo.

Tertium dicitur celestis vite representa- tio. Bern. super Can. sermōe. xl. Nihil ita proprie in terris representat statum cele- stis habitationis. sicut alacritas laudantiū deum. Hec ille. ergo hoc est signum salu- tis. Quartuz dicitur donoz dei ditatio z multiplicatio. Unde glo. sup Ps. lxxij. Iste sūt diuitie pauperis videre creata z in- de laudare creatorem zc. Item Bernar. super Cant. Oportet hominem gratio- sum esse quia libenter dona multiplican-

tur si priora bene grata videntur. Ad lo- cum enim vnde exeunt flumina gratiaru re- uertunt zc. Deniqz Hugo de area Noeli. j. dicit. Sicut deus grat. sua dona prestat ita z ingratias ea etiaz que prestatit sepe sub- trahit zc. Quinto dicitur exercitatio be- nitudinis z operis assuesfactio z inchoatio quia in celesti beatitudine ad nil aliud va- cabimus nisi ad deuz laudandum z debe- neficijs eius gratias agendum. Ideo nūc debemus assuescere quo nos in perpetuis oportet viuere. sicut transiri ad curiam re- gis addiscunt domi conditiones z moduz curie. Unde Cassiodo. super Psal. xlvj. di- cit. Ipa laus dei erit retributio nostra que nunc est exercitatio. Quid autem felicius q nunc exercere quod te speras in futura beatitudine posse peragere. Hec ille. Un- de discamus nunc in terris que factum su- mus perpetuo in celis. Sextum dicitur fructificationis viuue consolatio. Bernard. su- per Cant. sermo. xl. Cupio vos omnes fieri illius sacre vnctionis scz dulcissime par- ticipes in qua dei beneficia cum lenia et gratiaru actione sancta recolit deuotio que bona est ad releuandos labores presentis miserie zc. Septimum dicitur in mor- te letificatio pro celesti premio. Exempluz legitur ex Dialogo Grego. in Speculo ex- emplorum Exem. lxxj. qz quidam Frater Verulus nomine deuotus z bonus fuit adeo intentus psalmodie laudis diuine vt nunqz cessaret nisi cum corpus reficere ci- bo vel sopore deberet. is in visione noctur- na vidit q ex albis floribus corona de ce- lo in caput illius descendebat. qui mox in- firmatus cum magna securitate animi at- qz hilaritate defunctus est. Ad cuius se- pulchrum factum est qz fragrantie suauit- as post annos quattuordecim emanabat ac si illuc florum omnium fuissent odora- menta cōgregata. Rogemus ergo chri- stum vt zc.

De eadem dominica Sermo. iij. nō est necessarius propter festa occurrentia z octa- uas zc.

Dominica. xliij. post Pentec. Sermo Primus. iuxta euangelii de curanda sol- litudine circa temporalia.

Emo potest

n duobz dominis seruire. Ver- ba sunt christi Jesu Matth. vj. z in euangelio hodierno qd

totum continet altissimaz doctrinam tam in principio qz in medio z fine. Nam in pu- cipio euangelij docet christus dominus q non possumus simul deo z mundo ac dila- bolo desernire sed oportet deum solum chi- gere si volumus saluare animas nostras zc. Item in medio ostendit per exempla- res rationes efficaces q non simus nimis solliciti de temporalibus sed in deo confi- damus. Deniqz in fine ostendit concluden- do q in actibus nostris semper pre omni- bus querere ea que sunt dei z nostre salu- tis d. Primum querite regnum dei z iusti- tiam eius zc. patz in euangelio. Tertius

In illo tempore dicit Jesus discipulis suis. Nemo potest duobus dominis serui- re. aut enim vnum odio habebit z alterum diliget. aut vnum sustinebit z alterum con- te mnet. Non potestis deo seruire z mamo- nerides dico vobis. ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis neqz corpus vestro quid induamini. nonne anima plus est qz escā z corpus plus qz vestimentum. Res- piciate volatilia celi que nō serunt neqz m- runt neqz congregant in horrea z pater ve- ster celestis pascit illa. nōne vos magis plu- ris estis illis. Quis autem vestrum cogi- tans potest adijcere ad staturam suam cub- bitum vnum. z de vestimento quid solliciti estis. Considerate lilia agri quomodo cre- scunt. non laborant neqz nent. Dico autēz vobis quoniam nec Salomon in omni glo- ria sua coopertus est sicut vnum ex istis. Si autem fenem agri qd hodie est z cras in dibanum mittitur deus sic vestit. qui ito magis vos modice fidei. Nolite ergo solli- citi esse dicentes. Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo opiemur. Hec enim omnia gentes inquirunt. scit enim pa- ter vester quoniam his omnibus indigetis Querite ergo primum regnum dei z iusti-

dam eius et hec omnia adijcientur vobis
Matth. vj. 2c. Itaq; ex hoc euangelio
tria mysteria notemus pro sermone fm q
de istis chris instruit in hoc euangelio.

Primo de exhibenda deo pura seruitute.

Secundo de euitanda terrena sollicitudine.

Tertio de exquirenda eterna salute. P

Circa primum de pura

seruitute deo exhibenda. quia dicit euange/
liu In illo tpe. s. anno. xxxj. etatis. et primo
predicationis christi. die ppe festum sancte
Gargarcte tunc dixit iesus discipulis suis.
Nemo potest duob; dominis seruire. Ly/
ra. hoc intelligendu est qm dñi sunt contrarij
et discordes. non aut quado sunt subalter/
natim positi qm vnus famulus militis ser
uit sepe militi domino suo et cum hoc etiaz
regi 2c. Intelligitur ergo de dñis contra/
rys sicut in pposito. Duo isti dñi sunt de/
us et diabolus. aut em vnus odio habebit scz
diabolum odicndo eius opera et suggestio
nes. hoc est peccata. et alterum diligit id est
deum implendo eius precepta. aut vnum
sustinebit id est diabolum. Aug⁹. Sustine
bit aut. non diligit quia diabolum nemo
diligit sed sua cupiditate implicatus patit
cum. velut si quis ancille aliene amore du/
ram patiatur seruitutem et nisi non amat il
lum cuius ancillam diligit. Sequitur. et al
terum contemnit scz deum. Glo. contemnit
id est non timet offendere. Nam vt Aug⁹.
dicit. Nulla creatura odit deum affectu nec
etiam diabolus odit deum inq̄stum deus
cum sit summe bonus. sed inq̄stum puni/
ens est odit. sicut latro iudicem odit non in
q̄stum homo sed inq̄stum vindex est. Sic
et peccator homo contemnit deum: licz nō
affectu tamen effectus: quia non timet offen
dere contra eius preceptum. Ex quo se/
quitur q peccator magis diligit diaboluz
q̄ deum: quia magis illi obedit (quod est
horribile dictu) Ex dictis concludit chris/
tus dicens. Non potestis deo seruire et mā
mone. Dāmōna lingua Syra nomen est
diuitiarum. vt dicit Hierony. et Lyra ad/
dit prout et glo. dicit q per māmonam etiā
intelligitur diabolus quia est nomen de/
monis qui tentat homines de cupiditate
diuitiarum. Hec Lyra. Sed circa hoc no

ta fm peccata capitalia q Lucifer qui fuit
caput superbie angelice ipse homines ten/
tat de superbia pre alijs sicut tētant Adā
et viciat. Item Alimodeus demon qui ten/
tauit viros Sare ipse tentat de luxuria.
Tobie. ij. Sathan de impatientia Job. j
Item Beelphegor de gula. Ps. Inicia/
ti sunt Beelphegor et comedierunt sacrifici/
cia mortuorum. Lyra id est animaluz car/
nes occisoruz in sacrificio idoli 2c. Hec san/
ctus Vincen. pro parte. Item Beelzebub
tentat de inuidia sicut tentauit et pharise/
os vt sibi ascriberent facta christi et inu/
dia Luc. xj. Et dicerent In Beelzebub
principe demoniorum egit demonia. Item
de acidia tentat Giehemorh. de quo Job
xl. dicitur q sub vimbria dormit id est dor/
mire facit in ocio et acidia. Sed de auari/
tia tentat Māmon vt patet in euangelio
isto. Q Juxta hec p̄dicta que
stiones occurrūt pertractande. Vna que
stio de Māmone speciali applicatione. Ex
quo enim peccator homo seruit diabolo in
quolibet peccato mortali Juxta illud di/
ctum Augustini. Peccator seruus est tot
demonum quot viciozum. Quare ergo do
minus Iesus in concludendo specialiter lo
quitur de auaricia. mirū est em q non dixit
generaliter. Non potestis deo seruire et di/
abolo vt generalē faceret huius syllogismi
conclusionem. nec dicit de alijs vicijs sed
solum de auaricia restringendo dicens. Nō
potestis deo seruire et māmonē. Responde
tur q tripliā ratione.

Prima ratio eradicationis.

Secda ratio detentionis.

Tertia ratio idolatrationis.

Prima ratio eradicationis quia vt scribitur.
i. Timothei. vj. ca. Radix omnium mal/
lorum est cupiditas quā quidā appetentes
errauerūt a fide. Vt ergo radicitus euellat
omnia alia vicia debuit christus tanq̄ bo/
nus hortulanus securim ad radicem euelli/
endam ponere. eradicata em radice totalit/
ter arbor mala exaditur. remanente autem
radice iterum exerescit. sic est de auaricia ex
qua exerescunt omnia vicia. vt patet profet/
quendo de septem vicijs mortalibus et de
calogi transgressionibus. Secūda ratio
detentionis. quia auaricia pre alijs vicijs

fortius et diutius ac periculosius homines
detinet in sui seruitute. quia vt Hierony.
dicit. Cum cetera vicia in homie senescant
et sic deficiāt: sola auaricia iuuenescit. s. etiā
in senibus. Tertia ratio idolatrationis
et per consequens sume iniurationis. Vñ
Ephes. v. Hoc autem scitote: intelligētes
q omnis fornicator aut imund⁹ aut auar⁹
quod est idolorum seruitus non habet her/
editatē in regno christi et dei. Hoc sermo/
ne. ij. Bern. R Alia questio est de di/
uitiarū phibitione Quō christus domin⁹
in hoc euangelio phibet christianis diuiti/
as? Respondet fm Hierony. et doc. q non
phibet christus diuitias habere vt pos/
sidere: sed phibet diuitijs seruire. vñ non
dicit Qui habet diuitias non potest deo
seruire. sed qui seruit diuitijs. Nam multi
sancti habentes diuitias perfecte seruerūt
deo: vt Abraā: David: et sancti reges chri/
stiani. quomā prout Ambrosi⁹ super Luc.
dicit. Diuitie sicut impedimēta sunt repro
bis: ita probis sunt adiumenta virtutis
Vnde habere diuitias non est malum: si
possides eas vt dominus. sed si te facis ser
uum diuitiarum cum te deus fecerit domi
num: sic facis contra naturā et scripturam.
et ideo hoc peccatum est. Sed ex hoc ter
tia questio oritur de seruitutis hmoi agni/
tione Qualiter. s. agnoscat quis fore seru⁹
et non dñs diuitiarū? Respondet q hoc di/
iudicari pōt et agnosca signis p̄sertim trib;.
Primo ex signo custodiais. Nam seruus
habet custodire ille se dominū et sub pote/
state domini est. Sic qui ita custodit inu/
cte diuitias vt nolit tangere vel distribuē
do pro salute propria ledere in aliquo: ta/
lis est seruus diuitiarum et sub potestate il/
larum cōstitutus. quia vt Bern. dicit. Si
interroget auarus Nonne bonum est dare
diuitias pituras et recipere regnum eternū
Respondet q sic. Et si querat Quare er
go hoc nō facis? Dicit: quia nō possum vt
dammum diuitiarū patiar. Talis ergo ser/
uus est: non dominus diuitiarum. quia nō
habet potestatem in eis. Secundo ex si/
gno obedientiis. Seruus enim habet obe/
dire domino: non econuerso. Sic auarus
magis obedit diuitijs: etiam per fraudes
et vsuras lucrando q̄ obediat deo. Et di/
cit illud Eccl. x. Pecunie obediunt omnia
Vnde glosa sup hoc loco euangelij dicit.
Seruire pecunie est deum negare. Ter
tio ex signo reputationis. quia seruus do/
minum suum seipso chariorē reputat et ex/
ponit se laboribus et periculis pro domo
Sic qui reputat seipso diuitias chariores
exponendo laboribus et periculis peccati
corpus et animam pro cumulādis diuitijs
seruus est illarum. Et tales qui sic serui/
unt māmonē non possunt simul deo serui/
re: quia in peccato sunt. V ergo auare rel/
cognosce te.

**Circa secundū de eui/
tanda terrena sollicitudine**

Aduertēdū q
chris dñs in hoc euangelio ostendit plurib;
rōnib; vt nō debeam⁹ habere nimā solli/
citudinē circa spalia de victu et amictu.
S Primā rationē ponit a maiorib; fm q
Hierony. dicit. Qui inquit maior a prestiter:
vniq; minorā prestabit. Sed de⁹ dedit ani
mam et corpus que maiora sunt etas et ve/
stimentis. nam etas nō posset viuificare nisi
si esset anima in corpore. et vestimenta nil
valent sine naturali calore. ergo dabit ista
minora. Sed heu luxuriosi plus curant d
ornatu et mūdicia vestium et de etas q̄ de
anima et corpore mundandis a sordib; luxu
rie. Secūda rationē ponit chris⁹ a mi
norib; di. Respicite volatilia celi 2c. Ebr. yf.
quia volatilia et omnia animalia facta sunt
propter hominē. ergo homo p̄cellit omnia
illa. Si ergo illa deus pascat sine corū sol/
licitudine: sequit q 2c. Et nota q nō di
cit: q non vadunt ad agros pro cibo que/
rendo: ad designandum q et nos debem⁹
victum et amictum querere: sed moderata
sollicitudine. Nam non phibet christus
sollicitudinem moderatā: sed supfluitatis.
Sed diceret Cur magis ponit chris⁹
exemplum de volatilibus q̄ de piscibus et
alijs animalibus? Respondet sanct⁹ Vin
centius: q ideo vt exp̄ssi⁹ doceat nos illoz
exemplo ad dei laudem premitendam la/
boribus nostris Nam aues circa auroram
cum surgunt primo cantant et laudant de/
um: quasi di. officium. Philomena a me/
dia nocte incipit macerari suum. et sic de
alijs. et postea volantes inueniunt gramini

Datum a deo etc. Tu ergo deum mane lauda et postea vola ad laborem: et sic dabit tibi deus necessaria. Tertia rationem ponit quasi a iure accessorii vel a consequenti. s. cum dicitur. Quis autem vestrum cogitans potest etc. Et de hoc nota quod iuris regula dicitur: quod cui conceditur principale: conceditur et accessorium: ut patet extra de officio et potestate iudicis delegati. c. Preterea. in glo. et. xvj. q. j. Si monachus Exemplum. Si Episcopus dat alicui beneficium canonicatus vel hmoi: dat et puentu hmoi cu illius. et qui dat agrum: et fructus eius. et qui dat oculum: dat et videre. Cum ergo deus dat incrementu corporis quod nos dare non possumus. ergo dabit et necessaria. s. regmentum. Sed dicitur. Ergo deus pascat volatilia et animalia sine illorum labore et sollicitudine: et membra etiam nostra facit incrementum non percipientibus nobis. Quare ergo non vult homines ita pascere absque omni labore et sollicitudine? Respondet secundum doctorem quod primo ut homo recognoscat se semper deo indigere: ut ipse sine quo nec victum nec incrementu sibi habere potest: et sic humiliter et non superbiat de se. sed gratias deo sperare agere studeat. Quanta mala presumemus per peccare nil de deo curantes si in nullo victu et hmoi indigeremus quasi omniagi libere discurreremus ubi cumque nobis placeret. Sed nunc cum penuria patimur: ad deum clamamus recurrentes per necessitate tanquam ad patrem dicitur. Pater noster qui es etc. Panem nostrum quotidie da. Unde in huius figura secundum quod Augustinus dicit de postquam creavit hominem statim prouidit ei de alimento in paradiso. et an in hoc humiliter obediret: preceptum dando tenuit esse. quem quod superbiuit et preceptum fregit humiliavit per huius vite miseria. Secundum ideo quia homini deus dedit arte et scientiam laborandi ac rationem ut victum sciat adquirere: quod non dedit alijs animalibus. Quod si esset aliquis homo qui nesciret nec posset victum et alimentum adquirere per rationem et labores: utique deus pasceret illum aliunde sicut volucres. et hoc videmus in fatuis hominibus quod deus sine cura eorum pascat per principes vel alios. Quarta rationem ponit exemplarem de floribus agri quod deus tepulcre vestit quod nec Salomone rex in omni gloria sua fuit tepulcre vestitus. Ratio. quia Salomone habuit vestes

alienas. lilia autem vel flores habent proprias. Ite ab arte. sed hec natura que prececlit arte et plus valet delectare animam. sicut videmus quod picta facies imaginis quantumque pulcre non est aspicienti tadelectabilis et tamoues animam sicut est facies hominis naturalis. Item aurum verum in hoc cognoscitur ab artificiali vel sophistico quia plus delectat aspicientem. Unde concludit christus quod si ferum vel flores deus pulcre vestit. ergo et homines etc. Ultima rationem ponit ex adoptione dei cum dicit. Hec omnia gentes inquirunt. Hec est: pagani qui non habent fidem et spem de deo: nec credunt quod deus eorum vitam solus gubernet. Sicut enim pater vestit etc. q. d. Vos estis filij dei: ideo de ipso confidite. quod sicut pater prouidet filijs: sic deus vobis etc. Nam si queras a puero: quid comedes sero: respondet. Pater et mater scunt quid dabunt. Circa haec querit Qualibus in casibus cura et sollicitudo de temporalibus sit culpa mortalis et damnabilis: et per consequens confusio et emendatio a christianis: Ad quod secundum Thoma. ii. q. lv. alioque doctores colligendo Respondetur: quod plures sunt casus huiusmodi. Primus casus. Siquis temporalia non propter gloriam dei: sed tanquam finem propter se querere studeat. sicut heu multi fatue dicunt. Quid mihi de deo vel celesti gloria: habeam tamen modo bona ista terrena. Tales sunt sine vera charitate et sic damnant nisi peniteant. Secundus casus. Siquis tantam curam nimiam circa temporalia habeat quod propter ea salutem necessaria negligat: puta quia propter huiusmodi dimittit missam audire in festo: vel confiteri et communicare circa Pascha: vel contra preceptum dei facit furando: peccando. et sic de alijs. Tertius casus. Siquis omnino superflua sibi et suis exauaricie affectu congregare procurat. Matth. vj. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra etc. De hoc latius sermone subsequenti. ij. h. Quartus casus. Siquis laborando et faciendo ea que debet adhuc de deo diffidat: et sibi necessaria officere timeat. In predictis casibus cura et sollicitudo est damnabilis. quia ut Chrysostomus dicit. sollicitudo filia est cupiditatis et desperationis. Et etiam inducit ad multa vicia

ergo ad sortilegos consulendum contra primum preceptum. Item ad peccandum: ad sabba ta dei violandum per mercimoniam. Item ad furandum ad viuras ererentes. et sic de alijs. Ergo homo caue dicam cum Berno. Quod si li Adam genus auarum. quod vobis cum auro et argento. quod cure cum eis que nec vere diuinitate vestre sunt. qui est aurum nisi terra rubra. quod argentum nisi terra alba que non faciunt vos meliores in anima. Sed quod fecit ista preciosa nisi cupiditas huiusmodi denique quod vestra non sint prout et hoc quod auferre vobiscum in morte non potestis ea. Quia itaque quanta stulticia per eis perdere eterna.

Circa tertium mysterium de querenda salute super omnia christus dominus concludit dicit. Primum querite regnum dei et iustitiam eius. s. spiritualia bona. prout palius querite et hec omnia etc. Notandum quod christus dominus his verbis quattuor sanctissima dat documenta que totus mundus facit et perditatur. Primum est quod primo et non ultimo debeat querere regnum dei. et tamen homines mundi ultimo volunt querere. s. in senectute vel in hora mortis. Contra quos Hieronymus in testamento dicit. Qui dum sanus est et fortis in iuuentute non veretur deum offendere non merebitur in morte indulgentiam a deo percipere. Item Augustinus. Hac anaduerfione percutit peccatorum ut moriens obliuiscatur sui quod dum viuere obliuiscitur est dei. Hec ille etc. Secundum documentum quod super omnia temporalia deberemus querere regnum dei. et tamen homines plus curant de mundanis diuitijs et honoribus ac dominijs quam de querendo dei regno. Contra quos Beatus Gregorius omelia. xxv. dicit. Ille ad dei conuiuium non accedit qui plus terrena quam celestia diligit et vehemencius in carnalibus quam spiritualibus occupatur. Tertium quod regnum dei non habebimus nisi querendo iustitiam eius et tamen homo quilibet vellet esse beatus in regno dei sed opera iusticie eius non curat facere tota die fabricat sibi domum in inferno. sed peccata faciendo et vult habitare in celo. Contra quos Athanasius. Qui mala egerunt ibunt in ignem etc. Quartum quod querendo regnum dei et eius iustitiam adiacent omnia necessaria bona. tum quia habent deum in quo sunt omnia bona. tum quia deus non deficit talibus

dando necessaria sicut christus promissit. Sed dices. tamen videmus sepe multos etiam bonos pati penuriam. Respondetur secundum Augustinum quod in datione bonorum temporalium deus facit sicut bonus medicus qui infirmo multa subtrahit que ille appeteret quia scit ei nocua fore sed preedit ei laetitia que sunt proficia. sic deus quandoque penuriam bonis permittit quia illis proficit ad salutem et talibus dat id quod melius est. gratiam patientie et merita. Exemplum refert Celsarius quod quidam faber de laboribus manuum magnas elemosinas faciebat. quod quidam seruus heremita audiens congaudens ei bonitati cogitauit quod si diuor foret plura bona faceret vnde orauit deum ut daret illi plures diuitias. cui apparuit angelus dicens. Si ei diuitie affluant minus faciet. et seruis ille fidei iussorem promissit se per illo fabro in animam suam etc. Tunc faber ille mane surgens aurum et argentum in magna copia reperit et tota die de hoc cogitauit quid faceret. ac ab illo die cessauit ab elemosina. abijtque Rhomam et muneribus datis familiaribus Imperatoris obtinuit fieri senascaleus in curia imperatoris. tandem ille sanctus heremita rapitur in visionem ad iudicium ubi christus iudex ait Adducatur ille per quem amisi animam fabri et prout suspendat in patibulo. Is territus videt beatam Mariam et inuocauit et illa intercessit pro eo et liberauit eum etc. Angelus ergo eidem ait. Elige quod vis. aut faber ille maneat diues et damnetur aut depauperetur et saluetur. et ille rediit ad paupertatem ut euadat damnationem et sic factum est. Unde Paulus. Melius est modicum iusto seruire. pec. mul. Rogemur ergo christum. ut etc.

Dñica eadem Sermo. ij. de diuitijs non amandis utpote periculosis ac damnabilibus.

Qui potest seruire deo et mamone. Matth. vj. et euang. hodie seruo. Saluator noster charitatis similis docet nos ut soli deo seruiamus. et non mamone. s. diuitiarum diabolo quod diuitiarum seruitus impedit dei dilectionem. Nam ut

Greg. dicit. Tanto a supremo amore disti-
gitur quanto quis inferius delectatur. Si-
cut enim videmus. Candela ardens si ver-
sus terram deorsum nimis inclinatur pro-
tinus suffocatur p pinguedine et humidita-
tem. vt dicit Fontinus in descriptione vni-
uersi. sic anima ardens in dei charitate si in-
clinatur nimis versus terrena diligenda suf-
focatur ab ardore charitatis. Verito ergo
de hoc admonet nos christus in hoc euan-
gelio di. Non potestis deo seruire et mam-
one. id est auaricie etc. Unde iuxta euange-
lium de diuitijs tria mysteria notemus pro
sermone. Item p primo mysterio sine euan-
gelio per se predicando de auaricie detesta-
bilitate forma istis rationibus infra positis

Primum dicit seruitutis inuetas.

Secundum dicit affectionis malignitas

Tertium dicit damnationis periculositas. **A**

Circa primum de contra-

rietate seruitutis dei et auaricie questio oc-
currit. vnde est ista scz contrarietas inter ser-
uitium dei et seruitium mamone vt se simul
non compariant in eodem. Mirum em vi-
detur q deus no dignatur habere diuitis
seruitiu hominis seruiens: sicut cum deus
dedit diuitias. et cum magnis regibus mu-
di huius plus placeat habere magnos di-
uites sibi seruentes. Ad hec respondet fm
scripturas et doctores recolligendo plures
coperimus de hoc rationes.

Prima ro ex parte amoris.

Secunda accipit ex pte huius seruitutis.

Tertia ex pte iniquationis.

Quarta ex parte illaqueationis.

Prima ratio ex parte amoris accipitur. qz
deus non acceptat seruitia quecumqz nisi p-
cedant illa ex amore vero et sint in charitate
sed quando homo intantum amat diuiti-
as terrenas vt seruiat eis seipsum exponen-
do pro eis ad peccandum. hoc est contra cha-
ritatem. et talis non vere amat deum: quia
amare veraciter deum est seruire oia eius
precepta. Ioan. xiiij. Qui habet mandata
mea et seruat ea ille est q diligit me etc. Un-
de Aug. lib. lxxxij. questi. dicit. Vlenem cha-
ritatis est cupiditas. qm crescit charitas
tantum minuitur cupiditas. et qm crescit
cupiditas tantum decrecit charitas. Hec

ille. **B** Secunda ratio ex parte seruitu-
tutis quia seruire diuitijs est idolatrare. vt
dicit Apl's Eph. v. Qui Chryf. sup Joah
ne omelia. lxx. dicit. Auarus ratio peior idola-
tra est pre ceteris. quanto ipse non boues et
oues deo suo imolat sed animam ppriam
et corpus ei sacrificat ad perpetua damna-
tionem. vñ talis no pot simul seruire deo. qz
non deū colit idem p amoris ignem sacrifi-
cando animā et corpus. sed diuitias colit vt
dicitur est. Cultus autem dei et cultus ido-
latrie simul stare non possunt. ij. Cor. vj.
Que conuentio christi ad Belial. quali d-
nulla. Tertia ratio ex parte iniquatio-
nis. Cum em deus seruitia munda et san-
cta velit Luc. j. vt seruiamus illi in sanctita-
te et iusticia coram ipso omnibz diebus no-
stris. Item Ps. Ambulans in via immacu-
lata hic mihi ministrabat. vnde no vult ser-
uitia inquinata. sed qm diuitie turpissime
maculant et inquinant homines sibi serue-
tes. Primo in anima per elationem et terre-
norum continua cogitationem. quia vt dicit
Augustinus. Vermis diuitiarū superbia
est Idē. Vnusquisqz talis est qualia amat
Si terrā diligis terra es etc. si ergo diuiti-
as diligis aia tua est stercore terre macula-
ta. Item Maculant diuitie ora per men-
dacia falsa iuramenta. Item aures qz pl-
placet audire de terrenis merabz qz de ver-
bo dei. Item. Maculant manus pedes et
totum corpus qz plus faciunt laborare in
congregandis pecunijs qz in pnia. et sic totū
hominem maculant. **E** In huius sig-
num manifestū Aug. de trinitate inter
multa que ad oculū vident querit de auro
tam mundo et argēto tam clero et albo qua-
re faciunt lineas nigras et maculāt manus
computantū. Et vt dicit Aug. ratio suffi-
ciens non potest assignari nisi quia deo dat
signum p hoc q sunt macule animarū. vñ
et quando exurunt fetent in signum q sunt
ppius ad fetiduz infernū vbi est vt dicit Ps.
Ignis sulphur et spūs peccatorū ps calcis
coz. Quarta ratio ex parte illaqueatio-
nis. quia non vult deus vt quis sibi ser-
uiat in compedibus illaqueatus diaboli:
qm seruire deo regnare est vt dicit Grego.
Sed diuites tales sunt compediti in laque-
is diaboli iuxta illud. j. Timothei. vj. Qui

volunt diuites fieri incidunt in laqueū dia-
boli et in desideria multa que mergunt ho-
minem in iteritū. Ideo tanqz serui diabo-
li laqueis compediti non possunt deo ser-
uire. Nota q quando aliquis homo iudi-
catur ad patibulum mortis: tortor illi ligat
manus et deinde ligat collum. et dū puene-
rit ad scalam patibuli: tortor precedit eum
cum fune et de gradu in gradum ascende-
re compellit. eadem fune ligato ad patibu-
lum: descendit tortor et scalam subtrahit. et
sic ille homo suspensus remanet in patibu-
lo: cuius corpus postea aues lacerant. Sic
facit diabolus auarum illaqueando: pus
manus illius ligat ne faciat restitutionem
et elemosyne largitionē. postea collū ligat
per vincula cupiditatis supflue. et sic ascen-
dere eum p curat de diuitijs ad plures di-
uitias: de dignitate ad dignitate altiozem
quam anhelat. et ligans eum fune obstina-
tionis: subtrahit scalam vite p mortē: postea
demonēs animā: et carnes mordēt vermes
Ecce charissimi quāta miseria auaroz etc.

Circa secundum de af-

fectu maligno erga diuitias Questio oc-
currit vtilis. s. vtrum affectare diuitias vel
amare eas sit malum graue et excludēs ho-
minem a celesti beatitudine. Ratio questio-
nis est. quia plures sunt autoritates pro
et contra: vt parebit. Ad questionem ergo
respōdetur q diuitie possunt appeti et ama-
ri ac haberi cum peccato et absqz peccato.
Nimirū quando diuitie ordinata affectio-
ne amant et ipsis homo bene vtit: bone sunt
et vtilis. quia vt scribit Prouerb. xij. Re-
demptio anime viri diuitie pprie. Et ideo
Ambro. sup Lu. dicit. Sicut diuitie sunt
impedimēta reprobis: ita probis sunt ad-
iumenta virtutis. Nam Lu. xij. Sacer-
dotis habētis sub se milites fides a chri-
sto comendata. Ad hec etiam phica sit di-
cta. iij. Ethicorū. Diuitie sunt vtiliū bono-
rum. Et. j. ac. ij. Politicorū. Res possessa
organum est ad vitam. confert em multitu-
do substantie. Item Seneca ad Lucillū.
Diuitiarum tibi possessionē non interdico
sed volo vt illas bene possideas etc. Sed

per contrarium in quādo diuitie inordinata
affectio amant et homo eis male vtitur
hoc viciosum est. Propterea Ps. dicit. Di-
uitie si affluant nolite cor apponere. Unde
Hieronymus ad Saluinianū dicit. Nec di-
uiti obsunt opes si eis bene vtitur. nec pau-
perem egestas comēdabiliozem facit: si in-
ter sordes et inopiam peccata non caueat.
Vtrūqz nobis testimoniū et Abraam pa-
triarcha: et quotidiana exempla compro-
stant. quozū alter in summis diuitijs am-
cus dei fuit. Alij quotidie in secleribus de-
prehensi: penas legibus solunt. Hec ille.
Unde omnes scripture tam veteris testa-
menti qz noui damnant diuitiarum abu-
sum et amorem nimium. Non autem illa-
rum vsum bonum et amorem ordinatum
Nam ad hunc sensum etiam philosophi
gentiles predicant periculosum esse diui-
tiarum abusum et amorem nimium. Vñ
de Tullius in primo de officijs dicit. Pe-
cunie fugienda est cupiditas. Nihil enim
tam angusti animi rāqz parui qz amare di-
uitias. nil honestius et magnificentius qz
contemner e. Item Socrates cum ad phi-
losofandum Athenas pergeret: magnū
pondus auri in mare proiecit. Et plurimi
alij philosophi legunt diuitias contem-
psisse. vt per Hieronymū patet. xij. q. ij. c.
Gloria Episcopi. Ad hec si dicas Vñ
de hoc philosophi pagani iudicauerunt
vt diuitie merito sint hominibus conte-
mnende: Respondetur q per veram ratio-
nem. quia recte considerando quid sit au-
rum: argentum: et omnia terrena: profecto
inuenimus q non sunt nisi terra. terra au-
tem inter omnes creaturas est infima et vili-
sima. Unde et deus infra omnia vedit
ei locum et calcandam prebuit pedibz ho-
minum: Idcirco ordo peruersus est si ho-
mo ea prediligat et preponat sibipso. Et h-
est omnino contra naturam et rationis di-
ctamen. ergo etc. **E** Sed circa practi-
ca Questio occurrit qualibus signis cog-
noscutur q quis vicioso et damnabili amo-
re et appetitu amat diuitias: Respondetur
fm Aureo. et doc. q pcpua sunt. quattuor
Primum signū est cum qz ppter amorem
diuitiarū paratus est facere vel facit aliqd

contra preceptum suum dei suae ecclesie: puta peccat: usuras exigit: rapit: furtum facit: festam missam audiendo non servat: lucri amore et sic de alijs. Secundum signum cum pro superfluis adquirendis divitijs sine indigentia sui et suorum plus debito se occupat et affligit. De hoc Eccles. iij. Unus est et secundum non habet: non fratrem: non filium: et tamen laborare non cessat nec satiantur oculi eius divitijs. Et hoc est vultus pessima. Tertium signum: cum quis tantum diligit divitijs quae etiam res illas quibus non eget magis sinit pite quam pauperibus dispensare. puta vestem: calciamentum: ciborum reliquias: et huiusmodi. cum posset erogare pauperi ad necessitatem: et tamen tandiu tenet quae corrumpunt. Quarto signum: cum quis tantum amat divitijs quae etiam in extrema necessitate alicuius proximi non vult puidere eis de suis superfluis: adeoque talis est ut homicida. Iuxta illud Ambrosii. vi. lxxxviiij. Pasce. dicitur: Pasce fame moriente: si non pavisti occidisti. O si tu dives avarus dicam tibi cum Berno. sup. Cant. loquente sic. O avarus conformati vis burse tue tanquam servus domine sue congaudes illi gaudenti de lucro et condoles dolenti. quia crescete pecunia in bursa: crescis animo in superbia. et decrescente bursa decrescis impatientia et tristitia. O quam infelix et miserimus es cum pro bursa tua via bolo vendis animam tuam.

Circa tertium de periculo lris eterne damnationis que sequuntur divitijs as sepius Notandum est secundum scripturas et doctorum quod novis modis papuis potest quis ex divitijs et carum occasione pericula damnationis incurrere: propter quod sollicitus est cavendum. Et isti novis modi accipiuntur secundum litteras huius dictionis **Lupiditas.** Primo congregando vel congregando. Est enim periculum damnabilis peccati congregare vel coquirere divitijs per opus peccati alicuius ut per fornicationem vel per furtum vel rapinam vel puerum et huiusmodi. Item periculum est damnabile adquirere per arte tale que prohibita est: ut per necromantiam: per torneamenta: per aleas ludum: et huiusmodi. Item adquirere etiam per officium iniustum: ut per telonea omnino illicita: et per exactiones iniustas: per simoniam per beneficium etc. Hec omnia in compedio secundum Aureolum. Secundo

utendo. Si enim quis habeat divitijs iuste conditas: adhuc in eis potest esse periculum damnationis in utendo. scilicet ad illicita eis: puta ad exercendas usuras: vel ad facienda peccata mortalia: ad luxuriam: ad opprobria aliorum. Tertio perdigendo. Nam danabile est divitijs expendere perdigaliter in his in quibus expedit non debet. ut in superfluis edificijs et magnis convivijs superfluis epularum: et multis indumentis omnino superfluis: ebrietatibus: et similibus. ut patet per doctorum. Quarto in iustificando hoc est iniuste possidendo et tenendo. Nam ut Augustinus. iij. q. v. Siquidem si Siquidem inveniisti et non reddidisti rapuisti. et per consequens iniuste retines talia ad danationem. Item c. iij. q. vj. Si res Augustinus dicit. Peccatum non remittit nisi restituat ablatum. Idem c. q. iij. Quid dicit. dicit. Usure per male possidentem. Quod periculosum est hoc videtur cum iniuste retentionis quo multi usque ad mortem permanentes danari se permittunt: scilicet falsa spe bona multa faciunt. Ad hoc Berno exemplum narrat: quod quidam dives cum semper sanctorum limina visitans: orans: confitens: et peregrinationes faceret multas expensis usure et iniustis modis adquisitis. tandem infirmabatur: et populus eum clamans ut sanctum planxit: tribus diebus iacuit sine loquela. tandem quarto die omnibus circumstantibus clamavit dicens. Nullus orat pro me quia iam iudicatus sum et damnatus. Et cum dixissent ei bonis operibus multas que fecerat Respondit. Quia illa feci in peccato mortali. quia non restitui quae debui alijs restituere ex usuris et alijs etc. et sic infeliter expiravit. Quinto diligendo periculum damnationis est in divitijs. scilicet quia quis inordinato amore eas diligit. ut patet ar. ij. Sexto indurando vel impietificando siue incompatiendo. hoc est: non miserando nec pie impertiendo ex divitijs superfluis indigentibus hominibus. Unde de hoc Ambrosius. sup. Luc. xlvij. di. Sicut hi. dicit. Non minoris est criminis haberi tollere quam cum possis et abundas sis indigentibus denegare. Esurientium panis est quem tu detines: nudorum indumentum quod tu reducis: miserorum redemptio pecunia quam tu in terra fodis etc. Huiusmodi exemplum habemus Lu. xvij. in divite epulone qui non dedit Lazaro etc. Septimo thesaurizando. Nam queri potest. scilicet utrum thesaurizare sit peccatum danabile. Et ad id respondet secundum Alex. d. ales sup. iij. Thesaurizare ex affectu avaricie et cupiditatis absque omni intentione necessitatis prope vel suorum omnibus prohibetur etc. Mar. vj. Nolite thesaurizare thesauros in terra etc. Sed ex causis licitis et honestis bene potest thesaurizare quis. sicut parentes ob necessitate filiorum et filiarum: servato tamen modo et statu persone. et reges ac principes pro utilitate reipublice vel regni. vel quia quis thesaurizat ad bona opera facienda. ut est cultus dei. vel constructio ecclesiarum: vel relevatio pauperum et huiusmodi. ut etiam Lysa hie dicit super Mar. vj. et Alex. vbi dicitur. vix in scripto terti. q. lx. ar. j. addit quod personis ecclesiasticis prope nunquam licet thesaurizare: quia non licet eis pecuniam accumulare vel servare intentione servandi. Unde Ambrosius. xij. q. ij. c. Turum inquit habet ecclesia non ut seruet sed ut eroget seque pauperibus. nisi forte servaret pro necessitate moderata quantitate. vel propter pia causas ecclesie: sicut clericorum convenienter licitas. et sic patet de septimo. Octavo appetendo. Nam divitijs appetendo est danabile. Primo si quis appetit aliena deliberate persequi illicite. ita quod prederet in opus si esset facultas. quia est contra illud preceptum. Exodi. xx. Non cupisces rem proximi tui. nisi propter modicitatem esset veniale. quia quod modicum est pro nullo reputatur. Item per se. Item si quis appeteret deliberate illicita que sine peccato mortali teneri non possunt: puta beneficium ecclesiasticum cum sit indignum et ineptum ad tale beneficium: damnabile peccatum est. Item insatibiliter appeteret superflua danabile est. patet ex summa angelica. Unde tales assilant et que mordet serpens qui Sirula dicitur. de quo dicitur naturales quod situla generis serpentis si quem mordet usque ad mortem sitire facit quia venenum eius cordi infusum tantum ardorem sicut generat quod usque ad mortem patientem cruciat. sic est in proposito. Non sollicitudo. quia quia quis nimia sollicitudine suffocante totaliter mentem a debita cura anime et divitijs consideratione in necessarijs ad salutem sic curat vitari vel divitijs possidere danabile est: ut patet secundum monachum. j. Quidam voratrix animarum avaricia divitiarum. o ardens ignis cupiditatis. o pestiferum venenum quantum multum dominum hominum punis et ad infernum demer-

gis Exemplum ponamus per finali quod refert Petrus duniacen. et habet in Speculo exemplorum. dist. ix. exemplo. lxxxv. Dominus nachus quidam in extremis vite vidit quod anima sua ab angelo ducta ad portam inferni convispexit penarum diversitates innumerabiles. et cepit tremere: sed angelus confortavit illum. et vidit quosdam demones discurrentes et cachinnantes de quadam ansa divitijs que tunc raptim in infernum fuit ducta et periculis per demonum presentata. qui mandavit illis dicit. Facite animam hanc sedere in cathedra et circumcidate ei vestem pomposam: quia talia sperant amant. et fecerunt sedere in sedem eorum inextinguibiliter ardentem: et circumdederunt et pallium consimilem ardens. Tunc princeps demonum ait. Propinate ei poculum nostrum. Et ecce era pecuniarum liquefacta et cadentia commixta omni genere fetoris sulphurei ori eius infuderunt. et mox in flammam diffusus effundebatur per viscera et membra. Tandem duo cornua ignibus plena auribus eius apposuerunt et commulati ceperunt: et mox scintillas horrendas per oculos narces et per omnia foramina eius emittebant. Denique peccerunt cum in cavernam omnium serpentum generibus plenam: qui per amplexibus mulierum per omnia membra mordendo lacerabant. o quantum ille vitulabat. ve et ve acclamabat seipsum et omnia creata maledicebat etc. His visis illius monachi anima ad corpus rediit: et que viderat enarravit. et sic postea a corpore migravit. Ergo charissimi: omnes vos ego hortor: predicta pericula divitiarum caveatis et confiteamini si in aliquo peccato cecidistis: ut per confessionem penitentem evadatis damnationem. Pro qua evasione rogemus dominum iesum ut det nobis etc.

Dominica eadem Sermo. III. de regno dei querendo ab omnibus tam pauperibus quam divitibus. et modo eius.

Quibus que rite regnum dei et iusticiam eius et hec omnia adiacent vobis. Mar. vj. et in euange. heb. R. In istis verbis christus dominus voluit nos docere quomodo vitam nostram ordinemus. quia rectus ordo vite nre

rāte domū z oia bona eoz. Uel grādine z aeris intēperie z fame vtz in sodomitis qz et puuli innocētes in cēdio sulphureo pierūt z in captiuitate babilonica mlti iu ſi vt Daniel Ananias Azarias. Itē Tobias Raguel zc. Itē Hieremias ſcificatus in vtero zc. paſſi ſūt. Sz vt Aug. j. de ciuit. dei. ca. viij. dicit qz ſuis in bonis z malis ſit ſilitudo paſſionū. tñ ē diſſilitudo paſſoz. qz mali puniūt z dānāt. ſ. niſi zuertāt. Boni autē purificant z pbant. ſic ſub eadē tūra ſtipule cōminuunt. frumēta purgant. Hec ille. Et ſic p̄z q̄ talis penuria iuſtis ē ad bonū q̄ ſuis ſit z malos zc. Scdo p̄pter ingratitudinis demeritū. naz ſepe fit vt hō etiā iuſt⁹ negligēt⁹ agit deo grates de bonis t̄p̄alib⁹ q̄ debet. Propterea vt Beſ. ſup Qui habitat. dicit. Accipiedū ē in dign⁹ q̄ de accept⁹ fuerit ingrāt⁹. Itē Auguſt. de bono viduitat⁹. dicit. Eo ip̄o q̄ de acceptis ingrati nō ſum⁹ nos accepturos cē de nōduz acceptis z fidem⁹. Tertio p̄pter ſuperfluū q̄ ſum. Amb. Cauſa nre inopie auaricia eſt. immoderat⁹ nēpet̄p̄alū appetit⁹ facit vt caueamus neceſſarijs. Volucres em̄ celi iō ſuſtētant in deſinēter qz nihil ſibi tanq̄ p̄p̄iū vēdicant. nos vtro cōia amittim⁹ dū p̄p̄ia vēdicam⁹. hec Amb. in homel ſup Lucā zc. Quarto p̄pter augmētū meritoz. ſicut p̄z. ij. Cor. ca. xj. vbi Ap̄ls dicit. In labore z erūna i v̄gilijis in fame z ſiti in ſeumijis mult⁹ z hec p̄pter meritoz augmētū. Ultimo p̄pter ſp̄e documētū. nā ſic de⁹ docet nos omnē ſp̄e nram p̄ncipali⁹ ponere in ip̄m. ſi enim nre ſollicitudini ſp̄ t̄p̄alia bona cōmitterē tur putarem⁹ cē a nobis v̄l q̄ a deo dant nob ex debito. Lū hō de⁹ aliquñ ſubtrahit aliqñ dat: oſtēdit q̄ ip̄e ſit dñs illoz ſic i eo ſpem ponam⁹ nec de nobis vel de nra ſollicitudine z fidam⁹. vii. j. Timo. vj. Diuitib⁹ p̄cipe non ſperare in incerto diuitiarū ſed in deo viuo q̄ p̄ſtat nobis oia abūde zc. Unde tu chriane ſepe cōquerendo dicis. Quomō poſſem regnū dei q̄rere cū tantis ſim penurijs oppreſſus. frigeo non habens veſtem. nec p̄p̄erea poſſum orare vel ad eccliam ire. famelico z non habens comedere ſemel ad ſufficiētiam quō poſſum ieiunare. tot curas p̄ familia oportet

me ſuſtineret tot diſcurſus faceret quō poſſum regnū dei q̄rere z a⁹ iuſticiā. Ad hec audi remedia ſubſequentia Nā de hmoi documento. P̄ Querit q̄lī mō chriā⁹ paup hō habere ſe debeat in q̄rendo dei regno. vt adq̄ciant ſibi omnia bona iuxta chri p̄miſſionē directā Ad hec ex p̄miſſis ſat⁹ p̄z r̄ſio q̄ remedia ſūt quicq̄ p̄mū eſt patient⁹ aduerſa ſuſtinere pro peccatoz purgatione. Scdm eſt gratias ſemp deo pro beneficijs agere vt mereat plus habere. Tertiu eſt paupertatem in omib⁹ diligere z ſupflua nō q̄rere. Quartū eſt velle in bonis operib⁹ creſcere nec p̄ penuria diſſistere quantū eſt poſſibile facere. Quintū eſt ſpem totam in deo ponere z ip̄i ſoli de ſeruire ſup oia z añ omnia z ſicut illi placuerit ſe in oib⁹ cōmittere. Ad hec ſunt exempla. Narrat ex vitasp̄z in ſermonib⁹ theſauri. q̄ duob⁹ heremitis habentib⁹ olera vnus orauit deū vt quicūq̄ peteret p̄ illis pluuia daret z quādo ſerenitate peteret eaz mox daret z exaudir⁹ eſt ac ſic ſe bat. alter nihil petiuit in ſpeciali ſed totuz deo cōmiſit. Et ecce tpe ſuo p̄mi terra fuit ſterilis z olera arſacta. ſcdi autē optima. q̄ cognouerit q̄ melius eſt cōmittere talia diuine p̄uidētie. Itē legit in Speculo ex emploz di. viij. exemplo. xlv. Q̄ duob⁹ ſuoribus exiſtentibus cōuicaneis z vn⁹ vacabat ecclie z pauperibus erogabat de arte ſua z ſemper abundabat. alter q̄ ſuis foret doctior illo nō curabat diuina ſempz laborabat etiam in nocte diei feſtiz tñ egebat. vñ motus inuidia dixit cū ira illi p̄io. Uñ tu diues es ego pauper cum ſim doctior te z pl⁹ laboro. R̄ndit ille. Quia ego inueni theſaurum in terra de quo quotū die excipioz tunc petiuit ille hunc vt ſeuz p̄ciparet. At ille ait. In mane accedam⁹ z duxit eum ad miſſam. poſtea dixit. Jam nō poſſum⁹ hodie excipere ne videamur ab hoib⁹. ſic ſeē eidē pl̄ib⁹ dieb⁹ z tādē edocuit eū de miſſaz auditōe q̄ridie. z ſic poſtea laborare. Q̄d cū iſte facere cepiſſet bñdixit ei de⁹ z dicit⁹ eſt. Q̄ chriane diſce et tu ſilititer facere.

Circa tertiu d mō q̄rē dī diuitijs regnū dī. Querit quō diuites

p̄ ſuas diuitias z opes querere debeat regnū dei et iuſticiā eius: Ad q̄d r̄ndet q̄ p̄cipue q̄nq̄ modis obſuadis. P̄io pctā oia cauēdo. naz citra deū debz diues amare diuitias ne amore illarū peccet. vt patuit ſermone p̄cedenti. Scdo animā p̄p̄iam redimēdo. ſc̄z de carcere diaboli. p̄uer. xij. Redemptio anime viri diuitie ſue Auguſt. Redime te o diues. redime te dū viuis diu tempus z p̄cium habes. ne p̄ mortem z tempus z p̄cium p̄das. Nā Tobias. xij. Elmoſyna a morte liberat. z ip̄a eſt que peccata purgat z facit inuenire vitam eternā. hec ibi. Tertio deum ex his honorando: z p̄ eis deo gratias agendo. Unde Prouerb. iij. Honora dominū deum tuum de tua ſubſtātia: z de primitijs omnīū frugum tuarū: ſc̄z decimas z oblatia fideliter eccleſie reddendo z eius miniſtris ad cultū dei expendēdo vt in ſtructura eccleſiarū: ordinatōne miſſe. Quarto opera miſericordie ex eis exercendo z ſic i celo theſaurizando. Nā Prouer. xix. Fenerat domino qui miſereſt paupis. z Matt. xix. Da paupibus et habebis theſaurū in celo. Augu. Q̄ miſer hō q̄ fenerariſ hō mini ad vſuram modicā: fenerare deo z cē tuplū accipies z vitā etnā poſſidebis. da t̄p̄ale z accipies eternale. da q̄d tecū ferre nō potes z recipies q̄d in eternū poſſideb. da paupī vt habeas tibij p̄. qz ſola q̄ paupī dederis tu in celo habebis. z q̄cqd paupī nō dederis. in morte p̄des z tu careb. Hec Aug. Exemplū narrat in Spec. exem. di. ix. exem. xxx. q̄ qdam Ethicius rhomanorū ſenator cum i Burgūdia maxima fameſ eſſet: pauit ex ſuis bonis pl⁹ q̄ quattuor milia pauperū q̄ diu tempus fameſ durauit. Et poſtea audiuit vocem de celo dicentem. Ethici tibi z ſemini tuo panis nō deficiet in eternū: quia me i pauperibus reſeciſti. z ſic ip̄e ſibi eternū theſaurum adquiſiuit. Ultimo rerū amiſſionem patienter ſufferendo: vt dicat tunc diues cū ſancto Job. Domin⁹ dedit dñs abſtulit: ſit nomen dñi benedictū. Rogemus ergo chriſtū vt det zc.

Dominica eadē Sermo. III. poteſt d vſura vel de auaricia fieri. de quib⁹ vide i

quadrageſimali parte.

Dñica. xv. poſt Pent. Ser. p̄m⁹ iuxta euāgelij applicādo d hois morte corpali.

Hat Jesus

in ciuitatem q̄ vocat Naim. z ibant cū eo diſcipuli ei⁹. Lu.

vij. z in euāge. hois. Sicut dicit Joan. x. ca. Chriſ dñs ad h venit in mundū vt vitam habeam⁹ p̄ ip̄m. Ego inqt veni vt vitam habeant z abundanti⁹ habeant. ſ. fideles. Et quoniā homo incurerat mortem triplicē. ſ. mortē aie: z mortē corpis vel nature. z mortē gehēne: Idcirco venit chriſ dare nobis triplicē vitā. ſ. z mortē aie q̄ fit p̄ culpā: venit dare vitam grē q̄ aia viuificat. Rho. vij. Stipendia pcti mori: grā at dei vita etna in chriſo. Itē z mortē nature dat vitā immortalē in reſurrectōe quā inchoauit in ſeip̄o reſurgens a mortuis. Et z mortē gehēne dabit vitāz glie quā reſpromiſit. Ideo in ſignū hoz voluit chriſtus in terris mortuos ſuſcitare: ſicut z in hoc euāgelio legit. cū⁹ text⁹ ſequit.

In illo tpe ſbat Jesus in ciuitatē que vocat Naim: z ibant cū illo diſcipuli ei⁹ z turba copioſa. Cū autē appropinquet porte ciuitatis: ecce defunctus eſſerebat fili⁹ vnic⁹ matris ſue: z hec vidua erat: z turba multa ciuitatis cū illa. Quā cū vidiff⁹ Jesus miſericordia mor⁹ ſup eā dixit illi. Non flere. z acceſſit z tetigit oculū. Hi autē qui portabant ſteterūt. z ait. Adoleſcens tibi dico ſurge. z reſedit q̄ erat mortu⁹. et cepit loq̄: z dedit illū m̄ri ſue. Accepit autē oēs timor: z magnificabāt deū dicētes. Quia p̄pheta magn⁹ ſurrexit in nob. et qz de⁹ viſitauit plebē ſuā. Lu. vij. Ita qz iuxta euāgelij h notem⁹ myſteria tria p̄ ſermone.

Primū ē de hui⁹ mortui ſc̄atōe morali Scdm d chri dei reſuſcitātōe mirabili Tertiu de hūanali morte corpali. R

Circa primū de morali ſignificatiōe nota tria. P̄io de hitoria: qz euāgelij dicit. In illo tpe. ſ. anno etatis chri. xxxj. z p̄dicatiōis ſue p̄mo anno. xij. kal. auguſti ſm Bui. h eſt tertio die ante feſtum Magdalene. tunc enim finito ſer

mone quem fecit in monte descendit. et in descensu sub monte sanauit leprosum. de quo **Dat. viij.** Et ingressus Capernaum sanauit seruum Centurionis. et in diebus illis in ciuitate que vocatur Naïn: que ut **Beda** dicit ciuitas est parua in galilea: distans a monte Thabor per duas miliaria: et a Hierusalem per duas dietas ut dicit. Et dum appropinquaret inquit porte ciuitatis etc. patet historia ex textu. Sed de questione inquirenda: quid scilicet significat per hunc mortuum spiritum aliter vel moraliter. Et communiter dicunt doctores quod per mortuum corporaliter significatur mortuus spiritualiter. hoc est peccator existens in mortali. quod sicut mors occidit corpus: ita peccatum mortale occidit animam. **Sapie. xviij.** Homo per maliciam occidit animam suam. **Uñ** ut loquimur de per mortifero veneno interrogo te. Quale venenum sit super omnia peius: Ad quod **Seneca** epistola. lxxij. dicit. quod venenum malicie peius est quam cuiuscumque. scilicet venenum serpentis vel bufonis. **H** enim quous sit mortiferus alteri: est tamen vita serpenti. **S** venenum malicie principaliter mortificat habere. **Di.** co ergo primo quod peius nocet et peius vnus peccatum mortale quam si homo poneret in cavernam serpentibus et bufonibus ac quibuscumque venenosisissimis plenas ut ibi morderet. **S**ecundo dico fortius quod peius est in se habere vnus peccatum mortale quam si haberet homo in corpore mille legiones demonum acerbissime vexantes. quod hec solum corpus occidere possent: sed peccatum animam preciosissimam occidit. **T**ertio ergo dico fortissime. quod si anima tua sine peccato esset mille annis in inferno et arderet: super hoc maius malum est tacere per vnica hora in peccato mortali. **P**atet: quod malum omnis pene nulli copationis est ad malum culpe. **I**llud enim non seipat a deo: sed hoc seipat. **Uñ** ergo peccator prime se peccare. o christiane potera predicta. **S** Tertio nota de signandi puenientia. **P**ro qua aduertendum quod inter multas rationes similitudinis precipua ratio conuenientie quare peccatum mortale vocatur mors: et per mortem conuenienter significatur secundum **Holkot** super per lib. **Sap.** lectione. xj. est. quia sic sunt septem peccata mortalia capitalia. ita mors in corpore facit septem effectus consimiles. **P**rimo nempe quia pectus altius solitoeleuatur vel intumescit morituris et cili-

etis mortuis corporibus. ut dicit **Phis. vi.** **I**bro animalium. quod totus sanguis in morte transfuit ad cor: ut spiritus scilicet auxiliatur cordi quod est primus viuens et vltimus moriens. **Uñ** de multa sanguinis cofluxio facit pectus intumescere vel carne eius ut asserit **Constantinus.** sic spiritualiter mortua vel moritura in primo anima per peccatum supbia intumescit: et tunc signum est mortis quod conuenit deum. **Uñ** **Eccl. x.** **F**initis omnis peccati est superbia. **S**ecundo mors facit corpus terrenum ut resoluatur in terram. sic peccatum per auariciam facit animam terrenam sicut talpam fodit terram. **T**ertio mors facit corpus fetidum: sic peccatum luxurie animam. **Q**uarto facit frigidum per inuidiam extinguendo calorem charitatis. **Q**uinto facit putridum per gula: et quanto pinguis tanto putribilius. **S**exto facit horridum per iracundiam: qua et facit terribile. **S**eptimo facit ponderosum corpus: sic et animam per acidiam reddit immobile ad bona opera. **E**cce ergo patet quod omnia peccatorum genera conuenienter significant in mortuo. **N**ec sufficit autem **Uñ** ergo homo quod times mortem corporalem: magis time peccatum: ut dicit **Bern.** **C**irca secundum de resuscitatione a christo facta **Notandum** quod per **Gregorium. iij.** moral. dicit. **C**hris tres mortuos suscitauit. vix puellam in domo. et hunc iuuenem in ciuitatis porta: atque **Lazarum** in sepulcro: ad significandum quod christus resuscitat quosdam peccatores existentes in domo cordis. quosdam etiam in porta sensuum quosdam et isti significant per hunc adolescentem quod effectus per portam ciuitatis. **N**am ciuitas corporis nostri habet quosdam sensus tanquam quinque portas secundum **Bern.** per quas peccator effert mortuus: quoniam videndo ad concupiscendum vel audiendo ad confabulandum de illicitis consensit. vel gustando mouet vel odorando vltatendo etc. **N**am **Datth. v.** **Q**ui viderit mulierem ad concupiscendum iam mechatur est ea in corde. sic et de alijs sensibus. scilicet. **Q**ui audierit eius colloquia: vltetigerit: et huiusmodi. **D**enique quosdam christus resuscitat: in sepulcro positos sub lapide consuetudinis male. et tales cum magno clamore et fetu suscitauit: ad significandum quod sicut **Gre. dicit.**

Difficile surgit que moles consuetudinis premit. **S**ed ad positum **Nota** quod in suscitando hunc adolescentem tria precipua christus fecit per mysterio. **P**rimo quod mortuus lachrymis vidue matris accessit. quod ei est mater vidua nisi sciam ecclesia ut dicit **Blo.** quod ipse christus viduata pietate filios suos mortuos in pietate deplorat quos ad tumuladum in infernum ire conspiciat. **S**ed ecce per ab infelibus christus mouet ut accedat per gratiam ad suscitandum per penitentiam. vñ bonum est peccatori peccata ecclesie per se requirere. **S**ecundo quod portitores stare voluit mortuus ut tetigit. nam peccatores defert ad infernum ut ibi sepeliatur iuxta illud **Lu. xvi.** **M**ortuus est diues et sepultus est in inferno **Portitor** autem eundem quatuor elementa lecto corporis quod compositum est ex quatuor elementis que ad vicia tendere faciunt. scilicet terra ad auariciam. aqua ad luxuriam inclinatio. et aer ad superbiam. ignis ad iram. **Nota** sunt quatuor complexiones quod melancholica que sunt trene proprietatis. scilicet frigidi et siccus. et sic naturaliter sunt auarici **Phlegmatici** sunt luxuriosi ut mulieres. sunt guineosi tanquam aerei elati. **C**holerici igne ire pleni. **S**ed dum christus hos portitores tangit per tribulationis gratiam aut tribulationem vel corporalem infirmitatem stabunt cessando a peccatis represso fomite. iuxta illud **Ps.** **M**ultiplicate sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. **S**ed quod christus adolescentem surgere impauit. **D**ico surge. quod dicitur. **H**o dico: senex surge. **H**o nullibi legitur in eua. ad significandum quod in vicijs senescunt vix vel raro resurgunt a peccatis ut dicit **Prover. xij.** **S**ed dicitur homo in iuuetute resurgere. **P**ro ergo nota quod moderni doc. plerique tenent quod homines qui in iuuetute non resurgunt a vicio sodomitico. sed vsque ad annu etatem christi. scilicet. xxxij. i. eodem permanet. tales tantum possidentur a diabolo quod per ea nunquam resurgunt. quod licet posset querti tamen consuetudo eos depmit et viciat super decetero. **Uñ** ergo carnalis peccata hec ne peas etc. **U**

Circa tertium de morte

corporali ad quam nos christiani debemus sollicitate parare potest poni per se dicitur per themate illud **Isa. xxxvij.** **D**ispone domui tue quod morieris et non viues. quod ipse falsiter dicit **Isa. ad Ezechiam regem.** sed generaliter potest dici cuilibet christiano ut seipm disponat ad

bonum moriendum. quod in hoc consistit summa philosophia sapientum et christianorum. ut dicit **Hieronymus** in epistola ad Heluidium. **I**deo de hoc tria hic mysteria contemplerur per sermone. **P**rimo de predispositione. **S**ecundo de translatione. **T**ertio de christi transformatione. **P**rimo inquit de predispositione debita ad mortem futuram. inquirendum est qualiter debeat se christianus preparare et disponere ad mortem ut euadat damnationem. **A**d quod nota quod **Bern.** in quodam sermone dicit hortando **Q** homo omni die et hora ad mortem te dispone. **E**ogita te iam esse quasi mortuum cum te scias de necessitate moriturum hec ille. **Notanter** dicit omni die. **N**am septem sunt dies in hebdomada per quos rota vita nostra decurrit. et sunt septem modis debemus nos in vita predisponere ad mortem. **N**imirum **P**rima est dies vnica que dicitur dies solis hec significat peccatorum cognitiones. quia sicut sol illuminat ad videndum colorata. sic christi gratia illuminat mentem ad videndum et recognoscendum peccata omnia. **H**ec cognitio requirit ad veram penitentiam sine qua non est salus homini. **I**deo prequirat ad mortis dispositionem. vnde christus **Datth. xxij. di.** **E**stote parati quia quia hora non putatis si. **h**o. venturus est. scilicet ad iudicium mortis. **P**ropter ea ut docet **Aug.** et docto. **Q**uolibet sero antequam homo dormiat debet peccata recognoscere et penitere ne repetina morte sublatu in peccato damnetur. **S**ecunda dies est feria scilicet que dicitur dies lune et significat vite in melius mutationem. sicut et luna mutabilis est. **N**am ut **Hiero.** in testam. dicit. **I**n firmitate comperi et coram deo fateor quod nunquam est finis malus ei qui semper bene vixit. scilicet emendando vitam suam. **H**inc etiam ecclesia cantat. **E**mendemus in melius quod ignoranter peccauimus. ne subito preoccupied die mortis gratiam spacium penite et iuenire non possim etc. **T**ertia dicitur dies martis. quod secundum **Catholicon** dicitur deus belli et significat contra tentationes primuentionem. quia ut **Gregori.** dicit. **M**alignus hostis tentabit nos maxime in hora mortis. scilicet contra fides spem et charitatem

Domínica, xv. poste Pentecost.

que effugere non valent nisi in vita nos p^{ro}muniam^{us} et p^{ro}firmemus. s. in fide et spe ac charitate suando p^{re}cepta. Quarta dicit dies mercurij. et s^{ecundum} Cathol. mercurij d^{icitur} q^{uod} m^{er}cedi kyrios. i. de^{us} d^{omi}ni. v^{er}u^m significat bonor^{um} oper^{um} acti^oem vel accumulati^oes q^{uibus} merari possum^{us} celestia p^{re}mia. Uⁿde Apocal. xiiij. B^{er}ti mortu^{us} q^{ui} in d^{omi}no mori^{us} tur opa em illo^{rum} sequit^{ur} illos. Athanasij^{us} iⁿ simbolo. Qui bona egerit ibunt in vitam eternam. q^{ui} vero mala in igne eternu^m. Item Hiero. dicit. Nunq^{uam} vidi aut legi mala morte mortuu^m fuisse q^{ui} libenter opera p^{er}iculis exercuit etc. Et nota q^{uod} dies q^{uilibet} denota tur sic a planeta qui domina^t a p^{ri}ma hora ill^{ius} diei. vt d^{icitur} Alb. magn^{us} in introducto rio suo in Astronomia. Quinta g^o dies dicit^{ur} Jouis eo q^{uod} p^{ri}ma hora ill^{ius} diei Jov^{is} in attribuit^{ur} et in ea d^{omi}nari dicit^{ur}. sicut et ho^{ra} p^{ri}ma aliar^{um} die^{rum} attribuit^{ur} planete a q^{uod} nota^t. Et s^{ecundum} Cathol. Jupit^{er} d^{icitur} q^{uod} iⁿ iu^uas p^{er} p^{ro}p^{ter} q^{uod} significat dei et sc^{ilicet} p^{ro} iu^uanie exortatione. hoc em est v^{er}ile dispositioⁿis ad bona morte vt ho^{mo} eligat sibi in patroⁿ nos aliq^{uod} sc^{ilicet} q^{uod} q^{uod} tidie deuote colat et exoret. quaten^{us} iuuet ip^{su}m ad p^{ro}sequendu^m bonam mortem et iuuet ac p^{ro}tegant in ex^{tr}emis. Unde Job. v. ad aliqu^{os} sanctor^{um} p^{ro}uerrere et p^{ro}cipue de b^{ea}t^a p^{ro}ginecanit eccle sia. Maria m^{at}r^{is} g^{ra}e etc. in hora mort^{is} susci pe. Sexta d^{icitur} Ven^{er}is hoc est amoris et significat amoris ch^{risti} et passioⁿis ei^{us} medi tati^oes et co^{mp}assioⁿes p^{ro} qua^m ho^{mo} in morte me ref. p^{ro}solatione a deo. Juxta illud. ij. Cor. j. Sicut socij passionu^m estis sic et p^{ro}sol. erit^{is}. Na^m et ch^{ristus} d^{omi}ni illa die passus et mortu^{us} est. Septima d^{icitur} dies Saturni q^{ui} est tardi or omniu^m planetar^{um}. et hec dies est sabbati. i. re^{qu}ietionis q^{ui} ch^{ristus} re^{qu}ieuit in sepulcro. v^{er}u^m significat finalem in g^{ra} p^{ro}seueratione ad requie^m eternam. Nam ch^{ristus} dicit^{ur} Matth. x. Qui p^{ro}seuerauerit vsq^{ue} in fine hic saluus erit. His ergo modis disponere debet ho^{mo} se ad mortem vt p^{ro}sequat^{ur} salutem. X Quo ad sc^{ilicet} de tr^{an}sigrati^one siue tr^{an}sgrati^one anie q^{uod}rit^{ur}. v^{er}u^m deus qu^{ilibet} ho^{mo}em transferat p^{ro} morte de hac vita tr^{an}sigrati^o do iⁿ optimo statu vite sue. Et posset argui q^{uod} non. q^{uod} multi p^{ro}cc^osores melioris stat^{us} fue runt in infantia q^{uam} postea iueterati p^{ro}cc^osores et

annis et t^{em}p^{or}e non sunt sublati in infantia ergo etc. Ad hoc r^{ati}o d^{icitur} s^{ecundum} docto. nota tres p^{ro}cipuas r^{ati}ones. Prima de paruulis q^{uod} licet status infantie sit melior in homin^{ibus} bus multis tamen non p^{ro}uenit qu^{ilibet} mo ri in statu puerilis etatis. Ratio q^{uod} hoies non possent multiplicari cum ante temp^{or}e aptum generationi extinguere^{nt}. et p^{ro} p^{ro}his non fieret debita restauratio angelice r^{ati}oⁿe quo ad superiores ordines. cui^{us} em homo p^{ro} lib^{er}e arbitrii beneoperando vsq^{ue} ad se num magnam possit mereri gl^{ori}am vt ad superiores angelor^{um} choros assumat. tali bo no p^{ro}uaret si in infantia moreret. r^{ati}oⁿe r^{ati}oⁿe superiorum non restauraret. Sec^{un}da de re probis q^{uod} d^{icitur} pie est credendu^m q^{uod} misericors deus transferat p^{ro} mortem p^{ro}cc^osores iⁿ p^{ro}bof in eo statu q^{uod} ceteris parib^{us} in respectu quo ad aliqua habeat in futuro puniri mitius. Et hec habent p^{ro} dicta Hugo. et r^{ati}o q^{uod} dei misericordia nunq^{uam} deest ho^{mo}. nam eti^{am} ab obstinatis ho^{mo}ib^{us} non vult auferre angelic^{am} cu stodiam ne grauius in peccata et p^{ro} p^{ro}his in penas corruant s^{ecundum} doc. sup. ij. Deniq^{ue} eti am in inferno misericordiam exhib^{et} d^{omi}natis in h^{oc} q^{uod} punit citra p^{ro}dignum. vt dicit Aug^{ustinus}. Sequit^{ur} ergo q^{uod} misericordia d^{omi}ni non desit homi eti^{am} in morte qu^{oniam} s^{ecundum} iusticiam et misericordiaz auferat in statu meliori. ita q^{uod} talis ho^{mo} ex p^{ro} rogatione vite non melio^{re} sed potius de^u terio^{re} et grauiore^s penas demeret. Tertia veritas de electis q^{uod} deus electos suscipit semp^{er} iⁿ optimo statu p^{ro} morte. v^{er}u^m quonq^{ue} s^{ecundum} graduz meriti et p^{ro}emij ad q^{uod} a deo est p^{ro}destinatus. Alij em suscipiunt s^{ecundum} merita ad infimor^{um}. alij ad medi^orum alij ad summ^{um} chor^{um} angelorum. et t^{er}tr^{an}s^{er} ferunt q^{uod} co^{mp}leuerunt merita vt digni sint ad p^{ri}ma gl^{ori}e s^{ecundum} gradu^m suum iuxta p^{ro} dinationem dei ab eterno et sic tr^{an}sferunt in optimo statu q^{uod} ad gradu^m gl^{ori}e ad quam sunt p^{ro}destinati. Ergo d^{icitur} misericordia in o^{mn}es hoies eti^{am} reprobos. sed o^{mn}is p^{ro}uauis est ei lectis. Ergo tu p^{ro}cc^oso^{rum} p^{ro}uerrere ad d^{omi}nu^m vt habeas gl^{ori}am tibi p^{ro}ordinatam. y Quo ad tertium d^{icitur} ch^{risti} p^{ro}format^oe q^{uod} vt Aug^{ustinus}. d^{icitur}. Dis ch^{risti} actio est n^{ost}ra instructio Jo^h sicut vita ch^{risti} est exemplar n^{ost}re vite. ita et mors ei^{us} ex^{em}plar est n^{ost}re mortis. p^{ro}pterea bene notemus q^{uod} ch^{ristus} d^{omi}ni iⁿ sua morte se

Sermo

XLV

Ece defun

ctus efferebat filij v^{er}u^m ma tris sue. Luce. vij. et in eu^{an}ge lio hodierno. Sc^{ilicet} Aug. de pe. d^{ist}. vii. in fine. triplex est mors. Si p^{ri}ma cor^{por}alis. et de hac omnes homines resurg^{er}et in fine mundi. j. Cor. xv. Omnes q^{uod}dem resurgemus s^{ed} non o^{mn}es imutabimur. s^{ed} ad gl^{ori}iam. q^{uod} reprobi resurgent ad pena^m. Se^{cun}da est mors sp^{irit}ualis q^{uod} aia p^{ro} p^{ro}cc^oso^{rum} more tale morit^{ur}. et de hac multi resurg^{er}et p^{ro} peni tentia^m et multi noⁿ: p^{ro} malicie obstinat^oes. Tertia est mors geh^{em}alis: de q^{uod} null^{us} re surget: q^{uod} in inferno nulla est redemptio. Ut g^o d^{icitur} nob^{is} ch^{ristus} resurrexerit em posse fieri a morte sp^{irit}uali et corpali: resuscitauit h^{oc} mortuu^m de quo loquit^{ur} hodiernu^m eu^{an} geliu^m: vt pat^{et}. Et q^{uod} eu^{an}geliu^m h^{oc} agit de morte corpali a q^{uod} ch^{ristus} adolesecerit istu^m re suscitauit. Idcirco d^{icitur} ip^{sa} morte tria myste ria declarem^{us} p^{ro} hoc sermone. Primu^m dicit^{ur} humanalis incogniti^onis. Sc^{ilicet} d^{icitur} diuinalis ordinati^onis. Tertiu^m d^{icitur} fiducial^{is} ass^{er}uati^onis. A Circa primu^m de incogni tione vel incertitudine h^umana de sua morte sciendu^m est q^{uod} h^{oc} certissime cognoscim^{us} q^{uod} o^{mn}is ho^{mo} mori deb^{et}. ita q^{uod} null^{us} quacuq^{ue} sa pientia vel ratio pot^{est} se eximere a lege mor tis: nihilo min^{us} de morte q^{uilibet} coi lege in certus est q^{uod} ad q^{uod}tuor^{um} q^{uod} sunt incognita. Primu^m est mortis tempus. Sc^{ilicet} d^{icitur} mortis locus. Tertiu^m est mortis modus. Quartu^m est mortis status. Primu^m est t^{em}p^{or}e. na^m Autor de sp^{iritu} et aia. ca. xxvij. d^{icitur}. Nihil cert^{us} morte: nihil aut^{em} iⁿcer ti^{us} hora mort^{is}. et h^{oc} ta^m iⁿu^{er}it^{ur} q^{uod} sem^{per} et oib^{us}. Uⁿde Tull^{ius} li. d^{icitur} senec. d^{icitur}. Frustra spe rat adolesec^{ens} se diu victur^{us}. q^{uod} ei stulti^{us} q^{uod} iⁿ certa p^{ro} cert^{us} h^{ab}ere. q^{uod} illa etas m^{ul}to p^{ro}les q^{uod} senec^{us} hab^{et} mort^{is} casus. Facili^{us} ei ado lesc^{ens} morbos iⁿcidit: q^{uod} egrotat et tri sti^{us} curat. hec ille. It^{em} ad id^{em} Senec. d^{icitur} q^{uod} iuuenes a tergo h^{ab}ent mort^{is}: seues aut^{em} an^{te} se s^{ed} certe p^{ro} pot^{est} inimic^{us} nocere a tergo iⁿsc^{ilicet} ans q^{uod} an^{te} te bella parat. hec ille. Heu heu q^{uod} multi hac spe decipiunt q^{uod} putat sem^{per} m^{ul}ti

D^{omi}nica ead^{em} Ser. II. de mortis incer te ordinati^oe a deo et spei securitate.

tem p^{ro}cipua fecit in exempli^{us} vt et nos fa cere doceret talia p^{ro} n^{ost}re mortis hora etc. Primo q^{uod} instante mortis t^{em}p^{or}e in cena vltima cu^m suis discipulis Eucharistia coi cauit. Sic et nos debem^{us} h^{ab}ere salut^{em} n^{ost}re viati cum accipe circa mort^{em}. vt docet Aug^{ustinus}. et eti^{am} extrema^m v^{er}u^mctione. Sec^{un}do q^{uod} in cru ce cu^m lachrymis orauit et clamauit Heb. y. Et nos docemur vt plorem^{us} p^{ro} nostris p^{ro}cc^osis penitendo clamem^{us} p^{ro}fitendo sacer doti. et orem^{us} venia^m postulando. v^{er}u^m Aug^{ustinus}. Qui lachrymis miser se p^{ro}fitet^{ur}: illi de^{us} mi seret. Tertio q^{uod} testamentu^m condidit vt Amb. dicit. s. anima^m p^{ro} comendando. cor^{por}alis et sanguinem nobis in eucharistia da do. vestimenta crucifixor^{um}. pacem disci pulis. n^{ost}rem discipulo et sic de alijs. ad do cendu^m q^{uod} et nos in morte de possessis fidele testamentu^m faciam^{us}. Quarto q^{uod} inimic^{us} venia^m petijt di. N^{on} ignosce illis vt doceret nos parcere. Luce. vij. Dimitte et dimit te^{re}. Quinto q^{uod} in cruce mori voluit et nos ergo in meditatione crucis ch^{risti} ima ginem ei^{us} figendo an^{te} oculos ponam^{us}. Sexto quia caput mort^{is} inclinauit. hoc p^{ro} signo amoris s^{ecundum} Aug^{ustinus}. ad docendu^m q^{uod} in amore ch^{risti} decedamus cogita^{re}. q^{uod} nos suscipit ad oscula sua gauderet post exitu^m aie. Et g^o ania t^{em}p^{or}e gaude. q^{uod} ad tui sp^{irit}u^m vo caris oscula. Septimo q^{uod} alta voce ani mam deo p^{ro} comendauit di. Pat^{et} in ma^g nus tuas comendo sp^{iritu}m etc. vt doceat q^{uod} et nos recom^{me}ndatione aie facere debeamus p^{ro} s^{ecundum} ill^{ius} d^{omi}ni. Proinde in exitu anie comen datio legit^{ur} sic. Proficiscere aia ch^{ristiana} in m^{ul}tip^{li}c^{is} oipot^{entis} q^{uod} te creauit et in noie te su ch^{risti} filij dei q^{uod} p^{ro} te passus est et in noie sp^{irit}u^m rituss^{er}ti q^{uod} in te effusus est. in noie archan geloz. angeloz. thronoz. cherubin seraph. etc. in noie p^{ro}phetar^{um}. p^{ro}phetar^{um}. ap^{osto}loz. marty^{rum} et sic de alijs. sc^{ilicet} q^{uod} te in paceloc^o. tuus et habitatio tua. Comedo te oipot^{entis} deo et d^{omi}no tuo Jesu ch^{risto} Hec et plura in B^{re}uiario etc. Rogem^{us} g^o do^{mn}u^m Iesum etc.

Primu^m dicit^{ur} humanalis incogniti^onis. Sc^{ilicet} d^{icitur} diuinalis ordinati^onis. Tertiu^m d^{icitur} fiducial^{is} ass^{er}uati^onis. A Circa primu^m de incogni tione vel incertitudine h^umana de sua morte sciendu^m est q^{uod} h^{oc} certissime cognoscim^{us} q^{uod} o^{mn}is ho^{mo} mori deb^{et}. ita q^{uod} null^{us} quacuq^{ue} sa pientia vel ratio pot^{est} se eximere a lege mor tis: nihilo min^{us} de morte q^{uilibet} coi lege in certus est q^{uod} ad q^{uod}tuor^{um} q^{uod} sunt incognita. Primu^m est mortis tempus. Sc^{ilicet} d^{icitur} mortis locus. Tertiu^m est mortis modus. Quartu^m est mortis status. Primu^m est t^{em}p^{or}e. na^m Autor de sp^{iritu} et aia. ca. xxvij. d^{icitur}. Nihil cert^{us} morte: nihil aut^{em} iⁿcer ti^{us} hora mort^{is}. et h^{oc} ta^m iⁿu^{er}it^{ur} q^{uod} sem^{per} et oib^{us}. Uⁿde Tull^{ius} li. d^{icitur} senec. d^{icitur}. Frustra spe rat adolesec^{ens} se diu victur^{us}. q^{uod} ei stulti^{us} q^{uod} iⁿ certa p^{ro} cert^{us} h^{ab}ere. q^{uod} illa etas m^{ul}to p^{ro}les q^{uod} senec^{us} hab^{et} mort^{is} casus. Facili^{us} ei ado lesc^{ens} morbos iⁿcidit: q^{uod} egrotat et tri sti^{us} curat. hec ille. It^{em} ad id^{em} Senec. d^{icitur} q^{uod} iuuenes a tergo h^{ab}ent mort^{is}: seues aut^{em} an^{te} se s^{ed} certe p^{ro} pot^{est} inimic^{us} nocere a tergo iⁿsc^{ilicet} ans q^{uod} an^{te} te bella parat. hec ille. Heu heu q^{uod} multi hac spe decipiunt q^{uod} putat sem^{per} m^{ul}ti

victuros z ob hoc laborat p gregandis diuitijs z adqredis honoribz ac platuris edificates palatia z hmoi. Sic dr Lu. xij. p chm d diuite dicte. Na mea mlra bona habes i reposito. qesce comede bibe zc. Cui dictu est e celo. stulte hac nocte repetet ai am tu. z q gre. cu. e. q. d. alteri q rapier illa. Q g ho caue ale tue qz nescis qm morietz. h tñ p sulo tibi obfua nuncios mortis. de qb Hugo. de clau. li. ij. dr Tres sñ nūcij mortis. casus. infirmitas z senectus. Ca^o nūciat mortē latētes. infirmitas ap/ parētes. senect^o pñte. Hec ille. B Ex emplū bonū narrat scñs Uin. in ser. qdā q diues qdā male vite z pctis plen^o h lo/ lū bonū faciebat q deum orabat qtidie z sollicite petebat vt deus daret sibi cogno scere tps mortz sue qten^o sic posset vitam emendare circa horaz mortis. cui oranti se mel a paruit angelus di. Scito te a deo exaudium. sic tñ q ante mortē mittet tibi nuncios tres annūciañ. tps tue mortz. vñ qdā die accidit sibi grauis casus in via vt vix euadere posset mortz piculū in mari z inter latrōes. z p timore pposuit emenda/ re vitam sed postqz euasit piculū nil fecit. Scdo accidit ei grauis infirmitas. z tunc pñt se habuit. Tertio venit ad senium z nec tñc se emēdauit. vñ cū ageret in extre/ mis cepit cogitare q de^o sibi nō implestz pmissuz vt annūciauerit mortz horā. Et dixit ei angel^o. Isti sunt tres nūcij mortis casus. infirmitas z senect^o q tibi annūcia/ uerūt sed te nō emendasti. q iusto dei iudi cio damnaberis. z sic desperatus perijt.

Scdo incertus est loc^o. s. mortis. Uñ Sene. ad Lucil. Incertū ē q loco te mors expectat. tu illā in oī loco patus expecta z eque time. s. tā in agro qz in ciuitate. in do mo in platea in lecto. Nam magn^o Ale/ xander credebatur posse toti orbi dñari diu tuis z tamē mortu^o est in adolescentia. et certe nūz fuit q p arbore solis z lune fuey rar illi dictū q in Babylonia moreret nō gladio s; veneno. in sup occisores suū p so/ minū vidit z tñ nec locū mortis nec occiso rem famulum declinauit deo disponēte.

Tertio incognit^o est modus scz mortz z incertus. s. an homo subitanea vñ plura infirmitate. z an i sōnjs vel vigil. an suspē

dio vel alio supplicio moriat. vñ alio aliq mō. Uñ Beda sup Mat. dr sic. Tertū ē q morietz. s; incertū ē qū aut quō aut vbi morietz vbiqz ei mors latitās te expectat tu qz si sapiēs fuerz vbiqz eā par^o expecta bis. Hec ille. Exēplū de Nerone impato re q credidit mori in lecto cesares z palatō ornato z tñ turpit occidit seipm. Itē scñs Anastas^o martyr credebatur z orabat q mē brati incunderet p chzo. z sic dirā mortez exciperet chū amore z tñ suffocat^o est resti bus. Quarto incert^o est stat^o qz incertū est ad quē statū post mortem deueniet qd Eccles. ix. Sūt iusti atz sapiētes z opa eo rū zc. z tñ nescit hō vtz amore vel odio di gn^o sit. z de h sūme est curandū Jo Aug. de ciui. dei li. j. dr Nō est multū curādū ne cessario moriturz q morte moriantz s; tñ/ mō q post mortez ire cogant. Hec ille. Q tmaxime timendū est carnalibz de h. qd sicut in arbor in tpe viroz z floris pñsa p/ melcit in postez nec edificijs apta erit. vt dr Theophilus in breuiloqo artuz. Sic hō si morte pñdant in flore carnalis vite nō erit apt^o p celesti edificio ppter vermes pscientie male zc.

Circa scdm de ordina/

tionē hmoi a deo qrit qre de^o sic ordinare voluit vt mors quo ad pñdicta esset homi incerta z incognita. cum talia sciendo ma/ gis posset hō euadere dñationez dispo/ nendo se ad mortem vt videt. Ad h rñdet fin Henricū de Hassia in lectura sup Be nef. q generalis causa est ista qz sic ignotū z incertum fore temp^o mortis locū z mo/ dum ac statū vtilius est hoibz mortalibus ad vitandū vicia z peccata z ad acquiren dum vtutes quibus puenit ad vitam. sed quō hoc ostendit idem doctor plibz rōniz bus pñcularibz

Prīa dr circūspēctōis vñ cautōis.

Scda dr opationis.

Tertia dr repñsōis.

Quarta dr dilectōis.

Quinta dr aniationis.

Sexta dr pñolationis.

Septima dr exoratiōis.

Prīma rō dicit circūspēctōis. Nam quia homo certus est q moriet. sed incertus qū

z vbi zc. Est etiam certus q si in peccato mortali morietz damnabit. ideo circūspēcti us puidet ne mors pueniedo decipiat eū: z sic ad penitendū festinat ac ad mortez se pparat. Grego. in homel. Ultimam ho/ ram voluit nobis deus esse incognitaz vt semp sit suspecta: vt dum illam pñuide/ re non possumus: ad illam sine intermissi one pparemur. Hec ille. Exēplū accipe o tu homo: quādo trāsīs p siluam vbi cer tū est q latrones sunt: sed incert^o es an ista hora vel illa: z quo loco sup te repente ir/ ruant z occidant: nōne statim circa introi/ tum silue armas te z pparas vt vbiqz pa ratus hostibz irruentibz resistas. sic in pro posito. Scda rō dicit opatiōis. quia si homo sciret qū morietz antea tepid^o se ha/ beret in bene opando. z solum tunc bene agere festiaret qū mortē appropinare nō/ uisset. Uñ Greg. sup Eze. homel. xvij. dr Coditor nī die mortis incognitū esse vo/ luit: vt dum sp a nobis ignorat: sp pñm^o esse credat. z tanto qsqz feruētior sit i ope/ ratione qto z incertus est de vocatōe. hec ille. Operemur ergo sollicite bonū Ter tia ratio dicit repñsōis. s. ne mali qui sci/ rent se diutius victuros audacius peccēt: z liberius carnalitati vacent. Nam cū mo do qūis incertū quādo morietz audēt pec care libere ppter solam spem vanam longi oris vite: qd ergo faceret si scir et se diu vi/ cturos: dicitū. penitentiā agā in senectute. Sed voluit deus illos esse icertos vt rep/ mant a pctis. Quarta rō dr dilectōis. vt. s. hō ex dilectōe charitatis seruiat deo. si enī sciret qū deberet mori: timore illi^o tē poris conuerteret ad penitentiā dum vide/ ret illud tēpus appropinari. z sic nō ex ve ra dei dilectōe peniteret aut deo deserui/ ret. deus autē poti^o vult ex amore sibi ser/ uiri qz ex timore. Unde Aug. sup Joan/ nem. sermōe. xliij. dicit. Quid magnū ē ti mere penā. hoc z iniquus seru^o z latro fa/ cit. Nō est magnū timere penam sed ma/ gnum est amare iusticiā: z ex a/ ore caue/ re offensam z facere penitentiā. Hec ille. Quinta rō dr animatiōis. h est vt hō nō desperet sed animef. nā homo mal^o z vi/ tūz plenus si sciret q in breui esset mortu/ turus desperaret p peccatis satisfacere se

posse in tā breui tēpore. aut indiscretā pe/ nitentiā facere festinaret. quod non placet deo. sed vt Apostol^o hortat Rhom. xij: dicens. Obsecro vos fratres p misericor diam dei vt exhibeatis corpora vestra ho/ stiam viuente sanctā deo placentē. Ratio/ nabile sit obsequiū vestrum. Hunc autem homo nesciens quādo morietz animā pol/ se se deo satisfacere de peccatis z sperat p discretā penitentiā. Sexta ratio dicitur consolationis. quia sic homo magis con/ solatur animo z nō contristat. si autē scirz quādo morietz z vbi z quō semp tristaret: et melancholiā pateret expectā sup se ho/ ram illam z modū. z qntū posset labora/ ret vt vitaret locū z caueret modū mortz. puta si sciret se in flumine moriturū nun/ qz iret ad flumen. z sic de alijs. imo renste/ ret qntum posset voluntati diuine: et sic grauius peccaret. cū tamen qtidie orem^o dicentes. Fiat volūtas tua sicut in celo zc

Septima ratio dicit exoratiōis. hoc est vt exorando refugiamus ad deū crebz^o: qtenus dignetur nobis vitā prolongare ad deseruendū sibi de cetero. quod nō fa/ ceremus si sciremus p certo nos tunc mo/ rituros. Videmus quippe q homo cum infirmat statim ad deum recurrit: z bono rum religiosozū preces z intercessiōes req/ rit. pmittens se emēdare. z hoc nō faceret si sciret se tunc mortē euasurū sed alio tem pore se moriturū. Vult ergo deus nos ig/ rare diem mortis nostre: vt crebz^o ad ipm recurramus. Juxta illud Psal. Multipli cate sunt infirmitates eozū postea accelera uerunt. Ergo homo vide dei misericor diam erga te ex pñdictis vt puidcas d mor te tua z ipem in deo ponas: z ores eum.

Pro exemplo narratur apud plures do/ ctiores in sermonibus: q quidam regis fi lius dum agonizaret dicebat talia. Heu mihi: quot seruitores: quot diuitias ha/ bebam z palatia. Ecce omnia relinquo z solus recedam ad patriā ignotā: z vbi hoc sero hospitabor ignoro. Heu mihi qz an/ tea de morte nō curabam. Ecce iam cert^o sum q. s. moriar. Qvntā bene vixissem zc z sic ad fletū puocabat omnes.

Circa tertū de affecu/

Dominica XV. post Penteco.

ratione inquirendū est qualiter homo possit esse securus in spe sua q̄ salubrit̄ moria tur. cum vt Aug^o li. de p̄destinatōe sc̄tōz dicat. Nouimus inq̄t nōnunq̄ etiā aliq̄s p̄fectos ex labore multo p̄lapsos in vltio tpe vite sue p̄isse. alios p̄o ab mente erate sua in omni scelere damnabili vsq̄ ad de crepitā etatē p̄durasse. z repente celat̄ in spirata saluteraptos esse ad requiē regni celoz. z infra Dicam^o q̄ cū Dauid. Iustus dñs i omnib; v̄ijs suis: z sc̄tus i omib; opib; suis. Nimis p̄funde facte sunt cogitatōes tue dñe a filijs hoīm. Et cum ap̄to. Quis nouit sensum dñi q̄ incomp̄hensibilia sunt iudicia eius. hec Augusti. Ad hec r̄ndet̄ fm̄ docto. ponēdo tria p̄cipua puncta. Primo q̄ sicut ait Grego. li. moral. tractās illud Job. xli. Vehemoth id ē diabolus sternet subter se aurū quasi lutum. sepe fit q̄ diabol^o viros p̄fectos z sc̄tōs q̄ fulgere vident tanq̄ aurū. ad extremū deicit z sternet subter se quasi lutū sordidādo pctis: ac ad damnatōem p̄ducit. Sed p̄fecto quod hoīb; videbat̄ aurū non erat verū aurū apud deū sed auricalchū: q̄d tanq̄ lutū sub pedib; diaboli p̄sterni potuit. Unde qui in fine peunt iusto dei iudicio fit vt ostendat̄ q̄ nō fuerūt vere boni z sancti q̄uis sic appareret tanq̄ q̄ boni corā hoīb; Sēdo q̄ sicut Aug. dicit li. 2° p̄f. Deus neminē relinq̄t nisi reliquat. neminē deserit q̄n̄ adiuuet nisi p̄deserat̄ Ideoq̄ nō est putandū q̄ si tu hō in vita deū vere dilexeris z bene vixeris cauendo peccata: z mandata dei seruando: q̄ te deus tandē i morte derelinquat z p̄relinat. Unde Eccl̄. ij. Respiciete filij nationes hominū: quia nullus sperauit i domino z confusus est. Quis enim p̄mansit in mandatis ei^o z derelict^o est: aut q̄s inuocauit eum z desepit illum: quoniam p̄z z misericors est deus. Hec ibi. Et sic patz

- Primo ex tempestiua penitētia.
- Secundo ex bone vite consciētia
- Tertio ex sacramentoz efficacia.
- Quarto ex deuotionis gratia.

Primo ex penitētia sc̄z tempestiue acta. Nam Augustin^o de peni. dist. vij. §. j. dicit. Qui dum sanus est z penitentiā agit securus hinc exit. Siquis positus in vltia necessitate egritudinis voluerit penitentiā accipere z hinc vadit: fateor vobis nō illi negamus quod petit: sed non presumim^o q̄ bene hinc exit. Si securus hinc exit ego non sum securus. penitentiā dare possimus: securitatē dare non possumus. nunquid dico damnabitur: sed nec dico saluabitur. Vis ergo a dubio liberari. vis q̄d incertum est euadere: age penitentiā dum sanus es. si sic agis dico tibi secur^o eris. q̄ penitentiā egisti eo tempore quo peccare potuisti. Hec ibi. Secundo ex consciētia sc̄licet bone vite z debite emēdate. Un̄ generalis regula est. Qui bene viuūt bene finit. Bernard^o. Consciētia bona semper secura et in morte tuta. sicut consciētia rea semper est pauida. et hoc patet per experientiam. quoniam videmus q̄ homo (vt dicit Glo. ij. Corinth. vj.) libere z secure loquitur qui puram habet consciētiā. male autē consciētie mens loqui trepidat. s. coram iudice: sensum perdit: in verbis errat. hec Glo. Nam z contritiū z folij cadētis sonitū expauescit. Sic ad propositum Tertio fiduciam potest homo habere i morte ex sacramentoz efficacia. s. si debite cōfessionē fecit z digne cōmunicauit. z extremā vnctionē suscepit. Sed heu aliqui fatui tenent q̄ infirm^o plus grauat̄ corporali. s. infirmitate si confessus z vnct^o fuerit extrema vnctione. Contra quos est manifeste sacra scriptura ideoq̄ errant Nam Jacobi. v. scribitur sic. Infirmatur quis ex vobis: inducat p̄sbyteros eccl̄ie z orant vngentes eum oleo sancto z c. Et oratio fidei saluabit infirmū. Ecce prima vtilitas: quia in sacramēto vnctionis p̄fertur gratia: qua homo roborat̄ in ania ad salutem: vt dicit Thomas in. iij. di. xliij. Sequit̄. Et alleuiabit eum dñs. sc̄z a corporali infirmitate sanando. Ecce secunda vtilitas. Sed hanc nō inducit nisi q̄ntum expedit ad salutē. addit. Et si in peccat^o fuerit dimittent̄ ei. Ecce tertia. z p̄ cōsequēs valet ad celeriorē liberatōem de purgatorio: z faciliore transitū in celū. hec s; Tho.

Sermo XLVI

Quarto ex deuotiōis gr̄a. s. ad dei sanctos approbatos ab eccl̄ia q̄n̄ hō deuotiōne speciali colit illos tanq̄ p̄zonos. p̄cipue beatam virginē z ch̄ri passiōes q̄tidie exorat. Tal̄ sepissime p̄ tales sc̄os asscurat̄ z cōsolabit̄ in morte vt Greg. ep̄sse dicit in dialo. suo. ad q̄d Hefret z alij exm̄ narrāt in sermone q̄ q̄dā deuot^o hō in ip̄a hora obitū sui aspicientib; circūstantib; cepit ille totus exhilarescere z in p̄ba leta p̄ripere. talia. Optime venerit̄ dñi mei. z q̄re tibi illis cui loq̄ret̄. R̄ndit. Nōne videtis sc̄tōs p̄iarchas. z itez. videtis ne sc̄tōs p̄phetas. Ecce adueniūt z sc̄i apli. ecce sc̄i angeli. ecce beatā virginē Mariā. z vltimo. Ecce inq̄t iā aduenit ch̄rus iesus. z sic migrat̄ ad dñm. Rogem^o q̄ ch̄m z c.

Dñica eadē Ser. III. s. de mortis timore z appetitu ac fructu.

Esedit qui

erat mortu^o z cepit loqui z dedit illū m̄t̄ sue Lu. vij. z i euāgelio hodie. Ehis dñs resuscitādo hunc mortuū tria dicunt q̄ in eo vel de eo fecit in h̄ euāge. Pr̄o q̄ mādauit vt resurgeret z mox mortu^o resedit. noluit vt staret aut iaceret resuscit^o ad significandū q̄ penitens hō a pctis resurgens nō debz stare q̄si erigerz se p̄ sup̄bia s; hūiliter agat p̄niam q̄d notat̄ i relesione. Nec debz iacere torpēdo a bonis operib;. Un̄ ch̄s d̄t. Luce. xvij. Cū feceritis oia q̄ p̄cepta sūt vobis dicite serui inutili sumus q̄d debu. fecim^o z c. Sēdo q̄ voluit q̄ loquat̄. vñ cepit loq̄. nō dicit cepit currere vel asp̄icere aut aliud h̄mōi. sed cepit loq̄ ad significandū q̄ q̄ resurgit a pctis p̄p̄tritionem ad ch̄ri voluntatem. h̄ p̄cipue faciendū restat vt loquat̄ in p̄fessione peccatorz coram sacerdote. Ambro. Nō poterit q̄s iustificare a pctō nisi illud p̄fessus fuerit. Tertio q̄ reddidit matri sue illum. vt Amb. dicit. p̄ hanc matrē eccl̄ia significat̄ cui peccator restituit̄ cū p̄ absolutōez recōciliat̄. de his p̄z in euāgelio. Exq̄ h̄ euāgelium agit de mortuo resuscitato ido de morte hominis p̄ter ea que dicta sūt in

p̄cedentib; tria adhuc mysteria declarabimus in h̄ sermōe.

Pr̄mū d̄z timorositatis. Sēdo d̄z affectuositatis. Tertiu d̄z fructuositatis. Pr̄o his p̄ se p̄dicādis poterz aliū thema applicare. s. illud. Demor esto qz mors nō tardabit. Hec scribunt̄ Eccl̄. xliij. Et certe hoc d̄z ē p̄bū mūdānis z carnalib; s; tñ est valde p̄ficiū. qz vt Greg. dicit. Valde se sollicitat̄ i bono ope. q̄ sepe recogitat de extremo fine. hec ille. Audite q̄ charissimi mi sc̄pturā dicentē Demor esto qz mors nō tardabit vbi s.

Circa p̄mū q̄ d̄ timoro

sitate mortis q̄rit̄ vtrū mortē timere z refugere ac orare deū p̄ ei^o dilatiōe sit pctm̄ ḡue. nā videm^o p̄limos q̄ n̄ timēt vt saltē modicū mori vt sūt pueri fatui z nimis cōfecti senio z paupes q̄m infirmitate diuiti^o detēti. t̄les n̄ mltuz curāt mori. Itē videm^o ēt in pctōzib; z mal^o q̄ ex honoz; cupiditate. p̄ nihilo ducūt mori i caus̄ vicio sis s; piculo mortis se exponūt p̄ vano honore vt p̄ latrocinio vt rapiāt diuitias vel p̄ vindicta z h̄mōi. Deniq; videm^o ēt in multz iustz. q̄ n̄ timēt se mortē exponere p̄ ch̄ro vel p̄ iusticiā vt fecerūt martyres z q̄ dā deuoti cupiūt dissolui z c. S; in p̄riuz nouim^o q̄ t̄les oēs p̄dicti s; n̄ timeāt mortē fm̄ rōis electōez. tñ s; naturalē l̄ sensitiuū appetitū qlibz hō timet mori. Nam z ch̄s cepit pauere z mest^o ēt z orauit dicēs. N̄ si possibile ē trāseat a me calix iste. Ut̄ le est q̄ nob̄ scire qlit̄ nos habeam^o i timore. s. mortis z anvolūtarij ēē d̄beam^o ad moriēdū. ac inuite morietes an peccēt. Ad h̄ r̄ndendū ē sub dist. fm̄ theo. doc. recolligēdo. qz timere mortē z nolle mori p̄t̄ q̄s

- Pr̄o timore naturali. (triplicat̄.)
 - Sēdo timore culpabili
 - Tertio timore rōnali.
- Pr̄mo inquā naturaliter timere mortē z refugere siue nolle hoc ex natura ē cōmūe oib; hoīb; tā bonis z sc̄tis sic patuit̄ ēt de ch̄ro q̄ etiā malis. Nā. iij. Eth. p̄bus d̄t. Terribilissimū oim̄ est mors. z sic timere naturali horrore nec pctm̄ ē nec p̄nosuz qz vt p̄bus dicit. iij. Ethicoz. z ij. Meta.

propterea quod insunt nobis a natura nec laudamur nec vituperamur nec meremur nec demeremur etc. vnde sic nobis timere mori non nocet

Secundo timere potest quod timore culpabili putat cum quod timet nolle mori ex causa vitiosa et illicita videlicet propterea quod videtur separari a voluptatibus carnis et a bonis habitibus mundi. et ideo vellet libenter diuinitate viuere ut in talibus posset amplius delectari. hoc est peccatum que et danna bile. **R**espondeo quod generalis regula est theologica quod oportet quod prius charitati et eius debito ordinem peccatum mortale est. sed tales prius faciunt charitatis ordinem eo quod hec temporalia et carnalia plus diligunt quam dei voluntati conformari cum videant per signa mortis quod deus velit eos euocare ipsi predicant. **N**am Gregorius homel. xx. iij. dicit. Deum profecto non diligit qui ei in sua voluntate contradicit. Proinde. xij. q. vii. ca. post postea. **L**upanus dicit sic. post postea est quod puerus ut cum dei voluntate fieri tri die postulem. s. dicens. fiat voluntas tua sic in celo. et in terra. quoniam vocat nos deus deus modo non statim voluntatis eius impio paream obnitimur et reluctamur et pertinaciter more suorum ad prospectum diuinitatis cum tristitia et merore producimur. et volumus ab eo promissis celestibus honorari ad quem venimus inuiti. hec ibi. q. di. quod tales non sunt digni celo. **I**tem postea culparabiles sunt qui ideo nollent mori quod non credunt aliam vitam. s. futuram vel desperant ad beatitudinem peruenire et huiusmodi. oes enim tales sunt danabiles. **T**ertio timore rationali potest quod timere mortem et nolle mori et orat ut diuinitate viuatur. et sicut dicitur est quod propter causas licitas rationabiliter fit. **S**ed di. que sunt iste cause propter que licet homini nolle mori et rationabiliter orare potest ut supuiuat. **R**espondeo quod precipue triplex est causa talis videlicet triplici motiuo potest fieri. **P**rima causa est. si timet nolle quod mori eo quod putat non sufficienter penam egisse de peccatis suis nec merita sufficientia aggregasse. **T**ertio vult et orat supuiuere quatenus possit per bona facere

Secunda causa est si propterea vult diuinitate viuere ut se manciparet ad ardua. futurorum opera et gratiam maiorem adquirendam putat vellet intrare religionem vel cultum dei ampliare et similia. **U**nde Ezechias rex fleuit quod debebat mori sine peccato quam christi generalis nealogiam credebat et cedere ut christus ve-

niret in mundum et orauit ut supuiueret. et exauditus est. **E**sa. xxxviii. **T**ertia causa si idcirco nollent mori ut alijs prodesse videtur potest ad salutem per dona gratie vel nature aut fortune sibi processa. docedo ignorantibus subleuando pauperes. **N**am ob huiusmodi causas Paulus fugit mortem de Damasco per sportam demissus. **L**oz. xij. **I**tem sanctus Martinus episcopus dixit. **D**ne si adhuc prolo tuo sum necessarius. s. ad salutem non recuso laborem fiat voluntas tua etc. **E**x predictis accipiamus aliquid de cunctis. **P**rimum quod mortem nolle sed longam vitam appetere sic quod homo non curet bene viuere est danabile. quod ut Gregorius dicit. **Q**uanto deus querit cumque ut puertat diuinitate expectat. tanto si puertus non fuerit diuinitate danatur. **I**uxta illud psalmi. **N**isi puertus fueritis gloria. su. vi. **S**ecundo cuido quod mortem nolle sed vitam longam exorare. sic quod homo studeat in longiturnitate bene viuere hoc est laudabile. **U**nde psalmus commendat tales longiturnitatem dei. de iusto. **U**ltima petijt a te (scilicet deo. iustus) tribuisti ei longiturnitatem dicit in seculum etc. et pluribus auctoritatibus in scriptura docet. vnde toto conatu et arte debet homo appetere longiturnitatem vite. sic tamen quod bene viuatur. **T**ertium est quod homo senex qui multum vixit. si bene vixit maximas gratias deo agat. si male vixit de hoc penitentiam agat. et nihil minus quod eum deus tadium expectat ad penam gratias agat. **C**hristiane aduerte hec per salutem. **F**

Circa secundum de affectu

vel desiderio mortis **Q**uerit vtrum affecta re siue appetere desiderare mori sit salubre christiano homini. **N**am posset argui quod sic quod Apollus phil. i. dicit. **C**upio dissolui et esse cum christo etc. **S**ed in contrarium est quod homo tenet diligere seipsum sicut et primum et plura se primum. **M**att. xxij. **D**iliges primum tuum sicut teipsum. **S**ed nulli licet appetere mortem primum nisi secundum iusticie ordinem. **U**nde Aug. dicit quod mortem primum etiam inimici exorare a deo graue peccatum est. **Q**uod ergo potest homo sibi hoc etc. **A**d hoc respondeo secundum doctrinam per tres precipuas veritates.

Prima est de omnibus absolute et ceteris. **S**ecunda de habitibus signa specialiter. **T**ertia de scitis et bonis singulariter. **P**rima veritas est quod quicumque homo non ha-

bet signa mortis. tunc nulla ratioe vel causa licet absolute et communi cursu morte sibi appetere: vel ut moriat deum exorare. **D**icit absolute: quia sub condicione si deo placeat sic potest appetere orare. **D**icit etiam commiter. quod sancti a spiritu sancto mouentur ad desiderium mortis sepe. sed speciali instinctu et lege hoc fit. **S**icut legimus quod multi martyres ad firmandam fidem vltro currebant ad ignem vel mortem. et tales excusant per spiritum sanctum: ut dicit Aug. **R**atio huius veritatis est propter charitatem quam homo tenet seipsum diligere. neque stulte se periculo mortis exponat vel abbreviet sibi vitam. ut patet ex ratione predicta in contrarium. **U**nde **M**ar. x. christus dixit. **S**i vos persecuti fuerint de vna ciuitate fugite ad aliam. s. per vitam tuendam vel conseruanda. **N**am et christus cum vellent eum lapidare abscondit se: quod nondum venerat hora eius. **I**ohannis. viij. **I**tem **H**elias petiuit ut moreretur et non est exauditus. **Reg. ix. Et Jonas d. Tolle animam meam: redargutus est. Jone. iij. Ex his patet quod nec ratioe senectutis nimie debet quod perire mortem. quod hoc est stulticie et pigritie cum debeat homo semper conari in melius quantum potest patientie meritum etiam in senectute acquirere. **I**tem non debet etiam quod sibi mortem appetere ratione aliam pene vel misericordie euadende: vel ob cruciatum infirmitatis vel penuriam paupertatis. quod omnia talia meritoria esse possunt et peccati expurgatiua. si ob hoc acceptent vel patienter tolerantur. **D**enique nec est appetenda hac ratione ut citius perueniat ad gloriam celestem. quod hoc valde presumptuosum appareret quod se talis dignum celesti gloria reputaret nisi esset reuelatum a deo. sicut fuit Paulo. propterea cupiebat quidem dissolui et esse cum christo in gloria. tamen statim subiungit ibidem scilicet phil. i. quod eligeret permanere in carne propter necessitatem aliorum ad salutem. **S**ecunda veritas est quod quando cumque homo habet verisimilia signa mortis et diuine voluntatis tunc debet conformare voluntatem suam diuine voluntati ut velit mori si deo sic placitum est. **R**atio quia ad veram charitatem requiritur ut velimur sicut vult deus: et siue voluntati non dicere. **P**ropterea cum dominus orasset dixit. **N**isi si possibile est transfer a me calicem etc. subiungit. veritatem non mea sed tua vo-**

luntas fiat. **P**roinde quod quod in infirmitate cognoscit ex lignis quod debet mori. similiter in alijs casibus mortis: debet dicere. **D**ne deus non contradico tue voluntati sed fiat quod vis. **R**espondeo. **E**xemplum legitur de beato Augustino quod laudabat plurimum illos quibus moriendi desiderium inerat. et ponebat vnum exemplum de beato Ambrosio: qui in extremis positus et a clero rogatus ut per longioram vitam deum oraret: **R**espondit ambrosio. **N**on sic vixi ut me pudeat inter vos viuere. nec mori timeo quam niam bonum dominum habemus. **H**oc rursus Aug. mirabiliter laudauit. **A**liud exemplum ponebat Aug. de quodam episcopo: qui cum morturus periret ut oraret per necessitatem ecclesie se diuinitate viuere **R**espondit. **S**i nunquam bene. si autem aliquid: quare non modo. hoc est. **S**i nunquam mori debeo: bene quod felix essem. **S**ed si aliquid oportet mori: quare nunc nolum mori. quasi d. **U**olo sic de vult. **H**ec sufficient. **T**ertia veritas est. quod sicut sancti dei sic et omnes boni christiani conditionaliter si et quando deo placet debent appetere mortem iuxta dei voluntatem. et hoc triplici ratione. **P**rimo propter diuine voluntatis conformationem ut predictum est. **S**ecundo propter peccatorum satisfactionem. quia mors debite suscepta satisfacet pro peccatis. **S**ed diceret. quomodo mors potest satisfacere pro peccatis cum sit tota debita pro peccato originali: **R**espondeo quod ex quo tenetur quod vna solutio non parit duas liberationes: **I**demcirco secundum Thomam et Petrum de palude sup. iij. di. xx. ipsa mors per se non satisfacet pro actualibus peccatis: quod tota est debita pro peccato originali. et per consequens non parit aliam liberationem eius solutio nisi peccati originali per solutionem. sed dolor: tristitia et languor mortis si bene acceptent satisfaciunt pro actualibus. **I**lla enim non debent originali secundum actum sed secundum appetitum. **I**n cuius signum pueri in solo originali decedentes non habent dolorem. **S**ecundo etiam am super. iij. di. xx. dicitur: quod mors voluntarie accepta delere potest penam omnium venialium peccatorum: et magnam partem et mortaliu saltem oblationum. et sic minuit purgatorium. **Q**uod ergo quod quod maior dolores mortis suscipit vel acceptat parit et ad actualia plura satisfacet. **Q**uod ergo diuinitate quod ipsa mors penam vult non fieri ad peccatum

expiatione. o bone Jesu tibi laus et gloria Tertio propter bonorum multorum persecutioez p morte. Unde Phil. j. aplos dicit. Tibi vivere chrs est et mori lucrū: qz scilicet dei et boni chziani p suā mortē in grā dei maxi/ ma bona lucrant et maxima mala euadūt. de qz subseqnti art. iij. dicemus

Circa tertium d mortis

fructuositate in bonis hoibz Notandū qz sacra scriptura de morte hoim duo magna notabilia dicit. Unū ē de morte peccatorum de qz p ps. dt. Mors peccatorū pessima. vñ Bern. in epla. Mors peccatorū est mala in mundi amissione. peior in aie et corpis se/ paratioe. pessima in hōis et ignis duplici p tritione. hec ille. Qz p peccator tunc. Aliud de morte iustorum et bonorum dicit idem ps. Preciosa in cōspectu dñi mors scilicet eius Bern. i quodā sermone. Preciosa mors scilicet etorum quā cōmendat vita preciosa. vñ qz merent vt pccō sanguis chri cui deseruierunt a morte ppetua liberent. Itē preciosa or est ex gratia. quia preciosiora bona pferunt sed preciosissima est ex vita bona et causa: qñ vñ ppter deum et iusticiā moriuntur. vt in martyribz. Proinde bonorum mors valde est preciosa. qz a maximis malis eruit. et i optimis confirmat. vt. s. ampli qz peccatore neqat. pte qd Eccl. xij. scribit. Mors bonū est iudiciū tuū hoī. s. iusto. Sz qz lia bona pferat mors bona hoī ad fructū salutis etne Notandū qz Aug. li. de visita tione infirmorum quē scripsit ad nepotē suū moriturū multa tangit quorum plurima e/ numerabimus. Dicit enim ibi Aug. sic. Mors inqz nihil aliud est qz carceris elibe ratio. Ecce p mū exilij et pegrinatōis finitio. qz est reditus in patriā. Scdm labor psumatio. qz a labore huius vite detamur. Tertium oneris grauisimi depositio. s. molis corporis. Quartū de domo ruinosā e/ reptio. i. de habitaculo mortali. Quintuz egritudinū omnium terminatio. Sextū pculosoz omnium euasio. Septimū vincloz peccatorū disruptio. Octauū debiti maxī solutio. Nonū ingressus in glām et felicitatē. ecce decimū. Hec et plura Aug. dic vbi. s. Et ibidem subdit idem Aug. Qz iocundo pectore: qz leto corde visitatione diuina debem poptare qñ iuxta est vocatio

diuina. Etia frater si epatū vel aliuqz hono rem aut dignitatē aut sanitatē tibi deo cederet: nonne omni gaudio illō suscipes donū? Certe maiori voluntate cū gratia acti one hanc dei antiauctionē debes tibi a/ micā habere. qz et hyltimū dei donū ē. hec Aug. vbi sup. et sic pte. Deniqz cū rex ma ximus spōsam traduceret sibi ad pfortiuz regni et coronā reginalē: nonne tūc illa spon sa gauderet: sic in pposito zc. Unū chris dñs aias hūanas cōpauit pabolice hōi spōsis traducēdis. Dat. xxv. Venit spō sus. et qz pate erant intrauerūt cū eo. s. chro ad nuptias. s. celestes. Debem qz gaudere p morte: qz ad celestē coronā traducimur.

Exemplū legit de scā Clara p gē i eius legenda: qz cū appropinquaret ad exitum aie: ecce qñ nocte media in vestib. albis turba virginū ingredit: ferta aurea i capiti bus deferētū. int qz vna p ceterz eleganti or. s. bta pgo Maria erat tanti splendorz vt noctē in diei splendorē puerteret. qz pcedens ad lectū scē Clare amatissime se/ diauit eidē amplexū dulcissimū pntas. Ec ce aut bte p gines mire pulcritudis pallio Clare corpus pteperūt. et thalamū adorna tus est. et sic aia ei cū gaudio felicit migra uit ad chrm. Qz aia chriana aduerte qz sic poterit esse et de te i egressu aie: saltē iu sibiliter. Rogemus ergo chrm vt zc.

Dñica eadem Sermo. iij. s. de resur/ gēdo spūalif iuxta etates hoim et mores.

It. s. Jesus

Adolescēs tibi dico surge. et re sedit qz erat mortuus. Lu. vij. et in euangelio hōd. Chrs dñs legit mor/ tuos suscitasse tribz p cipue modis p nra i structōe. Primo suscitauit puellā i domo manū ei tenēdo. Dat. ix. h fm Hero. iō vt significet qz aia i peccō mortua nō resur get ad grām: nisi opa qz p manū significat mūda et bōa velit facere in fide chri. et ma la. i. peccā velit relinquere. Secō suscitauit hūc adolescentē loculū tāgendo vt dicit in ho dierno euangelio. hoc fm Bedam ad si/ gnificandum qz psciētia peccatoris in qz aia ef fert tāqz loculo vt sepeliat in inferno: debz

tangi grē chri manu qtenus illuminef ad cognoscendū peccā: et sic p penitentiā veraz resurgat ne sepeliat in inferno. Nam sine gratia. s. dei: homo resurgere nō pōt. Jo. xv. Sine me nō potestis facere. Tertio sus citauit Lazary flendo et clamādo. ad signi ficandū qz peccō qz est fetidus et sepultus p pshuetudine prauā difficili surgit: et opoz tet eum flendo clamare ad deū in oratōne ne omnino peat in peccatis. sed possit r sur gere ad vitam grē. De illo secūdo resusci tato agit hoc euāgelij: cui chrs ait. Adolescens tibi dico surge: vt patet. Itaqz de peccōz hoim in statibz diuersaz etatuz spūali resuscitatione tria mysteria notem pro hoc sermone.

Primū dicit resurgēdi possibilitas. Secundū dicit impedimēti mltiplicitas Tertium dicit remediū salubritas.

Circa primū de possi/

bitate resurgēdi a peccis questio occur rit. vtrū hō peccōz possit quicunqz voluerit p libez arbitriū resurgere a peccō sine speci ali dei auxilio. nā hoc scire vtile est qz mul ti errāt diceñ. Quid mihi nūc in adolescē tia vel iuuetute de pnia. qñcūqz voluero saltē in senectute pniā agere pōto. nūc volo satisfacere iuuenili etati et desiderio. Cū enī hō naturalif habz desiderare bo num pntis et maliciā refugere vt nature p traria. sicut Damas. li. ij. c. vlti. dicit. qre ergo nō possit p libez arbitrium surgere. Ad hoc rñdet fm Rich. sup. ij. di. xxvij. pcor. Bonauen. et doct. qz quis hō p se/ ipm possit libero arbitrio peccare: tñ p se/ ipm nō pōt a peccō sine dei grā resurgere. Rō: qz vt Bern. li. de li. ar. c. xvij. dt. Colo natus liberi arbitrij ad bonū casti sūt si a gratia non adiuuant. et nulli si non excitā tur. Bōa enī excitat libez arbitriū cū semi nat cogitatū. sanat cū mutat affectū. robo rat cū pducit ad actū. hec Bern. Unū con dudū fm Rich. qz quis dispositōe remo ta et indirecta possit hō p libez arbitrium se disponere ad grāz gratū facientē: dei. s. auxilio generalif mouēdo ipm ad cogscen dū et desiderādū bonū pntis: et opandū ex teriori opatōe: faciēdo qd i se est: tñ pinqz et directa dispositōe nō pōt p seipm habe/

re grām gratū facientē ad resurgendum a peccatis. qz gratia gratuz faciens est sup facultatē nature. ideo naturaliter nec intel lectus eleuat ad cognoscendū illā. nec vo luntas ad desiderādū eā: nisi iuuet a do et exatēf. Unde j. Corin. iij. Nō sumus suf ficientes cogitare aliqd a nob. s. ois nra sufficiētia ex deo est. Proinde licz hō possit facere qd in se est: tñ illud nō est sufficiēt ordinatū ad grē grām facientis susceptio nem ex naturalibz solis: nisi assit aliq mo/ tio specialis ipius spūficti. Sicut exēplū gratia. ex seipō potest hō posse et velle me deri ex sola generali motōne dei qz pcurrit in omni actiōe creature. similiter et videre rem pulcrā et hōi. sed nō habebit sanū tatē nisi deus eā conferat eidem. sic nec vi dere nisi det ortū lucis: quo mediāte vide at actu. Hec fm Rich. et Bonauē. recollē gendo aliosqz. Exēpla ad hec plura vi dem. qz pmo peccā faciēdo hō se habz sicut piscis intrās sagenā. s. diaboli: sed non potest exire libere de tali sarena. Itē hō p se potest se precipitare in foueā. sed non nisi alioz auxilio ascendere ex pfundissima fo uea. sic et de peccō. Deniqz p se pōt hō occi dere seipm sed nō resuscitare nisi christus eundē suscitaret: sicut fecit hūc mortuo ad si gnificandū in hoc euāgelio Sed di. qz re ergo damnat deus hominē qz non resur git a peccis. cū enim nullū obligat ad id qd sibi est impossib. ff. de regu. iur. l. i. lipossi bilium. vt quid ergo homini peccatorū im putat si non resurgit cū id ex se nō possit: et deus nō dat sibi gratiā resurgēdi. Rñde tur fm Bonauen. sup. ij. di. xxvij. circa lit teram qz merito sibi imputat. qz de bono semp psto est dare grām qz tū est de se nisi ipse hō ponat sibi obicē. quia qz obicē pōit et sic nō vult accipe grām. ideo sibi merito imputat. Et ad id sunt plura exempla fz Aureo. quoz aliq ponamus. Si de facit soles suū oziri et tu claudis oculos et sic ca/ dis in lutū et foueā: nonne tua culpa dign es pditione? Itē habēt abum et nō come denti sua culpa est qz fame morit. Itē d co qz arma habēs in pugna pñat in culpa est qz vulnerat ad mortē zc. Qz hō pntesce peccare et ora deum vt det grām resurgen di: qz ex te perire poteris.

Domínica. xv. post Pentecoste.

Circa secundū de impe-

diētē multiplicib; resurgēdi sūt z circa ter-
tisi de remedijs Hora q̄ discurrēdo p̄ sin-
gulas etates cōpimus multiplicia impedī-
menta q̄ retrahūt homīes a spūali resurre-
ctōe p̄ q̄ nolūt resurgere a vitijs ad p̄-
tutes. Un̄ bonū est talia cognoscere et re-
media adhibere. Pro q̄ notandū q̄ a p̄nci-
pio p̄ceptōis hoīs in vtero materno vsq̄
ad horā mortis diuidit̄ vita hoīs i septē
etates: q̄s p̄ter. s. p̄mā Jsid. li. de nūero. c.
ij. describit z Catholicon P̄ria etas fe-
tus d̄r a foueo. eo q̄ in vtero foueat̄ s. La-
tholicon. z durat vsq̄ horā natiuitat̄ ex
vtero. Et exinde. s. a natiuitate Secunda
etas sequit̄ q̄ d̄r infantia: q̄ septē annis fi-
nit̄. In ist̄ etatib; hō ē i maxia indigentia
z ignorātia sup oīa alia aīalia. qz aīalia na-
scunt̄ cū pilis tāq̄ vestib; suis. vt agn^o ca-
nis et hōi. z cum vnguib; vt leocattus
z hōi tanq̄ cū armis defensiuīs. Item
aliq̄ statim vt nascunt̄ cursum ambulādī
habēt: vt capreol^o z pdices ac coturnices
zē. Sed hō nil tale habz a sua natiuitate.
s. optz veltē z hōi ab omb; vel ex terra
medicare aliūde. ecce indigētia. Deniq̄ de
igrātia hoīs patz. qz vt P̄hs. li. de aīa d̄r.
Aīa hūana i p̄ncipio sue creatōis est tāq̄
tabula rasa in q̄ nihil est depictū zē. Sed
aīalia alia in p̄ma die q̄ nascunt̄ habēt sci-
entiā z industriā. Nā agn^o statim agscit ma-
trē inf̄ oēs oues ad solū balatū vt d̄r Jsi-
dorus. z inuenit vbera m̄ris ad suū nutrī-
mētū sugēdū. sic z alia aīalia. S. puer ne-
scit q̄rere statim vbera m̄ris. s. optet q̄ ma-
ter ponat in os ei^o. nec cognoscat m̄rez vsq̄
qz ad annū. Itē agn^o z capra si vidēt lupū
statim sciūt esse inimicū z fugiūt. s. si v̄it
ad puez nescit timere. zē. Un̄ qz i his t̄p̄i-
bus hō habz impedimēta boni tā ex parte
corp̄is. s. ipotētiā: q̄ ex p̄te aīe ignorātiā.
Et insup ex p̄te vsq̄ habz origialē cul-
pā in q̄ p̄cipit z nascit̄. P̄s. Ecce enī in mi-
quitatib; p̄cept^o sum: z in pct̄is cōce. zē.

Remediū q̄ est p̄ tūc p̄ parētes z patri-
nos: vt. s. baptizet̄ infans q̄ totius. z sic a
pctō originali emūdet̄. Et tāde; vt docet
Egid^o r̄homan^o d̄ regimie p̄ncipū. p̄te ij.
li. ij. c. v. Ab infantia debēt instrui in fidei

articulis: p̄out habet̄ in Symbolo apo-
stolorū. z ad orandū; Pater noster z Ave-
maria zē. z ad assuecendū audire missam
z p̄fessionē facere z hōi. Nam a septēniō
tenent̄ p̄fiteri s̄m Host. de pe. z remis. ca.
Om̄nis vtriusq̄ Tertia etas dicit̄ pue-
ricia: que annis. xiiij. finit̄. in qua passio-
es inualescere incipiūt tam in corpore q̄ i ani-
ma. Nam si quis a parentib; contraxit ali-
quam egritudinē tunc incipit apparere.

Quia vt patet p̄ Hieron. sup Eze.
Si parentes nō abstinent tempore men-
strui concipiunt tunc fetus leprosi. p̄opt̄
quod deus p̄hibuit accedere ad mēstruā
tam. Leui. xv. z. xx. Q̄ si prima die men-
strui fetus concipiāt infra decem annos le-
prosus erit vt̄ apparebit. si p̄o secunda die
infra. xx. annos leprosus erit. z sic de alijs
dieb; vsq̄ ad septimū. vt narrat maḡ h̄i
istoriaz iudeos sic tenere. z habent̄ hec lib.
originaliū. Deniq̄ circa annū decimūq̄rtū
inualescet passio corp̄is z cupiscētie ireq̄ et
inuidie: ac hōi: q̄ sunt impedimēta p̄tutū.

Remediū q̄ adhibēdū est vt pentes fi-
lijs p̄tūc p̄uideant. P̄mo ab exēplo ma-
lo vt̄ occasiōe peccati: cauendo. s. ne turpia
coram eis loquant̄: aut ne videant turpia:
aut ne in vno lecto cubent: sicut docz Egi-
dus vbi. s. c. vj. Nam s̄m P̄hm. vij. et̄.
Que p̄mo inspicunt̄ cū maiori admiratio-
ne cōspiciunt̄ z plus memorie imp̄munt̄.
Et qz illa etas de se p̄uocat̄ ad lasciuā:
ideo cauendum est ab occasione. Secun-
do p̄uidere debent docendo verbo z exē-
plo vt verbū dei audiant: p̄cepta discant:
z peccata caueant. Tertio si viderit pecca-
re corrigēdo. vñ Prouerb. xij. Qui parat̄
virge odit̄ filiū suū. q̄ ar̄ diligit̄ istāter eru-
dit. P̄ S. q̄rit̄ hic. q̄n possunt pueri
mortalit̄ peccare z q̄n tenent̄ ad sciendum
p̄cepta z obseruandū: R̄ndet̄ s̄m iura ex-
tra de delictis p̄uorū. z concor. Aug^o et
Bern. q̄ q̄n hō incipit esse doli. ca. pax z p̄-
ceptoz dei habere intellectuz: tunc incipit
posse peccare mortalit̄. z sic vnus cit^o inci-
pit q̄ alter. Et p̄mo q̄dem peccat venia-
liter. qz Grego. in mora. dicit. In vnoq̄q̄
lapsu a minimis semper incipit: z succresce-
tibus defectibus ad grauiora peruenitur.
Hec ille. ideo. regendū sunt. Si dicas

Sermo

XLVII

Quid gerit de p̄uorū vituperijs furtis z
hōi que faciunt pueri etiā ante annum
xiiij. z septenniū discretōis zē. R̄ndet̄ q̄
ex quo nulluz malū impunitū vt Aug. d̄r.
ideo luēt penas pctōz illoz q̄ eos ad ta-
lia p̄bo vel exemplo inducunt vel nō cor-
rigūt de talib; vel qui eos puocat̄ ad ma-
ledicendū vel irā zē. Quarta etas dicit̄
adolescētia q̄ vsq̄ ad. xxvij. annos p̄ten-
dit s̄m Jsid. Hec multū cōmendabilem
reddit̄ hoīem si sit p̄cundus in adolescen-
tia. qz Bern. sup Lañ. d̄r. Uerēcūdia in
adolescēte est vice decus. p̄tutū sedes.
z p̄mitiez laus nature. hec Bern. Sed cō-
ter ex malis morib; adolescentes difficiles
sūt resurgere ad p̄tutes ex se nisi bñ regant̄
Quoniam s̄m p̄hm. ij. R̄beto. z ali-
os sunt. P̄mo animosi victorias aman-
tes. quia aduersis nondū casibus sunt de-
iecti z humiliati. iuxta illud p̄uerbiū vul-
gare. nondum calcavit bos tibias eius. s.
adolescētis. vnde multū appetunt excellē-
tiam p̄p̄iam z honorem. ideo nimis do-
lent z irascunt̄ cum vincunt̄ in ludo vt̄ a-
gone Secō sūt desideria sua ipetuosē se-
q̄ntes p̄t qd̄ nō p̄sueuerūt esse in agēdis
vel patiedis prudētes. vñ nō valet eos cō-
stituire in belloz duces vt̄ d̄r. ij. Topi. qz
nimis sunt p̄sumptuosi zē. z h̄ p̄pter calo-
rem nature feruentis. Tertio sunt varia-
biles multū z inconstātes. nam amor eoz
z odium cito transit. vnde; discurrūt ista-
biliter. Quarto quia lasciuā z cupiscētes
Quinto qz tenere sua bona nō curātes vñ
sunt pdigales. quia inexperti tam quest^o
q̄ indigentie. Sexto quia altiora de se spe-
rantes z cogitantes. vnde cogitat z tactat
se q̄ potest esse ep̄scopus vel papa vel do-
minus magnus aut rex. zē. Sed cum cre-
uerit aliquantulum vix sufficit fieri seru^o.
Hec z plura habent̄ in Speculo p̄tutum
moralū li. ca. ij. Remediū ergo est q̄ talia
vicia refrenēt. quia si hōi assuecant incu-
rabiles erūt in senectute. iuxta illud Ho-
racij Quod noua testa capit inueterata sa-
pit. Sed debent hoc cogitare qz sanguis
recens est in adolescentib; p̄pter quod for-
titer agunt quicquid agunt. Et sic decem
fortiter diligunt si cōuertunt̄ ad ipsum. iux-
ta illud Canticoz. j. Adolescentule dile-

kerunt tenimīs. Un̄ z ch̄s in hoc euāge-
lio incitat in adolescentia di. Adolescens
tibi dico surge. R̄ Quinta etas dicit̄
tur iuuentus vel virilis. que a. xxvij. inci-
pit. z. l. annis terminat̄ vt Jsi. dicit. vbi s.
Et hec habet p̄p̄ietates bonas plures. s.
q̄ sunt viriles z p̄stantes. intendentes ho-
nestati z vtilitati. s̄m discretionem iudicat̄
singula neq̄ omnib; credunt neq̄ omnib;
discredunt. vt patet li. de spe. p̄tutum mo-
ra. Tamen in eis sunt etiam mores mali
p̄sertim si antea vicijs sunt assueti quibus
adhuc subijciunt̄. quia vt Amb. sup Bñ
immaculati. dicit. Iuuetus ad correctio-
nem est durior z rara in iuuenib; humilit̄
tas. Ideoq̄ miranda dum etas vigeat vsq̄
ribus solide Hec ille. Deniq̄ solent habe-
re iuuenes mores malos p̄p̄ue si sunt di-
uites. vt patet ex eo. li. s. Spe. p̄tutum. quia
tales sunt superbi. Aug^o. Uermis diuiti-
arum est supbia. Secō sunt cupidi z p̄p̄-
ea o p̄p̄ressores pauperū. maxime si nō a p̄-
ncipio sed denuo facti sunt diuites qz timēt
iterum pauperari. Tertio p̄tumeliosi qz
p̄ pecuniā sperant de facili euadere picula
z obtinere placita vel dominia. Hec ibi.

Remediū ad hec valet vt Bern. in
epistola ad fratres de monte docet. qz ex q̄
consuetudo inquit altera natura est. Dis-
ergo malus animus postq̄ idurescat ma-
licia emolliri potest z debet. ne postea sci-
licet in senectute indurata malicia despe-
randum sit zē. Idem. Clauis clauo tūm-
ditur sic consuetudo mala. consuetudine
bona vincitur. Ergo tu homo iuuenis.
fac tibi vim contra vim. quoniam regnuz
celorum vim patitur z violenti rapiunt il-
lud. Matth. xj. Surge ergo nunc ad pen-
nitentiam virtutem z alias. Sexta etas
dicitur senium que terminatur. lxx. anno.
z incipit a. l. que etiam dicitur grauitas.

Septima autem etas dicitur senectus
vel decrepitas. que salic; ab anno. lxx. du-
rat vsq̄ ad finem vite s̄m Jsidorum vbi
supra. S. Iste etates etiam licet ha-
beant plures bonos mores vt dicitur li-
bro quo supra. P̄mo quia in senibus est
maior prudentia eo qz in multis sunt exp̄-
ti. Secundo quia sunt maturi moribus
z non precipites sed cauti in credendo. vel

discredendo. nā Seneca dicit q̄ eq̄le viciū ē credere oibz z nulli. Tertio qz sūt p̄liati ui z reuerendi. n̄bilo min⁹ in senibz s̄ plures mores defectuosi q̄bz impediunt ne re surgāt ad fructū z p̄niam. Primo qz sūt suspiciosi vt Phs d̄t lib. ij. Et h̄i. Senes (inquit) cacoges sunt. Est autē cacogia in deterrius extimare vel suspicari oia. Rō. qz senes experti sunt q̄ multi sūt mali inter homines lateñ. sub specie bonoz p̄o suspiciant. Sc̄do qz sūt euentuū timorosi. Un̄ plura semp mala timēt euenire q̄ eueniāt z sepe z dubia ac remota picula formidāt q̄si iā essent certa z inminētia. Ratio qz fore se recognoscūt sepi⁹ tribulatos z depresso. s̄ sunt pusillanimes. Tertio qz negligētes z tepidi in amore dei. Quarto qz illiberales z auari nā Hiero. dicit q̄ in senibz cūz cetera vicia senescant sola auaricia iuuenescit. Quinto quia spes habentes sup̄uicēdi. nā Hiero. d̄t nemo est tā p̄ucte etatis q̄n speret adhuc se p̄ annū aut arater sup̄uicturū. O charissimi hec nō iō dicim⁹ vt vos p̄fundam⁹. s̄ vt in ch̄o vos moneamus ad excutiēdū z resurgendū a vicijs.

Pro remedio q̄ valet cogitare penas in ferni q̄s hō incurrit ex pctis si non penitit erit ante mortē. nec est proganda p̄nia ad extremū. qz dicit p̄sus. X̄m̄i s̄s grat⁹ bis pulcer. ter q̄q̄ fortis. p̄. Quat sapiens q̄n d̄t. sex sc̄tus postea non fis. Deniqz valet passionis ch̄i memoria. ad incitandū taz adolēcentes q̄ iuuenes z senes q̄ recupe rare possūt p̄dita. Exempluz scribit in Spe. exē. di. ix. exē. d̄ vij. q̄ q̄dā deuor⁹ rogabat deū vt sibi reuelaret q̄le fuitiū posset facere deo acceptum z hōi vtilissimuz. Apparuit ergo illi d̄ns Iesus crucē magnā portans in dorso z d̄i. Crucē meam portab. z ille. Quō d̄ne iesu portare d̄beo. R̄ndit ch̄is. In corde portab p̄ crebrā recordationē z cōpassionē. in ore p̄ deuotaz ḡrarumactionē z exorationē. in auribz per p̄bi dei z passionis mee auditionē. z i corz pore p̄ castigatiōem z viciōz crucifixionē zc. Rogem⁹ q̄ ch̄m.

Dñica. xvj. post Pente. Ser. I. i. iuxta euāg. applicādo de fugiēda carnali vita.

Ece homo

q̄dam hydroptic⁹ erat añil lū sc̄z Iesum Luc. xiiij z in euāg. hodie. D̄ns iesus de celo descendit z venit ad nos in mōm̄ istū vt suā charitatē maximā erga peccatoresz circa suos etiam inimicos ostenderet tanq̄ amicus verissim⁹ qz Rhoma. v. Eū essemus inimici recōciliati sum⁹ deo p̄ mortē filij ei⁹. Venit etiā tanq̄ medic⁹ vt infirmitates animaz n̄raz curaret vt Aug. d̄t. Deniqz venit tanq̄ doctor z magister. vt nos ad salutis viā doceret Propterea vt hodiernū euāgelium dicit. In domū p̄ncipis phariseozū q̄ eummicabant obseruātes intrāntē māducare cū eis zc. z ibi hydropticū curauit z salutis viā esse humilitatē docuit. d̄ q̄bz dare p̄tz in h̄ euāge. Tertius.

In illo tpe Eū intrasset Iesus in domū p̄ncipis phariseozū sabbato māducare panē z ip̄i obseruābāt eū. Et ecce hō q̄ d̄ā hydropticus erat ante illū. Et r̄ndens iesus dixit ad legisperitos z phariseos d̄i. Si licet sabbato curare. At illi tacuerūt. Ip̄e p̄o app̄hensum sanauit eum. ac dimisit z r̄ndens ad illos dixit. Cuius v̄m̄i asinus aut bos in puteum cadit z nō p̄tinuo extrahet illum die sabbati. z nō poterane ad hec r̄ndere illi. Dicebat autē z ad inuitatos pabolam. intrēdens quō p̄mos accubitus eligerēt d̄i. ad illos. Cum inuitat⁹ fueris ad nuptias nō discūbas in p̄mo loco. ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo z veniēs. is q̄ te z illum vocauit dicat tibi. Da huic locū z tūc incipies cū rubore nouissimū locū tenere. s̄ cū vocat⁹ fueris vade recūbe in nouissimo loco vt cūz venerit q̄ te inuitauit dicat tibi. Amice ascēde sup̄pius. tūc erit tibi gl̄ia corā s̄c̄ discubentibz. qz ois q̄ se exaltat humiliabit. z q̄ se humiliat exaltabit. Lu. xiiij.

Iuxta h̄ euāgelium notem⁹ tria mysteria. Primū de hydropticā designatiōe. Sc̄dm̄ salubri ch̄i instructiōe. Tertiu de carnal vite detestatiōe. Circa p̄mū d̄ hydropticā designatiōe. Aduertam⁹ quomō loquitur euāgelium d̄i. In illo tempore salicet añ

no etatz christi. xxxiiij. cōpleto. q̄nto nonas Octobris s̄z Vincen. li. viij. h̄ ē p̄ria die ante festum sancti Francisci. Postq̄ dixerat q̄ arta. s. via est que ducit ad vitā. tūc p̄nceps phariseozū inuitauit eū: non amoro sed inuidiose. quia reprobaauerat maliciā z auariciā phariseozū: et dixerat. Hierusalem Hierusalem que occidis p̄phetas zc. Non me videbitis donec dicatis. Bū dicitus qui venit zc. vt patet in euāgelio Luce. Unde cōsilio phariseozū inuitauit christum. z cum hoc etiam plurimos de phariseis vocauit vt obseruarent si ch̄us in conuiuio largo post cibū z vini potum dissolueret se in verbis z diceret aut faceat aliquid contra phariseozū traditiōez. z sic possent eum illi multi doctores pharisei confundere s̄m̄ Lyram z sanctū Vincen. in sermōe. Unde cum intrasset Iesus in domū illius p̄ncipis phariseozū sabbato manducare panem: ip̄i obseruabant eum. Nomina autē panis solus: qz mos est scripture q̄ nomine panis intelligitur omnis abusus: vt patet. iij. Regū. vj. Item qz s̄m̄ Vincen. in ser. christ⁹ r̄so b̄rium moduz tenebat q̄ pluries d̄ pane manducaret solum z modicū de alijs. Et ecce hō hydropticus erat ante illū s̄z Vincen. Hoc factū fuit ordinatiōe phariseorum. Propterea s̄m̄ Crillū: etiā nō audebat hydroptic⁹ petere a ch̄o sanitates: qz sciebat circūstantes esse inimicos ch̄i obseruantes si curaret illū in sabbato. s̄z tantū modo desideranter respiciebat ad christū. D̄ns ergo ex pietate licz solo p̄bo possz sanare: tñ voluit de mēsa surgere z ire ad ip̄z z tāgere: dans nobis exemplū misericordie ad infirmos. z sic sanauit illū: z phariseos confudit. patet littera. Querit ergo hic. Quid significat p̄ hunc hydropticū quem dominus in tali conuiuio phariseozū miraculose curauit. Ad quod respondet q̄ si gnificat carnales homines vitijs pleni. s. quales erant etiā illi pharisei. Nā s̄m̄ Bedam z Lyrā hydropticus est morbz ab aq̄so humore dicitur. ab hydor grece quod ē aqua latine. eo q̄ hydropticus habet humorem aqueū inter cutē z carnem. Et habet quatuor p̄prietates quibz agnoscat. Prima est inflatio vētris z membrōz corpis.

Secūda exhalatio fetoris. Tertia ardor sitis. Quarta liuor: s̄ est palliditas colorz. Sic hoies carnales: vt erāt pharisei his signis cōgscant pleni esse aq̄s vitioz i mēte. P̄mo p̄ tumore vel inflatiōez sup̄bie. Nā initiū ois pcti ē sup̄bia. Eccl. x. Aug. Quē sup̄bū viderz aḡsce filium eē diaboli. Sc̄do p̄ fetore. s. luxurie z gula. Unde Hugo li. de bono p̄scie dicit. Tolerabilior est canis putrid⁹ ferens corā hoibus q̄ aia pctōis fetēs corā deo. Tertio p̄ ardorem sitis: s̄z auaricie q̄ non pōt satuari. Un̄ poeta Iuuenal. Crescit amor numi q̄ntū pecunia crescit. Jō. j. Timo. vj. Radix oim maloz ē cupiditas. Quarto p̄ liuidū colorē. s. ire z inuidie atqz acidiē. Nā Job. v. Uix stultū iterficiat iracūdia z inuidia. Sicut ei aper lācea p̄fossus ex ira p̄cipitanter se ipellit magz ac magis in lācea vt possit inuadere hoiem p̄fodientē. z sic se occidit. Sic sua ira tanqz lancea se hō occidit. s̄m̄ inuidia. Un̄ hoies etiā sint casti vel religiosi: dū tñ sint iuidi iracūdi z huiusmodi vitijs inno dat: tales carnales iudicant: sicut sunt pharisei. Ideo. j. Corin. iij. Adhuc ei carnales estis cū sint in vobz zelus z p̄tētiō zc. Sed dū tales ad iesū accedunt p̄ desiderū pleni orando: sanabit eos app̄hēdēdo p̄ gr̄az q̄ extrahit a culpa z p̄ p̄niam dimittēdo pctā vt libere trāseant ad sp̄ualia. O q̄ hō carnal vite vēi ad christum.

Circa secūdum de salubri documento. Notandū q̄ ch̄s d̄ns i h̄ euāgelio plura documta salubria nob̄ dicit q̄ breuit̄ hic annotabim⁹. Primum vt discam⁹ ch̄m in paupibz libeter pasce re qz ex hoc habebim⁹ maximā remunerationē gratie. Nam quotiescumqz legim⁹ christū in conuiuio susceptū compim⁹ semper magnas fecisse recompensatiōez ne ociose panem alienū comederet. Primo enim inuitatus fuit ad conuiuū nuptiaruz. z ibi ex aq̄ dedit vinū. Ioan. ij. Sc̄do in conuiuio Simonis leprosi Dagdalenā saluā fecit z ip̄m hospite sc̄dalizatū instruxit. z sic illuminauit. Luc. vij. Tertio i conuiuio matthei ip̄m mattheū p̄cepit in ap̄latū: z cōmēsales pctōez ad penitētiāz vocauit.

Dat. ix. c. Quarto i domo Sacerdotum... hospite querit: et salutem factam esse domui sue pronuntiavit. Luce. xix. Quito in puero Barthe in Bethania. et Lazarum fratrem eius resuscitavit. Barthe etiam et magalenam magna scitrate sublimavit. Denique sexto in puero huius pharisei: de quo euangelium agit tripliciter recompensavit. quia hydropicum sanavit. phariseos benigne de stulticia redarguit. et omnibus inuitatis salutarem doctrinam humiliter dedit dicens. Tu inuitatus fueris. patet ista. Secundum sequitur ex istis ut charissimum considerem? ex his quae valde bonum est christi semper suscipe in eucharistia: dummodo facit homo quod debet ad percipiendum tantum hospitem. quia sicut non debet regem magni bene hospitatum ab aliquo sine munere hospitem relinquere. sic nunc quod christus sine munere recipit. Tertium documentum ut discam? inimicos diligere: et odientibus nos bene facere. Nam christus sciens phariseos. sibi esse inimicos et predictores: in bello minus cum eis comedit et conuersabatur: ut vix per doctrinam et miracula ac per uersationem: ad pietatis noticiam et ad salutem illos attraheret: sic et nos debemus. Quartum ut discam? detractores proximorum cauere. Unum christus redarguit miraculo facto et verbo phariseos qui ipsum obprobriabant si aliquid diceret aut faceret vnum eum possent accusare: et sibi obprobriare. Propterea nota quod Bernardus. et Hugo dicunt. Quod maledicta. o quod mortifera est lingua detractoris: multo peior lingua illa quam latus christi perforauit. Ex illa enim perforatione saluatoris fluxerunt nobis sacra ad viuificandum animas. Sed per linguam detractoris occidit vno ictu. id est verbo animas quae sunt tres. scilicet detrahentes et audientes: et aut detrahentes: qui in fama punitur. X

Circa tertium de detestacione carnalis vite nre: quod significat in euangelio in his quod dominus Iesus sanauit hydropicum: quod significabat carnalem vitam homines: ut patuit in his quod docemur carnalem vitam deponere et spirituale agere. Unum et in epistola hodierna Ephesim. apostolus dicit. Flecto genua mea ad patrem domini nostri iesu christi ut det vobis fortitudinem corroborari per spiritum. scilicet per carnem. Gal. v. dicit. Fratres spiritus ambulate et desideria carnis non perficietis. et haec praesentia ponit per themate huius praesentis per se per

dicant. De carnali vita detestanda notem? per significacione tria mysteria. Primum dicit carnalis vite periculositas. Secundum dicit gehennal pene et quod vitas. Tertium dicit spiritualis pugne salubritas. Quo ad primum notandum quod carnalis vita est periculosissima et persequens detestanda et fugienda. et hoc ostendit pluribus rationibus et est periculositas. Primo propter periculum abominacionis diuinae. Secundo propter periculum celestis displicentiae. Tertio propter periculum captiuitatis diabolice. Quarto propter periculum destructionis nature propriae. Quito propter periculum exhereditacionis patrie. et per peris damnacionis perpetuae. Primo inquit propter periculum abominacionis diuinae ireque et vindictae. Nam interrogo teo homo. quomodo videt tibi de vindicta dei: dic mihi. hi. s. super quo peccato expectauit deus in mundo vindictam maximam: peccato non per alio quam pro carnalitate. Unum Hiero. in testa. dicit. De nullo alio peccato legit dixisse deum quod peccat se fecisse hominem nisi de peccato carnis: per quod totum mundum diluuium deleuit. Item per hoc sodomorum horrida pena percussit. Bernardus. xix. Item videtur Hiero. dicit. In nocte natiuitatis domini omnes qui vitio sodomitico peccabant per totum mundum subitanea morte peremit. Denique per adulterio tribum beniamin totum propter sexcentos viros gladio occidit. Iud. xx. Unum homo carnalis timeat deum. Secundo propter periculum celestis displicentiae. quia vita carnalis super omnia displicet celesti curie beate et omnibus generibus etiam creaturarum propter fedicitatem vilitatis. Propterea Seneca dicit. Si scire deos ignoscituros et demones ignoraturos: adhuc peccare erubescere propter peccati vilitatem. Itaque primo summe displicet deo. ut patet ex prima ratione. Secundo angelis et celesti patrie. vnde nihil conuenienter intrare possit inter eos. ut dicit Apoc. xxi. Tertio displicere debet hominibus: quia non solum animas sed etiam corpus maculat. i. Corinth. vi. Ideoque ut videmus tales solent portare se cum res odoriferas et ornare vestimentis ad operariendum fetorem immundicie. sed nihilominus ut scribit Ios. i. Copulauerunt iumenta in stercore suis. sic in luxuria homines fetent ut exponit Beatus. Quarto quod displicet omnibus creaturis quia ut Augustinus. dicit. Offenso creatore offendit

ois creatura. Et quia ob hoc punita sunt omnia genera creaturarum in diluuium etc. Proinde in punitioe etiam sodomorum omnia percurrerunt scilicet angeli ad Loth venient. Gen. xvij. et elephanta. s. ignis ardens aer sulphure pluens. aqua sumergens. terra deglutiens et arbores iuxta illum lacum crescentes poma fetidissima proferebant. in testimonium quod peccatum hominum. Aues et inibi volitare nolent. et pisces fugient. ac bestie horrescent. bibere exinde etc. Et etiam homines ac sidera funt inde ascendente naturaliter excedendo. Insuper et demones subtiliores horret carnale vitium per fetore ut dicit Simon de Burstona super li. Sap. et patet ex sequentibus. Tertio propter periculum captiuitatis diabolice quia per delectacionem carnalis vitium diabolus quasi capit fortiter tenet adeo quod etiam vsque ad mortem mala consuetudine ligatus nunquam velit talis desistere etc. vnde Hiero. in testa. dicit. Ensis diaboli est luxuria. heu quod illa interficit romphea. hoc rete diabolice est. si quis eo capitur non cito soluit. hec ille. y Exemplum narrat in ser. Deffretus. quod dicit diabolus in quodam obfesso cum dixisset peccatum luxurie multum fetere interrogatus est Cur ergo magna diligentia ipse demonus hoc vitium promoueret? Respondit propter lucrum. Si ergo cloacarius fetorem cloace licet abhorreat tamen propter lucrum in eo laborat. nam diabolus plures capit sic etc. Quarto propter periculum destructionis propriae. Primo quia corpus destruit. Unum Seneca epistola. xiiij. di. Voluptates et libidines tremores manuum ac pedum et articulorum deperuatione generant. inde oculorum certe perditur lumen. inde ratio perditur et ingenium hebetatur. in de infirmitas omnis oritur et sic patet. Secundo animam destruit. quia insatiatur. Nam Salomon sapientissimus luxuria fecit adeo stultissimum ut omnibus viciis idola erigeret et coleret. Tertio vitium per se corpus et animam perdit. Unum Hiero. in testa. di. Uel miseris vobis carnalibus quod et corpus ante tempus destruitur et animam per delectacione modica perpetuo occidit. Augustinus. Quinta iniquitas ut animam quam christus sanguine preciosissimo redemit per momentanea delectacione diabolo vendas. Quito propter periculum exhereditacionis patrie. Unum Gal. v. Manifesta sunt opera carnis: quae sunt fornicatio. immundicia. luxuria auaritia. quae est idolorum seruitus. inimicitiae. con-

tentiones. ira. secrete. inuidie. homicidia. ebrietates et his similia. quae praedico vobis quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur. Et per peris perpetuo damnabuntur ut patebit articulo sequenti. Sermo Quo ad locum notandum quod sicut Bernardus. dicit. Carnalis culpa pessima est omni monstro damnosior: quam cum gehenna familiariter habet similitudinem etc. Proinde homo carnalis vite in presenti incipit tormentum gehenne in se sentire quod in futuro sustinere habebit sine fine etc. Sed quomodo habeat similitudinem gehennalis pene per Bernardus. aliosque similitudine multipliciter ostendit. Primo quia habet in se vermem conscientie mordentem. quem acerbissime sentiet postea in inferno sine fine. Secundo quia habet in se ignem cupiditatis purulentum sicut et in inferno sicut iste pene seculi vermibus et ignis. Esa. lxxij. Vermis eorum non morietur scilicet vermibus conscientie. et ignis eorum non extinguetur. Tertio quia habet carnalis homo in se fetorem scilicet corpus et famam maculantem. sicut et in gehenna est fetor intolerabilis utpote sulphureus per Bernardus. Ignis sulphur spiritus per cella. pars calida. co. Quarto quia habet super se iram dei et maledictionem punientem et angelorum ac beatorum omnium ac beate virginis Mariae et christi iesu odium et inimicitiam. sicut et damnati in gehenna sunt deo et beatis odibiles ac maledicti. per Bernardus. Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Exemplum narrat quod quidam recogitans quod carnales et mundo deditos homines angelus odit et beati execrantur tanquam maledictos. intravit heremum vbi manes quiescentem et iurabat coram deo et bibebat sepius. Semel ergo apparuit sibi angelus salutans eum dicendo sic. Aue bestia. et iteque dispuit. Unum cepit homo ille cogitare quod propterea bestiam vocasset ipsum angelus quia sepius comedebat. Lepit ergo bis comedere tantummodo. s. in prandiorum cena. venit angelus dicens. Aue homo. Tandem voluit tantummodo semel comedere venit angelus dicit. Aue angeli spirituales amant. Quinto quia habet in se corpus et ante mortem perimitur. ut patuit super iij. periculo. Sic et in gehenna erit pena mortis in corpore et anima. per Bernardus. Dors depascet eos etc. Sed propter peccatorum agere penam ne peccas. et Quo ad tertium de pugna. nota quod per Bernardus sunt arma peritum quod valet in pugna carnalia vitia

Prímū ē aq̄ lachrymose orōis. qz ignis n̄q̄ extinguit. sic ignis ꝓcupiscētie aq̄ lachrymaz. vt dicit Hiero. loq̄ns de se Scdm̄ castigatio z lesio carnis. j. Loz. c. ix. Casti go corp⁹ meū zc. vñ Greg. Vulnera carnis sanāt vulnera mētis. Exm̄ debe. Frā. q̄ cū tētar et ꝓiecit se in fossē glacie z niue plenā. z sic extirpit ignē ꝓcupie vt nūq̄ de celo feruet. Tertiuū est deuitatio occasiōis. s. pot⁹ vini: mlti colloquij mulier: et societatis male z h̄mōi. vñ Amb. Cū alijs vicijis ꝓt expectari ꝓsict⁹. Carnale autē vitijū n̄ ꝓt meli⁹ vinci q̄ fugiēdo. nā z ignis extinguit si ligna. i. occasiōes subtrahant.

Quartū ē exoratio passiōis ch̄i z eius memoria mortis. Bc̄. Nil t̄efficax ꝓ oia tētamēta victorū ꝓ memoria passiōis ch̄i Exm̄. de mortu serpētum a q̄ sanabant q̄ intuebant sp̄tē enei suspēsus i ligno Numeri. xij. Quintū ē final̄ r̄cogitatio punitiōis. vñ Eccl̄. vij. Memorare nouissimā z in eternū nō pec. Nouissima. i. mortē iudiciū dī. z celest̄ ꝓie amissionē. ac dāna tionē ꝓpetuā. Q̄ misabiles miseri q̄ n̄ ꝓt m̄scūt ꝓpetua supplicia. Rogem⁹ q̄ zc.

Dñica eadē Ser. II. s. de ꝓcie male pena z noticia ac bone ꝓcie leticia.

In intras

Iesū in domū ꝓncipis phariseoz sabbato māduca repantē z ip̄i obseruabāt eū. Luce. xiiij. z in euāg. hodierno. Illi pharisei hēbant malā ꝓciam z erroneā qz de minoribz scz de brutis curabāt vt si bos vl̄ asin⁹ aliquid in puteū cecidisset ꝓtinuo extraherent eū die sabbati. sed de maximis nullā vl̄ parua habebāt curā. s. de ꝓximo rum infirmantiū sanatiōe ꝓ ch̄m solo verbo. s. ꝓciam tenebāt in sabbato sanari illos z anias illoz saluari. Sic hodie faciūt multī ch̄iani q̄ de tpaliū rez dāno plus curant q̄ de aiaz ꝓiculo. Vñ Bern̄. Ecce q̄lis pueritas. Cadit asina z est q̄ subleuet. perit ania z nō est q̄ recogitet Itē Aug⁹. Infirma hō z morit⁹ z om̄s amici cōueniūt z plorat. morit⁹ ꝓ ꝓctm̄ in ania z n̄ lus compatit. nullus plorat. bec ille. Itē

de ope licito pharisei ꝓciam tenebāt. s. de corpali curatiōe i sabbato. s. de vana glia z inuidia ac ꝓsecutiōe ch̄i innocētis nullā habebāt ꝓciam s. ꝓcabāt. qd̄ nō licebat. iō d̄t euāgelij q̄ ip̄i obfuebant ch̄m zc. S. ch̄is d̄n̄s eoz ꝓciam erroneā corrigere voluit ꝓbo z factō miraculo ac hūilitatē documētovz in euāge. Itaq̄ de ꝓcia i h̄ smōe d̄clarem⁹ tria mysteria ꝓter ea. s. q̄ alijs sūt smōibz tractata.

Prímū de male ꝓcie pena anxia. Scdm̄ de sane ꝓcie vera noticia. Tertiuū d̄ bone ꝓcie infna leticia. **A**

Circa ꝓmū d̄ male ꝓcie

entis pena Notandū q̄ Aug⁹. sup̄ illo ꝓs. De⁹ refugiu n̄m zc. d̄t. Inf̄ oēs tribulatiōes z anxietates aie hūane nulla ē maior pena q̄ ꝓcia mala delict⁹ plena. hec ille. Ut autē h̄ meli⁹ cognoscām⁹ z ꝓ ꝓns cōsciētia malā deponam⁹ in q̄ totū mōi hō mines sunt positi vt videm⁹ ostendit triꝓlici rōne. Pr̄o rōne interni doloris qz dolor z pena tāto est acerbior q̄nto ad interiora penetrat. vñ paruū vuln⁹ in corde acerbius dolet z mortifex est plus q̄ magnū vuln⁹ in exteriori corpe. sed qz mala ꝓcia est intima aie eā r̄mordēs q̄ est penosissima. Itē Amb. de offic. d̄t. Nulla pena grauior q̄ interi⁹ vuln⁹ ꝓcie. Rōne h̄ magis fugiendum ē q̄ mors. q̄ dispēdiū. q̄ exilium. q̄ debilitat⁹ dolor zc. hec Amb.

Secdo rōne ꝓpetui remorsus z meroz. Vñ Irido. de sumo bo. li. ij. ca. xxvj. Vbi cunq̄ homo iuerit conscientia reatus sui illum non dereliquit. q̄uis hūana iudicia subterfugiat. q̄ male agit iudiciū tñ ꝓciētie sue effugere n̄ pōt. Duplex autē in eo fit iudiciū. s. vt iuxta ꝓs. ꝓctōz duplici ꝓtritiōe ꝓterat. qz z hic ꝓcie sue reatu puniit z illic ꝓpetua pena damnat. z de iudicio cōsciētie ꝓ mortē itur ad iudiciū dānatiōis ꝓpetue. hec Irido. Vñ pena male ꝓcie amara est in ꝓnti s. amarior erit in morte z amarissima erit in gehēna vbi ꝓpetuo mordebit z ardebit. Estāe. lxxj. Vermis eoz. s. ꝓciētie nō moriet⁹ z ig. eo. nō extin. B̄. Proinde exm̄ ponendo aduertendū q̄ sc̄ptura Eccl̄. xij. ꝓctm̄ affilat colubio dī. Quali a facie colubri fuge ꝓctm̄. Est

accesseris ad illa suscipiet te dentes leonis dentes eius interficientes aias hoim̄ Dicit q̄ppe Aristo. v. li. animalū q̄ serpens coluber q̄ttuoz habet ordines dentiu. duos ordines in sup̄iori mādibula. z s̄lx̄ habet duos in inferiori mādibula. Sic ꝓctatū tanq̄ coluber intorreat accedentes ad se ꝓ ꝓsensum z mordet q̄ttuoz ordimbz dentiu In sup̄iore hoc est in ꝓsenti vita duobz dētibz. s. ꝓcie male remorsu. z morte amarissima. quia mors ꝓctatoz pessima fm̄ ꝓs. Deniq̄ in inferiori ordie h̄ est in inferno mordet duobz dētibz. s. verme z igne ꝓpetuo. Assimilat̄ etiā ibidē dētibz leo⁹ nis vt patuit in auctate ꝓscripta. qz sic leo quos deuorat ꝓnum solet dētibz in gutture suffocare z sanguinem exhaurire. z sic ꝓctea cōmandit totaliter. sic diabolus vt leo in gutture suffocare festinat ꝓctōrez ne scz ꝓctm̄ ꝓfiteat⁹ z sic oia bōa opa z gratie dona ꝓsumit. Q̄ ꝓctōz agnosce q̄ malū ē ꝓccare z age ꝓniaz. Tertio rō nocue lesiōis qz ꝓciētia mala sup̄ oēm penā ꝓct⁹ nocet z ledit. ꝓmo qz oia opa bona reddit amara. Vñ Aug⁹. in ser. de muliere forti dicit. Bonū opus facit ꝓcia bona q̄ si nō est tūc mala pungit. z amara sunt omnia. Itē Seneca li. sa. Totum viciōsum gerit vbi ꝓciētie puritas n̄ habet. Secdo qz cōsciētia mala adeo nocet vt nil ꝓdesse possit. nec baptismus nec passio ch̄i. nec hūana laus. Ideo. xj. q. ij. ca. Inter ꝓba Grego. d̄t. Quid ꝓdest si oēs laudēt cū ꝓcia accuset. q. d. nil. Tertio qz vt Bern̄ dicit Rea ꝓcia sp̄ est timida. nā z ad sonitū foij z tonitruū terref. Sed forte tu dicis. tamen ego feci plura mala nec sensi penā magnam in ꝓciētia sed ꝓt⁹ gaudiū habui in ania eo q̄ voluntatē meā implere ꝓtui rapiendo bona aliena z implendo carnalia desideria comedendo bibendo zc. Nam de multis scribitur Prover. ij. Exultāt in rebz pessimis z letantur cum male fecerint. Ad hec r̄ideo qz ꝓ generali regula tenendum est. s. qz ꝓctm̄ facere z conscientiam non remordere de offensione diabolicum est. vt patz ꝓ Augu. Rich. z alios Vñ tales plus debent timere de eterna dānatiōe cū diabolo q̄ letat in ꝓctis z ꝓditione. Nā ꝓctōz ꝓciētia nullā habere sed

contemnere diaboli ꝓrium est. de h̄ ꝓs testat̄ dicēs Supbia eoz q̄ te oderunt. h̄ est ꝓemptus demonū z suoz membrorū ascendit semper sine timore ꝓccata ꝓccatis addendo nec ꝓscientie remorsus curando. z sic ꝓtz D̄ania ch̄iana. o ch̄i sanguineredempta noli fieri diabolica sed recognosce ꝓscientiam tuā malā z age ꝓniaz ne pereas.

Circa scdm̄ d̄ sane ꝓcie

entis noticia vera Notandū fm̄ doc. z sc̄pturas q̄ sana conscientia z recta cognoscitur his ꝓcipuis regul̄ recolligendo ꝓserti fm̄ Alex. de ales z Anto. floren. i sū. ꝓte. j. tit. ij. c. x. aliosq̄ tractatores hui⁹ rei. Pr̄ia regula fidei catholice Pro generali regula ei tenēdū est qz q̄cūq̄ errat in his q̄ sūt fidei articuli lz sibi videat fm̄ ꝓciam sic credendū tñ sanā z rectā nō h̄z ꝓciam. vt z d̄ hereticis z sc̄ismaticis ac h̄mōi z de oibz iꝓ fidelibz. Exm̄ habem⁹ de Paulo q̄ in icredulitate ꝓseq̄bat ecclesiam fm̄ ꝓciam. licet malā. Itē. xij. q. j. vbi Aug. d̄t. Vbi fides sana nō est. nō pōt esse iusticia q̄ zc.

Secda regula obedientie Nā q̄cūq̄ fit ꝓ obedientia ꝓceptoz dei z ecclie ac ꝓlatoz in licit⁹ nō fit sana ꝓciētia sed mala. vñ de Greg. viij. q. j. Sciendū. dicit. Arioladi z idolatrie ꝓctm̄ est inobedientia. iure ei obedientia victimis ꝓponitur quia sola fidei meritum possidet sine qua quisq̄ infidelis esse conuincit etiamsi fidelis videatur. Exempluz de Saulerege. j. Reg. xv. Qui de ꝓeda Amalech retinuit optima ad imolādū dño ꝓ mandatū domini mala ꝓciētia. D̄ Sed q̄ritur inferior vel subditus ꝓtra suā ꝓciam debeat obedire ꝓlato ꝓcipienti aliquid d̄ q̄ subdit⁹ ille tenet ꝓciam. Respondet fm̄ Bonasuentu. in. ij. di. xxxix. Et fr̄z Ang. de Clauas. in sūma qz qñ sc̄t ꝓ certo q̄ illud est ꝓ legē dei nō debet obedire q̄a sup̄ oia tenetur homo obedire deo. Act. v. Obedire oportet deo magis q̄ hominibus. magis ergo debet omnia pati q̄ in tali obedire. Quādo autē non sc̄t ꝓ certo tenet deponere ꝓscientiam ꝓsulendo sapientiores. z debet presumere qz superior hoc mandat ex inspiratiōe dei. nā z quando dubitaret. te

netur facere qd pcpit z in tali dubio ppe bonu obedientie excusatur. Exempli gratia. Si papa vel episcopus aut alius habens auctoritatem mandaret fieri bellum iustum z exterminari omnes hereticos in tali regno vel ciuitate. z tu pscientiam haberes de occasione talium deberes obedire z pscientiam deponere. Si aut rex vl dñs piper et tibi vt furtu vel latrocinia facias no debes in hmōi obedire qz est dñi.

Tertia regula est mūdicate. nā p regla ē q sana nō est pscientia nisi a peccatis sit vndiqz pura. Unde Hugo de bono conscie dicit q recta pscientia est vbi pūm pētm displicet z alieno nō pscntif. Haz bona cōscientia est. vbi puritas in corde. veritas in ore. sinceritas (.i. pura intentio) in ope iusticie inuenit. Hec ille. Un patet q ad bonā pscientiā requirit vt hō nunqz velit mortaliter peccare nec corde nec ope.

Et habu qrit vtrū vnusqz qntuz fm pscientiā suā peccare. intēdit vel bene facere vult tātm peccet in opere vel faciat. Verbi grā Un intendit hō peccare venialiter in loquendo vel cogitando vl agendo. an tmmō venialiter peccet in tali opere mortalis peccati puta homicidio adulterio: fornicatione: rapina: vsura z hmōi. vl turpiloquio z siltib. an peccet mortalituz non intendat mortaliter peccare. Rō qstionis est. qz chris dñs dicit Mat. vj. Si oculus tuus fuerit simplex. totū corp tuū um. i. congeries operū lucidum erit. glo. dē Ex intentione bona deus iudicat voluntatem Nam z Jhd. de sumo bono dē. Ex intentione opus approbat aut reprobat indignū. Quare ergo homo peccat mortaliter cum non intendit sic peccare. Da pime quia Aug. dicit. Omne peccatuz a deo est peccatuz in qntum voluntariū. q si nō est voluntariū nō est peccatū. xv. q. j. c. Herito. deniqz qz aliqñ qd talia fac bo/na intentione. s. qz peierat ne damnificetur aut occidat aut rapit vt victū habeat vel elemosynam det zc. Rūdetur q fm Bonauentū. sup. ij. distū. xl. Ac scdm Tho. in qdlibeto. vij. q. vj. ar. v. Hec nō Rayne. in sua summa alioqz recolligendo breuiter in summa Notando q pmo peccando vl bene faciendo pōt hō errare in consciētia ita qz extimat veniale quod tamē est mortale

z ecōuerso. Et tūc iudicandum est de tali fm errore. vt dicit Tho. vbi s. qz si talis error pcedit ex ignorantia inuincibili sicut est in pueris z amentibus. vel si pcedit ex ignorantia eoz qd qd scire non tenet. in huiusmōi casibz qzuis factū de se sit mortale tamen itendens peccare venialiter peccat venialiter nō mortaliter. Un aut error cōscientie pcedit ex ignorantia eius qd quis scire tenet z potest eo q lege diuina sunt manifeste pcepta vel prohibita. tunc in talibus qzuis intendat peccare venialiter tū peccat mortaliter. sicut cū qd crederet. homicidium vel fornicationē esse pētm tmmō veniale. aut piurū z hmōi. nihilo minus peccaret mortaliter innocentē hoīem occidēdo vel fornicando z peierando. Hec in talibz excusat intentio bona vtpote rapere vel furari vt faciat elemosynā aut peierare ne occidat. put pcedebat obiectio. Ratio quia vt Applus docet. Nō sūt faciēda mala vt veniāt qcumqz bona. Secundo pōt homo in pscientia errare ex malicia. scz qz lara pscientia nō tenet p mortalia ea que sunt mortalia sed tenet p veniali vel nullo peccato ppter affectū mali id est peccati. Sicut dicitur de quodam vsurario q nullā psciam tenebat de vsura ex malicia auaricie sed de spuendo in ecclia strictam tenebat pscientiam ob loci sanctitatem. Itē qdā de fornicatione nō tenebat psciaz sed de vnguium immundicia zc. Quoc sunt z nunc christiani qui nullam habent pscientiaz de superbia. fraudulentia. in emendo z vendendo. de piurio de adulterio. z sic de alijs vicijs. Et tū bene reprehensione dignum putant stercore fedatis manibz z non lotis comedere ad mensam et de scutella horeñ. Sed vt talibz qz eozū conscientia nō minuit peccatum nec facit esse veniale factum hmōi mortale sed grauat z accusat. Nā Lu. xij. Seruus sciens voluntatē dñi sui z scire potēs si non facit fm voluntatem eius plagz vapulabit mltis. Rō aut qre nō sit veniale ex intentione vel pscia hmōi fm Rayne. in summa est. qz ad hō q sit veniale pētm aliqd factū non sufficit sola intentio qua intēdit peccare venialiter. sed requiritur qz etiam opus illud quod homo facit non sit fm se mortale nec sit ptra legē dei aut cōtra pceptū

nature vel ecclesie. qz talia opa cū manifeste sint dñi z eius charitatē nō pnt ordinarī p intentionē in deū. Sed opa que de se nō sūt dñi. s. indrūtia: vt comedere. bibere. loq: dormire z hmōi qlicat ab intentione: ita q talia si fiat intentōe pēti mortalia sunt. si autē intentōe venial' peccati venialia sunt. vt de talibz obiectio supra pcedebat. Quarta regula est vere penitētie. scz. Quicumqz se penitet de peccatis bonā habz cōsciam. z q nō se penitet malā habz cōsciam. vt pty de illis q nō dolent se de omnibz pētijs mortalibz. vel nō cōfitent pacif oia: vl q nō restituit aliena. Un Ber. dicit. Duo faciūt bonā psciaz. s. de pterit' mal' penitere: z a futur' abstinere. Itē Hugo de bono pscie. Pūni pterita pēta: fuge futura. z si pētm sent' nō cōsentias. z erit pura cōsciam. Hec ille. Qd pēti: studeb're bonā cōsciam p dicitis modis

Circa tertiu de leticia

bone pscie Notandū fm Antoninū floz. in summa. par. j. ti. ij. c. x. q ex bone pscientie fructibz causant in aia septē gaudia q hic psequamur: licz aliter put cōpetit pro captu simplicis populi facilioz. Prīm est gaudiū amoris dei z charitatis: eo q ipa bona pscia ē radix charitat'. j. Tim. j. Finis pcepti est charitas de corde puro z pscia bona. s. pcedens. Un bone conscientie aia gaudere pōt: qz est i charitate di. z ex ipa pscia bona pcedit fruct' charitatis: sic videm' q ex vino bono scq' inebriatio iocūditatis. Secundū est gaudiū bone z se chřianitatis. vñ in hō cognoscit qd fore bon' z ver' chřian' si habz psciam bonā. Ideo Hugo. ij. de aia. c. ix. dē Cōscientia mūda titul' est religiōis. s. chřiane. Ex tali pō pscia mūda nascit vera leticia: vt dicit Bern. z Applus. ij. Cor. j. B'ia nra. s. chřiana hec est restimōniū cōscientie. Tertiu gaudiū correctōis z conseruatōis a peccatis. qz cōscientia bona remurmurat d' malū z stimulat ad bonum ne in peccatis peamus. z sic causat leticiaz libertatis. Un Jhd. Un nunqz ēē trist' bñ viue. nā bona vita sp habz gaudiū ex bona pscia: z p oppositū ē de mala: vt pa

tuit supra. Quartū gaudiū est ditatōis spūal'. s. in meritis z pmijs. Un Cassiod. in eplis dicit. Quid adqri putat vbi bōa pscia p dicit: q. d. nihil. Un thesaurus magnus est bona pscia in q oim bonoz ē leticia: vt dicit Beron. Quintū gaudiū electōis salutar'. qz bona pscia ē instrumētū publicū eterne salutis. Ideo gaudiū habemus securitat' de salute ex bōa cōscientia. Bern. Un cuiqz nostr' liber ē cōscientia. ex hō lib zo tanqz instrumēto vl registro totū vite nre sum' oēs iudicandi i die iudicij qñ libri apient' pscientiaz. Ide' Nil iocundi'. nil eq secur' bona pscia. pingat corp'. trahat mūd'. terreat dia. bolus illa sp est secura. Hec ille. Qd hō deberes mortū exponere te p bona cōscientia tenēda. sicut p instrumētis eterne hereditatis. Sextū gaudiū fructōis diuine suauitat'. qz in bona pscia ē habitaculū diuine maiestatis. Proptea Ber. fmōe. Tps loqundi. dicit. Carcer est anie rea pscia. hō ideo qz in tenebris est qd nō vult rex glie de' cohabitare. s. lectul' floridus in q iacet de' bona pscia est: fm eūdem. Proinde Aug. sup Ben. dicit. Leticia bōe pscie ē paradisus aie: qz i ea reficit diuina suauitate p chřm inhabitatē Septim gaudiū glie celest' felicitatis. pty ex pdit' est. Pro exēplo at sufficiat breuif. epiloga do ex septur' ponere qz a pncipio mōi oēs q malā psciaz reuert' pēti. z q bonā saluati sūt. pty iudicue. Prō i supbia z iobe diētia pmi pēti mala pscia pēti. sed p hūilitatē chřm pnam agēti bona pscia saluati sūt. Secō i auaricia. Exēplū cape diuda p ditorē z Pilato. z p Jriū d' misericordia i Martha z mult' scris. Tertio i luxuria Exm d' oibz i diluuiō z sodomit'. p Jriū d' Noe z Loth. Quarto i ira. pty d' Eia. z p Jriū d' Jacob. Quinto i gula. pty d' filijs isrl: qd māna sapiebat ex nūtibz in bōa pscia. mali at nauicā i eo habebāt. Sexto i inuidia. pty de phariseis. p Jriū de credētibz i chřm. Septio in acidia. pty de diuite epulōe: q nec micās panis voluit dare paup' Lazaro. Lu. xvj. p Jriū de sollicitate faciētibz opa miscōie. qz chřo te/ste Mat. v. Bti misericordes qm miscōia psequit. Rogemus g chřm zc.

Dominica XVI. post Pentecostam.

De eadē dñica. Sermo. III. scz d' diei festi cultu: z dñice diei privilegio: ac obligata sanctificatione.

Ixit Jesus

ad legis phariseos et phariseos. Si licet sabbato curare. Lu. xiiij. z in euāgelio hodierno. Sic Glo. dt. dominus Jesus sepe i sabbato docebat z infirmos s'bo curabat. Prio vt ples lucrifaceret cū plures ad sabbatū venire solebāt. Scdo vt i mysterio daret intelligi q' sabbatū celestis q'etis oēs infirmitates hoim essent curande. Apoc. xiiij. Hōrs vltra n' erit neq' dolor. Sed iudei cōtra christum inuidia obsecati ex h' false eū infamare volebant q' esset trāsgressor pcepti illi? Ex/odi. xx. Memēto vt die sabbati scifices: cum tñ p h'mōi curatōem anie z corporis solo s'bo ch'ri faciendā nō solueret sabbatū sed magis scificaret ad deū ex h' laudādum. Proprea ch'rs dñs illoz cecitate rephendit pie z redarguit. vt patet in textu euāgelij exp'sse. Exquo ergo euāgelij hōdiernū p'cipuam mentōem facit de obseruatiōe sabbati: libeat de cultu diei dñice z festiuitatū h'ic sermonē facere. Nā vide/mus q' religiosa obf'uātia dierū sacrorum inter ch'rianos adeo refriguit z extincta ē: vt merito dicere pueniat de eis a dño illd' Eia. j. Solēnitates v'ras odiuit aia mea. Qd pōt poni etiā p thēmate alio s'mōis. Idcirco de cultu festiuitatū tria mysteria declarē p hoc s'mone: vt dei pceptum implēdo diligamur a benedicto deo

Primū dicit sabbati pmutatio

Scdm dicit pcepti obligatio.

Tertū dicit obsequij adimpletio.

Circa primū de permu

tatione sabbati in die dñici Querit: cur eccl'ia sabbatū mutauit ad colēdū i die dominicā: cū tñ de' mādauit i vesi lege sabbatū z nō aliā die scificari: dicit Exo. xx Memēto vt die sabbati scifices. Nil eni ibi dicit de alio die s'z tñ de sabbato. h' scire nobis bonū ē vt sciam' r'ndere iudeis rephendētib': Ad h' r'nd' s'm Alex. d' ales in tertio volumine sūme. z sc'm Tho. ij. q.

cxij. aliosq' recolligēdo. q' sc'ta eccl'ia talē pmutatōz fec' iuste z sc'te qz oino sic pgru it plurib' ratioib': z sic debuit fieri.

Prima ratio p't figure adimpletiōem Scda rō p't gentil' secte exclusionē.

Tertia rō p't diei dñice privilegiōem.

Prio inq' p't figure adimpletiōem. nā h' pceptū fuit p'tim morale z partim ceremoniale. qz de' i p'cipiēdo scificatōz sabbati duo inuixit. Unū morale pceptū. i. q' vna die i hebdomada deat hō deputare dō ad honorādū ipm z grās agēdū: ac ad vacādūz deo. vt p'tz p Aug. z doc. Un' q' ad h' non pl' valeret i re deū colere die tertia vt q' r' ta z sic d' alijs q' die septia i hebdomada. qz q'libz dies ē eq' dei sicuti z septia. s'z p't figurā voluit de' i vesi lege statuere die septimā. Aliū g' inuixit de' i h' mādato pceptū ceremoniale. i. colere die septimā. z tal' assignatio diei septime ē pure ceremonialis: z oēs alie ceremonie veter' leg' fuerūt i figurā leg' gr'e. vt dt ap'ls. vñ Exo. xxxi. di xit dñs. Videte vt sabbatū meū custodiatis: qz signū ē int' me z vos. Ecce dt signū id ē figurā esse. S'z qm s'm doc' p'ti s'm Aug. sup Ben. alijsq' loc' sabbati req'es figurauit mysteriū req'etōis ch'ri sabbato i sepulcro. z tādē i celū ascēdēdo. Idē die i q'dam homel. Vide o hō: lege euāgelium quāta opat' ē iesus. coronat' ē: suspēsus est i ligno. dixit. sitio. At vbi iplera s't oia opa ei' feria sexta tradidit spm. z sabbato i sepulcro req'euit ab oib' opib' suis que patratat p redēptiōe. hec Aug. Ideoq' ex q' ista pfiguratio iplera est iā in christo. nō g' licz sabbatū obf'uare. qz h' eff'z denegatio iplētōis z pestifere iudeizatōis ac si crede ret cū iudeis qz ch'rs eēt adhuc futur' ad iplēdū figurā sabbati. z sic eff'z credere in antich'ri. Un' Greg. de p'se. di. ij. puenit. tales dt antich'ri fore p'dicatores q' p'lm iudeizare cōpellēt: sabbatū. i. obf'uādo. vt p h' iudeos ad se attrahat recipiēdū. Si dicas. q're de' voluit h' pceptū dare sic i figurā ch'ri: cū aliā decalogi pcepta n' sūt h' mō data: R'nderi p't q' ad insinādū q' hō q'libz in die festo debz specialius grās agere de b'nficijs mortis ch'ri z redēptōis vt dicit Ambrosi' de trinitate. Secūda ratio p'ter gentil' secte exclusionem.

Sermo

L

nā gentiles colebāt solē p'ferti in die dñico. vt dt Leo papa ser. xiiij. vt g' retraherent ab errore adoraret ch'ri. hec dies dñica statuta est sanctificāda H' Tertia rō p'ter diei dñice privilegiōem. qz vt Leo papa. lxxv. di. ca. q' die dñico dicit Dñica dies tant' (in q't) diuinay dispensationū mysterijs est p'secrata vt q'cqd' insigne a dño ē p'stitutū in terris: in hui' diei dignitate sit gestū Hec ille. Colligunt aut' plūma p'uit' legia hui' diei dñice. Primo qz p'ma est oim diez i q' mōs a dō accepit exordū. vt dicit Leo papa eodē ca. di. lxxv. Scdo qz nox nulla p'cessit die ipm vtz eadē rōe. Tertio qz angeli in ea sūt creati z celū empyreūz materia clemētoz. Quarto qz glorificati sūt boni angeli videndo deūz mali eiecti in p'petuū. Quinto qz arca Noe sc'ificati sūt in mōtib' Armenie post diluuiū. Post p'dicta facta sūt dñica die alia magnaalia vt sequit'. Itē sexto qz israelitic' p'ls illo die liberat' est de manu egyptioz. Septimo qz sinai in monte dedit de' pceptū s'm Moysi. Octauo qz māna illa die fuit p'mo datū s'm Origenē Demq' in nouo testamēto dñica die facta sūt plura. Un' nō post p'dicta ch'rs illo die nat' est in mūdiū ex p'gine Maria vt testat' ing' histori' arū Decimo circūcūsus octauo die. i. dñica fudit p nobis sanguinē suū. Undecio baptizat' fuit illo die a Joāne p't mysteriū Duodecimo ad patiēdū ascendit in hierlm eodē die s'z palmar'. Tredecio resurrexit illo die z destruxit claustra infernoz atq' eduxit de limbo multitudinē sc'tōz patz. Quartodecimo misit i discipulos illo die s'z Pentecostā. Quindecimo qz fiet eodē die resurrectio mortuoꝝ z finale iudicium. Sextodecimo qz erit p'petua p'rinuatio laudū diuinay die illo cui nō succedet nox in eternū. z sic in ipa stabūt b'ri regnātes in celo. z mali in inferno in sempiternū Ue g'z ve nō colētib' festa. qz die festo do minico puniet' p'petuo q' aut colūt letabūt in illo p'petue.

Circa scdm de obliga

tione pcepti h' .i. d' scificatōe sabbati Querit q'lit' z ad q' obligat hoim. sub n'itate salut' h' pceptū de fest' obf'uādis. Ad qd

rūdet s'm theologos z canōistas recolligēdo. q' h' pceptū de scificatōe diei festi obligat triplr vel ad tria q' ad duo tñ reducunt vt cōiter. (pctm)

Prio z pncipali' obligat ad cauēdūz

Scdo ad opus suile n' faciendū s'z abs

Tertio ad deo vacādū z (tinēdū laudib' diuinis insistentū.

Primo z pncipali' obligat ad cauēdū pctm mortale in die festo. nā scribit' Leuitici. xiiij. dies septim' qz sabbati req'es ē: vocabit' scūs. Et infra dt. Nullū opus ser uile facietis in eo. s'z qm opus pcti ē sūme suile. Jo. viij. Qui facit pctm seru' est peccati. qz p illud fuitur diabolo. Un' Aug. Pctōz suus est tot demonioꝝ q'z vicioꝝz s'z q' put etiā L'ra sup Exo. xx. dt. p' dictū pceptū maxime intelligit' esse p'hibi tū opus pcti qz est maxime seruile maxie impedit vacare diuinis pl' q' q' d'cūq' opus corpale. Nā zsi o' tpe sit cauēdūz a pctō mortali tñ maxime i die festo. qz s'm eūdē L'ra z et Alex. d' ales in. iij. pte. Qui pctm facit mortale in die festo puta adult' terat' zc. talis trāsgredit' pceptū duplex. z sic peccat dupliciter. i. qz peccat p illud pceptū Nō mechaber'. z etiā p'tra illud sabbata scifices. vñ z p'fitere tenet q' ad vtrūq' s'z si q's venialiter peccat i die festo nō violat festū s'm Tho. ij. qz nō sepat hō a dī grā p pctm veniale. S'z ve ve mō ab sc'dalis qm pla z matoza faciūt peccata homines in festis q' dieb' alijs. vt p'tz de singulis capitalib'. Primo d' supbia. qz i die festo plus se ornāt vestib' z vanitatib' zc. Scdo de auaricia. qz tūc currūt ad mercata aleas z ludos. Tertio de luxuria qz tūc magis exercent choreas trufas z sic de alijs. Quarto de ira. qz pueniunt in plareis z tabernis ad contentiones z rixas. Quinto in gula. quia tunc epulas lautiores conuunt z vacant comestationib' ac ebrietatib' tabernis z h'mōi. Sexto in inuidia. qz p'sideñ. tūc d'rabūt p'sbyter' z alijs hoib' Septimo in acidia. qz pl' ociant' illo di venando z ad for' currunt ac hastiludia z h'mōi alia. z sic tūc plus seruūt diabolo cū deberent deo fuitre. Cōtra tales Aug. li. de decē choz d' dt. q' meli' faceret iude' z q'libec hō si aliqd' in agro suo vtile labo

raret q̄ in theatro sediciosus existeret. Et melius femine festo die sabbati lana face/ rent q̄ in festis ip̄is impudce saltaret. hec Aug. Q̄ ch̄iane q̄nta est inḡitudo a te ip̄i d̄o q̄ sex dieb; p̄ tua vtilitate libere a/ gis z die festo diabolo suis z sic deo nul/ la die das d̄seruēdo cū a deo habeas oē bonit̄e. **R.** Sc̄do obligat h̄ p̄ceptū ad abstinēdo die festo n̄ solū ab ope pct̄i s; etiā ab oī alio ope suū. Unde Exodi xx. Nō facies in eo oē opus. Prohibent autē p̄cipue tria ḡna ope; qz his tanq̄ suū; violat̄ festa. vtz extra de ferijs. c. j. p̄. 2. alū P̄rio phibet op̄ manuale facere Sc̄do mercaturā exercere. Tertio placitare h̄ est cās tractare. vlt̄ iudicare z iurare z h̄mōi. S; q̄rit h̄ quō excusat̄ q̄s in his opib; ne peccet mortalit̄ in die festo. R̄ndet̄ fm̄ doc. p̄sertim Fr̄a. Daro. in tractatu de decē p̄ceptis. 2. cor. Tho. ij. ij. q. cxcij. Aliosq̄ cōiter. q̄ plures sūt casus in q̄b; pōt̄ q̄s excusari a mortali pctō in talib; opib; die festo generalit̄. Et q̄b; pōt̄ r̄nderi ad cas̄ p̄ticulares plimos sic p̄ regl̄as. Prim̄ casus modicitat̄. s. q̄n̄ hō facit modicū opus ita q̄ nō ipedi/ at mētis libtate vel det̄e in deo. aut vaca/ tionē lz alt̄liter minuāt dūmō talis mis/ sam audiat excusat̄. Exēplū siq̄s in vinea vlt̄ agro purget modicū aliqd̄ qd̄ restabat aut reparer̄ fracturā in sepe modicā. aut in veste scissurā. aut dispōit sub hora ad arā/ dū p̄ die crastino aratra z h̄mōi. aut secat ligna ad calefaciēdū stubā vlt̄ coquēdū z h̄mōi modica. Nā. ij. Physi. qd̄ modicū ē p̄ nihilo reputat̄. Sc̄ds casus necessita/ tis. s. q̄n̄ nō pōt̄ cōmode p̄ueniri tale op̄ nec differri ob necessitatē sine piculo. Exē plū de mercatorib; vel nundinis q̄ p̄t̄ ne cessitatē sui et sue familie vel vt det̄ pau/ perib; discurrūt in mercatur̄ faciēdis z ex/ cusant̄ ob nēitatē. Un̄ licz p̄les doc. de eis varie dicāt. tñ Fr̄a. Daro. in tractatu de rem p̄ceptoz tenet q̄ solū est pctm̄ mortali. Primo si tal̄ dimittit missam. Sc̄do si eps p̄cepit ne fiant tales nūdine tali die. Si at̄ plari scūt z tolerāt excusant̄ hoies a mortali. Tertiū qz addit frater Angel̄ de Clauas. q̄n̄ solū fit ex lucri cupiditate p̄ncipalit̄. extra de ferijs. ca. j. Excusant̄ q̄

si fiat p̄ necessitate vel p̄ bono cōitatis. vlt̄ p̄ pietate. Itē exēplū aliō de medicis. mlt̄ nutorib; aromatarijs z h̄mōi. qz medic/ nalia sūt necessaria. s̄lt̄ de cocis cibo; zc. Itē de carnificib; z tabernarijs si faciunt p̄pter necessitatē excusant̄. alias nō. Itē de itinerantib; z p̄ductorib; rez z de mlt̄is alijs h̄mōi q̄ excusant̄ ob necessitatē siue suam siue illoz saltē q̄b; fuit̄ puta ferrat̄ q̄ quū alicui q̄ necesse habet trāsire zc. Siue etiam sit necessitas coactionis quā faciunt dñi p̄scribē. aliter bōa eoz. vtz ex ca. licz. de ferijs. z intelligenda sūt p̄dicta dūmō in festo missaz audiāt. Tertio casus q̄ ē sub nēitate p̄phēdit̄ d̄ piculositat̄. sic fm̄ Buit. Si tacētib; segetib; vlt̄ feno iaḡ imineret tēpestas vt p̄tigit i messe. s̄lt̄ i vlt̄ demijs p̄t̄ friḡ iminēs. vlt̄ p̄t̄ piculum hostiū z h̄mōi. s̄lt̄ de facientib; vitra. z q̄ cunq; h̄mōi q̄. s̄. sine magno dāno desiste/ re nō p̄nt excusant̄ fm̄ fr̄m Ange. in sum. dūmō missaz audiāt z sic de alijs picul. Quarto cas̄ pietat̄ vt arare vel semina/ re agz pauper̄ nō p̄ p̄cio s; p̄t̄ deū. vel portare lapides aut ligna p̄ edificio ecclie vlt̄ religios̄ vel paupib;. vel scribere nō p̄t̄ r̄pale lucy s; ad edificationē aiay z h̄mōi nō phibent̄. patz ca. 2. q̄stus. de ferijs. Et fm̄ fr̄m Ange. Quinto casus publice vtilitat̄ vt laborare p̄ pōte vel iurare aut agere p̄ pace vel p̄cordia. vel munire se in bello iusto fossat̄ z alijs q̄ inuasionē ho/ stiū z h̄mōi excusant̄. hec sufficiāt. Tertio obligat h̄ p̄ceptū ad vacādū de laudib; bus z obsequiū. de p̄se. di. ij. Jeiunia. de h̄ agem̄ in sequētib;. **L**

Circa tertiū q̄ de obse/ q̄o d̄bito q̄rit̄ q̄lia tenet hō sub p̄cepto ob/ seq̄a facere i die festoz sic p̄m sc̄tificare de b̄ito obseq̄o: R̄ndet̄ fm̄ doc. recolligēdo q̄ sub p̄cepto tenet ad sex. P̄rio tenet audire missam itegre. vt h̄ de p̄se. di. j. ca. Dissas. Et fm̄ Scotū q̄n̄ ex aliq̄ necessitate nō posset hō audire totaz missam in die festo deberet aliq̄ equalenti supplere. s; orādo tādū vel elemosynas faciēdo. z sic de alijs. Et de h̄ lat̄ fm̄none de missis Sc̄do tenet b̄nficia dei recollere cū grā r̄uacione. vñ in h̄ p̄cepto sp̄alit̄ p̄mittit̄

hoc vocabulū memēto. ad denotādū q̄ d̄ b̄nficijs dei: p̄sertim de recēptōe p̄ passi/ onē ch̄ri debem̄ recordari z gr̄as agere; ac deū sup̄ oia actualit̄ in festo diligere: p̄/ cipue vt dicit Sco. in. iij. di. xxvij. Ter/ tio tenet contritionē de pctō mortali for/ mare: vel saltē attritionē habere. Alioqui scz q̄ nō dat opam vt p̄terat̄ die dñico vel atterat̄ de pctō mortali de q̄ se recoḡscit: tūc mortalit̄ peccat̄ d̄ nouo: qz facit q̄ p̄ce/ ptū de sc̄tificatōe festi. Nam hoc p̄bat̄ s; fr̄m Ange. qz hō de p̄cepto tenet vacare deo in aliq̄ hora diei festi fm̄ oēs. s; h̄ fa/ cere nō pōt̄ q̄ est i mortali nisi p̄terat̄ vlt̄ at/ terat̄. s; zc. Un̄ in p̄cepto d̄. Sabbata s̄a sc̄tifices. Sc̄tificare enī est deo dedicare: si aut calices dicunt̄ sc̄ti. Ideoq; tenet hō se sc̄tim facere d̄o dedicādo p̄ p̄ritōez ne isit ei act̄ odij i festo. i. pcti. vt p̄tz p̄ Sco. vbi sup̄. S; ad p̄fitēdū actu vel satisfaciendū nō tenet nisi p̄ loco z tpe opportunis. ita q̄ debeat habere p̄positū S; di. qd̄ d̄ eo q̄ nō aduertit vlt̄ recogitat se esse i pctō mor/ tali i festo: R̄ndz fr̄ Ange. q̄ tenet saltē ge/ neralit̄ dolere de oib; pctis: als n̄ excusat̄ a mortali. Q̄ ch̄iane disce ista Quarto tenet p̄ba dei audire vlt̄ in sc̄pturis legere. vlt̄ si egredit̄ nō ex p̄ceptu egrediat̄ de p̄di/ catōe. de p̄se. di. j. Sacerdote. p̄sertim si i ḡ/ rans est. Quinto exorare deū p̄ salute. Un̄ Lu. xvij. Oportet semp̄ orare. z hoc obligat maxime in die festo. Sexto fa/ cere opa misericordie. s. elcōsynā dare pau/ pibus. Lu. vj. Estote misericordes zc. et h̄ p̄cipue in festo debem̄. Et nō solū debe/ mus isistere misericordie corpali s; etiā spū/ ali. s. admonitōi z correctōi ac doctrine pri/ moz p̄sertim familie docēdo cōfiteri: orā/ re z iustia facere. Ad id exemplum habem̄ de Job. de q̄ p̄mo et̄ ca. d̄. Lū/ qz trāsissent in orbē dies. i. i capite hebdo/ made qd̄ est dñica dies mittebat Job: et sc̄tificabat filios suos. h̄ ē: admonēbat et corrigebat d̄ defectib; siq̄s i hebdomada fecissent. vt exponit Tho. sup̄ Job. z pro/ eis offerebat sacrificia z orōnes. Tu hō fac similit̄. Exēplū aliō p̄ finali q̄ trās/ gressozes ponam̄. Legit̄ in vita sc̄ti Hu/ gonis Linconien̄. q̄ pistor qd̄ā sp̄ die dñi/ so farinā cōsp̄rgere atq; fermētare sole/

bat. de q̄ nocte sequenti panes decoq̄ret ve/ die subsequenti v̄deret recentes. z sic lucroz adq̄reret. Accidit aut̄ semel duz feria sc̄da vñū panē extraxisset de cibano z fregiss; ecce mox totus sanguinolētus apparuit. z quasi riuus sanguis effluebat. ex eo ex/ pauit hō ille. z panem illū frustatim com/ minuit. z p̄ singulas fracturas cruozē stil/ lare vidit. alios quoq; panes extraxit: z si milit̄ cruētaros reppit. Hoc factū pdigū/ osium occultare voluit. sed cuz famulū eius mercenarij h̄ ad noticiā ep̄i p̄duxissent: il/ leq; vidisset z probasset. Erātq; i cibano eodem alij etiā panes positi: q̄ post crepu/ sculū diei dñice fuerāt fermētati z imposi/ ti. sed illi extracti z fracti ml̄ pdigiosuz ha/ buerūt. His cōpertis ep̄s ordinauit vt illi panes cruētati p̄ monasteria z ecclias pu/ blice p̄uarent̄ ad terrorē hoim. vt a festoz trāsgressionē resipiscerent. qz tali trāsgre/ sione facinoris maximā ch̄ro iniuriā face/ rent. ac si sanguinē eī iterato funderēt. p̄/ p̄terea panes illi sanguinē recentē i signuz buī sudassent. Q̄ hō ch̄iane obfua di/ es festos: ne forte req̄ratur sup̄ te sanguis ch̄ri effusus z damnatōez incurras dei iu/ dicio. Rogem̄ q̄ ch̄m zc.

Dñica eadē fm̄oēz. iij. dimisi p̄t̄ festa

Dñica xvij. post Pentec̄. Sermo. l. iij. xta euāgelii applicādo de p̄cepto magno z ordine charitatis.

In his duo/

bus mādatis vniuersa lex pen/ det z p̄phete. Matt. xxij. z in euāgelio hōd. Hec p̄ba dixit ch̄s dñs lo/ q̄ns de mandato diuie dilectōis. z de mā/ dato dilectōis pximi. q̄ in his duob; mā/ datis pendet lex vniuersa. qz Raban̄ dic̄ q̄ ad duo hec p̄cepta p̄tinet tot̄ decaloḡ. Nā p̄cepta p̄me tabule sūt de dilectione dei. z p̄cepta sc̄de tabule d̄ dilectōe pximi Deniq; z p̄phaz doctrina ad h̄ ordinat̄ vt ad finē: q̄ten̄. s. deū diligam̄ sup̄ oia. z p̄ pximū sicut nosipos. Ideo dñs Jeius iterō rogatus a phariseis qd̄ esset mandatum maximū hec duo p̄posuit. vt p̄tz i euāgel.

In illo tpe Accesserunt ad Jesu pharis...

Primum de euangelij huius saluifico do...

Circa primum de docu...

mento saluifico ex h euangelio tradito no...

talia recordaret mandatorum dei. Isti marie...

Tertium est ut christum verum deum z ho...

De peccatis. De christi in iudicio ad infernum.

Circa secundum de man...

dato dilectionis. de qua tria dicitur in euange...

pter dependentiam totius diuine legis. qua ve...

Quota: q' s' n' p'cepta n' gati va et a firmati v' iud cor' f'

Circa primū de inci-
tatione ad deū diligendū z ei⁹ pcepta obser-
vandū. notādū qd pcepta sūt sex rōnes qd
hō qlibz inducūt z incitat ad diligendū deū
z pcepta diligenter obseruandū.

Prima dicitur rō amoris paternalis.

Secunda dicitur rō bonitatis eternalis.

Tertia dicitur rō conditionis causalis.

Quarta dicitur rō donationis vniuersalis.

Quinta dicitur rō expositionis diuinalis.

Ultima rō felicitatis salutaris.

Sz de rōne ista vltima agem⁹ arti. ij. z suf-
ficiat amore breuitat⁹. Prīa rō dicitur amo-
ris pñal. nā hō scim⁹ qd fili⁹ naturāl⁹ dili-
git patrē z ipa vis naturāl⁹ incitat ad diligē-
dū parētes. Juxta illud. viij. erh. Genera-
tis ad genitū naturāl⁹ est dilectio. Et claret
nō solū in hoīb⁹ sz etiā in brut⁹ aiālib⁹. Sz
qm⁹ de⁹ altissim⁹ est nō pater sup oēs pa-
tres altos. z tripliciter. scilicet creatōe: adoptio-
ne: z celesti hereditatōe. ppter qd nos chri-
stian⁹ orādo dicim⁹. Pater nō⁹ qd es in celis.
Uñ. xj. q. iij. cā. ad mēsam. Chrys. dicit. qd
de⁹ dicitur specialit⁹ pater chriāno⁹ qd alio⁹
ppter regenerationē. Ideo ex ipa naturali
lēge filialis amoris debem⁹ diligere deū
tanq⁹ patrē amabilissimū. Qd chriāne hō
recognoscetū patrē deū z matrē beatam
Mariā vt sup oīa ames. Sz querit hīc
qd est meli⁹ inter hec tria. An deū dilige-
re p eo qd creauit nos. An p eo qd redemit.
An diligere deū ppter qd est obiectū bea-
titudinis z bonum infinitū. Rñdetur fm
Tho. i. qdlibero. j. q. iij. arti. ij. in solutio-
ne pmi argumēti. qd diligere deū ppter
p creationē est pncipiū totius esse ad natu-
ralē dilectionē pñet. Sz diligere p redē-
ptionē ex sumā liberalitate pñet ad benefi-
cij gratitudinē. Diligere vō deū ppter
obiectū beatitudinis est solus gratitūe dile-
ctionis qd sup oīa vt sic de⁹ diligit ppter se-
co qd infinitū bonū. In hō g maxmū meri-
tū pñstī sz vt diligam⁹ deū sume bonū
tanq⁹ obiectū bñficiū ppter se nō ppter bñ-
ficia. Secūdo dicitur bonitatis eternalis. qz
vt dicit Boet⁹ de sol. z etiā Aug. Vni-
cuq⁹ menti hūane naturāl⁹ inserta est veri-
boni cupiditas. Sz deus est sumū z eter-
nū bonū in quo sūt vniuersaliter oīa bo-

na. Anf. in monol. Deus est sumū bonum
q mat⁹ excogitari nō pōt. g ipm sume deb-
bem⁹ diligere z desiderare in q habebim⁹
eternaliter omne bonum desiderabile.

Tertia rō dicitur conditionis causalis. qz vt
Aug. dicit. z habet. ij. sentē. di. j. Fecit de⁹
creaturā rōnalē vt sumū bonū intelligeret
z intelligendo amaret z amando posside-
ret ac frueretur eo sine fine. quia ergo ad id
p diti sumus vt deū amemus. z ob hō dedit
deus vitā z rōnalē animā. idcirco amare
debemus. Propterea Bern. Qd hō cogita
qualē te fecit de⁹. nēpe fm corpus egregiā
creaturā. fm animā imagine creatoris infi-
gnitā eterne bñtitudinis capacē. Valde (in-
quit) mihi amādu⁹ est p quē sum vīuo z sa-
pio. Dign⁹ plane est mori qd tibi iesu bone
recusat viuere. Hec Bern.

Et qd ad amandū deū sumus creati nota
qd hō de⁹ ostēdit pñib⁹ signis in nobis. Prī-
mo in corde qd sic cōdidit vt infer⁹ sit stri-
ctus z clausus. supius autē apertus ad signifi-
candū qd cor nostrū dicitur p amorē claudū ad
infima z apte tendere ad supna. hoc est ad
deū z celestia. Uñ Greg. xxiij. li. Moral.
dicit. Curuū est cor cū ima appetit. rectum
cū ad supna tendit. Secūdo ostēdit in san-
guine qd cor sp mouet in sanguine ad signi-
ficandū qd cor nostrū semp versari debet p
amorē in sanguinis chri recordatōe quo re-
dempti sumus. Tertio ostēdit in affectiōe
quia non desit nec pntatur etiāsi omnia
bona mūdi haberet nisi habeat deūm Au-
gusti. li. p f. Fecisti dñe cor meū ad te z id
in dētū est donec pueniat ad te. Quarto in
corpe quia totū corpus ad supna erectum
fecit in statura z sumū amorē in mēbris ostē-
dit p decalogi obseruantia quā desiguit p
decem digitos in pedibus. z etiā decem
in manibus. Et quia totū corpus in mo-
dum crucis extensū fecit vt significet chri
crucem z denarium numerū pceptozum
qui significat p x. lram que habet figuram
crucis. Qd ergo homo chriāne ama chri
deū z serua pcepta. Nōne amares eū qui
tibi oculos daret vel manus cum talia mē-
bra non habuisses. sic plus in pposito.

Quarta ratio dicitur donationis vniuers-
salis quia deus donauit nobis oīa ad fer-
uendū nobis. g zc. Hinc Hugo de arra-

die dicit. Anima mea respice mundū z confi-
dera siqd in eo sit qd tibi nō seruiat. Dili-
ge g illū a q tantū dilecta es. Dilige illū in
donis suis q tibi ab ipso donata sunt Hec
ille. Frē Aug. li. cōf. Celū: terra: z oīa q
in eis sūt dicit mihi vt te amem dñe. nec
cessant clamare oib⁹: vt sint inexcusabiles.
Hec ille. Qd homo cōsidera qnta bona ti-
bi de⁹ dedit: aur⁹: argentū: aialia zc. g ama
deū. Si autē dic. Sibi de⁹ paupertatē de-
dit. Adhuc nihilo min⁹ amare debes. qd
in celo thesaur⁹ tibi dabit. Quinta rō dicitur
expositionis diuinalis. qz deus tam mirabilif
amauit charitatē hoīs vt seipm exponeret
p ea emēda. ppter qd merito scribit. j. Joā.
iij. In hō apparuit charitas dei nō qm nos
dilexerim⁹ deū: sed qm ipse pōz dilexit nos
et māt filii suū p pitationē p pccis nris.

X Circa hō Hora plura mira. Prīmū
mirū est qd de⁹ tantū dilexit charitatē qd p
ipa exposuit seipm descēdēdo in hōis vte-
rū z assumendo corp⁹ humanū passibile z
mortale: qm hō reamaret deū. Secūdu
est qd ex amore charitatis pmissit se vincula-
ri: flagellari: crucifigi: mori: z omnia pati vt
hō amaret deū. Tertiu est qd qd assūpsit
totū exposuit p salute hoīm vt amaret de-
um. scilicet corp⁹ in passioem: sanguinē totūz in
effusione: aiam in mortē. Uñ Hugo. li. de
charitate dicit. Qd charitas q forte est vincu-
lū tuū. nescio qd maius in laude tua dicere
possim qd deū de celo traxisti. Qd vincu-
lū magnū q de⁹ ligari potuit. nullū ei vin-
culū illū ligatū ad colūna: nullū ferrū i cru-
ce detinuisset nisi charitas affuisset. Hec il-
le. Quartū pterea mirū est qd si qraf: qli ar-
te vt magisterio possit deū deducere hō in
infernū: Rñdet qd p charitatē. Nā charitas
duxit deū ad limbū scroz patz: z adducit
in purgatoriu: vt sit in aiab⁹ purgādis per-
gram. Deniqz si posset esse qd hō existēs in
charitate in infernū poneret: deū in se duce-
ret in infernū. qz. j. Jo. iij. Qui manet i cha-
ritate i deo manet z de⁹ i eo zc. Uñ Bern.
sup Can. dicit. Charitas ē vinculū q de⁹ li-
gat: cū tācā est dilectio qd si ei⁹ scintilla in
infernū poneret: tota ei⁹ amaritudo in dul-
cedinē pteret z tristitia in gaudiū. Hec ille

Ultimo deniqz incitat nos ad amandū
deū felicitat⁹ ratio z salubritatis mirifi-

ce. de qua arti. sequenti.

Circa secūdu de mirifi-

catione charitatis. diuine Notādū qd charitas
mūltiplicia facit mirabilia i hoīe se hūte: vt
colligit ex doctorib⁹. Prīmo qd pccōz
deō copulat. Nā Alb. magn⁹. ij. d mirabē
li scia dei: dicit qd hō mirabile. scilicet charitatis offi-
ciū est: qz pccōz deo infinita distātia q dista-
bat p mortale pccm a deo: adducit z vnū
cū deo. Quid em mirabili⁹ qd q vniuersa
delicta opit charitas Prover. x. Qd charitē
mi qd plus distat a deo q pccōz. qz tanq⁹
deō pñū pccm pl⁹ facit distare qz celū a ter-
ra. et tñ charitas pccōzē cōuersum mor dō
cōiūgit: qd mai⁹ est z mirabili⁹ qd si celum
terre statim cōiūgeret. Qd g charissimi gra-
tias agam⁹ deo q nos p charitatē sibi iun-
git. Secūdo qz laborē z oē difficile alleuiat
Aug. Charitas oīa imania z difficilia le-
uita z ppe nulla facit. Exēplū de aplis que
gaudebāt in pberib⁹ p chro: Act. v. Sil-
de scis martyrib⁹ Stephano: Laurentio
et alijs. Tertio qz acidentia oīa in bonū
cōmutat. Rho. viij. Diligentib⁹ deū oīa co-
opant in bonū. scilicet oēs miserie: oēs passioēs:
oēs mot⁹ z act⁹: fortuna bona z aduersa: z
dolores. Et qd est mirabili⁹ etiā ipa pccā
et mala cōmissa aliqñ in bonū rali pueni-
unt: vt Lira dicit. qz i pñti fortior z hūilior
cautior qz relurgit post pccm. z tādē in glo-
ria ad bonū facit pccōz memoria eo qd res
surrexit. sicut cicatrices faciūt ad gloriā mī-
lit⁹ q finaliter in bello triūphauit Hec Ly-
ra. Quarto qd sciam mirabile z gaudiū
in celo merez z ipetrat. sic qd si simplex vetu-
la decedit in charitate q habeat charitatē
qtuoz graduū. et mgr in theologia decez
dat i charitate duoz gduū: vetula illa ha-
bebit clariorē z pfectiorē sciam de visis in
deō z leticiā maiorē qz ille theologus: lz d
habitiū sciētific⁹ adqsiū mgr pl⁹ habitū
rus sit de scia. sed hō modicū respectu scie-
de dō imediate hūde. Et rōnez hūc assigt
Tho. i. j. pre. q. xij. ar. vj. qz magnitudines
charitatis vie seqt in pñia magnitudo lumī-
nis glie. et sic intmior vniō ac visio diuine
essentie. et p pñs tāto plura sat z clar⁹ ea
q i deo relucet: ac pseqnt maiorē hēbit de-
lectatōez z gaudiū. Qd g stultū est negle-

cta charitate sciam q̄rere magnis expēstis. Quito qz merita magna etiā d ope mo dico adq̄rit z accumulāt et sic sume dītar. Un̄ Aug. in q̄dā ser. dr. Charitas est dul ce z sa ubie viculū mētiū: sine q̄ dīues pau p est: cū q̄ paup dīuissim⁹ est. auz h̄ns i ar/ ca dīues est. quō deu h̄ns in p̄sīa: dīues n̄ est. Idē dīat. Nō mīerositas opoz: nō dīu ritas tepoz: sed maior charitas auget meritū z p̄mīū. Exemplū h̄m⁹ Lu. xxi. d̄ vidua q̄ misit in gazophylaciū duo minu/ ta ere. et vt ch̄s dīxit pl⁹ meruit q̄ oēs dī/ uites maḡ mīttē. Un̄ charitas facit etiā hoīem nihil habentē de bonis extiorib⁹ q̄ rātū mereat de p̄mīo essentiali q̄ntū meret al⁹ q̄ multū dat: vt patet in eo q̄ velle ex maḡ charitate dare cētū floz. p̄ deo: sed nō habet vñ possz dare. talis p̄t mereri tantū q̄ntū ille q̄ dat actu. et h̄ vez est q̄ ad p̄mīū essentialē q̄ debet radīci charitatis z bone volūtatis. Un̄ Gre. dr. Nō est apud deum vacua man⁹ a munere si arca cordis fuerit plena bona volūtate. Tercitū q̄ ad p̄mīū accitale ille meret plus q̄ actu dedit ex cha ritate eq̄li. qz meret p̄mīū essentialē z insup accitale p ope exteriori. Sexto qz alie/ na bona facit esse sua z cōicat. Bern. Cha ritas est vire largīfua q̄ oia facit cōia. Ju rta illud p̄s. Particeps ego sum oim timē/ tū te z custodientū mādata tua. Item in op̄la de charitate idem Bern. Charitas nemīnē spoliās suis bonis z tū oia rapis. nulli aufers sua z oia facis tua: dū bonum in alio dilīgīs. Ideo Greg. in pastoꝝ. dīcit Hīnc p̄sent inuidi q̄ntē p̄tur: sit charitas q̄ alieni laboris opa n̄ra facit sine n̄ro labo re. qd̄ tuum est p̄ laborē: meū erit p̄ amorē. Exemplū de mēbris corpis q̄ oia p̄ vnio/ nē ad caput z stomachū cōicant illoꝝ opa scz spūs aniales z vitales: nutritionē: mo/ tum: z h̄mōi. Q̄ h̄ aduerte tāmirabilia opa z efficacīa charitat⁹ z agnosce q̄maxi me valeat ad salutē z tene eam.

Circa tertiu de adqui/

sitioe charitatis q̄rit qualiter possit homo adq̄rere tantū bonū. s. p̄tūte charitatis dī/ uine: Ad qd̄ r̄ndet q̄ ad adq̄rendū verā et gratuitā charitatē req̄runt lex. Primū ē scz affectus ab omni pctō expurgatio. p̄s.

rcvi. Qui diligit d̄m odite malū. Unde Aug⁹ sup Joā. Homel. viij. dīcit. Cha/ ritas z pctm̄ mortale opponunt: nisi vnūm radīcus emulsum fuerit: aliter plantari nō poterit. Hec ille. Secundū est benefici/ orū dei recordatio. Aug⁹ dīcit. Ad dilecti/ onem dei in nobis excitandū z nutriendū nil meli⁹ esse cognosco q̄ b̄nficiorū dei re/ cordationē. qz teste p̄s. In meditatione mea. s. de b̄nficijs dī exardescit ignis. s. cha ritis. Tertū est crucis ch̄i cōpassio z deploratio. Un̄ Bern. Sup oia te mīhi amabile reddīt o bone Jesu: calix passio/ nis quē bibisti opus redemptionis nostre. Ad id exēplū habem⁹ in b̄to Frā. q̄ ex pas sione ch̄i sumo arsit amore. Un̄ q̄dā do/ ctor dr. Q̄ h̄ vīs scire vbi possis emerit/ bi amorē dei: recurre ad apothecā crucis et habebis. Exēplū de phenice narrat phy sologus q̄ est auis vnica in mūdo q̄ cū sen/ tit se defecisse p̄ senio vite annoꝝ. ac. vel. d. querit sibi ligna aromatica z cōponit: et so lis in feruore flante austro: alaz suaz insuf flatione flabelli accendit: et se in eis cōburi facit z inanerari: de cuius cinerib⁹ alia sibi cōsimilis quis nascit. Sic h̄oī ch̄ian⁹ de/ bet q̄rere ligna aromatica in corde. s. lignū crucis ch̄i z coronam spīncam z alia myste ria passiois vt se ardere faciat in charitate vsqz ad mortē pro ch̄o vt resurgat in glo/ rie nouitate. Quartū est decalogi obser uatio sine q̄ nō pōt esse charitas. Joā. xiiij. Qui seruat mandata ille est qui dilī. zc. Quintū est extranei amoris extirpatio. scz amoris mūdani carnalis z h̄mōi. quia vt scribit. j. Joā. ij. Siq̄s diligit mūdū nō est charitas p̄is in eo. Sextū est fra terne misericōdie exhibitio. Nam. j. Joā. iij. In h̄ coguim⁹ charitatē dei. Et post pau ca Qui h̄z substantiā mūdi huius z viderit fratrem suū necessitatē h̄ze z clausit viscera sua ab eo: quomō charitas dī manet in eo: Rō. qz qd̄ paupī dam⁹: ch̄o dam⁹. et sic in paupe ch̄m dilīgim⁹ deū verū: z p̄ p̄ns charitatē habem⁹. vñ ch̄s dr. Bar. xxy. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis: mīhi fe/ cistis. z Exemplū narrat Greg. li. di/ alog. q̄ qdā monach⁹ noīe Martinus cum vilitationis fratrum causa tederet ad quoddam monasteriū: ecce in via inuenit

quendam leprosu valde deformē volentes ad hospitū suū ire. sed nō poterat p̄ lassitu dine. cui⁹ miser⁹ vir dei eundē pallio suo cōtectum sup humerū leuauit z portauit. Lunqz monasterij iam foribus appropin/ quaret: abbas monasterij voce magna cla mauit d. subditis. Accurrite: iam ual mona sterij citius aperite: qz frater Martin⁹ ve/ nit d̄m portans. Horqz vt Martin⁹ ad monasteriū vēit: is qui leprosus ēē putaba tur: de collo ei⁹ exiliēs: in ea specie apparu/ it q̄ ab hoībus cognosci solet. Et ad celos Martino vidēte redijt. eidēqz dīxit Mar tine tu me nō erubisti sup terrā: ego te nō erubescā sup celos Idem autē Martinus narrauit q̄ cū euz portauit: pondus mīme sensit. Q̄si inq̄t d̄m fore sciuisset: pedes ei/ us tenuissem nec dimisisset. Hec Gregoꝝ. sup. Q̄ ch̄iane d̄isce adq̄rere charitatem. Rogem⁹ ergo d̄m vt. zc.

Decadē d̄nica Sermon. iij. s. De charita/ tis apud deū acceptatione. veritateqz. ac q̄ litate gratuita

Et illi Jesus

Diliges d̄m deū tuū ex toto cor de tuo. et in tota aīa tua. et in tota mente tua. Matth. xxij. et in euangel. Dā datū dilectionis iungens d̄m Jesus omī bus nobis cōmēdat charitatē vt p̄ eaz deo placeam⁹. De q̄ Prosper li. de vita p̄tepl. et habet de pe. di. ij. Charitas est vt mīhi videf. zc. dīcit q̄ Charitas est summa actio/ nū bonaz. salus moꝝ. finis celestū p̄cepto rū. s. qz oia p̄cepta p̄pter h̄ūc finē sūt in iun cta vt deū dilīgamus. et p̄pter deum proxi mū. Subdit. q̄ charitas est mors criminū p̄mīū p̄fectoꝝ: sine q̄ null⁹ deo placuit. cū q̄ aliquis peccare non potuit. nec poterit. glo. in ea p̄seuerando: nō p̄t quis mortalitē pec/ care. qz charitas et peccatū mortale contra ria sūt. nec p̄t simul inesse eīdez. sicut vita et mors. Merito q̄ ch̄s d̄m inq̄rogat⁹ de maxio mādato: dīxit hoc qd̄ ponit in the/ mate. qz ait Jesus. Diliges d̄m zc. vt p̄s in euangelio. Itaqz de charitate dei pre ter ea q̄ in priorib⁹ sermonib⁹ egimus tria mysteria annotabim⁹ p̄ hoc p̄mone

Primū dīcit d̄i uine acceptationis. Secūm dīcit d̄ebite verificationis Tertū dīcit gratuite q̄lificationis

Circa d̄m de diuina

acceptatione. s. charitatē. d̄ q̄ p̄t etiā aliō po ni thēa illō Prover. viij. Ego dilīgētes me diligo. vel illō Jo. xiiij. Siq̄s diligit me ser mones meos seruabit. et p̄z me⁹ diliget eū zc. Un̄ h̄ occurrit q̄stio Utrū homo dilīgens deū per ipsam charitatem infusam: sit necessario acceptus deo z dilectus ad vi tam eternam. Rō q̄onis est quia deus nul li obligat: nec potest necessitari. cū sit libere volūtatis: cui nullus p̄t resistere. q̄ p̄t face/ re vt hoīem etiam dilīgētē: ipse deus non dilīgat. vel qz sic dilīgat qz eidem non pro/ ponat b̄n̄ facere: vitā eternāz dādo. Sed in d̄m s̄ scripture p̄scripte. Un̄ z Aug⁹ in Solil. dīc Deus tam bonus est qz nemi nē derelinquet nisi p̄z derelinquat. Quid s̄ tenendū de istis: Ad hec r̄ndet p̄m Fran cis. mayz. sup. i. distū. xvij. q. ij. Primo qz deus (loquēdo absolute vel p̄m potentiam absolutā) non p̄t necessitari vel obligari ad dilīgendū vel acceptandū ad vitam eternā hoīem dilīgētē. sicut patet in rōne obiecti onis. Nam Rhoī. ij. Ap̄ls dīcit: Cuius vult miseret. et quez vult indurat. Hoc nō causatiue: sed p̄missiue. qz indurari permit tit: nec prohibet. Et subdit Voluntati enī eius q̄s resistet: Exemplū ponit. An nō ha bet inquit p̄tatem figulus lutī: ex eadē mas sa facere: aliud qd̄em vas in honorem: ali/ ud in p̄tumentiam. Et sic patet qz deus non necessario dilīgit se dilīgētē. nec etiaz ne cessario absolute odit peccatorem qui ip̄m deū odit vt eū damnet ad penam eternam Exemplū ponit idem Franc. Sic Rex v̄t alius d̄ns p̄t actu odire malas cōditiones alicuius sui serui. vt pote qz est mendax vel fraudulens: aut iracūd⁹ z h̄mōi: tū ip̄z ho mīnē nō odit nec abijcit. z si odit n̄ ex nēta/ te odit. Et si eundē puniri vult p̄m legez: nō nēario punit. Sic in p̄posito de deo d̄m qz nō facit talia necessario: s̄ ex ordinatōne diuina: z nō ex actu passiuo siue dilectōnis siue odij. quia de⁹ sic ordiare voluit: vt h̄o ex̄ns i charitate dilīgat. z n̄ ex̄ns i charita/ te s̄z in pctō: a deo odiat ad penā Sic si reg

ordinaret q miles fidelis remuneret z infideli...

- Primum signu pceptionis.
Secundum signu redemptiois.
Tertium signu vocationis.
Quartum signu gratificatiois.
Quintum signu ordinatiois.
Ultimum signu reprobationis.

Primum signu dicitur pceptionis qz deus id pcepit...

Secundum signu redemptiois qz cum essemus inimica...

Quartum signu gratificatiois qz charitatem vera gratificauit...

Quintum signu ordinatiois qz deus sic ordinauit...

tentia de peccatis agat. z sic moriat in gratia. Hoc audito ille...

Circa secundum de veritate

debita charitatis in quod dicitur est p q pbat in boie...

- Primum est fides vera catholica.
Secundum est pura z bona pscia.
Tertium est pceptoz obseruancia.
Quartum est dilectio fraterna z amicitia.
Et de his patz ex autoritatibz scripture.
Primo namq sine fide vera catholica non pot esse...

Secundo qz charitas vera esse non pot vbi mala pscia...

deum diligere sine obseruantia pcepti exstens in peccato...

Circa tertium de gratuita

qlitate qrit qliter debeat ho chriianus deum diligere...

tozia vite eterne. Ad qd rñdet q. s. hō vt sit deo gr̄o & digno ad vitā etnā d̄z deū amare sextupl̄r p̄cipue. s. p̄io d̄z sup oīa dilige re. ita q̄ nil eque deo vel supra deū. qz nullus creature amore debet deū offendere. Sc̄do d̄z amare pure ppter se. qz si q̄s deū amat ppter aliqd aliud puta vt sibi bñ faci at. meccnari⁹ amor est & facit deo p̄tume// liā. qz illud p̄fert deo. qm̄ p̄p̄ qd̄ vni⁹ qd̄s t̄le⁹ & ip̄s maḡ. j. posterior. Un̄ de⁹ p̄p̄ se diligendus est. Tertio d̄z amare integre ita q̄ nullū pctm̄ mortale velit d̄ deū sed oīa p̄cepta integre seruet Jaco. ij. Qui offende// rit in vno fact⁹ est oīm reus. Quarto recte p̄formādo se voluntati diuine. vt q̄ amat hō nō nisi p̄p̄ deū vel citra deū amet. Un̄ Aug⁹. dicit. Dñs te dñe amat q̄ tecum aliqd̄ amat qd̄ nō ppter te amat. Proinde rectū amorē habet q̄ vult oīa q̄ deus vult nos velle. & odit oīa q̄ deus non vult nos velle. hoc est in oibus obedire deo & cauere pctā oīa. Cōtra h̄ faciūt q̄ murmurant cōtra deū in aduersis. & q̄ plus diligūt filios vel filias aut honores debito. nec p̄p̄ deū vel nec fm̄ deū talia diligūt. z si auferunt a deo p̄ mortē ipatietes sūt. nec volūt p̄for// mari dei volūtati. Quinto d̄z hō deū ama// re arduo opere. Un̄ d̄t Grego. omel. xxij. Amor dei nūq̄ potest esse ociosus. opatur em̄ magna si est. si p̄o operari renuit amor nō est. Naz p̄batō dilectionis est exhibitio opis. Hec ille. Exēplū legit de b̄to Fran. q̄ amore diuio seruēs sepius ad fra// tres dicebat. Incipiam⁹ fr̄es nūc iam ser// uire deo & bñ opari. qz nihil est qd̄ vsq̄ ha ctenus fecim⁹. Itē semel quocaz fratrib⁹ multis ait. Rogauī dñm vt mihi (in q̄t) di// gnaret ostendere qm̄ sum seru⁹ eius. s. dile// ctus. & qm̄ nō. s. in tantū. Nā nihil aliud vel lem (in q̄t) q̄ esse seruus eius. s. accept⁹. Ipe aut dñs benigna dignatione rñdit mihi. Seruū meū sc̄z gratū & p̄fectū veracit̄ te ef se cognosce cū sc̄ta cogitas vel loqueris vel legis vel oparis. & p̄ p̄ns nō essem fu⁹ dei qm̄ oīno ociarer. Ideo o fr̄es hec vobis in// sinuauī vt coram vobis possim veracit̄ da// ri qm̄ videbitis me deficere in aliquo p̄di// ctōz. Hec scribunt in spe. exē. di. vij. exem. it. Cum ergo audimus talē sanctū tam sol liciū fore in charitate imitemur charissimū

saltem quo ad ea que necessario requirunt ad charitatē vt opemur qd̄ ex p̄ceptis tene mur. Ultimo d̄z hō deū amare stabilissi// me. ita q̄ a dei amore nūq̄ excidat. etiaz in aduersis. vt dicat illud Rho. viij. cū aplo. Quis nos separabit a charitate christi tribulatio an angustia an fames. an gladius &c. Et cū Job. xij. Et si occiderit me de us in ip̄o sperabo sc̄z ip̄m amando. Nam & Hugo dicit. Et si in infernū poneret me deus adhuc vellē cum si esset possibile p̄o ppter eius bonitatē amare. Rogemus ergo christum &c.

Dñica eadem Sermo. iij. sc̄z de chari// tatis p̄minencia. indeficientia. & augmen// tatione.

Diliges do

minū deū tuū ex toto corda tuo & in tota aīa tua & in tota mēte tua. h̄ est maximū & p̄mū mādatū Dat. xxij. & in euāgelio. Dñs n̄r iesus ch̄s volēs nos ad salutē instruere cū interrogat⁹ fuisse p̄ phariseos qd̄ esset mandatū maximū in tota lege dei. Rñdit. Diliges dñm &c. Et h̄ p̄ oīb⁹ comēdauit vt sciamus q̄ hō non nisi p̄ amorē verum fertur in deum. & sine amore dei vana sunt omnia. Ideo q̄ Aug. dicit. Pondus meū amor meus. eo feror quocūq̄ feror. hoc est dicere. q̄ sicut grauiā p̄ pondus ferunt de// orsum et leuiā sursum. sic amor ponderosus terrenoz trahit hōiem ad infernū. amor autē celestū trahit sursum & tendit ad deū Ideo idem Aug. dicit. O bone iesu quid tibi sum ego vt amari te iubeas a me. & nisi faciam irascaris mihi. & minaris ingentes miserias. Quid est q̄ sic te p̄ceptis amari nisi ppter p̄fectum meū & salutē? Un̄ ad// uertamus q̄ ch̄s ait esse maximū mādatū illd̄. Diliges dñm &c. vide tertū. Itaq̄ ex quo in hoc euāgelio specialissima fit mē tio de charitatē p̄minētia de ea tria p̄ hoc sermone mysteria notabimus

Prīmū dicit comēdatōis. Sc̄dm dicit indiminutionis. Tertū dicit augmentationis. Circa primū de charita

nis comēdatione Notandū q̄ charitas su// p̄ oēs alias virtutes comēdat. iuxta illd̄ di// ctū apli. j. Cor. xij. Nūc aut manēt fides spes charitas tria hec: maior aut horū est charitas. Vbi Lyra d̄t. q̄ exā fides & spes vtpote p̄tutes theologice excellentiores sūt ceteris donis. s. p̄tutū moralū: eoq̄ iste vir tutes theologice dan̄t ad cōiungendū nos deo. Alia aut dona sunt qdam dispositio// nes ad id. et sic ordinant ad virtutes theo// logicas vt ad fines. sequit̄ q̄ cū charitas d̄ maior fide & spe: d̄o maior est ceter⁹ oī// bus donis p̄tutū. qz qd̄ est mai⁹ maiore est mai⁹ miore: fm̄ regulā Topicā. Proptea ad Col. iij. idē apls ait. Sup oīa hec cha// ritem habete. Et iste autoritates possit poni p̄ alio themate hui⁹ sermonis. Que// runt q̄ h̄ aliq̄ de charitatē excellētia.

Primo vnde charitas dicit̄ maior sup omnia alia dona.

Sc̄do an charitas sit melior etiā omni rationali creatura.

Tertio an charitas equiualeat b̄titudi// ni que habet in patria.

Ad p̄mū questū. s. vñ vel q̄re ipsa chari// tas d̄ maior sup oīa alia dei dona Rñdet q̄ D̄gr̄ in. j. smaz dist. xvij. et oēs doc. cū Aug. xv. li. de trīni. dicit. q̄ in diuinis do// nis nil mai⁹ est charitate. Et hui⁹ ratiōes p̄cipue ponunt. Prima ratio d̄ acceptati// onis diuinatis. qz deus sup oēs p̄tutes ac// ceptauit charitatē: a deo vt ipse deus dicat charitas: et per eam solam aīa deo vniat. Juxta illud. j. Ioan. iij. Deus charitas ē et q̄ manet in charitate in deo manet: & de us in eo. Si dicas q̄ in sacra scri// ptura repit̄ consimile dictū de alijs p̄tuti// bus: vt patz in ps. vbi dicit. De⁹ meus for titudo mea: misericōdia mea: spes mea &c. Tu es patientia mea: & h̄mōi pla. Sic q̄ & de charitate qd̄ magnū est singulariter q̄ de⁹ dicit̄ charitas. Ad hoc rñdet Aug. li. xv. d̄ trīni. q̄ deus sup omnia alia h̄mōi excellen tū dicit̄ esse charitas. quia omnes alie p̄// dicationes. s. deus patientia: misericōdia: & hu iusmodi sunt p̄dicationes per causam: eoq̄ deus efficit & causat in nobis patientiā vel misericōdiaz vel spem & huiusmodi. Sed hec deus est charitas: est p̄dicatio essen tialis. sicut dicendo Deus est sp̄s. Nam

deus est charitas increata essentialr. s. p̄te sp̄s sanctus qui in p̄p̄ia p̄sona principalit̄ habitat in nobis & causat effectiue charita tem nostram creatā. Ideo Aug⁹ ad Pau. Charitas vsq̄ adeo domū dei est vt de/ us dicat. Un̄ est cōmūis doctorū sentētia q̄ cum d̄r De⁹ est charitas vel dilectio: si fiat locutio de charitate increata simplicit̄ et absolute: verū est. si aut de charitate crea ta fiat locutio: non est accipiēda formalit̄ sed fm̄ effectū vel appropriationē aut vni onem vel exemplaritatē. Sc̄da ratio dicit̄ discretionis salutaris. quia p̄ solam charita tem discernunt̄ qui sunt saluādi et qui non Unde Aug⁹. xv. de trīni. dicit. Charitas est donum excellentissimū qd̄ solum discer nit inter filios regni et filios p̄ditōis. Idē Aug⁹ de laudibus charitatis dicit. Ha// bere oīa sacramēta & malus esse homo po// test. habere aut charitatē & malus esse non potest. Hec ille. Unde q̄ charitates habet signum est q̄ sit de numero electoz. J

Exemplū figurale legit Exod. xij. ca. q̄ dñs p̄cepit filijs israel dū egredi haberent ex egypto vt sanguinē agni pascalis aspe rent sup postes ostij ac i suplimiare domo// rū suaz. & hoc p̄ signo: vt. s. angelus p̄cuti// ens oīa p̄mogenita egyptioz tam in hōi// bus q̄ in iument⁹: p̄transiret & nō p̄cuteret in illa domo vbi sanguinē pro signo vide// ret. Sp̄ialiter sanguis agni immaculati fi gurauit sanguinē christi ex charitate p̄ no// bis effusum. Hui⁹ charitatis reamatio de bet poni in ostio domus anime. i. in ei⁹ po// tentijs pro signo veri amoris diuini. per fi dem in intellectu. per recordationē crebraz in memoria. et per deuotionis ac compas// sionis affectum in voluntate. Et per hoc si// gnum electi saluantur. Vbi hoc signū nō habentes perimentur eterna morte: dum egreditur anima ex egypto huius seclī. Ergo homo. O anima christi sanguine re// dempra habe charitatē. O peccator si cha ritem perdidisti require per penitentiam vt salueris. Tertia ratio dicitur virtu// tis formalis. quia omniū virtutum et do// norum alioz forma est charitas sine qua in forma sunt omnia: et deo non grata ad vitam. Ideo beatus Gregorius. xvij. mo raliū dicit. O homo habeto charitatem

et cuncta habebis. qz sine illa nil pderit qd qd hie poterit. Hec ille. Bre Aug' sup Jo an. ser. ix. dt. Qnta est charitas q si velit frustra habent cetera. si assit: recte habent oia. R Scda qstio erat Utr charitas melior sit oi ronali creatura ta angeli/ ca q aia huana: Rndet fm Bonau. sup j. di. xvij. et fra. maro. recolligedo breuit: q natura angelica z aia ronali qntu est i se fm natura melior est q charitas. qz e sub/ stantia ppetua. charitas aut est accidens. sed ois suba oi accide est melior fm phm vij. Metaph. Tn charitate accipiedo con cretue p hntie charitate: vel accipiedo qn/ tu est in hntudine ad deu: melior est chari/ tas q creatura ronalis. qz creatura ronali no pot esse bona sine charitate. sed p illam habet esse bonitas. Un certu est q meli' e hoiem esse in charitate qz fore angelu sine charitate qz hoc est fore diabolu. Bre vn' bonus angelus minim'. s'lr vna aia mini/ ma pueri baptizati melior e oib' malis an gelis et oib' hoib' sine charitate existetib'. hoc e in pcto mortali. Jdo Eccl. xvj. De lior est vn' timens deu q mille filij impij. Q pctoz attede hec z age pniam. Tertia qstio An charitas eualet bri/ tudini celest' pte: Rndet Bonau. vbi s in qstioib' circa lram. q q'us fm seilla ce lestis bntudo sit melior q charitas vie. et patet qz illa bntudine no pot ho pdere p pctm vel p qdcunq. h aut charitate pdere pot nisi esset cofirmat' in gratia. Sed fm extimatione diuina charitas qdamo equa let bntudini. qz de' charitatis op' extimat dignu remuneratioe illi' bntudis. Ex di ctis documenta accipe. Primu q ho p oi re mudi z p toto mudo no debet facere q charitate. qz extra charitate esse est indubi le malu cui debet pena eterna. Secudu q ho mag' deberet eligere vt poti' poneret i infernu existes in charitate q sine charita/ te in celo stare. vt patet p An. li. similitudin' Ro. qz charitas facit habente dignu visi/ one dei: etia si ho esset in inferno. Nec in celo pot qs deu videre sine charitate. g zc. Ter tium est q ho in pnti vita n min' debet appe tere charitate: z p ea hnda laborare q sic laborat p adqreda celesti bntudine. qz illa no pot obtineri sine ista. sic z dara lux sol n

pot hui in meridie nisi pus in mane ori' sit sol. Q g magne de' qntu te deberemus h diligere vt in pnti hrem' ppetua bntudis: Qnta fatuitas hoim q no amat deu. Ad Circa secundu de charitatis indiminutioe Notandu q circa hoc p'cipua tria mira tradunt doc. Primu q charitas in essentia no minuitur sed tota extinguit. Secudu q charitas extincta re/ cuperat z sine minoratioe reparat. Tertiu q charitas lz n minuat: tñ p'ntue augme/ tat. Primu itaqz miru hoc videt q cha ritas infusa in essentia sua nunq minuitur sed subito tota extinguit z amittit vel coru rumpit: vt h comuni' teneri z pbabili' dicit Bonau. sup. j. di. xvij. et etia Fran. maro. sup. iij. di. j. Ro talis ponit p eude Fran. qz sicut charitate solus dat in aia. creat in/ fundendo z augmetat. ita solus pot dimi/ nuere z annihilare. Sed hmoi. s. diminu/ tionem vel annihilationem charitatis de' no fa cit nisi ppter demeritu homis: vt dr Aug. Na de' a nullo hoie subtrahit sua influen tia gre nisi ho p pctm hoc demereat. Un si pensam' illud demeritu hois distinguit sic. Prio q si est veniale: tuc ppter tale pecc atu vt demeritu no diminitur de' charita te in hoie existet. lz pctm veniale dimini/ at feruore charitatis sed n essentia ei'. qz si hac diminuere: possent venialia multipli/ cari intantū vt essentia charitatis annullat' ref in hoie: qd esset q legē diuina vt ho no existes i pcto mortali foret sine charitate et gra dei. Ideo qz charitas p venialia pctā qntuicunq mtra no diminitur in sua essentia sed tmmodo in feruore opationis z hmoi Scdo aut si illud pctm vl demeritu hois est mortale tuc p tale n diminitur charitas sed totalr extinguit subito sine successiua di minutioe. Exeplū qz Aug. vij. sup Gen. ad lraz dr. Deo p'sente illuminamur: absen/ te tenebramur. Idcirco sic lux sol i aere po sito obstaclo subito cessat: n p diminitioez successiua. sic in pposito. A Alio mir' est q charitas extincta pot recuperari. et qti/ ensicuz recuperat semp sine omi minoratioe et sine oi defectu essentia ei' restituit. Nam qn pdis pecunia centu floz. vix recuperas et cu aliq dano. sed semp charitas restituitur

In p'stina qntitate quo ad essentia suaz sine damno. puta si tu es in charitate tanta q mereris puenire ad ordinē tertiu angeloz lz ad potestates vel virtutes si mortaliter peccas charitas statim extinguit z dānari es dignus. Si tandē penitentiā agis statim reddit tibi charitas p'stina qdus z qntitatis in essentia. licz in feruore possit fieri mino/ ratio z tepoz ex frequēti recidiuatioe pcti. Q g dei bonitas q penitentiē statim dignū reddit ad eundē ordinē a q cecidit. cum ma gnu foret si redderet ad scdm vel infummi gradū. Predicta aut patet p Bre. di. l. qz. vbi z exeplū inducit de petro q post pecc atu negatiois penitēdo aplatus p'imi re/ cupauit eandē dignitatē. Q Tertiu mirū est q charitas in essentia licz de facto no minuat tñ sp p'ntue in hac vita augme tat adeo q nunq terminus angmeti eius hic habeat sed sp crescit quousqz in patria p'sumet z p'ficiat ac stabiliter finiat. Unde Aug. in epla ad Hiero. de eo qd scriptum est. Qui totā legē seruauerit zc. dicit q cha ritas qd diu ho viuit nunq pot esse rapse/ ta qn pl' augen sp possit. Ro fm Tho. ij. q. vij. est. qz charitas qnto magis in hac vita habet in hoie z excrescit. tanto magis ad maiore charitate ille ho disponit. Exe/ plū. sicut lignū qnto plus bene disponitur ad ignea siccitate vel ad facilius igniendū vt videm' in carbonib' ignitis. tato pl' de ignitioe ampliori i seaptū reddat. Et deniq qz de' infundēs charitate in nob manet z est infinite p'curis ac bonitatis qui semp p'sto est pl' influere ex sua bonitate quanto plus dispositū videt hoiem z amplius de/ siderante. g p'ntue pot charitas in hoie au geri fm augmetū diuie gre ita qz finis eius augmenti solū erit in patria vbi est finalis perfectio oim bonoz. Q g iesu bone qs te no amet p rali pietate. Q ho dilige deum z sp pl' diligere sarage vt crescas in salute. Ad Circa tertiu de au/ gmetatioe charitatis in qredū ē qlit ho pos sit facere vt augmetet charitas i suo corde. Ad qd notādū qz ex qz chis dñs charitate assimilat igni di. Ignē veni mittere in frā. z qd volo nisi vt accendat. Luc. xij. hoc est. charitate veni mittere i corda terrenoz ho

minū. iō qz eisdē modis pot qs facere vt au geat charitas qb' z ignis auget. Nā videt' mus q ignis augeri pot z accēdi plib' mo dis. Prio apponēdo pla ligna. sic z chari/ tas auget p bonoz opez multiplicatiōem faciēdo opa pietat'. j. Tim. iij. Pietas ad oia valet. Scdo deliccādo ligna apponē/ da. sic abstineōdo z mortificādo mēbra ab hūore z carnis carie pue auget charitas. vñ Damascen'. Ho abstinēs est velut carbo igne deliccā' vt succēdat apli'. Tertio insufflādo ignē in materia. sic auget p exo/ rationē dei ac scōz. Ps. Os meū aperuī scz in orōne: z attraxi spm. h est spūscū gra tiā z sic charitatē. Quarto persundendo pinguedine aliq. sic charitas auget deuoti one meditatiois passionis chisti z bñficio rū eius. Luc' dulci sapore pinguescit amia Un z ps. ait. In meditatioe mea. s. de bñ/ ficijs dei exardescit ignis. s. charitatis. Qui/ to seruando sub cineris custodia. Nam sic ignis optime conseruat dietim z coualescit p hūile penitentiā z crebra. s. contritiōe eoz fessione z satisfactiōem. Nam p penitētiāz recuperat etiā si extincta foret vt p'z ex dicit'. Sexto asp'gendo aq modica. videm' em apud focos fabroz q ignis asp'git aqua: z sic vigorat. sic charitas si asp'gat sepi' aq sapie salutar' in verbo dei audicdo vel les gēdo vigorat. Unde ps. Ignitū eloquū tuū vehemēter z seruus tuus dilexit illud. Q g ho dilice charitate dei in te accendere. Rogemus itaqz dñm iesum zc.

Dñica. xvij. post Pentec. Sermo pri/ mus iuxta euangeliū de infirmitatis p'mit sione z curatione.

Ece offerere

bant ei. s. iesu paralyticū iace/ tem in lecto. Matth. ix. z in euāgelio hodierno. fm Lu/ dolphū li. de mechtatioe vite ch'i domi' iesus miracula faciebat p'cipue ppter tria. Prio ppter sue diuinitat' ostēsiōne. Scdo p'p' aie curatiōez. qz vt dr Aug. Chis nul lū sanauit in corpe nisi eū sanaret in aia ab infidelitatis errore. Tertio ppter omnium hominū instructionē. vt scz q vidissent vel

audiret talia miracula facta ad deum uertere
rentur et ad salutem instruerent. Et propter has
causas curauit hunc paralyticum ut notat in eu-
gelio isto. In quo tangit quod eum in anima et corpore
curauit. Unde dicit. Confide fili remittuntur
tibi peccata. Ecce autem sanatio. Item dicit. Et
sciat quod filius hominis habet potestatem in terra dimitti
peccata. Ecce dicitur quod christi officio. Denique
quod hec uideret turbe timuerunt et glorificauerunt
deum. scilicet uerse ad fidem. per tres in euangelio.

In illo tempore Ascendens Iesus in nauiculam
transfretauit et uenit in ciuitatem suam. Et ecce
offerebant ei paralyticum iacentem in lecto. Et uisus
dens Iesus fidem illorum ait paralytico. Confi-
de fili remittuntur tibi peccata tua. Et ecce qui-
dam de scribis dixerunt intra se. Hic blasphemat.
Et cum uidisset Iesus cogitationes eorum
dixit. Ut quid cogitatis mala in cordibus ue-
stris. Quid est facilius dicere. dimittuntur tibi
peccata tua. an dicere surge et ambula. Ut
sciat autem quod filius hominis habet potestatem in terra
dimitti peccata. Tunc ait paralytico. Surge tolle lectum
tuum et uade in domum tuam. Et surrexit et abiit in domum
suam. Uidentes autem turbe timuerunt et glorifica-
uerunt deum qui dedit potestatem talem hominibus.
Matth. ix. Iuxta hoc euangelium tria
mysteria notem. primo de isto ad edificandam

Primum de paralytici designatione.

Secundum de infirmitatis permissione.

Tertium de languoris sanatione.

Circa primum de paralytici

designatio. Nota quod dicit euangelium In
illo tempore. scilicet anno etatis christi. xxxj. secundum Beulter.
quarto die ante festum sancti Bartholomei apostoli:
tunc ascendit Iesus in nauiculam. et orta tempe-
state sedauit uentum et mare. ut habet Matth.
viii. ac transfretauit et uenit in ciuitatem suam.
hoc est in Capharnaum. que dicitur ciuitas
sua secundum Chrysostomum. quia ibi quasi continue mo-
ram traherat et miracula faciebat. Et quod
Capharnaum erat principalis ciuitas in ga-
lilea cui suberat Nazareth: ubi Christus su-
it conceptus et nutritus. et sic dicit sua. sicut
Rhoma dicitur ciuitas alicuius nati in eius
subiacente oppido vel territorio. Sequitur.
Et ecce offerebantur ei. De modo offerendi
Hare et Lucas dicit quod propter multitudi-
nem turbe circumstantis Iesus non poterat of-

ferre per ianuam. sed ascendentes super tectum per
tegulas sumiserunt illum in lecto ante Iesum in medio. Cetera patet in te-
xto. Sed questiones occurrunt de mysterio.

Prima de significatione.

Secunda de eius ratione.

Tertia de curatione.

Prima questio quales peccatores significant mys-
tice per hunc paralyticum. Rursum secundum Ludol. li.
de meditatione uite christi quod Christus dominus sic
tres mortuos in euangelio legit suscitasse.
ita et tres paralyticos legit curasse. Quamuis
enim multo plures fuerint ut Aug. dicit tamen
tres tantummodo commemorant propter myste-
rium ad significandum tria genera peccatorum. ho-
minum quod per Christum curant spiritualiter. Primum
namque curauit paralyticum in domo centurionis.
Matth. viii. ad significandum peccatores in do-
mo conscientie occultos. Secundo curauit paralyticum
iuxta phariseam piscinam qui erat satis notus
et manifestus hominibus illuc currentibus. ut
pote ab annis. xxxviii. in lecto ibi iacens.
Ioh. v. Et ideo per hunc significat peccatores in
publico uel manifestos. Tertio curauit hunc
paralyticum de quo agit in isto euangelio. quod ualde
difficiliter potuit puenire ad christi aspectum
ut patet ex dictis. idque significat peccatores
mala consuetudine obstinatos. quia
ut Grego. ait. Difficile surgit quae moles
male consuetudinis premit. R. Secunda questio
sequitur. Quare per paralyticum designatur
peccator. Rursum quod per tres tripliciter ratione congruenter

Primo ratione uexationis.

Secundo ratione originis.

Tertio ratione operationis.

Primo in ratione uexationis. quod sicut paralyticus
doloze magno uexat et depascit corpus. ita
peccatum cruciat animam doloze remordentis conscientie
et tandem gehene. ubi punitur eorum. scilicet con-
scientie non morietur. Et ultimo. Denique secundum
Alicem. paralyticus est quicquid in toto corpore ue-
xatus. quicquid in uno latere timido. quicquid in me-
bro uno. Sic spiritualiter aliquid homines tenent ma-
la consuetudine peccati tota uita sua. Alij in
parte uite scilicet in iuuetute et postea uertuntur
ut patet de magdalena. Alij autem in modis
corporis quod in membris et alijs uertuntur ut per
quod cito defleuit negationes christi. et tales ut pa-
lytici in solo membro unico facilius sanantur per
mercedem. Eccl. x. Breuiter languore. Lxxviii. r.

tenent infirmitate percidit. cito curat medici-
cus. Secundo ratione originis. Nam li. xix. proprietati-
bus dicitur quod paralyticus dicitur precipue ex frigidityte
costringente neruos: ut uidentur in curialibus
supbe equantibus in calciametis rostratis et stri-
ctis. et etiam in mulieribus se ornantibus in uittis
ac frigora per huiusmodi sustinentibus. Item ibidem di-
citur quod etiam dicitur paralyticus maxime ex superfluitate
alioz generatio quod nerui oppilant. Spiritus
littere sic est quod omnia peccata oriuntur ex frigidityte
quod caret igne charitatis. et etiam ex gula:
ut patet de sodomitis Ezech. xvj. Hec fuit
iniquitas sodomie saturitas etc. Ideo Eph.
v. Nolite inebriari uino in quo est luxuria.
Tertio ratione operationis. quod paralyticus facit mem-
brum aliquod insensibile: aliquid etiam immobile. sic
peccatum facit ut homo non sentiat mercedem reco-
gescendo morte futuram et penas inferni: de iudicia
et christi passionem. Et sic immobile facit ad bo-
na opera. S. Ad id habent exemplum in
Beda et Eua quibus apparuit serpens diaboli-
cus secundum Bedam dicitur facie huiusmodi hygeneam
et caudam serpentinam. Illi facie eius respiciendo. scilicet
blandam non curauerunt de cauda deceptio-
nis cum sciret quod serpens esset calliditate ple-
nis. et sic morte iurrerunt: et tamen immobiles
facti sunt ad bonum ut nec confiteri uellet pec-
catum deo omnia sciret: nec uentam petere. Quod
pudens: pessima paralyticus peccati occidit ani-
mas. Tertia questio est. Quare christus dominus
uolens hunc paralyticum curare in corpore: premo-
nit ut confideret de peccatorum remissione: Rursum
quod triplici ratione. Primum ut doceret quod infirmis
necessaria est penitentia actionis quam peccatis remissis
anima curata tunc melius sanetur et corpus. quod sepe
propter peccata hominum accidit infirmitas ut etiam hu-
ic paralytico acciderat paralyticus propter peccata sua
sic dicit Beda et etiam Hiero. Proinde In-
nocentius papa extra de pe. et re. c. Cum infirmi-
tas. precipit medicis sub pena mortalis culpe
ut cum uocant ad infirmos moneant illos et
inducant ad puidendum de anime sanitate. scilicet per
penitentiam faciendam. Et subdit eam. quod deficien-
te anima deficit effectus. Cuius enim egritudinis est pec-
catorum. etc. Item ibidem sub anathematibus iter-
minatione prohibet neque medicorum pro corporali
salute aliquid egero suadeat quod in periculo anime
conuertat. quod anima preciosior est corpore. Hec ibi.
Sed heu multi non seruat hanc preceptam. Sed

certe secundum Innocentium. et doc. hoc statutum nulli
la potest contra consuetudine tolli: cum concernat
anime salutem. et per hunc transgressor mortaliter
peccat. T. Secundo id christus fecit ut docer-
ret quod corporalis sanitas minime ualet ad salu-
tem nisi assistat anime curatio. imo ut Grego. li. ix. mo-
rat. dicit. Quos penitentia mala. scilicet flagella: sic infir-
mitates scilicet corrigunt. scilicet sanando in anima: ad se-
quentia mala. scilicet perpetue damnationis producant. pro-
pterea magis dicitur homo petere a deo anime curatio-
nem quam corporis. nec sanitatez corporis dicitur petere
nisi sub conditione. scilicet si expedit ad salutem anime:
deest. aliter non. Ut autem exemplum doceamur
christiane homo interrogo te quoniam tu pateris paraly-
ticum: none mercedem daret ei quod tibi sanitatez
daret. A fortiori ergo debet remedium optimum
spirituale acceptare pro salute anime tue et corporis.
Nam magis li. xix. proprietati dicitur quod in curanda
paralytici principaliter mollificationis et relaxatiuis
insultandus est: ut ab interiori purgatio fiat.
exterior autem unguentis conuenientibus mollificetur.
Et dicitur medici quod oleum terpentini inter un-
guenta paralytici conuenientia tenet principatum.
Spiritualiter intellige pro mollificatione peccatorum
contritionem. pro purgatione confessionem. et pro oleum
terpentini passionem christi deuotionem. quod de li-
gno crucis quasi de rubro terebintho est. Ter-
tio id fecit christus ut doceret quod ex misericordia pro
uult dare hominibus quod meretur postulat. Ideo
Anselmus dicit sic. Contra christi demerita. Quod dicit
benedictus misericordia: accepit felix paralyticus remissio-
nem peccatorum suorum quam non petebat: quam si precesse-
rat confessionem non meruerat satisfactio: non exi-
git et tamen salutem corporis et anime recepit. Ideo Anselmus.
addit dicit. Potest quidem deus cuiusque uult et hoc
ipsum efficaciter dicere quod dixit paralytico. Dimittuntur
tibi peccata tua. Sed quicquid sine suo la-
bore uult confessionem uult contritionem uult etiam orationem
sibi expectat: nunquam ei peccata remittuntur. hec ille.

Circa secundum de per-

missionem infirmitatis. Ex quo iste paralyticus dicitur
incurrisse hanc infirmitatem propter sua peccata:
ut dicit Hiero. Beda et Chrysostomus. Querit
ergo quia sunt peccata propter quod deus confiteri solet peni-
tere homines cadere in infirmitates et flagellat
pro languores: Ad quod secundum doc. et scripturas
rursum colligendo quod precipue propter peccata
ta septem generum. Primum propter peccata car-

nalitatis. Nam Hugo de clastro sic dr. qd multos atterit dñs de infirmitate qd videret fortes et pemptos ad peccatū libere: vt sic attriti carnis debilitate neqant tot et tanta mala perpetrare. Exemplū habem in legenda sc̄i Francisci vt scribit sc̄us Bonauen. qd qdā pbendari⁹ uoie Bedeon cū esset lubric⁹: graui infirmitate est a deo percussus. Quē portauerūt ad sc̄m Franciscū rogan- tes vt signo crucis eum signaret et sanaret. Cui sc̄us Fran. ait. Cum ab olim fm carnis desideria uiper⁹ nō reuerent⁹ dei iudicia: hoc modo te ppter lachrymas petentium istoz crucis signo consigbo vt scias te gra- uiora passurū si reuertis fuer⁹ ad uolūtū. quē signando mox sanar⁹ est. Sed postea in pctm recidians: domi⁹ ruit sup eū. et sic male mortu⁹ est. Sc̄o ppter uicium gra- titudinis. Nam glo. Rho. j. dr. Qd de⁹ co- fert gratis. i. sanitatē: aufert ingratīs. Exē- plū de Ezechia rege qd egrotauit ad mortē. Esa. xxxviii. hoc ideo: qd de percussioe exer- cit⁹ Sennacherib nō edidit canticū debi- te gratitudinis: vt narrat Lyr. sed penitē- do sanar⁹ est. Tertio ppter peccata detra- ctionis et murmuris: vt patet Aueri. xij. de Maria sorore Moyfi que percussa est lepra eoq detraherat Moyfi et murmurauit co- tra eundē. Quarto ppter pctm elationis: vt patz de Antiocho supbo. ij. Nachab. ix. et de Osa rege vsurpate officii sacro- tale. ij. Paral. xxvj. Quinto ppter peccatū sanguinis effusionis et oppressiois: vt patz de Joab de au⁹ domo n̄ defecit leprosus et indigēs pane: eoq occidit Abner. ij. Reg. iij. Patet etiā de herode. Sexto ppter pctm auaricie et cupiditatis: vt patz de Sie- zi simoniaci: cui et postez ei⁹ adhesit lepra Naaman. iij. Reg. v. Septio ppter uiciū negligentie opis et salutis. Ideo Eccl. xxxj. In oibz operibz tuis. s. bonis esto uelox: et ois infirmitas n̄ occurret tibi. Un̄ legit de sc̄a Petronella filia sc̄i Petri apli qd diu- fuit min⁹ pfecta sustinuit paralytū. Cum aut discipuli Petri dicerent ei vt eā sanaret sicut et multos alios. Rndit Petr⁹. Sic ex- pediat ei. Et ne putes qd nō posset sanari: p- cepit vt surgeret et ministraret eis. qd facto: sa- na surrexit. Sed misterio expleto: itez ius- sit eā redire ad lectū infirmitatis. Cū aut sa-

cta fuit pfecta: ipa plene sana etiā multos sa- nauit. Hinc sepe de negligētes hoies infir- mitate pcutit vt ad deū cōuertant p flagel- la: et p hūilitatē ac paciētā mereant perfe- ctiois augmētū et a casu pcti pseruentur. j. Lhoz. xij. Uir⁹ in infirmitate pficit. Cū em infirmoz tūc fortioz sum. s. in spū p gra- tiā dei qd forti⁹ aia cōtēnit pctm. cōtra res- sistētia carnis qd cupiscit aduersus spūm. Qd pctoz timei pnti iram dei qd supueni- er tibi. Time plus in futuro: qd nisi pniā egeris in eternum pibis. X

Circa tertium de languo

ris sanatioe Querit vtz infirmitates vel lan- guores hoim sanare sit soli⁹ pntis diuine. Et hui⁹ qstionis rō orit ex h euāgelio. qd cū ch̄s dñs dixisset paralytico. Confide fili: remittunt tibi pctā. scribe dixerūt qd blas- phemaret. s. id qd pnti est dei sibi attrib- ens quē nō credebāt eē deū. Nā soli⁹ dei ē pctā remittere. Quos ch̄s redarguit di. Quid ē faali⁹? diceret: dimittunt tibi pctā. an dicere: surge et ambula: vt aut sciat⁹ zc. vbi glo. et Hiero. di. qd eglis et eiusdē pntis est corpus et aie uicia dimittere: et sic sanare. alioqñ a minor et inferiori ad maius vel supi⁹ nō ualere pbatio argumētōis. Sed a sili optie ualet. qd zc. Ad hec respō- dendo Nota tres pntes fm doc. Prima ueritas qd sicut soli⁹ dei est pctā dimittere: ita et infirmitates curare: eo mō qd ch̄s fē- cit. s. miraculose. Nam ch̄s sanauit subito hunc paralyticū pfecte: adeo vt statiz por- taret lectū solo impio. qd nō pōt fieri nisi pntis diuina sola cui soli cōuenit etiam pctā pncipaliter remittere. Ideoqz ch̄s dñs qd iuit di. Quid ē faali⁹? zc. De qd rñdendo Chryst. et doc. cōmuniter dicūt qd conside- rando primo ex pte dei: equē faale est pctā remittere et miraculose sanare subito. quia vtrūqz solius est diuine potestatis. Sc̄o aut considerādo ex pte nostri: mai⁹ est sana- re p̄dicto mō qd pctā remittere. quia hoies ea qd maiora apparēt fm suā cognitionem mag⁹ admirant et difficiliora iudicāt. et sic sanationē miraculosam iudicāt hoies esse maiore tanqz uisibilez et rariorē qd peccati remissionē quā non uident. Deniqz tertio cōsiderādo ista opa ad inuicē inter se mai⁹

et difficilius est peccatū remittere qd etiaz mortuū suscitare vel mudū creare. vt dicit Aug. sup Jo. Cū qz sola dei uolūtate h fit. Sed ad pcti remissionē reqrit etiā ho- minis arbitriū pntis. Cū qz ch̄m pa- ti oportuit p pcti remissionē. et sic patz. y Sc̄o uitas qd sol⁹ de⁹ est pncipal⁹ cau- sa etiā natural⁹ sanitatis in corpe. sicut et so- lus est causa illuminatiōis in mēte et simi- litōis culpe. Nā put cōmētator. j. poste. dr. Nec uox nec lra uisa docet: sed est doctor uer⁹ qd mēte illuminat. s. de⁹. Et b. Gre. Frustra inq̄t uox docētis exteri⁹ sonat nī- si gra dei interius operando lumē pbeat. Sic et frustra medic⁹ laborat nisi de⁹ sa- nitatē cōferat. Ideo Aug. xv. de ciui. dei ait. Medicina qd adhibet extrinsec⁹ inua- lida est nisi spūsc̄tis opef interi⁹. Propf qd ps. hec oia deo attribuēs dicit. Bene- dicaia mea dñm: et noli obliuī. oēs retrī. eius. Qui pntiat oibz inq̄tatibz tuis: qui sanat oēs infirmitates tuas. Et itez. Qui docet hoiem sciam. Et sic patz ppositum. Tertia uitas qd medic⁹ et medicina cir- ca sanitatē nō nisi misterii adhibēt. s. pnc- ipaliter de⁹ sol⁹ hz sanitatē pferre. sic et hō docens solū misterii exhibet exteri⁹. solus aut de⁹ illuminat: et uitat⁹ cognitōez pstat. vt patz p Tho. j. pte. q. cxvij. arti. ij. Et pban̄ hec p sc̄pturam Eccl. xxxviii. Honora medicū p̄ necessitatē: etenim illū creauit altissim⁹. i. vt sit mister in medēdo. Ideo seq̄. A deo enī est ois medela. s. vt a pncipali autore sanitatis. et ifra. Dedit hoibz sciam altissim⁹. Hecibi. Ex dictis p̄mū documētū seq̄ qd hō nō debz in infirmitate desp̄icere medicinā s. adhibere curā. qz sic de⁹ bon⁹ ordiauit vt per medicinas curemur misterialit. Nā qd non facit p rōnē qd pōt: s. soli deo cōmittit ir- rōnabilē seipm: deū tētat. qd ill d̄ Matth. iij. Non tentabis dñm deū zc. Sc̄m qd ad deū p̄uertat penitēdo de pctis: et ex- oret p sanitatē: sic tū si expedit ad salutem sibi: et ad sortilegia non recurat. Ter- tiū qd si sanat deo h pncipalit attribuat. et sp̄i gr̄as agat. Ultimū qd i deo pncipa- lius et sup oia medicamīa ac q̄cuqz alia cō- fidat: sine quo. s. deo nil ualent oia. Ex- emplū legit in Spe. exē. di. iij. d̄ illustribz

uiris. exemplo. xxviii. qd in Claraualle mo- nachus qdā q̄uis bone uolūtatis eēt tū corpe delicat⁹ et infirm⁹ nimis obf̄uabat corpis medicamīa: p̄fidens in eis. Uidit aut nocte qdā qd br̄a Maria st̄as ad ecclē- sie ostiū portassz pyridē electuarij: et singu- lis fr̄ibz irrātibz cū cochleario distribue- bat: et mira dulcedie reficiebat oēs. Cūqz accessissz frater iste br̄a p̄go dixit ei. Num⁹ qd tu etiā meo medicamīe op⁹ habes. va- de tuis medicamētis utere: qm̄ d̄ his cu- ra est mihi qd p̄fidunt i dño. Ille q̄ frat̄ ex- rubuit et ueniā petijt: p̄mittēs se deo com- mittere. put deberet p oia. Et sic br̄a p̄go eidē de electuario p̄pinauit. Quo gusta- to p̄tinus ita p̄ualuit plena fortitudie ani- me et corpis vt cōmuni cibo p̄ctus medi- camīa de cetero delicata. nulla req̄reret. Qd q̄ charissimi cōfidamus i deo et roge- mus ch̄m vt det nobis zc.

De eadē dñica Sermo. II. de fiducia et spe in deo ponenda. scz de eius diuersi- tate et firmitate uirtutis.

Idem Je

sus fidem illoz dixit palytico. Confide fili remittunt tibi pec- cata tua: Dat. ix. et in euāgelio. Sic Lyr- ra dicit. Dñs Iesus fecit tanqz optimus medicus: qd solet in infirmitate p̄mo remo- uere causam morbi. et sic remota causa re- mouet effectus. s. morbz. Exempla gratia. Siquis patit̄ dolorē capitis vel febres aut h̄mōi ex supfluitate humoꝝ in stomacho existentiū: tūc p̄us medic⁹ dat purgatoꝝ. et sic eiecta materia supflua dat medicinaz sanatiuā et p̄fortatiuā. Sic fecit ch̄us qz hec infirmitas fuerat inflicta palytico p̄- pter peccatū. ideo ch̄us p̄mo remouit illud dicens. Remittunt tibi pctā. et p con- seq̄ns eū a palyti curauit. Cōfortauit etiā pie ipm di. Confide fili. et uocat eū filium ad significandū qd pctoz hō qd p peccatuz erat fili⁹ diaboli. vt d̄ Joan. viij. dum penitēdo conseq̄ pcti remissionē efficit fil- lius dei p gram. Rho. viij. Qui spū dei agunt hi filij dei sunt. Propfca i thēma te d̄ qd uidēs Iesus fidem illoꝝ. s. offerē

tū z etiā huius palytici fm Lyrā. tūc dī/ xit palytico. Cōfide fili zc. p. 3 i euāgelio. Itaqz ex quo i euāgelio hoc chrs nos monet in exēplo palytici de fiducia z spe i deo habēda: q̄ maxime valet ad salutē et/ nā. iuxta illd ps. xxxj. Sperāte i dño mi/ sericordia circūdabit. Proptea z puerb. iij. Habe fiduciā i dño ex toto corde tuo: z ipe diriget gressus tuos. q̄z q̄dlibz po/ test esse thema fmōis. Uñ z Chryf. li. d cōpūc. dt. Spes est salutis z vite nre fun damētū: dñz itinerz q̄ itur ad celū: i qua salus nra consistit. De ipa ergo nozemus tria hic mysteria.

- Primū dicit diuersitatis
Scdm dicit sanctitatis.
Tertū dicit securitatis.

Circa primū de diuers/ sitate confidentie vel spei Notādū est q̄ cō fidentia vel spes diuersificat p̄cipue fm mo dos q̄ngz.

- Prīa dī spes vl fiducia maledicta.
Scda dī p̄sumptuosa.
Tertīa dī falsa z mēdosa.
Quarta dī vana z defectuosa.

Prīma inq̄ spes vel fiducia dī maledicta qñ hō p̄fidens de misericōdia dei peccat. z d ista Bern. dt. Est infidel' fiducia soli' ma ledictōis capax cū in spe venie peccamus. Itē Aug. Maledict' q̄ peccat i spe. Exē plū hēm' i Adā. de q̄ mgr i. ij. li. di. xxj. c. viij. dt. q̄ Adā d̄ misericōdia dei cogitauit dū morē gerēs vxori p̄sensit. vñ Bern. iij. dixit de' Ade. Quia obedisti voci vxoris tue: z comedisti d̄ lig' de q̄ p̄ceperā ne comede res Maledicta tra i ope tuo zc. Q̄ hō tūpe peccare etiā spe venie. Nā dato q̄ cō seqris misericōdiam quā tibi p̄ hmōi maledi ctā fiduciā pollicerz: nō tñ ipune euades. qz vt Aug. dt. Nullū malū ipunitū. q̄ zc. Nā z in indul' aplie' de absolutōe exci/ piunt pctā illa q̄ sub spe tal' p̄cessiōis cō/ mitterent. Scda spes vl fiducia dī p̄/ sūptuosa. s. qñ q̄s nō agit verā p̄nīaz. z sic sine bonozū opēz meritis p̄sumit z p̄fidit saluari. Grego. Sine meritis sperare nō ē spes s̄z p̄sumptio. Sitr q̄ in iuuetute z sa nitate libere peccat: sperātes q̄ i senectute

vel i hora mortz potēt p̄nīaz agere. Con tra q̄s Hiero. i. li. d̄ trāsitu dt. Qui dū sa/ nus z iuuetis ē z deū offēdere n̄ formidat i morte n̄ merebit diuinā indulgētiā. qz scz videt tūc nō agere verā p̄nīaz. Et Aug' ser. de innocētibz dt. Hac antiaduēsiōe p cutit p̄ctōz vt mortēs obliuiscat sui q̄ dūz viueret oblit' ē dei. Hec ille. Tertia est spes falsa z mēdosa. vt q̄ sperāt de lōga vi ta habēda. z sic licēt' p̄seuerāt in peccat. Tales vtiqz sperāt i mēdacio. qz inf mille hoies vix ē vn' q̄ tādū viuat put sperat. Itē Eccl. xxxiij. Vana spes z mēdaciū i/ sensato viro. z Esa. xxx. Dū n̄ sperat vent et p̄tritio ei'. Sic spabat diues ille Luce xij. q̄ cogitabat horrea āpliare. Cui dicit' est. Stulte hac nocte repetēt aīaz tuā: z q̄ p̄gre. cui' erūt. Quarta dī spes vana z defectuosa: vt qñ hō sperat i vanis z trāsī torijs hui' mūdi. qz dt Eccl. j. Glidi cū tra q̄ fuit sub sole: z ecce vniuersa vanitas z afflictio spūs. B Quia nimiruz vt declarem' h̄ iductiue videm' p̄mo q̄ mī ri p̄fidūt i scia z sapia seculi hui'. vt fuerit p̄bi z hmōi s̄z defecerūt z pierūt i vanita te errorū. Uñ Aug. i solit. dt. Audiuim' z vidim' mltos sua sapia celos ascēdisse p̄scrutān. s. celi cūsum z natural' rerū. z tñ aie illozū pierūt in abyssos inferni. Etenī legim' i sacra sc̄ptura de Salomōe q̄ fu erit sapiētissim': z de' sibi apparuit pluri es. s̄z postea p̄ carnalitatē demētat' ē: sū me q̄z fact' ē reprobz vt oim vxoz suarū idola erigeret z coleret. Utrū aut sit fina liter damnat' Lyrā sup. ij. Reg. viij. dicit q̄ licz aliq̄ teneat q̄ in fine penituit z sal uatus est. s̄z h̄ inq̄t mibi valde dubiū. qz idola q̄ erexit cū essz rex potēs nō d̄struxit z sic nō se penituit. qz ad verā p̄nīaz req̄ rit satisfactio iuxta posse. Deniqz de alijs sapiētibz mūdi qd dicemus. Nā Aristo. q̄ fuit totius p̄bie monarcha: quē omnes sequuntur vt cōmuniter moderni: vtpote inter ceteros minus errantē z ipe errauit in multz. Atqz de eo Aug. sup ps. xli. ma nifeste dicit. q̄ Aristo. omnū phoz p̄bus sedet in inferno: vbi est fletus z stridor dē tium. Preterea Antoninus floren. in. j. pte summe. ti. j. c. iij. scribit q̄ inuētores artū libaliū z mechāicaz ac p̄bie ac poete

Autores q̄z libroz earūde artū vt cōiter fuerūt reprobi hoies v̄puta ethnici. i. gē/ tiles. z dānati sūt. E Et p̄sequē. dt in grāmaticis p̄ncipalis ponit Puscian'. Itē in rheroricis Tulli' Cicero q̄ ethni/ cus de diuina puidētia male sensit. vt dīc Tho. j. pre. q. xxij. Quē etiā maloz mox fuisse ont Salustius. iter oratores p̄cipu us Lactān. fuit christicola sed errauit cuz millenistis z de spiritu sancto minus bene sensit. vt patet lib. suo diuinaz institutio/ nū. Inter poetas magnus fuit Homer' apud grecos. s̄z apud latinos maior Vir/ gilius. infideles z mali in moribus erant nec minus Ouidius Naso i doctrina sua lasciujs plena patz fore malus Inter hī/ storiographos Valerius maxim' in p̄sa Lucanus in metro. z post christi aduen/ tum fuit Iosephus iudeus qui suum iu/ dānum est sectatus. ergo zc. Item in lo gicalibus Aristo. z quot aliq̄ reprobi fue/ re vt Auerrois commentator z ceteri. In metaphysicalibz Plato effulsit z super o/ mnes theologus fuit. vt dicit Aug' de ci uita. dei Doralissimus fuit Seneca sed cuz vulgo idolatratit ab extra fm Tho. Itē arithmeticz dicit p̄m' inuenisse Py thagoras. Musicam aut Tubalcham. Geometriā p̄o Euclides z Hermenides Astrologiam Atlas. z Ptolomeus mul/ ta addidit. omnes ethnici z reprobi. Itēz medicinam Esculapius primus docuisse refert sed auxit copiose Hypocras z Ba/ liemus z Auicenna Itē iura ciuilia genti/ tiles p̄mum instituerunt: diuersi diuersis vrbibus. z a lacedemonijs rhomani leges mutuari sunt. vt patet in decretis di. vij. Moyses. Deniqz artes plures mecha nicas instituisse ex Cain progenitos insū nuat Bern. li. ca. iij. qui cōmuniter crimī/ nosum patrem in moribus imitati sunt. Hec ex Antōn. scripsi quatenus discam' ex his sapientibus reprobatis a deo vt iux ta Hiere. ca. ii. Non gloriatur sapiens in sapientia zc. Secundo multi p̄fidunt in potentia sicut fecit Sennacherib qui deum blasphemauit. Ideoqz angel' do/ mini percussit in exercitu ei'. centum octo/ ginta q̄ngz milia hominum z ipe tandem a suis p̄ijs filijs occisus est Esa. xxxvij.

Itē aliq̄ p̄fidunt in vrbibz z fortitudine sic Boliad. z tñ ab vno pastore scz David in funda z baculo deuictus est. Similr qui p̄fidunt in strenuitate sepe a vili vincunt vt in chromcis p̄tz de Hectore Tertio mlti p̄fidūt in ditiaz opulētia. sed vt ps. dicit. Relinquent alienis diuitias suas z sepulera eoz domus illorum in eternum. ergo hoc factum est. Et vt breuiter plura concludam In quocunqz veller homo in presenti confidere attendat quia vanitas vanitatum z omnia vanitas preter solum amare deuz z confidere in eo. vt dīc Bern' nar. Et Eccles. j. Ultima spes z fidu/ cia dicitur sancta z virtuosa. de q̄ agemus in sequentibz.

Circa scdm principale de sanctitate scz spei tria precipua inquit ramus scz

- Prīo qd sit spes setā.
Scdo quō sit certa z indubia.
Tertio q̄libz signis sit firma.
Prīmo inquā qd sit spes sancta. magister in. iij. di. xxvj. ca. j. dī finit sic. Spes ē cer/ ta expectatio future beatitudis ex dei gra tia pueniēs z ex meritis p̄cedentibz. Sed quia dicit in diffinitione. certa expectatio beatitudinis. Ideo scdo videndum est quomodo spes possit esse certa in expectā do futuram beatitudinē. Nam mirari po tes quomodo hoc homo possit cum scri/ ptum sit Eccles. ix. ca. Nescit homo vtrū amore vel odio dignus sed omnia seruan tur incerta in futurum. De hoc aduertē/ dum ergo fm doct. p̄cipue Bonauentu. z Aureolum z alios sup. iij. di. xxvj. q̄ cer titudo est triplex.

Prīma certitudo scientie z absolute cog/ gnitionis.
Secunda confidentie z pbabilis opim/ onis.

Tertīa visōis dare z tētiōis.
Prīma dicitur scientie z absolute cognti/ onis p̄ quam plene vni parti consentit tā/ q̄ scientie quē ē verozū necessariorz z im/ possibiliter aliter se habentium sicut dicit p̄hs. li. Posteri oz. j. z hmōi incertitudis firmitatē nō hz hō in vita ista de cōi lege vt dīc sc̄ptura Eccles sup dicta. nisi alicui

Domínica, xviii. post Peteco.

specialit̄ foret reuelatū a dō q̄ eēt d̄ nūcro electoz. S; h̄mōi sp̄e cōiter h̄nt illi q̄ s̄t in purgatorio z ēt hēbāt sc̄i in limbo patrū q̄d̄iū ibi fuere. Sc̄da c̄tudo d̄z p̄fidētie z p̄babil̄ op̄inōis q̄ opponit̄ titubatiōi z hēc ē certitudo sp̄ei q̄ hō ex signis cert̄ p̄fidit̄ firm̄t̄ credēti. z sperādo q̄ assequē vitā eternā iuxta dei p̄missa infallibilia dū mō ip̄e hō finalit̄ in gr̄a decedat. Un̄ ista certitudo ē infallibil̄ dupl̄r. s. ex d̄i p̄missiōe certissima z infallibil̄. z ex p̄te hois p̄ditio nalit̄ si p̄seuerauerit vic̄ finalit̄ in gr̄a.

Tert̄ia est certitudo visōis z tētiōis que erit i p̄ria p̄petue securitat̄ q̄ p̄rie nō d̄z spes sed euacuaf. Tertio q̄ vidēdū est q̄ lib̄ signis i p̄nti vita esse possit hō cert̄ si ducialr̄ de futura b̄titudine. Et d̄ h̄ p̄cipue nota q̄ncq; signa q̄ oia s̄t s̄t necessaria ex scripturis.

- Pr̄mū ē fides catholica.
- Sc̄dm̄ ē vera de pct̄is p̄nia.
- Tert̄iū ē p̄ceptoz obſuatiā.
- Quartū ē bonoz op̄ez diligētia.
- Ultimū final̄ p̄seueratiā.

Ex ist̄ signis d̄z hō eēt t̄cert̄ i spe salut̄ q̄ si sc̄r̄z tm̄ mō tres hoies fore saluādos d̄ h̄ mōdo adhuc sp̄aret q̄ ip̄e ē vn̄ illoz. s. faciēdo opa s̄m̄ signa dicta. **E**

Circa tertiu de securitate spei q̄rit̄ de q̄bz d̄z hō secure sp̄are in deo. r̄ndet̄ q̄ p̄cipue de sex.

- Pr̄io de pct̄oz remissioe.
- Sc̄do de orōnū exauditiōe.
- Tertio de necessitatū subleuatiōe.
- Quarto de tribulationū liberatiōe.
- Quinto d̄ auxilio diuine misericōdie i morte.
- Ultio d̄ salubriū bonoz collatiōe.

Pr̄mo inq̄ de pct̄oz remissioe sc̄z p̄ verā p̄niam. q̄ vt dicit Amb. nō aliter est agenda nisi in spe venie. Iō Bern. dicit. Corri ge t̄sp̄m̄ z spera indulgētia nulla est. cult̄ paq̄ nō habz veniā. Un̄ z ch̄s d̄ns in euangelio ait palytico Cōfide fili remit. tibi pec. zc. qz vt L̄yra d̄t̄ ibidē. De^o dat ali/ cui corpale sanitatē vel aliqd̄ h̄mōi q̄ncq; p̄pter fidē alioz. s; pct̄i remissionem nūq̄ dat sine p̄ria fidei etiā spe Aug. sup̄ Jo. Qui creauit te s̄n̄ te n̄ iustificabit te sine te Sc̄do fidenter sperādum est de oratio

nū exauditione. Jac. j. Postulet autē in s̄i de nihil hēsitās. Itē Ber. sup̄ Cant̄. ser. xxiiij. Qua ten^o in bonis d̄ni fiduciā possu eris ea ten^o possideb. Tertio de necessitatū subuentiōe v̄l p̄uiliōe. ptz Watt̄. vi. Et Ps. Facta cogitatū tuū in d̄no zc. Quarto de tribulationū liberatiōe. qz de us p̄misit q̄ suos liberauit infallibiliter q̄ ad salutē eternā. q̄ncq; etiā liberabit t̄p̄alr̄ sic fecit tribz puerz Dan. iij. Un̄ ps. D̄m̄ in me sperauit libera. eū zc. cū ip̄o suz i tribulatiōe erit. zc. Quinto de misericōdia dei in mortis t̄p̄e. qz em̄ s̄m̄ Greg. z doc. p̄cipue Antōn. iij. pte. ti. x. c. ij. In articulo mortis maxie p̄sueuit hō tētari d̄ desperatiōe. iō op^o ē vt tūc maxie p̄firmet̄ i spe nec vlla rōne d̄z despare. Exēplū hēm^o in Job. xiiij. ca. dicēte. Etiāsi occidat me. s. de us sp̄abo in eū. Itē exēplū aliud legit̄ de sc̄to Ber. in legēda. q̄ in q̄dā sua infirmitate p̄stitit^o in vltimo sp̄ū in excessu mēt̄ iussus est p̄ntari ad tribunal dei vbi factā accusando cepit mlt̄a obijcere. sed vir dei in nullo turbat^o nec territ^o ait. Fateor nō sum dign^o p̄rijs meritis obtinere regnū celoz. sed qz d̄ns me^o iesus duplici iure illud obtinet. s. hereditate paterna z merito passionis. altero ip̄e p̄tentus. alterz m̄h̄i donabit ex misericōdia z sic diabolus cōfusi sus fugit. z Bern. in se reuersus gr̄as egit Q̄ hō stude sp̄are in d̄no z fac bonitatē

Ultimo secure sperandū est de salubriū oim bonoz a deo nobis collatiōe iuxta qd̄ d̄t̄ Th̄ren. iij. p̄ Hierem̄iā. Bon^o est d̄ns sperantibz in eū anie q̄renti illū zc. Un̄ firma spe tenendū est p̄ regula q̄ de^o ex sua bonitate z misericōdia dabit sperantibz in se oē qd̄ necessariū est ad salutē z expēdiens dūmō hō nō ponat obicēz p̄ pct̄m̄. Rō qz sic natura nō deficit i n̄carijs. ita n̄ de^o in his q̄ s̄t oportuna ad salutē s̄m̄ oēs theol. Proinde deus bonus in se p̄fidentibz s̄m̄ qd̄ videt hōi expedire ad salutem dat p̄mo aliqbz corpalem sanatiōem Pro uerb. xxviiij. Qui sp̄at in d̄no sanabit. Exēplū de Ezechia rege que a morte sanauit. z. xv. annos vite adiecit. S; Dehōi as q̄ nō sp̄auit i d̄no s; p̄siluit deū Acha ron male mortuus est. iij. Reg. j. ca. B Exēplū naturale Dic̄ em̄ p̄hs in p̄ble

Sermo

LVII

matibus q̄ medicus d̄ quo p̄fidit infirm^o citius illū sanat. Et de hoc Seneca lib. iij. narrationū siue declarationū declaratiōe v. ponit casum q̄ qdā medic^o curauit pat̄ tre p̄riū de infirmitate. sed cū nouer̄ca sua cōfisi infirmitate laboraret illā curare non potuit. eo q̄ paterno amore ille p̄filius su/ it in illo filio suo medico. sed nouer̄cā minime illū diligens nō cōfidit in eo nec ei^o me dicamine. Sic sp̄ualiter q̄ vult a ch̄o dō sanari debet in eo sp̄em ponere. Secundo dat de^o aliqbz sperantibz i se p̄spitatem t̄p̄alem z triūphationē. vt patet de dauid contra Soliath. j. Reg. xvij. Itē de Aza rege q̄ fiduciā habēs in d̄no p̄strauit i bello cū paucis respectue multitudinē ethi/ opū. ij. Paral. xiiij. Sed qm̄ t̄p̄alia h̄mōi nō oibz expēdit ad salutē. ideo dat quod melius est. s. meritū patientie ac augmētuz gratie i aduersis: z tandem gl̄ie Tertio ergo dat de^o oibz sp̄antibz in se z in gr̄a p̄ seueratibz etnā b̄titudinē Eia. lvij. Qui si duciā habz mei hereditabit terrā: z possit̄ debet montem sanctū meū. Ad quē nos p̄ ducat christus zc.

De eadē d̄nica. Sermo. III. sc̄z d̄ cogitatōis male abiectōe: offensa z cautōne.

Inuidiis

iesus cogitatōnes eoz dixit. Ut qd̄ cogitat^o mala i cordi/ bus v̄is. Mat. ix. z i euangelio hodierno. D̄ns n̄r̄ iesus volēs cōprobare suā veraz deitatē tribz p̄cipuis signis in hoc euange/ lio id̄ manifestauit. Pr̄io qz cogitatōes oc ultas cordis cognouit z p̄palauit: qd̄ ē p̄ priū dei. j. Reg. xvij. Hō videt ea q̄ parēt deus autē intuet̄ cor. Nam vt d̄t̄ Augul. Solus de^o illabit̄ mēt̄. z sic se deū p̄ hoc oñdit q̄ cogitatōes illoz cogicere se oñdit Ideo dicit euangelii. Videns iesus cogi tatōes eoz dixit. Ut qd̄ cogitat^o mala zc Sc̄do se deuz veraz oñdit: qz pct̄ā palytica remisit. Et tertio h̄ pbauit p̄ effectū mani festū cū illum subito a palyti p̄fecte cura/ uit. Un̄ ait. U: sc̄iatis aut̄ qz fili^o hois i terra habet p̄ratē di. pec. ait palytico Sur

ge zc. ptz in euangelio. Equo aut̄ i euā gelio isto ch̄s d̄ns redarguit malas cogitatōes iudeoz: ideo de cogitatōibz mal̄ z vitiōis abijcēdis ac bonis insistentis i hoc s̄mone agem^o. Pro quo pōt poni ali ud etiā thema Pro uerb. xv. Abominatio d̄ni cogitatōes male zc. L̄yra. qz ex eis p̄ cedūt mala s̄ba z opa. s; zc. Proinde tria mysteria de cogitatōibz declaremus Pr̄mū de male cogitatōis abiectōe Sc̄dm̄ de eius offensiōis cognitōne Tertiu d̄ ei^o cautōis remediatiōe **H**

Circa primū de abiecti

one male cogitatōis Notandū s̄m̄ Rup/ tū Holkot sup̄ li. Sap. q̄ cogitatōes s̄nt in multiplici differentia. Nam Pr̄mo qdā sunt vane z ociose. Sc̄do quedam lucrose. Tertio sunt quedam piculose. Quarto que dam criminose. Quinto quedam sancte z gratiose Et sic s̄nt sollicitē discernēde vt abijciam^o eas q̄ sunt nocue: z amplectamur dictas cogitatōes. Pr̄ime inq̄ cogitatōes s̄nt vane z ociose: vt que p̄ter intentōez i cor/ de p̄sant̄ diuersis imaginatōibz dormiēte vel negligente rōe. de quibz ps. Domin^o sc̄it cogitationes hoim qm̄ vane sunt. Et tales sunt abijciēde ne diuti^o mens im/ moret̄ eis. Pr̄mo qz sunt inuiles. Sc̄do qz imorando in eis p̄dimus t̄ps. Cassio. sup̄ illud ps. Cor meū dereliquit me: dicit. Quo cūq; t̄p̄e noueris te de deo non cogi tasse illud t̄p̄us cogita te p̄didisse. Ter/ tio qz vt Bern. dicit. Dum ociosa tanq̄ minima nō spernimus interdum labimur ad turpiā z inhonestā. Exēplū sicut la/ trones volentes dep̄dare domum immittunt p̄ fenestram parū latrunculū vt ma ioribus latronibus seras aperiat. sic facit nobis diabolus volens dep̄dare animā. Pr̄io enī puas cogitatōes imittit p̄ fenest/ rā. i. p̄ sensus q̄ncq; s. aliqd̄ tale videndo vel audiendo aut tangendo zc. Et postea ducit ad maiora. s. ad cōsensum pct̄i. Se cunde cogitatōes sunt licite z lucrose. vt s̄t ille q̄ sunt de necessarijs vite. Et tales s̄nt recte si nō excedāt̄ limites necessitat̄ z iu sticie. ac loco z t̄p̄e p̄gruis. Nam si q̄s cogi

taret de nimis supfluis adqrendis. aut si cogitaret quò inuiste possz adqre qcuqz bona: vt p vsurã: p furtũ z hmoi: tuc eent cogitatões pue. Deniqz si de talibz etiam necessarijs vellet oino cogitare in ecclia z tpe orõnis nõ valeret: sed deberent rep/ mi exemplo Abrae q abigebat aues ipes/ dientes sacrificiũ. Gen. xv. De hmoi g re/ nenda est p regula chri sentẽtia Dat. vj. Primũ qrite regnũ dei z iust. zc. Tertie cogitatões sunt piclose. idẽoqz nõ sũt ad memoriã reducẽde sz penit/ obliuiscẽde. z pãpue sunt iste. Prio cogita/ re de ppria scitãte. cũ magno eni piclo de hoc cogitat hõ nisi in extrema necessitate: qz dicit Grego. Quisqz remiscẽdo bonũ qd gessit dum se apud se erigit: apd hũli tatis auzore cadit. s. qz spũaliter in se sup/ bit. Unde pãz q opa bona z pãutes ac me rita nõ sunt ad memoriã reuocãda nisi i ca su necessitãtis. s. qn hõ talis tentationem haberet de despatioẽ psertim i hora mor tis. Exemplũ habem/ de Ezechia rege dicẽte. Demẽto dñe quò ambulauim coram te i corde pfecto. iij. Reg. xx. Scã cudo piculosum est cogitare de iniuria ab alijs illata. Leuit. xix. Ne memor eris iniu rie ciniũ tuoz vt nõ qras vltionẽ z nõ odel ris frem tuũ in corde tuo. Tertio piculo/ sum est: z ideo obliuiscẽdũ cogitare d al/ rj secretis dei: qz tales cadunt in errores. Ideo Eccl. iij. Altiõra te ne qster/ sed q p cepit de/ illa cogita sp. Quarto cogitare de pteritorũ peccatoz delectatiõẽ. qz Au gust. dicit. Valũ est de pctis cogitare et nõ dolere sed pessimũ delectari i eis. Q g hõ disce obliuisci talia ne piculũ incurras peccati. Quarte cogitatões sunt crimio se. s. qn hõ cogitat voluntarie de his q fm se sunt pctã mortalia. De talibz Sap. j. Peruerse cogitatões sepant a deo. Et tal les mltiplices sunt fm mltiplicitãte pec catorũ. Aliq sunt ambitiose z supbe q de angel mult/ fecer/ demões. Alie sunt aua re z cupidiose: q diuittẽ repẽtina morte abs tulerunt. Lu. xij. Alie sunt luxuriose z vo/ luptuose: q fecerũt vt septẽviri Sare subit o necarent a diabolo. Job. vi. Itẽ alie sũt rancorose: vt cogitatões Saul z Da uid q fecit illi pdere regnũ z vitã. Alie iui

diõse. vt cogitatões fratru z Joseph: z su deoz z chm q eos pdiderũ. s. iudeos i ca priuitãte mortẽ z etnã damnãtõem R. Proide notandũ q ocs hmoi male co gitatões sunt abijẽde put mandat õnis Esa. j. dicens. Auferre malũ cogitationũ vestraz ab ocul meis. Et hoc debem/ sũ/ mo studio pluribus ratõibus. Primo qz corda inquinant Secundo qz ad infernũ cõcatenant. Tertio qz diabolo domiciliũ parant. Quarto qz grã dei puant. Primo qz cor inqnan. cũ eni cor sit mẽ brũ nobile in hoie: vt phs dicit. Cor inqẽ est pmũ viuẽs z vltimũ mories. Et qd est maximũ est rãnobile q chrs dñs habitat in eo sic in tẽplo suo. ideo deberet esse sũ/ me mĩdũ p tanti regis habitaclo ab omi prauitate cogitatõis z inqnamẽto. Unde apl's. ij. Cor. vj. z plibz alijs locis dic hãc sentẽtia. Vos inqẽ estis tẽplũ dei viui. siqs autẽ templũ dei violauerit dispdet illum. dñs. g. zc. Scdo qz cogitatões male ad infernũ pcatenãt. Nam vt docz Bre. z ali/ Sicut catena ex nodis pluribz sese tenen/ tibi constat z hominẽ ligat. sic plibz vitio sis nodis anima ad infernũ concatenatur. qz pmus nodus est cogitatõis. secund/ de lectatõis. tertius cõsensũs. qrtus opatõis qntus frequãtõis. sextus consuetudinũ. septimus despatõis. octauus defensionis scz peccati. non/ gliatõis. deci/ etne dãna tõis. q oia ex cogitatõẽ pmo oriũt. Ter tio qz diabolo domiciliũ parãt male cogi tatões. z sic faciũt in homine infernũ. qz i eis habitat diabol/ cui/ loc/ est i inferno finaliter. Ideo Eph. iij. Nolite locũ dare diabolo. s. p malas cogitatões. Exẽplũ legit in ler. Discipuli et alijs. q qdam ha buit malas cogitatões: z diabol/ illi se as socians in specie cursoris secũ ambulauit. Quod ille expãuiscere cepit. Et intrãs ec clesiam cõpunctus sacerdoti pfectus est. Diabol/ at expectauit interim foris. Cũ qz exiussz vidit diabolũ z dixit. Eam/ iã vias nãas. Rũdit diabol/. Tu nõ es me/ soci/. z nõ cognouit illũ pp factã pfectio/ nẽ. z sic ille libatus est a diabolo. Patz g q diabolo placz cogitatio malaz sociãt ei Quarto qz male cogitatões puant bo/

minẽ grã dei eo q sũt sepe mortalia pctã. vt patebit ar. ij. Et patz exm de Juda. q postqz cogitauit tradere chm pdidit oẽz grã irrecupabilr z itrauit diabol/ in eũ Jo. xij. A via. Intrauit pãrẽ maiorẽ acci pido i eũ. Quinte cogitatões sũt scẽ z gũose. de qb Sap. v. Cogitatões eoz apud altissimũ. iõ tles sũt plimũ fre/ qntãde. vt sũt cogitatões q faciũt ad pctõ rũ detestatiõẽ. z q faciũt ad hũliationez pãtã Itẽ q icitat ad dei dilectionẽ z pãi z ad cõpassionẽ chzo passo. Sz qrit h vñ ois cogitatio boni sit a grã dei insp/ rãte. Rũr fm Alex. de ales. in. ij. pte sume q duplex ẽ bonũ qdã ẽ de necessitate p/ cepti. z hmoi cogitare ad implẽdũ scz pce pra sp est a deo z ei/ grẽ inspiratiõẽ. Und Aug. li. de pdestinatiõẽ scõz dicit. Pã est cogitare bonũ q credere. z ipm cogita re bonũ ex deo est. Aliõ est bonũ de supe/ rogatiõẽ pfectio nis. z talia cogitare ad fa ciẽdũ ñ sp est a deo. sed z diabol/ pã talia suggerere. tñ pmittẽte deo vt sub tal/ hõi specie iducat ad malũ grau/. vt itrare re/ ligionẽ. qtin/ postea apostatet. z icimare multũ. ac pniãz nitus austerã facere vltra vires. qtin/ fatuitatem incidat z hmoi. Un qn hmoi cogitatões ascẽdũt ad cor dz hõ qrare bonoz z scõz viroz iudiciũ z diuinũ auxiliũ pctere. z sic pãz.

Circa scdm de offensi

one in cogitatu qrit qrit hõ possit agnosce re qn in suis cogitãtibz peccat mortalit/ vel venialit/. Ad qd fm docto. recolligẽdo notem/ certas reg. las. Pãa de meditatiõẽ. Scda de indeliberatiõẽ. Tertã de delectatiõẽ. Quarta de opis pñsiõẽ Quinta de specificatiõẽ. Prima regula q ois cogitatio turpis sit stens in sola meditatiõẽ. sine appetitu deli berato. s. cupie: est sine pctõ. Exẽplũ grã aliqs cogitat de pctõ turpi nõ vt cupi/ scãt vel placeat. sz vt doleat vel pterat de eis vl/ put pfectoz cogitat qtin/ sciat peni tẽtiã debitãz iniugere. aut qz docto: vult de hmoi luxuria disputare nõ est pctm sz pcti/ meritũ Bern. Ad nocet sensus vbi

nõ est pñsus. Scda regla q ois cogi tatio etiãsi qntũcumqz sit turpis z durur na cũ aliqũ delectatiõẽ q nõ est ex pposito sz indeliberate vel ex surreptiõẽ nõ ẽ pctm mortale sed veniale. Un. xv. q. j. merito et ca. illa cauẽda Aug. dicit. q de pctm adõ est pctm inqntũ est voluntariũ. qd si nullo mõ ẽ volũtariũ nullo mõ ẽ pctm. Exm de patiẽtibz tẽtationes z fidẽ vel a spũ blas/ phemie. Sitr de carnalibz ideliberate sur repẽtibz. Nã nõ est nrm posse qb visis tã gamur fm q dicit Aug/. Tertia regla q ois cogitatio carnalis cũ pñsu delibe rato i delectatiõẽ pcti mortã. etiãsi non pñtiãt in opus sz tñmõ in delectatiõẽ pctm ẽ mortale. z talis dz morosa delecta tio. nõ a mora tpsis sz a mora pñsus cuz deliberate vult imozari mēs in tali dele/ ctatiõẽ cogitãtis qñis nolit pcedere in opus pcti. Et hmoi delectatiõẽ foueri ẽ mortã cũ vult deliberate foueri in signis exterioribz puta aspectibz amplexibz oscul/ z familiaritatibz. Nam chrs dr Dat. v. Qui viderit mulierẽ ad zcu. e. iã zc. z hec regla pãz p Tho. ij. q. diij. Itẽ Aureo. z alios. Quarta regla q ois cogitatio cũ pposito z pñsu deliberato in op/ pcti mortalis etiãsi nõ seq/ act/ exterior ẽ pctm mortale. Nã mala volũtas p facto repus ta/ fm Chrys. z Hiero. xij. q. v. p totuz. Et. xxij. q. v. Si Paul/. Quinta regla q i cogitãtõẽ pãt qd mortãl/ peccare i di uerb/ speciebz pcti z iterãt/ vicibz. sic z i car nalibz actibz declarãt fm Anto. floren. in sũmula pfectiõis sic. Quia siqs solut/ i co gitãtõẽ pñsit deliberate erga solutã. sim plex fornicatiõ est. si erga pũgatã est alia spes pcti. s. adulteriũ. si eũ pñguinea ince/ stus est. Si cũ pñgine stuprũ ẽ. si cũ aliq re ligiosa sacrilegiũ est. si z naturã sodomia ẽ Deniqz si p interualla tempoz cogitauit deliberate fornicari cũ aliq licet hoc nõ pã ficit ope. Et si in alio tpe itez dliberat for nicari peccat denuo. z sic duo mortalia ẽz rũt. Sz si pãtinue rãt in tali cogitãtione per horas: vnum peccatũ est tñmodo. sz tanto grauius quanto diutius pñserat cogitando. Item si cogitationes mutat d persona ad personam aliam vel ad speciã clem diuersãz semp denuo peccat mortãl/

Domínica. XIX. post Pēteco.

Un̄ si cētū mulieres viderz vnā post aliā z ad quālibet spēat̄ aīm deliberat cētum mortalia cōmittit. vn̄ si sufficit in p̄fessioe dicerere gñat̄ se p̄fessisse. s. cogitatioibz luxuriosz s; dz exp̄mere diuersitate speciez z nūez q̄ntū pōt recordari. Q̄ q̄t p̄ctā cōmittit i cogitatioe hō carnal̄ n̄ timēs deū Et p̄terea q̄t i locutōez signis extioribz ac opibz Ele vemdo ab scādal. Q̄ de m̄i corz q̄m̄ltas offensas hoīm dissimulas expectān. ad p̄niam. H

Circa tertū de remedi

is q̄bz cogitatioes i p̄ctā cauēri p̄nt z dcl̄nari Nota q̄ remedia potissima ad cauēdū p̄ctā mortalia i cogitatioe sūt q̄nq̄.

Prīmū dz amari finis cogitatio.

Secūm dz crucis ch̄i p̄sideratio.

Tertū dz disciplina sensus z refrenatio.

Quartū dz exercitatio in bono.

Quintū dz festinata repulsio.

Prīmū est amari finis cogitatio. h̄ est amare mortis z futuri iudicij ac pene infernal̄ recogitatio Eccl̄. vii. Demorare nouissimā z in eternū nō peccab. Scdm̄ remediū un̄ crucis ch̄i p̄sideratio Aug. Quēcūq̄ momorderit asturtia sathane intueat̄ ch̄z in ligno pendentē. ibi em̄ mors occisa est. Q̄ hō si tibi venit cogitatio de superbia intuerē ch̄m in cruce caput inclināt. Si de auaricia vide illū nudū p̄ te in cuce p̄dentem. Si de luxuria vide vulneribz cōcūsum z doloribz plenū. Si de gula vide acetō z felle potatū. Si de ira audi dicentem P̄ ignosce ill̄ z sic de alijs. Tertū remediū est disciplina sensus z refrenatio B̄rgo. Ut mens sit mūda a cogitatione rep̄mendī sunt oculi z sensus alij q̄nt̄ raptōres ad culpā. oculi em̄ sūt p̄ma tela libidinis. nā aspect̄ mētē z cor vulnerat. sic z alij sensus Quartū est exercitatio i bono scz in orōne aut lectioe aut corpali occupatioe Hiero. de ple. r. i. v. nūq̄ dic. Facito sp̄ aliqd̄ boni opis vt te diabol̄ sp̄ i ueniat occupatū. Un̄ z legit in vitaspa. q̄ q̄n̄ hō. occupat̄ est in aliquo bono exercitio hz vnū demonē tētantē eū sed ociosus habet mille demones tētantes. ergo caue ocium. Quintum est festinata repulsio scz vt nō imoret hō cogitationibz p̄uis s;

statim repellat. Jō Hiero ad Eustochiū Nō sinas in te cogitatioes crescere. dū paruus est hostis interfice. qz em̄ impossibile est in sensu hoīs nō irruere mortū. ille laudat̄ ille p̄dicat̄ br̄s q̄ statim vt cepit cogitatus interficit z allidit eos ad petrā. p̄tra aut̄ erat ch̄s. Hecille. Ad hec p̄ fis nali exēplū legit in vitaspa. q̄ qdā heremita oī die pascebat̄ cibo celesti. Cui inuidēs diabolus tētavit eū turpibz cogitationibz q̄bz cū cepisset immorari z delectari z post orōne more solito ad vesperā cibū q̄stūissz intravit tuguriū vbi refici p̄sueuerat z reperit in mēsa positū panē muscidū quē comedit nec se emēdare festinauit de cogitationibz neq̄z dānū aduertit. Un̄ intātū tētatio inualuit vt ad seculū cogitaret redire. s; ille iā die altera orōnes p̄soluēs cohibuit se. Itēz ingressus inuenit p̄ abo positū in mēsa panē sordidiorē z tristis est effect̄ aliq̄ntulū. Tādē cū tētatio pl̄ creuiss̄ die tertio reppit panē sordidissimū sub mēsa positū q̄nt̄ a muribz z cambz corrosū. tūc ingemuit z lachrymas fundēs p̄niam egit s; ad p̄ozē deuotionē nūq̄z p̄uenit. Ecce q̄ malū est immorari cogitationibz. Rogem̄ q̄ ch̄m zc.

De eadē dñica s̄monē. iij. nō descripsi qz nō ē op̄ p̄ter festū scti Fr̄acisci z octauā ei⁹ p̄tūc z curretēz.

Dñica. xix. post Pente. Ser. i. iuxta euangelū de gūbz penis inferni.

Simile factū

est regnū celoz homi regi q̄ fecit nuptias filio suo Mat̄th. xxi. z in euāgelio hodierno. Dñs iesus in suis p̄dicatōibz frequēter utebat̄ pabolis. P̄tio p̄f populi faciliorē instructionē quia melius intellectu capitur quod per imagines reruz sensibilū homo specular. Un̄ p̄s iij. de ania dicit. Optet intelligentē ph̄astasmata. i. imaginatioes sensibilū reruz speculari. Et p̄terea idem. ij. p̄hycoz d̄t. Qui caret vno sensu caret vna sciētia. sicut

Sermo

LVIII

Circa p̄mū d̄ pabole hu

ius expositione q̄lia debeam? itelligere p̄ hāc pabolā Notādū est q̄ in hac pabolā tria p̄cipua signant̄.

Primo qdē de maxima clemētia in nuptiaz inuitatione

Secdo hoīm malicia in recusatioe

Tertio maloz pena iustissima i vltioe.

Primo in quā designat̄ dī maxima clemētia in nuptiaz inuitatioe. Nā dicit euāgelij sic. In illo tpe. s. feria tertia post dñicā palmarū cū loq̄bat̄ ch̄s turbis iudeozuz z scribis in pabolis. Tūc dixit z hāc pabolā. Sike factū ē regnū celoz. Quis nāq̄ est iste homo rex nisi de⁹ pat̄ q̄ fecit nuptias filio suo q̄n̄ copulauit hūanitatē dei tati in ch̄o suo filio. ad cuius fidem vocauit multos. Primo qdē p̄ seruos veteris testamenti scz p̄ patriarchas z p̄phetas p̄ diceñ. de aduentu ch̄i. Secdo itēz p̄ alios seruos missos scz in nouo testamēto. h̄ est p̄ aplos z p̄dicatores. S; q̄re de⁹ dz hō rex Holcorh sup li. Sap. ler. clix. dicit q̄ de⁹ sup oīa veraci⁹ solus p̄r dicit̄ mūdo dñs z rex pl̄ibz rōmbz.

Primo rōne magnificētie

Secdo rōne potētie.

Tertio rōne munificētie.

Primo rōne magnificētie qz alij reges nūq̄ possunt esse tate magnificētie q̄n̄ indigēant seruis. imo q̄ntū sūt maiores reges tāto pl̄uribz seruis indigēt. sed de⁹ est tāte maiestatis q̄ nullo indiget. vt dicit Ps. q̄ est rex z dñs oīm veracissime. Secdo rōne potētie qz null⁹ ali⁹ dñs p̄t̄ seruū facere libez vere qz nec ip̄met̄ est vere liber. tū qz seruit vicijz Aug. Peccatoz seruus est tot demonoz q̄t vicioz. Nāz Jo. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. Tum quia quilibet domin⁹ timet multos quandoq̄ etiaz seruos ne intoxicetur vel occidat. Sed deus vere liber est z nullum timere habet. ergo de c̄minis rex est.

Tertio rōne munificētie. quia alij dñi non possunt tantum reddere seruis p̄ remunerationē q̄ntum seruis dat̄ domio quia seruus dat̄ dño libertatē. De qua poeta Horacius dicit. Non bene p̄r̄ toto libertas venditur auro. ergo zc. Sed deus remunerat eterna libertate beatitudi

recus natus nō habet sciam nec cogitare potest de coloribz zc. voluit q̄ ch̄s dñs in pabolis rez sensibilū docere de celestibz z nō visis. Secdo qz sepe i pabolis significabat ch̄s q̄ iudeiz increduli p̄t̄ maliciā deberēt p̄ire. s; q̄ dixisset eis palā exarsissent magis in euz. z ip̄m occidere accelerassent Nā q̄n̄ intellexerūt q̄ p̄ eos diceret pabolā de locatione vinee agricolis Mat. xxi. p̄cludēñ. q̄ malos male p̄det volebat̄ euz apprehēdere. iōq̄z pabolice ostēdit iudeos z malos omnes p̄turos z dānados vtz i h̄ euāgelio.

Textus.

In illo tpe loq̄batur Iesus p̄ncipibus sacerdotū z phariseis hāc pabolā dicens Simile factū est regnū celoz hōi regi qui fecit nuptias filio suo. z misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias z nolēbat̄ venire. Itēz misit alios seruos dicēs. Dicit̄ te inuitat̄. ecce prandīū meū parauit tauri mei z altitia occisa sūt z omnia parata venite ad nuptias. Illi aut̄ neglexerūt z abierunt. alius in villam suā. alius p̄o ad negociationē suam. Reliq̄ p̄o remierunt seruos ei⁹ z p̄tumeljs affectos. occiderunt Rex aut̄ cū audisset iratus est z missis exercitibz suis p̄dit homicidas illos z ciuitates illorum succendit. Tūc ait rex seruis suis. nuptie qdē pat̄ e sunt sed q̄ inuitati erāt nō fuerūt digni. Itē ergo ad exi⁹ vii arū z q̄scunq̄ inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias z gregauerūt oēs q̄s inuenerūt bonos z malos z implete sunt nuptie discumbentū. Intrauit aut̄ rex vt videret discumbētes z vidit ibi hominē nō vestitū veste nuptiali z ait illi Amice quō huc intrasti nō habēs vestē nuptialē. At ille ommutuit. Tūc dixit rex ministris. Ligat̄ pedibz ei⁹ z manibz mittite eū in tenebras exteriores ibi erit flet⁹ z stridor dentū. multi em̄ sunt vocati pauci vero electi Mat̄th. xxi. Itaq̄ iuxta hoc euāgelium tria mysteria notemus p̄ sermone.

Prīmū de mystica expositione. s. pabole huius.

Secdm̄ de cōmixta z gregatione. s. bonoz cū malis.

Tertū de grauissima p̄uitioe. s. maloz in tormētis futuris.

Domínica. XIX. post Pēteco.

nis et sic patet magna et regia dei clemētia qua multipliciter vocat omnes ad sua seruitia p̄ p̄uio celesti. Scdo in ista p̄abō la notat hoim malicia in recusatione. Nā vt ibidē dicit. Multi nō veniūt ad christi p̄uuium. Aliqui inquit qz nolebant venire. isti sūt q̄ obstiati sūt in malicia peccati. Alij aut quia inquit neglexerunt ventre. s. qui penitere differunt. Alij. quia abierūt in villā. p̄ quod significat dominij ambitio et hmoi. Alij ad negotiationes. i. terre/ naz diuitiaz cupiditates sequunt p̄ q̄ celestia. Alij sūt insup qui p̄sequūt bonos. Ecce ergo multiplex malicia hoim signi/ ficat. qz cum iam omnia sūt parata. h̄ est oia sacra q̄b̄ reficit aia: s̄m qd̄ exponit Lyra. Itē prandij est paratū. Q̄ venerabile prandij. s. corpis et sanguinis ch̄i cib̄ et potus in eucharistia. Tauri occisi. Hilaris. i. martyres p̄ fide christi occisi. et alti/ lia idē spūales alte p̄templatiōis mortificati peccatis. His omnib̄ parat̄ in exemplum hominum adhuc homines non veniūt ad celeste conuiuium penitendo. cum nihil aliud restat nisi vt manus lauent a peccatis mortalib̄. Unde carnales ho/ mines faciunt sicut fabulose narrat q̄ pozcus a leone animalij rege inuitat̄ ad cō/ uuiū nobile. Interrogauit si in illa mēsa essent scena lucea et stercozizata q̄b̄ volu/ tare. et dicit q̄ nō venire noluit. Q̄nta dementia in luro luxurie tacere q̄ celū habere. Tertio signat maloz pena iustis/ sima. qz cōtra occisores dicit q̄ iratus rex p̄didit illos. s̄m Lyra et docet. In hoc di/ cto significauit iudeos q̄ ch̄m et discipu/ los occiderunt. propter quod de/ missis exercitib̄ romanoz et illos p̄didit succen/ dit ciuitates hierusalē et templū ac alias. Deniqz ne putaret hō ch̄ianus q̄ solū iudeos malos p̄der de/ puniendo s̄m iusti/ cia. iō ch̄s p̄nter oñdit q̄ et malos ch̄ia nos punit vtz in seq̄n.

Circa scdm. s. d̄ commi

pta p̄gregatiōe. s. bonoz cū mal̄i ecclia: qz ch̄s dr̄. Tūc ait rex seruis. Nuptie quidē pate sūt s̄ q̄ inuitati erāt. i. iudei q̄b̄ ch̄s fuit p̄ncipali/ missus. Dat. xv. nō fuerūt digni. qz repulerūt fidē ch̄i. Itē ḡ ad exit̄

viaz. i. ad dispōsiōē gētij seq̄ntij vias di/ ueris error̄. Et egressi serui. i. p̄dicato/ res missi p̄ mōm p̄gregauerūt oēs bonos et malos. et implete sūt nuptie discū. qz s̄y des diffusa est p̄ totū mundū. Quert̄ ḡ q̄re ch̄s d̄ns in sc̄ta ecclia sua voluit bo/ nos ch̄ianos cōmixtim esse simul cū mal̄ ch̄ianis. cū tñ in futuro sint segregandi et sep̄ati māsur̄i boni in celo: mali in inferno. Ad hec r̄ndet s̄m Aug. aliosqz doc. q̄ plu/ rib̄ rōnib̄.

Pr̄io p̄t̄ ampliorē gl̄ificationē.

Scdo p̄t̄ bonoz exercitacionē.

Tertio p̄t̄ correctionē.

Quarto p̄t̄ diuinā miserationē.

Pr̄mo inquā p̄ter ampliorē gl̄ificati/ onē. Nā amplior est gl̄ia bonoz q̄n̄ etiam inter malos b̄n̄ vixerūt. qz laudabile est nō peccasse cū potuerūt. Sicut et p̄ trarium magis est vituperabile inf̄ bonos male vi/ uere. Unde Grego. xx. li. moral. dicit. Hi veraciter boni sūt qui in bonitate inf̄ ma/ los p̄sistunt. Exemplū de Noe q̄ cōmen/ dat̄ de bonitate inter omnes malos in mū do q̄ corruerant viam suā. Ben. vj. Sel/ cūdo p̄ter bonoz exercitacionem Greg. xxij. q. iij. ca. Hec aut̄ vita. dicit. Abel ec̄ renuit quē Cain malicia nō exercet. Idē Greg. Ad h̄ est tribulatio electoz vt pur/ gati trāscāt ad regna celoz. Quō em̄ tot essent martyres si non fuissent p̄secutores.

Tertio p̄ter correctionē. qz sepe mali cor/ rigunt et emēdant p̄ exempla bonoz. Aug. ḡ. Omnis malus iō viuit aut vt emēdet̄ aut vt per eum bonus exerceatur. Fido. Ad p̄uersionem maloz. p̄dest multū p̄si/ deratio exempli bonoz. Quarto p̄ter dei miserationē. quia deus diutius p̄c̄t malis p̄ter bonos inter illos existentes. Nam deus dicit Ben. xix. q̄ parceret ciui/ tatib̄ sodomoz si decem iusti in eis inue/ nirentur. Multo magis ergo parcat̄ vbi plures boni inueniunt. Propterea vt de/ misericordiam ostendat cui/ p̄riū est mi/ sereri a p̄ncipio semper inter malos volu/ it esse aliquos bonos. sicut dicit Grego. xx. moral. Naz primo Adam duos filios habens vnus bonus fuit alter malus: vt Cain et Abel iustus. Item Noe duos filios Sem et Japhet bonos. sed tertius

Bermo

LVIII

Cham malus inter eos fuit. Deide abra/ am habuit Isaac bonū filiū. et alterum. s. hismael malū. Sic Isaac habuit iacob bo/ num et esau malū. Itē israel inf̄ duodecim filios vnū bonū. s. Joseph habuit. et ipse dominus Iesus inter scr̄ssimos duodeci ap̄los vnū diabolū Judam traditorē ha/ buit. Q̄ ḡ p̄ctōres attēdite q̄mificordit̄ de/ vos p̄ se et p̄ bonos vult p̄uerrere et pe/ niteri. Alioqn̄ vt Ps̄. dicit. Nisi p̄ueri fu/ eritis gladiū suū vibra. et c.

Circa tertij de grauis

lima punitōe maloz. s. in inferno: qz euā/ gelij dicit. Intrauit rex. h̄ est ch̄s adue/ niens in hunc mundū p̄ iudiciū. Pr̄mo i/ hora mortis. et scdo in fine mūdi vt vide/ ret discubentes. Lyra. s. discernēdo meriti/ ta et demerita ch̄ianoz. Et vidit ibi ho/ minem nō vestitū veste nuptiali. i. nō ha/ bentē charitatē q̄ dr̄ vestis nuptialis. qz ip̄a copulat aiaz deo. vt dicit Aug. Et ait ei. Amice quō r̄c. Amicū vocat. qz h̄ mal/ lus ch̄ianus sit inimicus dei p̄ peccatum tñ quia inuitatus est ad nuptias. hoc ē ad fidem ch̄i tanq̄ amicus et sac̄ris ch̄o cō/ secratus nomieqz ch̄iano insignit̄. ideo dicit̄ amic̄ s̄m Hiero. non rei p̄tate s̄ fi/ de et nomine tñ. At ille obmutuit. s. quia p̄ria cōscientia cōuictus est in eo q̄ vestes sibi deus dederat innocētie baptismal̄ s̄ ip̄e p̄didit. Tunc ait r̄c. Vbi notandū q̄ ch̄s d̄ns insinuat penalitates nouē p̄t̄ quas cruciatus iferni ē acerbissim̄ et gra/ uissim̄. Et de istis grauitatib̄ penarum si vis p̄ se p̄dicare potes tres articulos po/ nere et p̄sequi s̄m tres ternarios diuiden/ do q̄ eliciunt̄ ex euangelio.

Pr̄ia dr̄ diabolice p̄t̄is subiectio.

Secunda dr̄ eternalis obligatio.

Tertia dr̄ obstinatōis vinculatio.

Quarta dr̄ boni omnis p̄uatio.

Quinta dr̄ exclusio a celesti regno.

Sexta dicit̄ tenebrosa incarcerationio.

Septima dr̄ fletus et lamentatio.

Octaua dicit̄ amarissima anxiatio.

Nonā dicit̄ multiplex horroz et male/ dictio.

Pr̄ma inquā grauitas acerbā pene in/ fernalis dr̄ diabolice p̄t̄is subiectio. h̄

significat christus cum dicit. Tunc dixit sc̄z p̄ sententiā diffinitiuā rex ch̄ist̄ min̄ stris. hoc est demonib̄ s̄m Digenē. qz in inferno ip̄i sūt executores iusticie dei tan/ q̄ tortozes. Ligatis r̄c. Ad hec aduertē dum q̄ maxima pena ē tortio demonū in inferno. Pr̄mo quia ip̄i ad videndum vt̄ aspectum sūt horrendissimi. ita q̄ vt scri/ bitur in figura Sapie. xj. Aspectus illo/ rum p̄ timorem poterat occidere. Ad id in Speculo exemplozū dif. ix. exemplo lxxij. Exemplum narratur q̄ quidā re/ ligiosus ductus ad extremum vite sue ce/ pit horribiliter clamare et maledicere sibi. Post pauca itē dixit. O benedicta hor/ ra qua intraui ordinez. Benedicta mater christi quam semper dilexi. et tacuit. Tā/ dem interrogatus a fratribus dixit. En primo apparuerant mihi duo demones terribiles parati ad rapiendum animam meam. ideo p̄re timore maledixi diei mee. Et dico vobis: q̄ si hinc esset ignis ex cre/ et sulphure mixtus vellem intrare illum vt i eo arderem ab hac hora vsqz ad fine mundi. et per illum tandem transire. s. i cel/ lum q̄ demones in forma simili itēz vi/ dere. Sed postmodū venit benedicta vir/ go Maria que fugauit demones. et ideo postea dixit. Benedicta mater christi r̄c. His dicitis quieuit feliciter. Secundo quia in torquendo sūt crudelissimi. Ju/ rta illud Hiere. vj. Crudelis est et nō mis/ seret. Nam si in presenti vt et videm̄ in il/ lis quos obsidet deo permittente. facit d̄i/ abolus tā graues vexationes q̄ obsessi se/ ip̄os manib̄ proprijs lacerant et dentib̄ mordent. quid ergo faciet in inferno d̄a/ mnatis quos plena potestate possidebit.

Tertio quia ad nocendū sūt studiosis/ simi. Nam diabolus est milleartifex qui ad nil aliud intendit nisi nocere anie. It̄ de singulis peccatis vario modo affliget/ restudet. quia vt Gregorius dicit. Quos in/ centozes habuimus in culpis: tortozes habebimus in penis. R̄ Secun/ da grauitas dicitur eternalis obligatio. Ideo ch̄us dicit. Ligatis pedibus eius et manibus r̄c. scilicet vt in eternum nunq̄ valeant exire. Nam Job dicit. In infer/ no nulla redemptio. Et de hoc triplicem

rationē tangens Berni. exclamā dicit. **Q** miserabiles miseri quos huius vite miserie seducit ut in bonis dies ducant et sic in punitio ad inferna descendunt. ubi nec quod torquetur mortis nec quod torquetur. s. diabolus fatigat nec pena perpetuo finit. quoniam Esa. ultimo dicit. Ignis eorum non extinguetur. et flammis eorum non morietur. non vno aut decem diebus annorum. nec mille sed sine fine seculorum. Tertia dicit obstinata vinculario. Iohannes addit christus Ligatus pedibus eius. secundum Augustinum et Gregorium per pedes significant anime affectus. quod sicut corpus currit pedibus sic anima humana affectibus. Et isti per obstinationes ligantur in damnationis sicut nil boni velit cogitare sed quod contra dei et primi charitatem est. ps. Supbia eorum quod te oderunt et cetera. Querit ergo vtrum damnati possint libere cogitare in animo beneficia dei vel quod est misericors et bonus vel huiusmodi. Respondet Rich. et Thome. in. iij. dist. vi. quod de deo non possunt cogitare nisi in quantum est puniens eos. et sic maxime ex odio non ex amore cogitant. vnde de misericordia et bonitate dei non cogitant. quia hoc esset cum delectatione cogitare. et sic patet quod ligati sunt in maxima pena desperationis obstinationis ire quoque huiusmodi. Quarta gravitas dicit boni operis privatio. quia dicit christus Et manus ligatis. Nam manus sunt organum organum. iij. de anima. ideo significant opera bona et per omnia merita illorum quibus omnibus privatur secundum Origenem et docto. **S**ed querit vtrum damnati habeant aliquam consolationem recolendo bona que fecerunt in hoc mundo vel delectabilia que habuerunt. Respondet secundum Richar. in. iij. dist. xliij. per cor. Thome. quod quis cognoscant talia et recordentur sicut et diviti dicitur est Lu. xvj. Recordare quod recepisti bona in vita tua et cetera. tamen ex his non consolatur sed magis affligent dolore cum multa vident se perdidisse bona. Ideo Boetius. de consolatio. ca. vij. dicit. quod in omni aduersitate fortunę ne infelicissimum genus infortunij est fuisse felicem. Quinta dicit exclusio a celesti regno. Ideo dicit christus Virtute enim in exteriores Et hoc secundum quod Chrysostomus super Mattheum dicit est gravissime penalitatis plus quam ignis pene incomparabiliter. vnde patuit Dominica. vij. P. Sexta dicitur te-

nebroza incarcerationio. Ideo addit in tenebras. Nam querit vtrum in inferno sint tenebre corporales. quod si sic: quomodo ergo videre se mutuo poterunt. cum secundum philosophum. iij. de anima: nil videtur nisi in lumine. Et ad hec respondet secundum Rich. in. iij. dist. l. quod infernus simpliciter est locus tenebrosus. nec est ibi aliquid quod purum lumen sed obscuritati permixtum quo damnati videre possunt unde doleant et non unde gaudeant: vnde dicit Iohannes. li. j. de summo bono. c. xxix. Et etiam Bre. li. ix. moral. Unde notanter dicit in euangelio quod ibi sunt tenebre exteriores. quod secundum Gregorium. et Lyran. peccatores quod modo habent tantummodo interiores tenebras. s. peccatorum. h. est cecitatem mentis tunc cum hoc ponent etiam in tenebras exteriores et corporales gehenne: vbi nec sol nec stelle expandunt lumen. Et ergo et peccatoribus impenitentibus. De hoc etiam sermo de sequecuntur. Septima gravitas dicit fletus et lamentatio. Unde christus dicit. Iherosolimita fletus. s. de singulis peccatis. Octava dicit amarissima anxietas propter quam stridor dentium inquit Querit de his vtrum in inferno erit saltem post resurrectionem fletus corporalis et stridor dentium. Ad quod Rich. sup. iij. dist. l. q. qua supra respondet dicit. quod ibi non erit fletus cum resolutione lachrymarum: sicut in hoc statu corruptibili. quod post diem iudicij cessante motu celi cessabit omnis generatio. et per consequens etiam lachrymarum generatio et resolutio vel corruptio. Sed tamen erit ibi maximus dolor interior. et erit signum huiusmodi doloris in facie et in oculis et capitis turbatio. s. cum motu: ac oculorum obnubilatio. non vnde videtur: sed ut peius videant quod displicet. Et tunc erit etiam corporalis stridor dentium ex angustie magnitudine pueniens. Hec Richar. Ergo quantus ibi erit luctus et cetera. Non dicit multiplex horror et maledictio. Ideo christus addidit quod multi erunt damnati et pauci electi. et per consequens ab omnibus tam multis damnatis quantum ta erit maledictio contra deum ac blasphemia et contra sanctos: et contra omnes creaturas: et contra se. vnde patet ex scripturis. Exemplum legitur in Speculo exemplorum distinctione. ix. exemplo. ccc. iij. quod quidam sanctus desideravit videre penas damnatorum

et gliam beatorum. vnde angelus in spiritu duxit illum ad infernum et vidit quod multi patres singuli filios suos. Fili maledicta sit hora in qua te genui. maledictum sit quicquid per te feci. s. in vultu ris ex diuitijs male congregandis. quod propter te perij. Filius e converso dixit. maledicta sit hora in qua me genuisti. quod et ego per illa male adquisita perij. Item vixores viris et e converso Sic subdit per platos et e converso maledicebant quod precepta eos non docuerunt. Et ista dei propter eorum suavia et occupationes audire neglexerunt et huiusmodi. Sic alij et alij quod eos verbo et exemplo corruerunt Alij quod fraudulentas venditiones et emptiones iniuste fecerunt. Alij quod in peccato carnis sese maculauerunt. Alij quia iram tenuerunt et plura huiusmodi Tandem angelus dixit in celum et vidit quod pater filio et e converso benedixit di. Benedicaris: quod tu me fecisti deum cognoscere. precepta dei seruare et fieri et huiusmodi. Sic subdit per platum qui cum corripuit et magrum quod docuit et e converso. Sic ois quod alios edificauit verbo et exemplo Tunc ille vixit talibus dixit. Deus quanta vez ve malis et per peritiam quanta leticia bonis Rogem quod dominum Iesum et cetera.

De eadem dominica Ser. II. s. de carcere infernali profundo et penali vinculo societatis.

Igitur pedibus

bus eius et manibus mittite eum in tenebras exteriores Mat. xxij. et in euangelio beatorum. Saluator noster christus dominus volens nos ad salutem inuitare et inducere ostendit nobis primo suam charitatem et nos reamarem ipsum. quod vnde Ambrosius ait. Nil tam pressum humanis affectibus quam reamare se diligenter Iohannes in hoc euangelio pabolice insinuat suum amorem quod dilexit nos intantum vnde nostram humanam naturam sibi copularet et ad nuptias celestis iunxit nos omnes inuitaret. Sed quoniam cor humanum durum est ad deum diligendum et pigrum ad celestia. Nam vnde Augustinus ad Bonifacium dicit. Plures sunt qui corrigunt timorem quam qui allicunt amorem. Et Cassio. super ps. cx. d. Timor domini in initium sapientie est. quod si metus diuini iudicij nesciat peruersionis medicina ne-

gligat. sed per timorem ad deum introit. Idcirco christus dominus in predicta pabola ut timere minus cominat est insinuando quod quicumque homo christianus in peccato viuere vult non huius vestem nuptialem. i. charitatem quam anima coniungit deo talis in iudicio ligatur manibus et pedibus mittetur in infernum. vnde in themate et euangelio. Ita quod in carcere infernali in quem ponent reprobi ad perpetuum cruciatum includendi tria mysteria per sermo notem.

Primum de profundissime localitate. Secundum de acerbissime penalitate. Tertium de horredissime societate.

Circa primum de loco profundissimo in quod tendit est vbi sit infernum secundum locum corporalem per profundo carcere reproborum deputat an sub terra vel alio loco: Ad quod doc. coiter et per Rich. sup. iij. dist. xliij. atque Thome. dicit quod infernum est in centro terre et per omnia in loco profundissimo. Et per tanto dicit esse sub terra. quod s. est in centro terre. et hoc probatur.

Primo auctoritatibus. Secundo rationibus. Tertio exemplis et reuelationibus.

Primo quidem auctoritatibus. Nam Augustinus. re tractationum li. ij. ca. xxij. dicit quod infernum sub terra sit. Idem dicit et glo. sup. illud Esa. xviij. Infernum sub te turbat est. Item glo. Hiero. sup. illud Ione. ij. Projecisti me in profundum in corde maris dicit. quod sicut cor est in medio aialis sic infernus in medio terre prohibet. Vnde dicitur ante eum sit in centro infernus sub terra est in profundissimo et profundior locum esse non potest. Propterea Iob. xvij. In profundissimum infernum descendent omnia peccata mea. putas ne saltim ibi erit requies mihi. Proinde et Berni. de imagine mundi dicit. Infernum id dicitur quia inferni posuit. Sicut enim terra est in medio aere. ita et infernus in medio terre. Est autem locum ille igne et sulphure horrendum. inferni dilatatur super coangustatur. cum ignis respectu nisi ignis umbra est. hec Berni. vbi s. Denique quod per phis li. de pomo et morte di. sic. Omnes illecebre corporis finiuntur et exterminant in nihilum et faciunt descendere ad locum infimum. Subdit. Ne anime peccatrici quod non potest ascendere ad patriam suam. quod turpia commisit. et

sic p[ro]positu[m]. **X** Sed q[ui] p[ro]t[er] q[ui]ntu[m] distare putat a superficie terre ille loc[us] gehēne. z q[ui] itinere aie male illuc trāsserāt: Ad hec Cassiodor[us] sup[er] ps. lxxxvj. de Infernū arbitramur esse sub terris sed q[ui] itinere anie illuc transferantur q[ui] in auctoritate diuina nō legit habem[us] incertū. Similit[er] z q[ui]ntū distet de[us] scit. Notādu[m] t[ame]n q[uo]d sic Alber. mag. di. z in li. Catholicon notat fm sapientes mathematicos q[ui] secuti sunt Ptolomeū: rotunditas circuli terre est v[er]gintimilia z quadringenta miliaria Et q[ui] circulus p[er]tinet q[ui]ntitatē diametri ter. z se[pt]imam partem ipsius diametri. Est q[ui] (inq[ui]t) q[ui]ntitas diametri circuli terre miliaria sex milia q[ui]dringēta nonaginta vni. De ide si diamet[er] h[ab]e dimidiaueris (inq[ui]t) erunt a centro terre vsq[ue] ad superficiē ei[us] fere miliaria tria milia ducenta q[ui]draginta q[ui]q[ue]. Et h[ab]e liq[ui]t inq[ui]t q[ui]t miliaria sūt vsq[ue] in infernū fm q[uo]d infern[us] d[icitu]r ee in medio terre. hecl. Catholico. Q[ui] h[ab]e cogita q[uo]d si terra suffoderet p[er] tot miliaria vt dictū est ad infernū p[er]tingeret z sic p[ro]t[er] p[ro]funditas mag[is]. Se cūdo q[ui]z o[mn]idit rōne. s. q[uo]d infern[us] sit sub terra. q[ui]z posses petere q[ui]re de[us] voluit infernū ponere sub terra. Et fm Rich. z Tho. rō vna est. q[ui]z deus nihil inordinatur relinq[ui]t vt dicit Aug. v. de ciui. dei. q[ui] vnicuiq[ue] rei locum p[ro]uenientem tribuit. Exempli g[ra]tia Brutus z corp[us] terrenis terrā p[ro] habitaculo z loco dedit. Anticis vt piscib[us] aqua aereis volucrib[us] aere. sic z nubib[us] siderib[us] celestibus celum zc. Ideoq[ue] cōuenit vt sicut electi locant[ur] in celo eo q[uo]d celestem vitam sanctam tenuerunt. Juxta illud ad Heb. iij. Nostra p[ro]uersione in celis est. ita p[ro]p[ter] trariū reprob[us] in terra p[ro]petuo sepeliātur. q[ui]z carnali vita z terrena animam p[er]emerit morte peccati. Vn[de] Aug. dicit. xij. sup[er] Gen. ad lram. Dignū est vt animab[us] que carnis amore peccauerūt hoc exhiberetur quod ip[s]i carni mortue solet exhiberi vt scz sub terra recondantur. Ecce iusticia dei Confirmatur. quia sicut corpus ponere fertur quocunq[ue] fert. sic aia amore vt dicit Aug. xj. de ciui. Ideo sicut corp[us] p[ro]dere grauitatis sue deorsum fert. leue aut sursum. Sic anime hūane pondere peccati p[ro]p[ter] amore quo terrena p[ro]dilexerunt

celestibus ferunt deorsum ad infima terre Et leuati a peccato vicz p[ro] penitentiaz feruntur sursum in celū. z sic p[ro]t[er] p[ro]positum. Tertio ostendit exemplis z reuelatiōib[us]. Nā Greg. in dial. fert q[uo]d q[ui]dā cū seruaret quasi mortuus redijt subito. z fecit mitti puerū ad ecclesiam sancti Laurēti ad quendam psbyter[um] Tiburtiū: q[ui] vt credit subiacebat tūc vicis carnalib[us]. de quo dicebat. Vidi ingentē rogū pari z dicitur psbyter[us] in eo mergi z cremari. Aliū etiā rogum vidit ibi pari cui[us] cacumē videbatur tendere a terra vsq[ue] ad celū. Cui[us] emissiva voce clamatū est. cuius esset. Et h[ic] dicto statim repatus ille obiit. Et puer ad Tiburtiū currens iā illum mortuū inuenit. Item in vitalpatrum legit q[uo]d scūs Da-chari[us] dū p[ro] heremū deambularet caput q[ui]ddāz hois reperit. z q[ui]s ille fuisset interrogādo: r[es]p[on]dit. q[uo]d fuerat sacerdos gentiliū qui in illo loco manserat quondam antea z se dixit esse i[n] inferno. Interrogauitq[ue] eū vtrum ibi essent christiani: Et ille respondit q[uo]d ch[ri]stiani q[ui] mādāta dei nō seruauerūt sūt subtus multo p[ro]fundius q[uam] pagani. Et q[uo]d in fouea inferni tantū essent omnes p[ro] funde positi vt videret de igne habere supra caput z infra se quantū celus scz distare a terra videret apud nos. **U**e ergo z v[er]e peccatorib[us].

Circa scdm d acerbitate

penali est Notādu[m] q[uo]d fm Anf. de imagine mōdi z doct. Carcer infernal[is] ē multus horribilis et formidabilis p[ro]pter multas eius penosas p[ro]p[ter]tiones. P[ri]mo q[ui]z carcer infernalis est venenosus q[ui]m vmb[us] mortiferis tāq[ua]m serpētib[us] venenosissimis plenus. Esa. xiiij. Subter te sternet tineaz optimē tū tuū erūt vermes. Itē c. vi. Vermis eorum nō moriet. Item Judith. xv. Dabo ignem z vermes in carnes eorum z vranur z sentiant in sempiternum. De istis dicitis nota fm Tho. sup[er] iij. dist. vlti. q[uo]d non est intelligendum q[uo]d in inferno sūt v[er]m[us] post resurrectionē erunt vermes. s. corpales. q[ui]z vt Aug[ustinus] dicit. xx. de ciui. dei z cōmuniter doctores. Nullum animal corruptibile remanebit in statu incorruptiōis p[ro]petue p[ro] diem iudicij. sed per tineam z vermes in-

telliguntur pene anime: hoc est reinosus conscientie: qui in scriptura dicunt tinea. q[ui]z sicut tinea nascit[ur] d[omi]n[us] vestimēto quod ē op[er]is hominis. sic reinosus cōscientie fit ex peccato ab homine op[er]ato. Item dicit etiam vermis. quia sicut vermis corp[or]alis ex putredine carnis oritur z carnem mordet. sic vermis conscientie orit[ur] ex putredine peccati z animā mordet affligendo. Vn[de] q[ui]nto agit in animā: tanto est acerbius punitens q[uam] si solum corpus morderet. Et cum hoc ex anima etiā in corpus redūdat huiusmodi dolor. Secundo quia est igne plenus. Mat[th]. xij. Eos qui faciūt iniquitatem mittet in caminū ignis ardentis: ibi erit fletus z stridor dentū. De hoc plura dominica. vij. Tertio q[ui]z carcer ille est tenebrosus: ideo christus dicit in h[uius] euangelio. Mittite eum i[n] tenebras exteriores. Sed iuxta hoc querit. Quare ignis inferni nō illuminat carcerē infernalem cui[us] sit maximus z multus. vtpote in singulis damnatis ardens. Et quia ignis de sua natura est lucidus: vt patet. Respondet fm Richar. in. iij. dist. vlti. cō cor. Tho. q[uo]d ignis inferni nō est lucidus z delectabilis. sicut ignis purus de natura sed turbulēt[us]. P[ri]mo quia in medio terre est inclusus: z ideo fumosus est z obscurus: ac fetulent[us] vaporibus p[ro]mixtus. vnde non habet lumen purū quod visum delectet: sed est cōtristabilis: quia ostendit quod displicet. z tenebrosus put sulphureus cum lumie aliquali quo videant vnde doleant. s. horrendas facies z penas demonū z damnatorum. Secundo quia ibi aer est vmbrosus nō habens aliquid de diaphano q[uo]d possit esse subiectū lucis. Nam nec sol nec luna nec stelle illuc expandent lumen. Q[ui] ergo dei iusticia que non p[ro]mittit damnatos etiā in luce delectationē habere: eo q[uo]d hic tenebras peccatorū dilexerunt. Quarto q[ui]z carcer ille est artissimus: quia post resurrectionē ibi omnes damnati in corporib[us] constringent. Questionē nanq[ue] mouet Richar. sup[er] iij. dist. xliij. q. ij. arti. ij. argumento. ij. Quō possit cape terre cōcitas tā multa corpora hominū dāna[torum] post resurrectionē: cum fm senten-

tiam saluatoris plures homines damnantur multo q[uam] qui saluabūt. Et respōdens inter alia dictamina ponit hanc causam q[uo]d damnati inquit in inferno ita comprimentur q[uo]d contineri poterūt in concauitatibus terre. vnde erūt compressi quasi i[n] rotam vnam. Juxta illud psal. De[us] m[er]e pone illos vt rotam. hoc est in vnam congeriem cōpressam ad modum rote Et ad hanc cōpressionem potest inquit aptari illud psalm. Sicut oues in inferno positi sunt. Oues enim in ouili se comprimunt fortiter propter frigus in hyeme. z in estate in ymbra ad fugiendum estum. Hec Richardus. Ex quibus patet q[uo]d in carcere infernali erunt multum constricti et ar[er]ati ipsi reprob[us]: vt possint in concauitate terre omnes simul capi. Erunt ergo ar[er]ati sicut lapides in muro compressi vel sicut cadauera lardoz in cado zc. Quae[us] pena illa erit: q[uo]d nec se vertere poterunt p[ro]pter amaritudinem a latere in latus alterum sed vt trunci perpetuo iacebunt ibi qualiter tercuq[ue] dei iudicio ceciderint in profundum. Vnde Ecclesiastes. xj. Si ceciderit lignum ad austrum vel ad aquilonem: in quocunq[ue] loco ceciderit ibi erit. Ue ergo peccatoribus. Quinto quia carcer illa est fumosus. et per consequens lachrymis z fletibus plenus. Vnde Apocalyp. xiiij. Fumus tormentorum eorum ascendet in secula seculorum. nec habent requiem die ac nocte qui adorauerunt bestiam z imaginem eius. Q[ui] mira hominum dementia quia modis omnibus prouident ne in p[re]senti habeant fumosam domū: et non curant in futuro euadere mansionem infernalem in perpetuo fumo horrendo et fetidissimo. Sexto quia est immundus z fetidissim[us]: vtpote vbi tot cadauera cōburuntur. De quibus Esaie. xxxiiij. dicitur. De cadaueribus eorum ascendet fetor. Deniq[ue] vt Basilius sup[er] illud ps. G[lor]ia domini intercedentis flāmā ignis: dicit sic. Peracto iudicio omnes sordes et fetulentie diuidentur et separabuntur ab electis huius mundi: et descendent in infernum cum reprobis ad illoz cruciatū. Ergo homo cogita si te poneret in

Dominica XIX. post Pentecostea.

cloacā fecibus fetidissimis plena: et ibi debe-
res teneri immersus vsq; ad os: q̄tū hoire
res. sicut in inferno. Prop̄tea Ps̄. dicit.
Eduxit me dominus. sc̄z p̄suando de la-
cu miserie et de luto fecis. hoc est de infer-
no inferiori. Septimo quia est miserrim⁹
et penuriosus: ita vt nullū bonum qd̄ dele-
ctare possit ibi haberi possit. s̄z om̄e malū
miserie et pene ibi p̄petuo habebit. s̄z famel-
icitis: calor ardēs: et frīg⁹ v̄rēs. dolor infir-
mitatis cruciās: et mors depascet eos: vt
dicit Ps̄. Exēplū habem⁹ i diuīte epulo-
ne q̄ nec guttā aq̄ h̄re potuit. O tu pctōz
q̄ nō vis h̄ p̄ deo ieiunare q̄ta fame ibi iei-
unabis p̄petuo. O ebriose q̄ntū ibi sities
O carnalis q̄ es delicat⁹ et piger ad peni-
tētiā: q̄ntū ibi cruciatū te pati optebit. et

Circa tertium de societa-

te horribili cū demonib; i carcere illo ifer-
nali est Notādū fm̄ doc. p̄cipue sc̄m̄ Vi-
cēn. de Galētia. q̄ sicut sc̄ti i celo ordinā-
tur. associati i diuersis choris angeloz. ita
p̄ d̄nati i carcere ifernali associabūnt
colligati in penis cū diuersis ordib; demo-
nū. qz de singul' ordib; angeloz. ceciderūt
aliq̄ demones. q̄. s̄z si non cecidissent in tali
ordie p̄stitissent. Itaq; imaginemur iuxta
doctoz dicta q̄ i medio terre circa centrū
est p̄cavitas maxima et teterrima ac tene-
brosa. sup̄ius coangustata: inferi⁹ autē di-
latata: vt dicit Ber. In q̄ sunt q̄tuor ma-
xime cauerne p̄ncipales. fm̄ q̄ q̄tuor po-
nunt receptacula animaz. vt patz. iij. lib.
snariū. P̄tia. s̄z oīm summa est limbus san-
ctorū patrū vbi iam post ch̄m null⁹ ma-
net. Sc̄da est inferior purgatorū. s̄z vbi
lecti purgant. Tertia est sub illa. s̄z limb⁹
puerorū nō baptizatorū vbi est pena dāni.
Quarta est cauerna infima vbi sunt om̄s
dānati i pena sensus maxima et carētia vi-
sionis dei. Et sunt i ea nouē ordies māsi-
onū fm̄ Vincēn. de Galēn. fm̄ d̄. j. d̄ as-
sump. q̄s vīz imaginari possum⁹ tāq; fo-
ueas. P̄tia est māsiō sup̄ior disposita p̄ de-
monib; q̄ ceciderūt d̄ ordie angeloz q̄bul
associant hoies pagani et ch̄iani i peccat⁹
cōib; ex̄ntes et decedentes. puta in cōi su-
pbia morali: auaricia. i fraudib; emptio-
nis et veditōis. simplici fornicatōe: iuidia:

ira: gula: acidia: q̄ vt cōmūit faciūt hoies
Secūda sub ista est māsiō demonū caden-
tū ex archāgelis. Quibus associabūtur
mali conjugati: adulteri. et q̄ missam ac ser-
mones audire neglexerunt et huiusmodi.
Tertia infra istam est mansio demonū de
ordine virtutū. Ad quos descendūt male-
vidue. et qui castitatē vouentes nō tenuerunt
eam: vt mali clerici. Item vindicatio
ut: et sic de alijs. Quarta est infra illaz de-
monū de ordine potestati. q̄b⁹ asso-
ciabūtur virgines stuprantes et seducētes. Itē
qui sunt impatientes res contra deū in infir-
mitate vel aduersitate et huiusmodi. Qui-
ta est demonū de ordine principatū: vbi
erunt principes mali et pauperū oppressores.
Item vsurarij: latrones et testamēta
retinentes et h̄mōi. Sexta est demonum
de ordine dominationū: cū q̄b⁹ erūt domi-
ni magni: vt sunt Palatini: comites: baro-
nes: qui iusticiā nō tenuerūt in subditis: et
huiusmodi. Itē cū eis erūt etiā mali reli-
giosi q̄ debuerūt d̄nari sup̄ carnem suam:
et mūdū contēnere ac diabolū vincere: nec
fecerūt. Septima inferior est demonum
de ordine thronoz. quibus associabūnt i
thronizati vt reges: duces: ipatores: mar-
chiones. Itē leges iniustas p̄dentes Itē
simonia et h̄mōi. Octaua infra hanc ē
demonū de cherubin: cum quib; erūt ma-
li doctores: ep̄i: archiep̄i: magniq; plati ec-
clesie. Itē heresiarche et heretici ac sc̄isma-
tici: et inuētores mali ac p̄dicatores. Infi-
ma est māsiō luciferi et demonū q̄ cecide-
rūt de seraphin. quib; associabūnt mali i
summo gradu ecclesie. vt sunt pape: patri-
arche: cardinales. Itē manifesti blasphem-
i d̄ deū: maledicētes deū: desp̄ati. O q̄n-
ta erit ibi oīm pena. O q̄ntus lamētorū
vlulatus. Exēplū narrat Cesari⁹ et h̄ in
speculo ex̄. dist. vj. ex̄. p̄c̄ij. q̄ q̄dā ducis
Bauarie vasall⁹ defunct⁹ p̄ mortē appa-
ruit vxori sue tāterribilit̄ vt q̄si terremotu
p̄cuteret castz: et ostijs camere in q̄ iacebat
nocte illa vxor apertis intravit: et dixit se
esse damnatū eternaliter. Cumq; illa per-
territa interrogaret eū de aliquib; r̄ndit.
Lōcessum est mihi apparere tibi: sed non
licet morari. Ecce diabolus ductor meus
foris stat expectans me. Si enī oīa folia

Sermo

LX

arborū verterent in linguas: tormēta mea
exprimere nō possent. Post hec a diabolo
euocat⁹ totū castrū vt prius cōcutit: voces
q̄ et ciulatus eius diuī⁹ audiunt. s̄z diceñ.
Te mihi: maledicta dies in q̄ natus sum
et huiusmodi. Rogem⁹ q̄ ch̄m et.

Dñica eadē Sermo. iij. sc̄z de ifernaliū
penaz graui afflictioe et multitudine.

Attite eū in

tenebras exteriores: ibi erit fle-
tus et stridor dentū. Mat. xxij

et in euāgelio. In q̄b; s̄b̄ls d̄ns Jesus co-
tra pctōres valde terribilē sniam p̄tulit qz
p̄nūciauit sniam talem q̄ est irreuocabilis.
hoc est damnatiōis eterne in infernum vbi
p̄petuo dei visio carebūt. Ideo d̄t in snia
ista. Attite eū. i. pctōrem in tenebras exte-
riores. qz sicut caret i p̄nti lumine gr̄e: ita ca-
rebit in futuro lumine gl̄ie. Esa. xxvj. Tol-
lat impi⁹ ne videat gl̄iaz dei. Itē qz in in-
ferno nō solū est pena damni in carentia vi-
sionis. sed etiā est pena p̄mis cōsciē-
tie et ignis. De q̄b; Esa. vlt. Clemis eorū
nō moriet et ignis eorū nō extinguet. Ideo
ch̄s d̄ns addit di. Ibi erit fletus (hoc est
fm̄ Lyrā) tristitia maxima ex p̄me cōscientie
remordē. et stridor dentū in ostensioe pe-
naz sensibilū p̄ angustia. O q̄ pctōres
aduertite et p̄timēcite h̄c d̄ni sniam dice-
tis. Attite eū in tenebras exteriores ibi
erit fletus. patet in euange. Itaq; de pe-
nis inferni tria mysteria declarabim⁹ in h̄
sermōe p̄ter ea q̄ in p̄cedētib; tractauim⁹.

Primū de corpali aggrauatiōe.

Sc̄dū de sensuali afflictioe.

Tertiū de penali multiplicatione.

A Circa primum de ag-
grauatiōe corpali doloris in inferno Not-
andū est fm̄ doc. in. iij. q̄ sicut corpus glo-
riosum in elect⁹ dotabit: quadruplici dore
gl̄ie. s̄z claritate: agilitate: subtilitate: et im-
passibilitate. Itaq; p̄ oppositūz corpa da-
mnatorū aggrauabūnt q̄tuor miserijs ex
redūdātia penaz aie in corp⁹ vt sic sint sū-
me dolorosa et penaz sensitua.

Primo qz erūt deformata et turpissima

Sc̄do qz erūt ponderosissima.

Tertio qz erunt palpabilissima.

Quarto qz erunt passibilissima.

Primo in quā qz corpa dānatorū erunt de-
formata et turpissima adeo qz nec calamos
nec lingua exprimi pōt. Sic em̄ diabol⁹ ē
horreda turpitudine deformis: ita detur-
pat corpa q̄ possidet: sic videm⁹ nūc i obse-
lis hoib;. et mltro forti⁹ erit in reprobis q̄s
plenissime possidebit. Sc̄dū autē qz corpa
pora damnatorū tripl̄r erūt turpia

Primo ab igne viente

Sc̄do a mesticia anime.

Tertio ex ipsa resurrectione.

Primo ab igne viente. Vñ Aug⁹ de ciul.
dei dicit. Ignis iste noster cum sit formos-
sus: ea tñ que ambit: cōburit: deturpat: et
denigrat. q̄nto magis ignis inferni. Exēplū
plū habemus in p̄cussis fulmine quō detur-
pantur ex ardore fulminis ignis. Proinde
Esa. ix. Erit popul⁹ q̄si elca ignis. Et. xij.
Unusq; ad primū suū stupebit: facies
combuste vult⁹ eorū. Sc̄do deformabū-
tur a mesticia anime q̄ vt videm⁹ etiā in p̄c̄-
senti deformat flet⁹ vultū: os et labia. q̄nto
magis in inferno vbi erit flet⁹ maximus
et stridor dentū: vt d̄t ch̄s in euāgelio. Et
de hoc patuit ser. j. hui⁹ d̄nce. Proinde
Hierō. d̄t. In inferno in effigie horribilī
suma et figura apparebit oīs illa que peccat
uit hūana creatura. Tertio erunt turpia
etiā ex resurrectione. quia resurgent cum
cōcatriab; vulnerum quas h̄ habuerūt et in-
currerunt opando mala. s̄z latrocinia vlt̄ bel-
la iniusta et alia peccata. Nam l̄z sine dimi-
nutione partū: tamen ad confusionē resur-
gent cum talibus cicatriciab; fm̄ Fran. ma-
ro. Item multi dicūt qz resurgent cū defor-
mitate naturali etiam sc̄z cum longis crini-
bus et vnguib;. nam in electis omnes vñ-
gues et crines sic repabuntur in resurrectioe
vt sint cū summo decore p̄portionis. Sed
in reprobis repabunt sc̄z sic vt faciant ad
turpitudinē et confusionē maiore: vt ponit
Richar. di. xliij. O q̄ hō vide q̄ malū sit
peccare. Sc̄do corpa damnatorū erunt
ponderosa. Cum em̄ p̄pter pctā damnent
homines et eius pondere ferant in infernū
Et quia sc̄imus qz pondus pcti est tāgra-

neq; etiā angelos malos. de celoz sublimi-
tate detrahit ad inferos. ergo ania dānata
cōcabit corpi suo tantā pōderositatē: q; si
talis dānat⁹ poneret in terra etiāsi tota
terra esset adamātina nō possz sustinere qn
statim demergeret infra terrā vsq; centrū.
scz ad infernū. Un in figura scribit Exod.
xv. Summersi sūt in profūdū qsi plūbū in
aquis vehementibus Et hoc manifeste vi-
debitur i iudicio finali qn data sentētia ter-
ra in ictu oculi pctōres absorbebit nec susti-
nere poterit illos. B Un si queratur
An hominū corpa post resurrectionē erūt
grauia vel leuia: Rñdetur fm Scotum in
iiij. dist. xlij. q. antepenul. cōcor. Richar. q.
Aug⁹. xxiij. de ciui. dei. ca. v. dicit q; graue
pondus corpis aufert in electis. sed h non
est intelligendū q; oīno auferat grauitas a
corpe. et pbat Scor⁹ sic. q; q; maneat cor-
pus humanū z nō dñet in eo terra et p cō-
sequens q; nō sit graue corp⁹ terrenū: nō est
cōueniens dicere: sicut q; remaneret lapis z
nō esset dur⁹. Item Phis de celo dr: q; si
esset vna stella addita aut amota nō moue-
ret ab intelligētia: ita inqt Sco. Si corp⁹
fieret oīno leue: nō esset pfectibile ab ania.
Ad hoc em q; ania pficiat corpus rejrūtur
vt sit dispositū fm qlitates suas naturales
et p pns q; habeat naturalē grauitatē. sed
q; tunc dabit anie intensior virtus motiua
et a corpe auferet ois resistētia z oē impe-
dimentū vt subijciat anie ita pfecte q; vbi-
cunq; voluerit spūs ibi ptn⁹ erit z corpus
Et pro tanto dr auferri grauitas a beatis
Hec ex Sco. Sed de corpi b; reprobo: uz
Richar. in. iij. di. xliij. q. j. ar. vij. arguit a
simili p oppositū: q; sicut a corpi b; electozū
aufereť grauitas: ita a corpi b; damnatozū
aufereť leuitas. et p pns erūt tā grauiſſima
vt etiā dum vellent se mouere de loco in
locum vť ab vno latere in aliud: aut man⁹
leuare vel pedem: non possint. sed sicut trū-
ci iaceant in igne ppetuo inuertibiliter. iu-
xta illud Eccl. xj. Lignū in quocūq; loco
cecidit ibi erit. L Tertio corpa da-
mnatoz erunt palpabilia summe. quia ab
omnib; que sunt penalta in mundo oppri-
ment z ledentur virtute influentiali. Unō
Richar. sup. iij. dist. xliij. q. z ar. vlti. dicit:
q; adeo erunt dānati passibilitate oppres-

si: et sic palpabiles q; non solum ab igne sed
etiā ab alijs elementis patiant. s. ab aere
aqua z terra. et etiā ab influentia corporū
celestiū. Ideo Ps. Ignis: sulphur: qd est
terra fetida: et spūs pcellaz: hoc est vť rē
pestatis z aer pcellōius: ps calicis eorum.
Prererea de frigore qd in aqua est penale
dr Job. xxiij. Ab aquis nūnū tran. ad cal-
lo. zc. Iustum em est vt quia rebelles fue-
runt creatori q; omnis creatura cōtrarietur
eis in vltionē. Juxta illud Sap. v. Arma-
bit creaturā ad vltionē inimicōz. Hec Ri-
char. Quarto erūt summe passibilia: h
est lesionē sententia. tam grauitate vt minū-
ma pena ibi dolorem faciat maiorem q; h
omnes pene huius vite facerent. vt patz p
Aug. loquentē de pena purgatoz. de pe-
di. si. circa fi. quanto magis hoc erit in ifer-
no inferiori. vnde ibi solus contactus fumi
vel venti maiore dolozē ifert iproportiona-
biliter: q; si h verberaret cum ferrea cābi-
ea. Q; peccatoz pmetesce z age penitētia.
Si em h nō potes sufferre verbera p chō
quid ibi facies? Exemplū legit in Spe-
culo exemplo. di. vij. exem. l. q; qdam iuue-
nis pulcer z delicatus intrauit ordinē. Cū
q; ab amicis vel parentib; suaderet eidem
vt exiret quia delicate enutritus inquitur:
tu non potes rādurum ordinē tolerare. Il-
le rñdit. Hoc est qd me mouit ad intrādū
ordinē. q; cum sim tenerrimus: nō possum
illas penas acerbissimas pati in inferno. sō
melius est h asperitatē ordinis sustinere q;
ibi pati.

Circa secūdū de sensu

um afflictione Notandū q; in inferno post
resurrectionē erit pena corporalis in omnib;
et singulis sensib; acerbissima. q; zc. Pri-
mo nanq; in oculis erit ppetuus z cōtinu⁹
fletus: adeo vt strideant dentibus corporali-
ter. Propterea chīs dicit in euāgelio. Ibi
erit flet⁹ z stridor dentium. Et quō hoc sit
intelligendū vide ser. j. hui⁹ dñice. L. Itēz
in oculis erit etiā crudat⁹ ineffabilis a fu-
mo ignis leden. Apoc. xiiij. Fum⁹ tormen-
toz eoz ascēdit in secula seculoz. Scdo
in aurib; erit horreda auditio blasphemā-
rū z maledictionū vlulatus z ve. Esa. xvj.
Moab ad moab vniuersus vlulabit. h est

diabolus ptra dānatū hoīem z cōuer-
so ac homo dānatus cōtra aliū. Itē Sach.
xij. Plangent se familie z familie seorsum
scz in vna familia supbi. in alia luxuriosi et
sic de alijs. Des quoq; maledicēt diei qua
nati sunt z creaturis z sibi z deo. qd est au-
ditu horribilissimū Apoc. xvj. Blasphē-
mabant nomen dei viuētis. Tertio in
gustu erit humor amarissimū saporis quez
deus in resurrectione creabit in reprobozū
faub; vt ppetuo gustati. semp torquean-
tur in gutture stomachi. semp torquean-
amaritudine indiabili. vt patz per Rich.
z Thomā. in. iij. ppter qd Deut. xxxij. di-
citur. Fel draconū vinū eoz z venenū aspi-
dum insanabile vna eozum vna fellis z bo-
trus amarissimus. Quarto in olfatu et
narib; erit fetoz intolerabilis. z hoc a trib;
Primo a fumo sulphureo scz qui est in in-
ferno. Scdo a cadauere pprio z etiā alio
rum. Nam Esa. xxxiij. de cadauerib; eoz
ascendit fetoz. Tertio a loco illo fetidissi-
mo quia ibi retrudent omnia stercoza z fe-
ces mundi. vt dicit Basilius z cremantur
ppetuo. Q; q; horribile est (o pctōz) ardē-
re in tā fetidis feab; z cloaca. Ultimo in
tactu erit p omia mēbra intus z extra diffu-
sus ignis ardor acerbissimus. sicut videm⁹
in ferro totaliter ignito z omnia mala pe-
ne ibi erunt in sumo Deut. xxxij. Congre-
gabo super eos mala z complebo sagittas
meas in. eius. Propterea Ps. Dors de-
pascet eos. q; in quolibz mēbro maiore do-
lozem patient q; possit esse in pnti. scz do-
loz mortis. vt patz fm Tho. in. iij. di. xliij
q. iij. arti. j. Ergo peccatoz cogita quō mo-
do ibi ve ve tibi clamabis. ve in quā in capi-
te. Ve in gutture. Ve in manibus. z sic de
alijs.

Circa tertiu ergo de pe

nalī multiplicitate Notandū q; in inferno
precipue septem modis pene multiplica-
bunt sup reprobos ppter qd ibi erit fletus
innumeralis. Primo quia ibi est multitudo vermīs
mordētis. Scdo multitudo ardoris ignis vretis.
Tertio est multitudo doloris ledētis.
Quarto est multitudo egestatis pmetis.

Quinto est multitudo tortoris torqnt.
Sexto est multitudo spiritualis pene af-
fligentis. Septimo est multitudo eternitatis per-
manētis. Primo in inferno est multitudo vermīs
mordētis. hoc est vermīs pscientie. quia de
omnib; pctis cordis oris z opīs z de singu-
lis remordet Esa. vlt. Vermis eorum nō
mordetur. De hoc ser. precedenti. y. Sel-
cundo est multitudo ardoris ignis vretis
quia grauiora peccata acerbis vrit. Et vt
Biego. moral. li. xij. dicit. In quocūq; mē-
bro quis amplius peccauit atrocius arde-
bit. Sicut z diues pro lingua aquaz pete-
bat quia in ea plus ardebat eo q; in ea pl⁹
peccauerat. s. epulando z mentiendo vel de-
trahendo. Ergo q; erunt p singula ardo-
res cum a principio iuētutis innumerali-
lia feceris pctā p singula mēbra per ocul-
los praua aspiciendo. in capite cogitando.
in corde concupiscendo. in auribus audien-
do. z sic de alijs. F Tertio ibi erit mul-
titudō doloris ledētis. quia omnis infir-
matus z languoris omnis dolor ac omnis
crudatus qui sunt vel possunt in mundo
excogitari erit in dānatis Job. xx. Ar-
tabitur z estuabitur z omnis dolor irruet
super eum. Ergo homo doluisti netu
aliquando caput aut dentes aut oculos z
qdūq; mēbrū nōne aliquādo habuisti do-
lozem palyſis vel febris aut ptisis aut cal-
culi aut cuiusuis languoris. quantum tunc
grauē tibi fore percepisti clamans ve z ve-
scito q; hec omnia venient simul super te in
inferno. Insuper dolozes cruciatuum. sicut
sunt crurifragium. sectio. crucifixio. ex-
coriatio. z huiusmodi qdūq; erit ibi sup-
per te ligz nō in facto tali sed in doloris cru-
ciatu. Ve ergo tibi. Quarto erit multi-
tudo egestatis pmetis quia ibi erit sum-
ma fames z sitis Job. xvij. Attenuabitur
fame robur eius et inedia inuadet costas
eius exardescet contra eum sitis. Hec ibi.
Et hec intantū vt scribitur Apocal. xvj.
Comanducauerunt linguas suas p dolo-
re zc. fm Lyrām. hoc est. Sicut modus
est hominis irati z afflictī mordere labia
frendere dentibus Et sic mordere linguaz
quasi manducans eam. Sic erit summe

Domica XIX. post Peteco.

in inferno licet lingua discerpi non possit ibi. **Q**uilibet ibi comederet homo bufones et serpentes si habere posset immo et carnem brachij sui. iuxta illud *Esai. ix.* Unusquisque carnem brachij sui vorabit. p̄terea ibi erit egestas ois scz nuditas cōfusibilissima. frigus intensissimū. calor ardens. et q̄cqd possit de siderare. omne illud sibi scz dānato negabit ac omne qd noller veniet sup eum. **Q** ergo p̄rium malum et q̄multiplex erit ibi. **Q**uanto erit multitudo tortoris torquetz **Q**uam multi ibi sunt tortores qz oēs demones. de qbz *Anf.* in orōne dicit. In inferno sunt tormenta sine fine sine intervallo sine temperamento tortores horribiles q̄ nūq̄ lassācent nec misereantur. *Hecille.* Et qm demones sunt innumerabiles a nobis. sūt etiam odio pleni. *Ideo Rich.* sup *Apoc.* lec. vi. dicit. qd demones ex liuore malicie dellectant sūme in cruciatibz reproboz. p̄inde varios modos cruciadi sp̄ exquirūt. p̄pter ea ibi sunt tormenta innumerabilia a tortoribus exquisita p̄ singulis peccatis mortalibus iuxta cōuenientia iusticie dei p̄mittentis. *Exemplū* de hoc accipiamus qd in practica ponit sanctus *Uincetius* de ualētia et plures legunt in uisione uidisse talia vicia. q̄ in inferno iuxta diuersa p̄cta diuersa sunt tormenta preparata. Nam q̄ peccat p̄ supbia habet (inquit) tormētū q̄ calcantur a diabolis tortoribz ac calcibz ferunt. *Item* qui peccat p̄ auaricia. s. in usuris: furis: rapinis: detentione mercedis seruozum et sic de alijs. habet tormētū q̄ vicia in ora eoz infundunt demones liquefacti auri et argenti es pecuniaz di. Aurum litisti aurū bibe. vt etiā patz in speculo *exē. dist. ix. exē. cxxvi.* *Item* q̄ peccat p̄ luxuriam habent hoc tormētū p̄m sc̄m *Uincetii.* vbi sup q̄ trahunt ad veru. et sic assant ac cōburitur igne sulphureo. *Item* qui peccat p̄ iram et vindictā puniūt (inquit) sic q̄ furca magna ferrea suspendunt et ignis scz fumosus subtns ponit et euz ignito ferro transfigunt in corde a demonibz scz di. Per ignem ire peccastis et per arma ferrea vindictam fecistis. *Ideo* ignito ferro puniamini in corde odium tenente et corpore. *Item* qui peccat p̄ gulam habent tormētum famis et sitis eterne vt nec guttam aque habere possint.

Item qui peccant p̄ inuidiam mordent inquit a viperis et serpētibz hoc ē a demonibus in specie illoz et venenant. *Item* qui peccant p̄ acidiam. quia missam audire nō curant nec opari sed ociant nec p̄dicatiōes audire aut p̄fessiones tempore debito face re aut alia p̄cepta volūt. tales inquit verberant continue a demonibz nec quiescere eis p̄mittit. *Sed* vt *P̄s.* dicit. Laborabit in eternū scz in sustinēdis penis et viuet adhuc in sinez. *P̄dicta* ex *Uincetii.* **Q** ergo miseri peccatores cur vultis sic vos p̄dere agite q̄ penitentiā. Alioquin ve superbis. ve auaris. et sic de alijs. *Uleorantibz* vobis. **S**exto ibi erit multitudo spiritalis pene affligentis. *Erit* em̄ vt volunt doct. sup. iij. in reprobis sūma inuidia et odium rancor et ira. et tortupliciter multiplicata q̄ erunt damnati et demones. et insup contra omnes et singulos beatos ac electos. *U*nde de singulis electis torquetur sūma inuidia felicitatis aliene. et de singulis reprobis sūma ira. *Propterea* scribit *Ezech. xxxij.* *Impij* cum armis suis ad inferna descendent. glo. *Euz* armis. i. cum sp̄ialibz vicijs si em̄ possent lacerarent sese mutuo tanq̄ canes rabidi. *Et* hec sunt penalia. *Sed* di. nunqd ibi letabit quis de penis inimici sui quem in hoc mundo multū odiuit. *R*espondet *p̄m Tho.* in qdlibet. iij. q. x. art. ij. q̄ quis aliqd gaudiū habeat et complacentia de hoc q̄ impletur voluntas sua de inimico. tñ ex alia parte habet rationē tristabilē p̄pter duo. p̄mo q̄ p̄ penā inimici satisficit diuine iusticie quam damnati summe odiunt et blasphemant. *Secūdo* p̄pter vermem cōscientie qui facit eos p̄pter penam p̄riam de ip̄o gaudio magis dolere p̄cipue si p̄stiterunt eis causam damnationis. *Proinde* *Bern.* in medi. ponit exemplum di. q̄ discipulus quidam post mortē apparuit magistro et dixit se damnatū. *Magister* quesuit ab eo si q̄stiones alique apud inferos verterent. *R*ēdit. ibi hoc solūm queritur. *Quid* est qd nō sit eis pena. q. d. omnis creatura in penam est illis. *U*ltimo ibi erit multitudo eternitatis p̄manētis qz sine mēsurā tempis et sine fine sedoz punient. *U*le ergo et ve miseris impenitentibus. *U*nde rogenus ch̄m vt rē.

Sermo

LXI

De eadem dñica Ser. iij. s. de ire dei formidabilitate: p̄pinq̄uitate: et placatione.

Et cum au-

differt iratus est: et missis exercitibus suis p̄didit homicidas illos. *Matth. xxij.* et in euangelio. *Sicut* glo. *Thren.* vi. dicit. *De* tribz modis irascat contra p̄ctōres. *Primo* em̄ aliqui irascat vt pater qm increpat filiū delinquentē et facit penitentē. *Secūdo* aliqui irascat vt dñs cū in p̄senti punit statim p̄ctōrem q̄ tñ nō cōuertit. *U*nde *Ecc̄. v.* *Subito* veniet irascat ilius: et in tpe vindicte dispdet te. *Propterea* *P̄s. vi.* orat dicens. *Dñe* ne in furore tuo arguas me: neq̄ i ira tua corripas me. *De* nūq̄ tertio aliqui irascat deus vt iudex: cum iam neq̄ penitētie locus est: neq̄ venie qm dicit. *Ite* maledicti in ignem eternū. *U*nde *Ecc̄. vii. ca.* *Veneto* ire quia nō tardabit. et *Eph. v.* ap̄ls dicit. *Venit* ira dei in filios diffidentie. *U*nde i. in illos q̄ diffidit vel nō credit deum esse vltorē malozum et remuneratōrē bonoz. *Et* p̄dicte autoritates p̄nt poni p̄ rhemate etiā in hoc sermone. *Proinde* ch̄s cōtra p̄ctōres: iudeos: et incredulos p̄dixit in p̄bola q̄ ira dei regis summi missis exercitibz. s. romanoz p̄deret illos homicidas. s. q̄ occiderunt ch̄m et discipulos ei. *I*te de p̄ctōribz impenitentibus p̄dixit q̄ damnaret illos perpetuo: vt patet in euangelio. *I*taq̄ de ira dei in h̄ sermone tria mysteria declarabim̄ que valent ad correctionē p̄ctōz et salutē.

Primum dicit formidabilitatē.

Secūdo dicit p̄pinq̄uitatis.

Tertium dicit placabilitatis.

I Circa primum de formidabilitate ire dei *Notandū* est q̄ ira dei maxime deberet hoies p̄ctōres formidare vt a p̄ctis desisterēt. *Sed* heu multi nō timēt eo q̄ vident sepe q̄ de longo tpe ad p̄niam ex misericordia magna expectat. *Et* in de est vt *Aug. iij. lib. de doctrina ch̄iana* dicit q̄ pleriq̄ ex misericordis dei paciētia lōga sumunt peccandi audacia: intrepideq̄ deteriorēs fiūt. *Sed* tales audiat *Hiero.* in expositione *Hiere.* dicentē. *Quanto* ma-

ior est numerus tēpoz q̄bus obliuiscimur deū: tāto maior est pena p̄cti qd nec tēpoz longa expectatione potuit edomari. *Item* *Bieg.* *Quos* de diuini vt cōuertant expectat: illos si cōuersi nō fuerint duri dānat. *Proinde* aduertendū q̄ ira dei est summe formidanda p̄pter tria.

Primo p̄pter potestatis maiestatem.

Secūdo p̄pter iudicij terribilitatē.

Tertio p̄pter punitiōis seueritatē.

Primo in quā p̄pter ei p̄tatis maiestatem Nam vt *Aug. li. de trini.* dicit. *Ira* dei est sine oī passiōe et p̄turbatiōe iudiciū ipsius dei quo irrogat p̄cti punitio. *Et* qz de imense p̄tatis: ideo nec locus est in quo q̄s possit ab ira dei se abscondere: nec tempus quo possit subterfugere: nec potestas ique possit ei resistere. *Ideo* *Naum. j.* *U*nde faciē indignatiōis eius q̄s sustinebit. et q̄s relinquet in ira eius. *Et* *P̄s.* *Quis* nouit potestatem ire tue et p̄ timore tuo irā tuā dimūrare. i. penas futuras q̄s irrogas in inferno et p̄tate tui iudicij. ergo formidanda ē. *Rationē* accipiam ex euidētibz. *U*idem em̄ vt p̄bat *Boeci li. de cōsol.* q̄ hō sapiēs et p̄tiosus nihil timet p̄dere qd q̄s tyrānus posset ei auferre q̄ntūcumq̄ seuiat cōtra eū nec sperat a tyranno aliqd accipere qd possit ei conferre. et sic potestatem ire illius infringit. qm nec bona mundi aut fauores hūānos appetit. nec aduersa timet. pro deo em̄ omnia pati paratus est. *Sed* de deo aliter est. quia ipse potest a nobis auferre omnes gratiam et p̄tutes et beatitudinē quā naturaliter appetim̄. quia ad illam creati sum. *U*nde timendū est ne deus irascat et auferat talia. *I*te videmus etiam q̄ ira hominis cuiuscunq̄ regis debilitat diuturnitate temporis: et q̄ncq̄ totali obliuōe annullat. *Sed* aliter est d̄ deo. qz quis aliq̄ tardet punire nō mitigat nec obliuiscit. *U*aleri li. j. c. ij. *Lenito* gradu ad vindictā diuina p̄cedit ira: tarditatēq̄ supplicij grauitate cōpensat. *Exemplū* in iudeis quos puniuit post annos. xlij. per *Titum* et *Vespasianū* durissime. quia nō penituerunt. *I*te ire hominis aliquis potest resistere oppugnādo. sed ire dei nullus etiam angelus vel sanctus resistere poterit: cum. s. puocat ad penam nisi per modum supplicationis placādo.

Dominica XIX. post Peteco.

R Secdo propf iudicij terribilitates: formidanda est ira dei, quonia deus cu ira scatur facit terribile iudicium. Et hoc precipue in tribus ostendit.

Primo quia paruulos etiaz sepe punit cum magnis.

Secundo quia z bonos sepe affligit cum malis.

Tertio quia ppter vni⁹ pctm plures ferit iudicio mortis.

Primo quia paruulos sepe z innocetes punit cum alijs: vt patet in diluio z in sodomitaz punitioe vbi ppter pctā parentū pierunt etiam paruuli q erant innocentes.

Sed di. Qualiter dicitur iusticia dei filios innocentes puniri ppter pctā parentū v' alioz pctoz: cu dñs dixerit Ezech. xviii. Fili⁹ nō portabit iniquitatē patris: nec pater portabit iniquitatem filij. Et Aug⁹. i. q. iij. Nullius. dr. Nulli⁹ crimē maculat nesciente.

Rñdet Bonauē. sup. ij. di. xxiiij. q. du/plex est punitio. Una eterna. s. in inferno. z tali nō puniunt filij pro peccato parentum.

Uñ An⁹. de cōcep. vgi. dicit: q paruuli n baptizati damnant: non p culpa Ade tm: sed p culpa ppria quā hnt zrabendo: qz uis nō habeant agēdo. pterea nō puniuntur pena sensus sed tm pena damni. s. pua/

tiua visionis dei. Sed alia est pena temporalis. et tali puniunt filij p pctis parētum eoq filij sunt aliqd patris. et sic iuste puniunt ob peccati enormitatē pbandā: vt patet p Grego. j. q. iij. c. penult.

Secdo ire dei iudicium est terribile. q sepe affligit bonos z iustos cu malis: et hoc pena temporalis tm. Nam in captiuitate babilonica capti fuerūt etiam boni z iusti plures. s. Hieremias scitificat⁹ i vtero: Daniel: Azarias: Ananias: Misael: Tobias. Sed vt Aug⁹. gust. li. j. de ciui. dei. ca. viij. dicit. U3 boni z mali pariter affligant: manet tm dissimilitudo passoz in similitudine passionum. qa sicut sub vno igne aurum rutilat: palea fumat. et sub eadē tritura frumenta purgant et stipule cōminuunt: Ita eadem tribulatio bonos pbat z purificat: malos dānat et exterminat.

Tertio quia propter vni⁹ peccatum sepe de⁹ ferit plurimos iudicio mortis: vt patet per Grego. j. q. iij. c. penult. vbi ostendit hoc pluribus exemplis. Nam

propter peccatum Pharaonis tota Egyptus punita est morte pmo genitoz. Item ppter peccatum Achor exercitus israel fugit et. xxiiij. occisi sunt. Item pctō filioz Heli israel coram philistis corruit. et arca dñi capta est. Hec z plura dicto ca.

Sed di. Qualia sunt peccata ppter que deus punit nō tm mō eū q facit: sed mltos etiam alios: Ad hec rñdet Uincen. d. Valen. di. q peccata que sunt secreta deus condemnat z punit in suis actoribz. sed quādo peccata sunt notoria z retores sustinet nec faciunt iusticiam: ira dei descendit sup cōitatem. Verbi grā. Si aliqz secrete iuocat demones: tunc cōitates vel retores nō habent piculū. Sed qñ est notoriū qz oēs recurrunt ad illū diuinatoz: tunc ira dei imminet sup cōitatem z retores sustinentes.

Idem de peierantibz z blasphemantibz secrete. Itē de opantibz diebz festz. Item de ludo alee. Itē de meretricijs z hmoi secrete vel publice. Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

ergo tremēda ira dei. Tertio ira dei timenda est ppter punitiois seueritatem. Nam p multa facta ostendit de⁹ q peccata graui seueritate punit. Primum exempluz de hoc habemus in angelis peccantibz qz lz creaturas nobilissimas p vni⁹ pctō supbie ppetuo damnauit. Secdm exempluz in pimis parētibz qz cu tota posteritate puniunt p inobedientia. Tertiu in diluio ppter pctā carnis. qa mundū fere totū deleuit. Similr in sodomiz z egyptijs: vt patuit. Itē in iudeis per rhomanos acerrime punit. Ultimū exēplū i iudicio finali vbi oēs pctōres in corpe z aia punit z tradet igni ppetuo. Ue g ve pctōribz. qz vt apłs Heb. x. Horreduz est incidere in man⁹ dei viuētis.

Uñ Rhoma. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt: sed q cōsen. zc. Ubi glo. Aug. Cōsentunt q possunt z debent corrigere nec faciunt. xxij. q. iij. Qui potest

tudinaliter nesciam⁹ qñ pinqna sit ira dei ad flagellandū pctōres. Possumus tm hoc cognoscere ex septem signis cōiecturando. q signa accipiunt ex scriptura.

Primū est enormitas peccatoz. siue cri/mini z pferim carnaliū.

Secdm ē mltitudo peccatiū i eis hoim.

Tertiu est impunitas manifestoz scelerum vt patuit supra.

Quartum est affectio totalis ad scelera ppetrandum.

Quintuz est studiū totale z conatus ad peccandum.

Sextum est diuturna pseuerantia in cōsuetudine maloz.

Septimū ē obduratio ad nō penitēdū. Ista signa designant Ben. vj. vbi habet q qñ deus iratus p munduz voluit delere diluio. dr scriptura. Uides de⁹ q multa malicia hoim. Ecce pmū z scdm sequitur. esset in terra. scz manifeste sine punitioe. Ecce tertiu. sequit. z cūta cogitatio cordis intenta esset. Ecce qrtū z qntū. sequit. ad malum omni tpe. Ecce sextū z etiā septimum et eodē. U g charissimi dñi quid ex his cogitatis: vtiqz timere debemus ne hec sig his tpi bz verificent in nobis. Nam nefandissima iā nūc cōmittunt scelera. nec a paucis sz a multz. qz pompe supbie in turpissimis vestibz iā inuēte sunt. ita vt puocēt manifeste ad luxuriā viros z mulieres. qz fraudes. qz vsure. qz luxurie z sodomie. qz rapine z iusta iudicia. qz vindicte z sic de alijs.

Et hec oia neqz corrigunt a pncipibz z rectoribz sed toto conatu libere agunt. nec penitentia vera agit nisi forte a paucissimis. U g fatui cur nō timeatis irā dei. cur negligitis vt z i pñti z i futuro flagellamī. A

Circa tertiu de placati

one ire dei Notandum q pro regula generali tenendum est illud qd dicit glo. super Ps. lxxiiij. scz. Ira dei est omnis pena quā patimur quia propter peccata nostra ex ira dei mortales z passibiles facti sumus. ideo qz sicut dei ira punit nos multipliciter ppter pctā nra. ita multa pstitit deus z docuit in scripturz remedia qbz placare deū possum⁹ z eius irā saltē eternā euadere. Quia nimirum deus iratus flagellat Primo qñqz p

sonaliter. puta p infirmitatē vel mortē istū vel illū. Secdo qñqz pluraliter. s. plm per ptiales gradines z acris intemperie terre/ motū famē z hmoi plurima. Tertio qñqz generaliter. scz fere omnes p pestilentias. guerras zc. Et fm hec plurima sūt remedia iram dei varie placantia. Primum est penitētia humilis z vera. z hec est summe necessaria p singula dei flagella. quia sic hō euadit eterna supplicia. Ps. Sacrificium deo scz placabile spūs pñti. zc. Exemplum de hoc habem⁹ in Ezechia rege infirmate cui penitēti lachry mose dedit de⁹ sanitates vitam z salutem eternam. Secdm est inuocatio sancti vel sanctoz deuota precipue visitando eozum sepulchra. Tertiu est oblatio. s. sacrificij in missa. Quartū orationis feruētia vnde orta grandinis tempestate optima p suetudo est fidelū vt cāpana pulser. qñtus homines hoc audien. puocent scz ad inuocandū deū z sanatos p apue beatā Mariā vt plagā quā demerimus ppter peccatū. ex misericordia auertat deus. z experientia pbat sepe q auertitur z demones exñtes i aere qui talia ptra nos concitant terrent ad sonitū campanē tanqz tube regis celestis. U Exemplum refert Holkot sup lib. Sap. in lectione. ccij. q in anglia quodam anno blada pulcerissime creuerunt. sed appropinquante tempore messis venit quoddam genus musce (vt alibi dicit) quasi locuste in maxima multitudine que omnia blada illa consumpsit z vix pars quarta seminis in quinqz miliaribus remansit. Unde aliqui homines cuncter ex illis muscis aliquas cepissent z diligenter inspicerent quales essent cum ante tales non vidissent. ecce inuenerunt in alis suis litteras depictas habere in hec verba Ira dei. Et sic cognouerūt q deus propter peccata eozum puniret eos. Unde contra huiusmodi valet vt homines seipos recognoscen. deum inuocent pulsatis campanis.

Aliud idem exemplum habemus de Ninuitis Jone. iij. Qui se recognoscen/tes clamauerunt ad dominum in. fortitudi/ dine z liberati sunt a plaga summersionis quam deus preiunxit eisdem. Quintū est elemosyna z fraterna misericordia qz p talia placat de⁹. Uñ cū de⁹ iratus p Habu/

one ire dei Notandum q pro regula generali tenendum est illud qd dicit glo. super Ps. lxxiiij. scz. Ira dei est omnis pena quā patimur quia propter peccata nostra ex ira dei mortales z passibiles facti sumus. ideo qz sicut dei ira punit nos multipliciter ppter pctā nra. ita multa pstitit deus z docuit in scripturz remedia qbz placare deū possum⁹ z eius irā saltē eternā euadere. Quia nimirum deus iratus flagellat Primo qñqz p

sonaliter. puta p infirmitatē vel mortē istū vel illū. Secdo qñqz pluraliter. s. plm per ptiales gradines z acris intemperie terre/ motū famē z hmoi plurima. Tertio qñqz generaliter. scz fere omnes p pestilentias. guerras zc. Et fm hec plurima sūt remedia iram dei varie placantia. Primum est penitētia humilis z vera. z hec est summe necessaria p singula dei flagella. quia sic hō euadit eterna supplicia. Ps. Sacrificium deo scz placabile spūs pñti. zc. Exemplum de hoc habem⁹ in Ezechia rege infirmate cui penitēti lachry mose dedit de⁹ sanitates vitam z salutem eternam. Secdm est inuocatio sancti vel sanctoz deuota precipue visitando eozum sepulchra. Tertiu est oblatio. s. sacrificij in missa. Quartū orationis feruētia vnde orta grandinis tempestate optima p suetudo est fidelū vt cāpana pulser. qñtus homines hoc audien. puocent scz ad inuocandū deū z sanatos p apue beatā Mariā vt plagā quā demerimus ppter peccatū. ex misericordia auertat deus. z experientia pbat sepe q auertitur z demones exñtes i aere qui talia ptra nos concitant terrent ad sonitū campanē tanqz tube regis celestis. U Exemplum refert Holkot sup lib. Sap. in lectione. ccij. q in anglia quodam anno blada pulcerissime creuerunt. sed appropinquante tempore messis venit quoddam genus musce (vt alibi dicit) quasi locuste in maxima multitudine que omnia blada illa consumpsit z vix pars quarta seminis in quinqz miliaribus remansit. Unde aliqui homines cuncter ex illis muscis aliquas cepissent z diligenter inspicerent quales essent cum ante tales non vidissent. ecce inuenerunt in alis suis litteras depictas habere in hec verba Ira dei. Et sic cognouerūt q deus propter peccata eozum puniret eos. Unde contra huiusmodi valet vt homines seipos recognoscen. deum inuocent pulsatis campanis.

Aliud idem exemplum habemus de Ninuitis Jone. iij. Qui se recognoscen/tes clamauerunt ad dominum in. fortitudi/ dine z liberati sunt a plaga summersionis quam deus preiunxit eisdem. Quintū est elemosyna z fraterna misericordia qz p talia placat de⁹. Uñ cū de⁹ iratus p Habu/

one ire dei Notandum q pro regula generali tenendum est illud qd dicit glo. super Ps. lxxiiij. scz. Ira dei est omnis pena quā patimur quia propter peccata nostra ex ira dei mortales z passibiles facti sumus. ideo qz sicut dei ira punit nos multipliciter ppter pctā nra. ita multa pstitit deus z docuit in scripturz remedia qbz placare deū possum⁹ z eius irā saltē eternā euadere. Quia nimirum deus iratus flagellat Primo qñqz p

sonaliter. puta p infirmitatē vel mortē istū vel illū. Secdo qñqz pluraliter. s. plm per ptiales gradines z acris intemperie terre/ motū famē z hmoi plurima. Tertio qñqz generaliter. scz fere omnes p pestilentias. guerras zc. Et fm hec plurima sūt remedia iram dei varie placantia. Primum est penitētia humilis z vera. z hec est summe necessaria p singula dei flagella. quia sic hō euadit eterna supplicia. Ps. Sacrificium deo scz placabile spūs pñti. zc. Exemplum de hoc habem⁹ in Ezechia rege infirmate cui penitēti lachry mose dedit de⁹ sanitates vitam z salutem eternam. Secdm est inuocatio sancti vel sanctoz deuota precipue visitando eozum sepulchra. Tertiu est oblatio. s. sacrificij in missa. Quartū orationis feruētia vnde orta grandinis tempestate optima p suetudo est fidelū vt cāpana pulser. qñtus homines hoc audien. puocent scz ad inuocandū deū z sanatos p apue beatā Mariā vt plagā quā demerimus ppter peccatū. ex misericordia auertat deus. z experientia pbat sepe q auertitur z demones exñtes i aere qui talia ptra nos concitant terrent ad sonitū campanē tanqz tube regis celestis. U Exemplum refert Holkot sup lib. Sap. in lectione. ccij. q in anglia quodam anno blada pulcerissime creuerunt. sed appropinquante tempore messis venit quoddam genus musce (vt alibi dicit) quasi locuste in maxima multitudine que omnia blada illa consumpsit z vix pars quarta seminis in quinqz miliaribus remansit. Unde aliqui homines cuncter ex illis muscis aliquas cepissent z diligenter inspicerent quales essent cum ante tales non vidissent. ecce inuenerunt in alis suis litteras depictas habere in hec verba Ira dei. Et sic cognouerūt q deus propter peccata eozum puniret eos. Unde contra huiusmodi valet vt homines seipos recognoscen. deum inuocent pulsatis campanis.

chodonosor voluit illum flagellare Daniel dixit ei. Peccata tua elemosynis redime.

Sextum est patientia firma ut scilicet in omnibus adversis homo non murmuret contra deum etiam si deus non auferat plagam. Septimum spes confidentia Bernardi. Cum sentio deum iratum spero tunc mihi maxime propitium. Hec super Lamentationem Bernardi. Etenim deus bonus iuste hominem hic puniens, purgat et a damnatione liberat. Et de hoc exemplum habemus in Job, capitulo xiiij, dicitur. Etiam occidat me, sed deus in ipso sperabo etc. Nam ut Gregorius dicit, deus ferit hic ut in eternum parcat et peccat hic ut in eternum feriat. Quod homo christiane discere quomodo possis dei iram mitigare in omnibus adversis. Stude oportet cavere formidabilem iram dei, ut quod te perdere vis per peccata. Et ut hoc melius possim? Rogemus dominum Iesum ut etc.

Domica, xx, post Pentecostem. Sermones, scilicet iuxta evangelium applicando de egritudinibus.

Rat quidam

regulus cuius filius infirmabatur capharnaum Joannis, iij, et in evangelio hodierno. Sic dicit Gregorius, hoc habet proprium divina scriptura quod dum narrat gestum, perdit mysterium. Et hoc daret etiam in hoc evangelio, si quod narrat quomodo dominus Iesus filium reguli miraculose sanavit ex febris infirmitate iam mori incipientem. Et per hoc in mysterio docet quomodo christus dominus sanat animas hominum que peccatis mortalibus languent. Unde, amicus est textum evangelij.

In illo tempore, erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum, hic cum audisset quod Iesus veniret a iudea in galileam abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium eius incipientem mori. Dixit ergo Iesus ad eum, Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum regulus, Domine descende propter quod moratur filius meus. Dicit ei Iesus, vade filius tuus vivit. Credidit homo sermone quem dixit Iesus et ibat. Jam autem eo descendente sereni occurrerunt ei et nuntiaverunt ei, quod filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat, et dixerunt ei, Quia hora septima reliquit eum febris. Co-

gnovit ergo pater quod illa hora erat in qua dormierat ei Iesus, filius tuus vivit. Et credidit ipse et domus eius tota. Joannis, iij, c. Itaque iuxta hoc evangelium tria mysteria notemus per sermone.

Primum de mystica instructione. Secundum de mirifica curatione. Tertium de salvifica egritudine.

Circa primum de mysticis

ca instructione huius evangelij notemus perba et signemur mysteria, quod dicit In illo tempore, scilicet anno christi, xxxj, etatis que predicare cepit, secundum Gualterum, vii, kalendas novembriis, que die cadit vigilia Simonis et iude. Tunc enim christus venit in Capharnaum galilee ubi prius anno illo mutaverat aquam in vinum, et tunc illi miraculo interfuit regulus iste cuius filius infirmabatur capharnaum, ut scribit Theophylactus, et tunc credidit quod Iesus esset propheta magnus sed divinitate eius non agnovit. Abiit itaque ad christum qui a iudea tunc venerat iterum in Capharnaum galilee, et ibi rogavit christum ut descenderet, scilicet in capharnaum et sanaret filium illum febricitantem qui iam incipiebat mori. Et nota secundum Lyrum Chrysostomus et alios quod iste erat gentilis, et dicitur regulus non quod foret rex terre quod regia dignitate rhomani a iudeis abstulerat, sed quod erat officialis regis scilicet rhomani imperatoris ad custodiam galilee deputatus, vel quod cum hoc erat de genere regio, et sic regulus dicitur est. Et quoniam non credebatur quod christus esset deus ubique potes sed tamen in corpore presentia sua posse sanare filium suum. Propterea christus eum redarguit de modica fide dei. Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Unde et propterea christus noluit ad domum eius corpore descendere ut probaret quod solo imperio virtute deus ubique sanare possit omnes. Et per primum tali miraculo facta sanaretur in fide regulus et tota familia sua, ut factum est et daretur scriptura. Sed circa huius evangelij mysteria declaranda aliquid querimus.

Primum de febris designatione. Secundum de significationis ratione. Tertium de hore notatione.

Prima questio quod significat mystice per istam febrem, et respondetur quod significat peccator qui inclinat mori in anima per sensum in peccatum mortale. Febus enim interius facit hominem pati calorem, et exterius frigoris tremorem. Sic talis peccator in mente patitur calorem praue-

paupiscetie scilicet carnalis vel mundialis et exterius tremore qui timet amittere, frena bona et carnalia delectabilia et sic sentit in morte peccati ut habeat concupita. Unde Augustinus, super psalmum, dicit. Res due sunt que faciunt omnia peccata in homine, scilicet cupiditas et timor. Proinde iste febricitans dicitur fuisse filius reguli diminutive non regis, quod minus bene regit talis anima corpius et sensus suos ideo sentit carnali delectationi. Propterea Ecclesiasticus, x. Ne tibi terra cuius rex puer est, scilicet pueriliter regendo terrenum corpus. Secunda questio quare peccati mortalis sensus significatur per febrem, ut preactum est. Ad id sufficiat ponere scilicet unam rationem originis. Nam si queratur unde oritur febris in homine, respondetur secundum philosophicos quod ex abundantia quatuor humorum: quod ex abundantia sanguinis generatur febris continua. Ex abundantia cholere febris tertiana. Ex abundantia melancholie quartana. Ex phlegmatis abundantia quotidiana iuxta horas suas. Sic spiritualiter peccata oriuntur per similitudinem quoniam ex sanguinis abundantia homo est luxuriosus. Ex cholera iracundus. Et melancholia invidus tristis et odiosus auarus et timidus. Ex phlegmate piger otiosus et acidiosus, scilicet naturaliter. Tertia questio de hora septima patebit articulo sequenti, propter brevitatem.

Circa secundum vicem de curatione

ratione quare christus dominus voluit hunc infirmum curare hora septima, et de hoc potest ratio talis foris. Cum enim in die sunt hore, xij, et plures, et quod liber hora potuit christus eum curare, idcirco mirum videtur cur voluit horam septimam per sanitatem eius eligere. Sed ad hoc respondetur quod hoc christus voluit pluribus rationibus. Primo propter fidei commendationem quia fides est necessaria ad salutem. Regulus autem iste ante illam horam septimam non habuit fidem plenam de christo unde et antea redarguit eum in fide tepidum, ut dicit Augustinus, et patuit supra. Ideo horam expectavit christus qua regulus in fide plenus confirmaretur et sic sanitatem anime et corporis mereret. Quod multi etiam nunc similes sunt qui dicunt, Quis scit si vera sunt que predicantur de paradiso celesti, de inferno, et sic de alijs, cum nullum vidimus qui inde venit et narraret nobis quibus possumus dicere

reprehendendo illos, iuxta dictum christi. Nisi signa et prodigia videritis etc. Nam unde venit christus nisi de celo. Item spiritus sanctus unde venit nisi de celo qui hec omnia que sunt fidei edocuit per prophetas apostolos et sanctos alios, ergo etc. Secundo propter penitentiam perfecte signationem. Nam febris sanari potest etiam naturali medicina, precipue septem modis, aliquando sudatione, aliquando vomitu, aliquando minutione, aliquando abstinentia et ieiunio, aliquando purgatione, aliquando amare medicane potione, aliquando somni digestionem. Sic spiritualiter peccatum sanatur per penitentiam perfectam que consistit in septem remedijs tanquam septem horis, et in septima completa perfecta sanitas anime datur. Primum remedium seu prima hora contritionis significat per sudationem. Secundum confessionis significat per vomitum. Tertium restitutionis per minutionem significat. Quartum ieiunij per abstinentiam. Quintum satisfactionis que est causa peccatorum excidere per purgationem. Sextum elemosyne et remissionis iniurie significat per medicinam vel herbe amare potione. Septimum orationis per somnum in christo qui est ascensum. Tertio propter passionem christi representationem. Nam christus qui est lux mundi Joannis, viij, facit diem, xij, horarum nobis id est xij, articulo fidei. Et ut predictum est per febricitantem hunc designat sentiens homo in peccatum mortale. Dicit autem Bernardus, super Lamentationem, sermone, xliij, quod nihil est tam efficace remedium ad curanda conscientie vulnera et ad purgandum mentis aciem quam christi vulnerum sedula meditatio. Hec ille. Proinde de dominus Iesus voluit septima hora curare ad insinuandum quod septem sunt hore precipue passionum christi, quas ecclesia recolat in septem horis canonicis, et illas debet recollere septem fidelis anima quolibet ut sanetur a peccatis suis. Prima hora medietate noctis in matutinis recolitur quomodo captus est et ligatus. Secunda hora mane qua dicitur Pilato est presentatus christus et false accusatus. Tertia hora tertiam ad crucem applicatus est. Crucifige eum, et tunc fuit sententia ad mortem. Quarta hora sextarum fuit crucifixus elevatus in cruce. Quinta hora nonarum expiravit, et tandem in corde vul-

Dominica XX. post Beate.

nerat? est. Sexta hora vespaz fuit de cruce deposita? et aromatibus uncti. Septima hora completorii est sepulchrum. O christiane hec cogita. hec deuotione sedula frequenter otonne. et sic sanaberis in aia perpetuo. S

Circa tertium de egritudine

dine saluifica ex quo hoc euangelium loquitur de infirmitate quam christus curauit ad salutem multorum. Ideo de egritudinibus tria mysteria declaramus per sermone.

Primum dicitur irremissionis.

Secundum dicitur fructificationis.

Tertium dicitur sumministratiois.

Quantum ad primum queritur. cur dominus iesus per suam passionem noluit remittere infirmitates humanas penitus a nobis abolendo vel tollendo. Cum enim passio christi fuerit sufficientissimum remedium omnium nostrarum infirmitatum exolutioque peccatorum. iuxta illud Esai. liij. Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit. Mirum est quod postquam accepimus in baptismo efficaciam passionis adhuc nihilominus patimur infirmitates et alias penas peccatorum de bitas. Sed ad hec respondet secundum Rich. in iij. dist. iij. q. ij. ar. iij. Et Franc. maro. et alii es doct. coiter per tres veritates. Prima veritas quod christus per suam passionem sufficientissime exoluit omnem penam peccatorum de bitam. que scilicet hominis animam posset prohibere post separationem corporis ab ingressu paradisi celestis siue simpliciter siue ad tempus. Ratio quia in baptismo remittitur omnis culpa tam originalis quam actualis. mortalis et venialis ex efficacia passionis christi. Et tollitur etiam omnis obligatio ad penam eternam et etiam ad temporalem. scilicet purgatorium. Unde Augustinus de conse. dist. iij. ca. per bap- tismum dicitur. quod in baptismo quicquid ab homine dictum et factum et cogitatum est totum aboletur ut quasi factum non sit habetur. Secunda veritas est quod per baptismum et efficaciam passionis christi penam temporales pro peccato originali debite non remittuntur. ut sunt infirmitates. mors corporalis et alie miserie. Ratio quia ille terminatur cum hac vita. et ideo non possunt animam prohibere post separationem ab ingressu celi nec simpliciter nec ad tempus. Et quia

insuper sunt homini occasio maioris meriti et premium dum vivit ut postea feliciter ingreditur ad celum. ut patet per Augustinum. xij. de trinitate. Tertia veritas quod christus dominus ex misericordia sua voluit ut penalitates huius vite temporalis non penitus tollerentur per efficaciam passionis quamuis passio eius satisfecerit pro omnibus peccatis et penis. Ratio quia huius vite pene et miserie non obstant sed multum prosunt hominibus ad salutem si sufferre velint ut debent tanquam medicinas a summo medico premitas licet amaras tamen salutiferas per animam. Et de hominibus salutari- tate patebit in sequentibus. T Quantum ergo ad secundum queritur. quali pro utilitate voluit dominus iesus egritudines et alias misérias temporales peccato originali debitas in hominibus remanere. Ad hoc nota plures utilitates. Primo quia peccata preterita purgant. Breve. in moral. Diuina dispensatione agit ut plerique vicio prolixior detur egritudo. Unde sepe fit ut per eadem membra quis puniatur egritudine per que peccauit. verbi gratia. qui peccauit per visum fit cecus. qui per illiatus auditum: puta in de- tractionibus et hominibus fit surdus. qui per gressum saltando chorizando etc. fit claudus. Secundo quia hostem debilitant. hoc est carnem que militat et concupiscit aduersus spiritum. Ideo apostolus dicit. ij. ad Cor. xij. Luz infirmorum tunc fortior sum. i. contra vicia resistendo. quoniam domesticus hostis insidi- ans. scilicet caro debilitatur. Tertio quod exitus ad debitum mortis preparent. Nam ut Gregorius dicit. per infirmitates deus pulsatur tanquam per nuncium mortis premissum ut homo sibi appetat ad penitentiam disponendo. Ideoque debet homo patienter acceptare tanquam nuncium christi per salutem missum et ad celestem beatitudinem euocantem. Quarto quia culpa rum mala euitant. Non enim potest homo infirmus peccare tam multipliciter sicut peccat carer sanus. scilicet in superbo ornatu. in luxuria. tabernis. et sic de alijs. Unde Osee. ij. Septiam viam tuam spinis dicit dominus. Et patet Quinto quia bonum statum penam ad assumendum incitant. ut scilicet homo munditia contemnens ad deum conuertatur. Gregorius dicit. Quia quos hic premunt ad deum ire compellunt. Et Ps. Multiplicate sunt infirmitates

Sermo

LXII

tes eorum postea accelerauerunt. U Exempla plura leguntur in legenda sancti Thome Cantuariensis quod quidam laborauit longa et magna infirmitate. et veniens ad sancti Thome sepulchrum impetravit sanitatem. Sed sanatus cepit cogitare dicens. Forsitan non expedit mihi ista sanitas: quoniam sensu se pronum in sanitate ad peccandum et ad mundi delectabilia sectanda. Iterum ergo rogauit predictum sanctum ut daret sibi quod expeditet sue salutis: siue infirmitatem: siue sanitatem. et statim infirmatus est. Sexto quia amoris dei dona demonstrant. quia deus dicit Apocal. iij. Ego quos amo arguo et castigo. Ideo in vitas patrum legitur quod summa est religio christiana in infirmitate deo gratias agere. Et ibidem legitur quod quidam senex frequenter infirmabatur. Cumque vno anno non fuisset infirmatus: cum lachrymis dixit. Domine cur reliquisti me non visitans infirmitate huius anno. Septimo quia a futuris supplicijs liberat. Unde Augustinus dicit. Domine huius vixi secunda in eternum parcas. Et certe maxima dei misericordia est huius punire. quia etiam si mille annis omnes dolores huius quis pati deberet: modicum est respectu pene purgatorium. ut patet per Augustinum. Ultimo quia sempiternam premia celestia accumulunt. Gregorius maioris premissi aduersa patienter tolerare per bonis operibus insudare. X Sed queri potest Qualiter debeat homo infirmitates sufferre ut predictos fructus possit obtinere. Ad hoc Nota plures regulas. Prima regula dicitur fidelis perseverationis ut scilicet in fide christi permaneat: nec recurrat ad incantatores et superstitiosas artes: nec ad iudeos. De quibus vide Dominica nona. sermone. iij. A. Item de saracenis vel mahumeticis dicit Frater Angelus de Clauas. in summa. c. co. Rico. de Ausino: quod quasi per omnia quo ad prohibitiones humilimo di iudeis comparantur. Vide ibi c. Saracenus. Secunda regula dicitur vere penitentia et confessionis: ut supra. Tertia regula emendationis vite et obedientie in omnibus mandatis. Quarta patientie et gratiarum actionis. Exemplum de beato Francisco cui maxima infirmitate laboranti dicitur quidam frater quod deum oraret ipse sanctus Franciscus quatinus mitius cum eo

ageret. Sanctus vero pater dure redarguit illum. Et prostratus in terris gratias egit deo pro doloribus: ac petiuit ut deus sicut placeret plus affligeret. Y Quoad tertium de seruentibus infirmis queritur. Utrum seruire infirmis et eos consolari sit magni meriti. Ad hoc respondet magister Humbertus super regulam beati Augustini dicens sic. Non est maior misericordia in exterioribus operibus misericordie que exercetur circa infirmos ministrando et seruiendo. Ratio. quia tales in vno infirmo omnia misericordie opera implent. quia pascitur et potatur ac tegitur infirmus pariter: hospitatur quando sibi lectus pariter visitatur eger ipse et vinculis infirmitatis ligatus: actandem dum moritur sepelitur. Et hec facit homo domino christo in persona infirmi. Matth. xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Item ratio alia. quia in alijs operibus seruitur deo de vnicuique sensu vel membro: puta in ieiunio de gustu: in silentio de lingua: in vigilia et oratione de oculis et labijs: in castitate de tactu. et sic de alijs. Sed in opere pietatis circa infirmos omnes sensus deo seruiunt. Loculi in vigilando et interdum horrenda videndo: pro quibus dabitur visio dei in celis summe delectabilissima. Item olfactus in fetoribus portandi. Auditus duram et importunitates illorum audiendo. Tactus infirmos tangendo. Gustus solitarem comelationem intermittendo. Lingua eos consolando. Pedes pro eis discurrendo. et totum corpus per eis diuersimode laborando. F Unde exemplum legitur in vitas patrum quod duo fratres erant quorum vnum multum ieiunabat. alter libenter seruebat infirmis. Queritum est ergo a quodam senex quod eorum esset maioris meriti. Respondit senex dicens. Si frater ille ieiunans etiam appetideret se per nares: non posset puenire ad mensuram illius qui seruit infirmis. Hec sufficientiant. Ergo christiane stude exercere te ad istam pietatem seruiendi infirmis. Rogemus autem dominum Iesum christum etc.

De eadem dominica Sermo. ij. de fidelitatis articulis contentis in simbolo apostolorum.

Redidit ipse

et domus eius tota. Joan. iij. et in euangelio hodierno. Uerba ista scribunt de quodam regulo cui filium febre moriente sanauit dñs Iesus. et ille in christum cum tota sua domo credit. Et fm Bedā iste regulus creuit in fide p tres gradus. Primo em incepit credere: et hoc tpe quo christus aquam. mutauit in uinum in nuptijs: cui miraculo iter fuit: ut dicit Theophilus. et tunc credidit: sed impfecte. Unde et in euangelio hoc dz q rogauit chm ut descenderet in domum suam et sanaret filium eius. credit em q sanare illum posset: sed no nisi presens corpore rali fieret. Secundo incrementu fides illius accepit quando christus ei dixit. Glorietur filius tuus uiuit: et credidit sermone domini. Tertio postea pfecte credidit quando illum sanum esse cognouit. Unde in exemplum nobis pponit ut pfecta fides in chro habeam. Et de pdictis patet in euangelio nent in simbolo aploz mysteria tria declaratus pro sermone.

Primu dicitur credendi modificatio. Scdm dz cognoscendi obligatio. Tertiu dicitur comunis symboli explanatio.

Circa primu de modo credendi in deum. Exq symbolu sic incipit. Credo in deum: utile est scire chriano quo debeat credere in deum. Ad quod Sciendum est q sicut Aug. li. de uerbis dñi sup Joannem dicit. Hec tria dicta distinguuntur inter se.

Primum Credo deum. Secundum Credo deo. Tertium Credo in deum.

Primu scz Credere deū est credere q de? ē. Et hoc est comune ex naturali cognitione oib; homib; nisi qd esset insipies. Ps. Dixit insipies in corde suo: no est deus. Sed qd habet intellectu etiā pagan? naturalr pot cognoscere q de? ē. Et hoc sic. Si em ego queram te o homo. Credis ne q in me sit anima: Dicit q sic. Sed hoc vn scis cum eam videre no possis nisi ex intellectu natu-

rali per opera que apparent exterius. quia quinq; sensibus utitur: loquitur: abum comedere facit: pedes ad ambulandum: manus ad operandum mouet: et huiusmodi. Item si queram te Utrū in celis sint angeli: Respondes. Uideo celu moueri diuersimode i sole: luna: et stellis. ergo credo q alia qua substantia spūalis mouet ista: cum ex se corpa celestia sint inanimata: insensibilia et irrationabilia. als non mouerentur continue tamrationabiliter faciendo dies: menses: annos: et horas. ergo angeli sunt talia facientes. Item quis facit q aqua fluat: terra germinat: Ad hec et similia dare cognoscis et sequitur q deus sit ille summus creator horum et omnium que sic fieri ordinauit. Unde patet q credere deum commune est omnibus non solū chriianis sed etiam paganis et infidelibus: et etiam demonibus. Jacobi. ij. Tu credis quia vnus est deus: bene facis. demones credunt et contremiscunt. Secundū est credere deo. et hoc fm August. s. est credere uerbis dei q omnia sint uera que deus dixit tam in ueteri q in nouo testamento. scz in euangelio per christum. Et hoc credere habent chriiani. licz non credant pagani multi euangelio: tamen et hoc comune est indifferenter bonis et malis chriianis credere. Unde hec duo non sufficiunt homini ad salutem. B Sed in electis chriianis requiritur tertium. s. Credere in deū. Et fm Augustinu hoc est credēdo amare et ire in deum. Unde hoc solum bonis conuenit. quia qui credit deum et deo ac eius euangelio. sed per peccatum mortale deum non amat: non credit in deum. Si queras. Utrū ergo homo existens in peccato mortali possit sine mēdaciā peccato dicere Credo in deum: Rndet Alexander de Ales in tertio uolumie summe. q. vltima: q homo peccator dicendo Credo in deum et symbolum orando: si diceret in persona propria ut de se ipso: mentiretur et peccaret. sed potest et debet dicere in persona ecclesie. et sic orando non peccat. Itaq; tu chriiane discite quomodo credere debeas in deum Nam ut August. dicit. Cum dilectione fides est chriiani. sine dilectione fides est demonum q credunt sed non diligunt deum

Circa scdm de cognoscendi obligatio

scdm obligatio de qrit vtz oēs chriam tenentur scire fidei articulos. et sic explicite credere illos. Rndet fm Bonau. in. iij. di. xxv. et Rich. q fides et ei? cognitio esse pot triplex.

Prima deficiens. Secunda abundans. Tertia sufficiens.

Prima dicitur deficiens qn oēs articulos fidei homo credit tm modo implicite. et sic credere est fidei diminute. Unde non sufficit ad salutē hominib; habentib; usum rōnis quia cū articuli fidei sint manifeste diuulgati pseruati inter fideles puerantib; ideo possit quilibet scire explicite p pūe qd ecclia psequit colere. ut est de trinitate psonarum et unitate deitatis. de natiuitate. de passione. resurrectione et ascensione et sic de alijs. Nec potest qd talia ignorare sine ptempu et totali negligentia sue salutis. Uñ et Aug. dicit. Nescio qua fronte audeat se chriianum dicere qui pauca uerba in simbolo oratione dñica et decalogo no uult addiscere. Scda fides et cognitio dicitur abundans qn qd credit omnes articulos fidei explicite et distincte scies illos oēs. et hoc est fidei pūe. Unde no est necessariū nisi illis q tenet alijs fidei articulos manifestare. puta qui regimen ecclie et officiu docēdi et pdicēdi vel p fessiones audiēdi sumpturunt: aut curam animarū. q fm exigentiā sui status et gradus tenent habere fidem explicitam. Nam ut sanctus Tho. ij. q. ij. ar. vi. dicit. Sicut in celo angeli superiores habent illuminare inferiores. s. de secretis diuinis sic in ecclesia maiores habent docere minores de articulis fidei et necessarijs ad salutem.

Tertia fides et eius cognitio dicitur sufficiens quādo quis credit quosdā articulos explicite. alios implicite. Et talis fides communitur omnib; usum rationibus habentibus est necessaria ad salutē. quia omnes tenentur etiam simplices ad illos articulos explicite credēdos quos eis manifestat no solum pdicatio sed etiam ecclesiastica psequitudo. ut de trinitate cū dicit. publice signādo in missa et in baptismo et alibi. In noie patris et filij. et spūs sancti Amen. et de chrii mysterijs et illis que in simbolo comuni

continent. De alijs autem sufficit simplicibus implicite credere.

Sed diceres. Quid de ignorantia articuloz explicite credēdoz. Rndet Ignorantia no excusat hominē adultū utentem ratione in istis fm Richar. et fratrem Ange. de Clauaf. nisi esset. s. aliquis que christus nec per se nec per alium nec p inspirationē doceret de fide. talis enim no tenetur explicite credere nisi id qd credebatur in lege nature. Exemplū. posito casu q in carcere sacrarum siue thurcoz icluderetur puer uel etiam in insula ubi non esset hominum accessus. et ibi cresceret a pueritia: nunqd posset saluari ignorans fidez chrii fm Aug. libro de questionibus noui et veteris testamenti. talis si non fuerit a quo discere possit nec ad eum rumor doctrine fidei pueniret. nihilo minus tenetur cum habeat usum rationis credere illud qd erat in lege nature de deo necesse credere. Sed quid est illud sanctus Vincētius ponit dicēs q Credere deum esse et ipm esse creatorem et rectorem mundi iustum bonū sapientem potētem. et q remunerator est inquirētū eum scz bonorum ac punitor malorum qui non inquirunt eū. Ista enim credentia fuit necessaria ab initio mundi de lege nature: qz est demonstrabile naturali lumine ut dicitur est supra primo articulo huius sermonis. Unde sine hmoi credentia nullus hominum a principio potuit saluari nisi omnino stultus qui in fide aliorum a peccato originali mundatus saluaret. Nam de illa fide naturalis legis Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Credere em oportet accedentem ad deum quia est. et q inquirētibus se remunerator sit. Hec ibi. Et per oppositum q punitor sit malorum. Itaq; predictus vtz de quo hic ponit casus quādo pueniret ad usum rationis tenet predicta credere. Et Alexander de ales. ij. q. ii. de pplexitate conscientie dicit. q si talis sciet quod in se est deus illuminabit eum de fide chrii. uel p seipm occulta inspiratione uel p angelū aut p aliquē hominē mittēdo ad eum ut possit saluari per fidem chrii. Ergo mira dei bonitas. Mira pietas quia uult saluari omnes facientes quod in se est.

Circa tertium de communione symboli et articulorum fidei explanatione saltē breui. Notandum est quod ut dicitur dicitur etiam in libro quod dicitur Catholicon ac pluribus ex theologorum dictaminibus habet in exordio surgeris ecclesie cum apostoli iam accepto spiritu essent in mundum profecturi ad predicandum fidem et eliminandum errores per mundum uniuersum diffusos prouiderunt inuicem de fide quam unanimiter omnes deberent christo credere, tenere ut sic essent omnes sub unica fide et non errarent aliqui populoz contra aliquem articulum fidei. et tunc a spiritulato quilibet apostolorum secundum sacras scripturas in symbolo apposuit bolum, id est particulas per articulo fidei communis in christo. Unde Richardus de sancto victore dicit, Articulus est infallibilis veritas de deo artans nos ad credendum scilicet sub necessitate salutis. Ideoque licet secundum veritatem articuli fidei sint plures, tamen iuxta numerum duodecim apostolorum ut communiter dicitur esse, xij. eisdem attributi. Et licet articulos hos diuersi diuersis apostolis attribuant varie persequendo seriem ipsorum apostolorum tamen de hoc non est magna vis, ut dicitur eodem libro Catholicon. Sed sufficiat hoc certum quia apostoli hos articulos posuerunt et si mul omnes confirmauerunt. Primus articulus fidei quem posuit Petrus est. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. In hoc articulo tria continentur. Primum quod christianus debet credere unicum verum deum. Ideo dicitur. Credo in deum, non in deos. sicut credebant pagani idola. Et hoc est contra incantatores et magicos augures et huiusmodi quibus credere et consulere eos est prohibitum, quia alium deum est homini credere. Secundum est quod christianus debet credere in vno vero deo personas esse tres, ideo addit patrem omnipotentem, sic et omnia scientem et regentem secundum Richardum. Et infra de filio subdit, et tandem de spiritu sancto. Et sic tres personae debet homo credere in diuinis, scilicet patrem filium et spiritum sanctum. Tertium continentur in hoc articulo quod christianus debet credere deum esse creatorem celi, et sic omnium inuisibilium, et terre, hoc est omnium visibilium. Et hoc est contra hereticos manicheos qui dicunt visibilia a diabolo fore creata. Tamen christianus

verus nullam heresim debet credere. Secundus articulus quem posuit Iohannes secundum Irenaeum, maro, et Catholicon est. Et in Iesum Christum filium eius unicum dominum nostrum. De hoc Alexan. de Ales. in volumine summe quod ultima dicit, quod per unicum potest indifferenter construi cum filio: ut sit sensus, filius eius unicus, id est unigenitum dei patris. Vel potest etiam construi cum deo dominum, ut sit sensus, unicum dominum nostrum, id est unius essentie diuine et dominij existentem filium cum deo patre. Et hoc est contra Arrianos dicentes quod filius sit minor patre. Contra quos est scriptura Iohannis, vij. Ego et pater unum sumus, scilicet in essentia deitatis simul cum spiritu sancto. Tertius articulus quem posuit Iacobus maior est. Qui conceptus est de spiritu sancto natus ex maria virgine. Et est sensus quod christus conceptus est operante spiritu sancto miraculose in summa sanctitate in utero virginali, et ex virgine natus sicut predixerat Esaias, vij. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Quartus articulus quem posuit Andreas est. Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus et sepultus. Et patet intellectus quod christus pro peccata nostra passus est. Sed quare nomen damnati hominis insertum est dicens, sub pontio pilato. Dicendum quod hoc ad insinuandum scilicet quod impleta est illa prophetia quam dixit Iacobus secundus, c. vlti. Non auferet sceptrum de Iuda donec veniat qui mittendus est eo quod iam gentilis pilatus dominabatur super iudeos, et antea Herodes idumeus, et per consequens Iesus fuit christus verus qui tunc venire debuit. Hoc est contra iudeos qui adhuc christum expectant. Quintus articulus quem posuit Philippus est. Descendit ad inferna, hoc est ad lumbum sanctorum patrum descendit post mortem anima christi ut inde illos erueret sicut predictum fuit Iacobus, ix. Tu quoque in sanguine testamenti tui eruisti viros etc. Sextus articulus quem posuit Thomas certificatus de resurrectione christi est. Tertia die resurrexit a mortuis. Et patet. Septimus articulus quem posuit Bartholomeus est. Ascendit in celum sedet ad dextram dei patris omnipotentis, hoc est manet in equalitate deitatis cum patre exaltatus super omnem creaturam in summa gloria, etiam in humanitate. Octauus articulus quem posuit matheus

theus est. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos. Inde, id est de celis a sede maiestatis venturus est in fine mundi iudicare viuos, id est bonos qui viuunt in aia per gratiam, et mortuos, id est reprobos qui sunt mortali peccato mortui. sic exponit Aug. in enchiridion. Alio modo per viuos intelliguntur illi homines qui circa finem mundi viui reperiuntur qui etiam morientur et resurgent cum illis qui antea erant mortui. Non autem articulus quem posuit Iacobus minor est. Credo in spiritum sanctum, hoc est: quod tertia persona in trinitate est spiritus sanctus consubstantialis et equalis patri et filio. Et hoc significatur ex eo quod addit in dicendo, Credo in spiritum sanctum, quod est: crededo in spiritum sanctum per dilectionem tendo. Et hoc soli deo conuenit, sicut et supra dictum est: quod credere in deum est credendo in deum ire. Unde in alijs articulis qui non sunt de ipomet deo non apponitur in: ut patet in se. Decimus articulus quem posuit Simon est. Sanctam ecclesiam catholicam: sanctorum comunionez, hoc est: credo catholicam, id est uniuersalem ecclesiam esse sanctam per spiritum sanctum sanctificantem eam: ita quod nullus extra unionem fidei ecclesie potest sanctificari vel saluari: ut patet per Aug. de fide ad Petrum extra de here. c. j. Unde et addit: sanctorum comunionez, hoc est quod ecclesia habet sacramenta in quibus comunicant fideles et sanctificantur, quia sacramenta sunt instrumenta sanctificandi. Precipue autem per sanctorum comunionez intelligitur eucharistia in qua per gratiam comunicant sancti tanquam membra christi. Et solis sanctis, id est mundis licet sumere eucharistiam quod dicit comunio. Et sic patet secundum fratrem Angelum in summa quod non debet dici: in sanctam ecclesiam, sed: sanctam. Undecimus articulus quem posuit Iudas est. Pater peccatorum remissionem, hoc est quod per sacra in ecclesia sancta remittuntur peccata. Duodecimus articulus quem posuit Mattheus est. Carnis resurrectio: et vitam eternam Amen hoc est: credo quod deus resuscitabit omnes homines et in corpore et anima habebunt viuere in eternum, boni in gloria, mali in pena. Pro exemplo finali Nota quod Aug. ut habet li. originaliū: dicit sic horra. Non surgitis et quoniam vos ad somnum collocat, reddite symbolum vestrum deo, non pigeat vos reperere, non surrepat obliuio. Et post pauca. Sit tanquam

speculum tibi symbolum, sint diuitie tue quidam ista, sint quemadmodum indumenta mentis tue, nunquam quoniam surgis non vestis te: sic et comunio memorando symbolum tuum vestis aiam tuam ne nudus inueniaris. Hec ibi Aug. Nam quod symbolum portare multum valeat quidam: et in extremis presertim: Narrat in dialogo Esaias et Specto ex. dist. vij. exemplo, lxxx. quod quidam magnus dominus nomine Luno religionem intravit et sancte vixit. Tandem deus sibi diem mortis reuelauit, et ipse predicans illo die mortuus est. Eo tpe erat mulier obsessa a demone in villa prima que hora mortis eiusdem Lunonis liberata est a diabolo. Post paululum demo rediit: grauius vexans eandem. Ad ducta ergo ad sanctum per bytez interrogat diabolus ubi fuerit postquam exierat de muliere illa. Redit quod ad mortem Lunonis cucurrerit cum ceteris demonibus quodecim milibus. Et dixit sacerdos ille. Quid ibi actum est? Respondit diabolus. Supuenerunt maledicti tonsurati fratres et ceperunt mussitare ac dicere scilicet ut solitum est. Credo: Per non etc. et ad hec omnes fugimus, amiaque illa deuenit ad pedes dei. Quod inquit contra nos iniuria: homo ille seruierat nobis per quatuordecim annis, et postea tribus annis tamen seruauit domino et abstulit a nobis, ideo iterum rediit ad hoc vasculum quod mihi traditum est ut vindicem me. Tamen patet quod multum confert contra demones orare symbolum. Nam et ecclesia statuit quidam mane in prima et sero in Completorio perorari. Rogemur ergo christum etc.

De eadem dominica Ser. iij. s. de fidei christiana ne obligatio ad vitam sanctam ac de regulis christianitatis.

Redidit homo

mo sermoni quem dixit ei Iesus Iohannes, iij. et in euange. hodierno Sic Aug. de fide ad Petrum dicit. Fides christiana est bonorum omnium fundamentum et humane salutis initium. Sine hac nemo potest perungere ad filiorum dei numerum, sine hac omnis labor hominis vacuus est. Hec ille. Preterea saluator non fuisse de tanquam fundamentum necessarium ad salutem voluit multum miraculose confirmare, vnde et regulum cuius filius confirmabat quem sanari a christo petebat voluit reprehendere de defectu fidei. Et mi

facile sanando filium eius confirmavit fide ac tota domo illius convertit ad credendum in christum. ut patet in euangelio Ex quo autem multi sunt christiani mali qui licet credant in christum fide: et credant sermonibus christi Jesu quos dixit in euangelio: tamen opere contra dicunt. Contra quos Jacobi. ij. Si fidem quis dicat se habere: opera autem non habeat: nunquid poterit fides salvare eum? Itē ibidem. Sicut corpus sine spiritu mortuum est: ita et fides sine operibus mortua est. Hec ibi. Unde et Apostolus Gal. v. Fides per charitatem operatur. Item ibidem. Qui christi sunt: carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Hanc auctoritatem quilibet potest ponere pro themate huius sermonis. Proinde de vita. scilicet christiana ad sanctitatem operum in fide obligante tria mysteria declarabimus in hoc sermone

Primum dicitur Mirabilis inductionis
Secundum dicitur Christiformis imitationis
Tertium dicitur Regularis observationis

S Circa primum de mirabili inductione videlicet ad fidem vitam sanctam christianam queritur: Quare voluit deus non nisi per miracula ad fidem christi homines inducere: et ad vitam christianam? Ratio questionis est. quia nulla alia lex confirmata esse legitur per talia miracula: nisi sola lex fidei christi. Et patet primo de Lege Naturali. que non est confirmata miraculis Secundo de Lege Moyse data in monte Sinai. Licet enim ibi deus aliqua miracula fecerit: quoniam angelus in persona dei locutus est. pura quia ignis ardens fuit et nubes et fulgura in sinu monte. Voxque terribilis tube. et hominibus Sed nullus legitur cecus aut claudus in populo tunc fore sanatus. et sic de aliis infirmitatibus. nec mortuus quis. scilicet suscitatus legitur. Et si postea fecerit deus miracula in lege mosaica: tamen in solo populo Judaico fecit. et pauciora multo quam in lege nova. In qua certe totum mundum deus miraculis adimplevit. in omnibus partibus. et usque modo per multos sanctos fuerunt innumerabilia miracula. que et quotidie experimur usque ad finem mundi. Tertio patet de Lege Nabumeti: que nullo miraculo est confirmata: sed consistit in virtute armorum. et sic durat. quia in ipsa lege Da-

bumeti mandatur quod sub pena captivitatis nullus dubitet de illa. Et propterea sacerdos Saraceno quando predicat: semper tenet ens sem euaginatam: ut nullus audeat contradicere illi legi Siquis enim auderet de illa dubitare: manifeste convinceret quod est falsa Mirum ergo videtur quod sola Lex Christiana miraculis est confirmata.

H Sed ad hec assignantur plures rationes. Et quidem

Prima ratio ex parte aliarum Legum
Secunda ex parte Articulorum fidei christianorum.

Tertia ex parte persecutionis tyrannorum
Prima ratio accipitur ex parte aliarum Legum. quia Omnis alia preter christi Leges: procedit per viam naturalis cognitionis: sed non erat: nec est necessarium a deo probari illas per miracula aliqua. Declaratur Primo de Lege Imperatorum Romanorum et Philosophorum qui erant sapientes mundi. Evidentesque via nature procedere a corporibus celestibus bonam hominum dispositionem secundum corpus et elementa inferiora: colebant corpora celestia tanquam deos. scilicet Solem. Lunam. et alias stellas. Et in hoc errore non debuerunt fieri miracula ne videretur a deo fore comprobatus. Item Secundo de Lege Moyse patet. quia Moses nihil supra naturam: incomprehensibilem legi rationi: precepit Judaeis in lege credere: sed sola ea que philosophi naturaliter probant et ratio dicitur. scilicet quod Unus est deus. et Precepta decalogi. que dicuntur ea que sunt Legis Nature. et similia. Propterea non fuit necessarium miraculis confirmare legem Moyse. Item Tertio de lege Nabumeti etiam patet: Quia multas habet falsitates et vitia laxat. habenas irrationabiliter. ideo non debuit miraculis a deo confirmari. eo quod Deus non potest esse testis falsitatis.

Secunda ratio accipitur ex parte Articulorum fidei. quia Fides christiana est summe ardua. et eius Articuli sunt de difficultissimis. utpote supra naturam. Non enim hec fides est humanitus adinventa: Sed a deo constituta. Unde a miraculis diuine virtutis incipit scilicet ab Incarnatione christi ex virgine. et in miraculis durat. scilicet in quotidiana consecratione eucharistie. et crebris

miraculis que sancti faciunt in vita et post mortem. et tandem ad miraculum assumat. scilicet ad futuram rectorem perpetue immortalitatis. et hec omnia non potuissent homines credere ex se cum sint supra rationem. Ideo christiana fides debuit miraculis per mundum confirmari: ut videntes signum fieri per apostolos et sanctos: inducerentur ad fidem et vitam christianam: et agnoscerent veritatem dei Tertio ratio ex parte persecutionis tyrannorum. quia in maximis persecutionibus per totum mundum extincta fuisset si miracula non fuissent facta. sed homines videntur miracula quoniam vultu martyrum occidebant: decem aut mille aut plures credebant. et sic creuit ecclesie fides in persecutionibus ut appareret manifeste quod hec fides est a deo que per carnem et sanguinem ac naturale appetitum induxit homines ad credendum et sancte viuendum Et his partibus que modo deus non facit tot miracula sicut prius. quia iam fides sufficienter est confirmata. Sed quod Iesu bone. deus magne tibi laus et gratitudo quod nos ad verissimam fidem et christianam vitam induxisti

Circa secundum de christi

conformitate et imitatione Notandum quod quilibet christianus fideliter tenet christum imitari in vite sanctitate quantum est possibile probat tripliciter.

Primo probat hoc ex ipsa christi nomine diffinitione. Queritur namque quid est christus? Ad quod respondetur secundum Joannem dimitacium lib. scale sue quod duo primo diffinitur sic. Christianus est imitator christi iesu secundum quod possibile est homini verbis operibus et intentione recte et sine querela credens in deum et sanctam trinitatem. Ecce patet Secundo probat hoc ex nomine derivatoe. quia christianus nomen a christo derivatur ut doceamur quod derivatum sequitur habet suum primitivum scilicet regulam grammatice. Proinde Augustinus de vita christiana dicit. Nemo sine causa quodcumque nomen sortitur. sicut enim ut se dicat necesse est quod calcamenta perficiat. ut vocet quis faber aut artifex artis peritia facit. Et subdit. hominibus ex multis agnoscamus nullum sine actu nomen sortiri. non enim quod tamen loquitur de arte sutoria sutor vocatur sed faciens actu arte illam. Christiani namque ergo nomen ille frustra sortitur qui christum minime imitatur. quod enim tibi perdestinatum quod non es. tu quod christianus diceris in quo nullus christi accipit. Hec Augustinus. Tertio probat hoc ex adoptioe. quia deus per christum adoptavit in fili-

um vel filium. et christus adoptavit in fratrem sororem. propterea Epistolam. v. Estote imitatores dei sicut filii charissimi. Ambrosius. Scitote fratres quoniam nomen cuiusque opera facit et filius dicitur. sed est bonus christianus dicitur filius dei. quia facit opera bona que sunt dei. sed malus dicitur filius diaboli. quia scribitur. Joan. ij. Qui facit peccatum ex diabolo est. Proinde etiam Bernardus. super Cantica. ser. xv. dicit sic. Christianus princeps nominis et hereditatis. christianus sum: christi frater sum. si sum quod dico: heres sum dei: coheres autem christi. Hec Bernardus. Quicquid tu christiane homo imitari stude christum dominum deum tuum ut sis per christum anus. contemne diaboli opera. id est peccata omnia. quia ut dicit Hieronymus in testamento. Frustra inquit christianum nomen habet qui operibus diaboli sequitur. Ut ergo talibus. Sed restat videndum in quibus christianus debeat et teneat christum iesum imitari. et de his partibus per regulas subsequentes

Circa tertium de regula

obsequatione Notandum quod regule christiane religionis que sunt plurimorum papue sunt duodecim ad quas christianus debet conari ut observet. Nam quilibet religiosus debet obsequare suam regulam. sic in proposito quilibet christianus regulam christianitatis que consistit in duodecim capitulis: que per capitulum ponemus iuxta litteras huius nominis Christianus ultima littera duplicata per numero implendo duo denario.

- Prima littera C signat regulam credulitatis.
- Secunda H. signat regulam humilitatis. scilicet spiritualis
- Tertia R. regulam rectitudinis
- Quarta F. regulam incontinentie.
- Quinta S. regulam sacralis susceptionis
- Sexta T. regulam tolerantie
- Septima I. regulam impendiositatis.
- Octava A. regulam amoris diuinalis.
- Nonna A. regulam nitiditatis
- Decima U. regulam votive fidelitatis
- Undecima S. regulam salubris studii

ostitatis
Duodecima S. regulam stabilitatis.
Prima inquam regula dicitur credulitatis: ut scilicet christianus fideliter credat et firmiter omnes et singulos articulos fidei sine omni errore vel heresi in unione sancte ecclesie catholice. Hec regula patet per Augustinum. extra de heretico. c. firmissime. Unde et christus Dominus. vlti.

dicit. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. Qui vero non crediderit condemnabitur. Secunda regula dicit humilitatis penitentialis. ut scilicet humiliter conteras et confiteatur. ac penitentiam agas de peccatis. Chrysostomus. Omnis christianus qui facit peccatum et non penitet falsus est christianus. Sic dicitur. xj. christus ait. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. tollite iugum. scilicet penitentiae. Tertia regula dicit rectitudinis. ut scilicet christianus sit rectus corde ore et opere. hoc est quod non intendat nec velit aut appetat corde nisi quod rectum et iustum est. nec loquatur ore nisi quod rectum et iustum est. nec operetur nisi quod bonum et rectum est. ut patet per Augustinum de vita christiana dicens. Qui fraudulentus est et mendax iurationi assuetus: maledictus de tractor etc. non est christianus verus. Quarta regula dicit incoinquinationis: ut scilicet christianus summo studio caueat inquiri peccato mortali. j. Joann. iij. Qui facit peccatum ex deo abolo est. Quinta dicit sacramentalis susceptionis. ut scilicet christianus sacra opportuno tempore suscipiat iuxta preceptum ecclesie non negligat nec contemnat: videlicet baptismum si non est baptizatus ille. Item penitentia: eucharistie communionem semel in anno. Item confirmationem etc. Nam christus dicit Mat. xvij. Qui ecclesiam non audierit sit tibi sicut eth. etc. Unus qui non confitentur vel non communicant in Pascha non sunt veri christiani. Sexta regula dicit tolerantionis. ut scilicet patienter toleret christianus aduersa et non remurmuret contra deum Unus Augustinus. Vera fidelium humilitas est in nullo superbire. in nullo remurmurare nec ingrati esse nec querulum. sed in omnibus dei iudiciis gratias agere deusque colaudare: cuius omnia opera aut iusta sunt aut benigna. Christiane aduerte hec Septima regula dicit impendiositatis. ut scilicet christianus impeditat primis opera misericordie et pietatis. quod ut dicitur glo. j. Timotheo. iij. Dis disciplina christiane in misericordia et pietate est. propterea Jaco. j. Religio (Lyra). scilicet christiana munda et unmaculata apud deum hec est. visitare pupillos et viduos. et sic de alijs. Octava dicit amoris diuinalis. ut scilicet christianus amet veraciter deum. quia dicit Augustinus. Eius dilectione est fides christiani. sine dilectione est fides diaboli. Nam et demones cre-

dunt et contemiscunt. Jaco. ij. Vere autem quis deum diligit si mandata eius obseruat. ut dicit dominus Joannis. xij. Non a regula dicit nitiditatis. hoc est lucide exemplaritatis in nitore vel decore morum: per edificationem etiam aliorum. Unde Chrysostomus dicit. Fructus hominis christiani est confessio fidei et sancta conuersatio illius. Unde christus dixit. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut vide opera vestra. et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Unde et legimus per exemplo quod beata virgo Maria in epistola ad beatum Ignacium scripta sic. Christianitatis votum firmiter tenet: et mores et vitam vero conformes. scilicet ut edifices etiam alios. Decima regula dicit votiuue fidelitatis. ut scilicet christianus votum promissum in baptismo fideliter impleat. Nam promissimus abrenunciare sathane et omnibus pompis eius: et omnibus opibus eius. de consue. di. iij. Prima. Undecima dicit salubris studiositatis. ut scilicet necessaria salutis addiscat. Aug. Nescio quomodo fratre audeat quis dicere se esse christianum qui dominica orationem et symbolum ac decalogum ignorat. sic et de professione et homini. Duodecima regula dicit stabilitatis. ut scilicet christianus usque in fine perseueret in predictis regulis obseruandis Nam dicitur christo Mat. xxij. Qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Ecce ergo homo proposita est tibi regula christianitatis in nomine tuo christiano. Quam anima christi sanguine redempta obserua predicta. Pro exemplo finali narrat Petrus Damiani. et scribit in speculo exemplorum. di. j. exemplo. cx. quod Rhome in monasterio condito a beato Grego. puer quidam a parentibus oblatum est. qui postea adolescens factus ad seculum rediit et uxorem accepit. Deinde iuuenis factus a deo languore mortale incurrit in extremis constitutus cepit vociferare dicens cum gemitu. Nonne videtis fratrem Andream apostolum sanctum Grego. acerrimis perberibus me flagellantes. Insuper post fletum et rugitum ad momentum descendens aiebat. Vobis do me verberauerunt quia de monasterio ad seculum redi. Et iterum di. Ecce iam perberant quod pauperibus mendicantibus non dedi sed eos irriti. Item fletus et stridores ac rugitus dans di. Verberor quia a vidua paupercula sex denarios mutuo accepi et reddere

nolui. et talia plura di. Et sciatis autem quod si mentior cras hora. vj. d. hoc seculo migraturus sum. et penitens tandem illa hora seipsum adueniente surgens d. lecto ad ecclesiam profugit. mirantibus cunctis ubi se prosternens dixit. Ecce scilicet verbis flagellatus ita de corpore egredior purificatus sicut de fonte baptismatis mundus exiui. et sic hora quam preceperat spiritum reddidit. Et in corpore eius miraculo plaga verberum videbatur. Quo miraculo docemur quod qui non tenent suam regulam professam et omnes christiani factam in baptismo professionem non tenentes flagellantur a deo in presenti sepe. et acerbius in futuro penis eternis. Qui autem obseruant saluantur purgati penitentia et aduersitatibus. Rogemus dominum Iesum. etc.

De eadem dominica Ser. III. s. de vite humane breuitate et prologatione termini eius.

Domine de

scende puerus qui moriatur filius meus. dicit ei Iesus. Quod fili tuus viuit. Jo. iij. et in euangelio hodie. Misericors deus solet hominibus sepe flagella infirmitatum vel tribulationum immittere ut ad salutem erudiat cor. ripiendos iducat ac emendet. Unus Chrysostomus. in quodam homelia dicit. Gaudet deus si emendatos viderit quos corrigat. letatur si iustos in melius mutatos prospexerit quos flagellat exoptat enim misereri peccatorum. Quae ei diligit deus ut filium castigat. Timeat ergo qui non flagellatur ne forte filius dei non fuerit. timeat quem deus corrigere non vult in hoc seculo. quia eum destitit perpetuo supplicio. Hec Chrysostomus. Et hoc exemplariter ostendit dominus in Regulo qui in christum imperfecte credebatur auditis miraculis eius. propterea promissus sit deus filium eius ad mortem infirmari ut cogere accederet ad christum et sanatio filij sui fieret occasio salutis regulo et toti familie eius ut patet in euangelio. Itaque etiam in euangelio hodie narratur quod dominus dicit filio reguli incipienti mori salutem et vitam longiore dedit dicens. Filius tuus viuit. De vite longitudine

et breuitate in hoc sermone agemus. pro quod si aliquid placuerit bene potest poni etiam per se de his predicantibus. per thomate illud Jaco. iij. Vita nostra vana vapor est ad modicum parens et deinceps exterminabitur. et per hoc sermone tria mysteria notemus.

- Primum dicit abbreviationis. Secundum dicit prologationis. Tertium dicit exemplificationis.

Circa primum dicit abbreviatio

tione vite humane in quodam modo est vana sicut quod vita hominis sit abbreviata ut legimus et videmus. Namque quod nunc ex mille hominibus vixit vixit centum annorum attingit etate. vel saltem octoginta. aut septuaginta annorum etate propletes paucissimi sunt etiam in tota vna ciuitate Jo. ps. dicit. Anni nostri sicut aranea meditantur dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis. Si autem in potentatibus octoginta anni amplius eorum labor et dolor. Et tamen legitur in scripturis quod antiqui patres multum vixerit. quod dicitur in Gen. quod Adas vixit annis dcccxxx. Seth. dcccxxij. Enos. dcccv. Cainan. dcccclxv. et per alios. Baruchusalem vixit. dcccclxx. Denique et post diluuium factis longis temporibus leguntur vixisse homines. Hoc enim in toto vixit. dccccl. annis Genesis. ix. Sem. dclij. Chare post Abraam. ccv. Abraam. clv. Isaac. clxxx. Jacob. clxvij. Hic ergo videtur quod nunc homines tam breuiter viuunt quod vix. lxxx. annis etatis attingunt. Sed ad hec respondetur per doctrinam theolo. precipue Lyra in postilla sup. Gen. v. Et Henrici de bassia sup. Gen. aliosque quod pluribus rationibus fiebat ut antiquus plus vixerent homines quam modo. Primo propter primorum parentum nobilem complexionem quod fuerunt miraculose a deo facti et per primum optime complexionati ac ad longiore vitam dispositi quam ut Chrysostomus ait. Ea quod deus facit per se immediate et miraculose semper meliora sunt illis que produunt per naturam. Nam dei perfecta sunt opera Deut. xxxij. ut prope artificis et operantis optimi. Unde quod bonitas illius primordialis complexionis magis derivata est ad propinquos quam ad remotos homines. Ideo illi proes patres longioris vite erant. sicut ignis plus calefacit propinquum

Quota per annos preteritorum fuerit. v. d. ad ecclesiam etc.

Domínica, xx. post Pēteco.

remotū. z vita arboris stabilior est ppe radicem q̄ in ramis. Scđo q̄z ppter vim nature fortiorē. nā in omnib; fortiores vires habuit natura antiquit̄. q̄ mō aut̄ si gnum. quia pducebat res q̄ntitate maior̄. Nam Sen. vj. Gigantes erant sup terram in diebus illis. z nūc vbi p mūdū inueniunt gigantes. Item Numeri. xij. palmitē cū vna sua portare in vecte duo viri ex filijs israel potuerūt. Q̄ si de botro sic fuit. cur nō simile putet̄ de alijs fructib; z fegetib;. Q̄ qz terrenascētia indies apparent de uicere. ideo ex eis breuiat̄ vita hominum. Tertio ppter nutritionē simpliciorem qz antiq̄ nutrebant̄ simplici cibo naturalī nec tam multa fercula artificialiter ingenio cōgnarioz speciebz p̄dita comedebant. sicut faciūt homines moderni ppter qd̄ appetitum effrenum puocant ad excessus z sic vires enervant. morbos multiplicant z vitā minuūt. qz scribit̄ Eccl. xxxvij. In multis escis nō deest infirmitas q̄ autez abstī. ē ad. v. zc. A Sed di. vii h p̄bas q̄ fercula speciebz p̄dita nō conferant ad vitam. plangandā cū spēs h̄mōi sūt vt plurimū p̄fortatiue z ad digestiōem dīponūt. sicut patet de zinzibere croco z cariofolio q̄ medicatiua sūt. Rūdet̄ q̄ q̄uis moderatē dīte speciebz cibum. valeat aliquando ad p̄fortationem nature digestiōnē z h̄mōi. Tamē inq̄ntum puocant appetitū ad excessum auidū nocent species ip̄e Nam Eccl. sup̄ dicit̄. Auiditas appropinquat ad cholera z p̄ns minuūt vitā. Qd̄ fm̄ Macrobiū p̄bas p̄ plura signa. Prīmū qz animalia bruta q̄ vtunt̄ simplici cibo p̄uenienti sūe nature z assueto. vt videmus saniora sūt Scđm signū qz homines in heremo viuentes ppter abstinentiam z simplex nutrimentū longius legim̄ vixisse. Nam Paul⁹ p̄mus heremitavixit cxi. annis. Sanct⁹ Antonius. xxvj. anno etatis heremū intrans vixit ibi. lxxxv. annis. Scđus Hieronymus vixit. xcviij. annis. z sic de alijs. Tertiu signū quia homines ante diluuiū quando nec carnes vnq̄ comedebant nec pisces sed z nec vinūz nec ceruisiam sed r̄mmodo aquam bibebant. z fructus edebāt plus vixerūt. vt su-

pra dictū ē. Quarto d̄nīqz ppter aerē puriorē non fuerunt protunc tamulte ciuitates z castella sed habitabant hoies in campis z montib; amēnis. z sic in aere puriori manebant q̄ modo in ciuitatib; quibus in plateis lutosi fetoz exhalat̄ quo inficiunt homines. z sic citius moriūt̄. Proinde Auicēna dicit q̄ homines habitantes in locis paludinalib; z in vallib; nō ita diu viuūt sicut qui habitant in locis montuosis eo q̄ aer illoz est malus ex cōtinua exhalatione vaporum de locis humectis. Item Aristotel. in p̄ble. dicit. q̄ odor bonus z aer purus multuz p̄ferunt vite hoim. Q̄ Quinto ppter castitatē obseruationem quia antiqui diutius castitatem seruauerūt. Nam Seth. cxxv. erat annoz quando genuit primogenitum scz Enoch. Et Enoch q̄ postea raptus est in paradysum erat. lx. annoz quando genuit primogenitū scz Bathusalem. Itē Aristot. etiā lib. politi. dicit q̄ antiquit̄ tricenarij viri z puelle. xxvij. anoz copulabant̄ p̄terea fortiores erant qui a talib; generabant. quia vt idem dicit lib. de animalib; Etas nondum matura in animalib; debile generat fetum. Et quia modernis temporibus ab adolescentia. xvj. annoz puella. Et. xv. annoz aut modico plus vir nubunt ideo debiles proles generant. Sed z videmus q̄ qui nubunt in etate p̄ueta: communiter fortiores generant proles z fecundiores sunt nisi p̄ actus luxurie fuerint enervati. Ideo Greg. in homel. dicit. Per luxurias natura corrumpit. senectus inducitur. vita minuitur zc. Exemplum fertur a sapientib; q̄ contugati raro satis vt debent debitum mutuo exoluē. plures fortiores generant q̄ illi qui instanter pro facietate libidīs cōmūcent. Sexto ppter Ade p̄fectam cognitionem quia conditus fuit in p̄fectione scientie. ideoqz cognouit p̄tutes fructuuz herbarum z lapidum p̄ciosozum z omnium rerum naturalium. z edocuit homines illius temporis de conseruanda sanitate z plangatione vite. Unde ab Adam edocta Eva fuit. z nunc mulieres herbas cognoscunt experimentis certis plus q̄ viri insistent. incant-

Bermo

LXV

ratōib; diaboli: imitādo Euam que cum diabolo loquebatur. Septimo ppter multiplicatōem hominū p̄ generatōez. Nā vt Aug. xv. de ciui. dei. c. viij. dicit. Non potuissent tot hoies ex vno adhuc viuentē per ordinata z honesta m̄rimonia multiplicari nisi illius vita fuisset diuturna. Tū magister historiarū sup. r. ca. Sen. narrat q̄ ex filijs Noe adhuc eo viuentē post diluuiū. vix infra annos. ccl. nati sunt viginti quatuor milia viroz. z centū exceptis milibus z puul. Q̄ q̄ charissimi ex q̄ audim⁹ q̄ potest loq̄. vixerūt discam⁹ i breuitate vite n̄e bñ viuere vt saluemur. P

Circa secundū de pro-
longatōe vite hois Querit̄ vtrū hō terminū sue vite possit trāsgredi. z sic vitā suāz plōgare. Nam q̄ sic videt̄ Esa. xxxvij. de Ezechia rege. Sed in contrariū est illud Job. xij. Breues dies hois sūt. nūerū mensū eius apud te est. cōstituit̄ terminos ei⁹ q̄ p̄teriri nō poterūt. Ad hec rūdet̄ h̄z doc. q̄ vite h̄iane termin⁹ pōt p̄siderari p̄cipue trib; modis.

Uno mō fm̄ diuinā dispositōem
Scđo fm̄ causaz scđaz cōpatōem.
Tertio fm̄ h̄ianam regulatiōem.
Uno mō fm̄ dei dispositōem. Et sic Grego. i moral. dicit tractās p̄dicta p̄ba Job sic. P̄fixi sūt secti dies singulis hoibus ab etna p̄scia dei. nec augeri possunt neqz minui nisi p̄sciant. vt aut optimis opibus longiores fiant: aut cū pessimis breuiiores Cū enī de⁹ noscat rex fines sic plōgat et abbreviat vitā put. viderit opportuni. id aliquos bonos z iustos etiā infantes z iuuenes sepe de⁹ citius tollit: ne si diuti⁹ vixerent damnarent. iuxta illud Sap. iij. Raptus est ne malicia mutaret sensum illius. Et q̄nqz aliq̄bz q̄ fm̄ causas naturales vel scđas deberēt mori vitam deus plōgat. vt patet de Ezechia rege qui ppter malam corporis dispositōem: z ppter demeritū culpe debebat mori. nec poterat euadere via nature. Propterea p̄pheta dixit ei. Morieris z nō viues. Et h̄ fm̄ Lyram verū fuit fm̄ causas scđas. z qz demeruerat mori: eo q̄ noluerat accipere uxorem qd̄ tenebat facere: vt linea dauid p̄ ipm̄ cō-

tinuaret vsqz ad christū nasciturū. tamen quia deus ordinauerat q̄ penitenti illi q̄n̄ decim annos adijceret: ideo sup̄vixit quib; decim annis quos de sue vite termino p̄fixo demeruerat adimī. Scđo mō cōsiderari potest terminus vite comparādo ad causas scđas: que sūt: influētia celestis: dispositio aeris. cōplexio corp̄is. regimē vite: z h̄mōi. z sic nulli dubiū q̄ vitā hois potest breuiari z plōgari vt experientia docet. qz ex influētia celī q̄nqz ē pestis in terra vna z moriunt homines. i alia terra est sana aura: z qui illuc triuul sup̄uiuunt. Itē hoies in insula Truualis: vt dicit Aristot. in Topicis diutissime viuūt Sed in partibus meridianis saraceni vix triginta annis viuūt. Deus enī dedit ordinē virtutis causis scđis vt effect⁹ suos agāt. Tertio quoqz cōsiderādo quoad humanā regulā vita hominis indubitanter plōgari potest. z abbreviari. quia regula generalis est. q̄ iuste p̄iuatur vita qui ingrat⁹ vite auctori abutit̄ vita sibi cōcessa. Q̄ Si ergo queratur. Quare aliqui citius moriuntur alijs: Respondet q̄ plurime sūt cause. Prima ne illi sup̄uiuendo deteriorarent z damnent: vt sup̄dictum est per Gregoriū. Secunda quia aliq̄ ex hoc digne puniuntur. puta patres qui nimis amant filios in illis sperantes: z anime salutē negligunt pro illis. vel filios malos moribus educant aut negligentes sūt. videlicet in custodiēdo illos. et sic etiā abortiuū patiunt̄ z filij moriuntur Tertia causa: quia boni per malos exerceantur. ideo quandoqz etiā vitā malis plōgatur. vt dicit August. super Ps. Quarta quia expectando ad penitentiā longi⁹ dei misericordia manifestatur. Quinta qz culpis exigentib; p̄seruari a morte si merentur. sicut patet de aliquib; qui accidentaliter moriuntur in aquis vl igne aut bello aut p̄cipitio: aut a latronibus z h̄mōi modi. eo q̄ negligenter se habuerunt. nec meruerūt a deo in periculis p̄seruari. Sexta: quia vitij grauib; citius mori demerentur. Psal. Subito defecerunt: perierunt ppter iniquitatem scz. Et iterū. Viri sanguinū. id ē peccatozū: si dimidiabūt dies suos. id est dimidiū vite debite non

habebunt: quia pro peccatis occidentur. Exemplū legitur q̄ in Italia quidam suspensus pro peccatis mox visus est sensisse vt narratur a fidedignis: etiam fratribus nostris qui viderunt. Et vox facta est dicens. Si iste bene vixisset debuisset vsq; ad talem canticū attingisse. Septima causa quia malo regimine vtunt: ideo citius moriuntur. vt pater de crapulosis: voluptuosos: passionisq; ire: inuidie: odij et huiusmodi seq̄ntibus: nimis laborantibus: vel etiā nimis dormientibus. et sic de alijs. Et daret h̄ p̄ Chryf. de pse. di. v. c. Nihil enī sic iocundū zc. Ergo hō agnosce ex his qz citi⁹ q̄ putas mori poteris. age ergo penitentiā. R

Circa tertium de exemplificatione

Nota q̄ in historia Barlaam quam compilauit Ioannes Damascenus inter cetera exempla ponitur quoddā exemplum de fatuitate hominū male viuētū taliter. Sagittarius quidā capiens auculam nomine philomenā: cū vellet eam occidere vox data ē philomenę ait. Quid tibi proderit o homo si me occideris. neq; enim ventrē tuū de me implere valebis. sed si me dimitteres tria tibi documēta darem. que si seruaueris magnā vtilitatē cōsequeris. Ille ad eius loquelam stupefactus p̄misit eas dimittere. Et illa. Primum documētū ait hoc est. Nunq̄ studeas apprehendere rem que apprehendi nō pot. Secundū est de re perditā que recuperari non potest nunq̄ doleas. Tertium est: hūm incredibile nunq̄ credas. Unde ille philomenam dimisit. illa volitās dixit ei. Ue tibi o homo q̄ magnū thesaurū hodie pdidisti. est enī in viscerib; meis margarita maior q̄ omni strutionis. Quod ille audiens valde est contristatus q̄ eam dimiserit. z eas iterū apprehēdere conabatur dicens. Veni in domū meā z omnē hūanitatē tibi exhibebo et honorificete dimittam. Cui philomena. Nunq; p̄ certo cognoui te fatuū esse: et ex his q̄ tibi dixi nullū p̄fectum habuisse: quia tu tētas me apprehēdere cum nequeas. z de me perditā irrecuperabiliter doles. z insup margaritam tā magnā esse credis in ventre meo

clī nec ego tota sim tante magnitudinis. Nunc est enī strutionis. Sic ergo stulti sūt illi qui. s. p̄mo volunt tenere vel habere longam vitā que in p̄senti non potest haberi. quia nec diez crastinam habet hō certam. Secundo stulti sunt qui i peccatis viuētes pdunt eternā beatitudinē que non potest recuperari post mortē. sed i p̄senti possent recipere per penitentiā. z tamē differunt in futuro penitere. Tertio stulti sunt qui in peccatis p̄seuerādo credūt saluari: quod est incredibile. Aliud exemplū ibidem subdit. q̄ tales assimilant homini q̄ a facie vnicornis crudelis cum velocitē fugeret in quōdā barathrū magnū cecidit. s. dum caderet arbutulā quandā apprehēdit. z in base quadam lubrica pedes fixit. Respiciens vidit duos mures: vnū albuū aliuū nigrū: radicē arbutule illius corrodes. in fundo vidit draconē terribilem ignem spirantē: ap̄to ore velle illuz deglutire. Elenans oculos vidit exiguū mellis de ramis illius arbutule stillare: cui se totū dedit oblit⁹ piculi. Sic in p̄posito vnicornis ē mors cupiens deuorare. barathrū mundus: in cuius p̄fundo draco est. i. diabolus ignem infernalē spirans. Arbutula est vita p̄sens cui innixi sumus. S; duo mures quotidie corrodūt. s. dies et nox. illa p̄ albu; hec per nigrū significata. Dulcedo ramusculi est fallax delectatio mundane vite qua homo seducit vt piculum mortis eterne obliuiscat. Ue z vt talibus percuntibus. Rogem⁹ q̄ dñm zc.

Dñica. xxi. post Pentecost. Sermo. I. iuxta euangeliū applicādo de infernal peae eternitate.

Ratus do-

minus tradidit eum tortoribus quoad vsq; redderet vniuersum debitum. Datt. xviii. z i euāgelio hodierno. Terribilem parabolā p̄posuit nobis ch̄st⁹ dominus in hoc euāgelio: z terribilem sententiā concludit contra peccatores: z contra illos q̄ p̄missis nō remittunt iniurias. q̄ s; nec deus remittit

ret talibus peccatis. s; irascit eos z tradet tortoribus. Hoc est s̄m Remigii. in p̄tez de monū q̄ habet in inferno torq̄re aias q̄ ad vsq; reddent vniuersum debitum z hoc vt idem Remigius dr̄ntelligi d; p̄ infū nito vt sit sensus sp̄ soluet z nunq; p̄soluet sed p̄petuo penā luet. De his q̄ videam⁹ textū euangeliū.

In illo tpe dixit Iesus discipulis suis pabolam hanc. Sicut est regnū celoz hōi regi qui voluit rationē ponere cum seruis suis. z cum cepisset rationē ponere oblat⁹ est ei vn⁹ q̄ debebat decem milia talēra. Cū autem nō haberet vnde redderet iussit eū domum eius venundari z vxorem eius z filios z omnia q̄ habebat z reddi. Procidens autē seruis ille rogabat eum dicens. Patientiam habe in me z omnia reddam tibi. Misertus autē dñs fuit illi⁹ dimisit eū z debitū dimisit ei. Egressus autē seru⁹ ille inuenit vnū de p̄seruis suis qui debebat ei centum denarios z tenens suffocabat eum dicens. Redde qd̄ debes. Et p̄cidēs p̄seruus eius rogabat eum di. Patientiam habe in me z omnia reddā tibi. Ille autē noluit sed abijt misit eū in carcerem donec redderet debitū. Videntes autē p̄serui ei⁹ que fiebant tristati sunt valde z venerūt z narrauerūt dño suo oia que facta fuerant. Tunc vocauit eū dñs suus z ait illi. Serue nequā omne debitū dimissi tibi quoniam rogasti me. nōne ergo oportuit z te misereri conserui tui sicut z ego tui misertus sum. z iratus dñs ei⁹ tradidit eū tortoribus quoad vsq; redderet vniuersum debitum. sic z pater me⁹ celestis faciet vobis si nō remiseritis vnusq; fratri suo d cordib; vestris. Hec Datt. xviii. Ita q; iuxta euāgelij h̄ notem⁹ tria mysteria p̄formone.

Primum de pabole mystico documēto. Scdm de rācore p̄rio remittēdo. Tertium de gehēne supplicio p̄petuo.

Circa p̄mū de pabole hui⁹ mysterio Notādū q̄ ch̄s dñs in h̄ euāgelij pabola edoc; p̄līma salubra mysteria q̄ breuif. tāgem⁹. S Primum q̄ deus est iudex iustissim⁹ quia de omnibus

cogitationib; z locutionib; atq; operib; s̄m suam iusticiam erigit strictam rationē in mortis hora. ideo euāgelij dicit. In illo tpe. s. anno. ij. p̄dicationis ch̄i circa septembrem dixit Iesus hanc pabolā. Sicut est regnū celoz hōi regi id ē deo hūanato s; ch̄o. qui voluit rationem ponere cum seruis. sicut solent reges. Unde scribit Eccles vltimo. Cuncta q̄ fiunt adducet dñs ad iudiciū p̄ omni errato siue bonū siue malū sit. Itaq; rex ē ch̄i serui eius omnes ch̄iani q̄ debent rōnem reddere. Scdm documētū est q̄ qlib; bet ch̄ianus de decē p̄ceptis implendis est deo obligatus. sicut ch̄s dñs Datt. ix. dixit. Si vis ad vitas ingredi serua mā data. Et hoc insinuat in euāgelio cum dicitur. Oblatus est vnus vic; qui debebat decem milia talēra. In quo significatur decalogi perfecta vt plena obligatio. quam qui non tenuit debet penitendo exoluere. Nam vt dicit Aug⁹. decem milia talēra decalogi significant p̄cepta. que milia dicuntur licet sint decem propter multitudinem offensionis s; contra illa p̄cepta. z talēra dicuntur p̄pter graue pondus peccati. Tertium est q̄ peccata mortalia sunt grauissima p̄e omnibus adeo vt nulla creatura possit satisfacere ex se s̄m iusticiam de vnico solo mortali. vt dr̄ Ansel. lib. Cur deus homo. qz est p̄tra deum infinite bonitatis. z qz infinitam hoc est p̄petuam penam meretur in inferno. Hoc significat cum dicit. Cum autē nō haberet vnde redderet quia p̄ter merita ch̄i nil inuenit in se vnde satisfaceret. Iussit ergo eū dominus venundari s; ad p̄petuā dānationem obligando. z vxorem id est carnes z filios id est opera z omnia q̄ habet. quia omnibus bonis spoliatur per peccatum z damnationem. Quartū documētū est q̄ deus est p̄tētib; misericordissimus. id ē q̄ p̄cidens seruus rogauit. z seq̄tur. Misertus dñs dimisit eū z debitum. i. p̄ctm dimisit ei⁹. Mira dei clemētia que penitentī remittit eterna tormenta. Vltimū est q̄ deus non remittit peccā hōib; p̄rio suo nō indulgentib; sed ira z odij retinētib;. vt p̄z in euāgelio.

Circa scdm q̄ de ira re/ mittēda ip̄i p̄rio q̄ri p̄t q̄re de⁹ b̄ndict⁹ n̄ vult misereri z p̄cā d̄mittere hoi q̄ nō in dulget suo fratri offendēti. Rō q̄onis est q̄ mirum est hoc q̄ de⁹ voluit cor ch̄zia/ ni lat⁹ esse q̄ celūz terrā. Et quō h̄ sit pos sibile aduerte q̄ celū sicq̄ez sup̄ oīa latissī/ mū tñ nō pōt recipere vel retinere nisi bonos z sc̄ros. Un̄ nō rapit̄ infideles. nec iudeos nec malos ch̄zianos. sed cor ch̄ziani debet recipere in dilectionē om̄s bonos z malos. amicos z inimicos. viuos z mortuos. de celo. de purgatorio z de inferno. sic sc̄z vt ch̄zian⁹ debeat diligere bonos ad p̄seue/ rādū. malos aut̄ ad p̄niam redeāt. z sic ad salutē oprādo grām z gl̄iam amicis z ini micis. Itē celestes ad laudandū deū de il loz b̄ritudine. de purgatorio orādo p̄ eo rū liberatione. s̄z de inferno nō q̄dē p̄ eis orādo q̄ h̄ esset d̄ deū. sed q̄dāmō cōpati endo imaginē dei in eis ad quā facti sunt. Itē nūm̄ est q̄ de⁹ hoiem seq̄tur in p̄cē do fm̄ mēsurā q̄ mensus fuerit. R̄ndetur ad bec q̄ b̄ndictus de⁹ nō vult talib⁹ p̄ce/ re. quia tales irāz teneñ. om̄i legi sunt iu/ ste damnabiles. Primo lege naturali. q̄ deus cū creass̄z s̄t̄ angelos multos s̄tr aues multas. z pisces z animalia. tñ om̄s homies voluit facere ex vnico. s̄. ex Adam. Eūa z deinde ex istis aliis. Un̄ Aug. xij de ciuitate dei dicit de⁹ fecit ex vno ho/ mie oēs hoīes. iō vt eo mō vehementius cōmendaret̄ societas vnitas z vinculū di/ lectionis Itē fm̄ legē nature horrendū ē hoi seip̄m occidere. q̄ dign⁹ est dānari irā renēs. q̄ sicut d̄. j. Jo. iij. Qui odit fratrē suū homicida est. s̄. sue anie. Et om̄is ho/ micida nō habet vitā eternā. Sc̄do le/ ge diuinali talis est dānabilis. q̄ tā in ve/ teri q̄ in nouo testamēto p̄cipit̄ sub pena dānatiōis diligere deū z p̄ximū. z q̄ odit p̄ximū odit a deo z sanctis angelis. Et h̄ insinuat̄ ch̄z̄s in p̄bōla euāgē. vbi d̄z q̄ cū seru⁹ iste incarcerasset p̄seruū nec remis sit ei centuz denarios q̄ q̄si nil sūt respectu decemmilii talentoz. i. peccatoz innume rabilii p̄tra deū cōmissoz. Hec videntes conserui. i. angeli accusauerūt eū in odii ta lis peccati. Deniq̄z d̄ns. s̄. de⁹ ipsum nō an

tea sed extunc nequā seruū nominauit z tortozib⁹ tradidit in signū detestationis peccati. Tertio lege p̄hicali. nā p̄hi an/ tiqui iram dixerunt esse b̄renē insanā Tū quia vitā abbreviat. p̄t̄erea aialia nimis iracunda sunt breuis vite fm̄ p̄hm̄ de aia lib⁹. pater de canib⁹. leonib⁹q̄z. Tū quia plures infirmitates inducit. tū q̄q̄z q̄z bre ui tpe p̄cipiti irā q̄s seruēs p̄dit se z oīa vt exp̄ientia docet de multis. Un̄ pro exem/ plo ponit̄ sc̄tus Vincent⁹ q̄ duo paupes obligati d̄no suo nō potentes exoluere in carcerem sūt positi. Tandē pius d̄ns illis compatiēñ. secrete fecit massas auri p̄anis inuolutas illis iactari. q̄rum massaz vna p̄iecta fregit aliquātula lesione caput vni us. q̄ irat⁹ volēs se vindicare ip̄am mass/ sam auri reprojecit p̄tra d̄m̄ iactantē Al teri aut̄ massa alia p̄iecta fregit brachiū z ille patienter sustinens cū die facta vidiss̄z esse auz. gratias egit deoz ex hoc soluēdo iste euasit carcerem. Ille autem alius per iram se perdidit q̄ suspensus est Quar to lege ciuili damnabilis est q̄ tenet irā. s̄. lege seruitutis. q̄ qui facit p̄ctm̄ seru⁹ est peccati Jo. viij. Et lege exhereditationis C. de fidei cōmissis. l. Ampli⁹. vbi dicit q̄ heres nō seruans testamentū defuncti est exhereditad⁹. xj. q. j. c. Siluester. S̄z ch̄i stus in morte legauit nobis testamentum pacis. ergo nō seruantes exhereditant. Ultimo lege canonicali quia concil ium dist. xc. ca. placuit. q̄ q̄ inimicicias de ponere noluerit p̄nciosa mente expellat d̄ ecclie cetū iustissima excommunicatiōe. Et itez de pe. z remissi. ca. oīs vtriusq̄z sexus. p̄cipit̄ saltem semel in anno p̄fiteri z cor/ pus ch̄i sumere. z eo ip̄o p̄cipit̄ iniurias remittere z iram ne indigne comunicetur Exemplū terribile refert q̄dam doctor in suo sermone q̄ sc̄z rhome sc̄tus Grego. rogatus a custode ecclie sancti Petri pro quodam defuncto qui vnum altare. s̄. i. il la ecclia dotauerat z perpetuam missam ordinauerat celebrari ibi. in crastino omni um sanctorū die que dicitur dies defūctoꝝ rum. Tunc cum missam ibi celebraret in/ t̄piendo Requiem eternaz do. zc. audiuit vocem de celo dicentē. Nō faciā. Sed cuz

nota in vato...

putasset hoc esse a diabolo. iterato reince pit Requiem eter. do. zc. tūc rursuz audiuit s̄kem vocē di. Nō faciā. Tandē p̄sequēñ. missaz in canōe vbi sit memoria defuncto rū petiuit deū vt de statu illi⁹ aie sibi reue laret Et de⁹ tūc sc̄to Grego. reuelauit q̄ ille defunct⁹ dānat⁹ foret. idcirco q̄ eucha ristia quā singulis annis d̄buit accipere p̄ p̄ter inimicicias q̄s deponere z remittere noluit omisit recipere s̄t̄ d̄ntaxat z de h̄ cō/ fessionē nō fecit. Et cū antea introit⁹ misse semel solū caneret statutū est d̄inceps bis cātari p̄ eo q̄ sc̄tus Gregori⁹ introitū Re quem eternā zc. iterauit. X

Circa tertium de eter/ nitate supplicij infernalis vt p̄receptum thema ostendit. Et ad id potest etiaz pro thmate poni illud Barth. xij. Ibi h̄i sc̄z mali in supplicijz eternum. iusti aut̄ in vitam eternam. Qm̄ aut̄ sacra scriptura fe re p̄ oēs passus testat̄ eternitatē supplicio/ rū infernaliū. Idcirco de hui⁹ veritate n̄ li licet dubitare cum sit fidei articul⁹. S̄z pro elucidatione notemus de hoc tria my stera.

Primū de iustissima eq̄tate. Scdm̄ de durissima q̄uitate. Tertiu de clarissima exēplaritate.

Quo ad p̄mū querit̄ vnde possit ostendi clarius q̄ iusticie equitati cōperit vt deus p̄ssimus p̄ peccatis in om̄etaneis morta libus puniat eternis cruciatib⁹ Ad quod nota fm̄ doctozes theologos z canonistas rationes plures. Prima ratio accipit̄ ex anime voluntate. quia peccatoz homis volūtas mala in presenti: permanet in pec cando in tota vita sua quasi in eterno suo. quia si etiam in eternum viueret nollet pe nitere. Propterea Gregorius. iij. dialogo rum dicit. Ad magnam iusticiam iudican tis pertinet vt nunq̄z careant supplicio q̄ in hoc mūdo nunq̄z voluerit carere pecca/ to. ergo zc. Si tu dicas. tamen quidam s̄t qui propositum habent q̄ aliquando sal/ tem in senectute commutabunt vitā in melius. Quare ergo tales si interim mo/ riantur puniuntur perpetuo. Respondet̄ tur fm̄ Tho. in. iij. distin. xlvj. z docto. q̄

etiam tales iuste puniunt p̄petuo. quia vo luntarie ponunt se in tali statu sc̄z peccati mortalis. a quo non possunt erui nisi diui nitus adiuti. sicut qui p̄icit se in ignem vo luntarie vel in foueā p̄fundissimā dicitur velle ibi manere. iuste ergo ibi esse p̄mitti/ tur. Secunda ratio accipit̄ ex boni p̄er/ empti eternitate. Unde Aug. xij. de ciui. dei dicit. Factus est malo dignus eterno qui hoc in se peremit bonū quod esse poss et eternum. hoc est bonum gratie in p̄e/ senti. z glorie perpetue in futuro Tertia ratio ex culpe infinitate. Quia peccatum mortale est grauitatis infinite eo q̄ est of/ fensa contra deum infinite maiestatis. et infinitum bonum diuiniuz contemnit. Di cit autem philosophus. v. Ethicoz. q̄ pe na culpe taxatur fm̄ dignitates illius qui offenditur. Unde maiori pena punitur q̄ alapam dat in faciem regis q̄ qui eā dat in faciem persone inferioris. Et hoc patet etiam extra de sentēñ. excōicari. ca. Cū illo rum. s̄. Nos autem. ac instit. de murijs. s̄. Atrox. Ergo peccato mortali iuste de/ betur pena infinita non acerbitate sed p̄ petuitate Quarta ratio ex diuine p̄mis sionis fidelitate. quia de⁹ p̄ bonis operib⁹ quē in nobis deus opatur z modica sunt a parte nostra promittit z dat premium et̄ ternum. Ergo per contrarium mala pec/ catoz que remanebunt perpetuo in ho mine post mortē. quia non sunt deleta p̄ penitentiam in presenti: iustissima equita te debent puniri sine fine. Quinta ratio accipitur ex emptionis iusta lege. Nam bre ui emptione acquiritur ius possidendi p̄ petue. ff. de actionibus empti z venditi. l. prima. Sed quia peccator vendit seip̄m in seruū diabolo peccatozum ere. vt d̄i cit Ambrosius. xv. q. j. Non est. ergo iuste possidetur a diabolo in perpetuum.

Sexta ratio ex fori iudiciali equitate. quia videmus in iudicio iusticie legalis et foro q̄ pro furto vel latrocinio z huiusmo di malo breui tempore cōmisso damnat̄ quis perpetua pena. s̄. executione. v̄l ma/ niuum abscissione. aut decollatione z mor te. ita q̄ a priuatione nunq̄z sit regressus ad habitū. j. Peri her. Et carere tali mēo

Innot penit
in ferialis

bro est pena perpetua nisi de illis reddat in resurrectione generali ut credimus. quod iusticie diuine pro omnibus equissime magis competere prope tuo punitur peccatum quod peccator primissime penas eternas et age penam. y Quod ad secundum notandum est breuiter quod eternitas penarum agnoscat fore durissime grauitatis prope ripue ex sex considerationibus eius. Prima est desperatio quod scientes quod nunquam liberabuntur habebunt inconsolabilem desperationem. Sapientia. vij. usque ad summum desolabuntur et erunt gemitus. Exemplum de homine quod ex data sententia scit se perire vel occidendum. Secunda est anxia mortis desideratio. Nam Apocalypsis. ix. Desiderabunt mori et mors fugiet ab eis. Sed diceret. Vivere et esse mortalem est delectabile. ix. Ethicorum. ergo videtur quod hoc habebunt consolationem quod liberi sunt a morte que est omnibus terribilissima. Respondeo secundum Thome in. iij. di. xliij. quod vivere secundum se quidem est delectabile. sed vivere in peccatis continuo et maximis sicut est in inferno non est consolabile sed potius augmentum penarum. Ut enim patet. dicit. Dors depascet eos. quia continuo erunt in acerbissimo dolore mortis nec tamen mori poterunt. Quod libenter occiderent se si possent. Tertia est reditio. si enim quis in lecto etiam am molli sic poneret ligatus ut ibidem in uertibiliter iacere haberet decem annis magna pena sibi esset ex redio. quanto magis in ferialibus penis ligari immobiliter in perpetuum. Quarta est immitigatio. quod nec ad totum oculi unquam pena ibi mitigatur nec intermittitur ut dicit Richar. Quinta est priuatio ab omni bono. Nam diues epulo nec guttas aque habere potuit. Lu. xvi. Sexta infinita afflictio in omni malo scilicet quo ad durationem. quod nullum malum pene finem habebit. Unde dato quod singulis diebus tantummodo unam guttam lachryme funderet ibi quis tantum successiue exeresceret quod multiplicaret super multitudinem guttarum torrens maris et omnium fluminum in infinitum. Et ergo peccator. Et Quod ad tertium ergo exemplum accipe quod scribitur in horologio sapientie. li. j. c. j. quod si esset alius mons lapideus maximus usque ad circumferentiam celi. et quodam aucula mille annis semel ueniens rostro auelleret ex eo

tantum quantum est granum papaueris. et iterum post alios mille annos similiter faceret. et sic deinceps. Si potes cogita quoniam mons ille totaliter consumeret. adhuc profecto damnationem habere si post assumptionem totius illius montis liberarentur a penis. Sed nec tam longe se liberari sperant. Quod amarissime sicut ve et ve clamantes in perpetuum. et maledicentes diei natiuitatis et sibi ipsis et omnibus creaturis. Rogemus ergo dominum Iesum ut det nobis gratiam penitentiae et eruat nos.

De eadem dominica Ser. II. s. de dei misericordia magna sit et iusticia.

Desertus domini

Desertus domini dicitur in euangelio hodierno. Dominus Iesus in parabola huius euangelii duo precipua de deo docuit. Primum quod deus sit summe misericors propter peccatores penitentibus. Secundo quod sit districtissime iustus puniendo peccatores non facit penitentes si cuncti et de his patet olim predixerat. ps. lxx. Duo hec audiui. quod patris dei est et tibi domine misericordia. quia tu reddes unicuique iuxta opera sua. Et hoc potest esse aliud thema. Lyra. Potestas inquit dei est ad puniendum secundum rigorem iusticie. et tibi domine misericordia ad precendum scilicet et premiandum penitentes. Ideoque christus dominus de dei misericordia in hoc euangelio dicit uerba premissa thematis Desertus domini dimisit eum. Et postea districta iusticia dei ostendit dicens. quod hunc tradidit tortoribus donec redderet omnem debitum. eo quod iste peccauit contra primum. Mira certe iusticie dei districtio. quia cui remisit penitenti omnia peccata tandem peccanti dimissa exegit. ut patet in euangelio. Itaque de misericordia et iusticie dei magnitudine in hoc sermone tria mysteria declarabimus

Primum de misericordie preminetia. Secundum de iusticie stricte preuenetia. Tertium de misericordie diuine abundantia. Circa primum de preminetia Queritur utrum misericordia dei erga homines superet

neat et maior sit quam iusticia. an econuerso iusticia sit maior quam misericordia. Ratio questionis huius est. quia sunt quedam scripturae que preferunt misericordiam. Nam ps. dicit. Suavis dominus uniuersis et misericordes eius super omnia opera eius. Item Epistolam. iij. dicit. Deus est in misericordia: quod non dicit de iusticia. Et Iacobus. iij. Superaltat misericordia iudicium. Ubi glo. dicit. Misericordia supponitur in iudicio. Et quibus partem positum Sed in contrarium est: quod scribit Ecclesiasticus. v. De peccatorum peccatorum noli esse sine metu: neque adicias peccatum super peccatum. Ne dicas misericordie dei magna est. misericordia enim et ira ab illo cito primatur: et i peccatores respiciat ira eius. Item Chrysostomus dicit. Tu dicis quia misericordia dei magna est: imo maior est quam putas: sed non minor est eius iusticia. hec ille. Ergo equaliter sunt. Ad questionem ergo et ad predicta obiecta respondet secundum doctores theologos precipue Raynerium in summa sua. tit. de misericordia dei. quod quibus deus. benedictus sit in se equaliter misericors sicut et iustus: eo quod omnia deo attributa sunt equalia et eque infinita. ut dicit Augustinus li. de trinitate. v. c. putant in deo. nihil minus quo ad effectum misericordia dei est maior quam iusticia. quia deus ex sua bonitate magis uult secundum misericordiam agere cum hominibus quam secundum suam iusticiam. tamen quantum licet salua iusticia. Et hoc ostendemus pluribus rationibus.

Prima ratio euidetie manifestioris. nam uidemus quod iusticia aliquando est occulta: et sola misericordia est manifesta: ut in iustificatione impij. Aliquando autem apparet econuerso: scilicet iusticia manifesta et misericordia occulta: ut in punitione paruulorum sine baptismo decedentium. Aliquando autem utraq. scilicet misericordia et iusticia sunt occulta: ut in tribulatione iustorum. sicut fuit Job Hieremias etc. Et in infirmitatibus vel morte paruulorum baptizatorum. Aliquando uero utraq. sunt manifesta: ut in damnatione malorum: ubi iusticia est manifesta in punitione eterna peccatorum. Est etiam misericordia manifesta in eo quod punit deus illos contra condignum. ut dicit Augustinus. Itaque quibus nobis non semper appareat: tamen nulla creatura est in toto orbe que misericordiam

dei et beneficia non sentiat. Item ps. Misericordia domini plena est terra. Et idem. Misericordia domini ab eterno usque in eternum. Sed quandoque abundantior inuenitur misericordia. ita ut multo minor uideatur iusticia. uicque quando peccatori magno dei inimico infunditur prima gratia ut conuertatur. et tandem quando in celo promeretur cum beatis supra omne meritum ut dicit Augustinus. Exemplum habemus in latrone sero penitente. cui dominus dixit. Hodie mecum eris in paradiso. Unde de quibus aliquando iusticia ardetur: ut patet in predictis istis. de misericordia Chrysostomus in tractatu de passione dicit sic. Non ardetur numero: non clauditur fine: nullas omnino habet metas diuina clementia. sit qui inuocet: erit qui exaudiet: sit qui peniteat: erit qui indulgeat. Nam latro penitens hora ultima iustificatur. Hec ille. B Secunda ratio continentie facilius. an continere iram. an continere misericordiam suam. Ad hoc Cassiodorus super psal. lxxvi. ubi dicit. Nunquid obliuiscet misereri deus: aut continebit in ira sua misericordiam suam: dicit sic. Facilius est deo continere iram suam que ab eius tranquillitate cognoscitur aliena: quam misericordiam que eius maiestati est propria et inuisa. Quapropter non ira continebit misericordiam: sed misericordia continebit iram. si tamen in hoc seculo conuersio deuota preueniat. Hec ille. Tertia ratio indulgentie promptioris. Quia Hieronymus dicit de pe. di. j. ca. Quia diuinitatis inquit natura clemens est et pia magis que ad indulgentiam prona quam ad uindictam. In huius signum misericordiam deus nulli negat penitenti ut debet. Unde psal. lxxxiij. Tu autem domine suauis et mitis et multe misericordie omnibus inuocantibus te. Sed uindicta differt usque ad mortem: etiam cum peccator demereret. Quarta ratio licentie largioris. quod deus largior licentiam dedit misericordie ex sua clementia quam punitio ex iusticia. et hoc declaratur sic. Primum quod sicut Hieronymus super Ionam etc. Deus misericors patuit esse saluare clementiam quos non potest saluare iusticia. hec ille. In huius signum ut possimus euadere licentiam

Domínica XXI. post Pentecostea.

eterna penam et sequi misericordiam deo dedit nobis angelorum ministeria et precationes et sanctorum intercessionem: et precipue misericordiam misericordie Mariam. Sic enim plerumque euadunt ex iusticie manu, patrum de Traiano et aliorum per sanctos liberati. Secundo quia deus pro misericordia non potest nisi illi qui demeruit per peccatum puniri dānare, nec potest pro peccato puniri nisi qui demeruit ille. Sed pro misericordia licentia et libere potest omnem hominem peccatorem qui nihil meruit peruenire et sic saluare, et etiam iustum pro peccato meruerit puniri. Sed licet pro misericordia omnia facere quod deus vult, etiam si talia non liceret pro iusticia stricta. Proinde dicit Richar. sup. Apocal. li. j. Quod mira circa nos diuine pietatis dignatio: quod etiam in sanctis suis maximis si districte vellet eos agere inueniret unde eos iuste dānaret, et tamen et peccata reuocat: peccantes liberat. Hec ille. Ultima ratio efficacie mirabilioris amoris, quod deus amorosus plura mirabilia fecit, maioribusque amoris signa exhibuit: et misericordiam quam pro iusticia fecerit vel vix facturus est. Primum mirum maximum quod deus ex misericordia voluit incarnari. Unum Beati. Iusticia allegabat deum, si genus humanum non permitteret in damnatione sui peccati ego perire habebam. Misericordia allegauit quod deberet genus humanum saluari, et ipsa obtinuit quod deus sententiam dedit ut ex misericordia liberaretur homo talis iusticia medietate ut dei filius fieret homo et satisficeret. Secundum mirum quod vnicuique gutta sanguinis christi suffecit: per redemptionem totius mundi: ut dicit Berni. tamen ex misericordia christi totum sanguinem fudit. Ideo Psal. Apud deum misericordia et copiosa apud eum redemptio. Tertium mirum est quod quantumcumque sunt peccata hominis maxima et multa: et quantumcumque iterata ac frequentius diuturna etiam a principio mundi usque ad finem deus omnia ex misericordia remittit vere penitenti: etiam si tantummodo in extremis vere peniteat. Unde Ezech. xvij. Quacumque hora peccator ingemuerit non reuertetur. Item Hiero. ad Paulam. Nunc est sera conuersio dum modo sit vera. Ergo homo festina ad dei misericordiam.

Circa secundum de iusticia
districte conuenientia: ex qua in hoc euangelio homo

dierno christus deus dixit: quod misertus deus dimisit seruum omne debitum. i. omne peccatum. Sed iste seruus cum noluisse dimittere proximo veniam petenti: exegit deus super eum omne debitum. Quo docemur in mysterio quod homo manens in vno peccato de quo non penitet: nec vult illud relinquere: et tamen penitentiam agit de alijs peccatis: nullum peccatum sibi dimittit nec misericordiam consequitur: etiam de illis alijs de quibus penitet. Querit ergo quomodo magne misericordie dei conueniat iusticia tam stricta, ut propter solum vnicuique peccatum mortale non faciat misericordiam etiam de alijs de quibus quis penitentiam agit: sed damnet in perpetuum: et puniat tam illud peccatum reseruatim quam omnia alia peccata in tali homine. Ad quod respondet Berni theologos et canonistas: precipue Rich. et bonaventuram in. iij. dist. xv. quod optime sic conuenit diuine misericordie simul et iusticie, et omnino sic deus iudicat hominem, ita quod si vnus mille peccata mortalia fecisset: et de illis penitentiam ageret singulis annis confitendo et lugendo: et tamen in vno peccato interim permaneret: puta quod non restituit cum posset aliena, vel quia iram tenet decem aut pluribus annis, vel meretricie tenet: et sic de alijs, et cum tali vno peccato moreretur, nec habet vnus nec alia mille peccata sibi remittentur: sed punietur in inferno pro omnibus et singulis. Et hoc ostenditur

- Primo ratione sumpta ex scripturis.
- Secundo ratione contrariationis.
- Tertio ratione falsificationis.
- Quarto ratione perfectionis.
- Ultimo ratione exemplificationis.

Prima ratio est ex scripturis, quia Iacob. bi. ij. habetur, et ponitur extra de regulis iuris, c. debeat, sic. Qui totam legem seruauerit: offendat autem in vno factus est omnium reus. Sed quare hoc: nisi quia ut eiusdem ca. j. scribitur, quodlibet peccatum cum consummatum fuerit generat mortem. Rhoma. vj. Stipendia peccati mors. Sed manente homine in morte non potest simul eadem vita inesse: cum vita et mors sint contraria, ergo in tali non potest misericordia dei effectum vite facere remittendo peccata, sicut mortuo corde nullum membrum potest vitam habere sed quodlibet mortuus

Sermo

LXVII

Secunda ratio dicitur contrariationis, quod de peccato mortale contrariatur gratie dei sine qua peccatum remitti non potest: et facit deo inimicum, ergo manente vno peccato gratia et misericordia remissionis non potest haberi. Tertia ratio falsificationis quia deus peccata non dimittit sine penitentia vera. Sed ut de pe. di. v. ca. Falsas. Greg. dicit Falsa penitentia agit cum speret pluribus de vno solo quis non penitet, ergo etc. Quarta ratio perfectionis, quia deus perfectissimus nihil facit imperfecte. Cum ergo iustificatio impii sit opus dei debet esse opus perfectum. Ideo Aug. de penit. di. iij. c. Sunt plures dicit, quod deus nunquam veniam dimittit dat sed aut totum dimittit per misericordiam aut nihil dimittit nisi ordinata iusticia. Exempli gratia. Rex non vult in domo sua seruum tenere qui partim sibi seruiat et partim regem ipsum occidere querat sed vult quod sit vno fidelis. Ultima ratio dicitur exemplificationis, quia ut Aug. dicto ca. sunt plures, dicit. Sunt plures quos penitet peccasse sed non omnino, reseruant enim sibi quodam in quibus delectentur, non aduertentes dominum scilicet Iesum mutum simul et surdum a demonio liberasse, per hoc docens nos nunquam nisi de omnibus simul posse sanari. Naz. et que habuit septem demonia, s. Magdalena ab eadem non sex sed omnes septem expulit. Et legionem ab alio eiciens neminem reliquit ex omnibus qui liberati possiderent oves quod etiam si peccata sint mille oportere de omnibus penitere, et nullum reseruare debere. Si dicas. Nunquid ergo melius mihi est ut de alijs nullam agam penitentiam quando scio vnus peccatum quod relinquere nolo in meipso nec de illo penitere volo: Respondeo quod propterea non est desperandum sed fac penitentiam de quibuscumque potes. Hoc enim valet nihilo minus ut facilius possis etiam de alijs multis penitere, vel saltem in hora mortis melius teipsum recognoscere et conuerti. Valent etiam ad alia temporalia multa ad que valent opera bona in peccato mortali facta. Ergo peccator excutete de puluere peccatorum quantumcumque potest. Exempli ad predicta legitur in. iij. libro dialogorum Gregorij, quod quidam monachus

in monasterio cum exteri viderent totus religiosus: ad extrema perductus. Fratres ad eum conuenientes perabat illo moriente aliquid magni boni ab illo audire. Ille autem remansit dixit. Quoniam me ieiunare vobiscum credebatis occulte ego comedebam, et ecceniam ad deuorandum draconem sum traditus, quod cauda sua colligauit genua mea. Caput vero intra os meum immittens spiritum meum ebibat et extrahit. His dictis statim defunctus est. Ad idem legitur in Speculo exemplorum di. v. exempli plo. cxxij. quod sanctissima mulier Maria de quibus multis lacrymis rogabat deum pro anima sue matris iam ante defuncte. Et die quadam in ecclesia vidit apertum se tenebrosus spiritum astare et interrogauit quid esset. Et spiritus. Ego inquit sum mater tua. Cui Maria. Quomodo tibi est. Tunc illa ait. Daule nec poterit me peccata tue iuuare quia perpetuo sum damnata, eo quod nutrita sum et scienter vixi ex his que per iniusta mercimonia et usuras adquisita erant, nec ablata volui restituere, nec penitentiam egi, et sic me et omnia bona que feci perdidit, et disparuit. Patet ergo etc.

Circa tertium de abundantia
misericordie dei Notandum quod quilibet homo christianus debet de dei misericordia maximas gratias agere, eo quod miro modo exhibet nobis per omnia eius abundantiam. Et hoc ostenditur precipue quinque modis dimensionis vel quantitatis. Primo enim misericordia dei erga nos est altissima, precellit enim etiam angelorum creationem et glorificationem. Unde Aug. sup. Joannes sic iustos angelos creasse et glorificasse quam impios iustificare. Tertio equaliter est deo vtrunque possibile hoc maioris est misericordie. Hec Augustinus Reuera o quoniam mirum hoc est: Et ratio secundum Richardum in. iij. dist. xv. quia impius dei inimicus magis est indignus compatue ad gratiam dei quam si sibi quam angeli iusti ad gratiam. Eum enim sint sine peccato et amici dei magis sunt gloria digni. Secundo debemus magnas gratias agere deo de abundantia misericordie eius, quod est latissima plus quam ter-

ra z totum celum. Ideo Aug. sup Joan nem. Datus est vnum iustificare impiuz qz creare celum z terras. Ratio quia in creando celum z terram dixit deus et facta sunt omnia. sed in iustificando impiuz op/ tuit deum incarnari z pati zc. Tertio qa misericordia dei est super nos longissima quia ab hora conceptionis vsqz ad totuz tempus vite z a progenie in progenies a seculo in seculum. Ideo beata pgo dixit Luc. j. Et misericordia eius a pgenie in pgenies timentibz eum. Quarto quia est pfundissima. Psal. Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo z glifi ficabo nomen tuum in eternuz. quia mis/ cordia tua magna est super me. erulsi ani mam meam ex inferno inferiori. scz prefer uando ab eterna damnatioe. Ultimo quia est multum copiosissima. Un Berni sermone de misericordia dñi dicit. Septem in me video misericordias dñi. s. p quibz gra tias agere debeo. Prima est qz a peccatis multis me custoduit in que cecidisset nisi custodisset. Secunda quia conuersionez meam expectabat cum ego prológauit ini quitatem. Tertia quia contritionem con/ tulit. cu ego letabar vt male faceré. Quar ta quia me penitentem suscepit. Quinta qz virtutem psauerandi dedit. Sexta qz gratiam tribuit. Septima quia spem ob tinendi gloriam pstitit. Dñz tu peccator. Disce his modis de dei misericordia grati as agere vt tandem valeas cum christo re gnare Amen.

De eadem dnica Sermo. III. s. de recidiuationis ingratitude.

Docuit illu

dominus. ait illi. Serue ne qua omne debitū dimisi tibi quoniam rogasti me zc. Matth. xviij. z in euangelio hodierno. Misericors z miseri rator deus penitenti remittit peccata. Sz mira est homi ingratitude qz post pñiam itez recidiant in pctā. nā Chryf. in homi. dicit. Ingrat⁹ est q post veniā peccat. In

dign⁹ e vita q postq sanat⁹ est seipm vul nerat. s. mortali vulnere. Sic q seipm post gram sordidat. Exem chris Luc. xj. dicit. Funt nouissima hois illius peiora poribz bus. s. ex ingratitude recidiantis. Et h potest etiā poni p alio themate hui⁹ pmo nis. Proinde in pabola hodierni euange/ liz dñs Iesus docet q cum deus remissit/ set omnia peccata seruo. z postea ille pecc/ casset in seruum suū nō remittēdo illius offensam sed iram tenendo. Vocauit illū dñs. s. ad iudiciū z seruum nequā eum ap pellando increpauit. z omne debitū exigi iussit in penis ab eo. vt patz in euangelio. Itaqz de de recidiuatione tria mysteria no temus p sermone.

Primū dicit aggrauatiōis.

Secūm dicit pccatiōis.

Tertiū dicit remediatiōis.

B

Circa pñm d aggraua

tione. qliter scz p recidiuatione aggrauant pterita peccata a deo dimissa alique qstio nes occurrunt.

Prima de pteritoz pctoz reuocatioe.

Secunda de reatus ingratitude men suratione.

Tertia de penitētie iniuncte p recidiuz interruptione. z ei⁹ exolutioe residui post mortem

Prima questio est vtrū recidiuatio ag/ grauet pterita peccata per penitentiaz di/ missa reuocando in recidiuante illa omnia. Hec questio grauis oritur ex euāgelio qz dicit. q debita dimissa seruo scz neqz do/ minus post illius recidiuationem rece/ git. Super quo passu euangelico famosif simi doctores. scz Augustin⁹ Gregorius Beda q concordit dicunt q peccata di/ missa redeant in recidiuante. Deniqz ibi/ dē raban⁹ dicit q non soluz pctā que ho/ mo post baptismuz egit reputabuntur re cidiant ad penam. sed etiam originale peccatum in baptismo dimissum. Hec il le. Quid ergo tenendū sit. Sed ad hāc q/ stionem respondet fm Scotū sup. iij. di. xxij. q. vnica. Item Richar. eadem disti. z Tho. alioz qz peccatum remissuz siue originale siue actuale mortale. vel venia/

idem in numero in se redire non potest. ne qz quo ad culpam vel maculā: neqz quo ad reatum vel penam. quia vt dicit. ij. de generatōe. Nulla res eadem in numero po test redire nisi p diuinā potētā. sed do au/ ctore nullus peccat: vt patet p August. li. lxxij. questionū. ideo peccatū preterituz non redit idem in numero quo ad culpaz Item nec quo ad reatū redit. quia hoc est set inconueniēs dementie dei immense vt pro eodē peccato iam p penentiā pñit/ to z deleto iterato puniret: cum scriptū sit Naum. j. Dñ⁹ nō iudicabit bis in idipm. Ideo Belasius papa de pe. di. iij. c. Di/ uina inquit dementia dimissa peccata i vl tionē vltorius redire nō patit. H Sz quō ergo intelligendū est hoc qz p dicit do ctores famosi ex hoc euangelio dixerit redi/ dire. Ad hoc aliqui vt Prepositimus di/ xerunt q non per quodlibet peccatū rede/ unt dimissa sed tñmō per qtuoz. Primū est odium fraternum vel ira. Secundum est apostasia a fide. Tertium est cōtemp/ confessionis cū quis dolz de peccatis sz cō remittē cōfiteri. Quartū est dolere de hoc qz penitentiaz egit z peccatū reliquit. Un versus. Fratres odit: apostata fit: spernit qz fateri. Penituisse piget pristia culpa redit. Et de his peccatis Thomas dicit. q nec per ista quattuoz redeunt peccata di/ missa quo ad maculā vel etiam penā plus qz per alia peccata: sed in istis est aliquid speciale pze alijs peccatis. quia hec quat/ tuoz contrariant non solum remittēti do sic omnia alia peccata sic contrariant: sz in super contrariatur etiam remedio quo re mitti habet peccatum. scz primum charit/ rati. secundum fidei. tertium z quartū pe/ nitentie. Propterea o tu homo christiane caue summo conatu ab istis. Veruntamē melius ad questionē respōdet fm moder nos doctores sequētes Scotū: z alios cō muniter concordān. qz scz dimissa peccata in recidiuante dicuntur redire dupliciter. Uno modo: quia recidiuanti debetur ea dem pena ppetue damnationis in genere que antes pro peccatis debebat: licz non eadem in specie vel numero: tamen eadem in genere. quia sicut ante penentiā fuisset

perpetuo puniendus. sic z post recidiua/ tionem: quis nō equali intensione pena/ rum. Alio modo quia recidiuatio. tāqz cir cūstantia aggrauat peccatū recidiui o b in gratitudinem de beneficio remissionis ac cepto. nam ex recidiuo grauis iudicatur Sicut si latro vel fur semel captus et di/ gnus suspensio ex misericordia dimittat/ z postea iterū furatur: de hoc grau⁹ iudi catur. Item quia homo in penitentiā spo pondit se nolle peccare in posteruz: ideo qz plus obligatur z consequenter grau⁹ pec cat. Sicut qz vouit castitatem grau⁹ pec cat luxuriando contra duas obligationes scz pcepti dei dicentis. Nō mechaberis. et insup voti pmissi. Sic ergo in recidiuante grauat peccatū seqns. z sic pterita rede/ unt in genere quodammodo vt patuit. Dñ homo desine peccare Sed questio secunda est. vtrum in recidiuante exurgat mensura tanti reatus ex ingratitude qn/ ta fuit ex pcedentiū pctoz grauitate: Ad hoc respondet fm Scotū vbi supra. qz nō semp equalis pene reatus exurgit i pene i tensione vel acerbitate ex tali recidiuatio nis ingratitude. qz qnqz qntitas peccati in quod quis recidiuat est mltō minor. ex genere suo qz peccata illa que pus erant dimissa. sed p mensura pcti est plagariuz reatus vel modus. Deutero. xxv. Nec hu iusmodi ingratitude circūstantia dat sibi tantā quantitātē. qz ista ingratitude reat/ tum pene incurrit fm mensurā qna fit in/ debite contra dei pcepta. que frequenter minor est qz fuerat quātitas peccatoz pte ritoz. Exempli gratia. Sids pus peccat/ uerat in homicidio: blasphemia: adultio z supbia. z pacta pnia recidiuat i vni tñ/ mō istoz. reat⁹ hui⁹ recidiui minor est o/ bus pteritis pctis. z sic nō debet ei tanta pena i intensioe acerbitate qz ta debebat p/ teritis pctis. verūtñ qz ad duratōez eqlis pena reat⁹ exurgit. qz ppetuā penā hz p re cidiuo sic p ill. Hec ex Scoto. Exēplū ad id narrat in Amulo pte. ij. ca. xxij. z in ser/ monibz Hefret. qz erant Parisi⁹ duo so cū turpiter viuentes. Accidit q vnus eo rum mortuus est. Post cuius mortē qdā die alius socius eius ibat quodā campo

z audiuit clamorē miserabile: accessit pp̄
 z vidit caminū ignis z duos nigerrimos
 ethiopes malleis quendam p̄cipientes.
 Et ille clamabat. *Ue mihi. ue mihi* Et q̄
 folles calcabat sic p̄sonabat. *Semp z se*
per ve z vndiq; ve. Cum autem quereret
 quis ibi cruciaretur Respondit vn̄ mal/
 leator. *Anima socij tui.* Perterritus questi
 uit ille. *Quanto tempore pena ista dura/
 ret.* *Dalleator ait.* *Semper z semp.* At
 ille. *Quare?* Respondit iste. *Quia semper*
peccare elegit. z sic a reciduo nō cauit. tūc
visio disparuit. **R.** Tertia questio est
*Quid de illis qui penitent de suis pecca/
 tis z penitentiā inuincit ante q̄ totam*
explerēt reciduant in mortale: in quo de
cedunt. vtrum pro residuo penitentie inex
plete perpetue puniantur in inferno: Ad
hoc Richardus z Thomas in. iij. distic.
xxj. dicunt. q̄ si homo ante reciduationez
explest totam penitentiam de illis pec
catis de quibus penituit: nullam penam
haberet in inferno. sed tantūmodo puni
ret de peccato reciduationis z pro ingrati
tudine. Sed si non totā penitentiā exple
uit remanet obligatus ad solutōnem resi
dui. pene etiam post mortez. Unde si post
reciduiuz in peccato mortatur: damnatur
Et quia in peccato mortali decessit: ideo
pro peccatis prioribus dimissis quo ad
culpam: non tamen quo ad penam totam
eo q̄ nondum satisfecit implendo peniten
tiam punietur in inferno pena eterna per
accidens. quia in peccato mortali nulla pe
na est satisfactoria in cōspectu dei. Sicut
z veniale peccatū coniunctū mortali eter
naliter punitur in inferno: non per se vlti
ra tione sui sed per accidens. scilicet propter
peccatum mortale quod permanet z i eo
non potest fieri satisfactio de veniali etiam
Unde pro residuo penitentie inexteple de
bet puniri talis in inferno perpetue per ac
cidens ratione mortalis reciduiuz i quo de
cessit. Ista tamen pena erit minus intensa
q̄ si illa peccata non fuissent dimissa. S̄
Scotus super quarto. distinc. xxj. dicit cō
trarium. scilicet q̄ pro peccato veniali etiā
adiuncto mortali siue in presenti siue in in
ferno siue alibi non debetur pena nisi tem

poralis: qua soluta erit homo liber ab illa
 siue per se siue per accidens. Ratio: qz
 veniale peccatum est talis offensa que suffi
 cienter punitur per temporalem penam.
 Et quia deus punit citra condignum: vt
 dicit sanctus Augustinus: et esto q̄ puni
 ret fm̄ rigorem iusticie vsq; ad condignū:
 adhuc esset omnino iniustum infligere pe
 nam eternam pro illo cui fm̄ se debet pe
 na temporalis. Unde quantūcumq; con
 iungatur veniale peccatum mortali: hoc
 non facit ipsum exire in infinitum genus
 culpe: ergo nec pene. Sic ergo idē Sco
 tus dicit q̄ talis decedens incompleta pe
 nitentia pro residuo soluet penam in infer
 no sed non nisi tēporalē: quia ex quo in di
 missione peccatorum cōmutabitur debi
 tum pene eterne in debitum pene tempo
 ralis: ideo iste nō est debitor nisi penitē
 poralis. qua totali soluta erit liber ab illis
 Si dicas. in inferno nulla est redēptio.
 Verum est illius peccati pro quo iste da
 mnatus est: cuius pena semper manet. hec
 Scotus. Idem dicit de eo qui contritus
 postea contemnit confiteri. talis p̄ contē
 ptu damnatur. Sed culpa dimissa per cō
 tritionem nō redit nec q̄tum ad maculaz:
 nec q̄tum ad reatum pene eterne. Et hoc
 patet per eundē Scotū distinc. xxij. quarti.
 in solutione tertij argumenti. Ergo mi
 ra dei iusticia. Et mira misericordia. O
 peccator festina celeriter ad penitentiā: q̄ti
 tiens peccas vt tibi minuas saltem penas
 perpetuas

Circa secundum de peri

culis reciduationis Notandū q̄ in pecca
 ta mortalia sepius reciduiare est multum
 periculosissimū: q̄nto magis de peccatis
 non exurgere crebrius sed in eis continue
 iacere. Propterea debet quilibet christia
 nus sollicitate cauere peccata z reciduiatio
 nem peccatorū vt emittet pericula que sunt
 septem. Primum periculū est: quia ad
 agendum penitentiā facit difficiliore. Quā
 to enim quis pluries peccat tanto profun
 datur in peccandi consuetudine que scilicet
 cet consuetudo est altera natura: vt dicit
 Phis de memoria z remiscētia. Et ideo

difficilius penitet. Breuo. Difficile surgit
 que moles male cōsuetudis p̄mit. et sic ad
 damnationē tendit. Scdm̄ est quia ad
 bñ opandū facit debilioze: sicut hō frequ/
 tius infirmat̄ tanto amplius quanto frequ/
 quēt̄ virib; reddif̄ exhaust̄. Tertium
 est quia ad casum pcti facit fragilioze. Vñ
 Breuo. Pctm̄ qd̄ p̄ p̄niam citius nō delet̄
 mox suo pondere ad aliud trahit. ergo zc.

Quartū piculū quia diaboli dñto facit
 obligatioze. Lu. xj. Cū immūdus spūs exi
 erit ab hoīe. s. penitente zc. di. Reuertar in
 domū meā zc. et inuenit eam scopis mun
 datā. s. in cōfessione z ornatā bonis opib;. **Tunc**
vadit z assumit septē spūs alios ne
q̄ozes se: et ingressi habitant ibi. et fuit no
uissima. s. opa peiora priorib;. sed q̄nto quis
crebrius ad p̄niam cōfugit. tāto diabolus mi
nis pōt in eo dñari. Vñ exemplū legit q̄
cū qdā sepius ad cōfessionē recurreret: vidit
semel diabolū multū cultū confixū: et vno
cultro p̄ alijs maxio in corde vlt̄ pectore isi
ro. interrogat̄ ab illo q̄s h̄ fecisset. Diabo
lus r̄ndit furbunde. Tu fecisti maledicte:
q̄tiēs ad cōfessionē fugisti: toties me cōfi
xisti. Et nūc qz iā firmiter p̄posuisti q̄ n̄ re
ciduabis: cordi meo maximū. cultū imer
xisti. Et sic disparuit. Qu. cū piculū est
qz ad eternā mortē facit p̄cliuozē: nā Phī
laret̄ de natura febriū dicit q̄ q̄ ab aliq̄ mor
bo cōualecat z demuo incidit itez in ipsum
morbuū: talis moriet̄. qz p̄cedeti morbo na
tura nimis debilitata: adueniēte itez mor
bo resistere nō poterit. Sic q̄ p̄ p̄niam re
ciduat frequē: signū h̄z mortis zc. Se
xtū est qz futurā penā facit sibi grauiorem
et tāto copiosiore. qz nullū pctm̄ p̄tr̄sit im
punitū: vt dicit Aug. Septimū est qdā ad
grām dei z gl̄iam celestē facit indignioze
Ideo ch̄s Joan. v. dixit palytico. Ecce sa
nus fact̄ es: iā ampli noli peccare ne dete
rius tibi cōtin. O pctoz p̄timefce h̄mōi p̄i
cula z desine peccare.

Circa tertium de reme

dijs z reciduiū Nota breuiter o ch̄iane re
 media p̄cipue obseruāda. Primum est la
 chrymosa ozo. Ideo dicim̄ in ozone dñi
 ca. Et ne nos inducas in tētationē: sed libe
 ra zc. Scdm̄ est occasioz deuicatio. s.

societatis male: oq; et h̄mōi. Tertium est
 nouissimoz cōsideratio. Eccl. vij. In oib;
 opib; tuis memorare nouissima. s. mortez:
 iudiciū: infernū. et nō peccabis. Quartū
 est sanguis ch̄i recordatio. et hoc valet vt
 Bern. dicit sūme q̄ oia tētamētā: cogitare
 scz caput ch̄i p̄ctū sp̄inis z inclinatu z su
 p̄bia. nuditatē z auariciā. oimodū dolorē
 z luxuriā. patientiā z irā. aceti z fellis sum
 ptionē z gulā. totū sanguis effusione z aci
 diā. et inimicoz oim salutē z inuidiā. et sic
 de alijs. Exēplū legit in Speculo exem.
 di. vij. exem. ix. q̄ sanct̄ Edmūdus p̄sue
 uerat q̄tidie passiōē ch̄i recogitare. et die
 qdam multis occupatis omisit z obdormi
 uit: apparuit ei diabolus horredus. Cūq;
 ille vellet leuare manū dextrā vt signū cru
 cis sup se faceret. diabolus eā apprehendit
 et tenuit. Ille sinistram leuare cepit: sed dia
 bolus etiā illaz retinuit. orauit sc̄tus in spū
 ch̄m z demō in terrā cecidit: que sanct̄ ar
 ripiēs dixit. *A diuro te p̄ sanguinē ch̄i dic*
mibi qd̄ sit qd̄ te summe a meis tentatiōib;
bus coerceat. Et r̄ndit q̄ sanguis ch̄i me
moria. et sic victus disparuit. Quintum
remediū est crebra cōfessio z cōtritio. qz to
tiens semp cōfert grā ad resistendū: vt pa
tuit. A Sed q̄stio occurrit vñ Utrū
hō reciduias teneat specialr̄ cōfiteri o pec
cat; p̄cedētib; tanq; de circūstantijs recidi
uādo aggrauātib; R̄ndet Sco. vbi s. in
ij. q̄ q̄uis sic licitū: tñ nō videt necessariū
qz inq̄tū aggrauant sufficienter p̄nt gene
raliter exp̄m in cōfessioe abiq; eoz. exp̄s
sione in speciali: puta dices. De magnis et
multis pctis alas penitui z credo q̄ deus
remisit illa. et ideo nunc reciduiādo fui ma
gis ingrat̄: sed z vñ e c. et vt Tho. addit:
oportet etiā ad aliq̄ specialia descendere fm̄
q̄ cōfiteri z cōfessoi videbit̄ oportuniū ad
sciendū qlis satisfactio eidē cōfiteri possit
cōgruere p̄ pcti cautōe. Sextū remediū
est affect̄ z cogitat̄ cita amputatio. Eccl
xvij. Ante languorē adhibe medicinam.
 Septimū est mortificatio. s. carnis z mē
 broum maceratio. Unde Ap̄ls. j. ad Co
 rinth. ix. dixit. *Castigo corpus meum z in*
seruitutem redigo: ne forte cum alijs predi
cauero ipse reprobus efficiar. Ergo cha
 rissimi recogitate christū passum et mortū

ficatē mēbra vestra. O chriane cogita quia breuis vita: breuis carnalis delectatio. sed eterna erit pena i futuro. Pnam g age ne pereas. Et pro hoc rogem? chm.

Pro eadē dñica smonē qrtū facere. omi si qz sepius occurrit in ea festū oim scōz. et tunc oportet sermonē fieri de festo. g zc.

Sequit dñica. xxij. p? Pētec. ser. j. iuxta euāg. d dignitate hois facti ad imaginē di

It illis iesus

Luius est imago hec z supscri/ ptio. Dat. xxij. et in hodierno euangelio. Scim? charissimi q sancta ec/ desia in pcedenti dñica egit de indulgētia fraternarū vt siqs n remitteret pno irā: chīs illū dānaret ppetuo. O Propēa Pe/ tro infrogati Utz peccati fratri dimittere dberet vlsq ad septies. Rndit chīs dñs q non septies sed septuagies septies. Hieron. hoc est. cccc. xc. viab. qz septies septuagiti/ ta faciūt qdringēta z nonagita. et nuer? de/ terminat? ponit fm glo. p indeterminato. hoc est toties qtiens peccauerit sp debem? remittere. Sed qm talis remissio debet fi/ eri amore chri: q ab Adā. lxxvij. generatōe venit in mundū. Nā scribit Lu. euāg. ca. iij generatōes a Joseph vsq in Adā. lxxv. et his addēdo vltimū. s. deum: et pmū. s. chri/ stum: erunt in toto. lxxvij. vt patet. Aume/ rus etiā multiplicat? fm p dicta. s. cccc. xc. ap propinqt qnto cētenario. Et chīs dñs qn/ q pcpituis vulnerib nos redemit: ideo cō/ uenit mysterio. Sed quia sic est q ois hō ē ad imaginē dei fact?: ppter ea debem? oēs pimos diligere: et oibus in chri amore. s. parcere qntum expedit. Idcirco de imagi/ ne dei agit euāg. mystice: qd cōsequēter ec/ desia applicauit p hac dñica: cui? Text? se

In illo tpe Abeuntes pharisei (quif. cōsiliū inierūt vt capent Iesum i sermōe. et mittūt ei discipulos suos cū herodianis di. Dgr: scim? qz verax es: et viā dei i pitate doces: et nō est tibi cura de aliq: nō em re/ spic? psonā hoim. Dic g nob: qd tibi vide tur: licet cēsum dare cesari: an nō? Cognita aut iesus neqtra eoz: ait. Quid me tentat?

hypocrite: ostēdite mihi numisma census. At illi obtulerūt ei denariū. et ait illis iesus. Cui? est imago hec z supscri/ ptio: Dicūt ei: Cesars. Tūc ait ill: Reddite g q sūt cesaris cesari: et q sūt di deo. Dat. xxij. Itaqz iuxta euāg. tria mysteria p sermone notem?

Primū de spūali nostra instructione. Scdm de denarij mystica signatione. Tertium de hūanali pcella dignificatione.

¶ Circa primū de spūali instructione notem? pus historia quō euāg. di. In il. tpe. s. anno chri. xxxij. cōpleto: feria tertia p? diē Palmaz siue an pas/ sionē chri: cū chīs p parabolas oñdisset q iudei excludēdi essent a regē celozū p? pfil/ diā z pīre dberēt p? occasione chri. et pha/ risei cōgūissent q de eis loqrēt. vdebant g ipm statim in tēplo tūc cape: z nō audētes qz timuerūt pplm. ppter qd abeūtes pha/ risei: relicto chro in tēplo: accesserūt ad her/ odianos. fm Chryz. z etiā fm Hiero. at/ qz Lyrā Herodiani dicunt milites Hero/ dis q tūc venerat i hierlm p? solēnitatem pascale. et ipse Herodes pstituit? fuit a ces/ sare vt pisset tribut? i ptrib illis. Nā ab eo tpe q cesar descpit vnūersum orbē z pma descriptio facta est in iudea: vt dicit Lu. ij. Iu/ dea facta est tributaria. Multi aut pcpue sacerdotes et pharisei asserēbāt q iudei nō deberēt terreno regi tributū soluere: sed so/ li deo soluerēt pmitias z decimas ac sacri/ ficia debita. et ob hoc plurimi hoc dicētes fuerant a militib herodis interfecti. Iudi g maliciose tractauerūt cōsiliū vt de b chri/ stū interrogarēt an liceret dare tributa cesa/ ri. Erat qpe tunc cesar Tiberi? q (vt Jsi/ do. xvj. Etymol. dicit) erat seuerus: ita q etiā cōsules rhomanos plures interfecit. Huic qdā artifex vas qdā vitreū attulit qd ad parietē picat: sed solū curuātū z nō fractū fuit: qd artifex malleo rectificauit ac si esset cuprū. Et questus de arte illa. Respondit nullum preter se fore in mundo qui hoc ar/ tificiū sciret. Propter quod Tiberi? eū decollari fecit: dicēs. q si hec ars veniret in consuetudinē: aurz z argentij pro nihilo re/ putarēt. Tandem (vt dicitur) Tiberius factus est leprosus. et scribens Pilato pro Iesu medico. Domin? iesus tunc iam crui/

nota de vitreo vase

affixus fuit. sed per Veronicam cesar cura/ tus Pilatū exilio relegauit eoq talē viruz mortū iudicasset. z Tiberius finaliter vone no interijt. Itaqz pharisei vt possent chri/ stum magis cape in sermone quē non po/ terant in facto. mittūt ad eū discipulos su/ os tanqz chris to incognitos vt audaci? co/ ram illis loquerēt. Et si diceret licere: ero/ sum illū populo facerēt. Item milites He/ rodis miserunt ideo vt si diceret q non licz dare census cesari. mox rapent ad penā vel mortē. vnde veniē. ad chris tū pmo adulā tur maliciose di. Magister scimus qz ve/ rax es zc. z nō est tibi cura p aliquo nō em respicias pso. q. di. Non dimittis timore im/ peratoris dicere veritatē. z cetera patent.

Et hoc aut euange. plura documēta ha/ bēmus. O Primū est q adultores z cōsiliatores in malis persuadentes euste/ mus Tales sunt mūdus z caro cū herodi/ anis. i. cū demonibz superbis. nā Herodes gloriās interpretat z significat Luciferum superbū z eius milites demones viciozum isti cōsulunt quomō aiām decipiant. mun/ dus psuadet vsuras facere fraudes: rapi/ nas: furta z hmōi sub specie vtilitat? vt hō ditari possit. Caro psuadet desideria car/ nalia sub specie delectatōis. diabolus sup/ biā irā z oia vitia sub adulatione honorabi/ litat?. s. audi Chryz. s. Qui vult auē cape tegit rete z dulciter fistulat. Qui vult tauz mactare fricat ei? frontē. sic mūdus caro z diabolus placētia suggerūt vt capiāt z pi/ māt aiās. Scdm documētū vt adula/ torib z mala psuadentibz dure z aspe re/ spondeamus exēplo chri q hmōi fore hy/ pocrite. Hieron. Hypocrite est q aliud est intus z aliud siliat exteri? sicut erāt isti qui ore bñdicebāt mala aut in cordibz eoz. O qmli chris tiani malū nūc faciūt simili mo/ do primis. contra quos Aug? dicit. Duo sunt genera psecutoz. vituperantiū z adu/ lantiū. sed certe plus psequit? lingua adula/ toris qz gladius interfectoris. Tertium documētum vt caute z sollicitē linguam in loquendo custodiamus. Exemplo chri/ sti qui sic verba sua moderari voluit vt in nullo capi posset cum tamen potuisset: loq quicquid sibi placuisset. et nullus resistere

valuisset. Unde Proverb. xvij. Qui mo/ derat sermones suos doctus z prudēs est. Stultus qz si tacuerit sapiens reputatur. Hec ibi. Ratio qz vt seneca dicit. Tactur/ nitas in quolibet etiam stulto est p sapien/ tie signo. Et de hoc alio sermōe latius age mus. Quartū documētū vt iusticie de/ bita omnimode obseruemus. Primo tam quo ad nosipos imaginē dei in anima mū/ dam a pctis seruādo. Ideo chris tus requi/ siuit cuius est imago illa ad insinuandū q in iudicio requireret si dei imaginē violau/ mus p peccatū in nob. Scdo tam quo ad pimos viam veritatis illos docē. qz quo ad superiores debita tributa reddē. vnde dixit cesari reddere sua. Tertio quoqz quo ad deū ipm diligendo z colendo. Unde di/ cit. Que sunt dei deo. O g chris tiane disce ex euāgelio hec implere vt salueris. R

Circa scdm de mystica

denarij designtōe inqrdū est. Quid signifi/ cet p hūc denariū quē reqsiuit z ostēdi sibi voluit chīs dñs vt pty. Et ad h rñdet fm doct. qz pueniēt significat p hūc denariū aiā hūana q dz ostēdi chro. Primo qz hāc chris tus reqrit sibi ostēdi in pnti in con/ fessione peccatoz. Proverb. xxvij. Qui cō/ fessus fuerit pctā sua misericordiā psequet? Scdo qz chris tus vult aiāz ostēdi tanqz numisma census boni sibi debiti in hora mortis z i iudicio. vñ Chryz. di. q si aliqd pcti mortal in te fuerit nō cesars terreni nec dei s. diaboli tributū eris. Jo Anst. Rōna/ lis creatura nihil debet intantū studere qz q aiām suā ad imaginē dei creatā puram z mūdā possit tenere. qz in illo die. s. iudicij reqret de? di. Cui? est imago hec vt dicit z Amb. hoc est an dei aut diaboli imago.

Tertio qz sic denari? i soluedo cēsu ostē dit vt pbat an sit bon? vel mal?. z si fuerit bon? recipit. si mal? rejat. Sic z aiā q est/ de modis pbat esse bona vel mala quib? denari?. Et nota q denari? agscit esse bo/ nus ex qtuor sic z aiā. Prio si hz regz ima/ ginē. sic z aiā si hz chri regz imitationē. vñ glo. s. h passu di. Sic cesar ipressione ima/ ginis erigit i numismate ita de? aiāz illigntā sua similitudine. Cū Bern. sup. Can. O aiā illignta dei imagine decorata similitudine

redempta chri sanguine dotata spiffici gra deputata cu angelis heres diuine bonitatis q. d. hec debes attendere vt sis bona vere. Secdo si denari? hz supscriptione. sic et aia d; habere supscriptione regz chri. f. nois chriani alioqn reproba e vt prz in ifidelibz Tertio denari? iudicat bon? si habz de bitu valorz. Na fm Jst. denarius dicitur est eo q antiquus valebat decz vsuales nu/ mos. sic aia iudicat ee bona si obseruat de/ ce pcepta Matth. xix. Si vis ad vita in/ gredi serua m. adata. Quarto si habet iu/ sta ponderatione vt patz in floreno sic z aia iudicat bona si hz iusticie z bonoz operuz sufficientia. Na vt dr Athanasius in sym/ bolo. Qui bona egerut ibut in vita eterna q vero mala in ignem eternu. Exemplum habemus q falsa moneta z eam cudentes igni tradent. sic z mala aia in iudicio igni tradet ppetuo. ve g eidem.

Circa tertiu de precel/

sa dignitate hois nota tria. Primo de imagine diaboli. Secdo de occasione creandi. Tertio de ostensione exemplari. Quo ad primu questio est. Quare de? ho/ mines ita dignificare voluit vt ad imaginē suā creauerit Ben. iij. Faciam? ho. ad ima/ ginē z similitud. no. Cū em consideratio pro/ prie dignitatis inducat superbiam vt patet in Lucifero. cur g dignificauit. Ad hoc re/ spondet q bndictus de? fecit hoc hoī non vt supbiat sz alijs rōnibz plibz sz doctores Primo vt artius deū amem?. Na omē sife diligit naturaliter sibi sife. Eccl. xij. vt prz de amore naturali inter patrē z filium valde silem. Cū g hō in terris nihil sibi si/ mile inueniat. in deo aut habet suā simili/ tudinē tā in aia q est ad imaginē dei qz eti/ am in corpe qz de? incarnat? est z fact? est hō. nō aut fact? est angel?. Heb. ij. Nusqz angelos apprehēdit sz semē abrae. g hō di/ gne totum amorem debet in deum referre. Secdo vt bonitat? dei bñficia cognosca/ mus z grās ei agamus. Na vt Aug. dicit. Aia eo dicit ad imaginem dei q capax est dei scz p cognitionē z amorē. Idez g in. ij. di. j. dr. Fecit de? hoīz vt sumū bonū itel/ ligeret itelligēdo amaret amādo. frueret z

sine fine possideret. Et h fecit de? nō ppter indigentia sui sz ppter nostraz vtilitatem z eternā bñtudine nram mere gratis. Unde z Bern. in ser. de meditatione dr. Quāta glia aiaz humanaz q dñs vniuersoz qui nullā habet indigentia replū sibi voluit fie ri in illis. subdit. Heu q tāparū nobilitatē anie attēdimus qua p sēte viuit corpus et habet bonū omne qd habet. quā de? tan/ ti extimauit precij vt vniigentium suum ad mortē daret quā diabol? tāti pefauit vt p ea totū mundū offerret. Hec ille. Q g ho/ mo dignus es reuera morte si deū non vis amare. Tertio vt culpe conuentionē in anima tādigna mag? caueamus ne tā p d/ osam rem pdam?. Sic em facie regz sids stercore fedaret grauius puniri haberet qz si h faceret in facie comitis. Itē sids imagi/ ginē brē virginis in lutuz puceret grauius peccaret qnto magis imaginē dei in anima pctō fedās quius puniet in inferno. Ideo Aug. de spū z aia dicit. Q aia nobilis cre/ atura sup oia corpa pāosior quo te deijcis scz p vita. si terrena amas puta aurū z di/ uitias his melior es. si solē miraris pulcri/ or es. si celū pteplaris altior es. solo creato re tuo inferior es. Hec ibi. Ergo homo cur animā intantū parui pēdis qatius mū das sotulares z caligas tuas lutosas. qz a/ nimā tuam. Aug. in ser. Rogo te prepone animā tuam calige tue vel sotulari zc. Quarto vt deo assimilati ppetua laude semp deo deseruiamus. Unde magister in ij. di. j. dicit. si querat. Quare creat? est hō. breui sermone respōderi potest quia ppter bonitatē dei ad laudandū deum z vt serui ret ei ac frueretur eo cui seruire regnare est. Hec ibi. Ultimo vt ad repletionē ruine angelice idonei fieremus. ideo deus voluit nos similes facere angelis in quibz etiam est imago z assimilatio ad deum. Et hanc rōnē ponit magister in. ij. dist. j. ca. viij. Ergo charissimū qz maxime debemus deuz diligere p tali dignitate honoris. Quo ad scdm ex dictis querit de occasi/ one creandi scz. vtrū deus benedictus creaf ser animā eque ad imaginē z similitudinez suam etiamli angelus non cecidisset nec ce/ lestis patria habuisset ruinam. Ad hanc questionez respondet Magister in. ij. di. j.

ea antepenult. d. sic. De hoie qz in scriptu/ ra interdum repit q factus sit ppter repa/ rationē angelice ruine. quod nō ita est itel/ ligendū qsi nō fuisset hō fact? si nō peccat/ ser angelus. sed qz inter alias causas precii/ puas hec etiam nōnulla causa extitit. Hec ibi. Ex qbus dicit? habet q deus ex sua bo/ nitate z charitate tantū dilexit animā hūa nam q creasset eam etiāsi angelica ruina in celo non fuisset: et eam beatificasset. Q dei amor erga homies mere z sume gratuitus Iesu bone tibi gloria. Quo ad tertiu de ostensione exēplari Nota q pāpue tres modi exēploz possunt h poni Primo modus in q ostendit q deus multz z mira bilibz honoribz dignificauit animā pre oibz bus creaturz. Primo qz fecit eā de? ad ima ginem z similitudine suam: vt patuit. Secdo qz pāosiorē fecit eaz sup oem creaturā cor/ porēam. Tertio qz oēs angelos in ministe riū ei dedit Heb. j. ca. Quarto qz chz de? pro ea redimēda incarnari: flere: pati: z mo ri voluit. Quinto qz corpe pāosio chri aba tur z sanguine potat. Sexto qz a solo deo inhabitat vt eius templū. j. Cor. iij. Sel/ primo quia ad eternā beatitudinē in se z in corpore ordinata est. nam post resurrectio/ nē in corpe glificato ppetuo viuet. Octa/ uo quia hō pro anie pditōe ppetuo punie tur in inferno corpe z ania. Ultimo qz sup omnes angelos est humana natura exalta ta in vtroqz seru. i. in chzo z matre ei?. Q ds sufficiat p talibz mirabilibz honoribus grās agere. U Secūd? modus exem pli est q ostendit hoim. i. pāozū fatuitas quia vilipēdūt aniam p oibz alijs. Na fm Holkoth sup li. Sap. iij. videm? expimē taliter q aliq mali aniam quā nō debrent dare p toto mūdo vendunt p denario vel obolo pterando. Itēz aliq p stercore fetide luxurie vēdūt aiam demonibz ad ignē ppe tui: cū p hmōi delectatiōe nollent perdere etiā digitū minimū. Itēz aliq pdūt p vno fumo vel vento modico supbie z pompe. Deniqz qd est mirabili? aliq vendūt z per/ dunt p nihilo z mere gratz vt blasphemī maledici q nihil in talibz delectabile recipi unt. Sed z aliq insup vendūt diabolo aiaz p penaz exolutione: vt qui affliguntur ira inuidia. Q quāta demētia. X Tertio

modus exemplificandi q docemur deo seruire in singulis mēbris humanis. Na p ca pite oia mēbra se exponūt naturalr. sic pro chzo qui est caput nostrum mori debem?. Itēz duo oculi docēt habere oculos men tis sanos. i. fidem z intentionē. Aures due apte ostēdunt vt audiam? pba dei pmissi/ onis celi z cōminationis inferni: illud p bo nis: istud p malis. Itēz nares odorē frutū plequi z fetozē vicioz cauere. Itēz os respe ctu corpis nostri min? habem? qz alia an/ malia puta leones z lupi z hmōi: ad docē dū sobrietatē vt dicit Phus. Itēz duo or/ dines dentū docent z dei laudem z pctōz cōfessionē. Dicit aut Phus in pblema. q habētes raros dentes z distātes non sunt ita lōgeū ceterz paribz sicut hñtes dentes cōiunctos z fortes. Sic q rari? pfitent pec cata z rariuz laudant deū min? habent de vita grē. Itēz lingua inclusa seris dentū si/ gnificat custodiendā eā. Decē digitū i ma/ nibus z pedibz docēt decalogū seruandū. Totū corp? erectū ita vt sola planta tanga mus terrā ondit terrena despiciere z celestia amare. Rogem? g chzm zc.

Dñica eadē Ser. ij. scz de lingue custo/ dia z piculo laxaci z vtili refrenatione.

Beites pha

risei cōsiliū inierūt vt capent Ies/ sum in sermone. Dat. xxij. et in euāg. hodie. y Dñs ielus volēs nos instruere qz hō grauit pōt peccare i lingua si nō custodierit eā. Propterea Jaco. j. scri bit. Sids putat se religiosum esse nō refre nās linguā suā: hui? vana ē religio. Et ps. xxxvij. Dixi custodiā vias meas vt n de/ linquā in lingua mea zc. Et qlibet haz au toritatū pōt poni p alio thernate i hoc ser/ mone. Uñ hanc custodiā lingue Digen. cōmēdas dr. Taciturnitas vel custodia li/ gue est pfecte charitat? adq̄silio: vere pacē cōseruatio: amicoz multiplicatio: oim vir/ tutū cōsummatio: et eterne bñtudine conse antio zc. Ideoqz chz dñs cum tentaret a phariseis vt caperet in sermone vt nos suo exemplo puocaret ad cauedū ne in sermo/ ne reprehensibile aliqd cōmittamus: voluit

Dominica XXII. post Peteco.

Verba sua sic moderare et lingua custodire ut non possent eum reprehendere: ut patet in hoc euangelio. Itaque de custodia lingue tria mysteria declarabimur pro hoc sermone.

- Primum de sollicitudine custoditionis.
- Secundum de sollicitudine relaxationis.
- Tertium de fructuose refrenationis.

A Circa primum de sollicitudine custodia Notandum quod inter omnia membra humana lingua debet sollicitudine et summope custodiri pluribus rationibus.

- Primo propter domini dignitatem.
- Secundo propter officii sanctitatem.
- Tertio propter fedandi horribilitatem.
- Quarto propter labendi puritatem.
- Quinto propter exempli claritatem.
- Sexto propter nocumendi multipliciter.
- Septimo propter obseruandi utilitatem.

Primo propter domini dignitatem. quia lingue locutio non est data nisi homini qui est animal dignissimum ut patet per philosophum in libro de animalibus. et ipsa est organum rationis: ideo debet se rationabiliter homo utriusque lingua ne offendat deum vel primum in eo membra in qua a deo est per omnia animalibus tantum dignissimo dono honorificatus. quia hoc est maxime in gratitudinis. Ideo Ecclesiasticus ix. Homo litigiosus et temerarius in sermone suo odibilis erit. sed deo et hominibus. Unde quidam philosophus interrogatus quomodo quis posset deo et hominibus esse gratus et placens. Respondit. Si gesserit quod optima et loquatur pauca. Secundo propter officii sanctitatem. Nam quare deus dedit homini linguam: utriusque ad officia per omnia scripta. Primum ut benedicat deum et laudet: et hoc requirit sanctitatem. quia Ecclesiasticus xv. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Secundo ut christi fidei confiteatur et teneat. et hoc etiam sanctitatem requirit. quia nemo potest dicere: dominus iesus: nisi in spiritu sancto. i. Cor. xij. Tertio ut corpus christi sumat. ad hoc non valet inquinata lingua. i. Cor. xij. Qui manducant indigne. iudicant sibi manducant et bibunt. Quarto ut dominum deum obsecret et oret. et hoc contritionem requirit. Quinto ut edificet primum et doceat. scilicet ad salutifera. Sexto ut fateatur peccata propria in confessione et reuelet. scilicet penitendo. Septimo ut suum intentum vel conceptum alijs exprimat. i. Polit. sed hoc etiam requirit veritatem. quia Sapientia i. Quis quod mentis occidit animam. Unde etiam lingua per omnia ad officia sancta est a deo dedicata et insuper ad laudandum perpetuo

deum in celo post resurrectionem ubi nihil contra naturam intrare poterit Apocalypsis xxij. Ideo quod ea polluit meretur puniri: sicut quod polluit rem deo dedicatam. scilicet calicem vel ecclesiam et hominem iuxta legem puniunt morte tanquam sacrilegus. c. de Episcopis et clericis. l. Siquis. Tertio lingua est custodienda propter fedandi horribilitatem. quia nihil adeo horret homo et eius natura quam fedare linguam. Horret enim hoc pro alijs membris ut fedum indecens puritatis stercus ponatur in os vel super linguam: plus quam si poneretur etiam super caput. quanto magis debet horrere feditatem peccati lingue. Nam christus dicit. Mattheus xv. Non quod intrat in os conuenit hominem: sed quod procedit ex ore. scilicet per locutionem.

B Sed interrogo te Quare omnis homo sane mentis horret naturaliter fedum poni in sua lingua: Respondet quod non solum ex natura: sed plus propter honorem lingue hoc est. quam inter cetera membra deum eam phonora: uel miraculosa. Primum quia deus per linguam perpetuo laudari uoluit: ut patuit super. Secundo quia in specie lingue spiritus sanctus discipulis apparere uoluit. propterea omnino indecens est inueniri in diabolo per mala uerba deseruire. Tertio quia toti mundo per linguam. scilicet per dicatorem innotescere christus uoluit: et omnia miracula ad confirmandum uerba eorum fecit. Quarto quia lingua confessionis homo saluatur qui lingua deceptus cecidit. scilicet quando loquens serpenti locutus est et consensit Genesim iij. Propterea natura ex parte sui casus tantum quam amaritudinis horret et prime facit fedari in lingua. Sed iuxta hoc queri possunt. Numquid ex seipso homo cecidisset si diabolus eum allocutus non fuisset nec persuasisset: Respondet Bonauen. super iij. di. xxij. in questione circa secundam: quod ex quo habuit liberum arbitrium uentibile: potuisset cadere circa scripta omni tentatione diaboli: cum etiam Luciferus qui fuit excellentior homine sine alieno impulsu cecidit. Sed ut Augustinus ibidem in libro de Ab alio. scilicet a diabolo extitit ut fieret homo deterior. quia diabolus non quiescere potuit agitated inuidia: nec distulit ut expectaret si homo a seipso caderet: sed lingua persuasit Quintum mirabile quod per linguam scilicet angelicam cum uirgine Maria loquentem et uirginem ipsam respondentem atque colloquentem: et tandem dicentem Ecce ancilla domini: fiat uirgini

Sermo

LXX

hi sunt uerba tua etc. deus incarnari uoluit et sic hominem redemit. Ergo homo custodia lingue tam honorabile. Christiane cogita quia primi parentes per linguam mundum perdidit: ergo etc. Sextum propterea mirabile est quod per linguam sanctificantur homines totius mundi quicunque saluandi sunt scilicet in sacramentis ubi accedit uerbum ad elementum et sic fit sacramentum ut dicit Augustinus. j. q. j. Detrahe. Septimum per linguam christi benedicuntur boni in iudicio et maledicuntur reprobi. Merito ergo est custodienda lingua nostra. quam ut Christus uel dicit. Sicut unusquisque hominum per linguam cognoscitur habet de qua gerere sit uel qua natione. sic per linguam bone locutionis cognoscunt electi in celum et per prauam reprobi qui sunt de numero damnatorum. Quarto lingua est custodienda propter labendi puritatem. Est enim lingua super alia membra multum propria ad labendum in mala ut docet scriptura et natura. atque per phisica sententia. Primum enim scriptura docet Ecclesiasticus xij. di. Bonus uir qui non est lapsus in sermone ex ore suo. Item Jacobi. iij. Dis natura bestiarum et uolucrum et serpentium et ceterorum domatur et domita sunt a natura humana. linguam autem nullus hominum domare potest. In lingua enim est uersitas iniquitatis. Glo. quia per eam fere cuncta facinorosa committuntur ut patet consideranti. Secundo natura docet que ut uidemus claudit linguam non una sed pluribus seris scilicet labijs et dentibus: multis eo quod sita est in lubrico hoc est in humido ne tam pronissime laberetur. Quid faceret lingua si libera esset a tali clausura. Tertio per phisica sententia docet. Legimus enim quod quidam philosophus nomine Sandri uides quod quidam uir prudens uenderet in litore maris emit eum. et post tempus aliquantulum tentauit eum per prudentiam dei. eide. Glade ad macellum et eme frustum carnis tale: quod est melius simul et peius. At ille transiens emit linguam. Et utpote per phisica dixit ad Sandri per phum. Nil melius lingua bonarum: et nullum peius lingua mala quam est custodienda. Quinto lingua est custodienda propter exempli claritatem. quam docet ipsa natura humana a deo instituta Ut enim eam custodire debeamus ostenditur ex lingue proprietatibus. Primum dicitur sita in facie ubi sunt omnes sensus. est enim lingua sub cerebro situata sub oculis: sub auribus: sub naribus: et sub labijs uel ore gustati. Quare non nisi ut discamus quod lingua non debet in loquendo precedere sed subsequi sensus capitis uel rationis et cordis. hoc est ut prius homo cogitet in cerebro et videat oculis aut audiat et sensibus cognoscat. et sic est uerum quod lingua debet perferre. Item scribit Ecclesiasticus xxxij. Si interrogatus fueris bis: habeat caput responsum tuum. Ecce bona doctrina. Secunda proprietas dicitur indiuisionis. Unde Damascenus. li. ij. ca. xvij. dicit. In quibusdam animalibus diuisas linguas ut in serpentibus deus donauit. In homine pro uincam: licet duas aures: oculos: manus: pedes dederit ut ostenderet quod de uno solo et de pertinentibus ad hoc unum. sed de deo loqui debemus et plura audire uideri et facere quam loqui Unde Seneca li. de moribus: dicit. Auribus frequenter utere quam lingua. Sed heu aliqui pessimi homines sunt bilingues qui scilicet dicunt unum in presentia sed contrarium in absentia proximi. Aliqui assumunt tertiam linguam scilicet qui seminant discordias. Est enim tertia lingua seu media inter linguas illorum quos discordat ut dicit Lyra. Et de talibus Ecclesiasticus xvij. Bilinguis maledictus. Lingua tertia autem multos commouit. Hecibi. Tertia proprietas dicitur ligature et liberationis. Nam uidemus quod lingua inferius habet ligaturam et radicalionem ad cor per gutturis arterias. sed in superiori parte habet libertatem. que hec. nisi ad docendum quod ipsa ad loquendum de inferioribus sit ligata ut pauca loquatur et non nisi ea que uere habentur in corde. sed ad loquendum de superioribus hoc est de diuinis laudibus et celestibus sit libera. Quarta dicitur mollis conditio quia est carnea sine omni ossibus et duritia ad significandum quod non nisi benigne et tractabiliter debeat loqui. Nam Proverbi. xv. Ratio mollis frangit iram. Quinta dicitur amplioris longitudinis quam scilicet sit latitudinis et rotunditatis uel grossitudinis. quare hoc. Nisi ad docendum quod debemus esse usque in longum stabiles in sermone et promissione. Ergo homo obserua Et his modis predictis custodias linguam ad salutem. Sexto custodienda est lingua. propter nocumendi multipliciter

Septimo qz ppter obseruandi vtilitate sed de istis agemus in seqntib.

Circa scdm principale

de piculo laxationis lingue. Notandū q lingua laxare ad mltiloqā z pua vba q sit piculosu testat Aug. xj. q. iij. ca. Nemo ptoz inqt aut prudētū putet q min' sit piculus in vbis lingua mētiēdo qz manib' sanguinē fundēdo. Hecille. Imo septi' piculosi nocere pōt lingua qz gladi' vt oñdī p'lib' rōnib'. Primo qz nocet aiām occidēdo multiplici pctō. scilicet adulādo. blasphemando criminādo vel vituperādo. detrahēdo. discorsial seminādo. mētiēdo. peierān. ad peccata alios iducēdo z mult' alijs modis qz nō possum' enūerare. scilicet gladi' tūmō corpus occidit z vnica morte pūit qz rē. De nīqz dato qz a talib' maiorib' pctis hō lingua caueret adhuc nihilo min' vt Holkot sup li. Sap. lec. cc. Quicūqz est pūis ad loquendū illi' p'cia ato ledit. Nā Proverb. x. In multiloquio nō deerit pctm. Et sicut lagena in orificio nō clausa vermes z araneae subintrant. Sic in os hoīs si non tenet clausurā vitia intrāt. Itē cista qz seram non habet pecuniā vel thesaurū non bene pseruat qz rapunt' inde. sic grām z virtutes cōseruare non pōt hō nō refrenans os z linguam. Scdo qz nocet bonos z malos ledēdo z plurimos simul. Un. j. Cor. xv. Corumpūt bonos mores coll. p. Tertio qz nocet lingua citius z vnico ictu multos vulnerando. Bern. sup ps. Unus est sepe qui loquit' z vnū tūmō est vbu z tū re pente vno ictu perimit magnam multitudinē. scilicet infamando vnam totam ciuitatem aut vnam totam religionem. z sic de alijs.

Quarto quia nocet distantib' etiam per mille miliaria. z viuis z mortuis detrahendo z sic in fama pumendo. qd nullus gladi' us. nulla fera potest facere. p' terea Eccl. xviii. Dors lingue mors nequissima. et vtilis potius infernus qz illa. quia infernum positos sed lingua oēs. F Quinto quia nocet existētib' etiā in celo eos blasphemando aut p eos peierando zc. Unde Hier. ix. Sagitta vulnerans lingua eoz quia sicut sagitta vulnerat alōge vlt' in tā

longe qz etiā peccat' dñi iesu z bte Marie ac sanctorū oim peccat' in pdicādo vel docēdo. hereses vel blasphemādo vel peierādo ad noia eoz. Ideo Eccl. xviii. Multi ceciderūt in ore gladij. scilicet nō sic qz interierūt p linguas suas. qz vt Lyra dicit. Illi ceciderūt morte corpali isti interierūt morte culpe. z assuescēdo ac p'seuerādo interibūt isti morte eterna. Pro exēplo accipiam' qz Auarois sup li. de sensu z sensato dicit exptū fore qz quidā puer nutritus fuit in quodā loco vbi nullus loquebat' eide. z sic nullū idioy ma sciuit. sed mugiebat tandem z faciebat vocem simul ē cuiā serature quā sepius audierat fieri in ostio illius cauere dum aperiebatur z claudēbat. Sic p'pū habz lingua qz que assuescat bona vel mala illa loquitur z sic consuetudine praua aiaz p'dit. Proinde orandū est. sicut legit' in Vitali patru qz abbas Sisois dicit. ecce. xxx. annos habeo qz nō aliō orō nisi hō dico q' tūdie. Dñe iesu p'ge me a lingua mea z vsqz nūc p singulos dies corruo i ipa. Ne qz laxatib' eadē. B

Sed circa tertiu de fru

ctu refrenationis lingue amore breuitatis sufficiat exempla tū ponere quibus ostenditur qz silētium multa bona p'fert hoī. scilicet amicitia z pacē. gratiā z virtutē ac merita z p'mia. Exēplū vnu ponamus phici Narrat Fulgentius qz antiqui poete z phi dixerunt qz Apollo significat veritatem z sic lingue custodiaz. z depingebant eam in hunc modum. Primo qz esset iuuenis in sinu gnum. scilicet qz veritas dñi manet in eternū vt dicit ps. Scdo vt esset armatus sed deauratis crimb' gēmis coronatus. hō pro signo qz veritas odiū parit vt dicit Aug. scilicet contra oppugnatores armari debz z sic coronam a deo meref. Tertio depingebat vt esset in lauro locatus. ideo qz sicut laurus appositus capiti hominis nocte facit somnare non falsa sed vera somnia. sic veritas facit hominē cogitare de veris. scilicet bonis virtutum z celestiu z non curat de falsis. i. terreñis. Et p' terea alia hoc depingebat vt esset a coruo tutatus. hoc in signū qz vitarē inter hoies cōes tutat illi qz in se eam minus seruant hoc est pncipes qui se gerit ad modū corui. nam coruus q' tūdie promittit d. cras

cras. scilicet dealbabor z nūcūqz erit. sic illi seruis multa p'mittit qz non implent. Ad idem aliud exm legit' in vitali patru qz plures scilicet patres annis plurib' portauerūt lapidem in ore ob silentiū tenendū. z quidā curialis regis intrauit religionez qz se fingit esse mutū vt sic despect' satisfaceret p pctis lingue que in curia cōmiserat. sic postqz mltis annis in religione silentium tenuit magnam gratiā a deo p'meruit vt sibi diuinitus secreta reuelaret. Quadā vice exiuit cū abbate ad quendā qui scilicet putabatur in extremis laborantē z vidit aiām illius a deo monibus extrahi ad infernū. exclamauit qz ve. inde abscedens cū eodē abbate quidā latro pro faciendā confessione sequebatur que p'tinuerūt scien. qz esset famolus latro Et vt narrat Despret in sermone insequēs illos p pontem quendā p'cipitanter cecidit z mortuus est. aiām quoqz eius vidit ideoz frater in celū ab angelis deferri. z maximo gaudio exultauit frat' ille. tandē req'sit' ab abbate. qre sic fecisset. ille enarrauit quō viderit illū fore dānatū. istū saluatū. z qz hāc grām p lingue custoditiōne p'meruit vt sibi talia secreta diuina panderef. O Jesu bone qz mirū tuū iudiciū. o hō pensa ex ist' vtilitatē refrenationis lingue. Rogemus ergo dñm iesum vt zc.

Dñica eadē ser. iij. scilicet de meritoz qlitate z impedimētis ac augmentis.

Crede mi

bi numisma census Barth. xij. z in euā. hodie. Verba hec sunt saluatoris nri iesu.

Et glo. interli. dicit qz numisma census erat numus vel denari' p cēsu p'soluēdus qz valebat decē denarios vsuales z habebat in se imaginē cesar' z sup'scriptionē. z ideo significat moralit' aiām hūanā qz debz valeat re obseruādo decē p'cepta decalogi. z in se hz imaginē dei z sup'scriptionē eius hoc est ch'iani nois in caractere baptismali. Un' Ch'ys. sup h euā. dicit. Imago dei nō est in auro depicta scilicet in hoib' figurata. Nā numisma cesaris aurū. numisma dei homo. in solidis cesar. in hoib' p'o deus cognoscit'

tu. Hecille. Voluit qz mystice dñs Iesus sic dicere. ostendite mihi numisma census ad significandū qz in hora mort' quelibet aia debet sibi ostendi z in iudicio inquiri an imaginē dei z sup'scriptōez nois ch'ri habeat in se bene custoditā z meritis bonozū operū debite ponderosam que si fuerit bona reponet' in celestē thesaurū britudinis. Si autē falsa moneta fuerit tradetur igni p'petuo exurenda. Et sic ch'ius fert sententiā d. ad angelos. Reddite qz sunt cesaris cesari. i. aias que sunt diaboli diabolo. Cesarem fm Latho. a cedēdo dicit quia fortiter cedit hoies i bello. sic diabolus fortiter z crudeliter cedit occidendo animas. Et qz sunt dei id est bonas animas deo reddite. patz in euang. Un' iuxta hec. ex qz vnaqueqz aia oñdī ch'ro vt iudicet fm merita vel de merita opez Matth. xvj. Filius hoīs tū reddet vnicuiqz fm opa sua. Et Eccl. xvj. Dis misericōdia faciet locū fm meritū operū suoz. Lyra. Dis misericōdia. scilicet maior vel minor zc. Et hoz qdlibz pōt poni p thēmatē alio h' p'monis. Proinde de merit' tria mysteria declaram' in hoc p'mone.

- Primū dicit diffinitionis. Scdm dicit impeditionis. Tertiu dicit augmentationis.

Circa primū dicitur de

meriti diffinitione Attēdite charissimi qm multū p'fert ad salutē n'raz accipe documēta de merit' qz Bern. li. de libero arbitrio. ca. vi. dicit qz merita n'ra sūt quedā spei seminaria. charitat' incētia. occulte p'destinatiōis iudicia. future felicitatis p'sagia. regni celestis via. Hec Bern. Dicit aut merita quedā spei seminaria. qz sicut hō qle semen fert vel seminat talē fructū merit' z cōgregat. Sic est d' omni ope meritoz. vñ Apl's Gal. vi. Nolite errare deus nō iridet. que em' seminauerit hō hec z metet. qm qui seminat in carne sua. Lyra scz seqndo iper' carnis metet corruptionē. scilicet culpe z gehennē. qz aut seminat in spū. scilicet sequēdo instinctū spūscī de spū. i. de virtute spūscī mouēt' ad bonū op' metet vitā eternā. Itē dicit charitat' incētia qz dicente Aug. Charitas per bonoz merita opez meref a deo augeri z p'fici. deniqz merita sūt iudicia p'cedē

Handwritten mark or signature.

Amationis et p[ro]p[ri]a felicitatis ac via celestis quia certum est ex fide catholica quod bona egerunt ibunt in vitam eternam, quod autem mala in ignem eternum, ut dicit Athanasius in symbolo.

Aduertamus quod quid sit meritum diffinitive seu qualiter diffiniatur. Et respondet secundum Raynium in summa ac cōter doc. sup. ij. di. xxvij. quod diffinitur sic. Meritum est opus bonum vel labor cui ex debito iusticie debet premium. Ex qua diffinitione accipiuntur plura documenta salubria. Primum est quod aliud est meritum et aliud premium quia meritum est ipsa efficacia operis boni cui debet merces. Premium autem est ipsa merces que pro operis retributione datur. Exemplum de militibus qui merentur a rege retributionem. Secundum documentum est quod cum quis vult apud deum mereri vitam eternam debet de malis operibus peccati penitere et auertere se in bonis operibus exerceri quantum potest vel voluntate bene operandi perfectam habere. Errat ergo qui putat sine bonis operibus vel in peccatis saluari.

R. Nam pro regula generali dicitur Augustinus li. lxxxiij. questionum quod deus sicut nullam penam sinit cuiusque in merito infligit ita nec ullum premium sine merito dari. Hec ille.

Ex primo in theologicis habemus ex scripturis et doctorum dictis, quod si nimis factum est etiam in angelis quod non sunt beatificati nisi mererentur pro retributione ad deum et resistentiā in tentatione superbie primi angelis. Item nec paruuli qui nil mali egerunt saluari possunt nisi pro merita christi eis in baptismo applicata. quanto magis alij sine merito propter ipsam mercedem ac in laboribus. Si dicas quare deus non vult contemnerari in solo hominis bono desiderio ut daret premium celestia peccatori qui desiderat illa licet stet in peccato et sine opere bono. Respondetur quod ideo quia homo obligatur deo qui fecit eum ad beatitudinem et beatificabit hominem non solum in anima sed etiam in corpore, nec solum ad tempus vite presentis sed perpetuo in celo, ergo ut mereatur perpetuam beatitudinem celestem debet deseruire non solum in anima desiderando beatitudinem sed et in corpore et tota vita bene operando. Tertium documentum quod homo qui non potest opus bonum aliquid facere, sed tamen vult et laborat quantum potest et intendit facere mereri apud deum regnum celeste, ideo dicitur in diffinitione. Meritum est opus bonum quod ad

primum et secundum documentum predictum, addit propter tertium vel labor, hoc est conatus liberi arbitrii pro posse etc. Unde Proinde Alexander de Ales. ij. pte. q. xxiij. arti. xiiij. dicit quod ille qui vult bonum et non facit eo quod non potest et ille qui vult bonum et facit uterque meretur eoque premium essenziale, scilicet visionis diuine. si tamen uterque in equali charitate existit, sed tamen maius habet accidentale premium de bono opere perpetrato iste, scilicet qui facit quam ille qui perficere non potuit. Hec ille, et sic patet. Quia deus est tante bonitatis et pietatis quod nil plus optat ab homine nec requirit nisi quantum potest habere. Ideo Chrysostomus dicit. Si peteret deus elemosynam posset se pauper excusare, si orationes vocales: murmuraret si peregrinationes claudus. Sed hoc quod homo habet hoc solum querit, scilicet cor ut salutem tribuat, quod si non dederim salui non erimus. Quartum documentum quod si homo non potest mereri vitam eternam etiam per bona opera facta in peccato aliquid mortali et extrastatum gratie ideo dicitur in diffinitione. Cui ex debito iusticie debet premium, nam secundum debitum iusticie premium beatitudinis eterne non debetur nisi operibus bonis factis in gratia. Si in gratia enim hoc est in peccato mortali facta opera sine charitate dei sunt facta. Ideo ut docet Apostolus i. Cor. xiiij. non sunt meritoria beatitudinis nec sunt digna conspectu diuino, sicut imago etiam sancti si est luto vel stercore fedata non digne ponitur in ecclesia super altare nisi a luto mundetur prius etc.

D. Gratia huius queritur. Qualiter dei iusticia dicitur ut per bona opera homo mereatur beatitudinem eternam. Ratio huius questionis est quod ut Apostolus i. Cor. iij. Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis tanquam ex nobis sed omnis sufficientia nostra ex deo est. Ergo ex deo et non ex nobis operamur bonum et propter deum non est meritum nostrum sed dei operatio ut saluemur, qualis ergo iusticia est hec ut debeatur nobis beatitudo que utique talis et tanta est quod ut scribitur Ro. viij. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram illam gloriam. Item confirmat exemplo quod instrumentum nihil meretur apud deum qui utitur tali instrumento. Esa. x. Numquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea aut serra. Sed in operando bonum homo est solummodo instrumentum quod deus ipse mouet et operatur in eo quod

mirum quod mereatur. Ad hec respondet secundum Thomam i. ij. q. cxiij. ar. j. et alios, quod non obstantibus predictis rationibus nihil minus pro bonis operibus in gratia factis meremur ex iusticie debito premium vite eterne. Et hoc ostendit pluribus rationibus. Prima ratio ex diuina permissione, quia licet deus agat in nobis bona opera principaliter tamen non sine nobis agit, quia cum libero arbitrio nostro consentiente agit. Et quia permittit ex sua bonitate se permittatur acti ex nobis illa fecissemus: ut dicit Gregorius et sic soluit obiectio prima ex autoritate. ij. Cor. iij. s. **A.** Sed quis iusticia concurrat in hoc quod nostris operibus modicis faciat sicut permittit deus tam maxime beatitudinis premium datur. Nota secundum Aureum in commentario pendio: quod per philosophum v. li. Eth. dicitur: duplex est iusticia, scilicet. Una est commutativa: sicut est iusticia fori qua datur vnus panis pro denario: vel vna panni pro decem denariis: aut equale pro equali, hec non est in deo, quia seipso multo plus dat quam nos offerimus vel secundum equalitatem mereremur. Sed alia est iusticia distributiva que est in principibus que distribuunt dona secundum proportionem ad merita ex liberalitate et magnificentia principis, et hec est in deo qui est rex omnium regum liberalissimus. Congruum enim est ut homini operanti secundum suam virtutem deus bonus recompenset secundum excellentiam sue virtutis premium suum et perpetuo. Secunda ratio ex liberi arbitrii cooperatione. Quia enim homo sicut instrumentum dei operatur bonum: tamen meretur, quia mouet seipsum per liberum arbitrium consentiendo deo in bonum illud. Ideo i. Cor. iij. Dei adiutores sumus. Unde homo in opere bono non est tantummodo instrumentum motum ut securis vel serra, sed est motum simile et mouens instrumentum sicut manus, ergo meretur. Tertia ratio ex ipsius sancti motione et valore, quia actus meritorius prodecedit ex gratia ipsius sancti inhabitantis hominem et mouentis ad bonum. Cuius autem, scilicet ipsius sancti virtus est infiniti valoris, unde premium operis attendit secundum dignitatem gratie per quam homo a deo adoptatur in filium, ergo ex digno debetur ei hereditas eterne beatitudinis. Rom. viij. Si filij et heredes, heredes quidem dei: coheredes autem christi. Quia itaque dei bonitas, Quod omni Jesu

charitas. Quia larga pietas qua pro paruis opibus tam magna tribuit. Quia peccator age penitentiam et fac bona opera ut habeas premia perpetua.

Circa secundum de impedimentis merito.

Inquirendum est qualia sunt impedimenta per que impediunt merita nostra in bono opere ut non valeant ad premia celestia: quantum talia caueamur? Ad quod Nota precipua septem impedimenta secundum doctores. Primum est animi praua intentio, hoc est: quando homo facit bona opera de genere: sed mala intentione, ut si ieiunat vel orat aut elemosynam dat intentione vane glorie vel hypocrisis: sicut faciebant pharisaei, aut mulieri pauperi tribuit ut familia ritatem contrahat ad peccatum faciendum cum ea: et huiusmodi. Tales peccant: nec merentur premia. Unde regula Topica est. Cuius finis malus: ipsum quoque malum finis, scilicet intentionis. Ideo christus ait. Si oculus tuus, scilicet intentio nequa fuerit: totum corpus tenebrosum erit: Matth. vj.

Secundum impedimentum est boni concepti detestatio, hoc est: quando homo de bono inchoato vel operato dolet et penitet se fecisse: puta religionem intrasse: aut confessionem fecisse: vel alia bona opera. Ideo Gregorius dicit: quod diabolus conatur nostra bona opera quandoque in principio deprauare per malam intentionem, quandoque in fine vel post finem per dolorem ut merita euacuet. Tertium est culpe inquinatio: ut quando homo facit bona opera in peccato mortali permanendo, Augustinus. Nullum bonum est deo acceptum nisi ex seipso bono sit factum. Quartum est delicti subsequentis mortificatio, quia per peccatum mortificantur omnia bona. Si tamen talis de peccato peniteat: reuiuiscunt illa bona opera que erant facta in charitate. Quintum est error fidei et defectio. Unde Augustinus extra de hereticis, c. Firmissime dicit: quod quicumque est extra unitatem ecclesie et fidei: huic nec elemosyna quantumcumque copiosa: nec quicquam bona opera valent ad salutem. Sextum est facti coactio. Unde glossa j. Cor. ix. dicit. Nemo remunerationem accipit a deo deum eius rei quam inuitus facit quia deo non consentit

Exemplū de illis q̄ coacti p̄ publicationē p̄ byteri z nō aliter cōfitem̄ vel p̄ba dei vilitant z h̄mōi. Septimū z vltimū est finalis impenitentie dānatio. qz post mortē vel finē vite nō est stat⁹ meriti: vt patet per Damasc. et oēs doc. Gl̄g z verbalib.

Circa tertium de augmento meritorū querit Qualiter possit q̄s facere vt merita suoz opeꝝ augeant z p̄cederent apud deū ac iudicent esse p̄ciosiora: Ad qd̄ respondet q̄ p̄ plura. Primo p̄ hūilis p̄nie amaritudinē. nā ois q̄ se hūiliat exaltabit Lu. xviij. Et q̄nto plus se q̄s humiliat: tāto plus exaltabit: p̄ regulā illā Topicam. Sicut simpliciter ad simplr: sic magis ad magis zc. Exēplū de Thaisi q̄ cū esset meretricis z mltos occasioē pulcritudis sue illaq̄auerat vt plures etiā se mutuo p̄ ea occiderēt: monente sc̄to Pasnucio penituit: et oibz abrenūciat⁹ in exemplum oim ad amarā p̄niam publice se iclusit: pane z aq̄ t̄m̄nō sustentata. Anno tertio inclusionis sue q̄dam frater note Paulus orans nocte vidit in celo lectū speciosis vestibus ornātū astantibz sacris p̄ginibz. Cūqz p̄taret illā esse gl̄iaz sc̄ti Antonij: audiuit vocem dicentē sibi. Nō est Antonij: sed Thaisis meretricis que. xv. die iam d̄enit in d̄no. Hec in vita patrū. Q̄ ḡ vera p̄nia. Secundo p̄ volūtātē z affectiois magnitudinem auget meritū. Vñ Ciprian⁹ d̄ pe. vi. f. Nunqd̄. dicit: q̄ inferus dei etiam si affectus martyrij ad effectū nō p̄ducit: ipsa sola voluntas coronat. Sic z alijs voluntas ampla ampliat meritum. Ideo Hugo de sacramentis. li. ij. d̄t. Totū meritū in voluntate est: q̄ntū vis tantū mereris. Fac ḡ tibi magnā volūtātē si vis magnū habere meritū. Tertio p̄ charitatē constantiā z fortitudinē. s. q̄n̄ hō forti⁹ p̄seuerat in dei seruitio p̄tra p̄ctā forti⁹ reluctās. Ideo Ber. sup. Lañ. ser. xxvij. d̄t: q̄ vnus cuiusqz aie q̄ntitas ex charitate pensat: vt que magnā habet charitatē magna sit: que paruā pua et q̄ nullā nulla zc. Quarto p̄ deuotiois dulcedinē. Vñ Hiero. d̄ cōse. dist. v. c. Nō medio ceter. d̄t: q̄ melior est q̄ncqz psalmoz decantatio cum cordis puritate z hilaritate q̄ totius psalterij modulatio cum tristitia z anxietate.

Quinto per vite p̄fectiois ris arctitudinem: puta p̄ susceptioem religiose p̄fessionis z obseruationē p̄ ḡnālē castitatem vel vidualē z h̄mōi. Vñ Matth. vij. Arta via que ducit in celum. Q̄ Exēplū legit li. cōfor. q̄ sanctus frater Egidij ordinis Vnoꝝ dicebat. Ego melius volo minimā gratiā habere in religioe q̄s maximā in seculo manēdo. quia illa maxima in seculo facilius depdit sicut merces i maris tempestatibz. ista minima in religioe seruat z auget dictū b̄n̄ viuētī z plus in celo remunerat. Sexto p̄ christi passionis recordationē z eius altitudinē. quia est altissime virtutis vt cuiusqz operi bono applicet. sicut carbunculus aureo anulo plus valet q̄ totus in se anulus vel auz illd̄ valeret p̄ se. Septimo z vltimo p̄ aduersitatis lōgitudinē. qz q̄nto lōg⁹ tanto plus purgat hō p̄ aduersitates: sicut vas vt aurū plene exustū: vt docet scriptura. Q̄ ḡ hō miser pctōz noli te p̄dere. stude merita q̄re: vt p̄ passionē ch̄i possis salutē adq̄rere Qd̄ cōcedat ch̄s d̄ns qui viuūt z regnat i secula Amen.

Dñica eadem Sermo. iij. scilicet de votorum religiosa emissionē z vtili: redditio nisqz necessitate.

It illis iesus

Reddite q̄ sunt cesar⁹ cesari z q̄ sunt dei deo. Vñ Matth. xxij. et in euangelio hodie. Dñs Iesus volēs nos docere oimodā iusticiā: hec p̄ba ptulit. q̄ iusticia est (vt Bern⁹ d̄t) q̄ vniciqz reddat qd̄ suū est. Et Tullij p̄ma rheto. diffinitēs iusticiā d̄t. Iusticia est p̄tus animi cōi vtilitate seruata suā cuiqz tribuēs dignitatem. Vñ ch̄s d̄ns req̄sit⁹ a iudeis an liceret cēsum dari cesari: finaliter sic r̄ndit. Reddite que sunt cesar⁹ cesari: et que sunt dei deo. vt patet in euangelio. Ex quo inter oia que tenemur deo reddere: vota facta p̄cipua sūt. quia scribitur Deut. xxiij. Cum votum voueris deo tuo non tardabis reddere. Sequitur. quia requirit illud domi nus deus tuus. Itē Psalmista. Glouete z

reddite d̄no deo vestro oēs q̄ in circuitu ei⁹ offeritis m̄iera. z hec p̄nt poni p̄ the. hui⁹ p̄mōis p̄ se p̄dicādo. z Aug. sup. p̄dcō p̄bo p̄s. d̄t. vouere ē volūtātē s̄z redder vota facta est necessitatē. s. ad salutē vt patebit i h̄ p̄mōe. Proinde de voto z ei⁹ obseruatiā p̄ h̄ p̄mone notabim⁹ tria mysteria.

Primū de meritoria adq̄sitione.

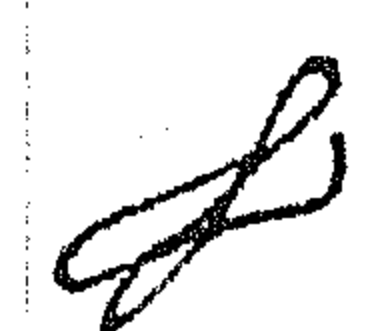
Secūdo de debita p̄ditione.

Tertū de necēria adimpletiōe. R

Circa primū de meritoria

voti q̄litate vel adq̄sitiōe q̄nt⁹ vtz magis sit meritorū z laudabile aliqd̄ cū voto q̄s sine voto facere. Circa hāc q̄stionē multū sūt q̄ putāt falso q̄ meli⁹ est bonū facere sine voto. tali rōne. quia hō sine voto agēs bonū mere libera volūtate agit. s. q̄ ex voto agit coactus facit ex obligatione voti. li. libertas q̄z est vnū maximū bonū. put infra patebit. Ideo videt q̄ meli⁹ sit facere bonū sine voto libere q̄s cū voto z obligatione ei⁹. S. in p̄mū est. qz br̄a p̄go Maria voluit p̄ginitatē z etiā sponsus ei⁹ Ioseph. vt Aug. d̄t. Ideo angelo annūciātī p̄ceptōez ch̄i dixit. Quō fiet istud qm̄ virum nō cognosco. i. voui me non cognoscere virum. Item Apli intelligunt statū p̄fectiois voluisse q̄n̄ relic⁹ oibz secuti sunt ch̄m. vt dicit Tho. ij. q. lxxvij. zc. Et sic pl⁹ meruerūt ex voti p̄fectione. Quid ḡ tenendū sit bonū est scire. Ad hec r̄ndet p̄m Rich. sup. iij. dist. lxxvij. z sanctum Tho. ij. q. lxxvij. Aliosqz doctores q̄ facere aliquid ex voto est magis meritorū z plus laudabile q̄ sine voto tale facere. z declaraf plūribz rōnibz. P̄ia rō amplioris oblatio nis qz faciēs aliqd̄ ex voto amplius offert deo: cum bono opere ipam libertatem obligando deo. que libertas anime est maxime extimationis coram deo super omnia alia bona. Vñ Bern. sup. cañ. ser. lxxij. dicit. Arbitry libertas est quoddā diuinū in aia p̄fulgēs tanqz gēma in auro. S. Itēz Richar. in expositione Esa. dicit sic. Inter omnia creatiois bona nihil in hoie sublimius. nihil digni⁹ nihil melius libero arbitrio. nihilqz salubrius eius consilio. s. si offerat deo in ope bono. Exemplum videmus q̄ omnia mortalia sume appetunt

libertatē. Nā z bruta z aues z alia animalia etiā domesticata q̄s tūciqz bene tractent indusa in domilio libenter. auferunt cum poruerint. P̄terea narrat de q̄daz ciue in Italia q̄ fereā. xl. annis nūqz extra portas ciuitatis vbi manebat exierat. qd̄ cum Senatus de eo didicissent intulerūt sibi sub pena vt nunqz audeat exire ciuitatē. ad qd̄ impatiens factus non potuit sufferre tale mandatū q̄s nūqz voluerit exire quare hoc nisi quia libertatē naturaliter appetit homo etiā in his que nō vult facere in effectu. Et tam maximū bonū est libertas aie q̄ put Sopus ait. Non bene libertas pro toto venditur auro. Vñ h̄c offerre deo est maximū. Ideo legit etiā q̄ quidam heremita deu orabat vt sibi reuelaret quid acceptius z sibi salubrius possz deo offerre p̄ peccatoꝝ suoz remissione. z affuit die quadam diabolus i specie boni angeli d. q̄ d̄beret offerre lunam nouam solem z rote q̄ tam partē q̄ si non obtuleris damnaberis. hec dixit vt heremita desperet. Luz ḡ diabolus disparuisset cepit ille nimis tristari z desperare de salute quia hec nō posset implere. S. misericors deus misit sibi bonūz angelum qui ipm̄ confortauit z docuit d. p̄ nouam lunam intelligi. L̄ram q̄ est ad modum cornute lune. p̄ solē l̄ram. Q. p̄ q̄r̄tā p̄te rote R̄ l̄ram qz est q̄r̄ta ps hui⁹ d̄ctionis rota cōstantis ex quattuor litteris iunge ista z resultat hec dictio Cor quod offerre deo est gratissimū. z sic patz: hec scribit Britsch in ser. xlviij. Secūda ratio est boni duplicis quia ex quo votū est in se bonum z est nobilioris virtutis. s. latie q̄ sit ieiunium vel etiam virginitas aut castitas Ideo Aug. lib. de virginitate dicit. Neqz ipa virginitas quia virginitas est. sed quia deo dicata est honoratur quā vouet z seruat continētia pietatis. Proinde qui facit ex vno duplex bonum facit. s. bonum voti z bonum quod facit. puta ieiunium vel castitatē z huiusmodi ergo p̄ualet. T̄tia ratio voluntarie firmationis quia quāto opus procedit a voluntate magis firmata in bono tanto est virtuosius z magis meritorū. vt patet per P̄m. ij. Ethicoꝝ. Sicut p̄ contrariū peccare mente firmata vel obstinata est grauius peccatūz vtpo

vnt.

te diabolicū pur dicit Aug. S3 voluntas firmior est in bono opere cū voto q̄ sine illo g. Quarta ratio est seruitus dei specialioris, nā deus bonuz opus acceptat fm̄ p̄ditionē hoīs operāns. Tanto magis ḡ acceptat illud q̄to est ab hoīe ad futū dei speciali deputato. S3 ceterz paribz hō speciali deputat z dedicat ad dei futūz cū voto q̄ sine voto, ḡ sc̄q̄ q̄ plus valeat. Et m̄ vel similitudinē ad idē ponit Anf. li. similitudinū, vbi cōpat secularē suo q̄. s. dño diceret sic, Seruire tibi volo toto corde sed me tibi fidelem p̄mittere uolo ne postea si peccauero ḡuius vindictā de me sumas s3 iudica me sicut eū q̄ fidelitatē tibi nō p̄misi. Alter ho seruus, s. religiosus comparat ei q̄ idē dño diceret, Dñe te diligo z tibi seruo z fidelitatē tibi p̄mitto, vt si peccauero iudices me vt p̄riū seruū nō alienuz qz tibi fidelitatē p̄misi, si ambo isti peccauerit dicit dñs p̄mo illi seruo sic. Ideo tu, mihi fidelitatē nō p̄misi vt liberi posses peccare q̄ me, ideo z ego q̄ te agam nō vt erga meū s3 vt aduersus alienū graui p̄niēdo Alteri autē dñs ille dicit, sic vindictā de te accipiā vt de meo q̄ fidelitatē mihi p̄misi, si licz non seruasti. Et Anf. ibidē p̄cludit q̄ religiosus vouens si postea peccauerit z penituerit maiorē misericordiā p̄sequet q̄ laicus nō vouēs vel secularz ceterz paribz. Si vere penitere noluerit graui p̄damabit q̄ secularis p̄ infidelitate. Similiter fit et de ch̄iano q̄ vouit in baptismo, z de pagano non vouente. Aliā similitudinē ibidē ponit Anf. in qua cōparat, secularē facientem sine voto bonum opus illi qui dño dat de fructu arboris sue q̄tuz vult singulis annis, z religiosum illi qui dño dat totam arbozem cum fructu. Et certum est q̄ iste magis est dño acceptus q̄ ille p̄rimus. Ergo ch̄iane agnosce q̄ bonuz sit voueresi tamen impleat.

Circa sc̄m de debita cōditione scz correquisita ad esse voti. Queritur quid sit votum z que requiruntur ad esse voti debitum. Ad quod respondetur, q̄ fm̄ Thomā, ij. q. lxxvij. z Rich. super iij. dist. xxvij. alioq̄. Vocum diffinitur sic, Est cōceptio melioris p̄positi animi de

liberatione firmata qua quis ad aliquid faciendum vel non faciendum se deo obligat. Ex qua diffinitione colliguntur plures cōditiones que correquiruntur in voto vt debite fiat.

- Prima dicitur animi deliberatio.
Sec̄da promissio.
Tercia ordinatio.
Quarta superogatio.
Quinta discretio.
Sexta honestatio.

Prima conditio est animi deliberatio, hoc est vt fiat ex voluntate deliberata. Nam vt Rich. vbi supra dicit, Vocum dicitur a volendo, velle autem est duplex, quoddam deliberatiuū z plenuz, aliud est semiplenum, quod est ex surreptione, sic z votum fit dupliciter. Vno modo ex deliberatiōe z hoc habet plenā rationē voti, qz vt dicit, xx. q. iij. ca. Presens dicitur, Nullum bonū nisi voluntariū. Alio mō fit votū ex quadā surreptione sine plena deliberatione, z hoc nō habet plenā rōnem voti z ideo non obligat. Sed diceret, Quid ergo de votis que fiunt in angustijs vt pote a mulieribz tempore partus, a nauigantibz tpe tempestatis, ab infirmis in vehementia doloris z h̄mōi. Quidā absolute z male respondent q̄ non obligent. Sed p̄tra eos est Guilh. d. q̄ distinguendū est quia h̄mōi vota si fiunt ex intentione deliberata tenent z obligant, xv. q. iij. Sunt q̄ opes. Et aliq̄ putat requiri deliberationē in h̄ diuturnā. S3 Anto. Floren. in summa dicit q̄ sicut aliquis potest cito deliberatione facta mortaliter peccare. Ita potest etiam p̄ oppositum citra deliberatione vouere. Si vero talia vota fiant sine deliberatione ex mentis surreptione non obligant nisi postmodū habitata deliberatione sufficienti confirmarent talia sua vota ratificando, vel etiam si tacerent non irritando. Sicut dicitur de Ingresso ad religionem ante annos pubertatis qui potest a patre reuocari a tempore quo sc̄uit infra annum z diem, z tacendo videtur confirmasse ita q̄ pater non potest reuocare nec ingressus exire, xx. q. ij. Puella. Sec̄unda conditio est promissio. Nam fm̄ Richard. z Thomā. Solum p̄positū vel cogitatio ad faciendū aliq̄ bonū etiam si multo

tempore quis illud facere cogitet z velit non facit votum. Sed qm̄ p̄positū tale p̄missione firmat: etiāsi talis p̄missio fiat solo corde sine oris expressione: adhuc tenet facta p̄missione z obligat, et in foro cōscientie suffic̄ testificatio interior cordis sine oris expressione z sine testibus, tamē in voto solenni talia adhibent. Tercia conditio est ordinatio, hoc est: vt ordinet in deuz et fiat deo. Unde si quis promitteret amico suo manu etiāz data: dī. Si tu intrabis religionē: ecce promitto tibi q̄ et ego seq̄r te: non esset votum, nisi diceret vel intendere dicere q̄ voueret deo sic. Sed dicitur Respondeo Rich. q̄ sanctis fieri possunt vota per comparationē ad deum: ita q̄ materiale in voto sit ipsi sc̄to: puta vouere q̄ visitabis ecclesiam sancti Jacobi vel Petri. Sed quod est formale in vouendo, s. obligatio ad implendum hoc fit ipsi deo, cui se homo obligat vouēdo in honorem sancti.

Quarta conditio est superogatio, quia debet fieri de bono superogationis et non de necessario, quia ad bonum necessariū tenetur homo etiam sine voto speciali, sicut sunt ea que in baptismo promissimus z p̄cepta decalogi, vt patz, xvij. q. j. Sūt que perogationis bono: puta ad que homo alis non tenetur: sicut de virginitate: peregrinatione: oratione. Sed diceret, Quid si fiat tale votum sub condicione? Respondet Raymūdus in summa: q̄ quedam est conditio generalis, s. si videro: si deus voluerit: si potuero, que semp̄ intelligunt etiāsi non apponant. Quedā autē est conditio specialis puta voueo hoc facere, s. castitate vel religionem: si tamen obtinuero sanitatem, et talis conditio si deficiat: votum non obligat xxxij. q. viij. Non solum, alis ligat.

Quinta conditio est discretio. Nam vota indiscreta prohibent. Ista sunt Primo quando quis vouet facere opera nimis nature graua et irrationabilia obsequia: vt sunt nimia ieiunia: et huiusmodi quibz homo infatuat z c. Nam talia non possunt cadere sub voto nisi in q̄tum sunt bona opera virtutis, ad q̄d requirit discretio. Rho. ma. xij. Rōnabile sit obsequiū vestz. ḡ z c.

Hec Tho. Sc̄do talia sūt vota stulta: puta de non peccando caput in die sabbati aut festiuando die sabbati quod est iudicare, aut non comedere in disco vt de capite animalis vel c̄cros, et sic de alijs. De quibus est Ecc̄s. v. Displicet deo infidelis et stulta p̄missio. Unde fm̄ Tho. Talia vota potius sūt deridenda q̄ seruanda. Et fm̄ Alber. Talia etiāsi fiunt in honore sanctorū non sūt seruanda: sed in alia bona cōmutanda. Sexta conditio est honestatio, quia votum fieri non debet nisi de materia bona z honesta z ad finē bonū. Ideo Ps̄do. xxij. q. j. In malis inquit promissis reuocanda fides, in turpi voto muta decretū. Quod incaute vouisti nō facias, impia est promissio que scelere adimpletur. Hecibi. Proinde vota que lz primo appareant esse bona: tamen sūt de dubio euentu boni et mali indifferēter, sicut sūt votum Jephthe Judic. xj. in bono t̄mmodo euentu sūt seruanda, et non sūt seruanda in malo euentu illicito: fm̄ Tho. Richar. z Bonauē. Vn̄ Jephthe lz a sp̄sancto motus fuerit facere illud votum p̄pter quod ponitur in Catalogo sanctorum: tamen q̄ filiam interfecit fatue egit z impie, sed postea dicit penituisse. Similr si quis voueret se nunq̄ placidum onem acceptuz ex humilitate: bonum est, sed qm̄ videret hoc cedere in detrimentum salutis plurimoz vel reipublice aut ecclie: non esset seruandū, alis seruandū esset in bono fm̄ Bonauē. in. iij. di. xxxij. Q̄ ḡ homo disc̄ q̄ mature debeas vouere et sufficiat.

Circa tertiu de necessaria adimpletiōe voti q̄rit. Vtz oē votū licitum sub necessitate salutis obligat vouentē ad implēdū. R̄ndet fm̄ Rich. vbi s. q̄ sic nisi in q̄tuor casibus. Vn̄ est p̄t̄ impotentiā adimplēdi. Sc̄ds p̄pter autoritatē superioris dispēlandi vel in aliud cōmutandi. Tertiu est p̄pter defectū conditionis apposite. Quarto qm̄ illud q̄ tempore voti factū fuit licitum postea fit illicitum ex euentu mali. Et de his satis patet ex p̄cedentibz et sequentibz. Multos em̄ casus voti z dispēlationis p̄t̄aleo causa breuitatē. Sed q̄ntū expedit pro documēto cōis populi addē.

Notandū q̄ qui vota licita nō implent: multa picula incurrunt. Prīmū periculū legalis violationis. Nā violat legem diuinam que p̄cepit reddi vota Deutero. xxiij. Itē legē p̄phetiā: vt patet i Ps. plumbi loc. Itē euāgelicā z aplicā: sicut Iudas q̄ cū ceteris aplis statum p̄fectōis vouerat: vt patuit p̄ Tho. s. circa p̄ncipiū s̄mōnis. Et quia nō seruauit: male perijt. Preterea violat legem canonicā q̄ dicitur liberū esse vouere sed necessariū reddere. extra de voto z voti redem. c. Dagne. Itē legē canonicā. ff. de vacatione z excusatione muerū. l. vlt. ac. ff. de p̄boz oblig. Preterea s̄mōem legem humanā z p̄bicā infidelium dicit homo p̄missa nō seruans. ff. de pact. l. j. vnde fidei fractor iudicatur z infidelis vota non implens. Secundū piculū aduersitatis multiplicis z flagellatōis. quia tales sunt continue in vinculo peccati mortalis et dei maledictione. p̄pterea dei iudicio affligunt sepe etiam in p̄nti varijs tribulationibus: vt videmus experimentaliter de illis qui vouent castitatē et postea cōtrahūt matrimonia qz non poterūt pacifice p̄manere. Iō Prouer. xi. Ruina est hoīs deuotare sc̄os z post vota retractare. Et sic patet. z Tertū piculū peccati multiplicis. quia si quis castitatē vouit vel religionē: etiā si votum sit simplex z postea nubere velit: statim mortaliter peccat. et etiam q̄ iurat sponfam accipere mortaliter peccat. et si accipit: semp̄ ligatus manet ne debitū carnale exigat. et quoties exigit semp̄ mortaliter peccat. Secus si reddat exactus. et nihilo minus si vult saluari debet habere p̄positum q̄ post mortem illius vxoris nūq̄ nubet sed castitatē seruabit: et p̄niam debet agere de voti fractione. Si autē voti fecit solēne quod sit p̄ susceptionem ordīs sacri vel p̄ p̄fessionem religionis z postea nupserit: non tenet matrimonium: sed oportet separari. Nec patent s̄mō iura z etiam theologos.

Quartū piculū subitanee mortis. Exemplū habem⁹ Act. v. de Anania z de Saphira. vide ibi. Ultimū piculū etne damnatōis. qz vt Hiero. xvij. q. j. c. Nouentibus. dicit. Nouentibus nō solū nubere sed etiā velle damnabile est. Verumtē si talis vere peniteat saltem in hora mortis saluabitur.

sed per multos ignes. Propterea vos hortor o charissimi attendite vt gratiam z tandem gl̄iam p̄ vota vestra consequi valeatis: diligēter implere qd̄ vouistis saltē generaliter oēs in baptismo. s. abrenūciare sathane z oib⁹ opib⁹ ei⁹. et insup̄ implete qd̄ specialiter vouistis. q̄ si tale est qd̄ nō possitis implere: a superioribus vel confessoribus dispensationē vel potius cōmutationē fieri precoretis: q̄tin⁹ valeat⁹ damnationē euadere z cū ch̄o regnare Amen.

Domica. xxiij. post Pentecostē Ser. j. iuxta euāgelium applicatio de mortis introductione in mundum.

Ecce princeps

vnus accessit et adorabat eū. sc̄z Jesum: di. Dñe filia mea mō defuncta est: sed veni impone manū tuā sup̄ eam z viuet. Matth. ix. z in euāg. hodie. In q̄b⁹ verbis mystice docemur q̄ exemplo hui⁹ p̄ncipis cui⁹ nomē erat Jairus archisynagog⁹: vt dicit Mar. v. et nos debem⁹ valde diligēter custodire animā nostram ne morte peccati incurrat. aut si mortaliter peccauit: debem⁹ vere penitēdo supplicare dño iesu vt iponat sup̄ eā manū suē misericordie z viuificet p̄ infusionē gr̄e. Uti vt Raban⁹ dicit Ania significat p̄ filiā vel puellam. et hoc cōgrue. qz sicut hō vnica filiā suā diligēter custodire debet ne fornicetur: sic a fortiori animā ne cū diabolo peccati faciendo fornicetur. Eccl. xliij. Sup̄ filiā tuā cōfirma custodiā: neq̄n faciat te in opprobrium venire inimic⁹ tuis: h̄ est demonib⁹. Et pro hui⁹ mysterij documento audiamus

In illo tpe (qd̄ dicit euāgelic⁹ Text⁹) Loq̄nte Jesu ad turbas: ecce p̄nceps vn⁹ accessit z adorabat eū d. Dñe filia mea mō defuncta est: sed veni impone manū tuā sup̄ eam et viuet. Et surgens Iesus seq̄batur eū z discipuli ei⁹. Et ecce mulier q̄ sanguinis fluxū patiebat annis. xij. accessit retro z tetigit fimbriā vestimēti ei⁹. dicebat em̄ intra se. Si tetigero tm̄ vestimentū ei⁹ salua ero. At iesus cōuersus z vidēs eā dixit. Confide filia fides tua te saluam fecit et salua facta est mulier ex illa hora: Et cū

venisset Iesus in domū p̄ncipis z vidēs turbas turbā tumultuantem dicebat. Recedite: nō em̄ ē mortua puella sed dormit: z deridebant eū. Et cū eiecit essz turba intravit z tenuit manū ei⁹ z surrexit puella. z exijt fama hec in vniuersam terram illā Matth. ix. c. Itaqz iuxta h̄ euāgelium tria mysteria dedaremus p̄ s̄mone.

Prīmū de emorroisse curatione.

Secūdo de puelle resuscitatione.

Tertū de mortis n̄re introductione.

Circa primū de emorroisse

curatōe Inq̄rendū Prīmo q̄n facta fuerit historia hec. Secūdo de emorroissa. s. qd̄ in mysterio significauerit. Tertio quia ex h̄ documenta elici possint. Ad p̄mū s̄mō docto. respondet q̄ sicut euāgelium dicit. In illo tpe. s̄anno etat⁹ ch̄ri. xxxj. q̄rto Idus Nouēbris: h̄ est in die prima aū festū sancti Martini ep̄i. Tūc loquēte iesu ad turbas z docēte q̄ hoies debēt spoliari veteri vitā. i. vitijs. et sic possunt ichore nouā vitā p̄fectōis. sicut vinū nouum nō nisi i vtres novos est mittēdū. alioqui rūpūtur vtres veteres ex ebullitōe. Tūc iste p̄nceps accessit: z fuit p̄nceps synagoge q̄ erat i capharnaū. Tūc em̄ iudei haberent templū in hierusalē: tñ etiā in alijs ciuitatibus habebāt certas synagogas ad quas ueniebāt ad orādū z audiendū legē. z ille q̄ p̄erat z cui⁹ auctoritate fiebat talis p̄gregatio dicebat p̄nceps synagoge. sicut fuit iste noīe Jaius. Ad cui⁹ petitionē dñi trāsiret dñs cū discipul⁹ i domū illius. Ecce in via mulier q̄ a. xij. annis patiebat fluxū sanguinis. accessit ad tangēduz fimbriā vestimēti ch̄risti. vt patz in euāgelio. Sed quōd ch̄rist⁹ dicitur habuisse vestem fimbriatā. Lira dicit. q̄ ex quo iudeis p̄ceptū fuit Numeri. xv. habere quattuor fimbrias p̄ quattuor angulos palliorum ponendo in eis vitras hyacintinas q̄ erāt celestis coloris ad significandū q̄ celestes conuersationē deberent habere z essent sancti corā deo celi quē credebant. Ideo ch̄ristus obseruās legalia habuit in veste fimbrias huiusmodi. Et sic beata virgo maria p̄p̄ria māu sibi parauerat. Et hec erat tunica incōsuetis desup̄ contexta p̄ totum

vt dicit Joan. xix. Et a puericia ch̄risti crescendo secū creuerat: vt fertur. z sic istam fimbriam. i. vitā hyacintinā in veste ch̄risti tetigit mulier. De ista muliere Eusebius i ecclesiastica historia dicit. q̄ postq̄ sanata fuit fecit imaginem ch̄risti ex ere fusā fieri in sua curia in ciuitate Cesarea Philippo vbi habitabat: quā reuerēbat. Sub qua imagine herbe crescētes nullius p̄tuitis antea existentes erant: sed cū crescēdo attingerent ad fimbriā sculptā vel fusā illius imaginis tante erant virtutis vt multi a diuersis morbis p̄ illas sanarent herbas gustando vel potando: aut tangēdo. Hanc imaginē Iulianus apostata impator postea destruxit vel eiecit: z suā imaginem loco illius ibidē collocauit. que dei iudicio fulminis ictu destructa fuit. Vt autē br̄s Ambro. qdam sermone dicit fuisse mlierē istam Marthā sororē Magdalenę ne nō obstat p̄dictis. qz nō plus videt ibi dīcere nec intēdere nisi q̄ Marthā a cōsimili infirmitate p̄ christum fuit sanata. nā Marthā fuit diues. Ista autē emorroissa vt dicit Marci. v. omnē substantiā suā erogauerat in medicos: et magis veter⁹ habebat. Hec ergo alia erat a Marthā.

Ad secundū: quid significatū fuerit p̄ hanc Emorroissam Dicendū q̄ significatur peccator carnali vitio sanguinolentus. quia sicut in fluxu sanguinis. vna gutta sanguinis vel pars aliam partē vt guttam fluendo sequitur. sic in peccato carnali post cogitationē malam delectatio. et postea operatio. postea cōsuetudo. postea desperatio: z sic damnatio seq̄t. Osee. iij. Sanguis sanguinē tetigit propter hoc luget terra. Super quo Hiero. dicit. Luxuria insatiabilis est voluptas: que q̄nto plus capitur tanto magis incentiuū patit Vires in fornicatōe deficiunt. z fornicandi desiderij nō quiescit. Itē talis peccator om̄ia erogat in medicos malos: z tāto deteriorius habet. quia vt Grego. in mora. dicit. Luxuria hebetat intellectū. maculat voluntatem: obscurat memoriā. vix cogitare bona p̄mittit. tēporalē substantiā consumit. corpus destruit: famam perdit. Sed ad tertium qualia documenta ex his accipiuntur. Nota q̄ primū est q̄ quicūqz vult ab

huiusmodi vitij. s. carnalib; curari debz. p meditatonē tangere simbrā christi. hoc est passionē que ē finis vite christi. si mor tali carne tanq; in vestimento deitatis. vñ Berni. sup Lanti. smone. xliij. Nil tā effi/ car ad curanda cōscientie vulnera. nil tam vtile ad purgandū mentis acie q; vulnez christi sedula meditatio. Idē. Passio tua o domine Jesu chre sup sidera illūmiat i tellectū. sup ignem accendit affectū. sup ae rem emollit cor meū. Nec et plura Berni.

Scdm documentū fm Bonauenturā q; cum christi vestimēta tacta tale miracu lum facere potuerūt. multo plus pōt effi/ cere z facit in anima tactus aut gustus eu/ charistie: in qua chrus totus sumitur sub velamento specierū quasi vestitū: dūmodo digne sumat. scz humiliter penitēdo: sicut fecit hec mulier retro accedendo z pfitēdo ac satisfaciēdo: sicut z ista chro reqrenti q; s eum tetigerit manifestauit se. Lu. viij. Et salua facta plene dicitur zc. Ergo hō di sce saluari.

Circa secundum de puel

le resuscitatōe Notandū est q; chrs domi nus i hui; mortue puelle resuscitatōe edo cuit spūalit: quō aia in peccat; mortua de beat resurgere ad vitā grē. Nam ad h; tria fore necessaria oñdit in mysterio.

Primū est orōis bonoz requisitio

Scdm est pē pnie conuersio.

Tertiū est boni ppositi firmatio.

Primo inquā pctōr debet pferētere ora tiōes bonoz fieri. qd insinuat in euāgelio. qz ista puella p se nō potuit ad chrm accē/ dere. sed Jairus quod interp̄tat illumina tus qui fuit pater eius p ea rogauit z im/ petrauit. Et p hoc significat q; patres spi rituales. s. p̄byteros bonos z viros religi osos ac sc̄tos dei grā illuminatos debz pec cator requirere vt illi orent deū p eo ne p/ eat in morte peccati. sed deus eū resuscitet ad penitentiā. Ratio hui; est. qz peccator in mortali existēs indign; est omi bono. et pane quo vescit: vt dicit Aug;. z nil ex se meref a deo: vtpote qui est in ira dei. ideo nō est dignus venire ante faciē dei p se. si/ cut seruus infidelis non est dign; p̄spectu regis irati contra illum. sed oportet recon/

cilatores requirere. Necessaria est ergo o/ ratio bonozū ipi peccatorū. Job. v. Ad ali quē sc̄tōrū puertere. Secūdo pec cator vt resuscitetur debet conuerti a pecca tis ad veraz penitentiā. z hoc significatur per tactum manus christi: in qua sunt qn/ q; digiti: ad significandum quinq; corre/ quisita ad veram penitentiā. Primo enī requiritur cōtritio. Hec significat p polli/ cem qui dicit a pollicendo: quia cum ma/ nu data i promittēdo solemus extendere: z in contritione pollicemur peccata odire z punire velle. Secūdo requiritur ad peni/ tentiā veraz confessio: quā significat index qui dicit ab indicando. i. ostēdendo pecca ta sacerdoti in cōfessione. Tertio requirit operis satisfactio. Hanc significat digit; medius qui est longior ceteris digitis in si gnū q; opus bonū plus facit longiturnū. Quarto requirit amor dei z pximi verus Et significat p digitum quartū: qui dicit cordialis vel amularis. Quinto ad veram penitentiā requiritur vera humilitas sine elatione. Hec significatur p digitum qui tum qui est minimus. Unde christus do/ min; sua manu tangit mortuā animā ad suscitandum quādo hec quinq; infundit. Ergo peccator disce penitere ex digitis tuis. Tertio peccator vt resuscitet debz habere firmū ppositū i bono assumere. q; scilic; a peccatis de cetero vult abstinere: z bonam vitā ducere. quod docuit christus in hoc q; voluit eiecta turba manū puelle tenere resuscitando: quia debet homo tur bas tumultuantes cogitationū z vitoruz eiicere. z manū. i. operādī p̄positū i chri/ sti manu. i. in gratia vere pnie p̄dicte reti/ nere. Sed heu multi sunt qui incauti p̄o ppositū huiusmodi nō custodiunt sed i pec/ catū recidunt. De talib; pro exemplo ponamus. q; sicut Aristo. li. aialius dicit. Feto; candele extincte si sit vehemens fa/ cit mulierē p̄gnantē abortire z occidit fetū Propterea debet pregnans mulier a tali cauere. Sic spiritualiter fetoz cogitatonis carnalis z memoria luxurie extinguit z oc cidit omnis boni ppositi pceptū in anima Ideo debet homo cauere a talibus et toy tum cor in manus christi tradere et tene/ re in memoria passionis christi: et sic vita

vluet eterna Jo. x. Oues mee sequūt me z nō rapiet eas q; de manu mea z ego vitā eternā do eis. D; iesu bone iustificas nos z tene i manu grē tue.

Circa scdm de mortis

introductione. Exq; em h euāgelū loquit de morte puelle iō Prima q̄stio orit scz de mortis origine vñ mors orta sit in toto orbe cū Sap. j. scriptū sit q; de; mortē nō fecit nec delectat in pditione viuoz. Et qz a deo fieri debuerūt oia Joā. j. mix; q; est vñ mors intravit in orbē. q; si dicas ppter pctm hois qre q; bruta q; nō peccat nullo minus moriunt z oues ac animalia occidun tur. Sed rñ det ad hec p̄pturam Pauli Rhoma. v. di. q; sicut p vnū hoīem scilic; Adā: pctm in hūc mōm intravit. z p pec/ catum mors. ita in omnes homies mors p̄transit in quo omnes peccauerūt. Hec il le. Nūm; exq; oēs hoies naturāl; deicē/ dunt ab Adam in q; fuerūt a p̄ncipio fm vim seminalē tanq; mēbra ei;. Jo omnes peccatū originale ab illo p̄trahuntz per h; debitum mortis tanq; a naturali origine fontis corrupti. z sic peccatum originale z mors inest hominibus a natura corrupta Nam regla phie est. qd a natura inest sp; inest nature specificē. Sicut corū; habet a natura vt sit niger ergo omnib; coruis inest nigredo. z sic albedo cygnis. z homi nib; habere oculos. nasci in peccato z mo ri. Proinde in hominibus mors est orta p̄ncipaliter a peccato sed in penam pecca ti iuste inficta est a deo. Unde Augusti. de trini. li. iij. c. xij. sic dicit. Propterea scri ptum est q; deus mortē nō fecit qz homi ni causa mortis non fuit. sed tñ p ei; retri/ butionem iustissimā mors irrogat pecca/ toz. sicut supplicū iudex irrogat reo Lau sa tamen supplicij non est iusticia iudicis s; meritum criminis. Hec ille. Secū da questio de brutoz morte cur illa mori/ unt q; tñ nō peccauerūt Bonauen. sup. ij. di. xij. di. q; ideo. qz a p̄ma pditione facta sunt mortalia. sicut z ania brutalis facta ē corruptibilis. Sed Rich. ea. di. dicere vi/ det fm aliq; q; bruta obnoxia facta sunt vt moriant ante finem mūdi ex demerito pcti hūani. nā si Adā nō peccasset nulluz

brutū moreret quisq; (inq; fuisse implet; numer; electoz. z pbat qz p; pctm factuz est vt hoies pccidat bruta ad vescedū car/ nib; illoz z ad faciēda vestimēta de pel; lib; qre ergo debuissent mori: Itē Rich. subdit. q; bestie etiā q; nūc viuūt de carnib; aliaz bestiaz vtputa lupi falcones leones z h̄mōi. si hō non peccasset aliq; alio cibo nutriti fuissent. qz vt Aug. li. retractatio/ nū. ix. ca. dicit. Potuisset vt alerent ab ho minib; de fructib; terre omnes bestie z a/ ues omnimodo fuitēs homini si hō deo obediss; hec Ric. Q; malū est pctm qd in omnib; punitū est. B Tertia q̄stio de hois mori posse. vtrū scz hō potuisset mori sine culpa sua interuenire z sic mors in orbē introisse. Ad qd fm Bona. z Ri/ char. vbi s; possunt fieri talia argumenta

Primū est qz certū est q; Adā nō pote/ rat viuere nisi comeder; cū haberet cor; p̄ aiale qd indiget alimēto. s; Adā vt aliq; filioz ei; si māssisset in statu innocētie pote rant facere p libez arbitriū vt nō comede rēt p tps magnū. z sic poterat in corpe de ficere z mori absq; villo pctō. S; ad h; rñ/ det Bonauen. q; nō poterat hō abstinere a comestione qñ esset loc; z tps. Tū quā de; exp̄sse hoī p̄cepit vt comederet de oī ligno paradisi p̄ter lignū sciētie boni z mali vt pater Gen. iij. Tū qz natura bene insti/ tuta dictabat q; nullus deberet se fame vt alio mō p̄tinere z sic p̄tz. Scdm g; argu mentū est. qz homo in paradiso nō sp̄ted cer ta hora z die tenebat cōedere Assignem; diem dominicā saltē z horam sextā. Tū ergo qro an Adam vel filiozum eius ali/ quis pro illa hora esuriret an non; si esuriret iam sine omni peccato pateret in para/ diso. si aut non esuriret quare deberet co/ medere cum natura bene disposita nō ni/ si tempore necessitatis abuz apperat. S; ad hoc idem Bonauen. respondet q; be/ ne sciebat tunc homo horam z indigentia sue nature. Ideoq; debebat famem p̄es uenire pro illa hora quam si pertransisset peccasset omittendo. Et sic paret.

Tertium argumentum quia si Adam non peccasset aliquis filiozum Adam po tuisset peccare. Et ponamus q; peccas/ set. Tūc ille potuisset ipsum Adam vel

Domínica XXIII. post Peteco.

alium innocente occidere gladio vel dormi-
tante iugulare absque culpa illius innocen-
tis. Nam possibile est virum iustum a pecca-
tore interfici. sicut Abel occisus est a Ca-
in. et sic mors introisset sine culpa hominis in
statu innocentie. Sed ad hunc ridentem Bon-
nauen. et Richar. ibidem. quod diuina iudicia
et iusticia que ordinauerat ipsum Adam
et filios eius in statu innocentie preseruare ab
omni violentia si non peccasset: non permis-
set talem mortis punitionem in illis sicut per-
mittit modo quod peccator occidat iustum et
innocentem cum nunc quilibet est debitor
mortis pro peccato originali. Ergo mira-
dei iusticia. o peccator vide quod pro peccato
en omnes morimur. age ergo penitentiam
Vnde ad quod situm patet ratio. quod homo si non
peccasset: mori non potuisset pro compatio-
ne ad diuinam prouidentiam. licet homo sine
se haberet mori posse si sibi relinqueretur
hec ex Rich. et Bonauē. **H** itaque
charissimi consideremus quod misericorditer de-
us a principio spiritus dilexit homines quod statue-
rat ut si homo non peccasset ab omni nocuo
et a morte semper eum deus ipse protegeret.
Et quia homo post peccatum mortem incur-
rit. tamen adhuc hanc penam homini peniten-
ti in bonum meriti et propter cedere ordinauit
et in consolationem scitis suis conuertit. sicut
legimus **Exemplum deuotum in Vita**
patris et in **Spe. exem. dist. 9. exem. c. vii.** quod
abbas Silois cum moreret presidentibus cir-
ca eum patribus resplenduit facies eius tanquam
sol et dixit eis. **Ecce sanctus abbas Antonius**
venit. post pusillum rursus dixit. **Ecce cho-**
rus prophetarum venit. Item amplius facies eius
resplenduit et dixit itez. ecce chorus apostolorum
venit. et dupliciter adhuc resplenduit facies eius
et ipse cepit loqui cum aliquibus. que senes in-
terrogauerunt di. **Eum qui loquitur per: Rndit.**
Ecce angeli venerunt accipe me. et rogo ut
dimittar adhuc penitere modicum. **Dicit**
ei senes. **Non indiges penitentia propter. quod cognouerunt**
eum perfectum fore scilicet. et dixit. **Uere inuitum pe-**
nitentie adhuc non reputo me fecisse quod. Ta-
lis tanta gloria datur pro penitentia quod merito plus
deberem facere. et rursus facta est facies
eius sicut sol et timuerunt omnes. et tunc dixit
eis **Uideret dominum. ecce christus venit di. A-**
ferte mihi eum et continuo reddidit spiritum et fa-

ctum est quasi fulgor et repletus est totus ille locus odore suauitatis. Rogemus quod christum et.

Domínica eadē Ser. II. s. de omni tempore vite nostre bene dispensando.

Urgens ie

sus sequebatur eum. I. archisyna-
gogum et discipulum eius. **Sat. ix.**
et in euangelio hodie. **Domínus Iesus mirabi-**
lem nobis doctrinam ad salutem insinuauit in
hunc euangelio ut scilicet omne tempus vite nostre in bono
expenderem. **Nam ad id hortatur nos ap-
t. vi. di. Dum tempus habemus operemur bo-**
num. Item hortatur scriptura **Tobie. iiii.**
Omni diebus vite tue in mente habeto de-
um et caue ne aliquando peccato presentias. et quelibet
horum autoritatum potest poni pro themate
huius sermonis. Ratio autem dictorum est. quia
ut **Bern. li. de medi. dicit.** Sicut nullum
momentum est quo homo non utatur bonita-
te dei et misericordia. sic nullum debet esse momen-
tum quo deum non habeat presentem in memo-
ria. **Et itez idem dicit.** Omne tempus nobis
impensum requirit. scilicet in iudicio qualiter a no-
bis sit expensum. **hec ille.** **Item ut christus dominus**
nobis spiritus tempus bene expendere exemplum
daret. cum iret ad domum principis pro resuscita-
tione illius filie defuncte. tunc secundo cum
discipulis ipsum principem in uia eundi emora-
roissam sanauit a fluxu sanguinis. ubi **Lz.**
dt. quod christus fecit presertim hac de causa ut ost-
deret nobis quod non solum in termino. sed et in
uia debemus bonis operibus occupari et pro-
seques totum tempus vite in bono expendere. de
his autem pro historia in textu euangelico.

Itaque iuxta documentum mysticum euangel-
ij dicitur de tempore vite bene dispensando tria
in hunc finem mysteria declarabimus pro populi ed-
dificatione.

Primum de tempore bene dispensandi incitatio
Secundum de tempore breuitati ordiatio.

Tertium dicitur temporis deperditi recorsio
pensatio.

Circa primum de incitati-

one ad bene dispensandum tempus totius vite. **Notan-**
dum quod plene consideratio et rationes inciti-
tant nos ut omne tempus nostrum bene ex-
pendamus et nihil perire ex eo sinamus.

Sermo

LXXIII

Prima consideratio breuitatis
Secunda dicitur apreciabilitatis.
Tertia dicitur mutabilitatis.
Quarta dicitur irreuocabilitatis.
Quinta dicitur reddende rationis.

Sexta dicitur redemptio christi et penalitatis
Prima inquam ratio vel consideratio breuitatis
tis. quia tempus vite nostre est breuissimum.
ut patet ex omni parte intuendo quocumque
nos conuertimus. **Amirum primo si aspici-**
mus sursum in celum quanta est uita nostra res-
pectu illius eternitatis celestis audi **Psalm.** dicit
tem. **Ville anni ante oculos tuos tanquam di-**
es besterna que preterit. **Non dicit. dies ho-**
dierna. nec dicit. dies que uentura est. sed dicit.
tanquam dies besterna que preterit. quod dies ho-
dierna uel etiam uentura pro aliquo temporis
spacio reputatur. sed dies besterna que preterit
iam reputatur pro nihilo. eo quod dies illa iam non
est et annihilata est: nec in eternum redibit
Sic tempus vite nostre respectu eterne vite
future nullius spacii reputatur. quod finitum ad in-
finitum portio nulla. **viij. P. viij. Ubi Gre-**
ry. moral. dt. Omnis longitudo temporis vite
presentis punctus esse cognoscitur cum fine eterni-
natur. **Illa autem futura uita nunquam termi-**
natur siue in gloria siue in pena. **Proinde etiam**
Seneca ad Lucillum dicit. Punctus est omne
quod uiuimus. et adhuc punctus minus. **De-**
beremus ergo bene expendere hoc modicum
tempus vite: ne in perpetuum postea fleamus.

Secundo si aspiciamus ad vite nostre decur-
sum comperimus in nobis verificari illud
Job. xij. Homo natus de muliere breui
uiuens tempore replet multis miserijs. quod quod
si flos egreditur et conteritur. et nunquam in eodem
statu permanet. **Et illud Iaco. iij. Que est**
uita nostra. vapor ad modicum parens: et
postea exterminabitur. **Denique comperimus in**
nobis illud **Seneca ad Lucillum di. Quot-**
tidie morimur: quotidie demit aliquam partem
uite nostre. et tunc quoque cum crescamus uita decre-
scit. **Nam hodie propter quod es mortuus quod heri**
fueris. et sic sequitur **Tertio si aspiciamus**
ad peccatum. utique ut **Gre. ait. Momenta-**
neum est quod delectat sed eternum quod cruciat.
Uelior est ergo modica amaritudo. scilicet penitentie
in faucibus: quam eternum tormentum in uisceribus.
hec ille. **Proinde Hilarius super**
Apocal. dicit. Ira peccatorum dementia

qui dum uite presentis breuitate scilicet et carna-
litate finalem damnationem aspiciunt con-
uerti desistunt. **hec ille.** **Quarto si aspi-**
cimus ad preteritum: loquar cum propheta
Baruch. iij. Ubi sunt principes gentium
et qui dominabant super bestias. qui in aulis ce-
li ludunt. qui argentum thesaurizant. et aurum
in quo confidunt homines: et non est finis ad quod
sitionis eorum. **Exterminati sunt et ad infer-**
ros descenderunt: et alij in locum eorum surre-
xerunt. **Dicit ergo mihi o homo. ubi est longa uita**
Ade. ubi Babilusale. ubi reges omnes.
ubi potentissimi imperatores. ubi Alexander
magnus. ubi diuitie crescis. ubi sapia gloria
et magnificentia Salomonis. de qua scribitur
iij. **Regum. quod pro omnibus regibus qui fuerunt ante eum**
abundauit sapia et diuitijs ac fama glorie sue
Item ubi sunt philosophi. Item ubi omnes
amatores seculi qui ante nos fuerunt. et quos
nouimus: comederunt et biberunt: luserunt
riserunt et uixerunt pro libito uoluptatis. et tamen
iam omnes mortui sunt. et quod nunc agant. quod
modo peccati luant in perpetuum penam quos post-
set edicere. **Item homo caue te ne similit peccas**

Quinto si aspiciamus in futurum dicit mihi
Quis ex omnibus nobis hic presentibus victu-
rus erit post annos centum: et ubi tunc erimus.
imo quis scit si tantummodo uno anno aut
mense superit a modo. **Unde et pro exemplo**
brius **Hieron. in epla. lv. narrat quod Xerxes**
rex persarum potentissimus cum de sublimi morte ex-
eratus sui multitudinem quasi infinitam cer-
neret et miraretur: prorupit in lachrymas. **In**
terrogatus quare ploraret: **Respondit quod**
post centum annos nullus horum quos nunc cerno
inquit superuicturus erit. et sic patet. **Quare au-**
tem deus uoluerit uitam hominis fore breuem in-
fra dicemus **R** **Secunda consideratio**
dicitur apreciabilitatis. **Nam si bene pensamus**
quod preciosissimum sit tempus uite nostre incitamus
utique ad bene illud expendendum et non perdendum
tam magni thesauri. **De quo Bern. li. de p-**
bo domini dicit Simon petrus di. sic. Nil precio-
sius tempore. sed heu nil hodie uilius extimat.
nemo sibi non reditura momenta posse cau-
satur. **hec Bern. Et ratio. quod qualibet ho-**
ra diei uite huius potest homo lucrari sibi plus
quam sint omnes thesauri huius mundi. hoc est
eternum regnum celeste. **Quis est qui pro mil-**

Domínica. XXIII. post Pente.

te ducatis vna hora nō laboraret. **Ex** plū narrat ad id Humbertus in tractatu de septuplici timore, q̄ quidam deuot⁹ q̄ dam vice dum in oratiōe esset positus audiuit vocem lugubrē. z querens quisnā esset: Respondit. Ego sum anima quedam damnata deflens meā damnationē. At ille. de quo doles p̄ ceteris: At illa. Hoc ē quod summe dolemus in inferno: qz tempus quo in breui dei visionē perpetuā adquirere z penas euasisse potuissē: nos infelices inutiliter expendim⁹. Unde z s̄/ sus habetur. Non fleo damna rerū sed de fleo damna dierū. Tertia ratio mutabilitatis. quia videmus q̄ tēpus p̄tinue mutatur z homo cū tēpore. ita q̄ primo est puer: tandem adolescēs: tandem vir: tandem senex z vltimo morit⁹. Unde in autētica d̄ nō alienādis aut p̄mutandis rebus ecclesie. s̄. Ut autē. dicit. Quid est stabile inter homines cum omnis noster stat⁹ sub perpetuo motu cōsistat. Hec ibi. q. d. nihil est stabile. Ideoqz nō debemus tēpus p̄trāsire sine omni fructu adq̄rendo. Nam sicut nolumus diuitias obolorū p̄dere sed potius aggregare. nec aliquid p̄dere de pulcritudine aut fortitudine aut sapientia. sic nec de tempore. **P**roinde naturales dicunt tales s̄sus. X nisi gratus sis: bis pulcer ter quoqz fortis. s̄. Quat sapiens: quin dis: sex sanctus postea nō sis. Pro intellectu nota q̄ X littera significat decē. z sic intellige q̄ si decē annis a natiuitate tua gratus non fueris hominib⁹. z bis decem annis pulcer. z triginta annis fortis. z quadraginta annis sapiēs. q̄nquaginta diues. sexaginta sc̄t⁹ z bonus: postea nō fies talis. Et s̄m hec patet q̄ cū tēpore vario quō mutatur homo. sed vir prudens semp̄ conat⁹ q̄nrum potest hec z tēpus obseruare. Quarta ratio irremediabilitatis. **Uñ Bern.** Nō parū existimes tempus illud quod in dictis ociois aut factis expendis. volat enīz irremediabiliter. nec tamē aduertit inspicēs quid amittit. Hec ille. Nam si p̄dis vestes aut sanitatem poteris recuperare. sed tempus preteritū nunq̄ redibit: vt patz. ij. de generatiōe. Quinta reddendationis. Nam **Ecclesi.** iij. hortamur di. Filii obserua tempus z deuita a malo. **Ubi Glo.** dicit sic

Fili obserua tēpus tanq̄ domū preciosum z tibi accommodat⁹. Quia sicut non perit capillus de capite: ita nec momentū de tēpore q̄n oportet ratōez reddere. p̄t quod deuita a malo. **Sexta redemptōis christi z eius passiōis vel sanguinis. Bern.** Si cognouisses hō q̄ multum debeas christo q̄ te redemit sanguine suo. debes nāqz christo totā vitam tuam. quia ip̄e pro tua totam posuit suam. Hec ille. **O** tu puer cogita quia christus paruulus factus pro te vagit flens et sanguinez fudit in circū cisione. z sic tā precioso sanguine emit sibi seruitutes tue puericie. **O** iuuenis cogita q̄nta laborauit in iuuentute sua pro te christus sudauit: esurijt: sitijt: opprobria z vituperia pertulit. **O** omnis etatis homines cogitate quia christus totū sanguinē suūz fudit pro vobis. **Empti enī estis p̄cio magno.** glorificate q̄ deū zc. i. **Cori.** vj. **D**

Circa secundū de breuis temporis p̄ vita humana ordinatione

Queritur: quare deus sic ordinauit vt tempus vite hominis breue fieret. nec lōgo tēpore viueret. nam quere⁹ z palma ac ligna tyna pl⁹ habent viuere q̄ homo. **Diruz** est ergo q̄ tā breue tempus homini concessit. **Sed ad hec respondet q̄ omnipotens deus hec fecit propter nostrā vtilitatē plurib⁹ de causis vt sequit⁹. Primo vt amorem homo a mūdo plus retraheret. Uñ Bern.** **O** mūde immūde si breuiter transiens sic me tenes: qd faceres si permaneres. **Ergo deus voluit breuiare vitam nostrā in mundo quaten⁹ minus amarem⁹ clyto trāsire mundum. Secundo vt bene operari hominem minus tederet. Nam si longa esset vita humana forte multos tederet bene operari z deū laudare. sicut oratio longior tedium parit et sermo longus. nunc autē breuis operatio minus attediat hominem tota vita breui exerceri. Tertio vt cauere homo ne tā breuem vitam inutiliter consumeret. Nam si longa esset vita hominis: magis homo sub spē diutius viuendi se ad peccandum daret. Sic huius multi nunc dicunt. **A**dhuc iuuenis sum: z satis habebō de tempore vite quibus peccare poterō. **Nunc ergo faciam satis cap****

Sermo

LXXIII

ni z mundo. **O** quot sunt modo qui consumunt magnam partem temporum vite breuis. in ludendo. in vaniloquio. in carnalib⁹ z alijs peccatis. **Quid tales facerēt si scirēt se diutius viuere. Ideo Rich.** de sancto Victore. dicit. **J**udicio dei iusto damnatiōe dignus erit qui tam breuē vitam vane inutiliterqz expendit. **Hec ille. O** peccator caue ergo tibi. **Quarto vt deus dilectionem maiorem homini demonstraret cum pro modici temporis labore tantam gloriā tribueret. scz q̄ vt scribitur Rhoma. viij.** Non sunt p̄digne passiōes huius temporis ad futu. glo. **Quinto vt euidenter patesceret q̄ ad eternā vitam de⁹ hoīem elegisset. ideo nō p̄misit nos h diutius p̄manere sed citius per mortē trāsferret vt cum eo p̄petuo maneamus. Nam qui diligit aliquem non vult diutius esse sine illo. Propterea christus orauit Joan. xvj. dicens. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum illic sint z mecum. s̄. in celo. **Sexto vt ad futurā felicitatez hō festinaret. Ad qd hortat Aplius Hebr.** iij. di. **F**estinemus ingredi in illam requiem. Nam si quis breue tempus habz z lōgam viam festinanter debz currere vt possit peruenire z intrare ciuitatem claudendam circa solis occasum. sic z in p̄posito. **A** Sed vt de nobis ipsis exempla sub manus rationem ponendo. **Notim⁹ enī q̄ valde breue sit tempus vite nostre vt Ps̄. dicit. Dies annorum nostrorū in ip̄is lxx. annis. z si in potē. lxxx. anni amplius labor z dolor. Et tamē pro medietate illos lxxx. annos consumimus in dormiēdo comedendo bibendo z sic restāt. xl. anni pro dei seruitio. Item de istis a natiuitate delcem anni fluunt in quibus homo nondūz deus z precepta eius plene cognouit z sic restant. xxx. anni ex quibus sepe demit labor pro necessitate corporis. ocium. ludus negligentia z seculari negotiuz. xx. annos ad minus. z sic restāt. x. anni pro deo. **P**reterea cogitemus ex istis quantum temporis homo perdit in illis. lxxx. annis. infirmitate torrens contingente. **I**tem peccatum perdit tempus s̄m doctores. z sepe homo in illo multum iacuit z sic omne illud tempus quo in peccato mortali iacuit****

it perdidit. **I**tem sciens de vanis z pctōuz delectationib⁹ cogitauit. z h̄mōi b̄n cōp̄tūm⁹ q̄ tānū t̄p̄is demit ex dictis. x. annis p̄ oēs. lxxx. annos vt vix sic tempus vnus anni. imo dimidij anni bene seruendi bō homo reddiderit. sed omne t̄p̄s illud maḡnū aut diabolo dedit in pctis aut inutiliter perdidit nec celeste p̄m̄ū meruit. **Hec ergo z vt pctōib⁹ q̄ tāparū fuit deo nec festinat ad patriā p̄ bona opa nec penitere curāt.**

Circa tertū de recōpē

satione temporis perdit. **Notandum q̄ vt sanctus Tho. in. iij. dist. xv. ar. ij. di. q̄uis homo tempus preteritū nō possit reuocare potest tamen recompenare perditūz hoc est in aliquo equiualeter recuperare. **Sz quomō hoc possit Nota primo quomō tempus perdit. z secundo quomō recompenat. qz nimiz s̄m doctoz dicta. Primo perdit tēpus in ocio sine fructu trāsēdo. **Dat. xij.** De omi s̄bo ociofo reddent hoīes in die iudicij rōnem. **Hiero. ad Eustoch.** **O**mnne tempus in quo te meliorem non senseris extima te perdidisse. **Secundo perditur tempus in vanitatib⁹ expendēdo. o q̄ magnum tēpus expendunt mulieres vane se ornantes fucan. z h̄mōi faciēdo. **I**tem superbi pomposis ostentationib⁹ z iocalib⁹ se occupantes. **I**tem lusores. **I**tem in tabernis tota die considerantes. **Tertio inutilia vel mala cogitādo. Uñ Bern.** **O**mnne tempus q̄ de deo non cogitasti cogita te perdidisse. **Quarto mortale peccatū cōmittendo z penitentiā differendo. Uñ br̄s frater Egidius dicit. q̄ sicut per vnū punctū in taxillo piectum fit quādoqz q̄ omnia bona lucrata amittant apud lusores sic p̄ vnū pctm̄ perduntur oia hoīs p̄ora merita. **Hec sufficiāt de pditione t̄p̄is. P** **Secundo q̄ restat videre quomodo tempus perditū recompenatur. Ad quod ex p̄dictis per oppositum patet responsio. q̄ tempus perditū recompenatur. Primo opera penitentie condigne faciēdo prout Gregorius dicit exponendo illud **Matth.** iij. **F**acite dignos fructus penitentie. **Secundo vt vtilib⁹ decepto s̄ se occupādo. vñ legit************

Dominica, xxii. post Peteco.

Exemplū in Uitaspatz q̄ qdā multa laborabat z sep̄ paupibz erogabat illosq̄ docebat vt p̄ eo orarent. q̄ ten^o dū ip̄e co/ mederet vel dormiret nihilo min^o illos p̄ se orātes h̄er. z sic t̄ps̄ illud lucraret qd̄ interim p̄trāsiret. Tertio itime ch̄m a/ mado z passione ei^o crebro recogitādo. sic redemit t̄ps̄ bt̄is s̄rā. s̄l̄r z Magdalena nā charitas opit̄ multū. p̄ctōz. j. Pe. iij. Quarto mori potius eligēdo q̄ p̄sentire mortali p̄ctō. sic em̄ p̄ martyriū t̄cōp̄sant̄ oīa. Quito indulgētiā plenariā p̄seq̄ndo. vtz de latrōe iuxta ch̄m p̄cedente i cru/ ce. z h̄ p̄t fieri p̄cipue Sexto religi/ onē intrādo z ad patriā thesaurizādo z se/ rōtū deo i sacrificiū offerēdo. Pro his Ex/ emplū finale legit in historia Barlaā qua vitz Damascen^o sc̄psit vt habet etiam in legēda q̄ sc̄tis p̄t senex qd̄az interrogat^o q̄t annoz esset. R̄ndit. xlv. annoz. s̄uz. Et ille. Appares mihi fore. lxx. ānoz. R̄ndit sc̄tus p̄t. Bū qd̄e a natiuitate mea. lxx. an/ noz. me extimasti. sed n̄lō mō a me in mē sura vite p̄putant̄ q̄t̄q̄t in vanitate mūdi exp̄si sunt qz tūc sui mortu^o in p̄ctis viuē do. Jō annos mort^o. p̄vita nō noio Ad idē p̄bola ibidē ponit talis In qdā ciuit/ tate magna p̄suetudo fuit q̄ hoīem extra/ neū z ignotū in regē eligebāt. q̄ oīa facere vt rex poterat. s̄z anno cōpleto ciues in eū insurgētes nudū illū extrahētes i remotā insulā trāsmittebāt vbi nec abū nec vesti/ mentū inueniēs egestate v̄zgebāt. t̄ādez qd̄/ dam sublimat^o in regno illo cū hec audī/ uisset infinitos thesauros infra annū illuz p̄misit illucz boū ac aīaliū armenta. villas z ciuitates p̄didit. vt cū in exiliū illuc mit/ teret oibz delictis abūdarer. Sic q̄ in ciuit/ tate. i. in mōdo isto homo est q̄si rex debz in seculum futurū thesaurizare q̄ p̄ mortē nu/ dus hinc extrahet z mittet. z sic ibi habebit abūdantiam ad p̄petuā vitā quā det nobis ch̄s zc.

Dñica eadē. Ser. III. s̄. de fidei catholice salubritate ac vnitate z p̄tate.

Esus cōuer

sus z videns eam dixit. Lon

fide filia. fides tua te saluā fecit. Dat. ix. z i euāg. hōd. In q̄bz s̄b̄is dñs Iesus cō/ mēdat nob̄ p̄tutē fidei vere q̄ est fundamē/ tū oīz bonoz sine q̄ null^o adule^o saluari p̄t vñ Aug. xxvii. q. j. ca. Dis. dt. Novalz eē bonū qd̄ fit absq̄ fide Et Atha. in symb. dt. Quicūq̄ vult salu^o esse añ oīa op^o est vt te. ca. fide. Quā nisi q̄sq̄ in te. inuolatā q̄ seruaue. absq̄ dubio in eter. pi. Hec il/ le. Ideoq̄ dñs Iesus fidē verā miraculis multis p̄firmavit vt hoīes firmis crede/ rent. z miracula q̄ faciebat ac salutē hoīm fidei attribuit di. Fides tua te saluā fecit. vtz z in h̄ euāg. Itaq̄ de fide catholica in h̄ sermōe declarem^o tria mysteria que ac/ cipiunt ex themate ip̄o.

Primū d̄ fidei saluifica p̄fidētia.

Scdm̄ de fidei vnica ex̄tia.

Tertū d̄ fidei mirifica potētia **R**

Circa p̄mū d̄ fidei p̄fi/

dētia saluifica inq̄rendū ē quō debeat hō fiducia sperare in catholica fide de p̄se/ q̄nda eterna salute. Nā ad id hortat̄ ch̄s in euāgelio. di. Cōfide qz fides te sal. Ad qd̄ nota q̄ p̄ h̄mōi p̄fidētia necessaria sūt q̄nq̄ p̄cipua q̄ eliciunt ex h̄ euā. Primū d̄z actionis p̄nīe veritas qd̄ significat in h̄ qz hec mulier accessit retro ex humilitate z p̄fessa est suā infirmitatē z cogitationē ad ch̄i rēq̄sitionē. Nā ch̄s dñs penitētibz vere p̄misit regnum celoz. z nō penitenti/ bus cōminat^o est Luc. xij. Nisi p̄niam el/ geritis oēs s̄l̄ p̄ibitis. Un̄ fides sine p̄nīa nō sufficit ad salutē hoī peccatori. sicut ex/ emplū grā videm^o in p̄nti q̄ hō magnam hereditatem litigiosam non adq̄rit per so/ lum sigillū bonū sine charta p̄acit̄ scripta z ecōuerso qz p̄uilegiū p̄t esse falsum sub sigillo vero. extra de fide instrumentoz. c. Inter dilectos. qd̄ dephēdi p̄t ex annis inscriptis z alijs p̄tibz vt patet ibi in glos. Itē ecōuerso sub sigillo falso p̄t eē char/ ta p̄aciter scripta. Sic sp̄ualiter p̄ sigilluz significat fides q̄ habet characterē bapti/ smalē imp̄ssuz tanq̄ sigillū in anima Per chartam scriptā significat p̄nīa vera q̄ de scribit in p̄scia. vnde hereditas celestis nō potest obtineri sola veritate sigilli fidei s̄/ ne charta vere p̄nīe nec ecōuerso s̄z opozz

Sermo

LXXV.

vtraq̄ esse vera sicut in p̄uilegio. Ergo q̄ frustra p̄fidit ch̄ian^o q̄ tenet aliena aut mulierē adulterā aut iram: putans per so/ lam fidem saluari. Scdm̄ necessarium cir/ ca fidem ad salutem dicit doctrine sincerit/ tas h̄ est vt hō nō hereat doctrine corrupte p̄ hereses sed teneat sincerā fidē ecclie z ei^o vnitate Un̄. Aug. extra de here. c. firmis si/ me inquit. Tene z nullaten^o dubites oēm hereticum z scismaticum nisi ante finem vite incorporati fuerit ecclie eterne ignis incendio cum diabolo z angelis eius p̄ti/ cipandum. Hec ibi. Tertū dicit opoz bonoz viuacitas. qz vt scribit Jaco. ij. Si cur corpus sine spū mortuū est. ita fides si ne operibz mortua est. S Ad qd̄ pul/ crū exēplū ponit Aug. j. q. j. ca. Sicut vt/ geri. di. q̄ si alicu^o man^o esset arida vey q̄ dem esset membrū p̄uis sine sanguine z inefficax esset z mortuū. sic z fides cū sit ve/ ra tñ sine operibz mortua est. hec ille Pro/ inde hō q̄ nō vult ope implere dei p̄cepta nō p̄t habere fiducia salutis. s̄l̄r qui nō vult opa misericordie p̄mīs exhibere cū pos/ set. Ch̄ys. sup̄ Dat. dicit. Quid a deo te speras recepturū cū tu nihil deo dedisti. sed dicit tibi Esuriū z nō dedisti manduca/ re mihi. z sic d̄ alijs opibz misericordie. Et hec signant in euāgelio qz mulier emorroissa fide sincera accessit credēs ch̄m fore t̄ate sanctitatis z diuine potestatz q̄ solo tactu s̄mbrie vestimēti ei^o sanaret. Opa etiam designant p̄ manus q̄ sunt organuz orga/ noz. iij. de ania. Quartū necessariū dicitur salubriū studiositas. qz sicut scholaris q̄ nescit lectionē suam quā magister suus docuit nō h̄z fiducia accedēdi ad illum. sic ch̄ianus q̄ n̄ vult studere salubria. s. quō p̄fiteat^o z q̄lia sūt p̄cepta di z oīdes ac sym/ bolū fidei nec vult s̄ba dei audire z h̄mōi nō h̄z fiducia corā ch̄o apparere in mort^o hora. qz vt Greg. di. xxxvii. ca. Qui ea in/ quit. q̄ dei sūt sapiūt a dño sapiunt. z q̄ ea q̄ dei sūt nesciūt a dño nesciunt Paulo tes/ tante. Ignorans ignorabit. Jdo q̄cunq̄ stultus est in culpa sapiēs erit in pena. hec Greg. in moral. z vbi s̄ hoc mystice innui/ tur in euāg. cū d̄z. q̄ loquēte Iesu ad tur/ bas. s. docedo salubria post h̄ imediate fec̄ hec miracula de q̄bz h̄ agit. Ultimū d̄z

amor p̄seuerās vt final̄ charitas. sic ei mu/ lier hec s̄mbria vestimēti ch̄i t̄gēs salua/ ta ē. q̄ s̄mbria ē in fine vestimēti. ita aīa hu/ mana si p̄ charitatē in corde cogitādo z a/ mado metalit̄ t̄gēt mortē ch̄i z charita/ tē passiois (q̄ mors fuit in fine hūanitatē ch̄i. i. i fine vite ch̄i p̄ntis) saluabit in cha/ ritate p̄seuerādo finalit̄. Dat. xxvii. Qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē h̄ sal. e. Nā hō dū trāsit ad amicū bñ p̄fidit de eo nō ar̄ d̄ mi/ nico. sic aīa i morte trāsēs ad amicū ch̄i stū. qz vt Ber. dt. Charitas audet maḡ a deo fiducialit̄ expectare Et Greg. Qui pl^o diligit pl^o p̄sumit. q̄ aut nō ē in chari/ tate inimic^o est ch̄i. quō q̄ p̄fidere pote/ rit de p̄seq̄ndo regno celesti cū sit inimic^o?

Exim narrat aliq̄ ex dictis Seneca vitz q̄ qdā rex h̄ns filios tres p̄posuit eis tale p̄blema. de aubz di. Filij mei ē qdā auū spēs q̄ nimis alte volat sicut est aq̄la. alie sunt q̄s p̄ncipes manu portant vt falco. alie sūt q̄ cū multitudine societātū volant z arborū insidēt ac fruct^o degustāt. vt est fi/ scedula. tūc interrogauit rex maiorē filuz in quā istaz se trāsformare vellet si posset z ille r̄ndit in aq̄lā vt esset altior ceteris au/ bus. Scds̄ infrogat^o dixit in falconez vt portaret manū p̄ncipiū. Tertius dixit d̄ fiscedula vt cū mltis eet z arboris fructus dulces comederet tūc rex cogitauit q̄s isto rū ad regnādū aptior esset. p̄mū intellexit esse sup̄bū z p̄ceptozē altioz. scdm̄ raptozē z oppressozē paupey. tertū qz elegit multi/ tudinis dilectionē z in fructu arboz dele/ ctari. intellexit q̄ esset charitatiuus. z hūc regno p̄fecit tanq̄ digniozē. Sic sp̄ualit̄ hō existēs i charitate ad p̄mū z i arboze crucis ch̄i frequēti mēoria residēs z ei^o fru/ ctus amans dign^o est celesti regno. Sup̄ bis aut z carnalia diligentibz z mundana ve. qz excludent a regno celesti z ve qz dā/ tur perpetuo igni.

Circa scdm̄ de fidei ve

re z salubris vnitate q̄rit vt trū p̄ter fidem vnica. s. catholicam. possit. s. esse aliq̄ fū/ des alia in q̄ salus adq̄rat eterna. Ratio questionis est. quia vniquisq̄ fidem suā reputat esse veram. puta iudeus fidem iu/ daicā. thurcus similr fidem mahumeticā

et christianus christianam. et hereticus hereticam. Et cum unusquisque illorum secundum ritum suum bene uiuat et summum deum celi colat. mixta est ergo quare non possit unusquisque taliter saluari in sua fide sed ut saluetur oportet ut teneat hanc unicam fidem christi catholicam. Et mirum est quod deus non uult nisi unica fide coli ab hominibus. Respondetur ad hec quod nullo modo potest homo saluari nisi in unica fide scilicet catholica. et ostenditur pluribus rationibus. Prima ratio ex parte dei. quia fides est de deo. sed deus non potest esse nisi unicus uerus deus. ergo nec fides uera esse potest nisi sit unica que credit de deo ea sola que sunt uere credenda. Unde Ephe. iij. Unus deus. una fides unum baptisma. Nam licet sint plures articuli fidei. tamen omnes sunt de uno uero deo. Nec sufficit quod etiam alia fides credit unum deum: quia ipse non credit eo modo quo deus in scripturis reuelauit ut taliter creditur scilicet deus incarnatus passus et homo sed tantummodo ea de deo credit que naturalis ratio dicitur ut in pluribus scilicet quod deus sit omnipotens et creator omnium et huiusmodi. ergo tali fide non meretur eternam salutem. Nam ut Grego. dicit fides non habet meritum cui humana ratio prebet experimentum. Sed fides christiana credit secundum scripturas deum. ergo etc. Secunda ratio ex parte fidei quia constat quod una fides contradicit alteri puta. fides in deo credit christum adhuc uenturum et negat Iesum de uirgine natum quod confitetur fides uera christiana. Item haereticum negat trinitatem in deo. et diuinitatem christi et passionem. que credit ecclesia sancta catholica etc. Item secta huiusmodi heresis tenet quod necesse sit communitate sub utraque specie et huiusmodi. Sed duo contradictoria non possunt simul esse uera. Peri her. ergo non potest esse uera fides et per consequens nec salutifera nisi unica que credit sola uera. Nam ut Dionys. viij. de diu. no. dicit fides est circa simplicem et semp existente primam ueritate. propterea fidei non potest subesse falsum secundum Thoma. ij. q. i. Tertia ratio ex parte cultus debiti. quia cultus uere deo debitus siue seruitium deus non acceptat ab hoie

contradicente diuine uoluntati nec dat per cultu talis hominis salutem eternam Sed quia omnis alia fides contradicit in credendo diuine uoluntati. quia deus uult ut sic in eum homines credant. sicut habetur in articulis fidei catholice cui omnis alia secta contradicit uel contrarium credit et sic diuine uoluntati resistit. Quod autem sic deus uoluerit testatur omnis scriptura prophetica et miracula diuina per mundum ab apostolis facta et a sanctis. ergo in alia fide non est salus. Quarta ratio ex parte remunerationis primij quia deus non potest esse remunerator falsitatis cum sit prima summa ueritas et bonitas. sed quia non potest esse uera fides nisi unica cum una contradicat alteri et duo contradictoria non possunt simul uera esse ut patuit super. Si ergo in qualibet fide saluaretur homo deus illum qui est in fide falsa remuneraret premio beatitudinis pro illa quod est impossibile. Item cum una secta permittit uicium aliquod fide catholica prohibet. Exempli gratia. secta iudaica blasphemiam Iesu christi admittit. Item secta manichea permittit decipere proximum periurio et beatitudinem ponit in uoluptate carnis Item secta heretica admittit simplicem fornicationem etc. Si ergo tales deus saluaret in tali secta fidei false sequeretur quod deus uicia remuneraret celesti premio quod est impossibile et contra iusticiam dei que dicitur omnem uicium puniendum ut dicit Augustinus. Ergo sola fides christiana que damnat omnia uicia et uirtutes commendat est salutifera. Ultima ratio ex parte christi que est caput ecclesie saluande Colossensium. ij. Sed constat quod caput non influunt vitam et sensum nisi membris sibi unitis scilicet per fidem et charitatem. Unde a principio mundi nullus unquam potuit saluari nisi in fide mediatoris christi Iesu que presertim ueteres. crediderunt uenturum et predixerunt Et nos credimus iam uenisse. Ut patet per Augustinum. et magister. li. ij. di. xxv. Ideoque hoc caput ecclesie sancte. scilicet christus dominus non dat uitam gratie uel glorie illis qui sunt extra unitatem fidei ecclesie. scilicet iudeis manicheis. hereticis scismaticis et omnibus alienis a uera fide catholica. X Sed

diceret. quid ergo de simplicibus in ueteri testamento: qui quidem multi a principio mundi fuerunt ignorantibus quod filius dei de beret mori et crucifigi pro salute hominum Respondet Bonauen. et Magister ubi simpliciores habuerunt fidem implicitam de christi passione et modo redemptionis. scilicet credendo in fide patriarcharum et prophetarum quibus facta est reuelatio diuina: et illi habuerunt fidem explicitam: patet de Abraam Moyse et prophetis. Item diceret. quid de philosophis qui legunt pulcra dixisse. Nam Aristoteles lib. de pomodoro et morte legitur in extremis dixisse. Ego enim miserere mei. Item de Platone plurimum bona legitimus. Item de Socrate Diogene Democrito: Pythagora et alijs. Ad hoc Bonauen. ubi supra expresse respondet dicens. quod philosophi ex quo caruerunt fide christi suis uiribus uel uirtutibus scientijs et meritis inherentes tanquam supbi a christi membris separati sunt: et a gaudijs paradisi exclusi sunt. Nec Bonauen. Ergo homo noli gloriari in sapientia tua: non in diuitijs et dignitate: sed in cruce domini Iesu et age penitentiam.

Circa tertium de miracula

potentia fidei Notandum quod fides christiana est adeo potentie mirabilis: ut sicut testatur christus dominus Marci. ix. Omnia inquit possibilis sunt credenti Ubi Hieronymus dicit. Que sunt omnia illa que possibilis sunt credenti nisi que in nomine Iesu. i. salutis postulantur cum lachrymis. Nec Hieronymus. Rationem ponit Lira. quia fides inquit meretur de congruo ut credenti detur beneficium. scilicet salubre per omnipotentiam dei. Nec Lira. Quod autem fides omnia possit mirabiliter efficere ostendit multipliciter. Primo in anima humana omnia peccata remittendo et saluando. Exemplum in Bagdalenae cui christus dixit. Remittunt tibi peccata. si uis tua te saluam fecit. Item Marci ultimi. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. Secundo in corpore sanando et a mortuis resuscitando. ut patet de utroque in euangelio hodierno. Item de Lazaro. Tertio in celo ipsum a motu stare faci

endo: ut patet in Iosue cap. x. Et retro gradiendo tempore Ezechie. ut patet Esa. xxxv. Item aperiendo et christum in dextera dei uidentem a beato Stephano. Quarto in inferno liberando. ut patet de Traiano per beatum Gregorium liberato. Quinto in uide fide concipiendo. Nam ut Augustinus dicit. Beata uirgo fide concepit christum deum maximo miraculo. Item omnia salutifera impetrando. Jacobi. i. Postulauit autem in fide nihil hesitans et dabit. Sexto in angelo malo et etiam bono. Nam fides effugit diabolum. i. Pe. vi. Cui resistite for. i. fide. Et Marci ultimi. In nomine meo demonia eiciunt. scilicet qui crediderint. Item fides angelos bonos appropinquare ad nos facit et uidere illos. ut patet de sancta Cecilia et Tiburtio sponso: qui per fide meruerunt uidere angelum dei. et in multis alijs. Septimo in toto mundo per fides miraculis conuerso et omnimode efficacia miraculosa repleto. Nam de christo domino Marci. x. legitur. quod mirantibus discipulis et dicentibus. Rabbi ecce ficus cui mandidixisti aruit. Respondit Iesus dicens. Habetis fidem dei. Amen dico uobis quod cum dixerit huic monti tollere et mittere in mare: et non hesitauerit in corde suo sed crediderit quod quodcumque dixerit fiet ei. hec ibi. Exemplum ad id legitur in Speculo exemplorum disti. ix. cap. xlv. et etiam in Promptuario discipuli. viij. quod anno domini. cxxv. Caliphus rex tartarorum conatus est extirpare christianos de regno suo qui habitabant mixtim inter paganos. Unus autem de consiliarijs suis consuluit ut christianos uinceret ex euangelio. Nam christus deus christianorum locutus est quod si quis christianus dixerit morti. tollere et mittere in mare et fiet ei. Rex itaque uocauit omnes christianos: et quasi uisum si uerbum christi et euangelium per omnia uerum sit. Respondentibus illis omnibus quod sic statim comminatus est eis quod nisi infra decem dies hoc factum ostenderent omnes perirent. Tunc episcopi et sacerdotes indicto ieiunio orabant ut dominus Iesus fidelibus succurreret Et reuelatum est uni episcoporum quod sutor monoculus dignus esset perferre illa uerba ad montem: et sic populum liberare a periculo isto Qui ex humilitate renuit: et se peccatorem

esse asseruit. Tandem ex obedientia p̄ce/ pro se summisit. Stantibus ergo christia/ nis cum cruce christi ex parte vna. z rege/ Caliph o parte ex altera cum suo populo/ ille sutor orauit z p̄cepit monti vt se tolle/ ret. z sic factus est statim. Quo viso rex ba/ ptizatus est: z plures cum eo. z sic fides ro/ borata est z augmentata. Rogemus ergo/ christum zc.

Dominica eadem Sermo. III. s. d. mor/ tis doloribus in corpe et anima: ac per di/ tione peccatorū.

Qui est mor/

n tua puella sed dormit. Dat. ix/ et in euāgelio hodierno. Ver/ ba sunt saluatoris nostri Iesu christi. in q̄/ bus ostendit primo suam diuinā potesta/ tem: cum dicit. Non ē mortua puella. vbi/ Lysa. Licet inquit esset mortua fm viā na/ ture. tamē non erat mortua christo. deo q̄/ poterat eam suscitare ita faciliter sicut ho/ mo potest alium dormientē a somno exci/ tare. z sic christus hec dicit loquendo fm/ virtutem sue diuine potestatis qua inten/ debat resuscitare. Exemplū: cum rex inten/ dit subleuare paupertatem militis sui dicen/ tis. Ego sum pauper: z i cōspectu maiesta/ tis vestre indignus. Tunc rex fm suā intē/ tionē dicit illi. Videbis qz non es paup i/ signū beneficentie. q. d. ego ditabo te. Sic/ in proposito christus loquit fm intentionem/ sue beneficentie. Scōdo in his dictis z se/ quentibus ostendit ch̄s suā pietatē. quia/ hec vba christi dixit ex pietate ad p̄fortā/ dum in fide patrē z matrē puelle defūcte. Unde ex pietate intravit domuz. z tenuit/ manum puelle z sic resuscitauit eam: qua/ tenus z nos doceret ad pietatē exhibēdaz/ erga mortuos. z de istis parz in euāgelio. Ex quo h̄ euāgelii loquit de mortua pu/ ella resuscitata p̄ ch̄m. ideo de ip̄a morte/ dolorosa in hoc sermone agemus. p̄ q̄ po/ test aliud etiā thema poni. s. illd̄ Ps. cxiij/ Circūdederūt me dolores mortis z picu/ la inferni inuenerūt me zc. Dolores dicit i/ plurali. qz multi sunt dolores mortis z ma/ gni tam corporales q̄ mentales z in futu/

ro penales: put patebit in sermōe isto. pro/ quo tria mysteria notemus.

Primū de mortis corporalis dolore
Secūdu de mortis mentali merore
Tertiū de mortis totali p̄ditōe.

Circa primū de corpo/

rali mortis dolore querit vtrū homo i mor/ te z aie sepatiōe a corpe habeat maximuz/ dolorē p̄e omni alio dolore. Et posses ar/ guere tali ratioe. quia tunc scz in morte so/ piunt omnes sensus a viuacitate sua. Vñ/ plures videmus q̄ quasi dulci somno leui/ ter moriātur. Et Philosoph⁹ dicit q̄ mors/ semim que vocat marcedo dulcis ē. Quō/ ergo tūc poterit p̄cipi tāacerbus dolor p̄/ omnibus. Sed quid de hoc sit tenenduz/ valde vtile est scire omnibz nobis. Tū qz/ omnes p̄ hanc viam mortis trāsibim⁹ ne/ cessario. Tum quia ad patientiā prepara/ mur. Nam vt Gre. ait. Facula que p̄uidē/ tur min⁹ ferunt. Respondet itaqz h̄z ma/ gistrū Jacobū Carthus. in tractatu de a/ nimabus exutis a corporibz: aliosqz docto/ res. q̄ quis qdam homines videant dul/ ceter z leuoz motu in morte obdormire. z/ p̄sertim hoc videt in senibus in quibz par/ ua est nature resistentia. eo q̄ ad vltimam/ destitutionē virtutum deuenerūt. Similiter/ videt in diu languentibz q̄ cū tranquillita/ te moriunt. nam a circūstantibz non videt/ pena morientis illius: quia nescim⁹ quid/ agatur intus in talibus. Verūtāmē h̄ ni/ hilo minus tenendū est q̄ de lege cōmuni/ omnes homines in morte acerbissimū do/ lorem habēt p̄ omni alio dolore citra mor/ tem existente. Et hoc ostenditur pluribus/ rationibus.

Primo ex appetitu natural' vnionis.

Secundo ex conuassatiōe cordis.

Tercio ex dolore christi z ei⁹ mortis

Quarto ex diuersitate multiplici passio/

Quinto ex experimento cer/ (onis/ te reuelatiōis.

Prima ratio accipit ex appetitu natura/ lis vnionis scz anime ad corpus. Nam ex/ quo anima humana ex nihilo creata ē. ita/ q̄ ante infusionē in corpus nusq̄ esse ha/ buerit: sed infundendo fuit creata: z crean/ do infusa. vt dicit Augu. z magister in. ij.

Ideo tanto appetitu naturali vnita z cō/ iuncta est corpi q̄ nusq̄ separari vellet ab eo/ Et qz ania recedere cogit a corpe p̄pter in/ temperantiāz discrasiatōne q̄litari i cor/ pore. z spūs vitales p̄ q̄s aia opat in corpe/ grossescūt z deficiūt. z potentia anime sen/ sitiuē instrumentales reddunt inhabiles/ ad operandum Corpus etiāz disponitur/ ad corruptionem vel putrefactionē nec p̄t/ ania mouere membra aut viuificare z o/ perari in eis. sicut citharista d̄struct⁹ chor/ dis nō pōt citharizare. Sic ergo natura/ lis appetitus aie violenter rūpit. z ista vio/ latio est multū penalis. vñ pena illa mor/ tis z sepatiōis excedit om̄s seculi penas/ alias q̄uis ab alijs nō sentiat B Et/ nota q̄ q̄uis etiā hoi iusto mors sit vald̄/ dolorosa p̄pter h̄mōi sepatiōne p̄riam na/ ture sue. tamē infelix pctōr q̄ nō solū natu/ rali amore verūetiā inordinata affectione/ sue carnis z glutinatus est multo vehemē/ tius z amar⁹ sentiet h̄mōi violētā p̄ quā/ nexu illi z viscerales nodi q̄bus ania z cor/ pus iuncti sunt dirumpunt. Unde in lib. de spū z ania d̄r ca. xvij. Anima recedēs a/ corpore trahit oēs potentias seculi. sensum. imaginatiōne. rationē. intellectū. cōcupisci/ bilitatē z irascibilitatē z ex his fm merita/ afficit ad dolorē vel delectationē. hec ibi. Nam iustus hō licet afficiat ad dolorē na/ turalem mortis tū ex h̄i placito voluntatē/ diuine habet cōplacētiam z delectat in h̄/ q̄ credit se p̄ mortē iturū ad deū z p̄riam. Sed infelix pctōr omnino recusat trāsire/ ad p̄spectū iudicij. quē hic pctis impugna/ uit z odiuit. ideo totaliter afficit ad dolo/ rem z impatiētiam. Vñ Haymo sup Apo/ cal. dicit. Nulla maior acerbitas cuiuscūqz/ doloris q̄ mors ip̄a p̄cipue homis in pec/ cato morientis. z sic parz. L Secun/ da ratio ex conuassatione cordis. quia vt/ dicit Phus lib. de motu cordis. Cor est/ primū viuēs z vltimū moriēs. licet q̄ mē/ bra exteriora destituantur viribz in hora/ mortis. tamen tota vitalis vis remanet in/ corde vsqz ad vltimuz. z sic viget dolor in/ corde. adeo q̄ si possent membra exteriora/ moueri magna signa doloris videremus/ prout z in quibusdaz cernimus fortibus/ iuuenibus. In alijs autēz in quibus non

videmus exterius nihilo minus agitur in/ corde intantum q̄ omnia viscera quatiant⁹/ omnes iuncture dissoluant⁹. Et vt dicitur/ ab expertis etiam cistifel rumpitur vel cre/ pet ac fel p̄ os exitū petit vel aliunde. Pro/ inde Solinus li. rez. dicit. q̄ mors tres in/ corde relinqt effectus. Primo quia interi/ us cor scindit. Secundo quia venas a san/ guine euacuat. Tertio quia in cūctis sen/ libz vestigia relinquit sue pene Nec ille. Talis autem dolor acerbior est in peccat/ toribus ex impatientia. sed in bonis z san/ ctis mitigationem accipit ex amore dei. Sicut p̄ exemplo videmus vt Phus di/ cit z habet in Speculo naturalium lib. v. q̄ omnia amara si calefiant min⁹ sūt ama/ ra. vt p̄z de nasturtio p̄fisso calidiori hroz/ dio. similiter de q̄busdam radicibz alijs. Item de aqua maris que decocta dulces/ scit. Sic spiritualiter amaritudo mortis/ dulcescit hominibus iustis calore diuini/ amoris. Ergo homo ama deum.

Tertia ratio ex dolore ch̄i z eius mor/ tis. Nam vt scribit Hebre. v. Ch̄s cū da/ more valido z lachrymis mortuus est. vt/ per hec ostendat acerbiteratem doloris mor/ tis tali miraculo: quia naturaliter nō pos/ set homo clamare in hora mortis omnibz/ tunc viribz destitutis. Vez quidem ch̄s/ dñs voluntarie suscepit pro nobis dolo/ res acerbissimos incomparabil' p̄e dolo/ re omnū alioz morientium tamen ex hoc/ possumus arguere acerbiteratem magnam/ mortis etiam cuiuslibet hominū. pro qua/ ch̄s tāacerbam penam suscepit. D
Exemplū ad id narrat Celsarius z habet/ in Speculo exemploz dist. vj. Exemplo/ cij. q̄ cum quidam p̄or de ordine regulari/ um hospites collegisset mensa preparata/ ipse sopore miro afficitur vt videretur sibi/ q̄ moreretur nisi dormiret. z cum se reclī/ nasset mor quidam frater eius conuersus/ dormitanti priori ip̄i apparuit dicens. Do/ mine cū licentia vestra vado. Et ille q̄ val/ dis. Rūdit Conuersus: ad deuz vado. q̄a/ mortuus sum in hora ista. Et prior dixit. Cum multi p̄fecti viri transeant per purg/ gatorum quid est qd tu dicis re absolute/ iturum ad deum? Ille rūdit. Habebā in/ p̄suetudine vt q̄iens coraz crucifixo trans/

Dominica XXIII. post Penteco.

iram talem orationem diceret. Dñe Jezu p illā amaritudinē acerbissimā quā sustinuit p me in cruce maxime quā anīa tua egressa est d corpore tuo. miserere anīe mee in egressu suo z sic exaudiuit de^o orōnem meā vt sine purgatorio irē ad dñm. Et p^o dixit. Quomō fuit tibi moriēti. Rñdit. Videbatur mihi in agonia q^o tot^o mōs esset lapis vñ^o z pmeret pecc^o meū z cor. z sic patz ppositū. Quarta rō ex diuersitate multitudinis passionis q^o tūc tristitiā z dolorē facit in anīa. put^o d hoc dicemus in art. ij. hui^o sermonis. Ultima rō ex expimēto certe reuelationis. Nā vt scribit Cirill^o patriarcha in epistola Ad Aug^o. de miracul^o bti Hiero. q^o cū tres mortui fuissent resuscitati q^o diu de cetero vixerūt sūne intermissiōe flebāt. Cūq^o Cirillus in^o rogasset vnū illū corā alijs duob^o. cur tā dīre fleret. Rñdit inter cetera dī. q^o anīa resoluta fuerit a suo corpore tāgrandi dolore q^o mens nō capit humana. nec ego inq^o nisi certa experientia didicisset credere potuissem q^o omnis angustia quā homo extimaret nihil reputat respectu illi^o angustie. heu cur non aduertūt mortales q^obus hoc eueniet q^o tūc mihi. hec z multa alia ibidē Itē de Lazaro etiā resuscitato dicit Augusti. q^o nūq^o decetero riserit memor il laz penaz q^o expt^o fuerat. ve ergo pctōri impententi. **E**

Circa scdm de merore

mentali in hora mortis. Horādū q^o ptunc pctōrib^o pcpue q^oq^o genera tristitie z mestissimi dolorz accidūt pp^o q^o festiare de bene ad pñiam. P^oia mesticia cogitatio nis. s. fluctuose q^o cogitat de vxore z filiis relinq^ondis z partim de diuitijs multū sibi dilectis. partī cogitat z sperat de longa vita adhuc posse habere. z cū hoc fluctuat cogitādo de egritudine quo tota mēte fert sepius vt dicit Grego. Unde exemplum legitur de q^odam diuite qui dum moreretur alloquebatur diuitias dicens. Thesauri mei en morioz iuuate me. nūc osculabatur aurum flens z argentū dicens. Cur non venitis mecum. sic lamentabatur de vxore z filiis. palatio zc. Item dī. En tot famulos habens nullus illoz pcedit

me parans mihi hospitium vel saltē p p^oma cena futura null^o etiā me comitat. z sic vas aureū dentib^o stringēs cū diabolo expirauit. Secūda mesticia horroz ex demōnū visioe q^o tunc innumerabiles assistēt: vt rapiant velut lupi rapaces put p^oz perdoctores z reuelationes p^odictas. T^ortia mesticia exterritiōis p offēsiōe. Vñd Chy^o de egressu anime dicit. Pensandū est cū iam peccatrix anima vinculis carnis absoluitur q^o amaro terroze p^ocutitur. conscientie stimulis lacerat. recollit omnia scelera z inaniter amisisse penitentie indulgentia tempora. plorat diem vltionis imminere satagit adhuc pmanere sed compellit ire scz ad iudiciū. Quarta mesticia dubitatiois. s. de salutez quid sibi p^otingat in iudicio pro finali mansionis deputatioe vtrum in carcere infernali pro illo sero manebit ac de cetero in ppetuum aut in purgatorio aut in celo permanura erit. Q^oq^o non timeat talia cuz irreuocabilis erit sententia pro se vel contra. Sed diceret. Ad ne z iusti de huiusmodi incertitudine t^omebunt in morte. Respōdetur q^o Quis z iusti timeant tamen differenter. Sicut exēpli gratia duob^o positis in carcere quoz vnus sciens se esse reū mortis expectat suspendi. z alijs sciens se nō peccasse habet spem liberādi. cū educunt de carcere ille timet iste p^ofidit. Sic vtiq^o p^otingit pctōri z iusto cū p mortē educunt d carcere corp^oris. Ergo peccator Penite. Ultima mesticia de pditionis. s. omnis boni z anīme perpetuo sine fine. z de h^o dicem^o seq^onti articulo. **F**

Circa tertius de totali

p^oditioe in morte. Hora duas pncipales regulas. P^oma q^o bon^o ch^orianus ex omib^o que in morte amittit: lucrum sibi adq^orit. Sed per oppositum scda regula est q^o homo malus omnia totaliter in morte sine fructu perdit. Et ostendunt dicte regule. P^omo de bonis mundialibus. s. vxore filijs diuitijs z huiusmodi. naz omnibus talibus p^oiuat homo per mortem. s. dīferenter quia peccator sine omni fructu omnia p^odit. Sicut legitur de diuite epulone qui ex omnibus bonis suis nec guttas

Bermo

LXXVII

aque potuit p refrigerio habere. Lu. xij. Iustus autē z fidelis ch^orianus ex tēporalibus bonis testamentū bene ordinādo lucratur suffragia faciēda p vxorē vel filios: z p executores vt liberetur z p^omiat.

Exemplū hic occurrit quod legit^o de q^odam Saladino pncipe Saracenozi. z habet in Speculo exēploz. dist. iij. exēplo. lix. q^o Saladinus apud Damascum cum sciret sibi mortē imminere: vocauit si gniferum suum dicens. Tu qui in bellis fers vexillū meū: fer nunc vexillū mortis mee. scz vile panniculū per totā Damascū clamitādo. Ecce rex orientis moriens ex omnibus bonis suis nō fert secū nisi hoc vile linteamen. Sic erit de omnib^o peccatoribus. Verūtamē vt scribit Rhoman. vij. Diligentib^o deū omia cooperat^o i bonum. Quia pro dilectioe vxoris habebūt ineffabilem dilectioem z dulcedinē beatitudinis. p filijs omnes sanctos z beatos angelos. pro patre deū. pro matre beatay Mariā. Gaudū ergo bonis sed malis ve

Secūdo ostendunt p^odicte regule d bonis anime omib^o. quia anima bona p mortem lucratur dei visioe z eternam beatitudinē: sed mala p^odit se z omnes potentias. Dat^o xxv. Ibunt hi in suppliciu^o etnū: iusti autē in vitā eternā. T^ortio de bonis corporalib^o. Quale testamentū facit peccator in morte: dum animā dat diabolo: z bona tēporalia mūdo. corpus autem vermib^o. z post resurrectionē eternis ignibus. Sed iustus licz ad tēpus vsq^o resurrectionē detur in carne vermib^o: tamē inde adq^orit lucrum resurrectionis gloriose. Unde canit ecclesia. Deus cui corpora nostra nō pereunt moriēdo sed mutant^o in meli^o.

Quarto de bonis opibus: q^o mal^o homo omnia opa etiā bona a puericia facta p^odit per malā mortē. Sed iustus de oib^o operibus bonis gaudebit ppetuo. Ultimo de bonis celestibus: quia malus in morte perdit omia merita passiois ch^oristi z beate Mariē z omniū sanctorū ac beatorum celestiu^o: nil conseq^ondo ex illis. s. iust^o omnia illa lucratur in morte. Ergo charissimū quanto conatu deberem^o satagere vt bene viuēdo bene moreremur. z sic nō periremus cū malis eterna morte. Ch^oriana

anima considera quō te perdis nisi penituriis de peccatis. Age ergo penitentiā. Et rogemus ch^oristum vt zc.

Dominica vltima post Penteco. Ser^omo primus. scz de turbulento tpe antich^oristi ppe finem mundi.

Rit tunc trv

bulatio magna qualis nō fuit ab initio mūdi vsq^o modo: neq^o fiet. Dat^o xxij. z in euāgelio hodierno. Verba hec dixit saluator noster de futura antich^oristi psecutione. in qua sc^o ecclia ch^oristiana maximā tribulatioem patietur. Unde Bern. tractās verbum Psal. illud. Ecce in pace amaritudo mea. dicit q^o tribulatio ecclie fuit amara in psecutioe tyrannoz. quia multas animas decipiūt fraudulenter. sed super omnes erit pamarissima in psecutione antich^oristi. Tum quia ecclesia tūc cessabit a miraculis. Tum q^o antich^oristus multa mala faciet in ch^orianos. Unde Grego. xvij. moral. dicit. Tunc antiqu^o hostis totum mūdū conturbat z tot^o v^oribus eo magis insurgit quo finē mūdi p^oximiorē conspiciat: scien^o tentandi licentiā sibi tollendā: z se de primo in inferno fore claudendū. Proinde ecclia Rhomana in hac d^o sica finali legit hoc euāgelii q^o loquitur de fine mundi z psecutioe antich^oristi. Et quia textus euāgelij hui^o est nimis plixus: ideo eum p^otrāseō. Itaq^o ex quo hoc euāgelii agit de tempore finali circa quod pcedere habet aduentus antich^oristi. ideo de tēpore circa finem mundi age^ontia mysteria notem^o p hoc smōe.

Primū de pcedētū signoz ob^osuatioe: scdm d^o ecclie z ch^orianoz desolatioe. Tertium de p^omeritoria peccatoz cō summatione. **B**

Circa primū de obseruatione signozū. Horādū fm doc. q^o circa finē mūdi sūt tria sig^o sollicitē ob^osuāda. qz sūt valde piculo sa. q^o p^oiecturari pōt de approximatōe aduentus antich^oristi

Primum signū dicitur antichristi expectatio secundum dicitur ecclesie christiane scissio.

Tertium dicitur multiplici bellorum perturbatio

Primum inquam signū de antichristo. quod Augustinus de ciuitate dei et Holkot super li. Sapientie dicit. Hoc generaliter credendum est et tenendum quod non erit finis et aduentus christi ad iudicium antequam fiat aduentus antichristi in mundum. Ratio quia deus sic ordinauit. ut patet per apostolum. Thimothee. Rogamus vos fratres ne terreamini quasi in istis diebus domini. quia nisi uenerit discessio primum et reuelatus fuerit homo peccati: filius perditionis etc. Hoc autem ordinauit deus fieri primo ut electi per hominum tribulationes probentur et merito ac premia tanto maiora adquirant ex parte constantie. Secundo ut infideles in talem pessimum virum antichristum credentes. et omnes mali confundantur amplius in christi iudicio subsequendo. Sed qualiter debeant tempore antichristi fideles seipos obseruare ne decipiantur et pereant cum illo. Christus dominus noster in hoc euangelio tradit pulchra documenta in mysterio. Primum est ut scripturas considerent. Ideo dominus dicit in euangelio. Cum uideritis abominationem desolationis quam dicta est a Daniele propheta. stantem in loco sancto quem legit intelligat. Nam ut apostolus dicit. Spiritus antichristi sedebit in templo sancto: et adorari se faciet tanquam sit deus. Sed contra hoc recurrendum est ad scripturas sacras que predicant eum fore pessimum et abominabile criminiosum. sed ipse scripturas perdidit christum fore uerum deum et hominem sanctissimum omni gratia plenum. Nam iste erit uerus modus antichristi quo decipiet homines et false exponet scripturas de se retorquendo et se christum predicando. Ergo hoc remedium docet dominus ut uerum intellectum teneamus.

Secundum est quod uera miracula diuinitatis facta per christum et sanctos eius recogitetur contra falsa miracula antichristi quibus scilicet modo decipiet homines. Ideo dominus dicit. Tunc qui in iudea sunt. in possessioe fidei fugiant ad montes. id est ad altitudinem perfectiois uite et miraculorum in euangelio et scripturis protentorum.

Tertium est ut bona temporalia et propria mundi contemnere curet. quia tertio modo decipiet antichristus multos per talia. scilicet permittendo diuitias: honores. Quis nunc uideret antichristi

flus quam multi uari: ambitiosi et carnales sibi adhererent. Ideo dominus dicit non descedere ad tollendum de seculo quasi de domo aliquid. scilicet temporale. Quartum est ut tormentum corporis non formidet quibus antichristus quanto plures vincet. Ideo dicit. Qui in agro se certaminis est non curet de tunica sua. id est de corpore saluando. Quintum est ut uicia carnalis concupiscentie euitent: quia antichristus laxabit sua lege carnalia uicia ut per huiusmodi plures attrahat. Unde Gregorius. morali. Omnes quos in studio carnalium uite inuenit antichristus: iugo sue damnationis astringet. Propterea dominus dicit. Uel pergnantibus et nutrientibus. hoc est: carnali uicio uel affectu grauatis: quia non euadent.

Sextum est ut sancte orationi operibus et feruenti charitati insudet ne in tentatione cadat sicut et dominus hortatur dicens. Orate autem ut non fiat fuga uestra in hyeme. id est in frigore tepiditatis a charitate. uel sabbato. id est ocio operum. Quod charissimi discipuli talia christi documenta seruare per salute. In illis gratia. Quis autem qualis homo erit ille antichristus: et unde oriundus sit: aut quomodo uenturus sit. quomodo regnabit: et quantum durabit: Rursus breuiter de istis et hominum eius qualitatibus. quia talia scire populo modicum afferunt edificatio. Non sufficit dicere quod antichristus erit homo purus non diabolus incarnatus. ut quidam putauerunt put dicit Hieronymus super Daniele. sed tamen diabolus in illo habitabit totaliter possidendo in corpore et anima. et erit diabolo familiarissimus. ex cuius commercio multa scire et facere poterit. et sic erit membrum diaboli. sicut fuit Dabumetus et alij heresiarche multa mala facient. Item secundum Methodium narratur in Erosaym. nutritus in Bethsaida et de gente iudeorum secundum Hieronymum super Daniele. ac de tribu Dan. ut expresse dicit Ambrosius. de benedictione patriarcharum. Nascetur autem ex patre cum propria filia peccante. ut dicit Isidorus libro de numero. Et erit totus malignus. sed uenturus est in simulatione sanctitatis: ut non reputetur fore antichristus sed homo sanctissimus. Alioquin sibi non crederent. Nam erit homo superbissimus: adeo ut se deum dicere audeat: ut ait apostolus. Erunt etiam luxuriosus et in concupiscentiis feminarum. dominabitur au-

ri et argenti et occultos thesauros diabolo reuelante reperiet: et in copia rerum perdet plures decipiendo. ut scribit Daniel. Quod blasphemias per christum et uirginem Mariam. ac sanctos multos etiam seducet mendacibus signis. Matthaeus. Et. Thimothee. Iudei autem statim adhibebunt eidem: et credent eum fore suum messiam. Et mittet dominus Heliam et Enoch predicare per illum. sed multo plures credent antichristo quam helie et Enoch. Unde illos faciet martyrizare. Et ut Lyra dicit super Daniel. Decem maximi reges adhibebunt sibi. et armata manu copia incredibili iuadent orbem terrarum. et regnabit per mundum totum tribus annis et dimidio anno. Tandem sedebit in papilioe in monte oliuete: et oculos adorabunt eum ut deum. et tunc mandante domino Jesu fulmine percussus per Michael archangelum et sic pessime peribit. Hec sufficiant ad presens. Secundum signum obseruandum circa. scilicet antichristi aduentum erit ecclesie christiane scissio uel diuisio. Unde. Thimothee. apostolus dicit. quod nisi uenerit discessio primum non reuelabitur filius perditionis. Nam ut dicit Lyra. ibi maior pars credentium discedet a fide. et sic fiet magna dispositio ad receptionem antichristi. Item Autor compendij theologie. libro. vii. ca. vii. dicit. quod prius erit discessio ab utroque romano impio. qua completa aderit antichristus. Tertium signum multiplicis bellorum perturbatio. quod ut dominus testatur. Matthaeus. Erunt pestilentie et fames. et hec omnia initia sunt dolorum. oportet enim hec fieri sed non dum est finis. Unde Origenes. in homelias super Daniel. dicit. Sicut inquit aduentus christi in pluribus gentibus diuina protulit pacem. sic consequens est ut in aduentu antichristi cum propter abundantiam iniquitatis refrigerit charitas fiant iterum per bella. Hec ille. Et de hoc plura in sequentibus. Quod stultus est homo qui cupit peruenire ad illud tempus.

Circa secundum de ecclesia

scilicet christiano desolatione Notandum quod sancta ecclesia et populus christianus erit per tempore antichristi in maxima desolatione sine consolatioe triplici ratione. Primo propter spiritualium bonorum cessationem. quia ut Gregorius. morali.

li. dicit. Tunc a sancta ecclesia inquit multorum signa subtrahentur. prophetia abscondetur: orationum gratia auferetur. abstinentie uirtus minuetur. doctria subtrahetur: et sacra scriptura conticescent. Preterea cessabit oblatio missae et sacrificium eucharistie in publico fieri propter persecutionis atrocitatem: nisi in occulto quod in cryptis uel alibi celebrare possit. sicut fiebat in primitiue ecclesie seculo persecutione. ut accipit per Daniel. ix. et. xi. capitulum. Insuper ut Bre. mora. xxxii. dicit. Pensetur quanta erit humane mentis tetatio illa quam pius martyr et corpus tormentis subiicit. et tamen ante oculos miracula torrorum facit. Hec ille. Quod ergo haec desolatio ecclesie. Secundo propter multorum christianorum apostatationem et fidelium interfectionem. Cum per dissensiones et guerras procedentes. tum per antichristum persequentem: ut predictum est. Admirum Methodius martyr. cuius scribit Hieronymus testimonium prohibet: scribit in li. de principio et fine seculi. et inter cetera dicit quod filij hismael facient in multis terris sanguinis multam effusionem subiugando illas: sed tandem exurgit quidam imperator romanus qui deuincet illos: et occidet ac captiuabit illos. et iugum septies tantum quantum erat iugum illorum super terram imponet super illos: et tunc pacificabit terra. Et occidit ab imperatore romano omnes qui christum negauerunt. Postea egredientur iudei decem tribuum quos Alexander magnus in montibus Caspiis conclusit: ut etiam dicit Iosephus. sed quos Salmanasar captiuos duxerat. Qui comedunt carnes hominum et bibunt sanguinem: et serpentes ac scorpiones et reptilia deuorant. et faciunt maximam stragem hominum. et tandem percussent omnes a rege romanorum. Postea romano rex descendet in hierusalem: et obtinebit eam: et morabitur ibi. Et tunc ueniet filius perditionis. Cum aduentum audiens rex romanorum ascendet in golgatha ubi dominus crucifixus est. et tollet coronam de capite suo: et ponet eam super crucem. et expandens manus deo patri tradet christiano regnum. et assumet crucem illam christi in celum simul cum corona regis. Hec Methodius. Tertio propter multorum peccatorum enormium superabundantiam. Nam dominus dicit in euangelio hoc. quod abunda-

bit iniquitas refrigescet charitas. Quis potest edicere quanta mala tunc fient. Super articulo tertio sequetur.

Circa tertium de peccatorum

summatione demeritoria queritur qualia peccata mundanorum hominum demerentur apud dei iustitiam: ut tamen pessimus homo scilicet antichristus prevaleat et conturbet totum mundum ad periculum innumerabilium animarum. Ad quod respondet secundum sententiam doctorum quod deus bonus et iustus sine demerito peccatorum hominum non premitteret tot et tanta fieri in mundo mala: sed iustitia dei existit ut premitteret hominibus demerito enormium peccatorum. Et hoc patet Damiani octavo libro ubi scribitur sic. Cum creverint iniquitates superget rex impudicus. scilicet antichristus. Et christus dominus in hoc evangelio dicit quod tunc abundabit iniquitas. Item apostolus primo timotheo. In novissimis diebus instabunt tempora periculosa etc. Sed qualia sunt ista peccata vitale est scire ut caveamus illa. Pro quo sciendum quod secundum hugo libro de claustris anime. Et Ciprianus libro de duodecim abusibus seculi tractant: Duodecim sunt precipue abusiones vitiose in mundo que fidelibus sunt multum cauende: quia per talibus deus premitit multa fieri mala iusto iudicio. et quia tempore antichristi totus mundus plenus erit his abusionibus: ideo deus premitteret orbem ex demerito affligi et periclitari. Prima abusio est senex sine prudentia vere penitentie. Ciprianus. Quid enim stolidius quam si mens ad perfectionem. scilicet penitentie non contendat festinare cum totum corpus ad incontinentiam videatur perire. oculi caligant. aures vix audiunt: dentes labunt. capilli defluunt. pecus sufficit: genua trepidant etc.

Secunda est: adolescens sine reverentia obedientia. Unde ubi supra. Timotheo. premissens apostolus. quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa. subdit. et erunt homines seipos amantes: elati superbi: parentibus inobedientes et ingrati etc. Sed per tales Ciprianus ubi supra dicit. Qualis nancque in senectute sibi ministrari ille sperabit. quod in adolescentia sua senioribus obedientiam exhibere contemnit. Hec ille.

Tertia abusio est dives sine misericordia elemosyne. Ciprianus. Dum in terra quesita dives diligentem cura custodit: celestis patrie thesaurum perennem amittit. Unde ubi supra apostolus dicit. quod tunc erunt homines peratis virtutem abnegantes. Propterea fiet dei iudicio ut omnes thesauros quos nunc divites in terra suffodiunt et nil boni inde faciunt: antichristus reperiens cum diabolo expendat tunc in omne malum pro sua voluntate peccati. et sic divites tanto plus torquentur in inferno de divitiarum suarum infructuositate.

Quarta est: egenus superbus: et pauper sine humilitate. Hec abusio invaluere in mundo iam non modice. Contra quos ecclesiastico xxv. spiritus sanctus dicit. Tres species odit anima mea. senem fatuum. divitem mendacem. et pauperem superbum. Homo videtur quia omnia hec nunc crescunt in hominibus. Quinta abusio est predicator vel doctor sine opere. Deus magne. Iesu bone: legimus quod tu cepisti primo facere et sic docere. Actus. Et dixisti Mattheo. v. Qui fecerit sic docuerit ille salvabit. Sic secuti dominus Franciscus et omnes predicatorum: sic et Augustinus Ambrosius Hieronymus Gregorius et omnes alii fecerunt et docuerunt. Hunc autem pauci sunt qui faciunt: etiam si doceant. et plures sunt scandalosi predicatorum exurgentes circa finalia tempora. Scripta est: audiens plebs sine discipline susceptione. Nam nunc videmus quod ex mille audientibus sermonem vix unus convertitur ad veram penitentiam. cum olim ad unum sermonem Petri vel aliorum quingenta et septem plures convertebantur. Utinam nunc per singulas predicationes singulis festis saltem unus converteretur. sic cito mundus reformaretur. sed circa finem adhuc peius erit.

Septima est: christianus sine religione. scilicet sanctimonie. Octava est: universus populus orbis sine lege plene omnium iniquitate et fraude in artificijs et venditione. Nona est princeps sine iustitia et virtute. scilicet opprimens pauperes. Decima abusio est ecclesiasticus sine sanctitate et devotione. sed videmus nunc plures laicos sacros et devotiores esse quam clericos vel ecclesiasticos. dicit Hieronymus octavo libro. Qualis dicit.

Uehementer dei ecclesiam destruit meliores esse laicos quam clericos. Unde decima est religiosus sine observatione regularis vite. nam cum olim religiosi essent sanctissimi: nunc vite et observatione adeo ut angelis forent familiares iam raro inveniunt veri observantes. Unde de Cirillo presbytero athenis chorita montis carmeli legitur quod ei angelus apparens ostulit duas tabulas eneas in quibus inter alia hec prophetia continebatur quod omnis religiosorum ordo deficiet ante finem mundi. excepto ordine fratrum minorum. sicut hoc idem revelatum est beato Francisco et patrum etiam ex prophetis Joachim abbatis. ut patrum in libro performatum. ubi etiam dicitur quod post mortem antichristi ipsi fratres sancti Francisci fuerunt decima est quod coniugati et femine erunt sine continentia vice castimonie. Unde Methodius dicit quod postquam abundabit peccatum gravissimum contra naturam tam in viris quam in mulieribus. Tercio mundo ab scandalis. Hec quod sine horrore cogitare valeat quam enormia peccata abundare iam ceperunt in mundo et tunc erunt in summo. Christiana religio quod persequunt te nunc et tunc mali christiani et deturpant predictis abusionibus. Deus magne deus tu omnia vides. Perceptores redite ad penitentiam ne peccatis cum antichristo eterna damnatione. A qua nos liberet christus dominus etc.

nota per se huiusmodi odium nostrorum

De eadem dominica Sermonis II. de fide christiana firmitate et antichristum et alios impugnatores sive detractiones.

Abunt signa

magna et prodigia ita ut in errore inducant si fieri potest etiam electi. Mattheo. xxiii. et in euangelio hodierno. Dominus Iesus volens nos premonere detractiones et persecutiones adversus fidem christianam quam preteritum fuerit tempore antichristi predictum quod tunc deo premittere propter hominum malitiam exurgent pseudochristi et pseudoprophete facient signa magna. scilicet diabolica arte mendacis et fallacis plena. ut dicit etiam apostolus primo thessalonicensium. propter quod multi in errore ducentur. In novissimis temporibus discet

dent quodam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum. Et si christus dominus dicit fieri intantum ut in errore ducant si fieri potest etiam electi. quod secundum Lyrum dicit propter libertatem arbitrii. scilicet quod possunt errare si volunt. tamen electi etiam si erraverint revertentur itaque ad fidem. et sic salvabuntur. Proinde christiani tam moderni quam illi futuri temporis firmi sunt et solidi in fide christi. In hoc sermone agemus de firmitate fidei. de qua apostolus dicit. Hebreo. xi. Sine fide impossibile est placere deo. quod potest poni per alio themate. Item Hebreo. vii. dicit. Efficiamini imitatores eorum qui fide et patientia hereditaverunt promissiones. Hec ibi Audiamus gratissimi et obsequemur verba christi quibus commonet nos in hoc evangelio. Ex quo autem fides christi est summe necessaria ad salutem tam nunc quam per tempore antichristi et semper. Idcirco de eius firmitate ut roboremur forte tria mysteria notabimus. primum quod per hec tria firmata roboratur fides. ut patebit sermone isto.

- Primum de scripturarum concorditas
Secundo de miraculorum infallibilitas
Tertium de testimoniorum fidelitas.

Circa primum de concordia

vitae scripturarum. Notandum quod fide christiana miro modo omnes scripture confirmant. et hoc declaratur precipue ex tribus.

Primo ex naturali ratione. Secundo ex prophetali revelatione. Tertio ex legum universali dictatione. Primum inquit ex naturali ratione. Nam apud theologos per generali conclusionem tenet quod tanta est naturalitas fidei catholice ad intellectum nostrum quod nisi ex peccatis ponatur obstaculum. quilibet homo si eiusdem fidei christiane intelligit fundamenta statim credit eam esse veram. propterea dominus Iesus Joanne. vii. ait. Siquis voluerit voluntatem dei facere scilicet bene vivendo cognoscat de doctrina mea an ex deo sit. Unde Beda dicit. Fides catholica tanta firmitate pollet ut licet sit de non apparentibus. tamen quantumque rudis idiota scismaticus vel iudeus aut paganus si eiusdem fidei intelligit fundamenta naturali quadam cognitione noscet quod omnis pietas et omnis veritas huic salutifere fidei sit inserta. hec ille. Super quod fideles nolunt

Domínica, XXIII, post Peteco.

facere dei voluntate: sed claudunt sibi oculos ne videant vel intelligant scripturarum veritate, ideo imputat eis iuste quod cadunt in puteum erroris clausis oculis. **A**mirum hinc idem clarius ostendit ex Scoto in plogo li. sententiarum. q. ij. sic. Quia scriptores sacre scripture fuerunt varie dispositi et varijs temporibus, nisi ergo ab vna causa superiore. i. a deo dirigerent in scribendo, vel annuntiando non concordarent in talibus non euidentibus per rationem, sed posteriores contradixissent prioribus, sicut patet per Aug. xvij. de ciuitate dei. c. xlij. de philosophis, qui in multis concordant: tamen et in multis sibi inuicem contradicunt, et improbant quoadque discipuli etiam suos magistros, ut Aristoteles Platonem de mundi creatio: et alij multos. **I**tem Plato Socratem. **A**uerrois contradicit Auicennam, et Auicenna Aristoteli, et sic de alijs, scilicet Pythagora Empedocle etc. **Q**uia pro omnes scriptores tam veteres quam noui testamenti in his que sunt fidei articuli concorditer scripserunt et predicauerunt: et omnes doctores in eis nec in puncto discrepant: quibus in alijs opinionibus probabilibus que non sunt articuli fidei aliter et aliter sentierint. **E**rgo sequitur quod fides christiana sit a deo et per consequens verissima quam omne veteris et noui testamenti concorditer predicat. **A**d hec inductiue proponam exempla. **P**rimo quod scimus quod omnes pagani colebant antiqua idola opera manuum suarum, quibus plures contradicebant preceptis philosophi, quia non erat consonum rationi ut plures dii essent. **U**nde xij. metaphys. Mala est pluralitas principum, sit ergo vnus princeps summus omnium deus. **E**t hinc tenet fides nostra vera que omnia idola per mundum exterminauit: quod fieri non potuit nisi a deo, ut patet, ergo etc. **I**tem secundo scimus quod iudei noui testamenti condemnant et tamen in suo veteri testamento totum continent. **V**erum est ergo quod non credunt deo et prophetis eius omnia illa et ista vtriusque testamenti scripta, vti non est aliud in causa nisi peccata eorum. **I**tem tertio scimus dicente Aug. de ciuitate dei libro. j. c. viij. et ex scripturis et ex ratione, quoniam fides vera nil irrationabile et inhonestum necque vitiosum debet tenere, sed omnia alia fides credit falso aliquid tale, puta fides iu-

daica non vult tenere prophetarum suorum dicta de christo: sed adheret suo intellectui carnali credens christum messiam venturum in hoc mundo carnali temporaliter regnaturum: sicut erit antichristus a quo sperat temporale regnum iudeorum recuperandum. **S**ed quod est irrationabile quod pro profanis operibus orationis ieiunij et elemosine ac homini sperare a deo temporalem retributionem que minus bona est virtutibus. **I**tem mahumeti fides admittit pessima peccata sodomie et purij et alia. **E**t ponit felicitatem suam in carnalitatibus gula et luxurie etc. quod etiam illius secte Auicenna phisus reprobat. **M**etaphys. **S**ic etiam heretici alij ut hufite alij vitia laxant, puta rapina ecclesiarum sticoz bonorum: simplicem fornicationem et homini. et sic de alijs heresibus. **D**enique sic et antichristi lex multis vitijs habenas laxabit: ut dictum est sermone precedenti: que omnia sunt contra scripturas sacras. **S**equitur ergo quod sola fides christiana que nullum admittit irrationabile vel inhonestum et vitiosum sit verissima. **H**ec est sententia Scoti super. **R** Secundo declarat ex prophetali reuelatione. **N**am. ij. **P**et. j. scribit, quod spiritus sancto inspirante locuti sunt sancti dei homines. **S**ed ut Actuum. x. idem Petrus ait. **H**uic scilicet christo omnes prophete testimonium prebent remissionem peccatorum accipe per nomen eius omnes qui credunt in eum. **S**ed et omnia christi mysteria prophete predicauerunt, et mirabiliter in christo sunt impleta, ergo eius fides est infallibiliter vera. **P**ropter quod Leo papa in sermone de octaua natiuitatis dicit diuina est auctoritas cui credimus, diuina est doctrina quam sequimur, quoniam siue legis testificationi, siue oraculis prophetarum, siue euangelice tube ad moueamus auditum: vti quod verum est quod beatus Ioannes spiritus sancto plenus intonuit. **I**n principio erat verbum et deus erat verbum, et verbum caro factum est etc. **S**ed et de antichristo prophetatum est quod erit seductor, ergo etc. **T**ertio declarat vniuersaliter ex omni lege. **N**am ad id est primo lex Moysayca. **U**nde Ioannis. v. christi spiritus dixit iudeis. **S**i crederetis Moysi crederetis et mihi, ille enim scripsit de me. **S**ecundo lex prophetica et tota biblia, idem vbi supra Ioannis christus ait. **S**crutamini scripturas in quibus putatis vitam eternam

Sermo

LXXVII

habere, et ille sunt qui testimonium prebent de me: et non vultis venire ad me ut vitam habeatis. **E**go veni in nomine patris mei et non accipistis me, si aliter, i. antichristus venerit in nomine suo illum accipietis. **T**ertio lex euangelica et apostolica. **Q**uarto lex canonica, extra de simonia et simonia, et de here. c. firmissime, et tota ecclesia in simbolo canit. **H**ec est fides catholica: quam nisi quis fideliter firmiterque crediderit absque dubio in eternum peribit. **Q**uinto lex ciuilitatis. **L** de sum. tri. et simonia, catho. come dat ea, et pluribus passibus legum puniendos etiam sanxit incantatores et magis artibus vitiosos: ac hereticos etc. **S**exto lex gentilitatis et sibyllina. **N**am etiam lex mahumeti plura bona comedat de christo et eius fide scribens quod sit per angelum annuntiat christus regni. **I**tem **T**urgilius in Bucolicis loquitur de Sibylla **L**ucretia, aliter sibylle scripserunt de christo et eius fidei mysterijs, quare vix dicta singillatim enarrare esset sermo plenus, etc. **N**am per dixerunt christum verum deum et hominem ex regine hebreica nasciturum: et multa passus, alapas scilicet et sputa: spineam coronam, fellis et acetum potationem, et multa talia. **Q**uia fides verissima catholica, o sanctissima christi Iesu doctrina infallibilis, vitam totum mundum te amplectere vel saluaretur.

Circa secundum de miraculoz

infallibilitate. **N**otandum quod fides christi confirmata est ex diuisis miraculis innumeralibus: ergo est certissime veritatis. **S**ed quod licet per miracula confirmari habet fides catholica: cum etiam antichristus factus sit pro sua fide confirmanda miracula plurima: **A**d hec scilicet Scotus in plogo li. iniaz. q. ij. alios quod doc. rident quod quibus antichristus et eius ministri facturi sunt magna miracula: quod ut **H**aymo super Apoc. dr. et etiam **B**onaventura super eadem. **A**ntichristus faciet ignem de celo descendere. **I**tem simulabit se mortuum, et per triduum latens: postea apparebit dicens se resuscitatum. **A**rte etiam magica ascendet in aera ferentibus eum demonibus. **I**tem faciet sibi imaginem materiale: et illam faciet loqui et futuram predicere vel homines illam adorent: ceterum inuentes autem occidant: et predicatores antichristi per impositionem manus fingent se dare spiritum

ritus sancti suis, et agent quibusdam prestigijs ut illi quibus manus imposerunt loquentur liguis multarum gentium. **H**ec ibi. **N**ihilominus fides christiana optime confirmata est per miracula. **E**t hoc ostendit triplici ratione vel consideratione

Primo ex miraculoz christi et antichristi differentiis.

Secundo ex dei soli in miraculis christi potentia. **T**ertio ex diuersis totius mundi euidentia. **P**rimo inquam ex differentia, quod magna erit differentia inter miracula christi, utpote que facta sunt et sunt a deo, et inter miracula antichristi que sunt mendacia. **I**tem **T**heobaldus. **I**tem sunt a diabolo. **I**tem quod miracula: ut dicit **A**ug. de utilitate credendi prope finem, quedam solam faciunt admirationem et nullam habent in se utilitatem, sicut est statuam loqui vel ridere, corpora hominum vel animalium infirmari: ignem ex aere descendere et comburere, put sit etiam in fulmine. **E**t homini erunt ut plurimum miracula antichristi. **A**lia autem sunt miracula que cum admiratione magna gratiam beniuolentiamque reconciliant coram deo, et utilitatem conferunt coram hominibus sanitates corporales conferendo: et ad penitentiam veram inducendo: ac peccatorum remissionem adquirendo, et talia sunt miracula christi. **S**ecundo ostendit ex dei potentia, quod miracula fidei christi sunt talia que nulla creatura potuit facere vel potest sed sola dei omnipotentia. **E**t ideo in eis non potest fieri deceptio aliqua. **D**ato ergo quod antichristus faciet per diabolum: et certe faciet aliqua vera miracula ex permissione dei propter peccata hominum: qui de merentur decipi: ut dicit **H**aymo super Apoc. **N**am poterit esse quod diabolus predicat faciatque domum corrumpere super aliquem, aut infirmitatem inducat aut ignem de aere descendere veraciter faciat: et huiusmodi: tamen omnes demones non possunt talia miracula facere que videlicet transcendunt virtutem totius nature creature: qualia fecit christus dominus virtute diuina sola: sicut videre diuinam essentiam: ut patet in **P**aulo rapto in tertium celum, et in precognitione cogitationum hominum futurarum omnino occultarum: que soli deo sunt propria, et talia fecit christus. **P**roinde scilicet **S**cotum vbi supra: falsitas miraculoz omnium antichristi

Domínica XXIII. post Pente.

z eius mendaciū conuinci potest si obijciā tur eidem hec duo. Primum: si tu es deus fac me videre diuinā essentia: et post visionē certam memoriā habere visionis z certitudinem habere q̄ illa fuit visio essentie diuine: tunc credam tibi. Secundū est: si tu es deus dic mihi quid faciam vel quid cogitabo aut appetam pro tali hora: sed quā am hec nō poterit ergo conuincet. **U**

Tertio ostēditur ex cōuersionis totius mundi euidētia. Nam si quis hec tria p̄ser. Primo qui z quales p̄dicauerunt fidei christi: quia ignobiles: pauperes: illiterati z pauci. Secūdo qualem legē p̄dicauerunt: quia penitentiā duram contra carnē z sanguinē z omnibus vitijs. Tertio quibus: quia potentibus sapiētibz et mundanis ac peccato plenis hominibus. z tamen totum mundū cōuerterunt: quod fieri non potuit nisi a deo. nec deus fecisset nisi esset lex ista vere sanctissima. Proinde Berni. in sermone ad fratres de monte dei dicit sic. Licet magna miracula dñs gesserit in terris: hoc tamen sup̄ omnia alia emicuit z cetera illustrauit q̄ in paucis simplicibus hominibus totū mundū sibi subiugauit. Hec ille. Propterea Richardus. j. de trinit. c. ij. dicit. O dñe si est error a te decepti sumus. nam tantis signis cōfirmata sunt que non nisi per te fieri potuerunt. ex Scorio. **X**

Circa tertium d̄ testimonium fidei Notandū q̄ multis testimonijs infallibilibus fides christiana est confirmata z indubitabiliter verificata. Primo testimonium diuinū. Nam s̄m Scoti deus nō potest esse testis falsitatis cum sit verissima. sed deus ad confirmandā fidē fecit miracula: ergo sequitur q̄ fides sit verissima. Secundū ē angelicū: patet ex euāgelio. Tertium est testimonium sanctissimorum doctorū: sc̄z Apostolorū: qui mētrī nullo modo voluerūt: sed mendaciū p̄sequebantur. Nec decipi potuerunt per ignorantia. quia habuerunt a spiritu sancto omnē sciētiam infusam. Nec per auariciā: q̄ omnia mundana cōtempserunt. Nec per timorē: quia mori pro fide parati erant et gaude-

bāt. Nec per fauorem principū aut p̄ maliciā: q̄ tā sanctissimi erant q̄ ad vmbriā curabant infirmos. ergo zc. Quartum est testimonium martyriū tormenta pro fide sustinentium. Quintum est ecclesie stabilimentū. quia nulla aduersitate vel persecutiōne potuit deficere. sed potius creuit in persecutiōnibus: quod fieri non potuisset nisi a deo fuisset: vt dicit Actū. v. Si ex hominibus est hoc dissoluet: si autē ex deo non potest dissolui. Nam et regnū iudeorum defecit: z secta Sabumeti i breni finietur: vt dicit Scorius supra. Sextum est testimonium creaturarū omnium: vt dicit Gregorius in homel. epiphaniē. Septimum est iudeorū excidiū. Nam si iudei recte egissent occidendo christū: z p̄sequēdo ei discipulos: debuissent a deo foueri tā temporaliū q̄ spiritualiter. sicut antea deus exaltauit illos q̄ dñi fidem veram tenuerunt. sed postq̄ christum negauerunt: ecce quomodo per mundū dispersi perierunt.

Ad id exemplum finale ponamus. Legitur q̄ in ciuitate Colonienſi quidam iudeus solebat contēdere contra christiana nos de fide: quam voluit per sacramentū eucharistię deridere. Unde tēpore Pasche cum videret christianos ire ad cōmunicandum: ipse inter eos mutato habitu accessit: z ore sumpsit eucharistię. z venit in angulum ecclesie. vbi corpus christi in manū paruulum vagiētē. Perterrit⁹ ergo est ne deprehenderet z occideret a christianis Iterum posuit in os suum volens deuorare. z mox adeo est illud induratū vt non posset masticare nec deglutire. Et audiuit voces in aere dicentē. Nolite dare sanctū canibus Tūc accepit puerū sub chlamyde z festinauit egredi. Sed veniens ad portā cimiterij vidit diabolū a foris stantē z dicentē. Statim vt exieris occidam te. z sic exire nō est ausus: sed puerum ipm in cimiterio sepeliuit. z postea iteratō exire volens quotienscunq̄: statim diabolus aderat. Unde iā cū oēs recessissent ad ppria: iudeus solus ibi existens post meridiem transactū vidit quēdam p̄tergrediētē: z petiuit vocari ad se sacerdotem z omnia p̄dicta narrauit. Fat-

Sermo

LXXIX

cto statim cursu populorū leuauerūt sacramentū de sepulcro z audierūt vocē di. Crucifixus mortuus z sepult⁹ est z resurrexit. Videbat autē iudeo illi in specie pueri. sed christianis in specie hostie. Interea iudeis coactis per episcopū z potestates vt plurimi aduenerūt z sacramento collocato in altari audierunt angolorū concentum vt dicit canentem volitando z diceñ. Ascendit in celum sedet ad dextrā dei patris. z sic visio tali miraculo iudei p̄uersi s̄t ad fidem. Ergo Jesu bone lauderis in p̄petuum z da nob̄ grām in p̄nti z glām in futuro zc.

De eadē dñica Ser. III. de morte z fine hoīs malo vel bono ac signis ei⁹

Rate autē

vt nō fiat fuga vestra h̄yeme vt sabbato Dat. xxiiij z in euāgelio hodie. **A**

Verba sunt saluatoris nostri q̄ mystice intelligi possunt d̄ morte in qua aīa humana a corpore separatur z sic quodāmodo de h̄ seculo fugatur quia exire cōpellitur. Ad h̄ autem vt homo bene hinc exeat z salubriter fugere possit: tria sunt necessaria. Primum oratio. ideo Luca. xxi. ch̄s ait. Vigilate itaq̄ om̄i tēpore orantes vt digni habeamini stare ante filiū hominis. vñ pro nostro exemplo idē ch̄s dñs vt scribit. Luca. xxi. fact⁹ in agonia pl̄xius orabat. z hec possunt poni p̄ alio thēmate hui⁹ finis. Secūdo necessaria est vere charitatis dilectio sine qua non est salus. ideo ch̄s dicit in thēmate. Orate vt fuga vestra. i. mors nō fiat in h̄yeme. i. i frigore peccati. quod est extra statum ardoris sc̄z charitatē. Nā ps. xxiiij. Dors peccatorū pessima. Tertio necessaria est bonorū operū actio. ideo addit vel sabbato ad significandū q̄ homo nō sit ociosus a bono opere p̄sertim penitentię. Nam vt Amb. ait Non ociantibus operantibus pollicent̄ p̄mia. Sabbatū em̄ interpretatur quies. ideo significat ocium q̄ charissimi audiam⁹ quomodo ch̄s hortatur in euāgelio. Orate zc. **Ex**

quo autem in hac domínica finali euāgelio liū loquit̄ de fine mūdi z homo dicit m̄h̄ crocosim⁹. i. minor mūdos s̄z Platonē. eo q̄ habet celū rōnalis. anie in q̄ de⁹ habitat. z terrā sc̄z corpus de terra factus. Ideo puenit hodie sermonē fieri de fine hominis id est de morte. de qua tria mysteria notabimus.

Primum de fine bono vel malo humane vite.

Secundum de improuisa z subitanea morte.

Tertium de signis euidētibz pro bono fine. **B**

Circa p̄mū de fine vite

te hūane bono vel malo q̄ri p̄t̄ q̄lis finis vite hoīs iudicat̄ vel cognoscit̄ esse bon⁹ p̄ signo salutis. vel mal⁹ p̄ signo dānationis. Nam h̄ scire est vtile fidelibus vt p̄cauere studeāt sibi a malo fine l̄a mala morte. Vñ Dauid orabat ps. xxxviij. dī. Non tū fac mihi dñe finē meū z numer⁹ dierū meorū q̄s est. q̄d etiā p̄t̄ poni p̄ alio thēmate. Et s̄m expositores Dauid nō petebat p̄suptuose scire nūc⁹ dierū vite sed vt cognosceret se p̄ signa salutis an sit bñ disposit⁹ ad mortē bñ viuendo. aut si deficit emendaret se q̄ntorū. id addit. vt scias q̄d desit mihi sc̄z a p̄fectiōe meritorū q̄bus cōsequar vitam eternam Sed ad q̄stionē respondendo s̄m doctores ponimus p̄cipuas generales regulas quattuor pro huiusmodi agnitione.

Prima de morte vere mala.

Secūda de morte vere bona.

Tertia de morte violenta.

Quarta de morte subitanea.

Prima regula q̄ oīs mors q̄ntuncūq̄ videtur leuissima in hoīm apparētia temp̄ est vere mala in homie existente in peccato mortali z sine gratia. Ratio est q̄ August. lib. de natura z gratia dicit sic. Sine gratia christi nec infantes nec etate grandes saluari possunt. Hec ille. Nam Rhoma. vj. Stipendia peccati mors. gratia autem dei vita eterna. Sed quoniam leuissima mors est in infantibus q̄ nil reputare sciunt doloris. z est etiā in senibus s̄m philosophū q̄ dicit. Dulcius senes ceteris

parib; obire q̄a d̄fecto vigore naturali mi-
nor est repugnātia, z tamen etiāz infantes
z senes habent mortem malā si decedunt
sine gratia. s. in peccato originali vel actu/
ali. ergo omnis hominū mors in peccato
mortalī est mala q̄z damnabilis. Sed ex
hoc o homo accipe documenta. Primum
de infidelibus. scz iudeis. hereticis. paga-
nis zc. q̄ q̄litercūq; sp̄ male morit. Scōz
de hoib; in pctō viuentib; z in eo decedē/
tib; s̄tr. Tertiu de ch̄tānis in fine penite-
re nolētib; Exēpli grā. Qui nō vere pre/
runt q̄z nō p̄ponūt cauere ab amasia vl' ra-
pina et alijs pctis. aut nō vere p̄fiteat pec-
cata oīa. aut si etiā hec faciāt nolūt tñ resti-
tuere ablataz resignare male possessa. oēs
r̄les male moriūt q̄ntūcūq; pulcra morte
videant decedere q̄z in infernū ibūt. J̄id.
de summo bo. li. ij. Illi deplorādi sunt in
morte q̄s miseros infernus ex hac vita re/
cipit. z sic ptz. **L** Scōa regula q̄ oīs
mors quā p̄cessit bona vita ac eius p̄eue/
rantia reputat bona. z ptz p̄ Aug. li. j. de
ciui. dei dicentem Quid interest: q̄ genere
mortis vita ista finiat q̄n iste q̄sumit in et̄/
nū mori nō cogit Mala mors putāda nō
est quā bona vita p̄cessit. neq; em̄ facit ma-
lam mortē nisi qd̄ seq̄tur mortem. nō ita/
q̄ curandū est eis q̄ necessario morituri s̄t
quid accidat vt moriant sed moriendo q̄
ire cogant. Hec Aug. Proinde etiā septu-
ra Sap. iij. dicit. Justus q̄cūq; morte p̄/
occupatus fuerit in refrigerio erit. Ex ist̄
p̄futat error maxim' q̄rundā q̄ scādalia
tur de aliq̄b; morientib; vehementi z forti
agonizatione aut horrenda et turpissima
morte vel occisiōe q̄ tñ fuerūt bone vite qz
ex h̄ nō est putāda mors mala. Nam ch̄s
amarissimo dolore z turpissima. s. morte
latronū p̄ nobis mortuus est. S̄tr sancti
ap̄li z martyres maximas penas sustine-
rūt p̄terea h̄ tenendū est q̄ hō bon' z iu/
stus quāto morit penalius tāto purgat si
habuit aliqd̄ purgabiles p̄ patiētā p̄ me-
ret. **D** Tertia p̄tas vl' regula q̄ nul-
la mors etiā violenta iudicat mala. q̄n hō
taliter moriēs est in finali p̄nia z dei grā.
Primū p̄t hō violent' mori p̄lib; modis
Primo iuste p̄ iudiciavt fur. latro. z bu-
sulmōi. z tal' fm̄ Sco. sup. iij. di. xj. z do/
ctoies cōiter. si mortē illatā ex̄is in grā pa-
tienter sustineat. etiāsi p̄ alijs criminib; sit
inflicta valet ad d̄minutionē pene z q̄icq;
ad liberationē a tota pena iuxta patientie
quātitatē d̄imodo sit voluntarie accepta
p̄ peccat'. Nec obstat q̄ necessario sustinet
qz hō potest necessariū. voluntarie accepta
re vt de necessitate faciat p̄tutem. Exēplū
habem' de latrone iuxta cruce ch̄i p̄den-
te. Sed qd̄ si talis eligit sibi infligi leui-
orem mortem p̄t p̄tū cōmodū. sic Se-
ne. vt dicit Hiero. optiōe mortis data ele-
git vtraq; vena apta in balneo mori. R̄s/
def q̄ talis licet patienter z in grā morien-
do saluet tñ min' purgat z min' meret q̄
si durius affligeret. Scōo p̄t hō vio-
lenter mori z tñ iniuste z in innocentia ac i-
fidei cā vl' p̄ p̄tute z iusticia. z tñc nō soluz
d̄ pctis satisfact sed etiā aureolā martyrii
meret. vtz de sc̄tā Agnete z alijs martyri-
bus. Tertio p̄t q̄s violenter mori licz
min' iuste z innocenter nō tñ in fidei vel
h̄mōi causa. z talis aureolā nō meret mar-
tyrii. tñ mors eo plus satisfact z merituz
adq̄rit q̄ inocent' patit' dū sit in grā. Ex-
emplū legit in vitas patrū q̄ q̄daz heremi-
ta visitant q̄ndā sc̄m patrē i heremo ma-
nentē z reperit eūdē ab v̄iso laceratū z sic
mortuū. Lūc; miraret q̄re deus h̄ illi eue-
nisse p̄miserit. R̄ndit angel' dei q̄ hoc fa-
ctū est illi p̄ purgatorio z p̄m̄io patiētie.
qz habuit aliq̄ purgabilia. Tandem veni-
ens in ciuitatem q̄ndam diuitem auarum
z pessimū vidit cū magna celebritate exe-
arum sepeliri z dictū est ab angelo hūc eē
damnātū. Sed pro bonoz opey in pctō
factorum h̄t remunerationis honozes ac-
cepisse. Quarta regula ē q̄ nulla mors
etiā subitanea est damnatiōe digna dū
homo est in gratia. z de hoc patebit arti-
culo secundo. **E**

ctoies cōiter. si mortē illatā ex̄is in grā pa-
tienter sustineat. etiāsi p̄ alijs criminib; sit
inflicta valet ad d̄minutionē pene z q̄icq;
ad liberationē a tota pena iuxta patientie
quātitatē d̄imodo sit voluntarie accepta
p̄ peccat'. Nec obstat q̄ necessario sustinet
qz hō potest necessariū. voluntarie accepta
re vt de necessitate faciat p̄tutem. Exēplū
habem' de latrone iuxta cruce ch̄i p̄den-
te. Sed qd̄ si talis eligit sibi infligi leui-
orem mortem p̄t p̄tū cōmodū. sic Se-
ne. vt dicit Hiero. optiōe mortis data ele-
git vtraq; vena apta in balneo mori. R̄s/
def q̄ talis licet patienter z in grā morien-
do saluet tñ min' purgat z min' meret q̄
si durius affligeret. Scōo p̄t hō vio-
lenter mori z tñ iniuste z in innocentia ac i-
fidei cā vl' p̄ p̄tute z iusticia. z tñc nō soluz
d̄ pctis satisfact sed etiā aureolā martyrii
meret. vtz de sc̄tā Agnete z alijs martyri-
bus. Tertio p̄t q̄s violenter mori licz
min' iuste z innocenter nō tñ in fidei vel
h̄mōi causa. z talis aureolā nō meret mar-
tyrii. tñ mors eo plus satisfact z merituz
adq̄rit q̄ inocent' patit' dū sit in grā. Ex-
emplū legit in vitas patrū q̄ q̄daz heremi-
ta visitant q̄ndā sc̄m patrē i heremo ma-
nentē z reperit eūdē ab v̄iso laceratū z sic
mortuū. Lūc; miraret q̄re deus h̄ illi eue-
nisse p̄miserit. R̄ndit angel' dei q̄ hoc fa-
ctū est illi p̄ purgatorio z p̄m̄io patiētie.
qz habuit aliq̄ purgabilia. Tandem veni-
ens in ciuitatem q̄ndam diuitem auarum
z pessimū vidit cū magna celebritate exe-
arum sepeliri z dictū est ab angelo hūc eē
damnātū. Sed pro bonoz opey in pctō
factorum h̄t remunerationis honozes ac-
cepisse. Quarta regula ē q̄ nulla mors
etiā subitanea est damnatiōe digna dū
homo est in gratia. z de hoc patebit arti-
culo secundo. **E**

Circa sc̄m de iproui-
sa morte. P̄tio q̄rit vtz mors iprouisa z
subitanea aut frenetica z cū amētia sit ve-
re mala iudicāda. z posses arguere p̄ rōez
q̄ sic. **D** ecclia sc̄ta in letanijs orat dicen.
scz **A** subitanea z iprouisa morte lib. nos
d̄ne. Et sic oīno nō oraret ab ea liberari ni-
si esset mala. Sed respōdetur ad hec q̄

optime ecclesia orat liberari a morte subitanea. quia sup oīs alias mortes est for-
midanda vtpore piculosa. cum quia in ml-
tis est p̄ penitentie dilationem vel carētia
gratie: damnabilis. tuz quia munus ē me-
ritoria q̄ illa scz mors q̄ p̄ sacramenta est
p̄munita p̄ augmēto grē z glie. Verūta-
men h̄ est tenendū p̄ regula q̄ nulla mors
etiā subitanea z iprouisa vl' cū amētia
esse dicit mala homi existēti in gratia. sed
dicit vere mala si p̄ impenitentiaz in pctō
fuerit iprouisa. z ostenditur hoc per rati-
onem. z exempli ostēsiōem. z dei miseratio-
nem. Primo inquam per rationez quia
vt Aug'. de ciui. dei vbi supra dicit. Mor-
tem non facit esse malam nisi quod sequi-
tur mortem. hoc est eterna damnatio que
non sequit' nisi tunc sit homo in peccato si-
ne penitētia z gratia. **S** Secundo p̄
exempli ostensionem qd̄ narrat Robert'
sup lib. Sap. q̄ scz quidam vir sanctus re-
pentina morte mortuus est repertus de q̄
multi scandalizati fuerūt multuz. Aliqui
dicunt q̄ ex peccato magno illuz hoc fa-
ctum sit. Alij autem dicit Quid est q̄ dei
illuz tollere ad sepeliendū. ecce sic accidit
q̄ a libro quodam vbi digitum extensum
tenebat nullo modo euz potuerunt remo-
uere. quod intuentes verum illum vide-
runt digito demonstrantes scz Justus q̄/
cūq; morte preoccupatus fuerit in refrig-
erio erit. z sic omnes sūt edificati z deum
laudantes honorifice sepelierunt. Ter-
tio p̄ d̄i miseratiōe. quia deus est tam mi-
sericors p̄cipue ad bonos homines q̄ cum
fāt vltimū finem hominis imminere. tunc
si in homine illo cognoscit aliquam bonā
scintillam anie deus hanc suo tpe accēdit
p̄ suam gratiam vt eum possit saluare in
puncto mortis. qz fm̄ sc̄m Thomā. li. iij.
contra gentiles. c. ix. Valū nō p̄sumit in
tantū naturam bonaz scintillaz in anima
quā ex eis possit succendi ignis diuinus
Ad hoc em̄ semp deus stat ad ostium cor-
dis z pulsat Apocal. iij. Proinde hō bo-
nus etiā in tali morte subitanea commo-
dum reportat sibi in dei dilectione Quia
dolor mortis minus durat ex celeritate.
Unde Aug'. lib. xij. de ciui. dei. c. vj. di/
cit sic. Habet mors asperum sensum z cō-
tra naturam q̄ diu hō morit' donec omis
adimat' sensus. quā totā molestiā nō nūq̄
vnus ic' corpis vel anie raptus intercipit
nec eam sentiri p̄ueniēte celeritate p̄mittit.
Hec Aug. **D** ḡ bone iesu q̄pius es ho-
nis hoib; qz z de morte q̄cūq; eis lucrūz
cōmodi p̄stas. Sed ve r̄ve pctōib; impe-
nitentib; quia si sic repente moriantur ce-
lerius in infernum descendunt. **S**

Secundo ergo queritur de peccatorib;
qualia sunt peccata propter que deus se-
pe permittit hominem in peccatis subito
mori. Respondetur ex scriptur' recolligē/
do q̄ sunt inter cetera p̄cipua septem que
cauere discamus. Primum est superbia z
sanctoz dei p̄temptus vel blasphemia. vt
patet quando Helias p̄ quinquagenari-
os z eoz viros vilipētius ad regem voca-
bat. q̄ subito igne d̄ celo descendente sunt
consumpti. Idem patz de pueris Helise
um irridētib; quos v̄si deuorauerunt li-
bro Reg. iij. Scōm est auaricia vt pa-
tet de diuite volē. ampliare horrea sua.
Luc. xij. Unde auari cōmuniter omnite-
scunt etiā in morte. Tertiu est luxuria
ptz in sodomitis Gen. xix. Quartū est
irreuerentia circa diuina sacramēta p̄fertū
q̄n q̄s indigne sumit vel tractat eucharisti-
am. patet in Oza sacerdote q̄ indignē reci-
git arcam d̄ni z subito p̄cussus est Qui-
tum est gula nimia p̄s. Adhuc esce eozū
erant in ore zc. Sextum est induratio i
malicia patz de egyptijs. Septimū est
acidie negligētia i corripēda familia vtz
de Heli sacerdote z filijs ei'. j. Reg. Hec
sufficiant. **H**

Circa tertiu de signis

evidentib; scz quib; agnosci potest q̄ bo-
nus finis est homis duo p̄cipua querunt'
tur eo q̄ signa sunt in duplici differentia.
Primo queritur qualia signa salutis iu-
dicanda sint in infirmis amentib; vel fre-
neticis vel hōrreda loquentib; aut effectis
mutis: Ad hec respōdetur ex summa con-
fessoz lib. iij. tit. xxxij. q̄ tales iudicantur
esse in statu salutis p̄cipue per aliquod bo-
rum trium signoz. Primum est si talis an-
nuit capite vel nūtum facit p̄ signo bone
v s

voluntatis. Secūdu si manus tendit in ce-
lū vel manu pcutit pectus. Tertium si an-
tea fore bone voluntatis videbatur. vide-
licet qz petiuit vt veniret sacerdos ad con-
fessionem audiendam. sed interim factus
est amens freneticus vt mutus. Et tali sa-
cerdos debet exhibere quicquid humani-
tatis potest. p̄sertim si restantur de illo qz
audierunt eum vocantē p̄sbyter. vñ debz
eum absoluerē p̄tute contritionis. z inun-
gere z eucharistiaz dare nisi timeret de e-
uomitu. z sepelire in loco sacroz missaz di-
cere. xxvj. q. vj. Qui in infirmitate.

Secūdo queritur de homibz infirmis
z sane mentis qualia signa in illis sunt eui-
dentia pro signo salutis Ad quod r̄ndet
fm dicta Anselmi z alioz doctorum qz se-
ptem sunt interrogaciones faciende de sta-
tu salutis talis infirmi. P̄mo de fide si cre-
dit omnia q̄ credit sancta ecclia z obedit ec-
clesie. ac in fide christi gaudet mori. z sic en-
charistiam z vnctionem sumit. Secundo
de recognitione culpe. si recognoscit z do-
let vere peccasse contra deum z de omnibz
penitet ac misericordiam z veniam petit a
deo: respondere debet qz sic. Tertio de vo-
luntate emendandi se si habet p̄positum
corrighendi z emendandi vitam in melius
z vult decetero non peccare mortaliter eti-
amsi superuiveret. Quarto de confessione
si cōsciū est alicuius peccati mortalis nō
dum confessi. z si velit p̄fiteri omnia pecca-
ta sua. Quinto de indulgētia iniurie. si ini-
micis z iniuriantibz vero corde indulget
ob amorem christi. z si ipse petit sibi indul-
geri ab illis quos lesit verbis vel factis.

R Sexto de satisfactōe si vult satisfacere
z restituere ablata iniuste vel detenta.
Nam ad hec tenetur integraliter iuxta sa-
cultatum suarum valorē. etiam ad omniū
honorum suozum cessionem. Et vbi non
posset fieri satisfactio debet petere remissi-
onem. Exemplū legit in li. apū. z in Spe.
exemploz. lx. sic di. Vidi inquit iuuenem
in Brabantie partibus generosuz qui ad
extremā perductus z mortu⁹ post horas
plurimas diei reuicit subito mirantibz oibz
bus. z fecit sacerdotem vocari. z coram oibz
bus palam dixit qz ad tribunal iudicis ra-
ptus inquit damnationis sententia cōtra

me dabatur p̄ tribus peccatis. s. qz decē-
mas aliquando sacerdoti de bonis meis
subtraxeram. Scdm̄ quia pisces quozum
dam religiosozum furatus fueram. Tertiu
quia pauperibus damna feceram aliquo-
tens cum canibz venaticis vagabūde dis-
currendo in segetibus z vineis. Q̄d tūc
erit de oppressione pauperz in maioribus.
Tandem inquit cum damnari deberem:
beata virgo Maria cui ego deuotus exti-
teram in vita impetrauit vt rediret anima
scz mea in corpus z restituerem. vnde tes-
tamentuz de istis fecit z sic exprauit.

S Septimo d̄ amore z spe. Si scz infir-
mus predicta omnia velit facere ex amore
dei sperans de misericordia dei z de meri-
topassionis christi. qz si ex solo timore ser-
uili penitentiam faciat non sufficit ad sal-
lutem. vt patz in q̄rto sententiarum di. xx.
Proinde homini in agone p̄sentanda est
imago crucifixi z beate virginis ad osculā-
dum in signum amoris z candelā. i. accen-
sa dari debet in manus illius p̄ signo ve-
re fidei z penitentie lucentis per gratiaz z
sic debet deo cōmendari anima. Rogem⁹
ergo ch̄m zc.

De eadē dñica Ser. III. s. de fine mū-
di vel p̄sumatiōe hui⁹ seculi. z de eius no-
ticia temporis.

Celum et ter

ra trāsbunt verba aut mea
nō p̄teribūt. Matt. xxiiij. z in
euāgelio hodie. **V**erba sūt sal-
uatoris n̄ri dñi Iesu. in q̄to oñt. p̄sumati-
onem futuram seculi siue mundi finem.
Celum inquit z terra transibūt. Lyrā. nō
sic intelligēdo qz corrumpan̄ fm substāti-
am sed transibūt. i. trāsmutabunt in aliam
formaz. qm̄ motus celi cessabit. z elemēta
transmutabunt in nouaz formam pulcrio-
rem. z celestia sidera erunt multo lucidiora.
Unde Esa. lxx. Ecce ego creo celos no-
uos z terram nouam Apoca. xxi. Vidi ce-
lum nouum z terram nouam. Primū em̄
celum z p̄ma terra abiit. Et hec possunt
poni p̄ alio themate sermonis hui⁹. Tres

chs dñs ostendit etiā stabilitatē sibi dei
vi. Verba aut mea nō p̄teribūt. s. sine effe-
ctu impletōis. Hiero. q. d. Facili⁹ est fixa
z immobilia destrui q̄ sermonū meoz ali-
qd cadere sine impletōe. Et rō fm Lyrā. qz
p̄ sibi ch̄ri fact⁹ est mūd⁹. z ideo verbum
ch̄ri est ipso mūdo stabili⁹. Merito ergo
hec dicit ch̄s. z ecclia h̄ euāgelii p̄grue
legit in hac dñica finali. Itaqz ex q̄ in hac
dñica finali tot⁹ anni legit euāgelii quō
ch̄s dñs p̄dixit cōsumatiōem seculi z finem
mūdi. id circo d̄ ipso fine mūdi in h̄ fmone
agemus: z tria mysteria notabim⁹.

Primū de p̄cognitiōe illi⁹ tēporis.
Scdm̄ d̄ p̄cognitiōe appropinquatiōis
Tertiu d̄ tremēdo horrore extēmiatiōis.

Circa primū de p̄cog-
nitiōe tēporis: scz q̄ finiet mūd⁹: vel q̄ntum
debz durare q̄stioes occurrūt p̄tractade.

Prima de cognitiōe p̄ certitudinē.
Secūda de cognitiōe p̄ reuelatiōem.
Tertia de cognitiōe p̄ opinatiōem.

Prima questio vtrū angelis vel aliq̄
bus hoibus sit notū certitudinalit̄ temp⁹
quando finiet mūdus: Ad qd̄ respōdetur
fm Richar. sup. iij. dist. xliij. p̄cor. docto.
qz virtute naturali nec hoibz nec angel⁹ po-
tesse esse sub certitudine notū. Cuius q̄dez
ratio vna est ex parte motus celoz. quia
hoc qz celuz quiescat a suo motu nō erit ex
causa naturali sed volūtaria. Nam celi ab
angelis mouent̄ fm imperiū creatoris: et
ad eius imperiū angeli cessabunt mouere.
z sic quies celi ex voluntate diuina depen-
det: quā ex puris naturalibz necz homies
necz angeli sub certitudine possunt iuesti-
gare. q̄ nec mundi finē q̄ erit vltimo instā-
ti motus celi zc. ex Rich. **S** Frē alia
ratio addit. vix ex numero electoz. quia
mūdus durare debz q̄dū numerus ele-
ctoz complebit̄. sed angeli q̄uis cognitiō
ne in verbo sciunt numerū electozū. Juxta
Aug. in Enchyrid. ca. xxxvj. dicentem sic.
Houerunt angeli sancti docti in deo quan-
ti numeri supplementū de genere huma-
no integritas illi⁹ ciuitatis expectet. Hec
ille. Verūtamen quando implebitur ta-
lis numerus electozū: angeli nesciunt sub
certitudine: eo qz ex sola dei volūtate depē-

det. Item etiā naturali virtute nescit ange-
lus certitudinaliter vtrum iste homo sit p̄
destinatus an non. quia Rhoma. ix. scribi-
tur. qz deus cui⁹ vult miseret. ergo hoc ex
voluntate dei sola depēdet. Et ita nec qn̄
do impleat numerus electozū potest ange-
lus naturaliter p̄ certitudinē inuestigare.
sicut nec scire qz iste vel ille est electus: nisi
reueletur a deo. Ergo charissimi: ecce q̄
bene z pie agit deus nobiscuz celando ab
angelis vniuscui⁹sqz nostrū p̄destinatio-
nem. ne si scirent hunc vel illum non salua-
ri minus diligenter talem custodirent: vt
pote non suum concuēni: z de quo scirent
fructum gaudij in celo non habere. **I**esu
bone tibi in omnibus laus zc. **P**

Secunda questio Vtrum temp⁹ quō
finietur mūdus sit notū angelis vel ho-
minibus per reuelatiōem: Respondetur
fm Richardū vbi supra. concor. Thom. qz
hominibus in hac vita non est notū per
reuelatiōem. quia quod christus dñs non
reuelauit ap̄stolis petētibz: non est pro-
babile qz alijs hoc reuelauerit. Nam apo-
stolis querentibz de hoc respōdit Actū. j.
Non est vestrū nosse tēpora vel momenta
que pater posuit in sua potestate. quia vt
Blo. dicit ibidez. Hoc nosse hominibz nō
expedit: sed ita viuant homines quasi q̄ri
die iudicandi. Vtrum autē angelis beatis
certitudinaliter reuelatum sit: quibusdam
videtur qz non ex verbis christi Matthēi
xxiiij. dicentis sic. De die autē illa z hora
nemo scit: necz angeli celoz nisi pater so-
lus. Vbi Glosa dicit. qz nulli sanctorum
angelozum concessit deus noticiāz huius
diei. Alij autē dicunt qz hoc dictuz christi
intelligendum sit de noticia angelozū qua-
res cognoscunt in p̄prio genere. hoc est. qz
scz tali cognitiōe nesciūt angeli de die illa.
vt patuit in prima questione: sed cogni-
tione in verbo diuino possunt cognoscere
certitudinaliter. Sed Richard⁹ et Lyrā
z doctores nostri vt cōmunis vident de-
clinare ad hoc qz nesciant angeli. quia eum
deus non vult eis reuelare nec ipi volunt
scire. quoniā cōformes sunt diuine volūta-
ti. Et rō fm Lyrā ē. qz sicut principiū mū-
di a solo deo fuit p̄cognitū. quia mūd⁹ i-
mediate est ab ipso deo factus. ita et finis

mundi soli deo est cognitus: et ab ipso deo homini christo est revelatus. ad quem prius in dicare debet. hec Lyra. Si dicas quod christus dei filius sciat. cum dicat super. nisi solus pater inquit. et dicit. nec filius scit nisi pater. Ad hec respondet secundum Lyram et docet quod pater non excludit filium nec spiritus sanctus. quia eadem est scientia patris et filii et spiritus sancti sicut et eadem deitas. Ideo magis includunt in notitia patris filius et spiritus sanctus: ut patris primo summi arum de dictationibus exclusimus. sicut cum dicitur. Anima mea sola scit. non excludit memoria intellectus neque voluntas. Sed christus dixit sic ad significandum quod humanitas vel anima christi filii dei non habet scire seipsum nisi a deitate sibi revelante. tale secretum dei quod nec angeli sciunt sed solus deus et christus. Ex quo sequitur quod nec beati in celo sciunt diem illius certitudinaliter. et a fortiori non possunt scire homines in terris positi: cum non fiant ipsis revelationes nisi mediantibus angelis: ut dicit Dionysius. iij. c. celestis hierarchie. non bene faciunt quod de adventu antichristi vel fine mundi predicant determinatum tempus certitudinaliter quod de beat fieri isto vel illo anno. Sed bene licet per signa predictari de propinquitate. ut in sequentibus. Tertia questio ergo oritur. quid de doctorum et sanctorum opinionibus: quoto anno putatur ab eis finem mundi et consumationem seculi fieri? Ad hoc nota quod inter sanctos et doctores sunt plures opiniones de fine mundi ex quibus pauca hic ponimus: quia non edificant populum. Prima est sancti Methodii quod prophetas revelationes habuit de preteritis ac futuris. Et dicit quod finis debet mundi in septimo millenario annorum. scilicet a principio mundi. Et secundum hoc deberet iste mundus stare ab hoc anno dñi. 1496. tricenis adhuc annis et quatuor et plures. Secunda est opinio secundum Eusebium dicentium: quod ex quo deus per numerum septenarium disposuit omnia in mundo. scilicet celum in septem planetis. tempus etiam currit per septem dies hebdomade. Itaque ecclesiam ornavit septem sacramentis et septem sigillis. et mundum distinguit per septem etates. ideo secundum istam opinionem quod per illis sigillis septem de quibus Apoc. vij. scribitur computat in toto mille quingentesimo quadraginta annis. Sic secundum hoc deberet fieri finis mundi anno domini. millesimo quingentesimo quadragesimo. Sed de omnibus huiusmodi opinionibus

tertio dicendum est verum cum Augustinus. xvij. de civitate dei. c. liij. dicente sic frustra annos quod restant nunc huic seculo computare ac diffinire cogamur cum hoc scire non est nostrum. Et infra. Dimde hac calculantiu digitos resolvit et quiete scere iubet ille. scilicet christus qui dicit. Non est vestrum nosse tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate. Hec Augustinus. Magna deus die huius hunc patienter expectas dum ad penitentiam nos.

Circa secundum de approximatione. scilicet finis mundi predictanda per signa certa. Quod quilibet signis possit predictando agnosci. saltem in generali quod appropiat finis mundi. Ad quod respondet quod precipue concurras signorum triplicium.

Primum signum dicitur etatis antiquitas. Secundum dicitur adventus antichristi vicinitas. Tertium dicitur peccatorum summata iniquitas. Primum itaque signum dicitur etatis antiquitas. quia hoc scimus ex scriptura et ecclesie testimonio: quod vergente mundi vespere uti sponsus de thalamo egressus est christus dominus nascens in mundum ex virgine Maria. Et sic canit ecclesia christum venisse vespere mundi. quia venit etate sexta mundi: que est circa finem mundi: Juxta illud. i. Corinth. x. Nos sumus in quos fines seculorum deventur. Lyra. quia tempus novi testamenti est finis mundi. Et communiter tenetur. quia nimirum prima etas mundi fuit ab Adam usque Noe. Secunda a Noe usque ad Abraham. Tertia ab Abraham usque ad Moysen. Quarta a Moysen usque ad David secundum Gregorium. Quinta a David usque ad christum. Sexta a christo usque ad antichristum. Septima ab antichristo usque finem mundi. Sed quoniam ex etate scriptura a christo fluxerunt iam anni. Quod dicitur ideo videtur quod parum supersit usque finem mundi. Sicut enim homo pueniens ad etatem decrepitam scit quod mors non multum tardabit. Sic et de mundo senescere putandum est quod cito finietur: licet determinate tempus nesciat ut predictum est. Nam Augustinus. li. lxxvij. que stionum dicit. Senectus aliquando solus inquit tenere quantum omnes relique etates. vel certe multo plus tenet quam alia hominis etas. Quia secundum Isidoro. libro de numero. cap. ij.

Infantia durat usque ad. vij. annum. Pueritia usque. xij. Abhinc adolecentia usque. xx. vij. inde iuventus. l. anno finit. Ab anno. l. senium incipit et durat usque ad finem vite. Potest autem humana vita puenire usque ad centum viginti annos. ut dicit Augustinus. ubi supra. et sic patet positum. Sic etas mundi sexta a christo inchoata potest tenere potest ut deus vult quod quibus precedens etas tenuit. ergo sequitur quod scilicet incertum sit tempus presertim cum etas sexta concurrat cum etate septima simul. ut dicit Lyra. j. Jo. ij. Secundum ergo signum dicitur adventus antichristi vicinitas. Nam licet nesciamus determinate quando veniat antichristus putat tamen ex scriptura quod non multum tardabit. quod scribitur. j. Jo. ij. Filioli novissima hora est. Et sicut audistis quod antichristus venit. nunc antichristi multi sunt. unde sciamus quia novissima hora est. Hec ibi. Lyra dicit. quod tempus antichristi dicitur hora novissima eo quod est futurus circa finem mundi. tamen aliam modo incepta a tempore apostolorum quod extrunc inceperunt presertim heretici qui fuerunt figura antichristi. Et ex hoc dicit apostolus precipere vel scire quod novissima hora est quod tempus antichristi inceptum quod dicitur in eis. et ab illo tempore usque modo duravit. quod videtur quod iam vicinus sit adventus antichristi et finis mundi. Tercium signum dicitur quod adventus antichristi putatur modis finiri. Respondet quod post mortem antichristi usque finem mundi quot erunt dies vel anni usque quod finiat modis omnino incertum est. tamen generaliter tenendum est secundum Dionysium super canonem. quod breve tempus erit. et patet ex verbis christi in hodierno evangelio dicentis. Statim autem post tribulationes dierum illorum. scilicet antichristi sol obscurabitur. Ubi Lyra dicit quod christus ideo dicit statim quod non erit multum tempus post mortem antichristi sed in brevi incipient apparere manifesta signa futuri iudicii. Ad idem glossa. super. j. ad Thimotheum. v. dicit quod post mortem antichristi concedent. xlv. dies hominis ad penam agendam quod titubaverunt in persecutione illa. Et sic patet positum. De hoc plura Dominica. ij. adventus sermo. j. Tertium signum dicitur peccatorum summata iniquitas. Nam teste christo dicitur. per illo tempore abundabit iniquitas et refrigescet charitas ut de hoc patuit sermone primo huius dominice latine. Quod ergo charissimi optime possumus conicere quod cito finietur mundus. quod videmus

oculorum quod quotidie crescit et superabundat malicia superbie. avaricie. luxurie. iobediencie et omnium peccatorum. Quod ergo peccatorum age penam: quod ante mundum finiat nunc mors terripit repete.

Circa tertium de tremore. do horrore extinctionis mundi. Notandum est quod omnipotens deus terribilissimo horrore extinguabit mundum et faciet seculi summationem in tribus terribilibus horroribus predictis. scilicet quod ad homines malos.

Primo in peccatorum hominum repentina peccatione. Secundo in omnium elementorum crematione. Tertio in animarum filiarum et corporum perpetua cruciatione. Primum inquit in peccatorum hominum repentina peccatione. Quod clarum primo. quia caput omnium malorum hominum. scilicet antichristus repentina morte in morte oliveti fulmine percussus per Michael archangelum. Secundo quod quod antichristi ministri et increduli multi repete infortunium. Nam glossa. i. Thimotheum. v. et cetera tenet antichristus occidet repentina fulmine: et multi cum eo. et postea mali eius ministri et coplices ac increduli nuptias et convivium facientes et dicitur. licet princeps noster mortuus sit tamen habemus pacem et securitatem. tunc repentinus eis succumbet interitus. Ideo christus Luc. xvij. dicit quod sicut in diebus Noe edebant et bibebant et venit diluvium et perdidit omnes. Et in sodomitibus edebant et ebant et pluit dominus ignem et sulphur et omnes perdidit. sic erit quando filius hominis revelabitur seculis ostentis signis terribilibus futuri iudicii imminetis. Tertio quod quod in fine omnes homines repente morientur et animalia. Secundo summatio mundi erit terribilis et horrenda in omnium elementorum crematione. et mundi flagratione iuxta illud. ij. Petri. iij. Celi ardore solventur. terra et omnia que in ea sunt exurentur et elementa ignis ardore rubeascent. Tercium. Sed quid. quare deus benedictus faciet mundum per ignem cremari et consumari ac purgari? Respondet secundum Richardum super. iij. di. xlvij. Bonaventuram. et alios docet. Primo propter peccati odium et desertationem quod deus tanto zelo odit peccatores quod sicut dicitur. super dicitur. per generali regula dicit. Deus omnia mala et flagella mundo infligit propter peccatores in odium peccati. Omnia autem bona datur propter electos. Quod ergo peccator cogita quantum odit peccatum quod pro eo non solum ipsum hominem damnat sed et totum mundum dissipavit in penam

Domínica. XXIII. post Pēteco.

ap̄to p̄ diluuiū aq̄. z in fine cōburet oia p̄ ignē. Hinc ps̄. Pluet sup̄ pctōres laq̄os. s̄z dānatiōis. ignis z sulphur z sp̄s p̄cellaz ps̄ calicis eoz. Nā fm̄ Aug. xx. de ciuitā. dei. c. xvij. Ignis ille erit mixt̄ sulphure z sp̄i p̄cellaz z vētis turbantibz oia elementa. Et qz fm̄ doct̄. vbi s̄. p̄tute diuina. nō solū ignis q̄ est in sphaera sua s̄ etiā ois ignis q̄ est sup̄ terram z in inferno p̄currēt ad mōdi p̄flagrationē. **Ue** t̄ tibi peccator nisi penitueris. **S** Sc̄do p̄p̄t̄ cōgruentē pcti p̄nitionē z purgationē. Nā q̄re p̄ma mōdi purgatio facta fuit p̄ aq̄ diluuiū. Bonauē. rōnem dat dices. qz tūc p̄ mōdz regnauit ardor z cupiscētie carnal. iō debuit purgari p̄ aquaz q̄ p̄riat̄ ardori. s̄z in senectute mōdi regnabit frigiditas malicie. Nam p̄ auariciā refrigescit charitas. **D**att. xxij. p̄p̄t̄a specialius disceptabit ch̄s i iudicio d̄ opibz mie Refrigescit ēr deuotio passionis ch̄i z diuine dilectionis. iō punitō z purgatio mōdi p̄ ignē q̄ cōtrariatur frigori erit **Q** d̄d erit totū mōm ardentē videre. **T**ertio exterminatio mōdi erit terribilis z horreda in aiaz siml̄ cū corpe p̄petua cruciatione. qz resurgēt oēs tūc in corpe. mali q̄dem ad penas sempit̄

nas in inferno quo descendunt simul cum isto igne perpetuo arsurū plangendo z ululando dicentes. **Ue** nobis: maledicta d̄s in qua nati sum̄. maledict̄ sit tot̄ mūdus in quo viximus. Sed boni resurgent ad eterna gaudia beatissima ad regnādūz cū ch̄fo i secula seculoz. **O** q̄s iocūda. o q̄ brā illa sc̄tozū patria. **O** dulcissime Iesu ch̄e q̄ sanguine tuo mercat̄ es nob̄ talia bona celestia. tibi sempit̄na laus z gl̄ia. et tecū laudet̄ ip̄a sc̄tissima m̄ tua. **Ue** go maria. **O** p̄ssime dē n̄ te supplic̄t̄ oramus vt nobis famulis tuis p̄stes in p̄senti gr̄e donat̄: z in futuro inf̄ beatorū omniū consortia te cū patre z sp̄sancto laudare feliciter p̄ infinita secula Amen.

Sermones Pomerij de Tēpore com̄porati p̄ fr̄z Pelbartū de Themeswar: p̄fessum diuini ordinis sancti Francisc̄i: p̄ss̄ ac diligēt̄ reuisi p̄ industriū Henricū Bran in imperiali oppido Hagenaw. exp̄sis ac s̄p̄t̄ibz prouidi Joannis Rynman de Quingaw Anno virginēi part̄. 1503. kal. 10. vij. Octobris. Finit feliciter